

PROTOS. NICODIM MĂNDIȚĂ

CALEA SUFLETELOR ÎN VEȘNICIE

VĂMILE
VĂZDUHULUI

Vol. II

CALEA SUFLETELOR ÎN VEȘNICIE SAU CELE 24 VĂMI ALE VĂZDUHULUI

VOLUMUL II

Rugăciune

Dumnezeule-ndurate, ce de toate grijă porți
Știu că vei veni odată ca să judeci vii și morți.
Si-naintea Feții Tale, vor veni să stea atunci:
Și stăpini, și slugi, și tineri, și bătrâni și fragezi prunci,

Și bogații și săracii, și smeriții și trufașii,
Toți la tronul Judecății, vor veni să-și curme pașii
Și să cînte-n veșnicie, sau pe vecii toți să plîngă,
Dreptii vor fi dați la dreapta, păcătoșii-n partea stîngă...

Deci, cu mare spaimă-n suflet, Milostive Dumnezeu,
Eu mă-ntreb: în care parte voi fi dat atuncea eu?
Drept aceia, Doamne Sfinte, să fiu bun și drept mă-nvață,
Pînă cînd nu bate ceasul de-a sfîrși această viață!

Cel mai mic între Iereii-Monahi
NICODIM MÂNDIȚĂ
Protosinghel

CALEA SUFLETELOR ÎN VEȘNICIE SAU CELE 24 VĂMI ALE VĂZDUHULUI

VOLUMUL II

De ești domn
sau
de ești rege,
de ești slugă
sau stăpîn
Numai fapta
te arată,
de ești rău
sau
de ești bun.

Chipul de față ne arată plăcuta moarte a omului drept.

Ce e bun
se-nalță-n
soare,
înflorește
minunat,
Ce e rău
se strică,
moare
și în foc
e aruncat.

„Dacă trupul este supus putrezirii, noi nu trebuie să fim întristați de aceasta; ci să ne bucurăm, căci ceia ce este vremelnic se distruge prin moarte, dar nu esența trupului. Adu-ți aminte, că această gură, acum închisă, va vorbi într-o zi mult mai bine; acești ochi închiși acum, vor vedea mult mai bine și mai mult; aceste picioare se vor urca într-o zi pe nori; acest trup pieritor, care acum intră în putreziciune, se va îmbrăca cu nemurire. Acolo sus, în Împărăția Luminei, tu îți vei vedea pe rudenia ta...” (Sf. I. Hrisostom).

Spre știință

Lucrarea fiind prea mare spre a o face într-un singur volum, am fost nevoiți a o despărți în două. În primul volum am pus viața Sf. Vasile cel Nou cu vama 1—18; iar în volumul al doilea am pus vama a 19-a pînă la 24, împreună cu partea a doua a vămilor: Sufletul viețuiește și după moartea trupului.

Dumnezeu să ne ajute s-ajungem la sfîrșit!

VAMA a 19-a, A EREZIILOR ȘI A DEVIERILOR DE LA ORTODOXIE

ăînd văzduhul cu repeziciunea fulgerului, am urcat tot mai sus, pînă ce am ajuns la vama erezilor: falsele raționamente asupra adevăratei Religii Ortodoxe, lepădarea de dreapta Credință Ortodoxă, hulirea, blasfemia... Acolo se întreabă gîndurile nedrepte și socotelile strîmbe față de dreapta Credință Creștinească, depărtările de drept-credincioasa mărturisire a adevăratei credințe, neîndeplinirea făgăduințelor și îndatoririlor creștinești, îndoirea în credință, hulele asupra Sfîințeniei și altele asemenea acestora.

În vremea minuțioaselor cercetări, pe care mi le făceau arapii infernali ai acestei vămii, îmi apăreau în minte luminoasele hotărîri Divine, însoțite de sfaturile apostolești și părintești din Dumnezeieștile Scripturi și din cărțile Bisericești: „Păziți-vă de proorocii mincinoși, care vin la voi îmbrăcați în pier de or; iar pe dinăuntru sînt lupi răpitori. După faptele lor, îi veți cunoaște. Eu — zice Mîntuitorul către iudei — am venit în numele Tatălui Meu și voi nu Mă primiți pe Mine. De va veni altul (Antichrist) în numele său, pe acela îl veți primi”. „Mă tem — strigă Apostolul — ca nu cumva, precum șarpele a amăgit pe Eva cu vicleșugul său așa să se strice și înțelegerile voastre de la credința în Hristos. Că de ar propovădui cel ce vine, pe un alt, Iisus, pe care n-am propovăduit, sau de a-ți lua alt duh, care n-ați luat, sau altă evanghelie, care n-ați primit, bine l-ați suferi... Unii ca aceia sînt Apostoli mincinoși, lucrători vicleni închipuindu-se în Apostolii lui Hristos. Și nu este de minunat, că însuși Satana se prefăce în Înger de lumină. Nu este dar lucru mare că se prefac și slujitorii lui ca slujitorii dreptății, a căror sfîrșit va fi după faptele lor... După trecerea mea vor intra lupi grei între voi, care nu vor cruța turma. Și dintre voi înșivă se vor scula bărbați, grăind îndărătnicii ca să tragă pe ucenici după dînșii... Vă rog pe voi, fraților, să vă păziți de cei ce fac împerecheri și sminteli împotriva învățăturii pe care voi ați învățat-o și vă feriți de ei. Că unii ca aceștia nu slujesc Domnului nostru Iisus Hristos, ci pîntecelui lor: și prin

cuvinte ce par a fi bune, și prin cuvântări de bine, înșală inimile celor proști... Am auzit că se fac împerecheri între voi. Fiecare din voi zice: „Eu sînt al lui Pavel, iar eu al lui Apolo, eu al lui Chifa, iar eu al lui Hristos... Au doară s-a împărțit Hristos...? Cuvîntul Crucii celor pieritori este nebunie; iar nouă celor ce ne mîntuim este Puterea lui Dumnezeu... Mă mir de voi că așa de curînd vă mutați de la cel ce va chemat pe voi prin Darul lui Hristos la altă evanghelie, care nu este alta fără numai sînt oarecare ce vă tulbură și vor să strămute Evanghelia lui Hristos. Însă măcar și noi, sau Înger din cer, de va binevesti vouă, afară de ceea ce am binevestit, anatema să fie. Că acum pe oameni aduc la adevăr, sau pe Dumnezeu? Sau caut să plac oamenilor? De-aș plăcea încă oamenilor, n-aș fi sluga lui Hristos... Păziți-vă de cîini (care rup din irupul Bisericii lui Dumnezeu), păziți-vă de lucrătorii cei răi, păziți-vă de tăiere... Aceștia sînt vrășmașii crucii lui Hristos al căror sfîrșit este pierzarea al căror Dumnezeu este pîntecel și a căror slavă este rușinea lor, care cugetă cele pămîntești... Poruncim vouă, fraților, în numele Domnului nostru Iisus Hristos, să vă feriți de toți frații care umblă fără rînduială și nu după predania care au luat de la noi... De omul eretic după una și a doua sfătuire, te ferește, știind că unul ca acesta s-a răzvrătit și păcătuiește, fiind singur de sine osîndit... Au fost și prooroci mincinoși în popor, precum și între voi vor fi învățători mincinoși care vor băga eresuri de pierzare și se vor lepăda de Stăpînul Cel ce i-a răscumpărat pe dînșii, aducîndu-și lor grabnică pierzare, și mulți vor merge în urma înverșunărilor lor, prin care se va huli calea adevărului. Și pentru lăcomia lor, cu cuvinte amăgitoare vă vor precupeți pe voi, a căror judecată încă de mult nu zăbovește și perzarea lor nu dormitează.

Fiilor, ceasul de apoi este, și precum ați auzit că antihrist vine și acum mulți antihriști s-au făcut. Din aceasta cunoaștem că este ceasul de apoi. Dintre noi au ieșit, și nu erau dintre noi, că de ar fi fost dintre noi, ar fi rămas cu noi. Deci, pentru aceia au ieșit dintre noi ca să se arate că nu sînt toți dintre noi. Voi însă aveți Ungere (Mir — Ungere) de la Cel Sfînt și știți toate... Voi fiilor, sînteți de la Dumnezeu și ați biruit pe aceia, căci mai mare este Cel ce este în voi decît cel ce este în lume. Aceia din lume sînt pentru aceia din lume grăesc și lumea pe dînșii îi ascultă. Noi din Dumnezeu sîntem; cel ce cunoaște pe Dumnezeu, ne ascultă pe noi, care nu este din Dumnezeu nu ne ascultă pe noi. Prin aceasta cunoaștem Duhul Adevărului și duhul înșelăciunii. Oricine va veni la voi și nu va aduce învățătura aceasta (a drepte credințe Creștine Ortodoxe) să nu-l primiți în casă și să nu-i ziceți lui „bucură-te“. Că cel ce-i va zice lui „bucură-te“ se face părtaș faptelor lui celor rele.

„Afară din Împărăția lui Dumnezeu sînt cîinii, (ereticii care rup pe fii și fiice din corpul Sfintei Biserici Creștine Ortodoxe), fermecătorii, curvarii, ucigașii, închinătorii de idoli și toți cei ce iubesc și spun minciună!“ (Mt. 7, 15; Ioan. 5, 43; 2 Cor. 11, 3—4; 13—15; F. Ap. 20, 28—31; Rom. 16, 17—18; 2 Cor. 11, 12, 18; Gal. 1, 6—10; Filip. 3, 2, 18—19; 2 Tes. 3, 6; Tit. 3, 10—12; II Petru 2, 1—2; 1 Ioan 2, 18—19; 4, 4—6; II Ioan 1, 10—11; Apc. 22, 15).

Acea vamă am trecut-o fără de ispitire, pentru că în viață avînd și păzînd dreapta Credință, nu m-am aflat vinovată. Și așa de acolo am mers înainte, apropiindu-ne de porțile Cerești.

Îngerii cu Sufletul urcînd tot mai sus la cer, ajung la vama a 19-a, a învrăjbirilor, dezbinărilor, eresurilor, a dezertării de la dreapta credință și atacarea ei prin rugăciuni cu ochii închiși și felurite bolboroseli supranumite de eretici „rugăciuni în duh“, cu false raționamente contra adevăratei religii Ortodoxe Creștine, care-i întemeiată pe Doctrina Mîntuitorului nostru Iisus Hristos Dumnezeu, pe învățătura Sfinților Apostoli, a celor 7 Sinoade ecumenice a Sfințelor Sinoadelor locale, a Sfinților Părinți, și a duhovniceștei rațiuni. Vameșii acelei vămi, cu șeful lor drăcesc, ies înaintea

6 Vama a 19-a

Sufletelor, le cercetează minuțios dacă în vreun fel sau altul au deviat ori dezertat de la adevărata credință Creștină Ortodoxă la alte confesiuni, erezii sau rătăcirii sectare, de au ascultat minciuno-în-vățăturile lor, de au cîntat și s-au rugat cu ei, închinându-și ochii la rugăciuni și bolborosind felurite cereri după capetele lor în afara cărților sfinte și contra rînduielilor Bisericii lui Dumnezeu, de ex. de:

287) M-am rugat cu ochii închiși ca sectarii? (a)

a) **DREPT CREDINCIOȘII CREȘTINI NU SE ROAGĂ CU OCHII ÎNCHIȘI CA SECTARII.** Mulțimea deviaților de la dreapta credință, împărțiți în peste vreo 800 de secte, adeseori se linguesc pe lîngă fii și fiicele Bisericii lui Dumnezeu, pe lîngă cei mai ușuratici, sau mai slabi de înger, vrînd să le vîre în Suflete, pe lîngă alte rătăcirii de-ale lor, și închinarea, rugăciunea cu ochii închiși, îmbătîndu-i de cap, că numai astfel ei se roagă în duh lui Dumnezeu Tatăl, după cuvîntul Mîntuitorului. Pentru păzirea oilor cuvîntătoare, de acei lupi răi de care ne-a poruncit Mîntuitorul și Apostolul să ne păzim, noi Preoții Bisericii sfătuim:

Toți binecredincioșii creștini și creștine să se păzească de acei deviați de la dreapta credință care lăsîndu-se molipsiți de feluriți sectari, se închină după obiceiul acelora, cu ochii închiși, sub falsă înțelegere a cuvintelor Sfintei Scripturi susținînd că ei se închină în duh și adevăr. Cuvintele acelea rostite de Domnul nostru Iisus Hristos Dumnezeu, au cu totul alt înțeles adevărat. Deci, nu înțelesul fals al unor ușuratici răstălmăcitori ai Dumnezeieștilor Scripturi (2 Petru 3, 16; 2, 1—3; Filip 3, 2) care susțin morțiș că închinarea în duh și adevăr înseamnă a se închina cu ochii închiși. Mîntuitorul prin cuvintele: „Vine vremea și acum este, cînd închinătorii cei adevărați se vor închina Tatălui cu Duhul și cu Adevărul...” arată către Samarineanca (Ioan 4, 23—24) care știa că Samarinenii se închină în muntele Ebal — Garizim — iar Iudeii, Israelul vechi în Ierusalim, că în legea nouă Israilul Nou, sau poporul Creștinesc, unîndu-se cu El prin Sfîntul Botez, Mir — Ungere și Împărtășirea cu Prea Sfîntul Trup și Sîngele Său și prin celelalte Taine Sfinte și Daruri ale Duhului Sfînt, nu vor mai rămîne încercuiți sau pironiți cu închinarea aceea ca Samarinenii în Muntele-Ebal-Garizim, sau ca Iudeii în Ierusalim; ci se vor închina în tot locul unde se află ei. Dumnezeu este pretutindeni și în toată vremea prezent. Deci, închinătorii „Noului Israel” adică „Poporul Creștinesc”, închinătorii cei adevărați în tot locul Stăpînirii Lui (Ps. 102, 22—23; Sofonie 2, 411; Mal. 1, 11; Ps. 71, 11; 112, 3—4, Is. 19, 25; 60; 1 Petru 2, 10 în toată vremea (Ps. 33, 1; 105, 48; 133; Is. Sir. 18, 22; Lc. 18, 7; Colos. 4, 2; 1 Tes. 5, 17), se vor închina Tatălui (Ioan, 4, 21—

24). Oare de ce nu zice lui Dumnezeu, ci Tatălui? Pentru că adevărații închinători intrînd în strînse legături și în unire cu Unicul Său Fiu Iisus Hristos Dumnezeu — Omul, ridicîndu-se deasupra locului, vremilor și lumii ce zace în cel rău (1 Ioan 5, 19; comp. Gal. 1 4; Apc. 17; 18; Ps. 136), prin credincioșia, slujirea duhovnicească și viețuirea lor creștinească în Hristos, formează Trupul sau Biserica lui Hristos „Triumfătoare” din cer și cea „Luptătoare” de pe pămînt, al cărei Cap este Iisus Hristos Dumnezeu — Omul cel Nou. (Rom. 12, 5; 1 Cor. 12, 27; Efs. 1, 22—23; 2, 18—22; Colos. 1, 18—24; Ioan 17, 9—23).

Astfel, noi devenind, fiind și rămînînd fii și fiice ai lui Dumnezeu prin Duhul Fiului Său trimis de El în inimile noastre strigăm: „Avva Părinte!” adică Tată (Is. 56, 5; 63, 16; 64, 8; Ier. 3, 19; Mal 1, 6; 2, 10; Tobit 13, 4; Is. Sir. 51, 13; 3 Macab 5, 7; Rom. 8, 15; 1 Ioan. 3, 1—2; 4, 4—6; 1 Petru 1, 17; Ioan 20, 17; Mt. 6, 8—13; 5, 44—48; 2 Cor. 6, 18; Gal. 1, 3—4). Închinarea se face de binecredincioșii creștini în Duh atunci cînd cu tot Sufletul, lor se închină lui Dumnezeu fără pironirea minții la cele pămîntești, fără răsîndirea gîndurilor la cele lumești; ba chiar nici la creaturile cerești. Pentru o mai bună lămurire, dăm aici cîteva exemple mai grăitoare:

1) Un pustnic bătrîn, binecredincios și iubitor de Dumnezeu, umblînd prin pustie și făcîndu-și rugăciunile cu purtare de grijă, au venit din cer la el, doi Îngeri luminați care mergeau alături de dînsul, unul în dreapta și altul în stînga lui. El însă rugîndu-se înainte, nici cîtuși de puțin n-a căutat la dînșii. De ce? Pentru că să nu-și piardă cea mai mare, adică legătura prin rugăciune în Duh și în Adevăr cu Dumnezeu, Care este vistieria tuturor bunătăților și Izvorul fericirii vremelnice și veșnice. Aceasta a făcut-o el aducîndu-și aminte de cuvîntul Apostolului, care zice: „Nici Îngerii, nici începătoriile, nici căpeteniile, nici puterile nu vor putea să ne despartă pe noi de dragostea lui Dumnezeu, care este în Hristos Iisus Domnul nostru”. (Rom. 8, 35—39; P. o.c. pp. 440, 29; cap. 27, 9).

2) Un alt bătrîn sihastru, rugîndu-se atîta îi stătea împotriva diavolul, că atunci cînd își ridica mîinile la rugăciune, vrășmașul diavol se prefăcea în chip de leu și apucîndu-l pe bătrîn cu labele sale cele de dinainte, își înfigea, ghiarele în amîndouă coapsele nevoitorului, și nu-l slăbea pînă nu-și lăsa mîinile în jos! Dar Sfîntul Părinte neslăbind în credință, își împlinea rugăciunile sale obișnuite.

3) Un sihastru bătrîn rugîndu-se în pustie, au venit dracii și o săptămînă îl trînteau, îl necăjeau și-l scuturau, ridicîndu-l în sus cu rogojina, și n-au putut să-i pogoare mintea lui de la rugăciunea cea fierbinte, pe care o făcea înaintea lui Dumnezeu.

4) Pe un pustnic cînd se ruga, l-a mușcat o scorpie de un picior, dar el nu s-a mișcat pînă nu și-a săvîrșit rugăciunea. (P. o.c. pp. 440, 27—28; 435, 8).

„Orcîți cu Duhul lui Dumnezeu se poartă în (credincioșie, rugăciuni și viețuire curat creștinească), aceștia sînt fiii lui Dumnezeu” (Rom. 8, 14; Gal 1, 3, 26—27; 5, 18; 6, 14—16; 2 Cor. 6, 16—18; Efs. 2, 21; Rom. 8, 9).

Prin cuvîntul închinare în duh, înțelegem închinarea cu tot Sufletul nostru lui Dumnezeu. Aceasta reiese și din cuvintele fericitului Augustin, care zice: „Cauți un templu înalt, un loc Sfînt (pentru a te închina)? Fă templu pentru Dumnezeu lăuntru, interiorul tău. Templul lui Dumnezeu este Sfînt, și acesta sînteți voi”. (1 Cor. 3, 16—17; 6, 19; 20; 2 Cor. 6, 16; Ioan 14, 21—23; Gal. 1, 2, 20; 2 Cor. 13, 5; Gal. 4, 19) Vrei să te rogi într-un Templu, într-o Biserică? Roagă-te în tine însuți. Fii tu însuți mai întîi Templul lui Dumnezeu, căci El aude pe cei ce-L chiamă din Templul Său. Un astfel de minunat Templu a fost Mîntuitorul, Care se ruga oriunde Tatălui Ceresc; pe malul mării, într-o grădină, în pustii, în munte, în case, în Templu, cu toată căldura, prosternîndu-Se înaintea Lui. Un astfel de Templu au fost Sfinții Apostoli și urmașii lor vrednici, care se rugau adeseori în felurite locuri, mai ales în Sfînta Biserică (Mt. 6, 6; 1 Cor. 6, 19; 3, 16; Mt. 14, 23; Ioan, 2, 13—22; Lc. 2, 41—49; Mc. 11, 17; Lc. 24, 53; F. Ap. 2, 46—47; 22, 17; 24, 11—13). De la adunarea acestor Temple — Biserici vii — sfințite lui Dumnezeu în folosul mîntuirii oamenilor, și-a luat numirea Biserică.

Sit, Moisi și alți plăcuți Celui Prea Înalt, au vorbit cu Dumnezeu, în Duh și Adevăr. Rugîndu-se cu tot Sufletul lor, s-au luminat la față în așa măsură, încît Sit a fost numit Dumnezeu și urmașii lui fiii lui Dumnezeu (Hron. o.c. pp. 86—7; Fac. 5, 3—8; 6, 2); iar Moisi așa de mult strălucea la față încît a fost silit să-și acopere fața cu o maramă cînd vorbea cu poporul (Eș. 34, 29—35; 2 Cor. 3, 7, 13—16). Precum becurile electrice, ca să poată lumina, trebuie să stea în strînsă legătură cu uzina electrică; tot așa și cei ce se închină, trebuie a se ruga în Duh, adică a sta în strînsă legătură cu Sufletul și mintea lor cu Dumnezeul luminilor, pentru a se lumina și a lumina, pentru a se folosi și a folosi și pe semenii lor.

Precum am mai arătat, Dumnezeu fiind Duh curat, universal, nemărginit, veșnic, prezent în orice loc și în orice vreme în întreg universul, El nu este legat de anumite locuri, de pildă de muntele Ebal-Garizim, cum credeau Samarinenii, sau de Ierusalim cum credeau Iudeii; deci după adevăr închinătorii Lui cei adevărați se pot închina lui Dumnezeu în orice vreme și în orice loc, numai să se

roage cu toată credincioșia și cu tot Sufletul, ca să se folosească, bine plăcînd Lui. Iată în scurte cuvinte însemnătatea închinării în Duh.

Închinătorii adevărați trebuie a se ruga în „Adevăr”. Adevărații închinători sînt aceia care cred și viețuiesc după Legea Dumnezeiască. Închinarea aceasta este în contrast cu închinarea Samarinenilor, care consta în aducerea jertfelor de animale pe muntele Garizim și a Iudeilor care aduceau jertfe de animale la Templul din Ierusalim. Adevărata închinare în „Noul Israil” sau în „Poporul Creștinesc”, urmează să fie jertfa internă, spirituală. Aceasta a arătat-o și psalmistul sub inspirația Divină, zicînd: „Jertfește lui Dumnezeu jertfă de laudă și dă Celui Prea Înalt rugăciunile tale. Împlinește făgăduințele tale. Chiamă-Mă pe Mine în ziua necazului tău, și Eu te voi scoate și tu Mă vei proslăvi. Jertfa laudei Mă va slăvi și acolo este calea în care voi arăta lui Mîntuirea Mea”. (Ps. 49, 14—15, 24; comp. Ps. 26, 11; 76, 2; 85, 12; 64, 1—2; 65; 137). Aceasta o arată clar și Apostolul, zicînd: „Rogu-vă pe voi fraților, pentru îndurările lui Dumnezeu să vă puneți înainte trupurile voastre jertfă vie, sfîntă, bine plăcută lui Dumnezeu, slujba voastră cea cuvîntătoare și să nu vă asemănați chipului veacului acestuia... Așa dar, prin Iisus Hristos, Care S-a Jertfit înaintea Tatălui pentru mîntuirea noastră, să aducem jertfă de laudă pururea lui Dumnezeu rodul buzelor prin care se mărturisește și se proslăvește Numele Lui. De asemenea facerea de bine și împărtășirea să nu o uitați că asemenea jertfe sînt plăcute lui Dumnezeu și împlinzește minia Lui. Acestea făcînd și lepădînd tot răul, vicleșugul, fățarniciile, svezile, cleветirile și hrănindu-ne îmbelșugat cu Cuvîntul lui Dumnezeu — noi toți, cler și popor Creștinesc — după Dreptarul Ortodoxiei (Gal. 6, 16), vom deveni, vom fi și vom rămîne; neam ales, Preoție împărătească, popor Sfînt, ales și transportat din întuneric în minunata Sa lumină, norod luminat, luminător al neamurilor pămîntului. (Rom. 12, 1—2; Eș. 13, 15—16; Evr. 13, 12—16; 9, 28; 10, 12—25; 1 Petru, 2, 1—10). Iată, astfel se înțelege și închinarea în Adevăr.

Din cele arătate am văzut cu toții că închinarea în Duh și în Adevăr, prezentată de Mîntuitorul în convorbirea Său cu Samaritanca, nu este închinarea cu ochii închiși, cum greșit au înțeles unii; ci e închinarea dată Tatălui cu tot Sufletul și mintea noastră, este închinarea dată Lui cu toată evlavie (lipsită de fățarnicie), cu pietate sinceră, izvorită din inimă, potrivit, cît putem mai mult cu credincioșia și viețuirea noastră după poruncile Dumnezeiești și sfaturile Sfintei Biserici drept-credincioase. (Mt. 28, 20; 18, 19; 16, 17—18; Gal. 6, 16; comp. Ps. 118, 165, 105; 72, 1—2; 124, 5; Filip. 3, 16—21).

Rugăciunea aceasta făcută cu mintea îndreptată la Dumnezeu (fără împrăștierea gândurilor), călduroasă, fierbinte, cu luare aminte (lipsită de fățarnicie, care ucide în om dragostea de Dumnezeu, de aproapele și de mîntuirea sa), e o rugăciune făcută în Duh și în Adevăr, primită de Mîntuitorul și plăcută Tatălui Ceresc. „Dumnezeu este Duh și cei ce se închină Lui, se cade să se închine cu Duhul și cu Adevărul“. Noi toți creștinii dornici de mîntuire — Păstori și păstoriți — sîntem datori a urma Mîntuitorului nostru Iisus Hristos Dumnezeu — Omul, Care ne-a învățat, cu pilda vieții Sale și cu cuvîntul, cum Să urmăm Lui și urmașilor Săi, Sfinților Apostoli și Părinților luminători ai Sfintei Biserici din cursul acestor peste 19 secole... „Fiți următori mie fraților — zice Apostolul — precum și eu lui Hristos și vă uitați la cei ce se poartă după pilda pe care o aveți de la noi.“ (Mt. 11, 29; 1 Ioan, 2, 6; 1 Cor. 11, 1; Filip 3, 17).

1) Acea pildă a viețuirii Domnului și a lor ne îndeamnă Apostolul s-o urmăm, nu să ne rugăm cu ochii închiși. Aceasta este adevărită clar și de Dumnezeiasca Evanghelie. Astfel, la minunea înmulțirii pîinilor, aflăm scris așa: „Iisus luînd cele cinci pîini și cei doi pești, căutînd la cer, a binecuvîntat pîinile și frîngîndu-le le-a dat ucenicilor Săi ca să le dea poporului...“ (Mt. 14, 19; Mc. 6, 41; Lc. 9, 16). Precum tatăl la masa familiei în numele tuturor rostește rugăciunea cu privirile îndreptate spre cer... (Ps. 122, 1—2; 2 Paral 20, 10—31; Ps. 24, 13—16; 120, 1—2; 140, 8—9) după rînduierile Divine date în Israil de Dumnezeu prin trimișii inspirați de El; așa și aici Mîntuitorul caută spre cer, își înalță privirile Sale mai întîi la Tatăl Său din cer (privește în sus către Tatăl Său Ceresc, nu închide ochii) rugîndu-se și apoi binecuvîntează pîinile și frîngîndu-le, a dat ucenicilor și aceștia celor 5 000 de bărbați, plus femeile și copii ce erau cu dînșii...

2) Vrînd Domnul nostru Iisus Hristos a vindeca un surdo-mut... luîndu-l din mulțime anume, Și-a pus degetele Sale în urechile lui și scuipînd, S-a atins de limba lui, căutînd (înălțîndu-și privirile la cer nu închizîndu-și ochii), a suspinat și a zis lui: „Effatta“ adică deschide-te (Mc. 7, 33—34). Aici, prin înălțarea privirilor Sale la cer, Mîntuitorul ne învață că atunci cînd ne vom ruga pentru bolnavi, sau cînd vom cere ceva de la Dumnezeu, să căutăm a privi la cer, de acolo de sus să cerem de la Dumnezeu cele de folos...

3) La învierea lui Lazăr, după ce oamenii au ridicat piatra de pe mormînt, sub care era mortul zăcînd, Iisus și-a ridicat ochii Săi în sus și a zis: „Părinte, mulțumescu-Ți că m-ai ascultat...“ Prin ridicarea ochilor la cer însoțită de mulțumiri (nu prin închiderea ochilor), Mîntuitorul ne arată clar unitatea Sa cu Tatăl și ascultarea Sa în toate de El. (Ioan. 11, 39—42; 5, 30; 6, 65, 45; Filip 2, 6—11).

4) În rugăciunea Arhierească pe care a făcut-o la cer Dulcele nostru Mîntuitor în ajunul Patimilor Sale după Cina cea de Taină: pentru Sine (Ioan 17, 1—5)... pentru Apostoli (Ioan 17, 6—19) și pentru noi toți, Biserica Lui (Ioan 17, 20—26) — mărturisește ucenicul cel iubit, care stătuse cu capul plecat pe pieptul Lui la Cină — că a zis: „Părinte a venit ceasul... Proslăvește pe Fiul Tău“. (Ioan 17, 1). Prin înălțarea privirilor la cer, El exprimă datina cum poporul lui Dumnezeu își săvîrșea rugăciunile. Aici El ne învață că, în ispite și în primejdii să lăsăm totul la o parte și să alergăm prin rugăciuni la Dumnezeu, Care ne poate ajuta și salva din orice fel de nefericire.

Susținătorii rugăciunilor eterodoxe cu ochii închiși și feluritele bolboroseli făcute după poftete și după capetele lor seci, poate vor zice că ei urmează vameșului din pilda Mîntuitorului, care nici ochii la cer nu voia să-și ridice, însă nu și i-a închis la rugăciune, ci în smerenia lui adîncă, își ținea ochii pironiți la pămînt, la așternutul picioarelor lui Dumnezeu (Mt. 5, 35; comp. F.Ap. 7, 49; Is. 66, 1—2). Așa, dar nici aici nu au nici o dreptate. Rugăciunea vameșului este departe de a lor, ca cerul de pămînt. Vameșul se socotea mare păcătos. El nu-și ridica ochii spre cer și cu atît mai puțin capul și mîinile (1 Tim. 2, 8); ci își bătea pieptul, zicînd: „Dumnezeule, milostiv fii mie păcătosul“. E o mare deosebire între a nu ridica ochii la cer din cauza umilinței și a închide ochii la rugăciune, împotriva rînduierii Bisericii lui Dumnezeu; între rugăciunea vameșului și rugăciunile pe care le fac aceia cu ochii închiși, pe cînd în realitate ei se socotesc copiii lui Dumnezeu, buni, fără păcate, egali sau tot una cu Sfinții (Lc. 18, 9—14; 16, 15).

Cei dornici de rugăciuni cu ochii închiși, văzînd că nu au dreptate nici aici, poate că își vor căuta potriveală la Sfîntul Evanghelist Matei, la rugăciunea în casă cu ușa închisă. Dar nici aici nu au dreptate... „Cînd te rogi — zice Mîntuitorul — nu fii ca fățarnicii, cărora le place să se oprească și să se roage în adunări și la răspîntiile ulițelor, ca să se arate oamenilor. Adevăr vă spun, că își iau plata lor pentru aceasta. Tu însă cînd te rogi, intră în camera ta și închizînd ușa, roagă-te Tatălui tău în ascuns și Tatăl tău Cel ce vede cele ascunse îți va răsplăti ție la arătare. Și cînd vă rugați, nu grăiți multe ca păgînii, care socotesc că în multele lor vorbiri (polologhii) vor fi auziți. Să nu vă asemănați acelora, că știe Tatăl vostru de ce aveți trebuință mai înainte de a cere voi de la El“ (Mt. 6, 5—8). În aceste cuvinte evanghelice, Mîntuitorul ne arată:

1) Falsitatea rugăciunilor pe care le făceau fariseii în văzul și auzul oamenilor, spre a fi lăudați de ei.

2) El îi înfierează că rostesc rugăciuni multe și lungi, după obiceiul păgînilor, cu care erau adeseori în contact. Iudeii se rugau

cu fața îndreptată spre Templu, după datinile lor. (Dan. 6, 10—11; comp. Ps. 5, 7; 3 Imp. 8, 38—57; Ioan 2, 14—17; Lc. 18, 10). Camera, bucătăria (2 Lege 28, 6, 8; 4 Imp. 4, 32—33; Mt. 6, 6); camera dinăuntrul casei (Fac. 43, 30; Jud. 16, 9—12), sau poate vreun foisor (Lc. 22, 12) trebuie a le prefera credincioșii Creștini în locul adunărilor și răspîntiilor, unde fariseii se rugau spre a fi văzuți și lăudați de oameni. Închizînd ușa, arată izolarea, cînd este cu puțință; iar cînd nu putem așa, ne izolăm în ființa noastră. Rugăciunea este o convorbire cu Dumnezeu, pe care o facem atunci cînd o săvîrșim izolați de lucrurile și adunăturile lumesti. Totuși la trebuintă o facem și în adunarea mulțimii, oamenilor, în lăuntrul nostru, în interiorul ființei noastre, știind că nu locul strică; ci modul și scopul cînd nu-i după plăcerea lui Dumnezeu. Așa de pildă, Mîntuitorul adeseori S-a rugat; între ucenici, între credincioși și între oameni. De asemenea Sfinții Apostoli și urmașii lor.

Din cele arătate, nici din locul acesta scripturistic nu reiese susținerea de a se ruga cineva cu ochii închiși, sub cuvînt că se închină cu Duhul și cu Adevărul. Credem că sînt de ajuns cele arătate pentru a se lămuri cei ce din neștiință sau din molipsirea de duhul înșelăciunii au gîndul să se roage înainte cu ochii închiși, ca unii ce sînt amăgiți... Nimeni însă să nu se rătăcească după amăgirea celor ce îi înșală (1 Tim 4, 1—2; 2 Tim. 3, 1—9; Mt. 13, 4—15; Fapt. Ap. 20, 28—30). În adunarea Domnului nu-i iertat a face rugăciuni sectare, cu ochii închiși și bolborosind fiecare, unii după alții, ce le trăznește prin cap, sub cuvînt că se roagă cu Duhul și cu Adevărul... Sînt două feluri de duhuri: Duhul lui Dumnezeu, adică Duhul Sfînt și duhul diavolesc, necurat, duhul beznei iadului ce stăpînește Sufletele care sub diferite forme, se fac potrivnice rînduieiilor dreptcredincioasei Biserici a lui Dumnezeu. Duhul lui Dumnezeu adică Duhul Sfînt este acela după care s-a călăuzit Biserica din Vechiul și Noul Testament; iar duhul înșelăciunii este acela după care se călăuzesc deviații de la adevărata credință Creștină Ortodoxă. Cei ce aleargă după noutăți eterodoxe, pătesc ca și corbul ce a pierdut cașcavalul, de dragul mieroaselor laude ale vulpii plină de viclenie.

Iubiților, să nu credeți pe tot duhul; ci să încercați duhurile de sînt de la Dumnezeu... că mulți prooroci (antihriști) mincinoși au ieșit în lume. Voi de la Dumnezeu sînteți fiilor și ați biruit pe aceia, căci mai mare este Cel ce este în voi, decît cel ce este în lume. Aceia din lume sînt, pentru aceia din lume grăiesc și lumea pe dînșii îi ascultă. Noi din Dumnezeu sîntem. Cel ce cunoaște pe Dumnezeu, ne ascultă pe noi. Cel ce nu este de la Dumnezeu nu ne ascultă pe noi. Din aceasta cunoaștem duhul adevărului și duhul înșelăciunii. Fiilor Ceasul cel de apoi este și precum ați auzit că Antihrist vine și

acum antihriști mulți s-au făcut. Din aceasta cunoaștem că este ceasul cel de apoi. Dintre noi au ieșit, dar nu erau dintre noi, că de-ar fi fost dintre noi, ar fi rămas cu noi; ci au ieșit ca să se arate că nu toți sînt dintre noi. Voi însă aveți ungere (Duh Sfînt, înțelepciune, cunoștință) de la Cel Sfînt și știți toate..." (1 Ioan 4, 1—6; 2, 18—20, 27—28; Ioan 8, 44—47).

M-am lepădat (b) de unica dreapta credință creștinească, de-zertînd la schismatici, eretici, rătăcirii sectare... evrei, turci dîndu-le curaj a huli Ortodoxia?

b) ODATĂ CU LEPĂDAREA CREDINȚEI Ș-A PIERDUT VIAȚA ȘI SUFLETUL. Sultanul Mahomed al II-lea a cucerit Constantinopolul, a ucis pe locuitori și numai puțini au scăpat de la moarte. Pe aceia i-au luat robi. Printre aceia era și o fată creștină, cu numele Irina, de o frumusețe rară. Sultanul i-a făgăduit că o ia în căsătorie, dacă se leapădă de Creștinism și se face mahomedană. Ea slăbind în credință și întunecîndu-se la minte și la Suflet, a consimțit să facă aceasta. Curtenii Sultanului însă erau împotriva acestei căsătorii. Totuși el hotărî să-și împlinească dorința. În aceeași vreme voi să asculte și de curtenii lui. Spuse Irinei să se îmbrace în haine împărătești, pentru că o va încununa el însuși în fața poporului. În acest scop adună mulțime multă de popor într-o piață mare. În fața tuturor, Sultanul înconjurat de suita sa, întrebă pe Irina de trei ori: „Te lepezi de Hristos, de Creștinism și te faci mahomedană?” Irina răspunse de trei ori: „Da”. Atunci sultanul îi puse cununa împărătească pe cap. În această clipă însă scoase sabia și îi tăie capul. După aceea zise către popor: „Voi aveți un sultan care știe nu numai pe voi să vă stăpînească, dar știe a se stăpîni și pe sine!”

Poți să perzi averi și ranguri, fericiri cu raiu-n spic,

Dacă n-ai pierdut credința, n-ai pierdut încă nimic!

VRÎND A-ȘI CRUȚA VIAȚA ȘI-A PIERDUT ȘI SUFLETUL. Un păgîn se hotărî a se răzbuna pe un Creștin, pe care îl ura de moarte. Întîlnindu-l pe un drum pustiu, îl amenință, că dacă nu se leapădă de credința lui creștinească, îl va străpunge cu cuțitul. Creștinul se îndoi și zise în sine: „Chiar și dacă voi face acest păcat mare, dar mă voi duce îndată să mă spovedesc și așa voi primi iertare”. Îndată însă ce săvîrși păcatul acesta groaznic, păgînul îi implintă cuțitul în gît, strigîndu-i diavolește: „Acum m-am răzbunat, căci ți-am pierdut nu numai viața trupului ci și a sufletului tău!”

Iată unde poate duce încrederea prea îndrăzneată în bunătatea lui Dumnezeu! Mulți creștini sînt care păcătuiesc în felul acesta

zicînd că iarăși se vor spovedi și așa, din leacul de vindecare, fac otravă cu care își ucid sufletul. (D.C. o.c. pp. 55—6; 58—9).

RĂSPALATA CREȘTINULUI APOSTAT. Ce răspaltă putem avea de la Lucifer? Aceea pe care o primi de la Mahomed I un căpitan creștin. Acesta, după cucerirea Constantinopolului trecu din tabăra Creștinilor în cea a turcilor. Aruncă Crucea pentru a lua turbanul. Mahomed, care-i promisese o fiică a sa în căsătorie în schimbul trădării, îi declară că întrucît trupul său a fost murdărit prin apa Botezului Creștin, contra legii profetului lor, trebuie ca înainte de celebrarea nunții să fie jupuit de viu, pentru ca să fie aruncată pielea care a fost botezată și, după ce va îmbrăca o altă piele își va împlini făgăduința. Cum a zis, așa a și făcut. Și neferictul renegat muri, suferind cele mai groaznice chinuri...

Cei ce s-au înrolat, prin Botez, în oastea lui Iisus Hristos, se pot aștepta la același tratament, dacă încearcă să se revolte contra lui Dumnezeu și să treacă sub steagul celui mai de moarte dușman, sub streagul diavolului. (P.P. o.c. 109—9).

Nu ești învins cît timp credința

Nu ți-ai schimbat și nu ți-ai stins:

— Credința iarăși te ridică —

Poți fi căzut, dar nu învins.

STATORNICIE ÎN CREDINȚĂ. În regat îl Bungo, o nobilă familie creștină fu greu maltratată ca să-și părăsească credința. Cînd aceasta nu izbuti, regele dădu ordin ca fiul cel mai mare din familie să fie adus înaintea sa spre a fi sugrumat. După două zile, fu adusă știrea, tatălui, că copilul a fost sugrumat și acum regele cere pe fiica lui s-o pedepsească la fel. „Du-te — zise tatăl fiicei sale — și arată păgînului rege că virtutea la noi creștinii nu se măsoară după ani ci după puterea credinței“. După aceasta regele ceru pe fiul cel mai mic. Și pe acesta îl trimise tatăl. După două zile veni știrea că și copilul acesta a fost sugrumat și acum regele cere să i se prezinte tatăl și mama copiilor. Se prezentară, însă nu a fost posibil a-i abate de la credința lor. Văzînd aceasta regele, porunci să se ridice perdeaua din fața părinților și iată copii lor, crezuți morți, erau acolo sănătoși. Regele le laudă tăria credinței și-i eliberă. Ce bucurie pe bieții părinți.

Tot asemenea și Dumnezeu în ceruri, pentru toată jertfa adusă pentru Numele lui, va da răspalta cuvenită. Nici cea mai neînsemnată binefacere, nu va rămîne nerăsplătită. (O.M.P. 908).

Am luptat pentru discreditarea și distrugerea dreptei credințe (religiei Ortodoxe), a Preoților și a dreptcredincioșilor Creștini? Am urît orice propovăduire și vorbire despre Dumnezeu, religie,

dreaptă credință și viețuire creștinească? Am susținut că nu există Dumnezeu, Îngeri, Suflet (vezi pp. 54—65 — din această carte), draci, judecată particulară și universală, răsplătirea faptelor după moarte, Rai, iad și cele 24 vămi ale văzduhului? (c) Am zis că odată cu moartea noastră, toate mor pentru noi? Că Dumnezeu ne-a dat uitării? Am zis că toate religiile sînt bune și am susținut aceasta?

c) **CE SÎNT VĂMILE VĂZDUHULUI?** Vămile acestea sînt niște străji în înălțimea văzduhului, la care duhurile rele întîmpină Sufletele omenești în suirea lor la Scaunul Judecătorului Ceresc. La acelea stau duhurile răutății și caută să ia de la tot sufletul vinovat de felurite păcate, un fel de plată sau răscumpărare, care stă în aceea, ca împotriva acelor păcate să arate faptele cele bune, făcute pentru contrabalansarea acelor păcate. Numirea de „vămi“ și „vameși“ s-a luat din istoria Evreilor... Scriitorii Creștini au pus această numire și locurilor acelor din văzduh ale „cercetării“, pe la care, Sufletele cele ce se suie la Scaunul Judecătorului Ceresc, se opresc de duhurile cele rele, care se silesc să le învinovățească cu tot felul de păcate și după aceea să le ducă în iad. Cuprinderea învățaturii despre vămi se arată și în cuvîntul Sfîntului Ciril al Alexandriei (+ 444 d. Hs.) pentru Ieșirea Sufletului, care este spus mai pe larg în cartea numită „Ușa Pocăinței“, pp. 332—356, editată în Brașov, anul 1812, din cuprinsul căreia dăm și noi aici o mică parte:

„La despărțirea Sufletului nostru de trup — zice Sfîntul Ciril — vor sta înaintea noastră dintr-o parte oștile și puterile cerești, iar din altă parte puterile întinericului, mai marii vămilor din văzduh, arătătorii faptelor noastre. Văzîndu-i pe aceia Sufletul, se va înspăimînta, va tremura și de tremurare și frică își va căuta lui apărare de la Îngerii lui Dumnezeu. Fiind însă primit de Îngeri, și sub apărarea lor trecînd prin văzduh și înălțîndu-se în sus, el întîmpină felurite locuri de vămi, la care îi vor împiedica urcarea lui către Împărăția Cerească, muncindu-se a-l opri, ostenindu-se să-l împiedice în alergarea și suirea lui spre dînsa. La fiecare din acele vămi se va cere răspuns deosebit pentru tot păcatul... Toată patima și tot păcatul acolo le cercetează acei diavoli — vameși — întrebători. La acelea au să stea de față, de o parte, Dumnezeieștile Puteri și de cealaltă parte, ceata duhurilor necurate. Îngerii au să arate faptele bune ale Sufletului; iar dracii vameși au să-l învinovățească de păcatele făcute. Astfel, dacă pentru viața sa cea blagoslovită și plăcută lui Dumnezeu, el va fi vrednic de cunună, apoi îl vor lua pe dînsul Îngerii și atunci el va alerga fără nici o frică la Împărăția Cerurilor. Dacă însă dimpotrivă, se va afla că el a petrecut în lene și în neînfrînare, atunci va auzi glasul cel groaznic: „Să se ia cel necurat, ca să nu mai vadă slava Domnului“ (Is. 26, 10; Apc.

21, 27; 13, 8—10; 20, 12—15). Atunci îl vor lăsa pe el îngerii lui Dumnezeu și-l vor lua demonii cei groaznici și Sufletul se va arunca în legături nedelegate în temnițele iadului..." (1 Cor. 3, 12—15; Apc. 3, 15—18; 21, 8—27).

De aici se vede că vămile închipuiesc în sine calea cea pentru toți așezată, plină de tot felul de prigoniri și străji pe care au să le treacă toate Sufletele cmenesti de la viața aceasta vremnică la cea veșnică, precum cele bune așa și cele rele. În vremea trecerii acesteia, fiecare Suflet în ființa — prezența — Îngerilor și a demonilor, totodată și înaintea ochilor Celui Atoate-Văzător, a Dreptului Judecător, pe rînd și cu de-amănuntul, se cercetează în totul faptele cele bune și cele rele. Urmare acestor socoteli cu deamănuntul, este aceea că, Sufletele cele bune, fiind îndreptate la toate vămile, se înalță de Îngeri drept la locașurile Raiului; iar sufletele cele păcătoase, fiind oprite ori la o vamă ori la alta, și fiind învinovățite de spurcăciunea diferitelor păcate mai puține ori mai multe, din cele 365 feluri de păcate — vezi viața Sfîntului Arhiepiscop Nifon din Viețile Sfîntilor, o.c. pg. 1195 — se trag, după hotărîrea Judecătorului Celui nevăzut, de demoni în locașurile lor întunecate. Cu așa chip, vămile nu sînt altceva decît „judecata cea din parte” sau „judecata particulară”, pe care nevăzut o face peste Sufletele omenești Însuși Domnul prin mijlocirea Îngerilor, slobozind la aceia și pe „clevetitorii” fraților noștri. (Apc. 12, 10), adică pe duhurile cele rele, judecată la care se aduc aminte Sufletului toate fără nici o părtinire și unde se cîntăresc lucrurile lui, după care i se rînduiește o stare știută. Judecata aceia se numește „din parte”, spre deosebire de Judecata cea de obște, care va fi pentru toți oamenii la sfîrșitul lumii, cînd Fiul Omului va veni pe pămînt în Slava Sa. (Mt. 25).

În viața Cuviosului Vasile cel Nou sînt descrise multe amănunte ale judecății acesteia de la vămile. Citind toate descoperirile acelea, se cuvine însă de ținut minte, că precum obștește, cînd se închipuiesc pentru noi lucrurile din lumea duhovnicească, fiindcă noi purtăm trup, apoi negreșit că pentru chipurile acelea, se amestecă și ceva simțitor, asemenea închipuirii și îndeosebi — sînt amestecate și în învățătura aceasta pentru vămile, pe care le trec Sufletele oamenilor după despărțirea lor de trup. Deci, se cuvine tare bine de ținut minte învățătura pe care a dat-o Îngerul Cuviosului Macarie Alexandrianul (+ 395 d. Hs), cînd a început a-i spune lui pentru vămile, astfel: „Lucrurile pămîntești să le ai aici ca pe cea mai slabă închipuire a celor cerești”. Trebuie însă de închipuit și vămile, nu în înțelegere groasă și simțitoare, ci cît se va putea pentru noi duhovnicește și să nu te apuci cu tărie de lucrurile deosebite, despre care au scris mulți scriitori și în felurite puneri, chiar ale Bisericii, avînd

toți în vedere unul și același lucru despre vămile, deși vorbesc cu deosebite cuvinte. *

Credem că sînt de ajuns cele arătate pînă acum asupra existenței vămilor văzduhului, despre care încheiem cu mărturisirea voevodului Cartagenean Taxiote, privitoare la acestea, zicînd: „... Sufletul meu îngrozit de vederea arapilor buzați — istorisește el după ce a fost înviat de Sfîntii Arhangheli Mihail și Gavril — ieșind din trup, a sărit în brațele a doi Îngeri tineri frumoși și luminați. Suind noi în zbor de la pămînt la înălțimea cerului, am dat peste vămile văzduhului, care țin calea și opresc pe cei care suie în sus. Vameșii acelor vămile întrebau de toate păcatele: unii de minciuni, alții de nedreptăți, de zavistie, de mîndrie, de curvie, de precurvie, de tîlhărie și de alte păcate. Îngerii cei buni purtau un mic sicriș, din care scoteau faptele mele cele bune la trecerea vămilor, pe care le puneau în cumpăna dreptății cu faptele mele cele rele și așa răs-cumpărîndu-mă, puteam merge înainte...” (Vezi Cazania și Prolog 8 Noiembrie).

- 288) Am cercetat capiștele (adunările) schismaticilor, ereticilor, sectarilor, am ascultat învățăturile lor, am cîntat cîntecele lor potrivnice dreptei credințe?

289) Am primit în casa mea pe: schismatici,eretici și rătăciți sectari, ascultîndu-le învățăturile lor și le-am părtinit în inima mea, zicînd că ei vorbesc bine din scripturi? M-am rugat, am prînzit și serbat cu ei? Am primit daruri de la ei? Le-am părtinit zicînd că: legea, credința și viața lor e mai bună, chiar mai bună decît a noastră!... înjosind astfel uneori Biserica lui Dumnezeu cu dreapta noastră credință creștinească, căzînd astfel sub groaznicul blestem, în afurisanie și anatema? Am avut legături de prietenie cu ei?

290) Am citit cărți: schismatice, eretice, sectare, atee, diferite romane întunecătoare și păgubitoare de Suflet, care contrazic, atacă, discreditează și batjocoresc: religia străbună, dreapta credință, Biserica lui Dumnezeu cu învățăturile ei Sfinte, Cultul ei, Sfintele Taine și pe sfinții Ei Liturghisitori și slujitori? (d)

d) CREȘTINII SĂ NU VORBEASCĂ CU ERETICII SĂ NU-ASCULTE SĂ NU LE CITEASCĂ CĂRȚILE ȘI SĂ NU CÎNTECÎNTECELE LOR. Sfînta noastră Biserică dreptcredincioasă creștină, avînd de la Dumnezeu înalta chemare de a călăuzi Creștinii pe calea învățăturii luminate a vieții și a mîntuirii, le atrage luarea

* Despre aceasta vorbesc pe larg: „Viețile Sfîntilor”, „Viața Repausaților”, „Misterele vieții viitoare”, revista „Biserica Ortodoxă Română”, „Credința”, pp. 788—790, de autor, ș.a.

aminte asupra feluritelor lucruri și rătăcirii, care-i pot abate din acest drum. Astfel prin a 7-a poruncă a sa, Biserica cere celor ce nu sînt întăriți în cunoașterea și tălmăcirea Cuvîntului lui Dumnezeu să nu citească cărțile ereticilor, nici să asculte hulitoarele lor învățături, nici a vorbi, nici a se ruga, nici a lua sau a primi daruri sau a petrece cu ei, după cuvîntul psalmistului ce zice: „Fericit este bărbatul care n-a umblat în sfatul necredincioșilor și în calea păcătoșilor n-a stat și pe scaunul pierzătorilor n-a șezut; ci în legea Domnului voia lui și în Legea Lui va cugeta ziua și noaptea. Acela în toate cîte face are spor și-i ca un pom sădit pe malul unei ape, care-și dă rodul la vreme și ale cărui frunze nu se veștejesc” (Ps. 1, 1—3). Mîntuitorul Hristos, Sfinții Apostoli, urmașii lor: Ierarhi, Preoți, clerici și credincioși, se duceau în adunările Iudeilor și a păgînilor pentru a atrage pe oameni din întuneric la lumină, din ghiarele satanei în brațele lui Dumnezeu. Unii rătăciți creștini se bagă și prin adunări și prin Biserici, pentru a atrage pe creștinii ușuratici de la lumină în întunericul vremelnice și veșnic, de sub aripile lui Dumnezeu în ghiarele satanei.

Sfinții Apostoli spuneau hotărît că: „Mulți de care v-am vorbit adesea și de care acum vă vorbesc plîngînd, se poartă ca niște vrășmași ai Crucii lui Hristos... Sfîrșitul lor este pierzarea, dumnezeul lor este pîntecele, slava lor este în rușine, căci ei se gîndesc numai la cele pămîntești.” (Filip 3, 18—19). „De omul eretic după o sfătuire sau două, ferește-te, știind că unul ca acela s-a răzvrătit și păcătuiește, fiind de sine osîndit” (Tit. 3, 10—11). „Fiilor, a venit vremea de apoi și cum ați auzit, are să vină Antihrist; acum însă sînt mai mulți antihriști, din această cunoaștem că este vremea de apoi. Ei de la noi au ieșit, dar n-au fost din ai noștri, căci dacă ar fi fost din ai noștri, ar fi rămas cu noi. Ei însă au ieșit ca să se arate, că nu toți sînt din ai noștri... De vine cineva la voi și nu aduce această învățătură, pe acela să nu-l primiți în casă și să nu-i ziceți: bine ai venit! Căci cine îi va zice: bine ai venit, se face părtaș la faptele lui cele rele.” (1 Ioan 2, 18—19; 2 Ioan 1, 10—11). „Păziți-vă de proorocii minciנוși — zice Mîntuitorul — care vin la voi îmbrăcați în piei de oi; iar înăuntru sînt lupi răpitori. După roadele (felul credinței, răzvrătirii și viețuirii) lor îi veți cunoaște... Iată se vor scula hristoși mincinoși, care vor da semne și minuni, încît să amăgească, de va fi cu puțință și pe cei aleși” (Mt. 7, 15—23; 24, 24).

CITIREA CĂRȚILOR RELE, ERETICE, PRIMEJDUIESC.

Citirea cărților, revistelor, și jurnalelor rele, care atacă, defaimă și batjocoresc religia, Sfînta Biserică, Preoția sau celelalte Sfinte Taine ale Bisericii, vatamă groaznic pe cei nepricepuți. Astfel de cărți și jurnale sînt ca focul, ca otrava, ca glonțul, etc. Precum focul

mistuieste treptat materia; precum otrava ucide viețuitoarele ce o mănîncă și precum glonțul sau sabia rănesc trupul omenesc sau al viețuitoarelor, provocîndu-le boală sau moarte; tot astfel și cărțile, revistele și jurnalele contrare religiei Creștine Ortodoxe, nimicesc, otrăvesc, revoltă și întunecă mintea, produc boală sau moarte sufletească. „Au doară poate ca cineva să ascundă foc în sîn și să nu-i ardă hainele? Sau poate cineva să calce pe cărbuni aprinși și să nu-i ardă tălpile picioarelor sale?” (Prov. Sol. 6, 26—28; Iov. 31, 12). Tot astfel pătimesc și cei care citesc, ascultă și-și bagă în cap învățături contrare dreptei credințe creștinești, cad în osîndă vremelnice și veșnică. Pe toate aceste cărți omul e dator să le ardă îndată ce a văzut că sînt vătămătoare. (F.Ap. 19, 18—19; Sin. VII ec. can 9; Apost. 60; 2 și 63 Sin. VI ec.; Laod. 51).

„PĂZIȚI-VĂ DE LUPII ÎMBRĂCAȚI ÎN PIEI DE OI.”

Prin aceste cuvinte Mîntuitorul ne-a înștiințat să ne ferim de felurite rătăcirii ucigătoare de suflet. Și într-adevăr, în trecut, în prezent, și în viitor, au fost, sînt și vor fi felurite rătăcirii și multe suflete rătăcitoare și rătăcite, căzute, din Corpul dreptei credințe. De 19 sute de ani se ivesc hulitori de Dumnezeu și batjocoritori ai Bisericii Lui. Oameni despuiați de dreapta credință, lipsiți de știință, fără pic de învățătură în cele Sfinte, bisericesti, îndrăznesc a poneгри credința noastră creștinească, zicînd după capul lor, că nu mai este bună! Cîteva clici de oameni slabi de înger, bîntuiți de grozăviile războiului sau altor nevoi, și-au pierdut orice rămășiță de bună credință străbună, deprinzînd de pe la potrivnicii legii noastre, păgîni sălbateci, felurite învățături desuchiate și obiceiuri păgîne. Cu acelea se muncesc ei să atragă pe unii ușuratici, ca să-i păgînizeze ca pe ei. Se muncesc după îndemnul îngerilor căzuți (Is. 14; Lc. 10, 18), să-i învețe pe „gură cască” la minciuno-învățăturile lor, o „altă lege”, „o lege nouă”, spun ei. Vor a le băga în cap o lege satanică, în care nu-i nimica Sfînt: nici Biserică, nici cele șapte laude, nici Dumnezeiască Liturghie, nici Sfîntă Cruce, nici Sfinte Icoane, nici Sfînți, nici Paști, nici Crăciun, nici Duminici, nici zile de sărbători...! Purtați de vînturi rele și îmbrînciți de rătăcirii, acum ca șerpii se tîrăsc — șarpele cel vechi în Rai — ca să învenineze Sufletele unora dintre ai noștri cu otrăvurile rătăcirii lor. Prin sate și orașe, pe drumuri și în tîrguri, prin cîrciumi, păduri, răspîntii și ori pe unde se adună mai multă lume, acei rătăciți se bagă ca lupii în oi, printre ai noștri, îmbatîndu-i de cap cu minciuno-învățăturile lor. Cîteva creștini slabi de înger, pleve ușoare purtate de vînturi, trecuți prin Sfînta Biserică din joi în Paști, ne mai cunoscîndu-și Legea lor Sfîntă, frumoasă, mîntuitoare și mult foloșitoare, se rup din Biserica lui Dumnezeu ca și crengile uscate ale pomilor din trun-

nului, zicându-i: „Spune-mi bătrînule dacă vei muri, cum și ca pe cine voiești să te îngroape? Oare ca egiptenii? Ca armenii? Sau ca ereticii? Ori ca Ierusalimlenii?” Starețul i-a răspuns: „Nu știu.” Apoi Îngerul i-a zis: „Socotește pentru sineți, că peste trei săptămîni voi veni la tine și atunci să-mi spui. Starețul îngrijorîndu-se, a mers la un alt monah cu bună socoteală și i-a spus cuvintele Îngerului. Monahul, după ce a auzit, ascultîndu-l, a căutat spre dînsul mult, apoi i-a zis: „Au doară umblii la bisericile celor de altă credință. El a răspuns: „Adevărat, așa este, că unde aflu cîntare, acolo merg să ascult, ori la armeni, ori la egipteni, ori la eretici.” Atunci monahul i-a zis: „O, amar și cumplit de lucrul tău, frate, că măcar de și ai bună credință, însă te-ai făcut străin de Sfînta Sobornicească și Apostolească Biserică. Greu ai păcătuit și păcătuiești că umbli la bisericile unde nu se numesc patru soboare ale Sfinților Părinți: celui din Nicheia 318; celui din Tarigrad, 150; celui din Efes, 200 și celui din Halchidon, 630. Vezi, cînd va veni la tine Îngerul, îndată să-i spui lui, cum că Ierusalimlean (Ortodox) voiesc să fiu.”

După trei săptămîni a venit la dînsul Îngerul și i-a zis: „Bătrînule, ce ai socotit pentru sineți?” El i-a răspuns „Ierusalimlean voiesc să fiu!” Atunci Îngerul i-a grăit: „Bine că ți-ai slobozit Suflul tău din munci”, și îndată și-a dat Suflul.

Aceste toate s-au făcut nouă spre chip de învățătură, ca să nu ascultăm cîntările latinilor, nici ale armenilor, nici ale altor eretici; ci în credința Ortodoxă în care sîntem, la acea Biserică să și mergem noi și împărtășire să primim, ca să nu ne pierdem osteneala cea cu fapte bune și ca să nu fim osîndiți de Domnul cu necredincioșii. (Prol. 5 Dec.).

CEI CE ASCULTĂ MINCIUNO-ÎNVĂȚĂTURILE RĂTĂCITILOR ȘI CÎNTĂ CÎNTECELE LOR, ÎȘI PERICLITEAZĂ MÎNTUIREA. Învățăturile și cîntecele potrivnicilor Ortodoxiei sînt niște lațuri, capcane satanice cu care trag în cursa și prăpăstiile rătăcirilor lor pe acei neînvățați și nestatornici în credință. Acestea sînt o parte din coada balaurului apocaliptic, cu care Satana trage o parte din creștini, din Biserică și-i aruncă jos... în pierzare. „Feriți-vă de aluatul (Învățăturile, cîntecele, cărțile și obiceiurile) fariseilor și saducheilor” (ereticii, sectarilor, fracmasonilor, ateilor și falșilor creștini cu viețuire păgînească) (Mt. 16, 6—12; Mc. 8, 15—21; Lc. 12, 1; 1 Cor. 5, 6—8; Efs. 4, 21—32). Canonul 60; 85 Apostolic, Sin. IV ec. can. 63; Sin. VII. ec. can. 9, pune sub afurisanie și anatema pe cei care citesc cărți eretice și sectare.

ALE CĂRORA CĂRȚI CITEȘTI, CU ACEIA EȘTI. În cartea despre viața fericitului Ieronim aflăm această întîmplare, pe care o și dăm aici spre tămăduirea multor bolnavi sufletește din

creștinii de felul acesta și spre edificarea tuturor celor care luptă să se mîntuiască. Pe cînd fericitul Ieronim petrecea în orașul Ierusalim în post, în priveghere și în rugăciuni, s-a apucat a citi tare mult și în cărțile scriitorilor păgîni Cicero și Plato. Cum citea el în acele cărți, a adormit și s-a văzut dus înaintea scaunului lui Hristos. Aici a fost întrebat că de care ceată se ține? Fericitul a răspuns, că de ceata Creștinilor. Atunci Hristos i-a zis: „Minți! Tu te ții de ceata păgînilor Cicero și Plato, pentru că unde e comoara ta, acolo e și inima ta.” La cuvintele acestea n-a mai putut răspunde nimic fericitul Ieronim și îndată a fost scos afară de acolo. S-au rugat însă pentru dînsul mulți dintre cei ce înconjurau Tronul Înaltului Judecător... Atunci, pentru că era încă tînăr, Hristos, i-a iertat păcatul și i-a dat vreme de cîință și îndreptare. Cînd s-a trezit, s-a ferit de a mai citi și a se mai adînci în învățăturile păgînilor... (Dintr-o carte bătrînă de cazanii).

„Cei ce nu sînt învățați în Sfînta Scriptură și în știința bisericească, să nu citească cărțile ereticilor, nici să asculte hulitoarea lor învățătură, nici să vorbească cu dînsii, ci să petreacă după Profetul cîntător de psalmi, care zicea: „Fericit bărbatul ca n-a umblat în sfatul necredincioșilor și în calea păcătoșilor n-a stat...” (Vezi M.O. o.c. p. I, răsp. întreb. 91; Ps. 1, 1). De asemenea în altă parte Sfînta Scriptură poruncește: „De omul eretic, după una și a doua sfătuire, ferește-te” (Tit. 3, 10—11; Vezi și can. 60 al Sfinților Apostoli, cu trimerile, tîlcurile și subînsemnările lui). Cărțile acelea trebuiesc aduse la Preoți și arse. (F. Ap. 19, 18—20).

SFÎNTUL CHIRIL MUSTRAT DE MAICA DOMNULUI PENTRU CĂ ȚINEA ÎN CHILIA SA O CARTE ERETICĂ. Pentru ca să înțeleagă fiecare cît de urît a fost Maicii Domnului eresul lui Nastorie, asupra căruia s-a luptat atît de mult Dumnezeiescul Chiril, Arhiepiscopul Alexandriei, este bine ca să spunem aici și istorisirea pe care o povestesc Părinții Limonarului, Sofonie și Ioan, unde ei scriu astfel: „Am mers la Părintele Chiril, Preotul lavrei Calamonului, care este lîngă Iordan și ne-a spus nouă aceasta: „Într-una din zile am văzut în somn pe Sfînta Fecioară Maria, Născătoare de Dumnezeu, cu fața luminată, îmbrăcată în haină roșie și împreună cu dînsa doi bărbați cu sfințită cuviință, care stăteau afară de chilia mea. Eu am cunoscut că este Stăpîna de Dumnezeu Născătoare, iar cei doi bărbați care erau aproape de dînsa, erau Sfîntul Ioan Botezătorul și Sfîntul Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu. Îndată am ieșit din chilia mea și închinîndu-mă Născătoarei de Dumnezeu, am rugat-o pe Ea să intre înăuntru ca să-mi binecuvînteze chilia. Dar Născătoarea de Dumnezeu n-a voit nicidecum și fiindcă eu am rugat-o cu stăruință, zicînd: „Să nu se întoarcă robul tău

rușinat și defăimat de la Tine", și altele asemenea; Ea căutînd spre mine mi-a răspuns: „Cum mă rogi să intru în chilia ta, cînd tu ai pe vrăjmașul meu într-însa". Acestea zicînd s-a făcut nevăzută, iar eu deșteptîndu-mă, am început a plînge și a mă gîndi pentru cuvîntul acesta al Născătoarei de Dumnezeu. Nefiind altcineva în chilia mea, afară de mine singur, mă gîndeam, ca nu cumva să fi greșit cu vreun lucru oarecare, sau cu gîndul, către Născătoarea de Dumnezeu și de aceea s-a întors de la mine. Însă nu găseam nimic în care să-i fi greșit. Aflîndu-mă în nedumerire și în mare mîhnire, am luat o carte ca să citesc și să mă mai mîngîi în supărarea aceea. Acea carte era a lui Isihie, Preotul Bisericii Ierusalimului pe care o cerusem o dată de la dînsul. Citind în ea am aflat la sfîrșitul ei, două cuvinte hulitoare ale rău-credinciosului Nestorie, de unde am cunoscut că el este vrăjmașul Născătoarei de Dumnezeu; deci, pe acela îl aveam în chilia mea. Atunci am dat cartea înapoi la acela care mi-o dăduse, zicîndu-i: „Ia-ți frate cartea ta, că dintr-însa mai mult am păgubit decît am folosit". Acela întrebîndu-mă și aflînd cauza acelei pagube — fiindcă i-am povestit vedenia — s-a umplut de rîvnă Dumnezeiască și îndată a tăiat din carte acele cuvinte hulitoare și le-a ars în foc, ca să nu mai aibă în chilia lui pe vrăjmașul Prea Sfintei Născătoarei de Dumnezeu" (V. Sf. 9 Iunie, o.c. pp. 340—342).

PĂZIȚI-VĂ DE ERETICI, SECTARI ȘI RĂTĂCIȚI. Fiecare Creștin Ortodox, care dorește mîntuirea, este dator a se păzi de eretici, sectari... care sub masca creștinătății se apropie de oricine cu viclenie și minciună, ca diavolul de Eva în Rai (Fac. 3), pentru a-l amăgi și rupe din Trupul Bisericii și a-l arunca în perzare vremelnică și veșnică. Erezie este orice fel de rătăcire, care crede și susține cu încăpăținare că adevărurile credinței creștine din Sfînta Biserică Ortodoxă sînt niște falsități; iar falsitățile lor eretice sînt adevăruri de credință. Falsitățile învățăturilor acestor potrivnici se văd clar și în împărțirea lor în sute de partide potrivnice, unele contra altora, în materia lor de credință. Deși toți umblă cu Biblia Sfîntă la dînșii, totuși nu cred unii ca alții, formînd astfel o babilonie spirituală.

Mîntuitorul, pe acei potrivnici ai adevăratei credințe mîntuitoare Sufletelor, îi numește prooroci mincinoși și lupi îmbrăcați în piei de oi, care nu sînt ai Lui, poruncindu-ne să ne păzim de ei. (Mt. 7, 15—23; 24, 11, 24; Ioan. 8, 44, 47; 10, 20).

Sfinții Apostoli Petru și Iuda numesc ereziile: conținutul tuturor relelor, adunare de învățători mincinoși lepădați de Stăpînul Hristos Care i-a răscumpărat, băgători de eresuri pierzătoare în adunarea creștinilor, pentru care își agonisesc lor grabnică pierzare...

întîni fără de apă, nori purtați de vifore, cărora negura întunerii-ului în veac se păzește, pietre de mare acoperite în apă, care prime duiesc pe cei ce călătoresc pe deasupra lor, copaci tomnatici neroditori, de două ori morți și dezrădăcinați, valuri sălbatice spumegîndu-și rușinile lor, stele rătăcitoare, cărora negura întunerii-ului în veac se păzește..." (2 Petru 2; Iuda 1, 8—19).

Sfîntul Apostol Pavel arată că, toți creștinii să se păzească de cei ce fac împerecheri și sminteli contra învățaturii creștinești și să se ferească de ei, pentru că unii ca aceia nu slujesc Domnului nostru Iisus Hristos, ci pîntecelui, lor. Ei prin cuvinte bune și prin cuvîntare de bine (la aparență), înșală inimile celor proști... Dar oricine va binevesti o altă evanghelie (sau învățătură potrivnică) măcar oricine ar fi, chiar și Înger din cer, anatema să fie... Unii ca aceia sînt apostoli mincinoși, lucrători vicleni, vrășmași ai Crucii lui Hristos, pieritori, închipuindu-se în Apostoli ai lui Hristos. Și nu este de minunat, că însuși Satana se prefacă în Înger de lumină. Nu este dar lucru mare de se prefac și slujitorii lui ca slujitorii dreptății, cărora le va fi sfîrșitul după faptele lor (Rom. 16, 16—17) Gal. 1, 6—9; 2 Cor. 11, 3—4, 13—15; 1 Cor. 1, 18; Filip 3, 18—19).

Sfîntul Apostol și Evanghelist Ioan în Apocalipsa sa, îi numește „adunătura satanei" sau „sinagoga satanei" (Apc. 2, 9; 3, 9).

Sfîntul Policarp (hirotonisit de Sfîntul Apostol și Evanghelist Ioan) Episcopul Smirnei (+166 d. Hs), asculta odinioară tînguirea ucenicului său Crescens pentru starea Bisericii, că: „Nori grei se ridică asupra ei, ici colo o zguduie uraganul, amenințînd-o cu nimicirea. Și s-au aflat și credincioși care s-au rupt de ea și au trădat-o!..." Încurajîndu-și ucenicul, Sfîntul Policarp îi răspunde: „Împărăția lui Dumnezeu sau Biserica este asemenea unui pom plantat de agricultor și crescut. Acesta a aruncat sămînta în pămînt și s-a dus Sămînta a încolțit, și-a făcut loc printre spini și buruieni și pomul s-a ridicat deasupra lor; iar acelea au pierit. Umbra lui le-a nimicit. Pomul a tot crescut. Au venit vînturile, furtunile... și l-au scuturat, dar pomul cu atît mai bine și-a înfipt rădăcinile în pămînt; iar cren-gile lui au tot crescut, întinzîndu-se mai mult către cer. Astfel, viforele i-au servit numai spre dezvoltare și întărire. Pe cînd creștea tot mai mult și își întindea umbra tot mai departe, iată că se arată sub el din nou spinii și buruienile. Pomul însă nu se neliniștește din cauza lor, căci acum stă sigur și neclintit... Ei, acum dacă privești la înălțimea pomului, ce-ți pasă de ivirea buruienilor de pe dedesubtul lui? Lasă-le în grija Celui ce a sădit și a crescut pomul."

Sfîntul Efrem Siriul, în scrierile sale despre eretici, întrebuintează următoarele asemănări:

a) Ereticii se aseamănă cu falsificatorii de monede. Căzînd astfel de monede în mîinile celor cunoscători, aceștia observă fal-

sificarea, căci chipul regelui. . . etc., nu se poate imita destul de bine. Ereticii însă se silesc să dea învățăturilor lor aparență de adevăr, înfrumusețându-le cu texte din Sfânta Scriptură. Dar precum nu putem acoperi strălucirea soarelui, așa nu putem acoperi adevărul Sfintei Scripturi.

b) Precum furtuna și viscolul curățesc aerul încărcat de aburi necurați și vătămători și despoaie arborii de uscăturile lor, astfel scapă — se curăță — și Biserica prin erezii, de membrii ei: mortificați, căzuți și molipsitori, câștigându-și reînnoirea.

c) Confesiunile ieșite din Biserică, sînt ca mlădițele mari și mici, tăiate din viță, mai trăiesc un timp și apoi se usucă. Dar butucul de viță scoate mlădițe noi, roditoare. . . (T.P. 95).

Ereticii sînt creștini rătăciți de la dreapta credință sau căzuți din Dar, din unica Biserică a lui Dumnezeu care-i trupul lui Hristos. (1 Cor. 1, 10—13; Rom. 16, 17—18; 2 Cor. 11, 3—4, 13—15; Gal. 1, 6—9; 3, 1—5; 5, 7—10; Filip. 3, 2, 18—19; 1 Tim. 4, 1; 2 Tim. 3, 1—9, 13; Tit. 3, 10—11; 2 Petru 2, 1—3; 3, 16; 1 Ioan 2, 18—19; 4, 4—6; 2 Ioan 1, 10—11; Mt. 7, 15; comp. Rom. 12, 4—5; 1 Cor. 12, 12—27; Ioan 15, 1—10). Astfel, creștinii rătăciți, cu știință și voință de la dreapta credință, și de la faptele bune, sau ieșiți din rîndurile sfinte ale Bisericii lui Dumnezeu, sînteretici. Între aceia, unii sînt înșelați, alții inconștienți. Dreptcredincioșilor creștini nu li-i iertat a se uni sau a se ruga cu ereticii ca să nu cadă din Dar.

„Dacă vre-un cleric sau mirean va intra să se roage în sinagoga Iudeilor sau în capiștile ereticilor, să se caterisească și afurisească”, (Apost. 65; Sf. Timotei 9).

„Ereticilor nu le este iertat a intra în casa lui Dumnezeu, stăruiind ei în eres. Nici Clericilor sau credincioșilor Creștini nu le este iertat a merge în adunările, cimitirele (sau la înmormîntările) ereticilor, pentru rugăciuni ori pentru vindecări, altfel se canoninesc. Ereticii, dacă vor reveni la dreapta credință se primesc, însă cu multă chibzuință și bună observare” (Laod. 6; 9; R.B.O.R. art. 8—16; Sf. Vasile. 5).

„Nu este îngăduit dreptcredincioșilor Creștini sau creștine a se căsători cu eretici sau eretice.” (Sin. IV ec. can. 14. Iaod. 31; 10; Cart. 29; Sin VI. ec. can. 72).

IEȘIȚI GRABNIC DIN PRĂPASTIA ORBECĂIRILOR RĂTĂCITOARE. Viața de obște răspunde adevărului că mîntuirea și-o câștigă fiecare în comun. Acest adevăr este concretizat într-o viziune a Cuviosului Pahomie. El văzu odată un loc adînc, întunecos, presărat cu coloane. O mulțime de oameni orbecăiau în acel întuneric. Unii se învîrteau în jurul acelor coloane, crezînd că înaintează

spre a ieși afară la lumină. Alții porneau mergînd cînd într-o parte cînd într-alta, după felurite glasuri ce strigau din întuneric: „Lumina este aici! Veniți, veniți încoace, lumina este la noi!” Cuviosul Pahomie văzu și pe membrii comunității sale, cum înainteau într-un șir, ținîndu-se de mîna și mergînd după o mică luminiță care-i conducea pînă ieșeau printr-o deschizătură la lumina mare de afară.

Locul acela întunecos este lumea aceasta. Coloanele în jurul cărora se învîrteau mulți oameni, sînt șefii feluritelor erezii și filozofii, care cufundă pe cei ce se încredințează lor, în adîncurile beznelor întunericului. Glasurile care strigau: „Lumina este aici! . . . Lumina este la noi!” Sînt chemările deviaților, schismaticilor, ereticilor și a feluritelor filozofii rătăcitoare ce duc în pierzare. Luminița aceea mică ce mergea înaintea comunității, adică a Unicei Sobornice și Apostolice Biserici Luptătoare de pe pămînt a lui Dumnezeu, pe care o vede (Păstorul de sus) cel ce conduce șirul, este cunoștința de Dumnezeu, care în lumea aceasta este foarte micuță în ochii multimilor cît un grăunte de muștar, dar care conduce la Hristos Dumnezeu — Omul, Lumina cea mare, în viața viitoare.

Cuviosul Pahomie văzînd mai departe în viziunea sa, cum unii dintre membrii comunității, ar vrea să se lase de mîna celor dinaintea lor și să se piardă în întuneric, ducînd astfel la pierzare și pe toți care vin în urma lor, le striga neîncetat: „Treziti-vă! Țineți-vă bine de mîna înaintașilor voștri (Sfinților), care au mers pe căile vieții. Nu pierdeți legătura cu Sfinții lui Dumnezeu. Nu ieșiți afară din rîndul Sfinților, că numai așa veți ajunge la veselitoarea fericire statornică, în Împărăția lui Dumnezeu, unde să vă bucurați pururea (Prel. d. S.T. o.c. Nr. 7—8, 1952).

291) Am primit minciuno-binecuvîntări (e) și învățături de la eretici, sectari?

e) BINECUVÎNTAREA ÎN ADUNĂRI SE DĂ NUMAI DE ARHIEREII ȘI PREOȚII SFINTEI BISERICI. O veritabilă binecuvîntare se dă oriunde numai de Arhierei și de Preoți, ca și în Sfînta Biserică. Binecuvîntările date în adunările binecredincioșilor Creștini, ca și în Sfînta Biserică de către clericii mai mici: Diaconi, ipodiaconi, călugări, cîntăreți și de creștini simpli, nu sînt valabile; iar ale sectarilor sînt cu totul primejdioase. Diaconii, ipodiaconii, călugării și mirenii, n-au dreptul aceasta decît numai după ce-l primesc de la mai marii lor, adică numai după ce se preoțesc. Dumnezeu a poruncit ca numai Arhiereii și Preoții să binecuvînteze poporul. „Domnul a grăit lui Moisi, zicînd: Spune lui Aron — Arhiereul — și fiilor lui — Preoților — și le zi: așa să binecuvîntați pe fiii lui Israil și să ziceți: „Domnul să te binecuvînteze și să te păzească!

Domnul să caute asupra ta cu Fața veselă (să lumineze Fața Lui peste tine) și să te miluiască! Domnul să-și întoarcă Fața Sa peste tine și să-ți dăruiască pace! Așa să cheme Numele Meu asupra fiilor lui Israhil, și Eu Domnul, îi voi binecuvînta". (Num. 6, 22—27; comp. Lev. 9, 22; Is. Sir. 36, 19; Ps. 66, 1, 6; 127, 5—6; 133, 3—4; 4, 6—8; 5, 1, 12; 30, 16; 2 Paral. 7, 14; Is. Sir. 45, 1—9; Dan. 9, 18; 19).

În Noul Testament Mîntuitorul dă împuțernicirea aceasta Apostolilor pentru ca să dea binecuvîntare și pace poporului Său. „Datu-Mi-S-a toată puterea în cer și pe pămînt. Precum M-a trimis pe Mine Tatăl, și Eu vă trimit pe voi... Luați Duh Sfînt! Căroră ve-ți ierta păcatele, se vor ierta lor, și căroră le veți ținea, ținute, vor fi." Celor 12 Apostoli le-a dat puteri depline asupra duhurilor necurate și tămăduirea a toate bolile și a toată neputința... Le-a dat și împuțernicirea de a binecuvînta casele și oamenii care-i vor primi, zicîndu-le: „În orice casă ve-ți intra, să-i urați grăind: „Pace casei acesteia". (Mt. 28, 17—20; Ioan 20, 1—23; Mt. 10, 12).

Apostolii au dat această putere prin hirotonie, Arhierilor și Preoților (F. Ap. 14, 23; 20, 17—30; 1 Tim. 4, 14; 5, 17—22; Tit 1, 5—7). Cei ce n-au primit darul și împuțernicirea de Episcop și Preot este bine să stea cu frică și cu luare aminte la locul lor, ca să nu cadă, știind că „Nimeni nu-și ia lui-ș cîntea aceasta"; ci numai cel chemat de Dumnezeu, ca și Aaron la Arhierie. Deci, întotdeauna, fără nici o împotrivire, cel mai mic (Diaconii, Călugării și mirenii) de cel mai mare (Arhieriu și Preot) să se binecuvînteze". (Evr. 5, 4; 7, 7).

Sfinții Părinți Apostolici conglăsuiesc așa: „Poruncim ca fiecare să rămîna la locul ce i s-a dat și să nu treacă hotarele, căci nu sînt ale noastre; ci ale Domnului, pentru că zice Domnul: „Cine ascultă de voi, de Mine ascultă, și cine ascultă de Mine, ascultă de Cel ce M-a trimis pe Mine. Cine vă disprețuiește pe voi, pe Mine Mă disprețuiește; iar cine Mă disprețuiește pe Mine, disprețuiește pe Cel ce M-a trimis pe Mine" (Lc. 10, 16). Dacă faptele neînsuflețite păstrează buna rînduială, precum: noapte, zi, soare, lună, stele, stihii, anotimpuri, luni, săptămîni, zile, ceasuri și slujesc folosirii hotărîrii lor, potrivit celor zise: „Hotar ai pus pe care nu-l vor trece" (Ps. 103, 9—10) și iarăși despre mare: „Margini i-am pus, porți și zăvoare de jur împrejur i-am așezat și am zis: „Pînă aici vei veni și nu vei trece mai departe" (Lev. 38, 10—11); cu cît mai mult trebuie ca voi să nu îndrăzniți a strica ceva din cele ce vi s-au hotărît de noi potrivit voinței lui Dumnezeu!"

Însă, deoarece mulți au socotit că aceasta este un lucru netrebuit și îndrăznesc să amestece treptele și să înlăture hirotonia dată fiecăruia, însușindu-și demnități care nu le-au fost date și ca

niște tirani îngăduindu-și și cele ce n-au putere să dea, din pricina aceasta minie pe Dumnezeu. Aceea ca și Coriții și împăratul Ozia, care peste demnitatea lor și fără voia lui Dumnezeu însușindu-și drepturile Arhieresti s-au făcut; cei dintîi pradă focului; iar cel din urmă a fost lovit de lepră la frunte (Num. 16; 2 Paral. 26). Întărită apoi și pe Iisus Hristos, Care a rînduit așa. Supără în sfîrșit și pe Duhul Sfînt (Efs. 4, 30), slăbind mărturia Lui. De aceea, cu drept cuvînt, prevăzînd primejdia ce amenință pe cei care fac asemenea lucruri: precum și nepăsarea față de jertfele și mulțumirile aduse în chip nelegiuit de ei, care n-au dreptul și care socotesc drept jucărie vrednicia Arhierescă, care este urmarea Marelui Arhieriu, Iisus Hristos Împăratul nostru, am fost nevoiți să dăm povețe și în privința asta, deoarece „unii chiar s-au întors îndărăt". (1 Tim. 5, 15) la deșertăciunea lor."

Moisi, slujitorul lui Dumnezeu (Num. 12; Eș. 33, 11), cu care Dumnezeu a vorbit față către față, cum ar vorbi cineva cu un prieten al său, căruia i-a zis: „Te cunosc înaintea tuturor" (Eș. 33, 12), cu care a vorbit pe față (Num. 10) și n-a vorbit neînțeleș, în vedenii, sau prin Îngeri ori în enigme, cînd a rînduit leguirea Dumnezeiască a hotărît ce trebuie să se facă de Arhieriu, ce de Preot, ce de Leviți, dînd fiecăruia slujba cuvenită și potrivită cu treapta sa. Astfel, de cele ce erau rînduite Arhierilor și de cele ce erau hotărîte Preoților, nu se apropiau Leviții; ci fiecare își vedea de serviciile prescrise, care li se încredințase (Num. 4). Dacă vreunul voia să treacă peste ceea ce-i era dat, moartea era pedeapsa. Aceasta a probat-o mai ales ceea ce i s-a întîmplat lui Saul (1 Imp. 13), care socotind că ar putea aduce jertfă, fără Proorocul și Arhierul Samuil, a atras asupra-și păcat și blestem care nu se pot ridica și nici faptul că fusese uns ca împărat de el n-a înduplecat pe Prooroc.

Dumnezeu a vădit aceasta printr-o faptă mai convingătoare și anume, prin cele ce s-au întîmplat lui Ozia (2 Para 1. 26), care a fost pedepsit numaidecît pentru fărădelegea sa. Așa că cel ce înnebunise împotriva demnității arhieresti, a fost lipsit și de împărăție. De altfel vă sînt cunoscute cele ce s-au făcut sub noi; căci știți foarte bine, că Episcopii, Preoții și Diaconii au fost numiți de noi prin rugăciune și punerea mîinilor și că deosebirea de nume arată și deosebirea de îndatoriri, pentru că nu tot „cel ce a voit și-a umplut mîna" la noi, cum era cu preoția mincinoasă și desfrînată a vieții lor din timpul lui Ieroboam (3 Imp. 13, 33); ci numai „cel care a fost chemat de Dumnezeu" că de n-ar fi fost nici lege nici deosebire de trepte, ar fi fost de ajuns să cuprindem toate într-un singur nume.

Noi însă, fiind învățați de Domnul șirul îndatoririlor, am hotărît pentru Episcopi cele ale Arhieriei, pentru Preoți cele ale Preoției, iar Diaconii cele ale amîndoror acestor slujbe (adică să ser-

vească sau să ajute cu toată smerenia și supunerea pe Arhierei și Preoți în oficierea Dumnezeieștilor Liturghii, a Sfintelor Taine și alte slujbe: aghiazmă, sfîntirii de Biserici, case, etc. n.n.) pentru ca cele ce privesc slujba religioasă să fie îndeplinită cu curăție, căci nici Diaconului nu-i este îngăduit a aduce jertfă, a boteza sau a da binecuvîntare mare sau mică, nici Preotului a face hirotonii pentru că nu este drept să se răstoarne ordinea, deoarece Dumnezeu nu este Dumnezeul neorînduieiilor" (1 Cor. 14, 33), încît cei inferiori să-și însușească tiranicește cele ale superiorilor, închipuindu-și și o legiuire nouă spre răul lor propriu, ca unii ce nu știu că „le este greu să calce peste ghimpi" (F. Ap. 9, 5; 26, 14), de vreme ce nu împotriva noastră sau a Episcopilor se războiesc aceștia, ci împotriva Episcopului tuturor și Arhiereului Tatălui, împotriva lui Hristos Domnul nostru, căci de Moisi (Eș. 28; 29; Evr. 5, 4—5), cel prea iubit de Dumnezeu, au fost așezați Arhierei, Preoți și Leviți; de Mîntuitorul nostru, cei 13 Apostoli; iar de Apostoli (am fost așezați noi) eu, Iacob, și cu Climent și alții împreună cu noi ca să nu-i mai înșirăm pe toți din nou. De asemenea, de noi toți în comun, au fost așezați Preoți, Diaconi, ipodiaconi și citeți. Așadar, cel ce din fire este întîi Arhiereu, Hristos, Cel Unul-Născut, n-a răpit cîntea (Filip. 2, 6—11; Evr. 5, 4—5); ci a fost așezat de Tatăl. El S-a făcut Om pentru noi și aducînd Dumnezeului și Părintelui Său Jertfă duhovnicească (Lc. 22, 19) înainte de Patima Sa, numai pe noi ne-a rînduit să facem aceasta, deși cu noi erau și alții, care au crezut în El. În genere, nu oricine a crezut a și fost îndată așezat Preot sau a dobîndit vrednicia Arhierească!

După înălțarea Lui, noi, potrivit rînduieiiei Lui, aducînd Jertfa curată și neînsîngerată, am ales Episcopi, Preoți și Diaconi, aceștia din urmă șapte la număr, (F. Ap. 6, 5—7). Unul din ei era Ștefan, fericitul martir într-un nimic mai prejos decît noi în ceea ce privește dragostea către Dumnezeu, care atîta pietate a arătat, prin credință și atîta dragoste către Domnul nostru Iisus Hristos, încît și Sufletul și-a dat pentru El, fiind omorît cu pietre de Iudeii ucigași ai Domnului. Cu toate acestea, un astfel și un atît de mare bărbat, care fierbea cu Duhul, care a văzut porțile cerului deschizîndu-se și pe Hristos stînd de-a dreapta lui Dumnezeu (F. Ap. 18, 25; Rom. 12, 11; F. Ap. 6, 10; 7, 55—56), niciodată nu se vede săvîrșind cele ce nu se cuvin Diaconiei, aducînd jertfă sau punîndu-și mîinile peste cineva; ci pîzind rînduiala pînă la sfîrșit, căci așa se cădea Martirului lui Hristos, să păstreze buna rînduială.

Dacă însă unii învinuiesc pe Filip, Diaconul și pe Anania (F. Ap. 8, 35—38; 9, 8—18), credinciosul nostru frate, că unul a botezat pe Eunuh, iar celălalt pe mine, Pavel, nu pricep ce spunem noi, căci noi zicem că: „Nu răpește cineva" (Evr. 5, 4) vrednicia preo-

tească, ci, sau o primește de la Dumnezeu ca Melchisedec (Fac. 14, 18) și Iov, sau de la Arhiereu, ca Aron (Num. 17) de la Moisi. Prin urmare și Filip și Anania nu s-au rînduit ei singuri, ci au fost aleși de Hristos Arhiereul lui Dumnezeu, Cel neasemănat". (S.P.A. cart. 8, cap. 46).

292) Am avut îndoieli în Unica dreaptă credință creștinească, într-una Sfîntă Sobornică și Apostolică Biserică a lui Dumnezeu, într-un Sfînt Botez care se face spre iertarea păcatelor strămoșești, ... și proprii ... și în adevăratele învățături Divine și în sfaturile Sfintei Biserici?

293) Am avut îndoială în credința într-Unul Dumnezeu: Tatăl, Fiul, și Duhul Sfînt, Treimea cea de o Ființă și nedespărțită? Nu cred cu destulă tărie în Sfîntul Botez, care se face spre iertarea păcatelor strămoșești și proprii?

294) N-am iubit pe Dumnezeu mai presus de orice din lumea (f) aceasta? Am iubit părinții, frații, surorile, prietenii, averea ... mai mult decît pe Dumnezeu?

f) ISPITA LUMII .Lumea este amăgitoare și înșelătoare. Domnul zicea despre lume „că lucrurile ei sînt rele". (Ioan 7, 7). De aceea „nu iubiți lumea, nici cele din lume" (1 Ioan 2, 15). „Acesta e felul trădătorilor — zice Sfîntul Ioan Gură de Aur — că făgăduiesc mai întîi cele plăcute și lasă apoi să le urmeze cele triste." Așa e și lumea. S-ar putea asemana cu mărul regelui Chemetus din Scoția. Acest rege plimbîndu-se într-o zi printr-o grădină frumoasă, a văzut din întîmplare o statuie, care cu deosebire îi atrase atenția. I se părea ca și cînd statuia ar întinde privitorului un măr de aur. Regele care nu bănuia nici o înșelare, se lăsă ispitit și prinse mărul cu mîna. În aceeași clipă însă, prin o tainică mașinărie, se repezi asupra lui de la cealaltă mînă a statuii, o săgeată ascuțită, și-i curmă viața. „Așa sînt binefacerile lumii — zice Sfîntul Ioan Damaschin — și așa sînt darurile ei! Ea pregătește ispite celui ce umblă după plăceri". (T.P. 127).

295) M-am îndoit uneori în credință asupra unicei și Sfintei sobornicești și apostolești Biserici dreptcredincioasă a lui Dumnezeu (Ortodoxă), în învățăturile și dogmele Ei?

a) **Am avut unele îndoieli și m-am împotrivit adevărurilor drepte credințe, în cele 7 Taine ale Sfintei Biserici Ortodoxe? (g)**

g) SFINTELE 7 TAINE ALE BISERICII LUI DUMNEZEU. În articolul X al Simbolului Credinței, noi dreptcredincioșii Creștini „Mărturisim un Botez într-un iertarea păcatelor". Pentru că Botezul e ușa prin care noi intrăm în Biserica lui Dumnezeu, în Împărăția

lui Dumnezeu, noi vom vorbi mai întâi despre toate cele 7 Taine Sfinte, adică despre: Botez, Mir-Ungere, Pocăință, Împărtășanie, Preoție, Nuntă și Maslu, apoi despre fiecare în parte.

CEI ȘAPTE ÎNGERI MARI. Acești șapte Îngeri mari, Arhangheli pe care Biserica noastră îi prăzmuiește tot anul, își au însărcinările lor după orânduiala făcută de Stăpînitorul a toate. Ei sînt următorii:

Mihail, zugrăvit în haine ostășești, cu sabia într-o mînă și cu cumpăna în cealaltă; el este căpetenia oștirilor îngerești și ocrotitorul celor ce se ostenesc în conducerea vieții sociale. El este apărătorul celor nedreptățiți și chinuiți.

Gavril, zugrăvit cu un crin în mînă, este descoperitorul Tainelor Dumnezeiești.

Uriil, este zugrăvit cu o flacără în mînă; el este ocrotitorul dascălilor și ucenicilor.

Rafail, este zugrăvit ținînd de mînă un copil. Este vindecătorul bolilor și mîngîietorul suferinzilor.

Salatiil, este zugrăvit în haine călugărești și este povătuitorul spre rugăciune al credincioșilor.

Egudiil, este încins cu un șorț, gata spre servire. El este ocrotitorul celor ce se ostenesc în slujba binefacerilor. Iar, *Varahiil* vechii pictori l-au închipuit cu brațele pline de flori, semn că el este împărțitorul darurilor după meritul fiecărui creștin. (O.M.).

Tainele acestea Sfinte, așezate de Mîntuitorul în Biserica Lui sînt niște minunate lucrări văzute, prin care se pogoară Darul lui Dumnezeu în chip nevăzut asupra celui ce le primește. Prin aceste 7 Taine se revărsă Harul, adică darul sau puterea Duhului Sfînt prin care Domnul Hristos lucrează în lume, spală de păcate și sfințește pe cei ce cred și fac voia Lui. Sfîntul Macarie scrie despre însemnătatea Harului în viața creștină, astfel: „Precum peștele nu poate viețui fără apă, precum nimeni nu poate umbla fără picioare, nu poate vedea fără ochi, a vorbi fără limbă, a auzi fără urechi; tot astfel fără Domnul Iisus Hristos și fără conlucrarea puterii

Dumnezeiești, nu este cu putință a înțelege Tainele A-tot-Înțelepciunii Dumnezeiești și a fi Creștin desăvîrșit”. „Fără Harul lui Dumnezeu — zice Sfîntul Grigore Teologul — sîntem niște robi plini de întinăciunea păcatului. Fără Har nu este cu putință a lucra binele, cum nu poate zbura o pasăre fără aripi și un pește să înnoate fără apă. Harul lui Dumnezeu ne face: să vedem, să lucrăm și să alergăm”. (D. Ag. 330).

Toate aceste 7 Taine sînt în strînsă legătură, formînd un corp foarte trebuincios vieții duhovnicești a întregii Biserici. Centrul acestui întreg este Taina Dumnezeiești Împărtășanii, care are demnitatea, sublimitatea și superioritatea ei deosebită între toate celelalte Taine Sfinte. Lucrările văzute ale acestor 7 Taine se fac pentru că omul are trup văzut și se pogoară asupra lui nevăzut Harul — nevăzut deoarece Sfulețul omului este nevăzut. Acesta o adevărește și Sfîntul Ioan Gură de Aur, zicînd: „Dacă ai fi netrupesc, ți-ar da aceste daruri așa cum sînt, netrupești. Dar fiindcă Sufletul este împreunat cu trupul, cele duhovnicești ți le dă în semne supuse simțurilor”. (Om. 82 la Mt. 4).

b) Am avut și am unele îndoieli în Taina Sfîntă a Botezului? (h)

h) TAINA SFÎNTĂ A BOTEZULUI. Botezul este prima Taină Sfîntă a Bisericii, o lucrare Sfîntă prin care în chip tainic, nevăzut, se dă omului Harul cel mîntuitor al lui Dumnezeu. Botezul este Taina în care omul credincios, prin cufundarea de trei ori în apă, însoțită de rostirea cuvintelor de către Preot: „Botează-se robul (roaba) lui Dumnezeu (N), la întîia cufundare: În Numele Tatălui, amin, (la a doua cufundare) și al Fiului, amin, (la a treia cufundare) și al Sfîntului Duh, amin. Acum și pururea și în vecii vecilor. Amin. Astfel, omul este botezat o singură dată pentru totdeauna. Botezul acesta mic, preînchipuie: moartea, îngroparea și învierea Domnului (Rom. 6, 3—4).

ORIGINEA BOTEZULUI E DE LA MINTUITORUL HRISTOS. El ne-a arătat Botezul creștinesc cînd S-a botezat în apa Iordanului sfințindu-l (Mt. 3, 13—17; Mc. 1, 8—12; Lc. 3, 21), în convorbirea Sa cu Nicodim (Ioan 3, 3, 5—6), în porunca dată Sfîntilor Ap. și urmașii lor să-l săvîrșescă: „Mergînd, învățați toate neamurile, botezîndu-le în Numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh, povătuindu-le să păzească toate cîte am poruncit vouă...” (Mt. 28, 19—20). Botezul acesta creștin l-a așezat El în ziua Cincizecimei (a 50-a zi după Învierea Sa și a zecea zi după Înălțarea la cer) cînd a trimis pe Duhul Sfînt în chip de limbi de foc peste Sfîntii Săi Apostoli... cînd au fost botezate și 3 000 de Suflete care s-au dus

la Biserică (F. Ap. 2, 1—4, 41). „Voi vă veți boteza cu Duh Sfânt”. (F. Ap. 1, 5; 2, 4; 3, 8; 4, 1; 8, 15—17; 19, 6).

BOTEZUL SE FACE CU APA CURATĂ. Așa ne-a arătat Mîntuitorul cînd s-a botezat în apa Iordanului și cînd a poruncit: „De nu se va naște cineva din apă și din Duh, nu va putea să intre în Împărăția lui Dumnezeu” (Ioan 3, 5). Sfinții Părinți bisericești află Botezul cu apă preînchipuit în mai multe locuri ale Vechiului Testament, d.p.: „Duhul lui Dumnezeu Se purta peste ape” (Fac. 1, 2). „Să producă apele vietăți cu suflet viu și zburătoare” (Fac. 1, 20); în facerea omului din țărîină, adică din pămînt cu apă (Fac. 2, 7); în rîul ce curge prin Paradis (Fac. 2, 10); în potopul universal și corabia lui Noe. (Fac. 7—9; 1 Petru 3, 20); în trecerea Israiliților prin Marea Roșie (Eș. 14; 1 Cor. 10, 1—2); în prefacerea apei amare în apă dulce (Eș. 15, 23—25); în apa izvorîată din piatră prin lovirea cu toiagul lui Moisi (Eș. 17, 1—7); în cufundarea lui Neeman cu tot trupul de șapte ori în apa Iordanului, după care s-a curățat de lepră. (4 Imp. 5, 1—15).

De asemenea și în Noul Testament, d.p.: în lacul oilor sau în scaldătoarea Vitezda (Ioan 5, 1—4), în botezul lui Ioan din cer (Mc. 11, 30—31), pe care-l împărtăși Ioan și Domnului nostru Iisus Hristos în apele Iordanului (Mt. 3, 13—17) botezul lui Ioan spre pocăință cu apă, pregătitor pentru Botezul creștin, pe care avea să-l așeze, Iisus (Ioan 3, 5), propovăduit de Ioan: „Eu vă botez pe voi cu apă, spre pocăință...; iar Cel ce vine după mine... Acela vă va boteza pe voi cu Duh Sfânt și cu foc” (Mt. 3, 11), în apa cursă din coasta Domnului (Ioan 19, 34). Cu apă au botezat Sfinții Apostoli, cu apă au botezat Sfinții Părinți apostolici în vremile apostolice și în cursul vremilor pînă azi, cu apă botează Unica Sfîntă Sobornică și Apostolică Biserică în prezent și tot cu apă va boteza ea și în vremile viitoare, pînă la sfîrșitul lumii.

SĂVÎRȘITORUL TAINEI BOTEZULUI. Ca izvor al Tainelor, este Dumnezeu Iisus Hristos, Care conlucrează prin Arhiereu sau Preot. „Așa să ne socotească pe noi omul, ca pe niște slugi ale lui Hristos și economi (administratori) ai Tainelor lui Dumnezeu” (1 Cor. 4, 1). Lucrarea și puterea Tainei este săvîrșită de Însuși Dumnezeu, oricare ar fi viața Preotului. „Dacă Harul — zice Sfîntul Ioan Hrisostom — ar căuta pretutindeni o vrednicie, n-ar fi nici Botez, nici Trup al lui Hristos nici aducere înainte prin aceștia. Dar, cum Dumnezeu obișnuiește să lucreze și prin cei nedemni, Harul Botezului nu este vătămat întru nimic de viața Preotului” (Om. 8 la 1 Cor).

PRIMITORII BOTEZULUI sînt toți oamenii — parte bărbătească și femeiască — care se pocăiesc de păcatele lor și cred în Domnul

Hristos Dumnezeu (Mc. 16, 16; Mt. 28, 19; F. Ap. 8, 12; 2, 38; 10, 33—34; 16, 14—16; 20—32; 18, 8) și copiii, pruncii, însoțiți de dreapta credință a părinților și de nașii garanți. (F. Ap. 2, 39; Ioan 3, 3, 5; Mc. 9, 37).

EXORCISMELE ȘI LEPĂDĂRILE. Acestea se fac în pridvor în fața ușilor Bisericii, pentru că nebotezatul, nefiind spălat de păcatul strămoșesc, dacă este vîrstnic și de păcatele proprii, nu-i mădular sau fiu al Bisericii, nici cetățean al Patriei Cerești, adică al Împărăției lui Dumnezeu, ale cărei uși le deschide numai Botezul. Exorcismele sînt trei rugăciuni puternice și înfricoșate, care se fac cu mare tărie de Preot înaintea lui Dumnezeu, pentru a izgoni diavolul cu toată puterea lui cea rea și pierzătoare de la cel venit pentru botezare. După aceea stînd cu fața spre apus, se fac lepădările de Satana și de toate: lucrurile, slujbele, îngerii și trufia lui... (Lc. 22, 32; Efs. 6, 6, 12; Colos. 1, 13; Rom. 13, 12), apoi, întorcîndu-se cu fața spre răsărit, face unirea cu Hristos, Soarele Dreptății, Răsăritul cel de sus, Răsăritul răsăriturilor (Fac. 2, 8; Lc. 1, 7—8; comp. Zah. 3, 3, 8; 6, 12; Mal. 4, 2; sau 3, 19; troparul Crăciunului).

FORMA BOTEZULUI este cufundarea cu tot trupul în apă a celui ce se botează, cu rostirea botezării în Numele Sfintei Treimi.

BOTEZUL CURĂȚĂ DE PĂCATE, pe prunci și copii de păcatul strămoșesc; iar pce cei vîrstnici de păcatele proprii. Sfîntul Grigore Teologul zice că Scriptura cunoaște trei feluri de nașteri: cea trupească, cea din Botez și cea din Înviere. Fără nașterea prin Botez, nu este cu puțință nașterea prin înviere. (Cuv. la Sfîntul Botez, 2).

PRUNCII TREBUIESC BOTEZAȚI. Dumnezeiasca Scriptură ne arată că unii oameni au fost botezați și fără a arăta mai înainte credință și pocăință. Așa, temnicierul din Filipi, văzînd minunea deschiderii temniței, s-a botezat cu toți ai lui (F. Ap. 16, 33). Lidia, vînzătoarea de pînză mohorîță auzind pe Sfîntul Apostol Pavel vorbind „s-a botezat dimpreună cu toți ai casei sale”. (F. Ap. 16, 14—15). În cuvîntul s-a botezat: temnicierul, Lidia... „cu toată casa lor”, așijderea unde spune Sfîntul Apostol Pavel, că „n-am botezat, fără numai pe Crips, Gae... casa lui Stefana” se subînțelege și toți copii acelora. Deci, și copiii trebuiesc născuți, din apă și din Duh, ca și cei vîrstnici pentru a intra în Împărăția lui Dumnezeu.

COPIII NĂSCUȚI ÎN PĂCATUL STRĂMOȘESC TREBUIESC CURĂȚAȚI PRIN BOTEZ. Nimeni dintre oameni, în orice vremuri și locuri ar trăi ei, nu sînt fără de păcate, deci nici copiii. Aceasta

ne-o arată clar Dumnezeiasca Scriptură, zicînd: „Cine poate să scoată ceva curat din ceea ce este necurat? Nimeni!” (Iov. 14, 4). „Iată în fărădelegi m-am zamislit și în păcate m-a născut maica mea... Înstrăinatu-s-au păcătoșii din mitras, rătăcit-au din pîntece...” (Ps. 50, 6; 57, 3). „Eu știu — zice Domnul prin Isaia Proorocul — că din pîntecele maicii tale te chemi: „răzvrătit” (Is. 48,

În Biserica V. Testament fiecare suflet care se introducea în adunarea Domnului, făcea legămînt cu Dumnezeu prin tăierea împrejur. În Biserica N. Testament fiecare suflet se introduce în creștinism prin Sfîntul Botez, după depunerea făgăduinței: „*Mă lepăd de Satana, și de toate: lucrurile, slugile, slujbele, trufia lui, și mă împreunez cu Hristos*”. Astfel, toți „*Cîți în Hristos ne-am botezat, în Hristos ne-am îmbrăcat*” (Gal. 3). Fiecare creștin stă îmbrăcat în Hristos, ca fierul înroșit în foc, cîtă vreme stă în făgăduința depusă. Cînd a ieșit sau nu împlinește făgăduința, se dezbracă de Hristos, precum fierul scos din foc, de focul cu care era îmbrăcat. Să luăm aminte.

8). Păcatul strămoșesc cade asupra tuturor oamenilor, deci și asupra tuturor copiilor. „Printr-un om (Adam) a intrat păcatul în lume și prin păcat moartea și așa, moartea a trecut în toți oamenii...”, deci și în copii și în prunci. (Rom. 5, 12). Așadar, pentru a se curăța de păcatul strămoșesc „v-ați spălat și v-ați sfințit” (1 Cor. 6, 11), trebuie a se naște din apă și din Duh, pentru a putea să intre în Împărăția lui Dumnezeu (Ioan 3, 5). Altfel, nebotezați, nu pot intra în Împărăția lui Dumnezeu, rămîn afară din Cetatea Cerească,

Ierusalimul cel Nou. „Nu va intra într-însa (în cetatea Ierusalimul Ceresc) tot ce este spurcat și face spurcăciune și minciună, fără numai cei scriși în Cartea Vieții Mielului”. (Apc. 21, 27; 3, 5; 13, 8; 20, 15; Filip. 4, 3).

PRUNCII ȘI COPII SE BOTEAZĂ PRIN CREDINȚA NAȘILOR. La aceasta ne îndreptătesc mai multe locuri scripturistice. Așa, d.p. Mîntuitorul vindecă pe copilul omului împărațesc din Capernaum pentru credința tatălui său (Ioan. 4, 46—53); vindecă sluga sutașului pentru credința stăpînului său (Mt. 8, 5—13); vindecă pe fiica îndrăcită a Hananiencei pentru credința mamei sale (Mt. 15, 21—28), vindecă pe copilul lunatic (torturat de diavol) pentru credința tatălui său (Mt. 17, 14—18); înviază pe fiica lui Iair pentru credința tatălui ei (Mt. 9, 18, 23—25); înviază pe fiul văduvei din Nain pentru credința mamei sale (Lc. 7, 11—15); înviază pe Lazăr cel mort de patru zile și intrat în putrefacție, pentru credința surorilor lui (Ioan 11, 14—15). Deci, precum Mîntuitorul vindecă și înviază pe unii pentru credința altora; așa și aici, Biserica botează pe prunci și copii, pentru credința altora, a părinților și a nașilor. Apoi în mulțimea celor vreo 3 000 de Suflete botezate de Sfîntul Apostol Petru la praznicul Cincizecimei, după pogorîrea Duhului Sfînt și a altor 2 000 de Suflete, trebuie să înțelegem și copii care erau acolo cu părinții lor. (F. Ap. 2, 41, 4, 4; ș.a.).

NAȘII LA BOTEZ ȚIN ÎN BRAȚE, ÎN PERSOANA PRUNCILOR, PE IISUS HRISTOS, PE DUMNEZEU. Odinioară Mîntuitorul fiind într-o casă în Capernaum, a luat un copil în brațe și a zis: „*Oricine va primi pe unul din acești prunci în Numele Meu, pe Mine Mă primește și cine Mă primește, pe Mine, primește pe Cel ce M-a trimis pe Mine*” (Mc. 9, 37). Un prunc sau un copil se primește de creștinii mari, botezați în numele Mîntuitorului Hristos, în rolul de naș. Pruncii nefiind conștienți și neputînd mărturisi că vor crește și vor trăi în duhul Evangheliei, nașii îi iau în brațe la Botez „în numele Domnului”, mărturisind credința în locul lor și garantează că vor crește pruncii în adevărată credință și viețuire creștinească. Astfel fiind, nașul sau nașa se învrednicesc, ca odinioară dreptul Simeon, de o foarte mare și strălucită binecuvîntare a lui Dumnezeu. (Lc. 2, 27—32; Mc. 9, 37). În acest înalt scop, nașii trebuie a fi: vîrstnici, dreptcredincioși, osîrdnici în a-și învăța finii lor cînd se vor face mai mari, credința și viețuirea creștinească, îngrijindu-se ca de fiii lor proprii. Finii sînt datori a asculta și a respecta pe nașii lor — părinții lor duhoynicești — la fel ca și pe părinții lor trupești.

Nașilor și nașelor, mare este cîntea de care vă învredniciți prin facerea de finii; dar mari și grele sînt obligațiile pe care vi le

luați, cînd botezați un prunc sau o pruncă. Să nu vă amăgiți cu gîndul că a boteza un prunc sau o pruncă, ar însemna numai a-l ține puțin în brațe și atîta tot. Nu. Obligațiile ce vi le-ați luat în botezarea pruncilor sînt mari, foarte mari. Aveți niște datorii foarte mari de împlinit. Ați făgăduit înaintea lui Dumnezeu că veți îngriji de finii voștri ca niște părinți, așa fel ca ei, să-și însușească o credincioșie și o viețuire creștinească, duhovnicească. Reamintiți-vă zilnic această făgăduință și o împliniți cu toată osîrdia. Însuflați finilor voștri, cu vreme și fără de vreme, cît mai des: să fie creștini buni, să-și păzească curăția și fecioria pînă la căsătorie, să citească și să asculte zilnic Cuvîntul lui Dumnezeu, pentru a locui în ei cît mai bogat, să vină cît mai des la Sfînta Biserică, să petreacă zilele Sfînte: creștinește, duhovnicește, nu păgînește, satanicește, să se păzească cît mai curăți în toată viața lor, să păzească cu sfințenie legea creștinească. Asta-i datoria voastră de nași. Datorie mare și grea, dar și de mare cinste și răsplată bună de la Dumnezeu, de o veți îndeplini conștiincios. Nici odată să nu ziceți: „îngrijim de fini cum îngrijesc și alții“, că prin aceasta nu vă puteți îndrepta: nici înaintea Bisericii, nici înaintea lui Dumnezeu. Cei ce nu-și îndeplinesc datoria de nași, o să le fie tare rău pe cealaltă lume. Li se cere Suflet pentru Suflet. (Iez. 33, 2—6).

Părinților și mamelor de copii! Cînd căutați nași și nașe pentru copii voștri, nu vă îngrijiți ca aceia să fie bogați, cu renume pămîntesc; ci să fie buni creștini, bogați în virtuți creștinești, vestiți în credincioșia și viețuirea lor creștinească, pentru că numai aceștia vă pot ajuta în cunoașterea duhovnicească a fiilor și fiicelor voastre pentru a face din ei adevărați fii ai Bisericii, ai patriei și ai lui Dumnezeu. Ține-ți minte sfatul acesta, face-ți așa și cu Darul lui Dumnezeu vă veți bucura vremelnice și veșnic.

VECHIUL ȘI NOUL TESTAMENT ARATĂ CĂ PRUNCII TREBUIESC NUMAIDECÎT BOTEZAȚI. Dumnezeiasca Scriptură a Noului Testament arată clar că Botezul Creștin a fost preînchipuit încă din vremuri străvechi, după istoria: Vechiului Test., prin potop, tăierea împrejur și trecerea prin Marea Roșie sub conducerea stîlpului de foc. Aceste preînchipuiri ale Botezului Creștin au fost pentru tot poporul Israelit adică pentru: bătrîni, tineri și în primul rînd pentru copii și prunci. Copiii și pruncii, n-au putut fi lipsiți de acestea.

a) *Potopul* preînchipuia Botezul Creștin. Această mîntuire prin apă — adeverește Apostolul — închipuia Botezul, care vă mîntuiește astăzi și pe voi, nu cu ștergerea necurăției trupului; ci cu deschiderea cugetului bun către Dumnezeu, prin Învierea lui Iisus Hristos“ (1 Petru 3, 20—21). Astfel precum Noe cu familia sa,

a scăpat cu lumea păcatelor prin potop, intrînd într-o lume nouă; tot astfel oamenii mari și mici, dimpreună cu toată familia nouă adică și cu pruncii nebotezați, scapă din lumea păcatelor, născîndu-se din nou prin apa Botezului, la o lume nouă, la Împărăția lui Dumnezeu (1 Cor. 6, 11; Ioan 3, 3, 5—6, 8). Așadar pruncii trebuiesc botezați grabnic, pentru a-i scoate din lumea păcatelor și a nu-i lăsa afară din Împărăția lui Dumnezeu (Ioan 3, 3, 6; Apc. 21, 7).

b) *Tăierea împrejur* preînchipuia Botezul Creștin. Aceasta a fost așezată de Dumnezeu ca legămînt puternic cu Avraam și urmașii lui. După porunca lui Dumnezeu ea a fost făcută tuturor bărbaților: bătrînilor, tinerilor și copiilor, pînă și pruncilor mici de 8 zile. Ori care nu se tăia împrejur, de la pruncii de 8 zile pînă la cei bătrîni aveau să fie nimiciți din poporul lui Dumnezeu (Fac. 17, 9—14; Lev. 12, 3). Despre acea tăiere împrejur, cum că preînchipuia Botezul nostru Creștin, adeverește și Sfîntul Apostol Pavel, scriind creștinilor din Colose, așa: „În El — Iisus Hristos — sînteți tăiați împrejur, cu tăiere împrejur nefăcută de mîină, cu tăiere împrejur a lui Hristos, prin dezbrăcarea trupului celui păcătos al cărnii. Îngropați fiind cu El, prin Botez, ați înviat prin El, și împreună cu El prin credință în puterea lui Dumnezeu Care L-a înviat din morți. Dumnezeu și pe voi care erați morți prin păcatele voastre și prin netăierea împrejur a trupului vostru, v-a înviat împreună cu Dînsul, iertîndu-vă toate păcatele“ (Colos. 2, 11—13). Ceea ce a fost tăierea împrejur în Vechiul Testament, aceea este Botezul în noul Testament. El ne pune în strînsă legătură cu Dumnezeu. Deci, precum copii, pruncii Vechiului Testament nu erau lipsiți de tăierea împrejur, adică de acea legătură cu Dumnezeu; așa și în Biserica Nouă lui Testament, pruncii nu pot fi lipsiți de legătura cu Dumnezeu prin Botez. Pruncii sînt, cei dintîi chemați a fi în legătură cu Dumnezeu. Așadar, Botezul trebuie împărtășit cît mai grabnic pruncilor.

c) *Trecerea prin Marea Roșie* sub stîlpul de foc preînchipuia Botezul Creștin. „Fraților! — scrie Sfîntul Apostol Pavel Creștinilor din Corint — Nu voiesc ca să nu știți voi, că părinții noștri toți au fost sub nor și toți au trecut prin Marea Roșie. Toți s-au botezat prin Moisi „în nor“ și „în mare“ (1 Cor. 10, 1—2). Trecerea poporului Israelit — mulțime mare de vreo 3 000 000 Suflete: bătrîni, vîrstnici, tineri, copii, prunci și femei — prin nor și prin mare (Eș. 14), era (după adevărarea Apostolului) un Botez închipuit, preînchipuia „Botezul Creștin“. Apa mării preînchipuia curățirea; iar norul sfințirea cîștigată în Botezul Creștin. Prin chipul Botezului Creștinesc au trecut Israelii, cu mulțimea copiilor și a pruncilor sugari, pentru a scăpa din robia egipteană și a intra în Pămîntul Făgăduinței. De aici reiese destul de clar, că: copii și pruncii trebuiesc botezați, că Botezul este și al copiilor și al pruncilor, care tre-

buiesc scoși din robia păcatului și conduși la Canaanul duhovnicesc, în Împărăția lui Dumnezeu.

TREBUIESC BOTEZAȚI TOȚI OAMENII ȘI PRUNCII, pentru că:

a) Toți oamenii: bătrâni, tineri, copii, prunci — nebotezați — sînt întinați de păcatul strămoșesc, vîrstnicii și de păcate proprii (Iov. 14, 4; Ps. 50, 6; 57, 3; Rom. 5, 12; Efs. 2, 3).

b) Toți întinații de păcatul strămoșesc, vîrstnicii și cu păcatele proprii, nu pot intra în Împărăția lui Dumnezeu (1 Cor. 15, 50; Apc. 21, 7).

c) Numai Botezul Creștin, cu apă și cu Duh, poate șterge păcatul strămoșesc (la vîrstnicii nebotezați și păcatele proprii; iar la cei botezați Sfînta Taină a Pocăinței) făcînd din omul vechi un om nou, pentru a intra în Împărăția lui Dumnezeu. (Ioan. 3, 3, 5—7; Cols. 3, 9—10).

Așadar, toți oamenii vîrstnici, copiii și pruncii nebotezați, au o absolută trebuință a se naște de sus, din apă și din Duh prin Botez, pentru a se putea mîntui. Deci, pruncii trebuie numaidecît botezați, pentru a nu rămîne lipsiți de unirea cu Hristos (Rom. 6, 3—4; Gal. 3, 27), nici a se întîmpla să moară necurățiți și nemîntuiți.

BOTEZUL PRUNCILOR ARE ADEVERIRI SCRIPTURISTICE, prin care ni se impune de sus a-i boteza și pînă la 8 zile, după nașterea lor trupească:

a) Potopul în care s-a înecat lumea veche, păcătoasă și a ieșit o lume nouă pe pămînt. Așa, cei ce vin la Botez, îneacă păcatul strămoșesc — și cele proprii dacă sînt vîrstnici — în apa Botezului, devin oameni noi, curățiți de păcate (1 Petru 3, 21). Deci, copiii, pruncii, trebuiesc numaidecît botezați, pentru a se curăți de păcatul strămoșesc și a deveni o faptură nouă (2 Cor. 5, 17; Efs. 2, 10), om nou (Cols. 3, 10; Efs. 4, 22—24).

b) Tăierea împrejur (Fac. 17, 9—14; Lev. 12, 3; Lc. 1, 54—64; 2, 21), care preînchipuia Botezul (Cols. 2, 11—13), se făcea tuturor pruncilor a 8-a zi după naștere. Deci, pruncii trebuiesc numaidecît botezați.

c) Trecerea prin Marea Roșie sub conducerea stîlpului de nor (Eș. 14; 1 Cor. 10, 1—2), care preînchipuia Botezul Creștin, a trecut, împreună cu toată lumea aceea a Israiliților vîrstnici și mulțimea copiilor și pruncilor de atunci. Deci, copiii, pruncii, nu trebuie a-i lăsa nebotezați.

d) Hotărîrea Mîntuitorului, că: „de nu se va naște cineva din apă și din Duh, nu va putea să intre în Împărăția lui Dumnezeu”

(Ioan 3, 3, 5), e rostită pentru toată omenirea, deci și pentru copii și prunci.

e) Făgăduința Sfîntului Duh, spre iertarea păcatelor prin Botez rostită de Dumnezeu prin Gura Sfîntului Apostol Petru (F. Ap. 2, 39, 41) pentru toată omenirea ce vrea să se mîntuiască, a fost rostită și pentru copii și prunci.

f) Sfîntul Apostol Petru, Pavel și ceilalți Apostoli, botezau multe „case” sau „familii”, din care nu se putea să lipsească copiii sau pruncii. Așa, d.p. Sfîntul Apostol Petru botează casa sutașului Corneliu (F. Ap. 10, 47—48), apoi, împreună cu Sfîntul Ioan, împărtășesc Botezul și Duhul Sfînt locuitorilor din Samaria, care nu puteau fi în nici un caz fără copii, fără prunci. (F. Ap. 8, 5—17). Sfîntul Apostol Pavel botează pe temnicierul din Filipi cu toată casa lui. „S-a botezat el și cu ai lui toți”. (F. Ap. 16, 33), pe Lidia și „casa ei” (F. Ap. 16, 15). „casa lui Ștefana” (1 Cor. 1, 16), care desigur că a avut și copii, prunci, deci i-au botezat și pe ei, căci în supranumirea de „casă” sau familie” sau „toți ai săi”, intră soția împreună cu toți copiii: mari, mici sau prunci sugari.

De aici vedem că Biserica din vremurile apostolice a botezat, pe lîngă oameni mari: bătrîni, vîrstnici, tineri... și copiii și pruncii, pe temeiul mărturisirii și a chezășiei părinților duhovnicești, adică a nașilor. Aceasta ne-o adeverește și Sfîntul Părinte apostolic Dionisie Areopagitul (+96 d. Hs), zicînd: „Învățătorii noștri cei Dumnezeiești au binevoit a admite la Botez și pe prunci, sub acea condiție sfîntă, ca părinții lor naturali să încredințeze pruncii unora din credincioși, care să învețe bine rînduielile Dumnezeiești și apoi să se îngrijească de prunc ca un părinte arătat de Dumnezeu și ca un păzitor al mîntuirii lui celei veșnice. Și pe acest om, dacă va da el promisiunea de a conduce pe copii spre o viață pioasă, îi învață Ierarhul — sau Preotul — să pronunțe lepădarea și mărturisirea cea Sfîntă” (Cartea VII, d. Ierarhia Cerească, cap. 3 n. 11).

ȘI COPII SE SFÎNȚESC DAR NUMAI PRIN BOTEZARE. În cuvintele Sfîntului Apostol Pavel: „Se sfîntește bărbatul necredincios (păgîn) prin femeia credincioasă (creștină). Și: se sfîntește femeia necredincioasă (păgînă) prin bărbatul credincios (creștin), altfel copiii voștri ar fi necurați, dar acum sînt sfinți” (1 Cor. 7, 14) se înțelege că nu din nașterea trupească sînt sfinți; ci prin nașterea din apă și din Duh devin Sfinți (Ioan 3, 3, 5—8). Așa, bărbatul necredincios (păgîn) la îndemnul înțelepte ale femeii sale credincioase (creștină), credea, se boteza, se sfîntește, devenea credincios, Sfînt. Așijderea și femeia necredincioasă (păgînă, idolatră), la îndemnul înțelepte ale soțului ei credincios (creștin), credea, se boteza, se sfîntește, devenea credincioasă, Sfîntă, prin Botez. Așa și copiii

lor botezându-se, prin credința părinților, se spălau de păcatul strămoșesc, se sfințeau (1 Cor. 6, 11), se îmbrăcau în Hristos (Gal. 3, 27), deveneau fii ai lui Dumnezeu (Ioan 1, 12—13; comp. Rom. 8, 15; 1 Ioan 3, 1; Gal. 4, 4—7; Ioan 3, 3, 5), adică „Sfințiți” prin Botez, cum adevăresc Scripturile (Ioan 3, 3, 5—8; 1, 12—13; Gal. 3, 27; Tit. 3, 5—7), nu prin nebotezare (Efs. 2, 8), cum susțin greșit ereticii. Aceia socotesc că-i destul a fi botezat unul dintre soți, ca să fie „sfânt” și celălalt soț și copii lor! Așa înțeleg și susțin ei aceste cuvinte ale Apostolului! Și din aceasta se vede cât de departe sînt ei de adevărata și dreapta credință creștinească.

BOTEZUL COPIILOR SLABI, se face grabnic, de Preot. În lipsa Preotului, îl poate boteza Diaconul de este, un mirean: bărbat sau femeie, moașă, la mare nevoie și părinții pruncului; cufundîndu-l de trei ori în apă, rostind: „Botează-se robul ori roaba lui Dumnezeu (N), în Numele Tatălui. Amin, și al Fiului. Amin, și al Sfîntului Duh. Amin. Acum și pururea și în vecii vecilor. Amin”. Dacă copilul trăiește, Preotul nu-l mai botează a doua oară, ci împlinește numai rînduiala, citind rugăciunile și săvîrșind Taina Mir-Ungerii.

BOTEZUL COPIILOR LEȘINAȚI, se face prin trei cufundări sau turnări de apă, rostind: „De este Suflet în trupul acesta: Botează-se robul lui Dumnezeu (N) în Numele Tatălui. Amin, și al Fiului. Amin, și al Sfîntului Duh. Amin. Acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

MORȚII NU SE BOTEAZA. Copiii născuți morți sau care au murit înainte de a-i boteza, nu se botează... nici cu Aghiazmă mare de la 7—9 Biserici. Se poate griji altfel de ei și de ușurarea părinților vinovați.

NU SE BOTEAZĂ MONȘTRII fără de cap și chip sau față de om.

BOTEZUL MONȘTRILOR cu cap sau față de om se face prin trei cufundări, rostind: „De este acesta om: botează-se robul lui Dumnezeu (N) în numele Tatălui. Amin, și al Fiului. Amin, și al Sfîntului Duh. Amin. Acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

BOTEZAREA MONȘTRILOR cu un singur piept sau picururile și pîntecele nedeosebite și cu mai multe capete. Preotul botează primul cap după orînduiala arătată mai sus. Cînd trece a boteza și al doilea cap, al treilea... cap, Preotul le botează pe rînd, rostind la botezarea fiecărui cap: „De nu este acesta botezat și este alt Suflet în acest corp: „Botează-se robul lui Dumnezeu (N) în numele Tatălui. Amin, și al Fiului. Amin, și al Sfîntului Duh. Amin. Acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.” Dacă monstrul este slab, primejdut de moarte, Preotul botează toate capetele

deodată și turnînd apă pe toate, zice: „Botează-se robii lui Dumnezeu (N.N.N.) în Numele Tatălui. Amin și al Fiului. Amin, și al Sfîntului Duh. Amin. Acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.” Altfel, Preotul, nicidecum și niciodată să nu-l boteze la plural, că va comite o crimă și cade în păcat de moarte

BOTEZUL COPIILOR GĂSIȚI, se face după formula arătată rostind: „De nu este pruncul acesta botezat. botează-se robul lui Dumnezeu (N) în Numele Tatălui. Amin, și al Fiului. Amin, și al Sfîntului Duh, Amin. Acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

SFÎNTUL BOTEZ S-A ÎMPĂRTĂȘIT CREDINCIOȘILOR DUPĂ ÎNVIERE, în ziua Cincizecimei, de Sfinții Apostoli. (F. Ap. 2, 41; 8, 16—17).

ROADELE SFÎNTULUI BOTEZ sînt următoarele: a) dobîndirea Harului Sfîntului Duh (F. Ap. 1, 5; 2, 1—4; 8, 17; 9, 17; 19, 6...); b) curățirea de păcatul strămoșesc; c) curățirea de păcatele proprii la vîrstnici (F. Ap. 2, 39); d) se fac fii adoptivi ai lui Dumnezeu (Ioan 1, 12—13; 2 Lege 7, 6; 14, 1; Is. 56, 5; Rom. 8, 15; 1 Ioan 3, 1; Gal. 3, 26); e) dobîndesc putere de mîntuire sufletească (Lc. 10, 19; Mt. 10, 1); f) se luminează (F. Ap. 9, 17—29; Is. 60, 1—5); g) îmbrăcarea în Hristos (Gal. 3, 27; Rom. 6, 2—5); h) spălare; i) sfințire; j) îndreptare (1 Cor. 6, 11); l) devin moștenitorii Împărăției lui Dumnezeu (Ioan 3, 3, 5; Apc. 21, 27)

BOTEZUL NU SE REPETĂ. Acesta reiese clar din rostirea articolului X al universalului „Simbol al Credinței”; „Mărturisesc un Botez, întru iertarea păcatelor.” Un Botez, nu două, sau mai multe. Botezul nu se mai reînnoiește niciodată. Botezul este o naștere duhovnicească. Precum fiecare om o singură dată s-a născut cu trupul din mama lui, așa și sufletește, numai o singură dată se poate naște din apa Botezului. Cei care vor a se boteza iarăși, aceia se despoaie de Darurile Botezului primit și de Hristos și se îmbracă cu stăpînitorul veacului acestuia — satana — de care se lepădase... răstignind a doua oară pe Hristos, batjocorindu-L (Evr. 6, 2, 6). Apostolul arată destul de clar că este numai: „Un Domn, o credință, un Botez”. (Efs. 4, 5). Deci, Botezul făcut după rînduiala Bisericii lui Dumnezeu, nu se mai repetă niciodată, deoarece, cei ce sînt odată botezați, sînt botezați pentru totdeauna

OPT BOTEZURI. Învățătura Bisericii ne arată că sînt opt feluri de botezuri. Acestea sînt următoarele:

1) Primul a fost botezul potopului universal pentru curățirea pămîntului de păcate. (Fac. 7, 10—24; 1 Petru 3, 20).

2) Botezul prin Marea Roșie și prin nor (1 Cor 10, 1—2), căci Marea e simbol al apei Botezului; iar norul e simbol al Duhului

Sfânt; sfințitor, acoperitor, reînnoitor, reînviator, mîngietor, mîntuitor de bîntuielele întinericului și a spiritelor rele (Mt. 17, 5; Mc. 9, 7; Lc. 9, 34; 2 Petru 1, 17—18, 21; 1 Petru 1, 2; Rom. 15, 16; Ioan 14, 17, 26).

3) Botezul legii vechi, că toți cei ce se spurcau, își spălau cu apă tot trupul și hainele și numai astfel erau învoiți a intra în tabără.

4) Botezul lui Ioan, care a fost introductiv, conducînd la pocăință pe cei botezați, ca să creadă în Hristos. „Eu — zicea Sfîntul Ioan Botezătorul — vă botez cu apă, dar Cel ce vine în urma mea, vă va boteza cu Duh Sfînt și cu foc” (Mt. 3, 11; Mc. 1, 8; Lc. 3, 16).

5) Botezul Domnului (Mt. 3, 13—17; Mc. 1, 9—11; Lc. 3, 21—22; Ioan 1, 29—34), în care S-a botezat El Însuși, zdrobind capetele balaurilor în apă (Ps. 73, 14), ca să se înece păcatul, să îngroape pe vechiul Adam în apă, să sfințească pe Botezător, să îplinească legea, să descopere Taina Treimii, să ne dea nouă pildă a ne boteza. Și noi ne botezăm cu Botezul desăvîrșit al Domnului, cel prin apă și prin Duh. În cuvîntul: „Hristos botează cu foc” înțelegem că el a revărsat Harurile Duhului Sfînt peste Sfinții Apostoli în chipul limbilor de foc, cum prezisese El: „Ioan a botezat cu apă; dar voi vă veți boteza cu Duh Sfînt și cu foc... veți lua putere venind Duhul Sfînt peste voi” (F. Ap. 1, 5, 8).

6) Botezul prin adevărata Pocăință și lacrimi, supranumit și Botezul al doilea, prin care curățim de întinăciuni haina Botezului dintîi. Botezul acesta cu adevărat e greu... dar cei aprinși de dorul mîntuirii, se silesc mult, îl fac și se folosesc mult: ca Sfîntul Prooroc psalmist și împărat David (Ps. 50), ca și Sfîntul Apostol Petru, Pavel (Mt. 26, 69—75; 1 Cor. 15, 9; Gal. 1, 13; Filip 3, 6; 1 Tim. 1, 13—15), Maria Magdalena (Lc. 7, 36—50; 8, 2; V. Sf. 22. Iulie) Fotinia Samarineancă (Ioan 4, 7—42; V. Sf. 26. Febr.); Zacheu, mai marele vameșilor (Lc. 19, 1—10) ș.a.

7) Botezul prin sînge și mucenicie, cu care Însuși Hristos S-a botezat în lccul nostru, vîrsîndu-și Prea Sfîntul Său Sînge Dumnezeesc pe Cruce pentru a noastră mîntuire. Cu botezul acesta s-au botezat vreo 11 000 000 (unsprezece milioane) de Mucenici și Mucenice, învrednicindu-se încununării și Împărăției Cerurilor. Botezul acesta este cel mai bun, cinstit, prețios și fericit, fiindcă nu se mai pîngărește a doua oară cu felurite întinăciuni.

8) Botezul al optulea, cel mai din urmă, nu este mîntuitor, ci: pe de o parte distruge răutatea și păcatul; iar pe de altă parte, pedepsește necntenit. „Cu focul cel de pe urmă; — deverește troparul pesnei a 6-a a Botezului — botezează Hristos pe potrivnicii Săi cei neînțelegători de Dumnezeirea Lui” (Prel. d.D.I.D. cart. IV. 8.9; Minei 6.Ian. ș.a.).

c) Am avut unele îndoieli în Taina Sfîntă a Mir-Ungerii? (i)

i) SFÎNTA TAINĂ A MIR-UNGERII. Noii botezați intrînd prin ușa Botezului în Biserica lui Dumnezeu se învrednicesc și de unele din celelalte Taine Sfinte. Îndată după Sfîntul Botez, i se împărtășește Creștinului Taina Sfîntă a Ungerii cu Sfîntul Mir.

MIR-UNGAREA ESTE O TAINĂ SFÎNTĂ, în care, prin ungerea cu Sfîntul Mir, i se dă noului botezat într-un chip nevăzut: Darurile Sfîntului Duh, i se dăruiesc puteri spirituale de la Duhul Sfînt, care îi sînt de o foarte mare trebuință, pentru: luminarea, creșterea și întărirea sa în viața duhovnicească.

ORIGINEA MIR-UNGERII. Taina aceasta Sfîntă este așezată pentru noi în Biserică de Însuși Mîntuitorul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul. Vrînd a ne arăta însemnătatea și trebuința ce avem de această Sfîntă Taină, El Singur a primit-o asupra Sa. Ne aducem aminte, că: El la Botez, după ce a ieșit din apa Iordanului, s-au deschis deasupra Lui Cerurile și s-a pogorît peste Dînsul Duhul Sfînt în chip de porumbel (Mt. 3, 16; Mc. 1, 10; Lc. 3, 22; Ioan 1, 32—33). Aceasta a prezis-o Isaia Proorocul și a adeverit-o Mîntuitorul, zicînd: „Duhul Domnului peste Mine, pentru care M-a uns a binevesti săracilor, M-a trimis a tămădui pe cei zdrobiți la inimă, a propovădui robilor iertare, a slobozi pe cei sfărîmați întru ușurare. A propovădui anul Domnului primit” (Is. 61, 1—7; Lc. 4, 18—19). Această Ungere o făgăduiește Mîntuitorul Sfinților Săi Apostoli înainte de Patima și moartea Sa, zicînd: „Eu voi ruga pe Tatăl și alt Mîngietor va trimite vouă... Duhul Adevărului, Care purcede de la Tatăl,” (Ioan 14, 16—17, 26; 15, 26). Și iarăși: Înainte de a se înălța la ceruri, zicînd: „Iată Eu trimit făgăduința Tatălui Meu întru voi, iar voi ședeți în cetatea Ierusalimului, pînă ce vă veți îmbrăca cu putere de sus” (Lc. 24, 49).

După Înălțarea Domnului, Sfinții Apostoli împlinind porunca Lui, suindu-se în casa de sus „în foișorul Cinei de Taină” (F. Ap. 1, 13—14), se adunau acolo, petrecînd în post și rugăciune. În ziua a zecea după Înălțarea Domnului, pe cînd se rugau ei, „fără de veste se făcu un sunet puternic din cer, ca de o suflare de vînt ce vine repede și a umplut toată casa unde ședeau ei. Atunci, îndată s-au înălțat niște limbi de foc, șezînd pe fiecare dintr-înșii. Toți se umplură de Duh Sfînt și începură să grăiască în alte limbi, așa precum le da lor Duhul a grăi” (F. Ap. 2, 2—4). Astfel, acești pescari săraci, simpli, neînvățați, din Galileea, primiră ungerea de sus, primiră putere, bărbăție și tărie, care le erau foarte trebuincioase în chemarea și activitatea lor Apostolică.

ACEASTĂ MINUNATĂ UNGERE O PRIMIM ȘI NOI CREȘTINII. Aceste Daruri minunate ale Sfântului Duh, de care s-au învrednicit Sfinții Apostoli, le-au primit, le primesc și le vor primi toți Creștinii din toate vremurile, din toate locurile și din toate popoarele la săvârșirea Tainei Mir-Ungeri asupra lor. Precum Apostolii au primit Duhul Sfânt în a zecea zi după înălțarea Domnului așa și toți cei ce cred în Iisus Hristos, primesc după botezarea lor în numele Prea Sfintei Treimi, Darurile Duhului Sfânt în Taina aceasta Sfântă a ungerii cu Sfântul Mir. Prin Taina aceasta Sfântă a Mir-Ungerii, dobândesc: „Ungere de la Cel Sfânt“ (1 Ioan 2, 20, 27—28), primesc botezul cu focul Duhului Sfânt (Mt. 3, 11; Mc. 1, 8; Ap. 2, 3—4; 8, 15—17; 19, 6).

CÎND, CUM ȘI UNDE SE FACE UNGEREA CU SFÎNTUL MIR? După săvârșirea Botezului prin întreită cufundare, însoțită de formula botezării în Numele Sfintei Treimi (Mt. 28, 19), Preotul citește rugăciunea pentru învrednicirea noului botezat de Mir-Ungere și Împărtășirea cu Sfintele Daruri ale Sfântului Duh. Apoi îndată unge pe noul botezat cu Sfântul Mir, făcînd Semnul Crucii însoțit de rostirea pecetluirii: „Pecetea Darului Sfântului Duh. Amin“ la fiecare ungere: *la frunte*, pentru sfințirea minții și a gândurilor, *la ochi*, pentru a privi Mărirea lui Dumnezeu, *urechile*, ca să audă și să asculte învățăturile și Tainele Dumnezești, *nasul*, pentru ca prin o bună credincioșie și viețuire creștinească, să devină mireasmă bună, lui Hristos Dumnezeu și Bisericii Lui, *gura*, pentru a deveni organul: rugăciunilor, psalmodierilor, laudelor, cîntărilor duhovnicești, convorbirilor cuviincioase, ziditoare, citirii și propovăduirii Dumnezeieștilor Scripturi și a învățăturilor Bisericii folositoare de Suflet; *pieptul și spatele*, pentru sfințirea inimii și a dorințelor, îmbrăcarea cu toate armele lui Dumnezeu în lupta cea bună după lege și starea împotriva meșteșugurilor diavolului, pentru încununarea de sus (Efs. 6, 11—17; 1 Tim. 6, 12; 1 Cor. 9, 25; Evr. 12, 1—2; Filip. 3, 12—14; 2 Tim. 4, 2, 5, 7—8); *mîinile*, pentru ferirea de păcate și lucrarea sfințeniei, faptelor bune și a tot ce-i plăcut lui Dumnezeu și oamenilor de bine; *piciorarele*, pentru a se păzi din căile pierzării și a alerge pe calea vieții (vezi și „Vîrtejul Rătăcirilor“, pp. 407—8; „Priveliști Apocaliptice“, cap. 5, 6; Taina Mir-Ungerii, azi în manuscris).

Ungerea aceasta cu Sfântul Mir se numește; „Sigiliu“, „Sigilare“ sau „Pecete“, pecetluire de la cuvintele Dumnezeștei Scripturi; „Cel ce ne adevărește pe noi, împreună cu voi în Hristos și ne-a uns pe noi este Dumnezeu, Care ne-a și pecetluit pe noi și ne-a dat arvuna Duhului în inimile noastre“ (2 Cor. 1, 21—22); și: „Nu întristați pe Duhul Cel Sfânt al lui Dumnezeu, în Care v-ați pecetluit

spre ziua răscumpărării“ (Efs. 4, 30). „Voi aveți ungere de la Cel Sfânt...“ (1 Ioan 2, 20).

ÎNSEMNĂTATEA UNGERII CU SFÎNTUL MIR. Aceasta este un semn al Darului Sfântului Duh, Care îndată după Botez, S-a pogorît foarte minunat în chip de porumbel asupra Mîntuitorului Hristos, apoi asupra Apostolilor în chip de limbi de foc. Acest Duh Sfânt cu Darurile Lui (Is. 11, 2—3; Rom. 12, 6), ni se dă și nouă după botez în chip nevăzut (Sf. Chiril, cateh. III mistagogică, 1—4; D.I.D. o.c. cart. IV. c.-9; S. Tes. 64; vezi și rugăciunea sfințirii Sf. Mir).

CREȘTINII APOSTOLICI PRIMEAU DUHUL SFÎNT PRIN PUNEREA MÎINILOR APOSTOLILOR ȘI PRIN MIR-UNGERE. Sfântul Apostol și evanghelist Luca ne istorisește în „Faptele Apostolilor“, că Sfinții Apostoli săvârșeau de obicei taina acesta prin punerea mîinilor. Așa ni se spune că Sfântul Apostol Petru și Ioan trimiși de Apostolii din Ierusalim în Samaria, și-au pus mîinile peste Samarinenii botezați de Sfântul Apostol Filip și aceștia au primit Duh Sfânt (F. Ap. 8, 14—17). Așijderea Sfântul Apostol Pavel, punîndu-și mîinile peste 12 bărbați nou botezați, a venit peste dînșii Duhul Sfânt și grăiau în limbi și prooroceau (F. Ap. 19, 5—6). Vedeți? Cînd Sfinții Apostoli își puneau mîinile peste noii botezați, îndată și Duhul Sfânt venea peste dînșii, grăiau în limbi și prooroceau.

În alte părți ale Dumnezeștilor Scripturi aflăm unele locuri, unde se vorbește de ungera tainică sau Mit-Ungere, prin care noii botezați se pecetluiau cu pecetea Sfântului Duh. Așa d.p. Sfântul Apostol și evanghelist Ioan, privitor la săvârșirea acestei Taine Sfinte cu tainica ei pecetluire, adevărește-așa: „Voi aveți ungere de la Cel Sfânt... Ungerea care ați primit-o de la El, petrece în voi și nu aveți trebuință să vă învețe cineva; fiindcă această ungere este adevărată și nemincinoasă. Ea vă învață toate, de aceea rămîneți în ea așa cum învață... Acum fiilor, rămîneți în această (ungere), ca să avem îndrăzneală cînd Se va arăta...“ (1 Ioan 2, 20, 27—28).

Ungerea aceasta care învață pe cei unși, este Duhul Sfânt venit peste ei. „Mîngietorul, Duhul Sfânt... — zice Mîntuitorul — Acela vă va învăța pe voi toate... Cînd vă vor da pe voi... nu vă grijiți mai înainte cum sau ce veți grăi, că se va da vouă în acel ceas ce veți grăi. Că nu sînteți voi cei ce grăiți; ci Duhul Tatălui vostru este Care grăiește în voi“ (Ioan. 14, 17—26; Mt. 10, 19—20). „Eu voi da vouă gură și înțelepciune, căreia nu-i vor putea grăi, nici sta împotriva toți care se vor împotrivi vouă“ (Lc. 20, 15; Ioan 20 21—23)

Despre această ungere cu Sfântul Mir în vremurile apostolice, ne adevărește și Sfântul Apostol Pavel, zicînd: „Cel ce ne întărește pe noi și pe voi în Hristos, și Cel ce ne-a uns pe noi este Dumnezeu, Care ne-a și pecetluit și ne-a dat arvuna Duhului în inimile noastre“ (2 Cor, 1, 21—22). „Nu jigniți pe Duhul Sfînt al lui Dumnezeu, cu Care ați fost pecetluiți în ziua răsculpărării“ (Efs. 4, 30). Din aceste locuri scripturistice, reiese clar că; Sfinții Apostoli la început împărtaşau nou-botezaților pe Duhul Sfînt prin punerea mîinilor iar mai pe urmă, după povața Duhului Adevărului (Ioan 14, 26), începură a pogori Darul Sfîntului Duh prin ungerea cu Sfîntul Mir Așadar, Mir-Ungerea a înlocuit „punerea mîinilor“, care se întrebuintează de Arhieriei la hirotonia candidaților la Preoție; în Diacon, în Preot și în Arhieriu...

La începutul formării Bisericii Creștine, numai Sfinții Apostoli singuri puteau săvîrși Taina aceasta a Mir-Ungerii. Alții nu. Mai pe urmă, înmulțindu-se creștinii, Apostolii nu mai puteau ajunge să ungă cu Sfîntul Mir pe toți cei care se botezau prin felurite localități: sate, orașe, cetăți. Atunci ei hirotcneau Arhieriei — Episcopi — înzestrîndu-i cu puterile lor date de Domnul, deci și cu puterea aceasta de a pogori pe Duhul Sfînt asupra noilor botezați. Astfel, unde nu puteau ajunge Sfinții Apostoli, mergeau Episcopii și își puneau mîinile sau ungeau cu Sfîntul Mir pe cei botezați. Mai tîrziu, înmulțindu-se mai mult Creștinii de prin toate părțile, Episcopii nemaiputînd ajunge pretutindeni pentru a unge cu Sfîntul Mir pe cei nou botezați, ei dădură puterea aceasta de a unge cu Sfîntul Mir și a pogori pe Duhul Sfînt cu Darurile Lui asupra botezaților, preoților, hirotonosii de dînșii. Punerea mîinilor fiind un drept numai al Apostolilor și Episcopilor, începu a se întrebuinta pretutindeni numai ungerea cu Sfîntul Mir. Pentru a păzi și în cazul acesta porunca apostolică cu sfințenie, ca Duhul Sfînt să fie pogorit asupra noilor botezați numai de Episcopi, s-a rînduit ca Sfîntul Mir, cu care se ung noii-botezați, să fie sfințit numai de Arhieriei cei mai mari ai Bisericii din țară; iar Preoții, după botezare, să-i ungă cu Sfîntul Mir. Așa s-a făcut în vechea Biserică Creștină apostolică și Patristică, așa se face și în prezent în Biserica noastră Creștină dreptcredincioasă a Lui Dumnezeu.

MINIȘTRI SĂVÎRȘITORI AI TAINEI MIR-UNGERII sînt doi: Unul este Episcopul sfințitor al Mirului și al doilea este Preotul care face ungerea celor botezați (Cart. can. 6).

MATERIA MIRULUI ESTE SFÎNTUL MIR făcut din untdelemn curat amestecat cu felurite aromate, sfințit de Arhieriei cei mai mari ai Bisericii poporului.

FORMA TAINEI este pecetluirea cu Sfîntul Mir în semnul Crucii de Preot, la: frunte, ochi, nas, gură, urechi, piept, spate, mîini și picioare, însoțit la fiecare pecetluire de rostirea cuvintelor pecetluitoare: „Pecetea Darului Sfîntului Duh. Amin.“

PRIMITORII TAINEI sînt toți botezații în Numele Prea Sfintei Treimi: prunci, copii și vîrstnici, cărora după botezare, li se împărtaşește Sfînta Taină a Mir-Ungerii.

AȘEZAREA TAINEI MIR-UNGERII A FOST ANUNȚATĂ DE MÎNTUITORUL. În ziua de pe urmă a sărbătorii înfingării corturilor, Mîntuitorul anunță Taina aceasta, zicînd: „De însetează cineva să vină la Mine și să bea... Cel ce crede în Mine, riuri de apă vie — precum a zis Scriptura — vor curge din inima lui“ Aceasta a zis-o pentru Duhul pe Care aveau să-l primească cei ce cred într-Însul; că pînă atunci Duhul nu fusese dat, pentru că Iisus nu fusese preamărit“. (Ioan 7, 37—39).

HRISTOS DUMNEZEU — OMUL A FOST UNS DE TREI ORI CU MIR PREȚIOS. Mulți istorici sînt în nedumerire de femeile care au uns pe Domnul cu Mir. Unii zic că a fost aceeași femeie păcătoasă, alții că au fost două, alții trei, între care este și Sfîntul Ioan Hrisostom.

Prima care a uns pe Domnul cu mir, este femeia păcătoasă, după unii Maria Magdalena. Această ungere s-a făcut în al doilea an al activității lui Iisus, în casa fariseului Simon, care singur s-a scandalizat. Aceasta ne-o arată Sfîntul Apostol și Ev. Luca zicînd: „Mîntuitorul nostru Iisus Hristos — după ce a vorbit despre Ioan Botezătorul — S-a rugat unul din farisei ca să mănînce cu el. Intrînd în casa fariseului, a șezut. Atunci o femeie păcătoasă aduse un vas plin cu mir, și stînd dinapoi lîngă picioarele Lui, plîngea, le uda cu lacrimi, le ștergea cu părul capului său și le ungea cu mir, sărutîndu-le. Fariseul, care chemase pe Iisus la masă, văzînd aceasta, cugeta în sine: „Acesta de ar fi Prooroc, ar ști cine și ce fel de femeie este cea care se atinge de El, că-i o păcătoasă“. Iisus i-a zis: „Simone am să-ți spun oarece“. Simon a răspuns: „Spune Învățătorule!“ Iisus a zis: „Un cămătar avea doi datornici: unul dator 500 de dinari, iar celălalt numai 50. Neavînd ei cu ce plăti, le-a iertat la mîndoi datoria. Deci, spune-mi, care dintre cei doi îl va iubi mai mult?“ Simon a răspuns: „Socotesc că acela, căruia i-a iertat mai mult?“ Atunci Iisus a zis: „Drept ai judecat!“ Apoi întorcîndu-se spre femeie a zis către Simon: „Vezi tu pe femeia aceasta? Eu am intrat în casa ta: apă pe picioarele Mele n-ai dat, iar aceasta cu lacrimi Mi-a spălat picioarele și le-a șters cu părul capului ei. Sărutare nu Mi-ai dat: iar aceasta de cînd a intrat n-a încetat sărutîndu-Mi picioarele. Pentru aceasta îți grăiesc: „Iartă-se

păcatele ei cele multe, că a iubit mult; iar cui se iartă mai puține păcate, mai puțin iubește." Apoi a zis femeii: „Iartă-ți-se păcatele tale!" Atunci cei ce ședeau cu dînsul au început a zice în sine: „Cine este Acesta Care iartă și păcatele?" Zis-a Iisus către femeie: „Credința ta te-a mîntuit, mergi în pace!" (Lc. 7, 36—50).

A doua femeie care a uns pe Iisus cu mir cu 6 zile înainte de Paști, este Maria, sora lui Lazăr care a strălucit în viață cinstită. Despre ea ne istorisește Sfîntul Apostol și Ev. Ioan, așa: „Mai înainte de Paști cu 6 zile, Iisus a venit în Vitania unde era Lazăr, cel ce fusese mort, pe care l-a înviat din morți. Acolo (în casa lui Lazăr în Vitania) i-au făcut Lui cină. Maria slujea; iar Lazăr era unul din cei ce ședeau împreună cu Iisus. Atunci Maria luînd o litră de mir de nard curat, de mare preț, a uns picioarele lui Iisus, iar casa s-a umplut de mirosul mirului. Unul din ucenicii Lui, Iuda Iscarioteanul, care vrea să-L vîndă pe El (Ioan 6, 70—71), scandalizîndu-se, a zis: „Pentru ce nu s-a vîndut acest mir în (preț de) trei sute de dinari și să-i fi dat săracilor?" Aceasta a zis-o nu că de săraci îi era lui grijă, ci pentru că era fur și avea o pungă și ce se pune într-însa, purta. Atunci Iisus, a zis: „Las-o pe dînsa, spre ziua îngropării Mele l-a păzit pe acesta. Căci pe săraci pururea îi aveți cu voi, iar pe Mine nu Mă aveți pururea" (Ioan 12, 1—8).

A treia femeie a uns cu mir prețios pe Mîntuitorul după 4 zile de la a doua ungere. Aceasta ne-o adeverește Sfîntul Apostol și Ev. Matei și Marcu, zicînd: „Iisus... a zis ucenicilor săi: „Știți că după două zile vor fi Paștele, și Fiul Omului se va da să se răstignească". Atunci — pe cînd — Arhiereii, cărturarii și bătrînii popoului, adunați în curtea Arhiereului Caiafa, se sfătuiau să prindă pe Iisus cu vicleșug și să-l omoare, El era în Betania în casa lui Simon leprosul. În acel timp a venit la dînsul o femeie (păcătoasă) avînd un alvastru și a turnat tot mirul pe capul lui Iisus, șezînd El. Ucenicii Lui, văzînd, le-a părut rău, zicînd: „Pentru ce se făcu atîta pagubă cu mirul? Acesta (mirul) se putea vinde cu mai mult de 300 de dinari și să se dea săracilor". Și se răsteau asupra ei. Atunci Iisus le-a zis: „Lăsați-o pe dînsa! Pentru ce îi faceți supărare femeii? Că bun lucru a făcut cu Mine. Pe săraci pururea îi aveți cu voi; și cînd veți vrea puteți a le face bine, dar pe Mine nu Mă aveți pururea. Aceasta ce-a făcut, vărsînd mirul acesta pe Trupul Meu, a apucat mai înainte de l-a uns spre îngropare. Spre îngroparea Mea a făcut aceasta. Amin grăiesc vouă: ori unde se va propovădui Evanghelia aceasta în toată lumea, se va povesti și ce-a făcut aceasta, spre pomenirea ei". (Mt. 26, 1—13; Mc. 14, 1—9).

Din aceste istorisiri reiese că trei au fost femeile care au uns pe Mîntuitorul cu mir prețios și trei sînt ospetele unde a fost uns. Prima ungere pe picioare, cu mirul prețios s-a făcut de o femeie

păcătoasă, cam pe la jumătatea activității Sale Mesianice la ospăt, unde s-a scandalizat chiar fariseul Simon, care-L chemase la masă ca să mănince. A doua ungere cu mir, I s-a făcut Mîntuitorului cu șase zile înainte de Paști în Betania la cina din casa lui Lazăr, de Maria sora lui Lazăr cu o litră de mir de nard, ungînd picioarele lui Iisus, unde se scandalizează Iuda Iscariotul. A treia ungere cu mir prețios turnat pe cap, se făcu de femeia păcătoasă, poate Samarineanca ce păcătuse cu șase bărbați, ori păcătoasa prinsă în desfrînare și adusă de farisei, sau de alta. (Ioan 4, 18, 7—32; 8, 3—11), s-a făcut cu două zile înainte de Paști, în casa lui Simon leprosul (bubosul), cînd s-au scandalizat toți Apostolii. Cele trei femei care au uns pe Domnul cu mir: prima care a turnat mirul pe picioare și a treia care a turnat mirul pe cap, erau păcătoase (desfrîmate); iar a doua care a turnat mirul pe picioarele lui Iisus, era Maria sora lui Lazăr, care strălucea în viață curată, cinstită (Ioan 12, 2). Aceștia știind că Patriarhul Iacob a uns stîlpul de piatră cu untdelemn, în pietatea vedeniei cerești ce avusese, că Arhiereii și Preoții se ungeau cu mir prețios cînd se preoteau, așijderea împărații, Proorocii și jertfele nesîngeroase se ungeau cu untdelemn, sub inspirația Divină, ung cu mir pe Mîntuitorul, care mergea spre: Patima de bună voie, Jertfire și îngropare.

Prima femeie desfrînată, după ce a uns picioarele Mîntuitorului cu mir, a dobîndit iertarea păcatelor; Maria sora lui Lazăr, apărare și femeia curvă din urmă cinstirea ei prin propovăduirea acestei fapte bune în toată lumea. Trei au fost ospetele: 1) în casa lui Simon fariseul, 2) în casa lui Lazăr, și 3) în casa lui Simon leprosul. Așadar, Mîntuitorul a fost uns cu mir prețios de trei ori, înaintea Jertfirii Sale de bună voie.

AȘEZAREA TAINEI MIR UNGERII S-A FĂCUT ÎN ZIUA CINCIZECIMEI, cînd Duhul Sfînt s-a pogorît peste Sfinții Apostoli în chip de limbi de foc... și cînd la propovăduirea Sfîntului Apostol Petru, au crezut în Hristos și s-au botezat 3 000 de Suflete, după care au primit și Duh Sfînt (F. Ap. 2, 2—4; 41, 38).

MIR-UNGHEREA S-A PRACTICAT DIN VREMILE APOSTOLICE. Aceasta reiese din locurile scripturistice (1 Ioan 2, 20, 27—28; 2 Cor. 1, 21—22; Efs. 1, 13; 4; 30). Sfîntul Părinte apostolic Dionisie Ariopagitul (96 d.Hs). ucenicul Sfîntului Apostol Pavel, privitor la Taina Mir-Ungerii, vorbește astfel: „Mai este un alt oficiu, pe care dumnezeștii noștri învățători (Apostoli) îl numesc Misterul Mirului sau al Ungerii..." Apoi descriind pe larg facerea, sfințirea mirului și ungerea celor botezați, adaugă: „Ungerea să-vîrșitoare a Sfîntului Mir împărtășește celui ce s-a învrednicit de

Sfântul Mister al renașterii, revărsarea Dumnezeiescului Duh". (d. Ierarhia Bis. c. IV, 1, 11—18).

Așezămintele apostolice, privitor la Mir-Ungere cum se practica atunci în Biserica apostolică, scriu așa: „Despre Botez, o Episcopie și Presbitere, precum am rînduit mai înainte zicem și acum... întii ungi cu untdelemn Sfînt, apoi botezi cu apă și la urmă pecetluiești cu mir, ca ungerea să fie împărtășirea Sfîntului Duh..." (Așez. Apost. cart. VII. c. 22). Iată că acest drept de atunci era dat Presbiterilor sau Preoților.

Sfîntul Chiril al Ierusalimului (+386) arată că Taina aceasta se săvîrșește prin ungere, zicînd: „Vouă, după ce ați ieșit din cristelnița sfîntei ape, vi s-a dat ungerea, preînchipuitoarea aceloră cu care a fost uns Hristos, iar acesta este Duhul Sfînt.

NUMIRILE MIR-UNGERII. Taina aceasta s-a supranumit: „Vărsare" sau „Curgere" de Mîntuitorul cînd a zis: „Cel ce crede în Mine, precum a zis Scriptura, rîuri de apă vie va curge din inima lui..." (Ioan 7, 38): „Ungere și Pecetluire" de Sfinții Apostoli Ioan și Pavel (1 Ioan 2, 20, 27; 2 Cor. 1, 21—22); „Pecetluire cu Duhul Sfînt" (Efs. 1, 13; 4, 30): „Ungere de la Cel Sfînt" (1 Ioan 2, 20, 27); „Botezarea cu focul Duhului Sfînt" (Mt. 3, 11; Mc. 1, 8; F. Ap. 1, 8, 5; 2, 2—4; 8, 15—17; 19, 6).

ROADELE MIR-UNGERII SÎNT: ștergerea păcatului strămoșesc, ștergerea păcatelor proprii la cei vîrstnici (F. Ap. 2, 38—39; 22, 16; Cols. 2, 12—13; 1 Petru 3, 31), renașterea prin primirea primului Har, dezbrăcarea de omul vechi și îmbrăcarea în Omul Nou, Iisus Hristos (Efs. 4, 22—24), transformarea în făptură nouă, asemenea fierului, negru și rece înroșit și înfocat după ce se bagă în foc (2 Cor. 5, 17; Efs. 2, 10). Aceasta reiese și din cuvintele Sfîntului Apostol Pavel: „Cîți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați și îmbrăcat... De acum nu mai viez eu; ci Hristos viază în mine" (Gal. 3, 27; 2, 20).

CĂLUGĂRUL UNS N-A FOST PĂRĂSIT DE DUMNEZEU CHIAR ÎN APOSTAZIA LUI. Un frate era luptat de dracul curviei. Odată trecînd el printr-un sat al Egiptului, a văzut o muiere frumoasă. Acea fată era a popii elenilor. Văzînd-o s-a rănit spre dînsa. Mergînd a zis tatălui ei: „Dă-mi-o pe ea de muiere." El i-a răspuns: „Nu pot să ți-o dau, de nu mă voi înștiința mai întii de la dumnezeul meu". Mergînd popa idolesc către dracul, l-a întrebat pe el zicînd: „Iată un monah a venit și cere pe fiica mea! Oare să o dau pe ea lui?" Dracul i-a răspuns: „Întreabă-l de se leapădă de Dumnezeul lui, de botez și de cinul călugăresc". Întorcîndu-se popa al dracilor către fratele, i-a zis: „Te lepezi de Dumnezeul tău, de Botez și de cinul călugăresc?" El s-a făgăduit. Atunci a văzut că

a ieșit din gura lui ca un porumbel și a zburat la cer. Deci, s-a dus popa la drac și i-a zis: „Iată s-a făgăduit". Atunci dracul i-a zis: „Nu-i da lui pe fiica ta de muiere, că Dumnezeu nu s-a depărtat de la dînsul, ci încă îi ajută lui". Venind iarăși acel popă spurcat, a zis fratelui: „Nu pot să ți-o dau pe ea, că Dumnezeul tău este încă cu tine și îți ajută ție". Fratele auzind, s-a umilit și și-a zis în sine: „Dacă pe mine ticălosul m-a învrednicit Dumnezeu de atîtea bogății duhovnicești numai pentru bunătatea Lui și eu m-am lepădat de Dînsul, de Botez și de cinul călugăresc, iar El încă îmi ajută mie și nu s-a depărtat de la mine, cum nu sînt eu dator să alerg la Dînsul și să nădăjduiesc în bunătatea Lui cea nemărginită?!"

Astfel, venindu-și în sine, a plecat în pustie, mergînd la un bătrîn, căruia i-a povestit tot lucrul. Bătrînul ascultîndu-l, i-a zis: „Șezi cu mine frate în peștera aceasta și postește trei săptămîni pereche, adică cîte două zile și a treia zi dezleagă și mă voi ruga și eu la Dumnezeu pentru tine". Și bătrînul s-a ostenit pentru frate și a rugat pe Dumnezeu, zicînd: „Mă rog Doamne dăruiește-mi mie Sufletul acesta și primește pocăința lui...". Dumnezeu a ascultat ruga bătrînului. După ce s-a împlinit o săptămîină, bătrînul a venit la frate și l-a întrebat: „Văzut-ai ceva?" Fratele i-a răspuns: „Da. Am văzut Porumbelul sus la înălțimea cerului în dreptul capului meu". Bătrînul i-a zis: „Ia aminte de tine și roagă-te lui Dumnezeu cu tot dinadînsul." Acestea, zicînd s-a dus. După ce a trecut și a doua săptămîină, bătrînul a mers iarăși la fratele și l-a întrebat: „Mai văzut-ai ceva?" El a răspuns: „Am văzut Porumbelul aproape de capul meu". Bătrînul sihastru i-a poruncit iarăși să fie trează și să se roage. Apoi s-a dus dela el. După ce s-a împlinit și săptămîina a treia, bătrînul a venit iarăși la el și i-a zis: „Nu cumva ai văzut ceva mai mult?" Tînărul monah a răspuns: „Am văzut Porumbelul că a venit și a stat deasupra capului meu și am întins mîna să-l prind. Atunci El a intrat în gura mea. Auzind bătrînul aceasta, a mulțumit lui Dumnezeu... Apoi a zis fratelui: „Iată Dumnezeu a primit pocăința ta, însă de acum ia aminte la tine". Monahul plin de recunoștință, i-a zis: „De acum voi fi cu tine, Părinte, și nu mă voi mai despărți de tine pînă la moarte." Și așa, după aceea fratele a petrecut cu bătrînul nedespărțit. (P. o.c. 410, 8).

d) Am avut și am unele îndoieli în Taina Sfîntă a Pocăinței? (j)

j) **TAINA SFÎNTĂ A POCĂINȚEI.** Pocăința este una din strălucitele căi ale mîntuirii. Pocăința adevărată este o strălucită virtute, prin care noi adevărați creștini părăsim lumea păcatelor și urmăm Mîntuitorului Hristos, ne întoarcem de la viciu la virtute și trăire după Dumnezeiasca Evanghelie. Mîntuitorul nostru Iisus

TOATE VREMURILE SĂ SE MÎNTUIASCĂ. „Pocăința — definește Mărturisirea Ortodoxă — este părerea de rău pentru păcatele săvîrșite, pe care omul le descoperă înaintea Preotului Duhovnicesc, cu gând hotărît de a-și îndrepta viața și cu dorința de a împlini orice canon iar da Preotul, Duhovnicul lui“. (M.O. o.c. p.I. răs. întreb. 112). Din aceste cuvinte reiese clar, că: Pocăința ca Taină Sfîntă, este o întoarcere sau convertire de la vicii la virtute, de la păcate la fapte bune. Ea constă în: a) recunoașterea păcatelor și mărturisirea lor înaintea Preotului, b) căință și scîrbă față de păcatele făcute, c) hotărîrea desăvîrșită de a nu mai păcătui, d) primirea și facerea canonului dat de duhovnic, e) primirea dezlegării și iertării păcatelor. Așadar, Pocăința sau Spovedania cum obișnuim a-i mai zice este o minunată Taină mare, necuprinsă de mintea noastră, în care păcătosul își mărturisește păcatele înaintea Preotului, face roade vrednice de pocăință; după care primește de la dînsul dezlegarea într-un chip văzut, iar în chip nevăzut primește iertarea păcatelor de la Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, Care conlucrează cu Preotul duhovnic în Sfîntul Scaun al Spovedaniei.

Doamne, iar îmi plec genunchii
Și cu lacrimile-n gene,
Eu Te rog ascultă plînsul
Unei alte Magdalene!

ORIGINEA POCĂINȚEI este așa de străveche, ca și omenirea căzută în păcate. Așa ni se istorisește în istoriile cele mai bătrîne, că protopărinții noștri Adam și Eva, după căderea în păcatul neascultării și izgonirea lor din Raiul pămîntesc, s-au pocăit, plîngîndu-și păcatul lor înaintea lui Dumnezeu la poarta Raiului închinîndu-se cu fețele spre răsărit. Unii istorici spun că Adam și Eva au făcut pocăință un an, alții cincisprezece ani, alții o sută de ani și apoi s-au împreunat și au făcut copii gemeni: parte bărbătească și femeiască (Fac. 3 Hron. o.c. pp. 74—8). După ei toți strămoșii, patriarhii și Israelii — conducători și conduși — binecredincioși mari și mici, s-au pocăit de păcatele lor. Așa s-a pocăit împăratul David, Manase, ș.a.

Pocăința lucrătoare în Noul Testament a fost amintită de Sfîntul Ioan Botezătorul și de Mîntuitorul prin cuvintele: „Pocăiți-vă că s-a apropiat Împărăția Cerurilor“ (Mt. 3, 2; 4, 17; 10, 7). Pocăiți-vă și credeți în Evanghelie“ (Mt. 1, 15) și prin alte învățături și pilde. Mai tîrziu, Pocăința a fost făgăduită de Mîntuitorului lui Petru și celorlalți Apostoli, zicînd: „Îți voi da ție — unitate, adunare apostolică — cheile Împărăției Cerurilor și orice vei lega pe pămînt va fi legat și în ceruri și orice vei dezlega pe pămînt va fi dezlegat și în ceruri... Adevăr grăiesc vouă: Ori cîte veți

lega pe pămînt vor fi legate și în cer și oricîte veți dezlega pe pămînt vor fi dezlegate și în cer...“ (Mt. 16, 19; 18, 18). Taina aceasta a așezat-o Mîntuitorul după Învierea Sa, pentru totdeauna în Biserică, atunci cînd a zis Apostolilor Săi: „Precum M-a trimis pe Mine Tatăl și Eu vă trimit pe voi... Luați Duh Sfînt. Căroră le veți ierta păcatele se vor ierta lor și căroră le veți ține, ținute vor fi“ (Ioan 20, 21—23). Aici Domnul spune de-a dreptul Apostolilor Săi, că puterea de a ierta și a nu ierta păcatele oamenilor, este o Taină, că această iertare a păcatelor, atît ei cît și urmașii lor pînă la sfîrșitul veacului, o vor săvîrși prin Duhul Sfînt, adică prin puterea nevăzută și conlucrarea Duhului Sfînt. Așadar, Însuși Domnul nostru Iisus Hristos a așezat Taina Pocăinței în vremea aceea cînd se afla pe pămînt, după Învierea Sa. El Însuși a dat Dumnezeuzeiasca Sa putere Apostolilor de a ierta sau a nu ierta păcatele oamenilor. Și drept așa, precum a dat această putere Apostolilor, așa a dat-o printr-înșii Episcopilor și Preoților care au urmat după ei să cîrmuiască Biserica, să învețe poporul, să săvîrșească Tainele... pînă la sfîrșitul lumii.

Un lucru trebuie să știm sigur, că: Taina Dumnezeuzeiască a Pocăinței cu puterea Divină de a ierta păcatele, este de la Dumnezeu Iisus Hristos, că El a așezat-o cînd era pe pămînt, că El a dat-o Apostolilor Săi și printr-înșii Episcopilor și Preoților, din unii în alții, pînă în prezent și pînă la sfîrșitul lumii. „Iată Eu sînt cu voi pînă la sfîrșitul veacului. Amin.“ (Mt. 28, 20).

MARE ȘI ÎNFRICOȘATĂ PUTERE E ÎN TAINA ACEASTA. Nimeni în Biserica Vechiului Testament n-a avut puterea aceasta oricît de drepti, Sfinți și plăcuți vor fi fost ei înaintea lui Dumnezeu. Deși au făcut multe și mari minuni: a despărțit apa mării (Eș. 14, 21—24), a oprit soarele și luna pe cer (Is. Navi 10, 12—14), a pogorit foc din cer (Lev. 9, 22—24; 3 Imp. 18, 18; 1 Par. 21, 6; 2 Par. 7, 1) a înviat și morți (3 Imp. 17, 17—24; 4 Imp. 3, 8—37; 13, 20—21) și alte multe, dar puterea acesta Dumnezeuzeiască a legării și dezlegării, a iertării și a ținerii păcatelor, nu s-a dat nici unuia din ei; nici Îngerilor din cer.

Mîntuitorul Hristos Dumnezeu-Omul are puterea aceasta Dumnezeuzeiască să ierte păcatele (Mt. 2, 10—11) poporului (Mt. 1, 21). Cu această putere iartă El păcatele slăbănogului din Capernaum (Mt. 9, 3—7), iartă păcatele femeii păcătoase, adică a Mariei Magdalene (Lc. 7, 37—50; 8, 2), iartă păcatele păcătoasei prinsă în desfrîinare (Ioan 8, 2—11), iartă pe Zaheu (Lc. 19, 1—10), iartă pe tîlharul de pe cruce (Lc. 23, 40—43) și pe alții. Toată această preaminunată putere, Mîntuitorul o dădu Apostolilor, Episcopilor, Preoților și urmașilor lor. „Le-a dat putere asupra duhurilor

necurate, ca să le scoată, să vindece orice boală și neputință (Mt. 10, 1; Mc. 3, 14—15; 6, 6; Lc. 6, 12—16; 9, 1—2; 10, 9, 16), să cunoască Tainele Împărăției cerurilor (Mt. 13, 11), să dezlege și să lege, să ierte și să țină păcatele (Mt. 16, 19; 18, 18; Ioan 20, 22—23).

Privitor la înzestrarea Preoților cu această Dumnezeuiască putere, Sfântul Ioan Hrisostom zice așa: „Preoții locuiesc pe pământ, dar dispun de cer, căci au primit o putere pe care Dumnezeu n-a dat-o nici Îngerilor, nici Arhanghelilor, căci n-a zis acestora: „Ori cîte veți lega pe pământ, vor fi legate și în cer și ori cîte veți dezlega pe pământ, vor fi dezlegate și în cer“. Au, e drept și stăpînitorii pămîntului puterea de a lega, dar numai trupurile, pe cînd legătura acestora se întinde asupra Sufletului și se înalță pînă la cer, căci ceea ce hotărîsc Preoții aici pe pământ, întărește Dumnezeu în cer, Stăpînul primește socotința slugilor Sale, căci ce a dat acestora, dacă nu întregă puterea celor cerești? Deoarece zice: „Celor ce le veți ierta păcatele, vor fi iertate și celor ce le veți ține, vor fi ținute“. Deci ce putere este mai mare decît aceasta? Este o adevărată nebunie a nesocoti o putere așa de mare, fără de care nu ne putem mîntui... Pentru că ei pot ierta păcatele nu numai cînd ne renasc (la Botez) ci ne iartă și păcatele ce am săvîrșit după renaștere“ (T.D.P. o.c. 5, 6).

SĂVÎRȘITORUL TAINEI POCĂINȚEI este Arhiereul și Preotul. Numai aceștia cu puterea cu care i-a înzestrat Domnul nostru Iisus Hristos, pot a săvîrși și Taina aceasta. Așa a învățat Biserica totdeauna și așa adevăresc Sfinții Părinți. „Cine poate ierta păcatele — zice Sfântul Ambrosie — decît numai Unul Dumnezeu, care iartă prin aceea, cărora le-a dat puterea aceasta!“ (Com. la Ev. Lc.)... Acest drept — zice el — s-a dat numai Preoților“ (De poenitentia I 2, 7). „Preoții ca oameni săvîrșesc numai slujba iertării păcatelor, fără a folosi puterea lor proprie căci ei nu iartă păcatele în numele lor; ci în Numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh. Ei cer și Dumnezeu dă“ (De Spiritu Sancata, III, 8). „Tatăl — zice Sfîntul Ioan Hrisostom — a dat Fiului toată puterea să judece. Acum văd că Fiul a dat Preoților toată această putere... Preoții Judeilor: aveau puterea de a curăți trupul de lepră, sau mai bine zis: nu de a curăți; ci de a constata curățirea... dar Preoții Legii noi, au primit puterea nu de a fi martori ai curăției; ci de a curăți. Și nu lepra trupului; ci de (păcate) întinăciunea Sufletului“ (T.D.P. III 5—6).

PRIMITORUL TAINEI POCĂINȚEI; este orice creștin dreptcredincios — Păstor sau păstorit — parte bărbătească și femeiască, începînd de la 6—7 ani, care își simte cugetul încărcat de păcate și vrea să se ușureze. „Păcatul săvîrșit de un catehumen — zice

Chipul de față ne arată cum Îngerul păzitor al omului, dat la Sfîntul botez, îl îndeamnă să meargă la Sfînta Biserică pentru a-și mărturisi, fără rușine, toate păcatele sale Preotului duhovnic... Șerpii ce se văd în calea omului, închipuiesc păcatele sale.

fericitul Augustin — se spală prin Botez, iar dacă este făcut de un om botezat, se lecuiește prin pocăință“ (De adulterinis conjugiiis, 11, 16).

MATERIA TAINEI POCĂINȚEI, este mărturisirea tuturor păcatelor făcute după Sfîntul Botez, de către cel ce se pocăiește.

FORMA SĂVÎRȘIRII TAINEI POCĂINȚEI, este rugăciunea de dezlegare ce-o rostește Preotul asupra penitentului după ce i-a ascultat mărturisirea și i-a rînduit canonul, adică: „Domnul și Dumnezeu și Mintuitorul nostru Iisus Hristos cu darul și cu îndurările iubirii Sale de oameni să te ierte pe tine fiule (N) și să-ți lase ție toate păcatele. Și eu nevrednicul Preot și Duhovnic cu puterea

ce-mi este dată, te iert și te dezleg de toate păcatele tale, în Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin”.

TREBUIE O SERIOASĂ PREGĂTIRE PENTRU SPOVEDANIE: Mai înainte de a veni la Sfânta Spovedanie, creștinul păcătos trebuie: a posti și a se ruga, a se împăca cu vrăjmașii săi... Apoi să-și cerceteze serios cugetul, să-și reamintească toate păcatele și greșelile săvârșite, să și le noteze negru pe alb, rînd pe rînd: Păcatele ce a făcut împotriva Sfântului Duh, păcatele strigătoare la cer, păcatele contra celor 10 porunci, păcatele de moarte, păcatele străine, păcatele grele și ușoare, făcute: cu fapta, cu vorba, cu gîndul, păcatele făcute împotriva mîlei trupesti și sufletești. Fiecare creștin păcătos să-și oglindească Sufletul său în cele 365 de feluri de păcate, omenești, din oglinda păcatelor. Astfel va afla mai ușor cît este de vinovat, va vedea ce păcate a făcut față de Dumnezeu, față de Biserica Lui, față de aproapele și față de sine însuși. Așa bine pregătit, cu toate păcatele scrise și învățate pe de rost, cu umilință, cu frică și cu fața evlavioasă, se apropie de Sfîntul Scaun al Spovedaniei înaintea Duhovnicului, pentru a-și mărturisi păcatele, privind cu ochii Sufletului la Mîntuitorul, Care de deasupra îi ascultă mărturisirea și-i vede hotărîrea pentru îndreptare, de-o are. Sfîntul Ioan Scărarul istorisește despre călugării pustielor din Orient, că ei purtau anume un brîu de pocăință, pe care își însemnau toate faptele rele, cuvintele deșarte și gîndurile păcătoase, ca într-un registru. Astfel, cînd se spovedeau, aveau puțința de a-și spune toate păcatele. Să urmăm și noi pilda bună a acelor, pentru a ne folosi vremelnice și veșnic.

PĂCĂTOSULUI CARE VINE LA ADEVĂRATA POCĂINȚĂ I SE CERE:

a) Să fie creștin dreptcredincios, fiu sau fiică a unicei Sfinte Biserici Sobornice și Apostolice; fiindcă Pocăința adevărată fără adevărata credință Ortodoxă nu este Pocăință adevărată și nici bine primită de Dumnezeu.

b) Episcopul sau Preotul Duhovnic care primește mărturisirile creștinilor ce se pocăiesc, să fie dreptcredincios, nu schismatic, eretic, apostat sau ateu, pentru că unii ca aceia fiind ruși din Biserica lui Dumnezeu, n-au nici o putere de a dezlega și a ierta păcatele creștinilor dreptcredincioși.

c) Să aibă căința adevărată, sinceră... Să aibă părere de rău din tot cugetul și Sufletul lui, zdrobirea inimii și întristare mare pentru păcatele sale cu care a mîniat pe Dumnezeu, ori a vătămat pe aproapele său, ori pe sineși, pentru a se ușura și a nu cădea în osîndă: inima înfrîntă și smerită, Dumnezeu nu o va urgisi”. (Ps. 50, 18).

d) Cu căință sinceră și zdrobirea inimii să vină păcătosul a-și mărturisi păcatele, lui Dumnezeu, înaintea duhovnicului, așa fel ca duhovnicul să știe clar: ce trebuie a dezlega mai ușor și ce să lege sau să canonisească, pentru a-și curăți Sufletul.

e) Hotărîrea de îndreptare și a nu mai păcătui. Sfîntul Apostol Petru aseamănă pe creștinul care după Botez... și după Spovedanie se lasă biruit și mînjit de diferite păcate grele și întinăciuni lumești, cu cîinele care se întoarce la vîrsătura sa și cu porcul scaldat ce se întorce la mocirla tinei (2 Petru 2, 22).

f) Împlinirea canonului cuvenit, dat de Duhovnic pentru a-și ispăși păcătosul păcatele și a se îndrepta.

Chipul de față ne arată cum omul și-a mărturisit, fără rușine, toate păcatele la duhovnic și Îngerul Domnului îl încununază... Așa să facem și noi ca să ne folosim vremelnice și veșnic.

MĂRTURISIREA TREBUIE A FI:

- a) Secretă, făcută în taină
- b) Completă și cuprinzătoare, adică: toate păcatele făcute, cu care își vede Sufletul împovărat, cele uitate de la ultima mărturisire și toate cele făcute după aceea.
- c) Umilintă adevărată, învinovățire de sineși, cu căință sinceră, curată, clară, deschisă, de bună voie, așa fel, ca duhovnicul să le audă bine, să le cunoască deplin, pentru a ști: ce păcate trebuie dezlegate și care anume legate și canonisite, adică ce canon trebuie să dea pentru ele.

Dumnezeiasca Scriptură ne istorisește în mai multe locuri ale ei despre mărturisire, d.p.: Aaron (Num. 12, 11), Israilitenii (Num. 21, 7); Jud. 10, 15; 1 Imp. 7, 6; Neem. 9, 1—3; Pl. Ier. 3, 42; 5, 16; Is. Navi. 7, 20), Saul (1 Imp. 15, 24), David (2 Imp. 12, 12—13; 24, 10, 17; 1 Paral. 21, 8, 17; Ps. 31, 5; 50, 1—5; 68, 5), Ezdra (Ezdr. 9, 6, 15), Neemia (Neem. 1, 5—16), Leviții (Num. 9, 4, 33—34; Iov. 7, 20), Isaia (Is. 6, 5), Daniil (Dan. 9, 5—16), locuitorii Ierusalimului (Mc. 1, 5), Petru (Lc. 5, 8), tîlharul pocăit (Lc. 23, 41), Efesenii (F. Ap. 19, 18), Pavel (F. Ap. 22, 19—20; Gal. 1, 13; 1 Tim. 1, 13, 15).

Sfîntul Apostol Iacob îndeamnă la aceasta pe creștinii — Păstori și păstoriți — apostolici zicînd: „Mărturisiți-vă unul altuia păcatele (adică Episcopii și Preoții Duhovnici unii altora, iar clerul inferior și poporul la duhovnicii lor) ca să vă îndreptați“. (Iac. 5, 16). Sfîntul Apostol și Ev. Marcu ne istorisește, că: „Mergea la dînsul (la Ioan Botezătorul) toată latura Iudeii și Ierusalimul, se botezau toți în riul Iordanului de dînsul, mărturisindu-și păcatele lor“ (Mc. 1, 5).

Mărturisirea tuturor păcatelor să se facă limpede, fără ascunzișuri sau vicleșuguri, nu ca Adam cînd arunca vina pe Eva și Eva pe șarpe (Fac. 3, 7—19). „De vom zice că păcat nu avem ne amăgim și adevărul nu este în noi“. (1 Ioan 1, 8—10; comp. Iac. 3, 16).

Sfîntul Apostol și Ev. Luca ne istorisește că în vremea cînd Sfîntul Apostol Pavel se afla în Efes, veneau la el mulți și își mărturiseau păcatele; iar vrăjitorii aducîndu-și cărțile lor vrăjitoarești, în preț de cincizeci de mii de arginți, le-au ars în public. (F. Ap. 19, 18—19).

Sfîntul Ierarh Grigore de Nisa îndeamnă pe creștini a-și mărturisi păcatele cu lacrimi, zicînd: „Vărsați înaintea mea lacrimi amare și multe și voi vărsa și eu cu voi. Alipiți-vă cu tristețe de un slujitor al Bisericii și încredeți-vă în el ca într-un Părinte... Preotul se întristează de păcatele fiului său duhovnicesc, cum s-a întristat Iacob de vederea hainei sîngerate a cubitului său fiu Iosif. Trebuie să vă încredeți în cel ce va născut duhovnicește. Desco-

periți cu îndrăzneală secretele (păcatele, nelegiuirile) cea mai mari, descoperiți-i tainele Sufletului vostru, precum se descoperă doctorului rănile cele mai secrete. El va purta de grijă de sănătatea fiecăruia“ (Om. despre cei ce judecă pe alții cu asprime).

Așijderea ne îndeamnă la mărturisire și Sfîntul Ioan Hrisostom, zicînd: „Să nu ne rușinăm a ne mărturisi păcatele, căci mare este puterea mărturisirii și mult poate ea“ (Om. despre cruce și tîlhar). Păcatele nemărturisite în Scaunul Spovedaniei apasă pe bietul Suflet cu o îndoită și înmulțită greutate.

CANONUL CUVENIT. Duhovnicul ascultînd toate păcatele mărturisite, socotește ce are de dezlegat, iertat și de legat sau canonisit. Mărturisirea Ortodoxă privitor la aceasta, zice hotărîtor: „De pocăință ține și epitemia sau canonul pe care-l hotărăște și-l pune Duhovnicul. Astfel sînt: rugăciuni, milostenii, posturi, călătorii la locurile Sfinte, mătănii (citirea de cărți religioase, educative, luminătoare, folositoare de Suflete, cuprinzătoare cunoștințelor trebuincioase creștinilor — Păstori și păstoriți — : Sfînta Scriptură, Istoria Bisericii, Viețile Sfîntilor, Mîntuirea Păcătoșilor, Hristoitia, Oglinda Duhovnicească, Vămile Văzduhului, despre Dumnezeu, despre Suflet, despre Sfînta Cruce, Sfînta Biserică, ș.a.m.d. — și altele asemenea cum va găsi cu cale Duhovnicul“ (Răsp. întreb. 113).

Canonul urmărește ținta îndreptării penitentului. Ceea ce este învățătura însoțită de certarea cuvenită pentru școlari, meseriași de felurite ocupații, a agricultorului la lucrarea pămîntului pentru a produce roade cît mai multe, curățirea viei și a pomilor pentru a rodi cît mai mult și mai bine... aceia este canonul pentru păcătosul mărturisit. În fine, cele ce sînt roadele multe și bune, frumoase, gustoase la pomii ce umbresc pămîntul, pentru gospodari; acesta-i canonul dat celor mărturisiți pentru a le ușura păcatele, a se curăți și a fi răscumpărați în ziua judecății. Canoanele sînt niște exerciții corecționale, mijloace învățătoricești, remedii sufletești pentru îndreptarea și vindecarea păcătoșilor. Pentru atinerea scopului bun, ele trebuie date foarte înțelepte.

„Precum în tratamentul trupului — zice Sfîntul Grigore de Nisa — știința medicală are numai scopul de a însănătoși pe bolnavi prin diferite mijloace, pentru că diversitatea bolilor impune diversitatea tratamentelor, tot așa și în bolile Sufletului, numărul și diversitatea patimilor cere îngrijiri medicale diferite, care să corespundă răului și să aducă vindecare... De aceea cel ce voiește să aplice un remediu potrivit unei părți a Sufletului ce suferă, trebuie să examineze mai întîi care este partea sufletului atinsă de boală, și după aceea s-o supună tratamentului potrivit, în așa fel ca nu

cumva prin necunoașterea științei de vindecare, să trateze o parte iar boala să fie într-alta". (Can. 1).

„Cei ce au luat de la Dumnezeu dreptul de a lega și a dezlega, trebuie să examineze mai întâi felul păcatului săvârșit — zice Sinodul VI ecumenic prin canonul 102 — precum și dispoziția păcătosului ce se căiește și astfel să întrebuițeze remediul potrivit cu răul, ca nu cumva să se compromită vindecarea bolnavului din cauza lipsei de metodă, căci răul păcatului nu este uniform; ci e diferit și variază la nesfârșit și produce ramuri vătămătoare de unde se răspîndește cu prisosință și înaintează, dacă nu este oprit de puterea remediului" (vezi can. 12 al Sinodului VI ec. can. 5 al Sinodului din Anghira și can. 52 al Sinodului din Cartagena).

„Cei ce au păcătuit în felurite chipuri, dar petrec în rugămintea mărturisirii și a pocăinței și se întorc cu totul de la răutăți; după măsura greșelii, unora ca acestora dîndu-li-se vreme de pocăință, pentru milostivirea și bunătatea lui Dumnezeu să fie primiți la Împărtășire" — zice canonul 2 al Sinodului din Laodichia.

Sfîntul Ioan Hrisostom, uneori recomandă oarecare bunătate față de canonicarea păcătoșilor, zicînd: „Dacă greșim impunînd canoane ușoare, oare nu este mai bine a da seamă pentru milostivire, decît pentru asprime? Unde Stăpînul Casei este darnic, acolo nu se cuvine ca servitorul să fie zgîrcit. Dacă Dumnezeu este bun, cum poate Preotul să fie nemilostiv?... (Om. 42—43 la Mt.). Alteori impunea și o oarecare asprime binefăcătoare față de păcătoși, zicînd: „Leagă bine pe cel păcătos, pînă ce va îmblîzni pe Dumnezeu. Nu-l lăsa nelegat, ca nu cumva să fie legat de urgia lui Dumnezeu. Dacă îl voi lega eu (ca Duhovnic), Dumnezeu nu-l mai leagă, iar dacă nu-l voi lega eu atunci îl așteaptă legăturile cele nedezlegate. „Că dacă ne-am fi judecat pe noi înșine, nu am mai fi judecați de nimeni (1 Cor. 11, 37).

Deci, să nu crezi că aceasta este o cruzime și neomenie, ci ea se naște din blîndețe și din dorința de vindecare și a bunei îngrijiri. Dar vei zice că i s-a dat un timp destul de lung ca pedeapsă. Cît timp? Un an, doi sau trei? Dar eu nu caut la mulțimea timpului sau a anilor, ci la îndreptarea Sufletului... Dacă cel păcătos s-a umilit, dacă s-a pocăit atunci s-a făcut totul; dacă însă nu este aceasta, apoi timpul cel îndelungat nu folosește la nimic! Căci noi nu căutăm dacă rana a fost legată un timp mai îndelungat, ci dacă a folosit cu ceva legătura. Dacă a folosit și într-un timp mai scurt, să n-o mai pui, iar dacă n-a folosit, atunci pune-o și după zece ani! Aceasta să-ți slujească de hotar pentru îndelungarea rănii: dobîndirea și vindecarea celui legat de păcate" (Om. la ep. 2 Cor. 15; S. Tes. V. 251—264).

Chipul de față ne arată cum Îngerul îi spune omului să meargă la duhovnic să-și mărturisească, fără rușine, toate păcatele sale, pentru a se mîntui... Fără mărturisirea păcatelor la Preot nu este cu putință în nici un chip și sub nici o formă a se mîntui cineva oricît de multe fapte bune ar avea și ar face. Vezi pe larg „Mîntuirea Păcătoșilor“ pp. 319—364.

UN CANON FOLOSITOR. Un om fără de lucru ispitit de Satana, a furat dintr-o prăvălie un ceas de aur. Cum înainte de Sfintele Paști s-a dus să se spovedească, Preotul Duhovnic nu i-a dat dezlegare pînă nu va întoarce păgubașului ceasul furat. Neavînd încotro, omul se întoarce acasă, luă ceasul și-l predă Preotului, cu rugămintea să-l ducă el proprietarului. Abia acum după ce a întors paguba făcută, Duhovnicul i-a dat dezlegarea de păcate. A doua zi cînd Preotul a intrat în prăvălia unde avea să predea ceasornicul, a găsit acolo o femeie care plîngea cu amar și cu ochii scăldați în

lacrimi, mărturisea că copilul ei, care era ucenic în prăvălia ceasornicarului, nu este vinovat. Adică ce se întâmplase? După ce proprietarul prăvăliei a aflat că-i lipsește ceasornicul de aur, s-a dus la poliție și a făcut arătare că ucenicul i-a furat ceasornicul. Vă puteți închipui cât de mare a fost bucuria întristatei mame când Preotul a scos din buzunar ceasornicul și a spus ceasornicarului numai atât: „Cel ce ți-a furat ceasornicul, se căiește de fapta sa și prin mine ți-l trimite, rugându-te de iertare.“ Da, bineînțeles, că Preotul n-a spus numele vinovatului, fiindcă fiecare Preot este legat cu cel mai mare jurământ înaintea lui Dumnezeu, să nu spună nimic, cu nici un preț nimănui, chiar dacă l-ar tăia bucăți cele ce i-au mărturisit creștinii la Spovedanie.

Din întâmplarea aceasta se pot vedea foloasele spovedaniei: un tânăr la spovedanie și-a mărturisit fapta și s-a căit de ea; un păgubaș și-a primit înapoi un lucru ce i-a fost furat; un copil nevinovat a scăpat de o învinuire nedreaptă și o mamă întristată s-a bucurat că s-a descoperit nevinovăția copilului ei. Fără spovedanie, bucuriile arătate nu s-ar fi produs. Prin spovedanie îți ușurezi sufletul tău, dar în același timp faci bucurie și semenilor tăi (vezi M.o.c. 47—49). Din toate acestea reiese clar că: canoanele sînt niște mijloace de îndreptare a penitenților, în folosul lor vremelnic și veșnic.

DEZLEGAREA. După mărturisirea tuturor păcatelor cu primirea canonului cuvenit și facerea lui (Mt. 3, 8; Lc. 7, 3—50; 12, 1—10), preotul duhovnic dă dezlegare de păcate, celui ce cu adevărat se pocăiește, cu puterea harului. Minunată este această putere cu care sînt înzestrați, de Dumnezeu, preoții bisericii. Mîntuitorul adevărește: „Tatăl a dat Fiului toată judecata...“ (Ioan 5, 22). „Și eu — zice Sfîntul Ioan Hrisostom — văd că, toată această putere s-a dat preoților, de către Fiul“ (T.D.P. III, 5).

Ai căzut? Alungă-ți jalea
Căci un înțelept a spus:
Cine cade se ridică
Uneori cu mult mai sus!

ADEVĂRATA POCĂINȚĂ ESTE AL DOILEA BOTEZ
Da, chiar așa este. Prin adevărata pocăință, făcută după Dumnezeu-zeiștile învățături evanghelice, scripturistice, bisericesti, raționale, ale ortodoxiei; omul păcătos iese curat din această baie a căinței, a lacrimilor și a Duhului Sfînt: ca odinioară din baia Sfîntului Botez (unic), ca haina de nuntă curată și luminoasă (Mt. 22, 11—13). Astfel de haină, luminoasă, pentru intrare la Nunta Mielului în Împărăția lui Dumnezeu și-au cîștigat prin adevărată pocăință:

David (2 Imp. 12, 1—13); Sfinții apostoli Petru și Pavel (Mt. 26, 75; 1 Tim. 1, 13—15); Maria Magdalena (Lc. 7, 37—50; 8, 2); Samarineanca (Ioan 4, 7—42); Zaheu (Lc. 19, 1—10); tîlharul de pe cruce (Lc. 23, 40—43); și alți tîlhari precum: Moisi — arapul, David, Varvar, ș.a. (V. Sf. 28 aug. o.c. pg. 908—927; 1 sept. pg. 39—42; 6 sept. pg. 233—5; 9 iulie pg. 439—441; 6 mai 340—246...); păcătoasele femei: Maria egipteanca (V. Sf. 1 aprilie); Sf. Teodora (V. Sf. 11 sept. pg. 373—385); Pelaghia (V. Sf. 80 ct. pg. 225—247); Taisia (V. Sf. 8 oct. pag. 248—254); Evdochia (V. Sf. 1 martie) și altele.

FIECARE CRÊȘTIN SĂ AIBĂ UN DUHOVNIC, NU MAI MULȚI. Oricare creștin dreptcredincios — păstor sau păstorit — este bine să aibă numai un duhovnic al său, care, la trebuință, să-l vindece sufletește. La mare, la foarte mare trebuință, ar putea să-și aibă și un al doilea, condiționat: să-l ajute pe primul în călăuzirea și vindecarea lui, așa cum fiecare are numai o mamă și un tată. Mai mulți duhovnici să nu aibă deoarece s-a văzut clar că cei ce umblă din duhovnic în duhovnic, pe la sate, pe la orașe, prin mînăstiri și schituri... se strică mai rău. Învățăturile felurite, canonisirile felurite, formează o babilonie, un amestec, o învălmășeală în capetele lor, încît nici nu mai știu de care să se mai țină. Pe lîngă acestea, mai cad și în blestemul greu al sfintelor „Pravili“ bisericesti, care hotărăsc: „Oricare om sau femeie, de-și va lăsa duhovnicul său, fără de oarecare vină și se va spovedi la altul, să se despartă de biserică, cu cel ce-l primește pe dînsul“ (P.B.G. pag. 115—117). Așijderea și învățătura, după dezlegarea din Molitfelnice sau Agiazmatar: „Fiule — ori fiică — atîția ani, poruncesc sfinții părinți, să nu te împărtășești cu Sfintele Taine, ci numai să bei Aghiazmă Mare. Și de vei ținea să nu te împărtășești, ți se vor dezlega păcatele tale; iar de vei îndrăzni, peste porunca sfinților părinți, ca să te împărtășești, atunci te vei socoti ca al doilea Iuda. Iar de vei fi bolnav și tare slab, temîndu-te de moarte, atunci să te împărtășești și de te vei însănătoși iar vei rămîne în anii ce ți s-au poruncit, pînă cînd vei plini canonul. Iar dacă te vei împărtăși de frica morții, plinind canonul cel dintîi, ți se va socoti alt canon pentru împărtășire și-l vei plini și pe acela.“

Așadar, este bine a nu schimba duhovnicul, decît numai în caz de mare nevoie, cînd se schimbă preotul duhovnic din localitate, ori cînd ne mutăm noi în altă parte, în altă parohie.

PĂCATELE MĂRTURISITE ȘI CANONISITE, NU SE MAI MĂRTURISESC IARĂȘI. Păcatele odată spovedite, nu trebuie să le mai spovedească nimeni iarăși de la început altor duhovnici și să ceară canon, căci atunci leapădă canonul cel dintîi; decît

numai dacă iarăși a căzut în aceleași păcate, când trebuie să le spovedească curat, ca pe niște rădăcini și pricini ale păcatelor celor de pe urmă; spovedind pe cele dintii, pentru smerenie... iar pe cele de pe urmă, pentru iertare (S. Tes. IX, 24).

TREBUIE A SE SPOVEDI adeseori chiar și acei cărora, ca fariseul din pilda Mântuitorului (Lc. 18, 10—14), li se pare să nu păcătuiesc precum alții (1 Ioan 1, 8—9). Bolnavii trebuie a se spovedi și griji cât mai des. Spovedania se poate face în orice vreme și în orice loc. Trebuie a alerga la duhovnic ori de câte ori vedem că ne-am rănit cu păcate grele, luându-ne canonul cuvenit, pentru a primi mângierea harului și speranța iertării. După obiceiurile vechi, spovedania se făcea în cele patru posturi ale anului. Majoritatea creștinilor, întrucât li s-a răcit căldura credinței, se mărturisesc în Postul Mare, alții și mai reci fiind, abia după doi, trei cinci ani... se spovedesc.

PLECÎND DE LA SCAUNUL SFINTEI SPOVEDANII, cugetăm cu adîncă atenție la îndreptarea noastră. În acest scop bun, ne întipărim în minte cât mai adînc, cuvintele Dumnezeieștilor Scripturi: „Ferește-te de rău și fă binele... Nu te atinge, nici gusta, nici pipăi! (Ps. 33, 13—14; Col. 2, 21; comp. Fac. 2, 17; 3, 1—7) Și mai ales la porunca Mântuitorului: „Iată că te-ai făcut sănătos, de acum să nu mai greșești ca să nu-ți fie ție ceva mai rău“ (Ioan 5, 14). „Du-te și de acum să nu mai păcătuiești“ (Ioan 8, 11).

Deși omul nu poate să scape cu totul de păcat (cum nu-și poate feri hainele negre de praful făinii, cei care lucrează în morile de măcinat sau hainele albe cei ce lucrează în minele de cărbuni). Cu toate acestea, fiecare creștin este dator, după cugetul ce-l are, ca de la o mărturisire pînă la alta să-și îndrepteze viața cât va putea mai mult (M.O. răsp. întreb. 113).

BINEFACERILE SAU ROADELE POCĂINȚEI sînt mari și minunate. Precum durerea, mărturisită la alte persoane, scade și bucuria împărtășită altora, crește; așa și în pocăință sau spovedanie. Păcatul este o sarcină grea și zdrobitoare, care apasă mereu sufletul și-l mușcă, este șarpe ce mușcă, lepră ce mortifică și omoară, văpaie dogoritoare trupului și haină pătată de sînge. Plăcerile păcatului întunecă ochii minții, ca furtunile văzduhului; cufundînd pe păcătos în valurile poftelor și în dobitocia împătimirilor. Prin adevărata pocăință însă, sarcina se leapădă, sufletul se ușurează și dobîndim harul iertării, nădejdea mîntuirii, scăparea de pedeapsă pentru păcat, împăcarea cu Dumnezeu, dobîndirea Raiului și a statornice fericiri veșnice.

Mărturisirea Ortodoxă arată binefacerile pocăinței, astfel: Primul folos este acesta că, precum prin păcat pierdem nevinovăția

Chipul de față ne arată cum pentru fiecare păcat ce spune omul, iese câte un șarpe din gura lui. Apoi, un șarpe mai mare a scos capul de trei ori, dar nu a ieșit, adică a vrut să mai spună încă un păcat mare, dar de rușine nu l-a spus. Apoi toți șerpii care ieșiseră s-au întors din nou la el...
Vezi „Mîntuirea păcătoșilor“ p. 346.

pe care am căpătat-o prin Sfîntul Botez, tot astfel prin pocăință o căpătăm din nou. Precum prin păcat ne lipsim de Harul Dumnezeiesc, tot așa prin pocăință îl dobîndim din nou. Apoi, precum prin păcat cădem în robia diavolului, tot astfel prin pocăință ne izbăvim de ea. În fine, precum prin păcat intră în cugetul nostru rușinea și frica, tot astfel prin pocăință se întoarce în noi pacea și îndrăzneala, la fel cu cea pe care o au copii către părinții lor (partea I răsp. întreb. 114;).

Prin pocăință ne apropiem de Mîntuitorul, ca: Maria Magdalena, Samarineanca, Zaheu, Petru, Pavel... Prin pocăință dobîndim Raiul, ca tîlharul (Lc. 23, 40—43). Prin pocăință cîștigăm iertarea păcatelor, haina nevinovăției cu care ne-am îmbrăcat la Sfîntul Botez și viața fericită ca și fiul risipitor, care s-a căit și s-a reîntors la Tatăl său (Lc. 15, 17—24). Să ne întoarcem și noi toți ca fiul risipitor, cu adevărată pocăință, la Dumnezeu. De cîte ori ne împiedecăm și cădem, să ne ridicăm; tot așa de cîte ori greșim sau păcătui, să ne căim, să ne curățim de păcate (1 Ioan 3,3—5; Mt. 8, 2—3; 9, 2—3).

DE CÎTE ORI CAZI, SCOALĂ-TE, ȘI TE VEI MÎNTUI. Orice binecredincios creștin — păstor sau păstorit — deși este botezat și îmbrăcat în Hristos, totuși este expus diferitelor căderi. Se povîrnește... și cade adeseori în unele sau în altele din cele 365 feluri de păcate. De este veghetor și osîrdnic, cade de mai puține ori și în păcate mai ușoare; iar de este mai neveghetor, neglijent, ori mai somnoros, cade de mai multe ori și în păcate mai grele... Prin trezvie și adevărată pocăință, cu facerea roadelor vrednice de pocăință (Mt. 3, 8) se poate ridica și curăți.

Un frate oarecare a mers la Avva Sisoe și l-a întrebat, zicînd: „Ce voi face avvo, că am căzut?” Bătrînul i-a răspuns: „Scoală-te iarăși și iarăși, ori de cîte ori cazi”. Fratele, nelămurindu-se, i-a zis: „Pînă cînd?” Bătrînul i-a zis: „Pînă cînd vei fi apucat de moarte; sau în bine sau în cădere, căci cu ce se va afla omul, cu aceea se duce” (P.o.c. 216, 38), adică în ce-l va afla moartea în aceea îl va judeca Dumnezeu și-l va răsplăti vremelnic și veșnic.

Un biet frate pustnic ședea singur deosebi în mînăstirea Mani-driilor. El zicea această rugăciune pururea, către Dumnezeu: „Doamne nu mă tem de Tine și pentru aceasta trimite-mi săgeată de fulger sau altă muncă sau boală sau drac... ca măcar așa sufletul meu cel împietrit să capete frică”. Apoi, rugîndu-se, iarăși zicea: „Știu că, multe am greșit Ție, Stăpîne. Pentru aceasta nu îndrăznesc să zic să mă ierți; ci, de se poate, pentru îndurările Tale, iartă-mă. Iar de nu se poate, pedepsește-mă aici și nu mă pedepsi acolo. Dacă și aceasta este cu neputință, răsplătește-mi aici parte din muncă și acolo îmi fă munca mai ușoară; numai începe de acum a mă pedepsi, însă cu milă și nu cu minia Ta, Stăpîne!” Așa pocăindu-se el un an întreg și acestea zicînd cu lacrimi fierbinți, din tot sufletul rugîndu-se, își zdrobea trupul său cu post, cu priveghiere și în alte pătîmîri, smerindu-și și sufletul său.

Într-o zi, șezînd el jos și plîngînd după obicei și tare obosit fiind din multă scîrbă, i-a venit lui dormitare și a adormit. Atunci iată, stătu de față Hristos și-i zise cu glas blînd: „Ce ai omule,

ce plîngi așa?” Cunosîndu-L pe El cine este, i-a răspuns înspăimîntat: „Am greșit, Doamne!” Cel ce i s-a arătat i-a zis: „Scoală-te” El a răspuns: „Nu pot, Stăpîne, de nu-mi vei da mîna.” Acela întinzînd mîna și apucîndu-l, l-a sculat. Fratele, sculîndu-se, plîngea foarte tare. Cel ce i s-a arătat i-a zis iarăși asemenea, cu glas lin și blînd: „Ce plîngi omule? Ce te mîhnești?” Fratele a răspuns: „Nu voiești, Doamne, să plîng și să mă mîhnesc; căci cu atîtea Te-am mîhnit, eu, cel ce am dobîndit de la Tine atîtea bunătăți?” Acela, întinzîndu-și iarăși mîna Sa, a pus-o pe capul fratelui și i-a zis: „De acum nu te mai scîrbi. De vreme ce tu te-ai scîrbit pentru Mine, nu Mă voi mai scîrbi Eu asupra ta. Dacă Sîngele Meu L-am dat pentru tine, cu mult mai vîrtos Voi da ție iertare și la tot sufletul care se pocăiește curat.”

Fratele, venindu-și în sine din acea vedere, și-a simțit inima plină de toată bucuria, încredințîndu-se că Dumnezeu a făcut milă cu dînsul. Astfel a petrecut totdeauna în smerenie, mulțumind lui Dumnezeu pentru toate binefacerile Sale (P.o.c. 412—311).

Un alt frate pustnic, biruindu-se de curvie, în toate zilele se afla săvîrșind păcatul, dar în toate zilele împlînzînd pe Stăpînul său cu lacrimi și cu rîgăciuni. Așa făcînd el, amăgindu-se de obiceiul cel rău, săvîrșea mereu păcatul. Apoi iarăși, după săvîrșirea păcatului se ducea la biserică. Acolo, văzînd cinstitul Chip al Domnului nostru Iisus Hristos pe icoană, se arunca pe sine înaintea Lui cu amare lacrimi, zicînd: „Miluește-mă Doamne și ridică de la mine această vicleană ispită, că mă trudește cumplit și mă rănește cu amărăciunea desmerdărilor. Nu am obraz, Stăpîne, ca să caut și să văd Chipul Tău cel Sfînt și mult mai strălucit decît soarele, ca să se îndulcească inima mea și să se veselească.”

Acestea zicînd el, după ce ieșea din biserică, iarăși cădea în noroi, dar nicidecum nu se deznădăjduia de mîntuirea sa. De la păcat întorcîndu-se la biserică, iarăși cele asemenea striga către Iubitorul de oameni Dumnezeu, zicînd: „Pe Tine Doamne Te pun chezaș de acum că nu voi mai face păcatul acesta; numai iartă mie, Preabunule, cele ce din început și pînă în ceasul acesta Ți-am greșit Ție.” După ce făcea el aceste înfricoșate tocmeli și făgăduințe, iarăși se afla în același păcat rău. Aici era a se vedea iubirea de oameni a lui Dumnezeu cea prea dulce și nemărginită Lui bunătate, că suferea în toate zilele călcarea și nerecunoștința fratelui cea neîndreptată și rea și din multa Sa milă căuta și aștepta pocăința și întoarcerea lui. Nu un an a făcut aceasta, nici doi, nici trei, ci zece ani și mai mult. Vedeți fraților suferirea cea nemăsurată și iubirea de oameni cea nemărginită a Stăpînului!!! Iată El, întotdeauna îndelung rabdă, suferind fărădelegile și păcatele noastre cele cumplite! De acest lucru este cu putință a ne spăimînta și a ne minuna: de

îndurările cele bogate ale lui Dumnezeu, că fratele făgăduindu-se că nu va mai face altădată păcatul, se afla mincinos.

Într-una din zile, lucrându-se acestea și fratele făcând păcatul, a alergat la biserică plângînd, suspinînd, tînguindu-se și silind îndurările Preabunului Stăpîn ca să se milostivească spre dînsul, să-l scape de noroiul înverșunării. Cum ruga el așa pe Iubitorul de oameni Dumnezeu, începătorul răutății și pierzătorul sufletelor noastre, diavolul, văzînd că nimic nu folosește; că cele ce el prin păcat

alcătula, fratele prin pocăință le risipea, nerușinîndu-se s-a arătat lui de față. Căutînd diavolul în obrazul fratelui, strigă către cinstita icoană a Domnului nostru Iisus Hristos: „O, ce este mie și Ție, Iisuse Hristoase? Milostivirea Ta cea nemărginită mă biruiește și mă surpă, că primești pe acest curvar, care în toate zilele minte înaintea Ta, defăimînd Stăpînirea Ta. Pentru ce nu-l arzi pe el, ci îndelung îl rabzi și-l suferi? Tu vei să judeci pe curvari, pe preacurvari și pe toți păcătoșii o să-i pierzi. Cu adevărat nu ești drept Judecător; ci unde se va părea Stăpînirii Tale, tot treci cu vederea. Pe mine, pentru o mică călcare a înălțării, m-ai aruncat din ceruri jos și acesta fiind mincinos și curvar, fiindcă zace înaintea Feții Tale, lin îi dăruiești lui blîndețea Ta. Pentru ce dar Te mai numesc pe Tine Judecător drept? Precum văd și Tu primești fețe, din multă bunătate și treci cu vederea dreptatea...”. Acestea le zicea diavolul, iușindu-se de multă amărăciune, scoțînd pară de foc din nările lui. Acestea zicînd a tăcut.

Atunci s-a făcut glas ca de la Jertfelnic, zicînd: „O, balaure prea viclene și pierzătorule, nu te-ai mai săturat de socoteala ta cea rea, că ai sorbit lumea? Acum, în acest moment și pe cel ce a venit la mila Mea cea nespūsă, te silești să-l răpești și să-l sorbi? Ai tu atîtea greșeli ca să pui și să tragă întocmai cu Sîngele cel scump pe care L-am vărsat pe Cruce pentru dînsul? Iată junghierea

Mea și moartea Mea au afundat fărădelegile lui. Tu, cînd el vine la păcat, nu-l izgonești ci-l primești cu bucurie și nu-l oprești, nădăjduind ca să-l dobîndești! Dar Eu, Cel atît de milostiv și Iubitor de oameni, Care am poruncit verhovnicului Meu, Petru — Apostolul, să ierte celui ce greșește în fiecare zi, pînă în de șaptezeci de ori cîte șapte, oare nu-l voi ierta pe el? Oare nu-l voi milui? Așa, cu adevărat că de vreme ce acesta aleargă la Mine, nu Mă voi întoarce de către el, pînă ce-l voi moșteni. Pentru păcătoși Eu M-am răstignit și Preacuratele Mele palme, pentru dînșii Le-am întins, ca, cel ce va voi să se mîntuiască, să alerge și să se mîntuiască. Eu de către nimeni nu Mă întorc, pe nimeni nu izgonesc, măcar de nenumărate ori într-o zi de va greși și de nenumărate ori va veni către Mine, nu va ieși afară scîrbit. Vezi tu, Eu n-am venit să chem pe cei drepti, ci pe cei păcătoși la pocăință!”

Făcîndu-se glasul acela, diavolul stătea tremurînd și neputînd să fugă. Atunci iarăși s-a făcut glas, zicînd: „Ascultă amăgitorule, pentru ce zici că sînt nedrept. Eu către toți sînt drept; că în ceea ce aflu pe cineva, în aceia îl judec. Iată, pe acesta l-am aflat stînd înaintea picioarelor Mele și arătîndu-se biruitor peste tine. Îl voi lua dar pe el și îi voi mîntui sufletul lui, fiindcă nu s-a deznădăjduit de mîntuirea sa. Tu însă vezi cinstea lui, crapă de zavistia ta și te rușinează.”

Stînd fratele cu fața în jos și tînguindu-se și-a dat duhul. Atunci îndată urgie mare venind, ca focul, a căzut peste satana și l-a mistuit

De aici, fraților, să cunoaștem cu toții milostivirea și iubirea de oameni a lui Dumnezeu, cea nemăsurată și niciodată să nu ne desnădăjduim de mîntuirea noastră (P.o.c. 406—8, 2).

Un alt frate, călugăr, ce se nevoia în pustie pentru a dobîndi Împărăția lui Dumnezeu, căzînd în ispită, adică în păcat, de scîrbă a pierdut rînduiala călugărească. Vrînd a pune început bun, se oprea de multa mîhnire și zicea în sine: „Cînd am să mă aflu, precum am fost odată?” Așa, pregetînd el, nu putea nicicum să facă început de lucrul său călugăresc. Mergînd la un bătrîn i-a povestit cele pentru sine. Bătrînul, auzind scîrba lui, i-a povestit pilda aceasta, zicînd: „Un om avea o țarină. Din lenca lui, toată țarina s-a întelenit și s-a umplut de spini și de ciulini. Mai pe urmă a socotit s-o lucreze. El a zis fiului său: mergi de curățește țarina. Fiul a mers s-o curățească. Văzînd el însă mulțimea spinilor, s-a împutînat, zicînd în sine: Cînd voi putea eu să smulg acestea toate și să curățesc țarina asta? Așa zicînd s-a culcat și a adormit. Deșteptîndu-se el și iarăși căutînd la mulțimea spinilor și trîndăvindu-se, a petrecut zăcînd și nefăcînd nimic. Așa, uneori culcîndu-se, alte ori întor-

cindu-se aici, ca ușa în țîtină, precum zice Scriptura, a cheltuit fără de lucru, nu puține zile.

După aceea a venit tatăl lui ca să vadă ce a făcut. Aflîndu-l pe el că n-a lucrat nimic, i-a zis: „Pentru ce fiule n-ai lucrat nimic pînă acum?” El a răspuns: „Tată, cum veneam să lucrez, văzînd mulțimea spinilor, mă slăbănogeam, și de multă scîrbă mă culcam și dormeam. Iacă, pentru aceea n-am lucrat nimic”. Tatăl său i-a zis: „Fiule, atîta cît ține așternutul tău, fă în toate zilele. Așa sporește lucrul tău și nu slăbești”. Tinărul a făcut așa. În puțină vreme a curățit țarina...”. Așa fă și tu, frate, lucrează cîte puțin și nu te împruștii. Și Dumnezeu cu Darul Său iarăși te așează la rînduiala ta cea dintîi”. Fratele auzind, șezînd cu răbdare, făcea cum l-a învățat bătrînul. Așa ostenindu-se, cu Darul lui Dumnezeu a aflat odihnă (P.o.c. 413, 73).

La aceasta ne îndeamnă Însuș Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, zicînd: „De cîte ori vei cădea, scoală-te și te vei mîntui” (Rug. II-a la Sf. Maslu).

De-ai veni la noi la vară
Ai vedea că lîngă casă
Am sădit din primăvară
Tot felul de flori frumoasă

Dară unele din ele
Oricît eu le îngrijesc
Cum se face-ntotdeauna
Tocmai toamna înfloresc!...

Dacă-n toamna vieții tale
Omule te pocăiești
Ca și florile acestea
Tot așa și tu-nflorești!

Oricînd te rănești, intră în Biserică, și te tămăduiești. La aceasta ne îndeamnă Mîntuitorul, Sfinții Apostoli, Sfinții Părinți și Sf. Biserică. Sf. Ioan Hrisostom ne sfătuiește așa: „Ai păcătuit? Vino și intră în Biserică și-ți șterge păcatul. Ori de cîte ori cazi în piață, te scoli; tot astfel, de cîte ori păcătuiești, pocăiește-te... Nu te deznădăjdui. De ai mai păcătuit odată, căiește-te iarăși, ca nu cumva prin nebăgarea ta de seamă să pierzi cu totul nădejdia bunurilor făgăduite. Ai ajuns la adînci bătrîneți și ai păcătuit? Intră în Biserică și te căiește, căci aici este loc de vindecare, iar nu tribunal, locul unde nu se torturează; ci se dă iertare de greșale” (Om. despre căință). În Biserica Sfîntă sînt toate leacurile pentru vindecarea bolilor sufletești, de curățirea păcatelor, numai să le cunoască, să le primească și folosească creștinii noștri mari și mici.

Spală-ți păcatele prin lacrimi. La aceasta ne îndeamnă Sf. Ierarh Grigore Teologul, zicînd despre sine însuși: „Cine va da capului meu și pleoapelor mele izvor nesecat, ca să pot spăla în mine prin șiroaie de lacrimi tot felul de întinăciune, și să plîng pentru păcatele mele pe cît se cuvine? Căci pentru muritori și pentru Sufletele întinate, leacul cel mai bune sînt: lacrimile, cenușa și sacul pocăinței” (versuri de sine însuși).

La spălarea păcatelor mărturisite și canonisite cu lacrimi, ne îndeamnă și Sf. Ioan Hrisostom, zicînd: „Dacă lacrimile lui Petru au putut șterge un păcat așa de mare (al întreitei lepădări de Domnul); cum să nu le ștergeți și voi pe ale voastre, prin lacrimile voastre? Căci lepădarea de Domnul nu este ceva (un păcat) neînsemnat; ci dimpotrivă, foarte însemnat, și totuși, lacrimile l-au șters. Plîngeți dar și voi pentru păcatele voastre, dar nu faceți aceasta numai de ochii lumii. Plîngeți amar cum a făcut Petru. Vărsați șiroaie de lacrimi din adîncul inimii, ca Domnul să se milostivească spre voi și să vă dea iertare” (Om. III despre pocăință, 13).

Cel ce se căiește — zice Sf. Vasile — trebuie să plîngă cu amar și să exprime din fundul inimii lui, ce este propriu căinței” (Regule morale, I. 3). Psalmistul David recomandînd căința sinceră, din toată inima, nu numai cu limba, cu buzele și cu gura, arată clar că numai: „Inima înfrîntă și smerită, Dumnezeu nu o va urgisi” (Ps. 50, 18). Botezul Pocăinței cu lacrimi e foarte greu, dar și foarte curățitor, luminător, folositor, și în veacul acesta și în cel viitor.

e) Am avut și am unele îndoieli în Taina Dumnezeiești Împărtășanii? (I)

1) SFÎNTA TAINĂ A DUMNEZEIEȘTEI ÎMPĂRTĂȘANII. Cărțile Dumnezeieștilor Scripturi ale Vechiului și Noului Testament și Sfînta Tredîție, ne vorbesc despre Dumnezeiasca Taină a Dumnezeieștei Împărtășanii sau Cuminicături mai mult decît despre oricare din celelalte Taine Sfinte. Și cu drept cuvînt, deoarece Taina aceasta este mai înaltă, mai Sfîntă, mai puternică, mai prețioasă, mai trebuincioasă, mai cinstită, mai presus decît toate celelalte șase Taine; așa cum este ziua Duminicii față de celelalte șase zile ale săptămînei, cum e capitala țării față de celelalte orașe și sate, cum e Biserica față de celelalte case din parohie sau filială, cum e împăratul, regele, domnitorul sau stăpînitorul țării față de ostași, ofițeri și trupă sau de funcționarii statului, cum este învățătorul față de școlarii săi, cum este Preotul față de parohienii săi, cum este păstorul față de oi, cum este capul față de trupul său omenesc. În celelalte șase Taine Sfinte se împărtășește credincioșilor Harul Dumnezeiesc sfințitor. În Taina aceasta însă, Mîntuito-

rul a binevoit a Se da pe Sine Însuși nouă totdeauna, sub chipul Pîinei și al Vinului cu apă, sfințite, în care El este real cu întregul Său Trup și Sînge, cu omenirea și Dumnezeirea Sa, drept așa cum este în ceruri pe Scaunul Dumnezeirii Sale.

Taina Dumnezeieștei Împărtășanii este superioară celorlalte Taine, e cea mai Sfîntă și mai înaltă, prin care omul renăscut din baia Sf. Botez, din apă și din Duh, sigilat cu sigiliul Duhului Sfînt prin Mir-Ungere, ori de-i creștin vîrstnic prin Taina Pocăinței, se Împărtășește cu Dumnezeiescul Trup și Sînge al Domnului nostru Iisus Hristos sub chipul Pîinii și Vinului, sfințite, spre iertarea păcatelor, părtășia cu Hristos Dumnezeu-Omul, pentru cîștigarea vieții și a fericirii veșnice. Taina aceasta întrece cu binefacerile ei pe toate celelalte. Ea aduce folos mîntuirii noastre mai mult decît toate celelalte. În această Taină se descoperă credincioșilor tot Harul și bunătatea Domnului nostru Iisus Hristos, Care e de față, real, în Pîinea și Vinul Euharistic (Vezi M. O.o.c.p. I, răsp. întreb. 106; Mt. 26, 26—28; 1 Cor. 10, 16—17, 21; 11 23—32; Ioan 6, 37—58).

Originea Dumnezeieștei Împărtășanii. Începutul, obîrșia sau zvorul acestei Taine Dumnezești, este Însuși Mîntuitorul. El Însuși preînchipuit-o în înmulțirea pîinilor cu care a saturat mulțimi mari de mii de oameni, a anunțat-o, arătîndu-o superioară cu totul față de „mana” căzută din cer, cu care a hrănit poporul Israelit 40 de ani în pustie, apoi a așezat-o la Cina de Taină.

Mîntuitorul anunță așezarea acestei Taine. Pe la începutul lui martie, în al doilea an al activității Sale publice, în Capernaum, după ce săturase 5000 de bărbați, plus femeile și copii, cu cinci pîini de orz și doi pești, după care Apostolii au strîns 12 coșuri pline de sfărîmituri. Oamenii recunoscători minunii caută și află pe Iisus... El le-a zis: „Amin, amin grăiesc vouă: Mă căutați nu pentru că ați văzut semne — minuni — ci pentru că ați mîncat din pîini și v-ați saturat. Sîrguiți-vă a vă agonisi nu mîncarea cea pieritoare, ci mîncarea care rămîne spre viață veșnică, pe care vă va da-o Fiul Omului... Căci Pîinea lui Dumnezeu este aceea care se pogoară din cer și dă viață lumii... Eu sînt Pîinea Vieții... Părinții voștri au mîncat mană în pustie, dar au murit. Pîinea care se pogoară din cer este aceea, din care dacă mîncă cineva, nu mai moare. Eu sînt Pîinea cea vie care s-a pogorît din cer. Cine mîncă din Pîinea aceasta, va fi viu în veci. Pîinea aceasta pe care Eu o voi da, este Trupul meu, pe care-L voi da pentru viața lumii”. Atunci Iudeii nelămuriți, au început a se întreba între ei mirați: „Cum poate Acesta să ne dea Trupul său să-l mîncăm!?” Iisus le-a zis: „Amin, amin grăiesc vouă: De nu veți mîncă Trupul Fiului Omului, și de nu veți bea Sîngele Lui, nu veți avea viață în

voi. Cel ce mîncă Trupul Meu și bea Sîngele Meu, are viață veșnică, și Eu îl voi învia pe el în ziua cea de apoi, Căci Trupul Meu este cu adevărat mîncare și Sîngele Meu este cu adevărat băutură. Cel ce mîncă Trupul Meu și bea Sîngele Meu, rămîne în Mine și Eu în el. Precum M-a trimis pe Mine Tatăl și Eu vîez prin Tatăl, așa și cel ce Mă mîncă pe Mine, va viețui prin Mine. Aceasta este Pîinea care s-a pogorît din cer, nu ca mana pe care au mîncat-o părinții voștri și au murit. Cel ce mîncă Pîinea aceasta, va fi viu în veac” (Ioan 6, 26—33, 35, 48—58).

„Pîinea cea vie” pogorîtă din cer, ca și „mana” pe care au primit-o Iudeii în pustie, este ceva natural. Și una și alta este ceva de mîncare. Despre mîncarea aceasta Mîntuitorul ne spune destul de clar, că este Trupul și Sîngele Său. Cum Iudeii, ca și ereticii și sectarii vremilor, nu pricepeau ce le spunea, Mîntuitorul le repetă iarăși destul de lămurit, că: în ceea ce le-a spus, este vorba de: „Trupul Său” și de „Sîngele Său” sub chipul Pîinii și al Vinului sfințite, care se vor transforma în Trupul și Sîngele Său la Cina de Taină și pe Altarele Bisericii Ortodoxe.

Mîntuitorul așază Taina Dumnezeieștii Împărtășanii. Taina aceasta a fost așezată după anunțare (Ioan 6, 26—58) mai tîrziu de Însuși Domnul nostru Iisus Hristos în ajunul Patimii și Proslăvirei Sale. În noaptea cînd a fost vîndut de Iuda Iscarioteanul, trădat, prins, dus la patimă și la moarte (1 Cor. 11, 23), Iisus a venit mai înainte cu ucenicii Săi într-o casă din Ierusalim, sus în foisorul ei spațios, curat, așternut, unde era pregătit Paștile evreiesc. După serbarea ultimului Paști (+), Iisus spală picioarele ucenicilor, apoi se așază la Cină. Pe cînd toți ședeau la masă, Mîntuitorul Hristos luă în preacuratele Sale mîini Pîinea, o binecuvîntă și mulțumind lui Dumnezeu, o frînse și împărțindu-o ucenicilor Săi, le-a zis: „Luați mîncăți, Acesta este Trupul Meu, Care se frînge pentru voi...”. Apoi luînd Paharul cu vin, îl dădu ucenicilor Săi, zicînd: „Beți dintru acesta toți, Acesta este Sîngele Meu al Legii celei noi, Care pentru voi și pentru mulți se varsă, spre iertarea păcatelor... Aceasta să o faceți întru pomenirea Mea” (Mt. 26, 26—28; Mc. 14, 21—24; Lc. 22, 17—20; 1 Cor. 11, 24—29).

Aici este ușor de înțeles despre ce e vorba și ce anume a săvîrșit Mîntuitorul la această Cină. El a săvîrșit Sfînta și Marea Taină a Dumnezeieștii Împărtășiri, dînd ucenicilor Săi: Preacuratul Său

(+) Cititorul să bage bine de seamă șirul lucrărilor Domnului nostru Iisus Hristos în această împrejurare: El mai întîi mîncă mielul sfintelor paști, după datina evreească, apoi orînduiește ospățul cel nou al Noului Testament, care e Dumnezeiasca Împărtășanie. Una înlocuiește pe cealaltă, adică Paștile nou creștinesc, înlocuiește paștile cel vechi evreesc.

Trup și Sînge sub chipul Pîinii și al Vinului. Iată, aici, pentru prima oară, s-a săvîrșit Taina Dumnezeieștii Împărtășiri. Aici Pîinea și Vinul, după cuvîntul Domnului, s-au prefăcut în Trupul și Sîngele Domnului. Aici, pentru prima oară, Sfinții Apostoli s-au Împărtășit cu Dumnezeiescul Trup și Sînge al Mîntuitorului Hristos.

Aceasta s-o faceți întru pomenirea Mea. Îndată după săvîrșirea Dumnezeieștii Împărtășanii și Împărtășirea Apostolilor, Mîntuitorul le poruncește: „Aceasta să faceți (întotdeauna) întru pomenirea Mea...”. Aceasta o adeverește și Sf. Ap. Pavel, zicînd: „De cîte ori veți mîncă Pîinea Aceasta și veți bea Paharul acesta, vestiți moartea Domnului pînă la venirea Lui” (Lc. 22, 15; 1 Cor. 11, 24—25). Prin aceste cuvinte Domnul Hristos a poruncit să se facă mereu Dumnezeiasca Liturghie cu Cina Trupului și Sîngelui Său, pentru a se vesti pînă la sfîrșitul veacurilor „moartea (adică răstignirea, jertfirea și moartea) Lui”.

Dumnezeiasca Liturghie cu Proscomidia și sfințirea Darurilor, este Cina cea de Taină, Cina Domnului, răstignirea mîntuitoare, taina Trupului și Sîngelui de pe Cruce, slujba și serbarea Dumnezeieștii Împărtășanii. Prin ea primim în trupul și sîngele nostru P.S. Trup și Sînge al Domnului. Prin ea ne Împărtășim cu Tainele vieții Dumnezeiești, după cum și Sf. Ap. Pavel a scris: „Paharul binecuvîntării, pe care-l binecuvîntăm, nu este oare Împărtășirea cu Sîngele lui Hristos? Pîinea pe care o frîngem nu este oare Împărtășirea cu Trupul lui Hristos?” (1 Cor. 10, 16). Ba da. Întrebarea cuprinde și răspunsul: este. Este împărtășire din Pîinea Vieții (Ioan 6, 35—58), este cuminecare și participare la „firea Dumnezeiască” (2 Petru 1, 4).

Hristos, Piatra cea din capul unghiului vieții noastre (Mt. 21, 42), în nemărginita Sa dragoste față de noi (Ioan 3, 16), a gustat și a golit paharul suferinței pe Cruce pentru noi și pentru mîntuirea noastră, iar nouă ne-a lăsat fericirea de a ne împărtăși cu Trupul și Sîngele Său spre izbăvitoarea mîncare și băutură pentru viața veșnică. „Aceasta să o faceți întru pomenirea Mea — zice El — spre iertarea păcatelor” (Mt. 26, 26—28). Ca oamenii să-și însușească harul sfințitor, să se facă părtași mîntuirii, să se sfințească și să guste fiecare fructele Jertfei de pe Cruce, Mîntuitorul ne-a dat Trupul și Sîngele Său cel viu și veșnic, în Taina Împărtășaniei sau Euharistiei, săvîrșită în vremea ofierii Dumnezeieștii Liturghii.

Ministrul săvîrșitor al acestei Dumnezeiești Taine este numai Arhiereul și Preotul dreptcredincios. Mîntuitorul la Cina de Taină, a poruncit — nu celorlalți credincioși din cei vreo 500 (1 Cor. 15, 6) — ci numai celor 12 Apostoli ai Săi: „Aceasta să o faceți spre pomenirea Mea” (Lc. 22, 19), deci, numai Arhiereii și Preoții, ca urmași ai lor direcți, înzestrați cu putere Dumnezeiască de sus, pot să-

virși această Dumnezeiască Taină. Potrivit practicii vremilor apostolice sau veacurilor primare, Împărtășirea credincioșilor, în cazuri de mare nevoie, se poate face și de Diaconi, dar numai cu binecuvîntarea Preotului și Arhiereului. Clericii mai mici — monahii și creștinii simpli — nu sînt îngăduiți a umbla cu Dumnezeiasca Împărtășanie. Obiceiul vechi din vremea persecuțiilor, a încetat odată cu acelea.

Copilul Tarciziu duce Dumnezeiasca Împărtășanie celor închiși. În primele trei secole ale singeroaselor persecuții pornite asupra Creștinilor, temnițele Romei erau pline de Creștini, care trebuiau să fie dați fiarelor sălbătice ca să fie sfișiați, ori rînduiți pentru alte torturi. În acele vremi Dumnezeiasca Împărtășanie era dusă acasă la bolnavi, precum și prin temnițe, unde Creștinii își așteptau moartea. Astfel, în anul 257 în timpul unei persecuții, Creștinii care încă mai erau slobozi, se hotărîră să trimită celor închiși Dumnezeiasca Împărtășanie. Nu știau cine va putea trece printre păgîni, ca să ajungă la cei închiși. Un copil de 12 ani, anume Tarciziu, trecut de curînd la Credința Creștină, îngenunche la picioarele Preotului, rugîndu-l să-i dea lui Dumnezeiasca Împărtășanie s-o ducă. Preotul îi zise: „Ești prea tînăr!” Copilul răspunse: „Tinerețea îmi va fi scut. Vă rog, faceți-mi această cinste”. Lacrimile îi curgea din ochi. Preotul înduioșat, îi dădu Dumnezeiasca Împărtășanie învelită într-o pînză curată, și-i zise: „Tarciziu! Adu-ți aminte ce Comoară iei din mîinile mele și o duci celor ce o așteaptă cu mare dor sfînt! Adu-ți aminte că lucrurile Sfinte nu se dau ciinilor. Ferește-te de păgîni

Pe drum însă se întîlni cu o ceată de derbedei, copii și tineri păgîni, care-l chemară la joacă. Fiindcă el nu voi de loc, și strîngea ceva la piept, copii păgîni bănuiră că este Creștin. Năvălind asupra lui, îl întrebă: „Ce duci acolo?” Un păgîn zise cu dispreț: „E și el un măgar de Creștin și cred că duce ceva din adunarea lor”. Păgînii erau neastîmpărați și curioși să vadă ce are. Ei îi cerură să desfacă legătura. „Niciodată, cît trăiesc” — zise Tarciziu. Păgînii începură a-l lovi. L-au bătut groaznic pînă la moarte. Amețit, căzu jos la pămînt plin de sînge peste tot. Cu toate suferințele și amețeala ce-l copleșea, nu lăsă Comoara Dumnezeiască de la piept. Preferă mai bine a-și da viața de mii de ori, decît să lăsă Dumnezeiască Împărtășanie a fi batjocorită de droaia copiilor și tinerilor păgîni idolatri.

Venind un ostaș, anume Cuadrat, care era și el Creștin, a împraștiat ceata copiilor și a tinerilor. Alergînd apoi la copilul ce zăcea jos la pămînt strîngînd Comoara Divină la piept, îi zise: „Ți-e rău, Tarciziu?” Copilul răspunse: „Nu te îngriji de mine. Eu duc cu mine Dumnezeiasca Împărtășanie. Ai grijă de Ea”. Cuadrat l-a

luat în brațe și l-a dus la adunarea Creștinilor. Copilul numai atît a putut spune: „N-am lăsat Dumnezeiasca Împărtășanie din mînă. Iată, este aici!” Acestea zicînd cu glas încet și stins, a murit. El este un erou, un Mucenic al Dumnezeieștii Împărtășanii.

Materia Tainei Dumnezeieștii Împărtășanii o formează: pîinea „prescura” din floarea făinei de grîu, foarte curată (Lev. 24, 5—9), dospită cu aluat (Mt. 13, 33; Lc. 13, 21, nu cu drojdie sau țaică, în care se pot strecura felurite mortăciuni, murdării) nu pîine nedospită, „azimă” ca la catolici. „Vinul” trebuie a fi foarte curat, natural, din struguri de vie, nicidecum amestecat cu altceva. Pentru a avea și mai multă asemănare, vinul e bine să fie roșu, asemenea cu cel prefăcut de Domnul la nunta din Cana Galileei din apă. Așijderea apa să fie foarte curată, din izvor bun. Aceasta reiese și din Așezămintele Apostolice, unde citim: „...Aducîndu-ne aminte... că în noaptea în care a fost trădat, luînd Pîinea... Asemenea și Paharul, amestecînd vin cu apă, sfințindu-l, l-a dat lor, zicînd: „Beți dintru acesta toți; Acesta e Sîngele Meu!”... (Așez. Apost. cart. VIII, cap. 12).

Forma săvîrșirii Tainei Dumnezeieștii Împărtășanii sînt cuvintele rugăciunii acesteia rostită de Arhiereu sau de Preot în vremea Liturghiei credincioșilor, cînd sfințește Sfintele Daruri: „Încă aducem Ție această slujbă cuvîntătoare și fără de sînge, și cerem și ne rugăm și ne cucerim: trimite Duhul Tău Cel Sfînt peste noi și peste aceste daruri ce sînt puse înaintea. Și fă adică Pîinea Aceasta cînstit Trupul Hristosului Tău. Iar ce este în Potirul Acesta, cînstit Sîngele Hristosului Tău, „prefăcîndu-le cu Duhul Tău Cel Sfînt”. Amin. Amin. Amin”. După rostirea acestor cuvinte însoțite de binecuvîntarea cu mîna dreaptă deasupra Pîinii, Vinului și peste amîndouă, de Preot, îndată — adeverește Mărturisirea Ortodoxă — se săvîrșește prefacerea. Pîinea se prefăce în adevăratul Trup al lui Hristos; iar Vinul în adevăratul Lui Sînge, rămînînd înaintea ochilor noștri numai chipurile lor” (Răsp. întreb. 107, p. I).

Așa cum la Cina de Taină, cu binecuvîntarea Mîntuitorului, Pîinea s-a prefăcut în Trupul Lui și Vinul în Sîngele Lui; tot așa în vremurile apostolice, patristice, medievale, în prezent și în viitor pînă la sfîrșitul lumii, prin binecuvîntarea Apostolilor, Arhiereilor și a Preoților, Pîinea și Vinul, proaduse, s-au prefăcut, se prefăc și se vor prefăce în Dumnezeescul Trup și Sînge al Domnului. Dumnezeiasca Împărtășanie din oficierea Dumnezeieștilor Liturghii în cursul vremurilor, pe Altarele Bisericii Creștine de pretutindenea, este prelungirea Întrupării Domnului Hristos Dumnezeu-Omul, pînă la a doua venire a Lui.

Dumnezeiască Împărtășire se săvîrșește numai în vremea oficierei Dumnezeieștii Liturghii. Dumnezeiasca Liturghie ne înfățișează în-

treagă viața Mîntuitorului, istoria și calea mîntuirii. Ea ne arată și reprezintă calea pe care a urmat-o Domnul Hristos de la nașterea din Dumnezeu Tatăl mai înainte de toți vecii și din pururea Fecioara Maria sub vremi, pînă la Înălțarea Sa la ceruri și șederea de-a dreapta Tatălui. Ea reprezintă de-a lungul vremii taina cea din veac ascunsă (Cols. 1, 26), nașterea și Jertfa Mîntuitorului, Marea Taină a Creștinătății (1 Tim. 3, 16).

Dumnezeiasca Liturghie e slujba și jertfa adusă de Mijlocitorul pentru noi (1 Tim. 2, 5; Evr. 9, 15; 12, 24; 1 Ioan 2, 1), una și aceeași pînă la sfîrșitul veacurilor. În ea, ca într-o oglindă, vedem tot ce a făcut Dumnezeu pentru om în cursul vremii — prin descoperire.

Dumnezeiasca Liturghie este slujba împăcării noastre cu Dumnezeu (2 Cor. 5 18—20). Iisus, Mielul lui Dumnezeu cel ce ridică păcatul lumii (Ioan 1, 29), ne împacă cu Dumnezeu prin Jertfa Sa universală. Păcatul ne desparte și ne depărtează de Dumnezeu, Dumnezeiasca Liturghie cu Împărtășirea cu P. S. Trup și Sîngele Domnului cu bună pregătire: Spovedanie adevărată însoțită de facerea roadelor vrednice de pocăință, ne împacă, ne spală și ne apropie de El, prin Iisus Hristos.

Dumnezeiasca Liturghie este apoi slujbă de mulțumire și recunoștință pentru bunătatea și binefacerile lui Dumnezeu.

Dumnezeiasca Liturghie mai este o slujbă de cerere. Prin rugăciunile și cîntările ei, cerem de la Dumnezeu iertarea păcatelor și sfințirea vieții prin Har.

Dumnezeiasca Liturghie mai este în sfîrșit o slujbă de adorare, de închinare. Prin ea preamărim pe Dumnezeu cu duhul și cu adevărul (Ioan 4, 24).

În acest chip a fost înțeleasă Dumnezeiasca Liturghie de la începutul Bisericii. Sfinții Apostoli, Creștinii cei dintîi și urmașii lor, se adunau la rugăciune în anumite locuri și ceasuri din zi și din noapte. Acolo ei cîntau, citeau din cărțile sfinte, predicau și se Cuminecau. Totdeauna „frîngerea pîinii” (F. Ap. 2, 42; 20, 7) era partea cea mai însemnată din cultul lor, adică Dumnezeiasca Liturghie, ca și astăzi.

Pentru sfințenia Tainei, slujba Dumnezeieștii Liturghii a fost mereu îmbogățită și înfrumusețată cu diferite forme, rînduiri, cîntări și lucrări, ca prin ele Sufletul Creștinului să se pregătească cît mai bine pentru Împărtășire. Tot în acest scop, în cursul Dumnezeieștii Liturghii au fost introduse numeroase ectenii și chemări la atenție, ca luarea noastră aminte să fie întotdeauna vie și trează la desfășurarea slujbei și a Tainei: Cu pace Domnului să ne rugăm... Iară și iară cu pace Domnului să ne rugăm... Cu înțelepciune

Primitorii Dumnezeştii Împărtăşanii sînt toţi Creştinii — Păstori şi păstoriţi — drept credincioşi. Fiecare om sau prunc, după Botez şi Mir-Ungere, se Împărtăşeşte de către Preotul botezător cu Prea Sfîntul Trup şi Sînge al Domnului nostru Iisus Hristos, spre curăţirea definitivă a păcatului şi spre dobîndirea vieţii vecinice. Se împărtăşesc de asemenea şi copiii; dar cei de la 7 ani în sus trebuie să fie bine pregătiţi pentru aceasta prin pocăinţă, spovedanie şi împlinirea canonului, însoţite de hotărîrea îndreptării vieţii. „Eu sînt Pîinea cea Vie — zice Mîntuitorul — Care s-a pogorît din cer. De va mîncă cineva din Pîinea Aceasta, va fi viu în veci. Pîinea pe care Eu i-o voi da, este Trupul Meu, pe care-L voi da pentru viaţa lumii. Cel ce mănîncă Trupul Meu şi bea Sîngele Meu, petrece în Mine şi Eu în el... Acela are viaţă veşnică şi Eu îl voi învia pe el în ziua cea de apoi” (Ioan 6, 51—58).

Trupul omenesc ca să poată vieţui, trebuie a se întreţine cu hrană şi băutură trupească. Tot astfel şi Sufletul omenesc, ca să poată vieţui în Hristos, trebuie a se hrăni cu hrană şi băutură duhovnicească. Acestea sînt, în primul rînd, Prea Sfîntul Trup şi Sînge al Domnului Hristos, apoi rugăciunea, citirea şi ascultarea cuvintelor Dumnezeşti, ş.a. De aceea Sf. Pravilă porunceşte Preoţilor ca pe copii botezaţi, să-i cuminice îndată, pentru că dacă se întîmplă să moară vreun copil neîmpărtăşit, Preotul care nu l-a cuminecat, are păcat mare, de moarte.

Creştinii vîrstnici, precum au grija a-şi hrăni trupul cu produsele pămîntului, aşa să se silească a-şi hrăni şi Sufletul cu „tot cuvîntul ce iese din gura lui Dumnezeu” (Mt. 4, 4; Lc. 4, 4; 2 Lege 8, 3), cu cuvinte evanghelice, despre care zice Mîntuitorul: „Cuvintele Mele sînt Duh şi viaţă... Fericit este cel ce ascultă (prin citit sau auz) Cuvîntul lui Dumnezeu şi-l păzesc pe dînsul” (Ioan 6, 63; Lc. 11, 28). Toţi creştinii — Păstori şi păstoriţi — să se hrănească cu rugăciunile — cele 7 laude, ş.a. — şi cu Cuvîntul lui Dumnezeu, supranumit şi „Pîinea Îngerilor”, aşa fel, ca în noi toţi să se împlinească sfatul apostolesc: „Cuvîntul lui Dumnezeu să locuiască bogat în voi” (Cols. 3, 16; vezi şi M.O. o.c.p. II-a, răsp. întreb. 19).

Aşadar, Creştinii dreptcredincioşi mai întîi să se pregătească, apoi să se Împărtăşească. Dator este creştinul a se Împărtăşi cel puţin de patru ori pe an, în cele patru posturi; iar de poate, chiar în fiecare lună (Vezi M.O.p. II-a răsp. întreb. 90), şi înainte de moarte; însă cu pregătire prin Spovedanie şi pocăinţă adevărată, ca să se folosească; altfel cade în osîndă (1 Cor. 11 27—29).

Acestei Taine Dumnezeşti trebuie a I se da cea mai mare cinste, deoarece este Însuşi Domnul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul. Regele Spaniei Carol II se plimba odată cu mare alai pe străzile

Madridului. Văzînd un Preot, care mergea grăbit la un muribund, cu Dumnezeiasca Împărtăşanie, îndată se coborî din trăsură, şi-l pofti pe Preot în ea; iar dînsul, cu capul descoperit, l-a urmat pe jos. Bolnavul era un grădinar sărman. Ajunşi la coliba mizerabilă a acestuia, regele îl ajută pe Preot să coboare din trăsură, apoi îngenunchind, a aşteptat astfel ca Preotul să treacă cu Trupul şi Sîngele Domnului. După aceea a intrat cu Preotul în curtea grădinarului, i-a deschis uşa colibei, şi cu multă evlavie, a asistat la Împărtăşirea bolnavului. Terminînd Dumnezeiasca Taină, a îmbărbătat cu cuvinte calde pe bolnav, pe femeia lui, asigurîndu-le viitorul cu ajutoare băneşti. Această faptă evlavioasă a regelui s-a răspîndit ca fulgerul în oraş. Poporul din întreaga împărăţie a alergat să-l vadă pe evlaviosul rege, a cărui pildă a lăsat urme adînci în Sufletele supuşilor săi (T.P. 68).

Dumnezeiasca Împărtăşanie învie muribundul. Odată am fost chemat, în ziua lăsatului de sec, la un copil bolnav, condamnat la moarte de medicul său: „Nu mai trăieşte! Moare”. Biata lui mamă nu mai avea nici o nădejde. Dădui acestui copilăşi ultimile îngrijiri creştine, îl mărturisii şi-l Împărtăşii. Copilul ţinea mînuţele strînse la piept în timpul acestei triste şi pioase slujbe. După ce-l Împărtăşii cu Dumnezeieştile Taină, îl întreb, dacă-i mulţumit. Copilul îşi adună toate forţele pentru a-mi răspunde rîzînd: „Da, moş Părinte, foarte mulţumit!” L-am părăsit, fără a nădăjdui să-l mai văd.

A doua zi medicul a fost surprins găsindu-l încă viu. Dar surprinderea sa se mări mai mult cînd îl examinează de aproape. Nu mai avea călduri, semnele morţii dispăruseră. Nu ştia ce să creadă. Peste trei zile micul înviat se juca cu fratele său. Îngrijirea religioasă nu-l omorîse.

Să nu aveţi, deci, nici o frică de preot. Cînd sînteţi bolnavi greu, trimiteţi să-l caute mai întîi pe el. Cereţi-i lui mîngîierile religiei. Fiţi gata pentru orice eveniment şi puneţi-vă în pace cu Dumnezeu. Dacă ai paşaportul în regulă, nimeni nu te obligă să pleci (O.M.P. 403).

Trebuie a respecta adînc Dumnezeieştile Taine purtate de preoţi la bolnavi. Toţi credincioşii Creştini, cînd observă pe sfinţiii Liturghisitori ducînd Dumnezeieştile Taine, de la Sf. Biserică la bolnavi, sînt datori a lepăda orice grijă lumească, a se cuceri şi închina pînă la pămînt Dumnezeiescului nostru Mîntuitor Iisus Hristos, Care este cu adevărat în Sfînta Împărtăşanie. Aşa au făcut mulţi credincioşi creştini, nu numai dintre cei simpli, din popor; ci şi învăţaţii, voievozii, regii şi împăraţii credincioşi. Un preot ortodox rus, a fost chemat să Împărtăşească cu Dumnezeieştile Taine pe un creştin bolnav pe patul de moarte. Preotul imediat s-a închinat,

a luat cu adîncă evlavie Dumnezeieștile Taine și a plecat cu Dînsele spre casa sărăcăcioasă a bolnavului. Atunci plouase mult. Preotul ajunsese la un rîu unde apa luase puntea. Ce să facă bietul preot! Își frămînta mîinile îngrijorat, că nu putea trece apa mare, și astfel va muri bolnavul neîmpărtășit.

În acel timp de frămîntare, a trecut pe acolo Țarul cu toată suita lui împărătească, călări pe niște cai sprinteni ca zmeii. Țarul văzînd pe preot cu Sfintele Taine frămîntîndu-se pe marginea rîului, umblînd de la un loc la altul pentru a afla un vad mai lesnicios pentru trecut, s-a dat jos de pe calul său. Asemenea și toți ceilalți. Apoi plecîndu-se cu adînc respect, s-au închinat Dumnezeieștilor Taine. Țarul adresîndu-se preotului, l-a întrebat unde vrea să meargă și pentru ce. Preotul i-a spus că-i chemat la un bolnav să-l Împărtășească, dar e turburat că nu poate trece apa, și-i este teamă să nu moară bolnavul neîmpărtășit... Atunci Țarul i-a dat calul său, zicîndu-i: „Sfințite Părinte! Poftim, i-a calul meu, mergi de Împărtășește pe fiul și supusul nostru, pregătindu-l cu Darul cu care te-a înzestrat Dumnezeu pentru trecerea vămilor văzduhului și pentru moștenirea Împărăției lui Dumnezeu. Acest cal cu șea și tot ce-i pe el, ți-l dăruiesc pentru totdeauna ca să te servești cu el în slujba preotească înaintea lui Dumnezeu. Mergi sănătos, fă-ți slujba preotească conștiincios, și te roagă cu credință lui Dumnezeu pentru noi...”. Preotul mulțumind respectuos împăratului, s-a suit pe cal, a trecut cu el rîul, s-a dus la bolnav, l-a spovedit, Împărtășit și încurajat cu cuvinte Dumnezeiești. După aceea s-a întors la casa sa și s-a servit mult timp de calul împărătesc în cercetarea oilor cuvîntătoare și în îngrijirea bolnavilor

„Teme-te de Dumnezeu, cîstește pe Preoții Lui, și le dă lor daruri din rodul brațelor tale și pîrga celor sfinte” (Is. Sir. 7, 37—38).

Și în prezent Arhiereul sau Preotul, cu ruga, prefăce Pîinea și Vinul de pe Sf. Jertfelnic în Trupul și Sîngele Domnului. Aceeași Taină, foarte minunată pe care a săvîrșit-o atunci la Cina de Taină Mîntuitorul, se săvîrșește la fel de Arhiereii și Preoții dreptcredincioși pe Altarele Bisericilor Creștine de pretutîndeni. Atunci Mîntuitorul Hristos și-a dat Apostolilor Săi: Însuși Trupul și Sîngele Său sub chipul Pîinii și al Vinului. Aici, în Bisericile noastre Sfinte, El stă de față. Arhiereul sau Preotul se roagă și binecuvintează, rostind formula prefacerii cu toată încrederea. În acel moment Pîinea și Vinul proaduse deasupra Jertfelnicului, se prefac în Însuși Trupul și Sîngele Domnului Hristos, Care e de față.

Pîinea Aceasta supranumită „Agnețul”, „Mielul”, prin conlucrarea Sfîntului Duh, într-un prea minunat chip nepătruns și neajuns de mintea noastră omenească, se prefăce în adevăratul Trup al Domnului nostru Iisus Hristos. Așijderea și acest Vin pro-

adus, tot prin conlucrarea Duhului Sfînt, într-un chip tot atît de nepătruns și nepriceput de mintea noastră, se prefăce în Însuși Adevăratul Sînge al Domnului nostru Iisus Hristos, Care în vremea Patimei de bună voie... și la răstignire, a curs pe Cruce spre mîntuirea lumii. Așadar: Pîinea și Vinul acestea proaduse, după ce se sfințesc, nu mai sînt Pîine și Vin; ci adevăratul Trup și Sînge al Domnului Hristos. Acestea sînt chiar Acel Trup Care S-a răstignit pe Cruce și chiar acel Sînge Care a curs din coasta Lui cea împunșă cu sulița. Această prefăcere minunată, Dumnezeiască, unii Sfinți au văzut-o cu ochii lor proprii. Au văzut cu adevărat sub acoperișul sau forma Pîinii și a Vinului, pe Însuși Domnul Hristos. Dar credeți că numai Sfinții s-au învrednicit a vedea minunea aceasta? Nu; ci și unii păcătoși, prin rînduiala Dumnezeiască, s-au învrednicit a vedea pe Domnul Hristos în Pîinea și Vinul Euharistic. Spre lămurirea multora, vom da aici o întîmplare din cele multe și nenumărate.

Odinioară Sf. Vasile cel Mare săvîrșea Dumnezeiasca Liturghie. Un evreu se prefăcu că este creștin, vrînd să știe cele despre Sfintele Taine. În acel scop s-a lipit de cei credincioși și a intrat în Sf. Biserică. Acolo a văzut pe Sf. Vasile, că avea în mîinile sale un Prunc, pe Care îl sfărîma. Împărtășindu-se credincioșii din mîinile Sfîntului, a venit și evreul, și i-a dat Arhiereul, ca și celorlalți creștini, o parte din Dumnezeiasca Împărtășanie. Evreul luînd-o în mîini, a văzut că era adevărată carne. După aceea apropiindu-se de Pahar, a văzut că era Sînge cu adevărat într-nsul. El a păstrat rămășițele Sfintei Împărtășanii în mîină. Mergînd acasă, le-a arătat femeii sale și i-a spus despre toate cele ce a văzut cu ochii săi. Deschizîndu-li-se ochii sufletești, au crezut că, cu adevărat înfricoșată și prea înaltă este Taina Creștinească. A doua zi a mers la fericitul Vasile, rugîndu-l să-i dea Sf. Botez. Sf. Vasile dînd mulțumire lui Dumnezeu, n-a întîrziat. A botezat pe evreu împreună cu toată casa lui (V.Sf. 1 Ian. o.c. p. 37—8).

Creștinii Împărtășiiți cu bună pregătire, se unesc cu Hristos! Tot cel ce cu bună pregătire se Împărtășește cu Dumnezeieștile Taine, adică cu Dumnezeiescul Trup și Sînge al Domnului Hristos, acela se unește strîns cu Hristos și se face părtaș vieții veșnice. Aceasta o adeverește Însuși Mîntuitorul, zicînd: „Cel ce mănîncă Trupul Meu, întru Mine petrece și Eu întru el. Cel ce mănîncă Trupul Meu și bea Sîngele Meu, are viață veșnică, și Eu îl voi învia pe el în ziua cea de apoi” (Ioan 6, 56, 54). Cei ce se Împărtășesc cu bună pregătire cu Trupul și Sîngele Domnului, aceia își atrag asupra lor mila lui Dumnezeu și își pregătesc Sufletele lor pentru mîntuire și viețuire veșnică. Dar ceva și mai mult: Dumnezeiasca Împărtășire cu adevărata pregătire, e de un mare folos, nu numai pen-

tru Suflet, ci și pentru trup. Aceasta s-a observat adeseori. Unii pe care știința medicală nu i-a mai putut vindeca cu nici un fel de doctorii, injecții și alte îngrijiri medicale, Împărtășindu-se cu bună credincioșie, s-au însănătoșit.

Sf. Grigore Teologul ne spune că sora sa fiind bolnavă, necăpătînd nici o ușurare de la doctorii, s-a Împărtășit cu Dumnezeieștile Taine și îndată se făcu sănătoasă.

Un mut Împărtășindu-se cu credință, a grăit (V. Sf. 4 iulie, 118).

Un orb Împărtășindu-se cu bună credincioșie, a văzut (V. Sf. 2 Sept. 89—90).

Lămuirea călugărului ce nu credea în Sf. Împărtășanie. Un frate călugăr nu putea să creadă că sub chipul Pîinii și al Vinului Euharistic este Însuși Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, cu Trupul-Sîngele și Dumnezeirea Lui. Neputîndu-se lămuri și nelăsîndu-se convins de nimeni, mergea la Sf. Biserica, dar nu se putea dumeri. Frații săi de Mînăstire se rugau mereu lui Dumnezeu să-i deschidă ochii Sufletului, să-i arate adevărul Tainei și să-i înlăture gîndurile necredinței. Rugăciunea frăției a fost ascultată. O dată aflîndu-se în Sf. Biserică la Dumnezeiasca Liturghie, după citirea Sfintei Evanghelii, îndoielnicul călugăr, vede acoperemîntul Bisericii deschis, încît se vedea cerul, și Diaconul înconjurat de toate părțile de foc. Cînd s-au adus Sfintele Daruri și s-au pus înainte pe Sf. Masă, s-a pogorît un minunat foc luminos. După foc s-au pogorît mulțime mare de Îngeri, avînd în mijlocul lor un Prunc și alte două Fețe minunate, a Căror frumusețe nu este cu putință a o spune. Strălucirea lor era ca fulgerul. Îngerii aceia stăteau împrejurul Sfintei Mese, iar Pruncul Acela Prea luminat ședea pe Sf. Masă. După ce s-au apropiat Preoții să frîngă Pîinile punerii înainte — povestește călugărul — am văzut pe cele două Fețe prea minunate, că S-au apropiat și au ținut mîinile și picioarele Pruncului. Apoi cu cuțitul pe care-l țineau, au înjunghiat pe Prunc. Sîngele Lui l-au turnat în Pahar. După aceia au tăiat bucățele Trupul Lui și L-au pus pe pîini. Și îndată Pîinile s-au făcut Trup. Cînd s-au apropiat frații să se Împărtășească, mi s-a dat și mie Trup curat. Neputînd să mă Împărtășesc cu El, plîngeam. Atunci am auzit un glas în urechile mele: „Omule! Pentru ce nu te Împărtășești? Nu este aceasta ceea ce ai cerut?” Eu am zis: „Milostiv fii mie, Doamne, nu pot să mă-nînc trup”. Glasul acela iarăși a zis în urechile mele: „Cunoaște dar, că de putea omul să se Împărtășească cu Trup, Trup s-ar fi aflat, precum și tu ai aflat acum, dar nu poate să mă-nînce Trup. Pentru aceasta, Domnul Dumnezeu nostru a rînduit: Pîini ale punerii înainte. Deci, de ai crezut, Împărtășește-te și tu”. Eu am zis: „Cred, Doamne”. Aceasta zicînd eu, s-a făcut îndată Trupul Domnului pe

Care-L aveam în mîna mea, Pîine. Astfel, mulțumind lui Dumnezeu, m-am Împărtășit. După săvîrșirea Dumnezeieștii Liturghii am văzut acoperemîntul Bisericii deschis și pe Dumnezeieștile Fețe și cereștile puteri înălțîndu-se la ceruri”. Această minunată descoperire Dumnezeiască povestindu-o cu mare umilință fraților săi călugări, s-au dus fiecare la chiliile lor, mulțumind și preamărînd pe Dumnezeu... (P.o.c. 53—4).

Iată ce puteri mari are Dumnezeiasca Împărtășanie! Iată ce fel de Taină Mîntuitoare este Ea. Pentru aceasta noi sîntem datori a mulțumi foarte mult lui Dumnezeu Care ne-a dăruit-o. Deci, cu multă dragoste și multă bună pregătire, să ne apropiem de această Dumnezeiască Taină, pentru a ne Împărtăși cu folos.

Împărtășire deasă ori rară? Creștinii vremurilor apostolice, văzîndu-se prmejduți de prigonitorii lor, se Împărtășeau des cu Dumnezeieștile Taine. Unii se Împărtășeau în fiecare zi, sau ori de cîte ori Apostolii, Episcopii și Preoții slujeau Dumnezeiasca Liturghie. Sf. Ap. și Ev. Luca istorisind că în ziua Pogorîrei Duhului Sfînt s-au adus 3 000 de Suflete la Biserică... arată că aceia „erau neobosiți în ascultarea învățaturii Apostolilor, în Împărtășire, în frîngerea pîinii și în rugăciuni” (F. Ap. 2, 42, 46—47; 20, 7). Despre Împărtășirea zilnică a creștinilor și zelul lor de a se Împărtăși zilnic, vorbesc: Sf. Ciprian, Ambrosie, feric. Ieronim și Augustin, care arată că, Creștinii din Africa se Împărtășeau zilnic (Epist. 54 ad. Ian. oc. III). Sf. Vasile cel Mare scrie că e bine a se Împărtăși zilnic, dar la ei se Împărtășesc de patru ori pe săptămîină: Duminică, miercuri, vineri și sîmbătă, și cînd se serbează vreun Sfînt (Epist. 93).

Prin secolele 5, 6, 7, 8 în puține localități s-a păstrat rînduiala Împărtășirii zilnică. Mai tirziu s-a răcit și mai mult. Sf. Simeon Tesalonicianul (+ 1429), scrie: „Nimeni din cei ce se tem și iubesc pe Domnul să nu se lase neîmpărtășit peste 40 de zile; ci să se silească a se Împărtăși mai des cu Hristos, dacă se poate, în fiecare Duminică, mai ales bătrînii și cei bolnavi” (S. Tes. 360). Mărturisirea Ortodoxă (din a. 1642) fixă ca toți creștinii dreptcredincioși să se mărturisească de patru ori (deci și să se Împărtășească de patru ori dacă nu sînt opriți) pe an... Aceia care sunt înaintați în credincioșie și viețuire creștinească, duhovnicească, să se mărturisească în fiecare lună. Creștinii de rînd sînt îndatorați cel puțin o dată pe an a-și mărturisi păcatele, în Postul Mare. Bolnavii să aibă grijă a-și curăți conștiința cu mărturisirea, Împărtășirea cu bună pregătire, nu cum se întîmplă, și Sf. Maslu (M.O.p. I, răsp. întreb. 90).

„Mulți — zice Sf. Ioan Hrisostom — se Împărtășesc o dată pe an, alții de două ori, alții mai adeseori. Pe care-i vom prețui mai mult? Pe cei care se Împărtășesc cite o dată sau pe care mai arareori, ori pe cei mai adeseori? Nici pe unii, nici pe alții; ci numai

pe aceia care se Împărtășesc cu bună conștiință și inimă curată, care au viață neprihănită. Unii ca aceștia să se apropie întotdeauna; iar cei de alt fel niciodată..." (Om. 17 n. 9 la ep. c. Evr.); iar în altă parte zice îndurerat: „Mulți se Împărtășesc de frica morții, dar se duc în iad!”

Pregătiții pentru Sf. Împărtășire au fețele luminate; iar nepregătiții au fețele întunecate. Sf. Arhiepiscop Nifon, ne arată că la Împărtășirea creștinilor cu Sfintele Taine, a văzut fețele celor ce veneau a se împărtăși, ale unora luminate, iar ale altora întunecate. „Fețele unora — zicea el — erau luminate ca soarele; iar ale altora întunecate ca de arapi. Îngerii care stau înainte, luau seama care și cum se apropie. Deci, pe aceia ce se împărtășeau cu vrednicie, îi încununau; iar de către cei nevrednici — negri la Suflet — se întorceau și se mîhneau (V. Sf. 23 Dec. o.c.).

În viața Sf. Cuv. Macarie Alexandreanul, privitor la Împărtășirea Sfinților și ispitele lor de la diavoli, ni se povestesc: Cuviosul Macarie i-a spus lui Paladie despre Cuviosul Marcu, că prima Împărtășirea cu Sfintele Taine din mâini Îngerești. Aceasta a văzut-o. Sf. Macarie cu ochii săi cînd el slujind Sf. Liturghie, împărtășea pe frați și zicea: niciodată n-am dat Dumnezeieștile Taine lui Marcu nevoitorul. Îngerul din Altar îi da lui nevăzut; iar eu vedeam numai degetele miinilor celui ce-i da". Acel Cuvios Marcu, cînd era tînăr, Testamentul Nou și Vechi îl spunea pe de rost. El era foarte blînd și înfrînat. S-a luptat zilnic cu diavoli pînă la adînci bătrîneți (V. Sf. 19 ianuarie o.c. pp. 964—5; 968—9).

Același Sfînt Macarie povestea că atunci cînd veneau frații a se Împărtăși cu Sfintele Taine și întindeau mîinele pentru a primi Prea Sfîntul Trup al Domnului... atunci a văzut Cuviosul că unora din frați le punea cărbuni de foc în mîini; iar Trupul Domnului Hristos Care se da cu mîna Preotului se întorcea înapoi în Sf. Altar. Cînd veneau cei vrednici Sfintei Împărtășiri, de la aceia fugeau diavoli departe; iar Îngerul Domnului sta în Sf. Altar cu Preotul și întindea preoțeasca mîna spre împărtășirea Dumnezeieștilor Taine.

Cei care se împărtășesc cu nepregătire și nevrednicie cu Dumnezeiescul Trup și Sînge al Domnului nu se folosesc. Precum uscăturile din pom sau de pe pămînt nu se folosesc de ploi și soare adică nu înverzesc; așa și cei care se împărtășesc de obicei, fără bună și adevărată pregătire.

Iubitorii de Hristos Împărtășindu-se cu vrednicie devin Cerul Lui. „Cei ce L-au primit le-a dat lor putere să se facă fii ai lui Dumnezeu... Cuvîntul Trup S-a făcut și S-a sălăsluit întru noi și am văzut Slava Lui slavă ca a unui născut din Tatăl plin de Dar și de Adevăr" (Ioan 1, 12—14) — „O mamă credincioasă avea un

copil, pe care de mic a început a-l crește în teama de Dumnezeu și în dragoste pentru Domnul Hristos. Într-o zi îi zise: „Iată copilul meu, azi vei lua Sfînta Împărtășanie, adică chiar Trupul și Sîngele Domnului Hristos“.

Copilul plin de nevinovăție, întrebă pe mama sa: „Dar mamă unde locuiește Domnul Hristos“?

Mama fără să bănuiască nimic, răspunse: „Domnul Hristos locuiește în cer „copilul mamei“.

Copilul tăcu puțin. Mama zise: „De ce m-ai întrebat unde locuiește Domnul Hristos?“

Copilul răspunse: „Dumneata ai spus că dacă iau Sfînta Împărtășanie chiar Domnul Hristos va locui în mine...“

— „Da copile așa este...“

— „Atunci, zise copilul, eu sînt cerul cel mic al Domnului Hristos...“

Mama abia putu să-și țină lacrimile și răspunse:

— „Da, copilul meu, așa este. „...Tu vei fi cerul cel mic al Domnului Hristos, după ce vei primi Sfînta Împărtășanie (d.L.L.).

Prin adevărată iubire de Dumnezeu și silință bună locuind în noi Cuvîntul lui Dumnezeu bogat (Colos, 3, 16; 1 Cor, 1, 5; Efs. 5, 15) și prin Împărtășirea cu bună pregătire, devenim: locuința lui Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt.

„Cel ce Mă iubește pe Mine, iubit va fi de Tatăl Meu... la el vom veni și locaș la el vom face" (Ioan 14, 21—23).

„Cel ce mănîncă Trupul Meu și bea Sîngele Meu în Mine petrece și Eu întru el". (Ioan 6, 56; 1 Ioan 3, 24; 4, 15, 16). Iubitorul de Dumnezeu devine un cer al lui Dumnezeu.

Aceasta o adevărește și feric. Augustin, zicînd: „Dacă iubești pe Dumnezeu, de și trăiești pe pămînt, totuși ai în tine cerul... fericirea...“

Împăratul dă o mare cinste Dumnezeieștii Împărtășanii. Despre vestitul Împărat Petru cel Mare al Rusiei ni se istorisește că ori de cîte ori trecea cu trăsura pe străzile capitalei (Petrograd) și întîlnea un Preot care ducea Sf. Cuminecătură unui bolnav, oprea trăsura și cu capul descoperit, ingenunchea, chiar dacă era noroi, cu întreagă suita pînă trecea Preotul, atît de mult respecta Sf. Taină (...V. M. o.c. 289—290).

Pregătirea pentru Dumnezeiasca Împărtășire. Privitor la pregătirea cuviincioasă pentru apropierea și Împărtășirea cu Dumnezeieștile Taine, Mintuitorul ne impune ca mai înainte să ne înnoim, apoi să ne Împărtășim. „Nimenea — zice El — nu pune petec de haină nouă la haină veche, că nu se potrivește... și își ia plinirea de la haina veche și mai rea spărtură se face. Așijderea, nu se pune

vinul nou în foi vechi; iar de pun, se sparg foi, vinul se varsă și foi pier. Deci, vinul nou se cade să-l pună în foi noi, și amîndouă se țin" (Mt. 9, 16—17; Lc. 5, 36—38). Și în altă parte zice celor nepricepuți: „Prietene! Cum ai venit aici neavînd haină de nuntă!?" (Mt. 22, 12, 1—14).

Tot privitor la această pregătire, Sf. Ap. Pavel zice așa: „Nu vă (mai) faceți idolatri, precum unii dintr-înșii, după cum este scris:

Israelitii la poalele muntelui Sinai... au mîncat, băut și jucat în jurul vițelului de aur, după care au fost pierduți vreo 3 000 de ascuțișul sabiei. Așa au făcut și fac și majoritatea creștinilor întunecați, dar se pierd de urgia Divină.

tății și al vicleșugului; ci în azimile curăției și ale adevărului... Așadar, să se cerceteze omul pe sine, și așa să mănînce din Pîine și să bea din Pahar. Căci cei ce mănîncă și beau cu nevrednicie, judecată lor înșiși mănîncă și beau, nesocotind Trupul Domnului... Oricine va mîncă Pîinea Această și va bea Paharul Acesta cu nevrednicie, va fi vinovat față de Trupul și Sîngele Domnului" (1 Cor. 10, 7, 20—22; 5, 7—8; 11, 28—29, 27).

Acestea știindu-le fiecare dreptcredincios creștin — Păstor și păstorit — trebuie a-și cerceta bine conștiința și a se pregăti serios pentru Dumnezeiasca Împărtășire: mai întîi prin mărturisirea păcatelor, împlinirea canonului cuvenit (1 Ioan 1, 9; F. Ap. 19 18—19; Lc. 19, 8; Mt. 3, 8; Iac. 5, 16) prin adevărata pocăință (Mc. 1, 3—4), împăcarea cu frații și vrăjmașii (Mt. 5, 23—26, 44). Prima condiție la adevărata Pocăință pentru Împărtășire este „împăcarea”, „iertarea”. „De nu veți ierta oamenilor greșalele lor, nici Tatăl vostru Cel din ceruri nu va ierta greșelile voastre" (Mt. 6,

„Șezut-a poporul de a mîncat și a băut, și s-a sculat de a jucat". (1 Cor. 10, 7; Eș. 32). „Eu nu voiesc să vă faceți părtași dracilor, idolilor. Nu puteți bea Paharul Domnului și paharul dracilor, nu puteți voi a fi părtași Mesei Domnului și mesei dracilor. Au întărita-vom pe Dumnezeu spre minie? Au sîntem mai tari decît El?... Curățiți dar aluatul cel vechi, ca să fiți frămîntătură nouă, precum sînteți fără de aluat. Paștile noastre Hristos pentru noi S-a Jertfit. Pentru aceasta să prăznuim nu în altatul cel vechi, nici în aluatul rău-

14—15; Mc. 11, 25—26). Aici noi înșine condiționăm aceasta cînd în rugăciunea Domnească „Tatăl nostru”, zicem: „Și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri" (Mt. 6, 12). De cîte ori? De șaptezeci de ori cîte șapte — ne spune tot Mîntuitorul — de 490 de ori, adică totdeauna cînd este căință (Mt. 18, 21—22; comp. Lc. 17 3—4).

După mărturisire, facerea canonului cuvenit, adică a roadelor vrednice de pocăință (Mt. 3, 8), dezlegare și iertare, urmează: citirea rugăciunilor, pravila pregătitoare pentru Dumnezeiasca Împărtășire, din Ceaslov, și apropierea de Sf. Potir: „cu frica lui Dumnezeu, cu credință și cu dragoste (Vezi în explicarea „Simbolului Credinței" la Taina Dumnezeieștii Împărtășanii, „Priveliști Apocaliptice", cap. 4, 11).

Numirile Dumnezeieștii Împărtășanii. Această Dumnezeiască Taină a Împărtășaniei, avîndu-se în vedere: ființa, materia, administrarea, scopul și efectele ei strălucite, a purtat în Biserica apostolică — primară — și poartă și în prezent felurite numiri, d.p.: Pîinea sau frîngerea Pîinii (Mt. 26, 26; 1 Cor. 11, 24), Euharistie, adică mulțumire, (pentru că Mîntuitorul luînd Pîinea, a mulțumit și a frînt-o; așijderea luînd și Paharul, iarăși a mulțumit și l-a dat) (Mt. 26, 27), Cina Domnului (1 Cor. 11, 20, 23—26; comp. Lc. 14, 16—27), Praznicul Nunții Mielului (Mt. 22, 2—14), Masa Domnului (1 Cor. 10, 21), Masa lui Hristos, Sfîntă și tainică, pentru că sub chipul Pîinii și a Vinului aduse jertfă și sfințite, se dă celor ce se Împărtășesc, Însuși Prea Sfîntul Trup și Sînge al Domnului (Ioan 6, 27, 58; Mt. 26, 26—27; 1 Cor. 10, 26; 11, 23—29), Misterul Altarului, (pentru că aducerea, slujba, sfințirea și transformarea se face în Altar pe Sf. Jertfelnic), Pîinea Domnului; Pîinea lui Dumnezeu, Pîinea Cerească, Pîinea cea spre ființă (Ioan 6, 27—58; Mt. 6, 11), Paharul fricii, credinței, dragostei Dumnezeiești, Paharul Misterului, Paharul binecuvîntării — conform modului lucrării Prea Sfintei Jertfe (1 Cor. 10, 16; comp. Liturgica Bisericească); Corpul Domnului Hristos, prețios, Sfînt (Mt. 26, 27—28; 1 Cor. 10, 16), Taine Sfinte, Dumnezeiești, nemuritoare, cerești, înfricoșate, misterii (pentru natura lor tainică și ascunsă ochilor trupești) (4 Imp. 6, 15—17; Lc. 24, 16, 30—31; Ioan 17, 7), Jertfă Sfîntă și tainică (2 Cor. 5, 20; Col. 1, 20—22; Mt. 26, 26—28; Rom. 5, 10—11; 1 Cor. 11, 29; Evr. 9, 14; 13, 20), comuniune, unire (pentru că printr-însele ne unim unii cu alții și toți laolaltă cu Domnul nostru Iisus Hristos Dumnezeu (1 Cor. 10 16—17; 12 27).

Din numirile acestea noi putem vedea, cît de mult trebuitoare este această mare Taină Dumnezeiască fiecărui dreptcredincios creștin — Pastor și păstorit — în viața sa.

Pîinea și Vinul se prefac cu adevărat în Trupul și Sîngele Domnului. Aceasta a fost și este pururea cu puțință numai și numai la Dumnezeu. Aceasta nu-i tare greu de crezut credincioșilor luminați, în care Cuvîntul lui Dumnezeu locuiește bogat (Cols. 3 16). În istoria facerii lumii, vedem că: „Dumnezeu a zis și s-au făcut. El a poruncit și s-au zidit“. Deci, dacă numai cu cuvîntul Domnul Hristos a putut face din nimic ceea ce nu era (Fac. 1; vezi „Simbolul Credinței“ în lumina Sfintei Scripturi, în „Priveliști Apocaliptice“, cap. 4 11, de autor), apoi a schimba firea celor ce există, este mult mai ușor. Odinioară Moisi la rugul ce ardea în flăcări și nu se miștua, ținea în mînă un toiag. Aruncîndu-l jos la porunca Domnului Dumnezeu, toiagul s-a prefăcut în șarpe, apoi apucîndu-l de coadă, își luă forma și natura dintii (Eș. 4 1—5, 17; 7 10—12). După aceea Moisi a prefăcut: apele în sînge, țărîna sau pulberea pămîntului în mușită, țîntari, păduchi, cenușa luată din cuptor și aruncată spre cer în bube, rane și beșici usturătoare pe toți Egiptenii și dobitoacele lor (Eș. 7 19—21; 8 6—16—19; 9 10—11). Dacă simpla binecuvîntare a unui om — Moisi — a avut puterea să schimbe natura; ce să mai zicem de binecuvîntarea Dumnezeiască, în care însăși cuvintele Mîntuitorului rostite de Preot conlucrează la prefacerea Pîinei și Vinului, proaduse, în Trupul și Sîngele Lui?!

După întoarcerea din robia Babilonului de 70 de ani, Iudeii luară apă din fîntîna în care Ieremia aruncase focul Sfînt. Apa aceia au turnat-o pe jertfa adusă în Ierusalim în răsăritul soarelui și apa s-a transformat în foc și a mistuit jertfa adusă (2 Macab. 1 19—23). Cum aici apa și-a schimbat firea în foc, așa și Pîinea și Vinul, proaduse pe Jertfelnicul Altarului, prin rugăciunea Preotului cu conlucrarea lui Dumnezeu, se prefac în Trupul și Sîngele Domnului.

La nunta din Cana Galileii Mîntuitorul prefăcea apa din cele șase vase pline (de cîte două-trei vedre) în vin roșu. Acum ce ne miră cum schimbă El vinul în Sînge? Cum acolo a schimbat firea apei în vin; așa și aici la Cina de Taină și la Altarele creștine, a prefăcut și prefăce firea Pîinii și a Vinului, amestecat cu apă; în Dumnezeiescul Său Trup și Sînge al Său (Ioan 2 1—10; 6 31—58; Mt. 26 26—28).

E foarte drept, că lucrarea prefacerii acesteia mai presus de fire, depășește puterea noastră de înțelegere, totuși, ea se face cu A-tot-Puternicia și Înțelepciunea lui Dumnezeu. De această prefăcere sigură ne încredințează Mîntuitorul, Sfinții Apostoli, Sfinții Părinți și dreapta credință creștinească, ale cărei isprăvi sînt mari și minunate. Privitor la aceasta ne încredințează și Sf. Ioan Damaschin, zicînd: „Însuși Pîinea și însuși Vinul, se prefac în Trupul și Sîngele Domnului. Iar dacă întrebî de chipul cum se petrece

(aceasta), ți-e deajuns să auzi că prin Sfîntul Duh, așa cum Domnul și-a luat lui înșiși în Sine Trupul din Prea Sfînta Născătoare de Dumnezeu prin Duhul Sfînt. Nu știm nimic mai mult decît că, cuvîntul este adevărat, lucrător și A-tot-Puternic al lui Dumnezeu, dar chipul cum, nu poate fi cercetat. Nu e lipsit de interes să spun și acest lucru, că după cum în chip firesc pîinea prin mîncare și vinul și apa prin băutură, se prefac în trupul și sîngele celui ce mîncă și bea și nu ajung un alt trup pe lîngă cel dintîi, tot așa Pîinea punerii înainte, Vinul și Apa, prin chemarea și venirea Duhului Sfînt, se prefac într-un chip mai presus de fire, în Trupul și Sîngele lui Hristos, și nu sînt doi, ci unul și același... Pîinea și Vinul nu sînt icoana Trupului și Sîngelui lui Hristos — să nu fie! ci Însuși Trupul îndumnezeit al Domnului, pentru că Însuși Domnul a zis: „Acesta este nu chipul Trupului, ci Trupul Meu, și nu chipul Sîngelui, ci Sîngele Meu“ (D.I.D. cart. IV, cap. 13).

Vestita Romană a văzut carne în loc de Pîine. O femeie vestită din Roma, a adus prescuri la Dumnezeiescul Altar. Slujba Dumnezeieștii Liturghii o făcea atunci P.S. Arhiepiscop al Romei Grigore cel Mare, Dialogul. La sfîrșitul slujbei, în vremea cînd se împărțea la popor Dumnezeiasca Împărtășanie, s-a apropiat și femeia aceea ca să se Împărtășească. Cînd i s-a dat în mînă P.S. Trup sub chipul Pîinii Euharistice, auzind pe Sf. Grigore zicînd: „Trupul Cel de viață făcător al Domnului nostru Iisus Hristos se dă...“, a pufnit în rîs. Sf. Ierarh Grigore oprindu-și mîna de a da Sfintele înainte celor ce veneau după ea, a întreat-o: „Pentru ce ai rîs?“ Femeia i-a răspuns: „Pentru că mi-i de mirare Stăpîne, că pîinea aceea pe care eu cu mîinile mele am frămîntat-o, făcut-o și am copt-o, o numești: „Trupul lui Hristos!“ Sfîntul văzîndu-i necredința, s-a rugat lui Dumnezeu fierbinte în duh și adevăr. Atunci îndată chipul Pîinii Euharistice s-a schimbat în Trup omenesc. Femeia vedea în locul Pîinii carne omenească sîngerîndă. Și oamenii din Biserică, care erau în jurul ei, au văzut minunea aceea și slăveau pe Hristos Dumnezeu. Toți, la vederea aceea minunată, se întăreau în credință unii pe alții, neîndoindu-se despre Preacuratele Taine, că: sub chipul Pîinii este adevăratul Trup, și sub chipul Vinului este adevăratul Sînge al lui Hristos. După această arătare minunată, Sfîntul Grigore rugîndu-se iarăși, s-a schimbat chipul Trupului omenesc iarăși în Pîine. Femeia s-a Împărtășit cu frică și cu credință neîndoită, primind sub chipul Pîinii Trupul lui Hristos și sub chipul Vinului din Potir, Sîngele lui Hristos (V. Sf. 12 martie, o.c. pp. 512—3).

Taina Dumnezeieştii Împărtăşanii covârşeşte pe toate celelalte Taine. Şi ştiţi de ce? Pentru că:

a) Materiile celorlalte Taine se sfinţesc, d.p. apa la Botez, Mirul pentru Mir-Ungere, untul de lemn la Sf. Maslu, dar cu toată sfinţirea aceea, ele rămân sfinţite, dar cu aceeaşi fire. La această Taină însă, Pîinea şi Vinul proaduse, la sfinţire, se prefac în P.S. Dumnezeiesc Trupul şi Sîngele Domnului Hristos. Lucrarea asta este foarte mare şi prea covârşitoare tuturor celorlalte Taine.

b) În Taina aceasta ni se dă real: Trupul şi Sîngele Domnului Hristos Dumnezeu-Omul sub chipul Pîinii şi al Vinului Euharistic, cu care ne Împărtăşim spre iertarea păcatelor, viaţa veşnică şi părăsirea pentru totdeauna cu El.

c) Aceasta, pe lângă Taină Sfîntă, este tot deodată şi Jertfă reală, ce se aduce lui Dumnezeu pentru întreaga Biserică Triumfătoare şi Luptătoare, pentru vii şi pentru repausaţi. Această Jertfă mare, universală, nesîngerată, este una şi aceeaşi cu Jertfa de la Cina de Taină şi Jertfa de pe Cruce a Mîntuitorului. Prea Sfînta Treime, Întruparea Domnului nostru Iisus Hristos şi Dumnezeiasca Împărtăşanie sînt trei mari Taine nepătrunse de mintea omenească, nişte înălţimi nemărginite.

Mîntuitorul este real în Dumnezeiasca Împărtăşanie. Da, cu adevărat, Mîntuitorul este real şi fiinţial în Dumnezeiasca Împărtăşanie sub forma Pîinii şi a Vinului Euharistic. Aceasta o adevăreşte Însuşi Mîntuitorul de două ori amănunţit şi foarte clar.

După săturarea noroadelor — 5 000 de bărbaţi plus femeile şi copiii — în pustie cu cele cinci pîini şi doi peşti, după care s-au luat 12 coşuri cu fărîmituri, Mîntuitorul făgăduieşte că va da oamenilor Împărtăşirea cu Trupul Său şi cu Sîngele Său. El Însuşi Se înfăţişează oamenilor ca „Pîinea Vieţii”, şi drept ca o reală mîncare şi băutură”, zicînd: „Eu sînt Pîinea cea vie Care s-a pogorît din cer. De va mânca cineva din Pîinea aceasta, va fi viu în veci. Pîinea pe Care Eu o voi da, este Trupul Meu, pe care Eu îl voi da pentru viaţa lumii” (Ioan 6 51). Aici El făgăduieşte clar, că îşi dă Trupul Său spre mîncare credincioşilor. Atunci Iudeii s-au scandalizat, ca şi unii creştini eretici şi sectari ai vremilor noastre, zicînd: „Cum poate Acesta să-şi dea Trupul Său să-L mîncăm?” Expresia „a mîncă trupul cuiva” luată în alt înţeles de unii deviaţi în înţelesul Biblic, însemnează: a cauza cel mai mare rău cuiva, a calomnia, a vorbi de rău, a cleveti, ponegri pe cineva, a-i scurta viaţa, a-l băga cu zile în pămînt (Ps. 26 3, 16; Mih. 3 3; Iov. 19 22; Gal. 5 15; Iac. 5 3—4). Mîntuitorul necedînd celor scandalizaţi, întăreşte iarăşi mai puternic ceia ce spusese despre Împărtăşirea credincioşilor cu Însuşi Dumnezeiescul Său Trup şi Sînge, zicînd: „Amin, amin grăiesc vouă: De nu veţi mîncă Trupul Fiului Omului şi de

nu veţi bea Sîngele Lui, nu veţi avea viaţă în voi. Cel ce mîncă Trupul Meu şi bea Sîngele Meu, are viaţă veşnică, şi Eu îl voi învia pe el în ziua cea de apoi. Că trupul Meu este cu adevărat mîncare şi Sîngele Meu cu adevărat este băutură” (Ioan 6 53—55). Apoi arătînd legătura dintre Sine şi cei care cu bună pregătire se Împărtăşesc cu Trupul Său, adevăreşte clar: „Cel ce mîncă Trupul Meu şi bea Sîngele Meu, acela petrece în Mine şi Eu în el. Precum M-a trimis pe Mine Tatăl Cel viu şi Eu vîez prin Tatăl, aşa şi cel ce Mă mîncă pe Mine (adică Trupul şi Sîngele Meu sub chipul Pîinii şi al Vinului cu apă, transformate), va vieţui prin Mine. Aceasta este Pîinea Care S-a pogorît din cer... Cel ce va mîncă Pîinea aceasta, va fi viu în veac” (Ioan 6 56—58).

Din cuvintele acestea ale Mîntuitorului, reiese clar, că aici este vorba de o adevărată mîncare şi băutură a Trupului şi Sîngelui Său sub forma Pîinii şi a Vinului, transformate în Trupul şi Sîngele Său Euharistic (Ioan 6 32—58; Mt. 26 26).

Mai tîrziu Mîntuitorul ne lămureşte prezenţa Sa reală în Dumnezeiasca Împărtăşanie cînd o instituie la Cina de Taină. „Luînd Pîinea — istorisesc Sfinţii Evanghelişti — a dat-o Sfinţilor Săi Apostoli, zicînd: „Luaţi mîncăţi, Acesta este Trupul Meu...”. Apoi luînd Paharul şi binecuvîntînd, le-a dat, zicînd: „Beţi dintru Acesta toţi! Acesta este Sîngele Meu al Legii cei noi, Care pentru voi şi pentru mulţi se varsă spre iertarea păcatelor” (Mt. 26 26—28; Mc. 14 22—24; Lc. 22 19—20). În cuvintele acestea Mîntuitorul arată destul de clar că: în Pîinea binecuvîntată şi frîntă, dată Sfinţilor Săi Apostoli, El le oferă spre mîncare Însuşi Trupul Său, şi spre băutură Însuşi Sîngele Său, înfăţişate — nu închipuite — în acea clipă pentru totdeauna, sub forma Pîinii şi a Vinului. Că Mîntuitorul e real în Dumnezeiasca Împărtăşanie — în nici un caz închipuire, cum susţin unii creştini rătăciţi — ne lămureşte şi Sf. Ap. Pavel ca şi Sfinţii Evanghelişti, zicînd: „Drept aceea, oricine va mîncă Pîinea aceasta şi va bea Paharul Domnului cu nevrednicie, va fi vinovat faţă de Trupul şi Sîngele Domnului. Deci, să se cerceteze omul pe sine şi numai aşa să mînce din Pîine şi să bea din Pahar. Căci cel ce mîncă şi bea cu nevrednicie, mîncă şi bea judecată împotriva sa, pentru că nesocoteşte Trupul Domnului” (1 Cor. 11 27—29). Prin aceste cuvinte, Apostolul ne arată clar că cel ce se Împărtăşeşte din Pîine şi bea Paharul Domnului, primeşte în casa, corpul, fiinţa sufletului său cu adevărat: „Trupul şi Sîngele Domnului”, nu închipuire cum zic deviaţii de la dreapta credinţă. Dacă Pîinea şi Vinul din Pahar, ar fi numai închipuiri, n-ar mai fi zis Apostolul: „Va fi vinovat faţă de trupul şi Sîngele Domnului”. Vedeţi dar că Pîinea şi Vinul Euharistic sînt cu adevărat: Trupul şi Sîngele Domnului Care este real în ele.

Susținerile deviațiilor nu împiedică pe Hristos a fi real în Dumnezeiasca Împărtășanie. Susținerile protestanților și sectarilor, că odată ce toți Evangheliștii zic: „*Pîinea* din cer v-o dă Tatăl Meu... *Pîinea* lui Dumnezeu se pogoară din cer... Aceasta e *Pîinea* Care se poroară din cer... Eu sînt *Pîinea* cea vie... *Pîinea* Care Eu o voi da... Cel ce mănîncă *Pîinea* Aceasta... Iisus la Cină luînd *Pîine*... (Ioan 6 32—33, 50—51, 58; Mt. 26 26; Mc. 14 22; Lc. 22 19), e tot *Pîine*, adică numai în închipuire, o icoană, o simbolizare a Trupului lui Hristos, sînt greșite, groaznic de greșite!

Împotriva acelor susțineri sau argumentări greșite, noi știm, după limbajul Scripturilor, că unele creaturi formate din altele poartă adeseori numirea acelora din care s-au luat și făcut, deși nu mai sînt aceleași. De pildă: Adam a fost făcut din țărîna pămîntului și se numește „pămînt“, dar el în realitate este om viu, nu pămînt neînsuflețit (Fac. 2 7). Eva, care s-a luat din coasta lui Adam, e supranumită: „os din oasele lui Adam“, dar ea nu e un os mort; ci o ființă vie, Eva, maica celor vii (Fac. 2 23; 3 20). Șarpele cel prefăcut din toiagul lui Moisi și Aaron, cît și șerpii prefăcuți din toiegele vrăjitorilor Egiptului, înghițite de toiagul lui Moisi, se numea toiagul lui Moisi, toiegele vrăjitorilor Egiptului, deși erau transformate în șerpi și erau în realitate șerpi. „Moisi și Aaron s-au dus la Faraon și la slujitorii lui, și-au făcut cum le poruncise Domnul: Aaron a aruncat toiagul său înaintea lui Faraon și înaintea slujitorilor lui și s-a făcut șarpe. Atunci Faraon a chemat pe înțelepții Egiptului și pe vrăjitori, și au făcut și vrăjitorii Egiptenilor asemenea lucru cu vrăjile lor: fiecare din ei și-a aruncat toiagul și s-a făcut șarpe. Dar toiagul lui Aaron a înghițit toiegele lor“ (Eș. 4 2—3; 7 10—12).

Așijderea: orbii, muții, surzii, șchiopii, îndrăciții... în genere toți bolnavii vindecați, în Dumnezeiasca Scriptură se numesc și după vindecarea lor desăvîrșită tot: orbi, muți, surzi, șchiopi, îndrăciți și toți bolnavi, deși în realitate nu mai sînt ceia ce au fost. Așijderea sub numirea de „pîine“ în Sf. Scriptură și în limbajul nostru zilnic, se înțeleg adeseori toate bucatele, cerealele, legumele, în general orice alimente pentru hrana oamenilor; dar în realitate nu sînt toate pîine propriu zisă de grîu; ci și alte alimente... Așa și numirile de Pîine și Vin, date uneori Dumnezeieștii Împărtășanii, deși are forma aceea, însă în realitate nu mai sînt Pîine și Vin simple; ci Dumnezeiescul Trup și Sînge al Mîntuitorului Hristos. Dacă în unele locuri scripturistice, Sf. Ap. Pavel numește Dumnezeiasca Împărtășanie „Pîine“ și „Vin“, apoi el o numește așa: fie pentru că din „Pîine“ s-a făcut Trupul Domnului, și din „Vin“ Sîngele Lui, sau fiindcă pentru noi Euharistia este o hrană supranaturală

ori pentru că Dumnezeiasca Împărtășanie se înfățișează ochilor noștri sub chipul „Pîinii“ și al „Vinului“.

Că Mîntuitorul este adevărat, real, prezent pururea cu Ființa Sa Dumnezeiască în Pîinea și Vinul Euharistic, ne adevăresc mulți Sfinți Părinți. „Să ne supunem — zice Sf. Ioan Hrisostom — lui Dumnezeu în toate lucrurile, să nu-L contrazicem chiar cînd ceea ce ne poruncește El pare că e potrivnic ideilor și vederilor noastre. Cuvîntul Său trebuie preferat simțurilor și gîndurilor noastre. Să aplicăm acum acest principiu la Sfintele Taine. Să nu ne uităm la ceea ce se înfățișează ochilor noștri, ci la cuvîntul Său, căci El nu este supus greșelii, pe cînd simțurile noastre sînt expuse amăgirii. Fiindcă Cuvîntul zice: „Acesta este Trupul Meu“, să ne supunem, să credem și să vedem Acest Trup cu ochii Sufletului, căci Iisus Hristos nu ne-a dat nimic sensibil; ci, sub lucruri sensibile, ne înfățișează ceea ce se poate vedea numai cu duhul. Sînt atîtea în timpul de față care zic: „Aș vrea să văd: chipul, înfățișarea, veșmintele lui Hristos“. Iată că le vedeți, că vă atingeți chiar de El, că-L mîncăți. Vreți să-I vedeți veșmintele și El vi se dă pe Sine Însuși, nu numai să-L vedeți, ci și ca să-L pipăiți, să-L mîncăți, să-L primiți înlăuntrul vostru... Nemulțumit numai că S-a făcut Om, că a suferit batjocori, El a vrut încă să Se amestece și să se unească cu voi, așa fel, ca să fiți un singur trup cu El, și nu numai prin credință, ci efectiv și în realitate. Acela de Care Îngerii se cutremură văzîndu-L, din cauza strălucirii ce radiază Persoana Sa, ne hrănește cu Ființa Sa. Amestecăm ființa noastră cu a Lui și ne facem un singur trup, o singură carne cu El. Cine va povesti minunile Domnului? Cine va vesti cum se cîvine laudele Lui? Ce păstor și-a hrănit vreodată oile cu propria sa carne? Și ce vorbesc de păstor? Mamele însăși își dau cîteodată copii la doici străine, iar El nu suferă ca ai Săi să fie tratați așa, ci îi nutrește El Însuși cu propriul Său Sînge și-i alipește... Iisus Hristos, Care odinioară făcu aceste minuni la Cina luată cu Apostolii Săi, este Același Care face și azi aceleași minuni. Noi sîntem slujitorii Săi; iar El sfințește cele puse înainte și le schimbă în Trupul și Sîngele Său... (Om. 82 la Mt.).

Sf. Ciril al Alexandriei și Părinții adunați la Sinodul local din Alexandria, ținut în anul 430, se exprimă astfel în epistola către Nestorie: „Noi aducem în Biserică o jertfă nesîngeroasă, ne apropiem de binecuvîntarea mistică și ne sfințim, Împărtășindu-ne cu Sfîntul Trup și cu prețiosul Sînge al lui Iisus Hristos, Răscumpărătorul tuturor. Căci noi nu mîncăm Trupul Său ca un trup de rînd, nici ca al unui om sfințit sau unit cu Cuvîntul prin vrednicia sa; ci cu adevăratul Trup al Cuvîntului, Care S-a făcut Om pentru mîntuirea noastră“.

Fericitul Ieronim zice de asemenea: „Este atîta de mare deosebirea între pîinile punerii înainte și Trupul lui Iisus, ca între umbră și lumină, ca între imagine și adevăr, ca între chipurile lucrurilor viitoare...” (Com. la Tit cap. 1).

Binefacerile Dumnezeștii Împărtășanii sînt multe, mari, puternice și foarte folositoare. Astfel ea este:

a) O foarte minunată hrană duhovnicească. Ea este pentru Suflet ceea ce este aerul și hrana trupească pentru trup. Aceasta e adeverește Însuși Mîntuitorul, zicînd: „Trupul Meu este adevărată mîncare și Sîngele Meu adevărată băutură” (Ioan 6 55). Deosebirea e numai aceasta: hrana materială se transformă în însuși trupul celui ce o mîncă, și se face una cu el; iar Dumnezeiasca Împărtășanie schimbă trupul și ființa întreagă a celui ce o primește cu vrednicie, în Chipul și Asemănarea Celui ce Se mîncă, adică în Hristos Domnul, ne face părtași „Firii Dumnezeiești”, cum adeverește și Sf. Ap. Petru (2 Petru 1 4).

b) Unește în chip mistic pe Creștin cu Hristos: păstrînd, desăvîrșind, hrănind și întărind întreaga sa viață duhovnicească.

c) Produce îndată o unire fizică cu Pîinea și Vinul Euharistic, cu Însuși Hristos, Care este în ele, și prin adevărata dragoste, unirea aceasta se întărește, sporește, se desăvîrșește.

d) Curăță de păcate, întărește în virtute și pregătește pentru fericita viață veșnică. Aceasta o adeverește Mîntuitorul, zicînd: „Cel ce mîncă Trupul Meu și bea Sîngele Meu, are viață veșnică!” (Ioan 6 54). Privitor la aceasta Sf. Ioan Hrisostom adeverește așa: „Hristos a dat Trupul Său tuturor spre mîncare, ca hrănindu-ne cu El, să lepădăm trupul cel dintîi mort și să ne facem vrednici de viața veșnică” (Om. 24 la 1 Cor.). „Primim Trupul lui Hristos — adeverește și Sf. Ambrosie — ca să ne facem părtași vieții Lui” (Com. la Lc. X, 49).

e) Încredințează că vom învia cu trupul la învierea obștească și vom trăi în veci. „Pîinea — adeverește Mîntuitorul — care se pogoară din cer, este Aceia din Care dacă mîncă cineva, nu mai moare. Eu sînt Pîinea cea vie Care S-a pogorît din cer. Cine mîncă din Pîinea Aceasta, va fi viu în veci... Cel ce mîncă Trupul Meu și bea Sîngele Meu, are viață veșnică, și Eu îl voi învia în ziua cea de apoi” (Ioan 6 50—51, 54).

f) Întărește în ispite, ferește de păcate, transformă pe Împărtașitul cu Hristos Euharistic în biruitorul dracilor. „Vrăjmașul Sufletului — adeverește Mărturisirea Ortodoxă — nu îndrăznește să facă vreun rău aceluia în care vede că petrece Hristos” (Răsp. întreb. 107, p. I). Cei ce se Împărtășesc cu Dumnezeiescul Trup și Sînge al Domnului Hristos, cu bună pregătire, aceloră nici ispitele, nici

spiritele rele nu le pot pricinui nici o vătămare. Într-una din cărțile noastre bisericești, se spune că un Sfînt întrebă odată pe spiritele rele: „De care faptă a creștinilor vă temeți voi mai mult?” Ele îi răspunse: „De aceea ce mîncăți voi în Biserică, adică de Dumnezeiasca Împărtășanie. O! Dacă creștinii ar primi cu sfințenie ceea ce primesc în Taina Dumnezeștii Împărtășanii, atunci ar fi scutiți de cursele noastre...” (Corincea, part. II, c. 68).

g) Spulberă puterea vrăjitorilor și a dracilor. Un eretic — scrie Chesarie — a făcut multe vrăji cu meșteșugul diavolesc. El răzvrătea groaznic poporul, făcînd multe minuni prin nălucire, ca să amăgească pe creștini și să-i aducă la spurcatul său scop. Pentru a întări mai mult învățătura sa, intra în foc unde stătea cîțva timp. Atunci chemînd pe dracul în ajutor, acela stîngea flacăra și el rămînea nevătămat. Aflînd despre aceia Arhiereul orașului, a luat Sfîntul Trup (al lui Hristos în Artofor), și apropiindu-se de foc, a poruncit să lege pe fermecătorul acela cu lanț și să-l arunce în flăcări, ca să vadă și el minunea. Vrăjitorul s-a lăsat legat și aruncat în foc, socotind că iarăși va face minuni ca și mai înainte. Atunci însă s-a amăgit, vicleanul, că îndată ce l-au aruncat în foc, a început să ardă în flăcări. El a strigat cu glas mare, zicînd: „Ajută-mi diavole, ca să nu pier în flăcări!” Vicleanul diavol a răspuns, zicînd: „De multe ori ți-am ajutat, însă acum nu mai pot, pentru că stă aici Cel mai tare decît mine!” Și așa, s-a mistuit de foc ticălosul vrăjitor.

Același Chesarie scrie că în vremea sa oarecareeretici, cu meșteșug satanicesc, au făcut niște lucruri de mirare. Ei mai ales umblau pe deasupra apelor unui rîu, și nu se cufundau. Cu vrăjile și nălucirile acelea ale lor drăcești, atrăgeau la eresul lor mulți oameni proști. Acelea văzîndu-le un Preot răvnitor, a luat Sfîntul Artofor cu sine, și ducîndu-se la rîu, a zis acestea: „Vă jur pe voi, dracilor, cu puterea Acestuia pe Care îl țin în mîinile mele, să nu mai ajutați acestoreretici, ca să amăgească poporul”. Acestea zicînd, și văzînd că nu s-a făcut nimic minunat și mai ales că-l batjocoreauereticii, jucînd deasupra apelor, și Creștinii erau foarte mîhniți, a aruncat Sfîntul Artofor în rîu. Îndată ce s-a atins de ape Sf. Artofor cu Dumnezeiescul Trup și Sînge al Domnului Hristos Dumnezeu-Omul, a pierit înșelăciunea diavolului, și acei amăgitori s-au afundat ca plumbul în apă. Sfinții Îngeri au luat nevăzut Artoforul și l-au pus pe Sf. Masă în Altarul Bisericii. Preotul s-a bucurat, însă se mîhnea mult pentru Sf. Artofor cu Dumnezeiasca Împărtășanie că n-o mai vedea. Pentru aceasta toată noaptea aceea a făcut priveghere, rugîndu-se lui Dumnezeu să-l povățuiască cu Harul Lui, ca să-l afle. Dimineața intrînd în Biserică și Altar, a găsit Artoforul pe Sfînta Masă. Atunci s-a bucurat foarte, mult, povestind credincioșilor minunea.

h) Iartă păcatele păcătoșilor ce I se roagă cu toată credincioșia. Un preot mergea să împărtășească un bolnav. O femeie curvă văzându-l că se ducea cu atîta evlavie și descoperit, deși era vreme de ploaie, s-a umilit cu inima. Alergînd cu lacrimi, așa desculță cum se afla, s-a aruncat cu fața la pămînt în noroi, strigînd: „Stăpîne Doamne Iisus Hristoase! Cel ce ești cu adevărat milostiv Dumnezeu, Care Te-ai născut din pururea Fecioara Maria și ai pătimit pentru mîntuirea noastră, mîntuiește-mă și pe mine păcătoasa și cu totul spurcata, și nu pomeni, întru tot Milostive, necurățiile mele, ci iartă-mă pentru rugăciunile celeia ce Te-a născut mai presus de fire“. Acestea zicînd ea cu lacrimi fierbinți, a ieșit un glas din acel Sfînt Potir, și a zis: „Iartă-se ție păcatele tale!“ De atunci femeia aceea, care mai înainte era curvă și desfrînată, primind încredințare de mîntuirea sa, a urît păcatul, a făcut mare nevoință, și s-a mîntuit cu Dumnezeiescul Dar (M P. p.c. po. 415—7).

Binefacerile sau efectele acestea le lucrează Dumnezeiasca Împărtășanie numai în Sufletele dreptcredincioșilor Creștini — Păstori și păstoriți — care cu bună pregătire se apropie de ea și se Împărtășesc cu vrednicie. Cei care însă o primesc fără pregătirea cuvenită, se păgubesc... cad în musturarea conștiinței și în osîndă... (1 Cor. 11 27—29).

Hristos e Același în fiecare pîrticică a Sfintei Împărtășanii pe toate Altarele, așa cum este și în ceruri. Creștinilor — Păstori și păstoriți — vă mirați cum se împarte cîte o fărîmătură de pîine care se schimbă pe Prestol în Trupul lui Hristos și se află tot întreg Hristos, drept așa cum este în cer așa și pe Altar?! Mirați-vă și de aceasta că, un soare ce ne luminează și ne încălzește aici, în aceeași clipă este deodată și în cer și pe pămînt, și la răsărit și la apus, la miază-zi, la miază-noapte, și în toate laturile lumii. Așa și Hristos, în același timp este deodată și în cer și pe pămînt, în Dumnezeiasca Liturghie, ca un Puternic conlucrează cu puterea Sa cea Dumnezeiască. Te miri că în multe părți și pîrticele mici și foarte mici este Hristos și tot întreg Se dă tuturor întocmai în fiecare parte, pîrticică cît de mititică, nu mai puțin într-una și mai mult într-alta?! Miră-te și de aceasta; că un glas al meu este și în gura mea și în urechile voastre într-un chip. Deci, de se află în fapte așa, dar cu cît mai mult prea lesne poate să fie în Soarele cel Drept Hristos, decît în soarele cel făcut, și în Cuvîntul lui Dumnezeu decît în cuvîntul omenesc. Te miri că Trupul se frînge în bucăți, cînd se împarte Sfîntul Agneț, și cum este Hristos întreg în toate bucățelele și pîrticelele!!? Miră-te și de aceasta; iată, cînd zdrobești oglinda în mici bucăți, chipul omului nu se zdrobește într-însa, ci în toate bucățelele se vede întreg ca și în oglinda întreagă. Te miri cum este mîncat totdeauna Trupul lui Hristos, și nu se mai împuținează, ci

petrece în reg în veci?! Miră-te și de aceasta: că dintr-o lumină aprinzi mîi de lumînări, și totuși nu împuținezi lumina cea dinții. De întrebă cum intră Hristos în lăuntrul nostru și nu se spurcă, nici se oprește?! Eu te întreb: soarele, care de atîtea ori trece prin locuri împuțite și scîrnave, spurcă-se au ba?...

De aici învățați-vă, că de nu se spurcă soarele cel trecător, cu mult mai vîrtos Cel veșnic și netrecut, lumina a toată curăția, nu se spurcă... (După o Cazanie).

Călugărul bătrîn îndoielnic în Taina Dumnezeieștii Împărtășanii. Un călugăr bătrîn — istorisește Avva Arsenie — mare cu viața pustnicească, dar prost în cunoașterea dreptei credințe creștinești, zicea că Pîinea și Vinul Euhartie, cu care se Împărtășise, nu este Trupul și Sîngele Domnului, ci o închipuire, un simbol! Doi bătrîni pustnici auzind despre greșala aceasta, socotind că din nerăutate și prostime zice așa, au venit să facă muncă de lămurire cu el. „Avvo — i-au zis ei — am venit să te întrebăm ceva, căci am auzit un cuvînt de necrezut pentru oarecine, care zice că Pîinea și Vinul Euharistic, cu care ne Împărtășim, nu este cu adevărat Trupul și Sîngele lui Hristos; ci o închipuire!“ Bătrînul le-a spus drept: „Eu sînt acela. Eu am zis și zic așa!“ Bătrînii îngrijorați de nelămurirea pustnicului, îl rugau pe el, zicîndu-i: „Avvo, rugămu-te nu ține așa; ci precum învață Sf. Biserica Sobornicească să ții. Noi credem că: Pîinea Această, sfințită pe Sf. Jertfelnic cu Care ne Împărtășim, este cu adevărat Trupul Domnului Hristos și Vinul amestecat cu apă din Potir este cu adevărat Sîngele Domnului Hristos și nu închipuire. Precum la început Dumnezeu luînd țărîna din pămînt, a zidit pe om după Chipul Său, și nimenea nu poate zice că omul nu este chip al lui Dumnezeu, deși este neînțeleș Chipul așa și Pîinea și Vinul, pentru care a zis: „Acesta este Trupul Meu... Acesta este Sîngele Meu...“ credem că așa este cu adevărat: Trupul și Sîngele lui Hristos“. Bătrînul însă susținîndu-și greșala sa, ca odinioară Apostolul Toma (Ioan 20 25), zicea: „De nu mă voi încredința din lucru, n-am vestire desăvîrșit“.

Bătrînii văzînd că nu-l pot scoate din necredința lui, au zis: „Hai să ne rugăm toată săptămîna, pentru lămurirea aceasta, și credem că Dumnezeu ne va descoperi“. Bătrînul a primit cu bucurie cuvîntul, și se ruga lui Dumnezeu, zicînd: „Doamne, Tu știi că nu din răutate sînt necredincios, ci ca să nu mă înșel în neștiință. Rogu-te Doamne Iisuse Hristoase, descopere-mi mie Taina aceasta“. De asemenea și bătrînii, în chiliile lor, se rugau cu mare osîrdie, zicînd: „Doamne Iisuse Hristoase, descopere bătrînului Taina aceasta, ca să creadă și să nu-și piardă osteneala sa“.

Dumnezeu i-a ascultat pe toți. Împlinindu-se săptămîna, au venit la Biserica și au stătut toți trei pe o rogojină. În mijlocul lor

stătea bătrînul îndoielnic. În timpul săvîrșirii Dumnezeieștii Liturghii, Domnul le-a deschis la toți ochii sufletești, ochii înțelegători ai minții. După Heruvic, în vremea cîntării: „Pe Tine Te lăudăm...” li se arată la cîte-și trei bătrînii pustnici un Prunc foarte frumos și luminat. Raze îmbelșugate de o puternică strălucire radiau din Trupul Lui în toate părțile. Cînd Preotul Liturghisitor întindea mîna să frîngă Sf. Pîine; iată Îngerul Domnului s-a pogorît din cer cu un cuțit, a Jertfit — tăiat — pe Prunc în mici bucățele de carne. După aceea s-au apropiat toți pe rînd, după buna rînduială, să ia cele Sfinte. Apropiindu-se și bătrînul, i s-a dat carne vie cu sînge. Bătrînul văzînd aceasta, s-a înfricoșat groaznic și a strigat, zicînd: Cred Doamne, că Pîinea proadusă și sfințită, este Trupul Tău...”. Atunci îndat carnea vie cu sîngele s-au făcut Pîinea Euharistică. Revenindu-și din spaima ce-l cuprinsese, bătrînul s-a Împărtășit cu Dumnezeiescul Trup și Sînge al Domnului Hristos Dumnezeu-Omul, mulțumind Celui Prea Înalt de toate.

Bătrînii văzîndu-l încredințat, au mulțumit Bunului Dumnezeu de toate și au zis bătrînului lămurit acum în dreapta credință creștinească: „Dumnezeu știe că firea omenească nu poate să mănînce carne crudă. Pentru aceasta a prefăcut Pîinea și Vinul în Trupul și Sîngele Său, ca, sub chipul acestora, să ne putem Împărtăși cu plăcere cu Dumnezeiescul Său Trup și Sînge”. După aceea au mulțumit cu toții lui Dumnezeu pentru descoperirea aceasta. Apoi s-au dus plini de bucurie la chiliile lor din adîncurile pustietății aceleia (Prel. d.P. o.c. pp. 52—3).

f) Am avut și am unele îndoieli în Taina Sfîntă a Preoției? (m)

m) SFÎNTA TAINĂ A PREOȚIEI. Domnul și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, a fost și este pururea un Mare Preot — Arhiereu — mai presus de toți Preoții lumii din toate vremurile. „Tu ești Preot în veac după rînduiala lui Melhisedec” (Ps. 109 4; Fac. 14 18—20; Evr. 5 6; 7 17). El de bună voie și-a adus Trupul Său răstignit pe Cruce, răscumpărînd pe oamenii credincioși Lui de vina și urmările grele ale păcatului strămoșesc și de păcatele proprii, surpînd peretele vrajbei (Cols. 1 19—22; 2 14), împăcîndu-ne cu Dumnezeu și făcîndu-ne iarăși părtași fericirilor în Împărăția Sa. După proslăvirea Sa prin Jertfa de pe Cruce, Învierea, Înălțarea la ceruri, șederea de-a dreapta Tatălui, Preoția Lui cu lucrările ei multe și variate, mîntuitoare Sufletelor, trebuia continuată, ca oamenii aleși din limbile pămîntului, să se împărtășească de binefacerile ei. În acest scop a rînduit El Preoția lucrătoare în persoana Apostolilor și urmașilor lor: Episcopi și Preoți din toate vremurile și locurile.

Originea Preoției. După Botez, postul aspru în pustie și biruința întreitei ispite, Mîntuitorul își alege 12 Apostoli (Lc. 6 12—16; Mt. 10; Mc 3 13—18). Acestora le-a dat putere și stăpînire peste toți dracii, și să vindece bolile. I-a trimis să propoveduiască Împărăția lui Dumnezeu. Acestor 12 Apostoli le-a dat putere să dezlege și să lege... să ierte și să țină păcatele (Mt. 16 19; 18 18; Ioan 20 21—23). Pe lîngă acești 12 Apostoli, Mîntuitorul a mai ales și alți 70 de ucenici, pe care i-a înzestrat aproape cu aceleași puteri, ca ale celor 12 Apostoli (Lc. 10 1—24).

După Înălțarea Domnului la cer și pogorîrea Duhului Sfînt, Apostolii au hirotonit și așezat în Biserică 7 Diaconi (F. Ap. 6 3—6), apoi Preoți (F. Ap. 14 23; 20 17; Tit 1 5; Iac. 5 14), și Episcopi (F. Ap. 20 28; 1 Tim. 3 1—7; Tit 1 7—9).

De aici vedem că: Preoția își are izvorul ei de la Însuși Mîntuitorul Hristos Dumnezeu-Omul, că: primii Preoți Creștini, mari și mici, au fost cei 12 Apostoli și 70 de ucenici. Ei au primit hirotonia și Preoția apostolească de la Însuș Dumnezeu prin Harul Duhului Sfînt (F. Ap. 1 5, 8; 2...). Darul acesta ei îl dau transmițîndu-l urmașilor lor prin punerea mîinilor Preoției (F. Ap. 6 6; 13 3; 14 23; Tit 1 5; 1 Tim. 4 14), ș.a.

Preoția este o Taină Sfîntă, în care, prin punerea mîinilor Arhiereului — la hirotonia în Diacon și Preot, și cea a doi sau trei Arhierei la hirotonia în Arhiereu (can. 2 și 1 Apostolic) — se coboară asupra celui cu bună rînduială ales, Harul Sfîntului Duh, dîndu-i-se puterea și dreptul Arhiereului și Preotului, de:

a) A învăța și propovădui Evanghelia (Mc. 16 15; 2 Tim. 4 2), adică a sfătui pe oameni să creadă cum se cade, a fi temători de Dumnezeu și a face fapte bune.

b) A săvîrși Tainele Sfinte, slujbele Dumnezeiești, a dezlega și lega... a ierta și a ținea păcatele (Mt. 28 19—20; 16 19; 18 18; Ioan 20 21—23; 1 Cor 4 1).

c) A păstori și conduce poporul încredințat pe calea vieții și a mîntuirii la Împărăția lui Dumnezeu (Mt. 10 6; Lc. 22 31—32; Ioan 21 15—17; F. Ap. 20 17, 28).

Diaconilor li s-a dat împuternicirea a ajuta pe Arhierei și Preoți la oficierea celor Sfinte.

Mîniștrii săvîrșitori ai Tainei Preoției sînt numai Arhiereii. Astfel, hirotonia în Diacon și în Preot, se săvîrșește de un Arhiereu; iar hirotonia în Arhiereu se săvîrșește de doi, trei Arhierei Liturghisitori.

Materia acestei Taine Sfinte este: punerea mîinilor Arhiereului la hirotonia Diaconului și a Preotului; iar la hirotonia Arhiereului, punerea mîinilor a doi sau trei Arhierei. Preoția aceasta datează

din vremurile apostolice, când Sfinții Apostoli, prin punerea mâinilor, au hirotonit și așezat în Biserică la toate comunitățile creștine: Diaconi, Preoți și Episcopi (F. Ap. 6 6; 14 23; Tit 1 5; Iac. 5 14; 1 Tim. 5 22; 4 14; 2 Tim. 1 6).

Primitorul Preoției trebuie a fi un Creștin dreptcredincios avînd calitățile trebuincioase, fără defectele împiedicătoare intrării în Preoție. „Trebuie — zice Mărturisirea Ortodoxă — să se cerceteze fețele care urmează a se ridica la această Taină, ca să aibă trei lucruri: Întîi, să aibă cuget bun și curat, așa, încît să fie departe de acele prihane ce împiedică Preoția, Al doilea, să aibă și știință și înțelepciune, atît spre săvîrșirea Dumnezeștilor Taine, cît și spre întărirea poporului cu învățăturile lor. Și al trilea, să aibă sănătoase toate părțile trupului, ce sînt trebuitoare pentru aceasta” (Răsp. întreb. 110, p. I).

Forma săvîrșirii acestei Taine Sfinte a Preoției este arhieriasca rugăciune: „Dumnezeescul Har, cel ce totdeauna pe cele neputincioase le vindecă și pe cele ce lipsesc le împlinește, hirotonește, pe cucernicul ipodicon (N.) în Diacon, sau Diaconul (N.) în Preot ori Preotul (N.) în Arhiereu, să ne rugăm dar pentru el ca să vină asupra-i Harul Sfîntului Duh...”. În acel timp sfințirii Liturghisitori cîntă încetișor: „Doamne miluește”. După aceasta, Arhiereul stînd în ușile Împărătești, dă noului hirotonit veșmintele treptei pentru care a primit hirotonia, arătîndu-le poporului pe rînd și zicînd: „Vrednic este”, la care răspunde strana sau corul: „Vrednic este” de cîte trei ori... Prin formula aceasta rostită de Arhiereu asupra candidatului: botezat, ales, anume pregătît și adus, prin punerea mâinilor Arhiereului și rugăciunile Bisericii, se pogoară Harul Duhului Sfînt asupra hirotonitului, împuternicindu-l a predica Evanghelia, a săvîrși Tainele Sfinte și a păstori poporul creștin ce i se încredințează.

Hirotoniile se fac în Biserică în vremea Dumnezeștilor Liturghii. Arhiereul și Preotul se hirotonesce numai în Biserică (can. 4 Teofil al Alexandriei) în vremea slujirii Dumnezeștilor Liturghii a Sf. Ioan Gură de Aur și a Sf. Vasile cel Mare; iar hirotonia în Diacon se poate face și în vremea slujirii Dumnezeștei Liturghii cei mai înainte sfințită (S. Tes. Rs. întreb. 25). Nu se pot hirotoni mai mulți Diaconi sau Preoți sau Arhieri; ci numai cîte unul din fiecare treaptă la o Dumnezească Liturghie. Hirotonia Diaconului se face după ecfonisul: „Să fie milele Marelui Dumnezeu...” rostit de Arhiereu. Hirotonia Preotului se face după aducerea Darurilor pe Sf. Masă și terminarea cîntării Heruvicului. Hirotonia Arhiereului se face mai înainte, după cîntarea: „Sfinte Dumnezeule...”.

Preoția Tainică. Aceasta a fost și în Biserica Vechiului Testament, așa cum este și în Biserica Noului Testament. Dumnezeu

grăiește poporului Israelit prin Moisi: „Dacă veți păzi legămîntul Meu... îmi veți fi Mie o împărăție preotească și un neam sfînt...” (Eș. 19 5—6). Preoția tainică în Biserica Noului Testament este mult mai mare, înmulțită și răspîdită prin toate popoarele pămîntului. Despre aceasta ne adevăresc mai multe locuri ale Dumnezeștii Scripturi a Noului Testament: „Voi înșivă — zice Sf. Ap. Petru — zidiți-vă pietre vii în casă duhovnicească, în preoție sfîntă, ca să aduceți jertfe duhovnicești, plăcute lui Dumnezeu prin Iisus Hristos... Voi sînteți o seminție aleasă, preoție, împărătească, neam sfînt, popor agonisit de Dumnezeu, ca să vestiți în lume, bunătățile Celui ce v-a chemat din întuneric la lumina Sa cea minunată” (1 Petru 2, 5, 9). Aici e vorba despre poporul creștinesc — parte bărbătească și femeiască — care formează preoția tainică, din care se aleg pentru preoția lucrătoare creștini: buni, dreptcredincioși, lucrători vrednici.

Ca și Evreii din Vechiul Testament (Eș. 19, 5—6), și Creștinii au o preoție tainică (1 Petru 2, 5, 9; Apc. 1, 6; 5, 10; 20, 6) prin primirea Sfintelor Taine ale Botezului, Mir-Ungerii și Împărtășaniei, dar aceasta e un lucru cu totul deosebit de Preoția apostolică, săvîrșitoare a Sfintelor Taine. Și evreii au fost cu toții preoți în acest înțeles, dar asta nu i-a împiedicat să aibă Preoți slujitori ai Sf. Biserici, aleși și sfințiți în special, din seminția lui Levi (Eș. 28; Num. 6 18; Evr. 5, 1—4); iar cei care au căutat să-și ia singuri Preoția aceasta, au primit o pedeapsă înfricoșată: i-a înghițit pămîntul de vii pe toți (Num. 16).

Creștinul se numește preot tainic, pentru că în asemănare cu preotul apostolic, aduce și el jertfă lui Dumnezeu:

a) Jertfa dreptății: daruri la Sf. Biserică și daruri pentru întreținerea slujitorilor ei sfințiți (Ps. 50, 20; Mt. 5, 23; 10, 10; Eș. 13; 25, 1—8; 30, 16; Mal. 3, 9—11; Mc. 12, 41—44; Gal. 6, 6; 1, Cor. 9, 11—14; 2, Paral. 31, 4; Filip. 4, 14—16; 1 Tes. 5, 12; 1 Tim. 5, 17—18; Lev. 2; 5; 6; 22; 27 30—32; Num. 6, 18; 2 Lege 16 16—18; 18, 8).

b) Jertfă de rugăciune și de laudă (Ps. 106 22; 49 14—15; Osia 14 2—3; Evr. 13 15).

c) Jertfa duhului umilit și a inimii smerite (Ps. 50 18—19).

d) Jertfa milei de aproapele căzut (Mt. 9 13; Osia 6, 6; Mih. 6, 6—8); Evr. 13, 16).

e) Jertfa punerii trupurilor lor în slujba Domnului (Rom. 12; 6 13; 1 Petru 2 1—5; 1 Cor. 6 13, 19—20; Evr. 10 19—25; 4 11—16).

f) Jertfarea vieții lor întregi pentru dragostea și apărarea credinței Creștine Ortodoxe, după pilda Domnului Hristos și a Sfinților Lui (Apc. 7, 14). Creștinii dreptcredincioși făgăduiesc întotdeauna acest lucru în Sfînta Biserică, de mai multe ori pe zi, cînd

zic prin gura slujitorilor sfințiți: „Pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm”.

Preoția tainică și Preoția lucrătoare, săvârșitoare Tainelor Sfinte. „Preoția creștină — adeverește Mărturisirea Ortodoxă — este de două feluri: una lăuntrică sau duhovnicească, și alta care se săvârșește prin Taină.

a) La preoția duhovnicească sînt părtași toți Creștinii Ortodocși, după cum învață Petru Apostolul, zicînd: „Voi sînteți seminție aleasă, preoție împărătească, neam sfînt, popor spre cîștigare” (1 Petru 2, 9), și Ioan la Apocalips: „Junghia-tu-Te-ai și ne-ai răscumpărat pe noi lui Dumnezeu cu Sîngele Tău, din toată seminția, limba, poporul și neamul, și ne-ai făcut pe noi Dumnezeului nostru împărați și preoți” (Apc. 5, 9—10). Și, după o asemenea preoție se fac și aduceri potrivite, adică: rugăciuni, mulțumiri, omorîrea trupului, predarea la martiriu pentru Hristos și altele asemenea. Către acestea îndemnîndu-ne Apostolul Petru, zice: „Și voi ca niște pietre vii vă zidiți casă duhovnicească, preoție sfîntă, ca să aduceți jertfe duhovnicești, bine plăcute lui Dumnezeu prin Iisus Hristos” (1 Petru 2, 5). Și Sf. Ap. Pavel zice: „Vă rog pe voi, fraților, pentru îndurările lui Dumnezeu, să vă puneți înaintea Lui trupurile voastre jertfă vie, sfîntă, bine plăcută lui Dumnezeu slujba voastră cea cuvîntătoare” (Rom. 12, 1).

b) Preoția, care este Taină, s-a orînduit de Hristos Apostolilor, și prin punerea mîinilor acestora se săvârșește pînă astăzi hirotonia. Căci Episcopii care o săvârșesc, au primit de la Apostoli darul de a împărți Dumnezeștile Taine și slujba mîntuirii oamenilor, precum a zis Apostolul: „Așa să ne socotească pe noi omul, ca pe niște slugi ale lui Hristos și iconomi ai Tainelor lui Dumnezeu” (1 Cor. 4, 1). Această iconomie cuprinde două lucruri: întîi, puterea și stăpînirea de a dezlega păcatele oamenilor, pentru că despre aceasta se zice: „Ori cîte veți dezlega pe pămînt, vor fi dezlegate și în cer” (Mt. 18, 18). Al doilea, stăpînia și puterea de a învăța, care se arată din cuvintele acestea: „Mergînd, învățați toate neamurile, botezîndu-le pe ele în Numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh” (Mt. 28, 19). Deci, Hristos a trimis pe Apostoli la predică iar Apostolii hirotonisînd pe alții, i-au trimis la același lucru, după cum se lămu-rește din cuvintele Sf. Ap. și Ev. Luca, care zice: „Atunci puneau mîinile peste ei și luau Duh Sfînt” (F. Ap. 8, 17). Și iarăși: „Stînd ei ca să slujească, adică să aducă Jertfa cea fără de sînge către Dumnezeu și să ajuneze, Duhul Sfînt a zis: „Osebiți-Mi Mie pe Var-nava și pe Saul pentru lucrul la care i-am chemat pe ei”. Atunci postînd și rugîndu-se, și-au pus mîinile peste ei și i-au lăsat să plece” (F. Ap. 13, 2—3). Sf. Ap. Pavel zice: „Mîinile curînd peste nimeni să nu pui” (1 Tim. 5, 22). Deci, cu această hirotonie și clironomie,

ce nu s-a întrerupt niciodată, au puterea de a învăța dogmele cele mîntuitoare cei care sînt trimiși spre acest lucru. Iar cei ce nu s-au trimis, nici s-au ales pentru aceasta, nu trebuie să fie de loc întrebuințați, după cum zice Sf. Ap. Pavel: „Cum vor predica dacă nu se vor trimite” (Rom. 10, 15; M.O. p. I, răsp. întreb. 108; 109).

Preoția lucrătoare e deosebită cu totul de preoția tainică. În Biserica Vechiului Testament Preoția lucrătoare era deosebită de preoția tainică. Aleșii Preoți se ungeau cu Sf. Mir, îmbrăcau veșminte arhieresti, preoțești și își acopereau capetele cu felurite mitre, prin care se deosebeau cu totul de poporul cu preoția tainică (Eș. 28; 39; 40 12—16). De asemenea în cultul Divin, Arhieriei, Preoții și Leviții, aveau anumite servicii de îndeplinit, prin care se deosebeau de ceilalți credincioși. Preoții erau întreținuți de popor cu cele necesare. Așa și în Biserica Noului Testament, Preoția lucrătoare după: alegere, sfințire — hirotonie — preoțire, îmbrăcăminte, port, înveșmîntare, serviciile și conducerea sau păstoria parohienilor, Preoții se deosebesc cu totul de creștinii sau parohienii lor, care au numai preoția tainică.

Preoții poartă și supranumirea de „Părinte”. Deși pleiada sectarilor susțin orbește că nu trebuie a cinsti pe Preoți cu supranumirea duhovnicească de „Părinte”, totuși, cinstea aceasta li s-a dat și li se dă, pentru că le este dată de sus. Cuvîntul de „Părinte” îl găsim în întreaga Dumnezeiască Scriptură, dat cu voia lui Dumnezeu părinților trupești. Dar această numire de „Părinte” sau „Părinților”, s-a dat cu atît mai mult părinților duhovnicești decît părinților trupești, cu cît Sufletul este mai mare decît trupul. Privitor la căsătorie Dumnezeu a zis: „De aceia va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de femeia sa și vor fi amîndoi un trup” (Fac. 2, 24; Mc. 10, 7; Efs. 5, 31). Iabal a fost tatăl celor ce locuiesc în cort și păzesc vitele. El a fost tatăl tuturor celor ce cîntau cu alăuta și cavatul (Fac. 4, 20—21). Avraam a fost tatăl lui Isaac (Fac. 21, 1—8). Isaac vorbind cu tatăl său Avraam — la locul de jertfire — a zis: „Tată”, iată foc și lemne avem, dar unde este mielul pentru jertfă?” (Fac. 22 7). Iacob venind pentru binecuvîntare la tatăl său Isaac, a zis: „Tată”, iată-mă...”. De asemenea și Isav aducînd o mîncare gustoasă tatălui său, i-a zis: „Tată”, scoală-te și mîncă din vînatul fiului tău, pentru ca să mă binecuvînteze Sufletul tău” (Fac. 27, 18—31), ș.a.m.d.

Dumnezeu a zis lui Avraam: „Eu sînt Dumnezeul Cel A-tot-Puternic; umblă înaintea Mea și fii fără prihană... Și iată legămîntul pe care îl fac cu tine: Vei fi tatăl multor neamuri; nu te vei mai numi Avram, ci te vei numi Avraam, căci te fac tatăl multor neamuri” (Fac. 17, 1—5). În puterea acestei făgăduințe Avraam capătă numirea de părinte asupra Israelitilor și a celor veniți dintre nea-

muri și tăiați împrejur. Mîntuitorul ne arată că una din condițiile cele dintîi pentru a dobîndi viața veșnică este și aceasta: „Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta” (Mt. 19, 19, 29). De asemenea Sf. Ap. Pavel ne spune: „Feciori, ascultați pe părinții voștri în Domnul, că aceasta este cu dreptate... Cinstește pe Tatăl tău și pe mama ta, care este porunca cea dintîi într-o făgăduință. Părinți, nu urgiți pe fiii voștri într-o minie, ci creșteți-i pe ei în învățătura și certyarea Domnului” (Efs. 6, 1—4; Col. 3, 20—21). „Tatăl nostru este Avraam”, răspundeau Iudeii Mîntuitorului (Ioan 8, 39; 4, 12; Mt. 10, 21; 15, 4; 19, 19, 29; Mc. 7, 10; Mt. 10 37; 8 21; Ioan 6 31, 49; Efs. 6 1—4).

Acest drept al lui Avraam de tată, ni-l arată și Mîntuitorul în pilda bogatului nemilostiv și a săracului Lazăr. „Bogatul, după moarte, chinuindu-se în văpăile iadului, a văzut pe Avraam, și pe Lazăr în sinurile lui, și a strigat, zicînd: „Părinte Avraame, miluiește-mă și trimite pe Lazăr să-și întingă vîrfurile degetului său în apă și să-mi răcorească limba că mă chinuiesc în văpaia aceasta”. Avraam însă a zis: „Fiule, adu-ți aminte că ai luat cele bune în viața ta și Lazăr așijderea cele rele. Acum acesta se mîngîie, iar tu te chinuiești...”. Atunci bogatul a zis: „Rogu-te dar Părinte să-l trimiți pe dînsul în casa tatălui meu, că am cinci frați, să le mărturisească lor aceste lucruri, ca să nu vină și ei la acest loc de muncă” (Lc. 16, 22—31). Iată, aici găsim cuvîntul „părinte” și „fiu” între a căroro viețuire pe pămînt e o vreme îndelungată de mii de ani. Acest lucru demască minciuno-învățătura rătăciților eretici sectari.

În Biserica Domnului sînt „Părinți” d' duhovnicești. Domnul nostru Iisus Hristos Se numește pe Sine Învățător al ucenicilor și al lumii, și cu toate acestea îl găsim vorbind ca un părinte fiilor Săi: „Fiilor”, încă puțin mai sînt cu voi” (Ioan 13, 33). „Fiilor”, nu cumva aveți ceva de mîncare?” (Ioan 21, 5). Sfinții Apostoli, fiind inspirați de Duhul Sfînt și împuterniciți, ca și Avraam, cu duhovniceasca demnitate părintească, numesc pe credincioșii Bisericii, născuți din apă și din Duh „fii”. Astfel, Sf. Ap. Petru zice: „Închină-se vouă Biserica din Babilon, cea împreună aleasă, și Marcu, fiul meu” (1 Petru 5, 13). Marcu nu era fiu trupesc al Sf. Petru, ci era fiul unei creștine din Ierusalim cu numele Maria, care-și dăduse casa Sfinților Apostoli pentru a face rugăciuni, a învăța și a Liturghisi, adică a face „frîngerea Pîinii”, unde lumea se aduna pentru a primi sfințenia, cum se adună azi în Sf. Biserică (E. Ap. 12, 5—12). Marcu, ca și mamă-sa, fiind creștin născut din apă și din Duh, era socotit fiu al Bisericii, iar lui Petru — ca Presbiter (1 Petru 5, 1), adică Preot — îi era fiu duhovnicesc.

Tot astfel scotea pe fiii Bisericii ca fii ai săi și Sf. Ioan Evangelistul, zicîndu-le „fiilor” în sfaturile sale duhovnicești pe care le

dădea. „Fiilor”, acestea scriu vouă ca să nu păcătuiți...” (1 Ioan 2 1). „Fiilor”, ceasul cel de apoi este; și precum ați auzit că are să vină Antihrist, acum însă antihriștii — adică: eretici, rătăciți sectari cu diferite credințe și numiri deșuchiate, necredincioși, atei, francmasoni, etc. etc. — s-au făcut mulți. Din aceasta cunoaștem că este ceasul cel de apoi. Dintre noi au ieșit (acești eretici sectari, atei, etc.); dar nu erau dintre noi, că de ar fi fost dintre noi, ar fi rămas cu noi. Ei însă au ieșit ca să se arate că nu toți sînt dintre noi” (1 Ioan 2, 18—19; comp. F. Ap. 20, 30, 29; 2 Cor. 11, 13—15). „Fiii” mei, să nu iubim numai cu cuvîntul, nici cu limba, ci cu fapta și cu adevărul” (1 Ioan 3, 18). „Fiilor”, voi sînteți de la Dumnezeu și ați biruit pe aceia, căci mai Mare este Cel ce este în voi, decît cel ce este în lume. Aceia din lume sînt, pentru aceia din lume grăiesc (minciuno-învățăture care tulbură Biserica Ortodoxă a Domnului Hristos) și lumea îi ascultă pe dînșii. Noi sîntem din Dumnezeu și cel ce cunoaște pe Dumnezeu ne ascultă pe noi (Preoții și adevărații creștini); care nu sînt din Dumnezeu, nu ne ascultă pe noi. Din aceasta cunoaștem Duhul adevăralui (Dumnezeiesc) și duhul înșelăciunii” (sataniceștelor minciuno-învățăture eretice, atee, francmasoni, calendaristice, etc. etc. (1 Ioan 4, 4—6). „Fiilor”, păziți-vă pe voi de idoli. Amin” (1 Ioan 5 27).

De asemenea arhistrategul apostolesc, Pavel, numește „fii” pe creștini, adică mădulele Bisericii Domnului Hristos (Rom. 12 1—5; 1 Cor. 12). Scriind creștinilor Galateni, între alte sfaturi, le spune și aceste cuvinte: „Fiii” mei, pe care iarăși cu durere vă nasc, pînă ce se va închipui Hristos în voi” (Gal. 4, 19). Iar Tesalonicienilor le scrie: „Precum știți că pe unul fiecare din voi, ca un părinte pe fiii săi, v-am rugat și v-am mîngîiat” (1 Tes. 2 11). „Lui Timotei, adevăratul „fiu” în credință: dar, milă și pace de la Dumnezeu Tatăl nostru și de la Hristos Iisus, Domnul nostru” (1 Tim. 1, 2). „Către Timotei, „fiul” meu prea iubit, dar, milă și pace de la Dumnezeu Tatăl nostru și de la Hristos Iisus, Domnul nostru” (2 Tim. 1 2). „Deci tu, fiul meu, întărește-te în Darul cel în Hristos Iisus” (2 Tim. 2, 1). „Lui Tit, Episcopul Bisericii Criteilor, îi scrie din Nicopolii Macedoniei astfel: „Pavel, sluga lui Dumnezeu și Apostol al lui Iisus Hristos... lui Tit, adevăratul „fiu” după credința cea de obște: dar, milă și pace de la Dumnezeu Tatăl și de la Domnul Iisus Hristos, Mîntuitorul nostru” (Tit 1, 4). Lui Filimon îi scrie pentru sluga acestuia Onisim, astfel: „Te rog dar pentru Onisim, „fiul” meu, pe care l-am născut în legăturile mele” (Filimon 1, 10), ș.a.m.d.

Acum se naște întrebarea — contra minciuno-învățăturilor sectare — cu ce drept își permiteau Apostolii să numească fii ai lor pe creștinii născuți din diferiți părinți trupești??? Adevărul scriptu-

ristic este acesta: ei aveau acest drept în puterea părinției duhovnicești așezată de Dumnezeu în Biserica Vechiului și Noului Testament: „Părinte Avraame, trimite pe Lazăr... Fiule, adu-ți aminte că ai luat cele bune...” (Lc. 16, 24—27). Părinția în Biserică o recunoaște și Sf. Arhidiacon Ștefan, vorbind în sobor către mireni — între care vor fi fost și creștini — și către preoți și arhierei: „Bărbați, frați și părinți, ascultați: Dumnezeuul Slavei S-a arătat Părintelui nostru Avraam...” „Glasul Domnului s-a făcut către Moisi, zicând: „Eu sînt Dumnezeuul părinților tăi, Dumnezeuul lui Avraam, Dumnezeuul lui Isaac și Dumnezeuul lui Iacob...” (F. Ap. 7, 2, 31—32).

Precum într-un trup avem multe mădulare și mădularele n-au toate o lucrare... în acest chip și noi cei mulți, sîntem un trup în Hristos, și fiecare unul altuia mădulare. Și avînd daruri de multe feluri după Harul care este dat nouă, ori proorocie după măsura credinței, ori slujbă (preotească) în slujbă, ori cel ce învață în învățături...” (Rom. 12, 4—7). „Că de ați avea zece mii de dascăli în Hristos, dar nu mulți Părinți; că în Hristos Iisus, prin Evanghelie, eu v-am născut pe voi” (1 Cor. 4, 15).

Părinția duhovnicească. Din cele arătate — fără a mai aduce și mărturia altor locuri scripturistice — reiese că Dumnezeu Părintele universal, a rînduit în lumea aceasta: părinția duhovnicească, care naște fii Bisericii Domnului Hristos din apă și din Duh; și părinția trupească, din lume, din care se aleg și se fac fii ai Bisericii Mîntuitorului Hristos. „Pentru aceasta — zice Sf. Ap. Pavel — plec genunchii către Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, din Care se numește toată părinția în cer și pe pămînt... Aceluia fie Slava în Biserica cea în Hristos Iisus în toate neamurile veacului veacurilor. Amin” (Efs. 3 14—15, 21). Teodorit, privitor la tâlcuirea acestui loc scripturistic, zice: „Chiar Părinte și cu adevărat Părinte — Universal — este Dumnezeu, că nu S-a făcut mai întii Fiu și apoi Părinte; ci de-a pururea este Părinte și firește Părinte, iar ceilalți părinți, ori trupești, ori duhovnicești, de sus au numirea. Numește părinții pe pămînt pe cei firești — trupești; iar părinți cerești numește pe cei duhovnicești. Unul ca acesta — părinte duhovnicesc — era însuși Dumnezeiescul Apostol... „Mă rog — zice — Părintelui Domnului nostru Iisus Hristos, Care nu de la altcineva luînd această „părințime”, o are; ci Însuși — de la Sine — o dă altora...” (T.T. Tom. II, o.c. p. 338).

Deviații de la adevărata credință creștinească îmbată de cap pe cei proști cu minciuno-învățăturile lor, ca să nu zică nimeni Preoților „părinților”, nici Preotului „părinte”, ci să-i batjocorească nesocotind învățăturile duhovnicești pe care Preoții, ca părinți duhovnicești, le dau creștinilor după Dreptarul Sfintei Biserici a

Domnului Hristos. De asemenea, acești eretici îi învață să contrazică satanicește Preoțimea, să hulească Sf. Biserică Ortodoxă, Sf. Cruce, Sf. Icoane: a Sfintei Treimi, a Domnului Hristos, a Maicii Domnului, și a tuturor Sfinților; și să hulească și Sfintele șapte Taine Dumnezeiești, și Preoțimea care slujește și le săvîrșește cu Dumnezeiescul Dar. „Fiara și-a deschis gura sa spre hulă asupra lui Dumnezeu, ca să hulească Numele Lui și Cortul — Biserica — Lui și pe cei ce locuiesc în cer (adică pe creștinii care se adună în Biserică și prin îngeri — Preoții — Bisericii, își înalță rugăciunile lor împreună cu mirosul tămîiei care se suie de pe Jertfelnicul Altarului la cer înaintea lui Dumnezeu)... Aici este răbdarea și credința Sfinților!” (Apc. 13, 6, 10), adică a Ortodocșilor sau dreptcredincioșilor creștini.

În Biserică avem păstori și păstoriți. În Biserica Noului Testament ca și în Biserica Vechiului Testament totdeauna, începînd din vremurile apostolice, au fost: păstori și turmă. Despre aceasta adeverește Mîntuitorul, zicînd: „Simone al lui Iona... Paște mie-lușei Mei... Paște oile Mele... Păstorește oile Mele”, adică pe dreptcredincioșii creștini (Ioan 21, 15—17). Așijderea și Sf. Ap. Petru adeverește aceasta prin cuvintele: „Pe Presbiterii — Preoții bătrîni — dintre voi îi rog — ca unul ce sînt Presbiter și martor al Patimilor lui Hristos — păstoriți turma lui Dumnezeu, dată în paza voastră...” (1 Petru 5 1—4). De aici și din alte locuri scripturistice (Efs. 4 11; 1 Cor. 12 28—30), ș.a. reiese clar că în Biserică au fost, sînt și vor fi totdeauna: păstori și turmă, conducători și conduși.

Preoția are trei trepte ierarhice. Încă de la începutul înființării și creșterii Bisericii Creștine, de pe vremea Apostolilor, Preoția își are trei trepte ale ei. Acestea sînt următoarele: Arhiereul, Preotul și Diaconul.

Episcopul (1 Tim. 3, 1—7; Tit 1, 7—9; F — Ap. 20, 28) e urmașul Apostolilor, avînd deplinătatea Darurilor și puterea de a vorbi și lucra în numele Domnului nostru Iisus Hristos.

Preotul (F. Ap. 14 23; 20 17; Iac. 5 14; Tit 1 5; 1 Tim. 5 17), păstorește poporul parohial în numele Episcopului său, ca delegat al lui. Preotul este prietenul cel mai apropiat al creștinului. Preotul adevărat este: slujitorul lui Dumnezeu, sfătuitorul creștinilor, mîngietorul scîrbiților, prietenul tuturor la bucurii duhovnicești cît și la dureri. Preotul luminează poporul, creștinează pruncii, ușurează de păcate pe vîrstnici, încununează mirii, grijește bolnavii, mîngie pe întristați, prohodește repausații, binecuvîntează gospodăriile, sfințește casele, curăță și înnoiește Sufletele cu Harul lui Dumnezeu. Preotul este păstorul aducător Sufletelor dreptcredincioase la Dumnezeu, purtătorul Crucii, învățătorul creștinilor, straja Bisericii, supraveghetorul credincioșilor, sluga lui Dumnezeu și a

poporului, apostolul vestitor adevărilor Sfinte, săvârșitorul Tainelor sfințitoare, omul lui Dumnezeu și conclucător cu El la luminarea și mîntuirea Sufletelor

Diaconul slujește ca ajutor pe lângă Arhiereu și Preot (F. Ap. 6 1—6; 1 Tim. 3 8—12; Filip. 1 7). Acestor trepte li s-au adăugat, prin hirotésie, următoarele renguri:

La treapta *Arhieriei* rangul de: Episcop, Arhiepiscop, Mitropolit, Mitropolit primat, Exarh, Patriarh.

La treapta *Preoției*: iconom, stavrofor, protopresbiter — protopop, protoiereu, arhipresbiter. La călugări: ieromonah — Preot călugăr, egumen, Protosinghel, Arhimandrit, Mitrofor.

La treapta *Diaconiei*: protodiacon, arhidiacon. Acestea sînt niște ranguri sau titluri ale treptelor Preoției.

Arhiercul însemnează: Părintele, ocîrmuitorul Preoților: călugări și mireni. Supranumirea greacă de Episcop în românește înseamnă: pîndar sau supraveghetor asupra Preoților și asupra poporului eparhiei sale. Arhiercul, pe lângă puterea deplină de a săvîrși toate Tainele, sfințește: Preoți, Diaconi, Sf. Mir, Antimise, Biserici. La săvîrșirea slujbelor, Arhiercul întotdeauna e cel mai mare sau primul între Preoți. Întru cîtva se deosebește de Preoți:

- Prin veșmintele Arhieresti.
- Prin binecuvîntarea poporului cu amîndouă mîinile, nu numai cu mîna dreaptă ca Preoții, fiindcă el este stăpîn în a împărți darurile Sfîntului Duh.
- Prin binecuvîntarea cu lumînările aprinse ale dicherului și tricherului, ca cel ce este învățătorul de căpetenie și luminătorul celorlalți.
- Prin dreptul de a ședea în strana arhierască din naos, pe scaun în mijlocul Bisericii cînd Liturghisește și în scaunul de sus, cel mare și mai înalt din fundul Altarului.
- Prin dreptul de a împărtași nu numai poporul; ci și pe Preoți, ca cel mai înalt reprezentant al Domnului Iisus Hristos.
- Prin dreptul de a naște prin hirotonie Părinți și învățători nu numai fii și fiice prin Botez. „Demnitatea Episcopului — zice Sf. Epifanie — are îndeosebi ca scop de a naște Părinți duhovnicești, căci el are dreptul de a înmulți părinții în Biserica lui Hristos. Treapta a doua (presbiteratul) nu poate naște părinți. Ea naște Bisericii — prin botezul renașterii — fii, iar nu părinți și învățători” (Panarion, 75 4).

Presbiterul — Preotul — înseamnă bătrîn. Supranumirea aceasta vine de la treapta de presbiter, de regulă se alegeau bărbați creștini mai bătrîni decît ceilalți; cînd nu erau cu vîrsta, apoi erau cu mintea și cu priceperea. Presbiterul sau Preotul este împuternicit

de sus a săvîrși Tainele — afară de Taina Preoției, Sfințirea Mirului, Antimiselor — a ședea în anumite vremuri ale slujbei în Sf. Altar pe scaunele preoțești — nu în scaunul cel de sus, arhieresc — ci alătura, a binecuvînta poporul, dar numai cu mîna dreaptă, nu cu amîndouă ca Arhiercul.

Diacon înseamnă slujitor sau ajutor Episcopului și Preotului în Dumnezeiaca Liturghie și în celelalte 7 laude, 7 Taine și alte felurite slujbe bisericești.

Episcopul și Preotul au ocupații și îndatoriri speciale în Biserica lui Dumnezeu. Episcopul în eparhia sa și Preotul în parohia sa, este: slujitorul lui Dumnezeu, lumina lumii, sarea pămîntului, cetatea de pe munte, făclia care luminează tuturor celor din casă, luminători înaintea oamenilor (Mt. 5 13—16). E Păstorul, Părintele sufletesc (1 Petru 5 1—4). Este un vas ales (F. Ap. 9 15; Gal. 1 15), un vas sfințit (2 Tim. 2 21), care a primit „harul și apostolia” prin Iisus Hristos de la Dumnezeu (Rom. 1 5). Vrednicia lui e de la Dumnezeu (2 Cor. 3 5), slujbă de la Hristos (F. Ap. 20 24; 26 16—18), e Har (1 Cor. 15 10; Efs. 3 7—8; Cols. 1 25—29), Har de la Dumnezeu (2 Tim. 1 6), primit prin hirotonie, adică prin punerea mîinilor (1 Tim. 4 14), izvor de mîntuire pentru cel care-l primește și pentru cel care-l ascultă (1 Tim. 4 16; Mt. 10 1, 40—42; Lc. 10 16).

Preoții sînt apostoli chemați, aleși și trimiși de Hristos în lume (Mt. 28 19—20; Mc. 16 15; Lc. 10 1; Rom. 10 15; 1 Cor. 12 28—30; Evr. 5 4), rînduiți de El (Mc. 3 14) și de Duhul Sfînt (F. Ap. 1 8; 10 15; 20 28; 2 Tim. 1 14). Puterea lor e de la Dumnezeu (1 Cor. 3 9; 2 Cor. 6 1), ei sînt slugile lui Hristos și iconomii Tainelor lui Dumnezeu (1 Ccr. 4 1; Cols. 1 7; 1 Tim. 4 6). Ei au chemarea să se roage pentru credincioși (Efs. 1 16—17), să-i întărească în credință (F. Ap. 14 22), să-i mîngîie (1 Cor. 14 3), să-i lumineze (F. Ap. 26 18; 2 Ccr. 4 6), să slujească Sfintele Taine (1 Cor. 4 1), să facă slujba împăcării (2 Ccr. 5 18—20), să învețe cu blîndețe (2 Tim. 2 25), și cu asprime (1 Tim. 5 20; Tit 1 13), să vegheze (Iez. 33), să privegheze, să mîntuiască Sufletele și să răspundă pentru ele (1 Cor. 9 22; Evr. 13 17; Iez. 2; 3; 18; 33), să păstreze tradiția sfîntă (1 Tim. 6 20; 2 Tim. 1 14), să conducă Biserica (Ioan 21 15—19; 2 Cor. 11 28; 1 Petru 5 2), să slujească Domnului (F. Ap. 13 2; Rom. 15 16; D.A. o.c. p. 236).

Astfel, slujba aceasta așa de Sfîntă, înaltă, anghelicească, e Taină Dumnezeiască, venită și împuternicită de la Dumnezeu, înzestrată minunat de El cu mari și minunate Daruri ale Duhului Sfînt.

Preoția adevărată are continuitatea de la Hristos și Apostoli. Hristos e primul Preot Mare — Arhiercul — universal și etern. „Tu ești Preot în veac după rînduiala lui Melhisedec” (Ps. 109 4; Evr. 5

6; 7 17). Mîntuitorul Hristos a îmbrăcat cu Preoția aceasta Dumnezeiască pe Apostolii Săi. „Iată dau vouă putere... Precum m-a trimis pe Mine Tatăl și Eu vă trimit pe voi...” (Lc. 10 19; Ioan 20 21—23; 17 18). Sfinții Apostoli la rîndul lor au îmbrăcat cu Preoția aceasta pe unii dreptcredincioși creștini vrednici, luminați, aleși, hirotonindu-i pe unii: Diaconi, pe alții Preoți, pe alții Episcopi. Arhieriei aceștia la rîndul lor au hirotonit pe alții. Preoția aceasta cu puterile ei dată de Mîntuitorul Apostolilor, de Apostoli Episcopilor, Preoților și Diaconilor, apoi Episcopi din unii în alții pînă în prezent și pînă la sfîrșitul lumii, este asemenea unui fir sau lanț de aur, care leagă Preoția apostolică și Preoția creștină din vremurile Apostolilor pînă la sfîrșitul veacurilor. Hirotonia, cu punerea mîinilor și rugăciunea hirotonisitoare, e legătura trainică, sfîntă, legătura Harului care leagă Preoții prezentului de Taina puternică a Preoției apostolice. Va să zică, Harul Duhului Sfînt, care este revărsat peste Arhieriei noștri dreptcredincioși, care-l împart: Arhieriei, Preoților și Diaconilor, se trage de la Apostoli, care l-au primit de la Însuș Domnul nostru Iisus Hristos.

Preoția e de la Dumnezeu, nu de la oameni. „Nimeni — adeverește Apostolul — nu-și poate lua singur cinstea, dacă nu este chemat de Dumnezeu” (Evr. 5 4). Așijderea, nimeni nu poate propovedui cu har reînvietor, mîntuitor de Suflete, dacă nu e trimis de sus (Rom. 10 15), deoarece nu toți sînt: Apostoli, Învățători, Păstori, pentru desăvîrșirea Sfinților... (Efs. 4 11—13; 1 Cor. 12 28—30). Adevărata Preoție, înzestrată cu lucrătoare Haruri Dumnezeiești, este aceea care are legătura Harului cu Preoția Sfinților Apostoli, care au primit-o direct de la Mîntuitorul Hristos, prin revărsarea Duhului Sfînt în chip de vînt puternic ce vine repede și în chip de limbi de foc, care au șezut deasupra lor.

Creștinii trebuie să cinstească pe Preoții Bisericii. Creștinii trebuie a primi și cinsti pe Episcopi și Preoți, ca pe trimișii lui Dumnezeu (Mal. 2 7; 1 Cor. 4 1; Gal. 4 14). A asculta învățăturile lor (Mal. 2 7; Mt. 23 3; 1 Cor. 11 2; 16 16; 2 Cor. 7 15; Filip. 2 12; 1 Tes. 4 1; 2 Tes. 2 15; 3 4—14; Evr. 13 17; 1 Petru 5 1—5). A urma pilda lor (1 Cor. 4 16; 11 1; Filip. 3 17; 1 Tes. 1 6; 2 Tes. 3 7, 9). A urma credința lor (Evr. 13 7; 6 12). A-i respecta (1 Cor. 16 18; Filip. 2 19; 1 Tes. 5 12; 1 Tim. 5 17). A-i iubi (2 Cor. 8 7; 1 Tes. 6; 5 13). A se ruga pentru ei (Rom. 15 30; 2 Cor. 1 11; Efs. 6 18—19; Cols. 4 3; 1 Tes. 5 25; 2 Tes. 3 1; Evr. 13 18).

Cum se poartă oamenii de azi față de Preoți? Cînd o Biserică caută un preot, îi cere adesea:

- 1) Puterea unui vultur.
- 2) Farmecul unei lebede.

3) Drăgălășia unei porumbițe.

4) Marea prietenie a unei vrăbii

5) Orele de noapte ale unei bufnițe; și cînd au pus mîna pe această pasăre, ar vrea s-o hrănească cu mîncarea unui canar.

Ori ce fac creștinii preoților, fac lui Dumnezeu. Mîntuitorul cînd trimise pe Apostoli, așijderea pe Episcopi și Preoți în lume ca să conlucreze la mîntuirea Sufletelor, le zice: „Cel ce vă ascultă (cînsteste, primește) pe voi, pe Mine Mă ascultă... iar cine nu vă ascultă (necînsteste, ponegrește, leapădă, nu vă primește) pe voi, pe Mine... și pe Tatăl nu ascultă (necînsteste, ponegrește, leapădă) și nu vă primește” (Lc. 10 16; Mt. 10 40—42; 18 5; Lc. 9 48; 10 16; Ioan 12 44; 13 20; Gal. 4 14). „Oricine nu vă va primi pe voi, sau nu va asculta cuvintele voastre, atunci ieșind din casa sau din cetatea aceea, să scuturați și praful de pe picioarele voastre. Adevărul vă spun, că în ziua Judecării va fi mai bine de Sodoma și de Gomora, decît de cetatea aceea” (Mt. 10 14—15; Lc. 9 4—5).

Preoții trebuiesc cinstiți, că sînt mari înaintea lui Dumnezeu. Obicei păcătos are majoritatea creștinilor care hulesc pe săraci și mai ales pe Preoții lui Dumnezeu. Să se știe însă că aceștia pe care lumea îi necînsteste, vîrsînd asupra-le balele și lăturile nelegiuitelor clevetiri, sînt cinstiți, vrednici și mari înaintea lui Dumnezeu... Săracii binecredincioși sînt atît de mari, cît este Însuși Domnul Hristos de Mare, de oarece El nu-i numește pe ei: nici slugi, nici prieteni, ci îi numește „frați ai Săi” în Sf. Evanghelie, zicînd: „Orice ați făcut unuia din acești frați mai mici ai Mei, Mie ați făcut” (Mt. 25).

Preoții iarăși atît sînt de mari, fără de asemănare, că după Dumnezeu nu se află nici în cer, nici pe pămînt, care să poată să fie asemenea cu ei. Ei sînt mai mici decît Dumnezeu, dar sînt mult mai mari decît oamenii. Ei nu sînt Îngeri fără trup, însă cu Darul Preoției, ei sînt îngeri în trup (Evr. 13 17; Mal. 2 7; Gal. 4 14; Mc. 1 2; Mal. 3 1; Mt. 11 10; Lc. 7 27; Apc. 2 1, 8, 12, 18; 3 1, 7, 14; Eș. 23 20—22; Iez. 2; 3; 18; 33), mai mari decît Îngerii din ceruri. Aceasta cunoscîndu-o Sf. Efrem Sirul, zice așa despre Preoție: „Preaslăvită minune este Preotul! El are o putere uriașă. De cer se atinge, cu Îngerii petrece și cu Dumnezeu are mare împărtășire...”. Pentru a cunoaște mărimea Preoților acestora batjocoriți de creștinii cei nesocotiți la minte, rogu-vă a socoti bine să vedeți puterea cea mare pe care o au ei în cer și pe pămînt, mijlocind înaintea lui Dumnezeu pentru mîntuirea oamenilor.

Dumnezeu a dat Preoților puterea de a ierta păcatele oamenilor. „Tatăl Ceresc — învață Sf. Ioan Gură de Aur și fericitul Augustin — a dat toată judecata Fiului (Ioan 5 22), iar Fiul a dat toată judecata Apostolilor, Episcopilor și Preoților... (Mt. 16 18—19; 18

18—20; Ioan 20 21—23). Preoții Iudeilor aveau puterea de a curăți trupul de lepră, sau mai bine zis nu de a curăți, ci numai de a fi martori la curățirea celor leproși (Lev. 14); iar Preoții Noului Testament au primit puterea nu de a fi martori ai celor ce se curătesc: ci de a curăți, și încă nu de lepra corpului; ci de întinăciunea Sufletului. Ei au primit o putere așa de mare, în ce fel n-a dat Dumnezeu nici Îngerilor, nici Arhanghelilor, fiindcă nu Îngerilor a zis: „Ori câte veți lega pe pământ, vor fi legate și în cer, și ori câte veți dezlega pe pământ, vor fi dezlegate și în cer”. Și iarăși: „Luați Duh Sfânt... Cum m-a trimis pe Mine Tatăl și Eu vă trimit pe voi. Cui veți ierta păcatele, se vor ierta; iar ale căroră păcate veți ținea, ținute vor fi” (Mt. 16 17—19; Ioan 20 21—23). Puterea de a lega o au și căpeteniile pământului, dar ele pot lega numai corpurile. Puterea Preoților se atinge de Sufletul omului și se înalță pînă la cer, fiindcă ceia ce Preoții hotărăsc pe pământ Dumnezeu confirmă în cer și Stăpînul e de acord cu părerea robilor Săi... Părinții trupești nu pot da nici un ajutor copiilor lor, cînd aceștia ofensează pe vreun om însemnat și puternic. Preoții însă împacă pe fiii lor spirituali nu cu împărații, nu cu puternicii pământului; ci cu Însuși Dumnezeu...”.

Odată Mîntuitorul iertînd păcatele slăbănogului adus de patru oameni pentru tămăduire, cărturarii și fariseii care erau de față, au cîrtit, zicînd în sineși: „Cine este Acesta care iartă păcatele? Cine poate ierta păcatele? Numai unul Dumnezeu poate ierta păcatele oamenilor!” Cu adevărat, cel ce iartă păcatele ori este Dumnezeu, ori are putere Dumnezeiască într-însul. Preoții fac aceasta cu putere așa de mare, încît iartă păcatele, precum vedem și mărturisim aceasta. Din aceste lucrări minunate, supraomenești, oare poate cineva să spună, că acești mici, necinstiți de pleava creștinismului, nu sînt alți dumnezei în lume? Ascultați și alt exemplu mai grăitor: De ați vedea aici de față, de o parte arapi negri, care să fie răniți de vrăjmași cu răni de moarte și legați cu lanțuri tari. De altă parte să vedeți un om puternic în lucru și în cuvînt, care să le zică: „Oameni decăzuți, înnegriți de păcate și nefericiți, să fiți slobozi din legăturile voastre, să fiți tămăduiți de rănilor voastre, să se curețe și să cadă de pe corpurile voastre acea negreală care vă întunecă”. În acel moment, de ați vedea căzînd de pe mîinile și picioarele lor lanțurile grele, curățindu-se de răni și negreală corpurilor lor prăfăcîndu-se în albiciune, oare ce a-ți zice pentru acel om? Cum vi s-ar părea puterea lui? Eu sînt încredințat că ați mărturisi că acel om este peste toți oamenii, că este pogorît din cer și că este alt dumnezeu și om aici pe pământ. Socotiți bine acum. Acest om cu putere uriașă este unul din cei mici (Preoții) pe care îi nescotește lumea. Arapii negri sînt păcătoșii, pe care păcatele îi fac mai întunecați decît dracii. Aceștia sînt toți răniți, pentru că de

cîte ori păcătuiesc, de atîtea ori se întipărește în Sufletul lor rană de moarte. Ei sînt legați cu lanțuri grele, pentru că păcatul îi face robii diavolului... Aici vine micul acela, Preotul nesocotit, defăimat de lumea care zace în cel rău (1 Ioan 5 19; Gal. 1 4), și cu un cuvînt al lui: „Iertate să-ți fie păcatele”, face la Sufletele păcătoșilor lucruri mai slăvite decît acelea ce ați auzit mai sus. Dezleagă legăturile păcatelor, vindecă rănilor, îi curățește de tina și negreală păcatelor, îi mîntuiește din ghearele diavolilor, îi împrietenește cu Dumnezeu, și se vor desfăta totdeuana, în vecii vecilor cu oștile îngerești și cu mulțimile Sfinților în cer.

Preotul are aici pe pământ o putere mai mare decît a Sfinților din ceruri, pentru a lucra la mîntuirea păcătoșilor. Ei bine, acum cum vi se pare acest mic, nesocotit și defăimat om, îmbrăcat cu Darul Preoției? Spuneți, oare să aibă pe pământ pe cineva mai mare decît el? Dar ce să zic pe pământ, nici în cer, afară de Dumnezeu, micul acesta nu are pe nimenea asemenea lui. Aceasta voi dovedi-o iarăși aici. Luați seama pentru omul acela despre care zice Sf. Evanghelie, că se pogora din Ierusalim în Ierihon și a căzut între tîlhari, care dezbrăcîndu-l, l-au bătut, lăsîndu-l abia viu. În situația aceluia om zăcînd pe cale mai mult mort, văd aievea pe mulți creștini ortodocși (cu numele, nu cu faptele) care zac plini de răni ucigătoare de Suflet, căzînd cu fețele la pământ, cerînd ajutor de la toți, întristîndu-se și plîngînd amarnic, nu atît pentru viața pămîntească, care se macină și se scurtează vîzînd cu ochii; ci pentru Sufletele rănite și înnegrite de păcate, cu care împovărîndu-se, se pogoară în pierzare, în munca veșnică a iadului. Să vină aici toți împărații pământului, să vedem de au atîta putere, ca să mîntuiască Sufletele acestor ticăloși osîndiți, din nevoia veșnicei morți! Dar ce zic eu împărații și puternicii lumii aceștia? Să vină Îngerii Raiului: Heruvinii cei cu ochi mulți, Serafimii cei cu cîte șase aripi, Scaunele, Domniile, Începătoriile, Puterile, Stăpîniile, Arhanghelii și Îngerii și toate oștile îngerești, să vedem de le va ajunge pînă într-atîta puterea. Lasă să ia împreună cu ei în ajutor toate cetele Sfinților, să alerge Mucenicii, să năvălească Apostolii, să grăbească Cuvioșii, Dreptii, Proorocii, Patriarhii, Ierarhii și toți sfinții. Să se pogoare împreună cu ei însăși Preacurata Stăpînă Maica lui Dumnezeu, Împărăteasa Îngerilor și a oamenilor! Ce vi se pare? Socotiți că va putea toată această mare adunare cerească și toți Sfinții să dezlege pe păcătoșii aceștia din legătura păcatelor care-i trage în iad? Pot să ierte și să vindece Sufletele acestora care zac în păcate mai morți? (Ier. 15 1; Eș. 32 11—12; 1 Împ. 7 6; Iez. 14 14—16, 20). De o va zice cineva aceasta (că ar putea), acela nu crede drept asemintelor Sfintei noastre Credințe, nici este din turma lui Hristos. Aceasta o arată Mîntuitorul în Sf. Evanghelie. Îngerii toți pot să

mijlocească, Sfinții să se roage, dreptii să se cucerească, Maica Lui să mijlocească pentru ca ticăloșii aceia păcătoși să ia dezlegarea păcatelor lor; însă a-i dezlega și a-i ierta de păcate, nu pot nici unul din Sfinți. Pricina este aceasta: că puterea de a „lega și a dezlega“, a „ierta și ținea“ nu o au Sfinții din cer; ci o au Preoții pe pământ (Mt. 16 18—19; 18 18—19; 28 18—20; Ioan 20 21—23).

Acum dar, ceea ce nu pot face toate cetele Sfinților în cer, vedeți cum o săvârșește pe pământ unul din acești mici? Lasă să se pogoare și aici după întimplare un Preot oarecare și să vadă pe cel ce zace pe cale mai mort, care cere ajutor și mîntuire sufletească, lasă să vadă lacrimile, să audă suspinurile, lasă-l să se plece căinței și cererii păcătosului creștin, să blagoslovească cu mîna aceea pe care cei semeți nu primesc s-o sărute cu evlavie, lasă să zică numai: „Eu nevrednicul Preot și Duhovnic, cu puterea ce-mi este dată, te iert și te dezleg de toate păcatele tale, în Numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh... Amin“. Atunci ve-ți vedea străine, înfricoșate și preaslăvite lucrări minunate. Îndată la această dezlegare și iertare, se mîntuiește Sufletul acela păcătos de nevoia veșnicilor munci. Se dezleagă legăturile păcatelor, fug dracii, se bucură fericiții Îngeri, și aceiași Dumnezeiască Dreptate care ținea scoasă sabia răsplătirei asupra păcătosului, o trage înapoi, o pune iarăși în teacă și toată se îmblînzește.

Așa-i că nici în cer, nici pe pământ nu este nimeni, afară de Dumnezeu, care să aibă atîta putere, atîta stăpînire, cîtă au pe pământ și în cer acești mici, adică Preoții?

Isus Navi a oprit soarele pe cer. Preotul nu numai că oprește, ci chiar și coboară pe Soarele Dreptății pe Jertfelnicul pe care Liturghisește. Veniți să vedeți o altă lucrare și mai minunată a acestor mai mici? Toate fapăturile au rămas uimite, cînd Isus Navi a poruncit soarelui să stea nemișcat, în loc pe cer, pînă ce va birui pe vrăjmașii lui (Is. Navi 10 12—14). Dar cu cît mai virtos socotiți, că s-ar minuna, dacă același Isus ar zice soarelui, nu să stea nemișcat pe cer; ci să se pogoare pe pământ. Adevărat, înfricoșat lucru ar fi acesta. Totuși, nu este nimic în asemănare cu ceia ce face Preotul în Sf. Altar. Stînd înaintea Sf. Jertfelnic, rugîndu-se, el nu poruncește soarelui acestuia care se vede; ci pune sub datorie, cu cuvintele și cu rugăciunea lui, pe Soarele Cel de Taină al Dreptății, pe Însuși Unul-Născut Fiul lui Dumnezeu să Se pogoare din cer, și cu puterea Tatălui Ceresc și cu conlucrarea Duhului Sfînt, să prefacă Pîinea și Vinul, aduse și sfințite pe Jertfelnic, în Prea Sfîntul Său Trup și Sînge, să le facă iarăși Jertfă vie pentru iertarea păcatelor noastre. Aceasta o face Preotul nu numai o dată ca Isus Navi, ori numai de două ori, numai de nouă ori; ci în tot anul, în toate zilele, cînd el

vrea și ori în ce localitate ar pofti! Nu este și aceasta o putere de care se minunează și Îngerii?

Preotul, prin strălucirea Preoției sale, este asemenea Fiului lui Dumnezeu. Pe Melhisedec îl numește Sf. Ap. Pavel asemenea cu Fiul lui Dumnezeu (Evr. 7), pentru că a adus pîine și vin (simple) jertfă lui Dumnezeu. Acelea erau numai o închipuire a Dumneziesților Taine. Oare cum vom putea noi să numim după vrednicie pe Preoții noștri, care în toate zilele aduc nu închipuirile; ci adevărul? Nu umbrele; ci același Trup și Sînge al Mîntuitorului nostru Iisus Hristos Dumnezeu?

Aleșii lui Dumnezeu dădeau un mare și deosebit respect preoților. Cunoscînd această putere supraomenească pusă de Dumnezeu în persoana Preoților, aleșii Lui, chiar și cei cu viață mai puțin sfîntă, le dădeau un mare și deosebit respect. Privitor la respectul și ascultarea pe care poporul trebuie să le dea Preotului ales de Dumnezeu spre a-i conduce bine, Dumnezeu, prin Sf. Scriptură, zice așa: „Iată, Eu trimit pe Îngerul (Preotul) Meu înaintea feții tale, ca să te păzească pe cale și ca să te ducă în pămîntul care l-am gătit ție. Ia aminte de tine însuși și ascultă de dînsul și nu-i fii necredincios lui, pentru că nu se va lăsa el după tine, ci tu trebuie să te lași după dînsul, că Numele Meu este peste el...“ (Eș. 23 20—21; Iez. 2; 3; 18; 33). Duhul Sfînt prin înțeleptul Isus Sirah, zice: „Cu tot Sufletul tău teme-te de Domnul și pe Preoții Lui cinstește-i. Cu toată puterea iubește pe Cel ce te-a făcut pe tine și pe slugile (trimișii, Preoții) Lui să nu le părăsești. Teme-te de Domnul și cinstește pe Preot și-i dă lui parte (din agoniselile tale) precum ți s-a poruncit. Pîrgă, jertfe pentru (iertare de) păcat, darul brațelor, jertfele sfințeniei, și pîrga celor sfînte“ (Is. Sir. 7 30—32).

În legea veche a lui Moisi, necinstea adusă Preotului așa de mare se socotea, încît Însuși Dumnezeu a poruncit, prin Moisi, că de va îndrăzni cineva cu semeție a necinsti și a nu asculta porunca Preotului, omul acela să se dea morții (2 Lege 17 12). Acum socotiți, de cîtă osîndă sînt vrednici aceia care cutează a se semeți, a necinsti și huli pe Preoții Sfintei Bisericii, care covîrșesc în Dar, în vrednicie și în putere pe Preoții legii vechi? Sfinții Părinți ai Sf. Biserici Ortodoxe, au sfătuit întotdeauna pe credincioși a a sculta chiar și pe Preoții cu viață mai păcătoasă, dar care îi învață bine. Ucenicul Sfîntului Ioan Evanghelistul Sf. Policarp Episcopul Smirnei (+166 d. Hs.) pretindea credincioșilor: „Să se supună Preoților ca lui Dumnezeu și ca Domnului Hristos“ (Epist. ad. Philip. cap. 5).

Sf. Grigore Teologul (328—389 d. Hs.) observînd îndoiala unora din credincioși față de Preoții cu felurite scăderi morale, îi sfătua așa: „Tot cel ce contribuie la curățirea ta, este vrednic de credință, numai să facă parte din numărul celor ce au primit putere, și să nu

fie condamnat și depărtat de Biserică. Nu judeca pe judecătorii tăi, tu care pretinzi lecuirea răului. Nu cerceta vrednicia celui ce te curățește. Nu face alegere, privind la originea, la părinții celor rânduți spre aceasta. Cu toate că unul e mai bun sau mai rău decât altul, totuși, fiecare îți este superior. Judecă astfel: Ai două inele, unul de aur și altul de fier. Ambele au pe ele chipul împărătesc. Ambele peceti ale inelelor sînt aplicate pe ceară. Prin ce se deosebesc una de alta? Prin nimic. Observă ambele inele aplicate pe ceară și dacă te pretinzi mai înțelept decât toți, spune care-i chipul celui de fier și care al celui de aur? Și pentru ce chipurile sînt egale? Căci deși unul e de aur și altul de fier sau argint, prin urmare deosebite prin materialul lor, totuși, chipurile sînt egale. Așa să privești și tu la fiecare, căci deși unul îl covârșește pe altul prin viață, totuși, puterea botezului e aceeași, și fiecare dintre cei ce sînt învățați în aceeași credință, te poate face să pășești pe calea perfecțiunii...“ (Cuv. la Sf. Botez).

„Ce spui tu creștine — zice fericitul Teofilact (+1108 d.Hs.) — că Arhiereul și Preotul tău este rău? De este după credință rău, adică de are dogme ereticești și hulitoare, fugi de dînsul, măcar de ar fi și Anghel din cer. Dar de este rău după viață și după petrecere, spune-te lui... Te supui tu creștine Arhiereului tău? De odihnești pe Preotul și pe Proestosul tău, îi faci lui mai ușoară greutatea purtării de grijă ce o are pentru mîntuirea ta, fiindcă el primește bucurie cînd tu te supui lui. Iar de-i zici împotriva și te arăți fără de omenie, el cu neomenia ta aceasta, totuși va priveghea și va purta grijă de Sufletul tău. Însă de nu vei îndrepta nesupunerea ta, Arhiereul și Preotul tău va suspina către Dumnezeu împotriva ta. Și suspinarea lui nu-ți va fi ție de folos; ci îți va fi foarte, foarte vătămătoare și păgubitoare. Vezi iubitele, că Sf. Ap. Pavel nu iartă Arhiereului și Preotului să izbîndească asupra nesupușilor cu alt chip, decât cu singură suspinarea. Suspina aceasta pricinuieste Arhiereului și Preotului blîndețe și îndelungă răbdare; iar celor ce nu se supun și nu se mai îndreaptă, aprinde mai mult asupra lor focul muncii, fiindcă îndeamnă pe Dumnezeu a se face mai aspru pedepsitor al nesupușilor acelora. Tu creștine, care nu te supui Arhiereului și Preotului tău, nu te face nebăgător de seamă pentru că este numai suspin izbînda lui cea asupra ta; ci pentru aceasta teme-te mai mult, pentru că suspinul acesta, părut mic ajunge la urechea Domnului, și te dă pe tine urgiei Lui“ (Vezi mai pe larg T.T. o.c. la ep.c. Evr. 13 17).

Fericitul Augustin (354—430 d.Hs.), la nedumerirea unora dacă viața păcătoasă a unora din Preoți n-ar împiedica lucrarea sfințeniilor, răspunde în acord cu Sf. Grigore Teologul și Sf. Ioan Gură de Aur, că viața necurată a slujitorilor Altarului, tot atît

de puțin ar împiedica sfințenia Tainelor, ca și un canal sec curgera unui rîu, care nici o dată nu seacă; sau fertilitatea semințelor, dacă ar fi semănate de o mîină necurată... Darul aparține totdeauna lui Dumnezeu, deci tot lui Dumnezeu aparține și Taina. Omului nu-i aparține decât serviciul. Dacă el este bun, atunci e de acord cu Dumnezeu și lucrează cu El; iar dacă este rău, atunci Dumnezeu prin el săvîrșește forma văzută a Tainei și Însuși El dă Darul nevăzut. Nu trebuie să se creadă că de la inovații și acțiunile omului depind Dumnezeieștile Taine. Ele sînt Sfinte prin faptul că aparțin lui Dumnezeu și se săvîrșesc și se sfințesc de El Însuși...“.

Sf. Antonie cel Mare — ne istorisește Sf. Atanasie — era atît de mare și de vestit în bunătăți, încît se cutremurau de el dracii, și fiarele pustietăților i se supuneau. Acest mare Sfînt Părinte al călugărilor, cînd întîlnea un Preot în cale, își pleca la pămînt genunchii săi înaintea Preotului, și nu se scula de la pămînt mai înainte de a-i săruta mîna și de a lua blagoslovenie de la el (V. Sf. 17 ian.). Acum însă, nu un mare și renumit Cuvios ca Antonie, nu niște Sfinți; ci niște oameni netrebniți și păcătoși, nu numai că nu primesc a săruta mîna Preotului; ci se și pornesc asupra lui cu semeția limbilor lor slobode, și-l dojenesc, îl înfruntă, îl necinstesc, aruncînd asupra lui balele și lăturile feluritelor grăiri de rău! Judece și mărturisească fiecare din cei care citiți, auziți și ascultați acestea: Este aceasta credință Dumnezeiască? Este aceasta faptă creștinească?

Cei ce grăiesc de rău, judecă, osîndesc și defaimă pe Preoții lui Dumnezeu, groaznică judecată și osîndă își agonisesc lor însăși. La auzul acestor cuvinte, parcă văd aievea pe mulți sărind în sus și zicînd: „Preoții noștri mai sînt ca Preoții acelor vremuri? Aceia — zic ei — aveau fapte bune, aceștia sînt înrăutățiți. Aceia erau cucernici, osîrdnici, aceștia sînt leneși. Aceia erau postitori, aceștia sînt lacomi și bețivi. Aceia erau fără răutate, aceștia sînt vicleni. Aceia erau toți Duh, iar aceștia sînt toți trup, pentru aceia dar după dreptate aceștia se necinstesc de noi!“ Ei bine! Acum, după capetele acestora trebuie să nu mai avem nicidecum Preoție? Să fim ca dobitoacele necuvîntătoare? Ei, acum, să zicem și noi că e drept așa după cum vociferează gura clevetitorilor zavistnici, care văd pe Preoți numai prin ochelarii negri ai disprețului! Dar mai întîi de toate voi zice și eu cu Dumnezeiasca Scriptură: Grăitorilor de rău! Cine v-a pus pe voi boierași, judecători peste noi? „Cine ești tu care judeci pe sluga străină? Domnului său stă sau cade. Și va sta, că Dumnezeu este puternic a-l pune pe dînsul să stea... Judecata cu care judeci pe altul vei fi judecat, osînda cu care osîndești pe altul vei fi osîndit, și măsura cu care măsoară ți se va măsura — zice Domnul... Pentru aceasta ești fără de răspuns o omule, tot cel ce judeci; căci în ceia ce judeci pe altul însuși te osîndești,

că aceleași faci cel ce judeci... Făcînd acestea, tu crezi că vei scăpa de judecata lui Dumnezeu?..." (Mt. 7 1—2; Lc. 6 37—38; Rom. 14 3—4, 10, 13; 1 Cor. 4 3—5; Iac. 4 11—12).

Cine a dat volnicia aceasta mirenilor să ia seama la viața Preoților și să viclenească faptele lor? Împăratului creștin și Sfînt, marelui Constantin, i-au spus oarecari pîrîtori despre un Preot, că petrece viață rea și preacurvească. Atunci luminatul împărat auzînd, n-a vrut să cerce, nici să iscodească viața și faptele Preotului; ci, ca un iubitor de Hristos ce era, a zis: „Dacă a-și vedea eu cu ochii mei pe Preot făcînd păcatul, l-aș acoperi cu mantia mea". În timpul soborului din Nicheia, aducînd oarecine o pîră asupra unor Preoți și Episcopi, n-a vrut fericitul nici s-o citească; ci rupînd-o imediat, a aruncat-o în foc unde a ars, și a zis aceste cuvinte vrednice de pomenire: „Să nu dea Dumnezeu ca să judec eu vreodată pe Preoții lui Dumnezeu". Acum iată vedem că ce n-a făcut un împărat așa de mare și de Sfînt, îndrăznesc a face niște oameni proști, păcătoși, nefericiți și nevrednici!!! Ei ar trebui să se judece mai întîi pe dînșii, că Preoții multe din metehnele acestea de care ei îi învinuiesc, le au tot de la ei. Astfel, ori cu ce vor judeca oamenii lumii aceștia deșarte pe Preoții lui Dumnezeu, judecata, osînda și defăimarea aceia se răsfrînge, se întoarce și cade asupra capetelor lor. Asupra acestora care nesocotesc pe Preoții lui Dumnezeu, vin vaiurile rostite de Mîntuitorul în Capernaum celor care-L nesocoteau: „Vai ție Capernaume, care pînă la cer te-ai ridicat, pînă la iad te vei pogori" (Mt. 11 23).

Sf. Ioan Gură de Aur, vorbind despre înalta dregătorie a Preoției, zice așa: „Cei ce țin locul Domnului Hristos sînt Preoții. Cel ce cinstește pe Preotul lui Hristos, pe Hristos îl cinstește. Iar cel ce sudue pe Preotul lui Hristos, pe Hristos îl sudue și necinstește pentru că Hristos i-a lăsat pe Preoți în locul Său ispravnici în Biserica Sa" (Com. la Mt. 17).

Ei bine, dacă un boier nu poate suferi să-i necinstească cineva pe ispravnicul său pe care l-a lăsat să-i chivernisească niscaiva case sau proprietăți ale lui, oare cum va putea suferi Domnul Hristos a I se necinsti Preoții Lui pe care i-a lăsat ispravnici în Biserica Sa? (1 Cor. 4 1). Au credeți că vor scăpa nepedepsiți unii ca aceia în lumea aceasta și în cea viitoare? Să ne socotim bine și apoi să grăim. Au n-ați citit niciodată în Sf. Scriptură, ce s-a întîmplat lui Noe, cînd a băut și s-a îmbătat? S-a desbrăcat de tot în casa sa și dormea. Atunci a văzut fiul său Ham goliciunealui, și în loc de a-l acoperi ca pe un tată, a ieșit afară și l-a grăit de rău către frații săi. Aceia ca niște fii bun, cucernici și înțelepți, au mers de au acoperit goliciunea tatălui lor, fără a-și întoarce fețele lor să-l vadă. Ce a urmat după aceea? „Se trezi Noe din vin — zice Sf. Scrip-

tură — și cunoscă cîte-i făcu lui feciorul cel mai tînăr, și zise: „Blestemat să fie Ham feciorul, slugă va fi fraților lui, să se facă slugă supusă fraților săi". Atîta a zis bătrînul Noe, și pînă astăzi și pururea în veci va fi blestemat neamul lui Ham.

Aceasta să socotiți fiii mei iubiți că se va întîmpla și tuturor acelora care nesocotesc, necăjesc, judecă, osîndesc și obidesc pe preoții lui Dumnezeu. Iubitorii de Dumnezeu creștini, să se păzească de a cleveti pe Preoții lui Dumnezeu, pentru ca să cîștige blagoslovenia lui Sim și Iafet. Pentru aceasta noi rugăm pe Milostivul Dumnezeu, ca să v-o dăruiască tuturor bunilor creștini, în această lume și în cea viitoare. Amin.

„Cel ce se teme de Dumnezeu — zice Sf. Ioan Gură de Aur — nu iscodește; ci crede, împlînzește, jertfește, cinstește, mărește, cîntă și laudă". Unii ca aceștia cunoscînd bogățiile sfințeniei care sînt în Biserica Domnului dimpreună cu sfințenia și puterea înaltei dregătorii Preoțești, se luminează, se sfințesc, se bucură de pace și au pe Dumnezeu cu dînșii întotdeauna... (Prel. d. Mitrop. Antim Ivi-reanul, Sf. Ioan Hrisostom, Sf. Grigore Teologul, feric. Augustin, Teofilact, ș.a.).

„Cel ce vă ascultă pe voi, pe Mine Mă ascultă; cel ce vă nesocotește pe voi, pe Mine Mă nesocotește; iar cel ce Mă nesocotește pe Mine, nesocotește pe Cel ce M-a trimis pe Mine... Cel ce nu este cu Mine, împotriva Mea este, și cel ce nu adună cu Mine, risipește" (Lc. 10 16; Mt. 12 30).

Pedeapsa bîrfitorilor sau clevetitorilor. Marele Prooroc Moisi a fost cu adevărat „mare" înaintea lui Dumnezeu și înaintea a tot poporul, fiind în același timp: împărat (adică conducătorul suprem al poporului Israilit liberat din robia Egiptului, I. Flavie, Antig. IV, 8, 49). Acest Moisi a fost așa de slăvit înaintea lui Dumnezeu, încît a fost văzut la Schimbarea la Față a Domnului Hristos, stînd de-a dreapta Sa. Tot despre el ne spune și Sf. Efrem Sirul, că a fost Preot mare, pentru că vorbea cu Dumnezeu față către față (Eș. 33 17), rugîndu-l-se Lui pentru tot poporul său. Acest mare Sf. Prooroc avea o soră cu numele Maria, care avea boala cîrtirei — clevetirei și a vorbelor deșarte (boală foarte rea, urîță, primejditoare mîntuirii, pe care o au azi multe femei, fete, chiar și mulți bărbați). Ea era sora mai mare a lui Moisi și Aaron, fiica lui Amram. Aceasta veghease coșulețul cu pruncul Moisi pus pe apa Nilului, vorbi cu fata lui Faraon, care găsi copilul, și-i aduse doică pe mama sa. La ieșirea cu tot poporul din Egipt și trecerea prin Marea Roșie, vîzîndu-se toți pe malul opus, Maria cîntă un imn frumos, conducînd corul femeilor. Atunci primi titlul de profeteasă. Cu toate acestea, avea și ea boala limbuției. Ea îndrăzni într-un moment să se ridice

cu Aaron contra fratelui său Moisi, a Preotului acestuia mare și Sfânt. Moisi era căsătorit cu o etiopiancă, arabă. Acesta a fost motivul pentru care Maria clevea, ponegrea pe fratele său mai mic Moisi, zicînd între altele dimpreună cu Aaron: „Oare numai cu Moisi a grăit Domnul? ...”. Atunci Domnul a zis lui Moisi, Aaron și Mariei: „Ieșiți cîteș trei la Cortul adunării”. Și au ieșit toți trei. Atunci s-a coborît Domnul în stîlpul cel de nor, a stat la ușa Cortului și a chemat pe Aaron și pe Mariam, și au ieșit amîndoi. Apoi a zis: „Ascultați cuvintele Mele: De este între voi vreun Prooroc al Domnului, Mă arăt lui în vedenie și în somn vorbesc cu el. Nu tot așa am grăit și cu robul Meu Moisi, el este credincios în toată casa Mea. Cu el grăiesc gură către gură, la arătare și aievea, iar nu în gîcături, și el vede Fața Domnului. Cum de nu v-ați temut să cîrțiți împotriva robului Meu Moisi?” Atunci s-a aprins iuțimea miniei Domnului asupra lor, și depărtîndu-se Domnul, s-a depărtat și norul de la cort. Și iată Mariam s-a făcut albă de lepră, ca zăpada. Aaron cînd s-a uitat la Mariam, iată era leproasă. Atunci Aaron a zis către Moisi: „Rogu-mă, domnul meu, să nu ne socotești păcatul că ne-am purtat rău și am păcătuit! Nu îngădui dar să fie Mariam, ca cel născut mort, al cărui trup, la ieșirea din pîntecele mamei sale, e pe jumătate putred”.

Atunci Moisi a strigat către Domnul și a zis: „Domnezeule, vindecă-o!” Domnul însă a zis către Moisi: „Dacă tatăl ei ar fi scuiat-o în obraz, oare n-ar fi trebuit să se rușineze șapte zile? Așadar să fie închisă șapte zile afară de tabără, după aceea să intre”. Și a șezut Mariam închisă afară din tabără șapte zile și poporul n-a plecat la drum pînă s-a curățit Mariam (Num. 12).

Iată cum a pedepsit Dumnezeu pe cei ce clevesc și ponegresc pe Preoții Săi!

Credincioșii sînt îndatorați a asculta și urma pe Păstorii lor, bun și adevărați (Lc. 10 16; 1 Cor. 16 16). Trebuie a-i primi ca pe: solii, trimișii, Îngerii lui Dumnezeu (Mal. 2 7; 1 Cor. 4 1; Gal. 4 14), să le urmeze credința adevărată (Evr. 13 7), să-i iubească (1 Tes. 5 13), să-i roage a face rugăciuni pentru ei (Efs. 6 18—19; Cols. 4 3; 1 Tes. 5 25; 2 Tes. 3 1), să se îngrijească de întreținerea lor (1 Cor. 9 11—14; 1 Tim. 5 17—18) ca de părinții lor (1 Cor. 4 15; Gal. 4 19), fără a se semeți și îndărătnici contra lor ca să nu cadă în primejdii vremelnice și veșnice (Eș. 23 20—22; 1 Imp. 8 4—8; Is. Sir. 7 31; Evr. 13 17), fiindcă ei sînt slujitorii lui Dumnezeu și ai mîntuirii noastre.

Numirile sfinților Liturghisitori în lumina Dumnezeieștilor Scripturi. Sfinții Liturghisitori ai Bisericii lui Dumnezeu poartă în Dumnezeieștile Scripturi următoarele numiri: Trimii Celui veșnic (Agheu 1 12—14), trimii lui Hristos (Ioan 4 38; 15 16; 17

18—19; 20 21; 2 Cor. 5 20; Efs. 6 20), Presbiteri (F. Ap. 14 23; 15 6; 16 4; 1 Tim. 4 14; 5 17), Îngerii Bisericii (Apc. 1 20; 2 7, 8, 12, 18; 3 1, 7, 14), Apostoli ai lui Hristos (1 Cor. 1 7; Gal. 1 7. 1 Tim. 1 7; Tit. 1 7; 1 Petru 1 7), conlucrători (Filip. 2 25; Cols. 1 7; 1 Tes. 3 2; Filimon 1 7), conluptători (Filip. 2 25; Filimon 1 2), săvîrșitori Tainelor Dumnezeiești (1 Cor. 4 7), împărțitori ai grației lui Dumnezeu (1 Petru 4 10), învățători (Is. 30 20—21; F. Ap. 13 7; 1 Cor. 12 28; Efs. 4 11; 1 Tim. 2 7; 2 Tim. 1 17), iconomi ai lui Dumnezeu (Tit 1 7), trimii de la Dumnezeu (2 Paral. 36 16; Is. 44 26), trimii Bisericii (2 Cor. 8 22), evangheliști (Efs. 4 11; 2 Tim. 4 5), Episcopi (F. Ap. 20 28; Filip. 1 7; 1 Tim. 3 1—2; Tit 1 7), oamenii lui Dumnezeu (2 Lege 33 1; 3 Imp. 13 1; 17 24; 4 Imp. 9, 11, 13; 2 Paral. 8 14; Ezdra 3 2; 1 Tim. 6 17), vestitori ai lui Dumnezeu (2 Paral. 36 16; Is. 44 26), Îngeri, soli sau vestitori ai Domnului puterilor (Mal. 2 7; 3 1; Mc. 1 2; Mt. 11 10—11; Lc. 7 27—35; Gal. 4 14; Apc. 1 20; 2; 3), slujitori ai lui Dumnezeu (Is. 61 6; 2 Cor. 6 4), slujitori ai Domnului (Efs. 6 21; Cols. 4 7), slujitori ai lui Hristos (Rom. 15 16; 1 Cor. 4 7; Cols. 1 7; 1 Tim. 4 6), slujitori ai Bisericii (Iez. 45 4), slujitori ai Evangheliei (Efs. 3 6—7; Cols. 1 23), slujitori ai Cuvîntului (Lc. 1 2), Slujitori ai Noului Așezămînt (2 Cor. 3 6), slujitori ai Bisericii (Cols. 1 24—25), slujitori ai dreptății (2 Cor. 11 15), lucrători (Mt. 9 38; Lc. 10 ; 2 Tim. 2 15), conlucrători ai lui Dumnezeu (1 Cor. 3 9; 2 Cor. 6 1), Păstori și Presbiteri (Ier. 3 15; 23 4; Tit 1 5; Iac. 5 14; 1 Petru 5 1), pescari de oameni (Mt. 4 19; Mc. 1 17; Lc. 5 10), predicatori (1 Tim. 2 7; 2 Tim. 1 17), predicatori ai dreptății (2 Petru 2 5), păzitori și străjeri (Is. 62 6; Ier. 6 17; Iez. 3 17; 33 7), slugi ale lui Dumnezeu (1 Paral. 6 49; Neem. 10 29; Dan. 6 21; F. Ap. 16 17; Tit 1 7; Iac. 1 7), slugi ale Domnului (2 Tim. 2 24), slugi ale lui Iisus Hristos (Rom. 1 7; Filip. 1 7; Iuda 1 7), slugi ale Bisericii (2 Cor. 4 5), ostași ai lui Hristos (2 Tim. 2 3—4), martori (Lc. 24 48; F. Ap. 1 8; 5 32; 26 16), Diaconi (F. Ap. 6, 2—6; 8 5; Filip. 1 7; 1 Tim. 3 8).

Efectele preoției, sînt împărțirea Harului Dumnezeiesc pentru a putea cel hirotonit a-și îndeplini atribuțiile treptei sale. Privitor la aceasta Sf. Ap. Pavel scria ucenicului său, Episcopului Timotei: „Te îndemn să ții aprins Darul lui Dumnezeu, care este în tine prin punerea mîinilor mele” (2 Tim. 1 6). Harul acesta împărțit prin hirotonie, leagă de Preoție pentru totdeauna pe hirotonit. Astfel, Taina aceasta Sfîntă nu se mai repetă, nici nu se poate șterge sau pierde vreodată, așa fel că hirotonitul nu mai poate deveni laic. Deși poate fi oprit în practicarea preoției (caterisi), totuși, Preoția nu i se poate lua în nici un caz. Astfel, Sf. Clement Romanul învață că: „Preoții nu pot fi depuși” (Ep. 1 44). Sf. Grigore Nisis motivează imposibilitatea depunerii din Preoție prin aceea că această Taină

cu Aaron contra fratelui său Moisi, a Preotului acestuia mare și Sfânt. Moisi era căsătorit cu o etiopiancă, arabă. Acesta a fost motivul pentru care Maria clevea, ponegrea pe fratele său mai mic Moisi, zicînd între altele dimpreună cu Aaron: „Oare numai cu Moisi a grăit Domnul? ...”. Atunci Domnul a zis lui Moisi, Aaron și Mariei: „Ieșiți cîteș trei la Cortul adunării”. Și au ieșit toți trei. Atunci s-a coborît Domnul în stîlpul cel de nor, a stat la ușa Cortului și a chemat pe Aaron și pe Mariam, și au ieșit amîndoi. Apoi a zis: „Ascultați cuvintele Mele: De este între voi vreun Prooroc al Domnului, Mă arăt lui în vedenie și în somn vorbesc cu el. Nu tot așa am grăit și cu robul Meu Moisi, el este credincios în toată casa Mea. Cu el grăiesc gură către gură, la arătare și aievea, iar nu în gîcitură, și el vede Fața Domnului. Cum de nu v-ați temut să cîrțiți împotriva robului Meu Moisi?” Atunci s-a aprins iuțimea miniei Domnului asupra lor, și depărtîndu-se Domnul, s-a depărtat și norul de la cort. Și iată Mariam s-a făcut albă de lepră, ca zăpada. Aaron cînd s-a uitat la Mariam, iată era leproasă. Atunci Aaron a zis către Moisi: „Rogu-mă, domnul meu, să nu ne socotești păcatul că ne-am purtat rău și am păcătuit! Nu îngădui dar să fie Mariam, ca cel născut mort, al cărui trup, la ieșirea din pîntecele mamei sale, e pe jumătate putred”.

Atunci Moisi a strigat către Domnul și a zis: „Domnezeule, vindecă-o!” Domnul însă a zis către Moisi: „Dacă tatăl ei ar fi scuipat-o în obraz, oare n-ar fi trebuit să se rușineze șapte zile? Așadar să fie închisă șapte zile afară de tabără, după aceea să intre”. Și a șezut Mariam închisă afară din tabără șapte zile și poporul n-a plecat la drum pînă s-a curățit Mariam (Num. 12).

Iată cum a pedepsit Dumnezeu pe cei ce clevesc și ponegresc pe Preoții Săi!

Credincioșii sînt îndatorați a asculta și urma pe Păstorii lor, bun și adevărați (Lc. 10 16; 1 Cor. 16 16). Trebuie a-i primi ca pe: solii, trimișii, Îngerii lui Dumnezeu (Mal. 2 7; 1 Cor. 4 1; Gal. 4 14), să le urmeze credința adevărată (Evr. 13 7), să-i iubească (1 Tes. 5 13), să-i roage a face rugăciuni pentru ei (Efs. 6 18—19; Cols. 4 3; 1 Tes. 5 25; 2 Tes. 3 1), să se îngrijească de întreținerea lor (1 Cor. 9 11—14; 1 Tim. 5 17—18) ca de părinții lor (1 Cor. 4 15; Gal. 4 19), fără a se semeți și îndărătnici contra lor ca să nu cadă în primejdii vremelnice și veșnice (Eș. 23 20—22; 1 Imp. 8 4—8; Is. Sir. 7 31; Evr. 13 17), fiindcă ei sînt slujitorii lui Dumnezeu și ai mîntuirii noastre.

Numirile sfințitorilor Liturghisitori în lumina Dumnezeieștilor Scripturi. Sfințiii Liturghisitori ai Bisericii lui Dumnezeu poartă în Dumnezeieștile Scripturi următoarele ramiri: Trimii Celui veșnic (Agheu 1 12—14), trimii lui Hristos (Ioan 4 38; 15 16; 17

18—19; 20 21; 2 Cor. 5 20; Efs. 6 20), Presbiteri (F. Ap. 14 23; 15 6; 16 4; 1 Tim. 4 14; 5 17), Îngerii Bisericii (Apc. 1 20; 2 1, 8, 12, 18; 3 1, 7, 14), Apostoli ai lui Hristos (1 Cor. 1 1; Gal. 1 1. 1 Tim. 1 1; Tit. 1 1; 1 Petru 1 1), conlucrători (Filip. 2 25; Cols. 1 7; 1 Tes. 3 2; Filimon 1 1), conluptători (Filip. 2 25; Filimon 1 2), săvîrșitori Tainelor Dumnezeiești (1 Cor. 4 1), împărțitori ai grației lui Dumnezeu (1 Petru 4 10), învățători (Is. 30 20—21; F. Ap. 13 1; 1 Cor. 12 28; Efs. 4 11; 1 Tim. 2 7; 2 Tim. 1 11), iconomi ai lui Dumnezeu (Tit 1 7), trimii de la Dumnezeu (2 Paral. 36 16; Is. 44 26), trimii Bisericii (2 Cor. 8 22), evangheliști (Efs. 4 11; 2 Tim. 4 5), Episcopi (F. Ap. 20 28; Filip. 1 1; 1 Tim. 3 1—2; Tit 1 7), oamenii lui Dumnezeu (2 Lege 33 1; 3 Imp. 13 1; 17 24; 4 Imp. 9, 11, 13; 2 Paral. 8 14; Ezdra 3 2; 1 Tim. 6 11), vestitori ai lui Dumnezeu (2 Paral. 36 16; Is. 44 26), Îngeri, soli sau vestitori ai Domnului puterilor (Mal. 2 7; 3 1; Mc. 1 2; Mt. 11 10—11; Lc. 7 27—35; Gal. 4 14; Apc. 1 20; 2; 3), slujitori ai lui Dumnezeu (Is. 61 6; 2 Cor. 6 4), slujitori ai Domnului (Efs. 6 21; Cols. 4 7), slujitori ai lui Hristos (Rom. 15 16; 1 Cor. 4 1; Cols. 1 7; 1 Tim. 4 6), slujitori ai Bisericii (Iez. 45 4), slujitori ai Evangheliei (Efs. 3 6—7; Cols. 1 23), slujitori ai Cuvîntului (Lc. 1 2), Slujitori ai Noului Așezămînt (2 Cor. 3 6), slujitori ai Bisericii (Cols. 1 24—25), slujitori ai dreptății (2 Cor. 11 15), lucrători (Mt. 9 38; Lc. 10 ; 2 Tim. 2 15), conlucrători ai lui Dumnezeu (1 Cor. 3 9; 2 Cor. 6 1), Păstori și Presbiteri (Ier. 3 15; 23 4; Tit 1 5; Iac. 5 14; 1 Petru 5 1), pescari de oameni (Mt. 4 19; Mc. 1 17; Lc. 5 10), predicatori (1 Tim. 2 7; 2 Tim. 1 11), predicatori ai dreptății (2 Petru 2 5), păzitori și străjeri (Is. 62 6; Ier. 6 17; Iez. 3 17; 33 7), slugi ale lui Dumnezeu (1 Paral. 6 49; Neem. 10 29; Dan. 6 21; F. Ap. 16 17; Tit 1 1; Iac. 1 1), slugi ale Domnului (2 Tim. 2 24), slugi ale lui Iisus Hristos (Rom. 1 1; Filip. 1 1; Iuda 1 1), slugi ale Bisericii (2 Cor. 4 5), ostași ai lui Hristos (2 Tim. 2 3—4), martori (Lc. 24 48; F. Ap. 1 8; 5 32; 26 16), Diaconi (F. Ap. 6, 2—6; 8 5; Filip. 1 1; 1 Tim. 3 8).

Efectele preoției, sînt împărțirea Harului Dumnezeiesc pentru a putea cel hirotonit a-și îndeplini atribuțiile treptei sale. Privitor la aceasta Sf. Ap. Pavel scria ucenicului său, Episcopului Timotei: „Te îndemn să ții aprins Darul lui Dumnezeu, care este în tine prin punerea mîinilor mele” (2 Tim. 1 6). Harul acesta împărțit prin hirotonie, leagă de Preoție pentru totdeauna pe hirotonit. Astfel, Taina aceasta Sfîntă nu se mai repetă, nici nu se poate șterge sau pierde vreodată, așa fel că hirotonitul nu mai poate deveni laic. Deși poate fi oprit în practicarea preoției (caterisi), totuși, Preoția nu i se poate lua în nici un caz. Astfel, Sf. Clement Romanul învață că: „Preoții nu pot fi depuși” (Ep. 1 44). Sf. Grigore Nisibis motivează imposibilitatea depunerii din Preoție prin aceea că această Taină

„schimbă Sufletul primitului” (despre Botezul Domnului). Fericitul Augustin spune categoric, că: „Preotul depus își păstrează caracterul său sacerdotal” (De bono conjugali, 24). Hirotonia, ca și Botezul, nu se repetă niciodată (Apost. 68; Cart. 59).

g) Am avut și am unele îndoieli în Taina Sfântă a Nunții? (n)

n) SFÎNTA TAINĂ A NUNȚII, SAU A CĂSĂTORIEI. Această Taină Sfântă este cel mai vechi așezământ Dumnezeiesc. E cea mai străveche Taină. Prin Taina aceasta se întemeiază adunarea ambelor sexe, partea bărbătească și partea femeiască, unitatea și trăinicia familiei, celula societății omenești, temelia existenței popoarelor. Domnul Dumnezeu prin creerea sexelor deosebite sau jumătăți de om în bărbat și femeie, prin Taina aceasta îi întregeste în omul făcut anume pentru reîntregire, în formarea unui unic corp omenesc, înmulțire, creștere, umplerea pământului și stăpânirea peste toate cele de pe el. Adunarea acestor jumătăți de om prin căsătorie și formarea amândorora într-un singur „Trup” este foarte necesară, și nu poate fi desfăcută. „Cel ce i-a creat, i-a format prin Taina nunții pe amândoi un trup. Și ce a împreunat Dumnezeu omul să nu despartă” (Fac. 1 26—28; 2 7—24; Mt. 19 5—6; 32; 1 Cor. 7 10). Nunta, căsătoria sau cununia, cum se mai numește ea, de obicei, nu este un lucru neînsemnat; ci este o Taină Sfântă așezată de Însuși Dumnezeu.

Originea acestor Taine Sfinte a nunții e străveche ca și omul pe acest pământ. Nunta este din Raiul pământesc. Dumnezeu, după ce a făcut toate câte sînt în cer sus, pe pământ jos, în ape și sub pământ, în cele șase zile ale creației, a făcut cu sfat pe om după Chipul și Asemănarea Sa... A luat pământ și a făcut un chip de om, apoi a suflat în fața lui Suflare de viață și s-a făcut omul — primul om Adam — ființă vie... (Fac. 1 26—27; 2 7). Văzînd Dumnezeu că nu este bine să fie omul singur, a zis: „Să-i facem ajutor potrivit pentru el...”. Atunci Domnul Dumnezeu a adus un somn greu asupra lui Adam. Pe cînd dormea el greu, a luat una din coastele lui și a plinit locul ei cu carne. Coasta aceea luată din Adam, Domnul Dumnezeu a făcut-o femeie și a adus-o la Adam. Adam trezit din somn, văzîndu-o, a zis: „Aceasta este os din oasele mele și carne din carnea mea. Ea se va numi femeie — soție, tovarășă de viață — pentru că este luată din bărbatul său. Pentru aceea (în cursul vremilor) va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de femeia sa, și vor fi amândoi un trup” (Fac. 2 18—24).

După ce i-a creat și așezat în Rai, Dumnezeu i-a binecuvîntat, zicînd: „Creșteți și vă înmulțiți, umpleți pământul și-l stăpîniți” (Fac. 1 27—29). Iată originea nunții! Iată străvechimea ei!

Nunta este Taină Sfântă, în care Preotul cere de la Dumnezeu să trimită mirelui și miresei — bărbatului și femeii — care s-au învoit a trăi împreună, Darul adevăratei uniri curate, spre a naște fii și fiice în binecuvîntare și a-i crește cît mai creștinește, în înțelepciunea de sus, în dragostea de Dumnezeu. „Aceasta — adevărește Mărturisirea Ortodoxă — se face mai întîi cu învoirea bărbatului și a femeii între dînșii, nefiind la mijloc vreo împiedecare. Dar învoirea nu este îndestulătoare pentru adevărata nuntă, decît numai dacă ei înșiși vor mărturisi unul altuia, înaintea Preotului, făgăduința lor și să-și dea mîna că vor păzi unul altuia credința, cinstea și dragostea nunții pînă la sfîrșitul vieții lor, și că în nici o primejdie nu se vor lăsa unul pe altul. În sfîrșit, preotul întărește și binecuvîntează această înțelegere și făgăduială a lor. Și astfel, se împlinesc cele scrise: „Cinstită este nunta întru toate și patul neîntinat” (Evr. 13 4; Răsp. întreb. 115).

Nașii sau nunii la nuntă, care adeseori sînt cei de la Botez, sau urmașii lor, sînt martori, chezași, celor ce se logodesc și se cunună; iar pe viitor sînt ca niște părinți, sfătuitori, învățători, conducîndu-i a trăi în buna înțelegere, ajutorare, creșterea copiilor dăruiti de Dumnezeu în spiritul bun al creștinătății, în toată viața lor. Pentru a-și îndeplini obligațiile acestea, nașii trebuie a fi: drept credincioși creștini, vîrstnici, cu bună viețuire creștinească, purtîndu-se față de miri sau finii lor, ca niște buni părinți și învățători ai acestora (S. Tes. cap. 280).

Logodna sau încredințarea, este: a) o făgăduință ce și-o fac cei ce vor a se căsători, b) o slujbă scurtă cu care Biserica prin preoții ei binecuvîntează pe logodnic și logodnică. Logodna aceasta are aproape aceiași putere ca și căsătoria. Ea nu se mai poate desface ca învoielile omenești.

Forma săvîrșitoare logodnei sînt cuvintele rostite de Preot de cîte trei ori, făcînd Semnul Crucii cu inelul fiecăruia din logodnici, pe fețele lor, cu formula aceasta: „Se logodește robul lui Dumnezeu (N.) cu roaba lui Dumnezeu (N.), în Numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh. Amin”. Preotul cu nunul pun inelul în degetul logodnicului. Apoi: „Se logodește roaba lui Dumnezeu (N.) cu robul lui Dumnezeu (N.)... Amin”. Și Preotul cu nuna pun inelul în degetul logodnicei. Nunii schimbă inelele.

Săvîrșitorul acestor Taine Sfinte este preotul și episcopul drept credincios. Rătăcesc groaznic catolicii, care susțin că săvîrșitorii nunții sînt înșiși: mirele și mireasa; iar episcopul și preotul numai martori (Vezi Dr. V. Suci, Dogm. specială, Vol. II, 478 în notă și 481, ș.a.). Sf. Ciril al Alexandriei, vorbind despre nunta din Cana Galileei, zice: „Însuși Mîntuitorul a răspuns invitației, luînd parte cu ucenicii Săi, nu ca să petreacă; ci ca să facă o minune și mai

ales ca să sfințească baza procreării omenești, în ceea ce privește trupul" (Com. la Ioan 2 7). „S-a dus la nuntă Fiul lui Dumnezeu — zice Maxim Turoneanul — ca s-o sfințească cu binecuvîntarea prezenței Sale" (Om. 22). Fără sfințirea Episcopului sau Preotului Bisericii, nunta nu-i o Taină Sfîntă; ci cu totul altceva. Un concubinaj. O slujire păcatului. Sfințirea nunții nu o poate da nimeni decît numai episcopul și preotul, ca urmași ai Mîntuitorului și ai apostolilor. Aceștia sînt săvîrșitorii nunții; iar nu mirele și mireasa!

Nunta se săvîrșește în biserică după Dumnezeiasca Liturghie. Fiindcă nunta este Taină Sfîntă, după buna rînduială ea se săvîrșește în biserică după săvîrșirea Dumnezeieștii Liturghii. Se face așa, pentru ca mirele și mireasa, luînd parte la Dumnezeiasca Liturghie, să se pregătească cît pot mai bine pentru primirea acestei Taine. Adevărații binecredincioși Creștini: miri și mirese, în cursul vremilor, pe alocurea și în prezent, se spovedeau mai înainte, își făceau canonul cuvenit, apoi cu bună pregătire veneau în ziua cununiei lor la Sf. Biserică de dimineață, ascultau slujba și Dumnezeiasca Liturghie și se Împărtășeau cu Dumnezeieștile Taine. Și apoi, după otpust, primeau Taina Sfîntă a nunții, săvîrșită de Preotul Bisericii, înaintea tuturor credincioșilor și nuntașilor. Așa e plăcut înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor. Și cred că mulți dintre părinți, nuni și miri, doresc și fac astfel.

Primitorii Tainei Sfinte a nunții sînt creștinii drept credincioși, adulți, de ambele sexe, necăsătoriți sau văduvi, care nu-s rudenii și n-au între ele piedici de căsătorie. Cei ce pășesc la căsătorie, să se socotească bine ce fac, deoarece aceasta o fac pe viață. Privitor la pasul acesta pentru căsătorie, Sf. Ioan Hrisostom zice: „Dacă tu la cumpărarea unui pămînt, ori a unui animal de casă, nu te încrezi numai în vorba celui ce le vinde, ci cauți tu în persoană să te informezi exact ce valoare pot avea; pentru ce la căsătorie nu ai depune aceiași purtare de grijă? Aceiași precauțiune? Lucrul cumpărat, dacă, te-au înșelat ochii și nu-i de treabă, îl vinzi, dar căsătoria nu se mai poate desface. Iar de crezi că te poți despărți, călînd în picioare legile creștine, să știi că în lumea cealaltă te vei judeca după legile creștine, nu după legile civile“.

Căsătoria civilă fără căsătoria religioasă este asemenea trupului mort, fără de Suflet și intrat în putrefacție. Căsătoria civilă, numai cu oamenii și nu în Domnul și în Biserică, atrage asupra-și grele pedepse vremelnice și veșnice. Nu se poate numi nunta Taină Sfîntă fără binecuvîntarea și sfințirea ei de Preoții lui Dumnezeu. Orice însoțire, fără binecuvîntarea și sfințirea ei de preoții bisericii, nu mai este Taină Sfîntă; ci concubinaj, asocierea a două sexe pentru satisfacția desfrînării.

Materia la Taina Sfîntă a nunții este învoirea și declarația făcută de miri, că de bună voie se căsătoresc pentru a trăi împreună toată viața, cu iubire, cu credincioșie unul față de altul, ajutîndu-se ca membrele din corp unul pe altul, așa încît să nu mai fie doi; ci un singur corp (Fac. 2 20—24; Mt. 19 5), și că vor îndeplini unul față de altul și amîndoi față de copii și de Biserică, toate datoriile ce decurg din căsătoria creștină.

Forma săvîrșirii Tainei Sfinte a nunții se face cînd după binecuvîntare și rugăciunile revărsătoare binecuvîntărilor Dumnezeiești peste mire și mireasă, Preotul făcînd de trei ori Semnul Crucii cu cununia pe fețele mirilor, rostind la fiecare de cîte trei ori formula aceasta: „Se cunună robul lui Dumnezeu (N.) cu roaba lui Dumnezeu (N.) în Numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh. Amin.“ Apoi pune cununile pe capul lor, întîi pe al mirelui, apoi pe al miresei. După rînduială, cununia mirelui are deasupra Semnul Crucii mare (de la frunte la ceafă și de la dreapta la stînga, Crucea întregă); iar cununia miresei e știrbă, avînd linia de deasupra creștetului pînă la ceafă lipsă, în semn că-i mai mică, supusă bărbatului, după rînduiala lui Dumnezeu (Fac. 3 16; 1 Cor. 11 3; 14 34; Efs. 5 22—24; 1 Tim. 2 11—12, 15; Tit 2 5; 1 Petru 3 1, 5—6).

Nunta fiind Taină Sfîntă, trebuie săvîrșită de preoți. Dumnezeiasca Scriptură ne adeverește că prima nuntă sau căsătorie din rai, a fost binecuvîntată de Dumnezeu. „Dumnezeu i-a binecuvîntat, zicînd: „Creșteți și vă înmulțiți, umpleți pămîntul și-l stăpîniți...“ (Fac. 1 28). De aici învățăm că orice nuntă trebuie a fi binecuvîntată de Dumnezeu prin Preoți, care sînt trimișii sau Îngerii Lui (Mal. 2 7; 3 1). Apoi iarăși ni se istorisește că: Mîntuitorul a fost chemat la nunta din Cana Galileei, la care luînd parte, dimpreună cu Maica Sa și cu ucenicii Săi, a sfințit-o cu prezența Sa și a transformat apa în vin (Ioan 2 1—11). De aici înțelegem că: a) La orice nuntă trebuie a chema pe Mîntuitorul cum a fost chemat la nunta din Cana. b) Că El vine, cînd e chemat, prin reprezentanții Săi: apostoli, episcopi și preoți, pentru a binecuvînta și sfinții nunta, adică viața conjugală a mirelui cu mireasa. c) Că în persoana reprezentanților Săi e primit El și Dumnezeu Tatăl. Aceasta o adeverește El Însuși, zicînd: „Cel ce vă primește pe voi, pe Mine Mă primește, și cel ce Mă primește pe Mine, primește pe Cel ce M-a trimis pe Mine“ (Mt. 10 40; 18 8; Lc. 9 48; 10 16; Ioan 12 44; 13 20; Gal. 4 14).

Sfinții Părinți, scriitori și învățători ai Bisericii creștine, au apărut sfințenia nunților, îndemnînd pe toți a le face numai după rînduiala pusă de Dumnezeu în Biserică. „Se cade — zice Sf. Ignatie — ca cei ce se însoară, să facă învoirea lor înaintea episcopului (ori a preotului), pentru ca să fie după Domnul căsătoria lor; iar nu după patimă“ (Ep. c. Sf. Policarp). „Cum ne-am putea explica

— zice Tertulian — fericirea acestei căsătorii pe care Biserica o săvârșește, binecuvîntarea o pecetluiește, îngerii o proclamă și Tatăl o aprobă" (ad. uxorem, II).

Privitor la sfințirea nunților creștinești, Sf. Ap. Pavel învață că orice lucru: „Se sfințește cu Cuvîntul lui Dumnezeu și prin rugăciune" (1 Tim. 4 5). Și: „Orice faceți, cu cuvîntul sau cu lucrul, toate să le faceți în numele Domnului Iisus, mulțumind lui Dumnezeu și Tatăl prin El" (Cols. 3 17). Așadar, orice nuntă să se facă numai în Domnul (1 Cor. 7 39), în Numele Domnului, prin Cuvîntul lui Dumnezeu, rugăciunile și Binecuvîntările Preotului Bisericii, care are împuternicirea de a mijloci sfințirea (Evr. 5 1—4; 1 Tim. 4 5).

Unitatea nunții. Mirele cu mireasa sînt un trup. Unitatea aceasta prin încununarea și unirea, întregirea lor, e minunată. Cununie însemnează: împletire de felurite flori, cunună de virtuți omenesti, creștinești, duhovnicești, cunună unitoare în: gînduri, simțire, voință, ajutorare reciprocă, cunună în convețuire creștinească, duhovnicească în toată viața, și dincolo de mormînt ca îngerii lui Dumnezeu (Mt. 22 30; Mc. 12 26). Unitatea această creată și binecuvîntată de Dumnezeu a fi și rămîne așa, o adevărește Dumnezeiasca Scriptură: „Pentru aceasta (unire sau unitate) va lăsa omul (parte bărbătească și femeiască, jumătățile de om) pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de femeia sa (și femeia de bărbatul său), și vor fi amîndoi un trup. Pentru aceia nu mai sînt doi; ci un trup. Deci, ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă" (Fac. 2 24; Mt. 19 5—6). Astfel, vin și intră în Biserică doi miri: mirele și mireasa, și se întorc la casa lor: „un trup" și „un suflet". Aici e adîncul Tainei cununii, înțelepciunea de sus (Iac. 3 17) după care se conduc, garantează fericirea familiară pentru totdeauna.

Unitatea aceasta tainică își are începutul ei în originea femeii luată și creată din coasta lui Adam. „Aceasta — adevărește și Adam — este de acum os din oasele mele și carne din carnea mea. Aceasta se va chema femeie, pentru că din bărbat a fost luată" (Fac. 2 23). Unitatea aceasta sau formarea unui unic „corp" și „Suflet" stă și în iubirea reciprocă a mirelui și miresei, pusă de Dumnezeu în ființa lor. Mîntuitorul, sfinții apostoli și sfinții părinți ai bisericii, adeseori au grăit și adevărit această unitate a soțului și soției în Taina Nunții așezată de Însuși Dumnezeu (Mt. 19 5—6; 22 2—12; Ioan 2 1—11; 1 Cor. 7 1—24; Efs. 5 22—33). De aici reiese clar că prin Taina Nunții, se întemeiază familia, și cei doi: soțul cu soția, prin unirea conjugală, devin un „trup" și un „Suflet" (Fac. 1 26—27; 2 22—24; Mt. 19 5—6; Mc. 10 6—12; 1 Cor. 6 16; Efs. 5 31). Astfel, acești doi: mirele și mireasa, două jumătăți de om, unindu-se prin Taina nunții, au devenit „un corp", „un trup"

și „un Suflet", uniți astfel de Dumnezeu. Pentru acești uniți într-un trup și Suflet, Mîntuitorul adevărește hotărît: „Vor fi amîndoi un trup...". Așa încît nu mai sînt doi, ci un trup. Apoi poruncește: „Deci, ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă" (Mt. 19 5—6; Mc. 10 6—9).

Două inimi ș-o bătaie
Două suflete ș-un gînd,
Să fiți voi în viața voastră
Cît veți fi pe acest pămînt!

Nunta fiind Taină Sfîntă, nu se desface, pentru că este o împreunare, o lucrare făcută cu: știrea, voința și Harul lui Dumnezeu. Mîntuitorul Care a sfințit cu prezența Sa nunta din Cana și binecuvînta copiii căsătoriților, arată hotărît că legătura celor însoțiți cu nuntă este pentru totdeauna și nu se desface. Odinioară venind la El fariseii, l-au ispitit, zicînd: „Se cade oare să-și lase omul femeia lui pentru orice pricină?" Iisus le-a răspuns: „Au n-ați citit, că Cel Care i-a făcut de la început, bărbat și femeie i-a făcut?" Apoi adaogă: „Pentru aceea va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de femeia sa, și vor fi amîndoi un trup, așa încît nu mai sînt doi; ci un trup. Deci, ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă". Atunci ei îl întrebă: „Pentru ce dar Moisi a rînduit să-i dea carte de despărțire și s-o lase?" Iisus le-a răspuns: „Moisi după învîrtoșarea inimii voastre v-a dat voie să vă lăsați femeile, dar din început n-a fost așa. Eu însă vă zic vouă: Oricine își va lăsa femeia sa — nu pentru desfrînare — și se va însura cu alta, preacurvește, și cel ce va lua pe cea lăsată, preacurvește" (Mt. 19 5—6; Mc. 10 2—12; Lc. 16 18).

Aici Mîntuitorul a spus clar, că: cei doi uniți prin nuntă sînt un trup... și „ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă" (Mt. 19 6; Mc. 10 9). Aceasta o hotărăște și Apostolul, zicînd: „Celor căsătoriți le poruncesc, nu eu; ci Domnul: femeia de bărbat să nu se despartă; iar dacă s-a despărțit, să rămînă nemăritată, ori să se împace cu bărbatul său. Tot așa, bărbatul să nu-și lase femeia" (1 Cor. 7 10—11). De aici reiese că soții căsătoriți nu trebuie să se despartă.

În altă parte Sf. Ap. Pavel vorbește despre văduvia unuia din soți prin moartea celuilalt, așa: „Femeia măritată, e legată de bărbatul său, prin lege, atîta cît trăiește el. Dacă i-a murit bărbatul, e dezlegată de legea care o leagă de bărbat. Așadar, cît timp el e în viață, dacă se mărită cu alt bărbat, se cheamă preacurvă; iar dacă i-a murit bărbatul, este slobodă de lege, a nu fi preacurvă, măritîndu-se cu alt bărbat" (Rom. 7 2—3). „Femeia — zice el iarăși

— este legată de lege atîta vreme cît trăiește bărbatul său. Dacă bărbatul va muri, e slobodă să se mărite cu cine vrea, dar numai în Domnul" (1 Cor. 7 39).

Din aceste locuri scripturistice reiese că divorțul sau despărțirea soților căsătoriți se admite numai în caz de moarte (Rom. 7 2—3; 1 Cor. 7 39) și în caz de preacurvie (Mt. 19 3—9; 5 31—32; Mc. 10 2—12). În cazul al doilea adevărații creștini, mai ales cînd au și copii, își vindecă rana cu înțelepciunea de sus, revin și rămîn tot un trup (Iac. 3 17; Mt. 18 21—35; Gal. 6 1—2; Efs. 4 30—32; Iac. 2 11—13; 1 Petru 4 8). Cei care divorțează pentru felurite amintiri și se căsătoresc cu alte persoane, rup legătura legitimă, păcătuiesc greu, se numesc preacurvari și preacurve, deoarece unitatea lor aparține soțului legitim cu care a fost căsătorit întîi (1 Cor. 6 16). Deci, cel mai bun lucru e să rămînă căsătoriți la hotărîrea Dumnezeiască: „Ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă" (Fac. 1 28; 2 22—24; Mt. 19 6).

Soții să-și iubească soțiile; iar ele să fie supuse. Căsătoria e o minunată icoană a unirii dintre Hristos și Biserica Lui (Efs. 5 20—33; Apc. 19 7; 21 2, 9). Ea e supranumită și „Taină Mare", dar desigur că numai atunci cînd se încheie „în Hristos și în Biserică" (Efs. 5 32). Pentru a ajunge căsătoritii la nivelul acesta înalt și strălucit, trebuie ca soții să-și iubească femeile cum a iubit și iubește Hristos Biserica; iar soțiile să se supună bărbaților lor, precum și Biserica se supune lui Hristos. Așa cere buna rînduială Divină, și așa trebuie să se facă pentru a dăinui mereu buna coînțelegere și armonia în viața căsătoriților. Altfel e vai de ei.

Domnul Dumnezeu cu Sfat Divin a făcut mai întîi pe bărbat, apoi mai tîrziu pe femeie (Fac. 1 26—27; 2 7—18—24; 1 Tim. 2 13). Deci, bărbatul, după dreptate, are întîietate față de femeie, și este pus de Dumnezeu cap femeii: Aceasta o adevărește și Apostolul, zicînd: „N-a fost luat bărbatul din femeie; ci femeia din bărbat. Nici n-a fost zidit bărbatul pentru femeie, ci femeia pentru bărbat" (1 Cor. 11 8—9; comp. 1 Petru 3 1—6; 1 Tim. 2 13—14). După ce arată că femeia trebuie a fi: mai mică, supusă, plecată, ascultătoare bărbatului, totuși, în multe ale căsătoriei, sînt egali, adaugă: „Însă nici femeia nu e fără bărbat, nici bărbatul nu e fără femeie. Că precum femeia este din bărbat, așa și bărbatul vine prin femeie, și toate de la Dumnezeu" (1 Cor. 11 11—12). „Femeile să se supună bărbaților lor ca Domnului. Pentru că: bărbatul este capul femeii precum și Hristos este Capul Bisericii... Deci, precum Biserica se supune lui Hristos, așa și femeile bărbaților lor în toate. Bărbaților, iubiți-vă femeile voastre, după cum și Hristos a iubit Biserica. Sa... Astfel, bărbații sînt datori a-și iubi femeile, ca pe însuși trupul lor. Cel ce-și iubește femeia sa, pe sine se iubește. Căci nimeni vreodată

nu și-a urît trupul său... Fiecare astfel să-și iubească femeia sa ca pe sine însuși; iar femeia să se teamă de bărbat" (Efs. 5 32—33; comp. Cols. 3 18—19). Cuvintele: „Femeia să se teamă de bărbat" nu înseamnă că soția să fie sclava bărbatului; ci să aibă față de el: ascultarea, supunerea respectuoasă și iubitoare care se cuvine. Întrebi de ce? Pentru că bărbatul e cap femeii, precum și Hristos este Capul Bisericii, Trupul Său, al căreia El este Mîntuitor. Deci, femeile trebuie a se supune bărbaților lor, cum și Biserica e supusă lui Hristos (Efs. 5 22—24, 33). Deși bărbatul cu femeia sînt un „trup", totuși, Dumnezeu a rînduit ca femeia să fie supusă bărbatului (Fac. 3 16), și bărbatul s-o privească cu iubire, nu cu dispreț, ca pe trupul său, pentru că e un trup cu el. Amîndoi soții sînt meniți a reprezenta în lume slava: soțul „Chipul și Slava lui Dumnezeu", iar soția „slava bărbatului" (1 Cor. 11 7).

Munca ce-o depune fiecare soț în familie, bărbatul mai mult afară și femeia mai mult în casă, este egal de mare, prețioasă și importantă. Numai cînd lipsește unul timp îndelungat, sau cînd moare, atunci prețuiește celălalt munca lui. Așadar, soția e socotită adeseori aproape egală cu soțul, tovarășul ei prețuit în familie. Totuși, în afară de familie, la Biserică, în societate, femeia să-și țină locul al doilea față de bărbatul său (1 Cor. 14 34—35), să nu se semețească a stăpîni pe bărbat (1 Tim. 2 12), nici să părăsească menirea sa, întinzîndu-se a înlocui pe bărbat, acolo unde nu poate, nu se cuvine, nu trebuie și nu i se cere. Bărbatul însă trebuie a-i da cinstea și mîngîierea cuvenită, nu numai pentru că ea e „un trup cu el", „trupul lui" sau tovarășa lui devotată în viață; ci și pentru că e mai slabă. La aceasta îndeamnă Apostolul pe bărbat, zicînd: „Voi bărbaților purtați-vă înțelepțește cu femeile voastre, ca fiind vase mai slabe, și faceți-le parte de cinste..." (1 Petru 3 7).

Soții cari convețuiesc așa după învățătura Dumnezeieștilor Scripturi, scapă de multe îndurerări și primejduiri, înlătură multe greutăți strivitoare, aduc raiul fericirii în familie adeseori, se apropie de Domnul și își agonisesc o statornică fericire vremelnică și veșnică.

Inimile care se-nțeleg
Mereu bucurii culeg

Tineri, părinții și nunii, trebuie a ști; mai înainte de învoiala logodnei și cununiei, că:

a) De bună voie, liberi și nesiliți încheie legătura aceasta Sfîntă pe toată viața.

b) Trebuie a fi sănătoși și trupește. Cei bolnavi, morboși, să se arate doctorului, să asculte și urmeze sfaturile lui, mai înainte de a păși la învoială, logodnă și cununie.

c) Să se hrănească mereu, ani de zile, cu Cuvîntul lui Dumnezeu care-i „Duh“ și „Viață“ aducător de statornică fericire (Ioan 6 63; Lc. 11 28; Ps. 1 7—3). Apoi să dovedească înaintea Preotului, că își cunosc îndatoririle de buni creștini: rugăciunile, învățăturile evanghelice, poruncile Dumnezieiști și virtuțile vieții creștinești.

d) Să-și mărturisească toate păcatele, să-și ia canonul convenit, făcînd roade vrednice de pocăință, după care, în ziua logodnei și cununiei, să vină dimineața la Sf. Biserică, să asculte cu atenție slujba și Dumnezeiasca Liturghie, și să se Împărtășească cu P.S. Trup și Sînge al Domnului. Apoi, așa îmbrăcați la trup și la Suflet cu haină de sărbătoare, pășesc la logodnă și Sfînta Taină a nunții, la cununie.

e) Că Dumnezeiasca Evanghelie nu îngăduie divorțul decît în caz de moarte și desfrîu, care-i tot moarte. Acestea să le aibă în minte cei ce vor a se căsători, de oarece căsătoria se face pe viață (Mt. 19 6).

f) După ce privesc cît pot mai adînc în: obligațiile, greutățile, luptele, bucuriile și necazurile, săltările și sîngerările ce au căsătorii în viața lor, să-și ia hotărîrea de a-și întemeia: o familie creștină, model pentru alții, a păzi dreapta credință creștinească, a împlini poruncile lui Dumnezeu, a respecta sfaturile Bisericii, a urma obiceiurile bune ale strămoșilor (nu cele rele), a-și îndeplini toate datoriile religioase, morale, față: de sine, de familie, de aproapele și mai ales față de Dumnezeu și Biserica Lui.

Nu căta să legi doi tineri
Cu nădejdea că faci bine;
Unul din cei doi — adesea —
Pierde zilele senine,

Și oricîtă ți-ar fi truda
Răsplătirea ți-e la fel:
Ori ea pururi te blesteamă
Ori te dușmănește el!

Scopul nunții este: ajutorarea reciprocă, nașterea de frî și ferirea de desfrîu. Dumnezeu după ce a făcut pe Adam și l-a pus în Rai, văzînd că: nu este bine să fie omul singur, i-a făcut ajutor pe femeie... căreia i-a pus numele Eva (Fac. 2 18—24; 3 20). Apoi i-a binecuvîntat, zicînd: „Creșteți și vă înmulțiți, umpleți pămîntul și-l stăpîniți...” (Fac. 1 27; comp. Fac. 9 1, 7; Lev. 26 9; Ps. 126 3; 127 3—4). Sf. Ap. Pavel arată căsătoria necesară și impusă ca pază contra desfrîului, deoarece fecioria e o excepție pe care n-o pot purta toți care ar voi, în toată curățenia ei (Mt. 19 10—12). Deci: „E bine — zice el — pentru om să nu se atingă de femeie. Dar, ca pază

împotriva desfrînărilor (pentru a înlătura ispita și desfrînarea), fiecare bărbat să-și aibă femeia lui și fiecare femeie să-și aibă bărbatul ei. Bărbatul să-i dea femeii datorita iubire; așijderea și femeia bărbatului. Femeia, pe al ei trup nu e stăpînă, ci bărbatul; așijderea și bărbatul nu e stăpîn pe trupul lui, ci femeia. Să nu vă lipsiți unul pe altul, fără numai cu bună învoială pînă la o vreme, ca să vă îndeletniciți cu postul și cu rugăcrunea. Apoi să fiți iarăși împreună, ca să nu vă ispitească pe voi Satana, din pricina neînfrînării voastre. Aceasta o spun din îngăduință nu din poruncă. Eu aș vrea ca toți oamenii să fie cum sînt eu însumi. Dar fiecare are de la Dumnezeu darul său, unul așa, altul într-altfel. Celor ce sînt necăsătoriți și văduvelor, le spun: bine este pentru ei să rămîna ca și mine. Dacă însă nu pot să se înfrîneze, să se căsătorească. Fiindcă mai bine este lor să se căsătorească, decît să ardă” (1 Cor. 7 2—9). Sfatul acesta apostolesc are deplină putere și azi.

Căsătoria II-a, III-a, este tolerată. Sfinții părinți ai bisericii au privit prima căsătorie „ca ceva recomandat”, căsătoria a doua „lipsă de înfrînare” (P.M.B. gl. 205; Laod. 1; Sf. Nichifor, 2; Neoccez. 7), iar a treia căsătorie „necurăție” (Sf. Vasile, 4; P.M.B. gl. 206); totuși, preferate pentru ferirea de ispite și desfrînări. După Sf. Grigore Teologul, „căsătoria întâia este lege, pentru că a fost binecuvîntată de Mîntuitorul prin prezența Sa la nunta din Cana Galileei, a doua căsătorie este iertare sau îngăduință. Pentru aceea slujba cununiei e mai simplă, are binecuvîntare mică nu mare ca la prima cununie, nu se binecuvîntează cu cununie. Biserica însă a tolerat a se face cu cununie (vezi Sf. Nichifor, 2 cu subînsemnarea), cu rugăciuni de pocăință și iertarea păcatelor, e supusă canonisirei, iar Preotul e oprit a merge la masa lor, fiind în pocăință. A treia căsătorie e privită ca necurăție, călcare de lege, totuși, pentru evitarea ispitelor și desfrînării, se tolerează, dar se canonisește mai greu.

Căsătoria IV-a e oprită cu desăvîrșire. Pentru a patra nuntă au poruncit mintea împreună și cu socoteala și judecata Dumnezeiescului Sobor al Sfinților Părinți, ca nici cum acea nuntă fără-delege niciodată să nu se facă; iar de va îndrăzni cineva și se va face nebăgător de seamă de Dumnezeiasca Lege și Pravilă, de va veni într-această viață porcească, a patra nuntă, acela să fie afurisit și lipsit de toată slujba Bisericii, și străin de tot de intrarea Bisericii lui Hristos, pînă ce va face despărțirea deplin de către acea locuință și împreunare rea ce s-a făcut. După aceea, de se va despărți și își va veni în pocanie și se va întoarce, primește-l. Canonul lui — cum zice Dumnezeiescul Postnic, — să-i fie opt ani să nu se pricestuiască și mătăanii și post și milostenie să facă; iar de nu se va întoarce, atunci să fie străin de traiul creștinilor, cum am zis.

Nunțile care se fac mai multe de trei, acelea nu se cheamă nunți, pentru că sînt ca dobitoacele, fărădelege, spurcați și fără de rîndul creștinilor. Copiii ce se vor naște din a patra nuntă, poruncesc Dumnezeuștile pravile să nu se cheme adevărați tătînilor săi, nici să-i moștenească (P.M.B. gl. 206; Sf. Vasile, 50; 80).

Cine se însoară de patru ori, să se pocăiască 8 ani, mătănii cîte 110 în zi. Unii ca aceia curvesc și pe Dumnezeu îl minie (P.B.G. p. 110 (83)).

Nunțile nu se fac: în cele patru posturi, miercurea și vinerea, în ziua Crucii (14 sept.), Tăierea capului Sf. Ioan Botezătorul (29 aug.), în săptămîna brînzei, în săptămîna luminată (de la Duminică Paștilor pînă la Duminică Tomii), în Duminică Rusaliilor, de la Crăciun la Bobotează, în ajunurile praznicilor împărătești. Creștinii din Biserica primară făceau nunțile lor marțea și joia, nu duminica, ca să nu profaneze cu niscai glume ori deșertăciuni sfințenia zilei Domnului (Eș. 12 16).

Creștinii să nu mai idolatrizeze (batjocorească) nunțile. Dumnezeu, care toate le-a făcut foarte bune, vrea ca nunta să fie Taină Sfîntă, curată, cinstită și fericitoare celor însoțiți. Diavolul însă luptă ca toate rînduiele bune să le surpe și să-și așeze neorînduiele lui în locul acelora. Așa a semănat și seamănă neprielnicul adevseori zizanii printre grîu! O semănătură a diavolului sînt și petrecerile anticreștinești cu lăutari, muzicanți, cîntece curvești, jocuri, chiuituri, beții și felurite blestemății. Acestea despoaie nunta de binecuvîntările ei. Întrebați de ce? Pentru că:

a) „Nimenea — zice Mintuitorul — nu poate sluji la doi domni... Cel ce adună fără Mine risipește și cel ce nu este cu Mine împotriva Mea este“ (Mt. 6 24; 12 30).

b) Sf. Ap. Pavel arată clar că jocurile sînt idolatrie, zicînd: „Să nu vă faceți idolatri, precum unii dintr-înșii, despre care s-a scris: „Șezut-a poporul de a mîncat și a băut, și s-a sculat de a jucat... Nu voiesc eu să vă faceți părtași dracilor (idolatrilor)... Pentru aceia fugiți de slujirea idolilor. Nu puteți voi bea Paharul Domnului și paharul dracilor. Nu puteți fi părtași Mesei Domnului și mesei dracilor. Au întărîta-vom pe Domnul? Au doară sîntem mai tari decît El?“ (1 Cor. 10 7, 14, 19—22).

c) Sfintele Pravili pun sub afurisanie pe cei ce joacă (Sin. VI ec. can. 62; Sin. VII ec. can. 22; Laod. 53; 54; Cart. 15; 64) ș.a.

d) Sf. Efrem Sirul arată că unde sînt citirile cărților sfinte, rugăciuni și cîntări bisericești, acolo e Dumnezeu cu Îngerii; iar unde sînt cîntările celui străin (lăutari, jocuri) acolo este întunecarea bărbaților și a femeilor și praznicul diavolului.

e) Sf. Ioan Gură de Aur arată că, în casa de jocuri se adună toată ceata dracilor... și acolo sare în mijloc diavolul... (Vezi pe

larg „Priveliști Apocaliptice“, cap. 5 6, Taina Nunții, partea a IV-a). Așijderea în Omilia 48 la Facere, înfierează nunțile cu jocuri idolatrizatoare, zicînd: „Toate acestea trebuiesc înlăturate. Trebuie ca tînăra să se deprindă de la început cu sentimentul rușinii, să cheme pe preoți și să încheie legătura conjugală prin rugăciuni și binecuvîntări, pentru ca dragostea mirelui să meargă crescînd și mireasa să rămînă curată... ca, în fine, soții să ducă o viață fericită, fiind uniți prin Harul Dumnezeiesc“ (Vezi și pp. 704—720, din această carte).

Binefacerile nunții creștine, sînt multe, între care și acestea:

a) Îmbracă pe miri cu binecuvîntare și sfințenie.

b) Revarsă, prin rugăciunile Preotului, asupra mirilor Harul Dumnezeiesc, făcînd ca unirea lor creștinească „în Hristos și în biserică“ să formeze: „Taina mare a unirii mistice a Domnului Hristos cu biserica“ (Efs. 5 32).

c) Harul Dumnezeiesc spiritualizează unirea soților, sfințind nunta, cum adeverește Apostolul: „Voința lui Dumnezeu este aceasta: sfințirea voastră, ca să vă feriți de desfrînare și să știe fiecare din voi să-și stăpînească vasul său în sfințenie și în cinste...“ (1 Tes. 4 3—4).

d) Apropie pe soți de idealul curăției morale arătată în cuvintele: „Cinstită este nunta întru toate și patul nespurcat“ (Evr. 13 4).

e) Prin Harul Duhului Sfînt legătura nunții devine așa de puternică, ca și unirea Domnului Hristos cu biserica, încît după hotărîrea lui Dumnezeu nu se poate desface (Mt. 19 6).

f) Harul Dumnezeiesc împărtășit mirilor prin săvîrșirea acestei Taine Sfinte, fortifică spiritual pe soți în a-și îndeplini îndatoririle lor de soți, părinți și buni creștini, coîntelegere în ajutorul reciproc, nașterea și creșterea creștinească a fiilor și fiicelor lor și în conviețuirea lor creștinească.

g) În caz de boli, slăbiciuni, bătrînețe și primejdii, bărbatul e un adevărat îngrijitor al femeii; iar femeia al bărbatului, deoarece, cei doi sînt un singur „trup“ și „Suflet“ (M.O. p. I, răsp. întreb. 116).

h) „Lumea se plînge de sărăcie — zice Carnegie, unul dintre cei mai bogați oameni ai Americii — ca și cînd aceasta ar fi o mare nefericire. Și fiecare crede, că dacă oamenii ar fi bogați, ar fi fericiți și s-ar folosi mai bine de viață! Dar e o mare greșală aceasta. De obicei găsim mai multă fericire, mai mare mulțumire și o viață mai cinstită în coliba săracului, decît în palatul celui bogat. Îi plîng pe băieții și fetele bogătașilor care au slujitori și guvernante și au parte de toate plăcerile, închipuindu-și astfel că au părinți buni. Dar copilul sărac, care găsește în tatăl său un tovarăș credincios de muncă, iar în mama sa o îngrijitoare, un înger păzitor, o sfîntă, și toate

acestea într-o singură persoană, copilul acesta e cum nu se poate mai bogat, ca nici un alt copil al stăpînitorilor de averi și moșii. Față de bogăția aceia, celelalte bogății nu înseamnă nimic..." (P.T.V.S. o.c. Tom. IV, p. 56).

Caută-ți om, nu umbre deșarte. Mulți au intrat în căsătorie măgulindu-se cu speranța că își vor găsi fericirea în viața familială. Dar mulți, foarte mulți s-au înșelat. Mulți din aceia au aflat în loc de fericire, mari amărăciuni. Întrebați de ce? Pentru că, în loc de a-și face alegerea pentru fericirea arătată de biserică, mulți au căutat să-și ia de soție: femeie frumoasă, bogată, de neam ales... Așijderea, multe doresc a se mărita, cu bărbat frumos, bogat, de neam mare, ales. În acea alegere ei socotesc fericirea gata. Dar vai! Unii ca aceia nu vor a pricepe: cîți bărbați frumoși, bogați, de neam bun... și-au nefericit soțiile lor! Și cîte femei frumoase, bogate, din neam ales... și-au pierdut bărbații prin faptele lor rele! Sf. Biserică adeseori ne arată calea către fericire nu în: frumusețe, bogății, neamuri alese, boierii; ci în ascultarea și păzirea Cuvîntului lui Dumnezeu. „Fericiți cei ce ascultă Cuvîntul lui Dumnezeu și-l păzesc pe dînsul... Fericiți sunt toți care se tem de Domnul și umblă în căile Lui” (Lc. 11 28; Ps. 127 1). Așadar, cei ce se căsătoresc și doresc a deveni fericiți, să fie temători de Dumnezeu, înțelepți, să-și caute soț sau soție cu frica lui Dumnezeu, să viețuiască creștinește. Astfel își vor atrage binecuvîntarea Domnului din Sion și vor vedea binecuvîntările Ierusalimului în toate zilele vieții lor (Ps. 127).

Credincioșia adevărată face căsătoria fericită. Sf. Ioan Damaschin istorisește următoarele: Un tată bogat a căutat o soție foarte bogată și frumoasă pentru fiul său. Fiul însă nu era de aceeași părere, căci el nu găsea că tînăra aleasă de tatăl său ar întruni calitățile unei bune soții. Deci, el a fugit de la casa tatălui său, spre a nu încheia căsătoria. Ajungînd la o colibă, la aparență săracă, îi plăcu mult de fata omului cu coliba, căci ea lucra și se ruga neîncetat. Cerînd-o în căsătorie, tînărul istorisi întîmplarea cu tatăl său și declară că mai bucuros se căsătorește cu fata săracă din colibă decît cu cea bogată aleasă de tatăl său. Cuvîntele lui plăcură stăpînului colibei, care zise tînărului: „Deoarece ai refuzat să închei căsătoria cu o fată bogată și preferi a o lua pe a mea fiindcă este harnică și temătoare de Dumnezeu, ți-o dau în căsătorie împreună cu comorile ascunse aici în colibă, despre care încă nu ți-am pomenit” (T.P. 41).

Preînchipuiri edificatoare la Taina Nuntii. În săvîrșirea slujbei logodnei și cununiei sînt anumite lucrări, care își au înțelesul lor adînc, d.p.:

a) La logodnă și cununie, mirele stă în dreapta ca cel ce are întîietatea, e mai mare, e cap femeii; iar mireasa în stînga lui, în

semn că e mai mică decît el, fiind făcută din coasta lui, datorîndu-i supunere și ascultare (S. Tes. 278).

b) Inelele sînt semnul: iubirii, credincioșiei și legăturii trainice pînă la moarte, pe care o făurește logodna și cununia în viitorii soți.

c) Inelul de aur al mirelui preînchipuie superioritatea bărbatului față de femeie, asemănîndu-se cu soarele. Inelul de argint al miresei, se aseamănă cu luna, deoarece femeia își ia lumina și strălucirea sa de la bărbat, precum își ia luna de la soare.

d) Nunii sînt: martori, chezași, părinți spirituali, sfătuitoarii învățătorii finilor.

e) Făcliile lumînărilor aprinse, ce le țin nașii în mîini, înseamnă: curăția mirilor, Harul Dumnezeiesc care-i umbrește, și bucuria nuntașilor.

f) Cununia mirelui cu Crucea întregă deasupra, ca la steluța discului liturgic, înseamnă întregitatea bărbatului față de femeie; iar știrbirea cununiei miresei, arată lipsurile ei ca vas mai slab, supusă, ascultătoare soțului ei (Vezi și p. 131, din această carte).

g) Încununarea mirelui și miresei, închipuiesc: podoaba, cîns-tea și răsplata adusă curăției și fericirii mirilor. Ei sînt încununați ca niște împărați, înzestrați de Dumnezeu cu puterea de a da viață, a naște și a crește copii, fii Bisericii și cetățeni patriei (S. Tes. 276).

h) Paharul și pîinea binecuvîntării din care gustă mirii, înseamnă veselie nuntii, unirea mirilor la o convețuire comună. Gustarea aceasta mai înseamnă și împărtășirea amîndorura în viață din aceleași necazuri și bucurii.

i) Înconjurarea mesei cu alaiul nuntal: Preotul, nunii și mirii, cu cîntarea: „Isaia dăntuiește... ș.c.l. arată: bucuria nuntașilor și bucuria Bisericii pentru înmulțirea fiilor și fiicelor, pe care-i dorește pentru a-i face părtași lui Hristos și Sfinților Lui.

Am avut și am unele îndoieli în Taina Sfîntului Maslu? (o)

o) TAINA SFÎNTULUI MASLU. Maslul este Taina Sfîntă a ungerii drept credincioșilor creștini cu untdelemn sfințit de Preoții bisericii, în Taina aceasta, prin rugăciunile preoților și ungerea trupurilor bolnave cu untdelemn sfințit, se împărtășește bolnavilor ce-l primesc cu toată buna pregătire și credincioșie, Harul tămăduirii de bolile sufletești și trupesti, adică: iertarea păcatelor, întărirea Sufletului și vindecarea trupului, de va fi folositor.

Untdelemnul s-a folosit pentru sfințiri în Biserica Vechiului Testament. Sfînta Scriptură ne adeverește că untdelemnul pregătît (Eș. 27 20—21; 30 22—25), a servit ca mijloc de sfințire, la:

a) Aducerea jertfelor nesîngeroase (Lev. 2 1—10; Eș. 29 40; Num. 28 12—13).

- b) Sfințirea obiectelor de slujbă (Eș. 30 24—29; 40 9—11).
- c) La sfințirea de: arhieriei și preoți (Eș. 28 41; 29 7; Lev. 8 30; 12; 21 10—12; 16 32; Eș. 40 13—15; Num. 35 25).
- d) Împărat, rege sau domnitor (1 Imp. 10 1...; 16 3, 13; 2 Imp. 2 4; 5 3; 3 Imp. 1 34, 39; 19 16; 4 Imp. 9 3; 11 12) ș.a.
- e) Prooroc (3 Imp. 19 16) ș.a.

În biserica Noului Testament untdelemnul, prin sfințire și rugăciuni, dobîndi putere vindecătoare Sufletelor și trupurilor.

Originea Sfîntului Maslu. Sf. Maslu, ca și celelalte Taine, s-a așezat de Mîntuitorul și a fost practicat de Sf. Apostoli. Aceasta reiese din cuvintele Dumnezeieștii Scripturi, care ne istorisește așa: „Atunci a chemat Iisus pe cei doisprezece, și a început a-i trimite doi cîte doi, dîndu-le putere asupra duhurilor necurate... Ieșind ei — Apostolii — au propovăduit tuturor, ca să se pocăiască. Sco-teau afară mulți demoni (din oamenii îndrăciți), și ungeau pe mulți bolnavi cu untdelemn și-i vindecău”, pe mulți îi făceau sănătoși (Mc. 6 7, 13).

Din cuvintele acestea reiese clar că însănătoșirea multor bolnavi prin ungerea cu untdelemn, s-a făcut de Sfinții Apostoli în al doilea an al vieții publice a Mîntuitorului, cam pe la jumătatea activității Sale Mesianice. Cei 12 Apostoli trimiși de Domnul, au avut misiunea de la El a unge cu untdelemn pe mulți bolnavi și a-i însănătoși. De aici vedem că Apostolii au folosit untdelemnul în ungerea multor bolnavi, pe care i-au însănătoșit. Iată materia untdelemnului folosit la Sf. Maslu, întrebuițat de Sf. Apostoli în vremea activității publice a Mîntuitorului. De aici vedem că untdelemnul e un element întrebuițat și pe vremea Mîntuitorului și nu poate lipsi de la această Taină Sfîntă

Taina Sfîntului Maslu s-a practicat de Sf. Apostoli. Sf. Ap. Iacob, autorul epistolei care-i poartă numele, privitor la practica Sf. Maslu, în vremea Sf. Apostoli, zice așa: „Este cineva bolnav între voi? Să cheme Preoții Bisericii și să se roage pentru el, ungîndu-l cu untdelemn în numele Domnului. Și rugăciunea credinței va mîntui pe cel bolnav. Domnul îl va ridica pe el. Și de va fi făcut păcate, se vor ierta lui” (Iac. 5 14—15). De aici reiese clar, că Maslul nu e numai o simplă ungere închipuitoare, simbolică; ci este o Taină Sfîntă, lucrătoare. Întreabă vreun nelămurit în credință de ce? Pentru că zice:

- a) Să cheme Preoții Bisericii, săvîrșitorii ei.
- b) S-o facă în Numele Domnului, dîndu-ne a înțelege, că: e în Numele Prea Sfintei Treimi.
- c) Că e împreună cu rugăciunile Preoților.
- d) Că aduce: „mîntuire”, „vindecare sau însănătoșire” și „iertare păcatelor”.

Săvîrșitorii Tainei Sf. Maslu sînt Preoții. „Să cheme — zice Apostolul — Preoții Bisericii” (Iac. 5 14). Slujba Sf. Maslu se face de obicei cu: 7, 5, 3 ori și cu doi preoți. Cînd nu se găsesc, se îngăduie a se face și cu un preot (Vezi can. 12 Cart. subînsemnarea lui în Pidalion, filele 322 și 323; Og.D. o.c. Vol. 1, p. 148; Dogm. I. Mihălcescu, 252).

Materia acestei Sfinte Taine este untdelemnul curat. El se sfințește prin rostirea rugăciunii pentru sfințirea untului delemn de fiecare din Preoți pînă se împlinește de 7 ori. La fiecare sfințire binecuvîntează untdelemnul dimpreună cu preotul sfințitor și ceilalți preoți. Cu acesta ung preoții pe bolnavi.

Forma Tainei Sf. Maslu este rostirea rugăciunii acesteia însoțită de ungerea bolnavilor, astfel: „Părinte Sfinte, Doctorul Sufletelor și al trupurilor, Cel ce ai trimis pe Unul-Născut Fiul Tău, Domnul nostru Iisus Hristos, să vindece toată boala și din moarte să izbăvească, tămăduiește pe robul Tău (N.) de toată neputința trupeză și sufletească ce l-a cuprins, și fă-l să vieze cu Darul Hristosului Tău. Pentru rugăciunile Preacuratei Stăpînei noastre Născătoarei de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria... Că Tu ești Izvorul tămăduirilor și Dumnezeu nostru și Ție Slavă îți înălțăm, împreună și Unuia-Născut Fiului Tău, împreună și Prea Sfîntului și bunului și de viață făcătorului Tău Duh... Amin”. Atunci Preotul rostitor, unge pe bolnavi cu untdelemnul sfințit în chipul Crucii la: frunte, nări, gură, urechi, piept și mîini pe ambele părți.

Sf. Maslu se face în Sf. Biserică, în: săptămîna Patimilor: marți, miercuri, joi, și alte ori, la felurite trebuințe. Se face și prin case la bolnavi. Maslul săvîrșit în Sf. Biserică se numește Maslu obștesc; iar cel săvîrșit prin case se numește Maslu particular.

Numărul 7 din slujba Sf. Maslu e simbolul sfințeniei.

- a) Sf. Maslu este a 7-a Taină Sfîntă a bisericii.
- b) În vremea slujirii Sfîntului Maslu, se aprind 7 lumînări, care preînchipuiesc cei 7 Îngeri mari care stau înaintea Tronului Dumnezeirei, adică Sfinții Arhangheli: Mihail, Gavriil, Uriil, Rafail, Salatiil, Egudiil, Varahiil (Ps. 103 4; Zah. 6 5; Evr. 1 7, 14).

c) După vechea predanie a Bisericii, la Sf. Maslu se aduc și slujesc 7 Preoți (cînd sînt), preînchipuind cele 7 Daruri ale Dunului Sfînt, enumerate de marele Prooroc Isaia (Is. 11 2—3). Acest simbolic număr de 7 îl întîlnim în mai multe locuri ale Dumnezeieștii Scripturi a Vechiului Testament, din care se vede izvorînd mila și faptele mari ale Îndurării lui Dumnezeu. Astfel: șapte au fost Preoții care au sunat în trîmbițe asupra cetății Ierihonului. De 7 ori au înconjurat cetatea Ierihonului, cînd au cucerit-o Israelii la intrarea lor în pămîntul Făgăduinței (Is. Navi 6 13—16). De 7 ori s-a rugat Sf. Prooroc Ilie pe muntele Carmelului, pînă ce Dum-

nezeu S-a milostivit și a dat ploaie pământului ars de secetă (3 Imp. 18 42—5). De 7 ori s-a plecat Sf. Prooroc Elisei peste copilul mort al Somanitencei pe care l-a înviat (4 Imp. 4 32—35).

d) De 7 ori se citește rugăciunea sfințitoare untdelemnului.

e) De câte 7 ori binecuvintează Preoții untdelemnul la sfințire.

f) Se citesc din Apostol 7 pericope: (Iac. 5 10—16) (Rom. 15 1—7) (1 Cor. 12 27—31; 3 1—8) (2 Cor. 6 16—18; 7 1) (2 Cor. 1 8—11) (Gal. 5 22—26; 6 1—2) (1 Tes. 5 14—23).

g) Se citesc 7 pericope din Dumnezeiasca Evanghelie: (Lc. 10 25—37) (Lc. 19 1—10) (Mt. 10 1—8) (Mt. 8 14—23) (Mt. 25 1—13) (Mt. 15 21—28) (Mt. 9 9—13).

h) După citirea fiecărei Dumnezeiești Evanghelii se rostesc câte o ectenie, adică 7 ectenii.

i) Așijderea se citește câte o rugăciune sau molitvă pentru iertarea păcatelor, izbăvirea de boală și însănătoșirea bolnavilor.

j) Bolnavii și ceilalți primitori ai Tainei, se ung în Semnul Crucii de 7 ori cu untdelemnul sfințit, la organele simțurilor, ca Dumnezeu cu nevăzuta Sa mână să însemneze prin Harul Său Dumnezeiesc simțirile bolnavilor, pecetluindu-le, și să facă: neștrăbătută și neapropiată intrarea tuturor puterilor potrivnice. Toate acestea au puterea și scopul de a: trezi, multiplica, lumina și întări puterea bolnavilor, împărtășindu-le, după felul credincioșiei lor, Harul Duhului Sfânt, care tămăduiește amarele dureri, izbăvește trupul de boli (cât îi este de folos) și ușurează Sufletul de păcate. Ungerea aceasta de 7 ori, mai însemnează, după unii, și chemarea în rugăciuni ale celor 7 Daruri ale Duhului Sfânt asupra bolnavilor, pentru ușurarea și vindecarea lor trupească și sufletească.

Tot șirul rugăciunilor și lucrărilor acestora de câte 7, zguduie Sufletul, mișcă inima, aprind credința și pregătesc bolnavii pentru primirea Harului revărsător, ușurător, vindecător și mîntuitor.

Primitorii Sfîntului Maslu sînt toți creștinii dreptcredincioși bolnavi trupește, dar cei mai puțin bolnavi, chiar și sănătoși, pentru ușurare și iertare de păcate. Pentru a se folosi, trebuie ca Sf. Maslu: a) să se săvîrșească de Preoți dreptcredincioși (Ortodocși), nu de schismatici sau eretici; b) bolnavii cărora li se face Sf. Maslu să fie ortodocși; c) să fie mărturisii înaintea Preotului Duhovnic.

La săvîrșirea slujbei Sf. Maslu, trebuiesc: deasupra mesei pe care se pune Sf. Evanghelie, Sf. Cruce și Molitfelnicul: 7 lumînări aprinse, un vas cu făină de grîu curată, un pahar cu untdelemn curat, 7 bețișoare de busuioc înfășurate cu vată, cu care ung Preoții pe bolnavi.

Numirile Tainei Sf. Maslu. Conform cu conceputul și lucrarea sau efectele ei, Taina aceasta a Sf. Maslu s-a numit: „untdelemn“,

„untdelemn sfințit“, „untdelemn sfînt“, „untdelemn împreunat cu rugăciuni“.

Sf. Maslu se poate face și pentru cei sănătoși. În Sf. Biserică se obișnuiește a se face Sf. Maslu și pentru sănătoși. În săptămîna mare, d.p. se face Sf. Maslu pentru toți credincioșii: bolnavi și sănătoși. Deoarece prin Sf. Maslu se dă vindecare de boli și iertare de păcate, obișnuim a face Sf. Maslu, nu numai pentru bolnavi; ci și pentru sănătoși. Aceasta se face nu numai o dată, de două ori sau de trei ori; ci și de mai multe ori. Astfel, Sf. Simeon al Tesalonicului îndeamnă pe fiecare creștin să se silească a-și face Sf. Maslu (despre Sf. Maslu, cap. 287). Mulți bolnavi se spovedesc, își fac canonul, adică „roadele vrednice de pocăință“ și își fac Sf. Maslu, după care cu bună pregătire se Împărtășesc, pentru ca iertarea și curățirea lor să fie mai desăvîrșită.

Restul untdelemnului se pune în candelă și din făină se face o turtișoară. Untdelemnul fiind binecuvîntat de preoți cu chemarea lui Dumnezeu, este sfințit și plin de Dumnezeiescul Dar al Duhului Sfînt, ca și apa sfințită la Bobotează și cea de peste an. Aceasta are puterea de a ușura greutatea păcatelor, a sfinți Sufletul, a vindeca trupul, a îndepărta bolile, a vindeca rănila, a împărtăși mila lui Dumnezeu. Astfel, untdelemnul rămas de la Sf. Maslu se arde în candelă: acasă ori la Sf. Biserică. Făina rămasă de la Sf. Maslu se amestecă cu puțin untdelemn și aghiazmă mică și se face o turtișoară pentru bolnavi și primitorii Tainei. Unii fac prescuri din această făină.

Roadele Tainei Sfîntului Maslu sînt: iertarea păcatelor, mîntuirea Sufletului și sănătatea trupului. Deși nu întotdeauna se tămăduiesc bolnavii trupește (căci ar urma ca creștinii cărora li se face la orice boală Sf. Maslu să nu moară niciodată), dar totuși, li se dăruiește iertarea păcatelor celor ce se pocăiesc; bolnavii simt cel puțin o mare mîngîiere și prind curaj ca să rabde boala mai departe fără murmur și să moară creștinește. Prin Sf. Maslu adesea s-a văzut cum oamenii care aveau să se chinuiască vreme îndelungată pentru mulțimea păcatelor lor, prin iertarea păcatelor au scăpat de chinuri; iar condamnații la moarte de către adunarea celor mai învățați doctori, s-au ridicat ca Ezechia (4 Imp. 20; 2 Paral. 32 24), și însănătoșindu-se bine, și-au continuat înainte ocupațiile lor pentru existența zilnică.

E bine a face Sf. Maslu celor bolnavi. Aceasta o arată clar Sf. Ap. Iacob, zicînd: „De este cineva bolnav, să cheme Preoții Bisericii și să se roage pentru el, ungîndu-l cu untdelemn în Numele Domnului. Rugăciunea credinței va mîntui pe cel bolnav, și-l va ridica pe el Domnul. Și, de va fi făcut păcate, se vor ierta lui“ (Iac. 5 14—15). Ce păcate se iartă prin Taina Sf. Maslu? Multe și felurite. Poate

bolnavul din cauza greutăților și îndurerărilor bolii, să nu-și fi mărturisit păcatele. Alții, deși și-au mărturisit toate păcatele, însă n-au simțit căința trebuitoare pentru ele, ori nu și-au luat canonul cvenit, sau de l-au luat, nu și l-au împlinit. Se mai poate ca alți bolnavi nerăbdători, de la spovedanie pînă la Sf. Maslu, să fi săvîrșit alte păcate din nou: cîrtiri, blestem, drăcuiești, înjurături, hule, socotindu-se că sufăr pe nedrept, prea mult... Acele păcate mărturisite din nou, cu cuvenita părere de rău pentru că le-au făcut, cum și altele uitate, se iartă prin rugăciunile Preoților. Aici Taina Sf. Maslu e o completare a pocăinței. În Constituțiile Apostolice vedem o rugăciune, în care preotul roagă pe Dumnezeu să sfințească untdelemnul și să-i dea putere sporitoare sănătății, alungătoare bolilor, izgonitoare demonilor, îndepărtătoare de orice cursă, prin Hristos... (S.P.A. o.c. Vol. II, 254). De aici vedem că Sf. Maslu folosește tuturor bolnavilor, celor mai puțin bolnavi și sănătoșilor care-l primesc cu bună pregătire și credincioșie.

Rătăcesc mult creștinii catolici care administrează Sf. Maslu numai muribunzilor și nu oricărui bolnav. Aceasta stă în contradicție cu cuvintele Apostolului: „Rugăciunea credinței va mîntui pe cel bolnav, și-l va ridica pe el Domnul” (Iac. 5 15), și ale Sf. Evanghelii: „Ieșind ei (Apostolii)... ungeau cu untdelemn pe mulți bolnavi și-i tămăduiau” (Mc. 6 13). Cu multă dreptate înfierează Sf. Simeon Tesalonicianul pe catolici, zicînd: „Catolicii susțin că nu trebuie să se facă Sf. Maslu celor bolnavi; ci celor ce mor, de vreme ce (Maslu) iartă păcatele, ca nu cumva trăind, să mai facă alte păcate. O, ce nebunie! Fratele Domnului (Sf. Ap. Iacob) zice: „Rugăciunea credinței va mîntui pe cel bolnav și-l va ridica pe el Domnul”; iar ei zic: „Să moară, să nu se mai scoale!”... Ei învață împotriva Mîntuitorului și a Apostolilor Lui, căci zic că Sf. Maslu să se facă celor ce mor; iar nu celor ce se scoală” (S. Tes. cap. 285).

Taina Sf. Maslu ajută adeseori pe bolnavi. Toți creștinii ortodocși care au cerut ajutorul lui Dumnezeu, pot să mărturisească în fața tuturor necredincioșilor, că Dumnezeu ne dă orice lucru de folos, cînd îl cerem cu credință; adeseori se fac adevărate minuni. Cîți credincioși n-au venit aduși pe targă, în agonie, la Moaștele unui sfînt, la vreo icoană făcătoare de minuni, sau la biserica unui sat neînsemnat, și după ce li s-a făcut Sf. Maslu, s-au întors acasă uneori chiar în aceeași zi în care au plecat — pe picioarele lor!

Într-o zi, la un spital, luînd temperatura unui bolnav, doctorul spuse în șoaptă, scuturînd din cap: „41 grade! Va muri imediat”. Fratele bolnavului, care era acolo și auzise acestea, ceru voie doctorului să aducă trei preoți și să facă bolnavului Sf. Maslu. „Ce să facă preoții aici? Să mai tulbure bolnavul degeaba? Lasă-l în pace acum!” — zise doctorul. Omul însă stăruia și i se admise. În grabă

veniră preoții, la chemarea ce li se făcu, și înălțînd rugăciuni fierbinți către Dumnezeu, unseră pe bolnav cu untdelemn sfințit, după rînduiala Sfintei Taine.

După ce plecară preoții, doctorul veni iarăși să vadă dacă n-a murit bolnavul. Văzînd că trăiește, îi puse termometrul. Deodată exclamă: „Ce e asta? 39 de grade! Ce doctorie ai luat?” „N-am luat nici o doctorie — răspunse bolnavul — dar văd că în urma sfintelor rugăciuni m-am simțit cu totul ușurat. A doua zi, cînd unul dintre cei trei Preoți trecu iarăși pe la spital ca să vadă starea bolnavului după datoria creștinească (Mt. 25 36, 39—44), doctorul îi spuse: „Părinte! Vă rog să veniți mai des pe aici, ca să mă ajutați!”

„Aproape este Domnul de toți cei ce-L cheamă pe El; de toți cei ce-L cheamă pe El în adevăr” (Ps. 144 19).

296) Adeseori m-am rugat lui Dumnezeu fiind cu gîndul la felurite lucruri lumești (i), la: oameni, vite, păsări, bani, avere, gospodărie, prietenii lumești, la vrăjmășii, patimi și păcate?

i) Rugăciunea celui ce se roagă numai cu buzele nu are nici un preț, e o rugăciune de nimic, e asemenea nucilor seci, alunelor viermănaose, omului fără Suflet, focului zugrăvit fără lumină și căldură, candelilor fără untdelemn, păsărilor fără aripi, ostașilor fără arme, mașinilor fără abur și curent electric, ca peștele pe uscat, ca omul ce nu mai primește nici o hrană, e asemenea becurilor electrice fără curent, etc. Cei ce se roagă cu mintea pironită nu la Dumnezeu; ci la creaturi: averi, treburi, vrăjmășii, păcate, oameni, vite, petreceri, slavă deșartă... sînt asemenea idolatriilor care se închinău făpturilor și nu lui Dumnezeu.

Pentru rugăciunea făcută numai cu buzele a musturat Mîntuitorul pe farisei prin următoarele cuvinte: „Poporul acesta se apropie de Mine cu gura lui și cu buzele Mă cinstește, iar inima lor stă departe de la Mine” (Mt. 15 8). De asemenea, dacă semnele și mișcările văzute ce însoțesc rugăciunile, nu corespund unei stări de adîncă simțire a noastră, aceste semne și mișcări sînt de nimic. Cel care bate mătănii după mătănii, se bate în piept și face alte lucruri de felul acesta, fără nici un fel de tresărire lăuntrică, este un fățarnic. Dumnezeu cere să ne închinăm Lui cu duhul și cu adevărul (Ioan 4 23). Pentru a birui și a nu cădea în ispite trebuie a priveghea și a ne ruga neîncetat (Mt. 26 41; Lc. 18 1; Rom. 12 12; 1 Tes. 5 17).

Rugăciunile cîntate folosesc cînd sînt făcute cu umilință în Duh și Adevăr (Ioan 4 22—24). Rugăciunea cîntată este o foarte puternică rugăciune rostită cu glas tare, însă nu înțepător, supărător; ci dulce melodios și plăcut. Cînd sîntem adînc mișcați, dăm glas și simțirii

prin cîntare; deci cîntecul religios este o rugăciune minunată. El ajută mintea să zboare către Dumnezeu; de aceea Sf. Ap. îndeamnă pe Coloseni să se deprindă și să se înțeleptească cu psalmi, cu laude și cu cîntări duhovnicești: „cîntînd în inimile voastre Domnului“ (Cols. 3 16). Rugăciunea cîntată a fost cultivată de împăratul David (+1015 î.d.Hs.), de Mîntuitorul cu Apostolii (Mt. 26 30; Mc. 14 26), de Sf. Ioan Gură de Aur (+407), de Sf. Ambrozie al Mediolanului (+397), de Sf. Nichita din Remesiana (+cam. 420), de Sf. Ioan Damaschin (+754), de Sf. Cosma (+743) și de alți Sfinți Părinți și mari Dascăli ai Sfintei Biserici (I.C.O. o.c. p. 239).

297) **M-am rugat cu fața îndreptată adeseori spre: apus, miazăzi, miază-noapte, ca și unii păgîni, evrei, catolici, eretici și sectari?**

298) **M-am rușinat a mă ruga lui Dumnezeu, a-mi face Semnul Sfintei Cruci drept pe față și a săruta Sfintele Icoane? (j) Am batjocorit Semnul Cruci prin mătăhăieli și schimonosirea ei? (l)**

j) Cei ce nu sărută Sfintele Icoane cu evlavie, sînt jumătate minciuno-creștini (Pidalion, fila 211).

l) *Străvechimea Semnului Sfintei Cruci.* Crucea e un Semn Dumnezeiesc prin a cărui cinstire și folosire după voia lui Dumnezeu, dreptdredincioșii creștini se deosebesc de schismatici, eretici și de toți necredincioșii. Dumnezeescul Semn al Sfintei Cruci are originea sau începutul foarte străvechi. El nu e numai din vremile lui Constantin cel Mare, cum susțin majoritatea sectarilor, nici numai de la răstignirea Mîntuitorului pe Cruce, nici numai din vremurile Profeților și Patriarhilor Vechiului Testament; ci își are începutul în vremuri foarte îndepărtate de cunoștințele omenești, înaintea creerii lumii materiale, adică a toate cîte sînt în cer sus, și pe pămînt jos, în ape și sub pămînt.

Marea Taină — zice Ilie Miniati — a economiei Întrupării lui Dumnezeu-Cuvîntul, după cum este cea mai înaltă, cea mai nobilă și cea mai desăvîrșită operă a Înțelepciunii și Puterii creatoare Dumnezeiești; tot așa mai înainte decît orice altă Taină, a fost gîndită, cunoscută și hotărîtă mai dinaintea tuturor de mintea atotvăzătoare a lui Dumnezeu. Mai înainte de a hotărî Dumnezeu crearea Îngerilor, a oamenilor, sau a oricărei alte zidiri, a hotărît mai dinainte în Sfatul lui veșnic Întruparea Cuvîntului Dumnezeiesc, însoțită de activitatea Mesianică, umilință în Patimile de bunăvoie pînă la moartea pe Cruce și Proslăvirea Sa. Întruparea aceasta hotărîtă din veci, se numește în Dumnezeieștile Scripturi: „Început căilor Domnului“. El se numește, privitor la planul Întrupării: „Primul născut al întregii zidiri“. „Domnul M-a zidit început căilor Lui; mai înainte de veci M-a întemeiat pe Mine“. Sf. Ap. Pavel, privitor

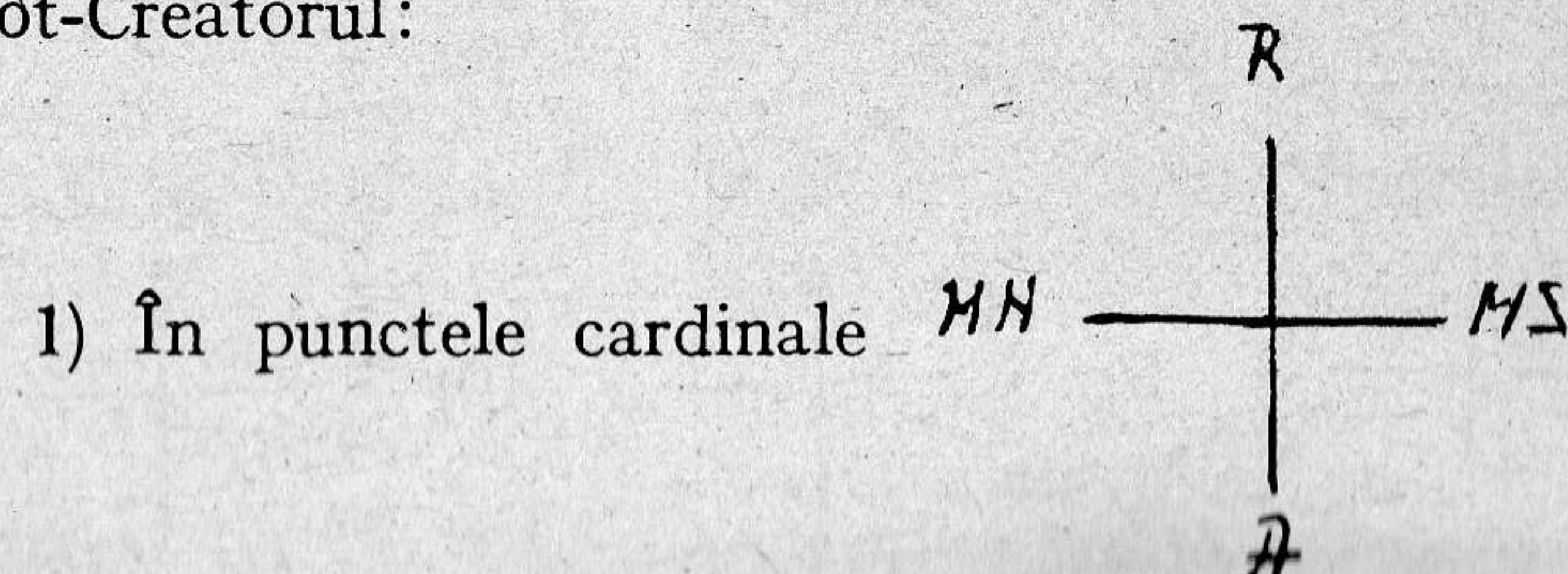
la aceasta, zice: „El este Chipul lui Dumnezeu Celui nevăzut, întîiul născut întregii zidiri...“ (Prov. Sol. 8 22; Rcm. 11 23; Cols. 1 15).

Părerea unor Sfinți Părinți este că această Taină, care se păstra ca cel mai de preț mărgăritar în comorile Sfatului Dumnezeiesc, S-a făcut cunoscută la începutul veacurilor prin descoperire în cer, ca să vadă și să admire Îngerii cea mai minunată operă a minunii Dumnezeiești. Aceasta reiese — după unii Sfinți Părinți — și din cuvintele apostolești: „Fiul Meu ești Tu — Eu astăzi... mai înainte de Luceafăr... Te-am născut... Eu voi fi Lui Tată și El va fi Mie Fiu“. Iar cînd aduce pe Cel întîi născut în lume (a Îngerilor), zice: „Să se închine Lui toți Îngerii lui Dumnezeu“ (Evr. 1 5—6; Ps. 2 5; comp. Ps. 88 26—27). De aici a luat prilej Lucifer să invidieze unirea ipostatică a lui Dumnezeu cu omul. Mîndru de propria lui frumusețe (Iez. 28 17), ar fi zis așa în inima lui: „Eu mai cu seamă, verhovnicul Serafimilor, cel ceresc și imaterial, nu omul cel material și pămîntesc, sînt vrednic de o astfel de cinste, eu voi fi asemenea Celui Prea Înalt“. Și astfel ar fi căzut ca un fulger din cer (Lc. 10 18). Maxim Mărturisitorul o mărturisește ritos (hotărît) în a 42-a întrebare-răspuns, și are ca împreună martor pe Sf. Grigore de Nazianz, care spune: „Invidia a întunecat pe Lucifer, care a căzut prin mîndrie căci n-a suferit, fiind dumnezeiesc, să nu fie socotit ca Dumnezeu...“ (Prel. d. Ilie Miniati, Sf. Dimitrie Arhiep. Rostovului... Teol. Dogm.).

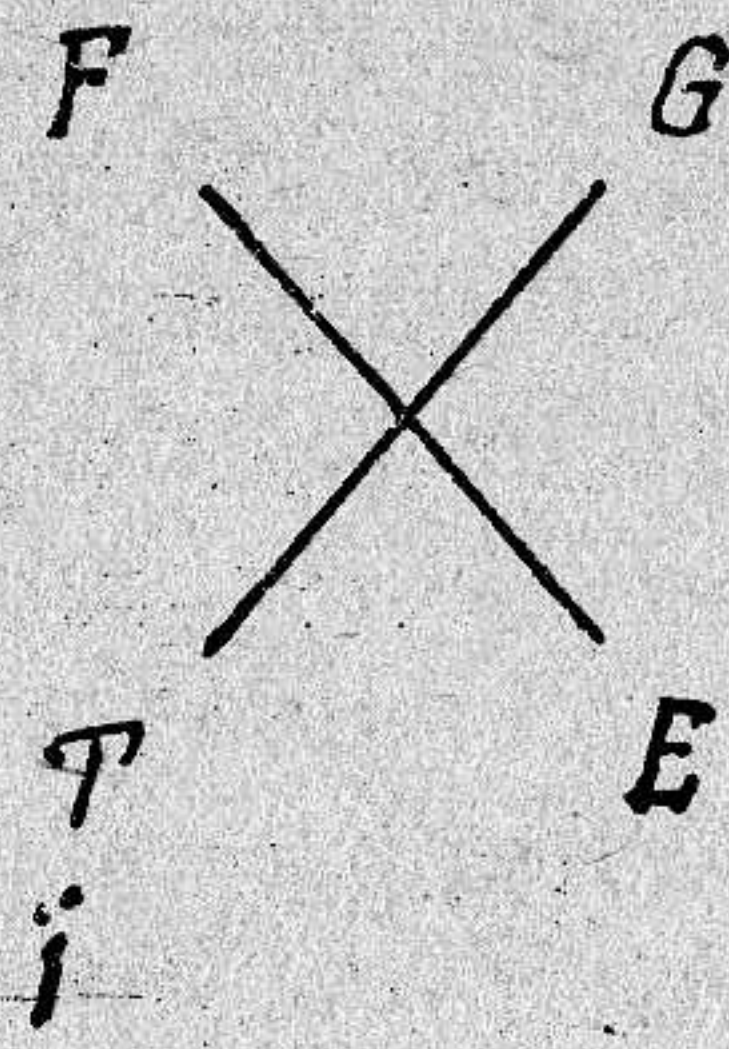
Precum în planul genialilor arhitecți pentru facerea unui oraș capitală a imperiului, mai înainte de facerea lui, au fixat în memoria lor locul și formele mărețe ale catedralei și palatului împărătesc; așa și în planul lui Dumnezeu A-toate-Creatorul a fost făurit și hotărît acest Dumnezeiesc Semn (+) al Său, de care avea să Se folosească în toate vremurile, spre slava Numelui Său și mîntuirea oamenilor credincioși.

Acest Dumnezeiesc Semn (+), ce-l vedem în picturile Sfintelor Biserici, pe Icoane și prin cărți, pe coifurile și pavezele Îngerilor luminați, care înaintea creerii lumii aceștia văzute s-au războit cu Lucifer, balaurul dracon și cu îngerii lui, biruindu-i și alungîndu-din ceruri jos în adîncuri, ne adevăresc această străvechime a lui (Is. 14 13—14; Iez. 28 12—13; Apc. 12 7—12; Lc. 10 18).

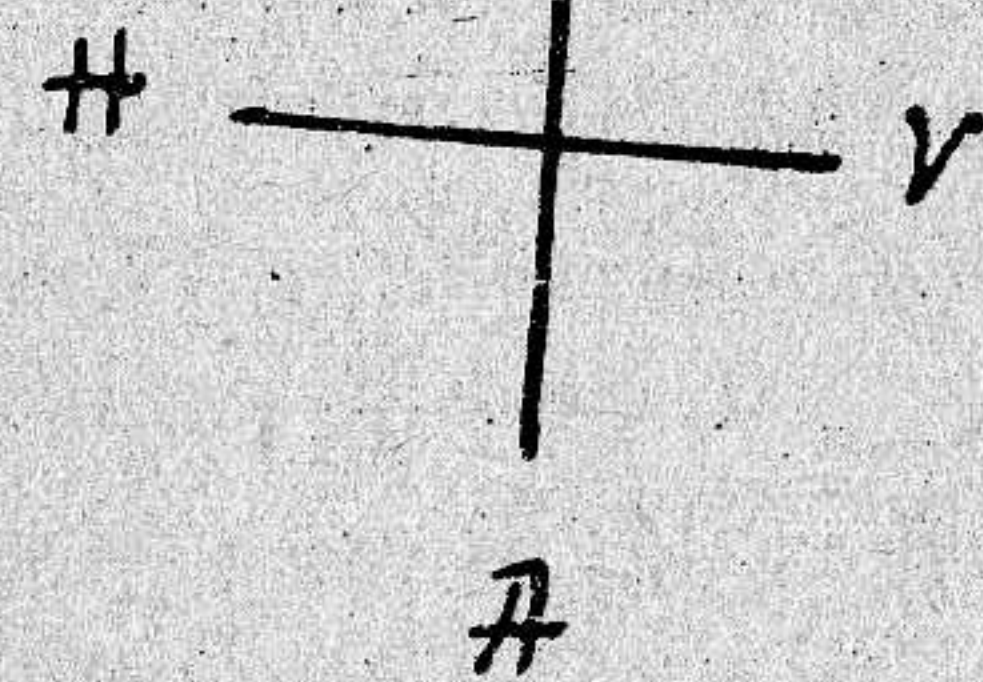
Dumnezeiescul Semn al Sfintei Cruci îl vedem pus de Dumnezeu A-tot-Creatorul:

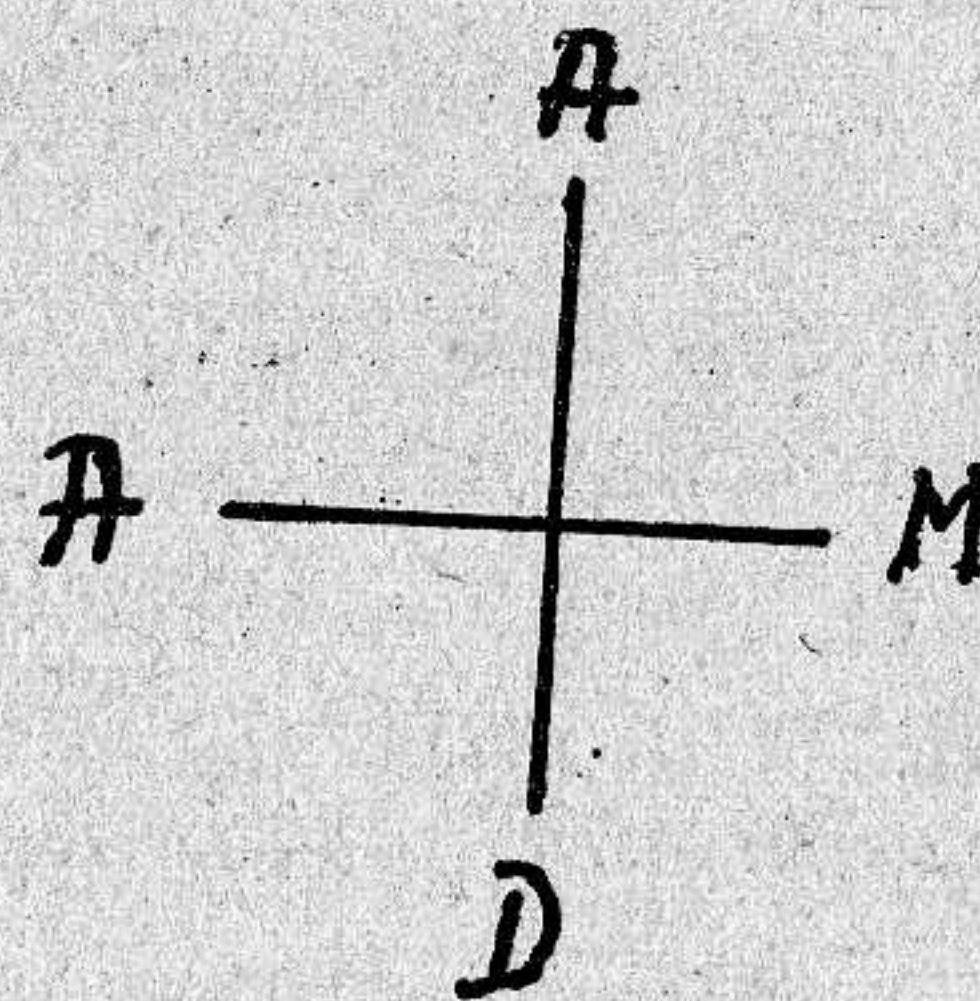
2) În râul ce ieșea din Raiul pămîntesc, pe care-l uda, ramificîndu-se în patru brațe (rîurile: Fison, Gibon, Tigru și Eufratul Fac. 2 10—14) în forma Crucii prin ținuturile sau țările învecinate.

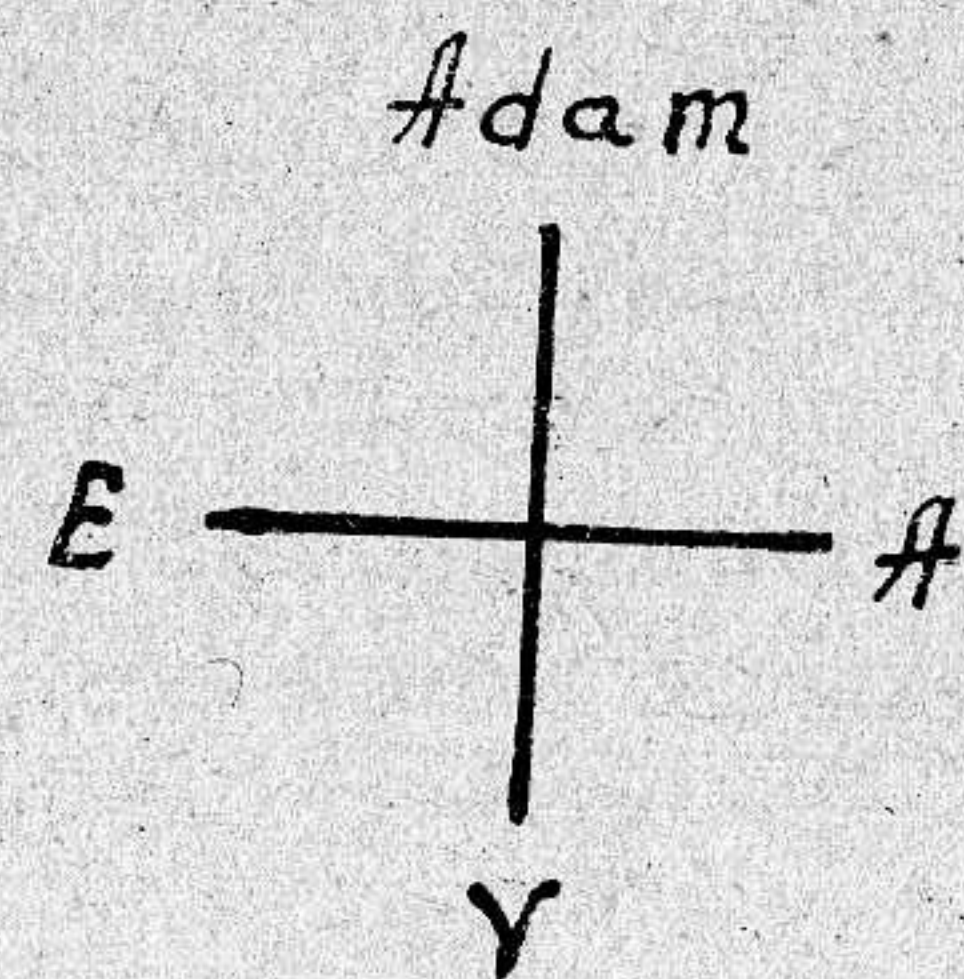
3) În Numele Său „Iehova“, „Iahv“

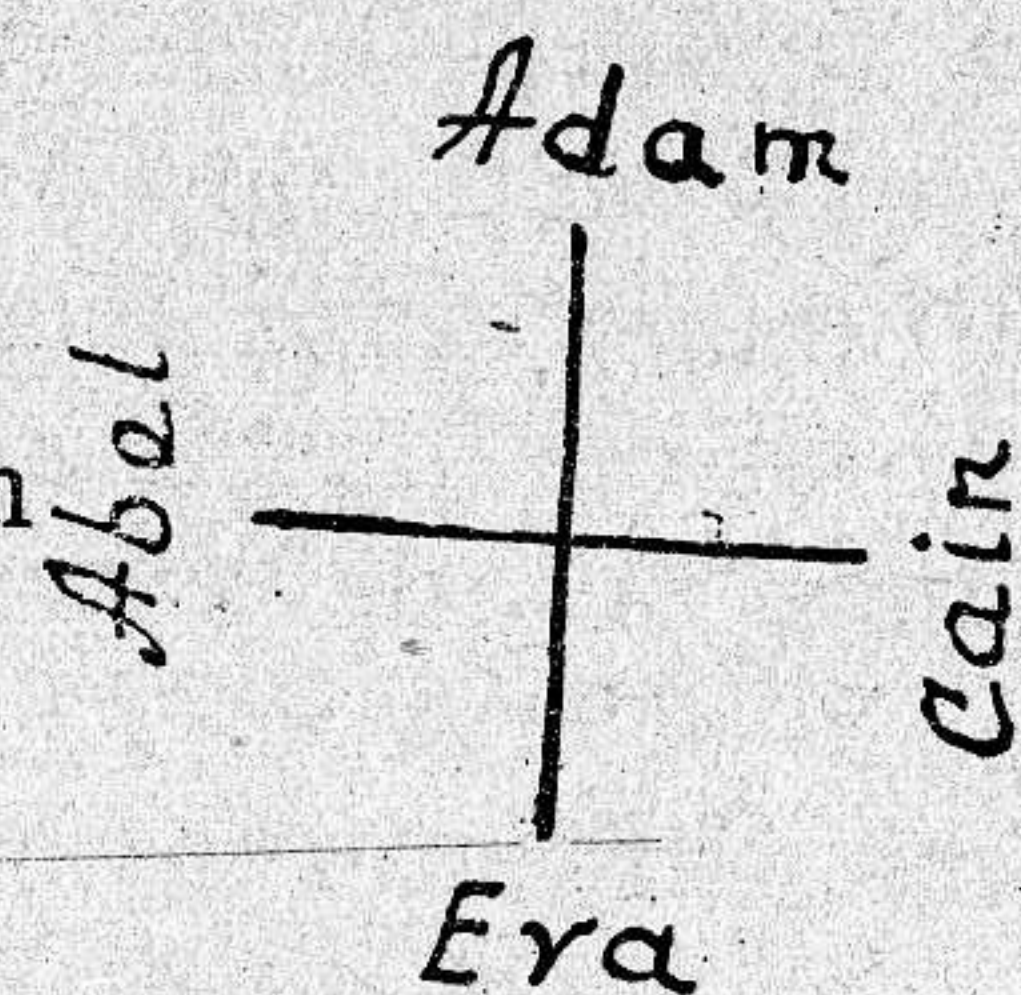
4) În numele protopărintelui nostru Adam

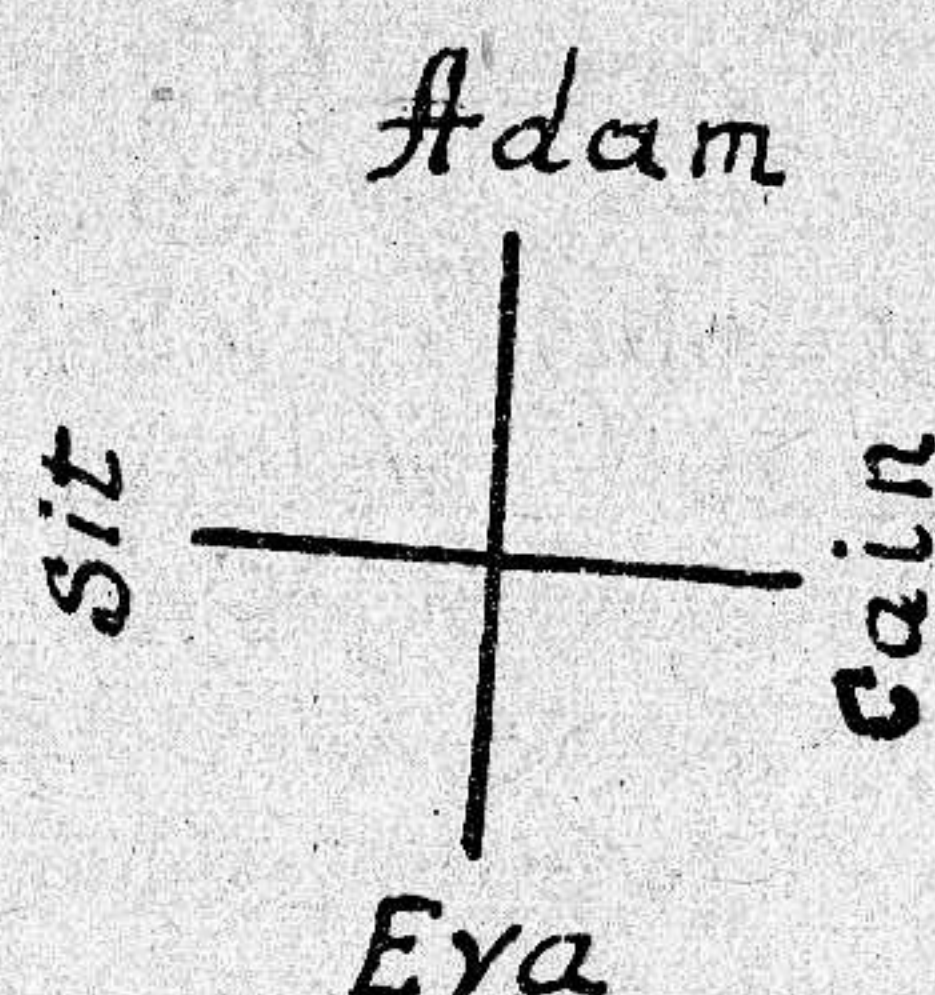
5) În căsătoria lui cu Eva

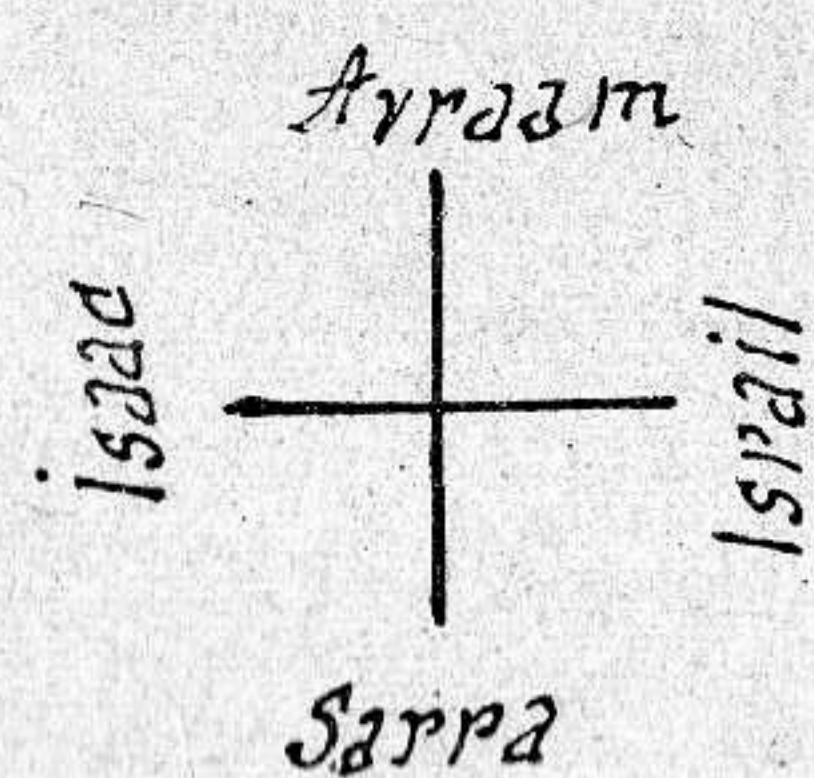
6) În familia lui Adam

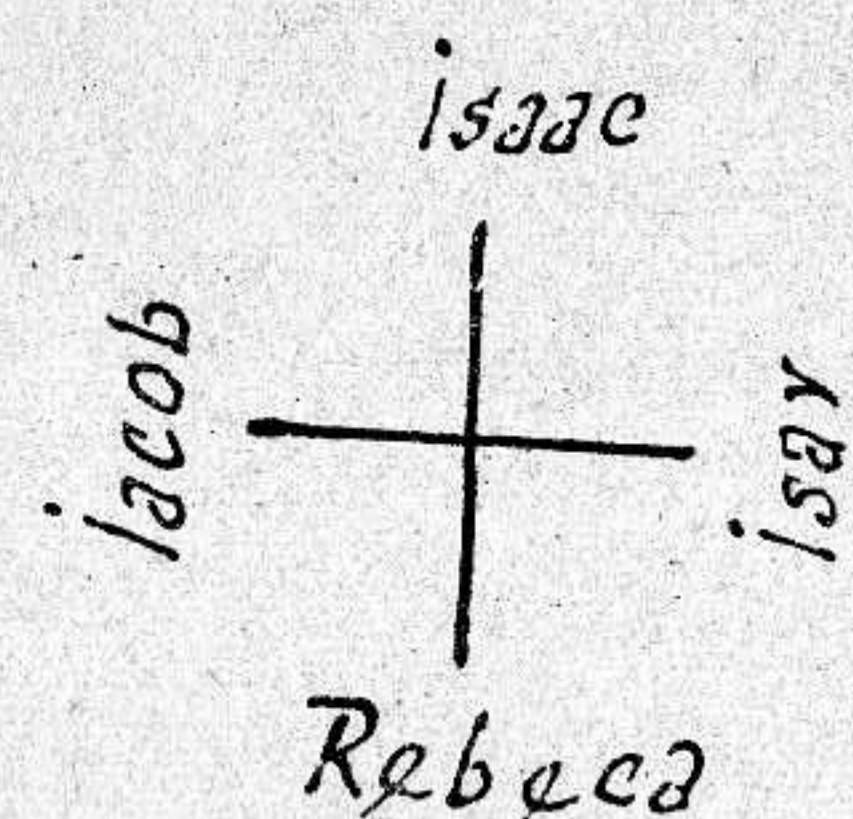
7)

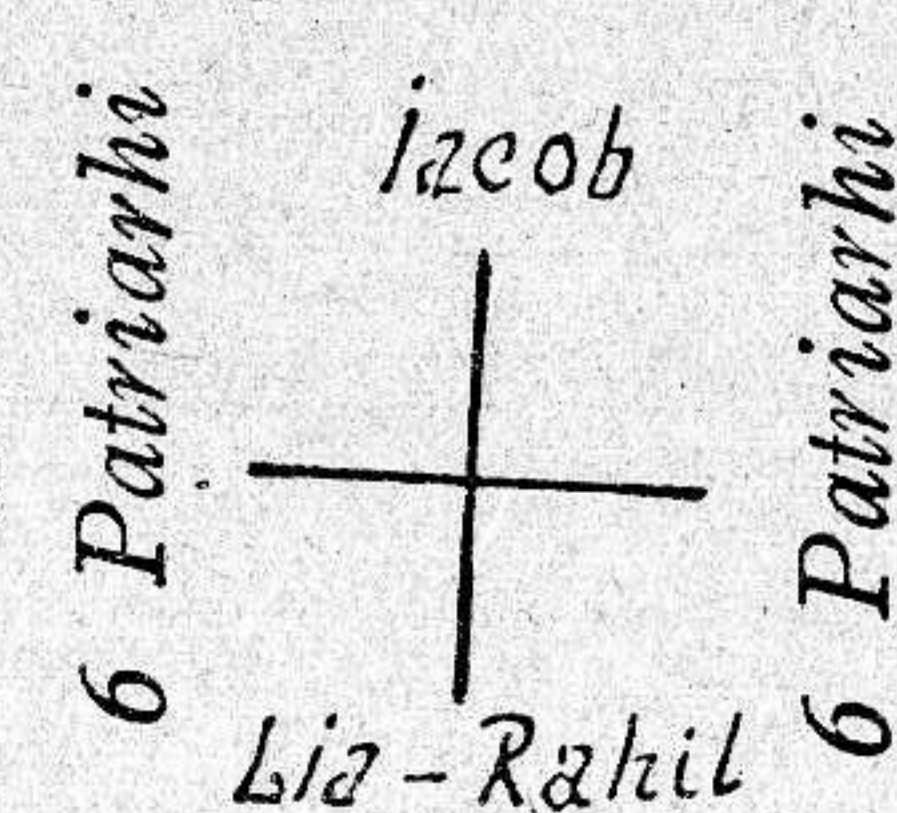
8) În familia marilor Patriarhi

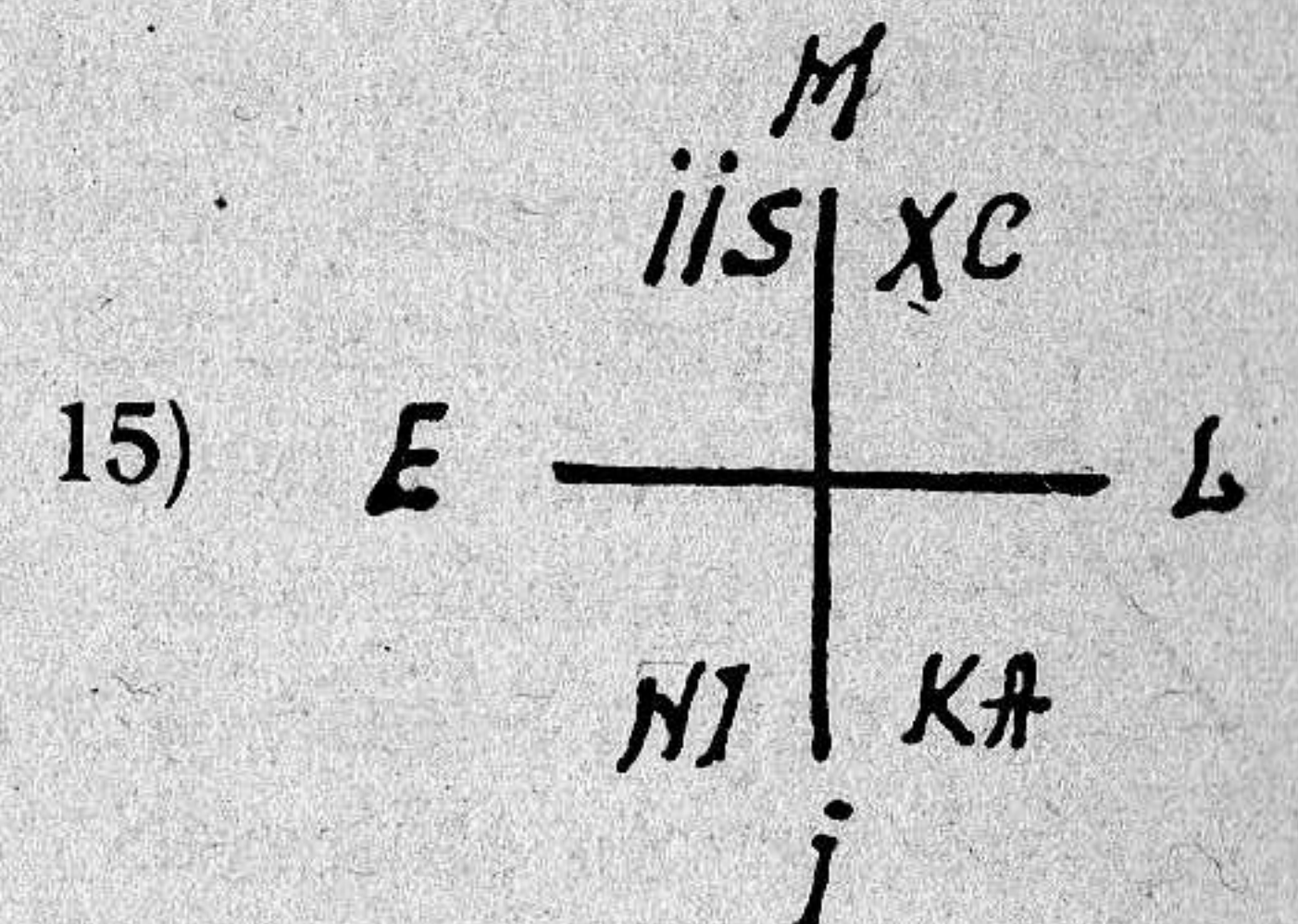
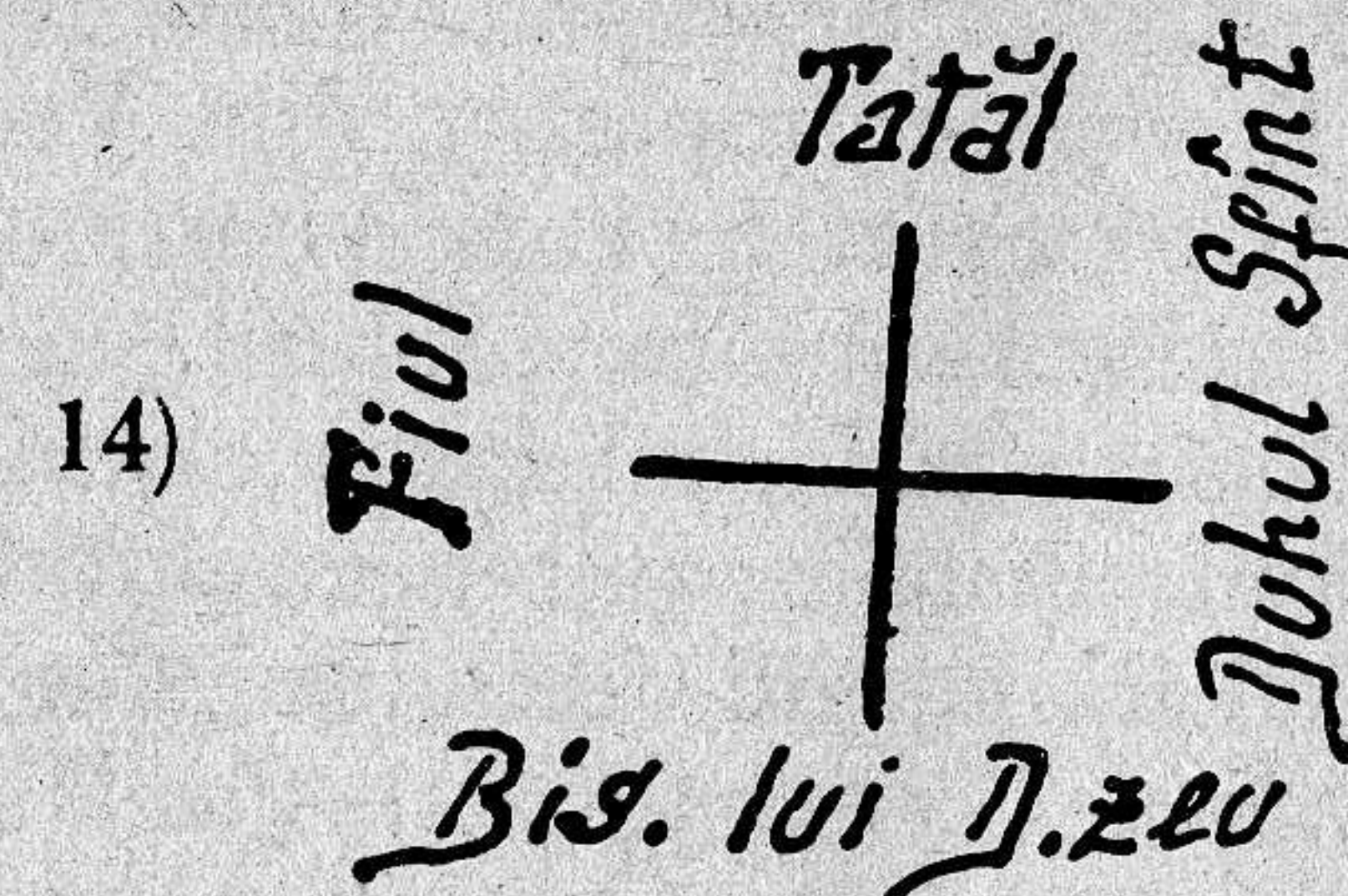
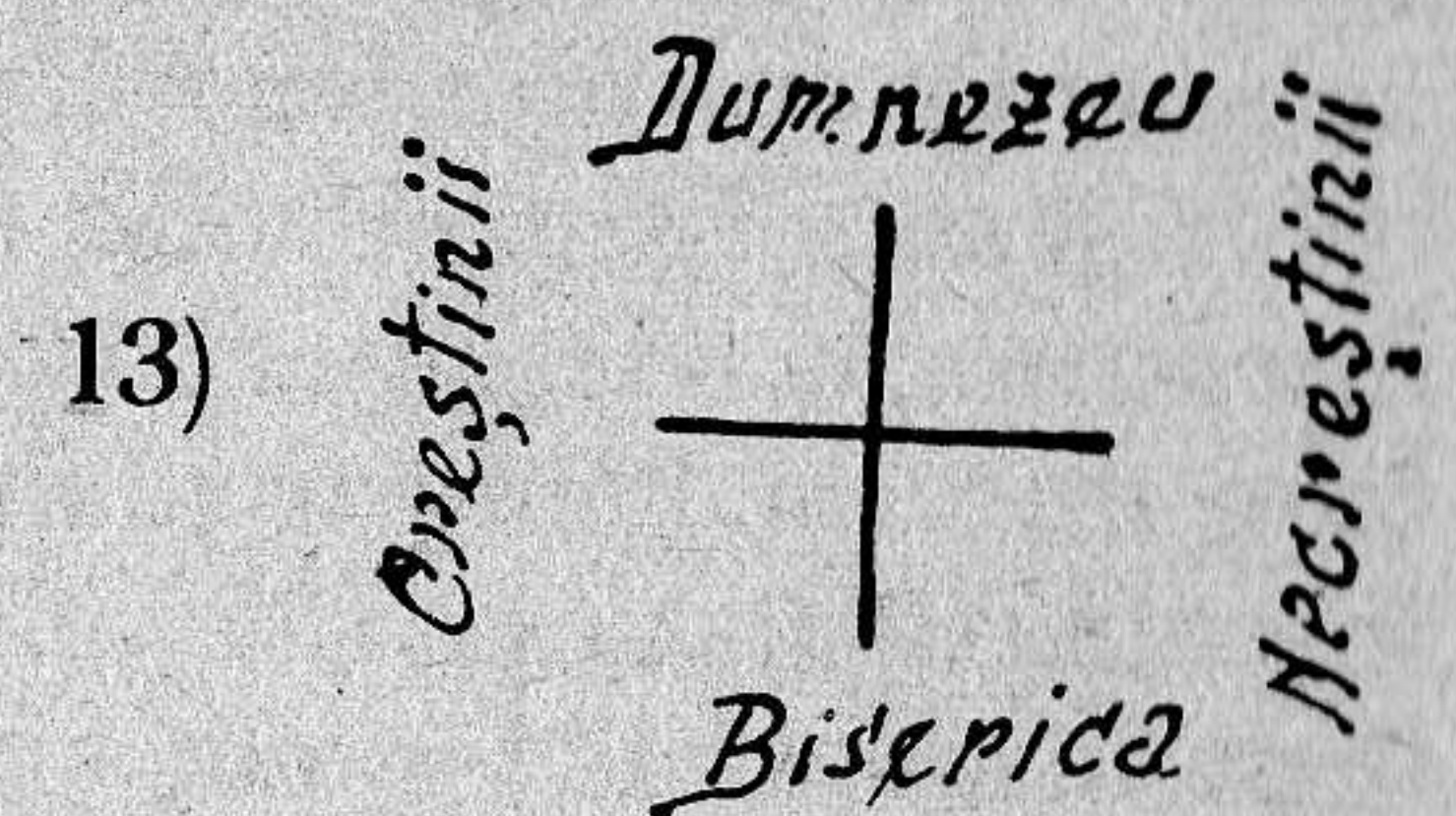
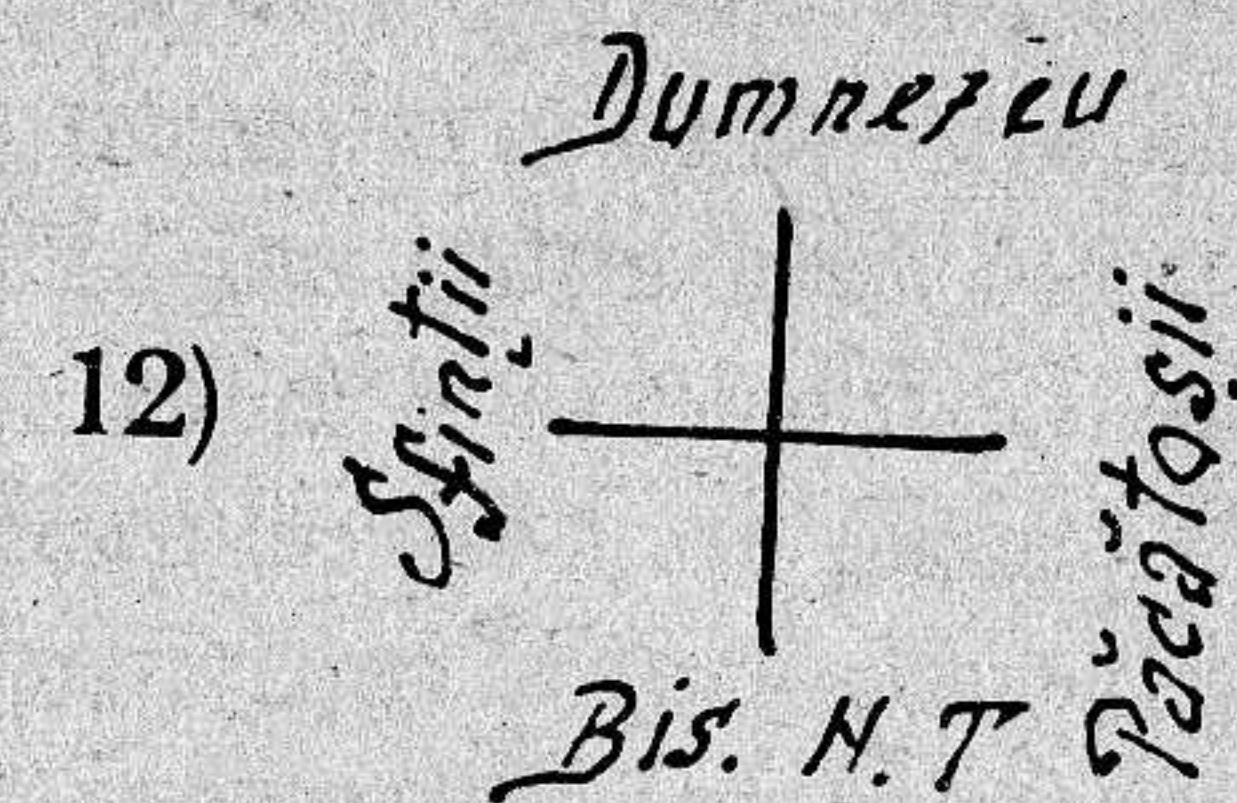
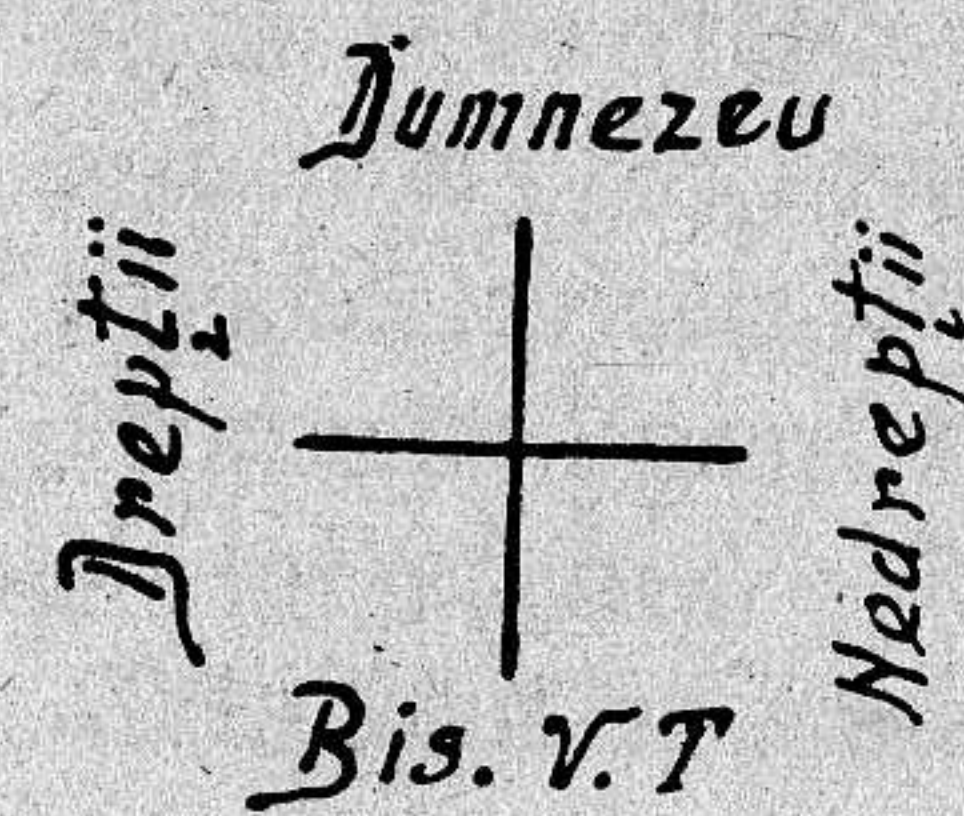
9)

10)

11) În Biserica Vechiului și a Noului Testament, astfel:

Dumnezeiescul Semn al Sfintei Cruci (+) îl vedem în poziția omului drept în picioare cu brațele întinse. „Domnul Dumnezeu Care făcuse din pământ toate fiarele cîmpului și păsările cerului, le-a adus la Adam să vadă cum le va numi, și acea numire să o poarte toate ființele vii totdeauna“. Unii pictori mai luminați, în pictura lor, ni-l înfățișează pe Adam, în acel timp cînd Dumnezeu aduce toate viețuitoarele pămîntului ca să le vadă și să le pună nume: foarte mulțumit, bucuros, înflăcărat, plin de recunoștință, stînd drept în picioare cu brațele întinse în chipul Crucii (+), proslăvind astfel cu duhul, cu Sufletul și cu poziția de închinare a trupului pe Dumnezeu Creatorul a toate și al său.

După potopul universal și împrăștierea celor 71 de triburi lucrătoare la turnul Babel, peste tot pămîntul Asiei, Europei și Africii, popoarele cufundate în besna idolatriei, conștient sau inconștient foloseau Dumnezeiescul Semn al Sfintei Cruci din vremurile cele mai

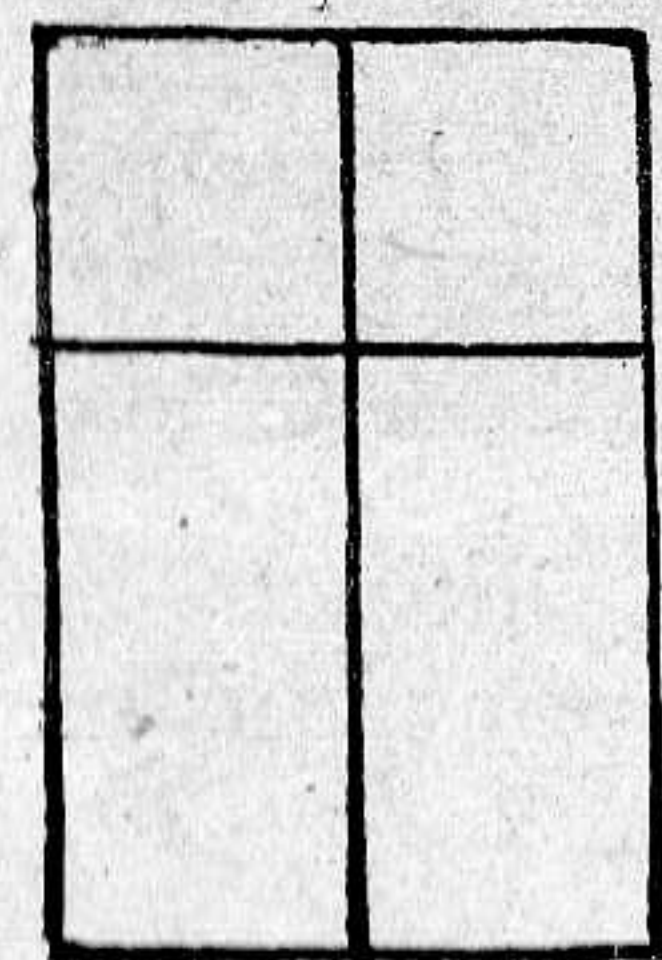

Adam stînd în picioare cu brațele întinse în Semnul Sfintei Cruci, pune nume tuturor zidurilor și vietăților create de Dumnezeu (Fac. 2 19—20; 1 Tes. 5 23).

străvechi. Așa d.p.: la poporul Egiptean (cu vreo 3000 de ani înaintea erei creștine, sau acum vreo 5000 de ani) între feluritele semne ale cultului lor religios, aveau și crucea cu toartă (⊕) în mîna celor șase zei și trei zeițe din cei zece mari zei ai lor. Crucea aceasta înseamna la ei „suferință de bună voie sau cu îndelungă-răbdare, care duce la nemurirea Sufletului, în viața veșnică”. Cam astfel de însemnătăți avea și la celelalte popoare, mai mult însă și mai strălucit în poporul Israelit și Iudeu al lui Dumnezeu.

Folosirea cu succes a Semnului Sfintei Cruci în Vechiul Testament. Marii Patriarhi, Prooroci, Preoți și împărați din Vechiul Testament, cu Dumnezeescul Semn al Sfintei și de viață purtătoare Cruci au făcut adeseori multe și felurite semne, minuni și lucrări religioase, Patriarhul Iacob, așezîndu-și mîinile sale în chipul Crucii, a binecuvîntat pe nepoții săi: Manase și Efraim, fiii feciorului său Iosif Iacob (Fac. 48; S.P.A. o.c. Vol. I, pp. 71—2). Mîntuitorul nostru Iisus Hristos a binecuvîntat cu mîinile sale copiii (Mc. 10 16) și pe Apostolii. „Scoțîndu-i afară pînă spre Betania, ridicîndu-și mîinile (+), i-a binecuvîntat...” (Lc. 24 50). Sfinții Apostoli, prin rugăciuni și punerea mîinilor (+), au sfințit și așezat în Sf. Biserică: diaconi, preoți și episcopi... și împărtășeau Sfînta Taină a Mirului (Sfîntul Duh) celor botezați (F. Ap. 9 6—12, 17—18; 8 14—17) ș.a. În Taina Preoției aceasta se cheamă: „Punerea mîinilor Preoției”, iar în Taina Mir-Ungerei: „Punerea mîinilor”. Creștinii apostolici și patristici, după rînduielele apostolice, la rugăciune „ridicau mîinile” în chipul Crucii (+) (1 Tim. 2 2—8; 1 Cor. 6 20; Viața Sf. Vasile cel Mare 1 ianuarie).

Dumnezeescul Semn al Sfintei Cruci a fost prefigurat în Vechiul Testament ca mijloc de mîntuire al oamenilor credincioși prin însemnarea intrării caselor israeliților cu el pentru a scăpa de urgia Divină ce urma să vină prin Îngerul nimitor. Israelii ascultînd porunca lui Dumnezeu dată lor prin Moisi, au stropit cu sîngele mielului Pascal, pragurile și ușorii (Eș. 12 7—12—18) în chipul Crucii. În miezul nopții a lovit Domnul pe toți întîi-născuții Egiptenilor, de la întîiul născut al lui Faraon, care avea a ședea pe tron cu el, pînă la întîiul născut al dobitoacelor. Toți întîii născuți ai israeliților, prin Semnul Crucii la intrările locuințelor lor, au fost ocoliți și feriți de moarte. Așa și cu creștinii: cei care fac sau pun pe jos Semnul Sfintei Cruci pentru a se profana prin călcarea cu picioarele sau starea pe el, sînt loviți de urgia Divină ca întîii născuți ai egiptenilor (Eș. 12 29—38); iar cei care cinstesc și ridică Semnul Sfin-

tei Cruci din locurile de unde se profanează, sau îl strică după sfatul Sfinților părinți ca să nu se mai necinstească (Sin. VI ec. can. 73), aceia sînt ocoliți și feriți de mînia Divină, ca și israeliții.

Dumnezeescul Semn al Sfintei Cruci a fost prefigurat în Vechiul Testament de Moisi, alcătuiind prin trupul său cu mîinile întinse în chipul Sfintei Cruci (+). Călătorind Moisi cu cele vro 3.000.000 de israeliți, după ieșirea din Egipt și trecerea Mării Roșii ca pe uscat spre Pămîntul Făgăduinței (așa cum călătorim și noi după ieșirea din pîntecele mamelor noastre și din baia Sfîntului Botez prin pustiul lumii aceștia cu felurite greutăți și primejdii spre Patria noastră Cerească), în ținuturile Rafidimului, au venit amaleciții să se bată cu israeliții. Atunci Moisi a zis lui Isus Navi: „Mergi în tabără, alege bărbați voinici și du-te la luptă cu amaleciții. Eu mă voi sui sus în vîrfurile muntelui, de unde voi vedea și voi urmări desfășurarea luptelor. Toiagul lui Dumnezeu va fi în mîna mea”. Isus a ales bărbați de război și s-a dus împotriva amaleciților ce veneau asupra lor. Moisi și Aaron împreună cu Or, s-au suit în vîrfurile muntelui. Cînd s-au început luptele, Moisi stînd drept în picioare și-a întins mîinile, formînd astfel prin trupul său stînd drept și cu mîinile întinse: chipul Crucii (+). Cînd își ridica Moisi mîinile, biruia Israil; iar cînd își lăsa el mîinile în jos (de oboseală), biruia Amalic. Obosind mîinile lui Moisi, au luat o piatră și au pus-o lîngă el și a șezut pe ea; iar Aaron și Or îi sprijineau mîinile: unul de o parte și altul de altă parte. Astfel au stat mîinile lui Moisi ridicate (+) pînă la apusul soarelui. În acel timp Isus Navi cu israeliții au zdrobit pe Amalic și pe tot poporul lui cu ascuțitul sabiei. Moisi a ridicat acolo jertfelnic cu numele: „Domnul este scăparea mea, pentru că mi-au fost mîinile ridicate (+) spre Scaunul Domnului, care va bate pe Amalic din neam în neam” (Eș. 17 8—16).

Rugăciuni cu mîinile ridicate în chipul Crucii (+) au făcut toți aleșii și binecredincioșii lui Dumnezeu din Biserica Vechiului Testament, după cuvîntul psalmistului: „Bine voi cuvînta pe Domnul în toată vremea... în numele Lui voi ridica mîinile mele (+)”. Să se îndrepteze rugăciunea mea ca tămîia înaintea ta, ridicarea mîinilor mele (+) jertfă de seară, auzi-mă Doamne” (Ps. 62 5; 140 2, 1). De asemenea și în Biserica Nouului Testament, Apostolul învață așa: „Doresc ca bărbații să se roage în tot locul, ridicînd (+) mîini curate, fără de mînie și fără de îndoială. Așijderea și femeile să se roage îmbrăcate cuviincios, cu sfială și curate, împodobindu-se nu cu împletiturile părului, sau cu aur, sau cu mărgăritare (mărgele, salbe, inele, cercei, brățări și alte înzorzonări și mode idolatre, semi-nuduri, Osie 2 13), sau cu haine scumpe; ci cu fapte bune, cum șade bine femeilor ce se hărăzesc evlaviei” (1 Tim. 2 9—10; 1 Petru 3 3). Și drept așa, cu trupul stînd drept și cu mîi-

nile întinse în chipul Crucii, se rugau creștinii — Păstori și păstoriți — ai vremilor apostolice și patristice (Vezi și viața Sf. Vasile cel Mare 1 ianuarie).

Sfântul Antonie cel Mare după asfințitul soarelui se ruga toată noaptea în genunchi cu brațele întinse (+) spre cer, pînă la răsăritul soarelui. Atunci striga: „O! Soare, pentru ce mă tulburi, pentru ce răsari așa degrabă, ca să mă depărtezi de strălucirea adevăratei Lumini?” (I. Casian „Collatia”, 9²¹; V. Sf. 17 ian.).

Sfântul Arsenie cel Mare în seara sîmbetelor, cînd asfințea soarele înapoia lui, se așeza la rugăciune cu mîinile întinse spre cer (+), și așa se ruga el pînă răsărea soarele înaintea lui, apoi se odihnea puțin (P.o.c. pg. 20 30).

Zece ceasuri (o noapte de vară) se ruga cu mîinile întinse la cer (+). Avva Siluan ca răpit de pe pămînt și văzător al Slavei lui Dumnezeu (P.o.c. pg. 218 3).

Sfinții Mucenici Epictet Preotul și Astion monahul, ucenicul său, înainte de a li se tăia capetele pentru credința în Hristos, și-au ridicat mîinile în chipul Crucii (+) și cu fața la răsărit și-au rostit ultimile rugăciuni către Dumnezeu. După aceea au fost uciși prin tăiere de sabie (Vezi pe larg V. Sf. 7 iulie, o.c. pp. 250—284).

Sfînta Muceniță Chiriachi, fiind aruncată de muncitorii idolatri în foc, rugîndu-se cu brațele întinse (+) la cer, a biruit puterea focului ca și cei trei tineri în Babilon (Prol. și V. Sf. 7 iulie, o.c. p. 284; Dan. 3).

Egumena Teodula s-a rugat 40 de zile și 40 de nopți cu mîinile întinse în chipul Crucii (+), biruind ispitele și pe diavolul ispitiitor. De asemenea și Cuvioasa Epraxia s-a rugat cu mîinile întinse (+) 45 de zile și 45 de nopți, pentru învingerea ispitelor (V. Sf. 25 iulie).

Dumnezeescul Semn al Sfintei Cruci a fost prefigurat în Vechiul Testament prin șarpele de aramă, făcut și pus pe un semn (+) de Moisi după porunca lui Dumnezeu, care izbăvea din primejdia morții pe toți cei mușcați și otrăviți de vipere, cînd alergau și priveau la acest șarpe cu credincioșie... „Poporul israelit mergînd spre Pămîntul Făgăduinței, obosind și căzînd cu duhul, a grăit de rău și a cîrtit împotriva lui Dumnezeu și a lui Moisi. Atunci Dumnezeu a slobozit asupra lor o mulțime de șerpi veninoși, care au mușcat mulțime mare de popor și a murit. Poporul văzîndu-se primejduit, s-a căit. Moisi s-a rugat lui Dumnezeu pentru ei, și după porunca Lui: a făcut un șarpe de aramă, pe care l-a atîrnat pe un semn (+). Și cînd vreun om era mușcat de vreun șarpe veninos, alerga și privea la șarpele de aramă, și astfel trăia” (Num. 21 4—9). Șarpele de aramă a preînchipuit pe Domnul nostru Iisus Hristos înălțat pe lemnul Crucii (Ioan 3 14; 8 28; 12 32—34). Acest Semn

Dumnezeesc al Sfintei Cruci își are rolul său important în planul mîntuirii, mult mai desăvîrșit ca Semnul Crucii (+) făcut de Moisi din lemn pe care a înălțat șarpele de aramă, prin care s-au mîntuit de moarte mulți oameni înveninați de înfocatele mușcături ale șerpilor.

După pilda lui Moisi, omul lui Dumnezeu, și-au închipuit trupurile cu mîinile întinse în chipul Crucii (+) în rugăciunile lor pentru invocarea supranaturalelor puteri Dumnezești în feluritele lor trebuințe, strîmtorări și primejdii, toți aleșii și binecredincioșii lui Dumnezeu din Biserica Vechiului Testament.

Isus Navi, fiind într-un greu război, rugîndu-se cu brațele întinse în chipul Crucii (+), a oprit soarele deasupra Gabaonului și luna deasupra Aialonului, pînă ce au biruit pe vrăjmașii lor (Is. Navi 10 12—14).

Samson fiind în o mare strîmtorare, rugîndu-se cu brațele întinse (+), cu o falcă uscată de asin a ucis o mie de filistenii care se porniseră să-l omoare. Apoi fiind însetat, a cerut cu mare strigare apă de la Dumnezeu, și i-a izvorît apă din stîncă (Jud. 15 9—20).

Marele Prooroc Samuil, rugîndu-se lui Dumnezeu cu brațele întinse în chipul Crucii (+) pentru poporul israelit, l-a dus la biruință (1 Imp. 7).

Marii împărați ai lui Israil: David, Solomon, ș.a. s-au rugat lui Dumnezeu cu brațele întinse în chipul Crucii (+) (Ps. 62 5; 140 2; 3 Imp. 8 22—54; 2 Paral. 6 12—42).

Proorocul Iona văzîndu-se înghițit de un chit, întinzîndu-și mîinile în chipul Crucii (+), a fost dus repede de acea fiară a mării departe prin apă și l-a aruncat afară din ea pe țărîmul cetății Nini-vei, unde era trimis de Domnul (Iona 1; 2; Mt. 12 40; Lc. 11 30). Așa și noi; de nu vom mai nesocoti, sau profana Semnul Sfintei Cruci, ci îl vom cinsti și folosi cum trebuie, vom scăpa de fiara apocaliptică, din pîntecele spiritelor răutății, care ne primejduiesc.

Cei trei tineri și Daniil, prin folosirea acestui Semn Dumnezeesc al Sfintei Cruci în rugăciuni cu brațele întinse (+), au biruit puterea focului și au astupat gurile leilor (Dan. 3; 6; Vezi Mineile, Octoiul și Triodul la canoanele Sfintei Cruci pentru toate minunatele lucrări cu Semnul Sfintei Cruci în Vechiul Testament). De nu vom mai profana Semnul Sfintei Cruci; ci îl vom cinsti înțelepțește, ne vom mîntui de multe rele și primejdii, care ne înădușă. Voevodul Iuda Macabeul, văzînd în vis pe venerabilul Arhiereu repausat Onia rugîndu-se cu mîinile întinse în chipul Crucii (+), pe Ieremia dîndu-i o sabie de aur, a redobîndit puteri de sus și au biruit pe vrăjmașii lor (2 Macab. 15). Și noi, de vom avea în minte minunatele lucrări și binefaceri ale acestui Semn Dumnezeesc și

nu-l vom mai profana, vom birui pe vrăjmașii noștri interni (patimile) și externi (spiritele rele și cele împelițate) care ne războiesc mereu și ne trag în iadul vremelnice și veșnic.

Folosirea cu mare succes a Semnului Sfintei Cruci în Noul Testament. Dumnezeu Semn al Sfintei Cruci a fost ales de Mîntuitorul în viața, activitatea, jertfirea și moartea sa, pentru lucrarea cu succes a actului mîntuirii noastre. Aceasta reiese clar din Sf. Evanghelie, scrierile Sfinților Apostoli și ale Sfinților Părinți apostolici și patristici. Semnul Sfintei Cruci are trei înțelesuri:

1) În înțeles spiritual înseamnă patimile și suferințele Mîntuitorului, pe ale cărui urme trebuie a merge și noi creștinii. „Ori cine voiește să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea sa și să-mi urmeze Mie. Iar cel ce nu-și ia crucea sa și nu-Mi urmează Mie, nu este vrednic de Mine” (Mc. 8 34; Mt. 10 38; Lc. 14 27).

2) În înțeles material înseamnă Crucea sau lemnul Crucii compusă din două bucăți de lemn puse deacurmezișul, unul mai lung vertical, altul mai scurt orizontal, așa cum a fost Crucea pe care a fost răstignit Mîntuitorul, lungul de vreo 5 m și curmezișul de vreo 3 m (Mt. 27; Mc. 15; Lc. 23; Ioan 19).

3) În înțeles zilnic, obișnuit, înseamnă Semnul Crucii făcut cu mîna, dusă la frunte, la pîntece, la umărul drept și la cel stîng. Așijderea binecuvîntarea clerului inferior și a poporului de arhieriei și preoți cu Sf. Cruce, cu mîna avînd trei cruci formate cu degetele mîinii binecuvîntătoare în Semnul Sfintei Cruci.

Sfinții Apostoli cinsteau și se lăudau cu Sf. Cruce, văzînd în ea puteri Dumnezești. Sf. Ap. Pavel zice: „Cuvîntul Crucii celor pieritori este nebunie, iar nouă celor ce ne mîntuim, este puterea lui Dumnezeu... Noi propoveduim pe Iisus cel răstignit, iudeilor sminteală și elinilor nebunie, iar celor chemați — convertiți la creștinism — iudeilor și elinilor, pe Hristos puterea lui Dumnezeu și înțelepciunea lui Dumnezeu... Mie să nu-mi fie a mă lăuda fără numai în Crucea Domnului, prin care lumea este răstignită pentru mine și eu pentru lume” (1 Cor. 1 18, 23—24; Gal. 6 14). Hristos a ales Crucea, cea mai urgisită unealtă, și prin Cruce și-a dovedit Dumnezeirea Sa, prin Cruce a ajuns la preamărire, prin Cruce a săvîrșit mîntuirea noastră. De la noi nu se cere aceeași Cruce pentru păcatele noastre. Crucea lui Hristos ne-a dispensat de la aceasta. Prin urmare, prin ea s-a săvîrșit cel mai mare bine omenirii. Deci, pentru aceasta se cuvine să o cinștim! Prin Cruce ne-a eliberat Iisus Hristos de păcatul străin. Aceasta o adevărește Apostolul, zicînd: „...Ștergînd cu dogmele zapisul ce era asupra noastră, care era potrivit nouă, și pe acela l-a luat din mijloc, pironindu-l pe Cruce” (Cols. 2 14). Prin Cruce ne-a împăcat cu Dumnezeu: „Prin Sîngele Crucii Lui să împăce printr-Însul toate

pentru Sine” (Cols. 1 20). A stropit Crucea cu Sîngele Său, prin aceasta a adus pacea lui Dumnezeu în lume, iar același Sînge, care a stropit această Cruce, ne împacă cu Dumnezeu, pentru ca să ne mîntuim. Același Sînge ne sfințește pe noi (Evr. 9 14; 1 Ioan 1 7; Apc. 1 5—6; 5 9—10). „Fraților — zice Apostolul — fiți următorie, și vă uitați la cei ce umblă așa precum ne aveți pe noi (Apostolii) pildă, pentru că mulți umblă (altfel), despre care de multe ori v-am vorbit și acum vă zic plîngînd (cu părere de rău), aceia sînt dușmanii Crucii lui Hristos, și al lor sfîrșit este pierzarea” (Filip. 3 18). Prin urmare, cei ce zic că Crucea este nebunie, și nu umblă în viață după cum au lăsat pildă apostolii, aceia sînt „pieritori”, sînt supuși osîndeii veșnice, iar cei ce sînt prietenii Crucii, cei ce o cinștesc, aceia vor fi „cetățeni ai cerului” (Filip. 3 20).

Sfinții Apostoli s-au folosit mult de Dumnezeescul Semn al Sfintei Cruci (+) și au făcut prin el multe și mari minuni.

Sfîntul Ap. Petru (+ 67 d. Hs.) binecuvînta popoarele cu Semnul Sfintei Cruci, și a cerut a fi răstignit pe cruce cu capul în jos.

Sfîntul Ap. Iacob, fiul lui Zevedei (+ 48 d. Hs.), sfătuiește pe arhieriei și preoți să binecuvînteze poporul creștin cu Semnul Sfintei Cruci, în timpul Sfintei Liturghii (Așez. Apost. Cart. VIII, c. 12; V. Sf. 30 Aprilie).

Sf. Ap. și Ev. Ioan Teologul (+ 100 d. Hs.) a salvat un creștin de la sinucidere cu otravă și din mizerie, cu Semnul Sfintei Cruci (V. Sf. 8 mai și 26 sept.).

Sfîntul Ap. Andrei (sec. I) s-a folosit de Sfînta Cruce în apostolatul său. El purta un toiag cu Semnul Crucii înfipt deasupra lui, cu care izgonea și omora șerpi, balauri, felurite sălbăticiuni fioroase, surpa idoli și bucura pe oamenii scoși din idolatrie la lumina lui Hristos. Cu acest Semn Sf. Andrei a scos din temniță pe Sf. Ap. Matia. El a înfipt Sfînta Cruce în pămîntul Rusiei, a folosit Sf. Cruce, a lăudat-o și a dorit a suferi mucenicie pe ea (Vezi V. Sf. 30 nov. pp. 1500—1564).

Sfîntul Ap. și Ev. Matei (+ 70 d. Hs.), cu Semnul Sfintei Cruci a redat vedere unui boier orb (V. Sf. 16 nov.).

Sfîntul Ap. Filip (sec. I) a făcut minuni cu Sfînta Cruce, a tămăduit membrele uscate ale unui Aristarh căpetenia poporului (V. Sf. 14 nov.).

Sfîntul Ap. Pavel (+ 67 d. Hs.), făcînd Dumnezeescul Semn al Sfintei Cruci peste ochii unui orb din naștere în Numele Mîntuitorului, i-a dat putere a vedea, și a văzut (V. Sf. 3 oct. o.c. p. 109).

Sfîntul sfințit Mucenic Antipa (+ 83 d. Hs.), făcînd Dumnezeescul Semn al Sfintei Cruci, a biruit puterea focului și a rușinat tirania întunecaților stăpînitori idolatri (V. Sf. 11 aprilie).

Sfântul sfințit Mucenic Pangratie, ucenicul Sf. Ap. Petru, cu bună credincioșie și cu mult succes strălucit s-a folosit de Dumnezeescul Semn al Sfintei Cruci. Astfel, prin toiagul său cu Sf. Cruce cu Sf. Evanghelie și Icoana Domnului nostru Iisus Hristos și cu veșmintele arhieresti, a făcut multe minuni.

Sfântul sfințit Mucenic Apolinarie, ucenicul Sf. Ap. Petru, cu rugăciuni însoțite de Sfânta Cruce, a dat vedere unui orb, a vindecat de boală veche pe soția tribunului Ravenei și alte minuni a făcut.

Sfântul Părinte Apostolic Iulian, cu Sfânta Cruce a vindecat bolnavi, a dat vedere unui orb, a înviat un mort, a alungat un balaur și alte multe minuni a făcut.

Femeia samarineancă, păcătoasă, cu care a vorbit Domnul la puțul lui Iacob, îndreptându-și petrecerea și dându-și viața pentru El și mărturisirea dreptei credințe creștine, în vremea torturărilor ei, i s-a arătat Mîntuitorul, a îmbărbătat-o și a pecetluit-o de trei ori cu Semnul Sfintei Cruci, tămăduindu-i rănila și făcînd-o sănătoasă (V. Sf. 26 febr. o.c. p. 848).

Sfântul Mucenic Conon, bărbat apostolic, care a fost luminat, botezat, Împărtășit și însemnat cu Sfânta Cruce de Sf. Arhanghel Mihail, cu Numele Domnului nostru Iisus Hristos și cu puterea Sfintei Cruci, a legat pe draci, silindu-i pe unii a-i face felurite lucrări și slujbe: în lucrarea, în păzirea grădinii, în apărarea lui, și pe alții închizîndu-i în 30 de vase de lut cu plumb, pecetluindu-i cu puterea Sfintei Cruci, i-a îngropat în pămînt sub temelia casei (V. Sf. 5 martie).

Sfântul Mucenic Leontie (+ 73 d. Hs.), rugîndu-se lui Dumnezeu cu fața la pămînt, întins în chipul Crucii, a luminat pe păgîni cu Darul Sfîntului Duh și cu Sf. Botez (V. Sf. 18 iunie).

Sfântul Mucenic Eustatie, prin arătarea Semnului Sfintei Cruci cu Însuși Mîntuitorul cu brațele întinse, strălucind ca soarele în ea, între coarnea marelui cerb pe care voia să-l vîneze, s-a convertit la Creștinism cu toată casa lui, devenind din idolatru, mare Mucenic împreună cu soția sa Teofita și fiii săi Teofit și Agapie (V. Sf. 20 sept.).

Sfântul sfințit Mucenic Elefterie cu Dumnezeescul Semn al Sfintei Cruci a biruit puterea focului (V. Sf. 15 dec. o.c. pp. 747—750).

Sfintele Mucenițe: Pistis, Elpid, Agapi și maica lor Sofia, cu Semnul Sfintei Crucii au ieșit biruitoare în lupta cea bună (V. Sf. 17 sept. o.c. pp. 517—542).

Sfântul Episcop Eleu, îngrădindu-se cu Sf. Cruce, n-a ars în foc, iar vrăjitorul Darie a ars pe jumătate (V. Sf. 24 dec. pp. 1219—1220).

Sfântul Mucenic Mesip mărturisește înaintea păgînilor că însemnarea cu Dumnezeescul Semn al Sfintei Cruci, o are din vremea jertfirii pe Cruce a Mîntuitorului (V. Sf. 16 ian. o.c. pp. 667—687).

Sfântul sfințit M. Mucenic Haralambie (+ 168 d. Hs.), adeverește, împreună cu Maica noastră duhovnicească Sf. Biserică dreptcredincioasă de răsărit a Domnului, că diavolii se scutură și se cutremură de Sfânta Cruce, apoi arată în vis fiicei împăratului păgîn, Dumnezeescul pom al Sfintei Cruci în mijlocul Raiului... și se încununează cu strălucita cunună a muceniei (V. Sf. 10 febr. o.c. pp. 333—362).

Sfânta Muceniță Evdochia (+ 160 d. Hs.), imputernicindu-se cu Dumnezeescul Semn al Sfintei Cruci, părăsește idolii cu întunericul feluritelor desfrînări, și viețuiește pustnicește, rugîndu-se cu corpul întins pe pămînt în chipul Crucii, apoi cu o scrisoare pecetluită de trei ori cu Semnul Sfintei Cruci înviază un mort, și cu multă credincioșie slujea lui Dumnezeu pînă s-a învrednicit, prin propaganda ei religioasă, de cununa muceniei (V. Sf. 1 martie).

Sfânta Muceniță Glicheria (+ 141 d. Hs.), însemnîndu-se pe frunte cu Sfânta Cruce și mergînd în capiște la idol, în mijlocul mulțimii idolatrilor și-a descoperit fruntea sa pecetluită cu acest Semn. Atunci poporul întreg a văzut scris luminat pe fruntea ei strălucitul Semn al Crucii Domnului. La rugăciunea ei idolul Dia s-a prăbușit la pămînt, sfărîmîndu-se în mii de bucăți, pentru care a fost întemnițată de ighemon. Stînd în temniță legată, roagă pe Preotul lui Dumnezeu Filocrat care a cercetat-o: „Părinte, însemnează-mă cu Semnul Sfintei Cruci, cu acest Dumnezeesc Semn unge-mă, înfrumusețează-mă pe mine lui Dumnezeu și Împăratului, Căruia te-ai făcut ostaș. Fă-mă pe mine plăcută, ca îngrădindu-mă și întărindu-mă cu însemnarea lui, să biruiesc răutatea diavolului”. Preotul a însemnat-o cu Dumnezeescul Semn al Sfintei Cruci, binecuvîntînd-o cu Darul Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul. Cu Semnul acesta al Sfintei Cruci a înrourat din cer cuptorul aprins, a suferit torturările și a luat cununa muceniei (V. Sf. 13 mai, o.c. pp. 705—726).

Sfântul Mucenic Zosima, pe timpul împăratului Traian (98—117 d. Hs.), cu puterea Dumnezeescului Semn al Sfintei Cruci, a prefăcut în rouă focul puternic aprins, a trecut prin felurite torturi și a dobîndit fericita cunună a muceniei (V. Sf. 19 Iunie, o.c. pp. 924—934).

Sfântul Mucenic Potit pruncul, cu puterea Sfintei Cruci a biruit pe diavolul, pe torturatori și a dobîndit luminata cunună a muceniei (V. Sf. 1 Iulie, o.c. pp. 16—43).

Sfântul Mucenic Iachint (+ 108 d. Hs.), îngrădindu-se cu Dumnezeescul Semn al Sfintei Cruci, a biruit pe diavolul, pe idolatru

împărat Traian, pe torturătorii săi, și a dobândit cununa muceniceii (V. Sf. 3 Iulie, o.c. pp. 61—75).

Sfânta Muceniță Cristina (+ 200 d. Hs.), fiind îngrădită de Îngerul luminat cu Dumnezeescul Semn al Sfintei Cruci, a biruit pe diavolul, pe turturătorii săi, a suferit multe dureri, și a dobândit cununa muceniceii (V. Sf. 24 iulie, o.c. pp. 1183—1197).

Sfânta Muceniță Paraschevi (+ 140 d. Hs.), îngrădindu-se cu Dumnezeescul Semn al Sfintei Cruci, a biruit pe păgîni, a ucis un balaur, și a dobândit cununa muceniceii (V. Sf. 26 iulie, o.c. pp. 1322—1327).

Sfântul Mucenic Iulian privea pururea cu ochii Sufletului la Iisus cel răstignit pe Cruce și se lăuda în Crucea Domnului, ca și Apostolul Pavel (V. Sf. 28 iulie, o.c. pp. 1389—1396).

De Dumnezeescul Semn al Sfintei Cruci s-au folosit cu mult succes Sfinții Marii Mucenici: Gheorghe (+ 303 d. Hs.) și Dimitrie (+ 896 d. Hs.), care a însemnat cu Sfânta Cruce și a încurajat pe tînărul Nestor la luptă, contra uriașului păgîn Lie în vremea împăratului Maximian (286—305); V. Sf. 23 aprilie; 26 și 27 oct.).

Sfântul Mucenic Teodor Tiron și alți mulți Mucenici, Cuvioși și drepți, îngrădindu-se cu Sfânta Cruce, au făcut mari și strălucite minuni.

Dumnezeescul Semn al Sfintei Cruci s-a cinstit și folosit cu strălucit succes de Sfinții Apostoli, Ierarhi, Mărturisitori, Martiri, Cuvioși și Cuvioase, Drepti și de binecredincioșii Creștini din vremile apostolice, patristice, medievale și din vremurile noastre. Aceasta ne-o adevăresc: Istoria Bisericească, Viețile Sfinților, Cazanile, Proloagele, Patericele, Scrierile Sfinților Părinți Apostolici, patristici, medievale și moderni.

Acest Dumnezeesc Semn (+) folosit de Îngeri și de aleșii lui Dumnezeu ai Vechiului și Noului Testament, e o puternică armă cu care Mîntuitorul ne înarmează pentru a ieși biruitori în lupta cea bună, precum adevărește și Sfânta Biserică, grăind: „Doamne, armă asupra diavolului, Crucea Ta ai dat-o nouă, că se scutură și se cutremură nesuferind a căuta spre puterea ei; că morții ai sculat și moartea ai surpat. Pentru aceasta ne închinăm Sfintei îngropării și Învierii Tale“.

Acestea cunoscîndu-le Sfinții Părinți, prin canonul 73 al Sinodului VI ecumenic, afuriscă pe profanatorii Semnului Sfintei Cruci, zicînd: „Crucea cea făcătoare de viață arătîndu-se nouă Mîntuire, trebuie să punem toată silința spre a da cinstea cuvenită Aceluia prin Care ne-am mîntuit din greșeala cea veche. Drept aceea, și cu gîndul și cu cuvîntul și cu simțirea dîndu-i ei închinăciune, închipuirile Crucii cele ce se fac de oarecare pe fața pămîntului, poruncim a se șterge cu tot chipul, ca nu cu călcarea celor

ce umblă, să se ocărăscă Semnul biruinței noastre. Deci, de acum înainte cei ce fac chipul Crucii pe fața pămîntului, poruncim să se afurisească“.

Tîlcuire. Canonul acesta hotărăște ca să ne sîrguim cu tot chipul a da cuviincioasa cinste Sfintei Cruci prin care ne-am mîntuit și din robia păcatului ne-am slobozit. De aceea, cu gîndul aducîndu-ne aminte de cîte bunătăți ne-am folosit printr-însa, și cu cuvîntul povestind aceasta și la alții, să mulțumim lui Hristos Celui ce S-a răstignit pe ea, și cu simțirea să o sărutăm și să o cinstim oriunde o vom vedea. Și fiindcă unii, mai proști, înseamnă închipuirea Sfintei Cruci pretutindenea. (pe covoare, mușamale, trotuare, etc.) pînă și pe fața pămîntului, poate pentru evlavie, pentru aceasta poruncește Sinodul oriunde s-ar afla Semnul Sfintei Cruci închipuit jos, să se șteargă și să se strice, pentru a nu se călca și a nu se necinști, de cei ce umblă, Semnul cel biruitor al mîntuirii noastre. Și, cei ce de acum înainte ar face Semnul Sfintei Cruci pe locul pe unde s-ar călca în picioare, să se afurisească (Sin. VI ec. can. 73, Pidalion, fila 192).

Privitor la acest canon Prof. Dr. D. G. Boroianu și Pr. Dron în cărțile lor: „Canoanele Sfintei Biserici Ortodoxe“, tîlcuiesc așa: Crucea pe care Mîntuitorul a suferit pentru mîntuirea lumii este Semnul pe care tot creștinul trebuie să-l cinstească și în gînd și în faptă. Nu este însă cuviincios, și de aceea canonul oprește, ca să se facă Crucea pe pămînt pe unde trece omul, ba și animalele. Chiar dacă ar rezulta aceasta din evlavia celui ce o face, pentru că pe pămînt Crucea se necinstește de cei ce trec pe acolo. Canonul afurisește pe cei ce ar face altfel decît hotărăște el. Se înțelege că servitorii Bisericii trebuie să aibă grijă de a învăța poporul să nu facă Semnul Crucii pe pămînt, explicîndu-le de ce nu este bine și cuviincios a se face.

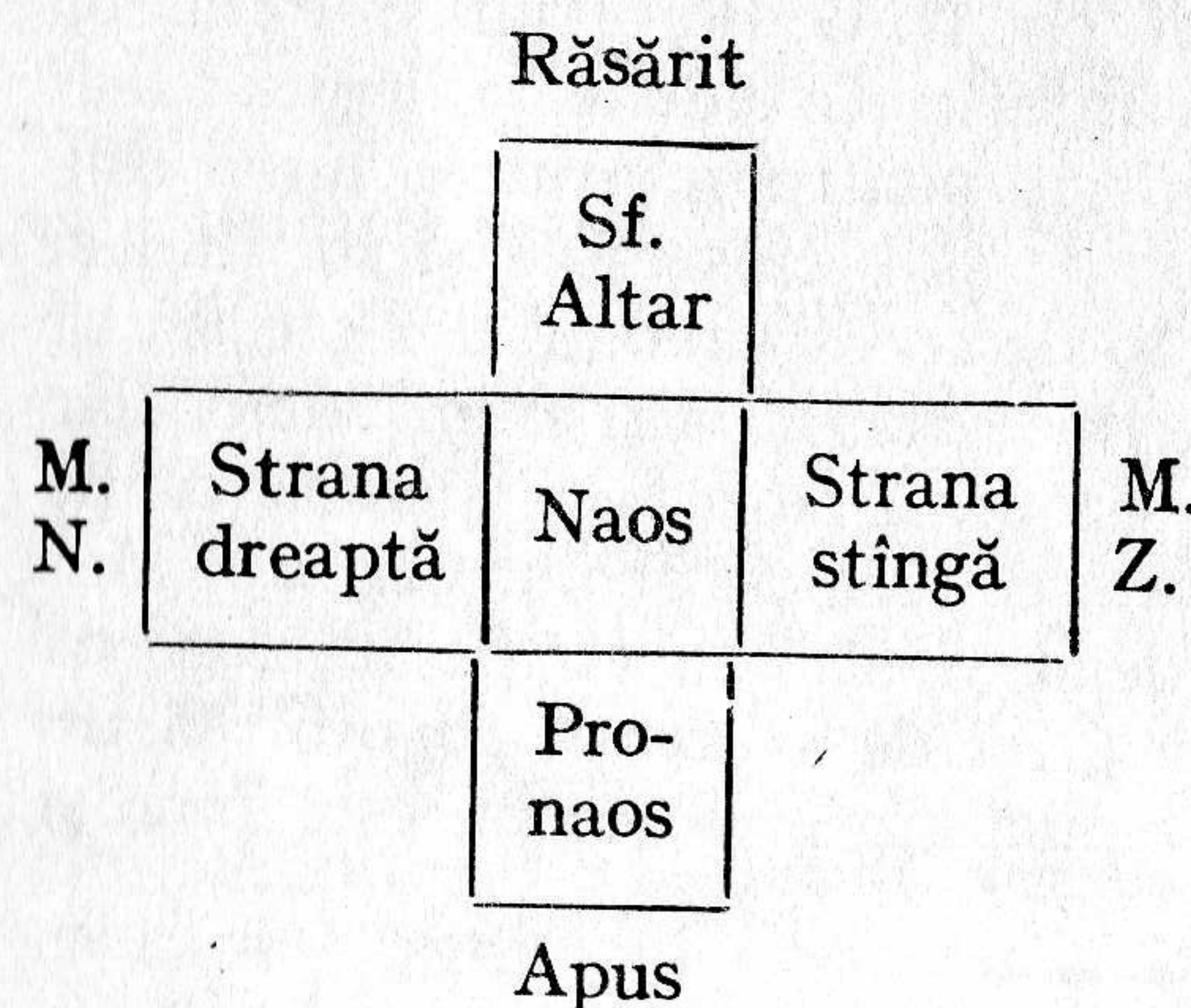
* * *

Chipul Crucii trebuie a fi cinstit pentru ceea ce reprezintă el, canonul oprește să fie pictat pe jos, unde ar putea fi profanat din neglijența sau uitarea noastră. Cei ce nesocotesc canonul se vor afurisi, înlăturîndu-se din obștea creștinilor.

Păcătuiesc mult și cei ce fac Semnul Sfintei Cruci strîmb pe fețele lor. Cîte Cruci strîmbe fac, cu atîtea păcate se împovărează, se scriu în cartea păcatelor și bucură pe draci. Creștinii adevărați își fac Semnul Sfintei Cruci drept pe fețele lor, avîndu-și cele trei degete ale mîinii drepte împreunate și celelalte două lipite de podul palmei, punîndu-le întîi la frunte, apoi la pîntece, în umărul drept și umărul stîng, cugetînd la Dumnezeu, Căruia se închină. Rugăciunile și Crucile acestea bucură pe Îngeri și se scriu în „Cartea Vieții“.

Semnul Sfintei Cruci (†) e Sigiliul Dumnezeirii cu care se sfințesc toți și toate și fără de care nimeni și nimic nu se poate sfinți; deci, trebuie cinstit, folosit și nu profanat. Fiecare creștin — Păstor sau păstorit — trebuie a cunoaște cât mai mult pe Dumnezeu, Izvorul tuturor bunătăților, a-L asculta și iubi mai presus de toate; a-și cunoaște Sufletul său și a lupta cu bună chibzuială pentru a și-l hrăni, mîntui și ferici; a cunoaște Sfînta Cruce cu originea, puterile, binefacerile și foloasele ei, a-și purta crucea sa, a întrebuița cu înțelepciune de sus această armă dată nouă de Mîntuitorul în lupta ce ne stă înaintea, pentru a birui, a ne mîntui de toate relele și a dobîndi Împărăția lui Dumnezeu.

În Dumnezeescul Semn al Sfintei Cruci vedem: Biserica și cele mai principale Icoane ale ei. Majoritatea Sfințelor Biserici (materiale) creștine, după vechile rînduiri sfinte, se fac în forma Dumnezeescului Semn al Sfintei Cruci. În acest Semn al Crucii dreptcredincioșii creștini din vechime vedeau simbolizată lumea din cele patru unghiuri. Fericitul Ieronim, privitor la aceasta, zice: „Forma Crucii ce este alta decît patru unghiul lumii? La cap e răsăritul

soarelui, dreapta ține miezul-noptii, miază-zi stă în mîna stîngă și la picioare e apusul“ (Com. în Marcu). Forma Crucii o au multe Biserici în exteriorul și în interiorul lor; iar unele, d.p.: Biserica Patriarhală Sf. Sofia din Constantinopol -- Bizantin — în afară are forma unui dreptunghi lung; iar înăuntrul ei are forma unei Crucii.

Inspirații de Dumnezeu, prin înțelepciunea de sus, adică prin ochelarii Dumnezeștilor Scripturi și Tradiții Sfinte, văd în chipul Dumnezeescului Semn al Sfintei Cruci cele mai mari, mai însemnate Sfinte Icoane din Biserica dreptcredincioasă Creștină.

1) Sfînta Icoană a Prea Sfintei și de viață făcătoarei Treimi cei de o Ființă și nedespărțită, adică pe Dumnezeu Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt, astfel: „Lungul Crucii — zice Sf. Simeon Tesalonicianul — închipuiește pe Dumnezeu Tatăl și brațele Crucii pe Dumnezeu Fiul și Dumnezeu Duhul Sfînt, după cuvîntul psalmistului: „Mîinile (Dumnezeu Fiul și Dumnezeu Duhul Sfînt) Tale (Dumnezeule Tată Cerească) m-au făcut și m-au zidit“ (Ps. 118 73 S. Tes. o.c. p.).

2) Sfînta Icoană a Schimbării la Față a Domnului nostru Iisus Hristos, sus pe muntele Taborului. „Iisus luînd pe Petru, pe Ioan și pe Iacob, S-a suit în munte să Se roage. Și s-a făcut pe cînd Se ruga El (cu brațele întinse în chipul Crucii după obișnuința lui Moisi, David, Solomon, ș.a. (Eș. 17 11; Ps. 62 5; 140 2; 3 Imp. 8 22; 2 Paral. 6 12), chipul Feții Lui altul, strălucind ca soarele, și îmbrăcămîntea Lui albă ca zăpada, ca lumina strălucind“ (Lc. 9 28—36; Mt. 17 1—8; Mc. 9 2—8; 2 Petru 1 17—18).

3) Sfînta Icoană a Răstignirii. Mîntuitorul cu Corpul și brațele întinse pe Cruce, în chipul Semnului Sfintei Cruci, chemînd sub A-tot-Puternica-I Jertfă și Mîini ocrotitoare pe toți oamenii dornici a se mîntui din robia diavolului, așa precum cloșca își chiamă puii sub aripi ca să-i scape din primejdie și pierzare. „Veniți la Mine toți cei osteniți și însărcinați (cu păcatele), și Eu vă voi odihni pe voi... Ierusalime! Ierusalime!... de cîte ori am vrut să adun pe fii tăi cum își adună cloșca puii săi sub aripi și n-ați vrut...“ (Mt. 11 28—30; 23 37).

4) Sfînta Icoană a Înălțimii Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, cu Trupul omenesc la cer, cu brațele întinse în forma Crucii. „Iisus — după ce a încredințat desăvîrșit pe ucenicii Săi despre Învierea Sa prin semne și minuni arătîndu-Se lor timp de 40 de zile, vorbind cu ei cele despre Împărăția Cerurilor — i-a scos din Ierusalim pînă în Vitania, pe muntele Măslinilor. Acolo grăind cu ei, ridicîndu-Și mîinile Sale, i-a binecuvîntat (ca Arhiepiscop universal și etern, arhiereste, cu amîndouă mîinile, avînd brațele întinse în chipul Crucii) și s-a înălțat la ceruri, unde a șezut de-a dreapta Tatălui“ (Lc. 24 50—53; Mc. 16 19—26; F. Ap. 1 3, 9—12).

5) Sfînta Icoană a Învierii. Mîntuitorul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul cu steagul Crucii în mîini arătîndu-Se Mariei Magdalenei, Mironosițelor, Apostolilor și tuturor credincioșilor Săi în cele 40 de zile după Înviere. Așa ni-L înfățișează unele Sfinte Icoane și Sf. Evanghelie.

6) Sfînta Icoană a Sfîntului Duh cu aripile întinse în chip de porumbel în Dumnezeescul Semn al Sfintei Cruci, prin care El lucrează la luminarea, înariparea, împuternicirea și mîntuirea tuturor dreptcredincioșilor Creștini, cler și popor, Păstori și păstoriți.

7) Sfînta Icoană a Prea Sfintei Treimi cu Mîntuitorul stînd de-a dreapta Tatălui Cerească cu Sfînta Cruce mare pe umeri, sau Sfînta Cruce înfiptă deasupra pămîntului, jos în mijlocul Prea Sfintei Treimi. În alte Sfinte Icoane pămîntul cu Sf. Cruce înfiptă deasupra lui, în mîna lui Dumnezeu Tatăl și în mîna lui Dumnezeu Fiul.

8) Sfânta Icoană cu arătarea Prea Sfintei Treimi la stejarul Mamvri, Patriarhului Avraam și Sarrei în chipul a trei călători-Îngeri fiecare cu Dumnezeescul Semn al Sfintei Cruci ținându-l în mână rezemat pe umăr.

9) Sfânta Icoană a înfricoșatei Judecăți universale, Mîntuitorul pe Scaunul Slavei Sale cu Crucea pe brațe ori pe umăr, sau Sfânta Cruce mare în spatele Sfintei Mese, cu o mînă ieșită din nori dedesuptul ei, susținînd cumpăna Dreptății Dumnezești, în care se cîntăresc faptele bune cu cele rele ale fiecărui om în parte, după care se așează în Rai cu Îngerii, ori în iad cu dracii.

10) Sfânta Icoană a Prea Sfintei Născătoarei de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria Maica Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, rugîndu-se lui Dumnezeu cu brațele întinse în chipul Crucii, pentru scăparea oamenilor din urgiile Divine și feluritele primejdii pierzătoare cînd se dezlănțuiesc cu furie nimici-toare asupra lor, pentru grelele păcate săvîrșite și neispășite prin: pocăință adevărată, spovedanie curată însoțită de facerea roadelor vrednice de pocăință cu Împărtășirea după buna pregătire...

Și majoritatea creștinilor: ignorează, schimonosesc, înjură, profanează prin călcarea cu picioarele sau ședere pe cruci (!!!), acest prea minunat Semn al Sfintei Cruci cu care se sfințesc toți și toate, și fără de care nu se poate sfinți nimeni și nimic!!!

Profanatorii Crucii, mari și mici, se prăbușesc ca morții la pămînt. Într-una din bătrînele cărți de cazanie, ni se spune că odată un împărat păgîn dintr-o țară depărtată, a cerut unui supus al său dreptcredincios creștin să-i arate pe Dumnezeuul său, pe Dumnezeuul creștinilor, pe Iisus Hristos. Creștinul alergă repede acasă și venind în palatul împărațesc, scoase de sub haină o Sfîntă Cruce cu Mîntuitorul Iisus Hristos, zugrăvit pe ea, arătînd-o împăratului și boierilor din sfatul țării care erau cu el. Spurcatul împărat păgîn cînd a văzut Crucea și pe Iisus Hristos răstignit pe dînsa, a scuipat asupra ei, răstîndu-se mînios la creștin: „Acesta e Dumnezeuul vostru al Creștinilor?!“ Atunci (o minune!), ce să vezi? Chipul Domnului nostru Iisus Hristos de pe Cruce și-a întors Fața Sa în altă parte, însă ochii priveau țintă în față pe batjocoritorul împărat păgîn și pe curtenii lui care erau acolo de față. Cuprinși de fiori groaznici, toți s-au prăbușit cu fețele la pămînt și au zăcut așa leșinați de spaimă vreo trei ceasuri. Numai Creștinul a rămas în picioare în marca sală a palatului. Privindu-i cu mirare și jale, pe împărat și pe curtenii săi, ce zăceau jos pe pardoseala de marmură prețioasă a palatului ca niște morți, Creștinul cugetă în sine: „Dacă numai Chipul Domnului nostru Iisus Hristos ca Mîntuitor a fost atît de înfiorător, încît acești necinstitori și profanatori ai Crucii Lui s-au prăbușit la pămînt unde zac ca niște morți; oare

cît de groaznică va fi Fața Lui, cînd va sta pe Scaunul Slavei Sale ca Judecător, și ce vor face ei atunci???”

Aici se naște întrebarea: Dacă păgînul împărat nesocotind, scuipînd Dumnezeescul Semn al Sfintei Cruci, s-a prăbușit la pămînt împreună cu boierii săi ca niște morți... oare ce va fi cu purtătorii numelui creștinesc, care pun acest Dumnezeesc Semn în locuri de profanare ca să se necinstească și să se profaneze prin starea pe el și prin călcarea cu picioarele, pe care chiar ei înșiși îl calcă și stau ca niște vietăți neraționale??? Acei care pun Semnul Sfintei Cruci ori în ce fel pe jos spre profanare, cei care schimonosesc acest Dumnezeesc Semn cînd și-l fac pe fețele lor și înjurătorii Sfintei Cruci, ereticii, rătăciții sectari care tot zic că Crucea nu e la nimic că nu-i socotită la nimic, că e numai două lemne încrucișate, două linii încrucișate... cu toată parada numirii lor de creștini... în realitate sînt un fel de saduchei, care nu credeau în religia ce profesau!!! Însă Dumnezeu nu Se lasă batjocorit; ci, ceea ce vor semăna oamenii aceia vor și secera (Gal. 6 7; comp. Osia 10 12—15; Amos 6 4—10; Lc. 16 25; Rom. 2).

Astfel, cum cinstesc sau necinstesc, înalță sau pun spre călcarea oamenilor Dumnezeescul Semn al Sfintei și de viață purtătoarei Cruci, așa vor deveni și ei cinstiți sau necinstiți, înălțați în locuri de cinste sau prăbușiți spre călcarea neamurilor (Apc. 12 2; 13 1—3; 11 1—2; 13).

Ridicați, ștergeți ori stricați semnul Sfintei Cruci din locurile unde se profanează, necinstește ori se batjocorește prin călcarea cu picioarele sau stînd pe el. Creștinilor și creștinelor! Nu vă lăsați amăgiți de șoaptele șarpelui-diavol, care vă grăiește amăgitor prin profanatorii și dascălii potrivnici Semnului Sfintei Cruci. Observați bine pînzeturile, montoanele, stofele, păturile și încălțămintele ce voiți a cumpăra și nu luați pe cele cu cruci, pătrățele sau romburi, ca nu cumva fiind siliți a profana și astfel Semnul Sfintei Cruci de pe ele, să cădeți sub afurisania Soborului VI ecumenic al Sfinților Părinți.

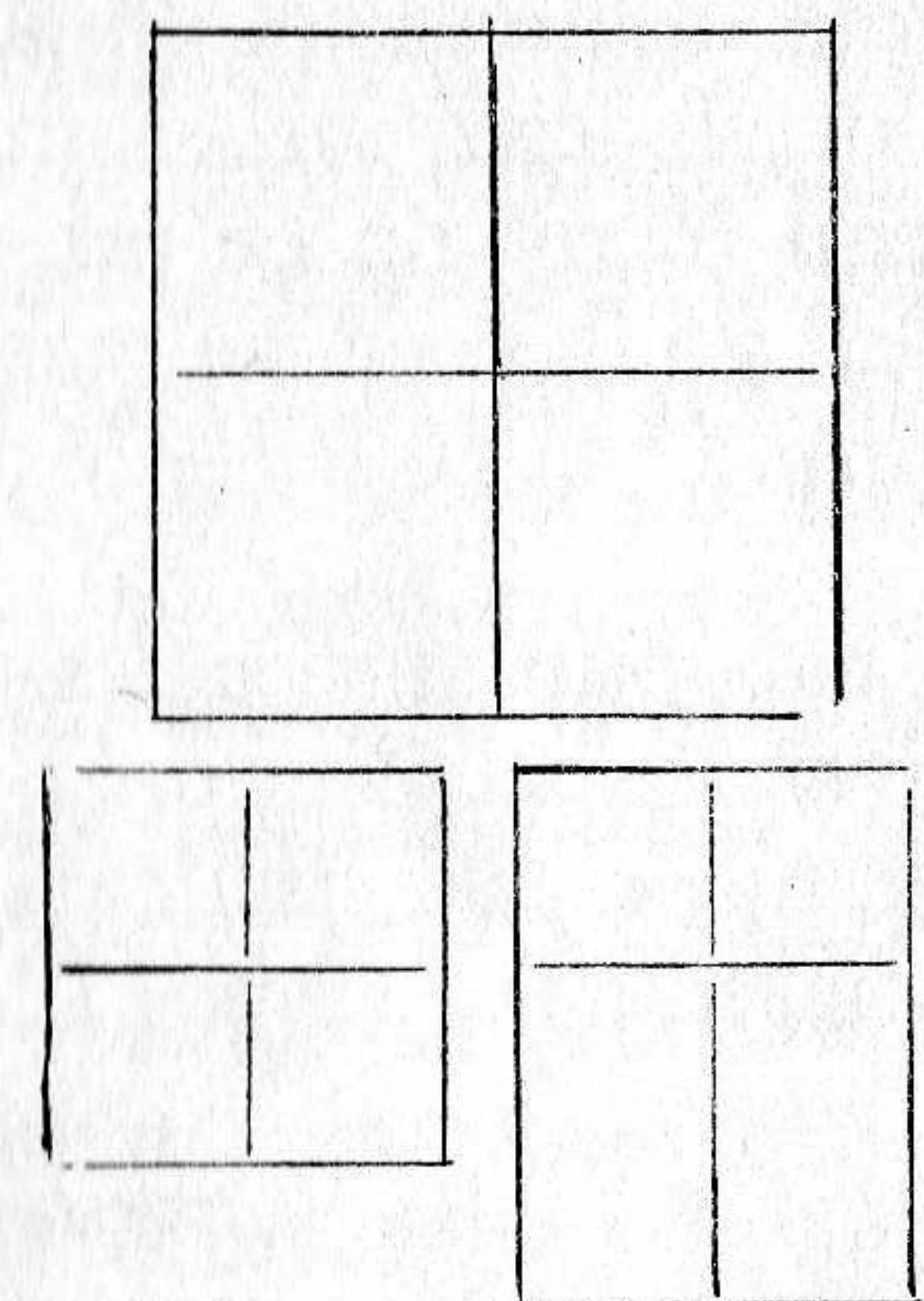
Semnele Sfintei Cruci, chiar și cele formate din pătrățele și din romburi, e bine a le scuti de profanări ca să fim și noi scutiți de groaznicele urgii și primejdii, care mereu se dezlănțuiesc cu furie asupra lumii zăcîndă în cel rău, deși unii zic că acelea nu sînt Cruci (1 Ioan 5 19; Gal. 1 4). Ori n-ați văzut adeseori pe spatele feloanelor preoțești în timpul slujbelor Sfinte o cruce din galon de aur, argint ori din cordea, împrejmuită cu un cerc tot de galon sau cordea; iar la altele Semnul Sfintei Cruci în pătrat, care se mai fac astfel și pe unele stofe sau montoane???

Semnul Sfintei Cruci împrejmuită cu cerc arată că Sfinții Liturghisitori care le poartă, prin răbdarea și suferințele cu Hristos

și pentru Hristos, vor dobîndi dimpreună cu cei ce îi vor ajuta și urma prin ușa cea strîmtă și pe calea cea îngustă, înfierea și fericirea veșnică, împărătind pururea cu Hristos Dumnezeu-Omul.

Semnul Sfintei Cruci în pătrat sau în pătrățele arată Jertfa cu proslăvirea Mielului lui Dumnezeu, Care ridică păcatele lumii sau mîntuirea pe care a lucrat-o El în mijlocul oamenilor în toate cele patru laturi ale pămîntului. Aceasta ne-o amintește Dumnezeuzeul Semn al Sfintei Cruci pe care o fac Sfințiții Liturghisitori în Sf. Agneț (Miel) cu format pătrat, tăind cruciș în partea de dedesupt.

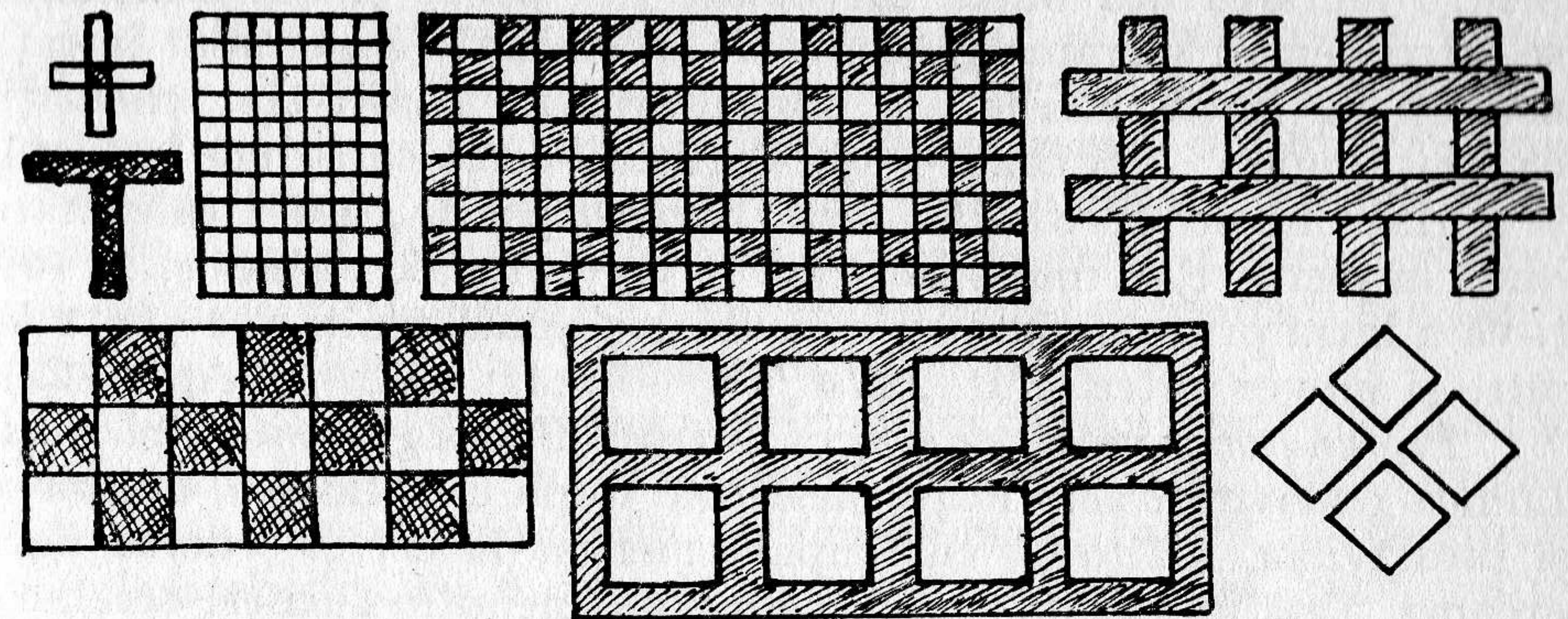
IIS.	XC.
NI.	KA.

Sfîntul Agneț (Miel) partea de deasupra cu pecetea și inițialele IIS.XC.NI.KA. Iisus Hristos Biruitorul, și partea de dedesupt tăiată cruciș, arătînd Mielul Crucificat, Jertfit pentru mîntuirea lumii dreptcredincioase. Semnul Sfintei Cruci din mijlocul acoperămîntului de deasupra de pe Sfînta Masă (Marele Jertfelnic, Prestol), înseamnă Semnul Sfintei Cruci făcut de israeliți după porunca lui Dumnezeu dată lor prin Moisi cu singele mielului pascal în ajunul ieșirii lor din Egipt la intrările locuințelor lor cu forme dreptunghiulare sau pătrate, prin care și-au salvat din pierzare pe toți întîi născuții lor.

Pecetea Dumnezeirii în forma literei T, Tav, inițiala Tatălui Ceresc, cu care au fost pecetluiți pe frunțile lor aleșii Bisericii Vechiului Testament pentru salvarea acestora din pierzare, încă nu trebuie lăsată în profanare. După Sf. Ap. Barnaba, litera T = 300 oglindește întrînsa pe Prea Sfînta Treime cea de o Ființă și nedespărțită, așa cum I = 10 și H = 8 ne dă inițiala Domnului nostru Iisus Hristos ITH sau HTI = 318, reamintindu-ne de strălucitele biruințe făcute de Avraam cu cei 318 bărbați din casa sa asupra celor patru împărați păgîni, dezrobînd pe nepotul său Lot cu toată casa și averile lui (Fac. 14) și de cei 318 Sfinți Părinți ai primului Sinod ecumenic asupra lui Arie și a partizanilor lui, unii dintre ei chiar clerici, dezrobînd foarte multe Suflete de clerici și credincioși din molipsirea acelu satanic eres (Vezi Cazaniile și predicile Duminicii a 7-a după Paști).

Semnele Crucii formate din pătrățele și alte forme ale Sfintei Cruci prin linii încrucișate care formează Semnul Crucii pe stofe, așternuturi și ori unde s-ar putea necinsti, să se ridice de acolo din acea profanare, ori să se șteargă, să se strice Semnul Crucii: stricîndu-l desăvîrșit ori acoperindu-i brațele cu culoarea fondului,

asa cum ne sfătuiesc Sfinții Părinți ai Sinodului VI ecumenic în canonul 73 și tîlcul lui (Vezi p. 160—161 din această carte).

Mulți profanatori ai Semnului Sfintei Cruci susțin orbește că orice covoare, mușamale, așternuturi... cu cruci puse pe jos sau mozaicuri, pietre, pavaje... cu Semnul Crucii, pot oamenii să calce și să stea pe ele, deoarece pînzeturile cu care ne îmbrăcăm au Semnul Crucii în încrucișarea urzelii cu bătătura. Aceasta-i o amăgire a vicleanului camuflat întrînsii. Firele pînzei sînt așa de bine bătute, încît nu se vede Semnul Crucii cu cele patru cornuri ale lui. Dacă în pînzeturi ar fi Semnul Crucii Sfinții Părinți n-ar mai fi rînduit să se coase pe culion sau pe camilavcă chipul unei Cruci de purpură (Vezi V.R.M. o.c. p. 115 65), așa cum purtau toți Cuvioșii și Cuvioasele pe camilavcă deasupra frunții (Vezi chipurile lor din clișeele cărților bisericești și din pictura Bisericii), așa cum poartă și azi I. P. S. Ierarhi. De asemenea nu s-ar mai pune Cruci făcute anume din galon de aur, de mătase, sau din cordele colorate pe veșmintele Sfințiților Liturghisitori, adică pe: stihare, orare, minicute, epitrafire, briuri, bedernițe, feloane, sacose, omofoare... pe acoperămintele Sfîntului Jertfelnic, a iconostaselor, dveră, etc. Iată că, și din aceasta reiese clar rătăcirea susținătorilor profanării Sfintei Cruci, că lumina îi arată în ce infernală beznă întunecoasă se cufundă acei profanatori ai Semnului Sfintei Cruci cu minciuno-dascălii aceia ai lor.

S-au văzut și se văd adeseori creștini și creștine care la Scaunul Sfintei Spovedanii sau în timpul cuvîntărilor luminătoare în acest scop, că ascultă, se prind și chiar se hotărăsc a împlini sfatul Sfinților Părinți ai Sinodului VI ecumenic, pentru a ridica, șterge sau a strica Semnul Sfintei Cruci din locurile unde se profanează. Dar vai! Cînd se apucă de lucru își pierde curajul cel bun. Devine asemenea semînelor bune căzute pe locuri bătucite, pietroase sau pline de spini (Mt. 13 1—24; Mc. 4 1—20; Lc. 8 5—15). Se pierde

pentru lucrarea cea bună, salvatoare din păcat și din afurisanie, se pierd pentru lucrarea mîntuitoare de Suflet! Și aici apar în fața noastră cuvintele eterne ale Mîntuitorului: „Mulți sînt chemați, dar puțini aleși... Strîmtă-i ușa, îngustă-i calea care duce la viață, și puțini sînt cei ce o află pe ea. Largă-i poarta, lată-i calea care duce în pierzare, și mulți sînt care se îngrămădesc pe ele... Nevoiți-vă a intra prin ușa cea strîmtă, că zic vouă, mulți vor căuta să intre și nu vor putea“ (Mt. 22 14; 7 13—14; Lc. 13 24; F. Ap. 14 22).

Profanatorii vechi și noi ai Sfintei Cruci groaznic pedepsiți. Lumea potrivnică activității Mesianice după crucificarea, omorîrea și proslăvirea, înălțarea cu trupul omenesc la cer și șederea de-a dreapta Tatălui Ceresc, crăpa de ciudă, neputînd suferi strălucirile pelerinagii a mulțimii credincioșilor, care sute și mii, unii după alții, tot mereu se suiau pe Golgota și se închinau Domnului înaintea Sfintei Cruci pe care fusese răstignit și Jertfit ca un Miel de bună voie pentru ridicarea păcatului lumii. Atunci diavolul, care împăcase pe Irod cu Pilat pentru a osîndi la moarte pe Domnul nostru Iisus Hristos, a împăcat și pe învrăjbiții evrei cu idolatrii romani pentru a ascunde Crucea Domnului și a nimici cu desăvîrșire acele pelerinagii creștinești. Săpînd acolo pe loc o groapă adîncă, au aruncat cele trei cruci împreună cu cuiele și inscripția întrînsa, și le-au acoperit cu pămînt. Toate gunoaiele și molozul din Ierusalim le-au cărat și pus acolo deasupra. Mai tîrziu, din îndemnul evreilor, împăratul Adrian a făcut deasupra aceluia loc o capiște în care a pus chipul idolitei Venus. Sfînta Cruce a stat în acea profanare vreo trei secole, pînă în anul 326, cînd a fost aflată și scoasă cu mare cinste de împărăteasa Elena.

Profanarea aceea a fost groaznic pedepsită de sus, cu: neîntelegeri, tulburări, vrăjmășii, revolte sîngeroase, masacre și prăbușirea desăvîrșită a evreilor. Rînd pe rînd, din an în an, au fost măcelăriți cu miile și zecile de mii. Țara a fost pustiită, pămîntul și apele înroșite de sînge. Iordânul baricadat de trupuri intrate în putrefacție, valurile Mării Tiberiadiei și ale Mării Moarte au devenit mai groaznice ca de obicei din pricina trupurilor oamenilor masacrați și aruncați întrînsele. Ierusalimul și Templul arse cu foc și distruse, și patria lor desființată pentru totdeauna. Pe ruinele Ierusalimului sfînt și ucigător al trimișilor lui Dumnezeu și profanator al Sfintei Cruci, s-a făcut un nou oraș cu temple păgîne și felurite monumente închinat idolilor romani, care purta numele de „Elia Capitolina“. Evreilor le era interzisă intrarea în acel oraș cu totul schimbat. Și romanii au suferit multe bătăi Dumnezești, cum reiese din istorii. Iată urmările profanării Sfintei Cruci!

În toate vremile, și în prezent, profanatorii Dumnezeescului Semn al Sfintei Cruci, cu toate motivările lor, au fost și sînt groaz-

nic pedepsiți. Arătările Semnului Sfintei Cruci pe cer împăratului Constantin și ostașilor lui, Ierusalimlenilor și altora (Vezi Viețile Sfinților 7 și 21 mai), așezarea lui în Biserica materială în locul cel mai de cinste: sus, sus deasupra catapetesmei, deasupra tuturor Sfințelor Icoane și deasupra Sfintei Mese în Altarul Bisericilor de către soboarele Sfinților Părinți, surpă toate pretextele profanatorilor acestui Dumnezeesc Semn, înfierîndu-i ca afurisiți sau tăiați din Trupul Bisericii lui Dumnezeu.

Foarte mulți profanatori ai Semnului Sfintei Cruci am văzut și vedem cu durere că sînt și în vremile noastre cînd lumina Ortodoxiei strălucește ca soarele ziua în amiaza mare. Ei sînt așa de groaznic îmbrobodiți cu o groasă pătură a întunericului, încît susțin morțiș că Cruci sînt numai acelea de pe turlile Bisericilor, de pe Catapeteasmă, de pe Sfînta Masă, de pe acoperămintele Jertfelnicilor, analoagelor, amvoanelor, de pe veșmintele sfinților Liturghisitori, de pe Sfintele Aere și Procopețe, etc.; iar celelalte de pe covoare, așternuturi, mușamale, etc. pe care le pun pe paturi, pe scaune și pe jos spre profanare prin starea și călcarea pe ele, bodogănesc că nu sînt Cruci, deși sînt tot Cruci ca și acelea din locurile de cinste.

Purtătorilor de nume Creștinesc! Închipuiți-vă că aveți, de pildă, trei Icoane Sfinte cu chipul Mîntuitorului sau trei fotografii cu chipul vostru, și puneți: cîte una din ele pe perete, cîte una pe pat, canapele, scaune... și cîte una pe jos. I-a priviți bine și grați adevărul: numai Icoana Sfîntă sau fotografia voastră pusă pe perete este veritabilă, cea de pe pat, canapele, scaune... sau cele puse jos pe pardoseală, nu-i Icoană Sfîntă sau fotografie cu chipul vostru, pentru că-i pusă în locuri de necinste?!... Apoi iată așa-i cu chipul Dumnezeescului Semn al Sfintei Cruci. Ori unde va fi pus este tot același Semn al Sfintei Cruci, cum adevăresc și Sfinții Părinți ai sinodului VI ecumenici în canonul 73. Deci, profanatorii acestui Dumnezeesc Semn, ca și evreii și romanii de altă dată, au căzut și sînt căzuți sub dezlănțuirea urgiilor Divine. Masacrele cu imensele locuri, mese de cadavre de pe întinsul cîmpurilor de război, de pe ape și din văzduh, ca și dezertările multora din Sfînta Biserică la eretici, sectari, etc., pe lîngă răsplata multor nelegiuiri, sînt și o urmare a profanării și nesocotirii Dumnezeescului Semn al Sfintei Cruci (Eș. 12 7, 21—28, 29—50; 17 8—16, 11; Iez. 9). De asemenea și felurite prăbușiri și despuieri...

Groaznica pedepsire a mutilatorului Sfintei Cruci. După potolirea mării răscoale franceze din secolul XVIII, toate spitalele erau pline de răniți și schilodiți de pe cîmpul de luptă. Un preot cercețînd răniții, încurajîndu-i cu cuvinte de mîngiere, se oprește la patul unuia dintre cei mai schilodiți, și-i zice cu blîndețe: „Am

... că d-ta ai fost cel mai greu rănit dintre toți. Doresc să știu ce-ți lipsește!" Rănitul i-a zis cu glas slăbit: „Ridică pătura ce mă acoperă, și vei vedea". Preotul ridică pătura de către picioare, și se înfioră groaznic, văzînd că-i lipsesc amîndouă picioarele. Mutilatul cu glas stins îi zice: „Părinte! Numai de atîta te-ai înfiorat?! Ridică rogu-te pătura și de deasupra pieptului, și vei vedea ceva mai mult!" Preotul ridică pătura și văzu cu groază că-i lipsea și mîinile, îi lipseau amîndouă brațele de la umeri. Cuprins de o groaznică înfiorare, Preotul începu a-l mîngîia, zicîndu-i: „Ah, dragul meu, tare mă simt îndurerat că te văd așa!" Rănitul oftînd greu, i-a zis: „Părinte Sfințite! Nu mi se cade să-ți fie milă de mine. Ceea ce vezi la mine e pedeapsa lui Dumnezeu! Așa am făcut și eu unei Sfinte Cruci. Înainte de a intra în luptă, fiind în tovărășia unor prieteni ușuratici, văzînd o Cruce, m-am aruncat asupra ei cu injurături, sudalme și cu felurite batjocoriri, și am dărîmat la pămînt mîinile și picioarele Acelui Chip nevinovat. După blestemata faptă a pornit războiul, am intrat și eu în luptă. La prima încăierare singeroasă m-a ajuns urgia Chipului pe Care L-am hulit și mutilat. Iată, așa am rămas și eu fără mîini și fără picioare. Mi s-a dăruit însă viață, ca, așa să-mi ispășesc păcatul ce l-am săvîrșit"

Roadele păcatului!

Crucea Sfință strălucește
Sus în cer și pe pămînt...
Cei ce-o-njură... o profanează
Sînt bătuți de Domnul Sfînt!

După trecerea răscoalei
Celei mari făcute-n Franța,
Mulți stăteau răniți pe paturi,
Mulți își blestemau viața!

Prin spitalele franceze
Ticsite de schilodiți,
Venea zilnic un bun Preot
Cercetînd pe cei lipsiți!

Aducîndu-le prin Domnul
Mîngiere ș-alinare,
Îndulcind prin vorbe sfînte
Suferința lor cea mare!

Într-o zi văzu pe unul
Plin de jale, palid, stins,
Și îi zise cu blîndețe:
În ziar am văzut scris,

C-ai fost cel mai greu rănit,
M-ai lovit, m-ai schilodit,
Și aș vrea să văd și eu
De ce membre ești lipsit!?

Rănitul, cu glas stins
De rănile ce le avea,
Îi zis — „Ridică pătura
Și îndată vei vedea!"

Preotul induioșat
A tras pătura de-o parte,
Și văzîndu-l fără mîini
Îl mîngîie... și-i zise: „Frate!

Multă jale simt în Suflet
Cînd te văd așa ciuntit,
Fără mîinile-amîndouă
O, ce mult ai suferit!"

„Nu, nu, sfințite Părinte,
Nu se cade să mă caini,
Nici de mila mea să plîngi,
Ci mai mult să mă defami!

Tot ce vezi aici la mine...
Îi pedeapsa lui Dumnezeu,
Ce, prin necredințe, hule
Mult am meritat-o eu!

Începînd slujba-n armată
Cu răi prieteni m-am unit,
Înjurînd Cruci, Sfinte Icoane
Eu mult am păcătuit!

Odată, văzui o Cruce
La răspîntie de drum,
Și mînat parcă de dracul
M-am dus iute s-o sfărîm.

Cu injurături grozave
La pămînt am dărîmat,
Picioare și mîini Sfinte
Din Sfîntul Chip Preacurat!

După fapta-mi blestemată
N-a trecut mult și-a pornit —
Revoluția cea mare
Și eu am fost pedepsit!

Chiar în prima-ncăerare
M-a lovit Domnul de sus,
Urgia Celui Prea Sfînt
Al Cărui Chip am dărîmat!

Cu măsura blestemată
Cu care am măsurat,
Mi s-a măsurat și mie
Așa... cum mă vezi în pat!

Tot astfel... și-n multe feluri
O pătesc mereu vrăjmașii
Sfîntei Cruci, a lui Hristos
Și ai Sfîntei Biserici — pismașii!

Cei ce-njură Preoția
Și hulesc cu-obraznicie
Taine, Cruci, Icoane Sfinte,
Ajung în mare urgie!

Duhul Sfînt îi părăsește
Diavoli de cap i-mbată
Și-i îndeamnă să urmeze
Rătăcirea lor stricată!

Chinul lor nu dormitează
Ei vor fi greu pedepsiți,
C-o arvună... iar dincolo
Cu viermii neadormiți!

Să ne împodobim cu Crucea Domnului și nu cu deșertăciuni idolești. Fiecare creștin și creștină, precum sîntem îndatorați, e bine să purtăm la piept, în sîn, Sfînta Cruce, să o iubim și să o folosim cu succes. E interzis cu desăvîrșire tuturor creștinilor și creștinelor a se împodobi ca păgînii egipteni, brahmani și alți idolaștri întunecați din toate vremile, cu satanicele zărzămuri idolești, cu care aceia își împodobeau idolii lor. Așa d.p.: „Pe gropnița (egipteană) a lui Beni-Hasan sînt închipuiți robi ținînd în mîini... salbe, cu care întotdeauna era împodobit gîtul și pieptul regilor și demnitarilor. Zeii egipteni de asemenea erau totdeauna împodobiți cu salbe. Salbele, cîte odată, li se aduceau în calitate de dar religios. Pe mormîntul regelui Gorsintefa din dinastia XXVI, Faraon e închipuit aducînd salbe de aur, de diferite forme, zeului Amen-Ra. Sora Faraonului de asemenea e închipuită aducînd salbă aceluiași zeu... Salbele acelea aveau cîteva rînduri de monede (Vezi și I. Bib. o.c. t.I, p. 467). Sfinții Apostoli Petru și Pavel interzic cu desăvîrșire tuturor creștinilor a se împodobi cu astfel de deșertăciuni (1 Petru 3 3—6; 1 Tim. 2 9; 1 Ioan 5 21; Apc. 17 3—5). Acestea sînt oprite și mai mult a se pune pe Sfintele Icoane ale

Maicii Domnului cu Pruncul Iisus Hristos în brațe. Cei care imită pe păgînii idolatri, se primejdăuiesc groaznic. Doritorii de mîntuire să se întoarcă cu mai grabnic înapoi la Ortodoxie, la curatele și sfințirile ei rînduiri bune.

Cei ce-și fac Semnul Sfintei Cruci strîmb pe fețele lor și-l profanează, bucură pe draci. Rînduiala Sfintei Biserici spune tuturor creștinilor dreptcredincioși — cler și popor, Păstori și păstoriți — să-și facă Semnul Sfintei Cruci cu toată luarea-aminte, drept, pe fețele lor, ca să se poată folosi. Ea ne arată clar că schimonositorii acestui Semn Dumnezeesc se păgubesc groaznic și cad în pedeapsă vremelnică și veșnică. „Mulți creștini fără nici o socoteală — zice Sf. Ioan Gură de Aur — fluturînd cu mîna, își fac Semnul Sfintei Cruci (strîmb) pe fețele lor. Aceia însă se ostenesc în deșert cînd nu-și închipuiesc Crucea dreaptă pe fețele lor. Numai dracii se bucură de îngîmfarea aceea...”. Dumnezeiasca Scriptură ne spune clar, că: „Blestemat este cel ce face lucrul Domnului fără purtare de grijă, cu lenevire” (Ier. 48 10; comp. 1 Imp. 15 3, 9, 35; 3 Imp. 20 42). Creștinilor! Priviți la Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, mult pătimitorul de bună voie pentru mîntuirea noastră din iad, răstignit pe Crucea înaltă de pe creștetul pleșuv al Golgotei; toată greutatea Trupului Său Omenesc, spînzurat pe Cruce, atîrna în rănile cuielor de la mîini și picioare, cu care era pironit. Ce dureri grozave a suferit El pentru mîntuirea noastră din tot răul! Nimeni din noi nu-și poate măcar închipui cît de groaznice au fost suferințele Lui pe Cruce, cînd toată greutatea corpului Său omenesc atîrna numai în rănile mîinilor și picioarelor pironite cu piroane mari de fier în lemnul Crucii! Și noi să ne lenevim a face Semnul Sfintei Cruci drept pe fețele noastre, din lene, din mîndrie și îngîmfare, sau de rușinea oamenilor, ori mai bine zis a cadavrelor ce vor intra în putrefacție ca mîine?! Cum să nu fie aceasta un mare păcat? Cum să nu cadă unii ca aceia în blestemul celor ce fac lucrul Domnului cu lenevire? Cum să nu se bucure dracii de acele strîmbături ale Semnului Sfintei Cruci, cînd au ce scri în catastifele lor, cînd au cu ce opri sumedenii de Suflete prin vămile văzduhului pe care le trag în iad, la Judecata particulară și generală? Cum să nu fie osîndite și muncite în iad Sufletele acelora ce nu-și fac nici măcar Crucea dreaptă pe fețele lor, cînd pentru aceasta nu li se cere nici o osteneală peste puterile lor, nici o cheltuială mare, pe care n-ar putea-o suporta? Cum să scape aceia de înfricoșata Judecată, pentru mătăhăieli sau schimonosirea Semnului Sfintei Cruci, cînd facerea acestuia a fost și este un lucru atît de ușor de făcut și atît de plăcut la închipuit, așa drept cum se cuvine unui bun creștin?!
 Și dacă dracii se bucură mult de aceia care schimonosesc Dumnezeiescul Semn al Sfintei Cruci cînd îl fac pe fețele lor, apoi închi-

puiască-și ori cine are minte sănătoasă cu cît mai mult se bucură dracii de cei ce pun așternuturi cu Cruci pe jos pentru profanare prin călcarea cu picioarele? De asemenea, cît de mult se veselesc dracii de cei care pun zorzoane cu care își împopoțonau păgînii egipteni, brahmani... idolii lor, pe „Sfințenia Domnului” adică pe Sfintele Icoane ale Prea Curatei Maicii Domnului și pururea Fecioarei Maria cu Pruncul Iisus Hristos Dumnezeu-Omul în brațe? Cît de mult se bucură dracii de cei ce pun și calcă cu picioarele pe Semnul Crucii de pe dușumea (podeală), mozaic, beton, covor, mușama ori alt așternut cu Cruci? Vai! Vai! Ce orbire drăcească!!!

Cei care „sînt sadul lui Dumnezeu” (Mt. 15, 13), întotdeauna să-și facă Semnul Sfintei Cruci drept pe fețele lor și să lupte a-l șterge de pe jos, să se ferească din răputeri de a nu-l mai profana, ca să nu cadă sub afurisanie... în robia fiarei apocaliptice. Aceștia să se ostenească cu bună chibzuială a cinsti și folosi acest Dumnezeesc Semn al Sfintei Cruci și a curăți Icoanele sfinte de toate zărmurile sau deșertăciunile idolești, cu care se împopoțonau femeile și fetele ușoare pentru participări la prăznuiri și petreceri anticreștinești, spre a deveni, a fi și a rămîne pentru totdeauna fii ai zilei, ai Luminii, ai lui Dumnezeu, și moștenitori ai Noului Ierusalim Ceresc (Filip. 3, 20—21; Efs. 2, 6; Evr. 13, 14; 12, 22—24; Apc. 21; 22). „Să răscumpărăm vremea — cum ne învață Apostolul — că zilele sînt rele” (Efs. 5, 16; 6, 13; comp. Efs. 6, 10; Col. 4, 5; Ecl. 11, 2; 3, 1—8; 12, 1, 14; Ioan 12, 35).

Fiilor! ce semn purtăm? Semnul Divin (†)? Ori anti-divin (666)? Patria recunoscătoare își medaliază, onorează și răsplătește cu daruri pe eroii săi merituosi. Mîntuitorul Hristos, Împăratul Suprem și etern, își medaliază, onorează și răsplătește cu mult mai mult și veșnic pe eroii Săi dreptcredincioși și buni luptători. Aceasta o adeverește Duhul Sfînt, zicînd Bisericii: „Biruiătorului îi voi da să guste din mîna cea ascunsă. Și-i voi mai da o piatră albă cu un nume nou scris într-însa, pe care nimenea nu-l știe, decît numai cel care-l primește... Pe biruitor îl voi face stîlp în Biserica Dumnezeului Meu și nu va mai ieși afară... Eu voi scrie pe el Numele lui Dumnezeu și Numele Cetății Dumnezeului Meu, al Noului Ierusalim, care se coboară din cer de la Dumnezeu Meu, și Numele Meu (†) cel Nou” (Apc. 2, 17; 3, 12; 19, 12; F. Ap. 2, 21—38; 9, 14—15; Rom. 10, 13; Filip. 2, 6—11; Mt. 2, 18—20). Eroii Israeliti ai Vechiului Testament și eroii Noului Israel pecetluiți cu litera T inițială Tatălui Ceresc și cu Semnul (†) Sfintei Cruci (Iez. 9, 4; Apc. 7, 4; 9, 4), sînt deosebiți de lumea zăcîndă în cel rău (1 Ioan 5, 19; 4, 4). Deci, toți creștinii și creștinele mari și mici, Păstori și păstoriți, bogăți și săraci, cărturari și necărturari, să ne silim a cunoaște: originea, lucrările minunate și foloasele mari ale acestui

Semn Dumnezeiesc. Și așa să-l cinstim și să-l folosim cât se poate mai mult.

Porunca Divină și folosirea Semnului Sfintei Cruci e viață. Dumnezeu în Paradis a poruncit omului să mănince din toți pomii, numai de pomul oprit să nu se atingă și să nu mănince din el ca să nu moară. Astfel, și în Paradisul spiritual (Biserica Vechiului și Noului Testament) din multe feluri de semne, s-a ales Semnul (arma) Crucii să-l folosim cu bună chibzuială și să-l cinstim ca pe un obiect Sfânt, cu care se sfințesc toți și toate, și fără de care nu se poate sfinți nimeni și nimic. Dacă ar aduna stăpânirea lumească pe toți Ierarhii, Arhieriei și Preoții din lume, zicându-le: „Prea Sfințiți și Cuvioși Părinți, să faceți aici o Aghiazmă sau să săvârșiți una din Sfintele Taine ale Sfintei Biserici, însă fără Semnul Sfintei Cruci!” Oare ce s-ar întâmpla? Toți Liturghisitorii ar vedea că nu pot, și ar răspunde că fără Semnul Sfintei Cruci nu se poate săvârși nici o Taină Sfântă, nici o rugăciune publică sau particulară. Toate Tainele, serviciile religioase și rugăciunile publice și particulare, se sigilează, împuternicesc și se sfințesc numai prin acest Semn, înconjurat cu frică de Îngeri în ceruri, și cinstit așa de minunat. El nu suferă a fi profanat, ci se răzbună groaznic asupra celor ce-l pun pe jos, pentru a fi călcat în picioare, ori a sta pe el. Răzbunarea grozavă care a fost asupra Luciferului și a îngerilor lui, care l-au nesocotit în ceruri; asupra protopărinților noștri când au călcat porunca Divină mîncînd din pomul oprit; asupra Egiptenilor care n-au avut Semnul Crucii la intrarea locuințelor lor (Eș. 12, 14); asupra Israelitilor în luptă cu Amaleciții, când Moisi de oboseală lăsa mîinile în jos; asupra lui Iuda Iscarioteanul, când în ziua intrării Domnului cu triumf împărătesc în Ierusalim și-a rupt toiagul apostolesc în două și aruncîndu-l cu ciudă la pămînt, bucățile toiagului rupt s-au suprapus unul deasupra altuia în chipul Crucii, pe care el călcîndu-o în picioare, a pierdut darul apostoliei, viața și Sufletul; asupra ereticilor creștini fără Sfînta Cruce și împărțiți în sute de secte potrivnice unele altora, etc., aceiași pedeapsă va fi și asupra profanatorilor ei din toate vremurile.

299) Am făcut Semnul Sfintei Cruci cu căpul acoperit (ca femeie adeseori cu capul descoperit) în casă, în curte (ogradă), în grădină, la lucru, cînd am trecut pe dinaintea Sfintei Biserici, unde locuiește Dumnezeu... în P.S. Trup și Sînge sau Sf. Împărtășanie sub chipul Pîinii și al Vinului Euharistic; și pe dinaintea Sfintei Cruci, care ne reamintesc Răstignirea Mîntuitorului nostru Iisus Hristos? Am făcut Semnul Sfintei Cruci în felurite forme, în: cusături, alesături, așternuturi, broderii, covoare, lăicere, mușamale... pe care le-am pus, așternut pe scaune, lăviți, canapele, paturi...

și pe jos, pe dușumele, unde s-a profanat... prin șederea și călcarea cu picioarele acest „Sigil“, „Semn“ sau „Pecete a Dumnezeului Celui Viu“, Dumnezeiescul Semn al biruinței noastre asupra vrăjmașilor noștri nevăzuți și văzuți, Arma dată nouă Creștinilor de Domnul Hristos Dumnezeu-Omul prin Biserica Sa asupra diavolului? Am făcut Semnul Crucii în pietre de pavaje, mozaicuri, beton, etc., și pus sau turnat jos pe trotuarele străzilor și a curților, prin case, școli, Biserici, localuri publice, prin closete particulare și publice, etc., unde s-a profanat prin nesocotirea și călcarea lui cu picioarele?!!! Am făcut Semnul Sfintei Cruci pe fața pămîntului... și pe cel făcut de alții nu l-am stricat, nici nu l-am șters?

300) Am făcut glume răutăcioase și am grăit măscăriciuni la adresa dreptei credințe, a Bisericii și a clerului? Am căutat să plac mai întîi și mai mult oamenilor decît lui Dumnezeu? Am purtat numele creștinesc spre osîndire vremelnică și veșnică? Am grăit glume cu cuvintele Dumnezeieștilor Scripturi sau cu cuvintele bisericesti?

301) Am dus bani, jertfe, daruri... la altarele eterodocșilor, în capiștele ereticilor, sectarilor?

302) Am apărat, ajutat și încurajat pe: eterodocși,eretici și sectari, cu cuvîntul și cu fapta, ascultîndu-i și urmînd la capiștele lor?

303) Am cugetat a jura strîmb, cu voie, de nevoie?

304) M-am blestemat cu jurămînt și fără de jurămînt? M-am jurat a răsplăti răul făcut de alții tot cu rău? Am împlinit jurămintele rele făcute la: mînie, iuțime, beție, sau în lipsa sănătoasei judecăți?

305) În loc de împăcare am tras pe aproapele meu la judecată și jurămînt? L-am judecat și osîndit cu asprime?

306) Am gîndit, grăit și susținut verbal și scris, că: creștinii și cei sfințiți: monahii și Preoții pot jura oricînd?

307) Am înjurat de cele Sfinte? (m)

m) Cei ce drăcuie, se dau dracului, înjură de cele Sfinte, săvîrșesc o mare nelegiuire (Vezi „Păcatul drăcuitului și înjurăturilor de cele Sfinte“, pp. 1—368, de aut. și pp. Vol. I 521—528, din această carte).

308) Am vorbit cu dispreț și hulă despre Dumnezeu, Sfinți, de Sfînta Cruce și unica Lui Biserică Sobornică și Apostolică, spirituală și materială, luptătoare și triumfătoare?

309) Am jurat strîmb, drept, la judecată, în lume, silit, nesilit, adeseori? M-am îmbiat a jura... am obiceiul rău de a zice: „Zău“.

„Zău lui Dumnezeu“ (n), „Știe Dumnezeu“, chemînd Numele lui Dumnezeu și al Sfinților Lui la toate deșertăciunile și minciunile

n) „Zău“, adică: idol, drac, necuratul (Is. 44, 9—20; Ier. 10, 3—9; Avacum 2, 19; Lev. 17, 7; Ps. 105, 36—38; 113, 12—16; 134, 15—18; Epist. lui Ieremia 1, 4—62; 1 Cor. 10, 19—21; Apc. 9, 20). Canonul supune certărilor pe cei ce jură cu jurăminte păgînești (ca: zău, zău lui Dumnezeu, să mor, să orbesc, să n-am parte de copii, pe legea mea, să mă ia dracul, ș.a.); iar noi hotărîm afurisirea pentru aceștia (Sin. VI ec. can. 94; 25; 29; 30 Apost.; 1 Imp. 14, 24—46; comp. Mt. 5, 34—37; Iac. 5, 12). „Preotul să nu se jure fiește (cu nici un fel de) jurămint, nici mic, nici mare, nici cu voie, nici fără voie; iar de va face aceasta, să se scoată din Preoție“ (P.B.G. pag. 114 (101)). „Preotul de va jura ori de voie ori de nevoie, să nu mai fie Preot“ (Apst. 21; Inv. p. canoane, d. Molitfelnic).

Mîntuitorul oprește pe clerici și pe creștini a se jura ori în ce fel, zicînd: „Ați auzit că s-a zis celor de demult: „Să nu juri strîmb; ci să dai Domnului jurămintele tale. Eu însă zic vouă: „Să nu te juri nicidecum. Nici pe cer, că este Scaun al lui Dumnezeu, nici pe pămînt, că este așternut al picioarelor Lui, nici pe Ierusalim, că este Cetate a Marelui Împărat, nici pe capul tău să nu te juri, că nu poți face nici un fir de păr alb sau negru. Ci, să fie cuvîntul vostru: ce e așa, așa, și ce e nu, nu; iar ce e mai mult decît atîta, e de la cel rău“ (Mt. 5, 33—37). Orice fel de jurămint oprește și Apostolul, zicînd: „Mai înainte de toate, frații mei, să nu vă jurați nici pe cer, nici pe pămînt, nici cu alt jurămint oarecare, ci să fie vouă ce este așa, așa, și ce este nu, nu, ca să nu cădeți în fățarie sau în osîndă“ (Iac. 5, 12). Vezi și Cazania Duminicii 31 după Rusalii, și „Oglinda Duhovnicească“, pp. 570—595; 633—696; 2235—2261, de aut.

310) M-am jurat (o): să orbesc, să mor, să n-am parte de copii... să fiu... să pat... ș.a.? Am silit, amăgit, corupt pe alții cu bani, îngroziri sau cu minciuni ca să jure strîmb? Am judecat superficial?

o) Toți creștinii care se jură adeseori astfel pentru orice lucru de nimic, păcătuiesc mult și se despoaie de Darul Divin. Precum Evreii ușuratici din vremea Proorocilor și a Mîntuitorului se jurau adeseori la afacerile lor zilnice, la tirguiele, negustorie, așa și aceștia se jură des, zicînd: „Zău... pe ochii mei... să orbesc... să plesnesc... pe copiii mei... să n-am parte de copiii mei... să fie, să pată... să se dea... care ți-a mințit“. Astfel de jurăminte, ca și jurămintele mincinoase, sînt oprite de întreaga Dumnezeiasca Scriptură și de Sfînta Biserică.

Mîntuitorul a hotărît tuturor oamenilor, zicînd: „Să nu vă jurați nicidecum... ci să fie cuvîntul vostru adevărat, ce este așa, așa, și ce este nu, nu; iar ce este mai mult decît aceasta, este de la cel rău“ (Mt. 5, 33—37). Așa hotărăște și Apostolul (Iac. 5, 12). De asemenea și Proorocul Osia, zicînd: „Nu vă jurați pe Dumnezeu cel Viu“ (Osia 4, 15). Pentru aceasta și Sf. Vasile cel Mare zice că jurămintul deodată este oprit, și cu mult mai vîrtos cel ce se face de către cineva pentru a face rău cuiva (Vezi pe larg Sin. VI ec. can. 94; Sf. Vasile, 29; Apost. 25; 29; 30; 1 Imp. 14, 24—46). Astfel, nimenea să nu se mai jure pe Dumnezeu, nici pe fapăturile Lui. Cei care se jură, să se canonisească ca ucigașii și curvarii, să-i despartă de Împărtășire și de Biserică. Deși în Vechiul Testament s-a iertat a se jura; însă creștinilor nu e îngăduit a jura. Deci, nu se cuvine creștinilor a jura nici pentru toată lumea (Pidalion, fila 500).

„A se jura — tîlcuiește acest loc fericitul Teofilact la Matei 5, 37 — fiindcă este mai mult decît „așa“ și decît „nu“, pentru aceasta este de la diavolul. Dar vei zice: „Oare legea lui Moisi fiindcă porunca a se jura, era rea?“ Tu cunoaște că atunci nu era lucru rău a se jura; însă după venirea Domnului Hristos, este lucru rău, precum și a se tăia împrejur, și în scurt a ținea cele iudaicești. De vreme ce și a suga țîță este lucru cuviincios pruncilor; iar bărbatilor e rușine...“.

Jurămintul s-a dat și se dă oamenilor care iubesc, fac și propagă minciunile, fiind copleșiți de mulțimea acestora, fiindcă nu slujesc lui Dumnezeu cu trup și Suflet, așa cum sînt datori a face; ci Satanei, lucrurilor, îngerilor, slujbelor și trufiei lui, de care s-au lepădat la Sfîntul Botez. Deci, ei părăsind făgăduința dată la Sf. Botez și viețuind anticreștinește în felurite chipuri, li se impune la instanțele judecătorești a jura, spre a se putea cîtuși de cît a dibui după adevărul pierdut. Tot pentru dibuirea adevărului se varsă atîtea sumedenii de jurăminte de oameni între ei la feluritele convorbiri, afaceri și negustorii, dar acestea arată clar dzertarea lor din adevăratul Creștinism.

„Nu te jura nicidecum: ci grăiește adevărul curat. Bărbatul care se jură mult, se va umplea de fărădelege și biciul nu se va depărta de la casa lui. De va greși, păcatul lui va fi asupra lui, și măcar de va trece cu vederea, îndoit greșește. Și de a jurat în deșert, nu se va îndrepta, că se va umplea de rele casa lui. Este grai care este deopotrivă cu moartea. Să nu se afle aceasta în moștenire lui Iacob (în Creștinism). De la cei binecredincioși toate acestea se vor depărta și în păcate nu se vor tăvăli. Cu vorba fără cumpătare nu-ți obișnuie gura, că în aceea este cuvîntul păcatului...“ (Mt. 5, 37; Is. Sir. 23, 20—15).

Cel ce îndeamnă pe altul a jura strîmb, cade și el în osînda grea a acelei nelegiuri (Mt. 5, 14; 23, 16—24; 5, 33—37).

Am hulit unica adevărată Biserică spirituală și materială (p) a lui Dumnezeu dimpreună cu rînduelile, slujbele, învățăturile, tainele, sfințeniile, sfaturile și binefacerile ei?

p) *Biserica spirituală*, este adunarea tuturor creștinilor dreptcredincioși. Biserica lui Dumnezeu — după Coresie — sînt Sfinții (adevărații creștini) cei chemați, sau adunarea dreptcredincioșilor și a celor chemați la sfințenie. Numele Bisericii — zice Sf. Ioan Hristostom — nu e nume de despărțire; ci de unire și de conglăsuire. Biserica aceasta este Trupul mistic al Domnului Hristos. „Voi sînteți Biserica lui Dumnezeu și Duhul lui Dumnezeu locuiește în voi... Voi sînteți Trupul lui Hristos și mădulări din parte. Și, Dumnezeu a pus pe unii în Biserică, întâi pe Apostoli, al doilea pe Prooroci, al treilea pe dascăli, după aceia pe puteri, apoi darurile tămăduirilor, ajutorințele, isprăvnicile, felurile limbilor” (1 Cor. 3, 16—17; 6, 19; 12, 27—28; 2 Cor. 6, 16; Efs. 2, 20—22; Evr. 3, 6; 1 Petru 2, 5).

Biserica spirituală este adunarea tuturor creștinilor — cler și popor — de aceeași dreaptă credință, care conlucră într-un cuget și într-un Duh Sfînt, după Dumnezeieștile învățături existente în Sfintele Scripturi și Tradiții, pentru binele propriu, obștesc și pentru slava lui Dumnezeu, după cuvîntul Mîntuitorului, Care zice: „Voi sînteți lumina lumii... Voi sînteți sarea pămîntului... Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzînd ei faptele voastre cele bune, să proslăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri” (Mt. 5, 13—14, 16).

Biserica credincioșilor — conducători și conduși — de aici de pe pămînt, se numește Biserica vie, luptătoare (Mt. 18, 17; Rom. 16, 17; 1 Cor. 5, 9; 2 Tes. 3, 6, 14; 2 Ioan 1, 10); iar adunarea creștinilor Sfinți din ceruri, se numește Biserica triumfătoare (Evr. 12, 22—24; Inț. Sol. 3, 1—9; Lc. 10, 20—24; 16, 22—26).

Biserica spirituală este adunarea poporului, Trupul lui Hristos, Numele Lui, Soția lui Hristos curățită cu apele Botezului, stropită și hrănită cu Sîngele și Trupul Lui, înfrumusețată ca de nuntă, însemnată prin Sfîntul Duh cu pecetea (sigiliul) Sfîntului Mir, în care strălucesc mărgăritarii sfintelor dogme ale învățăturii Domnului către ucenicii Săi, pe care Patriarhii au închipuit-o mai înainte, Proorocii au prezis-o, Apostolii au întemeiat-o, Ierarhii au înfrumusețat-o, și care în Mucenici s-a terminat, al căreia Cap este Hristos.

Biserica este scaun împărătesc și Arhieresc, pe care șade Împăratul împăraților și Marele Arhiepiscop al Arhiepiscopilor, Însuși Mîntui-

torul nostru Iisus Hristos. Este și baltă lină a păcătoșilor, prin care se spală păcatele lor, și slavă (glorie) dreptilor, scăpare și pod către Dumnezeu, laudă, veselie și bucurie tuturor creștinilor. Cîți o iubesc cu toată inima și cu tot Sufletul lor, aceia vor lua cunună de la Dumnezeu și se vor face moștenitori Împărăției Lui; iar cîți o vor defăima se vor osîndi.

Biserica se numește, pentru că pe toți îi cheamă și pe toți îi adună.

Biserica se numește Sfîntă pentru că Mîntuitorul a sfințit-o cu Sfîntul Său Sînge, și pentru că Duhul Sfînt neîncetat o sfințește prin Sfintele mistere. Sobornicească se zice precum și Apostolească pentru că într'însa învățătura Apostolilor și a Sfintelor Sinoade rămîne neclătită. Iar Domnul Hristos se numește Capul ei, fiindcă acea Biserică în care rămîne dogma Ortodoxă neclintită, este Trupul Lui (P.M.B. pag. 136; Arhiepiscopul Ioanichie Evantias, pp. 13—14).

Biserica spirituală e una. „Pe această Piatră — adică pe Mine și credința vie în Mine, a zis Domnul Hristos — voi zidi Biserica Mea, și porțile iadului nu o vor birui pe ea” (Mt. 16, 18; comp. 1 Cor. 3, 11; Efs. 2, 20; 1 Cor. 10, 4; Apc. 21, 14). „Vă rog pe voi, fraților, pentru Numele Domnului nostru Iisus Hristos, ca toți să grați aceeași, și să nu fie între voi împerecheri; ci să fiți întemeiați într-un gînd și într-o înțelegere... Voi (adunarea tuturor creștinilor) sînteți Biserica lui Dumnezeu, și Duhul lui Dumnezeu locuiește în voi. De va strica cineva Biserica lui Dumnezeu (prin învrăjbiri, împerecheri, erezii, rupturi...), strica-l va pe acela Dumnezeu; căci Biserica lui Dumnezeu este Sfîntă, care sînteți voi...” (1 Cor. 1, 10; 3, 11, 16—17; 6, 19; 2 Cor. 6, 16; comp. Ioan 10, 1—17; 15, 1—6; 11, 52; 17; Filip. 2, 2; Rom. 12, 16; 16, 17; 1 Cor. 12, 12—27; Efs. 1, 20—23; 4, 3—6; Colos. 1, 16—18).

Biserica spirituală e Sfîntă, deși are în sînul ei Sfinți și păcătoși. Aceasta este de acord cu învățătura Domnului nostru Iisus Hristos. El aseamănă Biserica Sa spirituală:

a) Cu năvodul care scoate din apele mari pești buni și răi. „Împărăția lui Dumnezeu este asemenea năvodului care s-a aruncat în mare și a adunat tot felul de pești. După ce s-a umplut, pescarii îl scot la mal, și șezînd jos, aleg în vase peștele ce este bun; iar ce este rău, îl aruncă afară... Așa va fi la sfîrșitul veacului, vor ieși Îngerii și vor despărți pe (creștinii) cei răi din mijlocul (creștinilor) celor drepiți, și-i vor arunca pe ei în cuptorul cel de foc. Acolo va fi plîngerea și scrișnirea dinților” (Mt. 13, 47—50; comp. Mt. 13, 24—30, 37—43; 22, 1—14; Lc. 14, 16—27; 1 Cor. 3, 11—15; 12, 12—27; Efs. 4, 20—32; Colos. 1, 16—20; 2, Tim. 2, 20; Apc. 2; 3).

b) Cu țarina, în care crește, pe lângă grîul semănat de stăpîn, și neghinele semămate de vrăjmașul său (Mt. 13, 24—30, 37—43).

c) Cu prînzul nunții împărătești, la care i-au parte împreună cu cei vrednici și cei nevrednici pînă la îndreptare ori judecată Mt. 22, 1—14).

d) Cu robii buni și răi (Mt. 18, 23—35).

e) Cu fecioarele înțelepte și neînțelepte (Mt. 25, 1—15).

f) Cu slugile credincioase care au întrebuințat bine talanții încredințați și cu slugile leneșe și viclene care au ascuns în pămînt talantul ce li s-a încredințat (Mt. 25, 14—30).

g) Cu turma de oi amestecate cu capre (Mt. 25, 31—33).

Dacă în Biserica Mîntuitorului n-ar fi și păcătoși, apoi El n-ar mai fi învățat pe ucenicii Săi să se roage așa: „Și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri...” (Mt. 6, 12—15; comp. Mt. 18, 23—35). Nici n-ar mai fi așezat în Biserica Sa Taina Pocăinței pentru dezlegarea, curățirea și iertarea păcatelor (Mt. 16, 19; 18, 18—35; Ioan 20, 21—23; 1 Ioan 1 8—10; Apoc. 7, 13—16). Noi vedem că chiar în Biserica apostolică, ai căreia membri „aveau toți o inimă și un cuget”, tot se mai găseau cîte un Anania și Sapphira, cîte un Simon vrăjitorul, cîte un amestecător de sînge în Corint, cîte un Diotrefis și alți păcătoși (F. Ap. 5, 1—5; 8, 9—24; 20, 28—30; 1 Cor. 5, 1—6, 13; 6, 9—10; 2 Cor. 2, 5—11; 2 Tim. 3; 3 Ioan 1 9—10; Apoc. 2; 3).

Biserica spirituală e Templul și Cortul lui Dumnezeu. „Cel ce biruiește îl voi face pe el stîlp în Biserica Dumnezeului Meu, și nu va ieși mai mult afară. Eu voi scrie pe el Numele Dumnezeului Meu, Numele Cetății Dumnezeului Meu — Ierusalimului celui nou — care se coboară din cer de la Dumnezeul Meu, și Numele Meu cel nou...”. Am auzit un glas mare din cer, zicînd: „Iată Cortul lui Dumnezeu cu oamenii și se va sălășlui cu ei, și ei vor fi popoare ale Lui, și Însuși Dumnezeu va fi cu ei, Dumnezeu al lor...” (Apoc. 3, 12; 21, 3; comp. 1 Cor. 3, 16—17; Efs. 2, 21—22).

Biserica e Împărăția lui Dumnezeu pe pămînt. „Împărăția lui Dumnezeu, este deja între voi” (Lc. 17 21; Rcm. 14 17). „Căutați mai întîi Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea lui, și toate acestea se vor adăuga vouă” (Mt. 6 33; Lc. 12 31; Mc. 10 30; Ps. 26; 3 Imp. 3 5—14; comp. Mt. 7 21—22; 25 1—12; 13 31—33, 45—47; 19 23; 21 1—16; 13 44; 18 23; 22 2; 13 24, 52; 18 1—3; 11 11—12; Lc. 16 16).

Biserica Creștină e Israelul Nou. „Ioan scrie vouă, celor șapte Biserici ale Asiei, și vă dorește har și pace de la Cel ce este, Cel ce era și de la Cel ce vine și din partea celor șapte Duhuri care stau înaintea Scaunului Său de Domnie, și din partea Domnului Iisus Hristos, Martorul credincios, Cel întîi născut din morți, Stăpînul împărățiilor pămîntului, Care ne iubește și ne-a spălat de păcatele noastre cu Sîngele Său. Celui ce a făcut din noi o împărăție și

preoți pentru Dumnezeu, Tatăl Său. A Lui să fie slava și puterea în vecii vecilor. Amin” (Apoc. 1 4—6).

Biserica spirituală este un corp al cărei Cap este Iisus Hristos. „Acela (Dumnezeu) a dat (în Biserică) pe unii Apostoli, pe alții Prooroci, pe alții Evangheliști, pe alții Păstori și Dascăli, pentru desăvîrșirea Sfinților, spre lucrul slujbei, spre zidirea Trupului (Bisericii) lui Hristos, pînă ce vom ajunge toți la unirea credinței și a cunoștinței Fiului lui Dumnezeu, în bărbat desăvîrșit, la măsura vîrstei plinirii lui Hristos, ca să nu mai fim noi prunci, învăluindu-ne și purtîndu-ne de tot vîntul învățăturii, în amăgitura oamenilor, în vicleșug, spre meșteșugirea înșelăciunii; ci, adevărați fiind în dragoste, să creștem toate în El, Care este Capul Hristos. Din El tot trupul potrivit alcătuiindu-se și încheindu-se prin toată pipăirea dării, după lucrare, după măsura fiecărui mădular face creșterea trupului spre zidirea sa singur în dragoste...” (Efs. 4 11—16; comp. Rom. 12 5; 1 Cor. 10 17; 12 12—30; Efs. 1 22—23; Cols. 1 18—24). „Au nu știți că trupurile voastre sînt mădulările lui Hristos?... Cel ce se lipește de Domnul este un Duh... Nu știți că trupul vostru este locaș Duhului Sfînt ce locuiește în voi, pe Care-L aveți de la Dumnezeu și nu sînteți ai voștri? Că sînteți răscumpărați cu preț. Proslăviți dar, pe Dumnezeu în trupul și în duhul vostru, care sînt ale lui Dumnezeu” (1 Cor. 6 15—20; comp. Rom. 12 5; 1 Cor. 12 12—30; Efs. 5 30—32).

Biserica spirituală e una cu Hristos și Dumnezeu. „Părinte Sfinte, sfințește-i (pe ucenicii) aceștia în adevărul Tău... Pentru dînșii Eu Mă sfințesc pe Mine Însuși, ca și ei să fie sfințiți în adevăr. Eu nu numai pentru aceștia Mă rog; ci și pentru cei ce vor crede prin cuvîntul lor în Mine; ca toți să fie una. Precum Tu Părinte în Mine și Eu în Tine, ca și aceștia în Noi să fie una; ca să creadă lumea că Tu M-ai trimis. Slava care Mi-ai dat-o Mie, am dat-o lor, ca să fie una precum Noi sîntem una. Eu în ei și Tu în Mine, ca să fie ei desăvîrșit într-una, și ca să cunoască lumea că Tu M-ai trimis și i-ai iubit pe ei, precum M-ai iubit pe Mine. Părinte, pe care i-ai dat Mie voiesc ca unde sînt Eu și aceia să fie împreună cu Mine, ca să vadă Slava Mea, Slavă pe care Mi-ai dat-o Tu, pentru că M-ai iubit pe Mine mai înainte de întemeierea lumii” (Ioan 17 17—24; comp. F. Ap. 9 1—5; Rom. 12 5; Efs. 1 10; Gal. 3 28; 1 Cor. 12 13—27; Cols. 3 11). „Cel ce sfințește și cei ce se sfințesc toți sînt dintr-Unul; pentru care pricină nu Se rușinează a-i numi pe dînșii frați, zicînd: „Spune-voi Numele Tău fraților Mei, în mijlocul Bisericii Te voi lăuda”. Și iarăși: „Eu voi fi nădăjduindu-Mă spre Dînsul”. Și iarăși: „Iată Eu și pruncii (fiii și fiicele Bisericii Mele) pe care Mi i-a dat Mie Dumnezeu...” (Evr. 2 11—18; 3 1—8; comp. Efs. 1 4; 5 27; Cols. 1 22; Iuda 1 24; Apoc. 19 8).

Biserica spirituală e compusă din vii și repausați. Odinioară au venit la Mîntuitorul saducheii, care zic că nu este înviere, și L-au întrebat pe El, zicînd: „Învățătorule, Moisi a zis: De va muri cineva neavînd feciori, să ia fratele lui pe femeia lui și să ridice sămînță fratelui său. Deci, erau la noi șapte frați. Cel dintîi însurîndu-se, a murit, și neavînd sămînță, a lăsat pe femeia sa fratelui său. Așijderea și al doilea și al treilea, pînă la al șaptelea. Iar mai pe urmă de toți a murit și femeia. Deci, la înviere a căruia din cei șapte va fi femeia? Că toți au avut-o pe ea“. Iisus răspunzînd, a zis lor: „Vă rătăciți neștiind scripturile, nici puterea lui Dumnezeu, că la înviere nici se însoară, nici se mărită; ci sînt ca Îngerii lui Dumnezeu în cer. Iar pentru învierea morților, au n-ați citit ceia ce s-a zis vouă de la Dumnezeu, grăind: „Eu sînt Dumnezeu lui Avraam, Dumnezeu lui Isaac și Dumnezeu lui Iacob? Nu este Dumnezeu, Dumnezeu al morțior; ci al viilor“ (Mt. 22 23—32; Mc. 12 18—27; Lc. 20 27—38).

„Nimeni din noi viează luiși, și nimeni luiși moare. Că de viem, Domnului viem, și de murim, Domnului murim. Deci, sau de viem, sau de murim, ai Domnului (să fim) sîntem. Că spre aceasta și Hristos a murit și a înviat și a viețuit, că să stăpînească și pe cei morți, și pe cei vii... Ca toate să le unească sub un Cap în Hristos și cele din ceruri, și cele de pe pămînt, întru Dînsul“ (Rom. 14 7—9; Efs. 1 10).

Arhiereul Onia și Proorocul Ieremia, repausați, au îmbărbătat pe Iuda Macabeul la luptă pentru apărarea Bisericii. Iuda Macabeul, neîncetat cu toată nădejdea credea că va avea ajutor de la Domnul... El a văzut în vedenia visului său vrednic de credință... cum că Onia, cel ce fusese Arhiereu, om bun, cuvios, cucernic la față și cu obiceiuri bune, și la vorbă cuvios, care din pruncie s-a nevoit în toate lucrurile faptei bune, acesta cu mîinile întinse se ruga pentru toată adunarea Evreilor. După aceasta s-a arătat un bărbat cu căruntețe și cu mărire minunată, și prea cuvioasă mărire era împrejurul lui... Onia a răspuns și a zis: „Acesta este iubitorul de frați Proorocul lui Dumnezeu Ieremia, care se roagă mult pentru popor și pentru sfînta cetate“. Iuda Macabeul a mai văzut în vedenie, cum că Ieremia a întins dreapta și i-a dat o sabie de aur, și cînd i-a dat-o, i-a zis acestea: „Ia această sfîntă sabie, care este dar de la Dumnezeu, prin care vei surpa pe vrăjmași“. Iuda a arătat visul ostașilor săi. Deci, mîngîindu-se cu aceste cuvinte foarte bune ale lui Iuda, care putea aprinde inimile voinicilor spre virtute și a le îmbărbăta, a socotit să nu tăbărască; ci vitejește să năvălească și bărbătește să se apuce și să se bată, ca să se aleagă lucrul; pentru că și cetatea și sfintele și Biserica erau în primejdie. De femeie și de prunci și de frați și de rudenii, aveau mai puțină grijă. Frica lor

cea mai mare și cea mai dintîi, era pentru sfințita Biserică...“ (2 Macab. 15).

Biserica spirituală se compune din: Îngeri, Sfinții din cer și credincioșii de pe pămînt. „Voi v-ați apropiat de Muntele Sionului și de Cetatea Dumnezeului Celui viu, Ierusalimul cel Ceresc și de zecile de mii de Îngeri, de adunarea celor întîi născuți care sunt scriși în ceruri, de Judecătorul tuturor Dumnezeu, de duhurile dreptilor celor desăvîrșiți, și de Iisus, Mijlocitorul așezămîntului de lege cel nou, și de sîngele stropirii, care grăiește mai bine decît al lui Abel“ (Evr. 12 22—24; 1 4; Lc. 15 10; Efs. 2 19; 3 9—10).

Patru bătrîni s-au prins între dînșii să trăiască într-un Suflet împreună în veacul acesta, și iarăși să se afle împreună și în ceruri, crezînd cuvîntului stăpînesc, care zice: „Dacă doi din voi se vor uni pe pămînt, pentru tot lucrul ce vor cere, va fi lor de la Tatăl Meu, Care este în ceruri“. Astfel, trei dintre dînșii petreceau în nevoință, se linișteau în pustie; iar celălalt le slujea la toate trebuințele. După oarecare vreme doi dintre ei s-au sfîrșit în Hristos și s-au dus la loc de odihnă, iar doi — poslușnicul și unul din cei ce se linișteau — au rămas pe pămînt. Ducîndu-se poslușnicul la oarecare ascultare, din zavistia vrăjmașului, a căzut în curvie. Atunci s-a descoperit unuia din bătrînii cei văzători cu mintea, că cei doi, care se săvîrșiseră, se rugau lui Dumnezeu pentru fratele slujitor, zicînd: „Dă pe fratele să se mănince de leu, sau de altă fiară, ca, spălîndu-se de păcat, să vină în locul acesta în care sîntem noi, și să nu rămînă jos unirea noastră“. Întorcîndu-se fratele de la ascultarea sa, l-a întîlnit un leu și căuta să-l omoare. Bătrînul care se liniștea, a cunoscut ceea ce s-a făcut, căci i se descoperise și lui, și deci, stătea la rugăciune, rugîndu-se lui Dumnezeu pentru fratele, și îndată a stătut leul. Cei doi Părinți, care se săvîrșiseră, se rugau lui Dumnezeu, zicînd: „Rugămu-ne Ție, Stăpîne, ca să se mănince de leu și să vină împreună cu noi în fericirea aceasta! Nu asculta, Sfinte, pe cel ce se roagă Ție pe pămînt“. Bătrînul însă se ruga lui Dumnezeu cu lacrimi și cu tot dinadinsul ca să se miluiască fratele și să se izbăvească de leu. Dumnezeu a ascultat rugăciunea lui și a zis celor ce erau în cer: „Cu dreptate este să ascult pe acela, că voi aicea sînteți în odihnă, izbăvindu-vă de sudorile și ostenelile vieții; iar acela este obosit în ostenelile trupului, și apoi se luptă cu duhurile răutății. Pentru aceea este cu dreptate aceuia să-i dau darul“. Atunci îndată leul s-a depărtat de la frate, care venind la chilie, a aflat pe bătrîn încă plîngînd pentru dînsul. El i-a povestit toate cîte i s-au întîmplat și și-a mărturisit păcatul pe care l-a făcut. Cunoscînd că Dumnezeu l-a miluit, s-a pocăit din toată inima, și în puțină vreme a venit la măsura cea dintîi, ostenindu-se împreună cu el și bătrînul. Apoi au adormit și ei, și s-a descoperit bătrînului văzător cu mintea, că

toți patru s-au așezat la un loc, după făgăduințele cele nemincinoase ale Domnului nostru Iisus Hristos (P.c.c. pp. 365—6).

Biserica materială este locul ales, destinat, sfințit adunării credincioșilor pentru rugăciune și primirea darurilor sufletești (Mt. 21 13; Fac. 28 17—22; 3 Imp. 8 26—30; 9 3; Mih. 4 2). O aleasă și anumită Casă este Casa lui Dumnezeu (2 Imp. 7 5—16; 3 Imp. 8 12—13, 18—19, 38—39, 43—48; 9 3; 2 Paral. 7 12—16; Agheu 2 7—9; Mih. 4 1—3).

Maica Domnului a fost adusă în Biserica Domnului și închinată Lui, când a fost pruncă de trei ani.

În Biserica Domnului a stat Maica Domnului pînă la vîrsta de 15 ani, petrecînd acolo în rugăciuni, citire și meditarea Dumnezeieștilor Scripturi și în lucrarea hainelor preoțești.

În Biserica materială „Casa Domnului” s-a arătat Arhangelul Gavriil lui Zaharia Preotul de-a dreapta altarului tămierii pe cînd tămîia (cădea) el, vestindu-i nașterea fiului său Ioan și despre misiunea lui (Lc. 1 8—22).

În Biserica materială a Domnului Se aduce Mîntuitorul ca Prunc de 40 de zile cu plocon, două turturele sau doi pui de porumbel, după cele spuse în legea Domnului (Lc. 2 22—24). Aici vine și dreptul Simeon (Lc. 2 25—35). Aici vine și proorocița Ana, fiica lui Fanuil, care trăise cu bărbatul ei șapte ani; iar atunci, bătrînă de 84 de ani, nu se depărta de Biserica Domnului; ci petrecea acolo cu post și cu rugăciune (Lc. 2 36—38).

Iosif și Maria, în fiecare an veneau din Nazaret la Ierusalim (120 Km). și se închinau în Biserica Domnului (Lc. 2 41).

Iosif și Maica Domnului, cînd Iisus a împlinit 12 ani, L-au dus la Ierusalim în Biserica Domnului. Iisus rămîne în Biserică cu învățații, și șezînd în mijlocul lor, îi asculta și le pune întrebări. La întrebarea Maicii Sale că de ce a făcut așa, Iisus i-a răspuns: „Pentru ce M-ați căutat? Au nu știați că în (cele ce sînt ale...) Casa Tatălui Meu Mi se cade să fiu?” (Lc. 2 48—49).

După botez și postul de 40 de zile și 40 de nopți, diavolul pune pe Mîntuitorul pe aripa (acoperișul) Bisericii (Lc. 4 9; Mt. 4 5). Domnul nostru Iisus Hristos în viața Sa publică Se ducea adeseori să se roage în Templu și în sinagogă. De asemenea și Sfinții Apostoli și urmașii lor, după pilda Mîntuitorului, se adunau în Biserica lui Dumnezeu. Acolo ei laudau și binecuvîntau pe Dumnezeu (Lc. 24 52—53). Ei așteptau cu un cuget în Biserică și prin case îngăduind în frîngerea pîinii (F. Ap. 2 45—47). Se suiau în Biserică pentru rugăciune (F. Ap. 3 1—8, 27). Uneori Apostolii erau scoși cu sila din Biserica lui Dumnezeu (F. Ap. 3 1—2, 8; 4 1—3). Apostolii și credincioșii suiți în Biserica Domnului, stăteau toți la rugăciune într-un gînd în pridvorul lui Solomon (F. Ap. 5 12—14). Îngerul

Domnului scoțînd pe Sfinții Apostoli din temniță, îi trimite în Biserică pentru a grăi (predica) poporului Cuvîntul lui Dumnezeu (F. Ap. 5 19—25). Sfinții Apostoli toată ziua nu încetau a predica Cuvîntul lui Dumnezeu în Biserică și prin case (F. Ap. 5 42). Sf. Ap. Pavel mărturisește că după convertirea și botezarea sa, se suia în Ierusalim și se ruga în Biserică, unde i s-a arătat Mîntuitorul, trimițîndu-l la neamuri (F. Ap. 22 1—17—18—21); 24 11—12; 11 26). El ne îndeamnă pe toți creștinii — Păstori și păstoriți să-i fim următori lui prin mergerea la Biserică și închinare acolo, în Casa Domnului (1 Cor. 4 15—16; comp. 1 Cor. 14 28, 40, 34).

Biserica Noului Testament a Domnului Hristos e mai slăvită decît Biserica Vechiului Testament (Agheu 2 6—9).

Creștinii, în vremea prigoanelor, se duceau în peșteri, catacombe, în pustietăți, în largul mării... la casele lor de rugăciune, chiar cu primejdia vieții lor. Rugăciunea făcută în Biserică, în loc sfințit, unde tot ce ne înconjoară ne îndeamnă la uitarea grijilor zilnice și la evlavie, are mai multă putere. Rugăciunile făcute în Biserică sînt negreșit mai bine primite, fiindcă aici nu sîntem singuri. Sfinții, ale căror Icoane sînt zugrăvite pe pereți, ne întovărășesc în rugăciune și duc la picioarele Celui Prea Înalt rugile noastre (Apc. 5 8; 8 4). Aici puterile cerești iau parte nevăzut la adunarea credincioșilor, aici vine însăși puterea Domnului și Mîntuitorului nostru; aici se adună duhurile Sfinților celor trecuți din viața aceasta cît și ale celor ce sînt încă în viață. Biserica este locul de rugăciune căruia i se potrivește, fără îndoială, făgăduința: „Unde sînt doi sau trei adunați în Numele Meu, acolo sînt și Eu în mijlocul lor” (Mt. 18 20). Deci, cei ce zic că nu este nevoie să mergem să ne rugăm în Biserică, deoarece lumea întreagă este Biserica lui Dumnezeu, nu numai că greșesc, dar nici nu știu ce este rugăciunea. Pentru cel ce de bună credință nu vrea să se roage în Biserică, dar totuși se roagă mult și stăruitor în alt loc, unul ca acela se va duce negreșit și la Biserică.

Deși unii creștini deviați de la dreapta credință, căzuți din Dar, susțin orbește că nu trebuie Biserică, și că Dumnezeu nu locuiește în Biserică care-i făcută de oameni, și nu se slujește de mîini omenești (F. Ap. 7 46—49; 17 24—25; 3 Imp. 8 27; 2 Paral. 2 6; 6 18); totuși, Dumnezeu a poruncit oamenilor a-l sluji ca unui Ziditor și Stăpîn al lor, după care El le va răsplăti (Ps. 2 10; Lc. 1 38; 17 7—10; comp. Mt. 6 24; Lc. 16 13; Gal. 1 10; 1 Tim. 6 17—19; Iac. 4 4; 1 Ioan 2 15—17). Cei ce îi slujesc Domnului Hristos trebuie a-I urma Lui, și acolo unde va fi El, vor fi și slujitorii Lui (Ioan 12 26; 14 3; 17 24; 1 Tim. 4 16). Cei care slujesc Fiului vor fi cinstiți de Tatăl Ceresc (Ioan 12 26). Toți cei care slujesc Domnului vor fi răsplătiți după credincioșia lor (Mt. 25 1—13, 14—30, 36, 46; 24

47—51; Lc. 12 42—48; 22 29—30; 19 12—27; 16 10). Mulți slujitori buni au fost persecutați în slujba Domnului (Mt. 21 33—39; Mc. 12 7—8; Lc. 20 9—15; F. Ap. 7 52—60; 1 Tim. 2 15; Evr. 11 36—38). Deși Dumnezeu nu poate fi cuprins într-o Biserică materială, totuși locuiește și lucrează în ea (Mt. 23 21; Fac. 12 7—8; 28 12—22; 35 1—14; Eș. 25 8, 22; 3 Imp. 9 2—9; 2 Paral. 6 12; 7 1—3, 12—16). Acolo în Biserică, în Cortul și Templul Sfânt, deasupra Sicriului Sfânt dintre Icoanele Heruvimilor de aur, Dumnezeu S-a arătat și a vorbit cu Moisi și Aaron și cu alți aleși plăcuți ai Lui (Eș. 25 22; 29 42—43; 30 6, 36; Lev. 16 2; Num. 1 1; 17 4; 7 89; 1 Imp. 4 4; 2 Imp. 6 2; 3 Imp. 8 13; 4 Imp. 19 15; 2 Paral. 6 2; Ps. 17 7—12; 5 1—7—12; 10 4; 26 6—11, 79 1; 89 1; 131 7—9, 14—15; 137 1—2; Ecl. 4 17; Avacum 2 20; Cînt. celor trei tineri 1 30).

Primii creștini, în lipsa Bisericilor materiale, se adunau și slujeau în Templu, apoi și prin case (Mc. 14 15; Mt. 22 11—12; Ioan 20 19; 1 Cor. 16 19; F. Ap. 2 46—47; 12 12—17; 10 6, 9—17, 32; 20 7—8), sub cerul liber (F. Ap. 16 13), în locuri ascunse, în pustii, în catacombe, și în corăbii lansate în largul mării, etc. (T.L. o.c. Tom. II, pg. 55—61; 175; Tom. 3, pg. 61).

311) N-am lucrat din răputeri a păzi poruncile Domnului, ba am și luptat a le disprețui, huli și călca? M-am Împărtășit cu nevrednicie cu P.S. Trup și Sânge al Domnului nostru Iisus Hristos? (r) Am scuipat în cele trei zile după ce am primit Sfînta Împărtășanie? După Sfînta Spovedanie și Sf. Împărtășanie, m-am întors cu știință și voință la feluritele păcate, făcîndu-mă astfel fur de cele Sfînte? Am crezut rău, că cei ce se Împărtășesc mor? După ce am mîncat, din uitare, am luat: Sfînta Aghiazmă mare, Sfînte Părticele, Sfînta Anaforă, Sf. Aghiazmă mică? Am luat Sfînta Aghiazmă mare fără pregătirea cuvenită, uneori învrăjbit, certat, întinat? (Vezi între-barea 278, pp. 734—735, din această carte). Și Sfînte Părticele contra vrăjmașilor... le-am pus pe foc... le-am dat pe apă... cu meniri satanice?

(r) SFĂTUIRE LA O CÎT MAI BUNĂ PREGĂTIRE PENTRU SFÎNTA ÎMPĂRTĂȘANIE. Noi toți cîți ne-am botezat, ne-am spălat de păcatul strămoșesc, ne-am unit cu Hristos, ne-am îmbrăcat în El, ne numim Creștini, și ne-am făcut fii — după Dar — ai lui Dumnezeu (Gal. 3 27; 1 Cor. 6 11; Ioan 1 12—13; 1 Ioan 3 1—3). E drept, că atunci ne-am lepădat de Satana, de toate lucrurile, slujitorii (îngerii căzuți), slujbele și trufia lui, am suflat și am scuipat asupra lui, ne-am împreunat cu Hristos, am crezut Lui și ne-am închinat Lui, făgăduindu-I că-I vom sluji numai Lui. Mai pe urmă

însă, slăbindu-ne, moleșindu-ne și obișnuindu-ne în patimile, neputințele și alunecările în felurite păcate din cele 365 de feluri, ne-am trezit și ne trezim iarăși slugărind vechiului stăpîn, tiran și rău, adică diavolului celui ucigător de oameni din început și tatălui minciunei (Ioan 8 34, 44). Aceasta cunoscîndu-o toți: mari și mici, bărbați și femei, bătrîni și tineri, bogați și săraci stăpînituri și supuși, Păstori și păstoriti, călugări și mireni, care ne-am botezat în Hristos, cunoaștem, vedem, și știm cu toții că sîntem leproși de felurite și multe păcate.

Această stare ne îndurerează adeseori, ne îngrijorează și ne silește a alerga acolo unde ne-am putea curăți și vindeca. Maica noastră Biserică văzîndu-ne astfel de leproși și slăbănogiți de păcate, ne îndeamnă zilnic, să mergem la baia pocăinței cu spovedanie adevărată, ca leprosul Neeman Sirianul la Iordan, în care afundîndu-se de șapte ori, îndată s-a curățit desăvîrșit, ca slăbănogul de la scaldătoarea oilor, care cerșind mila Domnului: „Doamne, n-am om“, îndată a fost vindecat, și ca mulți alții care prin bună osteneală și credință au scăpat de păcate și chinuri. Precum bolnavii alergînd la Domnul cu Credință, s-au folosit, vindecîndu-se sufletește și trupește; așa și noi, îmbolnăvindu-ne de lepra păcatelor, să alergăm la duhovniceștii noștri Părinți, și să le mărturisim toate păcatele prin grai viu, pentru a primi doctoria vindecătoare (canonul folositor), dezlegarea și iertarea păcatelor, după rînduiala Bisericii lui Dumnezeu. Adevărata pocăință are patru părți lucrătoare:

1) Înrîngerea, adică necazul și îndurerea desăvîrșită a inimii, care o simțim pentru că prin păcatele săvîrșite am întristat pe Duhul Sfînt, am mîniat pe Dumnezeu prin călcarea poruncilor Lui Dumnezeuști. Această înrîngere stă în a urî păcatul sau voința lăuntrică a omului vechi, a-l părăsi și a nu-l mai face niciodată. Durerea și înrîngerea inimii este alcătuitoarea pocăinței. Cît timp se află aceasta în inimă, omul este în pocăință. Dar îndată ce acestea lipsesc din inimă, omul a ieșit din lucrarea pocăinței, ca fierul scos din foc, se răcește și se înnegrește. Adevăratul Creștin, ca și un bun fiu, se pocăiește pentru că altfel l-ar dezmoșteni sau l-ar alunga din casă.

2) Mărturisirea trebuie a o face creștinii păcătoși la cei mai iscușiți Duhovnici. După cum în bolile trupești, în cazuri de operații, omul se interesează serios care doctori sînt mai învățați și operează mai bine, mai la sigur, cu succes, salvînd pe mulți de la moarte; așa și bolnavii sufletește, să alerge la Duhovnicii cei mai iscușiți pentru a-i vindeca și curăți de păcate. După ce mai întîi și-a socotit toate păcatele, le-a însemnat pe hîrtie, le-a citit măcar de șapte ori și le-a învățat pe de rost; apoi cum mergea fiul risipitor înapoi la tatăl său care-l aștepta, așa și păcătosul merge la Duhovnicul iscusit, înaintea Scaunului de judecată milostivnică, unde

tă nevăzut Însuși Hristos Dumnezeu-Omul, Care-l așteaptă cu ărintească dragoste, pentru a-l mîntui din relele în care s-a cufundat și mortificat.

Ca și acela, păcătosul trebuie să strige cu îndurerare din adîncul sufletului său: „Părinte, am greșit la cer și înaintea Ta, și nu mai sînt vrednic a mă mai numi fiul Tău...”. Toți creștinii și creștinele răzuți în felurite păcate, să știe că: de nu-și vor face cuviincioasa cercetare a păcatelor lor, mai înainte de a le mărturisi, rămîn cu ele în ființa lor. De ce? Pentru că uitarea aceia s-a făcut din voia sau neglijența lor voluntară. Putînd mai din timp a-și aduce aminte de ele cu o serioasă cercetare, n-au făcut-o pentru aceia rămîn cu păcatele neiertate. Cei care după serioasa cercetare s-ar întîmpla să uite vreun păcat nemărturisit, ca un om uitător, zic că s-ar putea certa dimpreună cu cele multe mărturisite. Însă dacă își aduce aminte pe urmă de vreun păcat, să alerge la Duhovnic și să-l mărturisească. Păcatele nemărturisite și necanonisite apar înaintea păcătoșilor în vămile văzduhului și înaintea judecății particulare și generale. Mărturisirea păcatelor să o facă cu umilință ca fiul risipitor, ca Zacheu și alți păcătoși, fără a acuza pe alții. „Dreptul — zice Sf. Ioan Hrisostom — luiși își este prihănitor” (Om. 51 la Mt.); pentru ca nu în loc să imputineze sau să micșoreze sarcina cu mărturisirea păcatelor sale, să le înmulțească, adăugînd și osîndirea.

La această mărturisire, fără a învinui pe alții, ne îndeamnă și Sf. Ioan Scărarul, zicînd: „Spune și nu te rușina: A mea este umflătura Părinte. A mea este rana. Din a mea lenevire s-a făcut și nu din a altuia. Nimeni nu e pricinuit al acestor rane; nici om, nici duh, nici trup, nici altcineva; ci numai lenevirea mea” (Cuv. 4). Mărturisirea e bine să fie cît mai deasă, însă adevărată, însoțită de facerea roadelor vrednice de pocăință, nu de formă goală.

3) Doctoria vindecătoare, canonul cuvenit, urmează a și-l cere penitentul și a i-l da Duhovnicul. Canonul e partea lucrătoare a pocăinței, săvîrșirea în binele însănătoșitor al Sufletului. Astfel, penitentul trebuie a primi cu mare bucurie canonul ce i-l dă Duhovnicul: citirea cărților Sfinte spre luminarea sau ieșirea din bezna necunoștinței la lumina lui Hristos Care luminează tuturor, post, rugăciuni, metanii, milostenii sau alte canoane. De asemenea să primească și depărtarea de Împărtășire în anii rînduiți sau pînă la facerea canonului rînduit, pentru că prin această mică certare îmblinzește mînia cea mare a lui Dumnezeu asupra lui. Cu un canonaș vremelnic scapă de înfricoșata canonisire veșnică. Așadar, cel ce se pocăiește, este dator să ceară un canon mai mare sau mai mult. Spovedania fără canon sau lipsită de facerea roadelor vrednice de pocăință, e asemenea trupului fără Suflet. Canonul cuvenit cu împlinirea lui e Sufletul viitor al Spovedaniei și mîntuirii ferici-

toare a pocăinței păcătoșilor mărturisiți. Spovediții, prin facerea canonului cuvenit, devin fiii Bisericii și ai lui Dumnezeu. Precum fîntînile spurcate din care nu se scot toate mortăciunile, deși s-ar sfinți de Preoți, tot spurcate rămîn, cei ce scot apă cu bucăți de cadavre nu pot bea deși sînt sfințite; așa și spovediții, fără curățirea serioasă prin canon sau facerea roadelor vrednice de pocăință, tot păcătoși rămîn, afară din Împărăția lui Dumnezeu (Apc. 21 8, 27; 22 15). Așijderea pătesc și cei ce după curățire se reîntorc la păcate (Lc. 9 57—62; 11 23—26; 2 Petru 2 20—22).

ÎMPLINIREA CANONULUI ADUCE PACE ȘI BUCURII.
Vezi pp. 63—66, din această carte.

4) Dezlegarea sau ietarea se dă penitenților după ce s-au mărturisit în parte, adică numai cîte unul, cum prescrie rînduiala Sfintei Biserici, în Sfintele Pravili și în Molitfelnic, nu cîte doi, ori cîte mai mulți. După spovedania adevărată, Duhovnicul îi dă canonul cuvenit. Dacă penitentul simte că e prea mic canonul, poate face și mai mult. De i se dă voie și se simte că poate, se Împărtășește; iar de nu-i dă voie, sau nu se simte, își mai amînă Împărtășirea, pînă ce se va pregăti cît mai bine, ca Împărtășindu-se, să se folosească și să nu se primejduiască. Greșesc foarte mult, și se și primejduiesc mulți din aceia care merg de se Împărtășesc numai cu citirea molitfelor de mărturisire și de dezlegare făcute peste zeci, sute și chiar mii de persoane de un Preot.

La hramurile Mănăstirilor mari s-au citit, după un obicei străvechi, și se citesc aceste molitfe de către Arhiereu, Episcop, Mitropolit, sau Patriarh, peste mii și zeci de mii de persoane, dar nu li s-a spus, nici nu li se spune că numai cu acele molitfe să meargă să se Împărtășească. Arhipăstorii și Păstorii luminați și păstoriții adevărați, adică fiii și fiicele Bisericii, nu cutează a trece peste rînduielile Sfinte, așezate de Sfinții Părinți, temîndu-se să nu cadă în osînda furilor și tîlharilor, care sar pe aiurea, adică peste rînduielile sfinte, de bună voia lor (Ioan 10 1, 8, 10; F. Ap. 20 29—30).

Oare aceia care fură vite, jefuiesc case, despoaie pe alții de drepturi prin mărturii mincinoase, jură strîmb, descîntă, vrăjesc, avortează cu voia... și se Împărtășesc cu o singură molitfă făcută peste mulțime după noi obiceiuri potrivnice rînduiei Sfintei Biserici, se Împărtășesc cu folos?! Dar aceia, care poate își mărturisesc păcatele însă nu primesc, nici nu-și iau canon sau rețetă vindecătoare, oare se Împărtășesc cu folos? Asta ca și cum ar sfinți cineva un vas spurcat fără a scoate spurcăciunea din el sau a-l curăți cum trebuie mai înainte de a-l sfinți. Împărtășirea cu Spovedanie fără canonisirea cuvenită, „facerea roadelor vrednice de pocăință” (Mt. 3 8) însoțită numai de sfatul să nu mai faci păcatele acelea sau

celea, e asemenea unei fintini spurcate care se sfințește de Preot fără a se scoate mortăciunile din ea; asemenea croitorului ce dă napoi haina ruptă și murdară fără a o curăți și cîrpi, numai cu sfatul să o poarte sănătos, fără a o mai murdări și rupe: ca cel ce dă drumul flăminzilor și însetaților din casă cu sfatul: să nu mai flămânziți și însetați, fără a-i hrăni și adăpa; ca spălătoreasa ce dă napoi oamenilor rufe murdare să le poarte iarăși, dîndu-le sfatul: să nu le mai murdăriți; și ca cel ce ar da sfatul gospodinei cu gunoiul în casă pînă la genunchi, în care foiesc șoarecii, viermii și felurite divine, cu sfatul: să nu mai faceți gunoi acolo; ca cei ce ar pretinde pomilor: nu să facă roadele cuvenite, ci numai umbră; ca cei ce ar da sfatul pădureților: de acum înainte să nu mai faceți pădurețe amare, ci numai mere bune, creștești, etc., fără ai altoi, etc. etc.

Asta-i întocmai ca rufe la spălat fără apă, ca fierul de lucrat fără foc și lovituri de ciocan, ca lemnul destinat pentru mobile fără lucrarea lui în fierăstrău și unelte de tâmplărie, ca pădureții fără altoire, ca consultațiile medicale fără rețete și doctorii, ca profesorii fără canonicizarea predării lecțiilor, și școlarii sau studenții fără canonicizarea învățării materiilor, ca meseriașii fără lucrarea meseriei, ca lămpile ce nu luminează, ca sobele ce nu încălzesc, ca mașinile defecte, etc. etc. Oare aceia sînt Împărtașiți sau primejduiți? Sau, sînt Împărtașiți cu P.S. Trup și Sîngele Domnului nostru Iisus Hristos, ori cu foc? (Vezi V. Sf. 19 Ian. o.c. pp. 968—9). Se luminează unii ca aceia la față ori mai rău se întunecă? (Vezi V. Sf. 23 Dec. o.c. pp. 1192—3). Se Împărtașesc și de Mîntuitorul Hristos Dumnezeu-Omul, ori numai de Preot? (T.D.L. o.c. cap. 43, p. 97). Precum fîntînile în care au căzut niscai vietăți și s-au spurcat, ca și vasele care s-au spurcat, numai după ce s-au spălat și curățit bine se sfințesc ca să poată fi curate și folosite de oameni; așa și oamenii păcătoșiți, numai după ce se curățesc prin spovedanie adevărată și canonicizare, se învrednicesc de Dumnezeuiasca Împărtașanie, altfel se primejduiesc (Mt. 22 11—13; 9 16—17; 25 3, 8—12, 24—30, 41—45; 22 48—51; F. Ap. 5 1—11; 8 18—24; 1 Cor. 10 16—17, 20—22; Evr. 10 26—29).

Dacă pentru aducerea darului la Sf. Altar trebuie a ne împăca cu cei pe care i-am jignit, nedreptățit, jefuit, etc., cu cît mai mult aici? Cu atît mai mult cu cît Dumnezeuiasca Împărtașanie e nemărginit de superioară darului adus la Sf. Altar (Mt. 5 23—4; Evr. 9 11—14, 23—28). Paștile noastre din Sf. Biserică Ortodoxă, adică Dumnezeuiasca Împărtașire cu Însuși P.S. și Dumnezeiescul Trup și Sînge al Domnului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, nu e paștile simplu sau numai figurat cu o simplă molitfă (ca la Calvin) care se dă cu polonicul sau cu lingura în ulcele creștinilor de peste munți. Și acolo la Creștinii Ortodocși e o nesfîrșit de

mare deosebire între paștile ce se dă tuturor cu o simplă molitfă, și Paștile cele Mari și preasfințite, adică Dumnezeuiasca Împărtașanie sau Cumincătură, care se dă numai de Arhieriei sau de Preoți numai acelor care s-au spovedit cîte unul, li s-a dat și și-au împlinit canonul, pregătindu-se anume pentru această unire cu Hristos.

Așadar, Dumnezeuiasca Împărtașire cere anume o imperioasă pregătire prin Sfînta Spovedanie adevărată, individuală, cu facerea roadelor vrednice de pocăință, pentru a se folosi, și nu numai simplele molitfe sau dezlegări ca la paștile cele mici. La micul paște făcut cu rugăciunea litiei sau artosului, merge și cu o molitfă făcută peste zeci, sute și mii de persoane. Aici la Împărtașirea cu P.S. Trup și Sînge al Domnului trebuie o pregătire cu mult mai serioasă, oît se poate mai desăvîrșită, cu cît Dumnezeuiasca Împărtașanie sau Cumincătură e superioară acelor paști mici, figuri sau închipuiri.

Unii, rezemîndu-se pe duhul vedeniilor (!!!), dau Sf. Împărtașanie tuturor, fără a-i mai pregăti cu Sf. Spovedanie individuală și facerea roadelor vrednice de pocăință după rînduiala Ortodoxiei. Dar noi știm că sînt și vedenii bune și vedenii false, rele, primejditoare (Vezi „Oglinda Duhovnicească”, pp. 297—340; 1065—1107) de autor). Felul lucrării celei mai înalte adevărate veritabilitatea vedeniilor. Se mai bazează în darea Dumnezeieștilor Taine fără buna pregătire pe „minuni” și că „locul e sfînt și-i sfințește pe toți”. Și aici diavolul, care constrîns de sus a spus Sfîntului Macarie Alexandreanul, că: Fără de noi (diavolii) nici o cîntare bisericească nu se face, și nici o adunare monahicească nu se săvîrșește” (V. Sf. 19 Ian. o.c. pp. 966—8), luptă a stinge lumînarea aprinsă care trebuie să lumineze; războiește să amăgească, să atragă în slujba înșelăciunii și pe unii din cei aleși (Mt. 24 24). Multe din Sfintele Biserici și Mînăstiri s-au făcut pe anumite locuri unde s-au arătat vedenii și s-au făcut și minuni; ele însă trăiesc ca și fiecare creștin, cît timp rămîn în Cuvîntul lui Dumnezeu și în rînduielile sfînte ale dreptei credințe. Minunea se face de sus pentru deschiderea ochilor celor puțin credincioși și chemarea lor la mîntuire, cum s-a făcut cu Saul-Pavel în drumul Damascului (F. Ap. 9 1—19), cu generalul roman Plachida — Eustatie cînd a văzut pe Mîntuitorul în Crucea luminată dintre coarnele cerbului pe care voia să-l vîneze (V. Sf. 20 sept.), cu păcătoasa Maria Egipteanca, cînd o putere nevăzută a oprit-o a intra în Sf. Biserică ca să sărute Crucea Mîntuitorului (V. Sf. 1 aprilie), ș.a.m.d.

Cînd credința bună s-a înfiripat și crește tinzînd spre desvîrșire prin adevărata alimentare din Tezaurul Sfînt al unicei Biserici a lui Dumnezeu, nu mai e trebuință de vedenii și minuni. Minunea cea mai mare — cum adevărate și un Sfînt Părinte — este a ne cunoaște greșelile — păcatele — noastre și să ne grijim cît mai

grabnic a ne curăți de ele. Ei bine, aici, vrăjmașul mîntuirii oamenilor, bate război mai tare și mai camuflat, pentru a atrage în cursa și în iadul lui sumedenii de Suflete, silindu-le să sară pe aiurea, peste rînduiele Sfintei Biserici, adică nepregătiți pentru a se Împărtăși cu „Sfintele” ce se dau cu folos numai „Sfinților”, adică celor curățiți de păcate (Mt. 16 19; 18 18; Ioan 20 22—23; 5 22—25; Mc. 2 5—11; 1 5; F. Ap. 19 18—19; 1 Ioan 1 9, 8, 10, 7; Apc. 1 5—6; 5 9—10; 7 9—17).

Privitor la îndemnul ce se face, că: „locul e sfînt și cei ce calcă pe el se sfîntesc”, noi știm că lui Moisi la rug și lui Isus Navi li s-a poruncit: „Dezleagă-ți încălțămintele de la picioarele tale că locul pe care stai tu este sfînt” (Eș. 3 1—5; Is. Navi 5 13—15). Tot astfel i se poruncește și oricărui cleric sau creștin, mai înainte de a merge la Sf. Împărtășire ori în care Sfîntă Biserică, Schit sau Mînăstire ar fi, să-și dezlege, prin spovedanie individuală și canon, legătura păcatelor sale și apoi să se Împărtășească. Mai știm din înțelepciunea binecredincioșilor străbuni, că: „Nu locul sfîntește pe om; ci omul sfîntește locul”, atunci cînd umblă după Dumnezeu și nu nesocotește sfaturile Bisericii Lui, pentru că: „Cine nu are Biserica de mamă, nu are nici pe Dumnezeu de Tată” (Sf. Ciprian; Prov. Sol. 1 8; 6 20; 2 Lege 32 7).

Mîntuitorul înfiera aspru pe Iudeii „gură cască” care umblau alătura de dreapta credință, „cerînd să li se arate vreun semn din cer”. Oftînd adînc, a zis: „Neamul viclean și preacurvar caută semn, și semn nu i se va da lui decît semnul Proorocului Iona... Voi, de nu veți vedea semne și minuni, nu veți crede” (Mt. 12 38—39; 16 4; Mc. 8 11—12). Prin aceste cuvinte Mîntuitorul vrea să-i tragă de la necredința alergătoare după vedenii, semne și minuni, la luminata credință adevărată care mîntuiește, la învățătura Dumnezeieștilor Scripturi și la sfaturile unicei Sale Biserici. Sf. Ap. și Ev. Luca în Faptele Apostolilor (F. Ap. 2 46; 20 7), arată cum creștinii primari se Împărtășeau în toate zilele pentru a fi gata zilnic a-și da viața pentru Hristos, deoarece în acele grele prigoane nu erau siguri de viață de dimineață pînă seara, nici de seara pînă dimineața. Păstorii și păstorii aceia de aur se Împărtășeau și pentru curăția, evlavia și zelul lor Sfînt. „Ei — zice Sf. Ciprian, ep. 55 — primind Trupul și Sîngele lui Hristos, se pregăteau să moară pentru Dînsul”. După încetarea prigoanelor, creștinii ne mai fiind expuși a-și da viața pentru Hristos, se Împărtășeau mai rar, unii numai odată în an. Chiar și pustnicii: unii pentru smerenie și mare cucernicie, alții poate că nu se simțeau vrednici, deși erau cu înaltă viață, se Împărtășeau o dată în an, ori la doi ani (Sf. Ioan Hrisostom, Om. 17 la Evr.; Sf. Ambrosie, Sacram. V, 4).

Vorbînd despre Împărtășirea multora de obicei, Sfîntul Ioan Hrisostom zicea: „Mulți se Împărtășesc de frica morții, dar tot în iad se duc...”. Altă dată fiind întrebare care Împărtășire e mai bună, cea deasă ori cea rară, Sfîntul a zis: „Nici cei care se Împărtășesc o dată în an, nici cei care se Împărtășesc mai de multe ori sau mai des, nici cei de mai puține ori; ci numai cei ce au inimă curată, viață neprihănită, știința gîndului curat, să se apropie. Cei care nu sînt așa, nici măcar odată... Socotește cum te necăjești asupra vînzătorului, asupra răstignitorilor, vezi să nu te faci și tu vinovat Trupului și Sîngelui lui Hristos... Mulți se Împărtășesc cu Trupul lui Hristos, prost, cum se întîmplă, mai mult din obicei și din rînduială decît din buna socoteală și înțelegere. Așa zic ei: „De va sosi patruzecimea — Postul Mare — ziua Arătărilor, să nu treacă aceste zile fără a ne Împărtăși”. Dar nu aceasta e primirea Sfintelor Taine; ci lămurirea în credincioșie și curăția Sufletului. Cu acestea apropie-te. Fără aceasta niciodată... Vremea apropierei să ne fie nouă știința gîndului curat... Acestea le zic către voi care vă Împărtășiți și către voi Diaconilor care slujiți. Este trebuință a grăi și către voi care cu multă osîrdie, cu mare grijă și cucernicie, trebuie a împărți Darurile acestea, care aveți mare răspundere pentru aceasta.

Dacă voi știți pe careva cu vreo răutate, și-i îngăduiți a se Împărtăși la Masa aceasta, să știți că Sîngele Lui din mîinile voastre se va cere. Măcar Voievod, ori eparh, ori încununat cu coroană, dacă se apropie cu nevrednicie, oprește-l cu tărie, că tu ai mai mare stăpînire decît acela... Vezi dar tu Diacone, sau tu Preotule... nu da sabie în loc de hrană, sau măcar din nebunie de va veni acela să se Împărtășească, oprește-l, și să nu te temi... Dacă nu îndrăznești tu să-l oprești, adă-l la mine. Nu voi îngădui să se facă aceasta (adică să se Împărtășească fără cuviincioasa pregătire). Mai bine prefer a mă despărți de Suflet decît a da Sîngele Stăpînului celor nevrednici (nepregătiți). Sîngele meu prefer a se vărsa mai înainte, decît a da Sîngele cel atît de înfricoșat celor ce nu se cuvine... Acestea le zic nu ca să-i opresc, nici ca să-i chem; ci, ca înfricoșîndu-i, să-i întorcem să poarte mai multă grijă de dîșii (prin supra-alimentarea lor cu Cuvîntul lui Dumnezeu, spre a redeveni lăcașuri Sfinte vrednice de împărtășirea cu Hristos Dumnezeu (2 Lege 6 4—9; Is. 1 16—19; Ioan 8 51; 5 24—29; 8 35; 14 21, 23; 5 39—46; Lc. 11 28; Efs. 5 4, 19; Cols. 3 16; 1 Cor. 3 16). Așa făcînd, pe Dumnezeu îl vom face milostiv, pe mulți care se Împărtășesc după vrednicie îi vom afla. Iar pentru sirguința noastră și purtarea de grijă pentru ei, vom lua plată bună...”.

Din aceste cîteva sfaturi ale Sf. Ioan Gură de Aur, reiese clar că Preoții să dea voie și să Împărtășească: numai pe cei pregătiți;

iar nepregătiții să nu cuteze a se Împărtăși decît numai după buna pregătire, pentru a nu se primejdui, sau osîndi vremelnic și veșnic (Mt. 22 12—13; 25 1, 3, 7—12, 24—30).

Așa a oprit Sf. Ambrosie Episcopul Mediolanului pe împăratul Teodosie (cu al căruia ordin se ucisese 7 000 de răzvrățiți). Cînd a venit împăratul pentru a intra în Sfînta Biserică, Sfîntul Ambrosie l-a oprit, zicîndu-i: „Doamne, se poate să nu simți încă enormitatea măcelului săvîrșit din porunca ta? Strălucirea purpurei nu trebuie să te împiedice a cunoaște slăbiciunea corpului acestuia acoperit așa de măreț! Ești zidit din aceeași humă ca și supușii tăi; numai Unul este Domnul, Stăpînitorul lumii. Cu ce ochi vei privi tu Templul Său? Îndrăznești oare, rugîndu-te, să ridici aceste mîini mînjite încă de sîngele vărsat pe nedreptul? Au doară cu acele mîini mînjite de sînge, vrei să primești pe Hristos? Retrage-te dar, și să nu mai îngreuezi crima de care ești vinovat. Primește cu supunere ce-ți impune Domnul; este aspru dar bun, pentru că dă vindecare Sufletului...”. Împăratul Teodosie se supuse și primi cano-nul ce i se impuse. Se retrase în palatul său, și trecură opt luni fără să meargă la Sf. Biserică...

Chiar și numai din aceste cuvînte reiese destul de clar că Preoții să nu dea cu grăbnicie Dumnezeieștile Taine, ci numai după o mătură cercetare și chibzuială, ca să-i folosească și să nu-i primejduiască. Cine dorește a se Împărtăși mai des, poate, dar numai după o bună pregătire, cu spovedirea tuturor păcatelor și facerea roadelor vrednice pocăință, ca să nu cadă în certarea Dumnezeiască (M.O. o.c. răsp. întreb. 90; 112; 113; 114; 107; 1 Cor. 11 28, 27—32).

Dumnezeieștile Taine se dau celor bine pregătiți, învoiți de Duhovnic, după un post și rugăciuni de o săptămînă, cinci zile, ori cel puțin trei zile, nu ori cum s-ar întîmpla: murdari, ghiftuiți de mîncări, beții, fumat, cîntări curvești și alte blestemății. Fiecare este dator a se curăți zilnic în cest scop, a se pregăti, a le dori totdeauna, însă pentru smerenie, să se atingă mai rar de ele, pentru a nu-și slăbi evlavia față de Dumnezeieștile Taine prin deasa obișnuință a apropierii și Împărtășirii fără pregătirea, respectul, frica și umilința cuvenită.

Privitor la pregătirea pentru Dumnezeiasca Împărtășire, Mîntuitorul ne atrage atenția serios cu pilda petecului nou la haină nouă nu veche... a vinului nou numai în foi noi și nu vechi... a celui aflat la ospăț fără haină de nuntă... a fecioarelor neînțelepte fără untdelemn în candelii... a slugii viclene și leneșe, care n-a în mulțit talantul încredințat... a nemilostivilor (Mt. 9 16—17; 22 11—13; 25), pîrșii, clevețitorii, diavolii, trădătorii, Iudele Iscariotenești, multiplicatorii păcatelor altora, antihriștii (Apc. 12

10, 15; Fac. 3 1—5; Iov 1 9—12; 2 4—5; Zahî 3 1—5; 1 Cor. 6 9—10; Ioan 6 70—71; 13 30—31).

Sf. Ap. Pavel atrage atenția tuturor celor ce vin a se Împărtăși, zicînd: „Să se cerceteze mai întîi omul pe sine, și numai așa să mănînce din Pîine și să bea din Pahar. Că cel ce mănîncă și bea cu nevrednicie, osîndă luiși mănîncă și bea, nesocotind Trupul Domnului...” (1 Cor. 11 29—32), atrăgînd asupra-i: pedepse, boli și moarte. Prin cuvintele acestea Apostolul, ca și Mîntuitorul, pune judecător pe cel ce vrea a se Împărtăși, pe el însuși, deoarece nimeni nu cunoaște ale omului decît numai duhul omului. Ceia ce știe Duhovnicul din cîte i-a mărturisit, e prea puțin față de cea ce știe duhul lui (1 Cor. 2 11; comp. Ioan 3 8; Prov. Sol. 20 7). Eu — vrea a spune Apostolul — nu-ți pun alt judecător care să te judece despre aceasta; ci pe tine însuși te pun judecător ție; judecă-te și cercetează-te tu pe sine-ți cu conștiința ta. Apoi apropie-te de Dumnezeieștile Taine și te Împărtășește. Cum te vei cerca și pregăti, așa te vei folosi ori te vei păgubi, te vei ferici ori te vei primejdui. De felul cercetării și pregătirii tale depinde mîntuirea ori osîndirea ta.

„Pus-am înaintea ta: binecuvîntarea și blestemul, binele și răul, apa și focul, viața și moartea. Alege viața ca să trăiești, tu, și seminția ta” (2 Lege 30 15, 19).

ÎN SFÎNTA ÎMPĂRTĂȘANIE E ÎNSUȘI HRISTOS DUMNEZEU. Precum hîrțile de: 5, 10, 25, 100 de lei, etc., își dobîndesc valoarea din ceea ce-i imprimat pe ele, deși hîrtia simplă nu valorează nici un ban; așa și Pîinea și Vinul simple, de un foarte mic preț fiind, prin Taina Dumnezeestii Împărtășanii, capătă un preț nemărginit prin Mîntuitorul, Care a scris pe ele cînd le-a binecuvîntat, zicînd: „Luați, mîncăți, Acesta este Trupul Meu... Beți din Acesta toți, Acesta este Sîngele Meu... Aceasta să o faceți spre pomenirea Mea” (Mt. 26 26—28; Lc. 22 19; 1 Cor. 11 23—32). Sf. Arhiereu Nifon a văzut în timpul sfințirii Darurilor și a săvîrșirii înfricoșatei Taine, că s-a apropiat unul din Îngeri, care era mai luminat, și luînd un cuțit, a înjunghiat Pruncul. Apoi după aceea, același Înger, mai luminat, a luat Sîngele ce curgea și l-a turnat în Pahar; iar pe Prunc l-a pus iarăși pe Disc. După aceasta Îngerul a stat iarăși în a sa rînduială, în mulțimea Îngerilor cestăteau cu multă cucenicie. După ce s-au lucrat acestea, s-a făcut Împărtășirea cu Dumnezeestile Taine. Atunci Sf. Nifon a văzut că fețele unora din cei ce se Împărtășeau erau luminate ca soarele; iar ale altora întunecate și înnegrite ca ale unor arapi. În acel timp, Îngerii care stăteau înainte, luau seama care și cum se apropie de Dumnezeiasca Împărtășanie... Îngerii încununau pe credincioșii care se Împărtășeau cu vrednicie, iar de către cei ce se împărtă-

șeau cu nevrednicie, se întorceau și se mîhneau ... (Vezi pe larg V. Sf. 23 Dec. o.c. pp. 1192—3; și „Biblioteca Ortodoxiei“, Nr. 94, pp. 2723—2763, de autor).

CREDINCIOȘII CARE SÎNT ÎN CANON SÎNT SUPERIORI CELOR CE SE ÎMPĂRTĂȘESC FĂRĂ PREGĂTIREA CUVENITĂ. Domnul Dumnezeu, după Înaltul Său Sfat Dumnezeesc, a zidit pe om din lumea nevăzută cu Sufletul, și cu trupul din cea văzută, după Chipul și Asemănarea Sa (Fac. 1 26—31; 2 7—24; 5 1—3; 9 6; 1 Cor. 11 3—7; Efs. 2 19—22; 4 11—16, 24; Col. 3 10; Iac. 3 9; Ioan 1 12—13; 3 3—8; 14 21—23; 17 9, 20—26; 1 Petru 2 1—9; 1 Ioan 3 1—3; Apc 1 5—6; 5 9—10; 7 3—17). Omului acestuia zidit așa de minunat, împărat și stăpînitor a tot pămîntul și a celor ce nu sînt pe el, i-a zidit Dumnezeu cu Dumnezeieștile Sale Mîini, ca un palat și cetate împărătească: Raiul pămîntesc, așezat în Eden, în care viețuind, avea o minunată viață plină de îndestulări, desfătări, veselii și fericiri. Edenul, situat în partea răsăritului, mai sus decît tot pămîntul, cu o climă temperată, luminată, cu un aer foarte fin și curat, acoperit cu plante veșnic înflorite și revărsătoare de o plăcută și îmbelșugată mireasmă, cu frumuseți și podoabe foarte plăcute, avea sădiți în mijlocul său doi pomi: pomul vieții și pomul cunoștinței binelui și răului, rînduit ca o încercare sau exercițiu al ascultării ori neascultării omului. Cît timp a ascultat omul porunca lui Dumnezeu, a trăit foarte fericit. După un timp însă, călcînd porunca, a căzut din binele și fericirea aceea minunată. S-a izgonit din Rai în pămîntul blestemat, unde a căzut în multe tulburări, suferințe, primejdii, nefericiri și moarte vremelnică și veșnică, dimpreună cu tot neamul omenesc Dumnezeu a făcut pe om foarte bun, așezîndu-l în fericire. Omul însă, prin voia lui slobodă a căzut, ascultînd mai mult de diavolul-șarpe decît de Creatorul și fericitorul său, cufundîndu-se astfel din ce în ce mai mult în grozăviile suferințelor vremelnice și veșnice.

La împlinirea vremurilor, Dumnezeu Cuvîntul, Fiul Tatălui Ceresc, Se pogoară din ceruri, Se întrupează de la Duhul Sfînt și din Maria Fecioara și Se face Om. Activează, pătimește, Se Jertfește și Se proslăvește, și așa lucrînd, îl rezidește pe om a doua oară după Chipul și Asemănarea Sa, repunînd în Sufletul omenesc credincios Harul Său. Acesta poartă în sine Chipul lui Dumnezeu după întreită putere, avînd numai o fire prin cele trei puteri: pomenirea, înțelegerea și voia. Astfel, cu pomenirea se aseamănă lui Dumnezeu Tatăl, cu înțelegerea lui Dumnezeu Fiul, și cu voia lui Dumnezeu Duhul Sfînt. Precum în Prea Sfînta Treime sînt trei Fete însă nu trei Dumnezei, ci numai Unul; așa și în Sufletul

omenesc, leși sînt trei puteri sufletești, însă nu sînt trei Suflete, ci numai unul.

Sufletul omenesc primește întrînsul Chipul lui Dumnezeu în vremea zidirii sale de la Dumnezeu; iar Asemănarea lui Dumnezeu o primește întrînsul cînd se botează și se îmbracă în Hristos. Asemănarea aceasta foarte minunată o păstrează Sufletul întrînsul cîtă vreme stă în legămîntul făcut înainte de primirea Sfîntului Botez, adică: „Mă lepăd de Satana și de toate lucrurile lui și de toți îngerii lui și de toată slugărnicia lui și de toată trufia lui... M-am lepădat. Mă împreunez cu Hristos, cred Lui ca Unui Împărat și Dumnezeu... Mă închin Lui și-I slujesc Lui (Vezi mai pe larg lepădările de Satana din Molitfelnic și Aghezmatar). Cînd însă nesocotește legămîntul acesta Dumnezeesc și calcă, rupe testamentul, neținînd seamă de clauzele lui și se întoarce la stăpînul dintîi, la Satana, atunci bietul Suflet pierde Asemănarea lui Dumnezeu dintrînsul. Cînd folosește adevărata pocăință, ca: David, Manase, Maria Magdalena, Samarineanca, fiul risipitor, Petru, Pavel, Maria Egipteanca și alți mulți păcătoși notorici, relepădîndu-se de Satana și de toate slujirile sau păcatele, prin reîntoarcerea la Hristos cu spovedanie amănunțită, cu facerea roadelor vrednice de pocăință, cu îndreptarea credincioșiei și a viețuirii creștinești, prin ascultarea și păzirea Cuvîntului lui Dumnezeu... treptat, treptat, creștinii sau creștinele, iarăși se învrednicesc a se ridica pe treptele Creștinătății, de pe care căzuse, și iarăși recapătă Darul Duhului Sfînt, iarăși redevin treptat Biserici vii ale lui Dumnezeu. Aceasta se face pe măsura împlinirii canonului cuvenit, pe măsura îndreptării celor căzuți. Pînă la această bună îndreptare și ridicare, penitenții se mai amîna de la Dumnezeasca Împărtășire cu Prea Sfîntul Trup și Sînge al Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, luînd, cu blagoslovenia Duhovnicului lor, numai jumătate de Împărtășanie, adică Aghiazmă Mare și Sf. Anaforă ori Părticică.

Orice fel de canonisiri: rugăciuni, metanii, citirea cărților folositoare și luminătoare de Suflet, cercetarea Bisericilor, fapte de milostenii spirituale și trupesti, posturi, înfrînări de la anumite mîncăruri, fapte bune, ș.a. e bine să le îplinească penitenții pentru ușurarea și curățirea de păcate și îndreptarea lor. Canonul nu urmărește pedepsirea păcătoșilor; ci ușurarea lor, facerea roadelor vrednice de pocăință și mîntuirea lor. Cei care țin acest canon ce li s-a dat, se folosesc sufletește mult, mai mult decît cei care se Împărtășesc fără pregătirea cuvenită.

Aceasta reiese și din învățăturile ce se dau penitenților cu păcate mai grele după rînduiala Sfîntei Spovedanii, astfel: „Fiule! Atîția ani poruncesc Dumnezeestii Părinți să nu te Împărtășesc cu Sfintele Taine, ci numai să bei Aghiazmă Mare. De vei ținea să

nu te Împărtășești cu Sfintele Taine, ți se vor dezlega păcatele tale; iar de vei îndrăzni, peste porunca Sfinților Părinți, ca să te Împărtășești, atunci te vei socoti al doilea Iuda. Dacă însă vei fi bolnav și tare slab, temîndu-te de moarte, atunci să te Împărtășești. Și de te vei însănătoși, iarăși vei rămîne în anii ce ți s-au poruncit, pînă cînd vei împlini canonul. Dacă te vei Împărtăși de frica morții, împlinind canonul cel dintîi, ți se va socoti alt canon pentru Împărtășire, și-l vei împlini și pe acela" (M. o.c. pp. 70—1).

Vedeți cît de groaznic se încarcă și se primejduiesc aceia care peste canonul rînduit sau convenit aleargă la alți Duhovnici să se mărturisească mai ușor și să se Împărtășească mai grabnic? Cad din Dar, se despart de Biserica lui Dumnezeu, și ei și Duhovnicii care-i primesc și-i Împărtășesc peste rînduiala Sfinților Părinți (P.B.G. o.c. p. 115 (117); Sf. Nichifor, 27; Sf. Ioan Hrisostom, com. la 2 Cor. 14; Sim. Tes. cap. 251—264; P.M.B. gl. 85, p. 498; Sf. Grigore Nisis, 4; Sf. Vasile, 59).

Spre a face pe cei nepricepuți, neînțelegători, îndărătnici și indiferenți mai atenți și osîrdnici în împlinirea canonului dat, ce și-au luat mai înainte de a se Împărtăși fără convenita pregătire și îndreptare, dăm aici arătarea pedepsei unor Împărtășiți fără pregătirea trebuincioasă.

În cartea Arhierilor romani, se arată că unii s-au Împărtășit cu nevrednicie în ziua Sfintelor Paști și apoi s-au dat la desfătare, beție și alte desfrînări, fără vreo evlavie către cele Dumnezești și sfințite Taine, pe care le-au primit. Din această pricină Dumnezeu S-a mîniat pentru prea multa lor defăimare, și le-a dat convenită pedeapsă, pentru că atîta sînge curgea din spurcatele și necuratele lor guri, încît au murit sufocați, fiindcă sîngele intra pînă în cele mai dinăuntru ale lor, strîmtorîndu-le inima de mulțimea sîngelui. Dar nu numai această pedeapsă le-a dat Dumnezeu, ci atîta de repede și nemăsurată ploaie a trimis, încît le-a stricat toate semănăturile lor: grîul, ovăzul... și altele asemenea. Și încă nu numai atît, ci și niște șerpi și balauri au ieșit prin multe locuri, au mîncat ticăloasele lor trupuri, și au omorît pe alți mulți oameni ai orașului. Adunîndu-se Preoții, au făcut Litanie — rugăciune obștească — către Domnul, ca să le arate pricina acelei urgii. Rugîndu-se pentru aceasta și un om îmbunătățit, i s-a arătat Îngerul Domnului, și i-a zis: „Cine ar fi defăimat pe fiul împăratului pămîntesc, și l-ar fi aruncat într-o temniță întunecoasă și în noroi împuțit, cîtă pedeapsă i-ar fi trebuit?" El a răspuns: „Unul ca acela era vrednic să-l sfărîme în mii de bucăți!" Îngerul iar l-a întrebat: „Dar cel ce va defăima pe Fiul lui Dumnezeu, pe Cerescul Împărat, și-L va primi în spurcata sa gură, fără să fie pregătit prin pocăință și mărturisire, și pe urmă iarăși, după ce-L va primi, să cadă în

necurăția trupului, ce pedeapsă i se cuvine?" El a răspuns: „Să se ardă de viu, și ca un eretic rău credincios să se anatematisească". Atunci Îngerul îi zise: „Această fărădelege au făcut acești necredincioși și nerușinați, care s-au Împărtășit cu nevrednicie la Sfintele Paști și pe urmă iarăși au jucat, s-au îmbătat și au curvit. Pentru aceasta Cel A-tot-Puternic S-a mîniat și v-a trimis această pedeapsă". Acestea auzind acel îmbunătățit bărbat, a spus celorlalți vedenia, și toți Preoții săvîrșind Dumnezeasca Slujbă, au lăudat pe Dumnezeu, și așa a încetat furtuna și balaurii au pierit (M.P. o.c. pp. 403—4).

Pentru a nu cădea în pedeapsă vremelnică și veșnică, penitenții trebuie mai întîi a-și curăți și repara casa — ființa lor — prin împlinirea canonului convenit sau facerea roadelor vrednice de pocăință, și apoi să primească, prin Împărtășirea cu Dumnezeștile Taine, pe Împăratul împăraților Hristos Dumnezeu-Omul, ca să se folosească și nu să se primejduiască.

Prin împlinirea canonului, citirea, ascultarea și păzirea Cuvîntului lui Dumnezeu, penitenții se refac treptat, se dezbracă de omul cel vechi și se îmbracă în Omul cel nou, devin fericiți și locașuri — Biserici — vii ale lui Dumnezeu. „Lepădați — strigă Apostolul — de la voi toate acestea: mînia, iuțimea, răutatea, defăimarea, cuvîntul de rușine din gura voastră, nu grăiți minciună unul către altul, dezbrăcați-vă de omul cel vechi dimpreună cu faptele lui... și vă îmbrăcați în Omul cel nou..." (Cols. 3 8—10 Efs. 4 22—24; Fac. 1 26). „Iată — zice Mîntuitorul Hristos — stau la ușă și bat! De va auzi cineva glasul Meu, și va deschide ușa, voi intra la el și voi cina cu el și el cu Mine... Fericiți cei ce ascultă Cuvîntul lui Dumnezeu și-l păzesc pe dînsul... Cel ce are poruncile Mele și le păzește pe ele, acela este care Mă iubește pe Mine. Și cel ce Mă iubește pe Mine, iubi-se-va de Tatăl Meu, și Eu îl voi iubi pe el, și Mă voi arăta lui... De Mă iubește cineva pe Mine, va păzi cuvîntul Meu, și Tatăl Meu îl va iubi pe el, și la el vom veni (Eu, Tatăl și Duhul Sfînt) și lăcaș la dînsul vom face..." (Apc. 3 20; Lc. 11 28; Ioan 14 21, 23).

Vedeți? Numai în urma împlinirii canonului dat de iscusitul Preot-Duhovnic sau facerea roadelor vrednice de pocăință (Mt. 3 8) păcătoșii și păcătoasele, treptat se dezbracă de omul vechi cu viciile lui și se îmbracă în Omul nou cu virtuțile lui, primește pe Hristos și devine fericit prin ascultarea Cuvîntului Dumnezeesc și păzirea lui. Prin alimentarea, agonisirea și păzirea poruncilor și învățăturilor Dumnezești, redevine treptat Lăcaș, Biserica lui Dumnezeu în care sălășluiește Însuși Dumnezeu (1 Cor. 3 16; 6 19—20; Efs. 2 21; Rom. 8 9, 14—18, 26—39; F. Ap. 17 26—31; Ioan 7 23—26).

Cuvioasa Maria Egipteanca, deși nu se Împărtășise cu P. S. Trup și Sîngele Domnului vreo 47 de ani, fără numai cu rugăciuni și osteneli duhovnicești; a fost văzută de Avva Zosima în pustiul Iordanului mergînd pe deasupra apelor ca pe uscat, și pe cînd se ruga, plutea în văzduh sus, deasupra pămîntului (D. Ag. o.c. pp. 540—543; V. Sf. 1 aprilie, o.c. p. 17). De asemenea și alți plăcuți ai lui Dumnezeu, care pentru smerenie se Împărtășeau cît mai rar.

În a patra cerere a rugăciunii Domnești „Tatăl nostru”: „Pîinea noastră cea spre ființă, dăne-o nouă astăzi” (Mt. 6 11; Lc. 11 3), ni se adeverește de sfîințirii tîlcuitori, de dreptarul Ortodoxiei „Mărturisirea Ortodoxă” în partea a doua, răspunsul întrebării 19, că în această „Pîine” se cuprinde:

1) Hrana cea aleasă a Sufletului nostru, care este Cuvîntul lui Dumnezeu, despre care grăiește Sf. Scriptură: „Nu numai cu pîine va trăi omul; ci cu tot Cuvîntul ce iese din gura lui Dumnezeu” (Mt. 4 4; Lc. 4 4; 2 Lege 8 3). Deci, ne rugăm ca Dumnezeu să ne izbăvească de foamea Cuvîntului Său cel Sfînt, care este învățătura lui Hristos, fără de care omul cel dinăuntru (Sufletul) moare, ca și cum ar fi sfîrșit de foame, de nemîncare. Aici trebuie să ne aducem aminte de moartea Sufletului, care vine mai ales la aceia ce nu voiesc să asculte Cuvîntul lui Dumnezeu și învățăturile Lui, dînd prin aceasta o pildă rea.

2) Pîinea aceasta cerută zilnic, cuprinde în ea și o altă hrană a Sufletului, adică Împărtășirea cu P. S. Trup și Sînge al Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul. Aceasta o adeverește El Însuși în Dumnezeeasca Evanghelie, zicînd: „Trupul Meu cu adevărat este mîncare și Sîngele Meu cu adevărat este băutură. Cel ce mîncă Trupul Meu și bea Sîngele Meu, petrece în Mine și Eu în el” (Ioan 6 53—58). Aceasta o adeverește și Apostolul, sfătuind pe creștini a se Împărtăși numai cu o cît mai bună pregătire și nu oricum s-ar întîmpla, zicînd: „Paharul binecuvîntării pe care-L binecuvîntăm nu este oare Împărtășirea cu Sîngele lui Hristos? Pîinea pe care o frîngem nu este oare Împărtășirea cu Trupul lui Hristos?... Eu am primit de la Domnul ceea ce v-am dat vouă, și anume, că Domnul Iisus în noaptea în care a fost vîndut, a luat pîine și mulțumind, a frînt și a zis: „Luați, mîncăți, Acesta este Trupul Meu, Care se frînge pentru voi. Aceasta să faceți în amintirea Mea”. De asemenea luînd și paharul după cină, a zis: „Acest Pahar este Așezămîntul cel Nou întru Sîngele Meu. Aceasta să faceți de cîte ori veți bea în amintirea Mea. Pentru că ori de cîte ori mîncăți Pîinea aceasta și beți acest Pahar, vestiți moartea Domnului pînă va veni. De aceea, cel ce va mîncă Pîinea aceasta, sau va bea Paharul Domnului cu nevrednicie, va fi vinovat față

de Trupul și Sîngele Domnului. Să se ispitească dar omul pe sine, și numai așa să mînce din Pîinea aceasta și să bea din acest Pahar, Căci, cel ce mîncă (și bea) din Ele cu nevrednicie, acela mîncă și bea sieși osîndă, nesocotind Trupul Domnului. De aceia mulți dintre voi sînt bolnavi, betegi, și nu puțini mor. Căci dacă ne-am judeca pe noi înșine, atunci n-am mai fi judecați. Fiind însă judecați, ne pedepsim de Domnul, ca să nu fim osîndiți cu lumea... Nu puteți fi părtași Mesei Domnului și mesei dracilor, nu puteți bea Paharul Domnului și paharul dracilor...” (1 Cor. 10 16; 11 23—32; 10 21—23).

Așadar, ca să ne Împărtășim cu vrednicie cu această hrană, adică după hrănirea cu Cuvîntul lui Dumnezeu, păzirea lui și facearea roadelor vrednice de pocăință, noi, prin această cerere, îl rugăm să ne-o dea El, adică cu Harul (bunelor pregătiri) și iubirea lui de oameni. Astfel, cînd ne vom face părtași de aceste două hrane, atunci vom avea în noi Împărăția lui Dumnezeu cea din ceruri. „Iată, Împărăția lui Dumnezeu este înăuntrul vostru” (Lc. 17 21). După acestea Dumnezeu ne va da, ca adaos, și toate lucrurile trecătoare și stricăcioase, de care are trebuință firea noastră, precum este scris: „Căutați mai întîi Împărăția lui Dumnezeu și Dreptatea lui, și toate acestea se vor adăuga vouă” (Mt. 6 33).

3) Prin cuvîntul „pîine” se cuprind apoi toate cele trebuitoare pentru păstrarea vieții noastre în lumea aceasta: hrană, îmbrăcăminte, adăpost, etc. Cuvîntul „astăzi” înseamnă veacul de acum, pînă cînd viețuim în lumea aceasta, fiindcă în veacul ce va să fie, ne vom îndulci de arătarea și privirea lui Dumnezeu, și de bucuria ce vine din aceasta.

Iată cum foarte clar învățătura drepte credințe Creștinești, ne îndrumază pe toți — mari și mici — să ne hrănim mai întîi cu Cuvîntul lui Dumnezeu: „Cercetați Scripturile... Cuvîntul lui Dumnezeu să locuiască bogat în voi” (Ioan 5 39; Col. 3 16). Apoi, după ascultarea, agonisirea și păzirea Cuvîntului lui Dumnezeu, să ne Împărtășim cu Prea Sfintele și de viață făcătoarele Taine.

Observînd bine, vedem clar că Dumnezeu nu ferește pe cei care se Împărtășesc des sau rar, așa cum s-ar întîmpla; ci numai pe cei care ascultă Cuvîntul lui Dumnezeu și-l păzesc pe el... la cei care au poruncile Lui și le păzesc, sălășluiește El (Lc. 11 28; Apc. 3 20; Ioan 14 21, 23). El atrage atenția celor ce vor a se apropia de Sfînta Împărtășanie a deveni foi (vase) noi, haine noi, oameni noi (Mt. 9 16—17; Lc. 5 36—38; comp. Efs. 4 22—24; Col. 3 8—10; 1 Petru 2 1—9;). El nu ne întreabă de cîte ori ne-am Împărtășit; ci ne cere roadele vrednice de numele creștinesc ce l-am purtat, roadele vrednice de intrat în Împărăția Cerurilor (Mt. 25 10 20—23; 24 45—47; Apc. 21 27; 22 14).

MAIMUȚA ȘI PAPAGALUL. Împăratul Bizantin, Mihail al III-lea, obișnuia să-și petreacă viața în fel de fel de desfrînări, și ori de câte ori se întorcea de la vreo petrecere, obișnuia să zică săturat de păcatele sale: „Am petrecut admirabil“. Din întâmplare avea în palat un papagal care se obișnuise să zică deodată cu împăratul: „Am petrecut admirabil“. Împăratul mai avea și o maimuță, la care ținea foarte mult.

Într-una din zile împăratul plecă la o petrecere. Papagalul plictisindu-se cu șederea, începu să necăjească pe maimuță, și deodată se începu o ceartă și încăierare mare între cei doi paznici ai palatului. Lupta s-a dat pe cea mai scumpă canapea a camerei. Ori cine își poate închipui că atât ghiarele papagalului, cât și ale maimuței, sfîșiară canapeaua făcînd-o jurubițe. Deodată sosește împăratul, și intră în cameră grăbit ca de obicei; iar cei doi luptători se opresc pe dată și strigară cît îi ținu gura: „Am petrecut admirabil“.

Să luăm bine seama, iubiți creștini, că maimuța și papagalul din această istorisire sîntem chiar și noi cei care alergăm cu o setă nepotolită după viața aceasta cu petrecerile și dezmierdările ei, iar Sufletul, care este zestrea cea mai prețioasă a ființei noastre, îl ținem îmbrăcat într-o haină zdrențuită de păcate, și cu toate acestea avem curajul, ca după fiecare noapte de păcate, să strigăm în gura mare, fără rușine de oameni și fără frică de Dumnezeu: „Am petrecut admirabil“.

Să ne oprim odată și să ne desprindem din hora aceasta largă a păcatelor, și să luăm pildă de la Sfinții Mucenici, acești dascăli ai suferinței cu Hristos și pentru Hristos, și să trăim în așa fel, ca cele din urmă cuvinte ce vor zbura de pe buzele noastre, să fie: „Tată, nu le socoti lor păcatul acesta!“ iar nicidecum vorbele nescotite ale împăratului Bizantin: „Am petrecut admirabil“. Să ne gîndim pururea la ceasul cel mare, cînd ni se vor cere roadele. Parcă te aud că vei zice în acel ceas: „Doamne, m-a furat viața cu petrecerile și dulcele ei“, și ți se va striga cu putere: „Roadele“. Te vei mai răzgîndi și vei răspunde din nou: „Doamne, am murit prea de tînr și n-am avut vreme să mă pocăiesc“, însă ți se va răspunde și mai tare: „Roadele“. Din nou îți vei lua curajul și vei zice: „Doamne, am fost om foarte credincios și cu frica lui Dumnezeu, n-am mințit, n-am furat, n-am asuprit, n-am rîvnit la avutul altuia...“ însă ți se va striga din nou: „Roadele“.

Ia bine seama, că Judecătorul te va întreba ce ai făcut, iar nu ce n-ai făcut — cum plănuiești tu a răspunde la înfricoșata Judecată a lui Hristos. Nu despre credință te va întreba atunci Dumnezeu — cum îți șoptesc astăzi la ureche învățătorii cei rătați — ci despre roadele vieții tale, despre faptele tale creștinești.

Nu te bizui deci pe credința ta și nu te trufi, zicîndu-ți: „Sînt mîntuit“; ci uită-te cît mai des la viața ta, la roadele tale, și i-a bine seama: faptele tale sînt o aguridă sălbatică pripită la soarele mîndriei, sau o poamă coaptă plăcută lui Dumnezeu? (P.L.T.N. o.c. pp. 155—7).

DUMNEZEEASCA ÎMPĂRTĂȘANIE LUATĂ CU BUNĂ PREGĂTIRE, NE ADUCE MARĂ FERICIRE. Fratele unui Preot, fiind pe patul de moarte, a primit Dumnezeasca Împărtășanie. Simțind în ființa sa o mare bucurie și fericire cerească, a început a cînta laude lui Dumnezeu. Apoi a zis: „Părinte Ceresc, în mîinile Tale îmi dau Sufletul meu!“ Atunci, întorcîndu-și privirile spre Preotul care-l Împărtășise, zise cu față senină: „Ce mare și nemărginită bunătate din partea lui Dumnezeu, a fi Tatăl oamnelor! Și ce mare cinste pentru oameni, de a fi fiii lui Dumnezeu!“ Acestea zicînd, și-a dat Sufletul... (C. o.c. p. 138).

312) Am întrebuințat Numele lui Dumnezeu, al Maicii Domnului, al Îngerilor, al Sfinților și al Sfintei Cruci la: descîntece, ghicitorii, vrăji, farmece și alte slujiri drăcești, pentru înșelarea celor simpli?

313) Am chemat Numele lui Dumnezeu să-mi ajute a păcătui a devia de la dreapta credință și viețuire creștinească, la credință și viețuiri anticreștinești, la: idolatrii, schisme, erezii și rătăcirii sectare? Am cerut prin rugăciuni și prin slujbe plătite la Preoți, de la Dumnezeu ce nu se cădea? M-am rugat lui Dumnezeu numai de obicei și de formă goală?

314) Am necinstit Numele lui Dumnezeu și numele creștinesc în multe chipuri? Am lepădat Sfînta Tradiție a Bisericii lui Dumnezeu, susținînd că numai Sfînta Scriptură este izvor de credință și de mîntuire? (s)

(s) **LEPĂDĂTORII SFINTEI TRADIȚII PIERZÎND CHEIA SCRIPTURILOR DIVINE, RĂTĂCESC ÎN ÎNTUNERIC.** Sfînta Tradiție sau Predaniile, sînt mult mai vechi, ba chiar străvechi față de Dumnezeasca Scriptură. Sfînta Tradiție e mama Dumnezeștilor Scripturi.

— *Curioșii*: Cum poate fi tradiția mama Scripturii, Bibliei, sau cum poate fi Scriptura — Biblia — fiica Tradiției?

— *Credinciosul*: Bine. Și iată cum: Domnul Dumnezeu, după ce a creat cerul și pămîntul cu toate cîte sînt întrînsele în cele șase zile ale creației, apoi a făcut Înaltul Sfat Divin, zicînd: „Să facem om după Chipul și după Asemănarea Noastră, care să stăpînească peste toate...“. Atunci luînd Dumnezeu țărînă din pămînt, a făcut pe om, a suflat în fața lui suflare de viață, și așa s-a făcut omul cu Suflet viu, după Chipul Său: bărbat și femeie i-a făcut Dumnezeu.

Apoi i-a binecuvîntat, zicîndu-le: „Creșteți și vă înmulțiți, umpleți pămîntul și-l stăpîniți. Domniți peste peștii mării, peste fiare, păsări, dobitoace și peste tot pămîntul“ (Fac. 1; 2). Omul: Adam și Eva, era o capodoperă, o foarte minunată lucrare, făcută cu cea mai mare măiestrie, o lucrare desăvîrșită și de o unică frumusețe, în care erau puse în mic întreaga lume cerească și cea pămîntească, întreg universul, microcosm în macrocosm. Așezîndu-l în Raiul pămîntesc ca într-un palat împărătesc... Adam adeseori convorbea cu Dumnezeu Creatorul a toate, ca un copil cu tatăl său iubit...

După căderea în păcat, prin nesocotirea poruncii după amăgirea șarpelui-diavol și mîncarea din pomul oprit, Dumnezeu dă omului făgăduința despre venirea Răscumpărătorului, îl învață cum să I se închine, să-I slujească cu aducere de jertfe și altele. Acele științe despre Dumnezeu și voința Lui, Adam le-a predat urmașilor săi prin cuvînt sau prin grai viu. Astfel și-a luat naștere „Sfînta Tradiție“ sau „Predaniile“.

Dumnezeu Însuși își deosebește anumite persoane mai vrednice, în aleșii Săi: Abel, Sit, Enoh... Noe... Avraam... cărora le încredințează poruncile Sale. „Eu — zice Dumnezeu despre Avraam — l-am ales ca să învețe pe fiii săi și casa sa după sine, și vor păzi căile Domnului, ca să facă dreptate și judecată, și să aducă Domnul peste Avraam toate (binecuvîntările) cîte a grăit către dînsul“ (Fac. 18 19).

Dumnezeu își alege apoi pe Patriarhii: Isaac, Iacob-Israil, cei 12 cu Iosif, apoi pe alții necunoscuți de noi în cursul celor patru secole de robie sub Egipteni pînă la Moisi. De la creerea lumii pînă la Moisi, care cel dintîi a început a scrie Dumnezeeasca Scriptură — cele cinci cărți — sînt vreo 4000 de ani. În acel foarte lung timp, toți dreptii: Abel, Sit... Enoh... Noe... Melhisedec, Avraam și alții, au învățat adevărata credință numai din Sf. Tradiție sau predanii, pentru că Sf. Scriptură nu era scrisă, nu exista. Moisi începe Scriptura Vechiului Testament, dar nici el n-a putut scrie toate (2 Lege 4 9; 6 7). Multe adevăruri, d.p.: viața viitoare, răsplata faptelor fiecărui om după moartea sa, însemnătatea jertfelor... le lăsa el a fi cunoscute din Sf. Tradiție, poruncindu-le din partea lui Dumnezeu: „Povestiți în auzul fiilor, nepoților și strănepoților voștri, cîte am făcut Eu în Egipt, și semnele Mele pe care le-am arătat întrînsul, ca să cunoașteți că Eu sînt Domnul“ (Eș. 10 2). Moisi scriind Legea, multe din regulile pentru viața plăcută lui Dumnezeu le lăsa spre a se învăța din tradiția nescrisă, zicînd: „Aduceți-vă aminte de zilele cele de demult, cugetați la anii neamurilor trecute! Întreabă pe tatăl tău și-ți va spune, întreabă pe bătrîni și-ți vor povesti“ (2 Lege 32 7).

După Moisi, Profetii vestesc poporului ales voia lui Dumnezeu. Dar nici ei n-au scris toți. Așa d. ex.: Samuil, Natan, Ilie, Elisei, ș.a. nu ne-au lăsat nimica scris, deși au profetit și au învățat mult. Învățăturile lor au rămas tot în proprietatea Sfintei Tradiții, pînă ce s-a ridicat careva să scrie mai tîrziu prin insuflarea Duhului Sfînt, în cărțile împăraților, foarte puțin din ceia ce au învățat, prezis și lucrat ei. Așa a făcut Preotul Ezdra și alții (Ezdra 7 10—12; 2 Macab. 2 13; 4 Imp. 22...).

— *Curioșii*: Oare și în Noul Testament tot tradiția e mama Scripturilor?

— *Credinciosul*: Da. Ca și în Biserica Vechiului Testament, și în Biserica Noului Testament Tradiția Sfîntă a fost și este mama Sfintelor Scripturi ale Noului Testament.

— *Curioșii*: Cum?

— *Credinciosul*: Iată cum. Mintuitorul nostru Iisus Hristos a predicat toată învățătura Sa prin grai viu, oral, nu în scris. Aceasta ne-o adeverește El Însuși în soborul Iudaic și înaintea arhiereului, zicînd: „Eu am grăit lumii pe față. Întotdeauna am învățat în sinagogă și în Biserică (Templu) unde pururea se adună toți Iudeii. Pe ascuns n-am grăit nimic. Ce Mă întrebi pe Mine? Întreabă pe cei ce au auzit ce le-am grăit. Iată, aceștia știu ce am grăit Eu“ (Ioan 18 20—21). Tot verbal (nu în scris) a învățat Mintuitorul și pe ucenicii Săi, atît înainte de înviere (Mt. 10 ...) cît și după învierea Sa (Lc. 24 25—27; F. Ap. 1 3—8).

— *Curioșii*: Ei, da tot numai ce e scris este izvor de credință!

— *Credinciosul*: Dacă numai ce este scris ar fi unicul izvor de credință, Mintuitorul oare n-ar fi lăsat scris de Mîna Sa toată învățătura și toate Dumneziesțile Sale descoperiri? Noi însă nu cunoaștem decît un singur loc în Sfînta Evanghelie unde ni se spune că El a scris. „Fariseii și cărturarii aduc în Biserică la Mintuitorul o femeie prinsă în desfrînare, ispitindu-L: „Învățătorule... Moisi ne-a poruncit în lege ca pe astfel de femei să le ucidem cu pietre. Tu ce zici?“ Atunci Iisus plecîndu-Se jos, scria cu degetul pe pămînt, nebăgîndu-i în seamă...“ (Ioan 8 3—12). Cele ce a scris El atunci pe pămînt nu știm. Nu știe nimeni din oameni. Nu ni s-a păstrat.

— *Curioșii*: Domnul Iisus ne trimite numai la Scriptură, zicînd: „Cercetați Scripturile, că vouă vi se pare a avea întrînsele viață veșnică, și acestea sînt cele ce mărturisesc despre Mine“ (Ioan 5 39). Așadar, numai Scriptura e izvorul credinței.

— *Credinciosul*: Cuvintele acestea au cu totul alt înțeles decît acela pe care-l susțineți voi: Mintuitorul în ziua Sîmbetei vindecă la scaldătoarea Vitezdei pe un slăbănog care bolea de 38 de ani. Slăbănogul însănătoșit, spre mirarea tuturor, își ia patul în spate,

pe care zăcuse atîta amar de timp, și umbla. Fariseii văzînd acea minune, crăpînd de ciudă, i-au zis: „Este Sîmbătă. Nu ți se cade a-ți lua patul. Slăbănogul, încurajat de binele căpătat, a zis: „Cel ce m-a făcut sănătos, Acela mi-a zis: „Ia-ți patul tău și umblă“, arătînd prin aceasta că Cel ce îl vindecase era o Persoană Dumnezeiască. Atunci fariseii întăritîndu-se mai mult asupra Domnului, El le explică să știe că vindecarea slăbănogului sîmbăta e un lucru plăcut lui Dumnezeu, că altfel nu s-ar fi vindecat. Ca dovadă vie îi trimite la Scripturile Vechiului Testament (Ioan 5 39, 1—38). Prin cuvintele acestea Mîntuitorul adeverește tuturor că El este Mesia cel așteptat de Israeliti și de neamurile pămîntului, și despre Dumnezeierea Lui; iar nu că numai Scriptura, nu și Tradiția — mama ei — ar fi izvor de bună credință.

— *Curioșii*: Tot numai Scriptura e izvor de credință, după cum scrie: „Acestea s-au scris ca să credeți că Iisus este Hristos Fiul lui Dumnezeu, și crezînd, să aveți viață în Numele Lui“ (Ioan 20 31). Vedeți dar că tradiția nu-și mai are locul pentru mîntuire?

— *Credinciosul*: Ba da, și Tradiția — mama Scripturii — ca și Scriptura, fiica ei, își are locul său folositor în actul mîntuirii oamenilor. Ascultați: Chiar aici deasupra cuvintelor citate, vedem arătată Sfînta Tradiție mama Scripturii, în cuvintele: „Multe încă și alte semne a făcut Iisus înaintea ucenicilor Săi, care nu sînt scrise în cartea aceasta“. Și în alt loc: „Sînt încă și altele multe cîte a făcut Iisus, care de s-ar fi scris cu deamănuntul, mi se par că nici în lumea aceasta n-ar încăpea cărțile ce s-ar fi scris. Amin“ (Ioan 20 30; 21 25). Sf. Ev. Marcu scrie că Iisus „a început a-i învăța multe“ (Mc. 6 34); dar ce anume i-a învățat nu ne spune. După Învierea Sa, mergînd cu Luca și Cleopa la Emaus, „începînd de la Moisi și de la Prooroci, le tîlcuia lor toate Scripturile, cele ce erau pentru, El... Apoi S-a înfățișat pe Sine viu Apostolilor, după Patima Sa în multe semne adevărate, timp îndelungat de 40 de zile, arătîndu-le lor și grăindu-le cele pentru Împărăția lui Dumnezeu...“ (Lc. 24 27; F. Ap. 1 3); dar ce anume le-a arătat și i-a învățat, nu spune... Așadar, cele ce nu sînt scrise în Sfintele Scripturi, sînt în domeniul Sfîntei Tradiții, și folosesc pe oameni în credincioșie și în viețuirea lor creștinească ca și Sf. Scriptură.

— *Curioșii*: Și ce vrei să ne mai spui și cu asta?

— *Credinciosul*: Vreau să vă arăt că și Sfinții Apostoli au luat o mulțime de dispozițiuni necuprinse în Sf. Evanghelie, tot din Tradiție.

— *Curioșii*: Care?

— *Credinciosul*: Dispoziția despre circumciziune (Gal. 5 1—7; 6 12—13; F. Ap. 15), despre așezarea Episcopilor (1 Tim. 3 1—7;

5 17—22; F. Ap. 14 23), a Preoților (Tit 1 5), a Diaconilor (1 Tim. 3 8—14; F. Ap. 6 1—6) și despre modul sau forma săvîrșirii Tainelor Sfînte...

Așa, de pildă, la Botez se vorbește numai despre apă, ca element al Tainei (Ioan 3 5; F. Ap. 8 36—38) și formula rostirii cuvintelor (Mt. 28 19); iar despre modul săvîrșirii nu aflăm nimic în Sfînta Scriptură, decît numai în Sfînta Tradiție.

Despre Mir-Ungere, Sf. Ap. și Ev. Marcu (Mc. 6 13), Ioan (1 Ioan 2 20—27), și Pavel (2 Cor. 1 21—22; Efs. 4 30), arată că se săvîrșea pe timpul lor, dar despre modul cum se făcea nu aflăm nimic în Sf. Scriptură; ci numai în Sf. Tradiție.

Despre Taina Sfîntei Împărtășiri aflăm că Mîntuitorul a luat Piinea, a binecuvîntat-o, și frîngînd-o a dat-o ucenicilor Săi. Așijderea și Paharul cu vin, poruncindu-le a face aceasta în pomenirea Lui (Mt. 26 26—28; Mc. 14 22—24; Lc. 22 19—20; 1 Cor. 11 24—25). Despre aceasta tot pe scurt ne vorbește și Sf. Ap. Pavel în epistola întîia către Corinteni (10 16—17), făcînd a ne arăta cuvintele de mulțumire, forma de binecuvîntare și de frîngere, zicînd: „Am luat de la Domnul ceea ce am dat vouă, că Domnul Iisus în noaptea în care a fost vîndut a luat Piine...“ (1 Cor. 11 23—32). Din cuvintele Apostolului „am dat vouă“ reiese clar că Episcopii și Preoții din Corint știau cum să săvîrșescă această Dumnezeiască Taină precum învățaseră de la Apostoli, deci, după Tradiție. Așa stă lucrul și cu celelalte Taine Sfînte, ierurghii și rugăciuni, despre care Sf. Scriptură ne amintește pe scurt. „Rogu-te — scrie Sf. Ap. Pavel ucenicului său Timotei Episcopul Efesului — să faceți rugăciuni, cereri, făgăduințe, mijlociri și mulțumiri pentru toți oamenii. Pentru împărați, dregători... (1 Tim. 2 1—2). În ce constau acele rugăciuni, cereri, făgăduințe, mijlociri și mulțumiri, Apostolul nu ne arată, decît numai cu observarea, că: „Toate să se facă după buna cuviință și cu rînduială“ (1 Cor. 14 33—40). Rînduiala aceasta consta nu în ceea ce Apostolul le scrie; ci în ceea ce-i învățase personal: „Cele ce ați auzit și învățat de la mine, acestea să le faceți“ (Filip. 4 9), deci, după Tradiția ce le-o dăduse.

— *Curioșii*: Ei, mai spune Apostolul ceva despre tradiție, afară din cele ce ne-ai arătat pînă acum?

— *Credinciosul*: Da. Și sînt și alte multe locuri în Noul Testament în care Apostolul ne grăiește clar despre Tradiție. Ascultați: În epistola a doua către Tesalonicieni Sf. Ap. Pavel le scrie despre Sf. Tradiție sau Predanii așa: „Fraților, fiți statornici, țineți „Predaniile“ care le-ați învățat ori prin cuvînt, ori prin scrisoare“ (2 Tes. 2 15). Vedeți? El deosebește aici Tradiția — învățătura dată prin grai viu, de Scriptură — învățătura dată prin scris. Ucenicului său Timotei, Episcopul Efesului, îi scrie tot despre Tradiție: „Ține

forma (dreptarul) cuvintelor sănătoase care ai auzit prin grai viu de la mine, în credință și iubire, care este în Hristos Iisus" (2 Tim. 1 13). Și în alt loc: „Păstrează (comorile) ce ți s-au încredințat, depărtînd înnoirile deșarte și împotrivirile științei mincinoase, pe care unii urmîndu-le, au rătăcit de la adevărata credință" (1 Tim. 6 20—21). Prin comorile acestea încredințate, nu vorbește de cartea Sfintei Scripturi a Noului Testament, care în mare parte: încă nu era scrisă; ci de învățăturile luminoase pe care i le dăduse prin grai viu. Mai departe iarăși îl învață despre Tradiție, zicînd: „Cele ce ai auzit de la mine... încredințează-le la oameni credincioși" (2 Tim. 2 2; Gal. 1 8—9). Cele ce ați învățat, ce ați luat și ați auzit și ați văzut la mine, aceea să faceți, și Dumnezeuul păcii va fi cu voi" (Filip. 4 9). Trebuie să știți ceva și mai mult. Sf. Ap. Pavel, luminătorul neamurilor, pune așa de mare preț pe marile foloase ale Sf. Tradiții, încît îi laudă pe aceia care o țin. „Vă laud — zice — pe voi fraților, că vă aduceți aminte de toate învățăturile mele, și țineți Predaniile (Tradițiile) precum (verbal) vi le-am dat eu"... (1 Cor. 11 2; 15 1—11).

— *Curioșii*: Mai arată și alt Apostol care să mai vorbească despre tradiție! Așa-i că nu găsești?

— *Credinciosul*: Ba da. Iacă și Sf. Ap. și Ev. Ioan grăiește despre Tradiție, zicînd: „Noi Apostolii, ce era de la început, ce am auzit, ce am văzut cu ochii noștri... aceea vă vestim, ca și voi să aveți împărtășire cu noi... Drept aceea, ce ați auzit voi de la început, aceea să rămîna în voi. De va rămînea în voi ce ați auzit din început, și voi veți rămînea în Fiul și în Tatăl" (1 Ioan 1 7, 3); 2 24). În alt loc tot acest Sf. Ap. și Ev. vorbește: „Mult aș avea să-ți scriu, dar n-am voit cu hîrtie și cu cerneală, căci nădăjduiesc că voi veni la voi și voi vorbi față în față..." (2 Ioan 1 12). Așisderea și în alt loc zice: „Multe aș avea încă să-ți scriu, dar n-am voit cu cerneală și cu pană. Nădăjduiesc însă că în curînd te voi vedea și să vorbim față în față..." (3 Ioan 1 13—14). Ce va fi vorbit și cu unii și cu alții față în față nu aflăm scris în Sf. Scriptură. Acelea au rămas desigur în domeniile Sfintei Tradiții.

— *Curioșii*: Prin vorbele astea ai vrea să ne faci a crede, că și Tradiția ar avea același merit ca și Scriptura?

— *Credinciosul*: Chiar așa și este. Mama și fata au același merit, poate chiar și mai mult mama decît fata, deoarece născătorii conlucrează cu Dumnezeu la nașterea născuților lor. Aceasta reiese chiar din cuvintele Scripturii care grăiește de mama ei: „Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, ca să-ți fie ție bine și să trăiești ani mulți pe pămînt..." (Mt. 15 4), și o mărturisește: „Au nu vă aduceți aminte că încă fiind eu la voi, acestea am vorbit vouă?" (2 Tes. 2 5). Varnava și Saul... ajungînd în Salamina, vestiră Cuvîntul

lui Dumnezeu în sinagoga Iudeilor (F. Ap. 13 5). „Nimic — zice Apostolul — n-am făcut din cele de folos pe care să nu vi le vestesc și să nu vă învăț, fie cu toții de față, fie din casă în casă... Nu m-am ferit să vă învăț pe voi tot Sfatul lui Dumnezeu" (F. Ap. 20 20, 27).

— *Curioșii*: Și cu ce ne mai probezi că Sf. Scriptură ar fi scrisă pe temeiul Tradiției?

— *Credinciosul*: Tot cu aceea că Sf. Tradiție a fost la început, și apoi a venit Sf. Scriptură, ca o parte, prescurtare sau rezumat al acelora. Din acest tezaur al descoperirilor Dumnezeiești, adică din Sf. Tradiție, au luat Sfinții Evangheliști și Apostoli uneori și au pus în Sfintele Scripturi. Spre o mai bună convingere, hai să dăm și aici cîteva exemple: „După fuga în Egipt, și după moartea lui Irod și a celor ce căutau Sufletul Pruncului, Iosif înștiințîndu-se de la Îngerul Domnului, a luat Pruncul și pe Mama Lui și vin iarăși în pămîntul lui Israil. Auzind că Arhelau împărătește în locul tatălui său Irod; s-a temut să meargă acolo. Luînd poruncă în vis, s-a dus în părțile Galileei (unde împărătea Antipa cel blînd). Ajungînd acolo, a locuit în cetatea ce se numește Nazaret, ca să se împlinească ceea ce s-a zis prin Prooroci, că: Nazarinean Se va chema (Mt. 2 23, 13—23). Citatul acesta, care nu se află în Scriptura Vechiului Testament (Ioan Hrisostom, Teofilact, Zigaben, ș.a.) de unde l-a luat Sf. Evanghelist Matei? Răspundeți. Așa-i că nu știți? Apoi iacă să vă spun tot eu: Sfîntul Evanghelist Matei l-a luat din serieri pierdute, din Sf. Tradiție. El cugetînd la profețiile ce descriu starea de înjosire a lui Mesia (Ps. 21; Is. 53), l-a dat supranumirea de „Nazarinean", adică disprețuit de lumea zăcîndă în cel rău, întărind cu prezicerea Profetilor, luată din Tradiția Vechiului Testament. Iată deci, că Sf. Tradiție e un mare izvor de inspirații Divine, pentru scriitorii Scripturilor Noului Testament. Mai vreți și alte dovezi?

— *Curioșii*: Da. Vrem.

— *Credinciosul*: Vă dăm cu toată dărnicia. Ascultați:

Sf. Ap. Pavel, adresîndu-se Presbiterilor din Efes, adunați în Milet, după ce le dă în grijă păstoria turmei Bisericii lui Hristos, pe care Duhul Sfînt i-a pus Episcopi, reamintindu-le ostenele și lacrimile lui, le zice: „În toate v-am dat vouă pildă... Osteniți-vă ajutînd pe neputincioși, aducîndu-vă aminte de cuvintele Domnului Iisus căci El a zis: „Mai fericit este a da decît a lua" (F. Ap. 20 35, 16—35). Aceste cuvinte ale Domnului de unde le va fi luat și pus acolo Sf. Ap. și Ev. Luca, scriitorul cărții: „Faptele Apostolilor", că nu le aflăm nicăieri în Dumnezeieștile Evanghelii. Desigur că numai din Sf. Tradiție verbală, păstrată de dreptcredincioșii — Păstori și păstoriți — din gură în gură și din tată în fiu.

Deși aceste dovezi sînt suficiente pentru recunoașterea Sfintei Tradiții, totuși, vă mai dăm încă trei dovezi din care să se încredințeze toți de existența Sfintei Tradiții în Biserica Vechiului și Noului Testament, spre a nu mai oscila nimeni de la Adevăr la minciună, de la lumină la întuneric, de la statornicie în Biserica Domnului la rătăcirii, de la Dumnezeu la Satana.

— *Curioșii*: Dă-ne, vrem să auzim.

— *Credinciosul*: Ascultați iarăși:

1) Sf. Ap. Pavel scrie ucenicului său, Episcopul Timotei, despre Ianis și Iamvris, care s-au împotrivit lui Moisi în Egipt (2 Tim. 3 8). Numele acestora însă nu le aflăm nicăieri în Sf. Scriptură a Vechiului Testament. Atunci dar de unde s-au păstrat și de unde le-a luat Apostolul de le-a citat aici? Din Tradiție.

2) De asemenea, în epistola Sf. Ap. Iuda, aflăm două istorisiri interesante: Mihail Arhanghelul, pricindu-se cu diavolul pentru trupul lui Moisi, n-a îndrăznit să rostească judecată ocăritoare; ci numai a zis: „Domnul să te certe pe tine diavole!” (Iuda 1 9).

3) În a doua istorisire despre proorocia lui Enoh, ne spune așa: „Despre ei a proorocit și Enoh al șaptelea strămoș de la Adam, zicînd: „Iată vine Domnul cu miile Sale de Sfinți Îngeri, ca să judece pe toți și să mustre pe toți necredincioșii pentru toate faptele pe care le-au făcut în păgînatatea lor, și pentru toate cuvintele cele aspre (de înfruntare) ce au grăit împotriva Lui păcătoșii cei necredincioși...” (Iuda 1 14—15). Ia răspundeți-ne dacă puteți, de unde a luat Sf. Ap. Iuda aceste două istorisiri, că în Sf. Scriptură nicăieri nu se face amintire de ele? Din Sf. Tradiție, pe care unii deviați creștini o leapădă, pentru care sînt amestecați în păreri potrivnice și împărțiți în sute de partizi sau secte, așa cum au fost amestecați în multe limbi și împrăștiați lucrătorii Turnului Babel (Fac. 11 7—9)

— *Curioșii*: Apoi tot Scriptura e izvor de întărire în credință.

— *Credinciosul*: Da. Însă în strînsă legătură și cu Tradiția. Sfîntă este izvor de întărire a drepte credințe: „Prin Silvan, credinciosul frate, puțin v-am scris vouă, îndemnîndu-vă și mărturisind că adevăratul Har al lui Dumnezeu este acesta în care stați... Prin descoperire mi s-a arătat mie taina, precum v-am scris pe scurt” (1 Petru 5 12; Efs. 3 3). Celelalte lămuriri le avem prin Sfînta Tradiție.

— *Curioșii*: Noi ne ținem numai de Scriptură.

— *Credinciosul*: Bine. Dar de unde aveți voi Sf. Scriptură? Nu tot de la Sfînta Tradiție, de la Sinoadele Apostolice, ecumenice, locale și de la Sfinții Părinți, pe care fără nici o socoteală voi îi disprețuiți?!

— *Curioșii*: Dar ce sînt acele Sinoade? Noi nici nu vrem să știm de ele.

— *Credinciosul*: Dacă nu știți, și nici nu vreți să știți, tot mai mult vă rătăciți, de Hristos Domnul și de Dumnezeu Tatăl vă despărțiți... Sfintele Sinoade sînt o adunare a Păstorilor Bisericii, e putere bisericească, așezată de Mîntuitorul Hristos în Biserica Lui... Aceasta reiese clar din gura Lui, Care S-a făgăduit că e în Sinodul sau adunarea aleșilor Săi, zicînd: „...De nu ascultă nici de sobor (Sinod), să-ți fie ție ca un păgîn și vameș... Unde sînt doi sau trei adunați în Numele Meu, acolo sînt și Eu în mijlocul lor... Precum M-a trimis pe Mine Tatăl și Eu vă trimit pe voi... Datu-Mi-s-a toată puterea în cer și pe pămînt... Iată, Eu sînt cu voi în toate zilele pînă la sfîrșitul veacului. Amin” (Mt. 18 17, 20; Ioan 20 21; Mt. 28 18—20). În această putere și Har de sus, Sfinții Apostoli se adună în trei Sfinte Sinoade:

1) Cînd au ales pe Matia, unul din cei 70, în locul lui Iuda Iscariotul (F. Ap. 1 14—26).

2) Cînd au ales pe cei 7 bărbați binecredincioși din marea adunare a Bisericii pentru Diaconie, pe care i-au pus înainte și i-au hirotonisit în Diaconi (F. Ap. 6 2—6).

3) Sinodul Apostolic ținut în anul 51 d. Hs. tot în Ierusalim, unde s-a discutat chestiunea, dacă creștinii recrutați din păgîni, ar urma ori nu să se mai supună circumciziunii și ceremoniilor legii mozaice. După dezbateri, hotărîsc: „Părutu-s-a Duhului Sfînt și nouă să nu se mai pună peste voi nici o greutate, fără numai acestea: A vă feri de cele jertfite idolilor, de sînge, de sugrumat și de curvie... (F. Ap. 15...).

Apoi au urmat din vreme în vreme cele șapte Sinoade ecumenice și Sinoadele locale, în care s-a curățit credința și viețuirea creștinească de rugina feluritelor erezii, abateri și neorînduieli.

Sfintele Sinoade mai de pe urmă au aprobat hotărîrile bune ale celor dinaintea lor... Astfel, Sfinții Părinți ai Sinodului V ecumenic, ascultînd cîteva fragmente ale lucrărilor Sinodului din Efes și Halchidon, deși acei Sfinți Părinți se pristăviseră, le recunosc, și privind la prototipul Sinod apostolic, zic: „Deși Darul Duhului Sfînt s-a transmis din belșug fiecărui Apostol; încît ei nu aveau trebuință de sfat spre a ști ce să facă; totuși, n-au hotărît asupra faptului, dacă păgînii urmează sau nu să fie circumciși, decît după ce s-au adunat împreună și a întărit fiecare cuvintele sale cu mărturiile Sfintei Scripturi”.

Sfinții Părinți ai Sinodului VI ecumenic Trulan, au fost așa de mult convinși de lucrarea Sfintelor Sinoade dinaintea lor, că n-au cîțezat nici a adăuga, nici a micșora ceva.

În Sinodul VII ecumenic, la auzul rostirii Simbolului Niceo-Constantinopolitan, toți Sfinții Părinți au exclamat: „Toți așa credem, toți așa cugetăm și toți subscriem... Aceasta este credința

apostolică. Aceasta este credința părintească. Aceasta este credința Ortodoxă. Aceasta este credința ecumenic (universală) întărită... Noi urmăm vechii legiuri a Bisericii, păstrăm hotărârile Părinților; iar pe toți aceia care adaogă sau iau ceva din Biserică, îi dăm anatemăi”.

— *Curioșii*: Noi ne ținem de Evanghelie și Scriptură. Tradiția n-o recunoaștem.

— *Credinciosul*: Văd că voi nu vreți să recunoașteți Tradiția, totuși, vrînd nevrînd, trebuie s-o recunoașteți măcar indirect.

— *Curioșii*: Cum?

— *Credinciosul*: Precum am văzut, Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, n-a scris nimic din cuvintele Sfintelor Evanghelii. El a răspîndit toată învățătura Sa numai prin grai viu, adică numai prin cuvînt. Tot așa au făcut la început și Sfinții Apostoli. Așa dar, e foarte clar, destul de învederat că Sf. Tradiție e mai veche decît Sf. Scriptură, deci mama Sfintelor Scripturi ale Noului Testament.

— *Curioșii*: Iacă, mai auzirăm și alta. Tradiția e mai veche-e! Tradiția e mama tuturor Scripturilor Noului Testament?! Cum o mai fi și asta?

— *Credinciosul*: E drept așa cum a și fost cu adevărat. Timp îndelungat de ani de zile Sfinții Apostoli au învățat în lume numai prin viu grai și nu prin scris. Aceasta reiese și din feluritele supranumiri ale învățăturilor Mîntuitorului, d.p.: Cuvîntul, Cuvîntul lui Iisus, Cuvîntul lui Dumnezeu (Lc. 5 1; 1 Tes. 2 13; 1 5; F. Ap. 8 25), Vestire (Lc. 9 6), Bunăvestire (Rom. 1 1; 10 15; Efs. 4 11), Mărturie (F. Ap. 22 18; 23 11; 1 8), Propoveduire (Mt. 3 1—2; 4 17; 10 27; Lc. 1 2; 1 Cor. 2 4; 2 Tes. 2 15; 2 Tim. 4 2), Solie (Mal. 2 7; Mt. 10 1, 7; Mc. 6 7; Lc. 10 1; 1 Tim. 2 7). De la Tradiție sau cuvîntul dat prin grai viu, credincioșii își au în Sf. Scriptură numirea de: „ascultători”, și: „cei ce primesc cuvîntul” (Iac. 1 22—23; Efs. 1 13; Col. 2 6; Gal. 6 6; F. Ap. 8 14; 17 11): „Credința — zice Apostolul — vine din auz și auzul prin Cuvîntul lui Dumnezeu... prin auzul credinței” (Rom. 10 17; Gal. 3 2). Crescînd Biserica, s-au ivit și feluriți eretici ca ciupercile după ploaie. Aceia se vîrau printre creștini ca lupii printre oi, și semănau în urechile credincioșilor felurite învățături stricate, amestecături de credințe ebraice și idolatre. Atunci Sfinții Apostoli au fost siliți a scrie Sfintele Evanghelii și epistolele, în care arătau pe scurt: Învățătura Domnului Hristos despre dreapta credință creștinească sau dogmatică, faptele și minunile Lui cele mai principale. Sf. Ap. și Ev. Luca zice: „De oarece mulți s-au apucat a alcătui povestire pentru lucrurile cele ce au fost adevărate între noi, precum au dat nouă cei ce din început au fost singuri văzători și slujitori Cuvîntului, părutu-s-a și mie, urmînd toate dintîi cu de-a mînuntul, pe rînd a scrie ție, puternice

Teofile, ca să cunoști întărirea cuvintelor de care te-ai învățat” (Lc. 1 1—4).

— *Curioșii*: Și cînd s-a scris Evanghelia, dacă ziceți că ani de zile s-a predicat Evanghelia numai prin grai viu și nu prin scris, sau după scrisoare?

— *Credinciosul*: Sf. Ev. Matei a scris Sfînta Evanghelie la nouă — zece ani (a. 43—44) după Înălțarea Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul cu Trupul Său la ceruri. Sf. Ap. și Ev. Marcu a scris Sfînta Evanghelie după douăzeci și nouă de ani (a. 62—63). Sf. Ap. și Ev. Luca după douăzeci și nouă de ani (a. 62), și Sf. Ap. și Ev. Ioan după șasezeci și trei de ani (după a. 96 d.Hs.). Alți istorici determină apariția Sfintelor Evanghelii canonice, aproximativ, între anii 60—90 după Hristos (Introducerea în Noul Testament, de I.P.S.S. Nicodim, Justinian, Patriarhii României).

— *Curioșii*: Dar epistolele Apostolilor și Apocalipsul cînd s-au scris?

— *Credinciosul*: Sfinții Apostoli și-au scris epistolele lor cu zeci de ani după începerea erei creștine și a apostolatului lor, astfel:

Sf. Ap. și Ev. Luca scrie Faptele Apostolilor în anul 30 după Înălțarea Domnului, a 63 d. Hs.

Sf. Ap. Pavel scrie:

Epistola	către Romani	în a.24—25—	a.57—58 d.Hs.
"	I-a către Corinteni	în a.22—23—	a.55—56 d.Hs.
"	II-a către Corinteni	în a.24	—a.57 d.Hs.
"	către Galateni	în a.22	a.55 d.Hs.
"	către Efeseni	în a.28—30—	a.61—63 d.Hs.
"	către Filipeni	în a.29—30—	a.62—63 d.Hs.
"	către Coloseni	în a.30	—a.63 d.Hs.
"	I-a către Tesaloniceni	în a.19	—a.52 d.Hs.
"	II-a către Tesaloniceni	în a.20	—a.53 d.Hs.
"	I-a către Timotei	în a.32	—a.65 d.Hs.
"	II-a către Timotei	în a.33	—a.66 d.Hs.
"	către Tit	în a.32	—a.65 d.Hs.
"	către Filimon	în a.30	a.63 d.Hs.
"	către Evrei	în a.30	—a.63 d.Hs.
Sf. Ap. Iacob	a scris epistola sa	în a.27—28—	a.60—61 d.Hs.
Sf. Ap. Petru	a scris prima sa ep.	în a.31	—a.64 d.Hs.
Sf. Ap. Petru	a scris a doua sa ep.	în a.34	—a.67 d.Hs.
Sf. Ap. și Ev. Ioan	a scris prima ep	în a.64	a.97 d.Hs.
Sf. Ap. și Ev. Ioan	a scris a doua ep.	în a.64	—a.97 d.Hs.
Sf. Ap. și Ev. Ioan	a scris a treia ep.	în a.64	—a.97 d.Hs.
Sf. Ap. Iuda	a scris epistola sa	în a.31—33—	a.64—66 d.Hs.
Sf. Ap. și Ev. Ioan	a scris Apocalipsul	în a. 63	—a.96 d.Hs.

Și toate acestea le-au scris numai după ce ani de zile au învățat pe credincioși prin grai viu, numai cu cuvântul, și nu în scris. Iată că, cu toată negarea voastră, Sfânta Tradiție stă în picioare majestuoasă, luminând în jurul Sufletelor drept credincioșilor Creștini.

— *Curioșii*: Tradiția creștinească existând de aproape 1900 de ani, nu s-a putut păstra neastinsă și neamestecată de învățături străine.

— *Credinciosul*: „Ba da. Nu numai că s-a putut; ci s-a și întregit și păstrat neastinsă, curată. Noi știm modul de predicare al Apostolilor. Ei nu predicau în ascuns; ci în public, în toate localitățile și țările lumii pe unde i-a purtat Duhul Sfânt. Când s-a pierdut ceva din vreo Biserică, s-a păstrat în celelalte Biserici, și i s-a dat aceleia înapoi învățătura trebuitoare.

Păstorii și Dascălii Bisericii apostolice și patristice, păstrau tradiția cu mare sfințenie și cu multă grijă, după porunca Apostolului (Tit 1 9; 2 Tim. 2 2; 1 13—14; 1 Tim. 6 20; 1 Ioan 2 24).

— *Curioșii*: Ei, dar tot or mai fi amestecat ei Părinții și Dascălii Bisericii câte ceva străin în Tradiție.

— *Credinciosul*: Nu. Ei păzeau cu mare sfințenie de a nu se strecura nimic străin în Sf. Tradiție. Însuși Ierarhii și Sfintele Sinode supravegheau aceasta. „Ei — scrie Iustin filosoful (†164 d.Hs.) — nu învățau nimic după propriile lor închipuiri. Niciodată nu erau în desacord. Fiind străini de orice rele intențiuni, ne-au predat învățătura așa precum o primiseră de la Dumnezeu”.

Sf. Ignatie (†107 d.Hs.) Episcopul Antiohiei îndemna cu toată râvnă pe credincioși — Păstori și păstoriți — să fugă de învățăturile eretice și să se țină cu tărie de tradiția apostolică (I.B.U. Eus. C. III-a).

Sf. Policarp Episcopul Smirnei (†166 d.Hs.), spune că „a dat credincioșilor cuvintele Domnului pe care le-a auzit nemijlocit de la Apostoli” (I.B.U. Eus. C. IV-a).

„Dacă se întâmplă să întâlnești pe cineva care a convorbit cu bătrânii Apostoli — zice Papia*, apoi eu cu mare grijă am întrebat de învățătura bătrânilor, d.p.: ce a vorbit Andrei, ce Petru, ce Filip, ce Toma sau Iacob, ce Ioan sau Matei, sau alt oarecare din ucenicii Domnului, ce Aristion și Preotul Ioan, ucenicii Domnului, socotind că, cunoștințele din cărți nu-mi vor aduce atîta folos cît îmi aduce graiul viu” (I.B.U. Eus. C. III-a).

(*) După „Introducerea în Noul Testament” de Arhipresbiterul Mitrofor Dr. V. Gheorghiu, edit. Cernăuți, pp. 124, 164, 220, 323, 364, 415, 434, 445, 477, 498, 519, 531, 541, 552, 562, 568, 576, 601, 629, 655, 677, 688, 702, 713, 727, 753.

Păstorii Bisericii, foarte aprinși după adevăr, au început a ține în scris Tradiția orală, încă de pe cînd trăiau Sfinții Apostoli și ucenicii lor — bărbații apostolici.

Sf. Irineu (†202), ucenicul Sf. Policarp, scrie: „Dacă Apostolii, în genere, nu ne-ar fi lăsat scrieri, n-ar trebui să se urmeze ordinei Tradiției, pe care au încredințat-o și aceloră, cărora au încredințat Bisericele? De această ordine se țin multe popoare barbare, credincioase în Hristos, care fără hîrtie și cerneală au scris în inimile lor mintuirea și păstrează cu sfințenie Tradiția veche... Acești oameni care au primit această credință fără scrisori, cu privire la limba noastră, sînt barbari, dar cu privire la cugetare... foarte înțelepți... căci ei umblă în toată dreptatea. Iscodirile ereticilor nu le lasă ei nici măcar în cugetarea lor, în puterea acelor tradiții apostolice vechi... Noi cînd îi trimitem pe ei (peeretici) la tradiția apostolică ce se păstrează în Biserică prin succesiunea Presbiterilor, atunci ei se opun Tradiției...” (Adversus Haereses, III, cap. 204 n. 1, 2 și cap. 2). „Nu trebuie a căuta adevărul la alții, cînd el se poate lua ușor din Sf. Biserică, căci în ea ca într-o vistierie bogată, Apostolii au pus în toată plinătatea tot ce aparține Adevărului. Astfel, orice doritor poate primi de la ea hrana vieții... Toți cei ce doresc să vadă adevărul, pot să afle în orice Biserică Tradiția Apostolică, descoperită în toată lumea” (Contr. ev. C. III, c.4)... Cînd cineva discută cu un eretic care pervertește sensul Scripturii, sfîrșitul discuției trebuie să-l pună Tradiția veche bisericească, fiindcă Biserica primară a primit de la Apostoli, nu numai textul Sfintei Scripturi, dar și legiuina ei tîlcuire” (Contr. Haer. C. III, c. 4).

Haegesip, contemporanul lui Irineu al Lionului, s-a îngrijit cu mare băgare de seamă în a strînge Tradiția Apostolică, formînd cinci cărți (I.B.U. Eus. C. IV, c.22).

Origen, îndemnînd a păstra Tradiția Bisericii, scrie: „Trebuie a crede numai acelui adevăr care nu se deosebește prin nimic de Tradiția bisericească și apostolească” (De princip. C.I-a).

Sf. Ciprian (†304), vorbind despre marea importanță a Tradiției, zice: „Sufletele pioase ușor pot înlătura rătăcirile și pot găsi adevărul, căci îndată ce ne adresăm izvorului Dumnezeieștii Tradiții, rătăcirea va dispărea” (Seris. 63).

Sf. Vasile cel Mare (†379 d.Hs.), vorbind despre păstrarea cu sfințenie a Sfintei Tradiții, zice: „Unele dintre dogmele și propovăduirile păstrate în Biserică le avem din învățătura scrisă, pe altele însă le-am primit din tradiția Apostolilor, transmise în taină. Amîndouă aceste categorii au aceeași autoritate pentru evlavie. Nimeni nu va spune cuvînt împotriva acestora, pentru că nimeni nu cunoaște cît de cît așezămintele Bisericești. Dacă am încerca să înlăturăm obiceiurile nescrise, ca neavînd mare importanță, nu ne-am

da seama că am păgubi Evanghelia în părțile ei principale; mai mult, am restrînge propovăduirea la numele ei gol. De pildă, (ca să pomenesc lucrul cel dintîi și foarte obștesc) cine a învățat prin scris, ca, cei care nădăjduiesc în Numele Domnului nostru Iisus Hristos să se însemneze cu Semnul Crucii? Ce scriere ne-a învățat să ne întoarcem spre Răsărit atunci cînd ne rugăm? Ce Sfînt ne-a lăsat în scris cuvintele de chemarea Sfîntului Duh pentru prefăcerea Pîinii Euharistice și a Paharului binecuvîntării? Nu ne mulțumim cu cele pe care le menționează Apostolul sau Evanghelia, ci spunem unele lucruri înainte, altele pe urmă ca avînd mare putere pentru Taină și pe care le luăm din învățătura nescrisă. Noi binecuvîntăm apa Botezului și untdelemnul Ungerii, ba încă și pe cel ce se botează. Din ce scrieri? Nu din Tradiția tăcută și tainică? Ce cuvînt scris ne-a învățat ungerea însăși cu untdelemn? Iar cufundarea omului de trei ori în apă, de unde este? Celelalte cîte sînt în legătură cu Botezul, lepădarea de Satana și de îngerii lui, din ce scriere sînt? Nu sînt oare din această învățătură nepublicată și secretă, pe care Părinții noștri au păstrat-o sub tăcere, fără iscodire, ca unii care învățaseră bine acel lucru: păstrarea în tăcere a măreției Sfînte a Tainelor? ... La fel Apostolii și Părinții care au stabilit la început cele în legătură cu Biserica, au păstrat taina lor în ascuns și în tăcere demnitatea lor..." (Desre Sf. Duh, 27, 66).

Sf. Ioan Damaschin (†760 d.Hs.) zice: „În Sf. Scriptură nu se pomenesc cele întîmplate la moartea Prea Sfîntei Născătoarei de Dumnezeu Maria. Dar acestea se istorisesc în cea mai veche și adevărată Tradiție, care ne spune că în momentul slăvitei Ei adormiri, toți Sfînții Apostoli, care colindau lumea în vederea mîntuirii, s-au adunat la Ierusalim, venind prin văzduh. Aici ei au avut o viziune cu Îngeri și au ascultat melodia Dumnezeiască a puterilor cerești, etc.” (Om. la Adormirea Fecioarei Maria, 2, 18).

Botezarea copiilor mici e o tradiție apostolică. Aceste lucruri se știu prin grja aleasă și evlavie caldă cu care le-a păstrat Sf. Tradiție și pe care, la rîndul nostru, se cuvine să le păzim cu aceiași grijă și evlavie, spre a le da mai departe celor ce vor veni după noi (I.C.O.o.c. pp. 34—5).

Părinții Bisericii din cursul vremilor păstrează Tradiția cu mare sfîntenie, așa încît Sfînții Părinți ai Sinodului VII ecumenic, zic: „Noi păstrăm neatinse toate Tradițiile bisericești, scrise sau nescrise”. Așa s-a păstrat pînă în prezent, ba și în prezent Sfînta Tradiție.

— *Curioșii*: Of! O-o-of! Așa de mult și cu tărie ne vorbiți de tradiția aceea, că ne siliți să deraiem din credința noastră. Noi însă ne ținem tot de Scriptură cum am apucat.

— *Credinciosul*: Văd cu durere, că voi, ca și altă multă lume, bolîți de apucătură. Și iată vă rătăciți cu Scriptura în mînă. Pervertind (alterînd sau denaturînd) înțelesul unor anumite citate scripturistice, ați ajuns a merge pe de lături de calea adevărului, a vieții și a mîntuirii. Așa d.p.: Prin citatele acestea: Ps. 118 5; Lc. 16 29—31; Ioan 5 39; 20 31; F. Ap. 1 1—2; 17 11; 2 Petru 1 19; Rom. 1 16; 3 21; 1 Cor. 14 37; 1 Tim. 1 3—4; 6 3—4; 2 Tim. 3 15—17... susțineți pervertit că numai Sf. Scriptură ar fi izvor de credință, pe cînd înțelesul adevărat al acestor locuri e cu totul altfel în lumina Duhului Sfînt, în care ele s-au scris. Prin altă categorie de citate, d.p.: 2 Lege 4 2; Is. Navi 1 7—8; Mt. 15 1—9; Mc. 7 5—13; 1 Cor. 4 6; Gal. 1 8; Col. 2 8; Tit 1 14; Apc. 22 18)... pervertite după apucătura deviaților de la dreapta credință, susțineți că Sf. Tradiție nu trebuie a fi socotită ca izvor de credință, deși în realitate este și prea este. Sfînta Scriptură în mîna cunoscătorilor și a necunoscătorilor Sfîntei Tradiții din care s-a născut, este asemenea cu o floare foarte frumoasă, plăcută și bogată, din care albinele adună miere; iar păianjenii adună otravă. Sfînta Scriptură e o sabie ascuțită pe amîndouă părțile (Evr. 4 12; Efs. 6 17), o sabie minunată cu 99 de ascuțisuri, cu care trebuie a umbla cineva cu foarte multă prudență, pentru a face bine și nu rău, spre a da viață și nu moarte. Ea arată luminos calea către mîntuire celor care se conduc în tilcuirea ei și de Sf. Tradiție. Cei care însă o tilcuiesc numai după capetele lor, fără Sf. Tradiție, se rup din Trupul — Biserica lui Hristos — prăbușindu-se în erezii și apoi în pierzare pe veci. Aceasta reiese clar din cuvintele Sf. Ap. Petru, care zice: „Iubitul nostru frate, Pavel, după înțelepciunea ce i s-a dat, v-a scris... în toate epistolele sale, în care unele (locuri sînt) cu anevoie a se înțelege, pe care cei neînvățați (în cunoașterea adevăratului înțeles al lor) și neîntăriți, le răstălmăcesc, ca și pe celelalte Scripturi, spre pierzarea lor” (2 Petru 3 15—16).

Odinioară marele eunuc, boierul Candachiei, mergînd în căruță printr-un loc pustiu anume Gaza, citea cartea Proorocului Isaia, dar nu înțelegea ceea ce citea. Pentru a fi luminat, i s-a trimis de Dumnezeu Apostolul Filip. Acesta apropiindu-se și lipindu-se de căruța boierului, i-a zis: „Înțelegi oare ce citești?” El a răspuns drept: „Cum voi putea înțelege, de nu mă va povățui cineva?” Atunci Filip deschizîndu-și gura sa, a început din locul acela al Scripturii a-i vesti pe Iisus... după care eunucul a crezut și s-a botezat (F. Ap. 8 26—40). Ei bine, poate dispune fiecare om de luminarea Sfîntului Duh, Care împărtășește Darurile “fiecăruia precum voiește?” (1 Cor. 12 11).

Cei care fără Sf. Tradiție tălcuiesc Scripturile după capul lor, unde-i literal alegoric și unde-i alegoric literal, sînt asemenea celor

ce dorm și toate halucinațiile din somn le socotesc drept fapte reale. Cu drept cuvânt putem spune clar, că: cei care au lepădat Sf. Tradiție, au pierdut cheia adevăratului înțeles al Sfințelor Scripturi și rătăcesc groaznic.

— *Curioșii*: Noi, cu toate câte le înșirați voi, totuși, respingem tradiția, nu vrem să recunoaștem cărțile în care se descriu viețile Apostolilor, Sfinților Păstori ai Bisericii, Mucenicilor, Cuvioșilor, Dreptilor... noi sîntem contra minunilor care sînt scrise în ele...

— *Credinciosul*: Asta-i ruperea cea mare a voastră din Trupul lui Hristos! Asta-i primejduirea și pierzarea voastră vremelnică și veșnică.

Vorbind noi chiar și numai după Sf. Scriptură, mai întîi Biserica, privește viețile Sfinților, izvoare de adevărată credincioșie și viețuire morală. Al doilea, ea nu oprește a pune înaintea creștinilor viața Sfinților spre o cât mai bună zidire sufletească. Aici, în Sf. Scriptură, se descrie: jertfa bine plăcută lui Dumnezeu adusă de Abel, plătind aceasta cu viața sa. Dreptul Abel, după greșala lui Adam, a purtat întîiul chip al Mîntuitorului: feciorelnic, că aducînd jertfă bună Domnului, mai înainte de a se însoți, a murit ucis de fratele său Cain; Preot, că a adus lui Dumnezeu jertfele cele mai bune; Mucenic, că pentru adevărata cinstire, a fost omorît (Feric. Augustin, ș.a.).

Aici — în Sf. Scriptură — ni se descrie condamnarea la moarte prin ardere în cupotrul înșeptit ars a celor trei bine credincioși tineri Israeliți în Babilon. De asemenea osîndirea la moarte și aruncarea în groapa leilor a binecredinciosului Prooroc Daniil (Dan. 3; 6; Ist. balaurului și a lui Bel). Suferințele celor șapte fii Macabei cu mama lor Salomeia și a dascălului lor Eliazar (2 Macab. 6; 7), pentru păstrarea legii, și altele.

În Scriptura Sfîntă a Noului Testament, pe lîngă suferințele, crucificarea, moartea, îngroparea și proslăvirea Mîntuitorului, Sf. Ap. și Ev. Luca ne istorisește despre suferințele și mărtirizarea primului Mucenic Stefan, despre omorîrea și îngroparea sa, în Faptele Apostolilor. Apoi ne descrie suferințele Apostolilor, martirizarea unora și despre multele osteneli și suferințe ale marelui Apostol Pavel.

Aici — în Sf. Scriptură a Vechiului și Noului Testament — ni se descrie buna credincioșie cu viețuirea plăcută lui Dumnezeu a multor bărbați Sfinți, aleși, d.p.: Abel, Sit,... Enoh... Noe... Patriarhii: Avraam, Isaac, Iacob-Israil, cei 12, Iosif... Moisi și Aaron... Isus Navi... Samson... Iov... Samuil... David... Proorocii mari și mici, Ilie... Elisei... Iona... Cei 12 Apostoli... Ștefan... Pavel... ș.a. Din toate aceste descrieri vedem clar că Sf. Scriptură nu oprește a pune înaintea credincioșilor viețile Sfin-

ților: Strămoși, Patriarhi, Prooroci, Apostoli, Ierarhi și Presbiteri, Păstori ai Bisericii Sale, Mărturisitori, Martiri, Cuvioși, Drepti și curățiți prin adevărata pocăință.

Dacă anumiți bărbați ai Vechiului Testament se bucură de dreptul păstrării memoriei și anumitele fapte pline de merit săvîrșite de ei, unii chiar cu prețul vieții lor; apoi aleșii Noului Testament au cu atît mai multă dreptate a se bucura de acest drept, cu cît ei sînt răscumpărați cu Sîngele lui Hristos (Mt. 26 26—28; 1 Ioan 1 7; Apc. 1 5—6; 5 9—14; 7).

Că și aleșii Noului Testament au făcut minuni, de asta nu trebuie a ne prinde mirarea. Dacă Dreptii Vechiului Testament au făcut atîtea și atîtea minuni, apoi Dreptii Noului Testament au făcut mai multe și mai mari minuni cu credincioșia lor în puterea Domnului Hristos. Lucrul acesta a fost și este firesc după învățătura Mîntuitorului, Care a zis: „Amin, amin grăiesc vouă: cel ce crede în Mine, lucrurile pe care le fac Eu și acela le va face, și mai mari decît acestea va face... Celor ce vor crede, aceste semne vor urma: în Numele Meu vor scoate draci, în limbi noi vor grăi, șerpi vor lua, și de vor bea ceva de moarte, nu-i va vătăma pe ei. Pe bolnavi își vor pune mîinile și le va fi bine...” (Mc. 16 17—18; Ioan 14 12).

— *Curioșii*: E-e-e! Și apoi, noi care nu vrem să știm de Tradiție și ne ținem numai de Scriptură, oare cum sîntem?!

— *Credinciosul*: Cei care vă țineți de Sf. Scriptură, mărturișiți indirect Tradiția, care a născut Sf. Scriptură. Adeveriți existența Tradiției care spune că în cursul vremurilor Sfinții Părinți au adunat la un loc toate cărțile Scripturilor vechi și noi, canonice și altele necanonice, dar bune și folositoare, într-o carte mare, supranumită „Biblia” sau „Sfînta Scriptură a Vechiului și a Noului Testament”. Toți cei care cugetați a păși dintr-o dată peste 19 secole cu tradiția și istoria lor, la Sf. Scriptură, sînteți asemenea celui ce s-ar ispiți să pună piciorul de la prima treaptă a unei scări pe a 19-a treaptă a scării. Urmarea știți care e: prăbușirea. Cei ce leapădă Tradiția Sfîntă și explică Sf. Scriptură fiecare după capul lui, fără nici o regulă, fără nici o bună pregătire, deviază de la adevărata credință, se cufundă în rătăcire și merg din rătăcire în rătăcire, cum arată clar și realitatea cu sutele de secte potrivnice unele altora. Acelora, ca și saducheilor, fariseilor și cărturarilor, le zice Însuși Mîntuitorul: „Vă rătăciți, neștiind Scripturile nici puterea lui Dumnezeu...” (Mt. 22 29—32; Lc. 20 33—38). „Vai vouă că ați luat cheia cunoștinței (Sfînta Tradiție care lămurește locurile cu greu de înțeles ale Scripturii), voi nu ați intrat și pe cei ce vreau să intre, i-ați oprit” (Lc. 11 52; comp. Mt. 23 14).

— *Curioșii*: Noi încă nu sîntem lămuriți cum s-a putut păstra Tradiția aceea de care spuneți că folosește așa de mult la unirea

creștinilor într-un unic corp al lui Hristos, supranumit Biserica lui Dumnezeu?!

— *Credinciosul*: Bine. Așa cum a rânduit Dumnezeu, Care pururea dorește ca toți oamenii să se mîntuiască, și deci, la cunoștința adevărului să vină — adică să se lumineze pentru a se mîntui de rău (1 Tim. 2 4; comp. Eș. 18 23; Fac. 19; Iez. 18 21—23, 30—32; Dan. 3; 6; 2 Petru 3 9). Vreți iarăși să vă mai spun ceva?

— *Curioșii*: Da. Drept să spunem, nouă încă nu ne intră așa ceva în cap. Noi nu ne pricepem: ce-i cu Tradiția aceea și cum s-a păstrat ea întreagă, nestricată pînă acum!

— *Credinciosul*: Aici e minunea cea mare, că voi nu știți cum și-a luat naștere și cum s-a păstrat întreagă, nestricată Tradiția Sfîntă, și ea luminează puternic întreaga Biserică universală a lui Dumnezeu. Tradiția aceasta de care voi nu vreți să știți și nu vreți să o primiți, ne învață pe noi fiii și fiicele Bisericii lui Dumnezeu, zilnic: cum să săvîrșim cele șapte Taine Sfinte: Botezul, Mir-Ungearea, Împărtășania, Pocăința, Preoția, Nunta, și Maslul; ne învață cum să ne rugăm, cum să postim, cum să credem și să viețuim mai bine, creștinește, cum să lămurim anumite locuri din Dumnezeiasca Scriptură... A-a-a! Sînteți curioși să știți cum s-a păstrat această Tradiție întreagă și curată pînă în prezent? Ascultați: Dumnezeiasca Evanghelie, învățătura curat creștinească — după cum am mai zis — s-a vestit ani de zile numai cu cuvîntul în toată lumea. Sfinții Apostoli și cărturarii viguroasei tinere Biserici Creștine, vegheau sub conlucrarea Sfîntului Duh (Ioan 14 26) întotdeauna asupra învățăturilor Sfinte ce se dădeau și se primeau, să nu se știrbească cituși de puțin din ele. Cu timpul ivindu-se primejdia de a se falsifica, s-au ostenit cu toții a le fixa drept așa și pe cele nescrise. Tradiția aceasta Sfîntă fixată în primele secole, de cei dintii Părinți și bărbați apostolici, de cărturarii Bisericii, de Arhieri luminați, vestiți și de Sfintele Sinoade, o admite și o folosește Biserica lui Dumnezeu. Vreți a ști pentru ce? Pentru că Tradiția, ca și Sf. Scriptură, nu-i supusă evoluției (dezvoltării treptate, sau trecerei prin faze progresive), prin urmare nici schimbării.

Bărbații luminați care au fixat-o în scris, începînd cu Sfinții Părinți: Clement, Barnaba, Ignatie Teoforul, Policarp... de pe la începutul secolului II, apoi: Iustin Martirul, Irineu, Metodie, Lactanțiu, Vasile cel Mare, Grigore Teologul, Grigore Nisis, Ioan Hrisostom, Grigore Dialogul, ș.a. pînă la Sf. Ioan Damaschin, în secolul VIII, sînt oameni foarte mari în credința lor, foarte convinși de adevărul ce l-au fixat în scris: știutori ferm convinși că reprezintă învățătura Mîntuitorului în o așa de mare măsură, încît mulți din ei au fost în stare să-și pecetluiască scrisul lor chiar cu moartea de Martir. Adevărul credinței acesteia, adevărul scrisului Tradiției

acesteia pecetluit cu prețul vieții multor aleși ai Domnului, vor să-l tragă la îndoială unii rătăciți de la dreapta credință, cu pretenții de „pocăiți“ după Evanghelie, etc. etc.

— *Curioșii*: Noi știm una și bună: Scriptura e a tuturor oamenilor și fiecare o poate citi și explica după priceperea lui.

— *Credinciosul*: Sf. Scriptură nu este a tuturor oamenilor, ci e a Bisericii lui Dumnezeu, și numai Biserica conducătoare — Arhieriei și Preoți — o pot explica după rînduiala Sfinților Apostoli și a Sfinților Părinți, tuturor oamenilor dornici de mîntuire, spre folosul lor vremelnic și veșnic. Este știut sigur că Sf. Scriptură este în adevăr „Cuvîntul lui Dumnezeu“ (Ioan 5 38—39; 6 63; Mt. 7 24—29; 13; Lc. 8 4), și unica Biserică Sobornică și Apostolică este Trupul lui Hristos (Mt. 16 18; 28 18—20; Ioan 17 21—22; Rôm. 12 5; 1 Cor. 12 27—30; Efs. 4 4—5, 11—16; 5 23—32; Apc. 21 3, 10). Cuvîntul lui Dumnezeu s-a grăit „tradițional“ și s-a scris „scripturistic“ numai în Biserica Sobornică și Apostolică, adică în trupul constituit al Bisericii ca Așezămînt Dumnezeiesc, așa cum a voit Domnul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul și cum l-a înființat El cu Duhul Tatălui Ceresc prin Sfinții Săi Evangheliști și Apostoli, care au înzestrat Biserica aceasta cu Sf. Tradiție, cu Sf. Scriptură, cu organizația ierarhiei, cu cult Dumnezeiesc și cu disciplină sfîntă.

Așadar, Cuvîntul lui Dumnezeu aparține numai unicei Biserici Sobornică și Apostolică. Este o proprietate a ei, care nu poate fi smulsă hoștește de cei din afară de Biserică, nici interpreta în alte înțelesuri șuchiate, decît numai în acela pe care l-a avut în ea în tot timpul.

— *Curioșii*: Hâ-â-m!

— *Credinciosul*: Biserica drept credincioasă Creștină, Sobornică și Apostolică, dimpreună cu Sf. Tradiție și Sf. Scriptură a Noului Testament, sînt în strînsă legătură de aproape 2000 de ani. Protestantismul ieșit din biserica apuseană cu tradiția ei amestecată cu felurite noutăți și crezii, pentru care s-a și rupt de Biserica lui Hristos Dumnezeu-Omul (a. 1054) „a apărut în lume abia de vreo 400 de ani (1517—1789) (I.B.U. o.c. Vol. IV, pp. 8—104). Celelalte culte sau secte au ieșit din protestantism: Lutheranii lui Luther (†1546), Zvvingliștii lui Zvvingli (†1531), Calvinii lui Calvin (†1564), sînt abia de ieri ori de alaltăieri, ba chiar de azi. De unde, nă rog, au luat aceștia Sfînta Scriptură? Unde au găsit ei Cuvîntul lui Dumnezeu? De unde l-au răpit și apoi și l-au însușit loruși? Biserica lui Dumnezeu l-a primit direct de la Domnul Hristos Dumnezeu-Omul prin grai viu (Ioan 6 63) și de la Sfinții Apostoli care l-au predicat verbal, apoi după zeci de ani au scris parte din el în Biserică și i l-au dat Bisericii spre folosire. Biserica l-a primit și l-a păstrat de-a lungul veacurilor pînă azi cu mare sfîntenie...

— *Curioșii* (se privesc unii pe alții, neștiind ce sa mai zică).

— *Credinciosul*: Pentru păstrarea și continuarea Sfintelor Scripturi, a „Cuvîntului lui Dumnezeu“, au murit martirizați mulți păstori și păstoriți ai Bisericii lui Dumnezeu, nu preinșii predicatori ai protestanților și ai sectarilor s-au jertfit pentru el.

— *Curioșii*: Care, cine a murit din Biserică pentru spărarea Bibliei?

— *Credinciosul*: Ascultați să vă spun: pe la începutul secolului al IV-lea, păgînii idolatrii, sub tiranul împărat Dioclețian, pornesc o înfricoșată persecuție singeroasă asupra Bisericii lui Hristos ca s-o nimicească. Într-un asalt diabolic, pe lîngă faptul că cu înfricoșate torturi, cu felurite armături și unelte chinuiau pe Creștini, au pus în urmărire și cărțile Sfinte, pentru a le distruge. Atunci Creștinii — clerici și laici — le ascundeau și le păstrau cu mare grijă, chiar și cu prețul sacrificării libertății și vieții lor.

1) Episcopul Felix de Tibora — una din provinciile Africii — a fost arestat (303), pentru că păstra cărțile sfinte. Cînd Magistratul i-a poruncit să dea cărțile sfinte, el îi răspunse: „Mai bine prefer să las să ardeți corpul meu, decît să se ardă Sfintele Scripturi“. Atunci Magistratul l-a dat pe mîna proconsolului din Cartago, care-l trimise pretoriului ce era în Africa. Pus în lanțuri, a fost aruncat în temniță. După nouă zile l-au scos, l-au suit într-o corabie și trimis la judecată înaintea împăratului Dioclețian. Patru zile și patru nopți a stat Sfîntul Episcop încărcat de lanțuri și aruncat jos, în fundul corăbiei, fără să mănînce și să bea ceva. Sosind la Agrigen, i se luară lanțurile și-l siliră să declare că are Sf. Scriptură. El a spus drept: „Am Sfînta și Dumnezeiasca Scriptură, dar nu o voi da pe ea vouă niciodată“. Stăruind astfel cu bărbăție în hotărîrea sa, el n-a predat cărțile sfinte cu riscul de a suferi orice. Atunci a fost condamnat la moarte, și i s-a tăiat capul.

2) Citețul Bisericii Creștine, tînărul Timotei, căsătorit numai de 20 de zile, fu pîrît, prins și dus înaintea guvernatorului Tebaidei. Acela îi porunci să aducă cărțile acelea cu care atrăgea pe oameni de la închinarea zeilor la credința cea nouă și adevărată a Creștinilor. Timotei nesocotind porunca împăratească auzită de el din gura acelui guvernator, cu riscul de a suferi orice torturi și chiar moartea, i-a răspuns hotărît: „Eu țin cărțile sfinte în loc de copii. Cu acestea mă întăresc în credință. Prin citirea acestora noi Creștinii sîntem păziți de Îngerii luminați, pe care-i chemăm în ajutor. Prin puterea Dumnezeieștilor cuvinte, pe care le citim din ele, noi Creștinii — cler și popor — ne hrănim sufletește, ne întărim în dreapta credință, ne apropiem și ne unim cu Dumnezeu Cel viu, Izvorul tuturor bunătăților și statornicilor fericiri, ne acoperim cu Darul lui Dumnezeu, scăpăm din pierzare și devenim fii și moște-

nitori ai Împărăției lui Dumnezeu chiar de aici de pe pămînt. Eu iubesc aceste cărți sfinte chiar ca pe niște copii ai mei. Și precum nimenea nu-și dă copilașii săi, foarte iubiți, de bună voie la moarte; așa nici eu nu pot să aduc la batjocorire și distrugere cărțile sfinte dătătoare de lumină!“ Și nici că le-a adus.

Atunci tînărul și luminatul Creștin Timotei a fost condamnat la moarte prin torturile cele mai înfricoșate. Schingiuitorii împlinind porunca guvernatorului, i-au băgat prin urechi piroane înroșite în foc, vătămîndu-i prin aceasta lumina ochilor. I-au legat gîșnele de o roată și i-au pus zăbală, căluș, în gură. L-au spînzurat apoi cu capul în jos, legîndu-i de grumazi o piatră grea, care-l trăgea spre pămînt, înmulțindu-i astfel și mai groaznic durerile legăturilor. Neputîndu-l îndupleca nicidecum, au adus și pe tînăra lui soție, Mavra, care, cu toate momelile păgînului ighemon, rămînînd statornică în dreapta credință creștinească, a fost și ea supusă torturilor. Îi smulseră părul de pe cap. I-au tăiat degetele de la ambele mîini ca să nu se mai poată însemna cu Sfînta Cruce. Au aruncat-o apoi într-un cazan cu apă clocotită. ... Amîndoi tinerii soți au suferit toate chinurile fără a preda păgînilor sfintele cărți. Mai pe urmă pe amîndoi i-au răstignit pe cruce, față în față. Astfel ținuiți și spînzurați pe cruce, amîndoi tinerii și binecredincioșii soți, după nouă zile și nouă nopți de chinuri grele, și-au dat Sufilete lor în mîna lui Dumnezeu în ziua de 3 Mai, cînd se și prăznuiesc de Sfînta Biserică.

3) După ce ighemonul Faustin a muncit pe Sf. Mucenic Teodul, i-a poruncit acestuia să aducă cărțile creștinești la judecată. Sfîntul i-a răspuns: „Dacă a-și fi știut că, cunoscînd tu deșertăciunea închinării idolești o vei lepăda și vei voi a te întări în adevărul dreptei credințe, apoi ți-aș fi adus cărțile proorocești și apostolești; dar de vreme ce te știu că gîndești vicleșug, de aceia nu-ți voi da în mîini Dumnezeieștile daruri“. Faustin zise: „Nu te voi cruța, zdrobindu-ți trupul și dîndu-l fiarelor spre mîncare, dacă nu mă vei asculta de grabă“. Sfîntul răspunse: „Iată, trupul meu stă înaintea muncilor, iuștește-te asupra lui cum voiești, și muncește-l mai cumplit decît îngrozirile cele grăite de tine; dar eu nu voi da păgînilor spre batjocoră sfintele cărți“. Astfel, neînduplecîndu-se a aduce la judecată sfintele cărți spre distrugere, a fost aruncat și înecat în mare cu mîinile legate la spate și cu pietre grele legate de grumaz, împreună cu Diaconul Agatapod, în 5 aprilie, anul 300 d.Hs.).

4) Dar nu numai Episcopii, clericii și bărbații Creștini apărau cu prețul vieții lor Dumnezeieștile Scripturi; ci și Creștinele: femeile și fetele. În vremea aceea de groaznică prigoană, cînd fiorosul împărat Dioclețian a oprit sub pedeapsă de moarte de a mai păstra cineva Sfînta Scriptură, trei fete tinere: Agapia, Hionia și Irina,

deși părinții lor erau păgini idolatri, ele se hotărîră să scape multe cărți sfinte de la distrugere prin ardere. În acest înalt scop creștinesc și duhovnicesc, ele s-au apropiat de persecutori și cumpărară mai multe volume de Sfinte Scripturi, pe care le-au ascuns în Acviliu din părțile Tesalonicului, unde locuiau. În anul următor (304), au fost descoperite, prinse și aduse înaintea lui Dioclețian.

După mai multe cercetări, văzînd statornicia lor în dreapta credință, le-au aruncat în temniță și apoi le-au dat pe mîna guvernatorului păgin Dulcețiu. Acela, după ce cercetează din nou și necăjește pe Sfintele fecioare Creștine ca să jertfească idolilor, văzîndu-le statornice în credință, începe a le ispiți despre Sfintele Scripturi, să-î spună lui unde sînt, spre a le ridica și arde.

— Cine v-a îndemnat pe voi să ascundeți așa de îndelungat timp acele Scripturi ale voastre?

— Irina: Dumnezeu Cel A-tot-Puternic este Care ne-a poruncit să-L iubim chiar cu pierderea vieții noastre. Iată pentru ce ne lăsăm noi mai bucuroase să fim arse de vii, decît să vă dăm Sfintele Scripturi, sau să trădăm lucrurile lui Dumnezeu.

— Dulcețiu: Mai știa cineva că voi ați luat și ați ascuns acele cărți?

— Irina: Nu știa nimeni. Numai Unul Dumnezeu, pentru că Lui nimic nu-I poate fi ascuns. Nici chiar servitorii noștri nu puteau să știe. Am lucrat în așa fel, ca să nu știe nimeni, ca să nu fie declarate.

— Dulcețiu: Cînd v-ați întors din munți — unde v-ați ascuns de frica noastră — citeați voi din Scripturile acelea în prezența cuiva?

— Irina: Fiindcă le țineam ascunse cu mare îngrijire, fără a îndrăzni a le transporta aiurea, simțeam o durere foarte mare, pentru că nu le puteam citi ziua și noaptea, așa cum aveam noi obiceiul a le citi înainte de darea acelei porunci împărătești pentru stringerea tuturor cărților sfinte și distrugerea lor.

Dulcețiu văzînd statornicia Irinei, cît și a surorilor ei, a condamnat-o la moarte și au ars-o de vie, ca și pe surorile ei, în 5 aprilie, a. 304).

5) În același timp Diaconul Martir Euplus, a intrat în sala de judecată cu Dumnezeiasca Evanghelie în mînă, deși imperiala poruncă interzicea păstrarea și folosirea Sfintelor Scripturi. Fiind întrebat de ce n-a predat Scripturile autorităților, Diaconul a răspuns: „Pentru că sînt Creștin și pentru că sînt oprit să le predau. Prefer să mă torturați și să mă omoriți, decît să le predau. În ele este viața veșnică. Cine le predă, pierde viața veșnică. Ca să n-o pierd, prefer să-mi dau viața mea pentru ele“. După aceia a fost martirizat.

6) Un alt înflăcărat Creștin, Hermes, zicea judecătorului păgin, care-i impunea să predea Sfintele Scripturi: „Chiar dacă ți-ași preda toate cărțile Sfinte, și n-ar mai rămînea nici una din ele în toată lumea, fiii moștri amintindu-și Tradițiile părintești, însuflețindu-se puternic de rîvna mîntuirii lor, ar face la loc mai multe volume, și ar învăța cu mai multă ardoare teama respectuoasă pe care o datorim Domnului Hristos“ (Vezi pe larg D.Ag. o.c. pp. 286; 831—2; 16—19; „Ortodoxia“, a. 1954, pp. 14—15).

Din aceste locuri citate și multe altele pe care nu le putem înșira acum, reiese destul de limpede că Biserica aceasta unică Sobornică și Apostolică a lui Dumnezeu, a păstrat și păstrează încă de-a lungul celor 19 secole, Sfintele Scripturi, și nu protestantismul care nici n-a existat vreo 15 secole, și cu atît mai mult puhoiul de secte ivite de alaltăieri, de ieri și de azi. Ereziile acestea au găsit Sfînta Scriptură în Sf. Biserică. Din Sf. Biserică au luat-o toți aceștia. Biserica are tot dreptul a spune tuturor organizațiilor protestante și sectare oricînd cuvîntul Apologetului Tertulian: „Scriptura și Credința adevărată aparțin Bisericii, care le-a primit de la Apostoli și ei de la Domnul Hristos. Noi comunicăm cu Bisericile Apostolice. Noi sîntem moștenitorii Apostolilor. Cine sînteți voi? Și ce căutați în averea Bisericii, nefăcînd parte din ea? Întrebuîntînd voi Sf. Scriptură (luată din Biserica lui Dumnezeu, pe care toți o huliți), voi vă însușiți pe nedrept un bun străin“ (De praescription haereticorum, 37).

— *Curioșii*: Cuvintele acestea ne silesc mai, mai să credem că ar trebui și Tradiția, că și Tradiția ar fi ajutătoare și folositoare mîntuirii Sufletelor. Nicidecum însă nu putem a crede că ea este mama Scripturilor.

— *Credinciosul*: Cum să nu fie Tradiția mama tuturor Scripturilor, cînd în Biserica Vechiului Testament credincioșii, ca: Abel, Sit, Enoh... Noe... Melhisedec... Patriarhii: Avraam, Isaac, Iacob, cei 12, Iosif... și alții mulți aleși ia Domnului, s-au călăuzit, alimentat, luminat și mîntuit numai cu ajutorul Tradiției verbale. Cum nu-i Tradiția mama Scripturilor Vechiului și Noului Testament cînd Scripturile Vechiului Testament au început a fi scrise de iluminatul Moisi după tradiție abia după vreo 4000 de ani? Cum nu-i Tradiția mama Scripturilor Noului Testament, cînd acestea s-au scris pe scurt după ea, abia la zeci de ani după formarea și creșterea Bisericii Creștine? Cum să nu credeți că Tradiția e mama Scripturilor, cînd totdeauna în cursul celor vreo 1900 de ani, Biserica vie s-a condus și se conduce după Tradiție, după ea își face rugăciunile, anumitele rînduiri minunate și ceremonii în slujbele sărbătorilor, posturilor, își săvîrșește Sfintele Taine și își lămurește locurile umbroase sau tainice ale Dumnezeieștilor Scripturi. Multe

locuri tainice ale Dumnezeieștilor Scripturi, d.p.; Vedenia lui Avraam (Fac. 15), spinul dorințelor a împărăți peste copaci (Jud. 9), Iona în pîntecele chitului (Iona 1—4; Mt. 12 40), pildele cu: semănătorul, grîul și zizaniile, grăuntele de muștar, aluatul, comoara ascunsă, mărgăritarul, năvodul (Mt. 13), vameșul și fariseul, fiul risipitor, oaia pierdută, drahma pierdută, fecioarele înțelepte și nebune, talanții, vedenia lui Petru (F. Ap. 10 9...), și altele multe nu le putem lămuri cum se cade decît numai cu ajutorul mamei sale, adică cu Sf. Tradiție.

Ia spuneți-mi: care e mai întîi și mai mare: casele, palatele, catedralele, mașinăriile ce aleargă rapid pe ape, pe pămînt, prin aer... feluritele aparate... ori mintea oamenilor din care au ieșit acestea toate, adică care le-a plănuțit și construit? Așa-i că mintea e mai întîi de acelea, mai prețioasă, mai mare și că este mama tuturor acelorora? Apoi iacă așa și aici, Sfînta Tradiție, care a creat mai întîi și din care s-a născut Sf. Scriptură, e cu adevărat mai mare, e mama Sfîntei Scripturi. Cine susține contrariul, nu-i om sănătos la minte și la Suflet.

— *Curioșii*: Dovezile acestea sînt zdrobitoare!

— *Credinciosul*: Trebuie să știți ceva și mai mult despre Sfînta Tradiție.

— *Curioșii*: Și ce anume?

— *Credinciosul*: Sînt unele Tradiții așa de adînci și tainice, că nu putem afla unele taine nici în Sf. Scriptură, nici în istoriile țării sau ale lumii. Și totuși, ele au un adînc înțeles tainic, care nu se poate cunoaște bine decît numai atunci cînd se descoperă și se vede lămurit. Vreți un exemplu? Iacă am să vi-l dau.

În Biserica Domnească din Curtea de Argeș, era o tradiție necunoscută de nimeni în vremurile noastre, însă se respecta de toți Preoții Liturghisitori. „În ziua cînd se făcea pomenirea morților — mărturisirea după descoperirea acelei taine chiar Preotul locului — era tradiția ca pomenirea să nu se facă la locul obișnuit“. Astfel, cînd Preotul ieșea din Sf. Altar, mergea pînă în mijlocul Bisericii, ocolea la stînga (spre dreapta Bisericii) și acolo făcea pomenirea. Pentru ce se făcea acolo? Nimeni nu știa. O făcea că așa apucaseră din bătrîni. Așa făcuse Preotul dinaintea mea, acela ca altul dinaintea lui, ș.a.m.d. Pomenirea aceasta se făcea exact pe locul unde erau mormintele voievozilor, ctitori ai Bisericii, repausați în sec. 14. Făcîndu-se săpături adînci în interiorul Bisericii, s-au descoperit acolo, sub locul acela tradițional, mormintele și sarcofagiile bătrînilor voievozi Basarabi, pe care nimenea nu le știa însă. Tradiția le păstra în taina sa.

Vedeți? Tradiția aceea, deși se părea că nu are nici un rost, primește la timpul rînduit de sus, prin descoperire, un adevăr care se păstra perfect de istorie sub tainicul vâl al Tradiției.

Așa-i și cu multele și feluritele taine ale Bisericii spirituale și materiale, cu multe obiecte, veșminte, cele 7 laude, cele 7 Taine, ceremonii, și mai ales Dumnezeiasca Liturghie. Toate, toate sînt înveșmîntate sau acoperite cu niște minunate și foarte strălucite taine, în care nu putem pătrunde numai cu Sf. Scriptură a Vechiului și Noului Testament, care-i numai un foarte scurt rezumat al Sfîntei Tradiții; ci numai cu ajutorul acesteia.

— *Curioșii*: Acum încep a ni se deschide și nouă ochii, pentru a prețui și folosi și Tradiția.

— *Credinciosul*: Altfel nu puteți veni la adevăr, nu puteți reîntra în Biserica lui Dumnezeu, nu puteți a redeveni mădulare vii ale lui Hristos, nici fii și fiice ai luminei, ai zilei și ai lui Dumnezeu. După cum Biserica și școala se ajută și se completează una pe alta în luminarea poporului; așa și Dumnezeiasca Scriptură cu Sf. Tradiție se completează în lucrarea mîntuitoare Sufletelor, în călăuzirea lor pe calea vieții și a mîntuirii, la Patria Cerească, la Dumnezeu Izvorul tuturor bunătăților și statornicilor fericiri vremelnice și veșnice.

— *Curioșii*: Din cele ce ne-ați spus, vedem că Tradiția e o puternică aripă dată de Dumnezeu oamenilor pentru redobîndirea fericirii vremelnice și veșnice. Acum dorim a ști: ce este Tradiția, și unde se află ea cuprinsă?

— *Credinciosul*: Sfînta Tradiție sau Sf. Predanie, este învățătura dată de Dumnezeu prin viu grai omenirii prin aleșii Săi, adică Bisericii Vechiului și Noului Testament. Sf. Tradiție cuprinde descoperirile Dumnezeiești mai pe larg. O parte din ele au fost spicuite, fixate mai prescurtat, scrise, adunate și puse în Sf. Scriptură. Sf. Tradiție este viața Bisericii lui Dumnezeu, este viul curent al Bisericii Lui. Sf. Tradiție se află scrisă în următoarele cărți:

1) Scrierile Părinților Apostolici.

2) Hotărîrile Sinoadelor ecumenice, în frunte cu „Simbolul Credinței“ sau „Crezul Creștinesc“, alcătuit în Sinoadele universale din Nicheia (325) și din Constantinopol (381).

3) Scrierile Sfinților Părinți și Dascăli patristici.

4) În cărțile de slujbă bisericească și în feluritele rînduiri sfinte ale Bisericii lui Dumnezeu, care sînt foarte trebuitoare mîntuirii Sufletelor... (Vezi și I.C.O. o.c. pp. 28—29).

Prin această adevărată Tradiție ne trezim, ne înviorăm, trăim, progresăm, ajungem la Dumnezeu, Izvorul adevăratei vieți.

— *Curioșii*: De acum nu mai putem zice nimic.

Credinciosul : La Sf. Tradiție ne trimite Însuși Sfântul Duh Dumnezeu prin cuvintele inspirațiilor Săi, zicînd: „Ia aminte poporul Meu la Legea Mea, plecați urechea voastră la cuvintele gurii Mele. Deschide-voi în pilde gura Mea. Am să vestesc cuvinte adînci din trecut. Vă vestesc cite am auzit și am aflat, și cite părinții noștri ne-au povestit nouă. Nu le vom ascunde de copiii lor; ci vom vesti neamului ce vine: slava și puterea Domnului și faptele Lui cele minunate. El a ridicat mărturie în Iacob, și a pus Lege în Israil. El a poruncit părinților noștri să le vestească copiilor lor, ca să știe neamul ce vine, și copiii ce se vor naște să le povestească copiilor lor, pentru a-și pune nădejdea în Dumnezeu spre a nu uita lucrurile Lui, și să păzească poruncile Lui...” (Ps. 77 1—7). Și în alt loc: „Întreabă pe tatăl tău, și va spune ție, și pe cei bătrîni și-ți vor povesti ție” (2 Lege 32 7).

Tradiția Sfîntă ne arată: viața, activitatea, luptele pînă la sacrificiu ale Sfîntilor 12 Apostoli și a celor 70 de ucenici, care nu se află în Sf. Scriptură. În ea ni se istorisește despre martirizarea milioaneilor de mărturisitori ai Credinței Creștinești în felurite forme groaznice și despre viețile minunate ale Cuvioșilor Părinți, Sfîinți, Drepti și altele multe care ni s-au păstrat într-însa. Așadar, Sfînta Tradiție e un minunat izvor de credință, de îndreptare și de minuire Sufletelor.

— **Curioșii :** De acum sîntem convinși de marile foloase ale Sfîntei Tradiții. O vom folosi și noi în legătură cu Sf. Scriptură, și sperăm că ne vom rezidi sufletește pietre vii în unica Biserică Sobornică și Apostolică a Mintuitorului nostru Iisus Hristos. Amin.

315) Mi-am cerut moartea în necazuri? (§)

§) **MOARTE, UNDE EȘTI?** Un moșneag se întorcea de la pădure cu o sarcină grea în spate. Era bătrîn, slab și fără de putere. Locuința sa era departe și drumul obositor. Mergea foarte greu. Piciorarele îi tremurau și un năduf îi oprea respirația, și tușea, tușea, pînă se îneca. După o bucată de loc, lăsă să-i cadă sarcina cu vreascuri din spate, văietîndu-se, și strigă oftînd: „Moarte? Moarte, unde ești? Oh! De-ar mai veni și moartea aia să mă ia, că tare m-am mai săturat de atîta chin! Doamne, Doamne, trimite moartea să mă ia...”. Atunci deodată, ca din senin, îi apare în față o namilă hîdă, un schelet numai din oase înșirate, cu o coasă mare în mînă, cu secure la șold și cu o traistă cu felurite instrumente în spate. „Iată-mă, ai nevoie de mine? Ești gata, ca să-ți i-au Sufletul? Tu ai dorit și ai cerut moartea! Iată-mă!” Cînd văzu moartea în față, moșneagul s-a înfiorat de groază, pînă în măduva oaselor. „Uite dragă moarte care e necazul pentru care te-am chemat. Eu sînt

bătrîn, puterile-mi sînt slăbite, și nu are cine-mi ridica sarcina asta s-o pui în spate, ca s-o duc acasă, pentru a mă folosi de aceste lemne...”.

Cam asta-i povestirea marelui cugetător Tolstoi, dar sub haina ei hazlie se ascunde un mare și adînc înțeles al conservării vieții omenești. Moșneagul cheamă moartea să vină ca să-l ia. Moartea vine și i se arată. Moșneagul însă în dragostea lui de viață, înăbușită de chin pentru o clipă, își ridică glasul înviorător, arătînd că nu dorește moartea; ci viața. Pe moarte moșneagul o pune la lucru, rugîndu-o să-i ridice sarcina.

De aici învățăm că nu-i bine creștine să-ți rogi moartea. Dumnezeu ți-a dat viața să o trăiești și tot El îți va cere viața sau Sufletul tău cînd va vrea El, nu cînd vrei tu. Ați cere moartea mai înainte de a fi trimisă, înseamnă a trece peste voia lui Dumnezeu, a te răzvrăti contra Creatorului tău. Deși necazurile copleșesc pe om, totuși, să lupte contra lor cu bună chibzuială și încredere în Dumnezeu, și va ieși biruitor. Înaintea necazurilor, relelor, vrăjmășiilor și a strîmtorărilor ce nu se pot înlătura, trebuie să ne formulăm răbdare puternică, fiindcă îndelunga răbdare e cea mai frumoasă virtute creștinească și roadă a Duhului Sfînt (Gal. 5 22). La aceasta ne îndeamnă Mintuitorul, zicînd: „Cel ce va răbda pînă în sfîrșit, acela se va mîntui”. Și Apostolul: „Frații mei, luați pildă de patimă rea și de îndelungă răbdare pe Proorocii care au grăit în Numele Domnului. Iată, fericim pe cei ce au răbdat. Răbdarea lui Iovați auzit și sfîrșitul Domnului ați văzut; căci Domnul este mult milos-tiv și îndurat...” (Iac. 5 10—11; Iov 1; 2; 42).

316) Am zis că copiii se botează în zadar cînd sînt mici, că n-au nici un păcat?

317) Am făgăduit cuiva ceva cu jurămint, gîndind în acelaș timp să nu împlinesc făgăduința dată? N-am împlinit făgăduința dată după rînduierile duhovnicești, la Sf. Botez sau la primirea vreau dregătorii bisericești și obștești? Am făcut făgăduințe bune înaintea lui Dumnezeu la vreo strîmtoare, grea cumpănă, sau cînd eram mai aproape de Dumnezeu și apoi le-am călcat? Am făgăduit a da: Sfînte Slujbe, bani, Liturghii cu prescuri, vin, lumînări, veșminte, obiecte bisericești, case, pămînt, averi... la Sf. Biserică, la Schituri și Mănăstiri, a îmbrăca și ajuta pe călugări, pe săraci, lipsiți, neputincioși... și n-am dat nimic, călcîndu-mi astfel făgăduința? (Vezi „Ogînda Duhovnicească” pp. 393—792, de autor).

Ei (diavolii) rețin acolo pe toți care au păcătuit astfel prin felurite devieri de la dreapta credință, pentru a-i prăbuși în infern. Cei ce au revenit la dreapta credință Creștină Ortodoxă, pocăindu-se

cu amar ca Sf. Ap. Petru de apostazia sa, dacă au cu ce se plăti, scapă; iar cei care nu au cu ce cumpăni, sînt aruncați jos în muncile iadului. Sufletul Teodorei aflîndu-se nevinovat de păcatele arătate mai sus, pleacă și de acolo fără a mai da ceva. Boierul drăcesc, goaznic de minios pentru scăparea Sufletului de la vama lui, tăbărăște asupra dracilor lui bătîndu-i cumplit.

FERICIREA BINECREDINCIOȘILOR ÎN RAIUL CERESC

- 1) Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt, Treimea cea de o Ființă și nedespărțită, stînd pe Tronul Slavei Dumnezeirii Sale.
- 2) Sfinții patru Evangheliști: Matei, Marcu, Luca și Ioan, cu cei patru viețuitori înaripați, cu chip de: om, leu, vițel și vultur.

3) Mulțimea Serafimilor stînd în fruntea tuturor cetelor îngerești, preamăresc neîncetat pe Dumnezeu, cîntînd: Sfînt, Sfînt, Sfînt Domnul Savaot..." (Is. 6 2—3; Apc. 4 8—11; 5 11—14).

4) Stăpînitorul veacului acestuia, diavolul, conduce din întuneric sepie păgînismului și a puzderiilor de secte, care încontinuu atacă pe toate căile unica Sfîntă Sobornică și Apostolică Biserică a lui Dumnezeu.

5) Biserica spirituală a lui Dumnezeu + cler și popor — însuflețită și împuternicită de Duhul Tatălui Cereșc, luptă cu multă bărbăție, tărie, curaj și succes asupra gadinei infernale.

6) După trecerea din viața pămîntească, Sufletele luptătorilor mărturisitori ai drepte și pravoslavnicei credințe, grijiți duhovnicește, se duc de Îngeri în Raiul plin de fericire. Acolo ei se veselesc pururea.

7) Sus, deasupra Raiului pămîntesc, în Raiul Cereșc, ni se înfățișează mulțimea Ierarhilor, Preoților, Cuvioșilor și Cuvioaselor și a tuturor mărturisitorilor, cari au luptat cu mult succes pînă la sacrificiu, pentru mărturisirea adevărurilor Dumnezeiești și apărarea drepte credințe creștinești în lumea aceasta trecătoare.

PEDEAPSA ÎN IAD A ÎNVĂRĂJBITORILOR, ERETICILOR ȘI VRĂJMAȘILOR ORTODOXIEI

Chipul de față ne arată groarnicile torturi în iad, în iazărul de foc vecinic, a învrăjbitorilor, dezbinătorilor, ereticilor și a vrăjmașilor drepte credințe creștinești. Învrăjbitorii, asemenea lui Ahitofel și mai mult asemenea diavolului, bîgînd ziza-

nie între păstoriți și Păstorii lor, printre unii poporeni și clerici, contra adevărurilor drepte credințe, în familii, între frați și bunii prieteni, provocând uriciuni și vrăjmășii, se sortesc de vii muncilor iadului. Aceia s-au văzut spinzurați de limbi, asemenea cărnurilor din măcelărie. Diavolii îi bat groaznic cu săbii de foc. Vai femeilor limbute, bărbaților mueratici, care cu limbuția lor contra porun-cilor Dumnezești, sfaturilor bisericești și rinduielilor sfinte din Creștinism, bagă zizanii în lume, că groaznice și veșnice munci îi așteaptă!

Cei ce au făcut dezbinări contra drepte credințe sau sfișieri, se văd tăiați de draci, vărsindu-li-se măruntaiele. Cum au făcut ei în Biserica lui Dumnezeu, așa li se face și lor de îngerii cei răi! Ereticii, care asemenea coadei balaurului apocaliptic au tras pe unii creștini slabi din cerul Bisericii lui Dumnezeu, în prăpăstiile rătăcirilor, în brațele spiritelor rătăcitoare, lăsindu-se decapitați adică fără Capul lor Hristos, în infern sînt și ei decapitați. După măsura cu care ei au măsurat, văd pururea măsurindu-li-se și lor. Asemenea și cel cu picioarele tăiate! Vai! Ce jalnică priveliște! Tot acolo în iazărul cel de foc, se văd muncindu-se groaznic toți vrăjmașii drepte credințe creștinești, toți aceia care au atacat, clevetit, ponegрит, judecat, osîndit și discreditat în lume pe zeloșii Preoți ai Domnului! Unii spinzurați de limbi, bătuti de draci și arși la picioare cu flăcări de foc; iar alții cufundați pînă la gît în flăcările iazărului, în care se muncesc pururea ...

A stinge vrajba dintre oameni
A face traiul mai senin,
Accasta-i nobila chemare
A ficcării bun creștin!

**CLEVETITORII, ÎNVĂRĂJBITORII... SÎNT FOII, CI-
POII DIAVOLULUI.** Foiile aceia demonici umplindu-se de felurite aere infernale, ale: mindriei, îngîmfării, pismuirii, zavistiei urii, grăirii de rău, ponegririi, luării în ris, întrebărilor viclene, feluritelor beții, spiritului sfadnic și ocăritor... aprinde focul infernal al certurilor, care au adus și aduc groaznice prăpăduri în lume și în Creștinism. Foiile aceia sînt asemenea vijeliilor puternice, uraganelor, care despoaie și distrug în calea suflului lor tot ce nu-i bine îndădăcinat, viguros și întărit.

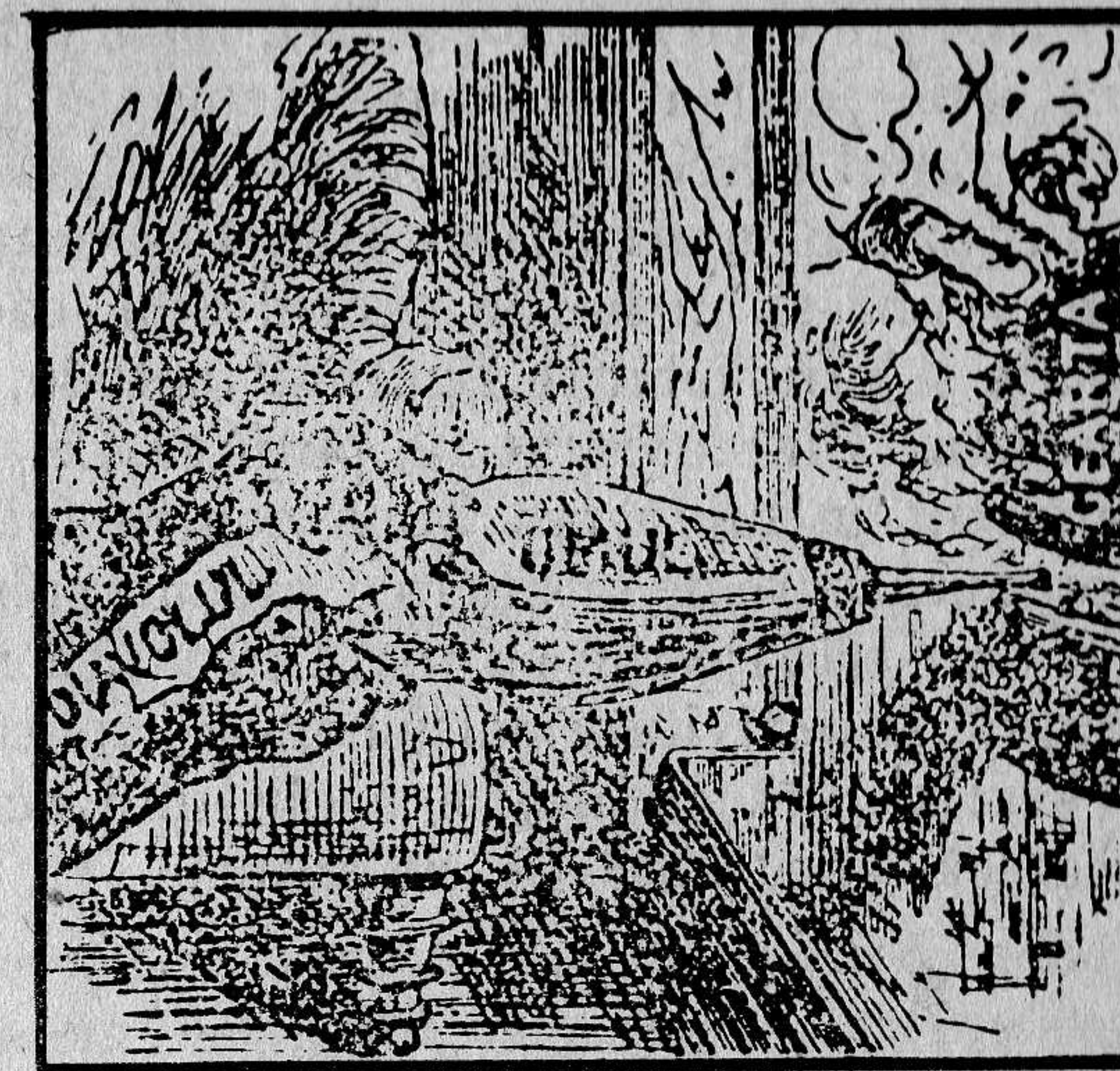
Niște astfel de foi s-au făcut păstorii vitelor lui Avraam și Lot, păstorii Gherarilor, fiii lui Laban, Israeliteanul cîrcotaș, fiul Șelomitei, Israelitenii, Iuda și Israil... potrivnicii Profetilor trimiși ai lui Dumnezeu (Foc. 13 7-10; 26 20; 31 36; Eș. 2 13; Lev. 24 10-11; 2 Lege 1 12; Osia 4 1; 2 Imp. 19 41-43; comp. 3 Imp. 12; 2 Paral. 10; 11; 1 Imp. 18 17-18; 2 Paral. 24 17-21; 3 Imp. 22

8-28; 2 Paral. 36 15-16; Ier. 20 7-13; 18 18-23; 11 18-23; 17 13-18).

Fariseii, cărturarii, saducheii, Irodianii și căpeteniile Iudeilor, s-au făcut tot atîtea foi diabolice ai diavolului, aprinzînd acesta prin ei focul infernal al certurilor înfocate de ură ucigașă contra Mintuitorului. Niște astfel de foi demonici și-a făcut diavolul din Iudei, păgîni și eterodocși, cu care au suflat și suflă mereu asupra Bisericii lui Dumnezeu, dar pretutindeni și întotdeauna au ieșit și ies: înfrinți, rușinați și bătuti.

Astfel de foi demonici și-a făcut diavolul, din toți cei deviați la: schismatici, eretici, rătăcirii sectare, mozaism, mahomedanism, ateism... a) Luptînd satanic pentru discreditarea și distrugerea drepte credințe creștinești, a clerului și a binecredincioșilor Creștini; b) Urlînd și criticînd orice propoveduire și vorbire despre Dumnezeu, Religie Sfîntă, despre dreapta credință și viețuire creștinească; c) Susținînd că nu există: Dumnezeu, Îngeri, Suflul, draci, Judecată particulară și generală, răsplătirea faptelor după moarte, nici Rai, nici iad; d) Că odată cu moartea noastră toate mor; e) Că Dumnezeu ne-a dat uitării; f) Că toate, toate religiile sînt bune (ca și cum ar zice că: toate ciupercile, bureții, buruenile și vietățile produse din pămînt, ar fi bune de mîncat fără a le mai alege și verifica); g) Crezătorii și susținătorii orbește ai calendarului Iulian, rămas în urma calendarului ceresc cu 13 zile din anul 325-1924; deci în minciună... mai mult decît la: adevăr, dreapta credință, la Dumnezeu și la învățăturile Sfintei Lui Biserici.

Niște astfel de foi sau foale demonice, își făurește diavolul din ușuraticii sau idolatrizații în felurite forme: creștini sau creștine numai cu numele, care clevetesc, discreditează, ponegresc și luptă demonic asupra Păstorilor și păstoriților zeloși și activi ai Bisericii lui Dumnezeu, cu scopul satanic de a-i încurca și opri pe loc din lupta cea bună.

Chipul de față ne arată pe diavolul făcînd din ușuraticii oameni și femei un fel de foi demonici ai săi, prin care aprinde focul infernal al certurilor desbinărilor, devierilor de la dreapta credință creștinească, rupe-rilor din Trupul (Biserica) Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul.

Niște astfel de foi mulți, mici și mari, au suflat și asupra celui ce scrie acestea, cu scopul demonic de a-l îngheța, ori a-l topi... cu scopul bestial de a-l readuce la tăcere... Dar preamărit să fie Mîntuitorul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, Care a conlucrat împreună și cu noi în ogorul Său, căci cuvîntul propovedit oral, scris și prin felurite figuri și metode, l-a adevărit prin semnele ce urmau! Binecuvîntat fie pururea Cel ce ne-a împuternicit pînă în prezent în lupta cea bună contra foilor demonici sau a zizaniilor producătoare de întunerice, atacuri spirituale, lovituri și îndurerări... în Care nădăjduim cu toată tăria, că ne va ajuta să ducem această luptă și activitate misionar-apostolică la bună desăvîrșire. Amin (Vezi și altă explicație a clișeului acestuia în „Oglinda Duhovnicească”, pp. 3283—4, de autor).

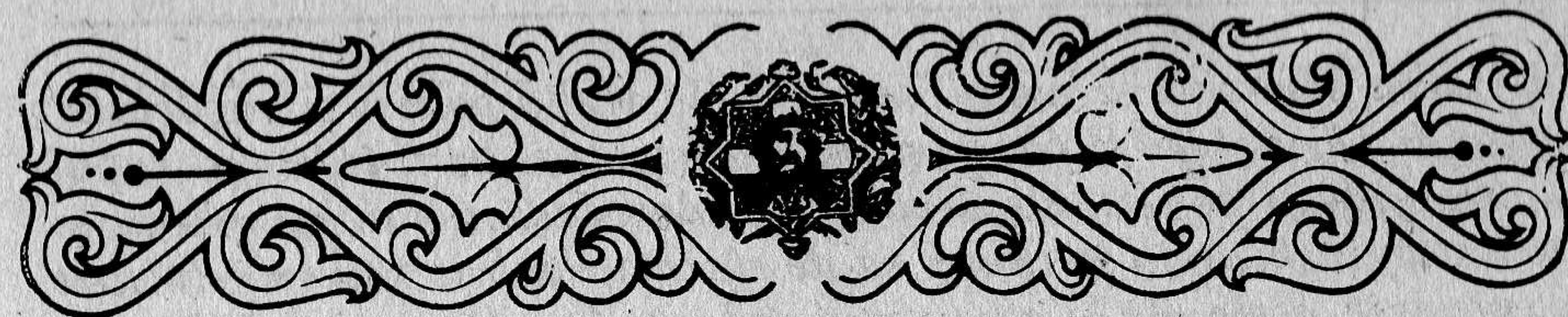

Mîntuitorule... eu n-am decît suspine
Și bietul Suflet fără zel,
Azi s-ar aprinde pentru Tine
Dar... nu-i ce să mai ardă-n el...

Însă, eu știu că Tu mai poți aprinde
Cenușa Sufletelor reci,
Cînd cu suflarea Ta fierbinte
Spre ele milostiv Te-aplecî.

Cu marea Ta milostivire
Mai suflă iar în stinsu-mi jar,
Mai este poate vr-o scînteie
Și poate... s-o aprinde iar...

Amin.

VAMA a 20-a, A NEMILOSTIVIRII, CRUZIMII ȘI A ÎNVÎRTOȘĂRII INIMII

lergînd cu repeziciune înainte pe calea văzduhului, am ajuns la vama nemilostivirii, cruzimii și învîrtoșării inimii. Întrebătorii vămii aceleia erau amarnic de iuți, și boierul lor drăcesc era foarte cumplit, suflînd cu nemilostivire și mare iuțime, asemenea focului infernal. Acel boier drăcesc se mai arăta foarte uscat și obosit, ca de-o lungă și mare boală, plîngîndu-se singur de răutatea lui, gemînd ca un bolnav și făcînd chipuri ca cei ce au patimile nemilostivirii și asprimii. El mai arăta semnele ce sînt siliți a le face la patimile lor cei lipsiți, săraci, întemnițați, bolnavi și altfel de necăjiți în ticăloșia și mizeria lor. Acolo îndată s-au pornit asupra-ne vameșii aceia ca furnicile să ne cuprindă și să ne tragă jos în iad... La vederea acelor slutenii infernale, mi-am adus aminte de hotărîrea Dumnezească contra acestui păcat ucigător de oameni și pustiitor de lume, din rugăciunea Domnească „Tatăl nostru”: „Și ne iartă nouă greșalele noastre, precum și noi iertăm greșelilor noștri...”. Și de cuvîntul Mîntuitorului: „De nu veți ierta oamenilor greșelile lor, nici Tatăl vostru Cel din Ceruri nu vă va ierta vouă greșelile voastre...”. Și de mustrarea pe care Domnul o face robului nemilostiv, care, după ce fusese iertat de cei 10.000 talanți ce datora, el gîtuiește pe un datornic al său ce-i datora numai 100 de dinari: „Slugă vicleană, toată datoria aceea mare ți-am iertat-o, pentru că m-ai rugat; dar ție nu ți se cădea să-ți fie milă de cel împreună slugă cu tine, precum și mie mi-a fost milă de tine?” Și mîniindu-se domnul lui, l-a dat pe el muncitorilor, pînă ce va plăti toată datoria lui. Așa și Tatăl Meu Cel Ceresc va face vouă, de nu veți ierta fiecare fratelui său din inimile voastre greșelile lor... Judecată fără de milă este celui ce n-a făcut milă; mila însă biruiește și se laudă în ziua Judecății” (Mt. 6 9—15; 18 21—35; 5 23—26; Iac. 2 13; comp. Ps. 108 15; Prov. Sol. 21 13; Mt. 25). Și de s-ar

afla cineva săvârșitor a multe nevoițe, de multe postiri și rugăciuni, de și-ar fi păzit chiar și fecioria ori curăția, de și-ar fi înfrînat trupul său omorîndu-și poftele rele dintr-însul, dar dacă a fost neîndurat și nemilostiv, închizîndu-și inima sa de către aproapele său în feluritele lui suferințe, acela, de la acea vamă cade jos în adîncul iadului, unde se încuie, și în veci nu află milă.

Da, așa vor păți nemilostivii, pentru că lui Dumnezeu nu-i este milă de cei nemilostivi, chiar de ar și avea ei alte fapte bune, ci Se scîrbește asupra lor și-i urăște, pentru că n-au dat săracului vreo bucată de pîine ori vreun ban cît de mic, ori vreun dar după putere slugii; pentru că n-au socotit ca pe cei bolnavi și săraci să-i ajute după puterea lor cu ceva hrană, doctorie. De asemenea și pe cei ce erau: neputincioși, ticăloși și pustiiți de felurite mizerii, cu cele trebuincioase lor; pentru că n-au ajutat pe cei întemnițați și străini, sau putînd n-au făcut alte bunătăți asemenea. Și de n-au putut face milostenie cu lucrul, măcar să se fi milostivit cu vreun cuvînt bun,

cu o mîngîiere asupra celor din felurite lipsuri, nevoi, mizerii și primejdii. Nevrînd însă a face acestea, au făcut cele potrivnice, adică au fost lenevoși, iubitori de argint, foarte nemilostivi, lacomi, necurați... nevrînd să facă nici o milostenie cît de mică aproapelui necă-

jit. Pe unii ca aceia păcatul nemilostivirii îi trage jos în adîncul iadului, unde-i încuie pînă la învierea cea de obște și înfricoșata Judecată universală.

Noi însă, cu ajutorul și Darul lui Dumnezeu, am trecut și acea vamă fără primejdie, ajutîndu-ne pretutindeni rugăciunile Cuviosului Părinte Vasile, cel ce a dăruit multe din ostenelile și lucrurile sale cele bune pentru răscumpărarea mea.

Îngerii cu Sufletul suind în zbor tot mai sus spre cer, ajung la vama 20-a, a nemilostivirii, cruzimii și învîrtoșării inimii. Vameșii draci ai acestei vămi, cu boierul lor drăcesc, cumplit de iuți, năvălesc ca viespele asupra Sufletului ca să-l răpească, suflînd cu o groaznică furie ucigătoare. Îngerii se privesc cu vameșii acelei vămi pentru păcatele făcute de Suflet, pe care aceia le arată scrise în catastifele lor, d. ex. de:

318) Am fost nemilostiv? (a)

a) Nemilostivirea însoțită de cruzime și învîrtoșarea inimii celor avuți față de cei lipsiți, cu: strîmtorarea în foamete, ticăloșie și goliciune, chinuirea în boale și suferința în sărăcie, este o rădăcină drăcescă. Patima aceasta satanică îi pune pe avuții ce bolesc de ea, alături de cei mai nelegiuți oameni de pe pămînt. Priviți la bogatul nemilostiv din Sf. Evanghelie, și vedeți că el nu era nici hoț, nici înșelător, nici închinător de idoli (că mergea și el la Biserică), nici defăimător de sărbători, nici judecător strîmb, nici ocărîtor de părinți, nici curvar, nici preacurvar, nici sodomlean, nici fur, nici ucigaș, nici martor mincinos, nici poftitor al averilor aproapelui său... ci era numai nemilostiv față de lipsurile și suferințele aproapelui său Lazăr, și aceasta a fost un păcat așa de greu și groaznic, încît l-a prăbușit în vîlvătaile înfocate ale iazărului de foc, în iad (Lc. 16 19—31).

Acestea știindu-le, să cercetăm pe cei bolnavi și să-i îngrijim ca Samarineanul milostiv, să dăm milostenie săracului ce întinde mîna, bucurîndu-ne și veselindu-ne, socotind noi că acela-i chiar Însuși Domnul Care ne cere milă pentru ca să ne deschidă ușa Raiului. Să miluim pe cei lipsiți ca să fim și noi miluiți de Domnul. Păcatul nemilostivirii îl mai săvîrșesc și cei ce au învățătură bună și luminătoare de Suflete și n-o dau acolo unde trebuie. De asemenea și aceia care nu-și îngrijesc Sufletele lor creștinește; ci amină pocăința pe altădată...

DUMNEZEU FACE ADEVĂRATA DREPTATE. 1) Săracul Lazăr, care în viața pămîntească fiind bolnav și lipsit așa de mult, încît nici fărîmiturile de pe masa îmbelșugată a bogatului, ce le

Chipul de față ne arată clar minunata lucrare a Dreptății Dumnezeiești asupra celor ce nu ajută pe cei lipsiți; și a răbdătorilor...

lui în suferințele îndurate cu necîrtire, ba încă cu mulțumire Creatorului, în lipsurile sărăciei și în suferințele bolii.

2) Bogatul nemilostiv, care zilnic se îmbrăca în porfiră și vizon, petrecîndu-și luminat, cu: ospete, muzică, cîntece lumești, în laude deșarte, umflate și lingușitoare, cu mese bogate în mîncăruri și băuturi delicioase, din care nu dădea nici măcar din firimiturile ce cădeau de pe mesele lui, săracului, bolnavului, lipsitului, bubosului și flămîndului Lazăr, ce zăcea în poarta casei lui, pentru care s-a canonisit și se canonisește după moarte. Ca și alți bogați nemilostivi și petrecăreți, văzîndu-se în atîtea îndestulări și veselii, acoperit de atîtea lăudăroșii, gîndea că are să trăiască așa cît pămîntul. Nici nu vrea să mai știe de moarte.

După trecerea din această viață a săracului lipsit, suferind și neîngrijit de nimeni, la cîtva timp a murit și bogatul... Îndată s-a văzut în iad, împletit ca de niște șerpi veninoși de limbile de foc care-l torturau groaznic. Acolo în locul hainelor prețioase de porfiră și vizon, mătase și catifea, lăncișoare de aur și de argint, inele de aur cu pietre scumpe în degete, acoperămîntul capului împodobit cu briliante, încălțăminte lustruită, în mobile prețioase, lux, covoare persane... s-a văzut îmbrăcat în flăcările iadului ce-l chinuiau înfricoșător. În locul meselor îmbelșugate și al parfurilor sau mirodeniilor foarte plăcut mirositoare, lipsă groaznică și putorile insuportabile ale infernului. În locul plăcutelor cîntece lumești, ale muzicanților, cîntăreților și măgulitorilor și umflate laude ale lingușitorilor, țipete îngrozitoare ale osîndiților torturați ca și el în foc, și urletele înfiorătoare ale negrilor diavoli din infern.

dorea spre a-și potoli foamea, nu le avea și nici nu i se dădea, doar cîinii îi lingeau rănile; după moarte este dus de Îngeri în sinul lui Avraam, adică în luminata Împărăție a lui Dumnezeu, în locașurile dreptilor, unde pururea se bucură și se veselește cu Îngerii și cu Sfinții.

Asta-i răsplata dată de Dumnezeu pentru resemnarea sau răbdarea

În acea groaznică despuiere de tot binele cît și de plăcutele bunătăți trecătoare și îmbrăcarea cu muncile iadului, bogatul din iazărul de foc, care-l ardea groaznic, ridicîndu-și ochii în sus, vede pe Lazăr, pe care-l nesocotise în viața sa, veselindu-se luminat în sinul lui Avraam. Cei din întuneric văd pe cei din lumină, pentru a li se mări durerea și tortura; iar cei din luminata Împărăție a lui Dumnezeu nu văd pe cei ce se muncesc în bezna întunecoasă și arzătoare a iadului, pentru ca să nu se întristeze nici cîtuși de puțin.

Din acel iad de suferințe, nesfîrșite, bogatul cerșește o picătură de apă să i-o aducă Lazăr, căruia nici firimiturile căzute de pe masa-i îndestulată nu i le dădu-se... dar nici lui nu i s-a aprobat și dat nici măcar acea picătură de apă cerșită.

Iacă, așa de minunat și just a lucrat și lucrează Dreptatea lui Dumnezeu! Creștinii nemilostivi față de cei lipsiți, suferinzi, ba chiar și față de Sufletele lor, să ia aminte de sineși pînă ce se zice azi, ca nu cumva să se trezească, din toate cîte au și nu dau milostenie, în munca veșnică alături de bogatul nemilostiv din Sf. Evanghelie. Vai și amar celor care în loc de a se îngriji de Sufletele lor în viață, petrec împăcate, zicînd că se vor îngriji de dînșii urmașii lor și Preoții după ce vor muri. Unii ca aceia mor îndoit, cad în moartea a doua, în osînda veșnică (Lc. 16 19—31; Apc. 20 14—15).

Am chinuit: animale, păsări, insecte și felurite vietăți? (b)

b) CRUZIMEA TORTURĂRII VIETĂȚILOR ATRAGE PE-DEPSE. Animalele trebuie a le folosi, dar fără a le chinui. Animalele de casă trebuiesc îngrijite foarte bine, dîndu-le mîncare potrivită, curățindu-le... Apoi să nu punem pe ele greutate prea mare. Cel ce chinuiește și bate animalele, dovedește că are o inimă lipsită de milă, și tot fără milă va fi el și față de oameni. Copiii nu trebuie lăsați să chinuiască păsările, nici să le strice cuiburile, căci ele aduc omului foarte mare folos prin aceea, că mănîncă omizile de pe pomi. Unele păsări mănîncă într-un an pînă la 20.000 de omizi.

Un birjar dintr-un oraș a fost pedepsit cu două săptămîni de închisoare, pentru că și-a bătut calul fără milă.

Vechii atenieni au osîndit la moarte un copil care scosese ochii unei păsări și apoi a lăsat-o să zboare. Ei ziceau, că dacă acel copil este atît de nemilos și crud față de animale, acum cînd este mic, cît de fără de milă va fi față de oameni cînd va fi mare!

În casa unde stă copilul
De-a-pururi numai în diezmierde
Cîștigă lanul o neghină
Iar griul, un grăunte pierde.

Și-atunci de-ar fi o veșnicie
Și lacrimi ca s-o scalde, riu...
Neghina nu se mai albește
Și nici nu se prefacă-n griu...

PEDEAPSA COPILULUI CE NECĂJEA CÎINII. La o casă era legat un cîine. Unul dintre copii îl tot hîrîia. Odată stăpînul dezlegă cîinele din lanț și-l slobozi. Cîinele îndată sări pe copil și-l mușcă, răzbunîndu-și pentru atîtea hîrîieli (D.C. o.c. pp. 168—9).

RUPĂTORULUI LIMBII PĂSĂRILOR I S-AU DAT ȘAPTE COPII MUȚI. Un țăran avea șapte copii, și spre nefericirea lui toți șapte erau muți. Multe momente negre îi cauză această mare nefericire. Odată merse în satul vecin la moară cu cei șapte feciori ai săi. La masă văzîndu-și feciorii frumoși sănătoși, însă muți, îl cuprinse iarăși tristețea. Cînd fu întrebat de morar ce are, el răspunse suspinînd: „Doamne, Doamne, prin ce am meritat eu aceasta?” Atunci morarul îl luă la o parte și-i zise: „Văd că ești trist pentru că copiii tăi sînt muți. Îți aduci aminte — căci eu te cunosc din copilărie — cînd prindeai vreo pasăre, îi rupeai limba și apoi îi dădeai drumul? Adeseori te-am înfruntat atunci, însă fără folos. Acele păsări, care prin cîntecele lor lăudau pe Dumnezeu, te-au acuzat pentru faptele tale crude înaintea Lui, și iată-te condamnat ca tu să nu auzi niciodată din gura copiilor tăi numele de „tată”.

SMULGĂTORULUI ARIPILOR LA INSECTE... I S-AU TĂIAT PICIOARELE. Un tînăr lucrător în fabrica de bere, cînd avea odată de lucru chiar deasupra cazanului în care fierbea ovăzul, alunecă și căzu în cazan. În căderea sa, el se prinse cu mîinile de marginea cazanului, însă picioarele îi rămaseră în berea clocoțindă, pînă îi veniră alții în ajutor și-l scoaseră afară! Cine poate povesti durerile cumplite pe care le-a simțit acel nefericit? Dus la spital în agonia morții, medicii au fost siliți să-i amputeze amîndouă picioarele.

Cînd se făcu mai bine, începu a cugeta la faptele sale din trecut. Din cele reamintite își aduse aminte și recunoscă, că nefericirea lui nu era decît o răsplătire a faptelor lui rele. În copilărie smulgea aripile la nenumărate insecte (fluturi, albine, etc.) pe care le lăsa apoi să se chinuiască. Unei păsări îi rupsesse un picior și-i dăduse drumul chinuită. Unei pisici îi legase picioarele dinapoi și turnase apă fiartă pe ea. Și atunci, cînd vedea cum se chinuiau acele vietăți, inima îi creștea de bucurie.

După operație el mai trăi 25 de ani, și fiecărui copil, ce venea la el, îi vorbea cum trebuie să se poarte omul cu animalele și cu vietățile mici... (O.M.P. o.c. 194; 195).

319) Am fost nesimțitor, nepăsător față de lipsurile, necazurile și durerile aproapelui meu?

320) Am luat, răpit bani, averea aproapelui meu, cu vicleșug, șiretenie, silnicie, cerșetorie, etc.? N-am dat milostenie (c) pentru

Sufletul meu cît am trăit, zicînd că: mi-or da copiii... că mă vor dezlega Preoții...?

c) **MILOSTENIA NE APROPIE DE ASEMĂNAREA CU DUMNEZEU.** Aceasta o adevărește Însuși Mîntuitorul nostru Iisus Hristos în Dumnezeasca Sa Evanghelie, zicînd: „Fiți milostivi, precum și Tatăl vostru Cel din Ceruri este milostiv... Fericiți sînt cei milostivi, că aceia se vor milui” (Mt. 5 48; Lc. 6 36; Mt. 5 7; 6 14). Dumnezeasca Scriptură ne arată multe pilde vii de milostenie în anumiți bărbați aleși ai lui Dumnezeu. Spre edificarea multora dăm aici cîteva exemple:

Patriarhul Avraam, deși era foarte bogat, cu o familie mare de sute de bărbați puternici și peste mia de Suflete, era un mare milostiv și primitor de străini. Odinioară stînd el la ușa cortului său, vede trei călători trecînd pe cale. Îndată s-a sculat, a alergat înaintea lor, și închinîndu-se pînă la pămînt, s-a rugat de ei, zicînd: „Doamne, de am aflat har înaintea Ta, intră la robul Tău. Să se aducă apă și să se spele picioarele voastre și să vă odihniți sub acest copac, pînă cînd vă voi aduce pîine, și veți ospăta. După aceea vă veți duce în drumul Vostru”. Pentru aceia rogu-vă, abateți-vă pe la robul Vostru”. Ei i-au răspuns: „Bine, fă cum ai zis!” Avraam a alergat în cort la Sara, și a zis: „La repede trei măsuri de făină curată și fă azime!” Apoi a alergat la cireada de vaci și a ales un vițel tînăr și gras și l-a dat slugii să-l gătească curînd. Apoi a luat unt, lapte, vițelul gătit, și le-a pus înaintea oaspeților de au mîncat. Avraam stătea lîngă ei sub copac. Domnul a zis către Avraam: „Iată, la anul pe vremea asta Mă voi întoarce și voi veni la tine. Atunci Sarra femeia ta va avea un copil, pe care-l vei numi Isaac...”. Apoi sculîndu-se de acolo, s-au uitat spre Sodoma și spre Gomora. Avraam mergea împreună cu Ei, petrecîndu-i (Fac. 18).

Avraam, în dragostea sa cea mare de aproapele, nu întrebă pe călători, cine sînt, de unde sînt, și unde merg, cum obișnuim noi a face, ci îi ospăta, găzdui cu mare bună voință. Așa primind el pe străini, s-a învrednicit a primi pe Îngeri și pe Dumnezeu (Evr. 13 21; Fac. 18 2—3, 10, 14, 17—33). Pentru aceasta Dumnezeu l-a miluit cu avere multă și cu un fiu la bătrînețele lui adînci, din care au ieșit popoare, voievozi și împărați (Fac. 17 15—16; 22 16—18).

Dreptul Lot primitorul de străini găzduiește în persoana a doi călători, doi Îngeri ai lui Dumnezeu. Doi Îngeri în chipul a doi străini au venit în Sodoma seara. Lot văzîndu-i, s-a sculat și a ieșit în întîmpinarea lor, închinîndu-se cu fața pînă la pămînt și zicînd: „Domnilor, rogu-vă veniți de găzduiți în casa robului vostru, rămîneți peste noapte în ea, spălați-vă picioarele voastre, și

dimineata sculindu-va, veti merge in calea voastra". Ei au zis: „Nu, ci in ulita vom ramine". Lot ii silea pe ei. Atunci strainii poftiti s-au abatut la dinsul si au intrat in casa lui. El le-a facut lor de mancare, si le-a copt azime si au mancat... (Fac. 19 1—3). Lot neștiind, in persoana celor doi calatori, a primit pe Ingerii lui Dumnezeu care l-au scos din Sodoma si l-au salvat din pierzarea cu foc a cetatenilor acelora foarte rai (Evr. 13 2; Fac. 19 1—29).

Israelitii mai harnici faceau milostenie cu mana. Marea adunare a poporului israilit (vreo 3.000.000 de suflete), a venit in pustia Sin, care este intre Elam si Sinai. Acolo toata adunarea fiilor lui Israil a cirtit asupra lui Moisi si Aaron, zicind: „Mai bine am fi murit batuti de Domnul in pamintul Egiptului, cind ședeam la caldările cu carne si mancam pine de ne saturam, decit sa ne aduceți in pustiul acesta, ca sa omoriti toata adunarea asta cu foame..." Domnul a grațit lui Moisi, zicind: „Am auzit cirtirea fiilor lui Israil! Graiește către ei si le spune: Seara veti manca carne si dimineata va veti satura de pine, si veti vedea ca Eu sint Dumnezeuul vostru". Facindu-se seara, iata prepelițe au acoperit tabara. Dimineata, după ce inceta roua imprejurul taberei, iata, pe fața pustiei ceva marunt si rotund, alb ca gheata. Văzind aceasta fiii lui Israil, au zis: „Ce este aceasta?" Moisi a zis: „Aceasta este pinea pe care v-a dat-o Domnul ca s-o mîncați. Pentru aceasta Domnul a poruncit: strîngeți dintr-însa fiecare cît este de ajuns pentru cei ce locuiesc cu voi". Fiii lui Israil au făcut așa. Moisi a zis lor: „Nimeni să nu lase din aceasta pe a doua zi. In ziua a șasea adunați indoit, cîte două măsuri de fiecare, fiindcă simbata e odihna sfîntă a Domnului. Șase zile veti aduna, iar in ziua a șaptea nu veti găsi mană. Israelitii strîngeau „mană" unii mai multă alții mai puțină. Apoi o măsurau cu omerul, astfel că nici cei ce strînseseră mai multă nu aveau de prisos, nici cei ce strînseseră mai puțină nu duceau lipsă deloc. Fiecare avea cît îi trebuia pentru hrană. Fiii lui Israil au mîncat 40 de ani mană in pustie. Gustul ei era ca azima cu miere (Eș. 17; comp. 2 Cor. 8 15).

Psalmistul David fericește pe cei milostivi, zicind: „Fericit este cel ce poartă grijă de cei săraci, că la vreme de necaz îl va izbăvi Domnul. Domnul îl va păzi si va cruța viața lui; fericit va fi pe pamint, si nu-l va lăsa Domnul pe mina vrăjmașilor lui. Domnul îi va da ajutor pe patul lui de durere, si in boala lui va primeni tot așternutul lui..." (Ps. 40 1—3; comp. Prov. Sol. 14 21; Dan. 4 24; Is. Sir. 3 29—30; 7 34; Mt. 5 7; Lc. 14 13).

Prin milostenie văduva din Sarepta s-a salvat din moarte împreună cu fiul ei. Cuvîntul lui Dumnezeu a fost către Ilie, zicind: „Scoală-te si mergi in Sarepta Sidonului, că iata am poruncit acolo unei văduve să te hrănească. Ilie a mers, si iata o femeie văduvă aduna

lemn. Ilie a strigat: „Adu-mi te rog puțină apă într-un vas, ca să beau". Cînd femeia plecă să-i aducă, Ilie zise iarăși: „Adu-mi te rog si o bucată de pine!" Femeia a zis: „Numai o mină de făină am si puțin untdelemn. Voi face din ea o azimă pentru mine si pentru fiul meu, să mîncăm, si apoi vom muri". Ilie a zis: „Fă după cuvîntul tău, si să-mi faci si mie de acolo o azimă mică, că așa zice Domnul: Făina din vadră nu va scădea si untdelemnul din ulcior nu se va împuțina, pînă in zilele cînd va da Domnul ploaie pe pămînt". Femeia a făcut după cuvîntul lui Ilie. Au mîncat cu toții, însă făina din vadră n-a scăzut si untdelemnul din ulcior nu s-a împuținat... (3 Imp. 17 8—16).

Milostenia făcută de văduva Sareptei străinului Prooroc Ilie: a înmulțit făina si untul de lemn, a scăpat-o din moartea sigură a foametei ce bîntuia groaznic lumea, a înviat pe fiul ei, Iona, si l-a făcut Prooroc ales înaintea lui Dumnezeu (V. Sf. 20 iulie, o.c. pp. 995—6; Iona 1—4).

De aici reiese clar cît de mult ne folosește milostenia făcută din puținul nostru. Sf. Ioan Gură de Aur sfătuind si pe săraci a da milostenie, îi incurajează, zicind: „Tu nu ești mai sărac decit văduva din Evanghelie (Mc. 12 42) si cea din Sarepta, care deși se afla pe marginea sărăciei, așteptînd moartea si înconjurată de un cîrd de copii, totuși n-a cruțat merindea sa cea mică, si pentru aceia in sărăcia ei a cîștigat o bogăție nemăsurată, a prefăcut acel pumn de făină al său într-un hambar mare si ulciorașul într-un butoi, si puținul său într-un izvor îmbelșugat. Așadar, tu dă pe cît poți da. De ai un ban, cumpără cu dînsul cerul, nu pentru că cerul este așa de ieftin, ci pentru că Dumnezeu este așa de plin de iubire. Dacă tu nu ai măcar un ban, atunci dă un pahar de apă rece, căci „cel ce va adăpa pe vreunul dintre acești mici numai cu un pahar de apă rece — zice Domnul — nu-și va pierde plata sa" (Mt. 10 42).

Somaniteanca, văduva unuia din Proorocii lui Israil, rămînînd săracă, alergă plîngînd la Sf. Prooroc Elisei si-l rugă: „Bărbatul meu a murit si au venit datornicii să-mi ia amîndoi fiii robi!" Elisei i-a zis: „Spune-mi ce ai in casa ta?" Ea a răspuns: „Numai puțin untdelemn!" Elisei i-a zis: „Mergi si împrumută vase goale multe pe la vecinii tăi si le bagă in casa ta. Apoi intră înlăuntru cu fiii tăi, incuie ușa, toarnă untdelemn in toate vasele acelea, si pe cele pline dă-le deoparte...". Femeia plecă si făcu așa cum o sfătui Proorocul. Adună vase multe, le băgă in casă, incuie ușa după sine si după feciorii săi. Aceștia îi aduceau vasele si ea turna untdelemn din ulcior, umplîndu-le mereu unul după altul. Pe urmă a zis: „Mai aduceți-mi un vas". Ei au răspuns: „Nu mai sint vase". Atunci a conținut a mai curge untdelemnul. Vînzînd untdelemn

mult, s-a plătit de datorii; iar cu cel rămas s-a hrănit ea și fiii săi (4 Imp. 4 7—7). Iată așa e și milostenia! Câtă vreme turnăm, dăm cu dărnicie, Dumnezeu înmulțește puținul nostru. Când însă careva se zgîrcește a mai da, încetează și mila lui Dumnezeu, și omul zgîrcindu-se, sărăcește.

Marele Prooroc Isaia laudă milostenia sub inspirația Dumnezească, zicînd: „Împarte pîinea cu cel flămînd, adăpostește în casa ta pe cel sărman, pe cel gol îmbracă-l, și nu te ascunde de cel de un neam cu tine. Atunci lumina ta va răsări ca zorile și tămăduirea ta se va grăbi. Dreptatea ta va merge înaintea ta, iar în urma ta slava lui Dumnezeu. Atunci vei striga și Domnul te va auzi, la strigătul tău El va zice: iată-Mă! Dacă tu izgonești din mijlocul tău asuprirea, arătarea cu degetul (strigarea, hula, clewetirea) și vorba fără rost; dacă dai pîinea ta celui flămînd, și tu saturezi Sufletul amărit, lumina ta va răsări în întuneric și bezna ta va fi ca miezul zilei. Domnul îți va fi mereu povătuitor, și în pustie va sătura Sufletul tău. El va da tărie oaselor tale și vei fi ca o grădină adăpată, ca un izvor de apă vie, care nu seacă niciodată (Is. 58 7—11).

Proorocul Daniil sfătuiește pe împăratul Nabuhodonosor a da milostenie pentru a scăpa de pedeapsa Divină (Dan. 4 24).

Bătrînul Tobit sfătuiește pe fiul său Tobie a fi milostiv, nu zgîrcit. Cugetînd la cele mai de pe urmă ale sale, îi zice: „Fiule! În toate zilele aduți aminte de Dumnezeul nostru. Nu păcătui cu voia, nu călca poruncile Lui. Fă dreptate și nu umbla în căile nedreptății. Dă milostenie din averea ta și să nu aibă ochiul tău părere de rău cînd vei face milostenie. De la nici un sărac să nu-ți întorci fața ta, și atunci nici de la tine nu se va întoarce Fața lui Dumnezeu. De ai mult, mult dă; de ai puțin, nu te sfii de a face milostenie, și-ți vei aduna prin aceasta vistierie bogată pentru zile grele. Căci milostenia izbăvește de la moarte și nu te lasă să te pogori în întuneric. Milostenia este dar bogat pentru toți cei ce o fac în Fața Celui Prea Înalt... Dă celui flămînd din pîinea ta și celui gol din hainele tale. Din toate cîte ai cu îmbelșugare, fă milostenie, și să nu-i pară rău ochiului tău cînd vei face milostenie! Împarte pîinea ta la mormîntul dreptilor...” (Tobit 4 5—11, 16—17; 14 9—11).

Milostenia largă la Israeliti. Din zeciuiala dată de fiecare Israelitean... se făceau ospete acasă pentru: săraci, străini, văduve și orfani (2 Lege 14 22—29). Apoi, după pilda vie a Patriarhului Avraam și a altor aleși ai lui Dumnezeu și după porunca Divină (Lev. 19 18), făceau felurite milostenii (Tobit 1 17—20; 2).

Milostenia largă la primii Creștini. La sărbătoarea Cincizecimei s-a adăugat la Biserică vreo 3.000 de Suflete, apoi 2.000 de Suflete, după care au venit unele după altele. Biserica creștea treptat, căpătînd prin formele ei exterioare și prin rînduielile ei cu totul

deosebite de ale Bisericii iudaice, un caracter deplin de Biserica lui Hristos sau Biserica creștină. Toți credincioșii care se adunau aparte de Iudei, își exprimau în adunările lor, credința în Hristos cu conștiință luminată că au intrat în Împărăția lui Dumnezeu. Aceasta o arătau ei prin: anumite rugăciuni, ascultarea cu mare atenție a predicării Apostolilor, cîntări de psalmi și participarea cu trup și Suflet la celebrarea „Cinei Euharistice” sau „Frîngerea Pîinii”, cum o numește Sf. Ap. și Ev. Luca în cartea „Faptele Apostolilor” (F. Ap. 2 42—46; 20 7; Lc. 22 19). Adînc pătrunși de „Duhul renașterii din nou” (Ioan 3 3—8) și de dragostea creștină în grad înalt, după porunca Mîntuitorului ei se socoteau și numeau: frați și surori între ei. Însuflețiți de dragostea sfîntă și curată, se întreceau între ei care mai de care a crede, asculta și păzi învățătura Domnului Hristos.

În particular creștinii apostolici, erau așa de însuflețiți de porunca dragostei recomandată de Iisus, încît mergeau așa de departe că cei avuți își sacrificau avutul lor pentru a ajuta pe credincioșii săraci. Ei se socoteau așa fel ca și cum averea lor ar fi fost a tuturor. Mulți dintre ei își vindeau casele și pămîntul lor, și prețul lor îl aduceau la picioarele Apostolilor ca să-l împartă între frații cei sărmani, lipsiți (F. Ap. 2 41—47; 4 34—37). După oficierea Cinei Euharistice, adică a Dumnezeestii Liturghii sau Sacrificiul Noului Testament, se făcea o masă, ospăț sau agapă pentru toți săracii și străinii. Cei avuți ospătau pe cei săraci. La agapele acestea mesele bărbaților erau servite de Diaconi; iar mesele femeilor erau servite de presbiteri și diaconice. Rînduiala aceasta a milosteniei sau ajutorării lipsiților, s-a extins de la Biserica Mamă din Ierusalim la toate Bisericile creștine din lumea mare. În acest scop scrie Sf. Ap. Pavel Bisericii creștine din Corint: „Bisericile Macedoniei, deși sărace, strîmtorate și peste puterile lor, ne-au rugat să primim darul și pîrtășia lor la ajutorarea Sfinților... Faceți bună potriveală: astăzi prisosul vostru acopere lipsa lor; iar mîine lipsa voastră va fi acoperită de prisosul lor, ca așa să fie o bună potrivire. Faceți (și voi prin milostenie) așa cum este scris: „Cine a adunat mult n-a avut de prisos, și cine a adunat puțin n-a avut lipsă!” (2 Cor. 8 1—15; 9 ș.a.; cîmp. Eș. 16 18). Creștinilor din Galatia le scrie: „Să vă aduceți aminte de cei săraci...” (Gal. 2 10). Creștinilor din Roma le scrie: „Acum mă duc la Ierusalim să slujesc Sfinților, căci cei din Macedonia și Ahaia au avut bunătate să strîngă oarecare daruri pentru creștinii dintre Sfinții cei din Ierusalim” (Rom. 15 25—26). Creștinilor convertiți dintre Evrei le scrie: „Stăruțiți în iubirea de frați. Iubirea de străini să n-o uitați, căci printr-înșii unii, fără să știe, au găzduit pe Îngeri (Fac. 18 2—3; 19 2). Aduceți-vă aminte de cei legați, că și cum ați fi și voi

în legături cu ei și de cei ce pătimesc, ca și cum ați fi voi într-un trup cu ei" (Evr. 13 1—3). La milostenie au îndemnat și ceilalți Sfinți Apostoli (Iac. 2; 1 Ioan 3 16—18).

Din cele arătate în Faptele Apostolilor, epistolele lor, Istoria Bisericii... reiese clar că: milostenia în vremile primare ale Creștinismului era foarte însuflețită și răspândită în Creștinism.

Inima de milă plină
E ca apa de izvor.
Veșnic binecuvîntată
De-nsetatul călător.

Inima nemilostivă
E fîntînă blestemată,
În adînc cu apă rece
Dar mereu fără găleată!

BINEFACERILE MILOSTENIEI SÎNT MULTE ȘI FELURITE. Noi trebuie a socoti milostenia nu ca o cheltuială sau bir; ci ca un venit și dar. Nu ca o pierdere, ci ca un cîștig. Prin milostenie noi dobîndim mai mult decît am dat. Prin milostenie dăm pîine și dobîndim viața veșnică. Dăm haine și dobîndim veșmîntul nemuririi. Găzduim pe străini, pe săraci, în casele noastre și dobîndim Împărăția lui Dumnezeu. Dăm cele trecătoare și primim în locul lor cele veșnice. Trebuie a da milostenie la săraci, ca atunci cînd nu vom putea vorbi pentru noi înșine, mii de buze să vorbească pentru noi. Milostenia să fie mijlocitorul nostru. Milostenia e banul de răscumpărare pentru Sufletele noastre. Rugăciunea și postul fără milostenie sînt lipsite de putere. Postul nu se ridică la cer dacă nu are scară pe milostenie. Milostenia formează aripile rugăciunii. Rugăciunile fără milostenie, nu pot zbura la cer. Aceasta o adevărește Îngerul sutașului Corneliu, zicînd: „Rugăciunile și milosteniile tale, s-au suit spre pomenire înaintea lui Dumnezeu" (F. Ap. 10 4). Omul milostiv este asemenea unui liman deschis năfrugaților. El trebuie să-i primească pe toți. Milostenia e mama virtuților, inima lor, untdelemnul care lipsea din candelile fecioarelor bune... (Spic. d. Sf. I. Hrisostom).

A nu da milostenie lipsiților din averea ta e ca și cum ai prăda. Noi nu sîntem stăpîni; ci numai administratori ai averilor noastre. Proprietarul adevărat este Dumnezeu. „Prin milostenie cu dărniciu — zice Sf. Ciprian — devenim imitatorii Părintelui nostru Ceresu Care împarte cu dreptate deopotrivă tuturor: aerul, apele, soarele ploaia și toate bunurile". „Casa ospitalieră — zice Sf. Efrem Sirul — unde sînt primiți: săraci și orfani, străini și călători, nu este niciodată lipsită de prezența lui Hristos". „Tu — zice Sf. I. Hrisostom bogaților — te așezi la un ospăț bogat și luxos, pe cînd Hristos nu are nici strictul necesar. Tu bei vin de Tasos, pe cînd El nu are nici măcar un pahar cu apă pentru a-și potoli setea!" Așijderea pe cei ce fac cheltuieli cu cîini și lighioi sălbatice, îi mustră: „Nu vă e rușine vouă care hrăniți cîini și întrețineți bufoni;

iar pe Hristos îl izgoniți?!“ Femeilor înzorzionate le zice: „La ce vă servește aurul vostru?! Doar Sufletele voastre sînt înfrumusețate!

Săracii, lipsiții, betegii... sînt mădularele lui Hristos, și ori ce dăm sau facem lor, lui Hristos îi dăm și facem (Mt. 10 40—42; 24 45—51; 25 34—46). Aceștia trebuiesc mai mult ajutați și respectați, decît compătimiți.

MÎNTUITORUL A FĂCUT MILOSTENIE CU LUMEA FLĂMÎNDĂ. Odinioară predicînd unor mari mulțimi de mii de bărbați și femei și copii, Apostolii se apropiară de El, zicîndu-i: „Doamne, locul este pustiu și vremea iată a trecut către seară, slobozește poporul ca să se ducă prin sate să-și cumperă bucate!“ Mîntuitorul privind mulțimea, le răspunde: „Milă Mie de poporul acesta care zile întregi așteaptă lîngă Mine și n-au ce mânca... Nu trebuie să meargă flămînzi, ca să nu slăbească pe cale. Dați-le voi să mănînce...“. Poruncind mulțimii să șadă pe iarbă verde, cete, cete, cîte o sută și cîte cincizeci, Iisus a luat cele 5...7 pîini și peștișorii aflați în adunare, privind la cer le-a binecuvîntat, le-a frînt, le-a dat ucenicilor și ucenicii le-au dat tuturor celor 5.000...4.000 de bărbați, afară de femei și copii. Pîinile și peștii binecuvîntați s-au înmulțit așa de minunat, încît s-au săturat toate miile de bărbați, femei și copii, după care au ridicat 12 coșuri... 7 coșnițe pline cu sfărîmituri... Pîinile și peștii, după binecuvîntare, s-au înmulțit așa de minunat: întîi în mîinile Mîntuitorului, Care le-a binecuvîntat, al doilea în mîinile Apostolilor, chiar și în ale lui Iuda Iscariotul, și al treilea în mîinile mulțimii poporului, așa fel, că partea primită de fiecare îi ajungea din belșug, încît mai și rămînea din ea (Mt. 14 13—21; 15 29—38; Mc. 6 31—44; 8 1—9; Lc. 9 10—17; Ioan 6 1—15). „Pîinea — zice Sf. Ambrozio — crescînd, ieșea din coșuri ca și apa izvoritoare din fîntînă, sau ca untdelemnul pe care văduva din Sarepta îl vărsa din micul ei ulcior, și ca făina pe care o lua zilnic din vasul binecuvîntat de Ilie, fără ca acel untdelemn și acea făină să se îpuțineze. Asta-i lucrarea A-tot-Puterniciei lui Dumnezeu, Care toate le-a adus din neființă în ființă și toate le crește și înmulțește în anumite chipuri foarte minunate.

Precum Apostolii au primit pîinile și peștii înmulțindu-se din mîinile Mîntuitorului și le-a dat mulțimii flămînde cu toată dărniciu, rămînîndu-le și lor coșuri și coșnițe pline cu bucăți și sfărîmituri; tot astfel și noi dînd milostenie din cele ce ni le-a dat Dumnezeu, acelea se vor înmulți în casele noastre, încît toate le vom avea cu îmbelșugare“.

MILOSTENIA TREBUIE TĂINUITĂ NU TRÎMBITATĂ. „Luați aminte — zice Mîntuitorul — ca milostenia voastră să nu

o faceți înaintea oamenilor, spre a fi văzuți (și lăudați) de dinșii; altminteri nu aveți plată de la Tatăl vostru Cel Ceresc. De aceea, când faci milostenie, nu trîmbița înaintea ta, cum fac fățarnicii în adunări și pe uliți, ca să-i laude oamenii; adevăr vă spun că prin aceasta își iau plata lor. Tu însă când faci milostenie, să nu știe stînga ce face dreapta ta, așa ca milostenia ta să fie făcută în ascuns, și Tatăl tău, Care vede cele ascunse, îți va răsplăti la arătare" (Mt. 6 1—4; Rom. 12 8—9).

MILOSTENIA ȘI ÎMPRUMUTUL NU-I TOT ACEIAȘI. Mulți creștini fac sub masca milosteniei un fel de împrumutare, care pierde plata milosteniei. Așa d. ex.: la moși duc oale cu colaci: pîine, colivă, luminare... pe oale noi, la rude, vecini... de pomană pentru părinți, moși, strămoși, rudenii repauzate, așteptînd și luînd întocmai adică tot atîtea sau mai multe oale cu colaci înapoi. Asta-i o datină frumoasă, dar în loc de pomană e mai mult un împrumut, adevărit și de Mîntuitorul: „Amin zic vouă că își (și-au luat) plata lor" (Mt. 6 2). Așijderea se face adeseori și cu pomenirile. Un creștin face pomană și cheamă pe vecinii și cunoscuții săi, care venind și mîncînd, bînd cît le trebuie, fac economie în alimentele lor. Aceia la rîndul lor, făcînd pomeni, cheamă și ei rînd pe rînd pe creștinii care i-au chemat, care venind, mîncînd și bînd cît le trebuie, fac economie în alimentele și băutura casei lor, și așa, sub forma de pomeniri sau milostenii ei se împrumută unii pe alții. Și acelora le vine cuvîntul Mîntuitorului: „Amin zic vouă că-și i-au (și-au luat) plata lor" (Mt. 6 2).

Cei care vor să facă pomană adevărată, ca să folosească pe morții lor și pe ei, să facă aceasta numai după sfatul Mîntuitorului, Care zice: „Cînd faci prînz sau cină (pomană), nu chema pe prietenii tăi, nici pe frații tăi, nici pe rudele tale, nici pe vecinii bogați, ca nu cumva să te cheme și ei cîndva și să-ți iei (împrumutul) răsplata. Așadar, cînd faci ospaț, cheamă săracii, neputincioșii, schiopii, orbii... Astfel de vei face, vei fi fericit, că ei nu au cu ce să-ți răsplătească, și ți se va răsplăti la învierea dreptilor..." (Lc. 14 12—14).

MILOSTENIA CU DĂRNICIE MÎNTUIEȘTE. Dați milostenie din cele ce aveți, și toate ale voastre se vor curăți... Vindeți-vă averile voastre și dați milostenie! Faceți-vă pungi care nu se învechesc! Adunați-vă comoară nesecată în ceruri, unde furul nu se apropie, nici molia nu o mănîncă! Că unde-i comoara voastră, acolo va fi și inima voastră... Să aveți mijloacele încinse și făcliile aprinse, și să fiți asemenea oamenilor care așteaptă întoarcerea stăpînului lor de la nuntă, că dacă va veni și va bate, îndată să-i deschidă. Ferice de slugile acelea, pe care stăpînul venind, le va

găsi priveghind! Amin zic vouă, că se va încinge cu șorțul, le va pune masă și venind le va sluji" (Lc. 11 41; 12 33—37).

„Fericiți cei milostivi că aceia se vor milui" (Mt. 5 7; 25 34—40).

MILOSTENIA FĂCUTĂ VRĂJMAȘILOR NOȘTRI E DE FOARTE MARE PREȚ. Aceasta ne-o adeverește Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, zicînd: „Auzit-ați că s-a zis: „Să iubești pe aproapele tău și să urăști pe vrăjmașul tău!" Eu însă vă zic: Iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvîntați pe cei ce vă blestemă, faceți bine celor ce vă urăsc și vă rugați pentru cei ce vă nedreptătesc și vă prigonesc, ca să fiți fiii Tatălui vostru Care este în Ceruri" (Mt. 5 43—48; comp. Lc. 6 27—38; 23 34; F. Ap. 7 50; Vezi despre iubirea vrăjmașilor în nota întrebării 349, din această carte).

MILA BIRUIEȘTE JUDECATA (Iac. 2 13).

Mila sau milostenia e poruncită de Dumnezeu: „Așadar, ca niște aleși ai lui Dumnezeu, Sfinți și iubiți, îmbrăcați-vă cu îndurare, cu bunătate, cu smerenie, cu blîndețe, cu îndelungă răbdare. Fiți toți într-un cuget: miloși, iubitori de frați, milostivi, prietenoși și smeriți" (Col. 3 12; 1 Petru 3 8).

Mila e pusă ca îndatorire prin exemplul lui Dumnezeu: „Se cuvenea ca și tu să miluiești pe tovarășul tău, precum și Eu te-am miluit pe tine" (Mt. 18 33). „Fiți dar milostivi, precum și Tatăl vostru este milostiv" (Lc. 6 36).

Milostenia e mai plăcută decît jertfele: „Mergeți dar și înțelegeți ce înseamnă cuvintele: „Milă voiesc iar nu jertfă". Căci n-am venit să chem la pocăință pe cei drepti, ci pe cei păcătoși... „De ați știți ce înseamnă cuvintele: „Milă voiesc iar nu jertfă, n-ați osîndi pe cei nevinovați" (Mt. 9 13; 12 7).

Milostenia trebuie să fie întipărită în inimă: „Mila și adevărul să nu te părăsească; leagă-le împrejurul gîtului tău, scrie-le pe tabla inimii tale. Atunci vei afla har și bunăvoință înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor" (Prov. Sol. 3 3—4; comp. Ps. 84 11—13).

Milostenia este una din însușirile Înțelepciunii Dumnezeiești: „Înțelepciunea de sus, întii e curată, apoi pacinică, smerită, supusă, plină de îndurare și de roade bune, nepărtinitoare și nefățarnică" (Iac. 3 17).

Credincioșii sînt milostivi: „Dreptul totdeauna miluiește și dă, și urmașii lui sînt în binecuvîntare. Slavă și bogăție în casa lui (milostivului), și dreptatea lui va dăinui în veacul veacului. Lumina îi răsare în întuneric că e bun și milostiv și îndurat. Omul bun se îndură, împrumută (miluiește) și cu judecată își rînduiește vorbele sale. În veac nu se va clăti și în pomenire veșnică va fi..." (Ps. 36 26; 111 3—6).

Milostenia trebuie a o face: a) *cu bucurie:* „De ești binefăcător (milostiv), fă bine (milostenie) cu inimă bună. Dragostea voastră să fie nefățarnică... Iubiți-vă unul pe altul ca niște frați, și întreceți-vă în a da cinste unul altuia” (Rom. 12 8—10; Prov. Sol. 19 22).

b) *Credincioșilor:* „Pînă cînd avem vreme, să facem bine (milostenie) către toți, și mai virtuos către cei ai noștri de o credință” (Gal. 6 10). Așa grăiește Domnul Savaot: „Judecați după pravilă cea dreaptă, fiți milostivi și îndurători unii față de alții. Nu apăsăți pe văduvă, pe orfan, pe străin și pe cel sărman, și nimeni să nu pună la cale fărădelegi în inima lui împotriva prietenului său!” (Zah. 7 9—10; comp. Cols. 3 12; 1 Petru 3 8).

c) *Săracilor:* „Fericit este cel ce poartă grijă de cei săraci, la vreme de necaz îl va izbăvi Domnul. Păzi-l va Domnul și va cruța viața lui, fericit va fi pe pămînt... Vindeți averea voastră și dați-o milostenie săracilor, și veți avea comoară în cer” (Lc. 12,33 16, 9; Mc. 10, 21; Mt. 6, 19—21; 19, 21; comp. Ps. 111, 4; Prov. Sol. 14, 21; Dan. 4, 24). Sf. Vasile, predicînd împotriva zgîrciților, zice: Ce aștepti? Flămîndul moare de foame, golul îngheață de frig, celui ce i se cere să-și plătească datoria este deja legat în lanțuri... și tu amii pomana pînă mîine? Oare nu este porunca foarte clară? Ascultă pe Solomon ce zice: „Să nu-i zici săracului: întoarce-te mîine și-ți voi da”. Se vede că nu știi ce-ți poate aduce ziua de mîine” (Om. VI), Sfatul acesta îl găsim, deși mai pe scurt, în epistola Sf. Ap. Pavel către Galateni: „Pînă cînd avem vreme, să facem bine către toți...” (Gal. 6 10). Pînă cînd avem vreme, dar ziua de mîine a cui este? Cine poate spune că mîine va fi încă în viață? Mulți însă lasă averea săracilor prin opere de binefaceri, dar după moartea lor. Pomana este o poruncă care trebuie practică în timpul vieții. Într-adevăr este bine și mai tîrziu decît niciodată, dar unde este meritul de a da ceea ce nu-ți mai poate fi folositor? Mîntuitorul nu ne spune să dăm după moarte, ci în timpul vieții: „Faceți-vă voi prieteni din mamona nedreptății, că dacă ve-ți fi lipsiți, să vă primească pe voi în corturile cele veșnice” (Lc. 16 9). Cînd veți fi lipsiți, adică atunci cînd veți fi pe patul de moarte, prietenii aceștia adică săracii, se vor ruga ca Dumnezeu să vă primească în corturile cele veșnice, și veți simți ceea ce scrie Proorocul: „Fericit este cel ce se uită spre săracul și mișelul, că în ziua cea rea îl va izbăvi pe el Domnul... Domnul îi va ajuta pe patul durerii lui; tot așternutul lui l-a întors în boala lui” (Ps. 40 1—3).

d) *Animalelor:* „Să nu legi gura boului care treieră... Ai tu dobitoace? Prețuiește-le, și de sînt de folos, rămîie la tine” (2 Lege 25 4; Is. Sir. 7 23; comp. Prov. Sol. 12 10; 1 Cor. 9 9; 1 Tim. 5 18). Sol. 11 17; Mt. 5 7).

Milostivii își fac bine lor înșiși: „Omul milostiv își face bine Sufletului său... Fericiți cei milostivi că aceia se vor milui” (Prov. Sol. 11, 17; Mt. 5, 7).

Dobîndesc: viață, dreptate și slavă: „Cel e umblă în calea dreptății și a milostivirii, va afla: viață, dreptate și mărire... Cel ce face milostenie săracilor împrumută Domnului, și El îi va răsplăti fapta lui cea bună” (Prov. Sol. 21 21; 19 17).

Milostivul primește milă: Îngerul lui Dumnezeu arătîndu-se sutașului Corneliu, i-a zis: „Rugăciunile și milosteniile tale s-au suit spre pomenire înaintea lui Dumnezeu... te vei mîntui tu și toată casa ta” (F. Ap. 10 1—6; comp. Ps. 40 1—3; Mt. 5 7; 6 14; Mc. 11 25).

Fericit este cel care-i milostiv: „Fericiți cei milostivi că aceia se vor milui” (Mt. 5 7; Prov. Sol. 14 21).

Milostenia susține tronul stăpînitorilor: „Iubirea și credința păzesc pe stăpînitor, și prin iubire și milostivire, își sprijinește tronul său” (Prov. Sol. 20 28).

Milostenia curățește păcatele: „Răscumpără păcatele tale prin fapte bune și fărădelegile tale dînd milă către cei săraci, dacă vrei ca starea cea bună în care te afli să dăinuiască... Apa stinge focul arzător și milostenia curățește păcatele” (Dan. 4 24; Is. Sir. 3 29).

Fățarnicii n-au milă: (Mt. 23 23—38).

Răii n-au milă: „De ați știi ce înseamnă cuvintele: „Milă voiesc iar nu jertfă”, n-ați osîndi pe niște nevinovați” (Mt. 12 7, 1—8; Rom. 1 31).

Nemilostivii sînt amenințați: „Pogoară-te și șezi în țărînă... fără tron... tăcută la întuneric, fiica Babilonului, nimenea nu te va mai chema pe tine împărăteasa împărațiilor... că tu n-ai avut milă de poporul Meu ce ți l-am dat în robie, și asupra bătrînului ai apăsător cu jug greu... Pentru aceasta va veni asupra ta prăpăd desăvîrșit” (Is. 47; comp. Osia 4 1—3; Amos 1 11).

Nemilostivii vor fi osîndiți cu nemilostivire: „Judecata cu care veți judeca veți fi judecați, și măsura cu care măsurați, vi se va măsura vouă” (Mt. 7 2; 6 15; 18 35; Mc. 11 26; Iac. 2 13; Fac. 4; 6 5—7; 19 1—29; Jud. 16; 19; 20; I Imp. 19—31; 2 Imp. 13—18; 3 Imp. 21; 22; 4 Imp. 9; 10; 2 Paral. 33 1—19; Dan. 3; Cînt. celor trei tineri 1 23—24; Dan. 6; Istoria... sfărîmării lui Bel 1; Mt. 2 16—20; 26 24, 46—50; 27 3—5; 21 33—44; 18 23—35).

Binele pe care-l facem

Cînd și cînd pe fața lumii,

Nu-i decît o rugăciune

Pentru mîntuirea lumii...

Deci, a face mereu bine

E a te ruga mereu —

Rugi prin care, după moarte —

Ești una cu Dumnezeu!

MILOSTENIA CONLUCREAZĂ LA MÎNTUIREA SUFLETULUI. Milostenia e un mare dar al lui Dumnezeu! „Milostenia

— zice Sf. Ioan Gură de Aur — îi face pe oameni — după putință — asemenea cu Dumnezeu. Nimica nu-i întrece puterea. Aceasta e cea mai mare între virtuți. Celor ce o iubesc și o practică cu dărnicie, le asigură un loc lângă Împăratul, și pe bună dreptate, pentru că: fecioria, postul și pocăința, folosesc acelora care le deprind; pe cînd milostenia străbate pe toți membrii Trupului lui Iisus Hristos... Aceasta e mama iubirii, a acelei iubiri, care este podoaba cea mai frumoasă a creștinilor. Ea e semnul dinstinctiv al adevăraților următori ai Evangheliei. E leacul cu efect al vindecării de păcatele noastre. E scara ce împreună cerul cu pămîntul. E legătura ce unește membrele diferite ale trupului. Milostenia e mare lucru! Darul acesta are mai mare preț decît a învia morții. A hrăni pe Iisus Cel flămînd, e cu mult mai mult decît a învia pe cei morți din morminte. Tu, cînd faci milostenie, dai lui Dumnezeu; iar cînd a-i învia morți, îți dă El ție. Apoi răsplata stă în a face bine, iar nu în a primi bine. Cînd faci minuni tu datorești lui Dumnezeu, pe cînd dacă faci milostenie, îl ai pe Dînsul datornic. Dă săracilor, și iată ai îmblînzit pe Judecătorul tău. Pocăința e moartă fără milostenie, ori cel puțin nu are aripi cu care să zboare în sus la Tronul Dumnezeirei... Dătătorul de milostenie e cel mai bun negustor: cumpără ieftin și vinde scump" (Om. 16 la 2 Cor.). Milostenia scapă pe cei milostivi din multe greutăți, căderi, primejdii și din pierzare...

DĂ-ȚI POMANA CU MÎNA TA CÎT TRĂIEȘTI. Bătrînii cad de multe ori în păcatul zgîrceniei. Asta-i de cînd lumea. Era odată un om bătrîn. Și omul ăsta nu dădea niciodată de pomană, deși avea de unde. Ce-și zicea el?: „Lasă că dacă oi muri, mi-or tot da feciorii" (că avea doi feciori). Și cum vă spusei, era zăcînt bătrînul, nevoie mare. Nu se îndura nici la orfan, nici la văduge. Ci întotdeauna se scăpa cu vorba: „Dacă oi muri, mi-or da feciorii". Într-o zi, feciorul cel mai mic, se hotărî să-i dea o pildă tatălui său, și, după ce-și făcu un plan în minte, nu mai aștepta acum decît vremea potrivită. Veni și vremea aceasta. Într-o seară, pe cînd ploua ca și cu găleata și era un întuneric de, să-ți fi dat un o palmă, nu știai din ce parte ți-a dat-o; dar, pentru planul feciorului, vremea asta era minunată. Intră în odaia tatălui său și zise: „Tată, hai degrabă, că moare moș Dascălu și te cheamă să-ți spună ceva cu limbă de moarte"... „Măi băiete, da cum se poate pe așa vreme să iasă cineva din casă, și tocmai unde să mă duc? În capul satului!" (că acolo ședea Moș Dascălu). „Nu se poate, tată, trebuie să mergi, că-i păcat mare. Cine știe ce vrea să-ți spună; dacă te cheamă, trebuie să mergi numaidecît să-l apuci încă în viață".

Se mai codi ce se mai codi bătrînul, și în cele din urmă, văzînd că feciorul o ținea una și bună, se hotărî să se ducă. „De, m-ași

duce, măi băiete, dar uite, afară-i minia lui Dumnezeu și întuneric de ți-i groază". „Lasă tată — a zis băiatul — că dacă plouă, vom lua o umbrelă, iar dacă-i întuneric, luăm un felinar". Cu vai nevoie bătrînul porni, și cu dînsul și feciorul cu felinarul în mînă. Dar băiatul, cum făcea cum dregea, rămînea tot în urmă cu lumina, încît bietul bătrîn, ba cădea într-o hîrtoapă, ba călca printr-o băltoacă, vai de capul lui ce mai pătea, pînă cînd zise băiatului: „Dar treci cu lumina înainte, dragul tatii, că mi-oi rupe gîtul, păcatele mele, ori mi-oi scrînti vreun picior, săracul de mine". Feciorul atîta așteptă, și zise: „Hai tată acasă, că nu te cheamă nimeni; ci eu te-am făcut să cunoști cum are să fie cu pomană ce ți-om da-o noi. Ce folos că în urmă vei vea dat de pomană, dacă nu vei avea și înainte. Căci dacă lumina felinarului din urmă nu-ți folsește, de asemenea și pomană din urmă nu-ți va folosi. Deci, trebuie să-ți dai d-ta înainte de moarte de pomană, dacă vrei să-ți fie drumul luminat pe deplin pe lumea cealaltă". Bătrînul, de atunci și pînă la moartea lui, fu unul dintre cei mai darnici și mai milostivi de prin părțile acelea. încît se minunau văduvele și orfanii de schimbarea lui, care, după cum vedeți, înțelesese pilda feciorului său cuminte... (Ș.S. c.c. pp. 140—2).

Fă bine cît trăiești!

Bine-i cînd după ta moarte	Dar eu cred c-ar fi mai bine,
Îți fac alții pomeniri	— Ca să poți intra în Rai —
Și se roagă pentru tine	Cît trăiești în lumea asta,
În Biserici, Mînăstiri.	Tu, cu mîna ta, să dai.
Bine-i cînd după ta moarte	Dacă astăzi faci un bine,
Din averea și-ai tăi bani,	Tu să nu-l mai ții în minte
Mai dau alții de pomană	Zi că n-ai făcut nimica
La săraci și la orfani.	Și fă altul înainte. (D.C. o.c. p. 35).

MILA ÎMBOGĂȚEȘTE ȘI ZGÎRCENIA SĂRĂCEȘTE. Cuviosul Ilarion cel Mare avea obicei de a cerceta Mînăstirile, împreună cu vreo cîțiva călugări. Un călugăr foarte primitiv de oaspeți avea vie, care-i dădea în fiecare an ca la vreo sută de măsuri de vin. El l-a primit pe Cuviosul Ilarion cu mare dragoste și bucurie, și i-a rugat pe călugării ce erau cu dînsul să se ducă la vie și să rupă struguri fiecare cît va vrea. Călugării au făcut așa. Cuviosul văzînd bunătatea călugărului, a blagoslovit via. Dumnezeu a răsplatit bunătatea călugărului: în vara aceea el a strîns mai mult de trei sute de măsuri de vin. Alt călugăr însă, zgîrcit și rău la inimă, văzînd pe Cuviosul Ilarion ce trecea cu călugării, a pus la via lui străjeri, nimeni să nu i-a nici un strugure de poamă. Străjerul striga: „Nu vă apropiați de vie, că-i străină!" Și ce i-a ieșit din aceasta? Călu-

gărul cel zgîrcit a strîns foarte puțină poamnă din via lui, și cînd a făcut din ea vin, era foarte acru (O.M.P. 544).

MILOSTIVUL ÎNDESTULAT; IAR ZGÎRCITUL LIPSIT.

Un bătrîn ședea cu un frate, și aveau viață de obște; iar bătrînul era milostiv. Făcîndu-se foamete în acel ținut, au început unii să vină la ușa lui să ia milostenie, și bătrînul dădea tuturor celor ce veneau. Văzînd fratele cele ce se făceau, a zis bătrînului: „Dă-mi partea mea de pîine, iar cu partea ta fă cum voiești“. Astfel, bătrînul a împărțit pîinile, și făcea milostenie din partea sa. Și mulți alergau la bătrînul, auzind că dă tuturor.

Dumnezeu văzînd voința lui cea bună, a blagoslovit pîinile, și pe cît dădea el, pe atîta se înmulțeau ele. Fratele mîncîndu-și pîinile sale, a zis bătrînului: „Părinte, fiindcă mai am puține din acele pîini, ia-mă iarăși de obște“. Bătrînul i-a răspuns: „Precum voiești, așa fac“. Și așa au șezut iarăși împreună. Fiind mulți cei ce veneau și neîntorcîndu-se nici unul deșert, a văzut fratele că i-au lipsit pîinile. După întîmplare a venit un sărac, și bătrînul i-a zis să-i dea milostenie. Fratele însă a zis: „Nu mai este, Părinte!“ Bătrînul i-a zis: „Mergi și caută cu de-a mînuntul“. Intrînd fratele să caute, a aflat vasele, în care pune a pîinea, pline. Văzînd el aceasta, s-a spăimîntat. Apoi luînd pîine, a dat săracului. Și minunîndu-se de credința și fapta bună a bătrînului, a proslăvit pe Dumnezeu... (P.o.c. p. 387 23).

Am mîncat viața altora prin clevetiri, divulgări ...? (d)

d) BANDIȚII, TÎLHARII SPIRITUALI. Clevetitorii, divulgătorii, prin multiplicarea păcatelor aproapelui lor, asemenea dracilor, au otrăvit Sufletele multora. În urma acelor satanice divulgări, mulți se molipsesc din cele auzite și fac acele păcate, zicîndu-și: „Apoi dacă cutare și cutare a făcut așa, de ce n-aș face și eu...?! Cînd însă unii creștini mai luminați, nu divulgă păcatele aproapelui lor, ci povestesc numai faptele bune, d. ex.: „Iacă, cutare se închina, făcea mătănii, milostenii, ajuta pe cei lipsiți... auzitorii se aprind de cuvintele bune, și zic: „Dacă cutare se închină așa, face mătănii, milostenii, ajută pe lipsiți, vorbește numai de bine... de ce n-aș face și eu... Și așa, fiecare se ostenește a lucra după bunele grăiri de bine. Astfel, deosebirea dintre divulgatorul păcatelor și grăitorul de bine, e ca și cea dintre înrăutățiții draci întunecați și bunii Îngeri luminați. Grăitorul de bine e asemenea tîlharului crucificat din dreapta Mîntuitorului, care își deschid Raiul cu limba; iar grăitorii de rău sînt asemenea tîlharului rău din stînga Mîntuitorului care își deschid iadul cu limbile lor. Păcatele aproapelui divulgate pe mulți îi urmărește și dincolo de mormînt. Cei ce au semănat astfel

de zîzaniei se vor aduna de îngeri cu ele și-i vor arde împreună. Turburarea, aprinderile, suferințele grozave aduse Sufletelor divulgate, îi urmărește pas cu pas... și unde-i ajunge îi pîrjolește groaznic.

Păcatul ascuns, ori care ar fi din cele 365 de feluri, vatămă numai pe acela care l-a săvîrșit, iar păcatul cel vădit sau arătat, cu cît s-a multiplicat mai mult cu atîta vatămă pe atîtea și atîtea, căroră li s-a arătat de vădătorii sau multiplicatorii aceia. Pentru aceia vadnicii se vor munci cu atît mai mult, cu cît mai mult au săvîrșit acea diavolească răutate. De ar fi iubit pe aproapele lor, nu l-ar fi vădit, căci „dragostea adevărată — zice Sf. Scriptură — acopere mulțime de păcate“ (1 Petru 4 8; Prov. Sol. 10 12), prin care scutește multe Suflete de vătămarea lor.

Aceasta știind-o toți plăcuții lui Dumnezeu, se fereau a vădi păcatele aproapelui lor, pentru a nu se înmulți sminteala în lume în scopul scutirii de decăderi, pentru a scăpa de despuiere, de dezbrăcarea de Hristos și îmbrăcarea în spiritul antihristului, de căderea în groaznică muncă vremelnică și veșnică, de împleticirea cu șerpilor, balaurilor torturatori și a limbilor înfocate ale iazărului de foc groaznic arzător. În acest scop duhovnicesc ei se păzeau din răspuneri a nu vădi păcatele aproapelui, ba le și acopereau cît puteau. Știind deci că exemplele bune edifică mult Sufletele în bine, dăm aici cîteva spre folosul multora.

ALEȘII DOMNULUI SE FEREAU A FI VADNICI, ADICĂ VĂDITORII PĂCATELOR APROAPELUI LOR. *Patriarhul Iosif*, urît de moarte de frații săi care voiau a-l ucide și care l-au vîndut străinilor ca să i se piardă și numele, fiind în temniță și tîlcuind visul paharnicului, înaltul demnitar al Faraonului, îl roagă pe acesta a pune cuvînt pentru el la Faraon, fără a vădi cele suferite de la ai săi și de la soția lui Putifar, zicînd: „Cînd vei fi liberat la bine, adu-ți aminte și de mine, și fă-mi bine de pune cuvînt pentru mine la Faraon, să mă scoată din temnița aceasta; căci eu sînt furat din pămîntul Evreilor. Și nici acolo, nici aici (în Egipt) n-am făcut nimic ca să fiu aruncat în temnița aceasta“ (Fac. 40 14—15).

Proorocul Daniil, pus de împăratul Darie Medul mai presus decît ceilalți 120 de satrapi și doi dregători ai imperului, i s-a întins cursă de acei zavistnici chiar pe terenul credincioșiei. Apoi a fost pîrît tras la judecată, condamnat și aruncat în groapa leilor ca să fie nimicit desăvîrșit. Darie văzînd că pentru zavistie a fost dat morții Daniil, după ce l-a băgat în groapa leilor, a pus piatra deasupra și a pecetluit-o cu inelul său, și cu inelele dregătorilor săi, ca nimic să nu se schimbe pentru Daniil. Un luminat predicator, zice că Darie a pecetluit groapa pentru că se temea mai mult de fiarele din afară

cu chip omenesc, decît de fiarele sălbatice (leii) în mijlocul cărora îl aruncase. Toată noaptea aceia împăratul a postit, a priveghiat și nu și-a adus țiitoarele lîngă sine.

A doua zi dis de dimineată, în revărsatul zorilor, împăratul a venit la groapa cu lei, și a strigat: „Daniile, slujitorul Dumnezeului Celui viu, Domnul Dumnezeuul tău Căruia I te închini neîncetat, oare a putut să te mîntuiască de lei?” Atunci Daniil, fără a vădi răutatea și zavistia satrapilor și a dregătorilor care-l pîrîseră și trăsese la judecata lor, îl osîndiseră și-l aruncaseră în moarte sigură, a răspuns: „O împărate, în veci să trăiești! Dumnezeu a trimis pe Îngerul Său și a astupat gurile leilor, de nu mi-au făcut nici un rău, pentru că am fost găsit nevinovat înaintea Lui, așijderea și în fața ta împărate n-am făcut nici un rău!”

Daniil a fost scos nevătămat și toți defăimătorii, pîrîșii și osîndicii lui au fost aruncați în locul lui în groapă, dimpreună cu copiii și femeile lor, care nici n-au ajuns în fundul gropii, că leii se năpustiră asupra lor, prinzîndu-i în ghearele lor, și cu gurile rupîndu-i, forfocîndu-i, mîncîndu-le carnea și sfărîmîndu-le oasele...

Vedeți, cît erau aceia de vinovați, însă Daniil n-a vrut să-i vădească, ca să rămînă în adevărata dragoste; totuși, acei pîrîși și zavistnici înrăutățiți au fost groaznic pedepsiți de împărat și de Dumnezeu. Lucrînd ca Daniil, putem rămînea și noi în dragostea lui Dumnezeu și sub ocrotirea Lui, păziți de felurite nevoi și primejdii (Dan. 6; Ist. Balaurului și a lui Bel 1 33—50).

Bătrînul Iosif primește din mîinile Preoților Bisericii Vechiului Testament pe Prea Sfînta și pururea Fecioara Maria în paza sa sub forma logodnei, și o duce la casa lui în Nazaret. Acolo, după Buna-Vestire adusă din ceruri de Sf. Arhanghel Gavriil, P.S. Fecioara Maria a zămislit de la Duhul Sfînt pe Dumnezeu Cuvîntul, Fiul Tatălui. Astfel, „Mama Lui, Maria, fiind logodită cu Iosif, mai înainte de a fi ei împreună, s-a aflat avînd în pîntece de la Duhul Sfînt” (Mt. 1 18). Lucrarea aceasta mai presus de fire, nu putea fi crezută de nimenea, nici de bătrînul Iosif, pázitorul ei. Iosif fiind drept, ca: Noe, Iosif, Iov... (pentru că nu făcea nedreptate s-au îndurerări nimănui, fiind plin de: fapte bune, blîndețe, nepomenire de rău, dragoste de aproapele, rîvnitor, priceput pentru legea lui Dumnezeu, înțelept...) presupune că a greșit cu cineva, că ar fi căzut în preacurvie, însă cu multă blîndețe și nepomenire de rău, suferă ocara cu prepus din felurite părți. Rîvna legii îl silește să o lase ca o preacurvă. Rîvna amară pentru împlinirea literei legii care omoară (Evr. 12 15; 2 Lege 29 18; 2 Cor. 3 6), îl silea să o vădească înaintea legii, pentru a fi disprețuită, rușinată, muștrată, dosădită, pedepsită așa cum trebuia, pentru a se învăța și altele din suferințele ei...!

Acesta era viforul gîndurilor necredincioase ce-l munceau pe înțeleptul Iosif, efectele tulburării ce-l frămîntau. Asta era firea omului vechi. Erau pornirile inimii spre cele rele, a păcătoasei firi omenesti (Fac. 6 5; 8 20—21; 2 Lege 29 19; Prov. Sol. 6 18, 16; Mc. 7 21—22). Înțelepciunea de sus însă (Iac. 3 17—18) cu bunătatea și nepomenirea de rău din Sufletul său, îl hotărăște să n-o vădească pe ea, nici să arate cuiva aceea ce se socotea greșală sau scădere. Înțelepciunea luminată, bunătatea și nepomenirea de rău, îl face milostiv și-l îndeamnă să n-o vădească pe ea, ca să nu sufere disprețul lumii, adică: ochi întorși, tragere la judecată, osîndire, ba chiar și primejdia uciderii, care ar fi urmat. De aceea „*nu vrea s-o vădească*” (Mt. 1 19). Asta e o lucrare numai a Sufletelor alese de partea lui Dumnezeu, Izvorul a tot binele și a toată fericirea, Care-i neispitit de rele și nu ispitește pe nimeni (Lc. 1 26—56; Mt. 1 18—25; 22 14; 20 16).

SFÎNȚII SE PĂZEAU A JUDECA PE ALȚII SAU A FI VADNICI. Sfîntul Macarie vîzînd un om nevinovat năpăstuit de ucidere, a mers cu toată lumea aceea la mormîntul ucisului, s-a rugat Domnului fierbinte, apoi a întreat pe mort: „În Numele Domnului nostru Iisus Hristos, spune-ne dacă ești ucis de omul acesta?” Atunci mortul a răspuns din mormînt, încredințîndu-i că n-a fost ucis de acela, pe care ei îl năpăstuisese fără vină. Toată lumea mirîndu-se de această minune, au căzut cu fețele la pămînt. Apoi rugîndu-l să întrebă pe mort și să le spună de cine a fost ucis, Sfîntul le-a răspuns: „Despre aceasta nu-l voi întreba. Destul este mie ca să izbăvesc de năpastă pe cel nevinovat. A da judecării pe cel vinovat, nu este lucrul meu...”, și așa s-a ferit de a se face vadnicul vinovatului (V.Sf. 19 Ian. o.c. pp. 909—911).

Sfîntul Conon, pentru a izbăvi din muncă, din lanțuri și din temniță pe cei năpăstuiți de furtul aurului boierului Isaurenilor, a descoperit și arătat numai aurul furat; iar nu și pe furi. Cetățeanul voind să afle cine sînt furii, Sfîntul i-a zis: „Ia-ți al tău și fii îndes-tulat că ți s-a întors fără nici o pagubă; iar pe cei ținuți în legături să-i liberezi...” (V.Sf. 5 Martie, o.c. pp. 232—3). Și așa, Sfîntul s-a ferit a se face vadnicul vinovaților.

Sfîntul Cuviosul Paisie cel Mare pentru a izbăvi pe monahii năpăstuiți de furt și întemnițați pe nedrept, a arătat locul unde se aflau lucrurile furate, nu și pe cel ce le-a furat, ca să nu cadă în păcatul vădîrii păcatelor aproapelui, sau al lipsei dragostei adevărate, care acoperă mulțime de păcat (Prov. Sol. 10 12; 1 Petru 4 8; 1 Cor. 13; Col. 3 12; V. Sf. 19 Iunie, o.c. pp. 914—917).

VADNICII, CLEVETITORII, DEFĂIMĂTORII, JUDECĂTORII ȘI OSÎNDITORII ALTORA DEVIN ANTIHRIȘTI. Cei

ce iscodesc viața altora — zice Sf. Dimitrie Arhiep. Rostovului — pentru a-i judeca sau osîndi, mîncînd din pomul morții și sînt anti-hriști (Hron. o.c. pp. 27—28); Vezi și p. 177—8 din această carte). Văditorii și multiplicatorii păcatelor aproapelui lor, socotească-se fiecare cum sînt înaintea Domnului? Și ce pedeapsă înfricoșată îi așteaptă?! Sf. Ioan Savaitul ne spune că numai pentru un „uf” asupra unui frate cu nume rău, a văzut și auzit pe Domnul răstignit pe Golgota între doi tîlhari, poruncind Îngerilor ce stăteau în jurul Său: „Scoateți-l afară de aici, că Antihrist îmi este, pentru că mai înainte de a Judecata Eu, a judecat pe fratele său”. Văzîndu-se aruncat ca un rău dinaintea Domnului și despuiat de mantie, adică de Darul lui Dumnezeu, șapte ani s-a pocăit rătăcind prin pustie, nici pîine gustînd, nici sub acoperemînt omenesc intrînd, nici cu om vorbind, pînă ce s-a învrednicit iarăși a auzi pe Domnul să i se redea haina mîntuirii (Mt. 22 13; comp. 2 Cor. 5 2—4); Apc. 3 5—18; 6 9—11; 7 9—17; P. o.c. 380 10; Prol. 22 oct. Vezi pe larg „Privești Apocaliptice”, cap. 12 10, de autor, și pp. 115—116 din această carte).

Ei bine, dacă numai pentru un „uf”, Sfîntul acesta a pățimit atîta; dar vadnicii aceia grabnici în a vădi și multiplica greșelile, păcatele altora, unde vor fi? Ce-i așteaptă?... „Iată, Judecata se începe de la Casa-Biserica lui Dumnezeu (adunarea binecredincioșilor), și dacă este întîi de la noi, care este sfîrșitul celor ce se împotrivesc Evangheliei lui Dumnezeu) (Mt. 7 1—5; Mc. 4 24) Și dacă dreptul abia se mîntuiește, dar cel necredincios și păcătos, unde se va arăta?...” (1 Petru 4 17—18; comp. Ier. 25 9—37; Iez. 9; Prov. Sol. 11 37).

SĂ NE PLÎNGEM MORȚII NOȘTRI. Cînd a bătut Dumnezeu Egiptul... omorînd pe toți întîii născuți, toate casele Egiptenilor s-au umplut de țipete, pentru că nu era casă fără mort. „Pe la miezul nopții Domnul a lovit pe toți întîii născuți în pămîntul Egiptului, de la întîiul născut al lui Faraon, care avea a ședea pe tron, pînă la întîiul născut al robului, care stătea în închisoare, și pe toți întîii născuți ai dobitoacelor. Noaptea s-a sculat Faraon însuși, toate slugile lui și toți Egiptenii, și s-a făcut bocet mare în toată țara Egiptului, căci nu era casă unde să nu fie mort” (Eș. 12 29—30). Și noi toți sîntem păcătoși, fiecare ne avem mortul „păcatele noastre” de jelit. Dacă luăm seama bine la păcatele noastre, nu vom vedea pe ale aproapelui nostru. Nebunie mare este omului ce-și are mortul lui în casă și să se ducă să plîngă morții altora... Așadar, nu face rău, nu gîndi rău asupra cuiva, nu defăima pe nimeni, nu cleveti, nu te bucura de clevetiri, nu învrăjbi, nu urî,

„nu judecați și nu veți fi judecați”. Puțină vreme e cstoneala și veșnică e odihna (P. o.c. p. 146 17; vezi și p. 267, 8, 1).

PORUNCEȘTE UNDE SĂ-L PUNEM PE CEL CE L-AI JUDECAT. Vezi p. 139 din această carte.

S-A MÎNTUIT CU PUȚINA OSTENEALĂ. Vezi pp. 104—105, din această carte.

M-AM ASCUNS CA SĂ NU MĂ JEFUIȚI. Un sihastru făcîndu-se Episcop, pentru evlavie și liniște nu certa pe nimeni. El suferea cu îndelungă răbdare greșelile fiecăruia. Economul lui însă nu cîrmuia lucrurile Bisericii cum trebuia. Unii vîdîndu-l, au zis Episcopului: „De ce nu cerți economul care se poartă cu defăimare?” El tăcînd, a lăsat certarea pe a doua zi. A doua zi au venit iarăși prigonitorii economului. Episcopul înștiințîndu-se, s-a ascuns într-un loc. Aceia venind să-l afle, n-au putut. După ce l-au căutat mult, abia l-au aflat, și i-au zis lui: „Pentru ce te-ai ascuns de noi?” Episcopul le-a răspuns: „Pentru că cele ce am săvîrșit și am adunat în șaizeci de ani, rugîndu-mă lui Dumnezeu, pe acelea voi vreți să mile jefuiți în două zile...” (P.o.c. 395 1). Vedeți? Sihastrul Episcop se ascundea de iscoditori, pentru a nu se jefui prin vădirea vinovăției aproapelui! Cel ce-și poartă grijă de păcatele sale, se silește a se curăți de ele, nu le vede pe ale aproapelui, nu le vădește, nici le multiplică, și așa se folosește vremelnice și veșnic.

Un Preot activ în Preoția și apostolatul încredințat lui de sus, vîzînd pe mulți și multe disprețuîndu-l, clevetindu-l pentru unele slăbiciuni, chiar și din fiii și fiicele lui duhovnicești, ca Noe de Ham, David de Ahitofel, de Semei și Avesalom, le zicea: „Eu ca un om am greșit, am păcătuit; iar voi ca niște draci m-ați ponegрит...”.

TĂCEREA E UN LEAC TĂMĂDUITOR BOALEI CLEVE-TIRILOR. Vezi pp. 178—179, din această carte.

Un preot intrînd într-o școală, observă printre elevi o fetiță mică de vreo cinci ani. Era fiica învățătorului. Preotul o întrebă: „Ce faci tu aici, mititico?” Copila îi răspunse: „Învăț a tăcea”. Preotul mîngîind-o, îi zise: „Aceasta e foarte frumos”. Apoi întorcîndu-se către învățător, adaose: „Lucrul acesta mulți oameni nu-l învață în viața lor întreagă!”

Odinioară un filosof a fost întrebat: „Pentru ce i s-a dat omului două urechi și numai o gură?” (El a răspuns: „Pentru ca mai mult să audă decît să vorbească” (O.M.P. 937—938).

Aceasta ne sfătuiește și Dumnezeiasca Scriptură, zicînd: „Tot omul să fie grabnic a auzi (bineînțeles, numai ce e bun) și zăbavnic a grăi” (Iac. 1 19, 26; 3; Ecl. 7 10; Mt. 12 30—45); iar înțelepciunea străbunilor ne spune: „Cuvîntul (vorba bună) e de argint; iar tăce-

rea e de aur". Deci, adeseori e mult mai bine a tăcea, decît a vorbi ceea ce ne păgubește.

ALT LEAC CONTRA VORBĂRIILOR DEȘARTE ȘI A CLEVETIRILOR. Cînd ne vom întipări bine în minte hotărîrea Mîntuitorului: „Din cuvintele tale te vei îndrepta și din cuvintele tale te vei osîndi” (Mt. 12 37), vom alege mai mult a tăcea. Tăcuții pentru Dumnezeu săvîrșesc o faptă bună și dobîndesc Dar de la Dumnezeu. Sf. Ioan Tăcutul, pustnic și Episcop, în felurile lui ascultări, ca pustnic, Episcop, apoi refugiat în Mănăstirea Sfîntului Sava sub haina umilă de călugăr simplu, în ascultarea de a căra apă și piatră lucrătorilor ce zideau un spital, apoi ca arhondar, ca econom al Lavrei, vorbea foarte puțin și rar, cu duhul smereniei și cu frică, să nu cadă în păcate ce vin din multa vorbire (Iac. 3 1—2; V. Sf. 3 Dec. o.c. pp. 71—103).

Sfinții, dornici de minunatele roade ale tăcerii, se osteneau în multe feluri pentru a se deprinde să tacă. Așa, despre Avva Agathon ni se spune că trei ani s-a ostenit, ținînd o piatră în gura sa, pînă cînd s-a deprins să tacă. Despre el și Avva Amun ni se istorisește că atunci cînd vindeau vreun vas, odată spunea prețul, și ceea ce li se da, luau tăcînd în liniște. Așijderea cînd vreau să cumpere ceva, prețul ce li se spunea, dădeau în tăcere și luau vasul negrăind nimic. Sf. Arhiereu Nifon, făcîndu-se monah, purta o piatră în gură, zicînd în sine: „Mai bine este ție nelegiuitule a mînca piatră, decît a grăi vreun cuvînt rău” (P.o.c. 28 15; V. Sf. 23 Dec. o.c. pp. 1161—2; vezi și pp. 178—179, din această carte).

UN SIM SAU IAFET. Un Preot călugăr, administrator într-o parohie transilvăneană, venea din vreme în vreme, sute de kilometri cu trenul la metania sa, pentru a se mărturisi starețului său, părintele duhovnicesc. Uneori era silit a găzdui la cunoscuți credincioși din orașul apropiat de Schit. Între multele și felurile convorbiri cu credincioșii despre articolele credinței noastre Ortodoxe, cîțiva domni și doamne încep a cleveti pe starețul său, îndemnîndu-l ca să vină de acolo din Ardeal și să fie stareț în locul Părintelui său Duhovnic, deoarece ei sînt hotărîți a-l scoate, că-i păcătos, și cu păcatele lui aduce multă sminteală... Preotul s-a întristat auzind acestea. Un fior rece simte că-i trece prin tot corpul. Vorbele măgulitoare ale ponegritorilor Părintelui său Duhovnic erau tot atîtea lovituri grele ca de grindină, pe care le simțea căzînd asupra-i. Stă și se gîndește ce să le răspundă. După puțină vreme de chibzuială, le zice: „Este adevărat că Părintele meu Duhovnic nu-i fără păcate, este păcătos. Dar tot atîta de adevărat este că nici eu, pe care vreți să mă aduceți în locul Părintelui meu duhovnicesc ca stareț, nu sînt fără de păcate, sînt un păcătos. Nu știm care va fi

mai păcătos din amîndoi, de oarece nu ne-am cîntărit încă în cîntarul Dreptății Dumnezeiești! Dar dumneavoastră sînteți fără de păcate? I vreunul între dumneavoastră care să nu fie păcătos?” Ei privindu-se unul pe altul, înălță fiecare din umeri și murmurară: „Și-i-i, noi sîntem păcătoși...!”

Preotul reluînd cuvîntul, le zice: „Părintele meu Duhovnic e păcătos în unele feluri, eu sînt păcătos în alte feluri, poate și ca el, dumneavoastră sînteți păcătoși în alte feluri, în unele păcate ca și noi. Toți, toți și toate sîntem niște păcătoși înaintea lui Dumnezeu. Dumnezeiasca Scriptură a Vechiului și Noului Testament ne adeverește clar, că nimenea din oameni nu e fără de păcat, chiar de ar fi numai o zi viața lui. Psalmistul David adeverește clar aceasta, zicînd: „În fărădelegi m-am zămislit și în păcate m-a născut maica mea” (Ps. 50 6; 13 1—3; 9 23—27; 52 1—4). Iov adeverește: „Cine ar putea să scoată ceva curat din ceea ce este necurat? Nimeni...” (Iov — 14 4; 15 14—16). Înțeleptul Solomon adeverește aceasta, zicînd: „Nu este om care să nu păcătuiască” (3 Imp. 8 46; 2 Paral. 6 36; Prov. Sol. 20 9; Ecl. 7 29—30). În Noul Testament Sf. Ap. Pavel adeverește destul de clar aceasta, zicînd: „Printr-un om a intrat păcatul în lume și prin păcat moartea, așa că moartea a trecut în toți oamenii, pentru că în acela (omul dintîi: Adam și Eva) toți au păcătuit” (Rom. 5 12; comp. 1 Cor. 15 21—28).

Așijderea și Sf. Ap. și Ev. Ioan adeverește că nici un om nu este fără de păcat, de la mare pînă la mic, zicînd: „De vom zice că nu avem păcat, ne înșelăm pe noi înșine și adevărul nu este în noi. De vom mărturisi păcatele noastre, El este credincios și drept ca să ne ierte nouă păcatele și să ne curățească pe noi de toată nedreptatea. De vom zice că n-am păcătuit, atunci îl facem pe El mincinos, și Cuvîntul Lui nu este în noi” (1 Ioan 1 8—10). De la mare pînă la mic, noi toți creștinii și creștinele păcătoși și păcătoase, ne curățim de păcatele noastre prin Sf. Taină a Pocăinței cu spovedanie adevărată și facerea roadelor vrednice de pocăință, după care ne Împărtășim cu P.S. și Dumnezeiescul Trup și Sînge al Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, Care ni s-a dat pe Sineși, zicînd: „Luați mîncați. Acesta este Trupul Meu Care se frînge pentru voi, spre iertarea păcatelor. Beți dintru Acesta toți. Acesta este Sîngele Meu al Legii celei nouă, care pentru mulți se varsă, spre iertarea păcatelor” (Mt. 26 26—28; Ioan 6 27—50; 1 Cor. 10 16—17, 20—22; 11 23—32; 1 Ioan 1 7; 1 Petru 1 14—20; 2 1—9; Apc. 1 5—6; 5 9—10; 7 14).

Însăși Sfînta noastră Biserică Creștină Ortodoxă, în anumitele molitfe ce se citesc la Sfîntul Maslu, dezlegări, și la prohodul morților, ne spune clar că: nimenea nu este fără de păcate, fără numai Singur Domnul Hristos Dumnezeu-Omul, Care poate da dezlegare

și iertare de păcate drept credincioșilor Creștini, celor vii și celor repausați. Așadar, numai un singur Preot a fost și este pururea fără de păcat: Iisus Hristos Dumnezeu-Omul. Noi toți sîntem păcătoși, atît Preoții cît și poporul. Ne putem însă curăți de păcatele noastre prin: părăsirea lor, adevărata spovedanie cu cuvenita canonisire sau facerea roadelor vrednice de pocăință și Împărtășirea prin buna pregătire cu P. S. Trup și Sînge al Domnului nostru Iisus Hristos. După această curățire în Dar, e bine a nu ne mai cleveti unii pe alții de feluritele slăbiciuni, după proverbul: „Rîde om de om și dracii rîd de toți”, sau: „Rîde dracul de porumbe negre, dar pe el nu se vede, că e mult mai negru și mai uricios”. E mult mai bine să ne sprijinim unii pe alții în tot binele, și să ne rugăm unii pentru alții lui Dumnezeu cu toată căldura, ca să ne ierte păcatele, și așa „pe noi înșine și unii pe alții — iubindu-ne după rînduiala creștinească — toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm”.

Atunci toți, privindu-se unii pe alții, s-au încredințat de adevăr. După aceea Preotul s-a dus la Părintele său Duhovnic, s-a pregătit prin spovedanie și canonisire, pentru a-și continua calea în îndeplinirea datoriilor sale preoțești și duhovnicești, după a sa putere, pentru a înainta dimpreună cu păstoriții săi tot mai înainte către Împărăția lui Dumnezeu.

Și acesta este un bun leac vindecător boalei ponegririlor!

PĂUNII AU PENELE FRUMOASE ȘI PICIOARELE URÎTE.

Odinioară — istorisește un sihastru din Egipt — am voit să mă înstrăinez de pustia mea. Am mers la Atena. Intrînd în cetate, am văzut un monah bătrîn, împodobit cu haine, purtînd o cruce mică cusută. Am văzut apoi pe mulți mergînd după dînsul. Intrînd în cetate, l-a întîmpinat popor și mai mult, care era strîns la privești. Curios, am întrebat și eu pe un om: „Cine este acesta?” Acela mi-a răspuns că: „este un Elin, mai mare peste toți filosofi. Că el s-a făcut Creștin, a zidit o Mănăstire cu cheltuiala sa, s-a făcut călugăr, și a viețuit acolo 15 ani, fără a mai intra în cetatea Atenei, de unde plecase. Astăzi, pentru prima oară vine aicea și intră în cetate. Pentru această alergăm să-l vedem și să auzim ce ne va spune”. Am plecat și eu după el. Adunîndu-se toți fruntașii cetății și poporul, l-au poftit să le vorbească, zicîndu-i: „Spune-ne nouă ce vrei să vorbești?” Acela le-a grăit: „Nu este nici o limbă sub cer ca Creștinii, nici mai frumos cîn ca cînul călugăresc! Numai aceasta însă îi vatămă pe dînșii, că diavolul aduce asupra lor pismă unul asupra altuia, zicînd: „Mi-a zis și i-am zis”. Și necurății avînd înaintea lor nu și le vād...”. Acestea auzind toți, l-au proslăvit și au plecat... (P.o.c. 249 24). Majoritatea creștinilor ușuratici au nume frumoase de Sfinți, dar guri urîte de iad!

Vadnicii nu au dragostea lui Dumnezeu într-înșii (Ioan 5 47), pentru aceea și vîdesc ei pe aproapele lor.

Vadnicii izgonind pe Domnul Hristos Dumnezeu din ființa lor, izgonesc și pe lucrătorii, martorii și următorii Lui. „Cel ce se leapădă de voi, de Mine se leapădă... De M-au prigonit pe Mine și pe voi vă vor prigoni... Procopsind tot spre mai rău, înșeală și singuri se înșeală...” (Mt. 10 14—15; Ioan 15 20; 2 Tim. 3 12—13).

Vadnicii vîdesc pe aproapele lor pentru că nu-l iubesc ca pe ei înșiși (Mt. 19 19; 22 38). Răutatea vādniciei este urmare sataniceștei uriciuni infernale; iar vadnicii sînt niște camuflați ucigători de oameni, ca și diavolul, căruia i se robesc de a lor bună voie (Ioan 8 44; 1 Ioan 3 15; Fac. 3 1—5; Iov 1; 2; Zah. 3 1—3; 2 Tim. 2 26).

Vadnicii slujitorilor lui Dumnezeu sînt asemenea îngerilor răi, care ziua și noaptea (întotdeauna) vădeau pe frații lor de îngerat înaintea lui Dumnezeu, ca și unii îngeri ai vremilor noastre, pînă cînd s-au prăbușit din ceruri în adîncuri pentru totdeauna (Apc. 12 10, 1—8).

Vadnicii, asemenea diavolului care a despuat în Rai pe proto-părinții noștri Adam și Eva dimpreună cu tot neamul omenesc de fericire și viață, despoaie pe semenii lor de fericire, cinste, pace, voie bună în activitatea lor creștinească, și de viață (Fac. 3 1—3...).

Vadnicii vîdesc pe aproapele lor cu răutate și scop infernal de a-l arunca în vrajbă, în necaz și în pierzare; așa cum Satana a pîrît pe Iov, ponegrindu-l înaintea lui Dumnezeu, ca să-l părăsească, pentru a se prăbuși în nefericire, suferință groaznică și în pierzare (Iov 1; 2; Iac. 5 10—11).

Vadnicii, asemenea răului Doeg care a vădit pe David, pe Arhiepiscopul Abimelec și a pustiit cetatea preoțească Nob, ucizînd 85 de Preoți dimpreună cu soțiile, copiii, slugile și vitele lor (1 Imp. 21; 22; Ps. 51), săvîrșesc groaznice infernalități, de care rămîn responsabili înaintea lui Dumnezeu și se pustiesc (Mt. 23 37—38).

Vadnicii sînt asemenea lui Ahitofel, sfetnicul lui David, care era foarte înțelept, mai ales în a învrăjbi pe unii cu alții. „Sfaturile date pe vremea aceea de Ahitofel — zice Sf. Scriptură — fie lui David, fie lui Avesalom sau celorlalți fii ai lui David, aveau tot atîta putere ca și cînd ar fi întrebat chiar pe Dumnezeu”. Cu sfatul lui Ahitofel, Avesalom pîngărește țiitoarele tatălui său, împreunîndu-se cu ele în fața întregului Israil. Apoi cere douăsprezece mii de oameni cu care să urmărească pe David, să-l lovească și să-l piardă pentru a împărăți Avesalom în locul lui... Încăerarea războinicilor ambelor tabere a fost groaznică. Multime multă de oastași s-au măcelărit. David a ieșit biruitor. Vicleanul Ahitofel, îngrozit de fapta lui infernală, s-a spînzurat. Oamenii lui David au ieșit la cîmp

în întâmpinarea Israelitilor, partizanilor lui Avesalom. Bătălia mare s-a dat în pădurea lui Efraim. Acolo poporul Israelit a fost înfrint de robii lui David. Douăzeci de mii de oameni au căzut uciși. Lupta s-a întins în toată laturea aceea, și pădurea a mâncat în ziua aceea mai mulți oameni decât a doborât sabia (2 Imp. 18 6—8). Oștile lui Avesalom au fost înfrinte. Avesalom fugind pe catîrul său, a rămas spînzurat cu părul capului de creanga unui stejar, unde l-a omorît generalul Ioab dimpreună cu zece ostași ai săi (2 Imp. 16 20—23; 15 12; 17; 18). Astfel și-au ispășit nelegiuirea lor acei Israeliti cu sfetnicul Ahitofel, prințul Avesalom și ceilalți vadnici, multiplicatori ai păcatelor lui David...

Asemenea lui Ahitofel, vadnicii cu vādnicile lor învrăjbesc lumea și pîngăresc Sufletele, după care îi urmărește grozăvia, pedepsele acelora. Pustiirile făcute de infernalitatea vadnicilor și în familia lui David, îl făcea să zică oftînd: „Măcar deși nu este așa cum ar trebui casa mea înaintea lui Dumnezeu; totuși, El a făcut cu mine un legămînt veșnic” (2 Imp. 23 5). Astfel, în urma vādnicilor, mulți din copiii lui îl disprețuiau, grăindu-l de rău între dînșii pentru păcatul său, ca și lumea din afară. Dar, unii după alții, au căzut: fiul său Amon a căzut în păcat cu sora sa Tamara, aducînd mare batjocoră în familia împărătească. Avesalom își răzbună pentru sora sa, trăgîndu-l pe Amon în cursă la un ospaț dat tuturor fiilor lui David, unde-l omorî. Apoi, ascultînd pe Ahitofel, se răscoală asupra tatălui său, după care moare spînzurat și săgetat. Adonias se proclamă singur împărat, după care este ucis din porunca împăratului Solomon, fratele său. Solomon înțeleptul, care, molipsit de ponegririle vadnicilor tatălui său, de multe ori îl va fi privit de sus, după ce a zidit Templul Sfînt și a făcut multe îmbunătățiri în împărăția Israelitilor, lăsîndu-se sedus de unele din cele 1000 de femei ale sale, a slujit idolilor, pentru care a atras groaznica urgie a lui Dumnezeu asupra poporului său, făcîndu-l să cadă din ce în ce mai mult pînă la nimicire (3 Imp. 11; 12; 13).

David, îndurerat de vadnicii care-i iscodeau trecutul și-l ponegreau vādindu-i scăderile în adunările lor, striga înaintea lui Dumnezeu: „Dumnezeule, gura păcătosului și gura vicleanului s-a deschis asupra mea, improșcîndu-mă din toate părțile cu cuvinte de ură... Pune peste el pe cel necredincios și diavolul să stea de-a dreapta lui... A iubit blestemul și-i va veni lui, n-a voit binecuvîntarea și se va depărta de la el. S-a îmbrăcat cu blestemul ca cu o haină, și a intrat ca apa în mațele lui, și ca untdelemnul în oasele lui. Să-i fie lui ca o haină cu care se îmbracă și ca un brîu cu care pururea se încinge. Aceasta e plata celor ce mă clevetesc — vădesc — pe mine la Domnul, și a celor ce grăiesc rele (vādnicii) asupra Sufletului meu... Izbăvește-mă de clevetirea oamenilor și voi păzi porun-

cile Tale” (Ps. 108; 118 134, ș.a.). Blestemele acestea au ajuns și ajung pe vadnici.

Vadnicii primejduiesc de moarte pe semenii lor și se primejduiesc pe ei înșiși prin vādirea feluritelor scăderi, așa cum vāddea Aman pe Mardoheu și neamul lui, după care s-a prăbușit în pierzare, spînzurat, din porunca împăratului, în spînzurătoarea făcută pentru Mardoheu (Est. 3—7). Ca și Aman, vadnicii se prăbușesc în groapa pe care au săpat-o semenilor lor.

Odinioară — zice Proorocul Zaharia — am văzut pe Isus, marele Preot, stînd înaintea Îngerului Domnului, și Satana la dreapta lui ca să i se împotrivească, să-l vādască, clevetească, ponegrească. Isus a zis către Satana: „Ceartă-te pe tine Domnul, diavole, ceartă-te pe tine Domnul Cel Care a ales Ierusalimul! Acesta nu este el oare un tăciune scos din vîlvătaie?” Isus era îmbrăcat în veșminte murdare și era stînd înaintea Îngerului. Îngerul Domnului a răspuns și a zis celor care stăteau înaintea lui: „Dezbrăcați-l de veșmintele cele murdare!” Apoi i-a zis lui: „Iată, ți-am iertat fărădelegile tale și te-am îmbrăcat cu veșmînt de prăznuire!” După aceea a mai zis: „Puneți mitră curată pe capul lui!” Ei îi puseră mitră curată pe cap și-l înveșmîntară; iar Îngerul Domnului stătea de față” (Zah. 3 1—5).

Vadnicii, asemenea Satanei ce sătea de-a dreapta marelui Preot Isus fiul lui Iosedec, împotrivindu-se, ponegrindu-l și hărțuindu-l spre a-l împiedeca în activitatea lui spirituală, trec cu mare obraznicie satanică în dreapta lucrătorilor și martorilor — Preoților, Duhovnicilor, Arhierilor — Domnului, împotrivindu-li-se, ponegrindu-i, discreditîndu-i... pentru care vor fi certați de sus ca și Satana (Zah. 3 1—3).

Vadnicii, asemenea lui Iuda Iscariotul, care vādise pe Mintuitorul vrăjmașilor Săi de moarte, conducîndu-i în Ghetsimani la locul știut ca să-L prindă, vădesc pe semenii lor, adeseori chiar și pe părinții lor trupești și spirituali, vrăjmașilor camuflați, care se muncesc a-i împiedeca, paraliza, chiar și a-i extermina.

Vadnicii (asemenea lui Teofil arhiep. Alexandriei și a celorlalți confrăți de răutate ai sinodului de la stejar ce iscodeau trecutul Sf. Ioan Hrisostom în cei 18 ani trecuți, pentru a-l vādî în tot ce l-ar fi putut prăbuși, după care au căzut în groaznice urgii Divine și morți cumplite), pîdesc și iscodesc viața semenilor, ba chiar și a slujitorilor lui Dumnezeu, imitînd pe protivnicii Sf. Ioan Hrisostom, pentru care vine mînia lui Dumnezeu peste ei. Vadnicii, putreziți în felurite păcate necurățite, iscodesc și caută felurite chichițe celor ce nu se asociază cu ei în căile pierzării, pentru care devin anti-hriști căzuți în urgia Divină.

Răutățile vâdniciilor cu care torturează pe semenii lor cu satanicele vâdiri, sînt tot atîtea șerpi, balauri, jivini înfricoșate și limbi de foc ale iadului, care-i împleticesc, începînd de aici de pe pămînt. Munca vadnicilor, ca și a tîlharilor, e groaznică: focul nestins, viermele neadormit, întunericul cel mai dinafară, tartarul înghețător, despărțirea de Dumnezeu, de Îngeri, de Sfinți, pierderea Împărăției fericioare și tovărășia cu Iuda Iscarioteanul, cu Doeg și Ahiofel, cu Aman... și cu dracii, toate, toate sînt groaznice torturări de șerpi, balauri și limbi de foc vîlvîietor, în care s-au dat nefericiții prin satanicele satisfacții ale vâdniciilor. „Fiul Omului — zice Mîntuitorul și cu El toți cei îndurerați de vadnicii lor — merge să sufere precum este scris pentru El, dar vai omului acela prin care se vinde (vădește). Mai bine ar fi fost lui de nu s-ar fi născut omul acela“ (Mt. 26 24; Lc. 22 21—22; comp. F. Ap. 2 23; 4 26—28; 1 16—20).

În fața aceluia diabolic păcat al vâdirii, cleветirii, ponegririi aproapelui, ce-i de făcut? Cum ne putem vindeca? Prin străjuirea gurii (vezi cuv. Sf. I. Hrisostom, pp. 83—86 din această carte). Vorbește lui Dumnezeu multe și oamenilor puține. „În toate cuvintele tale, aduți aminte de cele mai de pe urmă ale tale (de moarte, groapă, Judecată și răsplătire veșnică) și în veac nu vei păcătui“ (Is. Sir. 7 38). Cei ce vor a scăpa de împletirile și torturările șerpilor-balauri și a flăcărilor iadului, să-și păzească gura ca tîlharul crucificat din dreapta Mîntuitorului, și să se îngrijească serios de mîntuirea lor, pentru a redobîndi statornica fericire în Împărăția lui Dumnezeu cea Cerească. La acestea cugetînd noi, să ne rugăm împreună cu Sf. Efrem Sirul, zicînd: „Doamne și Stăpînul vieții mele... dăruiește-mi ca să-mi văd greșelile mele și să nu osîndesc pe fratele meu, că bine cuvîntat ești în veci. Amin“.

Nu m-am îngrijit pentru veșnicie? (Vezi „Oglinda Duhovnicească“, pp. 2578—2588; 2558—2565; 2623—2648; 3208—3224, de autor).

321) Am păcătuit contra milei sufletești neînvățînd cele bune pe cei neînvățați și nepricepuți? (e)

e) Dumnezeiasca Scriptură ne sfătuiește: „Mîngîiați poporul Meu... de știi, răspunde aproapelui tău“ (Is. 40 1; Is. Sir. 5 14). Cînd cineva ne cere sfatul și putem a i-l da, să nu zicem ca oarecare: „Treaba ta...!“ ci să-i dăm sfatul după cum credem că e mai bine. Totuși, să avem deosebita grijă a nu-i porunci, ci a-l lăsa în voia lui, să facă ce va crede. Ne reamintim bine să nici Mîntuitorul nostru Iisus Hristos n-a poruncit tînărului bogat să-și vîndă averea: ci numai l-a sfătuit: „De vrei să fii desăvîrșit, mergi de vinde toate

cîte ai și le dă săracilor, și vei avea comoară în cer; apoi luînd crucea, vino după Mine... urmează-Mi Mie“ (Mt. 19 21; Mc. 10 21).

Famenul Candachiei citind în proorocia lui Isaia despre Mîntuitorul, îi răspunse Apostolului Filip: „Cum voi putea să înțeleg (Scriptura aceasta) de nu mă va povățui cineva?“ Apostolul s-a suit în căruța cu el, l-a învățat... și apoi l-a botezat (F. Ap. 8 27—39).

Apostolul îndeamnă pe bătrîne: „Să înțeleptească pe cele tinere să-și iubească pe bărbații lor, să-și iubească fiii. Să fie în întreaga înțelepciune, curate, grijnice de casele lor, bune, plecate bărbaților lor, ca să nu se hulească Cuvîntul lui Dumnezeu...“ (Tit. 2 3—10).

EPISCOPUL LEANDRU CU SFATUL BUN DAT UNUI PRINȚ, LUMINEAZĂ UN POPOR ÎNTREG. Erminigheld s-a născut de Liuvigheld, regele Ostrogoților, care era arian. Învățînd dreapta credință de la Leandru, Episcop Ortodox, s-a mîniat groaznic tatăl său pentru întoarcerea sa. Regele avea despre dînsul multe supărări, însă îl luă și cu bine și cu rău în toate zilele, pentru a-l readuce la eresul arian. Totuși, el a rămas neschimbat și nebiruit. Pentru aceea tatăl său mai întîi l-a dezmoștenit, apoi legîndu-i mîinile și picioarele, l-a închis într-o temniță întunecoasă. Fiind serbarea Paștilor, tatăl său a trimis pe popa arian să-l împărtășească, dar el nu-l primi. Înștiințîndu-se de aceasta Liuvigheld, a poruncit să-i taie capul acolo unde era legat. Îndată după aceea s-au văzut și auzit coruri de Îngeri cu lumini, cîntînd în jurul lui. Minunea aceea văzînd-o Ortodocșii, i-a cuprins frica de Dumnezeu, iar pe ucigaș l-a spăimîntat și l-a turburat, silindu-l să se pocăiască pentru păgînatatea lui. Nu trecu mult timp, și-l cuprinse o boală grea. Atunci chemînd pe fiul său cel mai mic, Rechader, l-a pus rege în locul său, iar pe Episcopul Leandru l-a rugat să-l învețe și pe el cum învățase pe Martirul Erminigheld. Acestea zicînd, muri. Rechader primind sămînța Ortodoxiei, a întors și pe cei de sub stăpînirea lui să fie și ei Ortodocși cu dînsul. Pronia Dumnezeiască a făcut, ca prin moartea lui Erminigheld să se aducă tot neamul său la Credința Ortodoxă... (D. Ag. 251; V. Sf. 1 Nov., o.c. pp. 11—16).

322) N-am sfătuit bine pe cel ce avea trebuință de sfat? (f)

f) Trebuință de sfat bun dat la vreme, au toți cei ce nu cunosc învățătura curat creștinească, cei cu viață anticreștinească, cei din nevoi, strîmtorări și cei a căroră cinste și viață sînt în primejdie. Mîntuitorul poruncește Sfinților Apostoli, zicînd: „Mergeți și învățați toate neamurile... povățuindu-le să păzească toate cîte v-am poruncit...“ (Mt. 28 19—20). Sf. Ap. Pavel scrie: „Sfătuiți-vă unul pe altul... Vă rugăm, fraților, sfătuiți (învățați, înțelepțiți)

pe cei fără de rînduială...“ (1 Tes. 5 11—14; comp. Gal. 6 1—2). „Cei ce au învățat (îndrumat) pe mulți pe calea dreptății, vor străluci ca stelele cerului în vecii vecilor“ (Dan. 12 3).

Datoria de a învăța pe oameni calea mîntuirii o au mai întîi Arhieriei și Preoții. După ei și orice creștin luminat este îndatorat a învăța pe aproapele său cînd are prilej. Chiar și cînd au îndoială că vor fi sau nu ascultați, e bine a învăța pe cei neștiutori. Se poate întîmpla ca învățătura dată să-i pună pe gînduri și s-o primească, curînd sau mai tîrziu.

FEMEIA CU UN CUVÎNT SIMPLU A SALVAT UN OM DE LA SINUCIDERE. O femeie voind să meargă într-un loc, trebuia să treacă pe o punte, pe care sta un om. Cum omul nu căuta spre ea, femeia își văzu de drum, fără să scoată un cuvînt. Cînd se întoarse ea, omul era tot acolo, rezemat de parmalic. De data asta nu voi să treacă fără să-i vorbească. Se apropie de el cît mai mult, și-i pomeni de cuvintele psalmistului: „Este un rîu (o apă) ale cărui curgeri veselesc Cetatea lui Dumnezeu...“ (Ps. 45 4). Cîțiva ani mai tîrziu, un om stătea la spatele ei, în Sf. Biserică. Se apropie de ea, deschise Biblia, și cu degetul pe versetul de mai sus, îi zise: „Vă aduceți aminte de mine și de aceste cuvinte? Stam pe o punte și mă gîndeam să mă înec. Aceste cuvinte m-au scăpat de la moarte. Și tot ele m-au adus încet, încet, la dobîndirea mîntuirii... (D. Ort. a. VIII, nr. 1—2).

323) N-am îndemnat pe păcătos să părăsească păcatul și să ducă o viață mai bună, creștinească, duhovnicească, bineplăcută lui Dumnezeu? (g)

g) Fiecare din noi creștinii — Păstori și păstoriți — sîntem îndatorați: a întoarce pe cei rătăciți la calea adevărului și pe cei păcătoși la calea virtuții. Pentru a reuși trebuie a face aceasta cu duhul blîndeții și al înțelepciunii, pentru a-i feri de păcatul deznădejdiei și de păcatul prea marii încrederi în Îndurarea lui Dumnezeu. Privitor la îndemnarea și salvarea creștinilor păcătoși, Mîntuitorul adeverește, zicînd: „Mai mare bucurie se face în cer pentru un păcătos care se pocăiește, decît de nouăzeci și nouă de drepi, care n-au trebuință de pocăință“ (Lc. 15 7; Mt. 18 10—14). La aceasta ne îndeamnă și Apostolul, zicînd: „Fraților! De va rătăci cineva din voi de la adevăr (dreapta credință) și-l va întoarce pe el cineva, să știe că cel ce a întors pe păcătos de la calea lui greșită, a mîntuit Suflet de la moarte și a acoperit mulțime de păcate“ (Iac. 5 19—20)... „Fraților, de va cădea vreun om în vreo greșală, voi cei duhovnicești îndreptați pe unul ca acela cu duhul blîndețelor,

păzindu-se fiecare să nu cadă în ispită. Purtați sarcinile unul altuia, și așa veți împlini legea lui Hristos“ (Gal. 6 1—2).

**SF. AP. ȘI EV. IOAN SALVEAZĂ PE CREȘTINUL DE-
VENIT TÎLHĂR.** Sf. Ioan a lăsat pe un tînar în grija unui Episcop. Reîntorcîndu-se pe acolo, l-a întrebă ce face acel tînar. Episcopul, cu lacrimi în ochi, îi spuse: „A murit!“ „Cum? — întrebă Sf. Ioan — de ce fel de moarte a murit?“ „A murit pentru Dumnezeu — zise Episcopul — s-a făcut căpetenia unei bande de tîlhari, și acum stă ascuns prin pădure. Sf. Ev. Ioan ceru atunci un cal și alergă repede în acea pădure unde era tînarul. Tîlharii l-au prins îndată. „Tocmai asta — zise el — am voit-o, și vă rog să mă duceți înaintea căpitanului vostru“. Tîlharii l-au dus acolo. Îndată ce l-a văzut tînarul de departe, recunoscă pe Părintele său sufletesc, și o luă la fugă. Sf. Ioan fugi cum putu după el, strigînd neîncetat: „Fiul meu! Pentru ce fugi dinaintea tatălui tău! Sînt bătrîn și nu am arme, fie-ți milă de mine! Nu te teme, încă mai este nădejdie pentru tine. Voi da eu seama pentru tine înaintea lui Hristos, și, dacă va trebui, voi muri pentru tine“. Tînarul s-a oprit și a început a-și plînge cu amar păcatul său. Sf. Ioan l-a primit din nou la sine. Rugîndu-se, a făcut pocăință împreună cu el, și nu l-a lăsat pînă ce s-a întărit deplin în Darul lui Dumnezeu... (D.C. 37; V. Sf. 26 Sept.; vezi mai pe larg și pp. 312—313 din această carte).

324) Nu m-am rugat lui Dumnezeu pentru aproapele meu? (h)

h) Fiecare din noi creștinii — Păstori și păstoriți — sîntem îndatorați a ne ruga lui Dumnezeu pentru aproapele nostru, adică pentru toți creștinii drept credincioși vii și repausați, cler și popor. Mîntuitorul ne-a dat pildă de a ne ruga pentru aproapele, prin cuvînt și prin faptă adeseori (Lc. 18 1—8; 22 21—32; 6 12—13; Mt. 17 21; 26 39—44; Ioan 17; 14 16). Apostolul ne îndeamnă pe toți creștinii — Păstori și păstoriți — a ne ruga pentru toți creștinii vii și repausați, zicînd: „Mai întîi de toate faceți rugăciuni, cereri, mijlociri și mulțumiri pentru toți oamenii, pentru împărați și pentru toți cei ce sînt în dregătorii, ca să ducem viață lină și netulburată în toată cuvioșia și curățenia... Rugați-vă unii pentru alții ca să vă vindecați, că mult poate rugăciunea stăruitoare a dreptului... Rugăciunile voastre și cu ajutorul Duhului lui Iisus Hristos, îmi vor sluji spre mîntuire... Stăruiți în rugăciune și priveghiați într-însa cu mulțumită! Rugați-vă de asemenea și pentru noi, ca să ne deschidă Dumnezeu ușa cuvîntului spre a vesti Taina lui Hristos, pentru care sînt și legat, și spre a o descoperi cum se cuvine s-o descopăr...“ (1 Tim. 2 1—2; Iac. 5 16; Filip. 1 19; Col. 4 1—4).

SF. AP. PETRU SALVAT PRIN RUGĂCIUNILE BISE-
RICII. În vremea aceea împăratul Irod a făcut rău unora din Bise-
rică, și a ucis cu sabia pe Iacob, fratele lui Ioan. Văzînd că aceasta
place Iudeilor, a prins și pe Petru. Fiind însă zilele azimilor, l-a
băgat în temniță, dîndu-l la patru căpetenii cu cîte patru ostași,
ca să-l păzească, vrînd ca după Paști să-l scoată la popor. Atunci
se făceau neîncetat rugăciuni de Biserică către Dumnezeu pentru
dînsul...

În vremea cînd Irod voia să-l scoată la popor, noaptea Petru
era dormind între doi ostași, legat cu două lanțuri. Păzitorii stînd
înaintea ușii, păzeau temnița. Atunci Îngerul Domnului a venit
și luminează a strălucit în temniță. Lovind în coastă pe Petru, l-a
deșteptat, zicînd: „Scoală-te curînd!” și au căzut lanțurile de la
mîinile lui. Îngerul a zis iarăși: „Încinge-te, încalță sandalele, îm-
bracă-te în haina ta și vino după mine!” Petru ieșind, mergea după
Înger și nu știa că este adevărat ceea ce se făcea prin Înger, ci i
se părea că vede o vedenie.

Trecînd straja întâia și a doua, au venit la poarta cea de fier
ce ducea în cetate, care li s-a deschis singură. Ieșind ei, au trecut
o uliță și îndată Îngerul s-a dus de la el. Petru venindu-și în sine,
a zis: „Acum văd cu adevărat că Domnul a trimis pe Îngerul Său
și m-a scos din mîna lui Irod și din toată așteptarea Iudeilor” (F.
Ap. 12 1—11).

325) N-am mîngîiat pe cel întristat, dîsădit și disperat? (i)

i) Fiecare din noi creștinii — Păstori și păstoriți — sîntem
îndatorați a mîngîia pe cei întristați care sufăr din cauza: bolilor,
păcatelor, vrăjmășiilor, curselor întinse de protivnicii lor și din
cauza altor felurite primejdii. „Vă rugăm pe voi fraților — zice
Apostolul — mîngîiați pe cei întristați, sprijiniți pe cei slabi la inimă
și neputincioși, fiți îndelung răbdători spre toți” (1 Tes. 5 14). Pe
întristații în felurite greutăți și primejdii, îi mîngîiem, reamin-
tindu-le că noi toți avem în ceruri un Tată prea bun, prea milostiv,
Care întărește și mîntuiește din ori ce suferinți, necazuri și primej-
dii pe cei ce se încred în El și păzesc poruncile Lui. Pe întristații
din cauza păcatelor, îi mîngăiem, arătîndu-le nemărginita milă a
lui Dumnezeu față de păcătoșii care se hotărăsc a părăsi păcatul și
se pocăiesc. Pe întristații din cauza feluritelor lipsuri, îi mîngîiem
prin întărirea lor în dreapta credință și cu ajutorul ce le vom putea
da cu toată dragostea creștinească. Mîngîind pe întristați, le ușurăm
o parte din întristarea Sufletului lor.

MÎNGÎIEREA UNOR CONDAMNAȚI. În anul 1849 se între-
prinse o misiune religioasă la cei condamnați la galere. Acei condam-

nați, deși cu Sufletele păcătoase, îmbătrîniți în rele, totuși au primit
cu deosebită emoțiune misiunea creștină. Credința adevărată i-a
întîlnit pe aceștia în nefericirea lor, făcîndu-i să suporte mai ușor
lanțurile. Unul dintre aceia scrie: „Au avut tot dreptul oamenii să
mă pună în lanțuri, însă acum am curajul să le suport. Altă dată,
după munca istovitoare a zilei, zăceam lungit pe bancă cu Sufletul
zbuciumat și plin de disperare. Acum pot să mă arunce oamenii în
cea mai întunecoasă închisoare, eu însă îmi voi îndrepta Sufletul
spre Mintuitorul meu și El îmi va ușura suferințele mele” (O.M.P.
528).

326) N-am suferit ocările altora cu răbdare? (j)

j) Fiecare din noi creștinii — Păstori și păstoriți — sîntem
îndatorați a suferi și a nu ne răzbuna pentru ocările sau răul făcut
de alții; ci a răsplăti cu bine ocările și răul ce ni s-a făcut. Ocările
adeseori ne vin de la vrăjmași, dar uneori ne vin și de la prieteni
primăvăratici, care ne invidiază pe ascuns și ne doresc căderea.
Privitor la suferirea acestor ocări, Mintuitorul ne sfătuiește: „Auzit-
ați că s-a zis dedemult: Să iubești pe aproapele tău și să urăști pe
vrăjmașul tău. Eu însă vă zic: Iubiți pe vrăjmașii voștri, binecu-
vîntați pe cei ce vă blestemă, faceți bine celor ce vă urăsc și vă
rugați pentru cei ce vă nedreptătesc și vă prigonesc...” (Mt. 5
43—48; comp. Lc. 6 27; 23 34; F. Ap. 7 60; Rom. 12 14; 1 Cor. 4
12). La aceasta ne îndeamnă și Apostolul, zicînd: „Binecuvîntați
pe prigonitorii voștri. Binecuvîntați și nu blestemați... Să nu
răsplătiți nimănui cu rău pentru rău... Nu vă răzbunați voi singuri,
iubiților, ci dați loc miniei lui Dumnezeu. Căci este scris: „A Mea e
răzbunarea, Eu voi răsplăti” — zice Domnul. Deci, dacă vrăjma-
șul tău e flămînd, hrănește-l; dacă e însetat, adapă-l, căci făcînd
aceasta, îi pui pe capul lui cărbuni aprinși. Să nu fii biruit de rău,
ci biruiește răul cu binele” (Rom. 12, 17—20).

Pentru rău, să nu-ntorci rău
Pururi te ferește,
— Las să-ntoarcă Dumnezeu
Că El nu greșește!

ÎMPĂRATUL DAVID SUFEREA PE OCĂRÎTOR. Odinioară
fugea desculț cu o parte din dregătorii săi de la fața răzvrătitudinii
său fiu Avesalom. Ajungînd la Bahurim, ieși de acolo un om anume
Semei, din neamul casei lui Saul. Acela mergea și blestema, aruncînd
cu pietre asupra lui David și asupra credincioșilor care erau cu el.
Tot poporul și toți oamenii de luptă, erau la dreapta și la stînga
lui. Semei aruncînd înainte cu pietre și cu pulbere, îl ocări și bles-

tema, zicînd: „Pleacă, pleacă ucigaşule şi nelegiuitule! Domnul a întors asupra ta tot sîngele casei lui Saul, în locul căruia tu te-ai făcut împărat. Domnul a dat domnia ta în mîinile lui Avesalom, fiul tău. Iată, acum tu eşti în necaz, pentru că tu eşti băutor de sînge“. Atunci Abişai, unul din generali, indignat de ocările acelui om rău, a zis împăratului: „Pentru ce acest ciine leşinat blestemă pe domnul meu împărat? Mă duc să-i iau capul“. Împăratul oprindu-l pe loc, a zis: „Lăsaţi-l să blesteme pe David. Poate Domnul v-a binecuvînta pentru aceasta pe David. Iată, fiul meu ieşit din coapsele mele, caută Sufletul meu, cu atît mai vîrtos fiul unui veniaminean. Lăsaţi-l să blesteme, căci Domnul i-a poruncit; poate că Domnul va căuta la umilirea mea pentru aceste ocări şi blesteme ale lui“. Astfel, împăratul nu l-a lăsat, ci a răbdare şi batjocorile. Semei, mişcat de atîta răbdare şi umilinţă... mai pe urmă şi-a recunoscut greşeala, a alergat la împărat şi şi-a cerut iertare (2 Imp. 15; 16 5—13; 19 16—23).

327) N-am iertat greşelile celor ce mi-au greşit? (1)

1) Mîntuitorul ne îndeamnă şi ne porunceşte în mai multe locuri ale Dumnezeieştilor Evanghelii a ierta pe cei ce ne-au greşit, zicînd: „Cînd îţi vei aduce darul tău la Altar şi acolo îţi vei aduce aminte că fratele tău are ceva împotriva ta, lasă darul tău acolo la Altar şi du-te de te împacă mai întîi cu fratele tău. Apoi vino de-ţi adu darul tău... Iertaţi şi vi se va ierta... De nu veţi ierta oamenilor greşalele lor, nici Tatăl vostru Cel ceresc nu vă va ierta greşelile voastre...“ (Mt. 5 23—24; Lc. 6 37; Mt. 6 14—15). La aceasta ne îndeamnă şi Apostolul, zicînd: „Fiţi ca nişte aleşi ai lui Dumnezeu, sfinţi şi iubiţi! Îmbrăcaţi-vă cu îndurare, cu bunătate, cu smerenie, cu blîndeţe, cu îndelungă răbdare, îngăduind unul altuia şi iertîndu-vă unul pe altul. De are cineva asupra cuiva plîngere; cum v-a iertat Hristos pe voi, aşa să iertaţi şi voi... Fiţi buni şi miloşi unul cu altul, iertaţi-vă unul pe altul, după cum şi Dumnezeu v-a iertat pe voi prin Hristos“ (Cols. 3 12—13; Efs. 4 32).

CUVÎNTUL SFINTEI EVANGHELII A FĂCUT PE ÎMPĂRAT IERTĂTOR. Împăratul Otto I avea un frate cu numele Henric. Acesta se răsculase în contra lui de trei ori şi tot de atîtea ori fu iertat la rugămîntea mamei sale Matilda. După ce se răsculase şi a patra oară, nu mai voi să-l ierte, ci îl osîndi la moarte. Totuşi, mama lui mai încercă să se întrepună pentru el. În vreme ce Otto asculta slujba în Biserică, Henric intră îmbrăcat în haină de po-căinţă, şi se aruncă la picioarele împăratului, cerîndu-i iertare. „De trei ori te-am iertat — zise împăratul — dar acum a patra oară nu te mai pot ierta. În decurs de trei zile vei fi ucis“. În acea

clipă Preotul citi Evanghelia, în care Domnul zice să iertăm pînă de şaptezeci de ori cîte şapte. La aceste cuvinte Otto fu mişcat pînă la lacrimi, şi nu numai că iertă pe fratele său, ci îl îmbrăţişă şi-l făcu din nou ducele Bavariei... (D.C. 43).

Iertarea greşelilor săvîrşite de alţii faţă de noi înşine, se cade a se ierta nu numai odată; „ci şi de şaptezeci de ori cîte şapte“, cum ne grăieşte Mîntuitorul (Mt. 18 22).

328) Am păcătuit contra milei trupeşti, nedînd mîncare celui flămînd? (m)

m) Fiecare din noi creştinii sîntem îndatoraţi a hrăni pe cel flămînd, care din cauza: sărăciei ori a neputinţei, nu se poate hrăni prin munca sa proprie.

VĂDUVA SĂRACA HRĂNIND PE FLĂMÎNDUL ILIE, S-A SALVAT DIN MOARTE. Sf. Prooroc Ilie mergînd după cuvîntul Domnului la Sarepta Sidonului, văzu o femeie strîngînd lemne în poarta cetăţii. El o rugă: „Adu-mi puţină apă să beau“. Femeia s-a dus ca să-i aducă. Ilie a strigat-o şi i-a zis: „Adu-mi şi o bucată de pîine să mîncînc“. Ea a zis: „Viu este Domnul Dumnezeuul tău, n-am nici o fărîmitură de pîine, ci numai o mînă de făină într-un vas şi puţin untdelemn într-un ulcior. Iată, am adunat cîteva vreascuri şi mă duc să fac o azimă pentru mine şi pentru fiul meu, să mîncăm şi să murim“. Atunci Ilie i-a zis: „Nu te teme, ci du-te şi fă cum ai zis; dar fă mai întîi de acolo o turtă pentru mine şi mi-o adu, iar pentru tine şi pentru fiul tău vei face mai pe urmă. Aşa zice Domnul Dumnezeuul lui Israil: Făina din vas nu va scădea şi untdelemnul din ulcior nu se va imputîna, pînă în ziua cînd Domnul va da ploaie pe pămînt“. Femeia s-a dus şi a făcut aşa. S-a hrănit el, ea şi fiul ei o bucată de vreme. Făina din vas nu a scăzut şi untdelemnul din ulcior nu s-a imputînat, după cuvîntul Domnului, grăit prin Ilie (3 Imp. 17 10—16; vezi şi pp. 241—254 din această carte).

329) N-am adăpat pe cel însetat? (n)

n) Fiecare din noi sîntem îndatoraţi a adăpa pe cei însetaţi, care din lipsă ori slăbiciune, nu-şi pot alina setea.

Bunătatea să-ncălzească
Pururea lăuntrul tău,
Că acei sfinţiţi de dînsa
Vor vedea pe Dumnezeu.

REBECA ADĂPÎND STRĂINUL, DEVINE SOŢIA PATRIARHULUI ISAAC. Eliazar, trimisul patriarhului Avraam,

ajungînd în Mesopotamia, se rugă: „Doamne, Dumnezeuul stăpînului meu Avram, fă cale bună înaintea mea astăzi și fă milă cu stăpînul meu Avraam! Iată, eu stau la izvorul apei, și fetele celor ce locuiesc în cetate ies să scoată apă. Voi zice unei fecioare: „Pleacă vadra ta să beau!“ Și de-mi va zice ea mie: „Bea tu, și cămilele tale le voi adăpa, pînă ce vor înceta a bea“, să fie aceea gătită lui Isaac, slugii tale, și în aceasta voi cunoaște că ai făcut milă cu stăpînul meu Avraam...”

Mai înainte de a isprăvi el rugăciunea aceasta în cugetul său, iată, a ieșit afară Rebeca, fiica lui Batuil, avînd vadra pe umărul său. Eliazar alergă înaintea ei și i-a zis: „Dă-mi să beau!“ Ea a zis: „Bea, domnul meu!“ Și l-a adăpat pînă a încetat a bea. Apoi a zis: „Și cămilelor tale voi scoate apă pînă ce vor bea toate“. Grăbind ea, a deșertat vadra în adăpătoare, și iarăși a alergat la fîntînă să scoată apă, și a adăpat toate cămilele. După aceasta... a devenit soția patriarhului Isaac (Fac. 24 10—21).

330) N-am îmbrăcat pe cel gol? (c)

o) Orice creștin — Păstor sau păstorit — e îndatorat a îmbrăca cu ce poate pe cei goi, care din lipsă nu au cu ce să se apere de frig.

ÎMBRĂCÎND SĂRACUL, S-A ÎMBRĂCAT CU DAR DUMNEZEIESC. Sf. Martin, înainte de a se creștina, era ofițer păgîn. Odată întîlni pe stradă un cerșetor tremurînd de frig, că era pe jumătate gol. El rupse îndată mantaua ce-o avea, și jumătate o dădu cerșetorului. În noaptea următoare i s-a arătat Mîntuitorul nostru Iisus Hristos acoperit cu acea jumătate de manta, și i-a zis: „Cu aceasta M-ai acoperit ieri“. Această întîmplare l-a determinat să se facă Creștin. Și în calitate de Creștin el a făcut nenumărate fapte de milostenie față de cei săraci. Mai tîrziu a fost ales chiar Episcop (D.C. 28; V. Sf. 10 nov., pp. 345—373).

331) N-am cercetat pe cei din închisoare? (p)

p) Fiecare din noi creștinii sîntem îndatorați a cerceta pe cei din: închisori, necazuri, nevoi, primejdii și a-i ajuta cu ceea ce putem.

SF. PAULIN, EPISCOPUL NOLEI, SE DĂ ROB ÎN LOCUL UNUI ROBIT. Acest Sfînt Părinte ajuta atît de mult pe cei robiți și închiși, pentru a-i salva, încît toată averea sa și-a dat-o pentru a scăpa o mulțime de robiți luați de Vandali. Nu mai avea nimic ce să dea. Atunci veni o femeie plîngînd, și zise: „Aveți milă de o sărmană mamă. Vandalii mi-au luat în robie singurul meu fiu!“ „Ce pot eu face?! — răspunse Sf. Paulin — doar mi-am dat toată

averea pentru scăparea lor. Nu mi-a mai rămas nimic!“ Mama se arătă foarte întristată. Sfîntul îi zise: „Liniștește-te! Deși n-am bani, însă cred că mă vor primi pe mine în locul fiului tău“. „Ah, asta nu se poate“ — zise femeia. „De ce?“ — răspunse Sf. Paulin. Fiul lui Dumnezeu nu s-a făcut rob pentru noi? Fiul tău este încă tînăr. El își poate pierde răbdarea și mai ales credința. Eu însă nădăjduiesc să nu le pierd“. Acestea zicînd Sf. Episcop, s-au dus amîndoi în Africa. Vandalii au primit pe Sf. Paulin în locul tînărului, mai ales după ce s-au încredințat că știa să lucreze bine în grădină. Văzîndu-l foarte harnic, l-au primit, și după mai multă vreme, aflînd că este Episcop, l-au lăsat acasă dimpreună cu alți mulți robi... (D.C. 31—2; V. Sf. 23 ian.).

332) N-am cercetat pe cei bolnavi? (r)

r) Porunca aceasta se împlinește: 1) Prin cuvinte mîngietoare și compătimitoare. 2) Sfătuindu-i să sufere cu răbdarea nefericirea, fără cîrtire ci cu binecuvîntare, și făcîndu-i să înțeleagă că suferința este îngăduită spre încercare, întărire și ispășire. 3) Îndemnîndu-i și ajutîndu-i a se spovedi și Împărtăși și a face Sf. Maslu. 4) Învățîndu-i a nu cădea în credința deșartă a celor ce voiesc să-și cîștige sănătatea cu farmece și felurite tocmeli cu diavolul, ci să-și pună toată încrederea și nădejdea numai în mila lui Dumnezeu și leacurile rînduite de medici. Iar cînd acești bolnavi sînt lipsiți sau fără ajutorare, să-i ajutăm cu tot ce au nevoie: bani, medicamente, priveghere, alergătură...

Samarineanul milostiv (Lc. 10 29—37).

EPISCOPUL CREȘTIN SALVEAZĂ UN EVREU. Odinioară un Episcop mergea cu trăsura pe străzile Romei. Într-un loc văzu un bătrîn căzut în nesimțire. Porunci să stea trăsura și întrebă cine este acel om. I se răspunse că este un evreu. Întristat de acel răspuns atît de nepăsător față de un om, Episcopul se coborî din trăsură, îl ridică, îl puse în trăsură și-l duse la palatul său. Acolo îl dădu în grija doctorului său, care îl vindecă (D.C. 24—5).

A PRIMIT PE HRISTOS ÎN PERSOANA UNUI BOLNAV. Un credincios creștin era dintr-o familie nobilă. El avea mare dragoste față de cei bolnavi. Odată merse la Sf. Biserică după obișnuința sa creștinească. Acolo la ușa Bisericii văzu un cerșetor bolnav, plin de bube. Îl luă îndată, îl duse acasă și-l culcă în patul său, poruncind soției sale să-l îngrijească pînă va veni el de la Biserică. Ea voi să intre în odia bolnavului, dar îndată ce deschise ușa, simți un miros atît de plăcut, încît avu teamă să mai intre. Sosind acasă bărbatul, au intrat amîndoi în cameră, dar mare le-a fost

mirarea, neaflînd acolo pe bolnav. După cîteva zile i se arată Domnul Hristos, spunîndu-i că El a fost acel bolnav pe care l-a dus acasă. Această întîmplare l-a determinat și mai mult să îngrijească de bolnavi. Astfel, a părăsit toate cele lumești, jertfindu-se cu totul îngrijirii bolnavilor. Mai mult, el a întemeiat o societate, care a avut ca scop îngrijirea bolnavilor (D.C. 30).

DU-MĂ DE UNDE M-AI LUAT. Odată intrînd Avva Agaton în cetate să-și vîndă puținele sale vase, a găsit pe un lepros lepădat în cale. Leprosul văzîndu-l, i-a zis: „Unde te duci?” Avva Agaton i-a răspuns: „În cetate, ca să vînd niște vase”. Leprosul i-a zis: „Fă dragoste, și ia-mă și pe mine acolo”. Avva l-a luat pe spatele sale și l-a dus în cetate. Leprosul l-a întrebă: „Unde vei vinde vasele tale?” Avva i-a răspuns: „În cutare loc”. Atunci leprosul i-a zis: „Acolo să mă pui și pe mine”. Bătrînul a făcut așa.

După ce vindea un vas, bubosul îi zicea: „În cît l-ai vîndut?” Avva îi răspundea: „Intr-atîta”. Leprosul îi zicea: „Cumpără-mi o plăcintă”. Avva îi cumpăra. Cînd vindea alt vas, leprosul îi zicea iarăși: „Dar pe acesta cu cît l-ai dat?” Bătrînul îi răspundea: „Cu atîta”. Bubosul îi zicea: „Cumpără-mi acest lucru”. Si-i cumpăra.

După ce a vîndut toate vasele și voia să se ducă, bubosul i-a zis: „Te duci?” Avva i-a răspuns: „Da, mă duc!” Bubosul i-a zis din nou: „Fă iarăși dragoste, de mă du de unde m-ai luat”. Avva luîndu-l pe spatele sale, l-a dus la locul lui. Atunci părutul bubos i-a zis lui: „Binecuvîntat ești Agatoane de Domnul în cer și pe pămînt”. Avva Agaton ridicîndu-și ochii săi, n-a mai văzut pe nimenea. Acel străin sub chipul leprosului, a fost Îngerul Domnului care venise să-l ispitască...

STAREȚUL A DUS UN BOLNAV-ÎNGER ÎN SPATE. Un Părinte Sfînt al unei Sinodii, era împodobit cu toată fapta bună, iar mai vîrtos cu smerita cugetare, cu blîndețe, cu milostivire către săraci și cu dragoste. Acesta se ruga mult lui Dumnezeu, zicînd: „Doamne, mă știi pe mine cît sînt de păcătos, dar nădăjduiesc în îndurările Tale, să mă mîntuiesc prin mila Ta. Deci, mă rog bunătății Tale, Stăpîne, să nu mă desparți de sinodia mea, ci, împreună cu mine, învrednicește-i și pe aceia Împărăției Tale, pentru nespusa Ta bunătate”. Această rugăciune făcînd-o el neîncetat, iubitorul de oameni Dumnezeu l-a încredințat în acest chip minunat:

În acel timp se săvîrșea pomenire de Sfinți la altă Mănăstire, care nu era departe de dînșii. Părinții Mînăstirii aceleia l-au chemat și pe el împreună cu ucenicii lui. Iar el se lepădă. Atunci a auzit în vis, zicîndu-i-se să meargă, însă să trimită întîi pe ucenicii săi, și apoi să meargă și el singur. Plecînd ucenicii lui acolo, pe calea pe care mergeau, un Înger zăcea în mijlocul drumului în chip de sărac

bolnav. Venind ucenicii la locul acela și văzîndu-l pe el văietîndu-se, l-au întrebat care e pricina. Acela le-a răspuns: „Sînt bolnav, că eram călare pe dobitoc, și trîntindu-mă, a fugit, și iată nu am pe cel ce să-mi ajute”. Ucenicii starețului i-au zis: „Ce putem să-ți facem, Avvo? Noi sîntem pe jos!” Astfel lăsîndu-l, s-au dus.

După puțin timp a venit și Părintele lor, și l-a aflat pe el zăcînd jos și suspinînd. Înștiințîndu-se de pricină, i-a zis lui: „N-au venit niște monahi și nu te-au aflat așa?” El a răspuns: „Da, au venit, însă înștiințîndu-se de pricină, au trecut mai departe, zicînd: „Și noi sîntem pe jos, ce putem să-ți facem!” Atunci Avva a zis către el: „Poți să umbli puțin și să mergem?” El a răspuns: „Nu pot!” Avva i-a zis: „Vino dar, să te iau pe spate, și Dumnezeu va ajuta și vom merge”. Acela însă a zis: „Cum poți să mă duci pe spate atîta depărtare? Mergi mai bine în calea ta, și roagă-te pentru mine”. Avva i-a zis: „Nu te voi lăsa, iată piatra aceea, te voi pune pe dînsa, mă voi pleca, și așa te voi lua pe spate”. Așa a și făcut.

Pe cînd îl ducea așa în spate, întîi îl simțea pe el că este greu ca un om mare, apoi se făcea mai ușor, și mai puțin ușor, încît se minuna cel ce-l purta pe spatele sale. Apropiindu-se de acea Mînăstire, acela deodată s-a făcut nevăzut, și a venit un glas de sus către el: „Fiindcă pururea te rugai pentru ucenicii tăi, ca să se învrednicească împreună cu tine în Împărăția Cerului, vezi și ia aminte că altele sînt măsurile tale, și altele ale aceloră; deci, pleacă-i pe ei să vină în lucrarea ta și vei dobîndi cererea, că Eu sînt Dreptul Judecător, răsplătind fiecăruia după faptele lui” (P.o.c. pp. 30 30; 331 1).

CĂLUGĂRUL MILOS A DUS, SUB CHIPUL BOLNAVULUI, PE HRISTOS LA MÎNĂSTIRE. Un călugăr iubitor de Hristos, pustnicea în pămîntul Savoriei. El era iubitor de săraci, milostiv, tînăr cu vîrsta, însă bătrîn cu mintea. Acest pustnic, cu numele Martirie, avea o viață curată. El obișnuia, din multa evlavie, a merge din vreme în vreme din Mînăstirea sa în alta, la un Părinte duhovnicesc pentru rugăciune. Odinioară mergînd el, a aflat în cale pe un sărac zăcînd, plin de răni, care vrea să meargă tot acolo, dar nu putea pentru slăbiciune. Fericitului Martirie fiindu-i milă de el, și-a întins mantia sa, și cu dragoste luîndu-l, l-a dus pe el la acea Mînăstire unde mergea.

Apropiindu-se de Mînăstire, Părintele lui cel duhovnicesc, cu ochii săi cei proorocești, l-a văzut din depărtare. Îndată a strigat către călugării săi, zicînd, „Alergați degrabă și deschideți porțile Mînăstirii, că fratele Martirie vine aducînd pe Dumnezeu”. Acesta ajungînd la poartă aducînd pe săracul acela, s-a luat din spatele lui. Atunci îndată i s-a arătat lui cu Chipul Mîntuitorului, așa

precum este zugrăvit și pe Icoană Izbăvitorul neamului omenesc, Dumnezeu și Om, Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, și S-a ridicat la cer. Martirie văzîndu-l, îl privea cu mare mirare cum Se suia la ceruri. Pe cînd Se înălța așa în sus prin văzduh la ceruri, Domnul Hristos a zis către dînsul: „O Martirie! Tu pe Mine nu M-ai trecut cu vederea pe pămînt; deci, și Eu nu te voi trece cu vederea pe tine în ceruri. Tu acum ai căutat cu milă spre Mine, iar Eu în veci te voi milui pe tine“. Acestea zicînd, S-a făcut nevăzut.

Intrînd el în Mînăstire, Părintele lui cel duhovnicesc i-a zis: „Frate Martirie, unde este Acela pe Care l-ai adus?“ Martirie i-a răspuns, zicînd: „De aș fi știut, Părinte, cine este, m-aș fi ținut tare de picioarele Lui“. Apoi a spus tuturor călugărilor aceia ce făcuse. Părintele lui cel duhovnicesc l-a întrebat, zicîndu-i: „Fiule, oare îți era greu?“ Martirie i-a răspuns: „Nu Părinte, nicidecum nu simțeam nici o greutate cînd îl duceam, pentru că duceam pe Acela Care mă poartă pe mine și pe toată lumea cu neosteneală, și cu Cuvîntul pe toate le ține“ (Prol. o.c. 17 ian. 134 versa).

ÎMPĂRATUL CERCETA BOLNAVII CU RISCUL VIEȚII. Un împărat merse odată să cerceteze niște bolnavi la un spital de holeră. La ușa spitalului zise către cel care-l însoțea: „Așteaptă-mă afară și nu intra, căci tu ai copii“. „Maestate — răspunse acela — voi sînteți tatăl mai multor milioane de copii, deci cu atît mai virtos Maestatea Voastră nu trebuie să intrați în locul acesta primejdios!“ „Foarte bine — zise din nou împăratul — dacă eu sînt tatăl mai multor copii, sînt și al acestor bolnavi. Mă duc deci să-i cercetez. Dacă ar fi copiii tăi, te-aș lăsa și pe tine!“ Așa a mers singur să cerceteze pe acei bolnavi loviți de holeră (D.C. 147—8).

333) N-am primit pe cel străin în casa mea? (s)

s) Găzduirea străinilor, călătorilor, a bolnavilor și a altora care au trebuință de ea, e o îndatorire creștinească, pe care sîntem obligați a o face cu bucurie.

PRIMITORII DE STRĂINI S-AU FOLOSIT MULT. Patriarhul Avraam a primit în casa sa, sub chipul a trei călători, trei Îngeri mari, pe Însuși Dumnezeu. Așijderea Lot a primit doi Îngeri, care l-au salvat din pierzare (Fac. 18; 19; Vezi și pp. 241—242 din această carte).

PRIN GĂZDUIRE A DOBÎNDIT SUFLETUL RĂTĂCIT. Oarecare dintre Sfinții Părinți pustnici viețuia în Egipt, într-un loc pustiu. În acele ținuturi, mai departe, era un oarecare preot maniheu. Acel preot eretic, mergînd odată să vadă pe cineva din

neamul său, a înserat și a înnoptat prin locurile acelea pustii unde locuia sihastrul acela pravoslavnic, sau dreptcredincios creștin. Maniheul era în mare necaz. Să se ducă la bătrîn, se temea că-l va cunoaște că este eretic, maniheu. Să nu se ducă la bătrînul pravoslavnic, se temea de fiarele sălbatice că vor năvăli asupra lui și-l vor rupe, sfîșia, omorî și mînca. Astfel, neavînd unde merge, a mers și a bătut în ușă. Bătrînul pustnic ortodox deschizîndu-i ușa, l-a cunoscut îndată. L-a primit cu voie bună, l-a silit să facă rugăciune, și odihnindu-l, au adormit. Maniheul venindu-și în sine, cugeta noaptea, mirîndu-se: Cum de l-a primit bătrînul fără îndoială; cum de nu l-a cercetat sau iscodit?! Apoi și-a zis: „Cu adevărat, acesta este robul lui Dumnezeu!“

Dimineața sculîndu-se preotul Maniheu, cugetînd acestea, a căzut la picioarele bătrînului sihastru pravoslavnic, grăind: „Avvo! Și eu sînt pravoslavnic“. De atunci a petrecut cu dînsul cealaltă vreme a vieții sale în dreapta Credință Creștină Ortodoxă (P o.c. 383 5).

334) N-am îngropat pe cei morți? (ș)

ș) Îngroparea săracilor, străinilor și a celor pe care nu are cine să-i îngroape, este o îndatorire creștinească. Cînd moare o rudă, prieten, cunoscut... această datorie se împlinește prin petrecerea mortului pînă la groapă, cu: rugăciuni, acte de milostenie... pentru Sufletul repausatului, și cuvinte mîngietoare pentru cei rămași în viață.

DREPTUL TCEIT, PE LÎNGĂ ALTE FAPTE BUNE, ÎNGROAPE PE CEI MORȚI. (Tobit 2 2—9).

Frate — fiecare faptă
S-o desăvîrșești învață
Ca pe cel din urmă bine
Ce mai poți să-l faci în viață

Fiind astfel toată viața
Sclavul binelui meru
Îți vei face singur scară
Să te urci la Dumnezeu!

MAGISTRIANUL SALVAT DE REPAUSATUL CE L-A ACOPERIT. Un mare sfetnic împărătesc, fiind trimis cu o solie împărătească, a aflat pe cale un mort sărac, care zăcea gol întins pe pămînt. Privindu-l lung, i se făcu milă de el. Îndată descăle-cînd, a zis slugii sale: „Ia calul și mergi puțin mai înainte“. După depărtarea slugii sale, se pogorî la locul unde zăcea mortul, dezbracă una din hainele sale și o puse peste cel mort. Apoi s-a dus în calea sa.

După puțină vreme fiind trimis cu altă solie de către împărat, ieșind afară din cetate, a căzut de pe cal și i s-a frînt un picior. Ducîndu-l așa la casa sa, se lupta cu mari chinuri. Doctorii venind,

il consultau și-l căutau de aproape cu o foarte mare purtare de grijă. După cinci zile de grele suferințe, i s-a înnegrit și umflat groaznic piciorul. Doctorii văzînd aceasta, au hotărît să-i taie a doua zi piciorul ca să nu-i putrezească tot trupul. Sfetnicul împărătesc, înștiințîndu-se de aceasta, se mîhnea groaznic și plîngea mereu de acea primejdie. De mîhnire nici nu putea să doarmă. Toată noaptea aceea n-a putut dormi deloc de marea îngrijorare.

Cum se chinuia el așa, vede la lumina palidă a candeliei pe la miezul nopții că se pogoară un om pe fereastra cea de sus și vine la dînsul. Acela stînd lîngă patul său, i-a zis: „De ce plîngi, de ce te scîrbești?” Bolnavul a răspuns: „Doamne, cum să nu plîng?! Iată, mi s-a frînt un picior și mîine vin doctorii să mi-l taie!” Străinul apropiindu-se de el, i-a zis: „Arată-mi piciorul tău”. Sfetnicul împărătesc i-l arată. Cel ce i se arătase l-a uns, apoi i-a zis: „Scoală-te și umblă”. Sfetnicul a zis: „Doamne, nu pot căci este frînt”. Străinul a zis către dînsul: „Sprijinește-te de mine”. Sfetnicul sprijinindu-se, s-a sculat și a mers sănătos. Atunci cel ce i se arătase, i-a zis: „Iată, te-ai făcut sănătos! Culcă-te, odihnește-te și nu te mai scîrbi”. Apoi vorbindu-i pentru milostenie, i-a pus înainte oarecare cuvinte ale Mîntuitorului și i-a zis: „Așa zice Domnul: „Fericiți sînt cei milostivi, că aceia se vor milui... Judecată fără de milă este acela care n-au făcut milă...”

Vorbind apoi și altele ca acestea, i-a zis sfetnicului: „Mîntu-ește-te”. Văzînd sfetnicul că vrea să plece, i-a zis: „Te duci?” Acela i-a zis: „Ce mai voiești dacă te-ai vindecat?” Sfetnicul împărătesc, recunoscător binefacerii primite, a zis: „Pentru Domnul Dumnezeu, Care te-a trimis, spune-mi te rog cine ești?” Atunci cel ce i se arătase, i-a răspuns: „Caută, privește bine la mine”. Pe cînd îl privea așa cu atenție, acela a zis: „Cunoști haina aceasta pe care o port eu?” Sfetnicul a zis: „Da, Doamne, o cunosc, aceasta este haina mea”. Acela a zis iarăși: „Eu sînt Sufletul omului aceuia pe care văzîndu-mă mort în drum, ți-ai pus haina ta peste trupul meu gol și m-ai acoperit. Dumnezeu m-a trimis la tine ca să te vindec. Deci, și pentru aceasta mulțumește totdeauna lui Dumnezeu”. Acestea zicînd, s-a suit iarăși la fereastra aceea prin care a intrat, și s-a făcut nevăzut. Atunci sfetnicul s-a aruncat cu fața la pămînt, mulțumind neîncetat lui Dumnezeu. Apoi a dat multe milostenii săracilor din cele ce avea... (P. o.c. p. 391 15).

ÎMPĂRATUL ÎNSOȚEȘTE MORTUL SĂRAC LA GROAPA.

Un împărat trecea odată printr-un sat. Acolo tocmai atunci duceau la groapă un mort. Dar, afară de Preot și cîntăreț, nimeni nu însoțea pe mort. Împăratul zise căpitanului său: „Sărmanul de ei, trebuie să fi fost tare sărac, căci nu are pe nimeni să-l însoțească

la groapă. Apoi se alătură împreună cu căpitanul și însoți la groapă pe mort. Locuitorii din acel sat au recunoscut că este împăratul, și îndată au alergat cu sutele și au urmat pilda lui (D.C. 32).

EXEMPLE DE MILĂ ARĂTATĂ LUI: Lot (Fac. 19 19), Avraam (Fac. 24 27), Iosif (Fac. 39 21), Israil (Eș. 15 13; 2 Lege 4 37; Neem. 9 28), Iov (Iov 10 12; Iac. 5 11), David (3 Imp. 3 6; 2 Paral. 1 8; Ps. 17 50), Solomon (2 Imp. 7 15; 1 Paral. 17 13), Pavel (1 Tim. 1 13, 16).

Neîmplinirea acestor fapte de milostenie trupească față de semenii noștri, ne închide porțile fericirii cerești și aduce osîndă veșnică (Mt. 25 41—46).

335) Am căzut în păcate străine cu cuvîntul, cu felurite semne viclene și cu fapte rele? (t)

t) *Păcatele străine* se numesc așa, pentru că deși le fac alții, totuși, la unele din ele sîntem și noi părtași, pentru că ne-am asociat la ele în felurite forme. Unii săvîrșesc păcate străine nedîndu-și seama că sînt și ei vinovați înaintea lui Dumnezeu. Alții observîndu-le, în loc de a se feri înțelepțește, ca să nu se facă părtași, îndată le divulgă, le înmulțesc prin clevetire, umplu lumea cu clevetiri, și pe aceeași măsură și Sufletele lor de păcate groaznice, le multiplică cu fanatismul lor nebunatic, și astfel se cufundă în osîndă. Fiecare creștin dreptcredincios — Păstor sau păstorit — e îndatorat a se feri de feluritele păcate străine și să se ostenească a opri și pe alții de la orice fel de păcate, însă fără a le multiplica prin divulgări și a se cufunda în ele. Nebăgarea de seamă a cufundat pe mulți în clevetiri, divulgări și în osîndă vremelnică și veșnică.

Dacă cineva nu lucrează cu înțelepciune de sus, se împărtășește de păcate străine; iar dacă lucrează vrăjmășește, divulgîndu-le, se cufundă pe ei și pe cei ce i-au ascultat — ori răi ori buni — în ele și în osîndă grea. Mulți vrînd a se feri pe ei și apoi pe alții de la felurite păcate, lucrînd prosteste, nebunatic, mai mult s-au cufundat în ele.

MULTE, FELURITE ȘI GRELE SÎNT PĂCATELE STRĂINE! În viața aceasta, multe păcate sînt acoperite și ascunse ca într-o noapte neagră, ca într-o foarte întunecoasă beznă, pînă ce se vor descoperi înaintea Dumnezeestii lumini, în ziua Judecății particulare și universale. În viața asta vedem adeseori sumedenii de Suflete atacate din umbră și întuneric de păcate, rănite, otrăvite și omorite, fără a ști bine de unde le-a venit. Răutatea păcatului e arătată tuturor, dar jivina de om care a făptuit-o e așa de camuflat, încît nu știm cine-i și unde-i! Multe mai acopere: necunoștința, noaptea, pustietățile, misterul, etc. Iacă, o scrișoare

mincinoasă a băgat scandal, prăpăd și omor în cutare familie sau societate! Sumedenii de păcate se fac pe urma ei! Cine a scris-o? Nu știm. S-a amăgit și a rămas însărcinată cutare fecioară ori văduvă! Cine-i tatăl copilului? Nu știm. O clevetire a ponegrit cutare perscană, familie ori societate cinstită! Cine a grăit-o? Nu știm. A lipsit un lucru prețios din casă, Biserică, Mănăstire, societate... mulți sînt năpăstuiți, pèdepsiți ba chiar și omoriți! Sumedenii de Suflete se încarcă de păcate! Nevinovații suferă și vinovatul rîde! Cine l-a furat? Nu știm.

La toate păcatele acelea: tulburări și suferințe ireparabile, vorbe putrede, înjurături, drăcuiești, jurăminte, năpăstuiți, bătaie, întemnițări, ucideri... se fac părtași acei făptași, care în mintea lor, chiar și la Spovedanie, socotesc a fi acele groaznice nelegiuiri doar un bagatel! Și multe alte răutăți se văd în lume, în care mulți dintre creștini încurcîndu-se, se încarcă cu multe și grele păcate, străine.

Iată, creștinul acela sau creștina aceea se ferea a ajunge la jurămînt ca să nu calce cuvîntul Mîntuitorului și al Apostolului, ce zice: „Să nu vă jurați nicidecum...!” Tu i-ai ademenit cu vorba, cu bani, cu daruri ori cu îngrozirea, i-ai silit să-ți fie mărturie mincinoasă! Celălalt se ferea a deveni ucigaș, dar tu întăritîndu-l asupra fratelui său, a aproapelui său, l-ai îmbrîncit în păcat. Se păzea cît putea feciorul sau fecioara de necinstire, tu însă cu amăgiri ori cu siluiri i-ai scos din ceata feciorelnicilor afară pe ulița obștească a rușinii și pierzării, făcîndu-i niște depravați, i-ai prăbușit astfel în nefericire a fi de rînd la desfrînări, în loc de a fi buni creștini și gospodari. Nu știau feciorii ori fecioarele acelea ce-i păcatul desfrîului, dar tu bărbat sau femeie, prin vorbe putrede, nebunești, cîntece curvești și clevetirile tale, prin care cu vreme și fără de vreme le-ai zugrăvit în mintea lor păcatele făcute ori nefăcute de alții, ai aprins roata firii, poftete tinereții lor, i-ai îmbrîncit în prăpastia necurățiilor și a desfrîului. Acele flori în vîrstă și-n nevinovăție, voi le-ați veștejit. Vorbele voastre putrede, nebunești, clevetirile, chicotirile, măscăriciunile, cîntecele curvești, chiotetele, dezmățul, povestirile voastre directe ori indirecte despre păcătuirea unora ori despre închipuirea căderii altora, le-a otrăvit auzul, le-a slăbit frîna, le-a stricat obiceiurile bune, a făcut din ei niște stricați și stricători ai societății.

Ca om căsătorit, te-ai dus după alte femei, ba ai adus femeie desfrînată în casă înaintea ochilor femeii tale, sfîrtecîndu-i viața și băgînd-o cu zile în mormînt! Tu erai tată de copii, dar în loc de a fi în ochii lor o pildă vie bună de urmat pentru ei, tu te-ai făcut copiilor tăi, cu cuvîntul și cu fapta, dascălul celor rele. Ai fost om, cetățean, creștin cu numele între ceilalți oameni, însă cu

fapta ai fost pilda viciilor și a pierzării. Prin înzestrarea Divină, prin ungerea cu Sf. Mir, tu erai uns împărat peste toate patimile și pornirile rele, deci puteai să te stăpînești, dar n-ai vrut, nu te-ai luptat, nici nu te-ai ostenit. Așadar, cu sfatul, cu pornirile rele neînfrîmate, cu credințele deșarte, cu petrecerea și viețuirea anti-creștinească, cu sminteala ta, cu pilda ta rea, ai molipsit pe cei din jurul tău, ai băgat în păcate, în osîndă vremelnică și veșnică pe mulți! Și tu te amăgești, după șoapta vicleanului diavol, că ai să scapi ușor înaintea Judecării lui Dumnezeu? Fiilor și fiicelor, nu vă lăsați înșelați; ci treziți-vă și socotiți-vă toate păcatele străine cu care v-ați făcut vinovați, unul cîte unul, și cu hotărîrea de a le părăsi și repara prin facerea canonului convenit, mărturișiți-vi-le Mîntuitorului la Scaunul Sfintei Spovedanii iscusitului Preot Duhovnic. Apoi, îndată apucați-vă și faceți roade vrednice de pocăință, spre a scăpa de tăiere și de iadul vremelnic și veșnic.

Am poruncit altora să păcătuiască? (†)

†) Cei ce păcătuiesc astfel, sînt: asemenea lui Irod, care a poruncit ostașilor să ucidă toți pruncii din Betleem și împrejurimi; asemenea lui David, care a poruncit generalului Ioab să piardă pe Urie; asemenea Iezabelei, care a poruncit cetățenilor din Izreel să omoare pe nevinovatul Nabot, ș.a. (Mt. 2 16; 2 Imp. 11 14—20; 3 Imp. 21 7—23).

CEI CE DAU ȘI URMEAZĂ SFATUL RĂU, SE PRIMEJDU-IESC. Isaac îmbătrînise și nu mai vedea. Simțîndu-și sfîrșitul vieții apropiat, porunci primului său fiu Isav să prindă ceva vînat, să-i gătească bucate gustoase, cum îi plăceau lui, să i le aducă să mănînce, ca să-i dea binecuvîntarea ce i se cuvenea ca întii născut. Isav plecă îndată ca să împlinească dorința tatălui său. Rebeca ascultînd, auzi ce-a spus soțul ei Isaac fiului său Isav, și-i spuse fiului său Iacob, pe care-l iubea, ceea ce auzise. Ea a sfătuit și a poruncit lui Iacob să-i aducă doi iezi buni, tineri, din turmă. Iacob îi aduse și mama lui pregăti mîncare, apoi o dădu lui Iacob să o ducă tatălui său și să i-a cu înșelăciune binecuvîntarea ce i se cuvenea fratelui său mai mare. Rebeca a îmbrăcat pe Iacob cu hainele lui Isav, i-a acoperit gîtul și mîinile cu pielea ieșilor și l-a trimis cu mîncarea gătită la Isaac, tatăl său, ca să-l binecuvînteze. Bătrînul părinte neputînd observa înșelăciunea, a dat binecuvîntarea ce se cuvenea lui Isav, lui Iacob, care veni la el cu înșelăciune.

Aceasta a stîrnit o ură de moarte în inima lui Isav asupra fratelui său Iacob pentru totdeauna. „Isav a prins ură pe Iacob, fratele său, din pricina binecuvîntării cu care-l binecuvîntase tatăl

său. El zicea în inima sa: „Zilele de bocet pentru tatăl meu sînt aproape, și apoi am să ucid pe fratele meu Iacob” (Fac. 27).

Dumnezeu a pedepsit aspru și pe Rebeca și pe Iacob pentru acea înșelăciune. Rebeca trebui să se despartă de prea iubitul său fiu Iacob, pe care nu l-a mai văzut în tot restul vieții; căci Iacob trebui să fugă din casa părintească tocmai în Mesopotamia, și acolo servi 20 de ani în străinătatea aceea, unde a avut de răbdat multe necazuri. El suferi multe și în familia sa de la femei și copii. Aceste suferințe grele le mărturisește el însuși înaintea lui Faraon, zicînd: „Zilele anilor vieții mele... au fost puține la număr și rele” (Fac. 47 9; 28 47).

336) Am dat altora sfat să păcătuiască? (u)

u) Sfatul rău dat altora să păcătuiască, e ca și cum ai păcătui singur. Aceia sînt asemenea lui Caiafa, care a sfătuit și îndemnat a osîndi și omorî pe Mîntuitorul Hristos (Ioan 11 49—53). Astfel păcătuiesc stăpînii și părinții care d.p. sfătuiesc pe slugile sau copiii lor: a lucra în sărbători, a paște vitele prin locuri străine, a fura, a vicleni, a minți, a înșela, a cleveti etc.

SALVAREA MARINARULUI EVLAVIOS. Un marinar ieși într-o Duminică la raport în fața căpitanului corabiei, zicînd că e contra conștiinței sale să lucreze în zi de Duminică. Căpitanul îi răspunse că fiind departe de pămînt, în largul mării, repauzul duminical nu are valoare. Marinarul însă rămase pe lîngă părerea sa. Nu peste mult timp se apropiară de țarm. Căpitanul, ca să termine cu marinarul nesupus, îi porunci să debarce pe uscat și să-i caute un alt marinar care să-l înlocuiască, căci pe el îl concediază. Marinarul se supuse, debarcă și își zise: „Și această faptă rea a căpitanului, trebuie să-și aibă partea sa bună”. Și iată că corabia ridică ancora și plecă în largul mării. Dintr-o neglijență oarecare explodară cazanele, și întreg vaporul sări în aer împreună cu toți oamenii ce se aflau pe el. Astfel știu să-l apere Dumnezeu pe marinarul evlavios (O.M.P. 227).

337) Am îndemnat pe alții la păcat? (v)

v) Aceia sînt asemenea diavolului, care a îndemnat din șarpe pe Eva să mănînce din pomul oprit; apoi din Eva pe soțul ei Adam (Fac. 3); asemenea lui Ahitofel, care a îndemnat pe Avesalom a se revolta asupra tatălui său David și a-i batjocori casa (2 Imp. 15 37; 16 20—23).

PĂRINȚI NEGRI LA SUFLET. În curtea unei case niște părinți făceau haz de copilul lor cel mai mic, care înjura de cele

Sfinte și drăcuia. Acei falși creștini, vedeau în drăcuielele și-n înjurăturile copilului un semn de bărbăție, voinicie, vitejie. Dascălul satului trecînd pe acolo, vrînd să trezească pe părinți din somnolența nepăsării lor în creșterea copilului, le-a zis: „Frumos mai știe copilul d-voastră a drăcu și a înjura! Dar de rugat știe el a se ruga? Ce rugăciuni l-ați învățat?” Părinții întunecați, au răspuns: „Nu l-am învățat a se ruga, că pentru rugăciuni e prea mic!”

Ce părinți ticăloși și blestemați! Copilul lor era — pentru ei — mare pentru drăcuiele și înjurături; iar pentru rugăciuni prea mititel!!!

E cunoscut exemplul cu tînărul acela, care săvîrșind un omor și fiind osîndit la moarte, ceru în ultima sa dorință ca să-i aducă la el pe mama sa, căreia sub motivul că vrea să-i spună ceva la ureche, îi înfipse dinții în ureche, strigînd: „Tu ești vinovată de osînda mea de moarte!” Sf. Ioan Hrisostom zice că asasinul desparte Sufletul de corp, dar un părinte rău e mai primejdios decît un asasin, căci dă și Sufletul osîndei veșnice... (T.P. 233).

338) M-am învoit cu alții la felurite păcate? (z)

z) Aceia sînt: clevetitorii, ponegritorii aproapelui, ca Maria și Aaron asupra fratelui lor Moisi (Num. 12); ca Ahitofel și Avesalom ș.a. asupra împăratului David (2 Imp. 15 37; 17 1—4, 23; Ps. 110 5) ca Aman cu ai săi asupra lui Mardoheu... (Est. 3; 5; 7); ca diavolul asupra lui Dumnezeu, asupra lui Iov, asupra Arhiereului Isus... ș.a. (Fac. 3 1—7, 14—15; Iov 1; 2; Zah. 3 1—2; Apc. 12 10); ca cei 40 de Iudei conjurați a ucide pe Pavel (F. Ap. 23 Vezi nota întreb. 172, pp. 446—456, și nota întreb. 234, pp. 561—591 din această carte); ca Anania și Safira, care s-au sfătuit a înșela pe Apostoli și a minți Duhului Sfînt (F. Ap. 5 1—11).

INVOIREA LA PĂCATE PRIMEJDUIEȘTE. Sf. Ioan Gură de Aur, Patriarhul Constantinopolului, cel mai mare orator al Bisericii noastre, combătea cu multă energie învățăturile eretice. Din cauza aceasta ajunsese în conflict și cu împăratul Arcadie, partinitor al ereticilor. Odată împăratul se sfătui cu sfetnicii săi cum s-ar putea răzbuna asupra acestui Patriarh. Unul din sfetnici îl sfătui: „Confiscă-i toate averile!” Altul: „Pune-l la închisoare!” Al treilea: „Trimite-l în exil!” Al patrulea: „Ucide-l!” Al cincilea însă îi zise: „Toți greșiți, nu sînt acestea mijloace pentru a te răzbuna contra acestui Patriarh. Cunosc eu un singur mijloc de a-l face cu adevărat nefericit: Siliți-l să păcătuiască. Ademeniți-l să se unească cu alții la unele păcate. Numai astfel îl vom vedea biruit, căci acest om, de nimic nu se teme mai mult ca de păcat”.

În adevăr, cel mai mare rău pe lume e păcatul, fiindcă nimic nu poate face pe om veșnic nefericit, nici sărăcia, nici boala, nici durerea... decît numai păcatul (O.M.P. 698).

339) Am ajutat pe alții a păcătui? (x)

x) Așa păcătuiesc: cei care ajută pe alții să înșele, jefuiescă, fure..., cei care stau de pază la furat, cei care primesc în casele lor pe hoți cu hoțiile lor, cei care scriu cărți rele precum și cei care le dau în popor, smintind sumedenii de Suflete; ca Ieroboam pe israeliți a se idolatriza...; ca proorocul mincinos pe omul lui Dumnezeu a se abate de la porunca Celui Prea Înalt (3 Imp. 12 26—33; 13); ca Manase... Sedechia în a idolatriza pe Iudeii (4 Imp. 21 1—18; 24 18—20); ca Saul pe ucigașii lui Ștefan și a Creștinilor apostolici. „Doamne — mărturisește Sf. Ap. Pavel — cînd se vărsa sîngele lui Ștefan, Mucenicul Tău, și eu eram de față, și mă învoiam la moartea lui, păzind hainele celor ce-l omorau pe el” (F. Ap. 22 20; 7 58; comp. F. Ap. 8 3; 9 1—5, 13—14, 21; 22 4; 26 10; 1 Cor. 15 9; Gal. 1 13).

SĂ AJUTĂM PE PĂCĂTOȘI SĂ PĂRĂSEASCĂ PĂCATUL.

Un călugăr evlavios auzise că tîlharii îngrozeau lumea din apropiere. Se îmbracă cu cele mai frumoase haine și pleacă călăresă înfrunte pe hoți. Numai decît îl întîmpină un bandit care-i ceru hainele. „Bucuros ți le dau — zise călugărul — dar ce să faci cu ele, că nu ți se potrivește?” Tîlharul răspunse: „Le vînd pentru pîine”. Călugărul îi zise: „Îți dau eu pîine la Mînăstire”. Tîlharul însă nu se învoi, zicînd: „Acolo se mîncă slab”. Călugărul îi zise: „Îți dau mîncăruri bune”... Banditul primi. În mînăstire primea cele mai bune mîncăruri, în vreme ce călugărul mîncă simplu, șezînd pe pămînt... Văzînd aceasta banditul, l-a întrebă: „De ce mînci slab? Oare ești păcătos desfrînat?” „Nu — răspunse călugărul — ci ca Dumnezeu să fie bun cu mine la Judecată”. Banditul s-a îndreptat (O.M.P. 704).

340) Am putut dar n-am voit să împiedic pe alții de a face păcate? (y)

y) Ca Eli, Samuil, David... pe fiii lor, de pe urma cărora au suferit groaznic (1 Imp. 3; 4; 8 1—5; 2 Imp. 13—15; 18; 3 Imp. 1 5—10, 18—19, 24—25, 41—53; 2 13—25).

OGLINDA EDUCATOARE ÎN LOCUL OGLINZII ÎNȘE-LĂTOARE. O fată tînră aflînd că tatăl ei va călători la Paris, l-a rugat ca la întoarcere să-i aducă o oglindă. Tatăl — om înțelept — cunoscînd mîndria fiicei sale, la reîntoarcere îi aduse un

pachet. Ea era foarte curioasă să vadă ce fel de oglindă prețioasă și aleasă i-a adus tatăl ei. Desfăcu grabnic pachetul. Mare însă i-a fost mirarea, cînd în loc de oglinda dorită, găsi o căpățîna de cm mort. Ea s-a speriat văzînd căpățîna. Tatăl ei fiind înțelept, îi răspunse: „Tu fiică alintată și îndestulată cu multe bunătăți, îi cunoști bine fața trupească, pentru că mereu stai în fața oglinzii. Această oglindă însă îți va arăta cum vei fi după moarte. Vezi această căpățîna? Ea este o oglindă mult mai adevărată ca aceea. E drept că privind-o, nu-ți vei mai putea face părul capului după modă, dar îți vei putea aranja întreaga viață morală. În scheletul acesta erau odinioară doi ochi strălucitori, acum nu se mai văd decît două găuri mari! Capul acesta avea pe el un păr frumos ondulat, acum însă e chel! Obrajii erau roșii ca trandafirii, acum au dispărut! Aici mai jos erau niște dinți frumoși ca niște perle, buze roșii ca cireșele coapte, și vorbe dulci îi ieșeau din gură! Toate acestea, după cum vezi, au fost trecătoare. Ce a fost ea atunci, ești tu acum. Și ce este ea acum, vei fi și tu odată!”

În urma acestor cuvinte ale înțeleptului ei tată, fiica lui plină de mîndrie se schimbă și deveni un model de virtute (Prel. d. O.M.P. 972).

341) Am știut sigur păcatele altora, dar le-am tănuț, încurajîndu-i a păcătui înainte? (w)

w) Acesta e un lucru foarte complicat! Se poate spune numai Duhovnicului care-i stăpîn pe sine în a nu divulga, nici a multiplica păcatul, ci a-l vindeca fără a sminti pe alții prin divulgarea lui (Vezi „Priveliști Apocaliptice”, cap. 5 6 „Taina Pocăinței” cu secretul Spovedaniei, de autor). Altfel, divulgînd, se încarcă amîndoi: și cel ce a spus păcatul, și Duhovnicul slăbănogit sufletește cu multiplicarea păcatului aceluia divulgat. Unii nepricepuți, răi, divulgînd pe aproapele lor — ca Doeg pe David — au multiplicat păcatul și au umplut lumea de răutate, ucideri (1 Imp. 22; Ps. 51), spargerii de case cu învrăjbirea, divorțarea soților, discreditarea Preoților prin felurite clevetiri... sălășluindu-și diavoli: pe limbi, în urechi și în inimi. Pe acei multiplicatori ai păcatelor îi înfîiează Mîntuitorul, zicîndu-le: „Șerpi, pui de năpîrci, cum veți putea grăi cele bune, fiind răi, că din prisosința inimii grăiește gura... Cel ce este fără de păcat între voi, să i-a piatra și să arunce întîi... (Mt. 23 33; 12 34, 43—45; Ioan 8 7).

TRIEBUIE A-MI JUDECA MULȚIMEA PĂCATELOR MELE.

Un călugăr dintr-o Mînăstire săvîrșise un păcat. Starețul a chemat pe toți călugării la judecată. Unul însă întîrzia, și abia veni în urma multor stăruințe. Dar luă cu sine un coș plin cu nisip, pe

care-l aducea în spinare. Frații văzându-l, îl întrebară din ce pricină poartă coșul în spinare? Călugărul zise: „Păcatele mele sînt multe ca nisipul din coș și nu le văd, iar eu să judec pe altul?!“ Călugării iertară numaidecît pe cel care păcătuisese și făcură pocăință (O.M.P. 709).

PĂCATUL APROAPELUI NU SE DIVULGĂ. Divulgarea păcatelor aproapelui este un cancer drăcesc pe sufletul clevetitorilor și al omenirii... Păcatul aproapelui poți a-l destăinui numai Starețului sau Duhovnicului în care a-i siguranța că vor lucra tainic pentru a-i curăți Sufletul aceluia, fără a-l divulga. În caz că nu ai Stareț sau Duhovnic înțelept și iscusit în această lucrare spirituală, foarte delicată și gingașă, taci, puneți mîna la gură, vezi-ți de Sufletul tău, îngrijește-te de curățirea păcatelor tale... Roagă-te pentru cel greșit lui Dumnezeu cu toată credincioșia ca un adevărat creștin, ca să-l scape Dumnezeu și pe dînsul de păcatul sau de demonul acelei patimi. Și El va face. Astfel procedind, vei scăpa din acele păcate grele și înmulțitoare, în care foarte multă lume, prin divulgare, se cufundă, se îneacă și se osîndește vremelnic și veșnic. Păcatele aproapelui nu se divulgă, deoarece prin această demonică ieșire se produc multe răutăți:

1) Vatămi pe aproapele, îi jefuiești pacea pe care nu ești în stare să i-o redai, ucigîndu-i cinstea, prin care faptă ai devenit uci-gaș, asemenea diavolului față de dreptul Iov, față de Arhiereul Isus, fiul lui Iosedec, și asemenea îndrăcitului aceluia care ponegrea pe Preotul Liturghisitor înaintea Sfîntului Macarie, ș.a.m.d. (Iov 1 9—11; 2 4—5; Zah. 3 1—2; P. o.c. p. 154—5).

2) Vatămi pe aceia înaintea cărora divulgi păcatele aproapelui tău, molipsindu-i și îmbrîncindu-i în prăpastia pierzării, că la rîndul lor și aceia vor divulga și vor multiplica vorba ta, umplînd lumea de acea uricioasă divulgare, primejduind pe mulți vremelnic și veșnic.

3) Te vatămi pe tine însuși, multiplicînd păcatul, uriciunea pus-tiirii îndemnînd și pe alții la acea satanică lucrare pentru care vei fi îmbrîncit de îngerii căzuți, pe care i-ai slugărit, la înfricoșata Judecată, particulară și generală, unde, pentru această nemilos-tivire a ta, vei fi judecat și osîndit precum ai făcut și tu aproa-pelui tău cu acele divulgări.

Divulgarea păcatelor aproapelui „păcatelor străine“, arată ieși-rea afară din porunca dragostei de Dumnezeu și de aproapele, uriciune de moarte, ucidere, infernalitate. Viciul infernal al uri-ciunii divulgă păcatele și seamănă învrăjbi și nefericiri. Astea sînt zîzaniile, sămînța satanei, fiii și fiicele diavolului (Mt. 13 25—30,

39—40; Ps. 27 5; F. Ap. 13 8—11; 1 Tim. 1 20; 2 Tim. 3 1—9; 4 14—15).

Dragostea adevărată, veritabilă, acopere mulțime de păcate (1 Petru 4 8; Prov. Sol. 10 12; 17 9; Iac. 5 20; 1 Cor. 13 4). Pildă vie de astfel de dragoste plăcută lui Dumnezeu și folositoare aproa-pelui, spre binele obștesc, vedem la mai mulți aleși ai lui Dumnezeu, care ca niște luceferi luminoși strălucesc pe cerul Bisericii Lui.

a) Iosif chiar în temniță fiind, descoperindu-și necazul său față de paharnicul lui Faraon, acopere răutatea fraților săi care-l vinduseră, și acuzarea nedreaptă cu care-l asuprise și cufundase femeia lui Putifar, zicînd: „Eu sînt luat cu sila (furat) din pămîntul Evreilor. Și aici (în Egipt) n-am făcut nimic vrednic (de osîndă) ca să fiu aruncat în temnița aceasta“ (Fac. 40 15).

b) Proorocul Daniil, aruncat în groapa leilor spre nimicire de zavistia celor două căpetenii și 120 dregătorii împărătești, după salvarea lui, a răspuns împăratului fără a divulga pe aceia, zicînd: „Împărate, veșnic să trăiești! Dumnezeu a trimis pe Îngerul Său și a astupat gurile leilor, care nu mi-au făcut nici un rău, pentru că am fost găsit nevinovat înaintea lui. Și nici înaintea ta, împă-rate, n-am făcut nici un rău“ (Dan. 6 22).

c) Psalmistul David, la feluritele divulgări din vremea lui, zicea: „Din bunătăți am tăcut“ (Ps. 38 3).

d) Cînd Prea Sfînta Fecioara Maria s-a aflat avînd în pîntece de la Duhul Sfînt, Iosif logodnicul și paznicul ei, drept fiind, și nevrînd a o vădi, a vrut s-o lase pe ascuns... (Mt. 1 18—19). Dacă ar fi vădit-o sau ar fi divulgat-o, ar fi fost un om nedrept și dezmoș-tenit din Împărăția lui Dumnezeu (Ps. 10 5; 1 Cor. 6 9).

e) Mîntuitorul ne poruncește în Dumnezeasca Evanghelie: „Orice voiți să vă facă vouă oamenii, faceți și voi lor asemenea“ (Mt. 7 12). Cum nu vrem noi să fim divulgați de alții, tot așa să nu divulgăm nici noi pe alții; iar lucrînd altfel, călcăm porunca Divină și ne dezbrăcăm de pacea și fericirea noastră. Dăm blindul pe spe-riat. La această dragoste sfîntă ne îndeamnă și Apostolul, zicînd: „Fraților! De va cădea vreun om în vreo greșală, voi cei duhov-nicești îndreptați pe unul ca acela cu duhul blîndețelor, păzindu-te pe tine ca să nu cazi și tu în ispită. Purtați sarcina unul altuia, și așa veți împlini legea lui Hristos“ (Gal. 6 1—2).

Asta-i calea, asta-i viața, asta-i alergarea cea bună. Ia spune-mi, cînd cazi tu într-un păcat sau într-o nevoie rușinoasă, te dai singur în vileag? Ori te tăinuiești și te acoperi cît poți mai mult?! Așij-derea faci și cu toți ai casei tale. Divulgînd însă păcatele aproa-pelui; dovedești clar înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, că nu iubești pe aproapele ca pe tine însuși (fiindcă l-ai divulgat, Lc. 10

27; Mt. 22 38); ci îl urăști (1 Ioan 2 9, 11; 3 14), te faci ucigașul lui (1 Ioan 3 15).

Clevetitorii, pîrîșii, ponegritorii, adică toți cei care dau în vileag păcatele aproapelui lor, sînt niște denaturați, niște răi, nemilostivi, asemenea fariseilor, care aducînd pe femeia păcătoasă la Domnul și divulgînd-o, auzim zicîndu-li-se: „Cel ce este între voi fără de păcat, să ia piatra și să arunce asupra ei... Aceia auzind cuvintele și fiind muștrați de conștiință, au ieșit toți afară” (Ioan 8 2—9). „Pui de viperă, cum puteți grăi cele bune răi fiind, că din prisosința inimii grăiește gura... Pentru tot cuvîntul deșert pe care-l vor grăi oamenii, vor să dea seama de dînsul în ziua judecării... Din cuvintele tale te vei îndrepta și din cuvintele tale te vei osîndi... Cum veți scăpa voi de gheenă?” (Mt. 12 34—37; 23 33—38).

Cei care cu viclenie, cu nemilostivire și cu răutate infernală divulgă păcatele aproapelui lor, mai ales ale părinților spirituali, vor auzi îngrozitoare muștrări ale Dreptului Judecător: „Slugă vicleană! Toată datoria ți-am iertat-o, pentru că M-ai rugat; oare nu se cuvenea să miluiești și tu pe tovarășul tău cum te-am miluit Eu pe tine?” Apoi l-a dat pe el pe mîna muncitorilor... (Mt. 18 23—35).

Păcatele străine, după cum am mai zis, poți a le destăinui numai unui Stareț, Duhovnic, persoană spirituală, care nu divulgă, ci va lucra tăinuit cu înțelepciune de sus (Iac. 3 17) la îndreptarea celui greșit. Cînd nu ai astfel de bărbat al lui Dumnezeu la îndemînă, taci, ține îngropat în sineți taina: „Cutează că nu te va sparge” (Is. Sir. 19 10), roagă-te lui Dumnezeu pentru sineți, căci cred că și tu în multe vei fi asemenea păcătos, cît și pentru cel pe care îl știi greșit, ca să vă lumineze El cu Darul Său, și să vă scoată din căile pierzării pe calea vieții. Nu-ți înmulți păcatele tale și prin divulgarea păcatelor aproapelui, semănîndu-ți astfel spinii păcatelor străine pe toate căile vieții tale și multiplicîndu-ți-le zilnic, că nu te vei putea îndrepta — a face adică pocăință adevărată și a te Împărtăși cu bună pregătire spre folos — pînă nu-i vei smulge pe aceștia din rădăcini de peste tot locul pe unde i-ai semănat și multiplicat.

În Vechiul Testament locuințele Preoților erau deoparte de cealaltă lume, ca nu cumva văzînd cei din popor slăbiciunile lor, să le divulge, după care Preoții să fie discreditati și poporul împovărat de păcate și cufundat în osîndă pe urma acelor clevetiri (Lc. 1 39—40; Is. Navi 21 9—11; 1 Imp. 22).

Odinioară Doeg, crezînd că face bine, divulgă pe împăratul David și pe Arhiereul Abimelec înaintea împăratului Saul, pîrîndu-i astfel: „Eu am văzut pe fiul lui Iesei venind (pe ascuns) în Nob (cetatea preoților) la Arhiereul Abimelec. Abimelec a întrebat

pe Domnul pentru el, i-a dat merinde (pîinile sfințite ale punerii înainte), și i-a dat și sabia lui Goliat Filisteanul”. Saul, în urma acelei divulgări, s-a infuriat groaznic și a ucis pe Arhiereul Abimelec și pe toți Preoții Domnului. Apoi a trecut prin ascuțișul sabiei toată cetatea preoțească Nob: bărbați, femei, copii, vite...”. După aceea David, adeseori cînd își reamintea de fapta divulgatorului Doeg, îl blestema oftînd: „Ce te lauzi în răutate puternice? Fărădelege toată ziua. Nedreptate a gîndit limba ta, ca un brici ascuțit ai făcut vicleșug. Iubit-ai răutatea...” (Ps. 51).

În Minăstirile Bisericii Noului Testament copiii aduși erau crescuți aparte, ca să nu observe unele slăbiciuni sau neînțelegeri ale călugărilor și apoi să fie semănate printrînșii în lume, unde să le înmulțească, îngreueze, cufunde și osîndească. Se spune că odinioară un diavol trecînd pe lîngă o Minăstire, cînd a văzut un copil jucîndu-se acolo în curtea ei, a zis: „Dacă ești tu aici în Minăstire, apoi eu n-am ce mai face, tu împlinești tot lucrul meu” (P. o.c. 303 20).

Cei ce observă greșelile aproapelui lor și s-ar scandaliza pentru aceasta, și ar dori să spună și la alte persoane acele scăderi, a le divulga, mai înainte de a le divulga să facă bine și să citească despre greutatea și pedeapsa celor ce judecă și osîndesc pe alții, a clevetitorilor și a vadnicilor, la paginile: 96—225 din această carte.

Iată, de exemplu: Niște nesocotiți, parte bărbătească sau femeiască, divulgă cuiva un păcat al vecinei sale. Divulgarea se răspîndește în toată lumea cu iuțea fulgerului. Vecina lor cade în disprețul lumii, soțul o bate, o torturează, o schingiuește, apoi divorțează de ea și o leapădă. Lumea o urăște și o ponegrește. Sărmana femeie cade în disperare... copiii rămîn orfani și fără milă de mamă... neîngrijiți de nimeni... se ofilesc, se îmbolnăvesc... și mor cu zile. Cine a cufundat această familie în iadul vremelnice și veșnice? Vadnicii. Cînd se vor curăți ei de păcatul acesta? Cînd vor reabilita familia aceea. Dar cînd o vor face ei aceasta???

Ceea ce au făcut vadnicii de mai sus cu familia aceea, același lucru l-au făcut și-l fac alți vadnici chiar și cu unii dintre sfinții Liturghisitori. Cînd se vor curăți aceștia de păcatul vādniciei lor? Atunci cînd vor dezrădăcina desăvîrșit ponegrirea aproapelui lor divulgat, vrajba sau zîzaniile. Pînă atunci divulgatorii aproapelui rămîn înaintea lui Dumnezeu tot niște uricioase zîzanii sau fiiși fiice ale diavolului (Mt. 13 25—30), niște scule infernale, niște ucigași de oameni, asemenea diavolului pe care l-au slugărit.

Precum făcătorii de pace sînt fiii lui Dumnezeu, așa și făcătorii de vrajbă — prin clevetiri, ponegriri și divulgări — sînt fiii

diavolului. „Tarina — zice Mîntuitorul — este lumea, sămînța cea bună sînt fiii Împărăției, iar zîzaniile sînt fiii celui viclean. Vrajmașul cel ce le-a semănat pe ele, este diavolul“ (Mt. 5 9; 13 39—40; comp. Ps. 108 1—19, 27—28; 34 1—25).

Păcatul aproapelui se spune numai Duhovnicului care nu divulgă — ca și păcatele mărturisite sub epitrafir — vindecînd fără divulgare; altfel, și Duhovnicul și cel ce i-a spus, se fac vinovați multiplicării păcatului și tuturor smintelelor ce curg din el. „Vadnicul și furul același județ (judecată) iau“ P.B.G. 110 (88).

Am întăritat pe semenii mei la mînie, provocîndu-i a păcătui prin: vorbe rele, drăcuiești, înjurături de cele Sfinte, sudalme, jurăminte, bătaie, vărsări de sînge, ba chiar și omoruri? Am hulit faptele bune și orice virtute strălucită a aproapelui? Am smintit pe alții cu privirea, cu cuvîntul, cu felurite semne vicleane, îmbrîncindu-i în păcate grele? (k)

k) Creștinii — Păstori și păstoriți — sînt îndatorați a nu da niciodată prilej cuiva de a păcătui; ci să facă tot ce le stă în putință pentru a calma, liniști, pacifica, de se poate, pe toți...

FEMEIA CU APA ÎN GURĂ ȘI-A RESTABILIT PACEA ÎN CASĂ. O femeie creștină necăjită foc, merse de se plînsese înaintea unui Duhovnic iscusit că bărbatul său se poartă foarte rău cu ea. Totodată se mai tîngui că în casa lor nu mai încetează sfada și bătaia. Duhovnicul luminat gîndindu-se puțin, îi găsi leacul, și-i zise: „Femeie, vrei să-ți vindecii bărbatul?“ „Desigur“ — răspunse ea. „Ei bine — zise el din nou — dacă vrei cu adevărat, i-a această sticlă cu apă (era apă curată în ea). Cînd bărbatul tău va începe să strige, tu să iei în gură puțină apă, dar să n-o înghiți, și vei vedea minunea“. După cîteva zile femeia se întoarse la Preotul Duhovnic și-i zise: „Cu adevărat Părinte, minunată a mai fost acea apă! Cînd începea bărbatul să strige, eu luam apă în gură, și el numaidecît se liniștea“ (P.P. o.c. III, 101).

342) Din neluare aminte, uneori cu știință, ba chiar cu premeditare, am, neglijat și părăsit virtuțile (a) creștinești, dedîndu-mă viciilor?

a) **VIRTUTEA** este o stare rațională a Sufletului, care se arată în întreg felul nostru de a fi și a lucra. Se zice, și cu drept cuvînt, că virtutea este una, dar ea cuprinde în sine frumusețea și diversitatea tuturor virtuților. Precum o diademă împărătească se face din perle și pietre prețioase, tot astfel și virtutea constă din frumusețea diferitelor virtuți.

Esența a tuturor virtuților este una, deși poate fi împărțită în multe feluri și a purta diferite nume, precum și esența aurului este una, cu toate că pare împărțită în tot felul de bijuterii, după istețimea și voința artistului. De aceea nu este perfect virtuos omul care nu stăpînește o virtute oarecare. Toate virtuțile sînt legate între ele și atîrnă una de alta. Legătura dintre ele este ca aceea dintre verigile unui lanț. Iubirea se ține strîns de bucurie, bucuria de blîndețe, blîndețea de smerenie, smerenia de serviabilitate, serviabilitatea de speranță, speranța de credință, credința de ascultare, ascultarea de simplitate.

Virtutea este ceva natural, cum este de pildă, sănătatea, iar viciul este contra naturii, cum e de pildă, boala. Dumnezeu ne-a dat ochii nu ca să vedem lucrurile nefolositoare, ci ca să admirăm operele Sale și să-L adorăm ca pe A-toate-Făcătorul. Cunoașterea virtuții trebuie să ne fie înăscută și chiar este înăscută, căci dacă ea n-ar fi sădită de Dumnezeu în fiecare, de unde am ști noi ce trebuie să facem și ce nu? Drumul cel mai scurt, mijlocul cel mai ușor de a ajunge la virtute, este să nu te uiți numai la neplăcerile ce ți le procură, ci și la răsplata ce te așteaptă și încă nici numai la aceasta.

Vrei pilde de oameni plini de virtute? În Sf. Scriptură se găsesc nenumărate exemple de viață virtuoasă. Unul se distinge prin sărăcie, altul prin bogăție. Așa de pildă: Proorocul Ilie era sărac, iar Patriarhul Avraam bogat. Din aceste două căi — a sărăciei și a bogăției — alege pe aceea care o crezi mai ușoară și mai potrivită de urmat. Iarăși, unul se distinge prin viața sa familială, altul prin viața sa singuratică. Mergi pe oricare vrei din aceste două drumuri, căci amîndouă duc la cer. Unul s-a distins prin multă postire, ca Sf. Ioan Botezătorul, altul prin nepostire, ca Iov. Mai departe, acesta din urmă avea grijă de soție, fii, fiice și servitori, pe cînd celălalt nu avea nimic altceva decît haina de peri de cămilă. Dar ce vorbesc eu de familie, bogăție și bani, cînd chiar un rege poate fi virtuos, căci într-un palat împărătesc este o viață mult mai zbuciumată decît într-o casă particulară. David a strălucit ca rege, fără ca purpura și diadema să-i fi micșorat zelul de cele bune și frumoase. Altul, și anume Moisi, era însărcinat cu conducerea unui întreg popor. O astfel de situație este împreunată cu greutăți și mai mari... Vrei să vezi că și un ostaș poate fi fericit? Privește la Corneliu sutașul. Vrei și un mare demnitar? Gîndește-te la camelierul reginei Etiopiei! Bogăția bine întrebuințată nu ne poate duce la pieire, oricare ne-ar fi starea socială. Dimpotrivă, dacă nu le întrebuințăm bine, ne pot duce la pieire atît împărăția cît și bogăția și sărăcia...

Virtutea nu poate fi învinsă nici de bogăție, nici de sărăcie, nici de stăpînire, nici de cei mici, nici de potentăți, nici de rușine, nici de dispreț. Pe toate acestea virtutea le lasă să zacă pe pămînt, pe cînd ea se înalță la cer. Cînd Sufletul este nobil, nu este nimic pe lume care să-l împiedice să fie virtuos. Cînd lucrătorul este sigur pe meșteșugul său, nu-i poate lua această stăpînire nici o putere din afară. Același lucru este și cu orice artă. Dacă artistul este stăpîn pe arta sa și exersat în ea și o înțelege temeinic, nimeni nu i-o poate lua, chiar dacă e chinuit de boală sau de sărăcie, ori nu-i poate mînuî unealta și nu poate munci. Arta lui rămîne artă, căci putința producției artistice nu se pierde. Același este cazul cu omul virtuos: în orice situație s-ar găsi, în bogăție sau sărăcie, în boală sau sănătate, în glorie sau în umilire, totdeauna el va fi deopotrivă de virtuos (d. M.C.I. o.c. pp. 19—20).

343) Nu m-am ostenit cu sîrguință bine chibzuită a vedea pe Dumnezeu din lucrurile Sale din univers?

344) Nu m-am silit a cunoaște pe Dumnezeu din: cartea naturii, lumea cerească, a plantelor, vietăților, trupul și Sufletul omenesc... ba chiar am și nesocotit minunățiile și superioritatea Sufletului omenesc, care-i icoana vie a Creatorului său?

345) Nu m-am silit a-mi agonisi o credință vie în Dumnezeu? (b)

b) TEOLOGALA VIRTUTE A CREDINȚEI. Numirea acestei virtuți Dumnezești vine de la cuvîntul: „cred“, „credere“, „a crede“, care înseamnă a fi sigur despre un lucru sau lucrare pe care nu le vedem și nici nu le-am văzut cîndva. Cîteodată mai înseamnă fidelitatea sau sinceritatea vorbeii sau promisiunii.

Credința adevărată este un minunat Dar revărsat asupra noastră, în noi, de Dumnezeu, prin care primim drept și adevărate toate cîte ni s-au descoperit de El în Dumnezeștile Scripturi și în Sf. Tradiție, pe care ni le face cunoscute Unica Sfîntă Sobornică și Apostolică Biserică a lui Dumnezeu *. Cuvîntul „cred“ — după învățătura Ortodoxiei noastre — se cuprinde în patru părți ale Simbolului Credinței adevărat creștinești, astfel:

1) Despre Dumnezeu Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt, Prea Sfînta Treine cea de o Ființă și nedespărțită (art. I—VIII).

2) Despre Sfînta Biserică Sobornică și Apostolică (art. IX).

3) Despre Sfintele Taine (art. X).

* Cu Darul sînteți mîntuiți prin credință, și aceasta nu de la voi; al lui Dumnezeu este Darul“ (Efs. 2 8; comp. Rom. 12 3; 6 23; Filip. 1 29; 2 Petru 1 7). Este un Dar, o roadă a Sfîntului Duh (1 Cor. 12 9; Efs. 5 9; Gal. 5 22).

4) Despre învierea obștească și viața viitoare (art. XI—XII).

Cuvîntul „cred“ înseamnă că primesc și mărturisesc ceea ce învață Biserica despre Dumnezeu. El are același sens ca și cuvîntul „credință“. Să vedem acum ce înseamnă „credință?“ Există o credință pe care se bazează legăturile dintre oameni și există o credință care întreține legătura omului cu Dumnezeu. Între ele e o înrudire, dar și o deosebire. Credința pe care o are un om în ceea ce-i spune alt om, e o încredere, care-și poate găsi întărirea în dovedirea sau arătarea văzută a lucrului care a fost susținut de unul și crezut de altul. Credința în Dumnezeu nu-și poate găsi în viața pămîntească o astfel de întărire, prin dovedire sau arătare văzută. Dar are și ea o întărire printr-un fel de arătare tainică, nevăzută, în fața ochilor Sufletului. Deci, credința în Dumnezeu e primirea de către noi ca adevărate — pe bază de încredere în Dumnezeu și pe baza unei vederi sufletești — a tuturor adevărilor pe care le vedem prin descoperirea mai presus de fire, în vederea mîntuirii noastre. Sf. Ap. Pavel ne spune despre credință, că: „este adevărarea celor nădăjduite și dovedirea lucrurilor celor nevăzute“ (Evr. 11 7). După Teodoret al Cirului, credința creștină este învoirea liberă a Sufletului, vederea sufletească a unui lucru nevăzut, statornicia în ceea ce este adevărat, înțelegerea celor nevăzute, potrivită firii (I.C.O. o.c. p. 45).

Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, Capul și săvîrșitorul credinței (Evr. 12 2), definește adevărata credință în cuvintele: „Cel ce crede în Mine și Celui ce M-a trimis pe Mine, are viață veșnică, la Judecată nu va veni; ci va trece din moarte la viață“ (Ioan 3 16, 18, 36; 4 47—53; 5 24; 6 35; 7 38; 4 14; 11 25, 40; 14 1, 11; 20 71 31; Mt. 9 28; Mc. 1 15; 16 17...). „Cel ce M-a văzut pe Mine a văzut pe Tatăl... că Eu sînt în Tatăl și Tatăl este în Mine...“ (Ioan 14 9—10). De asemenea și Apostolul adevărește aceasta, zicînd: „Credința este adevărarea celor nădăjduite, dovada lucrurilor celor nevăzute“ (Evr. 11 7). În altă parte vorbind despre necredințioșia vechiului Israil, zice: „Au doară necredința lor va face netrebnică pe credința lui Dumnezeu? Nu...“ (Rom. 3 3—4). Uneori cuvîntul credință arată vocea conștiinței și sensul vorbirii Apostolului: „Tot ce nu este din credință, este păcat“ (Rom. 14 23). Alte ori are sens de încredere sau nădăjduire: „Credeti că pot să fac Eu aceasta?... De poți crede, toate sînt cu puțină credincioșului... Doamne, adaugă-ne credință... De veți avea credință neîndoielnică, veți zice dudului — muntelui acestuia: dezrădăci-nează-te și te aruncă în mare, și va fi... Credința ta te-a mîntuit... Mergi, și cum ai crezut fie ție... Amin grăiesc vouă: nici în Israil n-am aflat atîta credință... Să ceară cu credință“ (Mt. 9 28; Mc. 9 23; Mt. 17 20; 21 21; Lc. 8 48; Mt. 8 10; Iac. 1 6). Cuvîntul

tul „credință” adeseori îl întrebuițăm pentru a indica toate adevărurile pe care sîntem datori a le crede. Așa d.p.: zicem și „credință creștină” în loc de „adevăruri creștine”.

Mîntuitorul ne adevărește că „adevărata credință este lucrul lui Dumnezeu, zicînd: „Acesta este lucrul lui Dumnezeu, ca să credeți...”. Și lui Petru: „Fericit ești Simone Var-Iona, că trup și sînge nu ți-a descoperit ție; ci Tatăl Meu Cel din ceruri” (Ioan 6 29; Mt. 16 17; comp. F. Ap. 11 21; 1 Cor. 2 5; 3 5; Efs. 1 19; Cols. 2 12; 2 Tes. 1 11; 1 Tim. 1 14). Din acestea cunoaștem că: credința nu este un produs al minții, judecății sau rațiunii omenești; ci un minunat rod suprafiresc produs în noi prin Darul lui Dumnezeu. Prin acest minunat Dar, noi credem foarte tare, cu o puternică siguranță desăvîrșită, toate adevărurile care ne învață unica Biserică dreptcredincioasă a Dumnezeului Celui viu, care, după cuvîntul apostolesc, este: „stîlp și întărire a adevărului” (1 Tim. 3 15; comp. 1 Paral. 17 12—14; Evr. 3 6).

Credința aceasta adeseori o numește Dumnezească, pentru a o deosebi de cea omenească prin care credem multe lucruri sau lucrări, despre care nu avem o imediată cunoștință prin noi înșine. Așa d.p.: credem cele scrise în istoriile antice, medievale, moderne, cele ce n-am văzut nici n-am mai auzit. Siguranța istorică se întemeiază pe mărturia istoricilor. Dacă n-am crede decît numai ceea ce am văzut și auzit noi înșine, nici o faptă sau lucrare din trecut n-ar putea fi crezută de noi, și astfel am fi ruși de trecut, neavînd, neprimind nici o cunoștință despre el, sau necrezînd în istorisirile trecutului. Într-adevăr, învățătura sau cunoștințele încep mai întîi cu credința școlarilor, ucenicilor, în vorbirile profesorului, care știe și predă știința. Așadar, dacă credem oamenilor învățați care ne fac legătura celor prezente cu cele din vremurile cele mai îndepărtate, cum s-ar putea a nu crede noi cele descoperite nouă de Însuși Dumnezeu prin aleșii Săi: Moisi, Proorocii, Fiul Său, Apostolii și urmașii lor?

Această virtute Dumnezească, credința în Dumnezeu și în tot ce ne învață Biserica Lui despre lucrurile nevăzute, este cu totul altceva, ceva suprafiresc, față de spusese oamenilor despre lucrurile naturale petrecute în cursul vremurilor trecute în alte țări și în țara noastră. Credința aceea omenească e folositoare în viață, cînd cei ce ne-au vorbit sau vorbesc sînt oameni de încredere. Credința creștină — Divină — însă, este cu mult mai folositoare decît cea omenească. Aceasta ne luminează mintea pentru a cunoaște cît mai bine pe Dumnezeu, și în general lucrurile Lui supranaturale. Cei ce doresc a afla și a ști cum laudă Dumnezească Scriptură „credința adevărată”, să citească în întregime capitolul 11 al epistolei Sf. Ap. Pavel către Evrei. Acolo Apostolul face o

arătare învederată asupra tuturor Sfinților și eroilor credinței din Vechiul Testament, adevărind că: credința a fost izvorul și temelul virtuților lor strălucitoare, sămînța minunatei lor sfințenii.

În Dumnezească Evanghelie aflăm pretutindeni strălucind laudele cele mai mari ale credinței. Așa d.p.: Sf. Elisabeta primind vizita P.S. Fecioarei Maria Maica Preacurată, zice: „Fericită este ceea ce a crezut că se vor împlini cele spuse ei de la Domnul” (Lc. 1 45; comp. Ioan 20 29).

CREDINȚA, ÎNSOȚITĂ DE FAPTELE BUNE, A FĂCUT ȘI FACE SFINȚI. Adevărata credință unită strîns cu faptele bune, a ales de partea lui Dumnezeu pe Sfinții strămoși: Abel, Adam și Eva, Sit, Enos, Cainan, Malaleil, Iared, Enoh, Matusalem, Lameh, Noe (Fac. 5). Patriarhii: Avraam, Isaac, Iacob și cei 12, Moisi și Aaron, Proorocii și alți drepti. Dumnezeiasca Scriptură laudă mult credința lucrătoare a acestora și a altor mulți Sfinți, mărește minunile și povestește luptele lor pline de vitejie. Alții au suferit: ocări și bătăi, cătușe și temniță. Au fost bătuți cu pietre, herestruți, supuși la chinuri, ucși cu sabia, au rătăcit în cojoace și în piei de capre, suferind lipsuri, supărări și răutate. Aceia, de care lumea toată nu era vrednică, au rătăcit prin pustietăți și prin munți, prin peșteri și prin crăpăturile pămîntului... (Evr. 11 36—38). De aici vedem arătat că, credința care mîntuiește este împreunată cu lucrurile cele bune. Credința singură fără de fapte bune este moartă și nelucrătoare. „Că precum trupul fără de duh este mort, așa și credința fără de fapte este moartă” (Iac. 2 17).

Creștine! Tu le lauzi că crezi, dar ce folos este cînd tu faci lucruri care calcă Legea Dumnezeiască? Și dracii cred și se cutremură, dar nimic nu se folosesc. Tu crezi că Dumnezeu a dat cele zece porunci și că cel ce calcă una din ele, fără de îndoială se muncește; dar tu toată ziua, fără de nici o temere și sfială, defaimi fiecare poruncă! Deci, ce te folosește pe tine credința ta? Tu crezi că Dumnezeu a legiuit ca să-L iubești pe El din toată inima și din tot Sufletul și din tot cugetul, și pe aproapele tău ca pe tine însuși; dar tu îl defaimi pe Dumnezeu prin călcarea legii, iar pe aproapele îl nedreptățești și-l vatămi în toate chipurile! Deci, ce folos ai din credința aceea a ta? Tu crezi că de nu vei ierta greșelile oamenilor, cu neputință este să-ți ierte Dumnezeu păcatele tale, dar tu pentru cea mai mică greșală a fratelui tău, cauți a-l ataca, lovi, răni... Crezi că Dumnezeu îți poruncește ca să iubești pe vrăjmașii tăi! Dar tu îi urăști și-i izgonești pe ei pînă la moarte. Deci, ce te folosește pe tine credința ta? Tu crezi că Dumnezeu îți poruncește: „Învățați-vă de la Mine că sînt blînd și smerit cu inima”, dar tu ești mînios și mîndru! Deci, ce te folosește pe tine credința ta?

Săracul poartă fața lui Hristos, ori ce vei face săracului, lui Dumnezeu faci. „Întrucît ați făcut — zice — unuia dintre acești frați prea mici ai Mei, Mie ați făcut“. Crezi aceasta? Așa, cu adevărat. Tu însă vezi săracul, dar îți întorci fața ta despre dînsul! Vezi săracul, și în loc de milostenie, îl însărcinezi pe el cu ocări! Așadar, ce te folosește pe tine credința ta? Crezi că te așteaptă altă viață veșnică; dar însă viețuiești ca un următor și ucenic al lui Epicur muritor cu Sufletul! Deci, care este folosul credinței tale? Tu crezi că va să vină o zi în care va să șeadă Dumnezeu pe Scaunul Slavei Sale să judece pămîntul și lumea, că lucrătorii faptelor bune vor merge în viața veșnică; iar cei ce au făcut păcate în munca veșnică; însă de lucrarea faptei celei bune cu totul te lenevești, și tot păcatul cu osîrdie îl faci! Așadar, ce te folosește pe tine credința ta? Această credință nu mîntuiește pe om... Credința ne ajută nouă la lucrarea faptelor bune, și faptele bune dau la credință desăvîrșirea... (K.E.D. o.c. pp. 40—42).

Omul fără de credință, se găsește-n adevăr,
Pe-o prăpastie adîncă, atîrnat de-un fir de păr!
Dacă el se-nchină-n clipa, cînd vrea firul să se rupă,
Prinde-n mîini toiaș de aur, iar prăpastia se-astupă!

CREDINȚA ADEVĂRATĂ E DE FOARTE MARE TREBUIȚĂ PENTRU LUMINAREA ȘI MÎNTUIREA NOASTRĂ. „Fără de credință nu e cu putință a bine plăcea lui Dumnezeu“ — zice Apostolul (Evr. 11 6). Precum din multele izvoare ale pămîntului se formează: pîrae, gîrle, riuri și fluvii, și cu cît curg în mai mari depărtări, cu atît mai mult se înmulțesc apele lor; așa și din crescînda credință cu fapte bune, se înmulțesc Darurile binefăcătoare omenirii. Cel ce crede drept și are fapte bune, acela ori ce cere în folosul său ori al binelui obștesc de la Dumnezeu cu toată încrederea, va lua. Aceasta cunoscîndu-o Apostolul, striga: „Mari sînt isprăvile credinței“ (). Cercetînd bine Sf. Scriptură și Sf. Tradiție, vedem că adevărata credință creștinească este maica tuturor faptelor bune. De la începutul omenirii aceștia zidită de Creatorul a toate, vedem că toți dreptii prin buna credință au plăcut lui Dumnezeu.

Abel prin adevărata credință aduce jertfă lui Dumnezeu mai bună decît fratele său Cain, și astfel e auzit și mărturisit drept.

Si, prin credință a ajuns să poarte numirea de Dumnezeu; iar urmașii săi din fiii și fiicele lui Dumnezeu (Fac. 6 1—4).

Enoh, al 7-lea mărturisitor, bine plăcînd lui Dumnezeu și umblînd după voia Domnului, prin credință a fost mutat de pe pămînt și luat de Dumnezeu.

Prin credință Noe ascultă porunca lui Dumnezeu, vede potopul universal venind, lucrează 100—120 de ani la uriașa corabie sub grindina batjocorilor contemporanilor săi; în care apoi se salvează el cu toată casa sa (8 Suflete), cîte șapte perechi din vietățile curate și cîte două perechi din vietățile necurate, din groaznicile ape spumegînde ale acelui mare potop.

Avraam prin credință ascultă porunca Domnului, iese din casa, neamul și patria sa, vine în pămîntul făgăduit, și devine prietenul lui Dumnezeu (Fac. 4 4, 25—26; 5 22—24; 6—9; 12—22 Evr. 11 4—19).

Moisi Proorocul prin credință a fost mare înaintea lui Dumnezeu, a lui Faraon și a tot poporul, a adus cu puterea Divină cele zece mari plăgi asupra Egiptului, a despărțit Marea Roșie trecînd prin ea pe toți Israelii și înecînd pe Faraon cu toată oastea Egiptenilor săi, conducînd pe Israil 40 de ani prin pustie spre Pămîntul Făgăduinței (Vezi pe larg Pentateucul).

Prin credință Isus Navi desparte apele Iordanului, cele de sus îngrămădindu-se unele peste altele ca niște ziduri uriașe și cele din jos scurgîndu-se pînă a trecut tot poporul Israelitan (peste vreo 3 000 000 de Suflete), a stat de vorbă cu strălucitul voevod al oștirilor cerești Arhangelul Mihail, a surpat și risipit zidurile Ierihonului, a oprit pe loc prin rugăciunea cu brațele întinse aproape o zi întreagă, soarele deasupra Gabaonului și luna deasupra văii Aialonului... (Is. Navi 3; 5 13—15; 6; 10 12—14).

Prin credință Ghedeon, Samson, Ieftaie, Samuil și David, au biruit pe vrăjmașii poporului lui Dumnezeu (Jud. 6—8; 11—12; 13—16; 1 Imp. 1—8; 16—30; 2 Imp. 1—24; 3 Imp. 1...).

Prin o înfăcărată credință în Dumnezeu cei trei tineri au stins puterea focului cuptorului înșeptit ars în care au fost aruncați de Nabuhodonosor împăratul Babilonului; Daniil cu credința a astupat gurile leilor; Mardoheu prin credință a scăpat de uneltirile viclene și ucigașe pe care Aman puternicul zilei acelor vremi le întinse asupra lui și a neamului său de sub stăpînirea Perșilor (Dan. 3; 6; Est. 2—10).

Credința e o arătare a lucrurilor celor nevăzute. Acolo în marile depărtări de spațiu sau de timp — în trecut, prezent și-n viitor — unde nu putem ajunge cu privirile ochilor sau cu mintea noastră, ne duce, ne descopere și ne arată credința adevărată și luminată. Prin credință — zice Apostolul — cunoaștem că toată lumea aceasta a fost făcută prin Cuvîntul lui Dumnezeu, că toate cele văzute și-au luat ființa din cele nevăzute. Prin adevărata credință luminată de sus, noi cunoaștem pe: Dumnezeu, puterea și mila Lui, Împărăția Cerurilor și viața veșnică, moartea și învierea tuturor oamenilor, Patria noastră cerească Noul Ierusalim, cu locurile de sus ale feri-

cirii dreptilor și iadul de jos cu locurile de tortură ale păcătoșilor necurățiți de păcate.

Isaac Newton (1624—1727) a fost un geniu științific, despre care se zice: „De la el însuși ne-a venit mai multă lumină, decît aceea produsă de zece veacuri înaintea lui“. Se spune că el își descoperea capul, în semn de salut, ori de cîte ori auzea pronunțîndu-se Numele lui Dumnezeu. Acesta avea între cunoscuții săi un savant ateu, dar el însuși era un bun creștin. Newton avea în cabinetul său un glob ceresc, pe care erau reprezentate constelațiile, lucrarea aceea era o adevărată capodoperă. Colegul său, frapat de frumusețea acelui glob, s-a apropiat de el, apoi admirînd lucrătura, s-a întors către Newton și i-a zis: „Cine l-a făcut?“ — „Nimeni!“ i-a răspuns celebrul astronom. Ateul a înțeles și a tăcut (L.L. o.c. p. 181).

Altădată niște prieteni învățați vin și-l întreabă pe credinciosul învățat creștin Newton: „Cum se împacă știința lui cu credința, indeosebi cum se poate împăca știința lui cu învățătura despre învierea morților“. Drept răspuns, Newton luă un magnet puternic și-l apropie de o grămadă de praf de pămînt amestecat cu praf de metal. Firele de metal începură îndată a se alege din pămînt. Pămîntul rămase pe loc, iar metalul se strînse grămadă pe marginea magnetului: „Iată, vedeți — zice atunci Newton — magnetul meu strînge praful de metal amestecat în pămînt. Luați o bucată de fier, sfărîmați-o în pulbere, aruncați-o în pămînt sau în gunoi, și eu o scot de oriunde cu magnetul meu. Așadar, dacă magnetul meu poate face acest lucru, apoi dragii mei, trebuie să îngăduim că Dumnezeu Cel A-tot-puternic, Făcătorul cerului și al pămîntului, va avea și El un magnet, ceva și mai puternic, cu care va strînge cenușa și praful oaselor noastre din țărîna pămîntului. Precum magnetul meu scoate și strînge pulberea de metal din pămînt, așa și învierea va scoate și va strînge oasele noastre din pămînt, și Domnul le va reda viață“. Minunat răspuns! (I.R. o.c. 76).

CREDINȚA ADEVĂRATĂ E BINEFĂCĂTOARE. Cea mai mare binefacere a credinței, este că dă Sufletului pacea așa de prețioasă, încît afară de ea toate celelalte bunuri devin neprețioase, fiindcă în pace constă: odihna, liniștea, bucuria adevărată. De binefacerile credinței avem mare trebuință chiar și în viața noastră pămîntească pentru sporul și fericirea noastră. Așa, omul credincios este asemănat de psalmistul David cu pomul sădit lîngă izvoarele apelor, care își dă roadele la vremea sa, a cărui frunză nu cade, și tot ce face sporește, devenind fericit (Ps. 1 7—3).

Înțelepciunea de sus (Iac. 3 17) ne arată că: credința adevărat creștinească, este izvorul tuturor virtuților. Credința întotdeauna a făcut isprăvi mari. Un mic număr de ostași convinși de iscusința

voevodului lor, a făcut minuni de vitejii și biruințe strălucite. Așa Ghedeon, numai cu 300 de oameni aleși, a zdrobit mulțimea oștirilor Moabite (Jud. 7). Treizeci și cinci de mii de greci urmează pe Alexandru Macedon la cucerirea lumii. Babilonul se credea făcut pentru mări și măririle lumii se plecau în fața credințelor lui deșarte, idolatre. Columb singur într-o lume întreagă se încapățînează să creadă într-un nou univers, și un nou univers iese din valurile oceanelor. Prietenii, patriotismul, dragostea, toate sentimentele cele mai nobile, sînt un fel de credință. Să cităm și pe Martiri? Acești eroi, fără armate, fără legiuni, au învins pe tirani, au înblînzit leii, au smuls focului violența și spadelor tășurile. Credința, ca și alte virtuți, atîta este virtute bună, cît timp se întoarce spre originea sa, adică spre Dumnezeu. Din credință se naște, precum știm și din ceea ce spun toți înțelepții, dogma care comandă să crezi într-un Dumnezeu răsplătitor și răzbunător, care-i cea mai puternică susținere a moralei, a politicii și a mărețelor edificii spirituale ale popoarelor.

În sfîrșit, dacă veți da credinței întrebuințarea ei adevărată și dacă o veți întoarce în întregime către Creator, dacă o veți face, ochiul intelectual prin care descoperiți minunile cetății Sfinte Noului Ierusalim Ceresc de sus și a imperiului existențelor reale, dacă ea vă servește ca aripi sufletești, veți cunoaște că sfintele cărți nu au exaltat această virtute, cînd vorbesc de minunile ce se pot face prin ea. Credință cerească, credință mîngîietoare, tu faci mai mult decît să muți munții din locul lor, tu ridici greutatea coplesitoare care apasă pe inima omenească! (Spic. d.C.G.C.I., pp. 53—4).

Istoria ne arată că națiunile cele mai înaintate în civilizație și în putere, au fost „Națiunile Creștine“. De asemenea cei mai mari descoperitori au fost Creștini luminați, d.p.: Newton, despre care am vorbit, care mai înainte de a pronunța Numele lui Dumnezeu, își descoperea capul său. Epocile acelor națiuni credincioase cu oamenii lor credincioși, au fost epoci de glorie și progres. Astfel, adevărata credință are în sine o putere Divină, care: transformă, înalță, înobilează, sfîntește și îndumnezeiește pe om. Adevărata credință conține în sine o energie spirituală, care se arată prin fapte bune. Credința adevărată e în strînsă legătură cu faptele bune, cu viețuirea creștinească-duhovnicească, ca trupul cu Sufletul omnesc. Deci, precum trupul fără Suflet este mort, așa și credința fără fapte este moartă (Iac. 2 26).

BINEFACERILE CREDINȚEI SÎNT MARI. Ce ar fi pe pămînt, dacă soarele nu l-ar încălzi? Pămîntul în partea nestrăbătută de razele soarelui, își pierde productivitatea. Acolo plantele, grînele și pomii nu prind rădăcini, și în locul lor răsar numai buruieni

și măracini. Așa e și cu inima omenească. Ce ar fi de inimile omenești dacă n-ar avea o bună credință? Dacă de pe cerul inimii dispare acest soare dătător de viață, atunci floarea virtuților, pomul faptelor bune, se usucă și în locul lor răsar măracinii fățarniciei și buruienile înclinărilor rele, adăpostitoare de patimi.

TĂRIA CREDINȚEI ADEVĂRATE. Un împărat păgîn voia să constrângă pe un Episcop Creștin a se lepăda de Hristos și a jertfi idolilor. Episcopul refuză. Atunci împăratul îi zise: „Nu știi că am putere să te omor într-o clipire de ochi”? „Știu — răspunse Episcopul — dar îngăduiți-mi să vă pun o întrebare. Să presupunem că unul din slujbașii Măriei tale ajungînd în puterea inamicului, ar fi silit să-ți devină necredincios. Refuzînd el pe inamic, acesta îl despoaie de îmbrăcăminte și-l alungă, iar slujbașul vine la tine. Spune-mi, oare nu vei împodobi cu cea mai aleasă haină pe acel slujbaș?” Împăratul ascultînd, întrebă pe Episcop: „Ce însemnă pilda aceasta?” Episcopul îi răspunse: „Măria ta mă poți despuia de hainele mele, dar Împăratul Ceresc îmi va dăruia altele. Aceasta e pricina pentru care eu nu mă lepăd de credință”. Împăratul n-a făcut nici un rău Episcopului și l-a eliberat.

CREDINȚA MARTIRILOR. Un Martir Creștin — Petru de Verona — fu ucis cu pumnalul. Pe cînd îl împungeau strigă cu putere: „Eu cred în Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt, Treimea cea de o Ființă și nedespărțită”. Cînd a căzut la pămînt într-un lac de sînge, nemai putînd vorbi, își muie un deget în sînge și cu sîngele său scris pe pămînt cuvîntul: „cred”...

Astfel de caractere, de a-și mărturisi pînă la moarte credința, ne trebuiesc azi, cînd mulți se rușinează a-și face chiar Sfînta Cruce, ca să nu fie văzuți de oameni; iar alții ascultă și cred prosteste în minciuno-învățăturile ereticilor și pleiadei sectarilor, clătîndu-se și povîrnindu-se în prăpăstiile rătăcirilor acelor! (Prel. d.T.P. o.c. pp. 56—60).

ADEVĂRATA CREDINȚĂ NU-I CONTRARĂ JUDECĂȚII SAU LUMINĂRII SUFLETELOR. Aceasta reiese clar din descoperirile și lucrările ei minunate. Credința adevărată nu numai că nu e contrară judecății omenești, ci chiar o presupune și cere ajutorul ei. În această privință discuțiile se urmează de mult. Unii au afirmat că credința nimicește judecata, fiindcă neglijează folosința facultăților sale, alții au proclamat a-tot-pufernicia judecății. Cîte piedici în această privință! Mulți gîndesc că, a crede sau a avea credință Dumnezeiască, este a fi sigur de ceva fără a-și da seama, și anume a crede ceva ce este contrar judecății. Dar nu e așa! Chiar de la începutul Creștinismului, Sf. Ap. Pavel a spus filosofilor păgîni, că supunerea credinței noastre este cuvîntătoare sau rațională,

și de atunci pînă acum toți filosofii creștini au dovedit că credința și judecata nu sînt doi vrăjmași neîmpăcați. Au dovedit chiar, că atît credința, cît și judecata, își au misiunea lor în lumea intelectuală; judecata pentru a cunoaște lămurit adevărurile naturale sau firești, credința spre a înălța pe om pînă la adevărurile lumii supranaturale sau suprafirești, adevăruri pe care mintea omului nu le poate cuprinde, adică nu le poate vedea în viața de față. Precum ochiul trupului vede pînă la un punct determinat, orizontul, astfel și judecata omenească, ochiul Sufletului, își are orizontul său hotărît, peste care nu poate vedea. Credința însă merge mai departe decît orizontul acesta, nu spre a se pune cu îndrăzneală pe căi necunoscute, ci spre a merge sub conducerea autorității infailibile a lui Dumnezeu, așa că s-ar putea zice că credința este telescopul judecății. Ochiul, mai departe de întinderea sa, fără telescop nu poate vedea niște lucruri care într-adevăr există; tot așa telescopul singur nu le vede, le vede ochiul cu ajutorul telescopului. Același lucru îl putem afirma despre credință și judecată. Prin judecată avem siguranța, că autoritatea pe care este întemeiată credința noastră este Însuși Dumnezeu, și atunci supunerea noastră acestei credințe este conform judecății, rațională, cuvîntătoare.

Prin urmare, credința presupune judecata, și neavînd evidența directă a adevărurilor care sînt obiectul credinței, avem evidența motivelor care ne îndeamnă a crede aceste adevăruri. Dacă atît obiectul, cît și motivele credinței ar fi obscure, atunci și credința ar fi obscură. Și dacă ar fi evidență în ambele părți, atunci ar fi știința adevărurilor revelate și n-ar mai fi credință. Dar Dumnezeu, Care a impus minții noastre datoria de a se supune nevoind aceasta, dispune, ca mintea mărginită a omului să se jertfească și să se închine minții nemărginite, adevărului suprem și desăvîrșit, care este Dumnezeu.

Prin credință, așadar, ne supunem autorității lui Dumnezeu, Care ne-a revelat sau manifestat niște astfel de lucruri. Faptul revelației se poate dovedi că orice fapt istoric; prin urmare, avînd motive evidente ale credinței, motive care izgonesc orice îndoială și ne dau siguranța cea mai perfectă, cel ce crede are conștiința că are dreptul a crede, adică crede conform judecății. Deci, credința nu este contrară judecății. Însă să nu pierdem din vedere că credința Dumnezeiască trebuie să aibă un motiv suprafiresc, un omagiu cuviincios, meritoriu, pe care mintea noastră îl dă lui Dumnezeu, dar dacă credința noastră s-ar întemeia numai pe judecată, nimic ce nu este natural nu i-ar putea servi de motiv. Dacă mintea sau rațiunea noastră n-ar pricepe-o nici în parte, dacă n-ar cunoaște ceva ca să o îndemne a crede tainele pe care nu le poate pricepe, credința n-ar fi rațională, dacă n-ar avea taine, care să nu se poată

înțelege, credința n-ar fi liberă; fiindcă evidența forțează rațiunea și face ca îndoiala să fie cu neputință. În sfârșit, dacă credința n-ar fi un act al voinței noastre libere, determinată prin darul lui Dumnezeu, ea n-ar fi meritorie.

Judecata arată adevărul credinței, fiindcă omul înainte de a crede trebuie să priceapă că autoritatea celor ce învață este Dumnezeiască. Prin o credință supusă se poate dobîndi un oarecare grad de pricepere a adevărilor revelate, după cum găsim în „Imitația lui Hristos”: „Supune-te lui Dumnezeu și smerește simțul tău credinței, și ți se va da lumina științei atît cît va fi folositoare și trebuincioasă ție. Ceea ce nu vei putea pricepe, lasă lui Dumnezeu A-tot-Puternicul și încredințează-le Lui. Dumnezeu nu te înșală, ci numai cel ce se încrede în sine prea mult se înșală. Dumnezeu poate să facă mai mult decît poate să priceapă omul” (Cart. IV, 18). În privința aceasta foarte bine a scris Pascal: „Dacă Înțelepciunea Dumnezeiască care ne învață nu vrea să ne dea socoteala tuturor lucrurilor, dînsa nu vrea să ne supunem credința noastră fără motiv, nici să ne robim cu tiranie. Dacă ea ne manifestează unele taine, nu pretinde ca credința noastră să fie oarbă, ci dă credinței dovezi care fac dreaptă supunerea noastră”.

Credința, în loc de a izgoni judecata, din contră ne îndeamnă să învățăm și să medităm asupra adevărilor revelate. Sf. Ap. Petru poruncește: „Să fiți gata pururea spre răspuns la tot cel ce vă întreabă pe voi cuvîntul pentru nădejdea cea întru voi prin credință” (1 Petru 3 15).

În sfârșit, urmașul credinței creștine nu izgonește judecata, îi lasă toate drepturile sale, se folosește de lumina ei pentru a stabili și a apăra motivele credinței lui; dar pentru dînsul judecata nefiind măsura întregului adevăr, nu admite ca judecata singură să fie destulă și ca să nu se țină socoteală de ceea ce ea nu poate găsi sau proba.

Tot ce se împotrivește judecății, care vine și ea de la Dumnezeu, este prin chiar faptul acela, contrar adevărului Dumnezeiesc; dar nu trebuie să confundăm ceea ce este deasupra acestei nobile facultăți, adică asupra judecății, cu ceea ce se opune dînsiei. Credința în loc de a izgoni judecata, o presupune chiar, fiind aceea suplimentul ei trebuincios spre a crede adevărurile firești. Așa, darul lui Dumnezeu presupune natura, care o ajută ca să se ridice la treapta supranaturală. Credința nu este ucigătoare judecății; ea nu va avea niciodată întinericul destul de mare pentru a stinge lumina judecății, și din partea ei, judecata, nu va avea niciodată lumina destul de întinsă și vie, ca să arate tainele religiei și să distrugă astfel credința.

Cu drept cuvînt putem conchide (încheia, isprăvi) deci, că creștinul este un om cu credință și cu rațiune sau judecată. Dacă ar înceta să creadă, nu ar mai fi creștin, dacă ar înceta să judece, nu ar mai fi om (T.M. C. o.c. pp. 161—4).

ADEVĂRATA CREDINȚĂ DUCE LA MÎNTUIRE. Fără adevărata credință omul nu se poate mîntui. Aceasta o adevărește Însuși Mîntuitorul în Dumnezeiasca Sa Evanghelie, zicînd: „Așa de mult a iubit Dumnezeu lumea, încît și pe Fiul Său Unul-Născut l-a dat, ca tot cel ce crede în El să nu piară; ci să aibă viață veșnică. Dumnezeu n-a trimis pe Fiul Său în lume ca să judece lumea; ci ca să se mîntuiască lumea prin El. Cel ce crede în El nu se judecă; iar cel ce nu crede iată este judecat că n-a crezut în Numele Celui Unuia-Născut Fiul lui Dumnezeu” (Ioan 3 17—18). De aici reiese clar că fără adevărata credință nu-i mîntuire. Apostolul arată clar, că fără de credință, nu-i cu putință a plăcea lui Dumnezeu (Evr. 11 6). Asemenea Sf. Climent al Alexandriei zice: „Credința e prima mișcare către mîntuire”. Și Sf. Ciril: „Credința este partea și calea care duce la mîntuire”.

PRIVEȘTE CU UN OCHI LA CREATOR ȘI CU CELĂLALT LA CREATURI. Vestitul matematician și naturalist Ampere, dă într-o scrisoare unui învățat tînăr următoarele povețe: „Ferește-te de a te ocupa exclusiv cu știința, cum ai făcut pînă acum. Studiază, scrutează (cercetează cu de-a mînuntul, pătrunde cu mintea) ce e pe pămînt, datorită aceasta o are fiecare bărbat de știință. Dar privește numai cu un ochi la lumea celor văzute, iar cu celălalt privește neînterupt la Lumina cea veșnică. Cu o mînă examinează natura, cu cealaltă însă ține-te de colțul hainei lui Dumnezeu, întocmai cum se ține copilul de haina tatălui său”.

PRIN BUNA CREDINȚĂ NE ÎMBOGĂȚIM CUNOȘTINȚELE. Un misionar propaga Cuvîntul lui Dumnezeu printre negrii de la Ecuator. Între altele povesti acestora că în țara lui, apa se întărește iarna, încît poate trece peste ea cu un elefant, cămile, care încărcate cu greutate. Acei negri, care nu văzuseră altă apă, ape înghețate în toată viața lor decît numai apele lor încălzite de arșița soarelui, socoteau povestirea misionarului cu neputință. Dar, pentru că îl cunoșteau pe misionar ca om drept și sincer, crezură cuvîntul.

Dacă noi adeseori punem temei pe cuvîntul unui om de onoare, cu cît mai mult va trebui să ne încredem în Cuvîntul lui Dumnezeu, care este pur adevărul. Astfel, crezînd cu toată tăria, ne îmbogățim mintea cu multe și variate cunoștințe folositoare (D.M.P. 165; 167).

STAȚI LINIȘTIȚI ÎN BUNĂ CREDINȚĂ. După ce Domnul Dumnezeu a scos pe poporul Său Israelit, sub conducerea alesului

Său Moisi, din seculara robie (430 ani) a Egiptului și au plecat spre Pământul Făgăduinței — Canaan — Israelitenii ajunseră în fața Mării Roșii. Acolo s-au văzut înaintea unui mare obstacol, în fața unei grele încercări. În fața lor se ridicau furioasele valuri spumeginde ale mării. Îndărătul lor venea Faraon cu oștirea lui, parte călare, parte în care de război și parte pedestră. Mulțimea Israeliților (vreo 3.000.000 de Suflete), când au văzut oștirea Egipteană înapoia lor, s-au înfricoșat, au strigat către Domnul și au zis lui Moisi: „Au doară nu erau morminte în pământul Egiptului? De ce ne-ai scos pe noi să murim în pustia aceasta? Nu ți-am spus noi în Egipt: Lasă-ne să robim Egiptenilor? Mai bine era nouă să robim Egiptenilor decât să murim în pustia aceasta“. Moisi, îmbărbătat de buna sa credință în Dumnezeu, a zis poporului: „Îndrăzniți! Stați liniștiți, și veți vedea mîntuirea noastră de la Domnul, pe care o va face astăzi vouă. În ce chip ați văzut azi pe Egipteni, nu-i veți mai vedea în veci. Domnul va război pe Egipteni și vă va apăra pe voi. Voi veți fi în liniște“.

Atunci s-a ridicat Îngerul lui Dumnezeu care mergea înaintea taberei lui Israil dimpreună cu stîlpul de nor, și s-a mutat în urma lor. Astfel a trecut și a statut Îngerul și norul între tabăra Egiptenilor și tabăra lui Israil. În tot timpul acela a fost negură mare și întuneric peste Egipteni și lumină peste Israeliteni. Astfel, în toată noaptea aceea, nu s-a putut apropia oștirea Egipteană cu Faraon de tabăra Israeliților. Moisi și-a întins mîna sa asupra mării și a alungat Domnul marea toată noaptea cu vînt puternic de la răsărit, și s-a făcut marea uscată că s-au despărțit apele. Fiii lui Israil au intrat prin mijlocul mării, mergînd ca pe uscat, iar apele le erau pereți, la dreapta și la stînga lor. Egiptenii urmărindu-i, au intrat după ei în mijlocul mării, toți caii lui Faraon, carele și călăreții lui. Dar în straja dimineții Domnul din stîlpul cel de foc și din nor a căutat spre tabăra Egiptenilor și a umplut-o de spaimă. A făcut să sară roatele de la carele lor, încît cu anevoie mergeau carele. Atunci Egiptenii au zis: „Să fugim de la fața lui Israil, că Domnul Se luptă cu Egiptenii pentru ei!“ Domnul a zis către Moisi: „Întinde-ți mîna asupra mării ca să se întoarcă apele asupra Egiptenilor, asupra carelor lor și asupra călăreților lor“. Moisi și-a întins mîna asupra mării, și spre ziuă apa s-a întors la locul ei. Egiptenii fugeau împotriva apei. Așa a înecat Dumnezeu pe Egipteni în mijlocul mării. Apele s-au tras la locul lor și au acoperit carele și călăreții întregii oștiri a lui Faraon, care intrase după Israeliți în mare, și n-a rămas nici unul din ei. Fiii lui Israil însă au trecut prin mare ca pe uscat, și apa le-a fost perete la dreapta și la stînga lor.

Așa a izbăvit Domnul în ziua aceea pe Israeliți din mîinile Egiptenilor, și au văzut fiii lui Israil pe Egipteni morți pe valurile

mării. Văzut-a Israil Mîna cea tare, pe care a întins-o Domnul asupra Egiptenilor, și s-a temut poporul de Domnul și a crezut în Domnul și în Moisi sluga Lui (Eș. 14).

Vedeți? În fața taberei Israelitenilor plecați din Egipt stătea moartea, dinapoia lor sosea moartea, și totuși, în acele clipe grele Domnul le-a zis: „Stați liniștiți“. Israeliții crezînd și ascultînd Cuvîntul lui Dumnezeu cu credincioșie, s-au mîntuit din moartea ce-i amenința din clipă în clipă cu pieirea; iar vrăjmașii lor puternici ce-i urmăreau, bîgîndu-se în apele mării, s-au înecat și au pierit.

Aceasta e adevărata credință tare și vie, când stăm liniștiți în fața oricărei încercări.

Sînt uneori ispite,
Sînt uneori vrăjmași,
Credința învinge totul
Nici cînd să nu te lași

ÎMPLINIREA CREDINȚEI UNUI COPILAȘ. Într-o casă de oameni săraci și lipsiți, un copilaș auzi pe bunică-sa citind în Istoria Biblică despre corbul ce aducea mîncarea lui Ilie Proorocul. „Bunică dragă — zise copilul — să deschidem și noi ușa, să ne aducă și nouă ceva corbul“. Bunica cerca să-l desmîntă pe copil, dar copilul, nu și nu, ci să se deschidă ușa. Bunica îi făcu pe voie și deschise ușa, cu toate că era iarnă și frig. Tocmai atunci trecea pe acolo Preotul localului. Se miră văzînd ușa deschisă și întrebă asupra acestui lucru. Bunica îi spuse cum stă lucrul. „Vedeți — zise Preotul — cum lucrează credința în Dumnezeu! Eu tocmai acum mergeam să împart din cutia Bisericii niște ajutoare celor săraci și lipsiți. Voi începe dar de aici. Uite, „corbul“ v-a adus și vouă 200 lei“.

Copilul a crezut și Dumnezeu a răspuns la credința lui. Credința face și azi minuni. Dumnezeu răspunde și azi — răspunde negreșit — la credința noastră. Dacă am avea credință tare și vie, ne-ar sosi și nouă cîte un „corb“ în toate lipsurile și necazurile trupesti și sufletești (I.R. o.c. 194).

ÎNCREDERE SINCERĂ. Un pios tată de familie obișnuia în fiecare dimineață să se adune cu toți ai casei la rugăciune. Cu ocazia aceasta citea și un text din Biblie. Odată a deschis și a citit în Apocalips cap. 3 versetul 20. În timp ce citea cuvintele Domnului: „Iată Eu stau la ușă și bat...“, atunci băiatul cel mic a părăsit cercul familiar, fugind spre ușă. „Stai aici, unde te duci?“ — i-a zis tatăl. „Mă duc repede la ușă să deschid Mîntuitorului Iisus, tăticle“, răspunse copilul grăbit. „Lasă-mă să mă duc și să-l deschid, căci dacă zăbovesc, Iisus pleacă de la noi, ne părăsește și se duce ca oaspete în altă parte. Și, poate, nu se mai întoarce!“ Așa

a înțeles copilul glasul Domnului Hristos. Așa încredere copilărească ar trebui să avem și noi când citim și auzim Cuvîntul lui Dumnezeu (O.M.P. 408).

CONSERVAREA DREPTEI CREDINȚE. Mijloacele pentru întărirea și păstrarea sau conservarea adevăratei credințe sînt acestea:

a) *Rugăciunea* fierbinte, statornică, făcută în duh și adevăr, după rînduiala Sfintei Biserici drept credincioase Dumnezeului Celui viu (Lc. 11 5—13; Ioan 4 23—24; 1 Tim. 3 15; Dan. 9 4—19). Prin aceasta se menține: vie, împluternicită și permanentă adevărata credință.

b) *Cunoașterea adevărurilor de credință* din Dumnezeieștile Scripturi, Mărturisirea Ortodoxă, Învățătură de Credință Ortodoxă, cărți și reviste religioase, mergerea la Sf. Biserică, ascultarea Sfințelor Slujbe, a Dumnezeieștilor Liturghii și a Cuvîntului lui Dumnezeu. Rugăciunea și cunoașterea adevărurilor drepte credințe prin citirea Sfintei Scripturi, participarea și ascultarea slujbelor bisericești, Dumnezeieștile Scripturi, a predicilor bune, a citirii Cazaniei sau cuvîntului de zidire spirituală, însoțite de cugetări dese în Legea Domnului sau Cuvîntul lui Dumnezeu (Ps. 1 1—3; Lc. 11 28), sînt asemenea cu hrana bună din care se întreține credința adevărat creștinească.

c) *Credincioșia și viețuirea virtuoasă*, fără de care credința slăbește, se pipernicește, sau piere cu totul (Prel. d.M.C.I. o.c. pp. 21—23; T.M.C. o.c. pp. 157—172).

Bolile credinței sau păcatele care o atacă, slăbesc și prăpădesc, sînt: necredința, indiferentismul religios, ateismul, fanatismul, bigotismul, erezia, superstiția, schisma, apostazia sau lepădarea totală a drepte credințe în Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt. „Cel ce se leapădă de Mine — zice Mîntuitorul — înaintea oamenilor, Mă voi lepăda și Eu de el înaintea Tatălui Meu Care este în ceruri” (Mt. 10 32—33; Mc. 8 38; Lc. 9 26; 12 9; 10 16; 2 Tim. 2 12; Vezi mai pe larg în „Priveliști Apocaliptice”, cap. 5 6, de autor).

346) Nu m-am silit a pătrunde mai adînc în „Simbolul Credinței”, Crezul adevărat creștinesc, spre a cunoaște și mărturisi adevărata credință creștinească, căzînd astfel în felurite îndoieli și devieri din dreapta credință? (Vezi explicarea „Simbolului Credinței” în: „Dumnezeiasca Liturghie cu însemnătatea ei”, pp. 2537—2556, și mai pe larg în „Priveliști Apocaliptice”, cap. 4 11, de autor).

347) Am avut îndoială în existența Vămilelor, în judecata particulară și generală, în răsplătirea vremelnică și veșnică a faptelor omenești?

348) În necazuri, primejdii și în cercări (nefericiri) am șovăit a nădăjdui (c) în A-tot-Puternicia și purtarea de grijă a lui Dumnezeu?

c) **TEOLOGALA VIRTUTE A NĂDEJDEI.** Nădejdia se naște din adevărata credință, care-i mama și temelia ei. Precum am văzut, prin credință recunoaștem pe Dumnezeu și ne formăm convingerea că pentru adevărata credință și faptele bune vom fi răsplătiți de El vremelnic și veșnic. Prin nădejdie pășim înainte, mai departe, așteptînd cu o neclătită încredere și bucurie, împlinirea răsplătirii Dumnezeiești, care poate veni și în viața aceasta, dar va veni sigur mai desăvîrșit cu multă îmbelșugare pentru totdeauna în viața viitoare. Așadar, nădejdea este o ramură nobilă care se dezvoltă pe trunchiul credinței, sau mai bine zis marea tulpină puternică care crește și odrăslește din rădăcina credinței. Astfel, altoindu-se, se dezvoltă în credința din care-și trage suc de viață, pe care continuă a o duce la buna desăvîrșire. Nădejdia fără credință nu poate exista; iar credința fără nădejde nu ar putea aduce roadele cu adevărat mîntuitoare.

Sf. Ap. Pavel învață că: „Credința este adevărarea celor nădăjduite” (Evr. 11, 1). Într-adevăr, credința arătîndu-ne sfîrșitul nostru și nemărginita bunătate a lui Dumnezeu, produce în noi o minunată încredere de a ajunge la acest sfîrșit, fără a ne mai teme prea mult de: slăbiciune, micime și sărăcia noastră. Încrederea aceasta este strălucita virtute a nădejdiei, despre care vorbim.

Nădejdia creștină — zice învățătura Ortodoxiei — este dorul și așteptarea cu încredere a împlinirii tuturor bunătăților făgăduite de Dumnezeu omului care face voia Lui, fiindcă Dumnezeu este credincios în tot ce făgăduiește. După făgăduința dată de Dumnezeu: Noe se mîntuiește în corabia lucrată de el în vreo 120 de ani (Fac. 6—8). Urmașii Patriarhilor: Avraam, Isaac, Iacob-Israil, după o nemernicie și robie de sute de ani, intră în Pămîntul Făgăduinței (Fac. 11, 37—32; 12—50; Eș. 1—40; Lev. 1—27; Num. 1—36; 2 Lege 1—34; Is. Navi 1—24). David, cu nădejdia în Dumnezeu, iese biruitor asupra uriașului Goliat (1 Imp. 17), asupra lui Saul care-l urmărea să-l piardă (1 Imp. 19—31), asupra prinților — fiilor săi — cari, asociindu-se cu vrăjmașii săi, îl rupeau cu ponegririle și cîrtirile lor turburătoare, asupra răzvrătutului său fiu răutacios, viclean Avesalom și a demonului întrupat Ahitofel (2 Imp. 13—18), asupra fiului său Adonia, a batjocoritorului Semei și a altor vrăjmași și vicleni, care l-au amărit groaznic (2 Imp. 1—2).

Cu nădejdia în Dumnezeu credinciosul împărat Ezechia, prin rugăciuni, scapă Ierusalimul de puternica impresurare a oștilor asiriene și de prăpăd (4 Imp. 18; 19); Iov scapă de groaznicile bin-

tuieli ale Satanei la o înavuțire și fericire îndoită (Iov 1; 2; 42; Iac. 5, 17); împăratul Iudei Iosafat de mulțimea Moabiților și Amoniților ce năvăleau cu război asupra Iudeilor, care s-au măcelărit unii pe alții mai înainte de a lovi pe Iudeii ce se rugau lui Dumnezeu (2 Paral. 20). Patru sute de mii de bărbați puternici din seminția Iudei, se rînduiesc la război împotriva a opt sute de mii de bărbați puternici, din celelalte seminții ale lui Israil. Cele patru sute de mii însă biruiesc desăvîrșit pe cele opt sute de mii. „S-au întărit — zice Dumnezeiasca Scriptură — fiii Iudei“. Pentru ce? Pentru că au nădăjduit — zice — spre Domnul Dumnezeu părinților lor (2 Paral. 13). Nelegiuitul împărat idolatrizat Manase, vîzîndu-se legat cu lanțuri și întemnițat, prin rugăciuni fierbinți și cu nădejdia în Dumnezeu, s-a salvat din robie și a revenit pe tron (2 Paral. 33, 2—19). Proorocii Domnului: Isaia, Ieremia... sînt salvați de la mulți vrăjmași și din pericole grele (Is. 5, 7—11; Ier. 1, 8—19; 15, 20—21). Poporul Domnului e salvat și înălțat de Dumnezeu deasupra vrăjmașilor săi asupritori (Ier. 30, 16—24). Cei trei tineri, prin nădejdie sînt salvați din cuptorul Haldeilor cel înșeptit înfocat în care erau aruncați, și Daniil din groapa leilor (Dan. 3; 6).

Sf. Ap. Pavel cu nădejdia în Dumnezeu scapă din multe primejdii (2 Cor. 1, 9—10; 11, 23—33; 2 Tim. 1, 12). Sfintele femei cu nădejdia în Dumnezeu își fac loc printre vrăjmașii de moarte ai Mîntuitorului pînă sub Crucea pe care era El răstignit, apoi reușesc a ajunge la mormîntul Domnului (Mt. 27, 57—61; 28, 1, 5—10; Mc. 15, 42—47; 16, 1—11; Lc. 23, 50—56; 24, 1—11; Ioan 19, 25—27; 20, 1—2, 11—18; 1 Petru 3, 5...).

Dreptul Simeon, bătrînul temător de Dumnezeu, căruia Sfîntul Duh îi făgăduise să nu guste moartea pînă nu va vedea pe Hristosul lui Dumnezeu, aștepta cu încredere neclintită împlinirea acestei Dumnezești făgăduințe (Lc. 2, 25—26).

Astfel, nădejdia este încredințarea pe care o are cineva în anumite împliniri viitoare și în împărtășirea ce el o va avea din acele împliniri. Nădejdia în învierea morților și în împărtășirea din fericirea veșnică, a dat Sfînților Mucenici tăria să îndure chinuri cumplite și să-și dea chiar și viața pentru credință (2 Mac. 7, 9). Nădejdia e pe deoparte un dar; e așteptarea unui bun făgăduit, iar pe de altă parte este încrederea neclintită în împlinirea făgăduielei date de Dumnezeu. Este o înaintare, o săritură peste vreme; este un ochian care apropie de ochii sufletești lucrurile foarte departate. „Nădejdia este o adevărată îndrăzneală către Dumnezeu, ce se dă în inima omului, de la Dumnezeu, ca să nu se deznădăduiască niciodată de Harul lui Dumnezeu, atît pentru iertarea păcatelor cît și pentru orice dorință, cînd se cere vreun bine, din cele vremelnice și din cele veșnice“ (M.O. p. II-a, întreb. 1).

Domnul și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos făgăduiește celor ce fac voia Tatălui Ceresc, viață veșnică, precum și mijloacele prin care se dobîndește această fericire, adică: Harul Dumnezeesc, sprijin în necazuri și ascultarea rugăciunii.

a) Mîntuitorul ne-a făgăduit viață veșnică (1 Ioan 2, 25). „În Casa Tatălui Meu sînt multe locașuri... voi să merg să vă găsesc vouă loc“ (Ioan 14, 2). În pilda nunții fiului de împărat (Mt. 22, 1—2), a celor poștiți la cină (Lc. 14, 16), a lucrătorilor de la vie... (Mt. 20, 1—16; 21, 33—44) și altele, aflăm aceeași făgăduință. Tot El ne-a făgăduit și învierea morților (Ioan 5, 28—29).

b) Ca să putem cîștiga fericirea veșnică, Mîntuitorul ne-a făgăduit sprijinul Sfîntului Duh, adică Harul lui Dumnezeu. Domnul nostru Iisus Hristos, „nădejdea noastră“ (1 Tim. 1, 1), vrea ca toți camenii să se mîntuiască (1 Tim. 2, 4), însă pentru mîntuire Harul Lui este de neapărată trebuință.

c) El ne-a făgăduit și bunătățile trebuitoare vieții vremelnice: „Nu vă îngrijiți cu Sufletul vostru ce veți minca și ce veți bea, nici trupul vostru cu ce-l veți îmbrăca... că știe Tatăl vostru Cel Ceresc, că aveți trebuință de toate acestea“ (Mt. 6, 25, 32). Dovadă sînt pasările cerului hrănite de El și crinii cîmpului gătiți de El, așadar, are o mai mare grijă de oameni. Sfînții s-au mulțumit adeseori și cu feluritele lipsuri. Astfel de multe ori în împrejurări cumplite de grele: nu aveau hrană, locuință, îmbrăcăminte... dar încrezîndu-se neclintit în făgăduința lui Dumnezeu, petreceau viață fără grijă de aceste lucruri, și sprijinul Dumnezeesc, într-adevăr, nu i-a părăsit niciodată.

d) De asemenea Iisus Hristos, Domnul nostru, ne-a făgăduit iertarea păcatelor, dacă ne pocăim și ne îmbunătățim viața. El zice: „Mai mare bucurie se face în cer de un păcătos ce se pocăește, decît de 99 de drepti, cărora nu le trebuie pocăință“ (Lc. 15, 7). Pilda cu oaia cea rătăcită (Lc. 15, 3—6) și cea cu fiul risipitor (Lc. 15, 11—32), dovedesc ce mult voiește Dumnezeu să ne ierte, să ne mîntuim, să intrăm în desăvîrșita fericire. Atîta vreme cît trăim, nădejdia de pocăință nu este pierdută; fiindcă unul din tilharii răstigniți odată cu Hristos a cîștigat iertarea chiar în pragul morții (Lc. 23, 43). „Dumnezeu — ne spune Proorocul Iezechiil — nu voiește moartea păcătosului, ci să se întoarcă și să fie viu“ (Iez. 18, 32).

e) Mîntuitorul Hristos ne-a făgăduit ajutor în necazuri, fiindcă „Dumnezeu este scăparea și puterea, ajutor în necazurile cele ce ne-au aflat pe noi foarte“ (Ps. 45 1). Ajutorul Lui se lasă însă cîteodată așteptat, ca de pildă la nunta din Cana Galileei, cînd zice: „Încă n-a venit ceasul Meu“ (Ioan 2 4). Dar acest ajutor cu cît este mai mult așteptat, cu atîta lucrează mai puternic și mai minunat.

Pildă: potolirea furtunii de pe marea Tiberiadiei (Mt. 8 26); izbăvirea din închisoare a Sfinților Apostoli Pavel și Sila (F. Ap. 16 25, 32).

f) În sfârșit, Iisus Hristos a făgăduit că ne va asculta rugăciunile: „Orice veți cere în Numele Meu, Eu voi face“ (Ioan 14 14), și: „Orice veți cere de la Tatăl Meu în Numele Meu, vă va da vouă“ (Ioan 16 23). În rugăciunea „Tatăl nostru“ El ne-a învățat să cerem de la Părintele Ceresc toate bunătățile de care avem trebuință (I.C.O. o.c. pp. 193—5, cu unele prel. de aut.).

Nădejdia este un dar Dumnezeiesc ce se pogoară de sus în ființa omului, luminându-l, ținându-l treaz, bun luptător și biruitor în luptele ce-i stau înaintea (Evr. 12 1—14; 2 Tim. 4 7—8). Ținta nădejdiei noastre creștinești este: ajutorul Harului Dumnezeiesc în viața aceasta, să devenim și să fim oameni virtuoși, plăcuți lui Dumnezeu, vrednici moștenitori ai Împărăției lui Dumnezeu, ai bunătăților și fericirilor veșnice în Noul Ierusalim universal-etern, în Patria noastră cerească.

NĂDEJDIA E O ANCORĂ PUTERNICĂ A CREȘTINILOR.
În apropierea coastei de vest a Angliei, un mare vapor de pasageri a fost surprins de un uragan groaznic. Viața celor 1500 de oameni ce se aflau pe vapor, se găsea în cea mai mare primejdie. Căpitanul vaporului, conștient de datoria sa, a făcut toate eforturile care stăteau în putința omenească, spre a îndrepta vaporul din apropierea primejdioasă a coastei. După o muncă îndelungată și de jertfire de sine a bravilor mateloti, vaporul a trecut peste adâncimile fatale și a ajuns în largul mării. Toți simțeau o ușurare. Dar deodată, o detunătură, o zdruncinătură, zgudui întregul vapor din toate încheieturile și în clipa următoare vaporul puternic, asemenea unei ghioci de nucă, a fost expus fără sprijin valurilor violente ale mării. Ce se întâmplase? Se rupsese cîrma vaporului, și astfel falnicul vapor devenise o jucărie a furtunii, care-l mina cu o putere neobișnuită spre țărmul apropiat, în care valurile izbeau cu turbare. Toți priveau în față moartea sigură. Catastrofa părea inevitabilă. Pasagerii năvăleau asupra căpitanului, care, palid ca moartea, stătea la postul său. „Oare nu mai este speranță de salvare? Nici măcar una singură?“, era strigătul tuturor, fiind plini de disperare. El însă, fiind trecut prin experiențe mari, le răspunse solemn și serios: „Totuși, o ultimă speranță mai avem; aceasta este ancora temeinică a vaporului nostru. Vrem s-o aruncăm în Numele lui Dumnezeu“. Apoi a dat comanda ca ancora vaporului să fie slobozită. Urmă câteva clipe de nesiguranță înfricoșată. Apoi o lovitură în direcția vântului, și încă o zdruncinătură puternică, sub care se cutremură totul, și vaporul a fost ancorat. Un strigăt de bucurie a izbucnit din pieptul

acelor Suflete, care deja păreau a fi victimele morții. Salvat! „Ultima și unica speranță“ a căpitanului, „ancora temeinică“ a vaporului n-a dat greș (O.M.P. 598; S.T. o.c. 8, 1928).

O astfel de „ancoră sigură și temeinică“ este nădejdia, care nu rușinează, precum zice Sf. Ap. Pavel (Rom. 5 2—5). Nădejdia creștinească strîns legată de Sufletul omenesc, formează o pîrghie puternică, care susține pe creștini pe strălucita treaptă a creștinătății adevărate. Întreaga noastră viață are înfățișarea unei călătorii minată de virtutea nădejdiei, că vom ajunge la limanul promis de Dumnezeu și dorit de noi (Mt. 25 34; 1 Cor. 2 9; Evr. 12 22—24; Apc. 7; 21; 22). Nădejdia ne face răbdători în feluritele suferințe, necazuri și primejdii, în necunoștința acelorora pentru al căror bine ne-am sacrificat. Cînd noi ne-am împlîntat puternic ancora nădejdiei în țăria Cerului, ne împotrivim cu toată bărbăția și celor mai vijelioase valuri, care ar încerca să ne atace și distrugă corabia vieții noastre creștinești (Evr. 6 18—19).

O astfel de nădejdie a avut dreptul Iov în îndelungata vreme de 7 ani, cînd își pierduse: averile, copiii, sănătatea, atunci cînd trecea el prin cele mai grele încercări, după care a fost răsplătit de Dumnezeu vremelnice și veșnice (Iov 1—42; Iac. 5 17).

O astfel de nădejdie puternică au folosit Martirii Creștini cari cu o strălucită bărbăție au răbdător chinurile cele mai înfricoșate cu toată încrederea că Dumnezeu Care vede, știe și ține cont de toate, va da dreapta răsplătire celor ce au urmat în căile Lui și au suferit toate pentru dragostea Lui. Nădejdia este o călăuzitoare bună și energică pentru îndreptarea vieții și ieșirea din prăpastia păcatelor. Nădejdia sau dorința — zice un luminat învățat — este un izvor curgător de puteri lucrătoare, un adevărat geniu... Nădejdia e o minunată hrană înviorătoare, așezată lângă fiecare om: necăjit, persecutat sau prigonit de soartă, periclitat de diferite împrejurări sau de lumea care zace în cel rău (Ioan 8 44; 1 Ioan 5 19); ca o mamă alături de copilul ei bolnav. Ea îl mîngîie, îl leagă în brațe, îl apropie, lipește, îl ține la sînul ei nesecat și-l hrănește cu lapte, alinîndu-i astfel durerile. Asemenea unei mame duiosă „Nădejdia“ veghează la căpătîiul celui singuratic și-l adoarme cu cîntece minunate. Să ne mirăm cînd vedem speranța, care este un lucru așa de dulce de păstrat, și care seamănă unei mișcări firești a Sufletului, transformîndu-se pentru creștin într-o virtute cerută cu hotărîre? Aceasta înseamnă că, orice ar face, el este obligat să bea cu lungi sorbituri din această cupă încîntătoare, din care atîtea nemernici s-ar simți fericiți să-și moaie o clipă buzele. Mai mult (și aici o minune) el va fi răsplătit fiindcă a sperat, înfăptuind propria sa fericire.

Credinciosul, mereu luptător în viață, mereu încăierat de vrăjmași, este tratat de Biserică și religiile în neizbînda sa, întocmai ca acei generali romani învinși, pe care Senatul roman îi primea în triumf, pentru simplul motiv că nu și-au pierdut speranța într-o victorie finală. Cei vechi atribuiau ceva misterios omului pe care speranța nu-l părăsește niciodată. Ce vor fi gîndit ei despre un Creștin care în limbajul său minunat, nu zice să întreții, ci să practici speranța? (C.G.C.I., 54).

Adevărata speranță cu rîurile dorințelor ei bune, curg cu îmbelșugare în noi Creștinii drept credincioși din vistieriile A-tot-Puterniciei Divine. „Cereți — zice Mîntuitorul — și vi se va da, căutați și veți afla, bateți și vi se va deschide vouă. Că tot cel ce cere ia, cel ce caută află, și celui ce bate i se va deschide... Care tată dintre voi de-i va cere fiul său pîine, au doară îi va da lui piatră? Și de va cere pește, în loc de pește îi va da lui șarpe? Sau de va cere ou, oare îi va da lui scorpie?... Amin, amin grăiesc vouă: Cel ce crede în Mine, lucrurile care le fac Eu, și acela va face, și mai mari decît acestea va face, că Eu merg la Tatăl Meu. De veți cere ceva la Tatăl în Numele Meu, voi face, ca să se proslăvească Tatăl prin Fiul. De veți cere ceva în Numele Meu, Eu voi face” (Mt. 7 7—11; Mc. 11 24, 22—23; Lc. 11 9—13, 5—8; Ioan 14 12—14).

Nu ești înfrînt cît și nădejdea
Și țelul ei îți este sfînt:
— Nădejdea iarăși te-ntărește
Poți fi trîntit, dar nu înfrînt!

NĂDEJDEA BUNĂ NE FOLOSEȘTE MULT ȘI AICI PE PĂMÎNT. Prin „Nădejdie tare” și luminată de sus, credincioșii creștini — Păstori și păstoriți — pot tinde și la dobîndirea bunurilor materiale și vremelnice, d.p.: cîștigarea celor trebuincioase existenței, păstrarea sănătății, ferirea de boli, vindecarea de boli, mîngîierea în întristare, reușita în felurite întreprinderi, în lepădarea vițiilor și îmbrățișarea virtuților creștinești, care îndulcesc viațuirea pe pămînt. Cu drept cuvînt, nădejdia este ca o ancoră sigură, care susține cu mari puteri Sufletul omenesc în mijlocul valurilor mării acestei vieți, învăluită de viforul ispitelor. Fără virtutea aceasta strălucită a „Nădejdiei” într-adevăr, dorul de muncă progresivă și puterile omului s-ar clătina, încet, încet ar slăbi.

Scolarul, mînat de nădejdia că-și va sfîrși studiile cu bine, că va reuși la examen, că va ajunge în viața sa un membru însemnat, binefăcător și folositor societății, își încordează puterile și învață mereu zi cu zi și an cu an.

Plugarul, în nădejdia că sămînța aruncată în pînzor va rodi îmbelșugat, lucrează pămîntul, seamănă și muncește mereu.

Negustorii, în nădejdia că vor izbuti în întreprinderile sau negoțul lor, se zbat mereu în zilele și nopțile vieții lor.

Nădejdia dă puteri exploratorilor să cutreiere, să umble încoace și încolo, străbătînd locuri neumblate, să înfrunte gerurile, ploile, căldurile tropicale și alte piedici grele, primejdii, care le stau în calea descoperirii de pămînturi sau ținuturi necunoscute. Din virtutea nădejdei își trag nesleita putere învățații lumii, care ziua și noaptea muncesc mult, foarte mult, pentru a ajunge să formuleze o teorie, ori să realizeze la bătrînețe o invenție folositoare omînirii, care îi chinuia din tinerețe.

Nădejdia mîină pe părinți a-și crește copiii cît pot mai bine, în învățătura și temerea de Dumnezeu, încredințîndu-i că ajungînd mari, vor deveni și vor fi oameni de omenie, buni societății omenești, sprijinitori buni ai bătrînețelor lor aici și folositori sufletește după trecerea lor în veșnicie.

Nădejdia a otelit și oțelește pe Păstori turmei cuvîntătoare, a lupta din răspuțeri cu felurite: metehne, obiceiuri rele, neorînduiri, rătăcirii, idolatrizări demonice ale păstoriților lor, care își întind rădăcinile pînă în mijlocul Bisericilor Sfinte ale lui Dumnezeu... Buruieni rele, veninoase, care tind a împresura, acoperi și înăbuși Bisericile Domnului Hristos!... Unii Păstori adevărați și-au jertfit și își jertfesc toate... și viața pe altarul divinelor îndatoriri preoțești, sperînd în viitoarele bune răsplătiri. Și cu nădejdia aceasta au reușit și reușesc în bine cei ce o au.

Nădejdia ne este foarte necesară pentru a putea ține piept feluritelor calamități (nefericiri) care ne apar înainte și ne lovesc în viață. Nădejdia este balsamul cel mai alinător în suferințe. Bolnavii rabdă chinurile cele mai grele, se mîngîie pe patul durerilor cu nădejdia că se vor însănătoși.

Cu luminata virtute a nădejdiei că le va străluci într-o zi soarele libertății, au răbdătorii Români: Ardeleni, Bucovineni, Basarabeni... și alții groaznic robiți, jugul asupritor al străinilor de legea și neamul lor.

Cu nădejdia în dobîndirea cereștilor bunătăți și fericiri veșnice: aleșii Bisericii Vechiului și Noului Testament... mărturisitorii adevărurilor Dumnezeiești, Martirii și Martirele, au sacrificat toate, pînă și viața, pentru mărturisirea și apărarea adevăratei credințe creștinești. Strălucita virtute a „Nădejdiei” a făcut milioane de Mucenici și Mucenice.

NĂDEJDIA FORTIFICĂ PE MUCENICI ȘI MUCENICE.
În orașelul Edesa, Diaconul Abidus suferi moarte grea de Martir. În tot timpul maltratărilor sale, nu s-a auzit nici un vaiet, nici măcar un suspin din gura lui. Fața lui nu trăda nici un semn al

cumplitelor dureri, pe care le suferea cu mare bărbăție. Atunci prefectul roman, foarte mirat, îl întrebă: „Ce foloase aștepti tu de pe urma suferințelor tale pentru credința aceea creștinească, încît îți dai Sufletul și mori cu atîta sînge rece?” Sf. Martir îi răspunse: „Noi Creștinii nu ne uităm la greutățile, suferințele și torturile sau maltratările ce ne așteaptă în lumea aceasta. Nu. Noi privim la cele viitoare și veșnice. Noi nădăjduim că vom primi acea fericire Dumnezeiască, care ne este promisă, despre care Sf. Ap. Pavel scrie așa: „Suferințele lumii acesteia sînt nimic pe lîngă răsplata care odată ni se va da... Și, de vom pătimi împreună cu Hristos, cu Hristos vom și împărăți... De vom muri cu Hristos, vom învia... și vom fi pururea în bunătățile acelea foarte minunate, pe care ochiul nu le-a văzut, urechea nu le-a auzit, și la inima omului nu s-au suit, pe care Domnul le-a pregătit celor ce-L iubesc pe Dînsul” (1 Cor. 2 9; Rom. 8 17—18; 2 Tim. 2 12, 11).

Astfel, vesel, cu fața senină, primi moartea martirică. Capul i se rostogoli în praful străzii și își dădu Sufletul în mîinile Mîntuitorului Iisus Hristos (Prel. d.O. M.P. 595).

NĂDEJDIA CREȘTINILOR MARTIRI FACEA PE PAGÎNI SĂ SE CREȘTINEZE ȘI SĂ PRIMEASCĂ MOARTE DE MARTIR. Un ostaș păgîn, anume Adrian, fu cîștigat pentru creștinism prin lucrarea nădejdiei creștine. Ostașul acesta, în floarea vîrstei, avu ocazia să privească multe și felurite persecuții grozave contra Creștinilor. Curios, el întrebă odată pe niște Creștini torturați de idolatri: „Ce așteptați și ce nădăjduiți voi în schimbul acestor groaznice chinuri pe care le suferiți cu atîta bărbăție, liniște și seninătate?” Martirii îi răspunseră: „Noi Creștinii drept credincioși nădăjduim de la Dumnezeu nostru fericirea aceea foarte minunată, pe care El a promis-o adeseori (Ioan 14 2—3; Apc. 7; 21; 22). Nădăjduim acele bunătăți minunate pe care — după adevărul Apostolului — nici un om de pe pămînt nu le-a văzut, despre care urechea omenească încă n-a auzit, și care încă n-au existat în inima vreunui om pămîntean, bunătăți foarte minunate pe care Dumnezeu le-a pregătit celor ce-L iubesc pe El în adevăr” (1 Cor. 29). Ostașul Adrian auzind cuvintele acestea, a rămas așa de pătruns de ele, încît se hotărî pentru a trece la Creștinism, deveni Creștin și înmulți numărul celor ce mureau pentru Hristos, încununîndu-se cu cununa muceniei (O.M.P. 597).

NĂDEJDIA CREȘTINEASCĂ L-A FĂCUT PE ȘTEFAN CEL MARE BIRUITOR ÎN RĂZBOAIE. Odinioară oștirile marelui voevod Român Ștefan cel Mare, stăteau față în față cu oștirea dușmană a turcilor. Sultanul trimise un turc să spioneze și să-i vestească planul oștilor moldovenești. Toate mijloacele spionului

trimis de sultan pentru a-și ajunge scopul, au rămas zadarnice. Spionul s-a întors la stăpînul său raportîndu-i că: „Un război contra lui Ștefan nu se va sfîrși în folosul turcilor”. „Cum se poate una ca asta?” — strigă furios sultanul și căpeteniile oștirilor turcești. „Iată cum — răspunse spionul — eu reușind a mă apropia pînă lîngă cortul domnesc, am auzit pe voevodul Ștefan în sfatul său cu căpeteniile oștilor moldovenești, zicînd hotărît: „Eu Ștefan, voevodul Moldovei, îmi voi încredința toate planurile mele lui Dumnezeu Celui A-tot-Puternic. Toată nădejdia mea este la Domnul Dumnezeu cerului și al pămîntului. El va apuca sabia și va prinde armele pentru robul Său. Dacă dușmanii vor porni cu război contra Lui, îi va pedepsi pe dușmanii noștri, după nebunia lor”. Nădejdia creștinească a viteazului voevod Român a oțelit pe Creștini, ajutîndu-i a birui oștile păgîne, pe unii amestecîndu-i cu pămîntul pe care năvăliseră; iar pe alții aruncîndu-i înapoi de unde veniseră (O.M.P. 600).

NĂDEJDIA ÎN DUMNEZEU NE SCAPĂ DE FRICĂ. Poetul Byron zugrăvește un vifor de mare, înfățișînd o corabie pe valuri. Te cutremuri la citire, cînd trăiești cu duhul în acea primejdie, în care era cu oamenii săi acea corabie agitată ca o minge pe valuri. Ea părea fără nădejdie, menită peirii. Dar pe cînd toți tremurau în groaza morții, un copil mergea în sus și în jos pe bord. Întrebat dacă nu are frică de moarte, el răspunse: „Eu nu am să mă tem de nimic, căci tatăl meu este la cîrmă!”

Și noi nu ne vom teme în strîmtorările vieții, că avem un Tată, în mîinile Căruia este depusă soarta noastră; Tatăl din cer! Cînd corabia vieții noastre va fi aruncată viforelor, putem să zicem Acestui Tată: Îngrijirea Ta ocîrmuiește corabia, că Tu și în mare ai pus drum și o cărare printre valuri pentru a arăta că ai putere a mîntui de toate primejdiile, chiar și cînd unul ar veni fără iscusință” (T.P. 202; Inț. Sol. 14 3—5; 15—18; comp. Eș. 13—14; 14 10—31; 33 14).

NĂDEJDIA INVESELEȘTE PE MURIBUNZI. Un vînător rătăci printr-o pădure și pe cînd asculta, dorind să-și audă soții, deodată auzi un cîntec vesel. Mergînd în direcția de unde venea cîntecul, văzu un lepros schilod, de pe care carnea cădea în bucăți. Căutînd la el milos, îl întrebă, cum de cîntă el atît de vesel într-o stare atît de tristă. Leprosul răspunse: „Nu am eu motiv să mă bucur? Uite, singurul perete, ce mă mai desparte de Dumnezeu, acesta e un ticălos, mereu cade, și nu peste mult timp Sufletul meu va zburî la Mîntuitorul!”

Așa trebuie să cugetăm și noi, „căci știm că de se va strica casa noastră cea pămîntească a cortului acestuia, avem zidire

de la Dumnezeu, casă nefăcută de mină, veșnică în ceruri" (2 Cor. 5, 1; T. P. 203).

Nădejdia, fie că privește la bunurile veșnice, fie că-i vorba de bunurile vieții acesteia vremelnice, este un nesecat izvor al moralei vieții creștinești și al feluritelor străduinți spre mai bine, în folosul binelui comun. Omul hotărât, energic, luminat, care duce la capăt ceea ce promite sau începe, este supranumit: „Om de nădejdie" (Prel. d.M.C.I. o.c. pp. 2304; T.M.C. o.c. pp. 172—192).

Păcatele care se opun nădejdiei sînt următoarele:

a) Prea marea încredere în bunătatea lui Dumnezeu, a tot păcătui mereu că Dumnezeu îl iartă. De păcatul acesta a bolit reformatorul Luther, care îndemna pe prietenul său Malanchton să păcătuiască cît va putea ca să dea ocazie lui Dumnezeu a-l ierta, arătîndu-Și iubirea Sa către el.

b) Prea marea încredere în sine, închipuindu-și că puterile sale îi sînt de ajuns în facerea binelui propriu și obștesc, fără ajutorul lui Dumnezeu.

c) Deznădejdia sau pierderea nădejdiei creștine cînd cineva se crede așa de mult rău, păcătos și pierdut, încît Dumnezeu nu-l mai poate ierta. Păcatul acesta duce la sinucidere, ca pe Iuda Iscariotul, care s-a spînzurat, rămînînd între cerul care nu-l vrea și pămîntul care-l respinge.

Mijlocul cel mai potrivit pentru întărirea și îmbunătățirea nădejdei, ca și a credinței, este rugăciunea stăruitoare (Iac. 5 13; Iuda 1 20). Rugăciunea stăruitoare, fierbinte, făcută în Duh și Adevăr, alimentarea serioasă cu Cuvîntul lui Dumnezeu, care trebuie a locui bogat în noi (Cols. 3 16)... este solia nădejdiei, trimisă a mijloci la Dumnezeu fericirea veșnică — ținta cea mai de pe urmă a nădejdei. După cum credința fără fapte este moartă (Iac. 2 26), așa și nădejdia fără rugăciune, este amorțită. „Așijderea, nădejdia noastră se întărește prin cuminecarea cu înfricoșatele și preacuratele Taine, adică cu Dumnezeiescul Trup și Sînge al Mîntuitorului Hristos, prin care El rămîne în noi, cum Singur adevărește: „Cel ce mănîncă Trupul Meu și bea Sîngele Meu, rămîne în Mine și Eu în el" (Ioan 6 56; M.O. p. II-a răsp. întreb. 2; 19).

Rugăciunea este ridicarea minții și voii noastre către Dumnezeu. Rugăciunea este vorbirea minții cu Dumnezeu. Deci, ori în ce vreme și-n orice loc stă de vorbă cu Dumnezeu prin rugăciune, trebuie a alunga din gîndul nostru orice grijă și a îndrepta toate puterile noastre spirituale numai la Dumnezeu. Cugetul să gîndească la El, memoria sau ținerea de minte să lase atunci toate grijile pămîntești, „toată grija cea lumească acum să o lepădăm"; iar inima vorbind cu El să salte de bucurie și de dragoste înflăcărată. Cel ce iubește pe Dumnezeu, pururea stă de vorbă cu El, ca un tată, alun-

gînd din ființa sa orice gînd pătimăș (F.o.c. Vol. I, pp. 74—94). Trebuie știut că numai a cugeta la Dumnezeu sau a crede, nu înseamnă adevărata credință și rugăciune, căci și demonii cred și cugetă la Dumnezeu, dar nu cred cum trebuie și de rugat nu se roagă.

Noi creștinii drept credincioși — Păstori și păstoriți — însoțim rugăciunile noastre cu anumite semne văzute prin:

a) Facerea Semnului Sfintei Cruci drept pe fețele noastre.

b) Metanii mici, adică închinăciuni cu plecarea adîncă a corpului pînă ce atingem pămîntul cu mîna dreaptă.

c) Metanii mari, închinare pînă la pămînt cu îndoirea genunchilor, prin care cinstim sau adorăm milostivirea Dumnezeiască.

d) Îngenuncherea la rugăciune, prin care mărturisim: pietatea, pocăința, micimea și smerenia noastră înaintea A-tot-Puternicului Dumnezeu.

e) Prosternarea cu fața la pămînt, prin care arătăm umilința noastră înaintea Bunului Dumnezeu. Așa, prosternați cu fețele la pămînt, s-au rugat: Moisi și Aaron (Num. 16 22), Iudita (Iudit 9 1), Mîntuitorul în grădina Ghetsimani (Mt. 26 39).

f) Încrucșarea mîinilor pe piept, mărturisind ridicarea lăuntrică a inimii la Dumnezeu.

g) Ridicarea brațelor în sus după pilda lui Moisi (Eș. 17 8—16), a aleșilor Bisericii Vechiului Testament (Ps. 62 5; 140 2; 3 Imp. 8 22; 2 Paral. 6 12), a Mîntuitorului pe Tabor (Lc. 9 28—29), Sf. Ap. Pavel poruncește în epistola către fiul său spiritual Episcopul Timotei, ca: „Bărbații să se roage, ridicîndu-și mîinile curate" (1 Tim. 2 8). Așa cu mîinile ridicate se roagă și sfinții Liturghisitori în anumite vremi ale oficerii Dumnezeieștii Liturghii.

Rugăciunile sînt de două feluri: particulare și comune sau publice.

Rugăciunea particulară este cea făcută de fiecare credincios, singur, sau împreună cu ai săi, sau cu alți credincioși, în orice loc, în orice timp, citită sau spusă pe de rost, după alcătuirea făcută în cărți de rugăciuni, ceaslov, acatistier... O astfel de rugăciune a făcut Mîntuitorul pe calea dintre Betania și Ierusalim (Lc. 11 1). De asemenea Sf. Ap. Petru pe acoperișul casei din Iope (F. Ap. 10 9), vameșul în Templu (Lc. 18 13), Sf. Ap. Pavel și Sila în temniță (F. Ap. 16 26), și alți Sfinți în cursul vremilor.

Rugăciunea publică este cea făcută cu Preoții în comun în Sfintele Biserici, în procesiuni și în felurite locuri.

Rugăciunile sînt de trei feluri:

1) *Rugăciunea de laudă* este aceea prin care binecuvîntăm, lăudăm pe Domnul și Dumnezeul nostru pentru mărirea Lui cea nemăsurată și pentru veșnica Lui Slavă. „În toate zilele bine Te voi cugeta și voi lăuda Numele Tău în veac și în veacul veacului.

Mare este Domnul și laudat foarte, și măririi Lui nu este margine" (Ps. 144 2—4). Călătorul prin țări străine se minunează și laudă locurile frumoase pe care le întâlnește în cale, dar ce departe este frumusețea lumii văzute de strălucirea lui Dumnezeu! Îngerii, privind nemijlocit nesfârșita Lui Slavă, îl laudă și-L binecuvîntează, cîntînd: „Sfînt! Sfînt! Sfînt!” (Is. 6 3). Așa au cîntat laude Mîntuitorului-Prunc, de curînd născut la Betleem: „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pămînt pace, între oameni bună voire” (Lc. 2 14). Îngerii privesc la Dumnezeu „față în față”, cuprinși de uimire, iar rugăciunile lor se prefac într-o neîncetată cîntare de laudă. A cînta laude lui Dumnezeu este îndeletnicirea cetățenilor cerului (Apc. 4 8—11), dar și noi pe pămînt, cunoscînd Slava lui Dumnezeu, din cele zidite și din descoperire, sîntem datori mai întîi să laudăm pe Dumnezeu în rugăciunile noastre. Drept aceea, Biserica laudă necontenit pe Dumnezeu. Cîntările ei: Trisaghionul... Sfînt, Sfînt, Sfînt Domnul Savaot... doxologiile slujite la felurite împrejurări, sînt pline de laude aduse lui Dumnezeu. Tot cîntare de laudă este și cîntarea Maicii Domnului: „Mărește-Suflete al meu pe Domnul...” (Lc. 1 47).

2) *Rugăciunea de mulțumire* este aceea prin care arătăm că ne aducem aminte cu mulțumire și cu dragoste de toate binefacerile primite de la Dumnezeu. Dumnezeu ne cere să-I fim mulțumitori pentru toate bunătățile. Aceasta se vede și din cuvintele Sf. Ap. Pavel: „Neîncetat vă rugați, în toate mulțumiți, căci aceasta este voia lui Dumnezeu în Hristos Iisus spre voi” (1 Tes. 5 17—18). Rugăciunea, lui Noe la ieșirea din corabie, a fost de mulțumire (Fac. 8 20). Asemenea și a vechiului Israil la ieșirea din Egipt (Eș. 15 1—21). Dumnezeu adeseori face a înceta bunătățile Sale, pentru cei ce nu știu să le prețuiască și nu-I mulțumesc niciodată. Din pricina aceasta, în loc de bunătăți, vin asupra noastră necazuri.

3) *Rugăciunea de cerere* este aceea prin care cerem de la Dumnezeu tot ce ne trebuie pentru viața noastră, sau aceea prin care îl rugăm „să ierte păcatele noastre, ca să ne izbăvească de pedeapsă și să reverse asupra noastră Harul Lui cel Sfînt, atît în Suflet cît și în trup” (M.O. p. II, răsp. întreb. 5). Dumnezeu voiește să-I cerem tot ce ne trebuie; căci fără de rugăminte El nu dă nimic (Iac. 4 2). Dumnezeu vrea să-L rugăm cu stăruință; vrea nu numai să-L rugăm, ci chiar să-L silim, spune Sf. Grigore Dialogul. Negreșit, Dumnezeu știe toate nevoile noastre (Mt. 6 32) și ar putea să ni le îplinească fără cerere din partea noastră; dar El voiește să-L rugăm, ca nu cumva să socotim bunătățile Sale a fi niște lucruri cu care El ne-ar fi dator; ci ca pe niște binefaceri, pentru care să-I fim mulțumitori din inimă, cu umilință și dragoste. Rugăciunea Mîntuitorului din grădina Ghetsimani i de pe Cruce; a Sf. Arhi-

diacon și Mucenic Ștefan în clipa în care era ucis cu pietre (F. Ap. 7 59—60); a Creștinilor care se rugau pentru liberarea din temniță a Sf. Ap. Petru (F. Ap. 12 5), a Sfinților Apostoli în corabia învăluită de furtună (Mt. 8 25) și altele, sînt rugăciuni pilduitoare de cerere. (Vezi și pp. 265—275, din această carte).

Pe lîngă cele de mai sus, rugăciunea împăratului David: „Miluiește-mă Dumnezeule...” (Ps. 50), este rugăciunea pentru iertarea păcatelor, este rugăciunea de îndurarea lui Dumnezeu și de pocăință. Acest psalm se rostește și la slujba pentru Sfînta Spovedanie.

Trebuie a ne ruga la felurite trebuințe:

a) La culcare și la sculare (Dan. 6 11; 9 3, 20—23; Ps. 54 17; 87 1).

b) La ieșirea și intrarea în casă (2 Lege 6 7).

c) La începerea și lăsarea lucrului (Ioan 5 17; 2 Tes. 3 10; Ioan 15 4—5; 14 11—13; 16 23).

d) La plecarea în călătorie (Fac. 37—50; Lc. 24 13—53; Fac. 22; 24; Tobit 2—12).

e) La felurite pericole. Patriarhul Iacob, îngrozit de fratele său Isav, s-a rugat lui Dumnezeu și s-a salvat (Fac. 32 9—12; 35 3). Moisi văzîndu-se pe sine și poporul primejduit, s-a rugat Domnului și s-au mîntuit (Eș. 5 22—23; 22 23; 2 Imp. 22 4—7). Împăratul Ezechia s-a rugat în pericole și s-a mîntuit (2 Paral. 32 1—26).

f) Cînd ne simțim atrași deosebit la rugăciune (Mt. 14 23; 26 41; 11 1; Lc. 22 40; F. Ap. 9 11).

g) În nevoi, Dumnezeu ne îndeamnă a ne ruga, zicînd: „Cheamă-Mă pe Mine în ziua necazului tău, și Eu te voi scoate, și tu Mă vei proslăvi” (Ps. 49 16). Apostolii s-au rugat în corabie fiind amenințați de furtună (Mt. 8 24—25; 14 30) și Creștinii s-au rugat pentru Sf. Ap. Petru cînd acesta era în temniță (F. Ap. 12 5).

h) În ispite, Mîntuitorul ne poruncește să ne rugăm, zicînd: „Privegheați și vă rugați, ca să nu cădeți în ispită” (Mc. 26 41); iar Apostolul ne îndeamnă a ne oțeli în lupta cu ispitele prin trezvie, rugăciuni și răbdare, pentru a le birui și a ne încununa (Efs. 6 18—20; Col. 4 1—2; 1 Petru 5 8—11; Iac. 1 2—4, 12; Apc. 13 8—18; 14 12).

i) Orice întreprinderi sau lucrări însemnate, le începem cu rugăciune: „Cere de la El (Domnul) ca să îndrepte căile tale”, zice Tobit (Tobit 4 19). Iisus Hristos S-a rugat înainte și după ce și-a ales Apostolii (Lc. 6 12), înainte de învierea lui Lazăr (Ioan 11 41) și înainte de Sfintele Sale Patimi, în grădina Ghetsimani (Lc. 22 41—42). Sfinții Apostoli s-au rugat înainte de alegerea lui Matia (F. Ap. 1 24) și Sf. Ap. Petru înainte de a învia pe Tavita (F. Ap. 9 40). Fericitul Ieronim cere încă și mai mult: „Cînd ieșim din casă — zice

el — să ne înarmăm cu rugăciunea, și când ne-am înapoiat să ne rugăm înainte de a sta jos”.

j) În tot locul: „În tot locul stăpînirii Lui, binecuvintează Suflete al meu pe Domnul” (Ps. 102 22). „În tot locul se aduce tămîie Numelui Meu” (Mal. 1 11). Mîntuitorul Se ruga în Templu și în sinagogă, în loc pustiu și în munți, în foisor și în grădina Ghet-simani, în alte locuri și pe Cruce. Iacob Patriarhul își făcea rugăciunea pe cîmp, Daniil Proorocul în groapa cu lei, Sfinții Apostoli Petru și Sila în temniță culcați și încătușați în lanțuri, unde au zguduit închisoarea din temelii (F. Ap. 16 25—26). Dumnezeu primește să I se grăiască în tot locul (F. Ap. 17 24), după cum amintește Mîntuitorul femeii Samaritence (Ioan 4 23). Deci, ne putem ruga oriunde. Dumnezeu nu ține seama de nici un fel de loc, pentru că El cere doar inimă cucernică.

1) Locul cel mai hotrît și mai ales pentru rugăciuni este Sf. Biserică sau Casa lui Dumnezeu. „Casa Mea, Casă de rugăciune se va chema...” (Mt. 21 13).

Foloasele rugăciunii sînt multe și variate. Fericitul Augustin ne spune că rugăciunea este cheia vistieriei Darurilor Dumnezeiești încît de la Dumnezeu poți dobîndi orice lucru bun prin rugăciune. Însuși Mîntuitorul făgăduiește acest lucru, când zice: „Toate cîte veți cere în rugăciune, crezînd, veți lua” (Mt. 21 22). Și iarăși: „Cereți și vi se va da vouă” (Mt. 7 7). Așadar, când ne aflăm în strîmtorare, să alergăm la sprijinul lui Dumnezeu; că El ne va ajuta, așa cum a ajutat pe Sfinții Apostoli în timpul furtunii de pe mare (Lc. 8 24). De aceea, cel ce se îndărătnicește și nu vrea să roage pe Dumnezeu în primejdie, nu are drept să se plîngă.

Dumnezeu nu împlinește totdeauna și numaidecît rugăciunea noastră. Monica, mama fericitului Augustin, s-a rugat 18 ani la Dumnezeu pentru întoarcerea fiului ei la Hristos. Dumnezeu Se lasă de multe ori rugat, pentru ca rugăciunea noastră să fie făcută cu tot dinadinsul, dîndu-ne prilej să cinstim după cuviință darurile primite. Deci, de voim cu adevărat să ni se îplinească rugăciunea, să ne rugăm cu atît mai mare stăruință și căldură, cu cît Dumnezeu întîrzie cu împlinirea cererii noastre. Așa făcu Hananianca. Cu cît Mîntuitorul n-o asculta, o distanța, o îndepărta, ea mai fierbinte se ruga, pînă ce a fost ascultată, și fiica îndrăcită i s-a vindecat (Mt. 15 21—28). Așa a făcut orbul din Ierihon: cu cît Mîntuitorul Se făcea că nu-i ia în seamă rugăciunea, cu atîta el striga mai tare: „Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă”, pînă ce a fost vindecat de orbirea sa (Lc. 18 38).

SĂ NE RUGĂM. A trecut umbra legii vechi și a venit Legea Darului. Au încetat jertfirile animalice. Numai o unică jertfă s-a

legiuit, Jertfa cea fără de sînge, jertfa laudei, a mîntuirii și a rugăciunii, Jertfa Trupului și Sîngelui Mîntuitorului nostru Iisus Hristos. Prin aceasta lăudăm, binecuvîntăm, ne închinăm, slăvim, mulțumim, slujim și ne rugăm Dumnezeului nostru. A venit Harul, a venit Mîntuitorul lumii, Care prin cuvînt a legiuit lucrul rugăciunii: „Privegheați și vă rugați ca să nu cădeți în ispită” (Mt. 26 41). El ne învață împreună chipul rugăciunii! „Tu când te rogi, intră în camera ta, și încuind ușa ta, roagă-te Tatălui tău în ascuns” (Mt. 6 6), și cuvintele rugăciunii: „Tatăl nostru Carele ești în ceruri...”. Pentru a ne îndemna la rugăciune, El Însuși S-a rugat, deși ca Dumnezeu ce era nu avea trebuință de rugăciune, astfel, uneori numai Singur suindu-Se în munte, S-a rugat, alte ori în alt loc oarecare S-a rugat, alteori în Betania, alteori mergînd puțin, Se prosterna cu Fața la pămînt, alteori își pleca genunchii la pămînt. De asemenea în vremea Patimii Sale, ridicîndu-Și ochii Săi la cer, S-a rugat și când era spînzurat pe lemnul Crucii: „Părinte — a zis — iartă-le lor...” (Lc. 23 34). Încă și în ultima clipă a vieții Sale pămîntești S-a rugat: „Părinte, în mîinile Tale încredințez Duhul Meu”, după care Și-a dat Sufletul. Acestea toate au suit datoria rugăciunii, încît aceasta, însoțită de dreapta credință și faptele bune, desăvîrșește toată datoria cea creștinească.

Mulți nu bagă seamă de datorie, dar la datorie să adauge și trebuința rugăciunii. În vremea necazului și a primejdiilor unde înălțăm mîinile noastre? La cer. La fiecare neputință și ticăloșie, unde ridicăm ochii? La cer. În vremea nevoii pe cine chemăm? Pe Dumnezeu. Și ce strigăm? Doamne, mîntuiește-mă. De crezi cu adevărat și faci fapta bună, fiindcă nici un lucru bun nu poți să faci fără de Dumnezeu, pentru că El este Cel ce și pe voința ta o împunternicește, și pe lucrarea ta o sporește, ai absolută trebuință ca să-L rogi pe El să așeze picioarele tale pe piatra dreptei credințe și a faptei bune, și să îndrepteze pașii tăi în calea lucrării bune. De zaci în adîncurile păcatului — fiindcă nimeni altul, fără numai Unul Dumnezeu poate să te scoale pe tine — se cuvine ție să alergi la El și să ceri mila Lui. Fără de rugăciune nici iertarea păcatelor nu dobîndim, nici Taine nu săvîrșim, nici de ajutorul și Darul lui Dumnezeu nu ne învrednicim... (K.E.D. o.c. pp. 142—3).

RUGĂCIUNILE FOLOSESC MULT ȘI PE PĂCĂTOȘI. Prin rugăciune păcătosul cîștigă iertarea și din păcătos ajunge drept. Tîlharul răstignit împreună cu Hristos numai atîta a rugat pe Mîntuitorul: „Pomenește-mă, Doamne, când vei veni în Împărăția Ta” (Lc. 23 42), și Hristos l-a iertat. Căindu-se, vameșul a rostit numai aceste cinci cuvinte: „Dumnezeule, milostiv fii mie păcătosului” și s-a întors îndreptat la casa sa (Lc. 18 13); iar împăratul David,

muștră fiind pentru păcat de Natan, a grăit: „Păcătuit-am Domnului”, și Domnul l-a iertat (2 Imp. 12 12—13). Cel ce se așterne la rugăciune — zice feric. Augustin — pune capăt păcatului; iar cel ce pune capăt rugăciunii, începe a păcătui”.

Rugăciunea face dintr-un păcătos un drept, pentru că prin ea se câștigă darul pocăinții și al întoarcerii la Dumnezeu. Pământul cu cât se apropie mai mult de soare, cu atât primește mai multă lumină și căldură; iar noi, cu cât ne apropiem mai mult de Iisus Hristos prin rugăciune, cu atâta dobândim mai multă lumină și putere. Rugăciunea coboară asupra noastră Duhul Sfânt și luminează cele dinăuntru ale noastre. Această lumină s-a lăsat văzută în afară de mulți Sfinți, în timpul rugăciunii. De pildă, fața lui Moisi strălucea de lumină când s-a pogorât de pe munte, unde grăise cu Dumnezeu (Eș. 34 29—30); iar Sf. Simeon noul teolog (+1022), se arăta uneori, în timpul rugăciunii, înconjurat de o lumină strălucitoare, care-i pătrundea în chip uimitor carnea și măduarele. Rugăciunea pătrunde Sufletul ca o rouă cerească, care-l însuflețește și împropătează, așa, precum plantele răcorite noaptea de rouă dobândesc puteri noi. Deci, rugăciunea este folositoare nu numai pentru cel ce trăiește după voia lui Dumnezeu, ci și pentru cel ce se zbate să părăsească drumul pierzării.

Rugăciunile folosesc mult și pe drepti, pentru că îi ocrotește și-i ferește de ispita păcatului. Ispita este lucrul diavolului. Ea întunecă mintea și slăbește voința. Rugăciunea, dimpotrivă, alungă ispitele, luminează mintea și întărește voința: „Rugăciunea — zice Sf. Ioan Gură de Aur — lucrează ca apa asupra focului; este ca o ancoră de mîntuire pentru Sufletul în primejdie să se înnece. Demonii văzîndu-ne stînd la rugăciune fug repede, ca hoții ce dau cu ochii de soldați cu săbiile scoase. Cel drept ajunge prin rugăciune la viață foarte îmbunătățită. Cel ce se roagă bine, știe să trăiască cinstit” (Om. II-a despre Ana). „Cine se aseamănă se adună... dar și cine se adună (cei răi cu cei buni, urmîndu-le credința și viețuirea creștinească, se fac buni pînă la o desăvîrșită asemănare) se aseamănă” — grăiește înțelepciunea poporului, iar cel ce grăiește necentenit cu Dumnezeu, oglindește în el desăvîrșirea. Deci, rugăciunea alungă ispitele fiindcă este pavăza de care se frîng săgețile aprinse ale vrăjmașului.

Rugăciunile, pentru a fi primite la Dumnezeu, trebuiesc făcute în duh și adevăr (Ioan 4 23—24), în Numele Mîntuitorului nostru Iisus Hristos (Ioan 16 23), cu mintea întreagă și evlavie (Is. Sir. 18 23; Eș. 3 5), cu stăruință (Lc. 11 5—13; 18 2—7; Mt. 15 23—28; Lc. 18 35—39; Iudit 7—9; 4 Imp. 18; 19; 2 Paral. 32; Is. 37), cu inimă curată (Ps. 50 11; Ioan 9 31; Lc. 18 13), cu supunere la voia lui Dumnezeu și zdrobirea inimii (Ps. 50; 38 17; Is. Sir. 35

18; Dan. 1 18), cu toată încrederea fiească (Lc. 11 2; Mt. 21 22; F. Ap. 10 2).

Rugăciunile se fac: dimineața, la amiază și seara, unii fac zilnic cele „Șapte Laude”, dar noi trebuie a ne ruga întotdeauna. „Vorbește lui Dumnezeu multe — zice Sf. Efrem Sirul — și oamenilor puține. Cînd întinzi mîna la lucru, gura să cînte, mintea să se roage, psalmul să-ți fie în gură neîncetat, că: Dumnezeu numindu-Se izgonește pe draci și sfințește pe cîntătorul de psalmi...”.

Dimineața, la scularea din somn, să ne rugăm lui Dumnezeu mulțumindu-I că ne-a ocrotit peste noapte; apoi să-l rugăm să ne păzească și în timpul zilei de toată reaua întîmplare și de păcat, și să binecuvînteze munca ce urmează să o facem. Dimineața, îndată ce ne-am sculat din pat, pe nemîncate, să facem rugăciunea stînd în picioare sau în genunchi, după cum ne vine mai bine; o începem cu trei metanii mari și mai facem metanii mari și cînd ne rugăm pentru părinți, frați, etc.... Ziua este ca o viață în prescurtare: dimineața e nașterea și copilăria; primele ceasuri ale zilei e tinerețea; amiaza și după amiaza e bărbăția, care se apleacă puțin cîte puțin, pînă ce cade seara peste anii încărungiți ai bătrîneții zilei. Cînd mă trezesc din somn e ca și cum aș fi ieșit din noianul somnului printr-o nouă zidire, și încep viața pentru o altă zi. Cea dintîi clipă a acestui nou început, creștinul o închină lui Dumnezeu, cerîndu-I binecuvîntare.

Israelii în pustie aflau mana numai dimineața, înainte de răsăritul soarelui, iar noi dobîndim binecuvîntarea lui Dumnezeu, de ne vom ruga Lui, dimineața la răsăritul soarelui (Înt. Sol. 16 28). Dimineața e timpul cel mai prielnic pentru rugăciune. „Dimineața vei auzi glasul meu” (Ps. 5 3), adică glasul rugăciunii de dimineață, pe care trebuie să-l facem auzit (Ioan 5 30), de îndată ce ne sculăm din somn. „Înainte de a vă spăla, curățiți-vă inimile alergînd la rugăciune” — îndeamnă Sf. Ioan Gură de Aur pe ascultătorii săi (Om. la Ps. 5, p. 546).

La amiază. Un păgîn, împăratul Filip al Macedoniei, pusese pe un rob să-i spună în fiecare dimineață: „Filipe, amintește-ți că ești om!” A fi om, nu după înțelesul păgîn, ci după credința ce-o mărturisesc, adică creștin, înseamnă că trebuie să-ți aduci aminte că sosește sorocul de la amiază, ora douăzprezece: ora în care Iisus a fost răstignit pe Cruce; oprește-te, contenește-ți tot zbuciumul. Dacă la această oră ești atît de cuprins de nevoile vieții, încît vremea nu-ți îngăduie să stai mai mult de vorbă cu Dumnezeu, o rugăciune, scurtă, făcută din inimă, cu toată căldura, să răscumpere graba și lipsa unei rugăciuni mai îndelungate.

Seara să mulțumim lui Dumnezeu pentru îbunătățile primite în timpul zilei, rugîndu-L să ne ierte greșelile făcute peste zi și să

ne ocrotească și în timpul nopții. Mîntuitorul prelungea adesea rugăciunea de seară pînă tîrziu în noapte.

Moartea își trimite solia de cele mai multe ori noaptea, ca să cheme la Divanul de Judecată al lui Dumnezeu; de aceea rugăciunea de seară grăiește în adevăr despre moartea zilei, dar și despre cele ale morții noastre. Astfel, rugăciunea de seară e prilejul de cercetare a cugetului pentru ajungerea la o desăvîrșită pocăință. Să se cerceteze tot creștinul în fiecare seară nu numai de cîștigul material de peste zi, ci și de cum s-a îngrijit de folosul Sufletului său.

Înainte și după amiază să mulțumim lui Dumnezeu pentru hrana pe care El ne-a dat-o și să-L rugăm să ne ferească de păcatul îmbuibării. Mîntuitorul mulțumește Părintelui Ceresc înainte și după masă (Mt. 15 36). Daniil în groapa cu lei a mulțumit îndată pentru hrana ce i s-a trimis prin Îngeri. „Cînd vei mîncă și te vei sătura — zice Moisi — ia aminte de tine să nu se ademenească inima ta și să uiți pe Dumnezeu“ (2 Lege 11 17—12).

Rugăciunea înlăcrimată
Dintr-o inimă curată
Către Tatăl Cel din ceruri
Cînd ea este înălțată,
Totdeauna-i auzită,
Totdeauna-i ascultată!

CEI CE NU SE ROAGĂ: BOLESC, SLĂBESC, SE MORTIFICĂ, MOR ÎNDOIT. Cei ce nu se roagă, cad ușor în păcat și nu pot a se mîntui. Cei ce nu se roagă, nu au nici o putere în lupta cu ispitele. Ei sînt ca un ostaș fără armă, ca o pasăre fără aripi, ca o mașină fără aburi, ca o trestie care se pleacă încotro bate vîntul. Cei ce nu se roagă sînt asemenea dobitoacelor, sînt niște morți în morminte umblătoare (Mt. 8 22; Lc. 9 60; 15 24, 32; Efs. 2 1; 5 14; 1 Tim. 5 6; Apc. 3 1), sînt morți gata, sînt ca un pește pe uscat — zice Sf. Ioan Gură de Aur — ca un om care nu primește nici o hrană. Dacă Mîntuitorul a petrecut nopți întregi în rugăciune, „noi ce trebuie să facem ca să ne mîntuim?“ — întreabă Sf. Ambrosie al Mediolanului. Ne spune chiar Mîntuitorul ce să facem: Să stăruim în rugăciune (Mt. 26 41; Lc. 11 5—13; 18 1—8; 21 36). La rugăciuni stăruitoare ne îndeamnă și Apostolul, zicînd: „Neîncetat vă rugați...“ (1 Tes. 5 17—25; comp. F. Ap. 10 2; Efs. 6 18; Iac. 5 17—18).

De la Dumnezeu poți cere
Tot ce vrei, să-ți fie bine.
Dar isprava faptei bune,
Cere-o numai de la tine.

ÎN RUGĂCIUNI SĂ CEREM CE NE FOLOSEȘTE, NU CE NE PRIMEJDUIEȘTE. „Căutați — zice Mîntuitorul — mai întîi Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui, și acestea toate (adică mîncarea, băutura și îmbrăcăminte) se vor adăuga vouă“ (Mt. 6 33). Sau, cu alte cuvinte: „În rugăciunile voastre cereți bunătățile cerești și foarte însemnate, ca primindu-le drept cerești, să moșteniți Împărăția Cerurilor, ca primindu-le drept însemnate, să vă bucurați de cele mai mari bunătăți; iar bunătățile pămîntului, mici, de care aveți trebuință din pricina nevoilor trupești, Tatăl nostru vi le va adăoga pe măsura trebuințelor“ (Origen, 14 2). „Cereți bunătățile viitoare — zice Sf. Ioan Gură de Aur — și veți primi și bunătățile de acum. Nu doriți lucrurile de aici, că le veți avea negreșit“ (Om. 22 la Mt.). Cel ce caută bunătăți cerești, dobîndește negreșit și pe cele pămîntești. Împăratul Solomon a cerut înțelepciune, spre a cîrmui bine poporul lui Israil, iar Dumnezeu i-a dat nu numai înțelepciune, ci și prisos de bunătăți pămîntești (3 Imp. 3 7—13). Deci, trebuie să ne rugăm pentru cele trebuincioase vieții, atît pentru noi cît și pentru alții, dar să ținem seama ca nu cumva să cerem lucruri care să privească relele noastre înclinări, că Dumnezeu nu ascultă asemenea rugăciuni (Iac. 4 3). Cine cere lui Dumnezeu bogăție, dregătorii, slavă deșartă, ori altele de acest fel, nu caută mărirea lui Dumnezeu, ci lucruri trecătoare; acela înjosește pe Dumnezeu, Domnul și Stăpînul, la treapta de slujitor al poftelor lui, al zgîrceniei lui, al vieții lui desfrîinate. Așa dar, cum ar putea să-l asculte Dumnezeu? (Sf. I. Hrisostom, Om. 19 la Mt.). Să nu cerem de la Dumnezeu ce vrem noi, ci ce vrea El... (Spic. ad. și prel. d.I.C.O. c.c. pp. 202—223).

Acum, după ce am vorbit și am văzut ce este credința și nădejdea, să înaintăm cu ajutorul lui Dumnezeu și să vedem ce este dragostea.

349) Nu m-am silit a aprinde în mine focul dragostei Sfinte? (d)

d) **TEOLOGALA VIRTUTE A DRAGOSTEI.** Dragostea sau iubirea adevărată, sfîntă, înflăcărată, sinceră... este a treia strălucită virtute teologică, absolut necesară tuturor creștinilor și bine-lui comun. Virtutea aceasta a dragostei de Dumnezeu este adeverită de Însuși Mîntuitorul ca cea mai însemnată dintre toate, zicînd: „Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău cu toată inima ta, cu tot Sufletul tău, cu tot cugetul tău și cu toată puterea ta. Aceasta este marea și cea dintîi poruncă“ (Mt. 22 37; Mc. 12 30; Lc. 10 27—28; 2 Lege 6 5; 10 12; 30 6).

Prin dragoste ne îndreptăm tot Sufletul spre Dumnezeu și căutăm să ne unim cu El, să ne contopim cu El. Simțirea aceasta

este tot ce poate fi mai înalt și mai frumos. Ea depășește cu mult orice fel de dragoste omenească îndreptată către semenii noștri și pătrunde în Suflet pînă în adîncul lui, făcîndu-l în stare de orice jertfe, cum spune Sf. Ap. Pavel: „Cine ne va despărți pe noi de dragostea lui Hristos? Necazul, sau strîntorarea, sau prigonirea, sau foamea, sau golătatea, sau primejdia, sau sabia? Precum este scris: „Pentru tine sîntem omorîți în toată ziua, socotitu-ne-am ca niște oi rînduite spre junghiere. Dar toate acestea le biruim cu puterea Celui ce ne-a iubit. Sînt însă încredințat că nici moartea, nici viața, nici Îngerii, nici Începătoriile, nici puterile, nici cele de acum, nici cele viitoare, nici înălțimea, nici adîncimea, nici altă făptură oarecare, nu poate să ne despartă pe noi de dragostea lui Dumnezeu cea în Hristos Iisus, Domnul nostru” (Rom. 8 35—39). Mînați de această nețărmuită dragoste către Dumnezeu, Sfinții și Martirii Creștini nu s-au dat înapoi nici chiar de la moarte, atunci cînd li se cerea să se lipsească de cel mai mare bun al vieții lor: dragostea de Dumnezeu, pe care o puneau mai presus de dragostea de părinți, de copii, rude, prieteni, etc.

SFÎNTA PERPETUA IUBEȘTE PE DUMNEZEU MAI PRESUS DE ORICE DIN LUMEA ACEASTA! O măreață pildă de iubire către Dumnezeu ne dă Sf. Perpetua. Ea trăia în căsătorie fericită, și tocmai era mama unui copil, cînd fu pîrită la guvernatorul păgîn din Cartagina că ar fi creștină. Pe vremea aceea însă aceasta era o crimă vrednică de moarte. Pentru aceasta, păgînul dădu poruncă să fie aruncată numaidecît în închisoare. Atunci se duse la ea în închisoare bătrînul ei tată, care era păgîn, și o rugă chiar în genunchi, să nu-i facă lui și familiei lui rușinea de a se declara creștină. Perpetua știa bine ce era ea datoră ca fiică tatălui ei și ca creștină Mîntuitorului ei. De aceia declară tatălui ei, cu respect și după cuviință, dar hotărît: „Creștină sînt”... sînt creștină tată și Dumnezeu nostru, Hristos, zice: „Cine iubește pe tată mai mult decît pe Mine, nu este vrednic de Mine”. El plecă nemîngîiat și aduse pe mama. Amîndoi întrebuițează toate mijloacele pe care le pot întrebuița un tată și o mamă, pentru a zdruncina hotărîrea în copilul lor: rugăminți, făgăduieli, lacrimi, apel la iubirea de tată și de mamă care i s-au arătat din copilărie, la cinstea familiei, la durerea și mîhnirea pe care le-ar produce-o osîndirea ei la moarte. Dar Perpetua rămase statornică, și repetă: Sînt creștină, iubiți părinți, și Mîntuitorul nostru spune: „Cine iubește pe tată sau pe mamă mai mult decît pe Mine, nu e vrednic de Mine!” Ei bine, dinșii s-au dus și s-au înapoiat a treia oară cu cea mai grea ispită pentru Perpetua; i-au adus copilul ei, în vîrstă numai de cîteva luni, i l-au pus la inimă și apoi au început a asalta (a căuta să învingă) inima

ei de mamă ca să nu se arate atît de crudă și să-și părăsească copilul, care n-ar putea trăi fără ea și ar trebui să moară. Aceasta era o grea încercare pe care Perpetua o avea de trecut, dar pe care ea totuși a biruit-o. Cu toată iubirea de mamă a strîns în brațe copilul ei gingaș și fără ajutor, apoi plină de curaj și cu tărie, l-a dat înapoi părinților ei și a spus pentru a treia oară: „Sînt creștină iubiți părinți și Dumnezeu și Mîntuitorul meu spune: „Cine iubește pe tată sau pe mamă, pe fiu sau pe fiică, mai mult decît pe Mine, nu este vrednic de Mine”. Ce asalt greu era însă acesta asupra unei inimi creștinești! Ceea ce o îndurera mai cu seamă, era, că bătrînul ei tată, pe cînd o ruga în genunchi să se lepede de Creștinism, a fost lovit de un paznic cu un băț peste cap, de i-a dat sîngele. Dar Perpetua rămase tare. Ea știa bine că Acela Căruia ea, o dată cu viața ei, îi jertfise toate, îi va răsplăti însutit. Iubirea ei către Dumnezeu a biruit iubirea către copil, către părinți, către întreaga familie, către toate bunurile. Aceasta este iubirea către Dumnezeu mai presus de orice... (C.T.M. o.c. pp. 374—5).

Iubirea crează totul
Înflorește minunat
Rodul ei rămîne veșnic
Nu se pierde niciodat!

DRAGOSTEA DE DUMNEZEU E MAI PRESUS DE CREDINȚĂ ȘI NĂDEJDIE. De ce? Pentru că merge mai departe decît ele, merge la infinit. Prin credință, credinciosul primește și-și însușește adevărurile mîntuitoare descoperite de Dumnezeu și propovăduite de Sfînta noastră Biserică Ortodoxă; prin nădejdie așteaptă cu deplină încredere ca Dumnezeu să aducă la îndeplinire tot ce i-a făgăduit pentru mîntuirea sa, prin dragoste însă, el intră în cea mai strînsă comuniune de viață cu Dumnezeu, îl îmbrățișează cu toate puterile Sufletului său și-I împlinește voia. Sa cea a-tot-Sfîntă, precum citim în Sf. Scriptură: „Dumnezeu este dragoste și cel ce petrece în dragoste, petrece în Dumnezeu și Dumnezeu în el” (1 Ioan 4 16).

Credința adevărată ne face să cunoaștem pe Dumnezeu. Prin adevărata nădejdie tindem mereu către El. Prin dragoste adevărată însă, ne apropiem de Dumnezeu, ne unim cu El, ne vedem pătrunși și înflăcărați de Ființa lui Dumnezeu, ne silim a viețui îngerește deși sîntem încă în trup. Deosebirea dintre primele două virtuți și dragostea de Dumnezeu, e cam aceia dintre dorință și împlinire. Dragostea, în înțeles mai larg, este tinderea omului spre tot ce e bun și frumos sau vrednic de dorit. Această năzuință este sădită de Însuși Dumnezeu în firea omului, la creare, și de aceea se numește dragoste firească. În temeiul acestei năzuințe omul tinde din fire

spre Dumnezeu, Creatorul și Susținătorul său, socotindu-L bunul său cel mai mare.

Dar cum, prin păcatul strămoșesc, firea omului a fost slăbită în puterile ei, apoi numai cu dragostea firească omul nu poate lucra nimic pentru mântuirea sa, cum adevărește Însuși Mântuitorul, zicînd: „Fără de Mine nu puteți face nimic” (Ioan 15 5). De aceea, pentru mântuirea sa, creștinul are neapărată trebuință de dragoste, care să lucreze cu putere de sus, adică de dragoste suprafirească, de dragoste creștină, sau de dragoste ca virtute religioasă. Dragostea creștină este puterea Dumnezeiască revărsată prin Sfînta Taină a Botezului în Sufletul creștinului, prin care acesta are năzuința adîncă și curată către Dumnezeu, bunul său cel mai înalt, dorește din toate puterile Sufletului unirea cu El și are voința hotărîtă de a împlini voia Lui a-tot-Sfîntă, jertfind, în caz de nevoie, orice bun pămîntesc. Dragostea creștină este de la Dumnezeu (1 Ioan 4 7), și este dată omului în dar, precum spune Sf. Ap. Pavel: „Dragostea lui Dumnezeu s-a vărsat în inimile noastre prin Duhul Sfînt, Cel ce S-a dat nouă” (Rom. 5 5).

Dragostea este cea mai mare virtute, am putea spune chiar: singura virtute a creștinului, fiindcă toate celelalte virtuți trăiesc cu adevărat și rodesc binefăcător în viața creștinului numai cînd sînt luminate și încălzite de căldura arzătoare a dragostei. Adevărul acesta îl arată atît de minunat Sf. Ap. Pavel în acel pe drept numit: „Imn al dragostei creștine”, zicînd: „De aş grăi în limbi omenеști și îngerești, iar dragostea nu am, făcutu-m-am aramă sunătoare și chimval răsunător. De aş avea proorocia și de aş ști toate tainele și toată știința, și de aş avea toată credința, încît să mut și munții, iar dragostea nu am, nimic nu sînt. Și de aş împărți toată avuția mea și de aş da trupul meu să-l ardă, și dragoste nu am, nici un folos nu-mi este... Acum rămîne: credința, nădejdea, dragostea, acestea trei; iar mai mare dintre acestea este dragostea” (1 Cor. 13 7—3, 13).

Deci, dragostea este mai presus de toată știința și cunoștința, este mai mare chiar decît celelalte două virtuți religioase: credința și nădejdea. Fără puterea dragostei, credința slăbește, căci credința „lucrează prin dragoste” (Gal. 5 6); iar nădejdea fără dragoste se ofilește și scade mereu. Dragostea este cea mai mare decît celelalte virtuți: 1) *Prin izvorul ei*, care este Dumnezeu. Căci Dumnezeu, fiind El Însuși „dragoste” (1 Ioan 4 8), din nemărginită dragoste a creat lumea cu toate fapăturile din ea, și astfel dragostea s-a arătat mai întîi în lume și sălășluiește în Sufletul omului de la început; 2) *prin roadele și puterea ei*, căci „dragostea este plinirea legii” (Rom. 13 10), și 3) *prin durata ei*. Credința și nădejdea lucrează numai în viața aceasta pămîntească. În viața de după moarte

însă ele vor fi împlinite, căci creștinul nu va mai avea nevoie să creadă în Dumnezeu, pentru că îl va vedea, nici să nădăjduiască în El, pentru că îl va avea. Dragostea însă rămîne și atunci: ea „nu pierе niciodată” (1 Cor. 13 8), este veșnică, fiindcă Însuși Dumnezeu Cel veșnic este dragoste... (I.C.O. o.c. pp. 345—7).

Iubirea

Poți pămîntu-n mîini să ții,
Poți să mori și poți să-nvii,
Poți om mare ca să fii
 Și stăpîn pe fire!
Poți să scazi și poți să crești,
Poți vorbi în limbi cerești,
Dar să știi, nimic nu ești
 Dacă n-ai iubire!

Poți să știi să scapi de rele
Poți să știi să numeri stele
Și din lume toate cele
 Să le ai în știre!
Ești un clopot de aramă
Un tun groaznic ce dărimă
Și-o minie ce sfărîmă
 Dacă n-ai iubire!

De-ai avea toată știința
De sub cer toată credința
Cît să muți la munți ființa
 Numai c-o zîmbire
Nu ești faclă nici suspin
Nici durere nici alin
Ești ca cel mai aspru spin
 Dacă n-ai iubire!

De ți-ai da averea toată
Pentru cei lipsiți din gloată
Corpu-ți fie-ntins pe roată
 Ori adus jertfire
Nu ești nici măcar pitic
Ești sub stele cel mai mic
Ești nimic, nimic, nimic
 Dacă n-ai iubire!

DUMNEZEU ESTE DRAGOSTE. Într-o Biserică, deasupra Altarului erau scrise cu litere mari: „Dumnezeu este dragoste”. Un om, cam amețit de băutură, într-o seară intră acolo, fiind ușa descuiată. Cînd a împins ușa și a putut privi înăuntru, a văzut înaintea lui, filfiind în slove de foc, cuvintele: „Dumnezeu este dragoste”. Dar îndată trase ușa și plecă bodogănind. El spunea: „Dumnezeu nu este dragoste. De ar fi Dumnezeu dragoste, m-ar iubi și pe mine. Dumnezeu nu iubește un ticălos ca mine”. În mintea lui însă nu încetau de a răsuna cuvintele: „Dumnezeu este dragoste!” „Dumnezeu este dragoste!” „Dumnezeu este dragoste!” După o bucată de drum s-a întors, a intrat iar în Biserică și s-a așezat într-un colț, unde adormind, l-a apucat dimineața. Cînd Preotul veni la Sf. Biserică, l-a găsit pe acesta plîngînd ca un copil. „Ce ai?” l-a întrebat Preotul. „A fost în cuvîntare ceva care te-a atins?” „Dar n-am auzit nici o vorbă din cuvîntarea dumitale”, a fost răspunsul. „Bine, dar atunci ce ai?” „Cuvintele acelea de sus”, a zis el, și arată spre cuvintele de foc: „Dumnezeu este dragoste”. Atunci Preotul a luat Sf. Scriptură, a stat pe un scaun și i-a arătat din această carte calea vieții... și omul de atunci a luat calea mîntuirii (O M.P. 383).

„Dumnezeu este dragoste, și cel ce petrece în dragoste, petrece în Dumnezeu și Dumnezeu în el... Așa de mult a iubit Dumnezeu

lumea, încît și pe Unul-Născut Fiul Său L-a dat, ca tot cel ce crede în El să nu piară ci să aibă viață veșnică... În ce chip se însoțește flăcăul cu fecioara, Cel ce te-a zidit Se va însoți cu tine, și în ce chip mirele se veselește de mireasă, așa se va veseli de tine Dumnezeuul tău" (1 Ioan 4 16; Ioan 3 16; Is. 62 5).

Dragostea creștinului trebuie să se îndrepte întii către Dumnezeu, către poruncile și Legile Sale; apoi către aproapele și, în fine, către sine însuși, căci aceasta este porunca Mîntuitorului: „Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău cu toată inima ta, din toată puterea ta, cu tot Sufletul tău și cu tot cugetul tău. Aceasta este întia și cea mai mare poruncă. Iar a doua, asemenea acesteia, este: să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși" (Mt. 22 37—39; Mc. 12 30—33; Lev. 19 18; 1 Imp. 15 22; Osia 6 6; Mih. 6 6—8; Rom. 13 9; Gal. 5 14; Iac. 2 8; 1 Petru 1 22; 2 17; 4 8; 1 Ioan 3 10—11, 14, 18, 23; 4 7—12; 2 Ioan 1 5; 3 Ioan 1 7—8).

Creștinul trebuie a iubi pe Dumnezeu, fiindcă Dumnezeu l-a iubit mai întii pe el (1 Ioan 4 19), fiindcă Dumnezeu este Creatorul, Susținătorul, Răscumpărătorul și Binefăcătorul său cel mai mare. Pentru toate binefacerile pe care ni le dă, Dumnezeu nu cere în schimbul lor decît dragoste... Aceasta înseamnă că creștinul trebuie să-I închine lui Dumnezeu toate gîndurile, toate simțirile, doririle, voirile și toate lucrările sale, „să se mute cu toate puterile Sufletului în Dumnezeu" și în întreaga sa viață să se ostenească a-I împlini voia, cu statornicie și bucurie. A iubi pe Dumnezeu Care este veșnica frumusețe, veșnica bunătate, veșnica dragoste, este mai frumos și mai dulce decît orice din întregul univers. „Gustați — zice psalmistul — și vedeți că bun este Domnul" (Ps. 33 8; I.C.O. o.c. p. 347).

Nu ești zdrobit cît ai iubirea
Curată și de neclintit:
Iubirea iarăși te înalță
Poți fi călcat, dar nu zdrobit!

TREBUIE A IUBI PE DUMNEZEU MAI MULT DECÎT ORICE. Un pictor a zugrăvit un tablou cu Iisus bătînd la ușă. Într-o zi îl cercetă un prieten. Acesta văzînd tabloul, s-a interesat de însemnătatea lui. Apoi zise: „Tabloul este bine executat, însă ai uitat ceva la el nefăcut. Observ că de la ușă unde bate Iisus, lipsește ivărul!" Drept răspuns, pictorul i-a zis: „Așa trebuie să fie. Ușa la care bate Iisus, este fără ivăr pe dinafară, căci ea este zăvorîtă pe dinăuntru. Iisus bate la ușă, și așteaptă să fie invitat. El nu forțează ușa. El bate odată, și dacă nu I se deschide, bate a doua oară mai tare, și dacă nici atunci nu I se deschide, atunci bate a treia oară cu mai multă putere!" Iubirea lui Dumnezeu este

care trebuie să ne determine a primi pe Iisus Hristos înăuntrul nostru (O M.P. 378).

IUBIREA ADEVĂRATĂ DE MÎNTUITORUL. Sf. Efrem Sirul observă într-una din zile, că în cărțile prietenului său Iulian Numele lui Iisus este șters peste tot. Lucrul acesta produse o impresie dureroasă asupra lui Efrem. Îl întrebă, deci pe Iulian, ce înseamnă aceasta? Iulian răspunse cu următoarele cuvinte frumoase: „Pentru mine nu există pe pămînt un nume mai dulce și mai iubit decît Numele Mîntuitorului, Care pe noi toți ne-a iubit cu atîta ardoare Dumnezească. De cîte ori aud sau citesc Numele Lui, de cîte ori cuget la mărimea iubirii Lui, de atîtea ori încep să vărs lacrimi — lacrimi de mulțumire, lacrimi de iubire. Tot atunci îmi aduc aminte de păcatele mele, prin care am supărat pe Domnul și nu-mi pot reține lacrimile. Prin urmare, dacă în cărțile mele vei găsi șters Numele lui Iisus, nu cugeta rău despre mine, căci aceasta au cauzat-o lacrimile iubirii, ale mulțumirii și ale căinței, vărsate de mine" (O M.P. 379).

DRAGOSTEA DE APROAPELE. Ca și credința vie, adevărata dragoste către Dumnezeu nu rămîne numai o stare sufletească fără urmări în viață, ci ea se revarsă în fapte, în împlinirea voii lui Dumnezeu și în iubirea aproapelui. Sf. Ap. și Ev. Ioan spune: „Dacă cineva zice: „Iubesc pe Dumnezeu", iar pe fratele său îl urăște, este mîncinos! Pentru că cel ce nu iubește pe fratele său, pe care l-a văzut, cum poate să iubească pe Dumnezeu, pe Care nu L-a văzut? Această poruncă avem de la El: cine iubește pe Dumnezeu, să iubească și pe fratele său" (1 Ioan 4 20—21).

În morala creștină, fratele nostru, aproapele nostru, nu este numai cel de același neam cu noi, cum socoteau Iudeii, care urau pe străini. Aproapele nostru este orice om, din orice neam și din orice treaptă socială, fiindcă toți oamenii sînt fiii Aceluiași Părinte, Dumnezeu-Tatăl. Toți sînt făcuți de Dumnezeu după Chipul și Asemănarea Sa. Deci, sînt frați între ei, deopotrivă iubiți de Dumnezeu, Care pentru mîntuirea lor Și-a jertfit pe Unicul Său Fiu, pe Domnul nostru Iisus Hristos. Chiar și dușmanul nostru este tot aproapele nostru. Aceasta este marea învățătură a Mîntuitorului, care pe vremea aceea a stîrnit o adevărată revoluție în moravuri. „Ați auzit că s-a zis: Să iubești pe aproapele tău și să urăști pe vrăjmașul tău. Iar Eu zic vouă: iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvîntați pe cei ce vă blestemă, faceți bine celor ce vă urăsc și rugați-vă pentru cei ce vă vatămă și vă prigonesc" (Mt. 5 43—44), ne spune Mîntuitorul. Desigur, lucrul acesta nu este așa de ușor, dar numai așa ne vom arăta superioritatea morală și dragostea neprecupețită față de semenul nostru. Adevărații Creștini au înfăp-

tuit această poruncă și de aceea Creștinismul s-a numit „Religia Dragostei” (M.C.I. o.c. pp. 28—9).

ADEVĂRATA DRAGOSTE DE APROAPELE ne-o arată Mîntuitorul clar în pilda Samarineanului milostiv. Acela aflînd pe omul despuiat și rănit de tîlhari, l-a îngrijit, i-a spălat rănilor, a turnat vin și untdelemn, l-a pansat, l-a ridicat pe asinul său, l-a dus la o casă de oaspeți și plătind, l-a dat în îngrijirea gazdei pentru a purta grijă de el pînă se va face sănătos. Porunca dragostei de aproapele se cuprinde în cuvintele Domnului nostru Iisus Hristos: „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți” (Mt. 19 19; 22 38; comp. Lev. 19 18; Rom. 13 9; Gal. 5 14; Iac. 2 8; Mc. 12 33; 1 Imp. 15 22; Osia 6 6; Mih. 6 6—8). „Noi — zice Apostolul — avem această poruncă de la Dînsul, ca: cel ce iubește pe Dumnezeu, să iubească și pe aproapele lui... Noi știm că am trecut din moarte în viață, pentru că iubim pe frați. Cel ce nu iubește pe fratele său, petrece în moarte. Tot cel ce urăște pe fratele (aproapele) său, este ucigător de oameni. Și știți că tot ucigătorul de oameni nu are viață veșnică petrecînd în el... Cel ce zice că este în lumină și urăște pe fratele său, este în întuneric pînă acum. Cel ce iubește pe fratele său este în lumină, și sminteală nu este în el... Fiilor! Să nu iubim numai cu cuvîntul sau numai cu limba; ci cu fapta și cu adevărul... Dumnezeu este dragoste. Cel ce petrece în dragoste, petrece în Dumnezeu și Dumnezeu în el” (1 Ioan 4 21; 3 14—15; 2 9—10; 3 18; 4 16).

Sf. Ap. Pavel arată clar că toate darurile sau însușirile omenești fără dragoste creștinească, fără adevărata dragoste de Dumnezeu și de aproapele, sînt nimic (1 Cor. 13 1—3). Fiecare creștin trebuie a iubi și pe aproapele său care-i orice om, ca pe sine însuși, fiindcă toți oamenii sînt făcuți după Chipul și Asemănarea lui Dumnezeu și sînt frați între ei, deopotrivă iubiți de Dumnezeu, Care pentru mîntuirea lor Și-a jertfit pe Unicul Său Fiu pe Domnul nostru Iisus Hristos.

Sf. Ap. și Ev. Ioan era atît de slab la bătrînețe, încît trebuie să fie dus de către cei mai tineri la adunările creștinilor. El putea vorbi numai cîteva cuvinte, și acestea erau: „Fiilor, iubiți-vă unii pe alții”. Cînd a fost întrebat, pentru ce zice totdeauna așa, el răspunse: „Pentru că aceasta a fost ultima poruncă a Domnului, Care a zis: „Poruncă nouă vă dau vouă, ca să vă iubiți unul pe altul. După cum v-am iubit Eu pe voi, așa să vă iubiți și voi unul pe altul” (Ioan 13 34; O M.P. 224).

Văzînd păgînii cu cîtă dragoste se îngrijeau creștinii unii de alții, încît sufereau chiar și moartea, adeseori exclamau plini de mirare: „Vedeți ce mult se iubesc!” În dialogul apologetului Minu-

ciu Felix, păgînul Ceciliu spune despre Creștini: „Ei se iubesc înainte de a se cunoaște”. Și scriitorul elin Lucian, satiric de spirit dar frivol, scrie despre Creștini: „Legiuitorul lor le-a spus că cu toții sînt frați și viețuiesc în conformitate cu acest principiu” (O M.P. 225).

Prin iubire-adevărată
Aduci urii nimicire,
Dar prin ură, niciodată,
Nu-ți aduci în schimb iubire!

SUNDAR SINGH SALVAND PE APROAPELE, S-A SALVAT PE SINE. Treceam într-o iarnă — spune Sundar Singh — prin munții Tibetului. Era un viscol puternic și un ger grozav. Calea e tot mai grea. Simt că puterile îmi scad. Mă biruie frigul și înghețul. La o răspîntie văd un om căzut în zăpadă. E aproape înghețat și mort. Mă aplec spre el, e un tibetan. Îmi dă să înțeleg că orice încercare pentru salvarea lui e zadarnică. Dar eu nu pot să-l las aici. Îl ridic în spate și plec cu el la drum. Povara e grea, dar sub greutatea ei simt că mă încălzesc. Eram aproape înghețat de frig și acum, iată, mă năpădesc sudorile. M-am încălzit, iar căldura mea o simte și cel din spatele meu. Am devenit un fel de cuptor pentru el. Era aproape mort, iar acum îl simt că se mișcă și dă semne de viață. Nu mai pot de bucuria mîntuirii unui pierdut. Această bucurie îmi dă puteri noi. Pășesc cu bărbăție prin zăpadă și viscol. În zare, iată că se ivește un sat. Sîntem mîntuiți. Sîntem mîntuiți amîndoi, unul prin altul. Tibetanul ar fi pierit fără ajutorul meu, dar și eu aș fi pierit fără el. Purtîndu-l în spate, m-am încălzit și l-am încălzit și pe el. M-am mîntuit mîntuind pe altul.

Cît de mult grăitoare este această întîmplare! Să o luăm și noi pe Sufletul nostru. O taină a mîntuirii sufletești este aceasta: să te mîntuiești mîntuind pe altul. Creștinii de azi sînt atît de „reci” tocmai pentru că nu se încălzesc încălzind pe alții. Creștinii noștri sînt atît de „slabi”, tocmai pentru că nu se întăresc întărind pe alții. Și sînt atît de „săraci” creștinii de azi, tocmai fiindcă nu se îmbogățesc îmbogățind pe alții. Să nu uităm nici noi... porunca Domnului: să ne mîntuim mîntuind pe alții... să ne încălzim încălzind pe alții (I.R. 351).

„Aceasta este porunca Mea, ca să vă iubiți unul pe altul, precum v-am iubit Eu pe voi. Mai mare dragoste decît aceasta nimeni nu are, ca cineva să-și pună Sufletul său pentru prietenii săi” (Ioan 15 12—13).

TURISTUL ÎNGHEȚAT DE GER SALVÎND PE TURISTUL ÎNGHEȚAT, S-A SALVAT PE SINE DE MOARTE. Un

turist, fiind pe vârful munților, fu cuprins de un somn din cauza oboselii și a gerului, și se culcă în zăpadă spre a se odihni puțin. Aceasta însă i-ar fi fost moartea sigură. Atunci observă în zăpadă pe un alt turist, care aproape înțepenise de ger. Imediat îl scutură și începu să-l frecționeze cu zăpadă. Astfel îi trecu somnul și moleșeala și în curînd cei doi turiști își continuară drumul mai departe. „Iubirea poartă în sine răsplata” -- zice un proverb (O M.P. 375).

Întru aceasta am cunoscut dragostea, că El și-a pus Sufletu Său pentru noi, și noi sîntem datori să ne punem Sufletele pentru frați” (1 Ioan 3 16).

SÎNTEM ÎNDATORAȚI A IUBI ȘI PE VRĂJMAȘI. Asta-i o obligație a creștinului adevărat. E porunca Mîntuitorului care trebuie păzită și împlinită. „Iubiți — zice El — pe vrăjmașii voștri, faceți bine celor ce vă urăsc pe voi. Binecuvîntați pe cei ce vă blestemă pe voi și vă rugați pentru cei ce vă fac vouă necaz...” (Lc. 6 27—28; comp. Eș. 23 4; Prov. Sol. 25 21; Rom. 12 14, 19—21). Orice om pentru că ne este vrăjmaș, nu încetează a ne fi și aproapele. Pentru aceasta: Iacob (Fac. 33), Iosif (Fac. 37; 39—50 27), David (1 Imp. 17—24), Daniil (Dan. 6 23), Sf. Ap. Iacob (V. Sf. 30 Aprilie), Sf. Ap. Pavel (F. Ap. 22 22; Rom. 9 1—3), Sf. Arhidiacon Ștefan (F. Ap. 7 59—60) și alți mulți oameni și creștini, știutori ai legii dragostei, ne-au dat exemple frumoase și educative în iubirea de vrăjmași.

Licurg. Istoria ne spune că păgînii mai luminați cu învățătura școlilor mai înalte, nu țineau minte răul. Astfel, Licurg (sec. IX în Hs.) în loc de a se răzbuna după imboldurile miniei asupra lui Alexandru care-l orbise, îl poștea cu dragoste acasă și-l avea adeseori la masa sa.

Dimonax, văzîndu-se odinioară lovit cu o piatră în obraz de un potrivnic, pe cînd toți, din dragostea lui, strigau: „La judecător! La judecător!” el apăsînd cu mîna pe rană, a zis împotriva plin de calm și dragoste de aproapele: „Ba nu, o bărbăților! Hai să-l trimitem la doctor!”

Pericles și hulitorul său. Pericles (499+429 în. Hs.) un mare filosof și bărbat de stat din vechea Grece, aflîndu-se odată în piața orașului Atena, oarecine a început a striga la el, aruncîndu-i în față cele mai groaznice batjocori. Pericles stătu pe loc și-l ascultă cu multă răbdare pînă seara. Văzînd cum întunericul nopții acopere pămîntul, orașul și locul unde asculta batjocorile, Pericle își aprinse felinarul și-l conduse pe batjocoritor fără supărare în Suflet pînă la casa lui, ca nu cumva să cadă pe drum și să se rănească, umplîndu-se de dureri.

Sf. Ambrosie al Mediolanului vindecă mîna unui tîlhar, care năvălise asupra lui să-l omoare (V. Sf. 7 Dec. o.c. pp. 386—7).

Sf. Ciprian dă 25 de galbeni călăului său (D.Ag. o.c. p. 169; V. Sf. 31 aug. o.c. p. 1042).

Sf. Maximilian dă haina celui ce-i taie capul (D.Ag. o.c. p. 567).

Sf. Ep. Policarp ospătează pe cei ce căutau să-l omoare (V. Sf. 23 febr. o.c. p. 693; D.Ag. o.c. p. 699).

Sf. Prooroc Elisei ospătează ostașii vrăjmași (4 Imp. 6 22; V. Sf. 14 iunie, o.c. pp. 648—9).

Sf. Leontie ospătează pe cei ce căutau să-l prindă (V. Sf. 18 iunie, o.c. pp. 818—819).

Sf. Episcop Evsevie, roagă pe oameni să nu facă nici un rău femeii ariene care-l lovide cu cărămida în cap (V. Sf. 22 iunie, o.c. pp. 1007—8).

Sf. M. Mamant ospătează pe cei ce aveau să-l prindă... (V. Sf. 2 Sept. o.c. pp. 77—9).

Sf. Evdoxie, așijderea (V. Sf. 6 sept. o.c. p. 220).

Sf. M. Longhin, așijderea (V. Sf. 16 oct. o.c. p. 432).

Sf. Grigore Decapolitul tămăduiește mîna celui ce a vrut să-lucidă (V. Sf. 20 nov., o.c. p. 901).

Sf. Cuv. Sava duce hrană călugărilor care-l izgoniseră din mînăstire (V. Sf. 5 dec., o.c. p. 237).

Sf. Cuv. Daniil vindecă pe femeia care învinuindu-l de desfrinare se îndrăcise. Asemenea vindecă și pe eretic cu familia lui, care clevetindu-l, s-au îndrăcit (V. Sf. 11 dec. o.c. p. 532; 545—6).

Sf. Benedict se ruga pentru vrăjmașii săi (V. Sf. 14 martie. o.c. pp. 548—550).

Sf. Episcop Ipatie se ruga pentru cei ce-l omorau” (V. Sf. 31 martie, o.c. p. 1067).

CEI CE RABDĂ ÎNDURERĂRILE CE LI SE FAC, SÎNT CA ÎNGERII. Un om evlavios din Banat — cu numele curios de Zatrațuia — avea obiceiul să cutreiere satul și cîmpurile cu o Biblie în mînă. Într-o toamnă cînd viile erau pline de oameni care culegeau struguri, Zatrațuia trecea pe drum, adîncit în Sf. Scriptură. Cum îl văzură oamenii, începură să-și bată joc, strigîndu-i fel de fel de batjocori. Omul se opri, îi ascultă cu o deosebită răbdare, apoi privindu-i cu bunătate, își ridică mîinile și făcînd asupra lor Semnul Crucii, zise cuvintele: „Doamne, ai milă de dînșii”. Batjocoritorii amuțiră, iar Zatrațuia blînd și răbdător ca un Înger, își continuă drumul (O M.P. 778).

IUBIREA VRĂJMAȘULUI E FAPTA CEA MAI NOBILĂ. Un tată avea trei feciori, căroră le împărțise averea; numai un

inel de mare preț își reținu, voind să-l dea aceluia dintre copii, care va îndeplini fapta cea mai nobilă. După câteva luni feciorii veniră, și cel dintâi zise: „Un negustor mi-a încredințat o sumă mare de bani; i-am restituit pînă la ultimul ban“. „Prin aceasta ți-ai îndeplinit numai datoria“, zise tatăl. Al doilea spuse: „Eu am scos din apă un copil, riscîndu-mi viața“. „Aceasta a fost bine și just“, răspunse tatăl. Al treilea copil zise: „Eu am găsit pe cel mai înverșunat dușman al meu care mă prigonea ziua și noaptea vrînd să-mi ia viața, dormind pe marginea unei prăpăstii. L-am trezit și l-am prevenit de moartea ce-l amenința“. Atunci tatăl îi întinse inelul și-i zise: „Tu ai făcut fapta cea mai nobilă, căci tu ai împlinit porunca cea mai grea: Iubiți pe vrăjmașii voștri“ (O. M.P. 393).

VRĂJMAȘUL TRANSFORMAT ÎN PRIETEN ȘI SALVATOR. În Mexic trăia odată un ostaș viteaz dar dușmănos. Într-o luptă primi o lovitură puternică, și jură că nu se va lăsa pînă nu va găsi pe dușmanul său pentru a-l pedepsi. Află mai tîrziu că acesta este într-un oraș de la sud. Își pregăti armele și plecă într-acolo. Ajungînd, în fine, în acel oraș, într-o piață trebuia să se oprească din cauza mulțimii, care asculta predica unui Preot. Preotul vorbi cu înflăcărare și convingător despre iertarea vrăjmașilor, despre iubire și umilință. Între altele Preotul a spus întîmplarea următoare: Împăratul roman Teodosie (379—395), și-a pus în gînd să se răzbune asupra locuitorilor din Antiohia, care și-au bătut joc de chipurile, adică de statuia lui și a soției sale, prin surparea și trîntirea lor la pămînt, trăgîndu-le apoi cu funia pe străzile orașului, însoțite de felurite batjocori. Episcopul orașului cu numele Flavian, a rugat pe împărat să se poarte blînd cu locuitorii din oraș, zicîndu-i: „O împărate, tu ai drept să pedepsești pe făcătorii de rele din Antiohia. Te rog să iei însă în considerare, că acești oameni vinovați sînt Chipul și Asemănarea vie a lui Dumnezeu. Prin cruzime față de ei, ți-ai atrage — desigur — răzbunarea cerului asupra capului tău. Cînd tu, ca domn pămîntean, ești atît de supărat pentru vătămarea adusă prin aceasta ție și iubitei tale soții, cu atît mai mult se va supăra pe tine Părintele cel Ceresc, cînd tu te-ai arăta barbar față de cei făcuți după Chipul și Asemănarea Sa“.

Atunci împăratul s-a mai liniștit ascultînd cuvintele Episcopului. Omul nostru ascultînd predica, tot mai mult simțea înmuindu-i-se inima sa împietrită. La urmă își uită scopul pentru care a venit în oraș, ba, sub influența predicii, începu să-și iubească dușmanul și căută să-i afle locuința pentru a se împăca cu el. Află că acela era în temniță din cauza datoriilor. Omul nostru își vîndu calul, prefăcu totul în bani, se prezentă creditorilor și achită toate

datoriile întemnițatului. Astfel, acesta scăpă din temniță. Cînd îl întîlni soldatul, îl îmbrățișă și zise: „Din prietenie și iubire, am făcut totul pentru tine“ (O.M.P. 395; Predici, Dr. Comșa și Petru Maior).

IUBIND PE VRĂJMAȘI, DEVENIM: CHIPUL ȘI ASEMĂNAREA LUI DUMNEZEU. Isav, fiul patriarhului Isaac și nepotul patriarhului Avraam, ura așa de groaznic pe fratele său mai mic Iacob, încît acesta, după sfatul părinților săi, a trebuit să fugă dinaintea lui, departe în țară străină, la unchiul său Laban. Acolo în Mesopotamia, a stat el vreo 20 de ani, unde simțindu-se străin și asuprit, se hotărî a se întoarce înapoi la casa părintească. Isav însă nu pierduse ura din Suflet. Auzind că fratele său se întoarce, îi ieși înainte cu 400 de oameni înarmați. Aceasta a înfricoșat groaznic pe Iacob. Cînd se întîlniră... lui Isav îi pieri din Suflet toată ura, alergă la fratele său și-l îmbrățișă cu iubire frățească. Iacob rămase uimit cu desăvîrșire cînd văzu schimbarea fratelui său, și exclamă: „Am văzut fața ta, ca și cum ar vedea cineva Fața lui Dumnezeu, acum cînd tu m-ai primit cu bunăvoință“ (Fac. 32; 33).

Cînd poți să ierți, cînd poți ierta
Tot răul ce nedrept îți vine,
Din Dumnezeu, din taina Sa
Un strop sălășluiește-n tine!

Dar cînd iubești, cînd poți iubi
Pe orișice dușman al tău,
Pe orișicine te-ar lovi
Atunci întreg e-n tine Dumnezeu!

David împăratul, îndurerat de uciderea fiului său Amon, urmărea pe fiul său Avesalom care-l ucisese la ospățul dat cu viclesug fiilor împăratului. După trei ani, mîngîindu-se, a încetat a mai urmări pe Avesalom. Generalul Ioab observînd că inima împăratului David era aprinsă de dor după Avesalom, a trimis o femeie iscusită din Tecoa, ca să plece pe David să aducă înapoi pe Avesalom fiul său din țara Gheșurului unde se refugiase. După o pildă bine ticluită, văzînd că împăratul înlocuia ura cu dragostea părintească pentru fiul său fraticid și fugar, femeia exclamă înduioșată: „Domnul meu împăratul este ca un Înger al lui Dumnezeu, gata a auzi binele și răul“. Apoi vorbind deschis despre sfatul cu Ioab despre apropierea fiului său Avesalom, femeia repetă: „Domnul meu, împăratul este tot atît de înțelept ca și un Înger al lui Dumnezeu, ca să cunoască tot ce se petrece pe pămînt“ (2 Imp. 14). Prin aceste cuvinte „Înțelepciunea de sus“, care lucra prin femeia iscusită cu dreaptă socoteală, arăta că David pe măsură ce înlo-

cua ura cu dragostea, Sufletul, ființa și fața împăratului amărit și îndurerat, devenea tot mai luminată și plăcută, asemenea Îngerilor luminați ai lui Dumnezeu.

De asemenea și Mefiboșet fiul lui Saul, dezvinovățindu-se de pira nedreaptă cu care-l ponegrise servul său Țiba, zice între altele: „Domnul meu împăratul este ca un Înger al lui Dumnezeu” (2 Imp. 19 27, 24—30). Schimbarea urii față de Mefiboșet cel năpăstuit, în dragoste binevoitoare, a făcut pe sârmanul ponegrit să vadă în David protectorul său din trecut și să zică plin de încredere: „Domnul meu, împăratul este ca un Înger al lui Dumnezeu”.

Alexandru Macedon, supranumit: Alexandru cel mare (356—323 a.Hs.), întrebă odată pe un mare învățat Indian: „Înțeleptule, cum ar putea un om să devină Dumnezeu?” Învățatul i-a răspuns: „Cînd omul face ceea ce numai Dumnezeu poate face!” Împăratul Alexandru curios întrebă: „Și oare ce poate face numai Dumnezeu?” Învățatul i-a răspuns: „Să iubească pe vrăjmașul său” (O M.P. 394).

Iuliu Cezar. Păgînii idolatri din vremurile străvechi nu știau nimic despre adevărata dragoste, îndeobște nu știau nimic despre Dumnezeul cel adevărat, și de cele cu adevărat Dumnezești. Cu toate acestea ei stimau într-un chip deosebit foarte mult pe omul acela dintre ei, care ierta pe vrăjmașii săi și le răsplătea răul ce i-l făcuseră cu bine! Iscusitul vorbitor al romanilor — Cicero — văzînd că Cezar (106—43 a.Hs.) în loc de a pedepsi cu moarte pe vrăjmașii săi dovediți, le iertă răutatea lor, înălțînd pe unii la mai mari mărimi sau dregătorii, s-a însuflețit foarte mult de acea purtare a lui, încît l-a supranumit: „Un dumnezeu pămîntesc”. Odiñoară rostește în cinstea marelui Cezar, în fața unei mari mulțimi de noroade, aceste frumoase cuvinte: „A birui orașe și cetăți, este lucrul pe care l-au făcut mulți oameni viteji, dar a stăpîni mînia i a răsplăti vrăjmașilor răul cu binele, aceasta te face asemenea lui Dumnezeu”.

ÎMPĂTIMITA DRAGOSTE DE SINE DUCĂ ÎN PIERZARE PE CEI POSEDAȚI DE EA. Dragostea adevărată de Dumnezeu nu pornește din interes adică numai pentru binefacerile revărsate de El asupra-ne sau pentru cele promise de El în viitor. Aceea ar fi o dragoste prihănită, egoistă. Pe Dumnezeu, Izvorul vieții și fericirii noastre trebuie a-L iubi în chip dezinteresat, așa cum iubim: adevărul, binele, frumosul absolut, știind că El este vis-tieria sau noianul tuturor desăvîrșirilor, suma tuturor perfecțiunilor.

Pe zidurile catedralei din Lubeck citim următoarea inscripție, care cuprinde toate perfecțiunile Divine și împotrivirile omenești. Domnul și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos zice:

„Voi Mă numiți Stăpîn și nu Mă ascultați.

Voi Mă numiți Lumină și nu Mă vedeți.

Voi Mă numiți Calea și nu mergeți după Mine.

Voi Mă numiți Viața și nu o doriți.

Voi Mă numiți Înțelepciunea și nu Mă urmați.

Voi Mă numiți Bun și nu Mă iubiți.

Voi Mă numiți Bogat și nu apelați la Mine.

Voi Mă numiți Eternul și nu Mă căutați.

Voi Mă numiți A-tot-Puternicul și nu mă cinstiți după cu-viință.

Voi Mă numiți Dreptul și nu vă temeți de Mine!”

Nu ne rămîne deci, nouă altceva de făcut, decît să adăugăm cuvintele Sf. Ap. Iacob: „Orice ni se dă bun și orice dar desăvîrșit de sus este, pogorîndu-se de la Tine, Tatăl luminilor, în Care nu este nici schimbare, nici umbră de mutare” (Iac. 1 17). Apoi să cugetăm adînc la următoarele cuvinte ale Sf. Ap. Iacob: „Cuvîntul lui Dumnezeu este legea perfecțiunii” (Iac. 1 25). „Să ne rugăm neîncetat, ca să devenim perfecți” (Cols. 4 12; 1 Tes. 5 23; 1 Petru 5 10). „Perfecțiunea deplină n-o putem dobîndi decît în ceruri” (Evr. 12 23; 1 Cor. 13 10; L.L. o.c. pp. 449—450).

Roadele dragostei adevărate cele mai principale sînt acestea:

1) *Ascultarea de poruncile lui Dumnezeu*: „Cel ce are poruncile Mele și le păzește pe ele, acela este care Mă iubește pe Mine” — spune Mîntuitorul (Ioan 14 21—23).

2) *Ferirea de păcat*: „Nu este nici un păcat — spune Sf. Ioan Gură de Aur în tălmăcirea ep. I-a către Tesalonicieni — pe care întocmai ca focul să nu-l ardă puterea cea mare a dragostei. Mai ușor poate rezista la foc o uscătură nebăgată în seamă, decît păcatul la puterea dragostei”.

3) Cine iubește pe Dumnezeu, este ascultat în rugăciunile sale și se bucură de bunătatea Lui: „Cele ce ochiul n-a văzut, nici urechea n-a auzit, nici la inima omului nu s-au suit, acestea a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe Dînsul” (1 Cor. 2 9).

4) Liniștea sufletească, răbdarea în vreme de încercare, iertare, blîndețe, pace și bună voire între oameni, căci: „Dragostea îndelung rabdă, se milostivește; dragostea nu pizmuiește, dragostea nu se semețește, nu se trufește, nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se întărită, nu gîndește răul; nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr; toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le rabdă...” (1 Cor. 13 4—7).

5) *Odrăsleşte mîntuirea Sufletului.* Un legiuitor s-a sculat ispitindu-L pe El şi zicînd: „Învăţătorule, ce voi face să moştenesc viaţa cea veşnică?” Iisus i-a răspuns: „În lege ce este scris? Cum citeşti?” El răspunzînd, a zis: „Să iubeşti pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta şi din tot Sufletul tău şi din toată virtutea ta şi din tot cugetul tău, şi pe aproapele tău ca pe tine însuşi” (Lc. 10 25—27) Pentru astfel de roade, dragostea creştină este cu adevărat „legătura desăvîrşirii” (Cols. 3 14) şi „împlinirea legii” (Rom. 13 10).

Văzînd deci, însemnătatea covîrşitoare a dragostei, creştinul trebuie să-şi dea silinţa s-o păstreze, s-o întărească în Sufletul său şi s-o sporească în viaţa sa. De bună seamă că aceasta se face mai întîi prin lucrarea Harului Dumnezeesc, după cuvîntul Mîntuitorului: „Fără de Mine nu puteţi face nimic” (Ioan 15 5). Dar creştinul are şi el datoria să lucreze şi să se folosească de toate mijloacele care pot înmulţi dragostea sfîntă.

VRĂJMAŞII DRAGOSTEI ADEVĂRATE. Vorbînd în înţeles mai larg, vrăjmaşii adevăratei dragoste sfinte, înflăcărată, lucrătoare, duhovnicească, sînt toate cele 365 feluri de păcate, cu care diavolul bîntuie omenirea, adunarea binecredincioşilor creştini de pe pămînt. Toate păcatele acelea mari şi mici... sînt îndreptate împotriva ei: Păcatele împotriva Duhului Sfînt, păcatele strigătoare la cer, păcatele împotriva dragostei de Dumnezeu şi de aproapele, cele şapte păcate de moarte, ucigătoare de Suflete, păcatele străine...

1) *Ura faţă de Dumnezeu*, adică împotrivirea cu duşmănie faţă de învăţătura Sa şi faţă de rînduielile bisericeşti, socotindu-L pe El răzbnătorul nedrept al fărădelegilor şi urzitorul nefericirilor (Ioan 15 18).

2) *Împietrirea inimii* faţă de primirea mijloacelor puse la îndemîna creştinului pentru mîntuirea sa.

3) *Pisma faţă de aproapele*, care stăruie în ascultarea de poruncile lui Dumnezeu.

4) *Făţarnicia*, prin care cineva se arată că iubeşte pe Dumnezeu, dar numai cu vorba, nu şi cu inima şi cu fapta.

5) *Fanatismul*, adică iubirea trufaşă pusă în slujba lui Dumnezeu, în urma căreia se prigonesc cu cei de altă credinţă, căci: „Dumnezeu n-a trimis pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca să se mîntuiască lumea prin El” (Ioan 3 17).

6) *Iubirea de sine peste măsură* (egoismul), care aduce atîtea nedreptăţi.

7) *Alipîrea de bunurile pămînteşti*: „Rădăcina tuturor răutăţilor este iubirea de argint...” (1 Tim. 6 10).

Dragostea adevărată se poate aprinde şi înmulţi prin:

1) Cugetarea asupra dragostei nemărginite a lui Dumnezeu faţă de lume, pentru mîntuirea căreia Şi-a jertfit pe Unicul Său Fiu.

2) Cunoaşterea cît mai temeinică a învăţăturii creştine.

3) Rugăciunea stăruitoare şi fierbinte către Dumnezeu făcută în Duh şi în Adevăr.

4) Împărtăşirea cu Sfintele Taine.

5) Rîvna de a împlini voia lui Dumnezeu şi a ne feri de păcat.

6) Cunoaşterea şi urmarea vieţii Mîntuitorului, Care prin viaţa Sa pămîntească a dat cea mai măreaţă pildă de dragoste.

7) Lupta împotriva dragostei semeţe de sine, şi împotriva alipirii pătimăşe de bunurile pămînteşti.

8) Facerea de bine faţă de aproapele (I.C.O. o.c. pp. 348—350).

DRAGOSTEA DE SINE. Iubirea de sine este a cugeta, a dori şi voi, a procura: atît Sufletului cît şi trupului propriu desfătarea bunurilor, care îl vor face fericit, bunuri adevărate care se găsesc numai la Dumnezeu. A iubi pe aproapele ca pe sine însuşi, înseamnă a-l iubi nu aşa de mult ca pe Dumnezeu, ci cu acelaşi fel de iubire dreaptă, sfîntă, adevărată, cu care ne iubim pe noi înşine. Cu toate că regula aceasta este aşa de limpede, Sf. Grigore crede că ea trebuie explicată prin următoarele două principii naturale, adică: Să nu faci altuia ceea ce cu drept şi cu raţiune n-ai vrea să ţi se facă ție: ci din contra, să-i faci ceea ce cu înţelepciune şi dreptate ai vrea să ţi se facă ție. Explicaţia aceasta este întemeiată pe vorba înţeleptului, care învaţă ca să cunoaştem ceea ce datorăm altora, prin ceea ce ne datoresc alţii. Dacă credem în nevoile şi suferinţele noastre, că ni se datoreşte milă şi ajutor, şi că nici un om nu este în drept a se întrista de binele şi avantajele noastre, trebuie să admitem că şi noi datorăm altora acelaşi lucru. Fericitul Augustin scrie în privinţa aceasta: „Ori cine iubeşte pe aproapele ca pe sine însuşi, îi doreşte aceleaşi bunuri pe care şi le doreşte luişi, şi cînd îi este cu putinţă îi procură aceleaşi foloase, pe care şi le-ar procura pentru sine, dacă ar putea”. Despre aceasta foarte pe scurt şi cuprinzător se exprimă Sf. Ap. şi Ev. Ioan, sfătuindu-ne: „Fiii mei, să nu iubim numai cu cuvîntul, nici numai cu limba, ci cu fapta şi cu adevărul” (1 Ioan 3 18; T.M.C. o.c. 210).

Fiecare om: parte bărbătească sau femeiască, este îndatorat a se iubi pe sine însuşi. Datoria aceasta n-o aflăm scrisă în Dumnezeieştile Scripturi, deoarece ea este sădită cu îmbelşugare în om, există în om. Ea face parte din însăşi firea lui. Grija aceasta de sine e un instinct de conservare, prin care omul întrebuintează toate mijloacele pentru a trăi mai bine şi mai mult. În acest scop, omul

mănincă, bea, se apără de frig, de călduri mari, de boli și de felurite primejdii.

Mîntuitorul Hristos arată iubirea de sine a omului, ca ceva înăscut, dezvoltat și lucrător în sine. Odinioară fiind întrebat de un fariseu, care poruncă din lege e mai mare, Mîntuitorul îi răspunde: „Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima, Sufletul, cugetul și virtutea ta... Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși” (Mt. 22 37—38). Altă dată El zice: „Precum voiți să vă facă vouă oamenii, faceți și voi lor asemenea” (Lc. 6 31).

Din aceste cuvinte scripturistice reiese că iubirea de noi înșine, din ființa noastră, e ceva de sine înțeles sau binecunoscut. Aceasta ne servește ca normă clară în iubirea aproapelui. A ne iubi pe noi înșine este a căuta numai binele propriu și a ne feri de orice rău și pagubă.

Iubirea pătimasă de sine, egoismul, este dragostea întrebuițată numai pentru sine, nu pentru binele comun. Egoismul e un fel de a fi al omului care: gîndește, vorbește și lucrează numai în folosul său propriu, nu în folosul obștesc. Acesta se manifestă prin dorința de a-și satisface poftele personale trupesti și sufletești. Acestea nefiind purificate prin înțelepciunea de sus (Iac. 3 17) în focul sfînt al dragostei de Dumnezeu și de aproapele, devin din ce în ce mai josnice, mai murdare. Viciul acesta este antisocial, și face pe omul ce-l are dezgustător.

Privitor la lepădarea de sine și înlocuirea ei cu mult folositoare dragoste de Dumnezeu mai presus de sine, și de aproapele ca de noi înșine, Mîntuitorul ne învață: „Cel ce voiește a-și mîntui Sufletul său (viața pămîntească) pierde-l va pe el; iar cel ce-și va pierde Sufletul său pentru Mine și Evanghelie, acela îl va mîntui pe el” (Mc. 8 35; Mt. 10 39). De aici putem vedea, că nimic nu ne împiedică pe noi de la această pregătire folositoare, adică de la defăimarea și lepădarea de amăgitoarele bunătăți ale vieții acesteia, fără numai iubirea de sine. Cel ce va birui iubirea de sine, acela își ia crucea sa, merge după Hristos, își răstignește trupul cu patimile și cu poftele, se mîntuiește de rău și intră în fericirea vremelnică și veșnică. Acum să vedem de unde se naște iubirea de sine și urmările ei dezastruoase.

Înainte de creierea lumii acesteia materiale, văzute, Dumnezeu a creat mulțimea oștirilor îngeresti. Toți Îngerii au fost creați buni. O parte din Îngeri, împreună cu conducătorul lor Lucifer, pîrau ziua și noaptea pe frații lor de îngerat. Părerea unora din Sfinții Părinți, este că: Întruparea Cuvîntului lui Dumnezeu s-a făcut cunoscută la începutul veacurilor prin descoperire în cer, ca să vadă și să admire Îngerii cea mai minunată operă a Înțelepciunii Dumnezeiești. De aici a luat prilej Lucifer să invidieze unirea ipostatică a

lui Dumnezeu cu omul. Mîndru de propria lui frumusețe ar fi zis așa în inima lui: „Eu mai cu seamă, verhovnicul Serafimilor, cel ceresc și imaterial, nu omul ce material și pămîntesc, sînt vrednic de o astfel de cinste, eu voi fi asemenea Celui Prea Înalt”. Și astfel ar fi căzut ca un fulger din cer (Lc. 10 18). Sf. Maxim Mărturisitorul o măsurisește ritos în a 42-a întrebare-răspuns și are ca împreună martor pe Sf. Grigore de Nazianz, care spune: „Invidia a întunecat pe Lucifer, care a căzut prin mîndrie; căci n-a suferit, fiind dumnezeiesc, să nu fie ca Dumnezeu” (D.I.M. o.c. 568).

La căderea din cer a Luciafărului cu îngerii lui, mulțimea oștirilor îngeresti au strigat cu mare glas, zicînd: „Acum s-a făcut mîntuirea, puterea și împărăția Dumnezeului nostru și stăpînirea Hristosului Său, căci a fost aruncat pîrătorul fraților noștri, cel ce îi pîra pe ei înaintea Dumnezeului nostru ziua și noaptea” (Apc. 12 10). Egoismul a tulburat cerul și a surpat o parte din îngerii din ceruri jos în adîncuri. Cu aceiași boală spirituală îngerul căzut clevește pe Dumnezeu înaintea omului în Raiul pămîntesc, zicînd: „Nu, nu veți muri! Dar Dumnezeu știe, că în ziua în care veți mîncă din pomul oprit, vi se vor deschide ochii și veți fi ca Dumnezeu, cunoscînd binele și răul” (Fac. 3 4—5). După aceea clevește pe oameni înaintea lui Dumnezeu (Iov 1 9—11; 2 4—5; Zah. 3 1—5). Cu această clevetire a lucrat și lucrează Satana în omenire pentru a o tulbura, a-i periclita mîntuirea. Cu meseria asta diavolească își înzestrează Satana pururea pe posedatele și posedații robiți lui, îndemnîndu-i zilnic a o întrebuița cît pot mai des, după care-i cufundă în adîncul iadului.

Să ne transportăm de aici cu mintea noastră hăt departe, în Paradis, în grădina încîntătoare a Raiului pămîntesc. Acolo vedem pe protopărinții noștri Adam și Eva desfătîndu-se cu multă îndesulare în frumusețile și bunătățile Raiului. Acolo vedem toate vietățile aerului, apelor și pămîntului supuse lor (Fac. 1 26—28; Ps. 8 3—8). Cîtă vreme au stat ei în ascultare, în hotarele dragostei dintîi, adică iubeau cu mult mai mult pe Dumnezeu decît pe sine, erau lucrătorii faptei bune și viețuiau în plină fericire. Cînd însă în fața ispitirei lor de îngerul căzut, auzind că vor fi dumnezei asemenea cu Dumnezeu, s-au pogorît în dragostea de sine, au defăimat ascultarea (postului), au ieșit din hotarele dragostei de Dumnezeu care-i ținea în fericire, s-au cinstit pe sineși mai mult decît pe Dumnezeu care-i crease, îi adusese din neființă în ființă, îi așezase în acel loc de fericire și le pusese toate sub stăpînirea lor. S-au semețit a răpi începătoria cea singură A-tot-Stăpînitoare, a se face „ca Dumnezeu”. Dar vai și amar! Îndată ce au nesocotit Cuvîntul lui Dumnezeu cedînd vicleniei și minciunăriei ispititorului înger căzut, mîncară din pomul oprit, călcară porunca și săvîrșiră păcat greu și nevînde-

cabil, care i-a cufundat pe ei și pe toți urmașii lor — tot neamul omenesc — în păcat groaznic, în moarte, în osîndă. Vedeți? Îndată ce iubirea de sine a intrat în inimile lor, atunci au făptuit un păcat greu, înfricoșat, pe care îl poartă toți oamenii parte bărbătească și femeiască care nu s-au botezat în Hristos. Păcatul protopărinților noștri, care a făcut și face pe toți oamenii a se pleca la cele rele, cu: gîndul, cuvîntul și cu fapta, s-a socotit de mulți că iubirea de sine este cauza primă a tot păcatul.

Din mijlocul Raiului pămîntesc să ne transportăm cu mintea afară la pămîntul în care protopărinții noștri cei întîi creați, au fost izgoniți, și după ei și noi rînd pe rînd. Priviți la Cain cum se umple de zavistie asupra fratelui său Abel, cum apoi cu vicleșug și minciună îl scoate de sub mîna părinților săi, afară la cîmp, unde-l omoară. Iată-l muștrat de tribunalul conștiinței, iată-l blestemat înșeptit de Dumnezeu (Fac. 4 8—12). De unde au curs acele cumplite rele? Din defăimarea dragostei de aproapele. Dacă ar fi iubit pe fratele său ca pe sine însuși, nu l-ar fi zavistuit, urît, viclenit, mințit și omorît. Dragostea adevărată nu se poate uni la un loc cu iubirea de sine, cum nu pot sta în același timp și loc lumina cu întunericul. Cain călcînd hotarul dragostei, a intrat în inima lui iubirea de sine, aceea a născut pe zavistie, viclenie, minciună și intenționata ucidere.

De la grozăvia fraticidului Cain, să ne transportăm cu mintea peste vreo 38 sute de ani, în vremurile dreptului Noe. Acolo vedem lumea înmulțindu-se foarte mult și păcatul umplînd pămîntul. Dar de unde să se fi înmulțit atîta amar de răutăți, de păcate și fărădelegi, încît din lumea aceea mare nu s-a aflat nici un drept decît numai Noe cu casa sa?! De la două neamuri de oameni. De la urmașii lui Cain, supranumiți de Dumnezeiasca Scriptură: „fiii oamenilor“, și de la urmașii lui Sit, supranumiți: „fiii lui Dumnezeu“. Fiii lui Dumnezeu văzînd pe fetele oamenilor — iubitori de trup — că sînt frumoase, coborîndu-se din dragostea de Dumnezeu, le-au iubit pe ele mai mult decît pe Dumnezeu. Și-au ales din ele soții, după pofta și plăcerea lor. Amestecarea aceea a stricat cu totul dragostea de Dumnezeu și de aproapele. Astfel, fiecare se iubea pe sine numai. Așa biruindu-se toți de iubirea de sine, s-au făcut iubitori de sine, și petreceau numai după plăcerile trupului, ca și cum n-ar mai fi avut Suflet. Pentru aceasta îi numește Dumnezeu că: „sînt numai trupuri“. Acea mare iubire de sine a mulțimii oamenilor din vremea lui Noe, a îngrămadit asupra lor așa de multe răutăți și mari păcate, încît Dumnezeu S-a hotărît a înneca toată omenirea aceea — afară de Noe cu fiii săi — cu acel înfricoșat potop universal.

Privind la pămîntul nou ieșit curățit de păcatele omenesti din apele potopului universal, vedem pe Ham și fiul său Hanaan, în iubirea de sine, batjocorind slăbiciunea bătrînului Noe, după care s-au îmbrăcat cu blestem părintesc. Sim și Iafet, iubitorii de Dumnezeu și cinstitorii de părinți, prin acoperirea goliciunii tatălui lor s-au îmbrăcat cu binecuvîntarea părintească; iar Ham și Canaan fiul său, care în patima iubirii de sine și-au batjocorit părintele, s-au acoperit cu blestem înfricoșat.

Fiii Patriarhului Iacob lăsîndu-se robiți de iubirea de sine, văzînd că tatăl lor iubea mai mult pe Iosif, la vederea hainei pestrițe ce i-o făcuse și la auzirea visurilor lui Iosif că: 11 snopi de grîu se închinau snopului său... soarele, luna și 11 stele i se închinau lui, din care reieșea că el va deveni stăpîn peste ei, l-au urît, nu mai grăiau nimic despre el și s-au hotărît să-l omoare. Iubirea de sine a născut în ei dispreț și ură de moarte (Fac. 37).

Faraon și Egiptenii, stăpîniți de iubirea de sine, n-au ținut seamă de Moisi, de dragostea de Dumnezeu și de aproapele — Israeliteni — pînă ce s-au zdrobit sub cele zece plăgi, și au pierit în apele Mării Roșii, pe cînd urmăreau pe Israeliti spre a-i întoarce în amara lor robie seculară (Eș. 5—15).

Unii Israeliteni stăpîniți de iubirea de sine și obiceiul idolatru, neținînd seamă de dragostea și ascultarea de Dumnezeu, Care le poruncise: „Să nu aibă alți dumnezei afară de El... Să nu-și facă chip cioplit, nici să i se închine, nici să-i slujească“; pe cînd Moisi era sus pe muntele Sinai, ei au forțat pe Aaron să le facă vițel de aur — idol — înaintea căruia au mîncat, băut și au jucat. Pedeapsa Divină i-a ajuns. Trei mii de idolatri jucători s-au pierdut de pierzătorul (Eș. 20—32).

Israeliti leviți: Core, Datan și Aviron cu 250 de oameni din căpeteniile adunării, aleșii sfatului, bărbați vestiți ai fiilor lui Israil, împătîmîndu-se cu iubirea de sine, se ridică împotriva rînduiei lui Dumnezeu, vor Preoție și dregătorii mai înalte, asemenea lui Moisie și Aaron. În acea împătîmită iubire de sine, neținînd seamă de adevărata dragoste de Dumnezeu și de aproapele, nemulțumiți cu înalta dregătorie în care erau puși de sus, prin cîrtiri și răzvrătire, și-au atras asupra-le pierzarea. Pămîntul de sub ei s-a deschis și i-a înghițit pe toți dimpreună cu casele și vitele lor (Num. 16).

Bogătașul Nabal, stăpînit de iubirea de sine, nu ajută cu hrana ce-o putea da lui David și oamenilor săi urmăriți de Saul. Înlocuind dragostea de Dumnezeu și de aproapele cu dragostea de sine, s-a prăbușit în pierzare... s-a îmbolnăvit greu și a murit (1 Imp. 25).

Priviți la sărmanul Saul uns împărat de Proorocul Samuil peste cele 12 triburi ale lui Israil (1 Imp. 9 9; 10 1...). Așteptînd șapte zile pe Samuil ca să aducă jertfă Domnului, Saul văzînd că

Samuil întârzie și poporul se împrăștie din jurul său, aduce el arderea de tot și jertfele de mulțumire. La sfârșitul arderii de tot a jertfelor, vine și Samuil. Saul îi iese înainte să-i ureze de bine. Atunci Samuil i-a zis: „Ce ai făcut?” Saul i-a răspuns: „Văzînd că poporul se împrăștie de lîngă mine și întârzii a veni la timpul hotărît, pe cînd Filistenii sînt adunați în Micmas... am îndrăznit a aduce arderea de tot”. Samuil i-a zis: „Ai lucrat nebunește... de aceea domnia ta nu va dăinui... Au doară îi plac Domnului mai mult arderile de tot și jertfele decît ascultarea de cuvîntul Lui? Ascultarea face mai mult decît jertfele, și păzirea cuvîntului Său face mai mult decît grăsimea berbecilor... Pentru că ai nesocotit cuvîntul Domnului, te leapădă și El ca împărat” (1 Imp. 13; 15). Cine l-a aruncat pe împăratul Saul în acea primejdie groaznică? Iubirea de sine!

Priviți în depărtare și vedeți: Pentru ce împăratul Saul urmărește cu mare vrăjmășie pe David făcătorul său de bine și s-a sfîrșit după aceia sinucis în propria sa sabie? Pentru că se iubea pe sine mai mult decît pe aproapele său David (1 Imp. 16—31).

Priviți la prințul Avesalom care întrebuințează toate mijloacele necinstite ca să atace pe tatăl său David, să-l scoată din scaun, ca să împărătească el peste Israil! Pentru ce? Pentru patima iubirii de sine care-l stăpînea! Urmarea? Prăbușirea în pierzare dimpreună cu răul și vicleanul Ahitofel cu care se sfătuiseră (2 Imp. 15—18).

Aman, înaltul sfetnic al împăratului Artaxerxe, împrumuturic zilei, stăpînit de iubirea de sine, pornește o prigoană cu ură din moarte asupra credinciosului Mardoheu și a Israelitilor. Pe Israelitii din imperiu reușește a-i hotărî pierzării; iar pe Mardoheu să-l extermină într-o spînzurătoare înaltă de 50 de coți. Cine lucra acestea toate în Aman? Boala iubirii de sine. Urmarea? Toate uneltirile lui rele, viclene, satanice, s-au întors asupra sa, după care din porunca împăratului a fost spînzurat în înalta și fioroasă spînzurătoare, pregătită aproapelui său Mardoheu (Est. 3—7).

Împăratul Manase al Ierusalimului lăsîndu-se stăpînit de iubirea de sine, nesocotește dragostea de Dumnezeu și de aproapele, prigonește adevărata credință și pe credincioși pînă la multe crime, persecută pe Prooroci, defaimă pe Ieremia, aduce și așează idolul Astarteei în Biserica Domnului...! Care a fost urmarea acelor nelegiuri a împătimatei iubiri de sine? Năvălirea Asirienilor, prinderea lui cu arcanul, ducerea în Babilon și întemnițarea lui. Grozăviile morții cumplite ce rînjea la el în mizeriile și bezna întunecoasă a temniței. Acolo în grozăviile legăturilor de lanțuri și cătuși de fier în temnița fioroasă, și-a adus el aminte de isprăvile împătimatei iubiri de sine și urmările ei... (4 Imp. 21 1—16; 2 Paral. 33 1—2).

Împăratul Sedechia, sub împătimita iubire de sine, a nesocotit dragostea de Dumnezeu și de aproapele, s-a idolatrizat pe sine și

pe supușii săi, a prigonit adevărata credință în Dumnezeu, a nesocotit pe Ieremia și pe ceilalți Prooroci, trimișii Domnului. Urmarea nelegiurilor acelei iubiri de sine a fost urgia lui Dumnezeu care s-a dezlănțuit asupra lui și a Ierusalimului. După doi ani de asediere cad în foamete mare și în mîinile vrăjmașilor lor, Sedechia e prins cu toți ai săi. Căpeteniile sînt măcelărite și copiii înjunghiați înaintea tatălui lor Sedechia. Lui Sedechia i-au scos apoi ochii, l-au pus în lanțuri grele și cătuși de aramă, l-au dus în Babilon și întemnițat pînă în ziua morții sale (4 Imp. 24—25; 2 Paral. 36 10—23; Ier. 37—39; 52; Iez. 12).

Priviți la împăratul Irod cel mare, care auzind de la Magi despre nașterea Unui Nou Împărat, își teme tronul, trimite ostașii și măcelărește 14.000 prunci din Betleem și împrejurimile lui. Cine l-a făcut să săvîrșescă grozăviile acelea? Patima iubirii de sine. Urmarea? A murit de o moarte cumplită, bătut de Dumnezeu, mîncat de viermi și urgisit de toată lumea...

Priviți în viața Mîntuitorului. Fariseii și cărturarii fățarnici și vicleni îl urmăresc pas cu pas pe Mîntuitorul, îl urăsc și descreditează în fața poporului, ponegrindu-l că-l „păcătos”, „călcător legii”, „că-l nebun și are drac”, „Samarinean (eretic) și are drac”, că „cu beelzebub domnul dracilor scoate dracii”, „că-l înșelător” (Ioan 9 24, 16; 10 20; 8 48; Mt. 12 24; 27 63). Ce-i făcea pe arhierei și farisei a se sfătui în sobor pentru a opri activitatea Mesianică a Mîntuitorului Hristos, a-l prinde și omori? Patima iubirii de sine. Nu-l mai puteau suferi pentru că Iisus nu zicea ca ei; ci ca Dumnezeu, Tatăl Său Ceresc. Și asta nu se împăca cu patima iubitorilor de sine, potrivnică dragostei de Dumnezeu și de aproapele. Urmarea? Prăbușirea lor cu împărăție, preoție, templu și țară, în distrugere definitivă.

Priviți la împăratul Irod Antipa, ucigașul Sf. Ioan Botezătorul... După proslăvirea Mîntuitorului, Irod pune mîinile pe unii din tînăra Biserică Creștină pentru a-i chinui. Ucide cu sabia pe Sf. Ap. Iacob fratele lui Ioan. Văzînd că lucrul acela place Iudeilor vrăjmașii Creștinilor, a adaos a prinde și pe Sf. Ap. Petru, întemnițîndu-l... Dar Domnul, pentru rugăciunile Bisericii, l-a eliberat pe Petru cu minune din temniță. Ce l-a determinat pe Irod a face acele nelegiuri? Iubirea de sine alimentată de Iudei, care erau stăpîniți ca și el de aceeași patimă diavolească. Urmarea? Irod moare lovit de un Înger al Domnului, mîncat de viermi, ca și tatăl său Irod cel mare (F. Ap. 12).

Priviți la vrăjitorul iudeu Bar-Isus, prietenul înțeleptului drogător Serghie. Cînd acesta cheamă la sine pe Sf. Ap. Pavel și Varlava, și ascultă din gura lor Cuvîntul lui Dumnezeu, acel prooroc minciros stă împotriva adevărului învederat, pînă cade în bleste-

mul apostolesc și obștesc (F. Ap. 13 6—12). Cine l-a cufundat în acea răutate? Patima iubirii de sine, care nesocotește dragostea de Dumnezeu și de aproapele.

Priviți la împărăteasa Iezabela urmărind cu ucidere pe Sf. Prooroc Ilie Tesviteanul, pînă la cufundarea în pierzare cu toată casa ei împărătească (3 Imp. 19; 22; 4 Imp. 1; 9; 10).

Priviți la împărăteasa Irodiada urmărind, întemnițind, ucigînd și batjocorind pe Sf. Ioan Botezătorul pînă la surparea de pe tron și moartea lor mizerabilă în exil (Mat. 14 7—12; V. Sf. 29 Aug.).

Priviți pe împărăteasa creștină Eudoxia urmărind și lucrînd (împreună cu curtenii săi, cu vreo 30 Ierarhi în frunte cu Teofil) cu ură de moarte asupra Sf. Ioan Gură de Aur, pînă ce l-au scos din scaun, exilat și purtat din loc în loc pînă la repausarea lui. Urma-rea? Căderea ei în dizgrație, boală și moarte cumplită, cutremurarea mormîntului ei 32 de ani (V. Sf. 13 nov., o.c. pp. 642—3). Cine a lucrat în acele trei împărătese așa de satanic, la prigonirea singeroasă a trimișilor lui Dumnezeu și la prăbușirea în pierzare a acelor criminale dimpreună cu complicitii lor?! Patima iubirii de sine.

Priviți în istorie la voievozii Români, Munteni și Moldoveni, urîndu-se de moarte unii pe alții, urmărindu-se, mutilîndu-se și ucigîndu-se unii pe alții. Ștefan, fiul mai mic al voevodului Alexandru cel Bun orbește pe Ilie fratele său mai mare, pentru a domni singur pînă la 1447. Roman, fiul cel mai mare al lui Ilie îl ucide pe Ștefan și ocupă locul (1447—8). Roman fu otrăvit și Alexandru, fratele său mai mic voi a-i succeda. Petru, fiul lui Ștefan, îl alungă, dar fu răsturnat de vigurosul Bogdan II (1449). Acesta fu ucis noaptea de Petru Aaron, fiu natural al lui Alexandru cel Bun, care domni în anii 1451—7. Acesta-i bătut de două ori de Ștefan cel Mare și ucis, ș.a.m.d. Acel fel de răutăți au urmat și între voievozii Munteni din vremuri în vremuri. Așa d.p.: Voievozii: Constantin Brîncoveanu domn avut și abil, e dușmănit de vărul său Ștefan Cantacuzino, și pe baza acuzărilor secrete ale acestuia că-i în legătură cu țările creștine: Austria și Rusia, e mazilit, ridicat cu familia sa din București, dus la Constantinopol, întemnițat, martirizat și executat cu cruzime acolo pe malul Bosforului dimpreună cu patru fii ai săi. După un an și jumătate succesorul la tronul Brîncoveanului, Ștefan Cantacuzino împreună cu tatăl și unchiul său, sub aceleași acuzări sînt ridicați, duși la Constantinopol și executați... (I.B.U. o.c. Vol. III, 233—254).

Cine a lucrat atîtea răutăți, primejdii și pustiiri între voievozi și poporul nostru românesc în cursul vremurilor? Patima iubirii de sine, care lucrează aceleași rele și grozăvi și în prezent în mijlocul nostru. Patima iubirii de sine periclitează pe fiecare din noi:

familiei, sate și orașe, societăți și țara chiar. Deci, trebuie lepădată și înlocuită cu adevărata dragoste de Dumnezeu și de aproapele, pentru a ne cotorosi de atîtea grozăvii și a intra în pacea veritabilă, în fercirea vremelnică și veșnică.

350) Nu m-am silit cu bună chibzuială a-mi cîștiga puternicile virtuți cardinale?

351) Am nesocotit înțelepciunea (e) de sus prin care toate se fac bune și de mare folos vremelnic și veșnic?

e) ÎNȚELEPCIUNEA. Prima virtute, cea mai mare și mai strălucită din toate virtuțile cardinale, este minunata virtute a Înțelepciunii. Aceasta este maica, învățătoarea și conducătoarea în bine a tuturor virtuților creștinești-duhovnicești. Înțelepciunea este lumina cunoștinței de a deosebi binele de rău, adevărul de minciună, ș.a.m.d. Înțelepciunea formează în ființa noastră o „inimă înțelegătoare“, „arta de a cunoaște și a potrivi mijloacele cu scopurile numai în bine“, „știința științelor și a neștiințelor“, „atributul în a cunoaște mijloacele cele mai bune, care duc la scopurile cele mai îmbunătățitoare“. Înțelepciunea e o forță binefăcătoare a cunoștinței celor mai bune mijloace ideale pentru atingerea scopurilor mai înalte, ideale.

Înțelepciunea omenească a lumii acesteia e o luminiță foarte slabă, o știință necredincioasă, mîndră, lăudăroasă și osîndită în cuprinsul întregii Scripturi Sfinte. Înțelepciunea aceasta omenească-lumească, care în toate se opune mîntuirii Sufletelor, o judecă aspru Cuvîntul Dumnezeiesc. „Scrie este — zice Sf. Ap. Pavel — Pierde-voi înțelepciunea înțelepților și știința celor știutori o voi lepăda. Unde este înțeleptul? Unde este cărturarul? Unde este întrebătorul veacului acestuia? Au n-a dovedit Dumnezeu nebună înțelepciunea lumii acesteia? Că, de vreme ce în înțelepciunea lui Dumnezeu, lumea n-a cunoscut în înțelepciune pe Dumnezeu, a binevoit Dumnezeu a mîntui pe cei ce cred prin nebunia propovăduirii...“ (1 Cor. 1 19—21). Păgînii idolatri cu învățații lor socotindu-se înțelepți, au înnebunit (Rom. 1 22). Și nimenea din ei n-a putut ieși din întuneric la Împărăția Luminii, a adevăratei înțelepciuni, decît numai prin puterea Crucii și prin nebunia propovăduirii Evangheliei Creștine (1 Cor. 1 18—24).

Înțelepciunea adevărată lucrează așa de minunat în cei înzestrați cu ea de sus, încît: „Ce este nebun al lui Dumnezeu, este mai înțelept decît oamenii. Și ce este mai slab al lui Dumnezeu, este mai tare decît oamenii... Că cele nebune ale lumii a ales Dumnezeu ca să rușineze pe cei înțelepți. Cele slabe ale lumii a ales Dumnezeu ca să rușineze pe cele tari. Și cele de neam prost, nebăgate în seamă

ale lumii a ales Dumnezeu, și cele ce nu sînt, ca, pe cele ce sînt să le strice... Și așa nici un trup să nu se laude înaintea Lui... ci, cel ce se laudă numai în Domnul să se laude" (1 Cor. 1 25—31).

Înțelepciunea oamenilor plină de rîvniri amare, nu-i de sus pogorîndu-se; ci este: pămîntească sufletească drăcească... aducătoare de: prigoane, neașezări și de tot lucrul rău" (Iac. 3 14—16).

Înțelepciunea de sus (opusă în toate celei de jos) mai întîi — adeverește Apostolul — este: curată, făcătoare de pace, blîndă, plecată, plină de milă, de roduri bune, fără judecată și nefățarnică" (Iac. 3 17). Înțelepciunea aceasta de sus e foarte lăudată în Dumnezeuiasca Scriptură, mai ales în: Proverbele lui Solomon, Eclesiast, în Înțelepciunea lui Solomon și în înțelepciunea lui Isus Sirah. Izvorul ei vine de la Dumnezeu. Aceasta e mai scumpă decît aurul și mai dulce decît mierea (Iac. 1 5; Iov 28 12—28; Ps. 118 103).

După această înțelepciune de sus ținea înțeleptul Solomon. Luînd friele împărăției, după moartea tatălui său David, aduce lui Dumnezeu o mie de jertfe sus pe înălțimea muntelui Gabaon. Atunci Domnul Dumnezeu i se arată în vis noaptea și-i zice: „Cere ce vrei să-ți dau!" Văzîndu-se bărbat tînăr, fără experiență, Solomon cere înțelepciune, zicînd: „Doamne, Dumnezeul meu... dă robului Tău inimă înțelegătoare, ca să stăpînească peste poporul Tău și să deosebească binele de rău... Dă-mi înțelepciunea care stă aproape de Tronul Tău... Trimite-mi această înțelepciune din Sfintele Tale ceruri, de lîngă Tronul Slavei Tale, ca să mă ajute în ostenele mele și ca să cunosc ce este bine plăcut înaintea Ta. Fiindcă înțelepciunea toate le știe și le înțelege și mă va povățui înțelepțește în lucrurile mele, și prin slava sa mă va păzi!" Domnului Dumnezeu i-a plăcut că I-a cerut tocmai aceasta, și i-a zis: „Fiindcă ai cerut numai acest lucru, și n-ai cerut viață lungă, nici bogăție, nici viața vrăjmașilor tăi; ci ai cerut înțelepciune, ca să faci dreptate, iată că îți împlinesc cererea ta! Iată că-ți voi da înțelepciune și pricepere, ca să fii cum n-a mai fost altul înaintea ta și cum nici nu se va mai ivi după tine. Mai mult încă și ce n-ai cerut îți voi da: bogății și mărire, încît nici unul dintre împărații vremii tale, să nu fie ca tine. Și dacă vei umbla în căile Mele și vei păzi legile și poruncile Mele... îți voi da și viață lungă..." (3 Imp 3 4—14; Înț. Sol. 9 4, 10—11). Cîtă vreme Solomon a urmat înțelepciunii acesteia de sus, a progresat strălucit. Mai pe urmă părăsindu-o, a căzut în idolatrizare...

Înțelepciunea de sus, cînd o urmăim, ne înzestrează cu pricepere, ne ajută a face dreptate, a aduna bogății și mărire pe cale cinstită, a trăi cumpătat, a înainta cu bărbăție pe calea progresului spiritual și a ne bucura de ele vreme îndelungată și pururea. Această înaltă virtute cardinală a înțelepciunii creștine, e o îngrijire, chibzuire, o premeditată cugetare bine socotită, în a nu minia pe Dum-

nezeu și pe aproapele nostru, prin vreo rea faptă și gîndire a noastră. Privitor la această înțelepciune, Mîntuitorul ne învață, zicînd: „Fiți înțelepți ca șerpii și blînzi ca porumbeii" (Mt. 10 16). La aceasta ne sfătuiește și Sf. Ap. Pavel, zicînd: „Socotiți drept aceea cum să umblați cu pază, nu ca niște neînțelepți; ci ca cei înțelepți, răscurpărînd vremea, că zilele sînt rele. Drept aceea, nu fiți nepricepuți..." (Efs. 5 15—17). Înțelepciunea aceasta creștinească se întemeiază pe curăția și nevinovăția inimii (Înț. Sol. 1 4; 4 9; Is. 1 26), pe toată podoaba și buna cuviință, și pe toată judecata sănătoasă, ca să nu ne amăgim de vrăjmașii Sufletului nostru, nici de cei care ne ispitesc (M.O. o.c.p. III, răsp. întreb. XI).

Cu această virtute a înțelepciunii de sus, au conlucrat Profeții, Apostolii și toți Sfinții, care pururea se veselesc în ceruri. „Înțelepciunea aceasta — zice Apostolul — o propovăduim celor ce sînt desăvîrșiți, dar nu înțelepciunea veacului acestuia, nici a domnilor veacului acestuia, care sînt pieritori; ci grăim Înțelepciunea lui Dumnezeu cea din taină și ascunsă, pe care a rînduit-o Dumnezeu mai înainte de veci spre slava noastră, pe care nimeni din stăpînitorii veacului acestuia n-au cunoscut-o..." (1 Cor. 2 6—8). Din această strălucită virtute a înțelepciunii de sus, izvorăsc: prevederea, paza bună, temerea de Dumnezeu, dragostea desăvîrșită care depărtează de la noi orice frică, lipsa de semeție și încredere în puterile și mintea noastră și alte virtuți bune și folositoare. Acestea ne feresc a cădea în felurite greșeli: graba sau pripeala, neprevăderea, nesocotința, neglijența, îndoiala, dispreț și altele. Privitor la acestea Mîntuitorul ne încurajează pe toți care-i urmăim Lui pînă la sacrificiu și martiriu, zicînd: „În lume necazuri veți avea... Se va întîmpla vouă (multe prigoane, strîmtorări și suferințe) în mărturisire. Puneți însă în inimile voastre, să nu gîndiți mai înainte ce veți răspunde, că Eu vă voi da vouă gură și înțelepciune, căreia nu-i vor putea grăi, nici sta împotrivă toți care vă vor sta împotrivă vouă" (Ioan 16 33; Lc. 21 12—15).

Pentru a dobîndi înțelepciunea aceasta de sus, foarte mult folositoare, Sf. Ap. Pavel ne sfătuiește să rugăm pe Tatăl Măririi să ne dea duhul înțelepciunii și al descoperirii, spre cunoașterea Lui, să ne lumineze ochii inimilor noastre ca să pricepem care este speranța la care ne-a chemat și care este bogăția moștenirii Lui între Sfinți" (Efs. 1 17—18; 2 Tim. 1 7).

Orice floare de sub soare
După ce se naște, moare.
Numai floarea-nțelepciunii
Dintr-o minte luminată
După ce-a ieșit în lume
Nu mai moare niciodată!

ÎNȚELEPCIUNEA E ÎMPĂRĂTEASA TUTUROR VIRTUȚILOR. Acum vreo 1600 de ani în urmă, au venit mulți bătrâni pustnici iscușiți, un întreg sobor, la Cuv. Antonie cel Mare (251—365 d.Hs.), ca să-l cerceteze și să se sfătuiască în cele mai desăvârșite căi ale viețuirii pustnicești. Din vorbă în vorbă ajung la întrebarea: „Care virtute creștinească e mai mare, mai bună și mai folositoare din toate virtuțile. Unii spuneau „credința“, alții „speranța“. Unii „dragostea“, alții „smerenia“. Unii „sărăcia de bună voie“, alții „milostenia“... ș.a.m.d. După ce și-au dat toți părerea, Sf. Marele Antonie, care pînă atunci ascultase cu multă îngăduială, le spune: „Neagonisirea nu-i bună, dacă nu are omul cel puțin hrana sa. De asemenea nici milostenia dacă nu are o graniță a ei... Eu am făcut experiență, că: Înțelepciunea sau dreapta socoteală este cea mai mare, cea mai bună și cea mai folositoare și strălucită virtute care se distinge mai mult dintre toate; pentru că ea conține toate virtuțile, conduce toate virtuțile și ajută spre a ajunge la toate virtuțile. Fără virtutea înțelepciunii, omul cade. Virtutea aceasta a înțelepciunii e împărăteasa, sfătuitoarea și conducătoarea tuturor virtuților. Această virtute mai aleasă învață pe om să nu treacă peste măsură, peste buna rînduială; ci să meargă pe calea cea mai bună, pentru a ajunge la ținta fericirii sale, la Dumnezeu Izvorul tuturor fericirilor...“

352) Am nesocotit Dreptatea (f) prin care omul poate deveni plăcut ales lui Dumnezeu?

f) **DREPTATEA.** Dreptatea este a doua virtute cardinală, care împarte fiecăruia ceea ce i se cuvine și păstrează pe al său. Dreptatea nu caută în față (Ioan 7 24; 8 15; Rom. 2 11; Gal. 2 6; Efs. 6 9; Iac. 2 1; 2 Lege 1 16; Prov. Sol. 24 23), atît la cele privitoare la avuție, cît și la cele privitoare la cinste și vrednicie. La păgîni și Evrei, dreptatea era răsturnată cu totul. La Romani, Greci și la alte popoare idolatre, un nobil sau patrician avea drept să aibă zeci de mii de sclavi, cu care se purtau mai sălbatec decît cu animalele! Tatăl avea dreptul a-și ucide sau lepăda pruncii, pe care nu vrea a-i crește, cum leapădă cineva pisicii de la pisici și cățeii de la cățele! Soții aveau dreptul a-și trata soțiile ca pe niște sclave. Era, la fel cum este și astăzi la unele popoare sălbaticе, un drept să ucidă pe bolnavi, să-și mănînce părinții bătrîni și pe prinșii de război. La Iudei era un drept, ca ucigașul să plătească crima săvîrșită, cu viața sa. De asemenea, cel ce rupea mîna ori un picior altuia, ori de-i scotea un ochi, un dintre... să fie supus exact acelor lorași schilodiri sau mutilări... Virtutea dreptății creștine însă nu admite nici un fel de cruzimi sau de răzbunări ca acestea. Ea nu

ne îngîduie a ne sălbatici asupra semenilor noștri, nici a răsplăti răul cu rău. Ea nu se învoiește nici a dori răul celor ce ne-au făcut rău. „Eu — ne poruncește Mîntuitorul — zic vouă: iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvîntați pe cei ce vă blestemă pe voi, faceți bine celor ce vă urăsc pe voi și rugăți-vă pentru cei ce vă supără și vă prigonesc pe voi... Fiți dar voi desăvîrșiți, precum și Tatăl vostru Cel din ceruri este desăvîrșit“ (Mt. 5 44—48).

Privitor la această dreptate creștină Apostolul ne sfătuiește așa: „Nimănui rău pentru rău răsplătind, ci purtînd grijă de cele bune înaintea oamenilor. De este cu putință... cu toți oamenii să aveți pace. Nu vă izbîndiți singuri vouă, iubiților... ci biruiți cu binele pe rău... Dați tuturor cele cu care sînteți datori: celui cu dajdia, dajdie; celui cu vama, vamă; celui cu frica, frică; celui cu cinstea, cinste. Nimănui să nu fiți datori, fără numai cu a iubi unul pe altul; căci cel ce iubește pe altul, a împlinit legea“ (Rom. 12 17—21; 13 7—8). Principiul dreptății creștine este: a da fiecăruia ce este al său și a nu vătămă pe nimeni, pentru a nu cădea în păcat și în pedepse vremelnice și veșnice (Rom. 13 3—4; Lc. 12 16—21; 16 19—31; 20 9—18; vezi și M.O. o.c p III, răsp întreb 12 și 13).

Dreptatea creștină nu se face după litera legii, care omoară; ci după duh, care face viu (2 Cor. 3 6). Pildă vie de dreptate avem pe Avraam, prietenul lui Dumnezeu, care la porunca Divină a fost gata să-și aducă unicul fiu legitim jertfă (Iac. 2 21—24; Fac. 22); pe Samarineanul care a cercetat, ridicat și îngrijit pe omul despuiat și rănit de tîlhari (Lc. 10 30—37). Omul lui Dumnezeu, omul nou, creștinul bun, umblă în dreptatea și sfințenia adevărului (Efs. 4 24), în virtute, în har, adică: drept, sănătos, cu fața senină, împăcat cu Dumnezeu.

Virtuții dreptății i se opune nedreptatea. Satana și slujitorii lui adeseori se prefac în îngeri de lumină, în slujitorii dreptății, dar, pentru că în ei e fabrica nedreptăților, răutăților, vicleniilor și minciunilor, sfîrșitul lor li-i pierzarea (2 Cor 11 14—15). „Împărățiile fără dreptate — zice feric. Augustin — sunt o mare adunătură de hoți, care se dărimă unele peste altele și se nimicesc. Casele care nu se fac după legile zidirii, se dărimă la primul cutremur; asemenea și împărățiile care nu țin seamă de legile dreptății, se răstoarnă. Dreptatea e pîinea poporului și siguranța statului. Unde e dreptate, acolo e pace, frăție, conînțelegeri bune între oameni, familii, societăți și între neamuri. Dreptatea înalță neamul; iar nedreptatea îl surpă. Romanii spuneau că dreptatea trebuie făcută, chiar dacă s-ar prăbuși lumea.

Așadar, oricare cetățean drept credincios creștin trebuie să fi și rămîne: om cinstit, om de omenie, om de treabă, făcîndu-și slujba deplin, îndeplinindu-și datoriile morale și civile, cu conștiință cu-

rată, a sluji cu dragoste curată, creștinească și cu frățească dreptate. Oricărui slujbaş sau dregător creștin, i se cere a ține legea și a face totdeauna dreptate tuturor, dar creștinește, nu jidovește; nu după față, ci după Suflet; nu după paragrafe, ci după conștiință; nu după litera legii care ucide; ci după duh care viază.

Contra virtuții acesteia se ridică: păcatul nedreptății, favoritismul, trădarea (cum a trădat Brutus pe Iuliu Cezar, Iuda Iscariotul pe Mântuitorul, Cantacuzino Ștefan pe Constantin Brîncoveanu ... care după aproape doi ani de domnie a fost ridicat cu tatăl său Constantin Stolnicul, duși în Constantinopol și omoriți...). Păcatul acesta adeseori face legătură cu: iubirea de argint, intriga, vrăjmășia și alte păcate grele.

Mântuitorul în predica Sa de pe munte ne dă această lege veșnică a împărtășirii și respectării dreptății, zicînd: „Toate cîte voiți să vă faceți vouă oamenii, faceți și voi lor asemenea. Aceasta-i legea și proorocii” (Mt. 7 12). Cine viețuiește în dreptate, umblă în lumină, trăiește în curăție, urmează voia lui Dumnezeu, se pregătește pentru mîntuire, petrece chiar de aici în Împărăția lui Dumnezeu, că: „Împărăția lui Dumnezeu este în lăuntrul vostru” (Lc. 17 21).

CÎNTARUL MISTERIOS. Un împărat își închipuia că prin înțelepciunea și respectarea legilor a adus multă fericire supușilor săi. Poporul însă se zbătea în multe nevoi. Într-un sfat cu boierii săi, împăratul zise: „Oare de ce nu-i pace și bună voire între supușii noștri? De ce sînt așa de nemulțumiți? Oare țara noastră nu e destul de puternică? Nu sînt destui bani? Nu-i destulă învățătură? Nu se petrece bine? Și cu atîtea și atîtea bunătăți, cum de nu-i bine?” La aceste întrebări unii din sfetnici spuneau unele, alții altele. Unul din ei însă, mai bătrîn și cu experiență, zise: „Împărate, pentru a afla pricina nevoilor din țară, trebuie să chemăm aici în mijlocul nostru pe cetățeanul cel mai sărac, necăjit și nefericit. De la acela putem afla ce lipsește țării noastre”.

Împăratul găsi sfatul acesta bun, și ordonă a se aduce cel mai necăjit om. După cîteva zile trimișii împărătești aduc înaintea împăratului un bătrîn îmbrăcat în zdrențe, slab și gîrbovit de ani și suferințe. Miniștrii văzîndu-l, s-au tras înapoi, privindu-l cu dispreț. Unul din ei a zis clătînd din cap: „Sîntem niște prăpădiți, dacă am ajuns noi sfatul țării să căutăm înțelepciunea la acest sărăntoc (sărac) moșneag”.

Împăratul chemă pe moșneagul zdrențuros lîngă sine, și-i zise: „Deși în țara noastră e belșug în toate, totuși, nu e bine. Oamenii se zbat în toate părțile. Se jefuiesc unii pe alții, se înșeală, se necinstesc, se ucid, se nimicesc. Legile nu mai ajută. Noi nu aflăm leacul acestor nevoi grele. Oare ne-ai putea spune, ce ne lipsește?”

Moșneagul se gîndi puțin. Apoi ceru un cîntar. Îndată ce i se aduse, ridică cîntarul în sus în văzul tuturor sfetnicilor adunați, și zise: „Priviți aicea. Partea stîngă a cîntarului, care atîrnă mai mult în jos, e a grijilor pentru binele țării. Partea dreaptă, care-i ridicată în sus, e a binelui țării. Acum vreau să văd ce puteți pune voi în partea dreaptă ca să fie mai greu, să atîrne mai în jos, adică binele și fericirea să cîntărească mai mult decît: nemulțumirile și grijile”. Împăratul cu miniștrii riseră, zicînd: „Bătrînule, se vede că vrei să glumești! Partea aceea goală o vom pogori repede. Ai să vezi acum.”

Unul din miniștri zise: „Eu cred că partea oștirii aduce binele în țară”. Și îndată aruncă *sabia* pe cîntar. Cîntarul însă, spre mirarea tuturor nici nu se clinti.

Al doilea ministru veni spre cîntar, zicînd: „*Știința, învățătura, mintea*, aduce binele în țară”. Acestea zicînd, aduse și puse pe cîntar toate cărțile celor mai învățați cărturari. Dar zadarnic... Cîntarul nu se mișcă nici cîtuși de puțin!

Al treilea ministru vine zicînd: „O să vedeți că tot eu am dreptate, că *banul* e fericirea oamenilor”, și puse un sac cu bani pe partea dreaptă a cîntarului. Însă spre uimirea tuturor, oricît de mulți bani turna pe cîntar, acesta nici nu se mișca din poziția lui.

Văzînd acestea se înfurieră toți asupra bietului moșneag. Vruură să-l alunge afară din mijlocul lor. Atunci vine paharnicul împărătesc cu *vin curat*, vechi, zicînd: „Dacă puterea, știința și averea nu-l fac pe om fericit, apoi de bună seamă că plăcerile, băutura, aduc binele și fericirea în țară”. Acestea zicînd, puse un butoiăș cu vin pe cîntar. Cîntarul însă a rămas tot așa, în aceeași poziție.

Văzînd acestea, împăratul sări furios de pe tronul său zicînd: „Ce să lucrăm și grijim zadarnic pentru binele poporului acestuia, dacă nu-l mai mulțumește nici puterea, nici știința, nici averile, banii, nici petrecerile? Arată tu bătrînule, ce lucru mai prețios și mai minunat să se pună pe cîntar, ca să atîrne mai greu decît cele puse de noi, pentru a aduce binele și fericirea în toți supușii noștri?”

Bătrînul privindu-i pe toți, își duse mîna la gură, și mușcîndu-și-o, lăsă să picure cîteva stropi de sînge pe cîntar. Atunci îndată partea dreaptă a cîntarului atîrnă mult în jos; iar cealaltă parte stîngă a grijilor, se ridică în sus. Văzînd aceasta, toți începură a se minuna. Împăratul apropiindu-se uimit de cîntar, îi zise moșneagului: „Bătrînule! Ce ai pus pe cîntar?!” Moșneagul îi răspunse: „Acea ce vouă vă lipsește: „dragostea și jertfa”.

LANȚUL DREPTĂȚII. Se spune că în vremurile de demult era o țară unde dreptatea se făcea printr-o minune ce se arăta din cer. Un munte era în acea țară și cînd se isca vreo pricină de ju-

decat, pricinașii se suiau pe munte și acolo se arăta dreptatea. Un lanț se lăsa jos din cer deasupra pricinașilor; dar numai acela îl putea atinge cu mîna care avea dreptate; cel ce nu avea dreptate, nici cum nu putea să-l atingă.

Într-o zi, un om luase cu împrumut o sumă de bani și cînd fu la plată el tăgădui că ar fi dator. Merse la judecată, sus pe munte. Judecătorii porunciră celui ce dăduse banii împrumut (creditorului) să atingă lanțul; acesta ridică mîna și-l atinse. Cînd veni și rîndul datornicului, acesta fiind șchiop, rugă pe creditor să-i țină cîrja, pentru a putea mai lesne ridica mîna. O ridică și atinse lanțul și el. Toată lumea se miră. Cum de au amîndoi dreptate? — se întrebau toți cu uimire. Cîrja era scobită și datornicul ascunsese banii înăuntru. Cînd o dădu creditorului s-o țină el, de fapt, înapoiase banii ce-i datora; iată dar de ce a putut să atingă lanțul, păcălind pe toată lumea. Se zice însă că din ziua aceea lanțul s-a înălțat la cer și nu s-a mai lăsat niciodată. Cel puțin așa povestesc bătrînii (După L. Tolstoi).

353) Am nesocotit Cumpătarea (g) sau Înfrînarea, prin care mulți s-au curățit de păcate sfințindu-se Domnului?

g) CUMPĂTAREA. Cumpătarea sau înfrînarea este o măsură ce-o păzește cineva în: mîncare, băutură, în îmbrăcăminte, în vorbe și în toate faptele lui. Prin mijlocul ei creștinul alege orice este cuviincios și potrivit... (M.O. o.c. p. IIII rasp. întreb. 14). Cumpătarea e virtutea strălucită, care ar trebui să însoțească pe om în orice vreme și în orice loc. Virtutea aceasta a cumpătării e prietenul și tovarășul cel mai bun al nostru, de care trebuie a griji, ca niciodată să nu ne părăsească. Lipsa virtuții cumpătării, poate a ne fi periculoasă, pierzătoare. Sf. Ap. Pavel ne îndeamnă la menținerea acestei virtuți, zicînd: „Ca ziua cu bun chip să ne purtăm, nu în ospete și în beții, nu în desfătări și în fapte de rușine, nu în pricire și în pismă. Îmbrăcați-vă în Domnul nostru Iisus Hristos, și purtarea de grijă a trupului să n-o faceți spre poftă” (Rom. 13 13—14).

Chiar și în străduința pentru învățătura bună, creștinul trebuie a fi cumpătat. Să nu facă eforturi peste puterile sale, pentru a nu se vătăma.

Împotriva cumpătării în mîncare și băutură pot păcătuî ori care din noi în două feluri: prin lipsă sau hrănire insuficientă și prin îmbuibare. Acestea aplicate prosteste la trebuințele trupului, devin periculoase, pot cauza moarte vremelnică și veșnică. Aceste două extreme — greva foamei și îmbuibarea — Sf. Ioan Hristos-tom punîndu-le în contrast, zice: „Foamea într-adevăr ucide pe

om în puține zile și-l scapă de viața aceasta chinuită. Îmbuibarea cu mîncări și băuturi însă, consumă și putrezește trupul omenesc, rozîndu-l cu boli grele și lungi”. Mîntuitorul ne atrage atenția tuturor a ne feri de păcatul îmbuibărilor, zicînd: „Luați aminte de voi înșivă, ca să nu se îngreueze inimile voastre cu mîncare și băutură peste măsură, cu grijile lumii și fără de veste să vină asupra voastră ziua aceea. Căci ca o cursă va veni peste toți care șed pe fața pămîntului. Privegheați dar în toată vremea rugîndu-vă, ca să vă învredniciți a scăpa de toate cele ce au să fie și a sta înaintea Fiului Omului” (Lc. 21 34—36; comp. Rom. 13 13; Efs. 5 5, 18; Apc. 21 8; 22 15).

Împotriva cumpătării păcătuiesc groaznic toate persoanele acelea vanitoase, care umblă îmbrăcate luxos, înzorzonate, cu fețele slufite... ca idolii Egipteni, Brahmani, etc. vai lor, chiar și la Sf. Biserică. Toate acele persoane vanitoase, trufașe, lucifere, îmbrăcate contrar bunei cuviințe creștinești și omenești, ar trebui să simtă cea mai mare muștrare și rușine în fața Mîntuitorului Hristos Cel răstignit pe Cruce, Care de acolo de sus parcă le zice: „Iată-Mă fiicelor, răstignit pe Cruce, acoperit de răni sîngerate pentru a ispăși vanitatea toaletei voastre, trufia aceea a voastră luciferică, și voi veniți aici pentru a vă arăta luxul, modele, zorzoanele, fardările, mîndria aceea satanică?! Nu vi-i rușine să vă arătați așa în halul acesta înaintea Mea? Nu vi-i rușine a veni așa cochetate în Biserica Mea și a da sminteală credincioșilor Mei? Nu simțiți urgia Mea Dumnezească care se dezlănțuiește asupra voastră? Băgați de seamă: luxul, fudulia, cochetăria aceea să nu vă ducă în iad ca pe bogatul nemilostiv ce se îmbrăca totdeauna luxos (Lc. 16 19—31). Luați aminte de voi, să nu pățiți ca fecioarele cele nebune care au rămas afară din camera nuntală, afară din Împărăția Mea” (Mt. 25 1—11).

Prin cumpătare însă noi ne mulțumim cu strictul necesar întreținerii vieții, și ne înfrîmăm poftele (Gal. 5 22). Creștinul cumpătat își înfrînează orice plăcere și poftă păcătoase. Nu se lasă biruit, nici robit de ispitele trupesti sau de amăgirile patimilor înșelătoare. Creștinul — Păstor sau păstorit — se ostenește a deveni, a fi și a rămîne cumpătat, știind că: „Luptătorii se înfrînează, și cine se înfrînează se încununază” (1 Cor. 9 25—7).

Adevărata virtute a cumpătării ocîrmuiește viața sufletească, pune friu; înclinărilor rele, poftelor păcătoase, patimilor. Ea domolește mîndria, mînia, pornirea limbii rele, avariția, curiozitățile nesăbuite, ușurătatea (frivolitatea). Păcatele mai însemnate care se ridică împotriva acestei virtuți cardinale, sînt: îmbuibarea, lăcomia de îmbogățire pe căi necinstite, mîndria, semeția, risipa, luxul, cochetăriile...

Din virtutea aceasta a cumpătării se nasc felurite virtuți strălucite: cinstea, modestia, castitatea, bunătatea, blîndețea, seriozitatea morală, unele mai plăcute și mai lăudabile decît altele.

CUMPĂTAREA FOLOSEȘTE: NOUĂ, APROAPELUI ȘI VIETII. Cineva întrebă pe Avva Viare: „Ce să fac să mă mîntuiesc?” Bătrînul i-a zis: „Mergi și fă-ți pîntecele tău mai mic...” (P. o.c. 46).

Ni se istorisește despre un țaran muncitor cumpătat, că din mica sumă ce cîștiga: o treime o dădea părinților că l-au crescut, o treime strîngea pentru copii și ultima treime o întrebuinta pentru sine. Sf. Vasile cel Mare îndemna pe toți creștinii la cumpătare, zicînd: „Bătrîni, tineri și copii, bogați și săraci, nobili și simpli, juri și căsătoriți, servitori și stăpîni, soldați și ofițeri, călători pe uscat și pe apă, fiecare poate fi cumpătat, poate posti. Vrei a te scuza cu vîrsta tînără? Daniil cu cei trei tineri au fost și ei tineri, copii, și practicau cumpătarea, mîncînd numai legume și bînd numai apă. Sînteți debili? Și Iudita era debilă, și totuși — cu excepția sărbătorilor — postea în fiecare zi. Mai slabă decît voi era Estera, și totuși, cu o foarte mare plăcere ținea posturile cele mai grele. Poate aveți vreo dregătorie înaltă? Sau trăiți în vreo altă demnitate de mare autoritate? Marele împărat, Prooroc și psalmist David a avut o pozițiune mai înaltă decît voi toți și totuși și-a umilit Sufletul său cu postire”.

Cumpătarea asigură o viață lungă. Asta ne-o adeverește istoria vieții pustnicilor creștini. Așa găsim că Sf. Ilarion, care ca băiat debil se retrăsese în pustiu, unde a trăit în înfrînare, post și rugăciuni, și a ajuns la vîrsta de 80 de ani. Sf. Macarie Egipteanul, ce se hrănea numai cu plante, a ajuns la 97 de ani. Sf. Pavel Tibeul, ce mîncă numai pîine goală, a ajuns la 113 ani. Sf. Antonie la 120 de ani. Așa și alți postitori Sfinți:

NECUMPĂTAREA ÎN PORT (COCHETĂRIILE) PERICLITEAZĂ MÎNTUIREA Un Părinte bisericesc, arătînd primejduirea celor necumpătați în îmbrăcăminte, zice: „Îmbrăcăminte necuviincioasă, cochetă, e ca focul iadului; arde fără să nimicească. Prin îmbrăcăminte luxoasă, la moda seminudului șuchiată, necuviincioasă, înzorzonări, fardări, cochetării, femeile și fecioarele își pierd Sufletele lor. Victimile lor nu sînt numai păcătoșii; ci și dreptii, căci și ei se ating de acele arzătoare flăcări ale satanicei cochetării. Podoabele deșarte ale vanității femeilor și fetelor trufase, cochete, sînt torțe satanicești care aprind focul păcatelor... Sînt înștiințările veșnicei osînde” ...

Odinioară o fetiță de vreo șapte anișori intră într-o Biserică cu mama sa, care era îmbrăcată foarte luxos, înzorzonată, cochetată

ca să asculte Dumnezeasca Liturghie. Oprindu-se puțin în pridvor înaintea unei Sfinte Cruci mari cu Mîntuitorul nostru Iisus Hristos crucificat pe ea, fetița mirată îi zise: „Ma-a-mă-ă! Privește pe Mîntuitorul nostru Iisus Hristos ținut pe Cruce! Iată-L! E gol și plin de răni! Și tu mamă, vii aici în Sf. Biserică îmbrăcată așa de frumos! Așa de cochetă? Nu ți-e rușine?! Ma-a-mă-ă! Bagă de seamă să nu cazi în focul iadului cu hainele și zorzoanele tale, cu tot!” La aceste cuvinte mama roși. Ceva ca un fier înfocat, roșu, arzător, îi străbătu ființa. Primi dojana copilei sale nevinovată venită ca din partea lui Dumnezeu. Intră în Sf. Biserică sfioasă, se trase într-un colț mai întunecat și neobservat al pronaosului în urma tuturor femeilor... Acolo se așeză cu copila și ascultară: Dumnezeasca Liturghie, predica și cîntările bisericești... foarte umilită, cu inima înfrîntă și zdrobită. După săvîrșirea Dumnezeștii Liturghii, mama cu fetița se duseră acasă. Dojana fetei și Iisus răstignit îi apar mereu în minte. O urmărește, o mustră, o neliniștește. În sfîrșit, se hotărăște a o curma cu cochetăria aceea. Ea își făcu o haină simplă, o îmbrăcăminte foarte modestă. Aceea o purtă cît timp trăi cu bărbatul ei, crescîndu-și fetița bine, creștinește, în învățătura Domnului, după cuvîntul Mîntuitorului și sfatul apostolesc (Mc. 10 14; Lc. 18 10 Efs. 6 4; 2 Lege 6 7, 20—25). După moartea bărbatului ei, a intrat cu fiica sa într-o Mînaștere, unde și-a petrecut restul vieții în ascultare și smerenie, agonisindu-și untul de lemn al faptelor bune pentru a intra în Împărăția lui Dumnezeu. Așa să-și lepede cochetăriile toate creștinele, femei și fecioare, care vor să scape de focul iadului.

COCHETĂRIILE TREBUIESC ÎNLOCUITE CU VIRTUȚI.

Împotriva luxului, cochetăriilor și destrăbălării femeilor și fetelor s-a ridicat și apologetul creștin Tertulian (160+240 d.Hs.), zicînd: „Creștinilor — femei și fecioare — arătați-vă împodobite cu culorile și podoabele Proorocilor, Apostolilor și ale Sfinților lui Dumnezeu. Luați albeața din simplitate, roșeața din pudoare(*). Vopsiți-vă ochii cu respectul și gura cu tăcerea. Introduce-ți în urechi Cuvîntul lui Dumnezeu. Puneți pe grumajii voștri jugul lui Hristos... Îmbrăcați-vă cu mătasea cinstei, cu visonul sfințeniei... cu purpura pudoarei... Așa de vă veți împodobi, veți fi plăcute lui Dumnezeu...”.

(*) Rușinea de a zice sau de a face ceva împotriva bunei cuviințe, a modestiei și a cinstei... Modestia care împiedică pe cineva de a spune, de a auzi sau de a face unele lucruri...

354) Am nesocotit Tăria sau Bărbăția (h) spirituală prin care mulți, chiar și dintre păcătoși, au ieșit biruitori asupra răului și încununându-se?

h) BĂRBĂȚIA. Bărbăția, curajul sau tăria, este a patra virtute cardinală. Cu ajutorul acestei virtuți, creștinul — Păstor și păstorit — înfruntă toate ispitele și pericolele ce întâmpină în viață, de la vrăjmașii văzuți și nevăzuți, pentru apărarea dreptei credințe creștinești și dragostea Mîntuitorului Hristos. Adevăratul creștin e pururea în luptă cu feluritele ispite, amenințări și sufluri cu ură de moarte și cu ucidere. Pentru aceea, ca și ostașului în lupta cu vrăjmașii, i se cere mult: curaj, prevedere, prezență de spirit, trezie, veghere, putere, pentru a ieși biruitor din variatele războaie. Întreg șirul nesfârșit al dreptilor și Proorocilor Bisericii Vechiului Testament, începînd de la Avel pînă la mai marele între Prooroci Ioan Botezătorul, ne-au rămas pentru totdeauna: pilde vie de suferință, îndelungă răbdare, de bărbăție (Iac. 5 10). Pildă vie de bărbăție și îndelungă răbdare în furtunoasele lovituri din viață avem în dreptul Iov. Cînd Satana îl despoaie de toată averea aceea mare, de mulțimea argaților, de familie, de sănătate... el nu disperează; ci luptă cu o uimitoare bărbăție pînă la capăt, zicînd: „Luptă e viața omului pe pămînt“ (Iov 7 1; 1—42).

Primul exemplu viu de desăvîrșită bărbăție creștinească, ni l-a dat Însuși Mîntuitorul Hristos. El nu S-a dat în lături de la marea smerire a Întrupării (Filip. 2 6—11), nici de la feluritele vrăjmașii și ocări, nici de la torturile celei mai cumplite pătimiri pînă la moarte. Ca nimeni altul, El a biruit: suferința, iadul și moartea. El îmbărbătînd pe Apostolii Săi, le prezice: „În lume necazuri veți avea, dar îndrăzniți. Eu am biruit lumea... Să nu vă temeți de cei ce ucid trupul; iar Sufletul nu-l pot ucide... Eu sînt cu voi pînă la sfîrșitul veacului“ (Ioan 16 33; Mt. 10 28; 28 20).

Apostolii înarmați cu această îmbărbătare, au plecat apoi în toate părțile lumii, semănînd cu îmbeșugare Cuvîntul lui Dumnezeu, sămînța Creștinismului. Ei au fost primii eroi ai creștinătății. Bărbăția aceasta statornică a Sfinților Apostoli în apostolatul creștin, ne-o descrie Sf. Ap. Pavel, zicînd: „Cine ne va despărți pe noi de dragostea lui Hristos? Necazul sau strîmtorarea? Prigoanele sau foametea? Golătatea, primejdia sau sabia? Precum este scris „Pentru Tine sîntem omorîți toată ziua. Socotitu-ne-am ca niște oi de junghiere!... Sînt încredințat că: nici moartea, nici viața, nici Îngerii, nici căpeteniile, nici puterile, nici cele de acum, nici cele viitoare, nici înălțimea, nici adîncul, nici o altă făptură oarecare, nu poate a ne despărți pe noi de dragostea lui Dumnezeu, care este în Hristos Iisus Domnul nostru“ (Rom. 8 35—39).

După exemplul viu al Apostolilor, s-au ridicat apoi întreaga oștire nenumărată de eroi ai mulțimilor Sfinților: Ierarhi, Preoți, Diaconi, Mărturisitori, Martiri și Martire, care au luptat pînă la sacrificiu, dîndu-și bucuroși viața pentru mărturisirea dreptei credințe creștinești și pentru dragostea Mîntuitorului Hristos Dumnezeu-Omul. Mulțimea Cuvioșilor Părinți, a Cuvioaselor Maici, a Dreptilor și a adevăraților sau desăvîrșiților Creștini, a căror viață — pentru dragostea Mîntuitorului, alimentarea, dezvoltarea și apărarea dreptei credințe creștinești — a fost un calvar de suferințe și îndelungi răbdări. Exemple de bărbăție creștină avem multe.

Sf. Vasile cel Mare și prefectul Modest. Odinioară Sf. Vasile cel Mare văzîndu-se groaznic prigonit și constrîns de puterea împărătească pentru a trece la eresul arianismului, răspunde plin de bărbăție împăratului Valent prin prefectul Modest: „Eu nu mă tem de nimic! De despuierea de averi nu, pentru că n-am altceva decît cîteva haine învechite și cărțile. De exil? Nu mă tem pentru că al Domnului e pămîntul și plinirea lui, și pretutindeni pot să-I slujesc. De munci? Nu, pentru că trupul meu e așa de slăbit, încît o singură lovitură îmi va curma viața pămîntească și chinurile. De moarte? Nu mă tem nici atît, căci ea mă unește mai curînd cu Ziditorul pentru Care trăiesc și mă apropie mai grabnic de „Patria Cerească“ după care suspin atîta (Ioan 14, 6, 3, 18—21, 23; Rom. 8, 22—23).

Sf. Ioan Gură de Aur și potrivnicii luminării Sufletelor. O altă pildă vie de bărbăție în prigoane și strîmtorări avem pe Sf. Ioan Gură de Aur. Văzîndu-se el asediat de puterea împărătească unită cu a soborului celor 30 ierarhi în frunte cu patriarhul Teofil al Alexandriei, zice plin de bărbăție: „Numeroase sînt valurile și puternic curentul. Nu mă tem de înnece întrucît stau pe stîncă. Cînd valurile se prăvălesc, corabia lui Iisus nu poate să se înnece. Să mă tem de moarte? Dar Hristos este viața mea și moartea îmi este un cîștig. De exil? Pămîntul este al Domnului cu tot ce cuprinde. De pierderea bunurilor pămîntești? N-am adus nimic în lume, nu pot lua nimic din ea. De primejdii? Le disprețuiesc. De mărimi? Mi-e scîrbă de ele. Nu mă tem de sărăcie. De bogăție n-am nevoie. Nu mă tem de moarte. Nu doresc să trăiesc decît pentru voi. De aceea vă implor: consolați-vă că nimeni nu mă poate despărți de voi. Ceia ce Dumnezeu a unit, omul nu poate să despartă. Biserica nu constă în ziduri, ci în comunitatea credincioșilor. Mîine voi fi cu voi la ceasul rugăciunii. Căci unde sînt eu sînteți și voi și unde sînteți voi sînt și eu. De sîntem despărțiți de spațiu, suntem uniți în dragoste. Nici moartea nu ne poate despărți. Sînt gata de mii de ori să-mi dau viața pentru voi“ (I.R. o.c. 500).

ADEVĂRATUL CREȘTIN ÎNZESTRAT CU VIRTUTEA BĂRBĂȚIEI. Virtutea aceasta a bărbăției se arată în fața iureșului: durerilor, greutăților și strîmtorărilor vieții acesteia, în răbdarea suferințelor morale și a durerilor fizice pînă la sacrificiu și moarte. Adevăratul creștin e

Chipul adevăratului ostaș al lui Iisus Hristos (Efs. 6 10—18).

un bun luptător înarmat cu toate armele lui Dumnezeu. El are chipul unui ostaș: îmbrăcat cu platoșa dreptății, încins cu adevărul, încălțat în gătirea propovăduirii Evangheliei păcii, apărat cu pavăza credinței, cu coiful mîntuirii și sabia Duhului, care este Cuvîntul lui Dumnezeu, cu rugăciunea și postul, cu privegherea și răbdarea. Astfel, el viețuiește cu tărie, propovăduind adevărurile Evangheliei (Efs. 6, 10—20; comp. F. Ap. 16, 25—28; 1, Pentru 1, 13; 5, 8—9; 1, Tes. 5, 8). Creștinul înarmat astfel, niciodată nu cade pradă disperării. Bărbăția aceasta este semnul puterii Dumnezeiești care lucrează în creștin — Păstor sau păstorit — precum adeverește și Apostolul: „Dumnezeu nu ne-a dat duhul temerii; ci al puterii și al dragostii și al întregii înțelepciuni” (2 Tim. 1, 7; Rom. 8, 15; comp. Gal. 3, 26; 4, 6). Tot creștinul e chemat a fi: un om virtuos, inimos, tare ca o stîncă de granit și bun ca Dumnezeu (Mt. 5, 9—16, 44—48).

Virtutea aceasta a bărbăției, ia felurite înfățișări, d.p.: curajul eroic al celor ce s-au sacrificat și se sacrifică pentru dreapta Credință Creștinească; curajul ostașului în apărarea patriei sale; curajul cetățeanului care își periclitează situația și viața pentru apărarea aproapelui său de asupritori, de foc, din înec... curajul medicului care îngrijește conștiincios de bolnavii contagioși; curajul savantului care lucrează în laboratorul său cu microbi, gaze și alte substanțe toxice, etc.

Piatra care stă la poale
Greu o sui în vîrf de munte,
Dar de sus de pe-a lui frunte
Cît de lesne vine-n vale!

Tot așa de greu se urcă
Omul pe-al virtuții plai,
Dar pe-a viciului cărare
Cît de lesne-aleargă, vai!!!

MISIONARUL ÎNZESTRAT CU BĂRBĂȚIE. Un curajos misionar semăna sămînța Creștinismului prin India. Înfăcărat de dragostea mîntuirii Sufletelor, se hotărăște a merge în niște regiuni cu oameni foarte periculoși. Prietenii săi binevoitori îl făcură atent a nu merge acolo, că-l vor omorî sălbaticii aceia. Misionarul însă fiind stăpîn pe hotărîrea sa, le zise: „Dacă în regiunile cu păduri uriașe din apropiere s-ar găsi comori sau mine de aur, așa-i că ați disprețui orice pericol și groază? Așa-i că v-ați duce după aur riscînd orice, chiar și viața? Și acum, pe mine mă opriți a merge acolo și a mîntui Sufletele omenști, care sînt mult mai prețioase înaintea lui Dumnezeu și a Sfinților lui, decît tot aurul de pe pămînt?! Ia gîdiți-vă: cîți comercianți trec prin pădurile acelea? Oare numai un comerciant să aibă bărbăție a înfrunta pericolele acelor regiuni? Și un misionar să se lase cuprins de frică și de slăbiciune?!“ Astfel, misionarul devotat Domnului Hristos și misiunii sale în luminarea și mîntuirea Sufletelor, a plecat să-și împlinească datoria sa. Atunci mulți, alții și alții, prinzînd curaj, au plecat a duce pe Hristos și mîntuire Sufletelor și prin acele regiuni mai periculoase...

Astfel, în bucurii și-n întristări, în pace și-n război, în fața adevărului și a ispitelor, în sărăcie sau în bogăție, sub apăsarea prigoanelor sau a nedreptăților și în liniște, în nefericire și în fericire, în lipsuri și în îndestulări, avem absolută trebuință de curaj, de virtutea aceasta a bărbăției, ca să putem face ceva bineplăcut și primit de Dumnezeu pentru redobîndirea statornice fericiri vremelnice și veșnice.

Din virtutea cardinală a bărbăției sau tăriei răsar: răbdarea și stăruința. Bărbăției i se opun păcatele: nestatornicia, lașitatea, frica (totala lipsă de curaj), îndrăzneala (curajul prea mare, necugetat) și orice porniri fără dreaptă socoteală.

Ca și cele trei virtuți teologale, virtuțile acestea cardinale, sînt așa de strîns legate între ele, încît formează un tot armonic. Astfel, lipsa totală a uneia dintre ele, ar periclita și existența celorlalte trei... prăvălește scaunul statorniciei... cauzează căderea de pe treapta creștinătății și din demnitatea de om (Ps. 49, 12, 21). Despre virtuțile teologice și cele cardinale, vezi mai pe larg în „Privești Apocaliptice”, cap. 5, 6 „Cele șapte virtuți creștinești”, de autor.

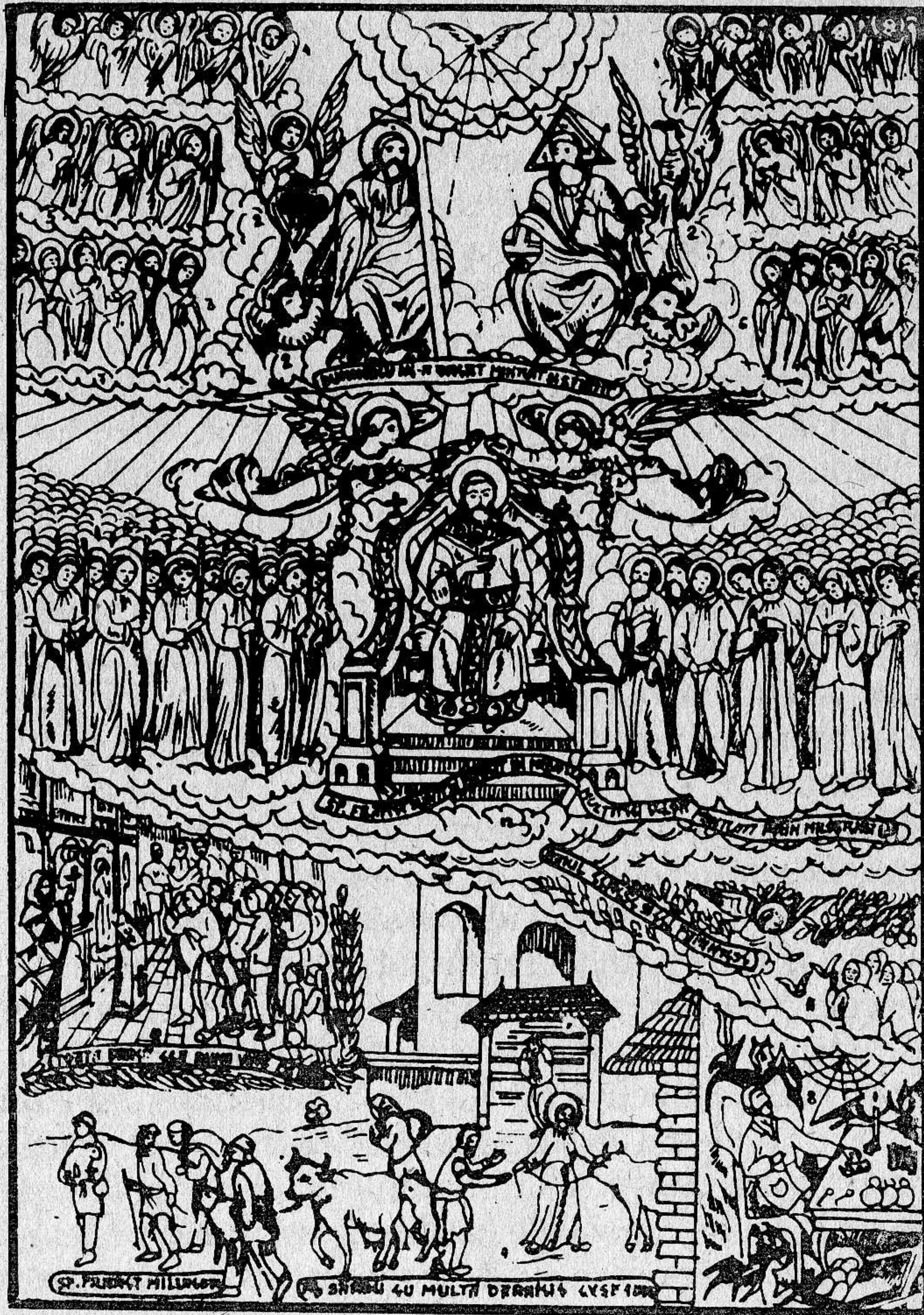
355) Nu m-am ostenit a cerceta cu osîrdie bine chibzuită Dumnezeieștile învățături ale Sfintei Biserici spre a cunoaște dreapta credință, adevărata învățătură, a o agonisi, dezvolta, folosi, a o conserva și apăra după datoria mea?

Vai și amar de Sufletele vinovate cu acest fel de păcate și negrijite sau necurățite de ele în viața lor, care n-au cu ce plăti, că în groaznică muncă se prăbușesc!!! (Mt. 5, 22; 18, 23—35).

FERICIREA CELOR MILOSTIVI ÎN RAIUL CERESC.

1) Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, Treimea cea de o Ființă și nedespărțită, stînd pe Scaunul Slavei Sale Dumnezeiești.

2) Cei patru viețuitori cu chip de: om, leu, vițel și vultur, înaripați cu cîte șase aripi.

3) Prea Sfînta, Preacurata și pururea Fecioara Maria, Maica Domnului nostru Iisus Hristos.

4) Serafimii și Heruvimii.

5) Cele șapte cete îngerești.

6) Sf. Ioan Botezătorul cu Sfinții Prooroci.

7) Sfinții Apostoli, Ierarhi, Mucenici, Cuvioși și Drepti.

8) Oamenii trupești și nemilostivi, învîrtoșați și impietriti la inimă, se îngrijesc numai de traiul pămîntesc, pierzîndu-și vremea în strîngere de avere și în petreceri anticreștinești. Ei nu se îngrijesc de suferințele săracilor și lipsiților, nici de luminarea Sufletelor, nici de mîntuirea lor sau a aproapelui lor. Îngrijorați foarte în adunarea banilor și averilor pieritoare, îi prinde moartea în stăpînirea duhurilor necurate, care satisfacți îi învinuiesc, se reped asupra-le cu mare sălbăticie, și-i prăbușesc în iad, în focul nestins! Atunci văd ei cui s-au robit în viața pămîntească, dar e prea tîrziu!!!

9) Fericitul Filaret, luminat fiind prin Cuvîntul lui Dumnezeu, luptă din răspuțeri contra păcatului nemilostivirii, cruzimii și a învîrtoșării inimii. El dă milostenie celor lipsiți cu foarte multă dărnicie: grîu, alimente, vite, haine, bani, etc., agonisindu-și astfel comoară în ceruri, după cuvîntul evanghelic al Mîntuitorului. Creștinii adevărați: bărbați și femei, asemenea fericitului Filaret și altor Creștini osîrdnici duhovnicește, se grijesc cu toată atenția de luminarea și creșterea în Domnul a fiilor și a fiicelor lor, și ajută și pe cei lipsiți cu tot ce le stă în putință. Aceștia sînt asemenea grăunțelii de muștar, care crescînd mare, adăpostește sub el și în ramurile lui multe vietăți și pasări (Mt. 13, 31—32).

10) Creștinii — Păstori și păstoriți — dornici a se curăți de plaga nemilostivirii, cruzimei, învîrtoșării inimii și de alte păcate grele, merg în Casa — Biserica — lui Dumnezeu, ascultă Sfintele Slujbe, Dumnezeiasca Liturghie și Cuvîntul lui Dumnezeu, silindu-se a se lumina, a fi cît mai buni, îngăduitori, milostivi și bine plăcuți lui Dumnezeu. Astfel se îndreptează și înaintează ei pe calea vieții și a mîntuirii.

11) După trecerea din viață, acești Creștini — conducători și conduși — milostivi, bine îngrijiți sufletește, sînt apărați de Ingeri la trecerea prin vămile văzduhului și duși în Raiul pămîntesc. Acolo în fericirea Raiului se bucură ei pururea.

12) Adevărații Creștini — cler și popor — luminați, buni, îngăduitori, miluitori cu multă dărnicie, grijiți bine sufletește, se duc de Îngeri sus, deasupra Raiului pămîntesc, în Raiul ceresc, în Împărăția Luminii, unde se fericesc, se bucură și se veselesc de-săvîrșit. Priviți: aici ni se înfățișează fericitul Filaret, mult milostivul și ajutorul cu multă dărnicie a celor lipsiți, înconjurat de-a dreapta și de-a stînga de mulțimea Sufletelor celor creștinați, miluiți și crescuți de dînsul în învățătura și-n înțelepciunea Domnului. El este așezat de Dumnezeu în mare slavă și cinste.

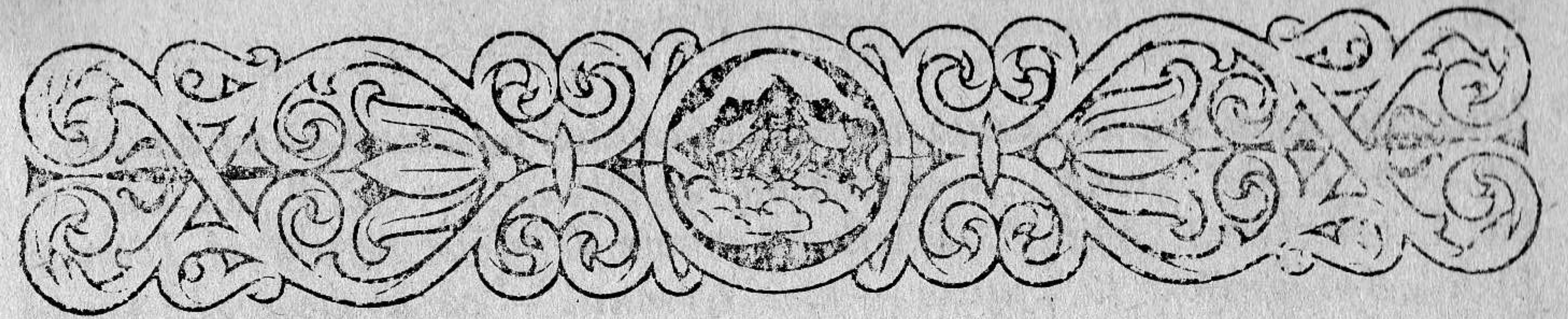
PEDEAPSA ÎN IAD A BANDIȚILOR ȘI TÎLHARILOR.

Chipul de față ne arată torturările bandiților, în special a vadnicilor sau jefuitorii cinstei aproapelui lor prin diabolicile pîri sau

clevetiri, și a tâlharilor, în iadul vremelnic și veșnic. Spiritele infernale de care s-au lăsat stăpîniți în viață, tâlhărind și răspîndind groază în jurul lor, umplînd lumea de fiorii reci ai îngrozirilor infernale, sfîșîind inimile celor căzuți în ghearele lor, a celor torturați

și jefuiți de bunuri, avere, sănătate și de viață; se transformă în șerpi infernali, groaznic de fioroși, iuți, puternici în torturări, care-i fugăresc, îi prind și se împleticesc în jurul trupurilor lor cu care i-au slgărit aici pe pămînt, îi frîng, rup, mușcă, înveninează și înfricoșează cumplit. Alți draci îi i-au din muncile provocate de șerpui înveninați și balaurii înfocați, și-i aruncă în iazărul de foc, unde intră pradă altor torturi mai usturătoare, chinuitoare și mai cumplit arzătoare. Aceste torturări se destinează mai mult bandiților sau tâlharilor spirituali, vadnicii aproapelui lor, adică toți și toate care multiplică greșelile și păcatele aproapelui lor. Cu cît le-au multiplicat, înzecit, însutit, înmiit mai mult, cu atît se vor osîndi și munci mai groaznic de șerpui, balaurii și focul iadului. Păcatele divulgate, asemenea mormolocilor din ape, viermilor din răni, microbilor din corpurile bolnave — putrezite — șerpilor din răgălii și balaurii, se înmulțesc uimitor în lume, și din vreme în vreme năvălesc asupra divulgatorilor și-i torturează așa de groaznic, încît le vine a fugi ca și Cain și alți ucigași, și de umbra lor. Grăirile de rău, clevetirile sau ponegririle aproapelui, sînt tot atîtea microbi, viermi, șerpi înveninători Sufletelor, care se înmulțesc groaznic și se întorc asupra părinților sau clevetitorilor ce i-au născut și multiplicat. Aceia se pot omorî aceștia însă nu. Deși ei se spovedesc, totuși, multiplicarea păcatelor năvălesc asupra-le și-i muncesc groaznic.

VAMA 21-A A IDOLATRIZĂRII ȘI CREDINȚELOR DEMONICE

recînd și prin vama aceea, după multe cercetări și groaznice înfricoșări, de acolo am suit mai sus pe calea văzduhului și am ajuns la vama slujirii de idoli și a feluritelor credințe deșarte, superstiții sau drăcești, credințe băbești. Dracii vameși ai acelei vămii erau groaznic de schimonosiți, în chipul feluritelor sălbăticiuni și idoli ai neamurilor. Unii cu cap de bou, ca Baal, alții cu cap de lup, alții cu cap de crocodil și alte chipuri de brezai, capre, turcă, ca boul Apis, cu cap de om, de jivini și de felurite tîrîtoare după drăceștile chipuri ale idolilor păgînilor din cursul vremurilor noastre (vezi „Oglinda Duhovnicească” pp. 486—492; 2748—9, de autor).

Înfricoșată foarte tare de monstruozitatea acelor vameși, mintea mi s-a pironit la hotărîrile Divine contra sataniceștelor idolatrii: „Eu sînt Domnul Dumnezeuul tău... Să nu ai ați dumnezei afară de Mine, să nu-ți faci ție chip cioplit și nici un fel de asemănare a cîte sînt în cer (soare, lună, vînt, stele, fulger), în ape (pești și alte vietăți) și sub pămînt (demoni nelegiuiți), să nu te închini lor, nici să slujești lor...” (Eș. 20, 3—5; comp. 2 Lege 19, 4; 20, 1—6). Să nu vă stricați dar și să nu vă faceți chipuri sau închipuiri a vreunui idol, care să înfățișeze bărbat sau femeie, sau închipuirea vreunei păsări ce zboară pe sub cer, sau închipuirea vreunei jivini ce se tîrăște pe pămînt, sau închipuirea vreunui pește din apă, de sub pămînt, sau privind la cer și văzînd soarele, luna, stelele și toată oștirea cerului, să nu te ademenști și să nu te închini lor, nici să le slujești...” (2 Lege, 4, 16—19).

Mîntuitorul arată clar că: „Nimenia nu poate sluji la doi domni, lui Dumnezeu și lui Mamona” (feluriților idoli sau spirite infernale, potrivit Dumnezeirii) idolului avuției. De asemenea și Apostolul: „Nu vă înjugăți în alt jug (străin) cu necredincioșii, că ce pîrlășie are lumina cu întunericul? Sau ce unire are Hristos cu Veliar? Sau ce parte este credinciosului cu cel necredincios? Sau ce însoțire este Bisericii lui Dumnezeu cu idolii...? (Mt. 6, 24; II Cor. 6, 14—16).

„Sufletul Apostolului se întărita văzînd cetatea (Atena) plină de idoli“ (F. Ap. 17, 16; comp. 15, 20; Rom. 2, 22; I Cor. 12, 2; II Cor. 6, 16; I Tes. 1, 9). „Fiilor! Păziți-vă pe voi de idoli. Amin“ (I Ioan 5, 21). „Am, asupra ta puține — zice Domnul — că ai acolo pe cei ce țin învățătura lui Valaam, care învață pe Balac să pună sminteală înaintea fiilor lui Israil, ca să mănînce cele jertfite idolilor și să curvească... Am și asupra ta puține, că lași pe femeia ta Iezabela, care se zice pe sine proorociță, a învăța și a amăgi pe fii Mei să curvească (prin depărtarea de Mine și închinarea la alți dumnezei, idoli) și să mănînce cele jertfite idolilor. Am dat ei vreme să se pocăiască de curvie și nu s-a pocăit. Iată, o pun pe ea (cu Roma idolatră, idolatrîndu-se) în pat și pe cei ce curvează cu ea în necaz mare, de nu se vor pocăi de faptele lor“ (Ap. 2, 14, 20—22). Cei rămași după urgiile dezlănțuite peste ei, nu s-au pocăit de faptele mîinilor lor, că să nu se închine dracilor și idolilor de aur și de argint, de aramă, de piatră și de lemn, care nici a vedea nu pot, nici a auzi, nici a umbla“ (Apc. 9, 20; comp. Ps. 115, 8; 134, 1—28).

În păcatul acesta al idolatriei intră și superstițiile, care sînt niște credințe deșarte, satanice, idolatre (I Tim. 4, 1; comp. Dan. 11, 33—40; Apc. 9, 20—21) d.p.: că sînt niște zile norocoase și zile nenorocoase, numere cu noroc, și numere fără noroc, d.p.: Nr. 13, ca să nu lucreze în anumite zile ale săptămîinii, ținerea riguroasă și fără nici un rost al Joilor de Paști și a Vinerilor de peste an, păcălelile, foca, filipii, păliile, credințele deșarte în: cîntarea cucului, cucuvelei, a găinilor cînd cîntă cocoșește, cînd le iese înaintea o față bisericească, un iepure, cu gol în cale, că nu e bine seara sau în anumite zile a mătura prin casă, nici a da gunoiul sau foc afară din casă, a nu da cu mătura pe pat, a avea bani în buzunar în anumite zile, a fi sătul cînd auzi pupăza și cucul cîntînd întîi, a nu vinde sau împrumuta în zile de post... Ghicirea cu cheia Bisericii, cu deschiderea Psaltirei, Pravilei, cu anumite mișcări ale unor părți a corpului vitelor, cu parii gardurilor, cu coji-găoci — de ceapă cu sare în ele la anul nou, cu busuioc la Bobotează, în petalele liliacului trifoiului și alte atîtor flori... prin aces'e superstiții și altele asemenea acestora, ei defaimă pe Dumnezeu și nesocotesc dreapta credință (Vezi pe larg Vama 15 din această carte). Acestea sînt niște rămășițe de la strămoșii păgîni, conservate cu îndărătnicie și tenacitate de poporul neștiutor. Superstițioșii păcătuiesc greu, pentru că prin superstițiile lor falsifică adevărul dumnezeiesc și cad sub grea canonisire ca și descîntătorii, ghicitorii și vrăjitorii...

Acolo deci neaflînd nimic în catastifele lor contra mea, am trecut îndată și prin aceea vamă, cu Darul și ajutorul Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Cuvîntul Cel Întrupat Jertfit și Proslăvit cu Tatăl și cu Duhul Sfînt.

Zburînd tot mai sus la ceruri, Îngerii cu Sufletul omenesc ajung la vama 21-a, a slujirii de idoli sau a idolatriei, a feluritelor credințe deșarte, superstiții satanice și drăcești, credințe băbești, jocuri... Vameșii draci ai acelei vămii, cu șeful lor drăcesc, avînd chipurile lor asemenea idolilor neamurilor păgîne: Asiatice, Egiptene... prin care au înșelat sumedenie de lume în cursul vremurilor, năvălesc asupra Sufletului ca mulțimea haitelor de sălbăticiuni din toate părțile. Ei caută și cercetează mult Sufletele după catastifele lor, d. ex. de:

356) M-am mascat(a) (pe la Anul Nou — la Sf. Vasile — pe la baluri mascate, clăci ori petreceri lumești) dîndu-mi altă înfățișare, din bărbat femeie, din femeie bărbat, capră, urs, strigoi, brezae, turcă, moș gheboșat, comic, moș crăciun... și alte chipuri uricioase înaintea lui Dumnezeu și plăcute diavolilor, după chipul idolilor Egipteni, Asiatice, cu cap de animale, de fiare sălbatice, de jivini, de tiritoare, de păsări și de oameni? Am jucat așa mascat cu mascații, căzînd astfel sub groaznicul blestem... sub afurisanie și sub anatema, a Dumnezeeștilor Scripturi și a Bisericii lui Dumnezeu? Am zis că acele distracții idolatre sînt lăsate de Dumnezeu, că Sf. Vasile a împodobit astfel obiceiurile oamenilor?

a) *Idolatrizații idoli umblători*. Slujitorii aceștia ai idolilor și dracilor căzuți sub urgia divină sînt și în zilele noastre toți acei purtători ai chipului fiarei (Apc. 13, 11—16; 16, 2; 19, 20; 20, 4), adică acei care se fac: capre, brezai, turcă, urs, țigani, draci, purtînd măști comice, satirice, sau chipurile acelea idolatre pe fețele lor. Caprele, brezaele, turca, ursul, călușarii, mascații, sînt niște reminiscențe păgînești, credințe idolatre și obiceiuri satanice, de care tot creștinul s-a lepădat la Sf. Botez, Prin aceste obiceiuri idolatre, moștenite de la unii strămoși păgîni sau idolatrizați, păstrate de poporul neștiutor cu îndărătnicie și tenacitate, se defaimă Dumnezeu și dreapta credință creștinească. Păcatul acesta se canonisește ca și vrăjitoria.

„Așa zisele Calende și așa zisa Bota și cele ce se numesc Brumalia și prăznuirea care se săvîrșește în prima zi a lui martie (azi păcăleala cu alvița... de la 1 aprilie, 1 mai, ș.a.), hotărîm ca îndată să înceteze din auzul credincioșilor. Lepădăm și dansurile, jocurile publice ale femeilor, care fiind necuviincioase, pot aduce multă stricăciune (în poporul creștinesc) și pierzare. De aceea lepădăm și dansurile, jocurile și ceremoniile executate de bărbați sau de femei după un obicei vechi (comic, destrăbălat, păgînesc, idolatru, satanic) și străin (potrivnic) de viața creștinilor, în cinstea celor ce în chip mincinos se numesc zei de către păgîni...”.

„Hotărîm ca nici un bărbat să nu se îmbrace în haină femeiască, și nici femeile să nu se îmbrace în hainele bărbaților. Dar nici să nu îmbrace costume comice, satirice sau tragice (cum se îmbracă la anul nou: capre, brezai, urși, țigani, turci, draci, muți... călușari pe la Rusalii... (n.n.), nici să nu se strige în numele urîtului Dionisie (Bacus) cînd se tescuiască strugurii în linuri, nici turnînd vinul în vase cu scopul de a stîrni rîs prostesc, sau al deșertăciunii, lucrînd rătăcire diavolească. Deci, cei ce în viitor vor încerca să facă ceva din cele menționate mai sus, aceia de vor fi clerici să se caterisească, iar de vor fi laici să se afurisească” (Sin. VI ec. can. 62; 24; 51; 65; Laod. 53; 54; I Tim. 4, 1—2; II Tim. 2, 25—26; I Ioan 3, 8; 2, 18—19).

Femeia să nu poarte veșmînt bărbătesc nici bărbatul să nu îmbrace haine femeiești, că tot cel ce face aceasta, uriciune este înaintea Domnului Dumnezeu” (II Lege 22, 5).

„Femeia sau bărbatul ce va vrea să joace și să bată din palme, și se va îmbrăca, bărbatul în haine femeiești și femeia în haine bărbătești și într-un chip drăcesc chipul lui Dumnezeu vor schimba, și își vor bate joc de dînsul, unii ca aceia grăim să se căiască trei ani și mătănii cîte 24 în zi” (P.B.G., pag. 105 (62)).

Privitor la obiceiurile idolatre-drăcești, Sfîntul Asterie al Amasiei zicea: „Văzînd că mulți au preferat distracțiile și petrece-

rile prilejuite de acele distracții, neglijînd participarea la Sfintele Slujbe și Dumnezeiasca Liturghie, hai să alungăm din suflete, prin cuvîntarea noastră acele nebune distracții ale păgîneștilor sărbători idolatre de anul nou, care aduc cu o nebună viteză: întunecarea Sufletelor, zăpăceala, moartea, prăpădul sufletesc cu iadul vremelnice și veșnic, prin jocuri, maimuțări și rîsuri nebunești... Sărbătoarea aceasta poartă în chip fals numele de sărbătoare, deoarece este plină de neplăceri. Dar nici în curte, sau chiar în casă dacă stai, nu ești scutit de neplăceri. Oamenii de rînd (ușurateci, nebunateci), cerșetori, scamatori împărțiți în grupuri și cete, cete, turbură fiecare casă sub pretextul că te felicită și te urează de Anul Nou. Ei rămîn fără să-și piardă răbdarea pe la ușile oamenilor, negustorilor, pînă cînd, cel asediat, plictisit, dă și banul cel mai de pe urmă ce-l are, ba chiar și ceea ce nu are. Ei se apropie de uși pe rînd venind unii după alții, strigînd, zbierînd, buhăind încît pînă noaptea tîrziu nu te poți odihni din pricina răului acestuia. Un grup urmează altui grup, strigătul strigătului, buhăitul buhăitului și paguba pagubei.

Cînd cineva nu are cu ce face față acestor vameși nocturni, se prăpădește ca și cum n-ar fi plătit dăjdiile stăpînirii, ca cel care n-a dat cota cuvenită și plînge ca unul ce-i vîndut la mezat, se jelește ca unul care-i căzut între tîlhari, se închide în casă și-și dă cu pumnii în cap. Dacă are ceva în casă pentru întreținerea sărmanii soții și a nefericiților copii, dăruiește și acel puțin ce are și apoi rabdă de foame el cu întreaga familie, în această veselă sărbătoare! Asta este o lege nouă a unui rău obicei de a face sărbătoare din nerușinare și a numi sărbătoare nerușinarea oamenilor... Ce aduce sărbătoarea aceea păgînească Sfinților, prea bunilor lucrători de pămînt și tuturor oamenilor cuminți în această zi, cînd ei trebuie să fugă de dinaintea caprelor, brezailor, turcelor etc., mai mult decît iepurii de copoi, sau vulpile de curse?

Dacă întîmplarea face ca unul să cadă în mijlocul acelor grupuri purtătoare de acele chipuri idolești — drăcești, sînt impresurați, turburați, bătuiți, insultați de oameni beți, pierd ce au în mîini, li se poartă război în timp de pace, sînt batjocoriți, sînt luați în rîs prin vorbe și prin fapte. Sînt umpluți de insulte cei mai buni creștini, cei mai aleși credincioși ai noștri, ființele cele fără de răutate, icoanele nevinovate ale lui Dumnezeu, robii credincioși și liberi ai vieții noastre. Așa se poartă acele grupuri de capre, brezai, etc. cu oameni de vază, așa cu săracii, așa cu bătrînii și bătrînele, așa cu bărbații și cu femeile, așa cu feciorii și fecioarele, așa cu copii și copilele, așa cu oamenii de la oraș și cu cei de la țară. Astfel, unii sînt jigniți, alții murmură, iar alții învață ceea ce nu este bine să știe... Vai — Ce nebunie! Ce orbire! Ce zăpăceală! Ce întunecare de suflete!... (I.O. o.c. Nr. 8, pp. 93—100).

Sfântul Ioan Hrisostom, mîhnit de aceste orgii, zice: „Acele nebune nelegiuri ce se văd în aceste zile... sînt podoabe diavolești... Jocurile care se fac în peșteri (pe drumuri, prin curți, prin case) amărăsc sufletul meu, căci ele sînt pline de necurăție... „De asemenea și fericitul Augustin, privitor la aceste jocuri (brezăi, capre, etc.) idolatre, zice: „În aceste zile de nebunie bărbații păgîni schimbă rînduiala îmbrăcăminte și pun pe ei haine uricioase și nepotrivite. Este trist că și unii dintre creștini urmează aceste fapte dureroase... Ce om este acela care se preface în cerb sau în alt animal? Unii se prefac în berbec, în capete de animale... se îmbracă la fel cu femeile și cu fecioarele...” (Vezi pe larg: „Priveliști Apocaliptice” cap. 13, 15. „Suim pe scara cerului, ori coborîm pe scara iadului?” de autor).

357) Am slujit mai mult decît lui Dumnezeu (b) făpturilor Lui : părinților, copiilor, soției, rudelor, vecinilor, prietenilor, banilor, averilor, luxului, modelor suchiate, seminuduri, prăznuirilor drăcești cu : fumat, tutun, ospete, mîncări, băuturi, jocuri, cîntece curvești, strigături, chuituri... ? Am călcat poruncile lui Dumnezeu slujind poftelor păcătoase ale : trupului, lumii și diavolului ?

b) Cel ce iubește pe tată, pe mamă, pe fiu, pe fiică, pe soră, pe frate, avere... mai mult decît pe Mine nu este vrednic de Mine... Cel ce vine către Mine și nu urăște pe tatăl său, pe mamă sa, pe femeie și pe feciori, pe frați și pe surori, încă și pe sufletul său, nu poate fi ucenic al Meu” (Mt. 10, 38; Lc. 14, 26—27).

c) *Dumnezeu pedepsește pe cei ce se desfătează anticreștinește.* Desfătările trupesti, după plăcerile trupului, lumii și diavolului, cufundă Sufletele petrecărețe, jucăușe, cîntătoare și ascultătoare cîntecelor curvești... ca și pe bogatul nemilostiv și petrecăreț în iad, în iazărul de foc, în munca veșnică. Dar desfrînații sau petrecăreții sînt pedepsiți adeseori și în viața aceasta trecătoare. Așa, El lăsa a se omori, zdrobi și turti cei șapte fii și trei fiice ale dreptului Iov, sub casa surpată de o groaznică furtună pe cînd benchetuiău (Iov 1, 13—19)... Prin mîinile batjocoritului Samson surpă uriașul palat împărătesc pe al cărui acoperiș erau vreo trei mii de filistenii, care: mîncău, beau, jucau, se veseleau, și-i zdrobește, omoară și îngroapă sub dărîmăturile lui (Jud. 16, 27—30). Colo în Babilonul îndepărtat de noi, turbură groaznic tot banchetul lui Baltazar, profanatorul Sfintelor vase ale Templului din Ierusalim, prin acea mîină misterioasă care apăru și scrise pe peretele palatului, în sala de ospăț, cuvintele: „Mane, Tekel, Fares”, adică: numărat, cîntărit și împărțit... după care în aceeași noapte s-a

prăbușit în mîinile Medo-Perșilor întreg Babilonul, în prăpăd groaznic și în pierzare (Dan. 5).

O foarte mare și groaznică întristare se împrăstie în inimile împreună benchetuitorilor cu Iord Antipa, cel a patra parte stăpînitor, cînd au văzut aducîndu-se de prințesa Salomeea, fiica Irodiadei, capul Înainte Mergătorului și Botezătorului Ioan (Mt. 14, 1—12; Mc. 6, 14—28; Lc. 9, 7—9). Bogatul nemilostiv, care petrecea în toate zilele în lux, cu ospete, cu muzicanți, jocuri, cîntece păcătoase... din veselia aceea vremelnică, s-a prăbușit îndată după moartea sa în groaznică întristare și muncă veșnică (Lc. 16, 19—31).

Luați seama, fii și fiice în Domnul, și vedeți cît de urîte sînt ospetele, jocurile, cîntările curvești și petrecerile anticreștinești înaintea ochilor lui Dumnezeu și ce: turburări, răniri, grozăvii, prăpăd și osîndiri sloboade El asupra benchetuitorilor!!!!

358) M-am lăsat amăgit spre păcate de frica sau rușinea oamenilor pentru bunuri pieritoare și păcătoase plăceri trupesti ? Am slujit idolilor, adică : gătelilor, împodobirilor deșarte, lumești și ucigătoare de suflete... pîntecelui, mîndriei, necurățiilor, curviei, preacurviei, sodomiei, malahiei, mîniei, zgîrceniei, zavistiei, lenevirei, clewetirei, rîsului nebunatic (Vezi pp. 51—3 din această carte) petrecerile anticreștinești, ospetelor drăcești cu jocuri (d) cîntece curvești... și altor păcate de felul lor, cu voia, slujindu-le din agonisita mea ? M-am înfierbîntat a mă pune în slujba feluritelor păcate ?

d) *Jocurile și cîntecele curvești sînt lucrări, slujbe idolatre, drăcești, infernale.* Așa ne adevăresc: Dumnezeieștile Scripturi, Sfintele Soboare apostolice, ecumenice, locale, Istoria Bisericească, Viețile Sfîinților, Cazania, Proloagele, Sfintele Pravili, și așa sînt. „Nimeni nu poate sluji la doi domni — zice Mîntuitorul — adică și lui Dumnezeu și lui Mamona... Cel ce nu este cu Mine împotriva Mea este, și cel ce nu adună cu Mine risipește” (Mt. 6, 24; 12, 30). „Să nu vă faceți slujitori idolilor — strigă Sf. Ap. Pavel — ca unii dintrînsii, precum este scris: Șezut-a poporul de a mîncat și a băut și s-a sculat de a jucat... Eu nu voiesc să vă faceți voi părtași dracilor. Nu puteți voi fi părtași Mesei Domnului și mesei dracilor! Nu puteți bea Paharul Domnului și paharul dracilor... Au doară vrem să întărităm pe Domnul spre mînie? Sau nu cumva sîntem mai tari decît El?... (I Cor. 10, 7, 20—22, 16; Eș. 32; Ps. 105, 35—40; Gal. 5, 27). „În cetatea (Biserica Triumfătoare din ceruri a) Domnului, nu va intra nimic pîngărit, și nimic care e dat cu spurcăciune și minciună, ci numai cei scriși în Cartea Vieții Mielului... Afară cîinii, vrăjitorii, curvarii, ucigașii, închinătorii de idoli și toți care lucrează și iubesc minciuna” (Apc. 21, 27; 22, 15).

În Viețile Sfinților, în Sfintele Pravile, Cazaniile Bisericii... ni se spune clar că: jocurile pe la cârciumi, de prin case particulare sau publice sînt lucrări idolatre, drăcești, satanice; iar cumetriile, nunțile, patroanele și sărbătorile cu muzicanți lumești, cîntece curvești și jocuri sau horă, sînt prăznuri drăcești care scot din Biserica lui Hristos și din Împărăția lui Dumnezeu pe creștinii și creștinele care joacă ori participă, privesc acolo (Cazania 23 Aprilie; Mt. 7, 26—27; 8, 12).

Așa de pildă: ni se istorisște că diavolii jucau, chiuiau, băteau în palme și fluierau în preajma Sfîntului Antonie care se ruga și cînta lui Dumnezeu, după care ei au început a plînge și a se tîngui, obosiți cu totul (V. Sf. 17 ian. o.c. p. 743).

Sf. Mucenic Gordie fugind la jocurile, jucăriile, glumele și rîsurile ce se făceau în cetăți... se duse la praznicul idolatru cu alergări de cai... pe care-l risipește, muzicile amuțesc, lumea îl privește... și suferind martizizări pentru Hristos, se încununează prin tăiere de sabie (V. Sf. 3 ian. o.c. pp. 145—156).

Sfînta Mucenică Agatia aprinzîndu-se de dragostea lui Hristos, a disprețuit împodobirea cu haine luxoase, darurile lumii, mîncările prețioase, ospetele, jocurile, dansurile și glumele, cu care lumea se muncea s-o abată din calea vieții (V. Sf. 5 Febr. o.c. pp. 100—2).

Diavolii venind la Cuviosul Isachie în chip de tineri luminați cu fețele ca soarele, cu fluier, viori, timpane... i-au cîntat, și luîndu-l cu ei, a sărit și el și a jucat pînă l-au obosit, slăbit, îndrăcit, muțit, asurzit... El și-a venit în fire abia după doi ani, după multe, serioase îngrijiri și rugăciuni fierbinți... (V. Sf. 14 Febr. o.c. pp. 508—511).

Idolatrii după obiceiul lor păgînesc jucau împrejurul jertfelor lor, silind și pe creștini la acea drăcească obișnuință a lor (V. Sf. 11 martie o.c. p. 461).

Preotul Florentie de la o Biserică din apropierea Mînăstirii Cuviosului Benedict, zavistindu-l pe acesta, i-a trimis o pîine otrăvită... Apoi lucrînd cu răutate și cu viclesug diavolesc asupra ucenicilor Sfîntului, a trimis șapte fete frumoase și despuiate ca să se plimbe și să joace înaintea monahilor ca să-i demoralizeze (V. Sf. 14 martie o.c. pp. 546—8).

Vestitul boier idolatru Polemie din Alexandria vrînd a descresțina pe fiul său Hrisant, după sfatul casnicilor și al vecinilor, l-a închis într-un palat frumos și foarte luminos, mobilat luxos, și l-a îmbrăcat în haine țesute cu aur. Cu el a băgat acolo din slujnicele sale, fecioare frumoase la față (nu însă și la suflet), împodobite, care mînceau, beau, se veseleau, jucau, săltau, cîntînd cîntece desfrîdate, vorbeau cuvinte putrede de rușine, ca să-l depoaie de haina Sfîntului Botez și de Hristos (V. Sf. 19 martie, o.c. pp. 677—9).

Numai păgînii idolatrii jucau (D. Ag. o.c. p. 104).

Națiunile civilizate opreau jocul la ospete privindu-l cu dispreț, contrar bunei cuviințe și semn al sufletelor afemeiate, prăbușite în exces de moleșire... (D. Ag. o.c. p. 404).

Magistrații păgîni înteiți de idolatrie, dădeau serbări cu jocuri în onoarea împăratului și strigau împotriva creștinilor care nu voiau să ia parte la ele (D. Ag. o.c. p. 461).

Idolatrii jucau împrejurul idolilor, creștinii însă nu; ci le și disprețuiau (V. Sf. 1. aprilie o.c. p. 227).

Diavolii au venit la Cuviosul Teodosie cu muzici, fluier și chiuituri... (V. Sf. 3 mai o.c. p. 231).

Păgînii cetății idolatre ieșind la praznicul idolilor, se desfătau în cîntecele trîmbițelor, țimbalelor și ale femeilor ce jucau despletite, și juca tot poporul, huind pămîntul de răpăiturile lor (V. Sf. 20 mai oc. p. 994).

Sf. Simeon vede în vedenie pe Satana stînd pe Scaun și diavoli mulți în jurul lui, cu podoabe de înșelăciune, în sunete de trîmbițe, fluier, cimpoaie și alte felurite instrumente muzicale și felurite curse ale păcatelor (V. Sf. 24 mai o.c. pp. 1120—1).

Păgînii se adunau înaintea ușilor capiștei lor unde cîntau din instrumente și jucau (V. Sf. 28 mai o.c. pp. 1200—1; 17 iunie o.c. pp. 792—3; 16 iulie o.c. p. 832; 26 sept. o.c. p. 815).

Sf. Episcop Martin trecînd pe lîngă niște oameni care cîntau chiuiau, se veseleau și jucau, s-a întristat amarnic pentru că lăsînd ei Biserica lui Dumnezeu cu rugăciunile, laudele și învățăturile ei sfînțitoare, se adunaseră acolo să-și petreacă anticreștinește bucurînd pe diavolul (V. Sf. 10 noiem. o.c. pp. 361—2). Prin acea cufundare în bezna jocurilor, ei își înlocuiau pecetea Dumnezeirii (†) cu pecetea Antihristului nr. 666.

Sf. Mucenic Filimon, comediantul, făcîndu-se creștin, cu rugăciunea a pogorît foc din cer și a ars toate instrumentele cu care făcea comediile provocatoare de ris, haz și veselii păcătoase (V. Sf. 14 dec. o.c. pp. 724—5).

Diavolii pun hățuri celor ce joacă și fac glume. Majoritatea creștinilor și clericilor după ieșirea din slujba Bisericii, se tîrăsc de draci la jocuri; iar banii dați la muzicanți sînt niște jertfe date diavolului (V. Sf. 23 dec. o.c. pp. 1193—4).

Comediantul cu maimuța a murit de moarte năpraznică pentru că a cîntat din scripcă, obrăznicindu-se (V. Sf. 19 dec. o.c. pp. 973—5).

O creștină din secolul II, nerețînîndu-se de la jocuri, a fost posedată și torturată de diavolul (îndrăcită). Preotul chemat la muribundă i-a citit rugăciuni de salvare. Diavolul din ea însă, înrăindu-se, s-a sculat asupra lui, zicîndu-i: „Ce mă izgonești, am

dreptul s-o stăpinesc, pentru că acest suflet se rătăcise pe pământul împărăției mele (în teritoriul prăznuirilor anticreștinești, drăcești) și l-am aflat în interiorul lui (Apologetul Tertulian, vezi și p. 208—212 din această carte).

Sfinții Părinți ai Sinodului VI ecumenic „afuriscă pe toți cei ce fiind cu minte joacă (afară de cei nebuni care sînt iresponsabili) și mai ales pe femei le afurisește, pentru că jucînd, vatămă pe mulți (Canonul 62).

Așijderea Sfîntul Sinod al VII-lea prin can. 22 hotărăște că: „Pe la mese, nunți (creștinii mireni) toate să le facă spre slava lui Dumnezeu; iar prin meșteșugirile muieresti și satanicești cîntece, prin răsfrîngeri curvești de jocuri, ori prin răcnete, chiote... căci asupra celor ce fac acelea, vine proorocescul blestem care zice: „Vai celor ce cu alăută și cu cîntări beau vinul; iar la lucrurile, Domnului nu se uită, și la lucrurile mîinilor Lui nu gîndesc (Is. 5, 12).

Sfîntul Sinod din Laodichia, în can. 53, hotărăște astfel: „Nu se cade creștinilor mergînd pe la nunți să cînte în organe (ori alte instrumente: vioară, cobză, fluiere...) ori să joace, ci cu cînte să cîneze ori să prînzească, precum se cuvine creștinilor“. Apoi prin can. 54, și Sinodul VI ecumenic, can. 24, poruncește clericilor că: „La nunțile unde vor fi muzicanți și jocuri să nu meargă, și de la cei ce vor aduce acelea, să fugă“.

Cazania Bisericii la sărbătoarea tuturor Sfinților, zice: „Jocurile sînt lucruri drăcești“. La 1 septembrie: „Jocurile se fac spre necinstea lui Dumnezeu“. La 14 octombrie: „Primii creștini n-au serbat ca noi cu jocuri... care sînt lucruri drăcești“. La 25 decembrie: „Să serbăm nu cu praznice păgînești, cu jocuri, beții...“. La 23 aprilie: „Cuvintele deșarte, jocurile și cîntecele lumești, sînt lucruri drăcești și cei ce le vor face parte cu Hristos nu vor avea“. Jocurile, chiuiturile, cîntecele curvești, măscăriciunile... ca și descîntecele, ghicitoriile, farmecele, vrăjitoriile, drăcuiele, înjurăturile de cele sfinte, sudalmele, ponegririle... sînt rămășițe idolatre care despoaie pe creștini de Hristos și-i umple de duh demonicesc. Creștinii care vor să fie și să rămîină în Hristos, se feresc din toate rășputerile lor de acestea.

Majoritatea creștinilor în Dumineci și sărbători, în loc de a se lumina prin Sf. Biserică și școală, ei se îngrămădesc la cîrciumi, la lăutari și jocuri, unde sub cuvînt că-și petrec, ei se smintesc, se întunecă și se îndobitocesc ajungînd jucăriile diavolului. „Unde sînt sfintele cărți — zice Sf. Efrem Sirul — și citirile, acolo este veselie a dreptilor și mîntuire a auzitorilor; iar unde sînt alăute și hore, acolo e întunecare a bărbaților și a femeilor și praznicul diavolului...“. Aceasta o arată și Sf. Ioan Gură de Aur, zicînd: „Unde

sînt jocuri, acolo diavolul sare în mijloc, și casa în care se fac jocuri, e locașul dracilor“. Din lumea aceasta necunosătoare învățăturilor Sfintei Biserici Ortodoxe își recrutează diavolul slugi și sectari aderanți la hulirea numelui lui Dumnezeu, al Prea Sfintei Maici — Fecioara Maria și a tuturor Sfinților din cer (Apc. 13; comp. 1 Ioan, 2, 15—19).

Unde sînt jocuri acolo este diavolul. Jocurile cu cîntece lumești sînt pompă a satanei. Cîntecele cu instrumente muzicale sînt scornite de Iubal, fiul lui Cain (Fac. 4, 21). Jocurile și cîntecele lumești din gură, sînt școala satanei. Diavolul e primul învățător al acestora. Dracii sînt învățătorii; iar toată partea bărbătească și femeiască care cîntă, ascultă, joacă, lălăesc, sînt elevii și elevele diavolului. Lecțiile ce se dau în cîrciumile lor, la cumetrii, patroane, baluri, serate, și nunți cu lăutari sînt școli diavolești. Acolo se predau lecțiile satanicești: cochetăriile, gingășiturile păcătoase, mlădierile josnice, curvia, preacurvia, malahiile, sodomiile, feluritele necurății scîrboase, nerușinarea, rușinoasele convorbiri curvești, desfrîul, vorbele putrede, măscăriciunile, nebuneștiile convorbiri, bețiile uciderile și sinuciderile trupesti și sufletești. Cîntecele curvești, chiuiturile și jocurile sînt sportul diavolului, casele în care se fac acestea sînt teritoriile, locașurile dracilor; iar pe scaunul cel mai înalt al acelor petreceri anticreștinești, stă boierul dracilor.

„Eu — strigă cu tărie Sf. Ioan Hrisostom — îndrăznind, dau pe față că: unde sînt dansuri și jocuri acolo și diavolul e prezent și curvia (idolatria aceea) nu face numai înverșunați, ci și ucigători de nevinovați...“ (Om. 14 la Mt.; I Cor. 10, 7). Ce faci nepri-ceputule om? Tu chemînd la casa ta organe și făcînd jocuri, te faci al doilea Irod. Imitezi pe Irod acela și aduci la masa ta ca o altă Irodiadă, femei, și bărbați jucători? Tu deși nu-l omori pe Ioan, dar cu adevărat omori măduarele lui Iisus Hristos, adică atîtea și atîtea suflete ale celor ce joacă și a celor ce șed la masa ta, stau pe de lături și privesc, ceea ce este și mai rău. Acel diavol care atunci în jocul prințesei Salomeea — fiica Irodiadei — a ucis pe Ioan, același și acum, prin jocuri, ucide sufletele celor ce șed și privesc, care lucru este mult mai înfricoșat. Cei care joacă acum nu cer cap pe tipsie; ci sufletele lor și ale celor ce șed și privesc. Deși nu stă de față fiica Irodiadei, ci diavolul care juca atunci prin aceea, joacă acum prin aceștia și sufletele celor adunați pierzîndu-le și robindu-le, fuge cu ele, împingîndu-le în iadul vremelnice și veșnice. Loc de curvie ți s-a făcut casa ta, patimă și strechie, și nu te mai rușinezi a mai năimi aceste desmierdări?“ (Om, I la Colos.)

Încetați pentru dragostea Celui ce a murit pentru a voastră mîntuire. Încetați vă rog de la aceste cîntări din organe, jocuri și cîntece lumești din gură, fiindcă acestea sînt lucrurile diavolului

și paguba vieții noastre. Sînt pierzătoare mîntuirii sufletului nostru. Sînt lucruri și fapte nu ale creștinilor care sînt ucenicii lui Iisus Hristos, fiii Luminii și moștenitorii Împărăției cerurilor; ci sînt lucruri și fapte ale Elinilor, Evreilor, Turcilor, ale necredincioșilor și păgînilor care sînt întunecați de înșelăciunea diavolilor, și nu știu nici ce cugetă, nici ce lucrează. Deci, dacă pînă acum ați fost dedați la astfel de satanice și păgînești îndeletniciri, de azi înainte însă, lăsați-vă de acestea și urîți-le pe ele. Și dacă cineva dintre creștini vă îndeamnă, silindu-vă a vă duce la casa lui ca să cîntați din organe sau să jucați ori să cîntați cîntece curvești, păziți-vă cu dinadînsul și nu-l ascultați, măcar stăpînitor de ar fi, măcar vreunul din cei sfințiți sau și mirean; fiindcă ei (care nu se pot salva pe ei din păcat și din iad), nu pot să vă ajute în ziua Judecării sau să vă scape din muncă... deoarece nu se pot scăpa nici pe ei după ieșirea din trup, la Vămile Văzduhului, la judecata particulară și universală.

Sf. Efrem Sirul strigă creștinilor, pasionați după jocuri și petreceri anticreștinești: „Unde sînt cîntările celui străin (ale diavolului), acolo este urgia lui Dumnezeu și vaiul este răsplătirea rîsului. Unde sînt sfintele cărți și citirile, acolo este veselie a dreptilor și mîntuire a auzitorilor; iar unde sînt alăute și hori (jocuri), acolo este întunecarea bărbaților și a femeilor și praznicul diavolului... O, ce rea izvodire a diavolului! Cum pe fiecare prin meșteșugul său îl împiedică, îl amăgește și-l pleacă să facă cele rele ca pe niște bune! Astăzi cu părere de rău cîntă psalmi, după cum a poruncit Dumnezeu și mîine cu sîrguință joacă, după cum i-a învățat satana. Astăzi se leapădă de satana și mîine urmează lui. Astăzi se împreună cu Hristos și mîine se depărtează, se leapădă, și-L necinstește pe Dînsul. Astăzi creștini și mîine păgîni. Astăzi blagocestivi și mîine dușmani și vrăjmași lui Dumnezeu. Nu vă amăgiți, frații mei, nu vă amăgiți. Nici un rob nu poate să slujească la doi domni după cum a zis Stăpînul Hristos. Nimenea nu poată să slujească lui Dumnezeu și lui mamona și cu diavolul împreună să dăntuiască (Mt. 6, 24). După chipul lui Dumnezeu fiind zidiți, să nu necinstim chipul lui Dumnezeu ci ca niște ostași ai lui Hristos să-I urmăm Lui, să-I slujim. Nu astăzi să cîntați psalmi cu îngerii și mîine să dăntuiți cu dracii. Nu astăzi citiri dumnezeiești să ascultați, ca un ascultător și iubitor de Hristos și mîine să iei aminte la alăută, ca un călcător de poruncă și uritor de Hristos. Nu astăzi să te pocăiești de păcatele tale și mîine să joci spre pierzarea ta...”

Sfintele canoane afurisesc pe jucători... Sf. Nichifor Mărturisorul zice: „Se cade creștinului să nu întrebuițeze serbarea Duminicii și a celorlalte sărbători la beții și la jocuri, la cîntece drăcești și la tulburări; ci să meargă la Sfînta Biserică să asculte dumneze-

zeieștile cuvinte, să citească Sfintele Scripturi și să facă și alte fapte bune.

Purtătorul de Dumnezeu Ignatie în epistola către Magnesieni, zice: „Fiecare din noi să serbeze duhovnicește cu cugetarea Legii Sfinte, bucurîndu-se nu în odihna trupului, nu în jocuri și în plesnete ca cei fără de minte”.

Sf. Ambrozie zice că: „Zilele sărbătorilor nu se cade a le face noi de înverșunare”.

Sfintele așezăminte apostolicești zic: „Slujiți Domnului cu trică și vă bucurați Lui cu cutremur.”

Porunca dumnezeiască ne grăiește destul de clar să sărbătorim creștinește zilele sfinte, zicînd astfel: „Sfințește ziua Domnului...” Iar Mîntuitorul nostru Iisus Hristos zice: „Cel ce nu este cu Mine, împotriva Mea este și cel ce nu adună cu Mine risipește” (Evrei 4, 7; Ps. 117, 23; Mt. 12, 30).

Jucăușii cei ce joacă și se îmbată, se afurisesc (Pidalion, fila 512 verso).

Creștinii nu se cuvine a merge la teatru, nici a privi la jocuri, comedii, nici să joace, nici să cînte cu instrumente muzicale la nunți, ca să nu cadă în grele păcate și în afurisanie (Vezi pe larg Pidalion, Sin. VI, ec. can. 24; 62 cu tîlcul și notele lor. Sinod. VII ec., can. 22, 53, 54, 55, 29 cu nota; H.o.c. pp. 38—82). „Unii Preoți joacă?” — cîrtesc unii. Da. Și aceasta e o arătare a grozăviei jîsnicei pasiuni de jocuri, baluri, serate, felurite petreceri idolatre, anticreștine care stăpînesc majoritatea purtătorilor de nume creștinesc de azi. Cine n-a văzut în duminici și sărbători sfintele biserici goale, iar cîrciumile, lăcașurile de desmăț și jocuri arhi-pline. Cine n-a văzut cum majoritatea purtătorilor de nume creștinesc dau lumii făina și lui Dumnezeu tărîțele, adică la Sfînta biserică se duc rar, rar de tot, din joi în paști și atunci de obicei... dînd pentru suflet puțin; iar la cîrciume și felurite petreceri anticreștinești, cu jocuri, cîntece curvești, chiuituri păgînești, mode idolatre, fumat, ospete cu beții și alte blestemării, aleargă cu duiumul, des, cu tot dragul, cu toată ascultarea și atenția unde cheltuiesc cu toată dărnicia și mina largă, de sute și mii de ori mai mult decît au dat pentru suflet la Sfînta biserică și la alte binefaceri. Așa e și cu celelalte păcate, de care pe drept ori pe nedrept sînt acuzați de lume și unii din preoții bisericii.

Dacă mirenii sînt opriți a juca cu afurisanie și blestem, cu atît mai mult clericii, călugării și preoții. „Preoții de vor juca la nuntă să se caterisească. Mirenii care joacă se afurisesc” (Sin. VI ec. can. 62; Învățătură pentru canoane din Molitfelnicele vechi).

„Călugărul (călugărița) de vor umbla după mesele oamenilor, sau la nuntă... în petrecerile mirenești, Dumnezeu îl socotește

ciine, că nu-l lasă dracul (a sta în Mînăstirea sa), ci îl scoate, îl poartă prin lume ca să vadă muierile (bărbații) mirenești.“

„Călugărul de va face cîntece mirenești (de amor, curvești...) și va juca, acela este om al dracului și nu al lui Dumnezeu. Să se pocăiască 3 ani și mătănii o mie 61... (P.B.G. o.c. pp. 120—128).

359) Am smintit pe alții de la dreapta credință și viețuire creștinească, ocărîndu-i : de ce sînt blînzi, de ce se lasă batjocoriți de alte persoane, de ce cercetează regulat Sfînta biserică, de ce sînt rugători de Dumnezeu ? Am ris de cei ce se abțin de la prăznuri drăcești cu jocuri (e) cîntece curvești, chiuituri, vorbe putrede, măscăriciuni, glume, fumat, tutun, băuturi bețive... de credincioșii ce se spovedesc și se împărtășesc cu Sfintele Taine creștinești ? Am oprit pe alții de la fapte bune ?

e) **PETRECEȚI ȘI JUCAȚI CU DRACII?** „Vai celor ce se scoală de dimineață și umblă după sîcheră, cei ce petrec pînă seara și chefuiesc toată ziua în beție, încît nu-și dau lor nici o vreme ca să caute faptele Domnului și să socotească lucrurile mîinilor Lui, că vinul îi va arde pe ei“ (Is. 5, 11). De ce oare? Pentru că fierbințeala aceea ce se pricinuieste în trup din vin, se face aprindere a săgeților înfocate ale vrăjmașului. Că pe socoteală și pe minte le cufundă vinul; iar pe patimi și pe desmierdări ca pe niște roiuri de viespi și gărgăuni le scoală asupra-i. Care căruță cu cai fără vizitiu se poartă cu rînduială? Care corabie necîrmuită purtîndu-se de valuri cum s-ar întîmpla, nu este mai primejdută decît cel beat?

Prin acest fel de răutăți, bărbații împreună cu femeile adunîndu-se în hore de obște, dîndu-și sufletele dracului, iubirii de vin, se rănesc unii pe alții cu săgețile patimilor. Rîsuri spre amîndouă părțile, cîntece de rușine, chiuituri curvești care zădăresc spre înverșunare. Rîzi? Spune-mi, și te bucuri, bucurie desfrînată, fiind trebuintă de a lăcrăma și a suspina cele de mai înainte ce s-au făcut? Grăiești cîntece de ale curviei, lepădînd psalmii și laudele care le-ai învățat (sau trebuie să le înveți?). Miști picioarele și sai nebunește? Joci jocuri care nu ți se cuvin, fiind trebuintă de ați pleca genunchii spre închinăciune?! Pe care să tînguiesc? Pe fetele cele neispitite de nuntă, sau pe cele supuse jugului nunții? Că acelea s-au întors de la petrecere nemaivînd fecioria curată; iar acestea n-au mai adus curățenia înapoi bărbaților. Că deși unele au scăpat de păcate cu trupul, dar fără de învoială au primit stricăciunea în suflete. Acestea și pentru bărbați sînt scrise de mine. Au văzut rău sau au privit rău. „Că cel ce caută la femeie spre a o pofti pe ea, iată a preacurvit cu dînsa în inima sa“ (Mt. 5, 28; comp. Fac. 34, 2; 2 Imp. 11, 2). Dacă ocaziile cele din întîmplare, aduc atîta primejdie

celor ce caută cu iscodire, oare cîte primejdii vor aduce întîmplările cele căutate înadins, ca să vadă femeii ce se poartă de beție cu necuviință și cu frîngerile sale să îndemne spre înverșunare și cîntece dezmiardătoare să cînte, care și numai auzindu-le, să poată pricinui celor desfrînați toată strechia dezmiardării!

Ce vor zice, sau ce vor răspunde cei ce din astfel de vederi și-au agonisit mulțime nenumărată de răutăți? Au nu ca și cum pentru aceasta au căutat să-și zădărescă poftele? Pentru aceea sînt vinovați, după hotărîrea Domnului cea netrecută judecății preacurviei. Cum vă va primi pe voi praznicul a 50 de zile, după ce ați ocărît Sfintele Paști în acest fel? Praznicul a 50 de zile are venirea Duhului Sfînt cea arătată și tuturor cunoscută; iar tu apucînd înainte pe sineți te-ai făcut sălaș al idolilor? (I Cor. 10, 7; 6, 9—10; Efes. 5, 3—5) În loc de a te face sălaș al lui Dumnezeu prin sălășluirea Sfîntului Duh, ai atras asupra-ți blestemul Proorocului care zice din partea lui Dumnezeu: „Voi întoarce sărbătorile voastre în plîngere“ (Amos 8, 10; Tobit 2, 6; Is. 15, 2; Iov. 30, 31; Ier. 6, 26; I Mac. 1, 39—41). Cum vă veți stăpîni slugile cînd voi slujiți poftelor celor nebune și vătămătoare ca niște robi? Cum veți sfătui pe copii, cînd voi viețuiți viață neînfrînată și fără de rînduială? Ce dar? În aceasta să vă las pe voi? Mă tem ca nu cumva cel nesupus să se facă mai nebun; iar cel umilit, pentru mai multă mîhnire să se înghită! (2 Cor. 2, 6—7).

„Tămăduirea — zice — face să înceteze păcate mari“ (Ecl. 10, 4). Postul să vindece pe beție, psalmul pe cîntarea cea fără de rușine, lacrima să se facă tămăduire rîsului. În locul jocurilor să se plece genunchii, în locul plesnetului mîinilor să se bată pieptul, în locul hainelor luxoase să se arate smerenia. Peste toate milostenia să te răscumpere pe tine de la păcat. „Răscumpărare omului este bogăția lui“ (Prov. Sol. 13, 8; Dan. 4, 24; Ps. 40, 1; Is. Sir. 3, 1, 29; 29, 15; Lc. 11, 41). Pe mulți din cei nepocăiți fă-i părtași rugăciunii (F. Ap. 8, 22), doar va ierta ție cugetul răutății. Aduceți-vă aminte de poporul idolatrizat în pustie, cînd a șezut de a mîncat și a băut și s-a sculat de a jucat, iar, jocul lor era închinare de idoli. Atunci leviții înarmîndu-se asupra fraților lor astfel idolatrizați și-au sfințit mîinile ucizînd 3.000 de jucători, după care s-au pierdut alți 23.000 de israeliteni astfel împătimiți. Deci, vouă celor ce vă temeți de Domnul, cîți v-ați posomorît pentru necinstea faptelor celor prihănite, aceeași poruncim. De veți vedea că se pocăiesc pentru necuviința celor ce s-au lucrat, milostiviți-vă spre ei ca spre niște mădule ale voastre bolnave; iar de-i veți vedea că se obraznicesc și defaimă mîhnirea voastră cea pentru dînșii (Eș. 32, 6), ieșiți din mijlocul lor și vă osebiți și de necurăție să nu vă atingeți (2 Cor. 6, 17), că așa, aceia rușinîndu-se, să-și vină întru cunoștința răută-

ții lor; iar voi să primiți plata rîvnei lui Finees pentru dreapta Judecată a lui Dumnezeu și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos. Căruia se cuvine Slava și Stăpînirea în vecii vecilor, Amin". (Sf. Vasile cel Mare cuv. de folos. fila 82).

Am gîndit și crezut că-i bine : a pune așternuturi cu cruci pe jos, pe paturi, pe scaune, a pune zorzoane idolești, muiereschi, țigănești... pe fața Sfintelor Icoane ale Maicii Domnului ; a retrograda pe Maica Domnului cu rostirea cuvîntului de „mireasă” în loc de : „Maică pururea Fecioară” ; a sta pe soleaua Altarului ; a strica aspectul Sfîntului Altar... în a dormita, vorbi, rîde... la rugăciune, acasă și în Sfînta Biserică ? ș.a. (f)

f) *Clevetitorii, făcătorii, menținătorii, părtinitorii și susținătorii neorînduiei cad din Ierusalimul ceresc în babilon, în abis, în iad.* Clevetitorii... făcătorii neorînduiei în Biserică se zidesc pe ei înșiși în Babilon, în afară de Biserică, din Noul Ierusalim ceresc (Apc. 21, 8). Clevetitorii sînt un fel de cîini în ființa lor cu chip omnesc, care mușcă pe furiș pe semenii lor, lupi îmbrăcați în piei de oi, care sfîrtecă pe aproapele lor (Is. 56, 10—11; Mt. 7, 15—20; F. Ap. 20, 29—30; Filip 3, 2). Aceia-adeverește Sfîntul Apostol și Evanghelist Ioan — sînt îndepărtați din Noul Ierusalim ceresc... „Afară sînt cîinii... vrăjitorii, curvarii, închinătorii la idoli și oricine iubește minciuna și trăiește în minciună” (Apc. 22, 15; 21, 8). Păcatul clevetirii cu urmările lui e așa de camuflat, încît mulțimea oamenilor, chiar și unii din cei curați, sfinți, nu-l pot observa, așa cum n-a observat Eva curată pe diavolul ce grăia din șarpe și Adam pe același diavol ce grăia din Eva care greșise. Aici trebuiesc ochi mulți de Argus, ochi de Heruvim, adică cunoștință pătrunzătoare, altfel, oricine cade victimă, sălășluindu-și pe diavoli: pe limbă, în urechi și în inimă. Așisderea, făcătorii de neorînduie în Biserică Domnului, se transformă într-un atelier drăcesc.

Într-o bună zi veniră la Scaunul Sfintei Spovedanii cîțiva creștini și creștine să se mărturisească. Erau niște creștini citiți în cărțile sfinte, evlavioși, dornici de mîntuire, dar: vasele lor erau sparte, toată apa ce-o turnase în ele curgea jos și rămîneau tot goale nu aveau poartă, nici gard în jurul ființei lor, nu aveau strajă la gurile lor, nici ușă de îngrădire împrejurul buzelor lor (Ps. 140, 3; comp. Ps. 38, 1—3; Is Sir. 22, 30; Mt. 21, 23; 11, 20). Toți erau cunoscuți ca: creștini buni, evlavioși, bisericosi, milostivi, plătitori de Sfînta Liturghie, slujbe, acatiste, paraclise, rugători lui Dumnezeu, participanți la adunările creștine ortodoxe în după amiaza duminicilor, în praznicile împărătești, în sărbătorile mari și mijlocii. Cu toate acestea obișnuința și practicarea clevetirilor și neo-

rînduilelor îi trăgeau pe nesimțite afară din Biserica lui Dumnezeu în Babilonul: lumesc, idolatru, demonic, stanic! Alunecau vijelios ca pe o gheață în jos pe calea pierzării la iad și, lor li se păreau că stau în calea vieții (I Cor. 10, 12; comp. Iez. 33, 13; Rom. 11, 20—22; Gal. 6, 1).

Duhovnicul văzîndu-i, îi întrebă: „Ce ați pățit de v-ați lăsat duhovniciei voștrii și ați alergat aici la spovedanie?” Unii din ei răspund: „Preotul nostru nu ne mărturisește cum trebuie. Cîteva vorbe și du-te să vină altul”. Alții: „Preotul nostru e foarte ocupat, aleargă într-o parte și în alta unde e chemat, și-i silit a face spovedaniile tot repejor, așa că sufletul nostru nu se simte ușurat, ci tot împovărat.” Alții: „Preoții noștri sînt: unii suferinzi, alții slăbănogiți de bătrînețe... și nu mai pot mărturisi pe toți...”. Și voiți le — zise Duhovnicul — să vă spovediți cît se poate mai bine, a primi și face canonul convenit, a părăsi păcatele în care ați căzut și a face roade vrednice de povăință?”

„Da” răspunseră toți.

„Dacă-i așa, iată vă citesc moliftele Sfintei Spovedanii, apoi veniți pe rînd cîte unul, fiecare cu toate păcatele scrise, negru pe alb și învățate pe de rost ca Tatăl nostru și să mi le mărturisiți clar unul cîte unul pe toate.”

După citirea moliftelor se depărtară toți, rămînînd numai un creștin la scaunul sfintei spovedanii. Îndată începe a-și spune păcatele cu care se simțea împovărat. Apoi mai adăugă:

Nu mai profanați
semnul Sfintei Cruci

Am mai grăit de rău pe alții, am clevetit pe preot... care tot spune că creștinele să nu facă așternuturi cu semnul crucii în ele, care sînt făcute cu cruci să nu le punem pe paturi, lavițe, scaune, pe fotolii. Semnul Sfintei Cruci, semnul biruinței noastre prin călcarea sau starea pe el; că semnul crucii trebuie mai întîi stricat de pe așternuturi și apoi să se pună acelea pe jos fără nici un semn al crucii pe ele. Mulți îl clevetesc și pe drept și pe nedrept și de... m-am asociat și eu cu ei. Observînd unele scăderi — cum de fapt avem destule cu toții; unii unele, alții altele — l-am clevetit. Și iacă mulți s-au îndărătnicit, n-au mai vrut de loc a ridica covoarele, așternuturile cu cruci de prin case și din Biserică. Astfel semnul Sfintei Cruci se calcă în picioare, și stă pe el, se profanează. E un fel de babilonie...”

„Vezi fiule — îi zise Duhovnicul — prin clevetirea Preotului ai contribuit și tu cu ceilalți la profanarea Sfintei Cruci; ai contribuit la mărirea Babilonului în care te-ai zidit și cu care vei cădea în abis, de nu vei strica clevetirile, de nu te vei părăsi de a mai cleveti și de nu vei face roade vrednice de pocăință. Voi știți bine

că Însuși Dumnezeu a arătat acest dumnezeiesc semn al Sfintei Cruci în planul mântuirii oamenilor, sus de-asupra Golgotei cu jertfa universală și veșnică, adică Mielul Divin, care ridică păcatele lumii; a arătat-o primului împărat creștin, Constantin cel Mare sus pe cer, apoi deasupra întregului Ierusalim, tot pe cer. După sfârșitul lumii iarăși se va arăta acest dumnezeiesc semn al Fiului Omului pe cer, îngrozind pe necredincioșii care l-au nesocotit (Mc. 15, 22—29; Mt. 27, 33—34; V. Sf. 21 și 7 Mai; Mt. 24, 30).

Sfinții Părinți și străbunii noștri din cursul erei creștine au așezat în Sfintele Biserici acest semn dumnezeiesc, sus, sus deasupra catapetesmei dînd tuturor a înțelege că semnul Sfintei Cruci trebuie a fi pus numai în locurile cele mai de cinste și nu pe jos unde se profanează prin călcarea cu picioarele sau starea pe el. Așisderea știți cu toții că toate se sfințesc numai și numai cu semnul dumnezeiesc al sfintei cruci și fără acest semn dumnezeiesc al sfintei cruci nu se poate sfinți nimic, nimic, nimic. O rugăciune dacă o faci fără acest dumnezeiesc Semn, simți în suflet că nu are puterea ei. Ereticii și sectarii... hulesc acest dumnezeiesc semn, bodogănind că: crucea ar fi numai două linii sau două lemne încrucișate! Unii întunecați creștini, asemenea fiarei apocaliptice (Apc. 13, 6) înjură crucea. Alte persoane decăzute, notorice, fac cruci în covoare, așternuturi... și le pun pe jos în case și Biserici să se profaneze acest dumnezeiesc semn prin călcarea și starea cu picioarele pe el!!!!

O! De ați fi cunoscut voi puterea și foloasele acestui dumnezeiesc semn al Sfintei Cruci, n-ați fi contribuit cu știința și cu voința niciodată la profanarea lui. Odinioară amaliciții au venit să se bată cu israeliții la Rafidim. Moise a zis către Isus: „Alege-ți bărbați voinici și du-te de te luptă cu Amaliciții! Eu mă voi sui mîine în vîrful muntelui și toiagul lui Dumnezeu va fi în mîna mea. Isus a făcut cum îi zisese Moise. S-a dus să bată pe Amaliciți; iar Moise cu Aaron și Or s-au suit în vîrful muntelui. Moise în rugăciune cînd își ridică mîinile (†), biruia Israil; iar cînd își lăsa el mîinile, biruia Amalic. Obosind mîinile lui Moise, au luat o piatră și au pus-o lîngă el și a șezut pe piatră; iar Aaron și Or îi sprijineau mîinile, unul de o parte și altul de alta. Așa au stat mîinile lui ridicate pînă la asfințitul soarelui. În acel timp a zdrobit Isus pe Amalic și pe tot poporul lui cu ascuțișul sabiei. Atunci Dumnezeu a zis lui Moisi: „Scrie aceasta în carte spre pomenire și spune lui Isus că voi șterge cu totul pomenirea lui Amalic de sub cer“. Atunci Moise a făcut jertfelnic Domnului și i-a pus numele: „Domnul este scăparea mea. Căci zicea: „Pentru că mi-au fost mîinile ridicate (†) spre Scaunul Domnului, de aceea Dumnezeu v-a bate pe Amalic din neam în neam“ (Eș. 17, 8—16). Cinstitorii dumnezeiescului semn al Sfintei

Cruci biruiesc pe vrăjmașii lor, se îmbracă cu cînste, devin cap și nu coadă, intră în statornica fericire.

Vedeți minunatele puteri supranaturale ale acestui dumnezeiesc semn al Sfintei Cruci? ! Cît timp Moise ținea mîinile întinse în semnul crucii biruiau Israeliții pe Amaliciți; iar cînd Moise lăsa mîinile în jos, nemaiformînd semnul crucii, Israeliții erau bătuti de Amaliciți. Tot așa și creștinii — Păstori și păstoriți — cît timp au ridicat semnul crucii la locuri de cinste, au ieșit biruitori, cap biruințelor lor; iar cei care au coborît semnul crucii în locuri josnice, profanîndu-l, s-au cufundat în necinste, înfrîngerii... devenind coadă biruințelor lor! Și voi! Nesocotiți, necinstiți și profanați prostește și vrăjmășește acest dumnezeiesc semn!!!

Mîntuitorul Hristos Dumnezeu-Omul a dat creștinilor semnul sfintei cruci: Sigil Divin, armă biruitoare asupra diavolilor... voi însă pune-ți Crucea în lăicere, covoare, așternuturi... (cum puneau măiestrit evreii chipuri de Heruvimi în covoarele lor pentru pereții și perdeaua despărțitoare Sfintei de Sfînta Sfintelor (Eș. 26), le puneți pe jos și așa profanați dumnezeiescul semn! Și apoi tot voi cu cleветirile voastre împiedicați pe preot a ridica semnul sfintei cruci de jos! Ia socotiți-vă bine, cui slujiți voi cu fapta aceea: lui Hristos Care ne-a dat Crucea? Ori vrăjmașilor Crucii lui Hristos, lui Antihrist și pecetei lui cu nr. 666? (1 Cor. 1, 17—27; comp. Filip, 3, 18; Gal. 6, 14).

Odinioară Sfinții, Cuvioșii, mărturisitorii, mucenicii și străbunii noștri drept credincioși creștini, călugării și călugărițele, purtînd dumnezescul semn al Sfintei Cruci pe cap deasupra frunții, dracii fugeau de ei cutremurîndu-se și sălbăticiunile cele mai feroase se gudurau la picioarele acestora ca niște pisici și cîini... credincioși.

În vremurile acestea de pe urmă însă, cînd purtătorii de nume călugăresc și creștinesc, au pus și pun așternuturi cu semnul sfintei cruci pe jos, prin case, localuri publice și Biserici unde-l profanează prin călcarea cu picioarele și prin șederea pe el... și în părțile inferioare ale trupurilor lor (de la brîu în jos adică: cusături cu cruci sau stofe, pînzeturi, montioane... cu cruci pe ele făcute cămăși, rochii, fuste, șorțuri, pantaloni...), dracii se suie deasupra capetelor lor ca cloșca pe ouă și-i clocește ca să scoată pui de șerpi, vipere, aspide... gînduri rele întunecate, spurcate, blestamate, vrăjmășești, ucigașe, infernale... care-i cufundă de vii în iadul vremelnice și veșnice... (Ps. 54, 16; comp. Num. 16, 30) și felurite sălbăticiuni îi sfîșie groaznic!... Și cînd preotul conștient a strigat în predici să se ridice semnul sfintei cruci din profanare, profanatorii purtători de nume creștinesc, s-au asociat asupra lui ca și idolatrizații iudei împotriva lui Ieremia, sfătuindu-se: „Veniți să urzim rele

impotriva lui... Ieremia! Căci doar nu va pieri legea din lipsă de Preoți, nici sfatul din lipsă de înțelepți, nici cuvântul din lipsă de prooroci. Haidem să-l ucidem cu vorba, să nu luăm seama la toate vorbirile lui! Pîrîți-l, clevețiți-l și-l vom cleveti și noi! Haidem să-l învinuim!... Poate va cădea și-l vom dovedi, vom pune mîna pe el, îl vom prinde și ne vom răzbuna pe el!"... (Ier. 18, 17—18; 20, 10—13).

Oare nu v-ați lăsat amăgiți de cel ce a înșelat pe Eva să ziceți:, cruci sînt numai cele de de-asupra turlor sau acoperișul Bisericii cele de pe Sfînta Masă, de deasupra Catapetesmei... nu și cele puse pe pat, pe scaun, pe jos? Ascultați nepricepuților! Dacă luăm patru icoane sfinte cu chipul răstignirii Mîntuitorului și punem: una pe perete, a doua pe masă, a treia pe scaun și a patra pe jos, oare numai icoana pusă pe perete și pe masă este icoană sfîntă? Nu și celelalte puse pe scaun și pe jos? Ba da...

Unii dintre voi susțin prosteste că numai Crucea cu coadă e cruce, cele fără coadă nu! D-apoi crucile de pe epitrafirile, brîiele, mînecețele, omofoarele Arhierilor au coadă? Nu! Și cu toate aceste sînt cruci sfinte pe care le sărută cu evlavie pioșii! Așadar, semnul crucii, cu coadă ori fără coadă, este semnul dumnezeiesc al crucii.

Știm că Dumnezeu ne-a dat crucea pentru a o folosi, a ne ridica și a ne proslăvi prin binefacerile ei. Aceasta o adevărește Maica noastră duhovnicească — Biserica — zicînd: „Doamne, armă asupra diavolului, Crucea Ta o ai dat nouă, că se scutură și se cutremură, nesuferind a căuta spre puterea ei, că morții ai sculat și moartea ai surpat..." (Trop. gol. 8). „Crucea este armă asupra diavolului, rană și căderea dracilor, arma credinței, limanul înviforaților, toiașul puterii, semnul biruinței, povățuitoarea rătăciților, nădejdea credincioșilor, izvorul sfințeniilor, mîntuirea sufletelor... „Adevărații români binecredincioși în trecut și în prezent au folosit și folosesc acest Dumnezeesc semn în casă, în curte, pe drum și în țarini, la culcare și la sculare din somn, înainte și după mese, la începerea și sfîrșirea lucrului, în călătorii, suferințe și primejdii, în boli, la trecerea din viață și la capul repausaților, la toate slujbele și rugăciunile... Și voi! Ați împiedicat și hîrțuit pe preot — doctorul vostru sufletesc, (Lc. 10, 16; Mt. 10, 40—42, 14—15) cu clevetirile voastre diabolice, infernale, ca să nu poată ridica acest semn dumnezeesc de pe jos din biserici, case și localuri publice! Cum lumea dinaintea pîtopului îl improșca pe Noe cu batjocurile, ironizările și clevetirile așa ați făcut și voi. Dar prăpădul vă urmărește și pe voi ca pe aceia (Fac. 6—8).

De acum înainte, așa cum se calcă dumnezeiescul semn al sfintei cruci; așa și voi, care prin clevetirea preotului, divulgarea, trădarea lui în mîinile potrivnicilor care susțin și mențin profanarea

dumnezeiescului semn al sfintei cruci prin case și biserici — veți fi călcați de nevoi, primejdii, îndurerări, spaime, greutăți. În loc de cap — cum v-a rînduit Dumnezeu a fi ca creștini — voi v-ați tras tot mai jos a fi coadă, sub picioarele potrivnicilor voștri, cum ați făcut și faceți voi cu dumnezeiescul semn al sfintei cruci — (2 Lege 28, 13; comp. Is. 9, 14—15). V-ați băgat în greu blestem și afurisanie groaznică (Sin. VI ec. can. 73; vezi pag. 148—175 d.a. carte). Vrei să te ușurezi?... Strică clevetirile făcute asupra preotului și trădarea cu care l-ați trădat, ca să nu te strice ele pe tine, părăsește meseria diabolică desăvîrșit, canonisește-te: citind, scriind învățături cu miez de dreaptă credință, seamănă-le pretutindeni și îndeamnă și pe alții a face aceasta. Silește-te a conlucra cu Preotul în răspîndirea învățăturilor creștine ortodoxe. Nu te mai asocia niciodată cu diavoli la clevetiri și la semănarea lor în lume (Mt. 13, 25; comp. Mc. 4, 26—27), ca să nu te trezești în Babilon și cu Babilonul în adîncul iadului."

„Eu — zice penitentul — am crezut că asta e nimica toată!..." Duhovnicul îi zice: „Privește bine clevetirea sau trădarea aceea! De poți du-te după ea, vezi-i urmările, prăpădul ce-l face, dezertarea clevetitorilor din Ierusalimul ceresc în Babilon, sălășluirea diavolilor clevetirei pe limbile, în urechile, în inimile lor și cufundarea în iad de vii (Ps. 54, 16—17); comp. Num. 16, 30). „Adu-ți aminte — zice Domnul — de unde ai căzut, pocăiește-te, fă faptele cele de altă dată (în credincioșia și viețuirea creștinească); iar de nu, voi veni curînd la tine și de nu te vei (îndrepta și) pocăi, voi muta sfeșnicul tău din locul lui". (Apoc. 2, 5; comp. Ier. 6, 16—21). Grijește-te serios a te ridica de unde te-ai prăbușit, pînă se zice azi, că mîine poate să fie prea tîrziu, ca la bogatul lacom și cel nemilos-tiv..." (Lc. 12, 16—20; 16, 19—31).

Nu mai profanați sfintele icoane cu zărzămuri

Venind după aceea o creștină la scaunul sfintei spovedanii, mărturisește între altele: „Prea Cucernice Părinte, iacă am auzit pe preotul nostru predicînd adeseori și împotriva punerii zărzămurilor pe fața icoanei Maicii Domnului cu Pruncul Iisus în brațe și pe alte icoane sfinte cum am apucat și drept să spun m-am miniat foc pe el, am bodogănit asupra lui, m-am asociat cu alte femei rele, i-am iscodit viața, l-am clevetit, l-am ponegri în toate părțile ca să-l punem pe tăcere... și astfel l-am amărit groaznic.

„Și cu asta — îi zise Duhovnicul — ce-ai făcut? Te-ai asociat cu cei din Babilon și ai produs neorînduiri, amestecări, confuzii, cufundări! Cum ai putut să te încui chiar așa de groaznic la minte!? Zărzămurile acelea pe care le-ai pus și le pun unele persoane nemintoase (Mt. 25, 2—3, 8—12) pe sfintele icoane, se puneau

odinioară de păgîni pe idolii lor. Aşa puneau egiptenii pe cei 10 idoli principali ai lor, pe boul Apis, pe crocodil. Brahmanii pe idolul Brahma, Budiştii pe Buda... (Vezi Istoria antică şi pp. 503—510 vol. I din această carte).

În prezent, cînd patimile sînt un fel de idoli, persoanele idolatrizate mai sistematic se împopoţonează cu deşertăciunile acelea idoleşti, de ex.: jucăuşele femeii, fete şi tineri afemeiaţi care se idolatrizează în jocuri, căzînd astfel sub afurisanie (1 Cor. 10, 7; 20, 22; Sin. VI ec. can. 62; Laod. 53; 54), femeile cîntăreţe de pe la berării, restaurante, hoteluri, cele de la casele de prostituţie... care sînt moarte de vii (1 Tim. 5, 6; Mt. 8, 22)!!! Apoi cum cutează careva ca acele deşertăciuni idoleşti zărzămuri ale satanicei trufii muieresti, pe care o creştină adevărată, nici o femeie sau fată cu bun simţ nu le poartă, nicidecum să le pună pe faţa Sfintelor Icoane ale Maicii Domnului şi a Pruncului Iisus? S-a văzut de mulţi închinători în Biserica mare a Mînăstirii Secu — Neamţ, şi în alte locaşuri sfinte barbaria turcilor... Icoane scrijelate cu iataganale. Dumnezeiasca evanghelie ne istoriseşte barbariile sălbătice, cum iudeii au torturat pe Mîntuitorul şi cruzimea cumplită cînd ostaşii au întins forţat trupul Lui pe cruce, bătîndu-i piroane mari de fier în amîndouă mîinile şi picioare; şi în vremurile noastre s-au văzut persoane scelerate bătînd cuie în grumazii, umerii, degetele, pieptul... Trupul Maicii Domnului cu Pruncul Iisus în braţe de pe sfintele icoane, pentru a agăţa sau fixa cu ele feluritele farafasticuri, deşertăciuni idoleşti sau zărzămurile satanicei trufii muieresti: mărgel, zălişoare, salbe, coliere, mărtişoare, medalii, talismane, amulete... cercei, inele!!!

Persoanele acelea scelerate, purtătoare de nume creştinesc(!) au făcut şi fac cu sfintele icoane drept aşa cum făceau păgînii idolatri cu idolii lor, pe care îngrămădeau acele deşertăciuni idoleşti, după cum îi învăţa diavoli din ei, cărora li se închinau, le slujeau şi-i ascultau (1 Cor. 10, 21—23). E de mare mirare cum pot creştinii şi creştinele să sufere uriciunile acelea pe sfintele icoane?! Cum pot a se obrăznicii unele creştine (?!!!), a susţine acea nelegiuire şi a mai sta încă şi împotriva preotului ce le spune adevărul invederat, cum stăteau vrăjitorii Ianis şi Iamvris împotriva lui Moisi (2 Tim. 3, 8; Eş. 7, 11; F. Ap. 13, 8), ca iudeii împotriva Mîntuitorului?! (Ioan 7; 8; 9; 10; 12), ca unii cărturari din sinagogă împotriva Sf. Arhidiacon Ştefan, pe care-i mustra aspru, zicîndu-le: „Voi cei tari la cerbice şi netăiaţi împrejur la inimă şi la urechi, pururea staţi împotriva Duhului Sfînt. Precum părinţii voştri aşa şi voi...” (F. Ap. 6, 9—15; 7, 51—1—10; comp. Fac. 2 Lege 9, 13; 30, 6; Is. 52, 1; Ier. 6, 10—17; 9, 26; Iez. 44, 9) ??? Cum cutează careva a pune acele uriciuni, deşertăciuni idoleşti pe faţa icoanei Maicii

Domnului şi a dumnezeiescului Prunc? A purtat Maica Domnului cîndva: mărgel, coliere, salbe, lăntişoare, mărtişoare, şi alte farafasticuri, pe care unele persoane încuiate la minte le pun, menţin şi susţin pe sfintele icoane? Nu. Şi odată ce n-a purtat Maica Preacurată acele deşertăciuni, cu care se împopoţonau idolii şi idolatrii lor, deoarece erau şi sînt o uriciune înaintea lui Dumnezeu şi un izvor de blestem dumnezeiesc pentru cei care le poartă (Is. 3, 16—26), apoi cum cutezaţi voi, care ziceţi că sînteţi creştini şi creştine, a pune şi a susţine acele uriciuni pe sfintele icoane?

În Vieţile Sfinţilor ni se spune clar că Sf. Apostol şi Evangelist Luca a făcut mai multe sfinte icoane ale Maicii Preacurate cu Pruncul Iisus în braţe (D. Ag. o.e. pp. 507—8; Nicefor 2, 43; V. Sf. 30 iunie...), fără zărzămurile acelea ale satanicei trufii muieresti. Maica Domnului văzînd acele Icoane, le-a binecuvîntat, zicînd: „Darul Fiului meu iubit să fie cu icoanele acestea.” N-a zis însă că de ce nu a zugrăvit şi zărzămurile pe faţa lor! Şi aşa după modelul acelor icoane sfinte s-au zugrăvit şi se zugrăvesc toate icoanele Maicii Domnului după iconografia Bisericii Ortodoxe pînă în prezent. Oare cei care pun, menţin şi susţin acele deşertăciuni idoleşti sau zărzămurile pe Sfintele Icoane sînt mai cunoscători ai dreptei credinţe şi rînduierilor sfinte decît Sf. Apostol şi Evangelist Luca şi decît Maica Domnului? Au mai mult Duh Sfînt decît Sf. Apostol şi Evangelist Luca, care a pictat primele icoane ale Maicii Domnului cu Pruncul Iisus în braţe?!

Odinioară Domnul Dumnezeu zicea iudeilor idolatrizaţi: „Cui M-aţi asemănat voi pe Mine? M-aţi asemănat lemnului...?” (Is. 46, 5). Acum parcă auzim pe Mîntuitorul Hristos zicînd celor ce pun, menţin şi susţin feluritele deşertăciuni idoleşti sau zărzămurile satanicei trufii muieresti pe feţele unora din icoanele Prea Sfintei Maici Sale: „Cu cine aţi asemănat voi pe Maica Mea Preacurată? Mireselor lumeşti... jucăuşe, înzorzonate... demodate, femeilor şi fetelor idolatrizate...?” (1 Cor. 10, 7).

Privitor la obiceiul acela idolatru, marii apostoli Petru şi Pavel hotărăsc tuturor femilor şi fetelor a nu se împopoţona cu deşertăciuni idoleşti (1 Petru 3, 3—4; 2, 9), apoi cum cutezaţi voi a pune şi susţine deşertăciunile acelea idoleşti pe Sfintele Icoane? „Ce legătură poate să aibă dreptatea cu fărădelegea? Sau ce împărtaşire are lumina cu întunericul? Sau ce unire are Hristos cu Veliar? Sau ce tovărăşie poate fi între un credincios şi un necredincios? Sau ce legătură poate fi între Biserica lui Dumnezeu (şi Icoanele ei sfinte) cu idolii?!...” (2 Cor. 6, 14—16). Voi care amestecaţi deşertăciunile idoleşti cu sfintele icoane, care staţi împotriva rînduierilor Bisericii, sînteţi nişte viţe de vie ale Sodomei şi din şesurile Gomorei. Strugurii voştri sînt struguri otrăviţi, cu bobitele amare. Vinul

vostru e venin de scorpion și otravă pierzătoare de aspidă (2 Lege 32, 32—33). Aa-a-a! Voi susțineți orbește că adevărul nu-i de partea preotului care-i cu puțin; ci e de partea voastră pentru că sînteți mulți care susțineți nelegiuirea aceea? Dar iată că și Sf. Prooroc Ilie era singur față de cei 450 popi ai lui Baal, de cei 400 de prooroci mincinoși, de împăratul Ahab cu oștirea lui și de poporul Israelit cel idolatrizat; dar adevărul se vede de partea singuratecului Ilie și nu de partea mulțimilor mincinoase (3 Imp. 17—19). Așa stați și voi împotriva preotului care vă spune adevărul, dar voi nu-l ascultați, îi stați împotrivă ca Ahab împotriva Sfîntului Ilie!!!

Israelitii și mulți ai lor idolatrizîndu-se, făceau idoli, le slujeau și li se închinau lor. Manase, copilul împărat (de 12 ani), cedînd curtenilor aristocrați, favorizează păgînismul. În Ierusalim chiar și în templul sfînt, ei statorniciră și înmulțiră din nou urîciunile idolatriei. Pe lîngă restabilirea idolatrului cult hananian, pe care se silise Ahab și Izabela a-l introduce în Israil și Hotolia în Ierusalim, se introduse și idolatria Asiro-Babiloniană, spre batjocorirea Dumnezeului Celui Viu. În ambele curți ale templului, Manase cu curtenii săi au făcut și așezat două jertfelnice pentru Baal și Astarta; iar pe acoperiș au așezat jertfelnice mici în cinstea oștirea (stelelor) cerului, cărora li se închinau și le slujeau... Apoi au pus un mare chip al idoliței Astartee (Astarta, Așerta, Astaroh, Melița), ca să jignească și mai mult pe Dumnezeul lui Izrail care spuse lui David și lui Solomon: „În Casa — Biserica — aceasta și în Ierusalimul pe care l-am ales din toate semințiile lui Israil, îmi voi pune Numele Meu pe vecie” (4 Imp. 21, 3—9; 2 Paral. 33, 1—10). Majoritatea preoților după oarecare împotriviri idolatriei care năvălea în templu, înăbușiră muștrările conștiinței și se împăcară cu starea de lucruri; iar preoții, proorocii și credincioșii care s-au opus idolatriilor, au plătit cu viața. Așa a făcut Manase în copilăria și în tinerețea lui. Dumnezeu a prevestit prăpădul Ierusalimului și căderea lui. Căpeteniile oștirii asirienilor trimiși de Domnul, au prins pe Manase, l-au legat cu lanțuri de aramă și l-au dus în Babilon. Acolo în greaua strîmtorare, s-a căit și s-a rugat lui Dumnezeu, Care s-a milostivit și l-a readus pe tronul său... Deși Manase a stricat toate jertfelnicele idolești, a aruncat afară chipul idoliței Astartee, așezînd din nou jertfelnicul Domnului... urmașii săi au introdus din nou idolatria și idoli, menținîndu-i pînă la robirea, prăbușirea și pustiirea Ierusalimului și a întregii țări (4 Imp. 21, 10—17; 23, 31—37; 24; 25; 2 Paral. 33, 10—20; 36).

Vedeți? Chipul idoliței pus în Biserica Domnului a atras urgia dumnezeiască asupra Bisericii, Ierusalimului și a întregii țări, pînă la robirea și pustiirea lor. Deci, și deșertăciunile idolești puse pe fața sfintelor icoane ale Maicii Domnului și pe altele, ce vor atrage

asupra Bisericii și a poporului acela care le aduce, le pune, le menține și le susține cu tenacitate și îndărătnicie acolo? Judecați și spuneți voi.

Mulți la vederea zăcămurilor puse pe fața icoanelor Maicii Preacurate cu Pruncul Iisus în brațe, răspund indiferent: „Evlavia poporului! Evlavia poporului!!!” Dar evlavia aceea a poporului care născoceste, alimentează, menține, susține astfel de neorînduiri satanice în Biserici, e o evlavie îmbîcsită de șubrezenii, streine de Dumnezeu, trupească, păgînească, idolatrizată, sufletească, drăcească... O evlavie demonică care atrage pe închinători de la adevărata închinare (Ioan 4, 22—24), la felurite năluciri și împătımiri păcătoase. La vederea acelor neorînduiri satanice parcă auzim pe Mîntuitorul înfierînd asupra pe contribuitorii, făcătorii, menținătorii și susținătorii lor, zicînd fiecăruia: „Mergi după Mine sātano! Smintea! îmi ești, că nu cugeți cele ce sînt ale lui Dumnezeu ci cele ce sînt ale oamenilor!” Și Apostolul: „Cum a umplut satana inima ta... o plină de toată viclenia și de toată răutatea, fiul (fiica) diavolului, vrăjmaș(ă) a toată dreptatea nu vei conțeni tu oare a abate pe oameni de la căile cele drepte ale Domnului. Iată, mîna Domnului e peste tine și vei fi orb (oarbă) nevăzînd...” (Mt. 16, 23; F.Ap. 5, 3; 13, 10—11).

Prin aducerea acelor deșertăciuni idolești, punerea lor pe Sfintele Icoane și susținerea lor acolo, v-ați scos din Împărăția lui Dumnezeu și v-ați zidit în Babilon!!! Ce?... Vrei să spui că nu le-ai pus tu acolo? Dar tu care ai clevetit pe preot ce lupta să curețe sfintele icoane de acele urîciuni, să scoată acele deșertăciuni idolești din Biserică, ești una cu acelea. Te-ai smuls prin aceasta din Ierusalimul ceresc și te-ai plantat în Babilon, cu care ești amenințată a te cufunda în abis (Apc. 20, 3). Prin clevetirea preotului activ în luminarea sufletelor, ți-ai pus pe diavolii clevetirii de zeci și sute de ori pe limbă, în urechi și în inimă... Dorești, așadar a te salva din Babilonul și abisul în care te-ai cufundat? Strică clevetirile pe care le-ai aruncat asupra preotului lucrător. Luptă din răputeri a strica... sau măcar a face inofensive clevetirile acelea. Ia-ți tu singură canonul convenit după stricăciunile făcute în popor prin acele clevetiri. Fă roade vrednice de pocăință (Mt. 3, 8; Lc. 19, 8; Ioan 5, 14; 8, 11; Mt. 12, 43—45). Luptă cu tărie a atrage la adevărata credincioșie și viețuire curat creștinească, măcar atîtea suflete cîte ai smintit și cufundat în adînc cu clevetirile tale... Penitenta cugetă sănătos și plecă lămurită, cu hotărîrea de a se îndrepta cît va putea mai mult pe viitor...

După aceea veni un alt creștin la scaunul sfintei spovedanii. Acela pe lîngă multele sale păcate felurite, mărturisește: „Iacă, cinstite părinte, m-a dus păcatul după obișnuința mea păcătoasă

și îndemnul altora, că, atunci când citesc sau cînt Acatistul Maicii Precistei, să retrogradez pe Maica Domnului dimpreună și pe Fiul ei Unul Născut. Un curent străin, pornirea păcătoasă a celor din jurul meu și lașitatea mea m-a înbrîncit să zic: „Bucură-te mireasă pururea fecioară” în loc de: „Bucură-te Maică pururea Fecioară”, cum trebuia să zic sau să cînt... Uneori drept să spun deși știam că nu trebuie a zice așa, m-am îndărătnicit și am zis, ba chiar am și bodogănit pe preotul nostru care ne-a învățat adeseori să zicem: „Bucură-te Maică pururea Fecioară”, în loc de: „Bucură-te mireasă pururea fecioară”. De multe ori m-am arătat mai căpos criticînd, ponegrind, clewetind, judecînd și osîndind pe preotul nostru și pe chestia asta, zicînd că: de ce nu lasă a se zice: „mireasă...” „mireasă” cum scrie în multe Ceasloave și Acatiste...“?

Duhovnicul căutînd a îndrepta pe creștinul deviat care mergea pe de laturile adevărului și a vieții (Lev. 26, 14—39; 3 Imp. 18, 27; 4 Imp. 17, 47), îi zise: „Fiule! În citirea cărților nu trebuie să mergi numai pe deasupra rîndurilor; ci trebuie a te adînci cît mai mult pentru a te folosi așa cum trebuie. Barcagii care merg cu bărcile numai pe deasupra apelor, se întîlnesc cu muște, țînțari și alte felurite insecte nefolositoare, ba chiar păgubitoare, primejduitoare; însă barcagii care se adîncesc în apă prind pești buni, mari, care-i folosesc mult. Cei care se afundă și mai în adîncul apelor, află acolo: pietre scumpe, mărgăritare de pe urma cărora se îmbogățesc văzînd cu ochii. Așa și clericii și creștinii care merg cu citirea sau cîntarea

pe deasupra slovelor cărții, adeseori se păgubesc, ba chiar se și primejduiesc. Cei care însă se adîncesc în înțelesul duhovnicesc cu care au fost scrise de Sfinții Părinți și bărbați duhovnicești, aceia se îmbogățesc din bogățiile Duhului cu care au fost scrise... Vrei să știi de ce așa? Pentru că după cum adeverește și Apostolul: „slova ȋmoară”, iar Duhul face „viu” (2 Cor 3, 6; Ioan 6, 63)

Ați citit sau cîntat cu „mireasă” în loc de „Maică” cum trebuia a citi și a cînta, pentru că ați văzut scris în mai multe Ceasloave și Acatistiere „mireasă”, „mireasă” iar în puține Ceasloave bătrîne „Maică”? Trebuie știut însă că ce-i mai mult în lumea asta deșartă, e mai puțin valoros, ba chiar și păgubitor; iar tot ce-i mai folositor, mai valoros sau prețios, e mai puțin, mai rar, adeseori abia, abia poți afla! În dumnezeiasca scriptură ni se spune: „Am căutat în lume un bărbat de

bună treabă și abia am aflat unul la o mie, dar dintre femei nici una din toate cîte sînt” (Ecl. 28, 7).

Odinioară 400 de profeți a lui Ahab profeteau într-un glas, zicînd: „Suie-te la Ramot — Galaad, că vei birui. Domnul îl va da în mîinile tale”. Dar Miheea, umilul prooroc adevărat al Domnului, îi prezise să nu se suie, că va muri. Mulțimea profeților mincinoși dimpreună cu oștile și poporul care susțineau minciuna spiritului viclean, au fost cinstiți, iar Miheea dosădit, pîlmuit, pedepsit, întemnițat și torturat. Prezicerile lui Miheea însă s-au împlinit, Ahab a fost omorît și Israil înfrînt și risipit (3 Imp. 22, 1—40). Vedeți? Adevărul adevărat a fost de partea umilului și singuratecului prooroc Miheea; iar minciuna în gurile mulțimii... Iaca așa e și cu anumițele scrieri ieșite din mîinile oamenilor. Adeseori cele mai puține sînt mai adevărate, prețioase, folositoare. Așa și cu puținele supranumiri și rostiri de „Maică pururea Fecioară” prețuiesc mai mult decît noianele numiriilor și rostirilor de „mireasă pururea fecioară”.

Vreți să știți de ce? Pentru că „Maică pururea Fecioară” nu are pereche, nici în trecut, nici în prezent, nici în viitor; iar „mireasă pururea fecioară” are mii și milioane de perechi și în trecut și în prezent și în Rai și în iad. Unicul dar supranatural de a împreuna fecioria cu nașterea s-a dat numai și numai Maicii pururea Fecioare. (Icosul VIII). Acesta e unicul atribut numai al ei, deci cei ce o retrogradează cu „mireasă” în loc de „Maică pururea Fecioară” sau „Maică nenuntită”, „Maică care nu știi de mire”, stînd împotriva adevărului învederat, păcătuiesc contra Duhului Sfînt (F. Ap 7, 51; comp. Eș 33, 3; 2 Lege 9, 13; 30, 6; Ier. 6, 10; Iez. 44, 9—10; Mt. 12, 16—38). Adevărul acesta e învederat în toate dumnezeieștile liturghii ale Sf. Ioan Gură de Aur, Vasile cel Mare și Grigore Dialogul, care sînt centrul, capul tuturor laudelor, Tainelor, ierurgiilor și rugăciunilor, așîderea în ecteniile vecherniilor, utreniilor, privegherilor... unde se rostește de Diacon, preot, arhieru: „Născătoare de Dumnezeu”, „Maica lui Dumnezeu”, „Maica Luminii” și nu „mireasă”. Așîderea strana, corul ori adunarea Bisericii în răspunsurile ecteniilor, cîntă: „Prea Sfîntă Născătoare de Dumnezeu miluiește-ne pre noi” și nu „Prea Sfîntă mireasă... miluiește-ne pe noi”.

Aa-a-a! Unii din retrogradatorii Maicii Domnului îndărătnicindu-se, bodogănesc: „Noi citim, cîntăm așa cum e scris în cartea aceea și aceea! Așa-i scris, așa citim și cîntăm!” Dar cum acolo în cărțile bisericii: Minei, Triod, Penticostar, Octoih, Catavasier, Ceaslov, Apostol, Evanghelie... unde-i scris muiere... muierea... muierele... cum citiți și cîntați: femeie... femeia... femeile și aici susțineți că nu puteți?! Acolo puteți?! Și aici aveți duhul neputinței? (Lc. 13, 17) Oare pînă cînd tot călcați porunca

— adevărul — lui Dumnezeu ca să vă țineți obiceiurile voastre păcătoase? (Mt. 15, 3). Oare nu observați voi pe îngerul satanei prefăcut în înger de lumină care vă îndeamnă să tot retrogradați pe Maica Domnului, ca să vă retrogradați în realitate pe voi înșivă, rostogolindu-vă astfel din Ierusalimul ceresc în Babilon?" (2 Cor 11, 14—15; Gal. 1, 6—9; P.o.c. pp. 315—325).

De boala aceasta au fost cuprinși mulți creștini ușurateci. Nestorie venind ca Patriarh în Constantinopole, a găsit două partide de creștini ortodocși, cum ar fi la noi: Biserica cu calendarul îndreptat și stilistii cu cel neîndreptat. O partidă înțeleaptă numea pe Prea Sfânta Fecioară Maria: „Născătoare de Dumnezeu”; iar cealaltă partidă neînțeleaptă: „Născătoare de om”. Nestorie semi înțelept, sub cuvânt că restabilește pacea în Biserică a ales calea de mijloc, numind pe Fecioara Maria: „Născătoare de Hristos”. Despre începutul predicării în public a ereziei nestoriene, părerile istoricilor sînt diferite. Ciril al Alexandriei afirmă că Nes-

torie a îngăduit episcopului Dorotei al Marciopolei să anatematizeze în Biserică pe oricine ar zice că Maria este Născătoare de Dumnezeu. Poporul indignat de cele auzite a părăsit ostentativ Biserica în care se afla Nestorie. După mărturia istoricilor: Socrate (VII, 32) și Evgarie (Ist. Bis. 1, 2), Nestorie ar fi însărcinat pe singhelul său Atanasie să caute să răspîndească noua sa învățătură greșită, determinîndu-l să rostească la finele anului 428: „Maria nu trebuie să fie numită de nimeni: „Născătoare de Dumnezeu”, pentru că ea a fost o creatură omenească și este imposibil de imaginat că Dumnezeu Fiul să fie născut de o creatură” (I.B.U. o.c. 225). După Nestorie Prea Sfânta Fecioară era numai Născătoare de om, cel mult Născătoare de Hristos, dar nici într-un caz Născătoare de Dumnezeu. Nestorie susținea că Dumnezeu Fiul e cu totul altceva decît Omul Iisus Hristos, deci n-ar fi aceeași unică Persoană; ci un fel de sălășluire a lui Dumnezeu în Omul Iisus (I.B.U. Eus. P.o.c., vol. II, pp. 130—5, 161).

Prin „Născătoare de om” se retrograda Maica Domnului, socotindu-se de unii creștini întunecați la minte, la fel cu toate femeile cu copii.

Prin „Născătoare de Hristos” (Uns, Prooroc, Preot, Împărat), se retrograda Maica Domnului ceva mai puțin socotindu-se de acei creștini înnegurați la minte la fel cu femeile care au născut fii pe cei ce au devenit: arhierei, preoți, prooroci, împărați și pe copiii care s-au creștinat și uns cu Sf. Mir, supranumindu-se „unșii Domnului” sau „noii Hristoși”. (Eș. 30, 30; 40, 13—15; 3 Imp. 19, 16;

1 Imp. 10, 1; 16, 12—13; 2 Imp. 2, 4; 5, 3; 3 Imp. 1, 34—39, I.C.O. o.c. pp. 206; comp. Lc. 24, 49; 2 Cor. 1, 21—22; Efes. 1, 13; 4, 30; I Ioan 2, 20, 27).

Prin „Născătoare de Dumnezeu” Prea Sfânta Fecioară se onorează așa precum a înzestrat-o și a așezat-o Mîntuitorul, Fiul ei, drept după unicul ei atribut de: Unică Maică a lui Hristos Dumnezeu-Omul mai cinstită decît Heruvimii și mai slăvită fără de asemănare decît Serafimii.

Supranumirea „Născătoare de om” era ordinară de tot, iar „Născătoare de Hristos” rînduită de Nestorie echivalează cu: „Bucură-te mireasă pururea fecioară”, rostit de negura minților neadîncite în adevăr sau neluminate cum ar trebui. Prima și universală supranumire adevărată „Născătoare de Dumnezeu” menținută de toată Unica Biserică Sobornicească și Apostolească din toate vremurile și în prezent în ecteniile vecerniilor, utreniilor, privegherilor, dumnezeieștilor liturghii... echivalează cu: „Bucură-te Maică pururea Fecioară”. Așadar, cei care rostesc, cîntă și ascultă cu plăcere: „Bucură-te mireasă pururea fecioară...”, „mireasă nenuntită”..., „mireasă care nu știi de mire”, sînt ca partidele retrogradatoare care numeau pe Prea Sfânta Fecioară: „Născătoare de om”, „Născătoare de Hristos”; iar cei care rostesc, cîntă și ascultă cu evlavie: „Bucură-te Maică pururea Fecioară”..., „Maică nenuntită...”, „Maică care nu știi de mire... bărbat”, sînt cu partida Bisericii care numea pe Prea Sfânta Fecioară: „Născătoare de Dumnezeu”. Iacă și asta-i o lopată a Domnului, care alege plevile de grîu (Mt. 3, 12; 13, 30; comp. Mal. 3, 3, 19; Lc. 3, 17).

Dumnezeiasca Evanghelie ne adeverește că îngerul Gavriil, trimis din ceruri, i se adresează Prea Sfintei Fecioare Maria ca unei Maici a lui Dumnezeu, precum era în planul Sfatului Divin, zicîndu-i: „Bucură-te, ceea ce ești plină de dar. Domnul este cu tine! Binecuvîntată ești tu între femei!... Iată vei zămisli, vei lua în pîntece și vei naște Fiul! Și vei chema numele lui Iisus. Acesta va fi mare și Fiul Celui Prea Înalt se va chema... Duhul Sfînt se va pogori peste tine și puterea Celui Prea Înalt te va umbri. De aceea și Sfîntul ce se va naște din tine, se va chema Fiul lui Dumnezeu” (Lc. 28, 28—35).

Maică (nu mireasmă) o recunoaște, o numește și o laudă Sfînta Elisabeta, mama Sfîntului Ioan Botezătorul umplîndu-se de Duh Sfînt și strigînd cu glas mare: „Binecuvîntată ești tu între femei și binecuvîntat este rodul pîntecelui tău. Și de unde mie cîntea aceasta ca să vină la mine Maica Domnului meu?” (Lc. 1, 42—43). După Sf. Arhanghel Gavriil și Sf. Elisabeta și Prea Sfînta Fecioară răspunde tot ca Maică a lui Dumnezeu: „... iată de acum mă vor ferici toate neamurile!” (Lc. 1, 48). Maică e numită de prooroci (Is. 7,

14; comp. Mt. 1, 23; Ioan 1, 14—15; F. Ap. 26, 6; Gal. 4, 4—7), de îngeri, de Sfânta Elisabeta, de sine-și și de toată Biserica luminată; Maică trebuie să o cinstim, cîntăm și lăudăm și noi cu toții. Retrogradatorii să deschidă ochii și să se îndrepteze grabnic.

Cum vi s-ar părea auzind pe cineva retrogradînd pe un general cu salutul: „Să trăiți domnule sublocotenent?!“ Sau pe un arhiereu, episcop, mitropolit sau patriarh cu cuvintele: Blagoslovește părinte monah, ierodiacon, ieromonah?! Sau pe vreo rudă: călugăr, ieromonah, protosinghel, arhimandrit, stareț... cu cuvintele: „Bună ziua neică“, „bădie“, „moșule!“ Sau pe o călugăriță sau stăriță... cu cuvintele: „leliță“, „leică“, „lele“, „lelișoară“, „mătușă“? Supranumirile acelea de cînte care se dau în lume celor mai mari ai familiilor, rudeniilor, neamurilor lor sînt o necinste, o retrogradare cînd se dau: părinților sau maicilor de prin schituri, mînăstiri, episcopii, mitropolii, patriarhii. Iacă tot așa de retrogradatoare sînt și cuvintele acelea de: „mireasă“ în loc de „Maică“ pe care le roștiți la adresa Maicii pururea Fecioare!

Ia spuneți căruia dintre noi călugării și preoții i-ar plăcea să audă zicîndu-i-se: „bade, bădie, nene, neică, moșule?!“ Și căreia dintre călugărițe i-ar plăcea să audă zicîndu-i-se: „tață, lele, leliță nană...“. Așa-i că nimănui nu-i place acea retrogradare? Așa și Maicii Preacurate nu-i place acea retrogradare cu „mireasă“ în loc de „Maică pururea Fecioară“. Cei care retrogradează pe Maica Sfîntă, retrogradează și pe Fiul ei! În realitate însă se retrogradează și se prăpăstuiesc pe ei înșiși: „Oare ce rău le-a făcut Prea Sfînta Fecioară Maria și Domnul nostru Iisus Hristos ca să-i retrogradeze sau înjosească oarecare așa de mult și cu atîta îndărătnicie? Sf. Ierarh Policarp, Episcopul Smîrnei (+166d. Hr.), impunîndu-i stăpînirea idolatră să blesteme și înjosească pe Hristos, a zis: „Sînt de 86 de ani de cînd îi servesc și nu mi-a făcut nici un rău, ci dimpotrivă numai bine. Deci, cum ași putea rosti injurii împotriva Împăratului meu, care pînă acum m-a păzit bine și m-a mîntuit?!“ (V. Sf. 23 febr.). Așa trebuie să zicem și noi acelor care ne silesc a retrograda sau a înjosi pe Maica pururea Fecioara Maria și pe Fiul ei iubit: „Noi nu vrem să umblăm calea șarpelui înapoi și încolo, cinstind și necinstind (retrogradînd) pe Maica Domnului; ci vrem să o cinstim după Dreptarul Ortodoxiei.

Pe lîngă toate acelea i-a socotiți-vă bine, cei care cu toată îndărătnicia citiți, cîntați și ascultați cuvintele: „Bucură-te, mireasă pururea fecioară...“, „mireasă nenuntită“, „mireasă ce nu știi de mire“, în loc de: „Bucură-te Maică pururea Fecioară“, „Maică ne-

nuntită“, „Maică ce nu știi de mire“, unde vă umblă mintea și gîndurile atunci?! În ceruri la Maica Domnului ce stă în mare slavă lîngă tronul dumnezeirii, ori la miresele din lume... împopoțonate și înzorțonate cu felurite farafastîcuri: mărgelile, salbe, lăntișoare, cercei, gulerașe, coliere, brățări, mărtișoare, amulete, talismane și felurite fleacuri drăcești cum le numea Sf. Ioan Hrisostom și alți Sfinți Părinți; la miresele jucăușe, la miresele vesele și zbunguitoare, rîzătoare, făloase, în realitate acolo unde sînt cîntările celui străin, întunecarea bărbaților, femeilor și praznicului diavolului cum adevăresc Sfinții Efrem Sirul, Ioan Gură de Aur, Vasile cel Mare, Ambrozie, ș.a.?!

La auzirea rostirei cuvîntului: „mireasă, mireasă, multe fete din biserică cugetă la a se mărita... tinerii a se însura... bărbații și femeile la împreunări nocturne, chiar și la nelegiuiri... Pogorîrea minții a multora din Biserică chiar și din fețe bisericești, la acele josnicii, la rostirea, cîntarea și ascultarea: „mireasă“, „mireasă“ și iar „mireasă“, a transformat și unele sfinte icoane ale Maicii Domnului într-un fel de mirese lumești împopoțonate cu felurite farafastîcuri. Și astfel, iacă toți rostitorii, cîntătorii, și ascultătorii supranumirii retrogradatoare de „mireasă“, „mireasă“ în loc de „Maică pururea Fecioară“, s-au pogorît din Ierusalimul de sus în Babilon și în abis!... Cei ce doriți mîntuirea, dați-vă după adevăr, altfel vă primejduiți sufletele pe vecie.

Mireasă a lui Dumnezeu

Unii creștini neadînciți în învățătura Dumnezeieștilor Scripturi, aflînd în unele cărți de cîntări, ceasloave, acatiste, rugăciuni... unde i se scrie Maicii Domnului și „Mireasă a lui Dumnezeu“, rostesc, cîntă și ascultă: „mireasă“, „mireasă“ susținînd că așa e bine. Mireasă a lui Dumnezeu în înțelesul scripturistic e cu totul altul decît cel socotit de mulți fără dreaptă socoteală sau înțelepciunea de sus, Divină, cu care a fost scrisă Dumnezeiasca Scriptură... „Vă rătăciți — zice Domnul — neștiind Scripturile...“ Și Apostolul... Pe lîngă ce am văzut, mai avem și cuvîntul proorocesc cel cu totul adevărat, la care bine ați face să alergați ca la o făclie care luminează în loc întunecoș, pînă ce se vor ivi zorile și va străluci luceafărul în inimile voastre: știind mai întîi de toate că toate proorociile din Scriptură nu s-au făcut cu dezlegarea cuiva din oameni; pentru că niciodată nici o proorocie n-a fost rostită după voința omenească, ci au rostit-o oamenii cei sfinți ai lui Dumnezeu, fiind mișcați de Duhul Sfînt“ (2 Petru 1, 16—21). Mireasă a lui Dumnezeu aflăm că numește Sfînta Scriptură: Sionul, Biserica Vechiului Testament, Ierusalimul Palestinei și toți credincioșii Israeliți, supranumițiși poporul lui Dumnezeu: „Te vei numi „mărită“, căci Domnul a

Mc. 2, 19—20; Lc. 5, 34—35; Ioan 3, 29; comp. Mt. 22, 8; 2 Cor. 11, 2; Efs. 5, 25—27; Apc. 21, 2—9).

Din acestea și alte locuri scripturistice, reiese că adevărații credincioși ai Bisericii Vechiului și Noului Testament sînt mireasa lui Dumnezeu; deci a pogori pe Maica Domnului din înalta-i cînstire în rîndul lor e o retrogradare care se întoarce pe capetele retrogradatorilor ei. Așadar, cei care eclipsează preamărirea vredniciei Maicii Domnului cu „mireasă a lui Dumnezeu”, „mireasă”, „mireasă” se eclipsează pe ei de pe cerul Bisericii lui Dumnezeu.

Așisderea vor pătimi și cei care în loc de „Maică pururea Fecioară” rostesc sau cîntă „Mireasa Duhului”. Supranumirea aceasta simbolică preînchipuitoare ca și: „mielușeaua, junica, căruță, scaun, masă, sfeșnicul, cădelnița, năstrapa de aur, munte, rug...”, se rostește fugitiv, dar adevărata ei preamărire este în „Maica lui Dumnezeu”, „Maică pururea Fecioară”. Cei ce susțin prostește că așa cu „Mireasa Duhului”, „mireasă”, „mireasă”, laudă pe Maica Preacurata, ei în realitate o retrogradează, o înjosesc, nu-i dau adevărata cinste de Maică a lui Dumnezeu, cu care a cîstit-o Fiul ei mai mult decît pe toți sfinții și pe toate oștirile îngerești. Persoanele acelea retrogradatoare Maicii Domnului sînt așa de încuiate la minte, că ori cît ar auzi și vedea adevărul învederat stau împotriva lui, rostesc, cîntă și fredonează tot împotriva cu „mireasă”, „mireasă”, în loc de „Maică”.

„Mireasă a Duhului” sau „Mireasă a lui Dumnezeu” ca și „Biserică a Duhului”, „Biserică a lui Dumnezeu” s-a dat și se dă de dumnezeiasca Scriptură fiecărui adevărat creștin, precum și adunării binecredincioșilor creștini. Dăm aici cîteva exemple: Sf. Ap. Pavel scrie Corintenilor din Corint: „V-am logodit pe voi Unui Bărbat, fecioară curată să vă pun înaintea lui Hristos (2 Cor. 11, 2). „Cel ce se unește cu Domnul este un duh cu El. Astfel de pildă, cum mireasa unită cu mirele ei sînt un trup, numindu-se: „mireasa mirelui” (Fac. 2, 24; Mt. 19, 5), așa și oricare creștin sau creștină unit

cu Domnul în Duh, se numește și „mireasa Duhului Sfînt”, care locuiește într-însul, cum adeverește Apostolul: „Au nu știți că voi sînteți Casa — Biserica — lui Dumnezeu și Duhul lui Dumnezeu locuiește în voi...? Biserica lui Dumnezeu e Sfîntă și aceea sînteți voi... Au nu știți că trupul vostru este locaș Duhului Sfînt, care locuiește în voi?”... (I Cor. 6, 17; 3, 16—17; 6, 19; comp. Ioan 14, 17; Rom. 8, 11; 2 Tim. 1, 14; 1 Ioan 3, 24; 4, 13). În altă parte ni se arată că: credincioșii — păstori și păstoriți — erau plini de Duhul Sfînt (F. Ap. 2, 2—4; 6, 5; 11, 24; 13, 52; Efs. 5, 18). Adevăratul credincios și Biserica se mai numește și „mireasă a Duhului Sfînt” pentru că El: *îi dă înțelepciune* (F. Ap. 6, 10; 1 Cor. 2, 12—13; 12, 3—11); *îi produce renaștere* (Ioan 3, 3—8; Tit. 3, 5) *îi dă viață spirituală* (Iez. 37, 14; Rom. 8, 11—13), *învață și conduce* (Ps. 142, 10; Ioan 16, 13; 1 Ioan 2, 22—27; Rom. 8, 14—18; Gal. 5, 18, 26), *sfințește* (Rom. 1, 4; 15, 16; 1 Cor. 6, 11; 1 Petru 1, 2, 22), *pecetluiește* (Iez. 9, 4; 2 Tim. 2, 19—21; Apc. 7, 3; 9, 4; 2 Cor. 1, 22; 5, 5; Efs. 1, 13—14; 4, 30; Rom. 8, 15—16; Gal. 4, 6). Duhul Sfînt îmbărbătează biserica ca pe o mireasă a Sa pentru a: lucra, lupta și birui, spre a se proslăvi în Hristos Mirele ei (Apc. 2, 7, 11, 17, 27; 3, 5, 12, 21). Mireasa — adică Biserica — văzîndu-se adeseori singură îl caută... (Cînt. Cînt. 2, 7; Ioan 14, 18). La urma urmei... Duhul și Mireasa — Biserica — zic: „Vino... Așa vino Doamne Iisuse” (Apc. 22, 17—20). Mirele Hristos după înălțarea Sa la ceruri, trimite pe Duhul Sfînt Mîngîietorul Bisericii Sale în locul Său pentru a o mîngîia, învața și conduce (Ioan 14, 16—17, 26; 15, 6; 16, 7—14). Pentru toate acestea sufletele credincioșilor uniți cu Domnul se mai cheamă și mireasa Duhului Sfînt. „Așadar, prin „mireasa Duhului” retrogradează pe Maica Domnului alăturîndu-o cu creștinii individuali sau cu adunarea — Biserica — lor, deci sînt aproape de nestorienii.

Mare este cinstea Bisericii — Miresei lui Hristos Dumnezeu-Omul, formată din creștini, sfinții individuali, pînă la universală adunare a tuturor îngerilor și sfinților; dar mult mai mare, mai presus de a tuturor îngerilor și sfinților e cinstea Maicii Domnului, a Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria. Aceasta-i Maica Domnului, Împărăteasa Cerului și a pămîntului, a îngerilor și a oamenilor, mai cîstită decît heruvimii și mai slăvită fără de asemănare decît serafimii, deci trebuie să-i dăm cinstea cuvenită după unicul ei atribut. Cinstea Maicii după buna rînduială e superioară din toate punctele de vedere cinstei miresei (Bisericii) Mirelui Hris-

tos Dumnezeu-Omul. Aici, ca și în alte rînduiri sfinte, nu trebuie să se facă babilonie, amestecătură, confuzie, neorînduială... Una-i Maica Mirelui Hristos (Lc. 1, 26—56; 2; 11, 27; Ioan 19, 25—27; F.Ap. 1, 14) și cu totul alta-i Mireasa Lui (Efs. 1, 17—23; 2, 19—22; 4, 11—16; 5, 23—32; Apc. 21, 2, 9; 22, 17). Așadar, Maicii să-i dăm cinstea de Maică a lui Hristos Dumnezeu, ca și în toate dumnezeieștile liturghii și miresei (Bisericii) ca miresei Lui.

Din cele arătate reiese clar că pe de o parte: „cu mireasă, mireasă... mireasa lui Dumnezeu“, „mireasa Duhului“, se retrogradează Maica Domnului, în realitate retrogradatorii; iar pe de altă parte se dă ocazie necredincioșilor și celor trupești a huli pe Dumnezeu, pe Duhul Sfînt și pe Maica Domnului (Rom. 2, 24; Is. 52, 5; V. Sf. 11 Mai o.c. pp. 530—533; 8 iulie o.c. 288—9; Rom. 8, 5—8; 1 Cor. 2, 16). Prin rostirea „Maică pururea Fecioară“... „Maică nenuntită“... „Maică fără de bărbat“, preamărim pe Maica Domnului cum se cuvine, ridicăm mintea închinătorilor la înălțimea minunei Întrupării Fiului lui Dumnezeu, ne salvăm de sancțiunea retrogradării și nu dăm prilej necredincioșilor și celor trupești a mai huli pe Dumnezeu, pe Maica Domnului și învățătura Bisericii.

Odinioară un om rău împrumută de la un creștin cu inimă bună 100 de bani de aur, pentru a-și cumpăra o țarină, vite... La ziua plății el aduce 100 bani de aramă auriți. După cîtva timp creștinul bun văzîndu-se înșelat trase la judecată pe platnicul său. El fu judecat, osîndit și aruncat în temniță... Așa fac și pățesc și retrogradatorii Maicii Domnului, care prin: „mireasă“, „mireasă“ îi aduc o cinstire înjositoare, ordinară, camuflată sub masca evlaviei fățarnice... în locul adevăratei laude arătătoare minunei Întrupării Fiului lui Dumnezeu, prin: „Bucură-te Maică pururea Fecioară...“ „Maică nenuntită“... „Maică care nu știi de mire“... de bărbat.“ Aceia însă vor păți ca acel platnic rău și viclean.

Acum întrebați cine s-a păgubit, primejduit, pierdut prin retrogradarea Maicii Domnului? Veniți să vă arăt: partida cu „Născătoare de om“... „Născătoare de Hristos“ din sfînta cetate Constantinopol, patriarhii: Nestorie cu partida lui... Serghie cu partizanii lui... împăratul C. Copronim și dimpreună cu el și alți retrogradaori din toate vremurile.

Împăratul iconoclast Constantin Copronim, un înverșunat vrăjmaș al sfintelor icoane și al religiei creștine a prigonit groaznic pe călugării binecredincioși, a transformat mînaștirile în cazarme și grajduri. Multe icoane și călugări au fost unși cu rășină și ulei și le-a dat foc. Pe lîngă multele nelegiuri, el hulea și retrograda pe Maica Domnului. Venind în mijlocul mulțimii noroadelor,

Cinstitorii și necinstitorii Maicii Domnului

împreună cu boierii săi, arăta un săculeț plin cu bani de aur și întreba pe cei ce stăteau înaintea lui: „Ce ziceți voi de săculețul acesta plin cu aur? Este el de mult preț?“ Aceia răspundeau: „Săculețul acela e de mult preț cît timp se află aur într-însul!“ Copronim vîrșind aurul din săculeț, îl scutura în văzul tuturor, zicînd: „Acum săculețul este fără aur într-însul, mai este de mult preț?“ Aceia îi răspundeau: „Săculețul golit de aur nu mai este de mult preț. Cum mai poate fi prețios cînd nu mai are aur în el?“ Atunci Copronim, vrînd să retrogradeze pe Maica Domnului, zicea cu glas tare: „Astfel este Maria. Pînă ce a avut în pîntecele său pe Hristos ea a fost cinstită; iar după ce a născut pe Hristos s-a lipsit de cinstea aceea...“. O împărat întunecat și încuiat la minte! Cum nu pricepi tu că retrogradînd pe Maica Domnului, te retrogradezi pe tine însuși!!!“

Cu exemple de acelea Copronim porunca tuturor creștinilor să nu mai cinstească cum se cuvine pe Maica Domnului; ci s-o retrogradeze, înjosească, zicînd: „Ea l-a purtat în pîntece, L-a născut, L-a crescut și atît.“ Atunci din mulțimea creștinilor care ascultau hula împăratului s-a ridicat o bătrînă femeie credincioasă — mama lui — și i-a zis: „Teme-te împărate!“... „De cine să mă tem?!“ a răspuns Copronim. „De Fiul Mariei pe care tu o retrogradezi, înjosești, hulești“, i-a zis mama sa. Teme-te așa cum se tem dușmanii tăi de tine! Oare eu ți-am fost mamă numai cît timp te-am purtat în pîntece? Eu ți-am fost mamă numai în timpul copilăriei cînd te-am crescut?! Acum nu-ți mai sînt mamă?!“ Împăratul Copronim auzind acele cuvinte, chiar din gura mamei sale, s-a rușinat, s-a îngălbenit... dar nepărăsindu-se de a mai retrograda, înjosi pe Maica Domnului a căzut în grele pedepse. Pe neașteptate se îmbolnăvi greu. Șoldurile îl dureau așa de cumplit încît uneori își pierdea cunoștința. Cînd își revenea, suflînd greu, striga cu amar: „De viu sînt dat focului nestins“. În suferințele acelea groaznice el porunca creștinilor să cinstească pe Maica Domnului cu cîntări și cu laude cuvenite ei. Cu toate acestea însă retrogradatorul Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria, n-a mai aflat nici o ușurare. A murit, a pierit cu sunet.

Copronimi și copronime, care au retrogradat pe Maica Domnului cu felurite porniri pătimase, au fost în toate vremurile, sînt în prezent și vor fi cît va fi lumea zăcînd în cel rău (I Ioan 5, 19). Sub supranumirea de „mireasă“... în loc de „Maică pururea Fecioară“... „nenuntită“... „fără de mire“, ei retrogradează pe Maica

Domnului, coborîndu-o în rîndul mulțimii născătoarelor de oameni... de hristoși... a miilor, milioanei și a miriadelor de mirese pururea fecioare, mirese nenuntite, mirese fără mire, dintre care unele sînt în Împărăția cerului și cele mai multe în iad. Prin retrogradarea cu „mireasă“... „mireasă“... se unesc cu partidele din vremea lui Nestorie (428—431 d.Hr.), care numeau pe Maica Domnului: „Născătoare de om“... „Născătoare de Hristos“ în opoziție cu supranumirea de „Născătoare de Dumnezeu“ a adevăraților creștini. Asta-i o luptă grea adeseori și sîngeroasă care datează din vremurile vechi ale creștinismului.

Retrogradatorii Maicii
Domnului se înșală
de draci

Odinioară — adevăresc Sfinții Evangheliști — Mîntuitorul Hristos a fost ispitit de diavolul, dar l-a biruit (Mt. 4, 1—10; Lc. 4, 1—12), așa și călugării, clericii și creștinii sînt adeseori ispitiți de diavolul ispititor. În muntele Elionului — ni se istorisește în Pateric — era un sihastru foarte osîrdnic pentru mîntuirea lui și a altora. Cu cît se ostenea mai mult bietul sihastru, cu atît mai mult îl bîntuia dracul curviei. Odată văzîndu-se foarte supărat de patimă, bătrînul s-a ridicat asupra dracului, zicînd: „Pînă cînd o să mă tot superi așa? Du-te, depărtează-te de la mine, nu vezi că ai îmbătrînit tot luptîndu-te cu mine?“ Atunci îndată i s-a arătat diavolul și i-a zis: „Vrei să mă duc de la tine? Jură-te mie călugăre că nu vei spune nimănui ceea ce-ți voi zice ție și de acum nu te voi mai bîntui“. Bătrînul vrînd cu orice chip să scape de bîntuielile acelea drăcești, s-a jurat grăind: „Mă jur pe Cel ce locuiește în cer, că nu voi spune nimănui ce-mi vei zice: „Diavolul, văzîndu-l legat așa, jurîndu-se, i-a zis: „Nu te mai închina de acum înaintea acelui chip și eu nu te voi mai bîntui.“ Bătrînul avea zugrăvit pe o icoană: chipul Stăpînei noastre, Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria, ținînd în brațe pe Domnul nostru Iisus Hristos ca Prunc. Ispita era groaznic de grea și foarte primejdioasă, oricît de camuflată era de vicleanul înger rău. Bătrînul, stînd în cumpene, îi zise: „Lasă-mă să mă gîndesc“. A doua zi aleargă la părintele său duhovnic Teodor care locuia atunci în Mînăstirea Fora și-i spuse tot. Cuviosul auzind acestea i-a zis bătrînului sihastru: „Adevărat frate, ești batjocorit că te-ai jurat; dar bine ai făcut că ai spus... Să știi că mai de folos îți este în această latură să nu lași nici o curvă să rămînă, decît a te lepăda să nu te închini Chipului Domnului nostru Iisus Hristos și Maicii Lui Preacurate...“ Astfel învățîndu-l și întărîndu-l cu mai multe cuvinte, sihastrul s-a dus la locul lui... Atunci îndată a venit și s-a arătat dracul supărat și i-a zis: „Ce poate fi aceasta călugăre? Au nu te-ai jurat că nu vei spune nimă-

nui? Dar cum ai spus toate cîte am vorbit eu cu tine?! Călugăre, să știi că ești un călcător de jurămînt! O să fii judecat în ziua cea mare a Judecării!“ Bătrînul recunoscîndu-și păcatul, i-a răspuns: „Ce m-am jurat, m-am jurat! E adevărat că sînt un călcător de jurămînt, dar Stăpînului meu sînt vinovat. Pe tine însă nu te voi asculta. De la tine e sfatul cel rău și călcarea de jurămînt. Tu ești vinovat de aceasta, Domnul Dumnezeu în ziua Judecării v-a căuta, v-a judeca drept și mă v-a milui“ (P. oc. 308, 31).

Îngerul căzut și viclean care bîntuia pe sihastrul acela, bîntuie și pe mulți purtători de nume creștinesc ai vremurilor noastre. Precum uneltea asupra sihastrului credincios să-l surpe de pe înalta treaptă a creștinătății în adîncul rătăcirii și a iadului prin neînchinarea înaintea Icoanei Domnului Hristos și a Preacuratei Maicii Sale; așa și pe mulți credincioși ai vremurilor noastre, îi amăgește să retrogradeze pe Maica Domnului și indirect pe Fiul ei, cu: „mireasă“,... „mireasă“... în loc de „Maică pururea Fecioară“... pentru a-i retrograda pe ei înșiși și a-i cufunda în adînc cu îngerii căzuți, negri, răi, vicleni, uricioși și înfiorători... Și mulți creștini superstițioși, cugetînd în sine-și: „Iacă cutare și cutare, au zis, zic: „mireasă“... „mireasă“... și le-a mers și le merge bine...“ pe cînd în realitate spiritualicește le merge foarte rău... Așa cugetînd ei rău, se lasă amăgiți de șarpele — diavol — ca Eva și Adam în rai! Și apoi se miră de ce se golesc mînăstirile, schiturile, bisericile de credincioși, ca pomii de frunze toamna în apropierea iernii! Se mai miră cum de se despoaie Bisericele creștine de fiii și fiicele ei... cum s-a despuat copacul văzut de Nabucodonosor în vedenia nopții, de frunze, de ramuri, de crengi... (Dan. 4).

Asta ne îngrozește! De vrem să înceteze căderea (vezi Cazanile, predicile și V. Sf. 8 noiembrie), despuirea (Dan. 4) și pustiirea (Pl. Ier. 1—5; Mt. 23, 1—38; Lc. 13, 31—35), să revenim grabnic la bunele rînduiri ale sfintei Biserici și la desăvîrșirea noastră creștinească-duhovnicească, mult plăcută lui Dumnezeu, sfinților Lui și nouă; să nu mai retrogradăm pe Maica Domnului, să nu-i mai profanăm sfintele icoane cu felurite deșertăciuni idolești, să nu-i mai profanăm semnul sfintei cruci prin punerea așternuturilor cu cruci pe jos și călcarea cu picioarele sau starea pe el; să scoatem din sfintele biserici toate neorînduiri și să reintronăm în locul lor adevăratele rînduiri sfinte. Așisderea să lucrăm întins și în credincioșia și viețuirea noastră. Astfel de vom face, ne vom bucura cu sihastrul care necedînd, a biruit pe ispititorul, a sporit în bine și s-a proslăvit în Dumnezeu. Atunci se vor împlini și la noi profeticile cuvinte ale psalmistului: „Fericit bărbatul care n-a umblat în sfatul necredincioșilor și în calea păcătoșilor n-a stătut și pe scaunul pierzătorului n-a șezut; ci în legea Lui v-a cugeta ziua și noaptea,

El va fi ca un pom răsădit lângă izvoarele apelor care își va da rodul său în vremea sa și frunza lui nu va cădea și toate câte va face vor spori (Ps. 1, 1—3).

Precum strălucirea soarelui copleșește toate strălucirile lueferilor și stelelor, așa strălucirea Maicii pururea Fecioarei copleșește cu totul lumina oștirilor îngerești și a tuturor Sfinților. Strălucirea luminii cu care e îmbrăcată Maica pururea Fecioara, e mult mai plăcută și mai dorită decât aceea în care sînt îmbrăcați îngerii și sfinții lui Dumnezeu. „Harul — adeverește Sf. Grigore — Teologul se dă în parte fiecăruia din sfinții aleși; iar Maicii pururea Fecioarei i se dă toată deplinătatea Harului (comp. Cînt. Cînt. 1, 14; Lc. 1, 28; Iez. 44, 4). Stelele, luna, soarele în toate strălucirile lor sînt întunecoase în comparație cu frumusețea strălucitoare a Maicii Domnului pe care o privesc Îngerii și Sfinții și nu se mai satură.

Pe această dumnezeiască frumusețe, așa de strălucitoare a dorit s-o vadă un tînăr cleric care avea foarte multă evlavie la Maica Domnului. Înflăcărat fiind de această mare dorință, el se ruga Mîntuitorului Hristos, să-i arate această strălucită frumusețe a Preacuratei Maicii Sale, aici în viața asta pămîntească. Clericul acesta cu viață bună, sfîntă, plăcută lui Dumnezeu, se ruga fierbinte și Preacuratei Maici pururea Fecioare ca să-i împlinească dorința aceasta. Dumnezeu și Maica pururea Fecioară Maria i-a ascultat și primit rugăciunea. Un înger din ceruri i se arată și-i

zise: „Dumnezeu ți-a auzit și primit rugăciunea ta. Maica pururea Fecioara, Împărăteasa cerului și a pămîntului m-a trimis să-ți spun că îți va împlini dorința ta. Pregătește-te bine că duminică în ceasul Utreniei vine să ți se arate în frumusețea și strălucirea pe care o are în ceruri, însă atît pe cît poate suporta și cuprinde firea omenească. Dar să știi că din vederea acelei străluciri cerești o să te lipsești de lumina ochilor cu care o vei privi și ai să rămii orb.“ Clericul umplîndu-se de o foarte mare bucurie, a răspuns îngerului: „Primesc să-mi pierd și amîndoi ochii, voiesc să mă pă-

gubesc de lumina asta vremelnică numai să mă învrednicesc a vedea dulcea față a Doamnei mele, să privesc frumusețea și strălucirea Maicii pururea Fecioare, Împărăteasa cerului și a pămîntului...“

După plecarea îngerului, clericul a rămas acolo pe loc, socotindu-se. Începînd a se înapoi și a se îndoi în credință, își zicea în sine-și: „Oare cum o să umblu eu orb în toată viața mea pămî-

tească? Ce voi face eu fără lumina ochilor? Cum am să mai scriu? Cum am să-mi mai fac feluritele trebuințe ale trupului?” Așa cuge-tînd el, își frămînta mintea, cum să-și îndeplinească dorința sa înflă-cărată dar să-și păstreze și vederea pentru a se servi de ea la citit, scris și la alte felurite trebuințe. În sfîrșit se hotărî ca atunci cînd i se va arăta Maica Domnului să-și închidă un ochi și cu celălalt să privească frumusețea și strălucirea Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria. Așa făcînd, va orbi numai la un ochi și nu desăvîrșit de amîndoi ochii.

Sosi și timpul hotărît. Duminică în vremea Utreniei a stat de față înaintea lui Împărăteasa cerului și a pămîntului, cu atîta frumusețe și strălucire, încît pana scriitorului nu o poate descri, limba nu o poate spune și mintea nu o poate înțelege. Clericul, după ce privi cu un ochi frumusețea și strălucirea aceea minunată, sim-țînd că nu se îndestulează cum îi cerea sufletul lui, și-a deschis și ce-lălalt ochi pentru a dobîndi mai multă bucurie, mulțumire și vese-lie. Atunci îndată, Stăpîna Maică pururea Fecioară s-a înălțat la ceruri... Clericul foarte mulțumit, plin de bucurie de ceea ce văzuse, a rămas numai cu un ochi. Ochiul cu care privise strălucirea și frumusețile acelea prea minunate ale Maicii Domnului, orbise; iar ochiul care-l ținuse închis rămăsese întreg și nevătămat, vedea bine cu el.

Stînd el așa, cugetînd la acea prea minunată frumusețe și strălucire cerească a Maicii Preacurate își imputa înapoi și înapoi lui în credință, zicînd: „O, vai mie nebunului cum m-am lipsit eu de a vedea mai desăvîrșit frumusețea și strălucirea Maicii Preacurate? Pentru ce nu am privit acea minunată strălucire cu amîndoi ochii, ca să fi dobîndit mai multă și mai desăvîrșită dul-ceață? Mult mai bine făceam dacă priveam cu amîndoi ochii deși ași fi orbit de tot, dar să mă fi îndulcit desăvîrșit de vederea fru-museților strălucirii și slavei Maicii Domnului. Doamne Iisuse Hristoase Dumnezeule, rogu-Te învrednicește-mă să mai văd încă odată acea minunat de plăcută frumusețe și strălucire cerească și sînt mulțumit să-mi pierd și celălalt ochi. Prefer să rămîn orb de amîndoi ochii numai să mă învrednicesc a o vedea iarăși în acea plăcută slavă cerească. Aceiași a cerut în rugăciune și Maicii Dom-nului.

După acea rugăciune fierbinte, făcută în duh și adevăr Mîntuitorului și Preacuratei Maicii Sale, iarăși veni îngerul la evlavio-sul cleric, și-i zise: „Mîntuitorul Hristos ți-a auzit și primit rugă-ciunea Preacuratei Maici Sa va veni și ți se va arăta s-o vezi iarăși, pentru că te-ai hotărît să rămii orb de amîndoi ochii pentru dorința de a o vedea a doua oară.“ Credinciosul cleric săltînd de bucurie, a zis: „Mulțumesc Mîntuitorului și Preacuratei Maicii Sale, care bine-

voiește a mi se arăta și a doua oară. Mă închin Domnului și o preamăresc pe P.S. Maica Sa pentru această mare binefacere. Și eu, nu numai lumina ochilor, dar și mâinile și picioarele, celelalte mădulări ale trupului și de însăși viața asta vremelnică sînt mulțumit să mă lipsesc, numai s-o mai văd pe Împărăteasa mea, Maica pururea Fecioara“.

Îngerul privind cu multă bunătate la evlaviosul cleric, i-a prevestit: „Pentru această bună evlavie a ta, mâine te vei învrednici să vezi iarăși pe Stăpîna. Și nu numai că nu te vei mai lipsi de lumina ochiului tău, dar vei dobîndi și pe celălalt ochi sănătos. Ai să vezi cu amîndoi ochii mai curat, mai luminat ca să-ți împlinești îndatoririle tale și să se veselească inima ta“. După ce i-a spus aceasta, Îngerul s-a făcut nevăzut.

A doua zi i s-a arătat Maica pururea Fecioara iarăși, evlaviosului cleric în acea prea minunată frumusețe, strălucire și lumină cerească. Clericul văzîndu-o, a căzut cu fața la pămînt înaintea-ei cum căzuseră apostolii în Tabor înaintea Mîntuitorului, cînd S-a schimbat la Față.

Atunci Prea Sfînta i-a dat: dar, putere și o minunată luminare în Sufletul lui. Așa în o mare și desăvîrșită bucurie, a privit clericul la Maica Domnului stînd în slava aceea cerească. După aceasta Maica Prea Sfîntă s-a dus în ceruri. Clericul a rămas mulțumindu-i pentru acea mare binefacere. Apoi viețuind în tot restul vieții lui după plăcerea lui Dumnezeu, s-a dus și el în fericitele locașuri, unde se veselește pururea.

Clericul acesta binecredincios a preferat a-și pierde un ochi, apoi pe amîndoi ochii, să rămînă orb desăvîrșit, numai ca să se învrednicească a vedea frumusețea strălucitoare a Maicii pururea Fecioarei Maria și mulți din noi nu voiesc a-i da nici adevărata cinste de Maică pururea Fecioară! Oare ce rău le-a făcut Maica Preacurată de o tot retrogradează: „mireasă“... „mireasă“... cufundîndu-se adeseori cu gîndurile lor la păcătoșeniile mireselor de pe la praznicele diavolului? (vezi pp. 704—720 din această carte).

În ecteniile vecerniilor, utreniilor, privegherilor și în toate dumnezeieștile liturghii, sfințiții liturghisitori cinstesc pe Maica Domnului cu unicul ei atribut supranatural de: „Născătoare (nu „mireasă“) de Dumnezeu“, „Născătoare (nu „mireasă“) de Dumnezeu“, „Născătoare (nu „mireasă“) de Dumnezeu“. În biserică cîntăreții, corul sau adunarea închinătorilor adeseori citesc, cîntă: „mireasă“, „mireasă“ în loc de „Maică pururea Fecioară“. Altarul înalță pe Maica Domnului cu „Născătoare de Dumnezeu“, „Maica Luminei“, „Maica lui Dumnezeu“, după cuviință; iar cîntăreții, corul, adunarea din biserică înjosec, retrogradează pe Maica Domnului cu: „mireasă, mireasă, pururea fecioară“ cinstindu-o în rînd

cu milioanele de mirese pururea fecioare din toate neamurile pămîntului: evrei, creștini, din monahism, unele din rai și majoritatea din iad! Scrînciobul cu suirea și coborîrea, înălțarea și coborîrea sau gradarea și retrogradarea se poate face la toate miresele din lume, căci adeseori cresc și scad în virtute ca lumina lunii, dar la Prea Sfînta Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioara Maria, nu. De ce? Pentru că ea este pururea în aceeași cinste, slavă, frumusețe și strălucire.

Sacul plin cu bani de aur și golit, al lui Copronim se poate potrivi la unele fete și femei din lume, nicidecum la Maica Domnului, care este pururea în aceeași slavă și frumusețe strălucitoare, superioară slavei Îngerilor și Sfinților. Deci, nu trebuie retrogradată cu mireasă, mireasă. Maica Preacurată, care întrece în sfințenie pe Sf. Ioan Botezătorul, pe toți sfinții și în curăție chiar și pe sfinții îngeri (L.B.R. o.c. 147), trebuie cinstită cu minunatul ei atribut de: „Maică pururea Fecioară“, „Maică nenuntită“, „Maică care nu știi de mire“, „Maică fără de bărbat“. În aceste supranumiri se arată minunea cea mai presus de fire a Întropării Fiului lui Dumnezeu în pîntecele ei cel pururea fecioresc; iar nu în „mireasă pururea fecioară“, nici în „mireasă nenuntită“, „mireasă fără de mire“, „mireasă care nu știi de bărbat“. Deci, și de aici reiese clar că adevărata laudă după meritul ei unic și supranatural este: „Maică pururea Fecioară“ ș.c.l. și nu: „mireasă pururea fecioară“ ș.c.l. care sînt milioane de perechi, unele în Rai și cele mai multe în iad.

Cei duhovnicești, cele duhovnicești cugetă și judecă, și în rostirea: „Maică pururea Fecioară“ adevăresc minunea cea mai presus de fire a Fiului lui Dumnezeu: „Fecioară Maică“. Asta-i minunea cea mai mare cu care nu se împăcau ereticii: Nestorie, Serghie, Copronim... și puzderia sectarilor. Cei trupești, cele trupești cugetă, deci neputînd cugeta duhovnicește, nu se împacă cu adevărata cinstire a Maicii Domnului, adică cu: „Maică pururea Fecioară“ ș.c.l. de aceea susțin, mențin și rostesc: „mireasă pururea fecioară“ ș.c.l. simțind o satisfacție străină cînd înjosec și retrogradează astfel pe P.S. pururea Fecioara Maria: „Maica pururea Fecioara“, „Maica Luminei“, „Născătoare de Dumnezeu“... cu Sf. Arhanghel Gavriil, cu Sf. Elisabeta mama Sf. Ioan Botezătorul și cu ea însăși (Lc 1, 26—55); iar mulți dintre cei trupești de la strană, cor, adunare, îi tot dau cu: „mireasă“, „mireasă“... după plăcerea lui Nestorie, Serghie... Copronim... sectarii și necredincioșii! Și iau foc în gură susținînd că așa e bine!

Unele persoane — parte bărbătească și femeiască nepricepute s-au apucat să susțină

Maică și mireasă nu-i tot una
 că: „Maică” și „mireasă” e tot una. Asta însă e o vorbărie încurcată, o confuzie prostească de nelămuriti și nelămurite. În scopul înalt de a lămuri cât mai multe persoane dornice de: lumină, adevăr și mîntuire arătăm că: maica, este maică sau mamă după buna rînduială și lege, atunci cînd a zămislit, născut și crescut copii săi bine, în temerea și în învățătura Domnului; iar mireasa, este fecioara care se cunună cu mirele ce și l-a ales pentru a locui împreună și a face copii. Prima menire a miresei în căsătoria ei după rînduiala lui Dumnezeu este zămisirea, nașterea și creșterea copiilor.

Așadar, Maică și mireasă nu-s tot una, precum nici aurul și arama, deși sînt tot metale și au aproape cam aceeași culoare, dar nu sînt tot una. Aurul e aur, metal nobil și prețios, arama e însă cu totul altceva, un metal mai ordinar și mai puțin prețios. Mireasa peste cîteva luni și ani de zile devine maică sau mamă. Pentru o mai bună lămurire, hai să mai aducem și alte exemple.

Creanga pomului roditor, iarna este în felul ei știut, pare uscată, primăvara însă după ce înflorește și înfrunzește e altfel, vara și toamna după ce-i cresc și coc roadele e cu totul altfel, ne dă roadele care ne folosesc. Deși e aceeași creangă totuși nu are aceeași valoare sau cinste. Într-un fel vedem și prețuim primăvara, vara sau toamna cînd e încărcată cu roade: cireșe, zarzăre (caise), prune, mere, pere, ș.a. Deosebirea între creanga fără frunze și rod, față de creanga cu frunze și roade, e mare, mare, foarte mare. Așa mare, mare, foarte mare este și deosebirea valorii sau cinstei dintre mireasă și maică bună!

Creștinul sau monahul ajunge cu timpul patriarh, deși este aceeași persoană, totuși cinstea și starea dintîi e cu totul inferioară celei de pe urmă. Într-un fel mai ordinar era privit și cinstit ca creștin sau monah și cu totul altfel, mult mai strălucit era privit și cinstit ca patriarh. Deși este aceeași persoană totuși, prețuirea sau cinstirea ce o are ca patriarh, copleșește prețuirea sau cinstirea cea dintîi ce o avea ca creștin sau monah simplu. Ei bine, dacă cineva ar cinsti pe patriarh cu salutul: „Bună ziua bade Ioane;...” sau cu: „Blagoslovește Înalt Prea Sfințite Stăpîne... Sanctitate”. Ce ați zice? Aceea-i cinstire, ori necinstire?! Cum v-ar părea acel om, înțelept? Ori prost, năuc, idiot, nebun? Dar patriarhul, cum l-ar putea socoti? Apoi iacă tot așa-i și cu: „Maică și mireasă”, deși e tot aceeași persoană ca și monahul ajuns patriarh, totuși deosebirea e mare, foarte mare. Astfel salutarea, cinstirea cu: „mireasă” cum fusese mai înainte, în loc de „Maică” cum a devenit mai pe urmă, este o înjosire, sfidare, necinstire, retrogradare ca cel ce ar saluta pe patriarh numai ca monah cum fusese mai înainte de a deveni patriarh. Și, precum cel ce s-ar obrăznicii să retrogradeze pe patriarh

cu acel salut retrogradator, pe sine însuși se retrogradează, așa și cei ce retrogradează pe Maica Domnului cu: „mireasă pururea fecioară” ș.c.l.... în loc de: „Maică pururea Fecioară” ș.c.l. cum ar trebui să zică sau să cînte, pe ei înșiși se retrogradează.

De asemenea un sergent devenit general, deși este aceeași persoană, totuși deosebirea între gradul de sergent și gradul de general e mare, mare, foarte mare. Și dacă cineva l-ar saluta pe general ca sergent cum fusese mai înainte, zicînd: „Să trăiți domnule sergent!” i-a socotiți-vă bine aceea-i cinstire ori necinstire?! Așa-i că e necinstire pe toată linia? Așa-i că ar fi ridicol înaintea tuturor? Așa-i că s-ar trezi îndată la închisoare, carceră? Ba da! Apoi aceeași răsplată vine și peste mulți care retrogradează pe Maica Domnului cu mireasă, mireasă...

Serafimul și Arhanghelul, deși sînt doi îngeri, avînd aceeași fire spirituală și unul și altul, totuși deosebirea dintre ei este foarte mare. Serafimul e prima treaptă lîngă tronul dumnezeirii; iar arhanghelul e mai departe de Dumnezeu, a opta treaptă. Așa și cinstirea Maicii Domnului cu: „mireasă” în loc de „Maică” care-i o treaptă mult mai îndepărtată de adevărata ei cinstire.

Precum amnarul cu cremenea și focul în sine, mai pe urmă scos afară și mărit foarte mult e tot aceeași, dar deosebirea și lucrarea de pe urmă e mai folositoare; așa și „mireasă” și „Maică” deși e aceeași persoană totuși, lucrarea mai de pe urmă — Întruparea Fiului lui Dumnezeu — este enorm de mare, deosebirea e mare, foarte mare.

Cei ce înjosesc și nu cinstesc pe Maica Preacurată după atributul ei unic, supranatural, retrogradîndu-o cu „mireasă”, „mireasă” în loc de „Maică”, săvîrșesc o împotrivire adică o lucrare a satanei. Satana a luptat de a surpat din fericire în nefericire pe protopărinții noștri Eva și Adam cu toți urmașii lor (Fac. 3), pe dreptul Iov, prin femeia și prietenii lui (Iov. 1, 2); pe David, prin Saul Ahitofel, Avesalom, Semei, și alți potrivnici (1 Împ. 19—31; 13—, 16); pe Solomon, prin Hodat Idumeul și Rezan (3 Împ. 11, 14—23). Satana a luptat vrăjmășește împotriva Mîntuitorului, ispitindu-L de trei ori în pustia Carantaniei personal și apoi prin oameni răi: fari-sei, cărturari, saducheii, căpeteniile evreilor (Mt. 4, 1—10; Lc. 4, 1—13) comp. Ioan 14, 30; Evr. 4, 15), și împotriva urmașilor Lui. Așa Sf. Apostol Pavel se tînguia, zicînd: „Pentru mulțimea descoperirilor datu-mi-s-a înbolditor trupului îngerul satanei ca să mă bată peste obraz ca să nu mă înalț. De trei ori am rugat pe Domnul să-l depărteze de la mine, dar El mi-a răspuns: „Destul îți este ție Darul Meu căci puterea Mea în slăbiciuni se săvîrșește... (2 Cor. 12, 7—9). Satana de vreo două ori l-a împiedicat pe apostol a merge la creștinii din Tesalonic (1 Tes. 2, 18). Acelaș înger rău — satana —

a împiedicat și împiedică mereu pe mulți creștini de la adevăr și-i învață a înjosi, necinsti și retrograda pe Maica Preacurata cu „mireasă” în loc de „Maică”.

Precum cei ce ar zice: episcopului, mitropolitului, patriarhului: „Blagoslovește părinte ierodiacon; în loc de blagoslovește I. P. S. Stăpîne, Sanctitate...”, sau Generalului: „Să trăiți domnule sergent” prin acea retrogradare nu i-ar cinsti; ci i-ar necinsti așisderea și cei care rostesc la acatist și la anumite cîntări ale Maicii Domnului: „mireasă, pururea fecioară”, „mireasă nenuntită”, „mireasă care nu știi de bărbat”, nu cinstesc ci necinstesc pe Maica Domnului.

La auzirea retrogradării Maicii Preacurate și a Pruncului Iisus Dumnezeu-Omul, îți vine să te crucești, zicînd: „Iar le trebuie mireasă... Iar vor să tot audă de mireasă... Iar vor să alerge cu mintea după mirese și atîtea și atîtea idolatrii: muzicanți, vuete, jocuri, chiuțuri, cîntece curvești, beții, blestemății? ! Iarăși îngroapă talantul vestirii minunii de: „Maică pururea Fecioară”... „Maică nenuntită”... „Maică care nu știi de mire sau bărbat.” Iarăși ascund minunea de: „Maică pururea Fecioară” arătătoarei marii minuni a Întrupării Fiului lui Dumnezeu, ca să se delecteze cu „mireasă” și droaia pătimășilor gînduri trupești aprinzînd într-înșii văpăile împătimirilor.

Cei ce laudă și retrogradează pe Maica pururea Fecioara sînt asemenea omului din vedenia Sf. Arsenie cel Mare (P. o.c. p. 21) care scotea apă din fîntină și o turna în jghiabul spart... se ostenea în zadar... asemenea împăratului Copronim care după laudă retrograda pe Maica Domnului. Copronim pe o parte prețuia pe Maica Domnului; iar pe de altă parte o disprețuia! O lăuda și o defăima! O slăvea, recunoscînd-o Maică a lui Hristos și îndată o retrograda, zicînd că e ca și celelalte fecioare, femei... Așa fac și unii cîntăreți, coriști... În răspunsurile ecteniilor, vecerniilor, utreniilor, privegherilor, Dumnezeieștilor Liturghii prea măresc pe Maica Domnului prin: „Prea Sfîntă Născătoare de Dumnezeu, miluiește-ne pe noi.” Așisderea la axioanele: „Cuvine-se cu adevărat”... „Rai de taină” iar la acatiste și unele cîntări, o retrogradează, o înjosesc, o umilesc cu: „Bucură-te mireasă pururea fecioară”, „mireasă fără de mire”... „mireasă nenuntită!” Aici o adevăresc, Maică a lui Hristos Dumnezeu prin: „Prea Sfîntă Născătoare de Dumnezeu” mărturisind că e preamărită deasupra Sfînților și a Îngerilor, și aici pe loc o retrogradează, o înjosesc prin: „mireasă”, „mireasă”, „mireasă”... pe treapta mai de jos a mireselor pururea fecioare... mireselor nenuntite... mireselor care nu știu de bărbat în viața pămîntească, dintre care unele sînt în cer, dar cele mai multe sînt în iad, pentru că: „Mulți sînt chemați, dar puțini aleși” (Mt. 25, 1—11, 22, 14).

Părinților și maicilor de pretutindeni! Place-vă cinstirea aceea retrogradatoare cu: neică, bade, bădie, moșule... lele, leliță, nană, mătușă, babo... aruncate ironic de cîte cineva? Nu. De ce nu? Pentru că aceea e o cinstire a lumenilor, nu a călugărilor și a călugărițelor! Ei vedeți? Tot așa nu-i place nici Maicii Preacurate cinstirea aceea cu: „mireasă”, pentru că e o cinstire pentru mulțimea mireselor pururea fecioare și din rai și din iad, și nu a ei care-i o supranaturală minune dumnezească: „Bucură-te Maică pururea Fecioară”.

Retrogradatorii cu „mireasă”... sînt dezmințiți de popor care în convorbirile și mirările lor, adeseori rostesc: Maica Domnului, Maică Preacurată, Maică Precistă, Maică pururea Fecioară... Adevărații creștini care au luptat a da cinstea cuvenită Maicii Domnului, s-au proslăvit minunat. Întrebați cine s-a folosit din propovăduirea ei de „Născătoare de Dumnezeu” care echivalează cu „Bucură-te Maică pururea Fecioară? Apropiati-vă să vă arăt. Un exemplu viu grăitor îl avem în Sf. Chiril patriarhul Alexandriei. Acesta pe lîngă multele părți bune, era din fire îndrăzneț și dur ca și ucenicul său Teofil. Avea un temperament impulsiv și violent. Ca și acela, el purta o mare vrăjmășie asupra Sf. Ioan Gură de Aur. Astfel după repauzarea acestuia, la invitarea patriarhului Alticos (Apoti. Atic. 406—425) al Constantinopolului de a trece pe Sf. Ioan Gură de Aur în dipticele Bisericii, el a refuzat sub pretext că a fost scos din preoție; „Cum să fie așezat între episcopi un mirean? Să fie scos din cataloagele ierarhice cel ce nu este liturghisitor.” (Nichifor Calist (Ist. Bis. 14, 27). Sf. Isidor Pelusiotul (360—440), rudă Sf. Ciril și mai bătrîn, îl sfătuiește cu multă stăruință în două scrisori foarte mișcătoare să treacă pe Sf. Ioan Hrisostom în diptice... Acea dușmănie a purtat-o în sine multă vreme. După lupta grea dusă cu patriarhul Nestorie (428—431) care susținea cu o partidă hulitoare dreptei credințe din Constantinopol că: „Fecioara Maria e născătoare de om, cel mult de Hristos și nicidecum Născătoare de Dumnezeu* abia s-a învoit a-l trece în diptice pe Sf. Ioan Gură de Aur. Aceasta însă abia în urma unei vedenii.

Sfîntului Patriarh Chiril i s-a arătat odată în vedenia nopții, că se afla într-un loc foarte frumos și plin de o negrăită bucurie. Acolo vede pe patriarhii: Avraam, Isaac, Iacob și pe alți minunați și slăviți bărbați ai Vechiului Testament. Asemenea vedea într-însul și pe mulți sfinți care făceau parte din Testamentul cel Nou al

* Nestorie predica în public că în Hristos sînt două persoane: Dumnezeu și om; că Cuvîntul nu s-a unit ipostaticeste cu firea omenească; că El a primit-o numai ca templu unde locuiește și că Sf. Fecioară nu este Maica lui Dumnezeu, ci numai mama Omului Său Hristos... (D. Ag. o.c. 178).

Evangeliei. În locul acela a văzut și o biserică luminată, a cărei frumusețe era neîntrecută. Înăuntrul Bisericii se auzea o mulțime multă de popor care cânta o cântare cu dulce melodie. Intrînd și Chiril acolo în biserică, cu totul s-a înspăimîntat cu mintea de vederea celor de acolo și s-a umplut cu totul de bucurie și de dulceață în inima sa.

Acolo vedea și pe Domana noastră Născătoare de Dumnezeu înconjurată de mulțime de sfinți Îngeri. Ea strălucea cu slavă negrăită de jur împrejur. Mai vedea și pe Sf. Ioan Hrisostom stînd aproape de Născătoarea de Dumnezeu cu mare cinste și strălucind cu lumină minunată, ca un înger al lui Dumnezeu ținînd în mîini cartea învățăturilor sale. Împreună cu Sf. Ioan Hrisostom erau și alți mulți bărbați slăviți care stăteau lîngă dînsul ca niște slujitori, înarmați toți ca și cum ar fi vrut să facă o izbîndă oarecare. Dumnezeuzeul Chiril văzînd acestea dorea a merge să se închine Stăpînei noastre Născătoarei de Dumnezeu. A și alergat la ea ca să i se închine; dar îndată Sf. Ioan, împreună cu purtătorii de sulite au alergat împotriva lui cu minie și nu numai că l-au oprit de a se apropia de Născătoarea de Dumnezeu, dar și din Biserica aceea l-au izgonit. Sf. Chiril stînd îngrozit, socotea în sine cum se mîniase contra Sf. Ioan Hrisostom, cum l-a izgonit din biserică, cum nici după repauzarea lui nu l-a scris în diptice spre a-l pomeni... Atunci auzi pe Stăpîna noastră, Născătoare de Dumnezeu, mijlocind pentru el și zicînd către Sf. Ioan: să-l ierte și să nu-l izgonească din Biserica aceea; căci nu din răutate, ci din neștiință a luat contra lui prepus rău. „Iartă pe Chiril — a zis — Născătoarea de Dumnezeu către Sf. Ioan — căci din neștiință a luat prepusul cel rău pentru tine și se va arăta că din neștiință a cîștigat acel prepus rău, după ce-l va cunoaște!” Ioan însă se arată că nu primea să-l ierte. Atunci Prea Sfînta Născătoare de Dumnezeu a zis Sf. Ioan: „Pentru dragostea mea iartă-l, căci s-a nevoit mult pentru cinstea mea, rușinînd și înfruntînd pe Nestorie ocărîtorul meu, iar pe mine m-a propovăduit oamenilor Născătoare de Dumnezeu. Iartă-l pentru mine căci mult s-a ostenit, pe hulitorul Nestorie rușinîndu-și pe mine Născătoare de Dumnezeu propovăduindu-mă!” Acestea auzindu-le Hrisostom de la Născătoarea de Dumnezeu, îndată s-a îmblînzit. Apoi fiind chemat înăuntru, a îmbrățișat pe Sf. Chiril ca un prieten pe prietenul său și plin de dragoste îl săruta cu iubire și cu plăcere. Astfel s-au împăcat și s-au împrietenit amîndoi sfinții între ei, în vedenia aceea, prin mijlocirea Născătoarei de Dumnezeu.

Sf. Chiril deșteptîndu-se și socotind cu deamănuntul acea vedenie, s-a pocăit foarte mult. El singur se certa pe sine că atîta vreme a purtat dușmănie deșartă și nesocotită contra prea sfîntului bărbat bineplăcut lui Dumnezeu. După aceea îndată adunînd pe toți

episcopii Egiptului, au făcut praznic și sărbătoare mare Sf. Hrisostom, au scris numele lui în diptice și-l pomeneau împreună cu sfinții cei mari. În fiecare an îl fericeau pe el cu cuvinte de laudă... Astfel s-a ridicat pata aceea deasupra sfințeniei sfîntului Chiril... (V. Sf. 9 iunie pp. 348—351).

Prea Sfînta Născătoare de Dumnezeu la moartea Sf. Chiril a venit și l-a cercetat cu osîrdie pe robul său, care-i slujise în viața sa cu credincioșie și suferise multe greutăți, defăimări, dosădiri, atacuri, periclitări... în greaua luptă pentru depărtarea retrogradărilor ce i se făceau Maicii Domnului de partidele creștine nelămurite ce o nesocoteau cu cuvintele: „Născătoare de om”, „Născătoare de Hristos”... și întronarea adevăratei ei cinstiri cu cuvintele: „Născătoare de Dumnezeu”.

Vedeți? Maica Preacurată pururea Fecioară Maria, veghea asupra Sf. Chiril, care luptase pînă la sacrificiu pentru reîntronarea cinstirii cu care a înzestrat-o dulcele ei Fiu, îi ridică pata dușmăniei ce-l stăpînea, îl împrieteneste cu Sf. Ioan Hrisostom, îl primește în Biserica Fericiților din ceruri, vine cu osîrdie, îl cercetează și stă lîngă el mîngîindu-l în ceasul ieșirii din corp. Nu așa a făcut cu Nestorie, Serghie... patriarhii Constantinopolului, și cu alți mulți partizani ai lor, care în cuvînt și în cîntările lor de laudă o retrogradau prostește sau cu îndărătnicie...”.

Penitentul lămurindu-se oftează, se căiește și se hotărăște pentru îndreptare... că nu va mai retrograda pe Maica Domnului cu: „mireasă” în loc de „Maică” și va duce o luptă de lămurire și în latura aceasta, așa de șubredă cu cei dornici de mîntuire.

Alt creștin vine la spovedanie. Intre felurite păcate mărturisite, el protestează contra „Preotului său, că interzice a mai sta unii creștini pe soleaua Altarului cum erau obișnuiți. Duhovnicul după ce-l ascultă cu răbdare, îi zise: „Dragul meu, Biserica este Casa lui Dumnezeu; deci acolo trebuie făcute toate numai după buna rînduială... pentru că Dumnezeu nu este Dumnezeul neorînduielilor, ci al păcii. Așa este în toate adunările — Sfinților — (1 Cor. 14, 40, 33). Voi ați suferi pe cineva să intre în casele voastre și să facă neorînduieli? Nu. Apoi cu atît mai mult Preotul are dreptul a nu îngădui să se facă oarecare neorînduieli în Casa lui Dumnezeu. Soleaua este o parte a Sfîntului Altar, de aceea ea este ridicată mai în toate Bisericile cu 1, 2, 3, trepte deasupra naosului, la nivel cu Sf. Altar. Soleaua e rînduită pentru a ieși preotul în anumite momente ale slujbelor, Liturghiilor pentru a binecuvînta poporul, a citi Sf. Evanghelie, a predica, a împărtăși poporul. Soleaua mai este rînduită și pentru a se închina credincioșii cu cea mai adîncă

Respectați rînduiala
solei Sf. Altar

evlavie pe la Sfintele Icoane Împărătești din Catapeteasmă în vremea vecerniei, utreniei, privegherii și nu pentru a sta unii sau alții, care nu sînt preoți, sus pe ea. Cei care se obrăznicesc a se sui și a sta pe solea în vremea slujbelor, ba încă și în vremea ofierii Dumnezeștilor Liturghii, se încarcă de păcate grele ca fariseul, se primejduiesc (Lc. 18, 10—14). Își periclitează mîntuirea.

Odinioară Domnul Dumnezeu chemînd pe Moise sus deasupra muntelui Sinai pentru a-i da cele zece porunci, i-a poruncit să tragă anumite hotare sau margini împrejurul muntelui înfocat și nimeni din Izraeliți să nu treacă peste hotarul acela, că va muri. Domnul vrînd a se pogori a treia zi pe muntele Sinai, a zis lui Moisi „Să-i tragi poporului hotar împrejurul muntelui și să-i spui: păziți-vă de a vă sui în munte și de a vă atinge de ceva din el, căci tot cel ce se va atinge de munte, va muri. Nici cu mîna să nu se atingă de el, că va fi ucis cu pietre, sau se va săgeta cu săgeată nu va rămîne în viață, fie om, fie dobitoc... Trage hotar împrejurul muntelui (cum e soleaua înaintea Altarului) și-l sfințește... (Ieș. 19, 12—13, 23). Precum acolo cel ce ar fi îndrăznit a trece hotarul poruncit și s-ar fi atins de muntele înfocat era sortit morții, așa și aici: soleaua e un hotar ridicat din porunca lui Dumnezeu, pentru a nu trece bărbații din Naos în Sf. Altar, nici a sta pe ea, ca să nu se primejduiască. Cei ce se îndărătnicesc a se sui și a sta pe solea, păcătuiesc de moarte, mor sufletește și trupește (Lev. 26, 14—41; 2 Lege 28, 15—45; Fac. 2, 17; 3).

Sf. Prooroc — Preot — Iezechil, ne istorisește în cartea sa, așa: „Domnul ducîndu-mă în vedenii Dumnezeiești din Babilon în Ierusalim, mi-a arătat cîteva din uriciunile săvîrșite de Iudei... Domnul mi-a zis: „Vezi Fiul Omului? Vezi ce fac aceștia? Vei vedea însă și alte uriciuni mai mari! Apoi m-a dus în curtea cea mai dinlăuntru a Casei Domnului, între pridvor și jertfelnic. Acolo erau 25 de oameni cu spatele-dosurile-întoarse spre Casa Domnului... după care a venit un groaznic măcel peste toți, începînd de la locul Sfînt al Domnului (Iez. 8; 9). Mulți din cei ce au stat pe solea, adeseori și cu dosurile spre Sf. Altar și cu privirile înapoi la cei din naos și pronaos, au căzut în grele păcate, groaznice morți năpraznice, în judecată și osîndă veșnică.

Fariseul din Sf. Evanghelie, încrezîndu-se în postul, milostenia, zeciuiala, ce dădea Bisericii și că nu-i așa de păcătos ca alți oameni, mergînd cu îndrăzneală lîngă Sfînta Sfintelor — așa cum se suie, și stau unii pe soleaua Altarului — s-a păgubit de toate faptele bune și a rămas în urma păcătosului vameș ce se smerea. A căzut din treapta lui (Lc. 18, 10—14). De aici se poate vedea că preotul care sfătuiește pe creștini a nu cuteza să stea pe solea, voiește binele lor și păstrarea bunei rînduieli în Biserică.

Împăratul Teodosie, sfătuit de Sf. Ambrozie episcopul Mediolanului să nu mai stea în apropierea altarului, adică pe solea, s-a pogorît cu tronul său împărătesc în mijlocul naosului, așa cum vedem tronurile domnești sau regești la Bisericile mari din țara noastră. Mergînd la Constantinopol, după ce și-a adus darul în Sf. Altar, s-a retras în naos, în mijlocul credincioșilor. Patriarhul Nestorie trimise arhidiaconul său la împărat, rugîndu-l să reia locul său obișnuit, sus pe soleaua Altarului. Împăratul însă a rămas hotărît acolo în Naos, zicînd: „Acum cunosc eu deosebirea care este între preoție și împărăție. Sînt înconjurat de lingușitori. Numai un bărbat am găsit care să spună adevărul. Numai un Episcop cunosc în lume. Acesta e Ambrozie.“ Biserica îi serbează amintirea Sf. Ambrozie și bunele rînduieli menținute și introduse în sînul ei, la 7-decembrie cu slujbe strălucite; iar amintirea patriarhului Nectarie, care lăsa Biserica după obiceiurile omenești, nu se află nici în Viețile Sfinților, nici în slujba Mineilor, fără numai sub zăceală la 11 octombrie...

În vremile vechi: ipodiaconii și anagnoștii, care serveau pe Sfințiții Liturghisitori în oficierea dumnezeștilor liturghii în vremea citirii Apostolului, pe cînd arhierul cu preoții ședeau în sintron (scaunul de sus și pe scaunele preoțești) și diaconii în diaconic (veșmîntărie); ei stăteau afară din Sf. Altar, pe lîngă solea, pentru care acest loc se mai numește și altarul lectorilor sau anagnoștilor (S.Tes. d. L.B.R. o.c. 490). Dacă Liturgica Bisericii Răsăritene nu e bună, atunci cei ce stau pe solea nu au păcat; dacă însă Liturgica aceasta, Sf. Simeon Tesaloniceanul și alți Sfinți Părinți, care nu dau voie nici stăpînitorilor (împăraților, regilor, domnitorilor...) țării să stea acolo, e bună, apoi cei ce se cocoțează a sta pe solea păcătuiesc ca fariseii (Lc. 18, 10—14; 16, 15; Mt. 23, 12—38) și cad sub blestem și afurisania Bisericii cu cei ce fac neorînduieli, tulburări în Casa lui Dumnezeu (Apost. 9; Sin. VI ec. can. 66; Ant. 2). Împărații, regii, domnitorii „unșii Domnului“ s-au smerit, stînd în mijlocul Naosului... apoi nici cei mai mici decît ei să nu îndrăznească a sta pe solea, ca să nu cadă în urgia Domnului... Voi însă, din toate locurile lăsate de Dumnezeu să umblați și să stați pe ele, n-ați vrut și nu vreți să lăsați locușorul solei Altarului, liber, după rînduiala Bisericii! Vă suiți și stați ostil pe el! Alteori cînd nu stați voi, vorbiți, îndemnați și puneți pe alții să stea pe ele, călcînd rînduiala Sfîntă și buna cuviință care trebuie să predomine în Casa lui Dumnezeu (Fac. 28, 12—17; Ieș. 19, 12—13; 34, 3; Evr. 12, 18—24), chiar și în vremea ofierii Dumnezeștii Liturghii!... Pentru aceasta pierdeți locul vostru din Biserică și Împărăția cerului ca: Izraeliții „fiii Împărăției“, cele cinci fecioare neînțelepte... (Mt. 8, 10—12; 13, 41—42; 21, 43; 24, 48—51;

25, 1—12) și creștinii fără haină de nuntă (Mt. 22, 11—14). Pentru aceea zice psalmistul: „Cei ce se abat la îndărătnicii, duce-i-va Domnul Dumnezeu cu cei ce lucrează fărădelegea. Pace peste Israel” (Ps. 12, 45; Gal. 6, 16).

Violatorii rînduiei Bisericii cocoțîndu-se, stînd pe soleaua Altarului, dimpreună cu cei ce mențin, susțin cu îndărătnicie și obrăznicie acea neorînduială se scot și se prăbușesc pe sine-și din Biserică, din Împărăția lui Dumnezeu, în Babilonul lumesc, în abis, în iadul vremelnic și veșnic. Adevărații creștini care păstrează chiar și cu sacrificiul demnității și vieții lor buna rînduială a Bisericii, se înrădăcinează pe sine-și în Biserică... în Împărăția lui Dumnezeu.

Prințul botezat stătea în naos. Departe de noi europenii creștini, într-o țară păgînă cu milioane de idolatri, un domnitor s-a creștinat. Prima dată după Botez, mergînd la Sf. Biserică, preoții i-au așezat tronul în naos, aproape de Sf. Altar, înaintea tuturor bărbaților. Toți voiau să-i dea o cinste, o onoare domnească deosebită, cum i se cade unui domnitor. În vremea slujbei însă, domnitorul creștinat, intrînd în Biserică, în loc de a merge înaintea tuturor bărbaților să stea pe tronul domnesc anume pregătit și cum se așteptau toți, el merse în mijlocul bărbaților în naos, zicînd: „Eu afară, în țara mea, sînt domnitor; aici însă sînt un om păcătos ca și toți ceilalți oameni.”

Iată cum și în felul acesta acel domnitor strălucit, care pînă atunci fusese păgîn idolatru, a înțeles că în Biserică nimeni nu trebuie a-și căuta loc mai de cinste; ci fiecare din noi să ne rugăm lui Dumnezeu mai cu atenție, mai fierbinte, în duh și adevăr, pentru a ne folosi vremelnic și veșnic! Așadar, în Biserică trebuie a se păstra și rînduiala aceasta, „că Dumnezeu nu este Dumnezeul neorînduiei, ci al păcii” (1 Cor. 14, 33). Astfel, cei ce fac, mențin și susțin neorînduiele în Sfintele Biserici, sînt urmașii celui rău, ai lui Veliar, care nu are nici o unire cu Hristos Dumnezeu-Omul (2 Cor. 6, 14—16). Astfel, cei ce cutează a se sui și sta pe solea, păcătuiesc greu: a) călcînd porunca lui Dumnezeu pentru a-și face obiceiul lor (Mt. 5, 3); b) mîndrindu-se ca fariseul; c) călcînd rînduiala Bisericii; d) împiedicînd pe creștinii îndurerați a merge, a îngenunchia și a se ruga acolo în liniște; e) apoi, ca violatori ai rînduiei Bisericii (Apost. 9; Sind. VI ec. can. 66; Ant. 2; 23; 36, 14—21...), cad în blestem, afurisanie și în urgia lui Dumnezeu (Ecl. 4, 17; 5, 1—5; Lev. 10, 1—7; 26, 14—39; 2 Lege 28, 15—68; Ier. 6, 10—19; 2 Tes. 2, 10—12). Adeseori, cînd preoții liturghisesc și pun rugăciuni pentru felurite trebuințe, Dumnezeu, arătînd feluritele neorînduiei din Biserică, strigă din înălțime: „Nu vezi ce fac aceștia? „Nu vezi ce fac aceștia?!... Vezi tu ce

uriciuni (neorînduiei) fac aceștia ca să mă îndepărteze de Sfîntul Meu Locaș?... Dar privește și vei vedea și alte uriciuni (neorînduiei) și mai mari”, d.p.: profanarea Semnului Sfintei Cruci, a Icoanelor Maicii Domnului prin punerea deșertăciunilor idolești pe fața lor, retrogradarea Maicii Domnului cu Pruncul Iisus în brațe cu „mireasă”; „mireasă” în loc de „Maică pururea Fecioară etc.etc... Acum cred că te-ai lămurit...”

Mobilierul din veșmîntărie trebuie dus din Sf. Altar în veșmîntărie

După aceea, veni la rînd un paracliser. Mărturisindu-și feluritele sale păcate, la urmă își arată o nemulțumire față de preotul său, care le impusese să se scoată toate: Scrinele, dulapurile, galantarele, lădoaiele, mesele... tot mobilierul veșmîntării din interiorul Sfîntului Altar și să le ducă înapoi la locul lor în veșmîntărie. Duhovnicul, după ce-l sfătuieste a-și îndrepta viețuirea și a face roade vrednice de pocăință, se apucă să-l lămurească și pe chestia aceea zicînd: „Preotul v-a învățat bine. Toate lucrurile acelea nu trebuie a fi în Sf. Altar; ci în veșmîntărie. Numirea aceea și-o are de la veșmintele diaconești, preotești, arhieriești, Potire, Discuri... sfeșnice, Cruci, Icoane... și alte obiecte sfinte, care se păstrează și se scot la anumite zile și trebuințe din veșmîntărie. Oare cine v-a învățat să încurcați Sf. Altar cu: dulapuri, scrine, garderobe, lădoaie... și veșmîntăria s-o faceți loc de șezătoare, clacă, vorbărie, rîs, clevetiri și tulburare liniștii Altarului? Veșmîntăria e urechea Altarului. Cum pot sfinții Liturghisitori să liturghisească în cea mai mare liniște și sfințenie cînd urechea Altarului huieste de vorbărie... ce se face în ea? Apoi, cînd vă duceți în Sf. Altar să scoateți ceva din scrine și dulapuri, voi întoarceți dosurile spre Sf. Masă, spre Hristos Care-I deasupra pe Sf. Masă. Cînd vă dă cineva lumînări întoarceți dosurile la Hristos ca să le băgați în dulap. Așijderea și cînd vi se dă de credincioși untdelemn și-l duceți să-l turnați acolo în vas. Cînd vă trebuie să scoateți lumînări de pus în sfeșnice, untdelemn de pus în candelă, așijderea vă întoarceți cu dosurile la Dumnezeiescul Jertfelnic, la Hristos Dumnezeu. Întoarceți dosurile la Hristos Euharistic cînd aduceți și puneți ceva acolo. Așijderea întoarceți dosurile cînd luați ceva de acolo. Și dacă voi nu cutezați a vă întoarce cu spatele, dosurile la cei mai mari, oare ce veți răspunde în ziua Judecării pentru acele necuviințe ale voastre, săvîrșite chiar în Dumnezeiescul Altar? Oare nu mai încetați a vă întoarce cu dosurile la Sf. Masă și Dumnezeieștile Liturghisiri? Imitați mereu pe Iudeii idolatrizați (Iez. 8, 16). Oare așteptați a fi pedepsiți ca iudeii aceia nesimțiți și obraznici care stăteau cu dosurile spre Locașul-Templul Domnului? (Iez. 8; 9). Oare nu

observați voi că ați stricat groaznic aspectul Sfântului Altar cu acele scrine, dulapuri, garderobe, bufeturi, lădoaie, măsuțe, dându-i astfel înfățișarea unui magazin de obiecte bisericești?

Ia judecați bine și vedeți: scrinele, galantarele, dulapurile, șifonierele, bufetele, garderobe, lădoaiile, măsuțele... sînt mobilierul Dumnezeiescului Altar? Nu, nu. Acelea sînt mobilierul magazinelor de obiecte bisericești de prin oraș, de la eparhii și ale veșmîntărilor (diaconicului) de lângă Biserici și nicidecum ale Altarului. Oare cei ce slujiți pe Preot prin Sf. Altar și ceilalți parohieni cînd dați Sf. Liturghie în ușa laterală despre miază-noapte și cînd priviți prin ușile Împărătești, nu voiți să zăriți cu ochii sufletului, pe Dumnezeu tronînd pe Scaunul de sus, așa cum a fost văzut de unii aleși ai Bisericii Vechiului și Noului Testament? (Num. 7, 89; Is. 6, 1—3; Iez. 1; Dan. 7, 9—14; Apoc. 4, 3; 5, 1—6). Întoarceți-vă grabnic înapoi la adevărata rînduială a Sfintei Biserici Sobornice și Apostolice, altfel vă babiloniți și vă cufundați în abis cu babilonia voastră cu tot...

Imediat ce ajungi acasă, adună cîțiva creștini mai credincioși, mergi cu ei la Biserică și scoate toate dulapurile, scrinele, garderobe, lădoaiile, măsuțele... din Sf. Altar și așază-le în veșmîntărie așa fel ca nici acolo cînd aveți trebuință a umbla în ele să nu fiți siliți a vă întoarce cu dosurile spre Sf. Altar și Dumnezeiescul Jertfelnic, deasupra căruia stă Hristos Dumnezeu, așa cum stă în ceruri pe Tronul Dumnezeirii cu Dumnezeu Tatăl și cu Dumnezeu Duhul Sfînt. Ascultați de Preot. Puneți Sf. Altar în bună rînduială, că altfel vă periclitați mîntuirea... și puneți și Biserica în primejdie... Faceți așa fel după cum v-a spus și Preotul, ca: Altarul să fie Altar cu înfățișare drept de Altar; iar veșmîntăria să fie veșmîntărie, nu loc de șezătoare, ris, cleveteli și vorbării... De veți sta însă în neorînduiala aceea, o să vă treziți afară din Ierusalimul Ceresc în Babilon, în iad... Paraclisierul plecă gînditor, hotărît a se îndrepta

Sintronul trebuie a fi în Sf. Altar

După el vine un epitrop. Își mărturisește păcatele, își ia canon potrivit pentru ele, dar, cînd să plece, se tînguiește zicînd: „Cinstite Părinte! Iacă am un necaz cu Preotul nostru paroh. Vrea să scoată un obicei învechit din Sf. Altar și pace. Ne-a hotărît ca imediat să scoatem scrinele, galantarele cu Evanghelii, cruci, icoane, chivote... în ele, dulapurile, garderobe, bufetele, lădoaiile, măsuțele... de pe lângă peretele de răsărit al Altarului să le ducem la locul lor în veșmîntărie și acolo să facem și să punem Scaunul Arhieresc, iar pe de o parte și de alta scaunele preoților. Ne-a scos peri albi tot spunîndu-ne și probozindu-ne mereu“.

Duhovnicul, după ce-l ascultă cu răbdare, îl sfătuiește cu blîndețe: „Fiule! Preotul tău are toată dreptatea. Voi degeaba vă turburați susținînd că așa ați apucat. Toate apucăturile acelea din Biserică, care sînt potrivnice rînduieiilor sfinte, bisericești, trebuiesc scoase îndată din Biserică și întronate numaidecît bunele rînduiei. Scrinele, dulapurile, garderobe, galantarele, bufetele, lădoaiile acelea puse ne la locul lor pe lângă peretele de răsărit în Sf. Altar, schimbă aspectul adevărat de Altar Sfînt, dându-i înfățișarea unui oarecare magazin de obiecte bisericești, cum am văzut prin București... și pe la eparhii. Mobilierul acela e un mijloc de poticnire, o cursă a vrăjmașului, care face pe cei ce se servesc de ele să se întoarcă cu dosurile la Sf. Masă, la Hristos Dumnezeu Euharistic!

Toți sfinții liturghisitori: Preoți, Ierarhi, Episcopi, Mitropoliți, Patriarhi, îndată după ce intră în Sf. Altar fac două metanii mari sau mici pînă la pămînt și sărută: preoții Sf. Evanghelie, Sf. Cruce și Sf. Masă cu mare evlavie, apoi fac încă o metanie... iar aceia ori de cîte ori merg la: scrine, dulapuri, garderobe, galantare, bufete, lădoaiile... să pună ori să ia ceva din ele, întorc spatele și dosurile ca niște îndobitociți(te) la Sf. Masă, la Dumnezeiasca Liturghie, Împărtășanie — Hristos Dumnezeu Euharistic — arată dispreț către cele sfinte, dumnezeiești; dispreț față de Mîntuitorul Hristos Dumnezeu-Omul, dispreț față de Dumnezeu Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt Treimea cea de o Ființă și nedespărțită. Istoria ne arată înalți demnitari împărătești, chiar și unii suverani: împărați, regi, domnitori, care îndată ce vedeau un preot cu dumnezeiasca Împărtășanie mergînd la vreun bolnav, îngenunchiau jos la pămînt, cu adîncă evlavie, chiar și în noroi (vezi pp 492—503, d a.c.) și aceia chiar în Sf. Altar se întorc cu spatele și dosurile la Hristos!... Uneori și unii Liturghisitori cînd se îmbracă, se trezesc — după neorînduiala așezării mobilierului și veșmintelor de pe el — adeseori întorși cu spatele și cu dosurile spre Sf. Masă și spre Hristos. Cine are ochi de văzut, văd îndurerați cu cîte păcate se încarcă cei ce au pus, mențin și susțin mobilierul veșmîntăriei acolo ne la locul lui și cei ce se servesc de el.

Acolo în fundul Altarului, lângă peretele de răsărit nu trebuie a fi scrine, dulapuri, garderobe, bufete, galantare, lădoaiile... cu: veșminte, cruci, icoane, cădelnițe, cățui... etc. ale căror loc e în veșmîntărie; ci numai Sintronul sau scaunul arhieresc și scaunele preoților. Așa a fost în Bisericile apostolice, patristice, așa trebuie a fi în zilele noastre și așa trebuie a fi pururea în Bisericile Domnului.

Constituțiile apostolice hotărăsc așa: „Să fie în mijloc tronul Episcopului; iar de pe ambele laturi ale lui să șadă Presbiterii, iar Diaconii să stea în (Diaconic sau veșmîntărie). Ipodiaconii și lectorii sau anaghoștii — de sînt —, stau afară din Sf. Altar, pe

lîngă solea care se mai numește și altarul lectorilor (Sf. S. Tes. d. Templu, cap. 160; d.L.B.R. a.c. 490; Const. Apost. cart II, cap 57). Locul acesta în formă de semicerc cu scaunul arhieresc și scaunele preoțești pentru ședere al Arhiereului Liturghisitor și ale preoților care slujesc cu el, în vremea citirii Apostolului, se numește dimpreună cu tot Altarul „presviteriu” sau „prebyterium”. După istoricul Eusebiu, Iacob, fratele Domnului, primul Episcop al Ierusalimului, se spune că a avut în Biserică un loc separat, pe care Eusebiu l-a supranumit tron (I.B.U. Eus. cart. VII c. 19). Așisderea Marcu, primul episcop al Alexandriei, că a avut în Biserică un loc separat pe care stătea, și pe care Sf. Grigore de Nazianz la fel îl numește tron (Oratio 21). Sf. Atanasie cel Mare (296—373) în istoricul arienilor... arată că în furia lor intrau și în sf. Altar și dărimau și scaunele de sus.

Sintronul acesta din Dumnezeiescul Altar închipuiește cate-dra sau amvonul cel mai presus de ceruri al Mîntuitorului Hristos Dumnezeu-Omul. Treptele de sub sintron înseamnă rînduiala și starea fiecăruia din arhieriei și preoții șezători pe scaune. Arhiereul proestos, șezînd pe scaunul arhieresc cel mai înalt, supranumit și „scaunul de sus”, închipuiește pe Hristos sau mai vîrtos șederea lui Hristos de-a dreapta Tatălui ceresc, iar preoții care stau dimpreună cu dînsul pe scaunele mai joase, preînchipuie pe cei 12 Apostoli. Aceasta o adeverește Însuși Mîntuitorul, zicînd Apostolilor Săi: „Amin, amin, grăiesc vouă, că voi cei ce ați urmat Mie în a doua naștere, cînd va ședea Fiul omului pe Scaunul Slavei Sale veți ședea și voi pe douăsprezece scaune, judecînd pe cele douăsprezece seminții ale lui Israel” (Mt. 19, 28; Lc. 22, 28—30; comp. Inț. Sol. 3, 8; 1 Cor. 6, 2; 2 Cor. 2, 11; Apc. 3, 21; 20, 4), sau pe cei 24 bătrîni luminați care stau pe scaunele lor de domnie împrejurul Tronului Dumnezeirii (Apoc. 4, 4, 10—11; 5, 8—11; 14; 1, 6; 2, 26—27; 3, 4—21; 11, 16; 20, 4—6; Mt. 5, 8).

Sintronul — împreună ședere — mai închipuiește locul înalt de unde Mîntuitorul, Mijlocitorul, Răscumpărătorul ocîrmuiește Biserica Sa, la care conlucrează cu harul Lui și Apostolii, urmașii Săi. El Însuși conlucrează la creșterea, sfințirea, conducerea Bisericii Creștine prin toți urmașii Săi pînă la sfîrșitul veacului (Mt. 28, 18—20). El ne îmbărbătează pe toți a contribui la această participare în conducerea Bisericii Sale, zicînd: „Cel ce va birui, îi voi da lui să șeadă cu Mine pe Scaunul Meu, pe Scaunul Lui de Domnie” (Apc. 3, 21).

După zicala străbunilor, știm că: „Nepoftitul n-are scaun”. Deci, în Altarele unde Scaunul de sus e înlocuit cu dulapuri, scrine... e arătat că Hristos nu are scaun, nu-i iubit, nu-i poftit a veni și a sta în mijlocul lor, în cugetele, mintea, vorbirea, activi-

tatea și în proprietatea lor”. Lumea printr-Însul s-a făcut, dar lumea p. Dînsul nu L-a cunoscut. Întru ale Sale a venit, dar ai Săi pe Dînsul nu L-au primit... „Eu — adeverește El — am venit în Numele Tatălui Meu și voi nu Mă primiți; de va veni altul în numele său, pe acela îl veți primi” (Ioan 1, 10—11; 5, 43). „Mă tem — zice îngrijorat Apostolul — ca nu cumva după cum șarpele a ademenit pe Eva cu viclenia sa, așa să vă vatăme și mințile voastre abătîndu-le de la credincioșia și curăția voastră în Hristos. În adevăr, dacă vine cineva să vă propovăduiască un alt Iisus pe care noi nu l-am propovăduit, sau dacă ați primi alt duh pe care nu l-ați luat, sau altă Evanghelie pe care n-ați primit-o, atunci ați fi foarte îngăduitori cu acela...” (2 Cor. 11, 3—4). Asta ne silește să ne întrebăm iarăși îndurerați: „Unde-i Scaunul cel de sus din unele Altare ale Bisericilor mari și mici?... În Cortul și Templul Sfînt — Biserica Vechiului Testament — Dumnezeu trona în Sfînta Sfintelor, deasupra Heruvimilor slavei pe Chivotul Sfînt (Ieș. 25, 28; 29, 42—43; 30, 6, 36; Lev. 16, 2; Num. 17, 4; 7, 49; 1 Imp. 4, 4; 2 Imp. 6, 2; 4 Imp. 19, 5; Ps. 79, 1; 89, 1; Is. 37, 16).

Sf. Prooroc-Preot Iezechiel vede pe Dumnezeu-Omul tronînd pe Scaun înalt de Heruvimi (Iez. 1; 8, 2—3; 10; 11, 22—23). Sf. Marele Prooroc Isaia ne adeverește că a văzut pe Domnul Dumnezeu tronînd: „Am văzut pe Domnul stînd pe un Scaun de Domnie foarte înalt și măreț. Poalele mantiei Lui umpleau Templul. Serafimii acoperindu-și cu două aripi fețele, cu două picioare și cu două zburînd, îl preamăreau cîntînd: „Sfînt! Sfînt Sfînt Domnul Savaot” (Is. 6, 1—3).

„Privii — istorisește Sf. Prooroc Daniil — pînă cînd fură așezate jîlturi și S-a așezat Cel vechi de zile. Îmbrăcămîntea Lui albă ca zăpada, iar părul capului Său alb ca lîna. Jîțul Său flăcări de foc; roatele Lui foc arzător. Un torent de foc se vărsa și ieșea din el. Mii de mii îi slujeau și miriarde de miriarde stăteau înaintea Lui! Judecătorul se așează și cărțile fură deschise...” (Dan. 7, 9—10, 13—14, 22—27).

Sf. Prooroc Miheia vede pe Domnul Dumnezeu stînd pe scaunul de Domnie înconjurat de oștirea cerurilor (3 Imp. 22, 19).

Sf. Ap. și Ev. Ioan adeverește că a văzut pe Domnul Dumnezeu Tatăl și Mielul stînd pe Tronul Dumnezeirii (Apc. 4, 2—3; 6, 1, 6).

În urma atîtor descoperiri scripturistice, înălțătoare, sîntem forțați a striga îndurerați: „Unde-i Scaunul de sus din unele Altare?” Oare nu cumva Bisericile acelea sînt asemenea oamenilor acelora — bărbați și femei — cărora li se zice că nu au scaun la cap??? În Altarele acelea, în locul mobilierului veșmîntăriei, tre-

buie a se readuce, pune și a rămîne pentru totdeauna scaunul de sus sau sintronul. Oare unde vor ajunge Bisericele acelea cu astfel de neorînduieli?

În vremea slujbelor: vecernii, utrenii, prăvigheri și a Dumnezeiștilor Liturghii, cînd diaconul sau preotul cădește Altarul: Sf. Masă, Proscomidia, cum cădește Scaunul de sus care nu-i acolo? Și ce cădește cînd sintronul nu este acolo? Dulapurile? Garderobe? Galantarele? Scrinele? Lădoaiele acelea care sînt în locul sintronului. Apoi, mobilierul veșmîntării, care dă Altarului aspectul unui magazin de obiecte bisericești, nu-i tot una cu sintronul. Una-i sintronul sau scaunul de sus și cu totul alta-i mobilierul veșmîntării!

În vremea cîntării: „Sfinte Dumnezeule“, cînd diaconul se adresează preotului: „Binecuvintează, Stăpîne (cînd e Arhiereu P. S. Stăpîne) scaunul de sus“ ce binecuvintează preotul sau arhiereul cînd zice: „Bine ești cuvîntat pe Scaunul Slavei Împărăției Tale, Cel ce șezi pe Heruvimi, totdeauna acum și pururea și în vecii vecilor, Amin, atunci cînd în locul scaunului de sus sînt: scrine, garderobe, dulapuri, galantare, bufete, lădoaie...? Acelea? Așa ceva nu se poate. Cum la Litie pe litier trebuie a fi puse numai cinci pîinișoare, grîu, vin și untdelemn pentru binecuvîntare, nu d.p. cinci cartofi, fasole, rachiu și zeamă de varză, așa și aici, în Sf. Altar, nu trebuie a fi pe lîngă peretele de răsărit altceva decît sintronul care ne transportă cu mintea în ceruri“ (Ieș. 25, 22; 3 Imp. 22, 19; Iov, 1, 6; 2, 1; Ps. 81, 1; Is. 6 1—3; Iez. 1; Dan. 7, 9—10; Apoc. 4, 2—4; 5, 6—11), la Dumnezeu Care tronează și se proslăvește minunat între Sfinții Săi (Ps. 67, 36; 88, 5—6). Astfel rostirea liturgică a diaconului: „Binecuvintează, Stăpîne, tronul cel de sus“ și a Arhiereului sau a preotului liturghisitor: „Binecuvîntat ești pe Scaunul Slavei Împărăției Tale Cel ce șezi pe Heruvimi, totdeauna acum și pururea și în vecii vecilor Amin“ rămîne fără rostul și înțelesul lor adînc și însuflețitor. Deci, să se scoată din Sf. Altar cele străine de sfințenia lui, ca să nu mai fie silit diaconul să mai arate cu orarul spre: scrine, dulapuri sau lădoaie..., ci drept spre scaunul de sus. Oare voi, care din cînd în cînd slujiți pe preot prin Sf. Altar... și ceilalți parohieni cînd dați Sfintele Liturghii la ușa laterală dinspre miază-noapte, sau cînd priviți prin ușile împărătești nu voiți să zăriți cu ochii sufletului pe Dumnezeu tronînd pe scaunul de sus, așa cum a fost văzut de unii aleși ai Bisericii Vechiului și Noului Testament? (Num. 7, 89; Is. 6, 1—3; Apoc. 4, 2—3; 5, 1—6). Așadar, mobilierul veșmîntării cu toate cele din ele nu trebuie a mai fi în Sf. Altar.

În Biserica Noului Testament, cum am văzut, Altarul Sfînt a avut lîngă peretele de răsărit, scaunul de sus, așa cum bine adev-

rește istoria, cărțile liturgice și alte scrieri. Lipsa scaunului de sus din unele Sfinte Altare arată: ceva degradator, lipsă, neorînduială, babilonie, întoarcere la vechiul stăpînitor al întunericului, de care ne-am lepădat la Sf. Botez, alungarea lui Hristos din Dumnezeiescul Altar și din Biserică, prin: absentări în timpul serviciilor divine, vorbării, rîsuri umflate, hasmodii, semne răutăcioase la adresa unora din noi, certuri, consfătuiri despre: gospodării, averi, întîlniri din lume, petreceri, vrăjmășii, politică etc. etc. Și pe cine aduc iubitorii, făcătorii, menținătorii și susținătorii de neorînduieală în locul lui Hristos? Pe diavolul viclean, mincinos și ucigaș (Fac. 3; Ioan 8, 44; 1 Petru 5, 8—9; Apoc. 12; 13) pe veliar (2 Cor. 6, 14—15). Aceasta o adevăresc Sfinții Prooroci, Apostolii și Sfinții Părinți: „Față de curvă s-a făcut fața ta, fără de rușine ai fost către toți — strigă Profeții (Ier. 3, 3; Iez. 3, 7; Sof. 3, 1—5). „Voi disprețuiți și defăimați Biserica lui Dumnezeu?“ — striga Apostolul unora din necinstitorii creștini? (1 Cor. 11, 22; comp. I Cor. 10, 32; F. Ap. 20, 28; I Tim. 3, 5] 15—16).

„Fără de rușine ai fost către toți — strigă unora ca acelor Sf. Ioan Gură de Aur. Tu stai (și aici în Biserică, și în Sf. Altar) rîzînd ca femeile care provoacă rîsul pe scenă!!! Aceasta a răsturnat totul pe dos. Aceasta a nimicit totul. Cele ale noastre (credința, rugăciunea în duh și adevăr), laudele și mulțumită lui Dumnezeu, purtarea noastră de buni creștini — Păstori și păstoriți — în Casa Domnului, au devenit de rîs. Nimic nu este statornic din parte-ne. Nimic serios; ci purtare de om lumeț și glumeț! Acestea le grăiesc nu numai bărbații din lume. Eu știu la cine fac aluzii, căci Biserica e plină de rizilic (dispreț, ocară, înfruntare). Dacă cutare — de pildă — spus o glumă, îndată se provoacă rîs pentru cei ce stau în Biserică. Și ce este mai trist și de plîns, chiar în timpul rugăciunii cei mai mulți nu mai conțin de a rîde. Pretutindeni joacă diavolul (Prol. 13 oct. și pp. 374—384; 66—67 din a.c.). Pe toți i-a împleticit la un loc și pe toți îi stăpînește. Hristos se necinstește, este alungat și nici într-o parte nu este în Biserică...“ (Om. 15 c. Evr.). Cînd vedem aceasta chiar și în unele Biserici afierosite lui Dumnezeu, fără să vrem ne transportăm cu gîndul la lăudăroșia diavolului către Sf. Macarie că: „Fără noi (dracii) nu se face nici o adunare monahicească și nici o slujbă bisericească“ (V. Sf. 19 Ian.). Acea lăudăroșenie a satanei se adevărește și la Bisericele unde mobilierul veșmîntării ocupă locul scaunului de sus.

Ceea ce este capul la om, aceea este și Altarul la Biserică. Altarul e rînduit de Însuși Dumnezeu prin Sfinții Săi, a avea într-însul numai cele ce El a rînduit și hotărît a fi într-însul; așa cum corpul omului e rînduit a avea numai ce a pus Dumnezeu într-însul: creierul ce raționează și conduce tot. Precum anumitele

aparate al corpului omenesc: digestiv, respirator, circulator... care alimentează capul și nu sînt în el, ci sînt mai jos, mai departe de el, fiecare la locul unde le-a așezat Atoate-Creatorul; tot așa depozitele — mobilierul veșmîntării — în care se păstrează cele trebuincioase alimentării Altarului, trebuie să fie mai departe de Altar, în veșmîntare..., nu în Altar. Ce am zice noi cînd am auzi că niște doctori vor a face operație oamenilor ca să le bage în cap aparatele: digestiv, respirator, circulator etc.? Oare ce ar putea zice oricare din noi? Că sînt înțelepți? Ori că sînt nebuni? Că lucrează după buna rînduială? Ori anapoda contra bune rînduiei? Că aduc viață oamenilor pe care-i operează în acel scop? Ori moarte? Că sînt doctori mîntuitori vieții omenesti? Ori ucigași de oameni? Tîlhari? Călăi? Monștri?... Apoi cum doctorii înțelepți la operații nu pun aparatele: digestiv, respirator, circulator în capul omului operat, așa nici în Sf. Altar nu trebuie a se pune mobilierul veșmîntării. Toate trebuiesc așezate la locul lor în Biserică, ca și în om. Altfel aduce prăpăd, ca în Egipt, Bizanț și în alte țări.

Acestea știindu-le, fiule, gîndesc că nu vei mai sta împotriva dimpreună cu mulțimea îndărătnicilor acelora ce se împotrivesc preotului activ care luptă a scoate neorînduiele din Biserică și Altar și a întrona adevăratele rînduiei sfinte cu bunele cuviințe (1 Cor. 14, 40), știind că: „Dumnezeu nu e Dumnezeul neorînduieilor; ci al păcii, adică al bunelor rînduiei, drept așa cum este în toate adunările — Bisericilor Sfinților (1 Cor. 14, 33). Luați aminte de sine-vă și nu mai stați cu îndărătnicie împotriva rînduieilor sfinte ale Bisericii, a preotului sau adevărului invederat, ca nu cumva căzînd în urgia dumnezeiască, să auziți zicîndu-vi-se de sus: „Voi cei tari la cerbice și netăiați împrejur la inimă și la urechi, pururea stați împotriva Duhului Sfînt! Cum au fost părinții voștri, așa sînteți și voi... (F. Ap. 7, 51). „Nu va rămîne Duhul Meu pururea în oamenii aceștia...“ (Fac. 6, 3; comp. 1 Petru 3, 20). „Cel ce nu adună cu Mine — zice Mîntuitorul — risipește și cel ce nu este cu Mine împotriva Mea este... Cel ce va rosti cuvînt (va sta cu îndărătnicie) împotriva Duhului Sfînt nu i se va ierta, nici în veacul acesta, nici în cel viitor“. (Mt. 12, 30—32).

Țineți bine socoteală că: Biserica lui Dumnezeu — spirituală și materială — nu-i o casă, un palat sau un oarecare edificiu lumesc, ci este: „Muntele Sionului, Cetatea Dumnezeului Celui viu, Ierusalimul Ceresc cu zecile de mii de Îngeri, adunarea celor întîi născuți scriși în ceruri. Acolo tronează Judecătorul tuturor, Dumnezeu, Iisus Mijlocitorul și duhurile dreptilor ajunși la desăvîrșire ((Evr. 12, 22—24). Așadar, în Biserica Domnului totul trebuie să fie în bună rînduială, știind că Dumnezeul nostru nu este Dumnezeul neorînduieilor, ci al păcii (bunelor rînduiei ca și în întreg

universul). Așa este în toate adunările — Bisericele — Sfinților (1 Cor. 14, 40, 33). Mergi acasă cu bine, adună grabnic consiliul parohial și după rînduiala Bisericii și sfatul preotului, duceți mobilierul veșmîntării din Sf. Altar în veșmîntărie; iar în Sf. Altar puneți numai mobilierul Altarului: sintronul și toate obiectele lui, ca să aibă drept aspectul Altarului. Altfel rămîneți în Babilon, afară din Noul Ierusalim ceresc.

După plecarea epitropului, vine și îngenunche un cantor (cîntăreț bisericesc) înaintea Scaunului Sfintei Spovedanii, își mărturisește păcatele, primește canonul ce i se dă, apoi cam îngîndurat zice: „Cinstite Părinte, între noi și preot este o neînțelegere la prima înviere a Paștilor. Preotul venit de vreo cîțiva ani la noi susține că intrarea în Biserică după prima înviere a Paștilor să o facem numai cu „Hristos a înviat“. Noi, cîntăreții, și poporul susținem a face intrarea în Biserică după prima înviere făcută afară cu: „Ridicați, boieri, porțile voastre“... Drept să spun, așa am apucat din bătrîni și nu vrem nici în ruptul capului a lăsa să se facă altfel. Mai bine ducă-se preotul în lumea lui, decît să ne strice obiceiul nostru din bătrîni.

Duhovnicul, ostenindu-se a face lucru de lămurire cu cîntărețul și poporul acela răzvrătit contra acelei rînduiei bisericești, îi vorbește domol: „Fiule! Ori de cîte ori intrăm în Biserica lui Dumnezeu toate obiceiurile, ambițiile și grijile lumesti să le lăsăm afară. Să ne dezbrăcăm de tot ce-i străin și neplăcut lui Dumnezeu. În Biserică trebuie să cugetăm, citim, cîntăm, slujim, facem și ascultăm totul numai după buna rînduială pusă acolo de Dumnezeu prin Sfinții Săi. Ieșirea Sfințitului Liturghisitor îmbrăcat în toate veșmintele luminate, dimpreună cu tot clerul și poporul din Biserica luminată (avînd fiecare lumînare aprinsă în mînă) afară în întunericul nopții, preînchipuiește pogorîrea Mîntuitorului cu suflul în iad, însoțit de mulțimea oștirilor cerurilor. Asta înseamnă pogorîrea cu lumini multe, înveșmîntați curat sărbătorește, din Biserică afară în întunericul miezului nopții. Aceasta o arată foarte clar cuvîntul Sfîntului Ierarh Epifanie, Episcopul Ciprului (+403), care se citește înaintea ieșirii sau primei învieri, după rînduiala Bisericii. Rostirea aceea cu: „Ridicați, boieri, porțile voastre și vă ridicați porțile cele veșnice și va intra Împăratul Slavei...“ (Ps. 23, 7—10), rînduită numai la sfințirea Bisericilor, nu se zice, nici se cîntă nicidecum aici după prima înviere a Paștilor, ci numai: „Hristos a înviat“... Dacă cineva ar susține morțiș s-o zică, ar putea rosti la ieșirea din Biserică; iar după slujba învierii făcută afară cu repetate cîntări veselitoare: „Hristos a înviat“... nu se mai poate zice nicidecum. Toate tipicele slujbei Învierii arată că: intra-

Hristos a înviat în
loc de Ridicați boieri
porțile...

rea după prima înviere (miezo-noptica Paștilor) se face numai cu Hristos a înviat și numai așa trebuie a se face. Așa se face la Sfintele Patriarhii, Mitropolii, Episcopii, la majoritatea Bisericii monahicești și mirenești, așa că tot așa trebuie să se facă și la Bisericuțele acelea care o iau razna după obiceiurile lor izolate, potrivnice tipicelor și rînduielilor unice Sfintei Biserici Sobornice și Apostolice.

În cuvîntul Sf. Epifanie, care se citește în toate Bisericile în Sfînta și Marea Sîmbătă, înaintea primei învieri, între altele ni se arată că Sf. Arhanghel Gavriil, ajungînd mai înainte jos în adînc la porțile iadului, a strigat tare: „Ridicați, boieri, porțile voastre...”. Apoi, îndată a strigat cu mare tărie și Sf. Arhanghel Mihail: „Și vă ridicați porțile veșnice... Ridicați porțile, grăbiți-vă, ridicați și nu întîrziți, însăși porțile, fără de mîini și de sineși, le poruncim să se ridice... Ridicați-vă, porți veșnice, ca să intre Împăratul Slavei...”, după care boierii iadului, constrînși de Atot-Puternicia Dumnezeiască, au răspuns cu mare groază: „Cine este acesta Împăratul Slavei??” După aceea porțile au căzut, s-au zdrobit de puterea lui Hristos. Satana cu îngerii lui căzuți au fost biruiți, legați, jefuiți de toate sufletele dreptilor, pe care Hristos scoțîndu-le din iad, le-a dus în Rai.

Așadar, cei ce rostesc cuvintele: „Ridicați boieri, porțile voastre...” după prima înviere la ușa Sfintei Biserici sfîntită, în care s-a liturghisit și se liturghisește, în care e Hristos Euharistic, păcătuiesc groaznic, asemănînd astfel Biserica cu iadul, pe cei ce răspund din spatele ușii Bisericii cu boierii iadului, pe creștinii sau creștinele mari, mici, bătrîni, tineri și prunci, mulți dintre ei mărturisîți, ba și împărtășiți, cu dracii de prin subteranele iadului! Ei, fiilor, vă convine a fi socotiți boierii iadului, cînd răspundeți din spatele ușii Bisericii: „Cine este Acela Împăratul Slavei?! nu vă simțiți oarecum rău, rău de tot, cînd prin săvîrșirea obiceiului aceluia vă socotiți singuri unii din boierii iadului, adică unii din diavolii cei mari, Biserica, iad și pe cei ce sînt atunci înăuntrul ei draci? Iată în cîte rele și prăpăstii duc obiceiurile potrivnice rînduielilor Sfintei Biserici.

Astfel, de aici învățați-vă voi cîntăreților cu poporul vostru să ascultați pe preot ori de cîte ori vă învață bine, după Cuvîntul lui Dumnezeu și după sfaturile Bisericii Lui. Supuneți-vă și ascultați de preotul vostru care vă învață bine, așa cum femeia trebuie a se supune și să dea ascultare bărbatului ei și copii tatălui lor înțelept. „Femeia înțeleaptă — zice Scriptura — își zidește casa; iar cea nebună și-o risipește” (Prov. Sol. 14, 1). Așa e și cu clerul inferior care ascultă și care nu ascultă de sfatul bun al Preotului lor. Mîntuitorul adeverește aceasta zicînd: „Cel ce vă ascultă pe voi (Apostolii, Episcopii, Preoții) pe Mine Mă ascultă; iar cel ce se

leapădă de voi de Mine se leapădă... de Cel ce M-a trimis pe Mine” (Lc. 10, 16, comp. Ioan 13, 20; Mt. 10, 40; Mc. 9, 37). Preotul e trimisul, Îngerul Domnului (Mal. 2, 7; Ieș. 33, 20—22; Gal. 4, 14; Apoc. 1, 20; 2; 3). Israeliții defaimă odinioară pe Părintele lor spiritual și conducătorul lor Samuil, dar Domnul Dumnezeu mîngîindu-l în scîrba sa, îi zise: „...Nu pe tine te-au defăimat, lepădat; ci pe Mine Mă defaimă, leapădă ei, ca să nu mai domnesc peste ei! Ei se poartă cu tine așa cum s-au purtat cu Mine, de cînd i-am scos din Egipt pînă astăzi, părăsindu-Mă și slujind idolilor” (I Imp. 8, 7—8; 10, 19).

Din cele ce ți-am spus cred că te-ai lămurit, așadar mergi acasă între parohieni și sfătuiește-i a asculta pe preot în toate cîte v-a învățat și vă învață de bine. Să nu-l mai defăimați, nu-l mai supărați, ca să nu vă cufundați tot mai mult în Babilon, în întuneric, în adînc. Lucrați cu bună chibzuială la mîntuirea voastră și a altora ca niște fii ai luminii și ai zilei (Lc. 16, 8; 1 Tes. 5, 5). Ieșiți, ieșiți grabnic din babilonul obiceiurilor potrivnice rînduielilor Bisericii lui Dumnezeu și alergați cu veselie duhovnicească la Patria Cerească, la Noul Ierusalim Ceresc care vă așteaptă pururea cu ușile deschise... (Is. 48, 20; Ier. 50, 8; 51, 6—10. Apoc. 14, 8; 18, 24; 10; 21, 25—27).

În urma cîntărețului Bisericii vine la Sf. Spovedanie un consilier parohial. Îngenunche, își mărturisește păcatele, își ia canon, apoi adaugă: „Cinstite Părinte! Iată, am și eu un necaz mare cu preotul și cu ai casei mele! Preotul ne tot spune în predică: să stă-

pînim copiii, să-i aducem la Sf. Biserică în duminici și sărbători, să-i instruiim creștinește, nu să-i lăsăm pe la jocuri și feluritele petreceri anticreștinești, că se strică și avem a da seama de ei înaintea lui Dumnezeu... Femeia și copiii mai mărișori se trag mereu la lumea asta deșartă. Drept să spun, mă încludez și pe preot și pe ai casei mele”. Duhovnicul ascultîndu-l îl sfătuiește: „Fiule, preotul te învață bine. De vei asculta învățătura lui cea bună, vei ieși bine, vei avea mulțumire sufletească și aici pe pămînt și în viața viitoare.

Dar toate cele bune se cîștigă cu greu. Totuși, să mulțumim lui Dumnezeu că se pot cîștiga... Înfricoșatul Judecător vă va judeca și vă va zice: „Voi v-ați făgăduit la Sf. Botez că urîți pe diavolul, că vă lepădați de diavolul și de toate lucrurile, slujbele slugile, cinstea și slava lui?! De ce n-ați păzit făgăduința voastră? „Robi vicleni din gura voastră vă voi judeca. Legîndu-le lor mîinile și picioarele, luați-i pe ei și-i aruncați în întunericul cel mai dinăfară...” (Mt. 22, 13; 25, 25—30). O jalnică întîmplare! O pagubă vrednică de plîns! Vreți să nu pătimiți voi acea osîndă? Apoi cînd auziți muzică, jocuri și cîntece lumești, astupați-vă urechile, fugiți

Conduceți-vă după
rînduiala Sf. Biserici

ca de foc de la casa aceea și din locul acela unde joacă. Dacă diavolul și gândul cel rău din inimă vă silește și vă zice: „Duceți-vă și voi și priviți“, nu-l ascultați și ziceți: „Noi am dat făgăduință lui Dumnezeu să urim aceste lucruri și să fugim de pompa satanei și făgăduința noastră este scrisă în Cartea lui Dumnezeu. Deci, cum putem noi, ticăloșii, să o călcăm și să ne muncim pentru aceasta? Mergi înapoia mea, satano, și răule gând, nu te voi asculta ca să mă mai duc...“.

Dar ce zic unii? „Bine, în alte zile nu se cade să cînte cineva și să joace, dar cînd este praznic și sărbătoare, cînd vin Paștile, cînd sînt zilele luminilor, cînd este lăsatul de carne, atunci cum să arătăm bucuria și veselia noastră? Cum să arătăm că prăznuim și lăsăm sec de carne? Fără numai să jucăm, chiuim... să tragem cu pușca și să cîntăm cîntări lumești, de amor, curvești... în cinstea sărbătorii noastre...“. Acestea sînt pricinuiți nebunești, pe care le pun înainte unii. Dar ascultați, nepricepuților oameni, care ziceți unele ca acestea: Sărbătorile și praznicile Sfinților nu s-au făcut pentru alt scop fără numai spre a se aduna la aceasta creștinii ca să asculte isprăvile Sfinților care se prăznuiesc și, după puterea lor, să-i imiteze și să le urmeze lor. În felul acesta să primească în sufletele lor evlavie, îndreptare și luare aminte cu amănuntul în viața lor. La aceasta ne îndeamnă și Sf. Ioan Gură de Aur, zicînd: „Praznic este, arătare a lucrurilor celor bune, suflet evlavios și viață cu scumpătate“ (Cuv. 28 la 1 Cor.). Așadar, dacă tu, creștine, nu faci astfel la praznicele Sfinților, ci chemi muzicanți, joci, cînti din gură cîntece lumești, curvești... nu mai slăvești, nici nu cinstești pe Sfinții cei serbați, ci mai mult îi necinstești. Astfel tu faci acele lucruri pe care le urăsc Sfinții și se întorc dinspre ele, pentru că nu urmezi Sfinților, ci urmezi păgînilor, idolatrilor, dracilor. Tu cu organele, cu jocurile și cu cîntecele curvești care le întrebunțezi în sărbători, nu cinstești pe Sfinți, ci cinstești și slăvești pe diavolul, pentru că aceea este pompa și slava diavolului și te faci următor nu Sfinților, ci diavolilor.

Ia să vedem cum trebuie și cum serbează creștinii Învierea lui Hristos și învierea lor! Paștile se fac de creștini anume, ca să-și aducă aminte cum Fiul lui Dumnezeu cu Patimile Lui, cu Crucea, cu moartea și cu Sfînta Sa Înviere i-a răscumpărat din mîna diavolului și i-a izbăvit din iad. I-a slobozit din moarte și le-a dăruit înviere și Împărăția Cerurilor. Așa să mulțumească pentru toate aceste faceri de bine și dăruiri, lui Hristos Care a pătimit, S-a răstignit, a murit și a Înviat pentru dragostea lor. Dar majoritatea creștinilor ușuratici, ca și în Duminici și alte praznice luminate și sărbători, în zilele Paștilor... se adună la jocuri și cîntece curvești să bucure pe draci. Ei se adună în loc de a mulțumi și a preamări

pe Dulcele Iisus Hristos, pe Dumnezeu Tatăl A-toate-Creatorul și Țiitorul, să-L necinstească, ocărască și hulească cu diavoleștile jocuri și cîntări curvești, pe care le fac în ziua Învierii Lui. Creștinii întunecați și robiți diavolilor! Hristos a suferit atîtea patimi, ca să omoare păcatul și voi iarăși să-l înviați? El să învieze, ca să vă ridice din răutăți și voi să cădeți iarăși în acelea? Și cînd? Chiar în zilele în care v-a ridicat. O! Ce mare nemulțumire! O! Neauzită împietrire de inimă a Creștinilor! Voi tot sfîntul post și săptămîna cea mare, ridicați mîinile voastre ca să vă rugați și să vă faceți cruce, iar cînd vine Paștile, îndrăzniți de faceți mîinile acelea organe păcatului? Cîntați cu vioara, cobza, țambalul, fluierul, toba, cu chitara și cu alte instrumente drăcești? Voi cu limba și cu buzele voastre vă împărtășiți în ziua de Paști cu P. S. Trup și Sînge a lui Hristos, cîntați atîtea cîntări duhovnicești și dumnezeiești și apoi tot cu aceeași limbă și buze cîntați lumește, grăiți curvești și drăcești cîntece? Voi cu picioarele voastre stați în Biserica lui Dumnezeu și faceți metanii și plecări de genunchi, închinîndu-vă lui Dumnezeu Atotțiitorul și cînd vin Paștile, vă lăsați inima să bateți pe aceleași picioare în pămînt și să săriți ca țapii, caprele, iezii și urșii? Jucați ca cei nebuni și îndrăciți și cu acele mișcări fără rînduială să vă închinați diavolului? (Ps. 105, 36—39; 1 Cor. 10, 7, 20—22). În sfîrșit, voi vă faceți în sfintele zile ale Marelui post și la Paști Biserici ale lui Dumnezeu și ale Sfîntului Duh și apoi iarăși tot voi vă faceți locaș diavolului și duhurilor celor viclene, cu sataniceștile muzici și cu jocurile și cîntecele curvești pe care le săvîrșiți?!

Acele sînt lucruri nepotrivite creștinilor, pentru că: Ce unire are lumina cu întunericul? Diavolul cu Hristos? Biserica lui Dumnezeu cu capiștea idolilor? „Ce împărtășire are dreptatea cu fără-delegea? Sau ce împărtășire are lumina cu întunericul? Sau ce unire are Hristos cu Veliar? Sau ce parte este credinciosului cu cel necredincios“? (2 Cor. 6, 14—16). Paștile se serbează, se prăznuiește cu curățenie, cu mergerea la Biserică, seara la vecernie sau priveghere, dimineața la mezo-noptică, Utrenie și Dumnezeiasca Liturghie, cu ascultarea predicării Cuvîntului lui Dumnezeu sau Cazaniei. Iar după amiaza sărbătorii cu citirea și ascultarea cuvîntului lui Dumnezeu din Sfintele Scripturi, Istoria Bisericii, Viețile Sfinților... rugăciuni, cîntări creștinești și faptele bune ale milei sufletești și trupesti. Serbarea Paștelui, praznicelor împărătești, Duminicilor și sărbătorilor cu: muzicanți, jocuri, cîntece curvești necuvioșii, beții și alte blestemății sau pompe drăcești, atrag urgia lui Dumnezeu asupra celor ce le fac, ascultă și privesc cu plăcere. „Eu — zice Domnul Dumnezeu prin Proorocul Amos —, voi întoarce sărbătorile voastre în plîngere și cîntările voastre în tînguire“ (Amos 8, 10). Sfîntenia Ierusalimului s-a pustiit ca pustia, praznicile lui s-au

întors în jale, sărbătorile lui în batjocură și cinstea în defăimare" (1 Macab. 1, 74).

Voi cu muzicile, cu jocurile și cu cîntecele curvești și chiuiturile din gură, cu bețiile, cu războirile, cu luptele și cu alte răutăți care le faceți la sărbători și la Paști, siliți pe Dumnezeu să strige că urăște și nu mai voiește astfel de praznice, că se îngreșează de sărbătorile voastre. „Urît-am, lepădat-am, sărbătorile voastre și nu voi mirosi întru adunările voastre” (Amos 5, 27). Ce-Mi folosește mulțimea jertfelor voastre? — zice Domnul. M-am săturat... Nu mai călcați în curtea Bisericii Mele! Nu-Mi mai aduceți daruri zadarnice. Tămîierile voastre (din cauza sărbătorilor idolatre, păgînești, drăcești), îmi sînt dezgustătoare, nesuferite. Sărbătorile voastre (din cauza amestecării lor cu obiceiurile idolatre, jocuri, chiuituri, cîntece curvești, convorbiri putrede, măscăriciuni, rîsuri nebunești, beții, blestemății), nu le mai pot suferi. Prăznuirile (acelea ale voastre) sînt o nelegiuire. Urăsc sărbătorile și prăznuirile acelea ale voastre (cu amestecări idolatre). Ajunge... Nu mai faceți acelea înaintea ochilor Mei. Încetați cdată pentru totdeauna... că dacă nu Mă veți asculta, sabia (primejdiile și pierzarea) vă va mîncă, că gura Domnului grăiește aceasta” (Is. 1, 17—16, 9).

Auziți, creștinilor ușuratici și idolatrizați! Dacă Dumnezeu pentru păcatele evreilor a urît și n-a voit să mai asculte Dumnezeieștile cîntări ce-I cîntau, la instrumentele de cîntare, la duhovniceștile jocuri ce le jucau înăuntrul Bisericii Sale; și cu toate că ei cîntau din ele spre slavoslovie, cinstea și marea cuviință a Sfîntului Său Nume, în zilele sărbătorilor, El îi mustră zicînd: „Strămută de la Mine glasul cîntărilor tale și cîntarea organelor tale nu o voi auzi” (Amos 5, 23). Dacă pe acelea le-a urît, cu mult mai mult și fără asemănare urăște și se îngreșează de drăceștile muzici, cînd voi, creștinii, cîntați din ele la sărbători, nu spre slava lui Dumnezeu, ci spre slava, cinstea și pompa satanei? Cu mult mai mult urăște El și se îngreșează de jocurile și cîntecele necinstitelor femei și bărbați, care și numai cu singur auzul pricinuiesc toată strechia și gîdilitura poftelor și dezmiardării trupești! Aceasta o adevărește și Marele Vasile, zicînd: „Este a vedea femei nerușinate, care se poartă de beție, cu necuviință și cu frîngerile lor îndeamnă spre înverșunare și cîntece dezmiardătoare cîntă, care să poată și numai auzindu-le, să pricinuiască celor desfrînați toată strechia dezmiardării! (Cuv. pentru beție).

Apoi, cine mai poate povesti neorînduiele pe care le fac mulți ușuratici creștini în timpul lăsatului de carne, pe la orașe, dar mai cu seamă la țară. În adevăr, atunci poate să zică cineva că toți creștinii se îndrăcesc, fiindcă joacă, sărind și cîntînd din gură fără muștrare de conștiință, pînă și cei mai bătrîni! Cine nu joacă sau

nu cîntă, se scotește de nebun. Bărbații se îmbracă femeiește, iar femeile bărbătește, fiecare se îmbracă cu hainele pe dos și-și pun măști pe față (2 Lege 22, 5), iar pe alocurea se și vrăjesc. Atunci nu are deosebire ziua de noapte, pentru că deopotrivă toată ziua și toată noaptea se cheltuiește în glume, jocuri, neorînduiele și măscăriciuni. Atunci nu se deosebește mireanul de cleric. Toți deopotrivă fac neorînduiele. Atunci prăznuiește desfrînarea, serbează neînfrînarea, se veselește beția, se bucură dezmiardarea și curvia. Joacă dracul cu zece basmale și împreună cu el joacă toată mulțimea dracilor. Dracii cîștigă la lăsatul secului aproape cît pot cîștiga în tot anul. Astfel, fapta bună se mîhnește, întreaga înțelepciune se posomorăște, seriozitatea și buna așezare se tînguiește, frica lui Dumnezeu și a Judecății ce va să fie și a muncilor se izgonește, plînge Hristos și dimpreună cu El plîng toți Îngerii, toți Sfinții și toți Dreptii...

O! Și cine nu va plînge? O! Și cine nu va vărsa pîraie de lacrimi din inimă, văzînd pierzarea și neînțelegerea atîtor creștini?! Ei sînt atît de nebuni, că în loc să cîștige ceva din sfîntul post cel de patruzeci de zile (care urmează), mai mult se păgubesc de la lăcatul secului. Și ca să cîștige una, pierd sute. Ei, ticăloșii, fac întocmai ca negustorii cei nepricepuți, care aleargă spre pagubă și nu spre folos. Dumnezeu mult Milostivul să lumineze pe P. S. Arhieri, duhovnici și pe învățători, să oprească aceste răutăți cu afurisanii și legături după cum hotărăște Mîntuitorul, Sfinții Apostoli și Sfinții Părinți ai Sinoadelor ecumenice și locale (Sin. VI ec., can. 62 Sin. VII ec. can. 52; 53; Laod. 29).

Așadar, toți purtătorii numelui de „creștin” sau „creștină”, care voiți a deveni, a fi și a rămîne creștini, sărbătoriți, ospătați, cîntați creștinește, duhovnicește, nu lumește, idolatricește, drăcește. De veți serba creștinește, Dumnezeu va binecuvînta ostenele voastre, casa și masa voastră. Îngerii lui Dumnezeu stau de față și vă păzesc. În acest chip, mîncărurile și băuturile voastre, sărbătorile și lășaturile de carne ale voastre, toate se fac spre slava lui Dumnezeu, precum se cuvine creștinilor, după cum poruncește și Sf. Ap. Pavel: „Toate să le faceți spre Slava lui Dumnezeu” (1 Cor. 10, 37). La aceasta ne sfătuiește și Sf. Ioan Gură de Aur zicînd: „Precum unde este noroi, acolo aleargă porcii și unde sînt arome se adună albinele; tot așa și unde sînt cîntările curvești, acolo se îngrămădesc dracii; iar unde sînt cîntările duhovnicești, acolo vine Darul lui Dumnezeu și sfințește gura și sufletul” (Tîlc. la Ps 41). „Dumnezeu — zice iarăși acest Sfînt Părinte — a amestecat (și amestecă) mulțimea celor ce credem Lui (cu lumea de afară), ca să împărtășim pe ceilalți din cunoștința noastră (creștinească)... Că dacă 12 oameni au frămîntat toată lumea, înțele-

geți câtă este răutatea noastră, că atîția fiind, nu mai putem îndrepta pe cei ce au mai rămas! Atîtea milioane fiind noi, am fi de ajuns să se facă frămîntătura". (Om. 46 la Mt. Prel. de H.o.c. pp. 46—52).

Voi, părinților, nu trebuie să așteptați ca, copiii pe care vi i-a dat și vi-i dă Dumnezeu, să crească de la sine buni; ci voi să vă învățați mai întii pe voi înșivă, să cercetați zilnic Scripturile — Cuvîntul lui Dumnezeu să locuiască bogat în voi, — pe care să-l dați apoi cu îmbelșugare fiilor voștri, așa fel ca ei să crească bine în temerea și în învățătura Domnului (Ioan 5, 39; Colos. 3, 16; Efes. 6, 4; comp. Fac. 18, 19; 2 Lege, 4, 9—10; 6, 7—9; 20—25; 11, 19; Ps. 74, 3—4; Prov. Sol. 19, 18; 22, 6; 29, 17). Precum atunci cînd ați adus pe teren materialul de casă nu stați cu mîinile în sîn, așteptînd să se construiască singur pe sine materialul în casă: mare, spațioasă, trainică și frumoasă; ci lucrați osîrdnic cu mîinile voastre și ale oamenilor puși anume a lucra; așa trebuie să lucrați și în a vă crește odraslele în temerea și învățătura Domnului. Cum nu așteptați să se construiască casa singură din materialul adus, așa să nu așteptați nici de la copii a se crește singuri buni, luminați și desăvîrșiți. Și chiar după ce i-ați dat la casa lor, încă trebuie să-i supravegheați și să le dați învățătură bună cu multă îmbelșugare. Copiii sînt asemenea unei grădini, unei vii, unei țarini. Acestea, cînd sînt bine lucrate, cultivate cum trebuie, aduc roadă multă, bună și plăcută... Cînd însă sînt lăsate în voia lor, nelucrate, necultivate, ele se părăginesc, se sălbătesc, se prăpădesc. Iaca, așa-i și cu copiii. Oare cine-i acela care vîzîndu-și porumbii (păpușoi) culcați la pămînt de furtună sau vijelii și să stea cu brațele încrucișate, așteptînd să se ridice singuri? Nu-î nimeni. Așa-i că îndată ce-i vede culcați la pămînt, își ia sapa și se duce printre ei, îi ridică încetișor cu mîna stîngă și cu dreapta aduce pămînt și-l pune pe partea în care căzuse și așa îi îndreaptă rînd pe rînd? Astfel îndreptați, cresc bine, de-i este mai mare dragul de ei. Iaca așa trebuie făcut și cu copiii. Cînd îi vezi căzuți jos, într-o patimă sau alta, ca părinte — tată sau mamă — nu aștepta să se ridice și îndrepte ei singuri; ci lucrează temeinic la ridicarea și îndreptarea lor. Ridică-i cu bună sfătuire din căderea ceea și ceea, pune brazde de învățături sfinte, dumnezeiești, în partea în care căzuse și jur împrejur ca să crească drepti în sus către Dumnezeu. Așa făcînd, ori de cîte ori observați căderea, după îndreptarea lor veți privi cu drag și mare plăcere creșterea lor în sus... la Dumnezeu. Asta vă va bucura mult vremelnic și veșnic.

Priviți la șoferii harnici și vedeți cum își supraveghează ei mașinile de des, cum le așează la locul lor, cum le alimentează, repară și îngrijesc, după care se servesc de ele cu multă plăcere și bucurie. Așa trebuie a face și părinții cu copiii lor, ba încă cu mult

mai mult cu cît copiii sînt niște mașinării nefăcute de mîna omească; vii, lucrătoare și sînt mai prețioase decît întreg universul, înaintea lui Dumnezeu (Mc. 8, 35—37; 2 Cor. 4, 7; 5, 1; 1 Cor. 2, 9; Gal 3, 26—27).

Femeia și copiii sînt ca un pămînt bun, gras, cine-l cultivă, culege, secără și adună cu îmbelșugare roade bune. Cine-l lasă însă în voia lui, nu poate secera griu din bălării, nici nu poate culege poame sau struguri din spini, ciulini și mărăcini. Așa și femeia și copiii, dacă îi vei conduce după Cuvîntul lui Dumnezeu și sfaturile Bisericii, dacă îi vei aduce în duminici și sărbători la Sf. Biserică, iar în după amiaza lor veți citi în Sf. Scriptură, V. Sfinților, în felurite învățături bisericești, preoțești, dacă îi vei feri a nu alerga la jocuri, la felurite petreceri anticreștinești, dacă îi vei crește în spiritul adevăratei creștinătăți, vei avea binecuvîntarea lui Dumnezeu și bucurii în casa ta (Ps. 127). Dumnezeu te-a pus cap femeii și părinte copiilor, condu-i după voia și învățătura Domnului și vei ieși bine. Ei să meargă după tine în căile vieții, nu tu să te duci după ei în căile pierzării (Ier. 15, 19). Instruiește-i după cuvîntul lui Dumnezeu și vei ieși bine... Mergi și Dumnezeu să te binecuvinteze dimpreună cu toți ai casei tale... Să alergați bine, voiși pe calea vieții și a mîntuirii...".

Consilierul parohial plecă lămurit și mulțumit. O creștină din comitetul Bisericii lor, deșteaptă, harnică... dar cam superstițioasă, vine să se doctorească sufletește. Îngenunche, își mărturisește păcatele, își ia canon, dar începu a cîrți împotriva preotului său, zicînd: „Cinstite Părinte, iaca am mare necaz cu preotul nostru... În predici, adeseori, combate felurite credințe deșarte. Ba că-i păcat a crede în planetă, în zodii ș.a. Ne-a plictisit cu: păcat, păcat și iar păcat de toate celea. Nu ne mai vedem din păcate ca șămînța bună din bălăriile ce au coplesit-o! Chiar de toate e păcat?!“

Duhovnicul, ascultînd-o, o sfătuiește: „Preotul tău te învață bine și trebuie să-l ascuți, ca nu cumva să te trezești în babilonul amestecăturilor, confuziilor, deșertăciunilor, afară din Biserica lui Dumnezeu, din Ierusalimul Ceresc. Adevărat, multe obișnuințe rele sînt păcate care întunecă mintea, sufletul și periclitizează mîntuirea. Deci, trebuie a le cunoaște și a ne feri de ele. Este știut că nu toți bureții, ciupercile și buruienile care ies din pămînt sînt buni sau bune, ci multe sînt veninoase, otrăvitoare. Așa și pe lîngă adevărata credință bună, sînt multe credințe rele, îmbolnăvitoare și omoritoare de Suflet. Dumnezeul cel adevărat este numai unul, iar dumnezei mincinoși sînt mulți (Ieș. 20, 3—5). Așa și credința

Lepădați superstițiile
și viețuiți după crezul
creștinesc

cea adevărată este numai una singură; iar credințele deșarte sînt multe, rele, primejditoare și pierzătoare. Adevărata credință cuprinsă în „Simbolul Credinței” și în adevărata explicare a lui, este credința care trebuie a o ține, fiindcă aceasta ne folosește vremelnice și veșnic (Vezi M.O. o.c.p. I; I.C.O. o.c. p. I și „Priveliști Apocaliptice”, cap. 4, 11, explicarea Simbolului Credinței de autor).

Mari sînt isprăvile credinței! Cu această adevărată credință, Sfinții Bisericii Luptătoare a Vechiului și Noului Testament au făcut multe lămuriri minunate (Vezi pe larg Evrei 11; Istoria Bisericii, Viețile Sfinților, Sinaxarele, Proloagele ș.a.). Aceasta e credința cea adevărată. De această credință unită cu fapte bune, ține-te, fiică, și te vei mîntui și ferici. Celelalte credințe, care sînt afară de dreapta credință creștinească, sînt credințe deșarte, păgubitoare și primejditoare mîntuirii oamenilor. De acele credințe deșarte, drăcești, ferește-te... Ascultă învățătura creștinească, cinstește pe preot și teme-te de Dumnezeu, aleargă înainte pe calea vieții și a mîntuirii, ca să te folosești (Is. Sir. 7, 30—33).

Instrumentele muzicale
n-au ce căuta în
acompanierea
cîntărilor religioase.

Ascultînd aceste frumoase învățături cu multă luare-aminte, creștina noastră mulțumi Duhovnicului, apoi a vrut să-și ia rămas bun și să plece! Dar, după cîteva momente de gîndire, i se adresa din nou cu o altă întrebare: „Cuvioase Părinte! Am văzut și auzit, cum că unii creștini, rîvnitori pentru fapte bune și pentru mîntuirea sufletului lor, cînd fac nunți, le fac creștinește, adică, fără lăutari cu cîntece și jocuri, dar totuși folosesc instrumente muzicale pentru a acompania cîntările religioase, motivînd că ar fi permis lucrul acesta, pentru că instrumente muzicale s-au folosit în Vechiul Testament pentru a slăvi pe Dumnezeu cu ele în cîntarea Psalmilor la Templul din Ierusalim. Deasemenea se mai motivează că, folosind aceste instrumente pentru acompaniament, atragi tineretul, care iubește foarte mult muzica profundă, înlocuind-o cu cîntări religioase, dar, totuși acompaniate cu instrumente. Deasemeni se mai folosesc instrumente și în cadrul unor adunări ce se fac de acești creștini doritori de cele bune, unde se citește și ascultă Cuvîntul lui Dumnezeu. Drept să vă spun, eu sînt cam la îndoială în privința folosirii acestor instrumente la cîntarea religioasă, dacă e bine, sau nu! De aceea vă rog să-mi explicați și să mă lămuriți, cum e mai bine de crezut și de făcut, în această privință.

Mai înainte de răspunde, Duhovnicul a mers și a luat cîteva cărți din bibliotecă (mai vechi și mai noi) pentru a-i prezenta mai multe documente în această privință, din învățătura Sfinților

Părinți ai Bisericii Ortodoxe, după care a rostit următoarele: „Îți pot răspunde de la început că nu este bine a se folosi, Dar pentru a te lămuri și documenta în această privință, îți trebuie multă răbdare, și eventual să vii de mai multe ori pe aici. Deci, te rog ascultă, ca să știi de ce nu e bine.

Apostolul neamurilor recomandă urmașilor Crucii cîntarea religioasă (1 Cor. 14 26; Colos. 3 16; Efs. 5 19); iar aceștia împliniră atît cuvintele Apostolului, cum și legea firească, care face ca omul să-și spună adeseori prin cîntare tainele sale. Și creștinii cîntară, aducînd laudă lui Dumnezeu, pentru suferințele lor și prigonirile ce le îndurau de la toată lumea. În închisori, peșteri, pe luciul apelor, în întunecimi adînci, în zile de sărbătoare, de întristare, în momente de bucurie, pretutindeni și în tot timpul cîntară tainele sfînte ale sufletului lor. Iar cînd Creștinii din Bitinia fură pîrîți la Traian pentru felurite răutăți închipuite de mintea păgînilor, Pliniu proconsulul Bitiniei, cercetînd cu de-amănuntul viața creștinilor, nu i-a găsit întru nimic vinovați decît că se închinau lui Hristos ca lui Dumnezeu, „și-i cîntau lui imne de laudă”.

Sămînța creștinismului fiind aruncată în Palestina intrară în sînul Bisericii mulți Iudei, și aduseră cu ei în noua religieune, psalmi cu melodia iudaică, „înlăturîndu-se din creștinism bineînțeles, muzica instrumentală ce acompania psalmii în sinagoge și temple „evrești...”

În cele dintîi trei secole creștine, cîntarea bisericească era simplă și nu avea nevoie prin urmare de semnele psaltichiei. Mai pe urmă înflorind meșteșugul acesta, împreună cu îmbogățirea poeziei bisericești, s-a simțit nevoie de semnele psaltichiei, pentru întorsăturile glasului și facerea feluritelor figuri plăcute auzului. Sfinții părinți; Atanasie cel Mare, Efrem Sirul, Vasile cel Mare, Ioan Hrisostom, Anatolie, Roman, Andrei Criteanul, Gherman I al Constantinopolului ș.a., contribuîră mult la înflorirea cîntării din Biserica orientală. Hristos admirînd această cîntare sfîntă, și deosebirea ei de muzica templelor păgîne, zice că cea dintîi exprimă dulceața, liniștea Sufletului și tainele divine; iar cea din urmă prin răsunetul „flautelor” și prin strîmbăturile falcilor celor ce cîntă, exprimă oroare și dezgust.

Pe de altă parte unii din Părinți, nu lipsiră de a se tîngui în contra apucăturilor psalticilor bisericești, către figurile cîntărilor lumești și teatrale, însoțite de gesturi și mișcări ale corpului și nepotrivite cu casa Domnului. Hrisostom văzînd că se introduc în Biserică toate acestea și scade dulceața și demnitatea cîntărilor vechi liturgice, se pronunță astfel într-o omilie a sa, cu privire la orice credincios care se roagă cu trufie în public precum și cu privire la orice psalt căzut în gusturi rele: „O, nefericitule și vred-

nicule de plîns! Trebuie ca tu cînd apuci doxologie ingeregască, să te înspăimînți și să te temi, căci creatura trebuie să facă mărturisirea sa cu frică, și tot cu frică trebuie să se ceară iertarea păcatelor. Iar tu săvîrșești aici lucrurile actorilor și ale celor de la orchestră, făcînd din mîini în mod neregulat și cu picioarele mișcînd și în genere cu tot corpul frîngîndu-te. Întunecat la minte de cele ce tu ai văzut în teatre săvîrșești în Locașurile Sfinte, cele ce se petrec acolo (Sf. I. Hrisostom Omil. I, De verbis Isaie). Iar în alt loc, același Părinte bisericesc, muștră astfel pe cei ce cîntă și se roagă fără bunăvoință în Biserică: „Se află unii, zice el, care pe cînd se roagă Domnului, sînt necuviincioși, își leagă capul, se ridică cu vocea peste toți, fac zgomot mare și devin comici cu îmbrăcămîntea lor... Dar nu cu mișcări din corp, nici cu strigări, ci cu gînd curat să facem rugăciunile noastre... cu toată umilința, cu curățenia minții și cu lacrimi ascunse“ (Sf. I. Hrisost. Omil. XIX la Mat.).

Tot așa și fericitul Ieronim, explicînd într-o omilie a sa, aceste cuvinte din epistolă către Efeseni 5 19: „lăudînd și cîntînd în inimile voastre Domnului“, se îndreaptă către credincioși cu aceste vorbe: „Să audă acestea cei mai tineri, să audă cei care au datoria de a cînta în Biserică; nu cu vocea dar cu inima să cîntăm Domnului; nu cu unsori dulci pe gît și să ungem gîtul ca în tragedii, așa încît să se audă în Biserică cîntece ca la teatre; ci cu frică, cu grijă, și cu știința Scripturilor să cîntăm...“. Dar Ieronim pe de altă parte mai recomandă să nu se sacrifice înțelesul cuvintelor pentru frumusețea cîntării: „Astfel să cînte servitorul lui Hristos, zice Ieronim, în cît să placă și să se audă nu atît vocea celui ce cîntă cît cuvintele care se rostesc“ (Ieronim Omil. la Efs. 5 19). În adevăr, o mare jignire se aduce serviciului Divin cînd se aude numai melodia cîntării fără să se înțeleagă cuvintele ce se cîntă. Iar canonul 75 al Sin. VI iecum. poruncește ca „cei ce vin în Biserică să cînte, să nu întrebuițeze nici strigări necuviincioase, nici să-și silească firea spre răcnire, și nici să zică ceva din cele nepotrivite Bisericii, ci cu multă luare aminte și umilință să aducă psalmodii lui Dumnezeu privitorul celor ascunse“. Iar Pidalionul, la explicarea acestui canon (75), zice următoarele: Cu totul vrednic de laudă și de adevăr este și cuvîntul acela care zice preînțeleptul Meletie Piga în scrisoarea a treia cea pentru creștinism: „Pentru aceasta dar, numai glasurile omenești sînt primite în Biserică, care sînt împărțite firii și simple, iar pe organiceștile sunete cele luminate, ca pe cele cu totul oprite, le izgonesc Dumnezeieștii Părinți, pe care cîntări muzicești și organicești s-au nevoit oarecari din aceștia de acum a le băga iarăși în Biserică (Spic. din T. Lit. Tom. II pp. 479-482 de Dr. Badea Cireșeanu).

Orga și muzica instrumentală din Biserica apuseană contrazic orînduirile Sfinților Părinți și practica bisericească. Pentru a te încredința de adevărul celor zise mai sus, ascultă curăbdare, ce ne spune istoria și actualitatea, în această privință.

Cunoaștem că apostolii și urmașii lor au cîntat înaintea lui Dumnezeu cu vocea, iar nu cu vreun instrument muzical de lemn, pămînt ori metal. În cărțile noului Testament cînd e vorba de cîntarea Sfîntă, se întrebuițează verbul „imneo“ ori substantivul „imnos“ (cînt din gură; Mat. 26 30; ICor. 14 26; Efs. 5 19; Colos. 3 16); iar dacă arareori în timpurile posterioare, în loc de „imneo“ aflăm și verbul „psallo“ apoi are și acesta tot înțelesul cîntecului vocal și nicidecum instrumental. Dar să trecem acum la textele Sfinților scriitori din epoca patristică, cu privire la cîntarea gurală bisericească.

I. Sf. Iustin Filosoful și martirul (+163 sau 167) vorbind de cultul secolului al II, se exprimă în acest chip: „A cînta cu organe neînsuflețite și cu fluier, se potrivește pentru copii, care încă n-au venit la înțelegere (este vorba de Iudei). Pentru aceasta nu este îngăduită în Biserică întrebuițarea organelor în cîntare.“ Și în alt loc Sf. Iustin adaugă: „Nu a cînta simplu este potrivit pruncilor, ci a cînta cu organe neînsuflețite, cu jocuri și cu crotale. De aceea în Biserică se oprește în cîntări folosința acestor organe.“ Tot așa și Sf. Grigore de Nazianz, vorbind despre melodia bisericească, se rostește astfel: „Să împletim (lui Dumnezeu) laude în loc de timpane, psalmodie în loc de aplauze teatrale.“

Iar Sf. Ioan Hrisostom făcînd tilcuirea Ps. 144, se oprește asupra cîntării sfinte cu aceste cuvinte: „Atunci (în Iudaism) erau organe prin care se scoteau cîntările; iar acum în locul organelor este corpul omenească; căci se cuvine a cînta nu numai prin limbă ci și prin ochi și prin mîini și prin picioare și prin auz.“ (Coment. la Ps 144). Prin acest text., Sf. Ierarh ne face să înțelegem, că atunci cînd cîntăm Domnului cu vocea, să petrecem cîntecul cu toată inima, și în toate membrele corpului să vibreze simțul respectului către cele Sfinte. Dar Sf. Ioan Hrisostom făcînd comentariu Ps. 149, în care se recomandă Iudeilor de către autor, ca să laude pe Iehova în timpane și chitare, Ierarhul Bisericii creștine face următoarea explicare asupra muzicii instrumentale din templele evreești: „Organele acelea (din Vechiul Testament) de aceea s-au îngăduit atunci, pentru neputința lor (a Iudeilor) și pentru a-i îmblîndi prin iubire (divină) și simfonie (instrumentală), și a îmboldi cu acesta gîndul lor ca să facă cu plăcere cele ce le aduc folos.“ (Com. la Ps. 149).

2. Din orient trecînd înapoi, am căutat terminologia veche latină cu privire la cîntarea bisericească și am găsit întrebui-

țat și acolo verbul „canto” (cînt) ori substantivul „cantor” (cîntăreț) sau „cantus” (cîntare), și nu se află nici o urmă de cîntare instrumentală în casa Domnului. Terturian, Ilarie Episcopul de Pictaviu, cum și Damas Episcopul Romei, vorbesc în scrierile lor numai de cîntarea liturgică gurală. Iar Ambrozio ocupîndu-se de cîntarea bisericească, afirmă că pe timpul său, adeseori „Psalmii se cîntau de împărați. . . „(psalmus cantatur ad imperatoribus. . .), și întrebuițează după cum vedem verbul „canto”. Drept că la Ieronim mai aflăm și verbul „psallo” în loc de „canto”, dar cu înțelesul de „a cînta psalmii din gură. Fericitul Agustin însă se folosește foarte des de cuvintele „canto” ori „cantus”. Așa vorbind el despre însemnătatea cîntării arată că „toate lucrările Sufletului nostru au modurile lor proprii de variație, prin voce și cîntare” (in voce et canto). Tot așa și imnologii apuseni, ca d.e. Aureliu Prudentiu (sec. V), Gelasiu Episcopul Romei (+496), Preotul Cecilius Sedulius, (sec. V) ș.a., au avut în vedere numai vocea omenească în cîntarea religioasă. Și chiar sistemul de cîntare al Sf. Grigore cel Mare, nu a fost intitulat altfel, decît „cantus planus”.

Iar dacă sinoadele locale ori ecumenice și Sf. Părinți nu prevăd o pedeapsă pentru introducerea orgei și a instrumentelor muzicale în cultul latin, cauza este că muzica instrumentală în acea Biserică a fost introdusă după epoca patristică și a sinoadelor ecumenice.

3. Cu toate că Părinții și scriitorii vechi orientali și occidentali s-au pronunțat în contra muzicii instrumentale, după cum am văzut, deși nu s-a făcut încercare în vechime și nu a îndrăznit nimeni ca să introducă această muzică în Biserica creștină, totuși apusenii au nesocotit hotărârile Sfinților Părinți și au introdus în Biserica lor cu începere din jumătatea a doua a secolului VIII încoace, instrumentul „orgă”, pentru a sprijinii muzica vocală a cîntăreților. Despre această introducere, citim în analele Galiei, că împăratul iconomah Constantin V Copronim (741-775) întrebuița orga în palatul său ca instrument profan pentru cîntarea muzicală. Dar în puterea amicitiei ce avea Constantin cu Pepin cel Scurt, regele, francilor, îi trimise acestuia mai multe daruri în anul 757, între care și o orgă, pentru înveselirea curții sale. Regele Pepin fiind foarte mulțumit de dulceața acestui instrument, cu învoirea Papei l-a introdus în Bisericile mai principale ale Galiei. A fost de ajuns ca Papa să îngăduiască orga în Bisericile mai însemnate, ca apoi în scurt timp, mai în fiecare Biserică să răsună în acordurile acestui instrument. De aceea în secolul X aproape în toate Bisericile apusene se auzeau sunetele orgii, așa ca și în ziua de astăzi, sub motivul că acompaniază vocea ce cîntă.

4. Mai târziu unii dintre Papi s-au silit să mărginească răspîndirea acestui instrument, dar totul a fost în zadar. Iar Sinodul tri-

dentin (1545-1563), după ce l-a respins (ses. XII), a fost nevoit să recunoască oficial existența orgei în cult (sess. XXII), dar și să oprească ori ce alt instrument muzical ce s-ar mai strecura în Biserică. Apoi după introducerea orgei în Biserica latină, s-au făcut încercări de a se mai alătura pe lângă ea și alte instrumente de cîntare, tot cu motivul aparent de a însoți glasul cîntăreților. Instrumentele acestea introducîndu-se unul cîte unul, cu timpul s-au înmulțit atît, încît din secolul XVIII încoace, s-au întocmit în cultul apusean o orchestră copletă, așa ca la teatre și spectacole profane. Maestrul cel mai zelos pentru introducerea muzicii instrumentale în Biserica latină, a fost Alexandro Scarlatti (+1725).

În anu 1749 Papa Bemnedict al XIV, între alte măsuri muzicale hotărî ca în cîntarea bisericească, orga să fie admisă pentru a „sprijini și susține vocea cîntăreților”, nu însă spre a apăsa glasul omenească și a-l nimici. Tot în scopul sprijinirii vocii, se admiseră în cult de către papa, următoarele instrumente muzicale: barbiton tetrachordon majus (contrabasul), tetrachordon minus (violoncelul), monaulon pneumaticon (fagotul), fidiculus (lira) și lyras tetracordes (violina). Au fost însă oprite aceste instrumente: tympanna (tambura), cornua ventoria (coarna de pădure), tubas (trîmbița), tibias decumanas (oboitul), fistulas (flautul), fistulas parvas (piculina), psalteria symphonica (harpa).

Totuși orga și alte instrumente, nu au fost admise niciodată a) în capela sixtină și în orice Biserică unde ar oficia papa; b) în Bisericile din Lion; și c) în oricare biserică latină în timpul postului mare.

Dar erudiții latini ca d.e. neapolitanul Toma de Aquino (+1274), Erasm de Rotterdam (+1536), toscanul Bellarmine (+1621) ș.a., nu au aprobat orga și cu atît mai puțin alte instrumente cîntătoare în cultul latin. Ei conbătînd toate acestea, au argumentat că dacă în V. Testament se permitea în cult muzica instrumentală, se făcea aceasta „pentru că poporul era mai mult îndărătnic și trupesc”.

Orga împreună cu muzica instrumentală mai restrînsă, trecînd de la latini și la protestanți, de aceea ambele Biserici caută a-și sprijinii această muzică, pe texte din V. Testament, unde găsim în cultul mozaic de asemenea muzica instrumentală. . . Îndeosebi apusenii se referă la Psalmii: 144, 149 și 150 în care se recomandă Iudeilor de către psalmiști, ca să laude pe Iehova în sunete de chitară, trîmbiță, psaltire, alăută, timpane, horuri, strune, organe și chimbale bine răsunătoare. Iar apuseanul Durantus din secolul XVII zice că „La concert (în Biserica latină) răsună organele fiind că sînt introduse de David și Solomon, care au instituit în sacrificii imne prin organe și alte instrumente muzicale”.

Ca răspuns la aceste texte și argumente ale apusenilor, eu amintesc din nou zisele de mai sus ale Sfinților Părinți, din care se vede că Iudeii întrebuițau muzica instrumentală în temple, pentru slăbiciunea și starea lor în umbra adevărului. Mîntuitorul dînd însă Legea cea Nouă și înființînd Biserica Sa, au fost înlăturate din creștinism ritualurile mozaice, ceremoniile, moravurile și muzicile ce se potriveau Testamentului Vechiu.

Așadar orga și instrumentele muzicale din Biserica apuseană, sînt în contra ziselor Sfinților Părinți și practicii bisericești. De aceea aflîndu-se cineva de față pe timpul concertelor liturgice amestecate cu tot felul de instrumente nu mai poate face deosebire între o astfel de Biserică și locașurile lumești. Nu mai puțin sînt de înlăturat, și așa zisele „concerte religioase” ce se dau în acea Biserică, unde omul își desfășoară simțurile ca la orice artă muzicală. Dar „ca a Tatălui Meu casă de rugăciuni este” (Mat. 21 12), a zis Mîntuitorul Iudeilor care țineau mese în templu pentru negoț, schimbarea banilor și îmbogățiri materiale.

Nu trebuie dar a știrbii caracterul de sfințenie al Bisericii creștine, prin orgi, muzici teatrale, concerte și alte lucruri nepotrivite pentru casa Domnului. (Tez. Lit. II pp. 520-524).

Iar acum ascultă să vezi, ce semnificație au instrumentele folosite de credincioșii Vechiului Testament, pentru creștinii noului Testament. (Referitor la această problemă, Clement Alexandrinul, în scrierea sa „Pedagogul” (Cart. IV, 41-42), ne vorbește următoarele: „Duhul, despărțind slujba cea dumnezeiască de acest ospăț, cîntă: „Lăudați-L pe El, în glas de trîmbiță” (Ps. 150 3), că în glas de trîmbiță va învia pe morți. „Lăudați-L pe El, în psaltire”, pentru că limba este psaltirea Domnului.” Si în alăută, lăudați-L pe El” prin „alăută” să înțelegi gura, în care Duhul lovește cu pana.” În timpane și în horă, lăudați-L pe El” (Ps. 150 4); prin sunetul pe care-l scoate pielea timpanului, Duhul arată Biserica, care cugetă la învierea trupului. „În strune și în organe lăudați-L pe El”; Duhul spune că trupul nostru este un organ muzical, iar nervii trupului sînt strune, prin care trupul a primit o tensiune armonioasă și scoate sunete omenești, cînd este atins de Duhul „Lăudați-L pe El în chimvale răsunătoare” (Ps. 150 5); Duhul spune că limba este chimval, care răsună, cînd buzele sînt lovite.

De aceea Duhul a strigat către omenire: „Toată suflarea să laude pe Domnul”, pentru că Dumnezeu a ajutat toată suflarea pe care a făcut-o. Omul este, cu adevărat, un instrument muzical de pace: toate celelalte instrumente muzicale, de le vei cerceta, le vei găsi sau instrumente muzicale de război sau instrumente muzicale care aprind pofta, sau instrumente muzicale care atîță dragostea, sau instrumente muzicale care înverșunează mînia.

Noi ne folosim de un singur instrument muzical, de Cuvînt, singurul făcător de pace; cu el cîntăm pe Dumnezeu; nu-l cîntăm cu psaltirea cea veche, cu trîmbița, cu timpan și cu flaut, de care aveau obiceiul să se folosească cei deprinși cu războiul și cei care disprețuiau frica de Dumnezeu la serbările lor.”

În continuare să vedem motivul pentru care au fost îngăduite instrumentele muzicale în cultul iudiac.

Fericitul Teodorit al Cirului, explică foarte bine lucrul acesta în comentariul pe care-l face la Psalmul 150, rostind astfel: „Pe organele acestea, leviții de demult le întrebuițau în Dumnezeiasca Biserică, pe Dumnezeu lăudîndu-L. Nu pentru că Dumnezeu se veselea de glasul acestora, ci numai scopul celor făcute îl primea. Cum că de cîntare și de vîrsuri Dumnezeu nu se veselea îl auzim pe Domnul, zicînd Iudeilor: „Depărtează-ți de la Mine glasul cîntărilor tale și pe glasul organelor tale nu-l voi auzi”. Deci, pe acestea le-a slobozit să se facă, vrînd să-i izbăvească pe dînșii de deșertăciunea idolilor. Că de vreme ce oarecare dintre ei erau iubitori de jocuri și iubitori de rîsuri, și acestea toate în capiștile idolilor se săvîrșeau, le-au iertat să facă acestea, prin aceasta trăgîndu-i pe dînșii și cu vătămarea cea mai mică, ferindu-i de cea mai mare și prin cele nedeșăvîrșite, mai înainte învățîndu-i pe cele desăvîrșite.” (Tîlc. la Psalmi de Teodorit al Cirului, edit. 1840, Buzău)

Și acum, dacă nu te-ai plictisit, te rog să ascuți părerea și învățătura unuia dintre cei mai mari Teologi ai Bisericii noastre, Părintele Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, referitor la cîntarea bisericească (religioasă) sprijinit pe Sf. Părinți.

Cîntarea îndulcește cuvintele de rugăciune și de slăvire ale credincioșilor și deci și inima celor ce le rostesc. Prin aceasta face mai dulce chiar conținutul rostit în chip cîntător și deci persoana al cărui nume este lăudat și rugat în chip melodios. Prin aceasta, cîntarea lipește mai mult inima de darul cerut sau primit, sau de persoana de la care a cerut acest dar și pentru care e lăudată în chip melodios. În felul acesta sporește plăcerea sau bucuria față de darul cerut sau primit și iubirea față de persoana al cărui nume e rostit prin cîntare. Bucuria sau iubirea aceasta se manifestă în avînturi de entuziasm, în accente de duioșie, de dor, de hotărîre de a rămîne atașat persoanei căreia i se adresează cîntarea și voii ei, cu orice preț. Trezirea acestor sentimente stă în legătură cu faptul că prin cîntare se pun în relief adîncuri de taină, valori cu neputință de măsurat ale realităților, persoanelor și darurilor cîntate. . . De aceea cîntarea e modul cel mai propriu de a vorbi despre Dumnezeu, sau lui Dumnezeu, ca despre și Celui cu neputință de cuprins în noțiuni precise, limitate și exprimat în cuvinte corespunzătoare.

punzătoare acestor noțiuni. Dar ea e și modul cel mai propriu de a mulțumi din toată inima lui Dumnezeu, de a-L lăuda și de a-L ne ruga. Prin cântare trăim taina lui Dumnezeu, ne unim cu existența Lui negrăită, accentuăm prin simțire mara dorință de a ne face parte de darurile Sale. Prin cântare spunem mai mult decât putem exprima prin indiferent care cuvinte. Prin ea dăm un coeficient nemărginit admirației măreției Lui, bunătății Lui care întrece cuvintele noastre simplu rostite, exprimăm inexprimabilul, dar și mulțumirea nețărnută față de El, pe care nu o putem exprima prin simple cuvinte.

De aceea în toate religiile credincioșii se folosesc de cântare pentru a-I mulțumi, pentru a expune în mod cât mai simțit, mai înduioșător, lauda, mulțumirea, cererile, cum nu o pot face prin cuvinte simplu rostite.

După ce s-au constituit ca Biserică proprie, creștinii sînt îndemnați de Sf. Ap. Pavel: „Umpleți-vă de Duhul, vorbind între voi în psalmi, în laude și în cântări duhovnicești“ (Efs. 5 18, 20). Așa precum în orice mărturie plină de putere despre Hristos nu grăiește numai credinciosul ci și Duhul Sfînt, cum a spus Mîntuitorul, cu atît mai mult lucrează puterea Duhului în cântările duhovnicești.

De aceea Sf. Ap. Pavel, repetînd, cu alt prilej, același îndemn către adresanții săi, pune în evidență trebuința ca prin cântările lor să se umple de cumințenie, de înțelepciune, pe care le pot dobîndi „în numele lui Hristos și mulțumind prin El lui Dumnezeu și Tatăl“ (Cols. 3 16).

De aceea cântarea adresată lui Dumnezeu nu se dispensează de cuvinte, însă prin mlădierea lor afectivă descoperă și trăiesc sensurile mai adînci și mai iubitoare ale lucrării lui Dumnezeu dar arată și o mulțumire mai adîncă pentru faptele lui Dumnezeu săvîrșite pentru noi.

Biserica Ortodoxă a evitat de aceea să introducă instrumente în cult, pentru că ele produc niște sentimente care nu exprimă cunoștința clară a lui Dumnezeu despre care se știe în mod limpede că e Persoană sau Treime de Persoane, nici faptele ce le-a săvîrșit, deci nici o afecțiune personală directă a credinciosului. Melodia instrumentelor poate scufunda pe credincioși în simțirea vagă a unui adînc indefinit, în care se pot topi toți, a unui adînc care nu poate lua la cunoștință în mod conștient lauda, mulțumirea, cererea noastră, pentru fapte pe care poate nici nu le-a săvîrșit și nici nu poate săvîrși.

Biserica Ortodoxă lăudînd pe Dumnezeu cel în Treime, laudă faptele lui Hristos, Care, așa cum le-a săvîrșit în istorie, le poate săvîrși și în continuare, sau așa cum a venit în istorie aproape de noi, rămîne în continuare aproape de noi.

Cîntarea servește astfel întăririi în adevărurile credinței tocmai întrucît le face, ca adevăruri despre persoanele și faptele iubitoare ale lui Dumnezeu, trăite din inimă, scumpe inimii... Iar Sf. Vasile cel Mare întemeiază în alt mod necesitatea cîntării pentru conținuturile credinței și ale întăririi în virtuți: „Deoarece Duhul Sfînt a cunoscut neamul omenesc ca greu de condus spre virtute, și pe noi, nesocotind înclinarea spre viața virtuasă, din pricina plăcerii, ce face? A amestecat plăcerea cîntării în dogme, ca prin plăcerea și dulceața auzului să primim fără să ne dăm seama folosul cuvintelor, cum fac unii doctori înțelepți, care dînd unor bolnavi să bea medicamente foarte amare, ung buzele paharului de mai multe ori cu miere“ (Omil. la psalmul I). Iar în alt loc zice: „Cîntarea dă strălucire sărbătorilor, produce întristarea cea după Dumnezeu, căci cîntarea e lucrul Ingerilor, e viețuire cerească, tămîie duhovnicească. Este o invenție înțeleaptă a Dascălului (Dumnezeu), care a meșteșugit ca în acelaș timp să cîntăm și să învățăm cele de folos. Prin ea se întipăresc mai bine în suflete învățăturile“. „In psalmii cîntați e teologia desăvîrșită, mai înainte vestirea lui Hristos în timp, amenințarea judecății, nădejdea învierii, frica de chinuri, făgăduințele slavei, descoperirea tainelor“ (Ibid. , col. 213 B)...

Credincioși Ortodocși cîntă la sfîrșitul Sf. Liturgii: „Văzut-am lumina cea adevărată, luat-am Duhul cel ceresc“. Toate aceste trei elemente ale cîntării comune: gîndirea comună, dăruirea ei de către Dumnezeu trăit ca realitate prezentă și dulceața Lui gustată în comun se cuprind în următorul cuvînt al Sf. Ap. Pavel: „Iar Dumnezeu răbdării și al mîgîierii să vă dea vouă să gîndiți la fel unii cu alții potrivit lui Iisus Hristos, pentru ca toți laolaltă și cu o singură gură să lăudați pe Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos“ (Rom. 15 5-6)... A gîndi aceleași între voi înseamnă a vedea împreună și a comunica ceea ce trăiesc sau ceea ce văd“ și primesc împreună de la Dumnezeu: pe Hristos și faptele lui ca realitate prezentă. Înseamnă a le tăi și vedea împreună prin Duhul Sfînt, prin Care Hristos se sălășluiește în credincioși. Iar acesta îi ajută să laude“ cu o simțire și cu o gură (nu cu instrumente) pe Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos“, deci, a avea trăirea întregii Treimi, a fi introduși în iubirea întregii Treimi, a fi introduși în iubirea dintre persoanele Sfintei Treimi.

Slăvirea cu o gură nu se poate realiza decât în cîntare. Căci în vorbire nu pot grăi toți cei adunați deodată. Dar în această slăvire“ cu o împreună simțire“ și cu o gură nu se anulează persoana, ci ele constituie o simfonie prin inter-comunicare... Căci El însuși produce în toți aceeași simțire a credinței și dragostei și deci aceeași ocînire de a-L lăuda cu gurile lor unite, ca printr-o singură

gură, care din contribuția tuturor capătă o tărie de mărturisire ce devine a fiecăruia sau sporește tăria fiecăruia. . .

Eusebiu, episcopul Cezareei Palestinei, combătând întrebuințarea instrumentelor muzicale în Biserică, spune: „Noi cîntăm laude dumnezeiești cu o chitară vie, însulfețită și prin cîntări duhovnicești. Căci ceea ce place lui Dumnezeu mai mult decît toate instrumentele, este unirea întregului popor în cîntarea imnelor și psalmilor” (Coment. la ps. 91). Persoanele se unesc mai deplin cînd își unesc glasurile în aceeași cîntare. Căci prin glasuri se exprimă întreaga simțire și gîndire a ființelor lor, sau fiecare simte ființa celorlalți unită cu așa. Orice individualism e depășit. Credincioșii nu se aud ei între ei cînd urmăresc melodia executată de instrumente; nu simte unul vibrațiile ființei celuilalt în ființa sa, nu poartă în ființa sa vibrațiile ființei celuilalt. Nu se îmbogățește cîntarea sa cu simțirea altora ca să o poată ține așa de mult în amintire. Poate că și cînd aud împreună o cîntare executată de instrumente se realizează între ei o frăție, dar nu e mărturisită, deci nici simțită ca vibrație a unuia de către celălalt. El poate că se simte una cu toți și atunci, dar nu e sigur dacă se simt și aceia una cu el. . .

Vorbind de folosul simțirii ființei celuilalt, vibrînd cu credința ei în ființa ta, nu înțelegem că cel ce are glas mai puternic să și-l pună la contribuție ca să acopere pe cel al vecinului. De aceea Sinodul Trulan oprește stigarea în cîntarea din Biserică și cere să se cînte cu umilință, să nu se fălească unii cu glasurile lor (Canon 75).

Sf. Ioan Gură de Aur aseamănă glasurile celor ce cîntă împreună cu coardele unei chitare. Ele se întregesc, ele întăresc cîntarea și dau, odată cu unitatea, bogăția de nuanțe: „Glasurile noastre -spune el-sînt ca și coardele unei chitare, care scot sunete diferite, dar produc o armonie a evlaviei. Căci credincioși se deosebesc prin vîrstă, nu însă și cîntarea în comun. Acelaș ritm care conduce vocile face din toate o singură melodie, precum spune David, cînd cheamă toate vîrstrele la aceeași simfonie, zicînd (Ps. 150): „Toată suflarea să laude pe Domnul” (Omil. la Ps. 145).

Iar în alt loc tot Sf. Ioan Gură de Aur menționînd cuvîntul Psalmistului: „Laudă suflete al meu pe Domnul”, declară: „Mai intii a făcut-o aceasta cu singură limbă David. Iar acum pentru că el a încetat, se rostește aceasta de zeci de mii de limbi, nu numai cu cele de la noi, ci și cu cele de pretutindeni din lume. Vezi că n-a murit, ci trăiește? Căci cum a murit cel ce are atîtea limbi și grăiește cu atîtea guri? Cu adevărat mare este lauda. Căci curățește sufletul nostru și sădește în noi multă evlavie” (Omil. la Ps. 145). Se dă de înțeles aici că Duhul Sfînt este cel ce susține cîntarea prin atîtea limbi.

Iar în continuare zice: „Vrei să afli ce putere au imnele înălțate lui Dumnezeu? Cîntînd cei trei tineri, au stins focul babilonean; mai bine zis nu l-au stins, ci ceia ce e mai minunat, arzînd focul au călcat pe el cu picioarele ca pe pămînt. Un imn intrînd la Pavel în închisoare a dezlegat lanțurile, a deschis ușile închisorii, a cutremurat temeliiile, a înspăimîntat de uimire pe paznic” (P.G., 55, col. 523).

Sf. Vasile cel Mare vorbește despre unirea lăunțică, morală, a celor ce cîntă în comun astfel: „Cine oare mai poate fi socotit dușman al altuia, atunci cînd își unește glasul cu al lui, pentru a aduce laudă lui Dumnezeu? Cîntarea împreună aduce cu sine tot ce poate fi mai bun; iubirea, făcînd din însoțirea glasurilor un fel de trăsura de unire între oameni, aducînd credincioșii într-un singur glas” (Omil. Ps. I). . .

Tot universul este o uriașă muzică generală, formată din nenumăratele melodii ale părților, iar în om se reflectă această muzică în mod deosebit prin afectivitatea lui conștientă. Totul e un imn de laudă nesfîrșit de bogat și de variat, produs de Dumnezeu și adresat lui Dumnezeu. Iar pentru că toată armonia aceasta negrăit de variată și totuși unitară are ca factor, sau ca armonizator pe Dumnezeu, se poate spune că toată este în El din veci în mod virtual, deși El însuși este mai presus de ea.

Dar Sf. Grigore de Nyssa vorbește și de o tulburare a muzicalității omului și de modul în care poate fi restabilită.

Căci cuvintele omului se adresează prin firea lor semenilor săi și acestea îl pot uni cu aceia, sau învrăjbi (fără să-l poată rupe de ei), după cum se reflectă în ele ființa lui armonizară cu ceilalți prin virtuți, sau învrăjbită cu ei prin patimi; deci starea de muzicalitate a oamenilor se află actualizată în starea lui progresată în virtuți, precum disonanța lui se află în starea lui pătimasă. De aceea în grăirea oamenilor pătimiși nu mai este o muzicalitate, ea nu mai este o armonie sau o simfonie, ci o larmă urîță, neluminoasă, întunecată. Uneori oameni ce se urăsc pot îmbrățișa tăcerea în raporturile dintre ei, dar o tăcere cruntă, o tăcere care-i chinuiește, ca dovadă că ei sînt făcuți pentru vorbirea în armonie sau muzicalitate. În oamenii în ale căror covorbiri nu mai este o armonie și nu se mai promovează unitatea prin ea, s-a instalat boala ființei care se manifestă în stricarea muzicalității ei.

În felul acesta înțelegem cum cîntarea comună în Biserică e și ea un mijloc prin care se restabilește armonia ființelor umane în Hristos, sau se înaintează spre o tot mai mare unitate în Hristos care va ajunge la desăvîrșire în viața viitoare, cînd oamenii vor slăvi pe Dumnezeu în mod neîncetat împreună cu Ingerii, într-o

desăvîrșită armonie între ei, când în toată creațiunea va fi restabilit imnul netulburat de laudă înălțat lui Dumnezeu.

Dacă în glasurile unite ale credincioșilor ce-L laudă pe Dumnezeu e lucrătoare puterea Lui, cu atât mai mult simt în glasurile lor puterea laudei îngeresti. O spune aceasta Sfântul Grigore ceva mai departe: „Mie mi se pare că prin cuvintele: „Lăudați pe Domnul în chimvale bine răsunătoare“, tălmăcește întâlnirea firii noastre cu îngerii. Căci întâlnirea aceasta a îngerescului cu omenescul, când firea omenească e redusă la starea ei de la început va produce sunetul dulce al mulțumirii prin unirea întreolaltă; iar unii prin alții și unii cu alții vor înălța lui Dumnezeu mulțumirea pentru iubirea lui de oameni.

Noi credincioșii umani sîntem „un chimval“, îngerii sînt un „alt chimval“, spune Sfântul Grigore de Nyssa. Căci „eul-noi“ îngeresc este mai deosebit de „eul-noi“ omenesc, decît „eu“ față de ceilalți credincioși. Dar cele două chimvale se completează. Un singur chimval n-ar avea amploarea și complexitatea sonoră pe care o au amîndouă.

Dar iată cuvintele Sfîntului Grigore de Nyssa: „Aceasta o arată întâlnirea chimvalului cu chimvalul. Un chimval e firea mai presus de fire a îngerilor; celălalt chimval, zidirea cuvîntătoare a ființelor umane. Dar păcatul le-a despărțit pe acesta de acela. Deci, când iubirea de oameni a lui Dumnezeu îi va uni iarăși pe unul cu altul, atunci vor cînta din nou amîndouă, unite între ele, lauda aceea, precum zice marele Apostol: „Toată limba să mărturisească, a celor cerești, a celor pămîntești și a celor de sub pămînt, că Domn este Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu-Tatăl“ (Filip. 3 10).

Deoarece „lauda nu e frumoasă în gura păcătosului“ (Ecl. 15 9). căci în gura lui ea e nesinceră, când va dispărea păcatul din toți, toți îl vor lauda pe Domnul din toată inima, cu sinceritate, și aceasta îi va uni pe toți în sinceritate și unul cu altul. Atunci „se va uni toată zidirea într-un singur cor, al celor de deasupra și al celor de desubt, zidirea inteligibilă ca un chimval, și cea despărțită acum prin păcat, dînd împreună un sunet frumcs al simfoniei tuturor“. Atunci se va împlini îndemnul „toată suflarea să laude pe Domnul“.

Sfîntul Maxim Mărturisitorul vede în special în cîntarea „Sfînt, Sfînt, Sfînt e Domnul Savaot“, „întenată de tot poporul“, anticiparea viitoare uni și egalități în cinste cu îngerii ce se va arăta cînd împreună cu ei firea omenească va lauda Dumnezeirea cea în trei Ipostasuri, datorită identității cu Ea în statornicia mișcării de-a pururea neschimbate în jîrul lui Dumnezeu... Cine intră într-o Biserică Ortodoxă și aude comunitatea cîntînd,

are de fapt senzația că a intrat în eternitate; i se pare că cîntarea, prin liniștea ei contemplativă, n-a avut un început și nu va avea un sfîrșit. (Preot Prof. Dr. Dumitru Stăniloae spic. din „Spirit. și comun. în Lit. Ort. pp. 421-433).

După aceea vine o creștină din lumea mare cu pretenții vanitoase, la Sfînta Împărtășanie. Se mărturisește așa cum obișnuia ea, își ia canon cinstit. Pregătindu-se de plecare, îndată se întoarce ca cel ce a uitat ceva și începe a înșira: „Cinstite Părinte, rogu-mă să mă iertați că vă rețin. Iacă, eu nu mă pot împăca cu toate cîte

ne predică Preotul nostru paroh. Noi, cîteva creștine, cunoscînd puțin pictura după natură, frunze, flori, crenguțe..., ne-am apucat în loc de a coase ca înaintașele noastre cu: arnici, mătase, fir de argint, aur pe: procovețe, aer, veșminte preotești, diaconești, acoperămîntul Sf. Mese..., deoarece e mai migălos, ostenicios și costisitor, a întinde ia niște vopsele pe ele în formă de flori, crenguțe, cruci... În felul acesta lucrul e mai spornic, neostenicios și mult mai puțin costisitor! Ei bine, preotul ne-a stricat tot curajul, susținînd cu toată tăria să părăsim apucătura aceasta și să urmărim pilda bună a prințeselor, boieroaicelor și harnicelor romînce din trecut și a unora din prezent. Ne-a hotărît cu Sf. Scriptură în mîna să nu mai mînjim nicio dată stofele destinate pentru sfintele acoperăminte, veșminte preotești, diaconești... cu vopsele! Auzi! pictura noastră nu are loc pe acoperămintele și veșmintele sfinte?! Drept să spun mi-a căzut așa de urît și greu la inimă, încît nu vreau nici să-mi mai amintesc de el și de predicile lui. Oare ce să mai facem?

Duhovnicul văzînd boala vanității acelor semi-pictorițe prin mînjirea stofelor destinate pentru veșminte și acoperăminte liturgice cu vopsele, adeseori chiar de la eterodocși — ceva asemenea jertfei lui Cain, în loc de a pune suflet, osteneală și ce-i mai de preț — ca Abel în jertfa sa — pentru a se folosi, începe a o sfătui duhovnicește. „Fiică! Eu prețuiesc rîvna celor ce lucrează înțelepțește pentru înfrumusețarea Sfîntului Lăcaș cu veșminte preotești, acoperăminte pentru Sfintele Daruri, acoperăminte pentru Sf. Masă, dar numai așa cum s-a lucrat în cursul acestor 19 sute de ani; nicidecum așa cum v-ați luat îndemnul acele cîteva persoane a lucra cu vopsele mai repede, neostenicios și ieftin. Întrebați ce să faceți? Să părăsiți neorînduiala aceea și să lucrați numai după buna rînduială a Bisericii lui Dumnezeu (1 Cor. 14, 40, 33). Mîntuitorul în Ghetsimani, rugîndu-se Tatălui Cereșc: „Părintele Meu, de este cu putință, treacă de la Mine paharul acesta“ (Mt. 26, 39, 42, 44; Mc. 14, 36—39), încheie cu cuvintele: „Dar nu precum voiesc. Eu, ci precum voiești Tu“ (Lc. 22, 42—44). De vreți a vă folosi, drept

Picturi pe procovețe,
veșminte preotești, pe
fața sf. Mese

așa să faceți, nu precum voiți și cum v-ați obișnuit a face în vremurile acestea de pe urmă; ci așa cum trebuie lucrat, după buna rânduială. Precum Mîntuitorul lasă să se facă toate după voia Tatălui Său Ceresc, cum și noi toți în rostirea rugăciunii domnești „Tatăl nostru” zicem între altele: „Facă-se voia Ta...” așa să faceți și voi aici, să vă lăsați obiceiul acela și să lucrați numai după buna rânduială a Bisericii lui Dumnezeu. Numai așa cum a poruncit El (Ieș. 26, 1^a 31; 28; 36, 35).

Pare-mi-se că voi mînjiți stofele acelea pentru veșminte preoțești, acoperăminte și îmbrăcămintea Sfintei Mese cu vopsele, pentru că nu știți însemnătatea și rostul lor! Ia să vedem ce înseamnă fiecare în parte:

Cele două procovețe mici (acoperămîntul discului și al potirului) închipuiesc scutecele curate în care Domnul nostru Iisus Hristos S-a învelit și înfășat de Maica Sa Preacurată, culcîndu-L în ieslea vitelor (Lc. 2, 1—7).

Giulgiul cu care a fost înfășurat Trupul Domnului după moarte și pogorîrea de pe Cruce și mahrama cu care a fost înfășurat Capul Lui cînd a fost pus în mormînt (Mt. 27, 57—60; Mc. 15, 43—46; Lc. 23, 50—53; Ioan 19, 39—42). Scutecele de înfășare ca și giulgiul și mahrama de îngropare, se știe sigur cum e și obișnuit în toate vremurile, că n-au fost pictate sau întinse vopsele pe ele. Așadar, nici procovețele pentru acoperirea Sfîntului Disc și Sf. Potir, nu-i iertat a se întinde vopsele pe dînsle.

Acoperămîntul mare cu care se acopăr Sfintele Daruri la Sf. Proscomidie, închipuiește văzduhul care acopere pămîntul, cerul pe care s-a arătat steaua (Sf. Arhanghel Gavriil în formă de stea) luminoasă conducînd pe magi doi ani, din țările răsăritului pînă la Betleem, unde era Pruncul Iisus Hristos născut; așîderea și piatra foarte mare pusă pe ușa mormîntului Domnului (Mt. 15, 16; 16, 3—4). Atît văzduhul, cerul și piatra acoperitoare mormîntului Domnului n-au avut vopsele întinse pe ele; deci, nici acoperămîntul cel mare nu-i iertat a se întinde pe el vopsele.

Așîderea veșmintele diaconești și preoțești nu-i iertat a întinde vopsele pe ele în felurite forme, deoarece își au însemnătatea lor anumită.

a) *Stiharul alb* închipuiește strălucita îmbrăcămintă a Îngerilor (Lc. 2, 8—9; Mt. 28, 2—3; Mc. 16, 5; Ioan 20, 12; Lc. 24, 4—7; F. Ap. 1, 10—11; Dan. 10, 2—6); și hainele albe cu care sînt îmbrăcate sufletele creștinilor — păstori și păstoriți — în ceruri (Evr. 12, 23; Apoc. 3, 4—5; 4, 1—4; 5, 4; 6, 9—11; 7, 9—17; 11, 16; Mt. 13, 43; Lc. 15, 22, comp. Dan. 12, 3). Stiharul alb ne reamintește de haina luminată cu care a fost îmbrăcat Mîntuitorul de

Irod în batjocură (Lc. 23, 11). Stiharul reamintește tuturor a urma „Pacea și sfințenia fără de care nimenea nu poate a vedea pe Dumnezeu” (Evr. 12, 14—15). O semi-pictoriță, foarte nesocotită, a pictat la poalele unui stihar Serafimi! Unii Patriarhi ortodocși poartă pe camilafcă trei Serafimi: unul deasupra frunții și doi pe umeri (Rev. B.O.R. o.c. 1958, nr. 7—8, pp. 589; 593; 595). Și apoi diaconii și preoții care vor îmbrăca acela, să-i poarte jos la picioare?! Serafimi pe poalele stiharului diaconesc, preoțesc... nu-i iertat a se pune nicidecum; Heruvimii, Serafimii formează Tronul Înalt al Dumnezeirii (Is. 6, 1—3; Iez. 1; Apoc. 4), dar cei făcuți cu vopsele pe poalele stiharelor ce însemnează? Cei ce le îmbracă sînt deasupra și Heruvimii și Serafimii jos la picioarele lor?! Iată ce neorînduială întunecătoare și primejditoare! Aceia arată că nu și-au dat seama ce au făcut.

b) — *Epitrafirul* cu cruci însemnează Harul Sfîntului Duh, cel a toate săvîrșitor, care se pogoară asupra Preotului și prin el asupra poporului credincios; jugul lui Hristos în practicarea învățăturilor Evangheliei; simbolul gloriei și al fericirii cerești.

c) — *Brîul* închipuie puterea lui Dumnezeu dată sfințitului liturghisitor, pentru a strînge poftete trupesti și a lucra cu curăție Dumnezeieștile Taine, ca ispravnic (1 Cor. 4, 1).

d) — *Mînecuțele* închipuiesc legăturile cu care ostașii, slujitorii iudeilor și căpetenia lor au legat pe Iisus în grădina Ghetsi-mani (Ioan 18, 22).

e) — *Felonul*, sfita (cam asemenea cu toga ebraică, romană, greacă) simbolizează strălucirea Duhului Sfînt pogorît în chip de porumbel și rămas deasupra Mîntuitorului după botezarea în apele Iordanului (Mt. 3, 16; Mc. 1, 10; Lc. 3, 21—2; Ioan 1, 32—33). Strălucirea Duhului Sfînt deasupra Mîntuitorului în chip de nor luminos cînd S-a schimbat la Față deasupra muntelui Tabor (Mt. 17, 5; Mc. 9, 7; Lc. 9, 34—35). Care după patima Sa cea de bună voie, crucificarea, moartea, îngroparea, Învierea și Înălțarea la ceruri, S-a pogorît asupra Apostolilor în chip de limbi de foc (F. Ap. 2, 2—4) și asupra celor ce se botează (F. Ap. 2, 38; 8, 12—17; 9, 17—22; 10, 44; 11, 12—18; 19, 6; Efes. 4, 30). Felonul — cam în felul mantiei sau pelerinei fără mînici pe care a purtat-o Mîntuitorul și Sfinții Săi Apostoli (2 Tim. 4, 13), mai simbolizează dragostea cea mare, care acoperă mulțime de păcate, cuprinzînd toate poruncile legii (Ioan 15, 13; 1 Petru 4, 8; 1 Ioan 4, 16; Rom. 8, 35—39; 1 Cor. 13, 4—8; 13; Mt. 5, 44—48); hlamida roșie cu care a fost îmbrăcat Mîntuitorul de ostași în curtea lui Pilat (Mt. 27, 28); curăția, sfințenia, dreptatea și protecția lui Dumnezeu. Astfel, veșmintele diaconești, preoțești, arhieresti, simbolizînd veșmintele Îngerilor, ale Mîntuitorului, ale Sfinților Apostoli, hainei albe și hlamidei

purtate de Mîntuitorul în ziua Patimii Sale ... și alte strălucite însemnătăți, nu-i iertat a întinde vopsele pe ele. Așisderea și îmbrăcămîntea frumoasă și strălucită de deasupra Sf. Mese numită „Inditia” nu trebuie zugrăvită cu vopsele. Îmbrăcămîntea aceasta închipuiește: Dumnezeiasca Mărire în care era învăluit Trupul Domnului atît în mormînt, cît și după Înviere... „Îmbrăcămîntea de deasupra Sf. Mese adeverește și Sf. Simeon Tesalonicianul — fiind mai luminată, este Chipul Slavei lui Dumnezeu ... sau al hainelor Mîntuitorului care au strălucit ca lumina” (S. Tes. o.c. pp. 112) ... „Cînd se ruga El, S-a schimbat la Față înaintea lor. Chipul Lui s-a făcut altul. Fața lui a strălucit ca soarele și hainele Lui s-au făcut foarte albe, strălucind ca zăpada, ca lumina, în ce chip un înălbitor pe pămînt nu poate să înălbească” (Mt. 17, 1—2; Mc. 9 2—3; Lc. 9, 28—38; 2 Petru 1, 16). Strălucirea aceea a fost mult mai mare cînd a Înviat din morți. Sf. Evanghelie ne adeverește că: „Îngerul Domnului pogorîndu-se din cer a prăvălit piatra de pe mormînt și stătea deasupra ei. El avea înfățișare strălucitoare ca fulgerul și hainele lui albe ca lumina, încît străjerii s-au cutremurat și au căzut jos ca niște morți” (Mt. 28, 3—4; comp. Lc. 24, 4). Dacă slujitorul strălucea așa de puternic, cu cît mai mult Stăpînul?!

Arătîndu-i-se Iisus din cer lui Saul aproape de Damasc, așa de puternic a strălucit mărirea Sa, încît a orbit, nu mai vedea (F. Ap. 9, 3—9; 22, 6—11).

Acoperămîntul Sf. Mese luminat, strălucitor, simbolizează îmbrăcămîntea nemărginit de strălucitoare a mării lui Dumnezeu, despre care adeverește psalmistul, zicînd: „Domnul a împărățit, întru podoabă S-a îmbrăcat ... Cel ce Te îmbraci cu lumina ca și cu o haină...” (Ps. 92, 1; 103, 1—3). Așadar, nici pe acoperămîntele Sf. Mese nu-i iertat a întinde vopsele, ci să se lase stofa curată, așa cum este ea. Dacă poți țese, alege, lucra în gherghef sau coase* în stofă anumite semne sfinte: d.p.: cruci*, spice de grîu, ramuri de viță cu struguri, Duhul Sfînt în chip de porumbel, Înger, Heruvimi, Serafimi ... bine; iar de nu, stofa pentru procovețe, veșminte preoțești, acoperămîntul Sfintei Mese, să se lase așa cum este, curată cosînd, cruci din galon de aur, argint, mătase sau stofă la locurile indicate în rînduiala bisericească, drept așa cum s-a făcut pînă în vremurile noastre, nu cum nu trebuie a se face.

* Vezi Felonul (din a. 400 d.Hs.) al Sf. Ioan Gură de Aur cu cruci mici și multe, lucrate cu fir de aur din Biserica episcopală a orașului Roman; Sfinții Ierarhi în feloane și sacose cu cruci din pictura Altarului Bisercii Mînăstirii Arnota (I.B.R. o.c. vol. II, p. 129; Ceaslov mic, edit. 1945, pp. 87; 285, 356 ș.a.).

Precum am văzut acoperămîntul Sfintei Mese simbolizează hainele Mîntuitorului albe ca lumina cînd S-a schimbat la Față în muntele Taborului, lumina cu care era învăluit Trupul Mîntuitorului proslăvit după Înviere, lumina necreată în care se îmbracă Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt (Mt 17, 2; Lc. 9, 29; F. Ap. 9, 3—9; 22, 6, 26, 3—15; Ps. 103, 1—2; Iez. 1, 27—28; 3, 23; 8; 2, 4; Dan. 7, 9—10; 1 Tim. 6, 16; Apoc 1, 12—17) Așadar, acoperămintele Sf. Mese trebuie a fi foarte curate, nemînjite cu orice vopsele, mai ales de cele de la eterodocși. Deci nimenea să nu cuteze a întinde vopsele pe ele. De voiește careva, țasă, aleagă, lucreze în gherghef, coase cu mătase, fir ... cruci, spice de grîu, ramuri de viță cu struguri, Înger, Heruvimi, Serafimi ... iar a întinde vopsele pe ele sub formă de zugrăveli, nu-i iertat.

Haine cu vopsele întinse pe ele n-au purtat Sfinții strămoși, Patriarhii, Proorocii, Arhieriei, preoții, împărații, israeliții, iudeii, Mîntuitorul, Apostolii și toți urmașii lor creștini dreptcredincioși — păstori și păstoriți — în cursul vremurilor, nici în prezent, ba chiar nici păgînii. Și cum cugetați unele pretinse creștine să întindeți vopsele pe Sfintele procovețe, pe aerul mare, pe veșmintele preoțești, pe acoperămintele de pe Sf. Masă (care simbolizează: scutecele, giulgiul, mahrama, hainele luminate ale Mîntuitorului, lumina Dumnezeirii), pe cînd acestea trebuie a fi foarte curate, fără zugrăveli cu vopsele, flexibile și libere de spălat din vreme în vreme?

În Biserica — Cortul Sfînt — Vechiului Testament, Domnul Dumnezeu Însuși poruncește lui Moise „să facă zece covoare de in subțire răsucit și din mătase: violetă, stacojie și vișinie. În țesătură să facă Heruvimi lucrați (ales) cu măiestrie (Ieș. 26, 1) „nu zugrăviți cu vopsele sau picturi. Așisderea mai poruncește să facă o perdea (catapeteasmă, dveră) de in subțire, răsucit și de mătase violetă, stacojie și vișinie, cu chipuri de Heruvimi lucrați cu măiestrie în ea (Ieș. 26, 31) nu pictate cu vopsele. Domnul Dumnezeu mai poruncește lui Moisi să facă la meșteri iscusiți veșminte arhieresti și preoțești, zicîndu-i: „Să faci lui Aaron, fratele tău, veșminte sfinte arhieresti și fiilor lui veșminte preoțești, spre cinste și podoabă. Vorbește meșterilor iscusiți, pe care i-am umplut de duhul înțelepciunii și al priceperii, să facă lui Aaron veșminte sfinte pentru ziua sfințirii lui, cu care are să-mi slujească ... adică: hoșen, efod, meil, hiton, chiar și cingătoare. Acestea sînt veșmintele sfinte ce trebuie să facă ei lui Aron, fratele tău ... și fiilor lui ca să-Mi slujească ca preoți. Pentru aceasta vor lua aur curat și mătăsuri violete, purpurii și stacojii și in subțire. Vor face efod lucrat cu iscusință din fire de aur, de mătase violetă, stacojie și vișinie, răsucită și de in răsucit ... și briul efodului ... Să faci de asemenea

și fiilor lui Aaron hitoane (tunici) și cingători. Să le faci și turbane pentru cinste și podoabă" (Vezi pe larg Ieș. 28).

Vedeți, pe veșmintele arhieresti și preoțești Dumnezeu Însuși a poruncit ca să se facă alesături, în țesut sau brodat în gherghef... și nicidecum cu zugrăveli sau vopsele întinse pe ele. Dacă în Biserica Vechiului Testament, care era umbra celor viitoare (Evr. 8, 5; Colos. 3, 17), s-a păstrat porunca aceasta a lui Dumnezeu în facerea veșmintelor preoțești și domnițele, prințesele, boieroaicele, harnicele românce din cursul vremilor, au făcut așa; cu atât mai mult trebuie să faceți voi în prezent în Biserici... Dar voi de unde ați luat obiceiul acela străin de a scorțoșa stofele acelea, procovețele, aerul mare, stihare, orare, epitrafire, brâie, mînecuțe, fe-loane... cu vopsele întinse pe ele?! Cine v-a învățat a face nerozia aceea? Cine v-a pus să lucrați cu totul împotriva poruncii Dumnezeiești? Șarpele cel vechi! Diavolul care din șarpe a înșelat pe Eva, apoi din Eva a înșelat pe Adam... vrăjmașul ascultării de Dumnezeu! Veliar, lepădătorul ascultătorii de Dumnezeu!

Am văzut pe la pănărâmi, teatre... cîte un bufon, clown caraghios sau mimic, care stîrnește rîsul prin glumele, schimono-sirile, înfățișarea, îmbrăcămintea și strîmbăturile lui. Unii din aceia aveau și au încă zugrăvit cu vopsele pe fundul șalvarilor largi (ca ai turcilor și muntenilor noștri din partea Dunării), un soare cu raze, cu care se întorcea la public în semn de salut ironic, batjocoritor. Acei puși sub blestem și afurisanie, purtau hainele acelea ale lor cu vopsele de picturi întinse pe ele pentru caraghioslic... Și voi acum cum ați cugetat să faceți zugrăvelile, neorînduielele acele potrivnice poruncii date de Însuși Domnul Dumnezeu, pe procovețe, veșminte și acoperămintele Sfintei Mese ale Altarelor, care au o așa de mare însemnătate preînchipuitoare și sfîntenie?!!!!

Aa-a-a! Ziceți că așa e frumos? Dacă e frumos așa, apucați-vă îndată și vă zugrăviți cu vopsele de acelea toată lenjeria, rufăria și hainele voastre și ale căsenilor voștri! Așa-i că nu vreți? De ce? Pentru că e urît, un fel de caraghioslic, batjocură, ceva de rîs! Apoi dacă pe lenjeria și îmbrăcămintea voastră așa ceva ar fi de tot rîsul, caraghioslicul și batjocura, apoi cum nu vă temeți de Dumnezeu a face o așa nerozie, caraghioslic cu Sfintele procovețe, aerul cel mare, cu veșmintele diaconești, preoțești... cu îmbrăcămintea Sf. Mese — Jertfelnic, Prestol — al Altarului? Ce nu cutezați a face cu lenjeria și cu hainele voastre de zile lucrătoare și cu cele de sărbătoare, cu atât mai mult să nu îndrăzniți niciodată a face cu acoperămintele Sfintelor Daruri, a Sfintei Mese, cu veșmintele preoțești, diaconești și cu alte lucruri... Poate susțineți că preotul n-ar trebui ascultat fiindcă e singur, sau cu foarte puțini de părerea asta?! Dar voi știți prea bine cum în cîmpul Deira,

mii și mii de haldei și altă lume se închinau uriașului idol de aur al lui Nabucodonosor și numai trei tineri, din puhoaiile acelea de lume n-au vrut să se închine făpturii (idolului) fără numai Făcătorului! Și iată că aceștia sînt mai slăviți decît toată mulțimea aceea mare! (Dan. 3). Așa și aici, cei ce susțin buna rînduială, deși sînt puțini, sînt veritabili ca grîul, iar cei ce susțin devierile, neorînduielele... sînt neprețioși ca pleava și golgoazele.

Vedeți? Preotul a avut și are foarte multă dreptate a vă opri. Dacă vreți să vă ușurați de păcatul greu al acestei neorînduiei, să stricați cum îi știți acea străină lucrare din Sf. Altar și din Biserică. Altfel, vă răsturnați din Ierusalimul Ceresc în babilon, în adînc, în iadul vremelnic și veșnic (Apoc. 14, 8—11; 16, 19; 17; 18; 19, 20; 20, 10, 13—15; 21, 8; 22, 15). Aici Dumnezeu nu vă iartă și nici eu nu vă iert (Mt. 16, 19; 18, 18; Ioan 2t, 20—23). Neorînduielele lumești trebuiesc scoase afară din Sf. Biserică și întronate în locul lor sfintele rînduiele bisericești. Altfel, neorînduielele acelea lumești cufundă în prăpăd groaznic Bisericile acele ce tot fac acele necuviințe și neorînduiele; așa cum s-au cufundat din lumină în întuneric mulțime de Biserici în Egipt, în Bizanț și în alte părți ale lumii, transformîndu-se în geamii sau moschei, ca Sf. Sofia... din Constantinopol ș.a. Așa și bisericile din vremurile, noastre în care hălăduiesc neorînduielele se primejduiesc a se babilona și cufunda cu babilonul în adînc... Ascultați pe preot în ceea ce vă învață după Dumnezeu, altfel vă cufundați în întuneric, în abis, în pierzare, cu babilonul în care vă tot trageți..."

O creștină din comitetul bisericesc vine la scaunul Sfintei Spovedanii. După mărturisirea și luarea canonului, ușurel, că cel respectiv, potrivit păcatelor ei nu se împăca cu el, începe a cîrți împotriva preotului său paroh. „Părinte — zise ea cam înțepată — preotul nostru paroh ne tot probozește mereu, ca să punem strajă gurii (Ps. 140, 3), să nu mai cîrțim! Să nu mai clevetim, că ne prăbușim din Ierusalim (Biserică) în Babilon și cu Babilon cu tot în adînc, în iad, în iazărul de foc (Apoc. 14, 8; 18, 2, 21—24; 19, 20; 20, 15). Zice că: să vorbim lui Dumnezeu multe și oamenilor puține, adică să ne rugăm mai mult... să citim cele șapte laude, să citim în Sf. Scriptură, în Viețile Sfinților, în cărți folositoare de Suflet... Dar cine mai poate să facă așa?!”

Duhovnicul auzind-o, se osteni a face muncă de lămurire cu ea, zicîndu-i: „Fiică! Preotul vă învață bine. În loc de a tot limbuți, cleveti și a-ți pune — cum zice Sf. Ioan Hrisostom — pe diavolul pe limbă, în urechi, în inimă (Mt. 15, 18—20; Mc. 7, 21—23), e mult mai bine a-ți face gura izvor de laude lui Dumnezeu, a o sfîrși cu rugăciuni făcute în duh și adevăr, cu cele șapte laude...

Cele șapte laude cu însemnătatea lor

și cu citirea cărților sfinte. Ce? Vrei să cîrtești că nu ai nici un folos din citirea zilnică a celor șapte laude? Aceea-i amăgirea șarpeului diavol. Vicleanul luptă să vă înșele și pe voi, ca pe Eva în Rai (Fac. 3, 1—7; 1 Tim. 2, 14). Vrea să vă ție mereu în limbuția aceea deșartă, în înțelepciunea de jos, care-i pămîntească, trupească, drăcească. Preotul însă, trimis de Domnul ca Înger al Său, se ostenește să vă ridice la nivelul adevăraților creștini, la înțelepciunea de sus, la Împărăția Cerurilor. Prin rugăciuni fierbinți, preotul se ostenește a vă face să vorbiți cu Dumnezeu; iar prin citirea Sfintei Scripturi și a cărților sfinte, vrea să vă pregătească a vorbi, Dumnezeu cu voi. În cele șapte laude care unora, mai lenevoși vi se par grele de făcut, aflați niște descoperiri foarte minunate. Despre: facerea lumii spirituale și materiale, facerea omului — Adam și Eva —, căderea lor, făgăduința Răscumpărătorului, Întruparea Fiului lui Dumnezeu, activitatea mesianică, Patima, Jertfirea, moartea, îngroparea, Învierea, Înălțarea la ceruri, șederea de-a dreapta Tatălui, conlucrarea în Biserica Sa Triumfătoare și Luptătoare, Judecata, răsplata faptelor și Împărățirea în veșnicie cu toți urmașii Săi dreptcredincioși. Vreți a cunoaște ce văd adevărații creștini în cele șapte laude și la fiecare laudă în parte? Ascultați:

În *cele șapte laude* creștinii văd: cei șapte stâlpi ai Bisericii (Prov. Sol. 9, 1), cele șapte Duhuri ale lui Dumnezeu (Is. 11, 2—3), șapte peceti pe cartea Sfîntă, șapte sfeșnice de aur, șapte stele în mîna Fiului Omului, șapte ochi și șapte coarne ale Mielului lui Dumnezeu, șapte Îngeri cu șapte trîmbițe (Apc. 1 13—20; 45; 51; 6; 82)

În *rugăciunea din miezul nopții* (Miezonoptica) ei văd suferințele Mîntuitorului din Ghetsimani, prinderea, legarea, ducerea la Ana, scuiările, bătăile și nenumăratele rele; pogorîrea Lui cu sufletul în iad, sfărîmarea încuietorilor veșnice, biruirea, jefuirea și scoaterea Sufletelor dreptilor; Învierea Lui cu Trupul din morți și din mormînt...

În *Utrenie și ora I-a ei văd*: suferințele Mîntuitorului de la Ana la Caiafa și de la Caiafa la Pilat, ca un făcător de rele, unde arhieriei cu fariseii, cărturarii, îl cleveau... și făceau sfat cu poporul să-L răstignească (Mt. 26, 30—73; 27, 1—10; Mc. 14; Lc. 22, Ioan 18, 1—27).

În *ora a treia* văd Patimile Mîntuitorului, ducerea înaintea lui Pilat, la Irod, care împreună cu ostașii săi batjocorindu-L și rîzîndu-și de El, L-au îmbrăcat în veșmînt luminat și L-au trimis înapoi la Pilat, unde a fost dezbrăcat de hainele Sale și îmbrăcat în hlamidă roșie, I-au pus apoi cunună de spini pe cap, trestie în mînă, L-au batjocorit, bătut peste obraz, bătut la stîlp, schingiuit

și condamnat la moarte. La citirea și ascultarea acestei ore, ei mai cugetă la Duhul Sfînt, Care, ca o suflare ce vine repede, s-a pogorît în casa în care se rugau Apostolii și a stat deasupra lor în chip de limbi de foc, luminîndu-i și făcîndu-i a grăi în imbi (Mt. 27, 11—30; Mc. 15, 1—19; Lc. 23, 1—25; Ioan 18 28—40; 19, 1—16; F. Ap. 2, 1—47).

În *ora a șasea* cititorii celor șapte laude, văd pe Mîntuitorul purtîndu-și Crucea din pretoriu la Golgota unde fără milă L-au despuiat de hainele Sale, L-au pironit pe Crucea mare cu patru piroane mari, între doi tîlhari. Pe ostașii care au împărțit între dinșii hainele Lui, pe arhieriei, bătrînii, fariseii, cărturarii, saducheii, poporul adunat, pe cei ce treceau pe acolo dimpreună cu tîlharul din stînga, cum îl batjocoreau. Văd, în sfîrșit, întunericul mare ce s-a făcut peste tot pămîntul, de la ora a șasea pînă la ora a noua (Mt. 27, 31—45; Mc. 15, 20—33; Lc. 23, 26—44; Ioan 19, 16—27).

În *ora a noua* ei văd pe Mîntuitorul spînzurat pe Cruce strîgînd: „Mi-e sete!“, adăpat cu oțet amestecat cu fiere... apoi strîgînd cu glas mare: „Părinte în mîinile Tale îmi dau Duhul Meu,“ după care, plecînduși capul, și-a dat Sufletul său Tatălui Ceresc. Atunci catapeteasma Bisericii (Templului) s-a rupt în două, de sus, pînă jos, pămîntul s-a cutremurat, pietrele s-au despicat, mormintele s-au deschis și multe trupuri ale Sfîntilor repauzați au înviat, care după Învierea Lui au ieșit din mormintele lor și intrînd în Sfînta cetate, s-au arătat multora (Mt. 27, 46—54; Mc. 15, 35—39; Lc. 23, 45—49; Ioan 19, 28—30).

În *vecernie* ei văd: Facerea lumii spirituale și materiale, facerea omului, Adam și Eva, coroana tuturor creaturilor. Preamărirea Creatorului, Care toate le-a adus din neființă la ființă; căderea protopărinților noștri, canonisirea și făgăduința trimiterii Răscumpărătorului, activitatea și Jertfirea Sa pentru mîntuirea neamului omenesc. Văd pe Mîntuitorul cu Trupul mort spînzurat pe Cruce, cum unul din ostași cu sulița a împuns coasta Lui, din care a ieșit Sînge și apă. Văd pe Iosif și Nicodim pogorînd trupul Domnului de pe Cruce, cum îl înfășoară în giulgiu mare, ungîndu-L cu mirezme și punîndu-L în mormînt nou, fiind de față și Maica Preacurata cu Sfintele Femei mironosițe care cu mari plîngei și tînguii priveau acestea (Mt. 27, 55—66; Mc. 15, 40—47; Lc. 23, 40—56; Ioan 19, 31—42).

În *pavecerniță* aceștia privesc cu adîncă evlavie la: durerile amare și plîngerea cu lacrimi fierbinți a... Preacuratei Maicii Domnului, a Sfintelor femei mironosițe și a ucenicului iubit la moartea pe Cruce și înmormîntarea Trupului Domnului nostru Iisus Hristos în mormîntul nou. Așîderea văd și pogorîrea Domnului

cu Sufletul înconjurat de oștirile îngerești în iad, din care a eliberat Sufletele tuturor dreptilor...”

După aceasta, un creștin din comitetul bisericesc, cu ceva cultură, vine la Scaunul Sfintei Spovedanii. Își mărturisește păcatele, își ia canon mai ușurel, nesuferind pe cel convenit din diferite cauze. Apoi strîmbîndu-se ca de ceva neplăcut, zice: „Cinstite Părinte, drept să spun, eu sînt cam neastîmpărat la gură. Parcă am viermi sub limbă! Nu-mi pot stăpîni gura nici în Biserică. Doar cînd dormitez, atunci mai tac. Preotul, observînd aceasta, adeseori ne atrage atenția să ascultăm cu toată luarea aminte sfintele Slujbe, Dumnezeiasca Liturghie, predica, Cuvîntul lui Dumnezeu, să nu mai dormim, să nu mai vorbim, nici să rîdem, nici să ne mai tot răsîndim cu privirile și mintea într-o parte, în alta și înapoi, că ne păgubim, ne periclităm mîntuirea...”

Apoi! Drept să spun, mi-i tare ciudă pe el. Adeseori l-am bodogănit și clevetit cum mi-a venit la gură. Că nu ne mai dă pace și ne tot bate la cap cu atîtea cicăleli? ... Doar n-am sta acolo în Biserică ca niște statui neînsufleteite! ...”

Duhovnicul, cunoscîndu-i îndată boala sufletească, se ostenește a-l convinge cum trebuie a sta binecredincioșii creștini în Sf. Biserică. „Fiule! Cu toții știți că Biserica e Casa lui Dumnezeu, azilul celor în mizerii, limanul celor înviforați, cetate de scăpare a celor urmăriți de vrăjmași și bîntuiți de duhurile viclene, casă de oaspeți a celor răniți de tîlhari, spitalul vindecător Sufletelor: bolnave, istovite, însărcinate, descurajate și a celor în agonie. „În Biserica lui Dumnezeu totul grăiește mărire” (Ps. 28, 9). Adevărații creștini care veghează și ascultă slujbele cu atenție, văd în Biserică cerul, văd strălucind Slava lui Dumnezeu în Biserica Sa. A dormita în Biserică e un păcat izvorît din indiferentism religios, lene, lășitate, ispita diavolilor. Vrăjmașul acela al mîntuirii Sufletelor creștinești împiedică pe creștini — păstori și păstoriți — a se ruga, prin: dormitare, vorbărie, rîs, răsîndire cu mintea la felurite griji și deșertăciuni lumești. Și știți de ce? Pentru că diavolul nevrînd a se închina Dumnezeului tuturor, s-a lepădat din ceruri și s-a făcut cu totul străin de Împărăția lui Dumnezeu. Iacă, pentru aceia ne silește și pe noi cînd ne rugăm, acasă și în Sf. Biserică, a dormita, a vorbi, a rîde, a ne răsîndi cu mintea și a zăbovi la felurite griji și deșertăciuni lumești, vrînd a lucra și în noi ceea ce a pătimit el (P.o.c. 435, 9).

Un frate leneves dormita în Biserică, pe cînd ceilalți cîntau și ascultau cu evlavie Utrenia. Dormitînd el așa, deodată vede în vis pe stăpînul Hristos răstignit că își întorcea ochii de la el, zicîndu-i: „Slugă leneșă și trîndavă, nu ești vrednic să Mă vezi în Față,

așa somnoros și cufundat în lene, pe cînd ceilalți Mă laudă și Mă slavoslovesc. Dar nici fericirea, nici Împărăția Mea Cerească nu o vei dobîndi, fiindcă lenevoșii în a Mă slavoslovi nu vor afla slava veșnică”. Stăpînul S-a făcut nevăzut. Fratele s-a deșteptat, îngrozit de hotărîrea Împăratului Ceresc și s-a căit, îndreptat și izbăvit de lenevire ... Astfel, a scăpat de muncile veșnice și a moștenit Împărăția Cerului și fericirea veșnică (M.P. o.c. pp. 129). Dacă a dormita la rugăciune și în Sf. Biserică la Sf. Slujbe, e așa de mare păcat, apoi a vorbi, a rîde și a se răsîndi cu mintea la felurite deșertăciuni lumești, e un păcat mai greu, mult mai greu. Sf. Cuv. Petru, povătuitorul călugărilor, văzînd pe Cuv. Pavel dormitînd în Biserică, l-a ocărit ... Altă dată văzîndu-l iarăși dormitînd în vremea slujbei, i-a dat o palmă ... după care s-a îndreptat și n-a mai dormitat în Biserică (V. Sf. 15 dec. o.c. pp. 774—5). Iacă, și de aici învățăm să ne ferim de dormitarea la rugăciune, acasă și în Sf. Biserică. Altfel, ne periclităm mîntuirea. Așisderea și vorbăria și rîsul în Biserică e un mare păcat.

Biserica e una, un singur Corp, deci numai un singur glas trebuie să se audă: a sfințitului liturghisitor și al cîntărețului strănei sau corului! Vorbăriile ce se fac pe de lături, sînt asemenea acelor care nu-și pot stăpîni neputințele. Se umplu de rușine, groază și păcat. Vorbăria și rîsul în Biserică e o uriciune mare înaintea lui Dumnezeu. Unii văzători cu duhul au văzut dracii stînd călări pe grumazii și spinarea celor ce vorbeau în Biserică. Noi mergem în Sf. Biserică să ne rugăm lui Dumnezeu, să ascultăm Cuvîntul Lui, așa fel ca Darul Duhului Sfînt să ne umbrească și Îngerul păzitor să ne acopere nu ca să vorbim sau să rîdem, ca să stea dracii pe grumazii sau pe spatele și capetele noastre.

Sfînta Pravilă bisericească hotărăște celor ce au vorbit în Biserică, îndată să facă 100 de metanii, așisderea și cei ce au ris, să facă 100 metanii pentru a se curăți (P.B.G. pag. 128). Altfel, rămîn împovărați. Sf. Ioan Colovul, auzind două persoane vorbind în Biserică, fugi repede, ocoli de trei ori chilia sa pentru a-și curăți urechile, ca să poată vorbi cu Dumnezeu (D. Ag. o.c. p. 423; P.o.c. 102, 25). „Cei ce vorbesc și rîd în Biserică își pierd nu numai rugăciunea sau pravila lor, ci și pe a celor cu care vorbesc, a celor ce-i privesc și a celor ce-i ascultă să audă ce vorbesc. Biserica este cer și Dumnezeu este în ea (Fac. 28, 12—17; Lc. 18, 10; Mt. 23, 21; Apoc. 4—8; 21, 2—3), loc îngeresc, iar nu cîrciumă, tîrg, piață, loc de vorbărie, rîs, amestecare de bărbați și de femei, băieți și fete, distracție lumească. Deci, cei care vorbesc, rîd, se răsîndesc cu mintea la griji sau deșertăciuni lumești, stau amestecați, parte bărbătească cu parte femeiască, ca în cîrciumi și petreceri anticreștinești, în Biserică, păgubesc mai mult decît cei ce dormitează la rugăciuni, nu

pot vedea Fața lui Dumnezeu. Nu pot vedea supranaturalele lucrări dumnezeiești care se lucrează în Dumnezeiescul Altar și în Sf. Biserică. Cei curați cu inima, care veghează cu toată însuflețirea, văd cu ochii sufletești minunatele lucrări dumnezeiești care se fac în vremea slujbelor și, în special, al Dumnezeieștilor Liturghii. Astfel:

Cînd Preotul pregătit pentru Liturghisire, se roagă în Biserică, văd cu ochii sufletului lor îmbrăcîndu-se de Dumnezeu cu Darul Lui. Cînd îmbracă veșmintele, înțelegînd însemnătatea și sfințenia lor, văd Harul lui Dumnezeu cu care se îmbracă. Cînd proscomiduesc, văd pe Pruncul Iisus pogorîndu-Se din ceruri înconjurat de Sfinții Săi Îngeri, pentru a Se jertfi tainic sub chipul Pîinii și al Vinului; văd cele ce se fac în amintirea Nașterii Sale în peștera Betleemului, înfășurarea cu scutece, culcarea în iesle, steaua călăuzitoare magilor, corul îngeresc... Patima de bună voie, răstignirea, jertfirea și moartea Sa. În Sf. Agneț, văd pe Mîntuitorul Hristos Dumnezeu-Omul, adică pe Mielul lui Dumnezeu Care ridică păcatul lumii (Ioan 1, 29—36; Is. 53, 7—8; F. Ap. 8, 32—33). În părțile din dreapta și stînga Agnețului văd Biserica Triumfătoare; iar în părțile de deasupra văd Biserica Luptătoare: cler, stăpînitori și popor, vii și repausați. Văd înfăptuindu-se aidoma cuvintele Sf. Simion Tesalonicianul: „Am înțeles cum prin această închipuire și istorisire a Sfintei Proscomidii, vedem pe Însuși Iisus și întreaga Biserică Lui. În mijloc (îl vedem) pe Hristos Însuși, Lumina cea adevărată și viața cea veșnică. El este în mijloc prin Agneț, iar Maica Lui de-a dreapta prin miridă, Sfinții și Îngerii de-a stînga, iar dedesupt întreaga adunare a credincioșilor dreptmăritori. Aceasta este taina cea mare: Dumnezeu între oameni și Dumnezeu în mijlocul dumnezeilor, care se îndumnezeiesc de la Cel ce după Fire este Dumnezeu, Care S-a întrupat pentru dînșii. Aceasta este Împărăția ce va să fie și petrecerea vieții celei veșnice: Dumnezeu cu noi văzut și împărtășit” (I.C.O. 264).

Cînd preotul ia liturghiile, creștinii care nu dormitează, nu vorbesc, nu rîd, nu se răspîndesc cu mintea la griji și deșertăciuni lumești, văd cum jertfele creștinilor luminați le ia Îngerul și le duce în cer, iar pe ale celor întunecați le arde în foc.

Cînd Preotul dă binecuvîntarea de Dumnezeiască Liturghie, văd cu ochii sufletești: Altarul umplut cu foc dumnezeiesc și Biserică cu lumini minunate, care se așază pe capetele celor ce ascultă cu evlavie și atenție Dumnezeiască Liturghie. Așîderea, la închiderea sfintelor uși împărătești văd că: „Împărăția lui Dumnezeu se silește și silitorii o dobîndesc” (Mt. 11, 12); iar cei lipiți de cele pămîntești și pieritoare, rămîn afară în întunec, ca fecioarele neînțelepte. Văd că ectenia mare deșteaptă poporul la rugăciune, că mulțimea Îngerilor și Maica Domnului se roagă lui Dumnezeu

pentru feluritele ajutorări ale lumii. Văd în cîntarea celor trei antifoane cinstirea și preamărirea Sfintei Treimi, Care conlucrează la mîntuirea oamenilor în vremile dinaintea arătării Luminii — Hristos Dumnezeu — în vremurile arătării Luminii (Mesiei) și în vremurile următoare ale conlucrării luminii (Hristos) cu urmașii Săi pînă la sfîrșitul veacului (Ioan 1, 4—14; 8, 12; 12, 35—36, 46; Mt. 28, 18—20).

În deschiderea ușilor împărătești pentru vohodul mic, ei văd deschiderea cerurilor pentru pogorîrea Mîntuitorului din sîmurile Tatălui Ceresc și întruparea Lui din P.S. Fecioara Maria; deschiderea ușilor Raiului sau Împărăției lui Dumnezeu, pentru intrarea binecredincioșilor creștini — Păstori și păstoriți — care se ostenesc aici în ascultarea, păzirea și propovăduirea Cuvîntului lui Dumnezeu din dumnezeiască Evanghelie și din celelalte Sfinte Scripturi. Așîderea în aplecarea Sfințitului Liturghisitor, văd intrarea în taină a tuturor, a se pregăti pentru intrarea în Împărăția lui Dumnezeu, care ni s-a deschis prin întruparea Mîntuitorului, venirea în lume, activitatea Mesianică, jertfa universală de pe Crucea Golgotei și prin supunerea voilor noastre omenescei voinței dumnezeiești (Mt. 26, 39—44; Filip, 2, 5—11), văd arătarea Mîntuitorului nostru Iisus Hristos cu Trupul omenesc, oamenilor.

În ieșirea și intrarea cu Sf. Evanghelie în Sf. Altar, văd ieșirea Mîntuitorului de la Tatăl Ceresc, pogorîrea din locașurile cerești în lume cu învățăturile Sale. În Sf. Evanghelie, în legătură cu rugăciunea și binecuvîntarea intrării: „Înțelepciune, dreptți” și cîntarea „Veniți să ne închinăm și să cădem la Hristos, mîntuiește-ne pe noi, Fiul lui Dumnezeu...”, văd întruchiparea lui Hristos. În sfeșnicul cu lumini care merge înaintea Sfintei Evanghelii, văd lumina învățăturilor Evangheliei sau pe Sfîntul Înainte Mergătorul și Botezătorul Ioan și alți Prooroci. În „Înțelepciune, dreptți”, rostită la facerea Sfintei Cruci cu Sf. Evanghelie în ușile împărătești, văd pe Mîntuitorul Hristos Dumnezeu-Omul: „Puterea și Înțelepciunea lui Dumnezeu” (I Cor. 1, 18; 24—30), înaintea Căruia toți trebuie să ne ridicăm și să stăm dreptți. În intrarea Preotului cu Sf. Evanghelie în Sf. Altar, văd intrarea Mîntuitorului Hristos Dumnezeu în Mărirea Sa Cerească, după ce a predicat Evanghelia în lume.

În cîntarea întreit Sfîntă, văd preamărindu-Se Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt, Treimea cea de o Ființă și nedespărțită. Văd pe Îngerii lui Dumnezeu cîntînd: „Sfinte Dumnezeule...” împreună cu cîntăreții, cu corul sau cu toți binecredincioșii. În rostita preotului cu închinăciune către Sf. Proscomidie: „Bine este cuvîntat cel ce vine întru Numele Domnului”, văd pe Hristos Dumnezeu, prezis de Prooroci, vestit în antifoane, arătat lumii; iar în

cuvintele: „Bine ești cuvântat pe Scaunul Slavei Tale, Cel ce șezi pe Heruvimi, totdeauna acum și pururea și în vecii vecilor. Amin“, vād pe Hristos Domnul mergînd să-și ia în stăpînire Împărăția Sa veșnică (Dan. 7, 13—14, 27; 2, 44, 1—45; 6, 25—27; Lc. 1, 32—33, I Cor. 15, 24—28). În șederea Arhiereului împreună cu Preoții Liturghisitori pe sintron, care s-a binecuvîntat cu cuvintele de mai sus, ei vād pe Hristos Dumnezeu-Omul, șezînd pe Scaunul Dumnezeirii de-a dreapta lui Dumnezeu Tatăl Ceresc (Mt. 16, 19; F. Ap. 7, 55; Mt. 22, 43—44; Mt. 12, 36; Lc. 20, 42; F. Ap. 2, 34; I Cor. 15, 25; Evr. 1, 13; I Petru 3, 22; Ps. 44, 7—8; 109, 1), iar în preoții liturghisitori ei vād pe Apostoli (Mt. 19, 28; 20, 21—23; Lc. 22, 28—30; I Cor. 6, 2—3; Apcc. 2, 26—28; 2, 31; 4, 4; 5, 8).

În tămîierea Altarului și Bisericii la citirea Apostolului, aceștia, vād Darul Duhului Sfînt revărsîndu-se în toată lumea prin vestirea Evangheliei, umplînd inimile credincioșilor prin mireasma învățăturilor Mîntuitorului Hristos.

În citirea Apocstolului vād trimiterea Apocstolilor la propovăduire în toată lumea (Mt. 28, 18—20), vād pe Apostolul din a cărui carte se citește, stînd la spatele celui ce citește.

În citirea Dumnezeieștii Evanghelii ei vād pe Mîntuitorul Hristos Dumnezeu-Omul propovăduind mulțimii noroadelor. Așisderea vād înșirați la ușile împărătești pe treptele cerurilor pînă la Tronul Dumnezeirii sute de Îngeri luminați care, unii după alții iau cuvintele din Sf. Evanghelie rostite de Preot în ușile împărătești și le duc înaintea lui Dumnezeu.

După ectenia stăruitoare, cele două ectenii mici ale chemaților în transportarea Sfintelor Daruri de la Sf. Proscomidie la Sf. Masă cu lumini, prin mijlocul Bisericii și intrarea cu ele prin ușile împărătești în dumnezeiescul Altar, ei vād ultimul drum făcut de Mîntuitorul din Betania la Ierusalim înaintea Patimei și morții Sale, adică intrarea cu triumf împărătesc în cetatea sfîntă, unde avea să se jertfească. Așisderea mai vād: răstignirea, jertfirea Mîntuitorului pe Cruce, mcartea pe Cruce, pogorîrea de pe Cruce și alaiul de înmormîntare al Domnului, adică ducerea P.S. Său Trup de la Golgota la locul unde era săpat mormîntul. Deasemeni, mai vād și a doua venire a Fiului Omului pe norii Cerului cu putere și multă glorie (S. Tes. c.c. p. 261). În preotul și Diaconul ce poartă Sf. Disc și Sf. Potir cu Sfintele Daruri, ei vād pe Iosif și Nicodim, care au pogorît de pe Cruce Trupul Domnului, L-au înfășurat în giulgiu și mahramă cu miresme și L-au pus în mormînt. În punerea Sfintelor Daruri pe Sf. Masă, vād punerea Domnului în mormînt, în cele două prccovețe vād giulgiul și mahrama cu miresme cu care a fost înfășurat Trupul și Capul Domnului. În steluța rămasă deasupra Discului, vād pecetea cu care s-a pecetluit piatra mormîn-

tului; în închiderea ușilor împărătești, vād pogorîrea Domnului cu Sufletul în iad; în tragerea perdelei, împresurarea mormîntului cu străjerii cei mai ageri.

În cîntarea „Heruvicului“, creștinii adevărați, lepădînd toată grija cea lumească, se vād pe ei înșiși închipuind sau asemănîndu-se tainic cu Heruvimii, cîntînd împreună cu dinșii Treimei Celei întreit Sfîntă și primind pe Împăratul tuturor, înconjurat de cetele îngerești... În timpul cînd Preotul pomenește pe Ierarh, stăpînitor, autoritățile, căpeteniile oastei, orașelor și satelor și pe toți binecredincioșii creștini vii și repausați, vādînd Sfintele Daruri, se roagă ca tîlharul: „Pomenește-mă, Doamne, cînd vei veni întru Împărăția Ta“.

În sărutarea sfîntă a păcii, după rostirea cuvintelor: „Să ne iubim unii pe alții, ca într-un gînd să mărturisim pe Tatăl, pe Fiul și pe Duhul Sfînt, Treimea cea de o Ființă și nedespărțită“, creștinii vād iubirea recomandată de Mîntuitorul Apostolilor și urmașilor Săi (Ioan 13, 34; 15, 12) și sărutarea dragostei pe care în vremurile vechi apostolice și patristice și-o dădeau și credincioși (Rom. 16, 16; I Cor. 16, 20; I Petru 5, 14); iar în rostirea „Crezului“ vād că iubirea unuia față de altul trebuie a fi însoțită de dreapta credință (ortodoxă), spre a se învrednici să ia parte la Sfînta Jertfă.

În cuvintele „Ușile, ușile, cu înțelepciune să luăm aminte“, vād îndemnul a urmări și a asculta cu luare aminte mărturisirea Simbolului Credinței noastre creștinești.

În rostirea de preot sau diacon a cuvintelor: „Să stăm bine, să stăm cu frică, să luăm aminte Sfînta Jertfă în pace să o aducem“, ei vād că trebuie a sta înaintea lui Dumnezeu drept așa: bine, cu frică, cu trezire și luare aminte, iar în răspunsul: „Mila păcii, jertfa laudei“, vād că darurile jertfei duhovnicești, nemateriale, pe care credincioșii au a le aduce din partea lor, spre însoțirea adevăratei Jertfe adusă de preot în numele lor, sînt:

a) „Mila“ despre care zice Domnul: „Milă voiesc, iar nu jertfă (Mt. 9, 13, 22, 7; comp. Ozia 6, 6).

b) „Pace“, după hotărîrea Mîntuitorului: „Dă-ți vei aduce darul tău la Altar și acolo îți vei aduce aminte că fratele tău are ceva asupra ta, lasă acolo darul tău și mergi mai înainte de te împacă cu fratele tău, apoi venind, adă darul tău“ (Mt. 5, 22—24; Mc. 11, 25—26) și a Apostolului: „Cît e cu putință fiți în pace cu toți oamenii“ (Rom. 12, 18—20; Evr. 12, 14; Is. Sirah, 6, 6).

c) „Jertfa de laudă“ cîntare sfîntă, preamărire cerută de Domnul prin psalmistul: „Jertfește lui Dumnezeu jertfă de laudă... jertfa laudei Mă va slăvi“ (Ps. 49, 14; 23; 33, 1—3; 60, 8) și prin Apostolul: „Printr-însul (Hristos) să aducem jertfă de laudă pururea lui Dumnezeu, adică roada buzelor ce se mărturisesc Lui...“

Înfățișați-vă trupurile voastre ca o jertfă vie, sfântă și plăcută lui Dumnezeu, ca o slujire a voastră cuvântătoare . . .” (Evr. 13, 15; Rom. 12, 1). Jertfa aceasta de laudă o aduc ei în răspunsurile mari: „Cu vrednicie și cu dreptate este” . . . „Sfânt, Sfânt, Sfânt Domnul Savaot . . .”, „Pe Tine te laudăm . . .” și „Axionul”.

În binecuvântarea cu cuvintele: „Darul Domnului nostru Iisus Hristos, dragostea lui Dumnezeu Tatăl și Împărtășirea Duhului Sfânt să fie cu voi cu toți”, aceștia văd pe Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, revărsându-și Harurile Sale, bogat, asupra Preotului și a adunării credincioșilor.

La rostirea cuvintelor: „Sus să avem inimile!”, creștinii privesc cu ochii Sufletului opera mântuirii neamului omenesc! Întruparea lui Iisus, arătarea Lui pe pământ, crucificarea, jertfirea, moartea, îngroparea, învierea, înălțarea la ceruri, șederea de-a dreapta Tatălui . . . Își înalță inimile și cugetele cu toată buna voință la adevăratul prieten credincios Care ne-a cîștigat mîntuirea, răspunzînd: „Avem către Domnul”. „În această oră înfricoșată — zice Sf. Ciril al Ierusalimului — se cuvine să avem inimile la Dumnezeu, iar nu jos la cele pămîntești, în această oră înfricoșată se cuvine toți să părăsească grijile vieții și afacerile casnice și să aibă inimile în cer, la Dumnezeu cel iubitor de oameni . . .” (Cateh. 23 mist. V.n. 4). „Ce faci, frate, întreabă Sf. Efrem Sirul, n-ai promis tu a avea inima către Dumnezeu cînd a exclamat Prootul: „Sus să avem inimile” și tu ai răspuns: „Avem către Domnul”? Și nu te temi tu a minți în această oră înfricoșată? O mare minune! Masa Părintelui Ceresc este gata. Mielul lui Dumnezeu se junghie, toate puterile cerești se roagă pentru tine împreună cu preotul, Singele lui Hristos se varsă în Paharul misterios pentru curățirea ta și tu nu te rușinezi și nu plîngi pentru tine însuși și încă nu te rogi nici pentru tine, nici pentru altul?” (Sermo 1).

În cuvintele preotului: „Să mulțumim Domnului” și răspunsul: „Cu vrednicie și cu dreptate este a ne închina: Tatălui și Fiului și Duhului Sfânt, Treimea cea de o Ființă și nedespărțită”, creștinii prin preot, mulțumesc veșnicului Dumnezeu Care toate le-a adus din neființă, ne-a ridicat din căderi, a făcut toate, pînă ce ne-a suit la cer și ne-a dat Împărăție veșnică.

În cuvintele Preotului: „Cîntare de biruință: cîntînd, strigînd, glas înălțînd și grăind”, cu răspunsul: „Sfânt, Sfânt, Sfânt! Domnul Savaot! Plin este cerul și pămîntul de Mărirea Ta. Osana întru cei din înălțime. Bine este cuvîntat Cel ce vine întru Numele Domnului. Osana Celui dintru înălțime”, creștinii văd, după Isaia Proorocul și Sf. Ap. și Ev. Ioan, Serafimii zburînd și stînd împrejurul Domnului Dumnezeu, preamărîndu-L în prima parte a acestei cîntări (Is. 6, 1—3; Apc. 4, 6—8); iar în a doua parte văd cîntarea

poporului evreiesc la intrarea cu triumf împărătesc în Ierusalim a Domnului, Biruitorul păcatului, diavolului și al morții.

În cuvintele sfințitului liturghisitor: „Luați, mîncăți! Acesta este Trupul Meu, Care se frînge pentru voi spre iertarea păcatelor . . . Beți dintru acesta toți. Acesta este Singele Meu al Legii celei nouă, Care pentru voi și pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor . . . Ale Tale dintru ale Tale, Ție îți aducem de toate și pentru toate . . . în vremea cîntării: „Pre Tine te laudăm, pe Tine bine Te cuvîntăm, Ție îți mulțumim, Doamne, și ne rugăm Ție Dumnezeului nostru”, în cea mai sfîntă clipă din Dumnezeiasca Liturghie, ei văd, la chemarea Preotului, pe Duhul Sfânt care se coboară și sfințește Piinea și Vinul prin binecuvîntarea Preotului, prefăcîndu-le în P.S. Trup și Singe . . . Credincioșii îngenunchiați cred că: Sfintele Daruri nu mai sînt ca pînă atunci numai niște simboluri, icoane sau închipiri ale firii omenești a Mîntuitorului; ci însuși P.S. Trup și Singele Lui. Cred că văd cu ochii sufletești și mărturisesc că sub înfățișarea văzută cu ochii trupești a Piinii și a Vinului, proaduse și sfințite, sînt adevăratul Trup și Singe cu Care Mîntuitorul S-a născut din P.S. Fecioara Maria, cu Care a trăit pe pământ, a pătimit, a murit pe Cruce, S-a îngropat, a înviat, S-a înălțat la ceruri și șade de-a dreapta Tatălui în nemărginita Sa Mărire. Cred că sub înfățișarea Piinii sfințite este: Trupul zămislit, format și născut din pururea Fecioara Maria, Trupul cu care a pătimit acele multe: umiliri, ocări, loviri, scuipări, batjocuri, Trupul cu care a dat mărturii înaintea lui Ponțiu Pilat, Trupul cu care a fost crucificat și a gustat fiere, Trupul cu care a murit pe Cruce și a fost pogorît de pe Cruce. Trupul pe care L-au înfășurat în giulgiu cu miresme și mahramă și L-au îngropat. Trupul cu care a înviat din morți și din mormînt. Trupul cu care s-a arătat Apostolilor, ucenicilor și credincioșilor Săi în timp de 40 de zile (F. Ap. 1, 9—10; Mc. 16, 19; F. Ap. 7, 55—56; Mt. 26, 64). Așisderea ei cred că Vinul sfințit este Însuși Singele care a țîșnit din Trupul Domnului împuns cu sulița. Creștinii luminați, veghetori, luători aminte la cele ce se lucrează în Biserică, cred cu tărie în prefacerea Piinii și Vinului în P.S. Trup și Singe al Domnului Iisus Hristos Dumnezeu Omul, pe temeiul cuvintelor Lui: „Acesta este Trupul Meu . . . Acesta este Singele Meu (Mt. 26, 26—28; Mc. 14, 22—24; Lc. 22, 17—20; I Cor. 11, 23—25; 10, 16—17; 20—21). Cred că prefacerea Darurilor este lucrarea Duhului Sfânt pogorît, despre Care Mîntuitorul a zis Apostolilor Săi: „Vă veți îmbrăca cu putere de sus” (Lc. 24, 49; F. Ap. 1, 4). Cred că e lucrarea Duhului Sfânt trimis de Mîntuitorul să rămîna cu noi în veci: „Duhul Adevărului pe care lumea nu poate să-l primească, pentru că nu-L vede și nici nu-L cunoaște; voi însă îl cunoașteți, căci cu voi petrece și în voi va fi” (Ioan 14,

77). Acesta săvârșește Tainele prin mâinile, limba și dorința Preoților. De aici vedem clar că preoția Noului Testament este un oficiu înfricoșat, mult mai superior preoției lui Aaron.

În cuvintele: „Mai ales pentru Prea Sfânta, Prea Curată, prea binecuvântata, slăvita Stăpîna noastră de Dumnezeu Născătoare și pururea Fecioara Maria și cîntarea „Axionului“, creștinii văd pe Maica Domnului rugîndu-se pentru lume, pentru salvarea multor primejduiți, pentru scoaterea multor Suflete din muncile iadului.

În pomenirea Ierarhului de către preot și a tuturor din strănă sau cor, văd purtarea de grijă a Mamei noastre — Biserica — de toți fiii și fiicele ei.

În cuvintele: „Și ne dă nouă cu o gură și cu o inimă...“, ei văd serafimul strălucitor ieșind din Sf. Altar și zicînd creștinilor: „Stați, bine toți, cu frica lui Dumnezeu, într-un gînd bun, lăudînd Numele Domnului“.

În cuvintele: „Să fie milele Marelui Dumnezeu și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos cu voi cu toți“ și răspunsul: „Și cu duhul tău“, creștinii silitori se simt înălțați deasupra celor pămîntești la Tronul Dumnezeirii în ceruri unde e Hristos, Care zice: „Părinte Sfinte!... Eu pentru aceștia mă rog... pe care i-ai dat Mie, că ai Tăi sînt... Păzește-i pe ei în Numele Tău... ca toți să fie una, precum Tu în Mine și eu în Tine, așa și aceștia să fie una în Noi... Slava pe care ai dat-o Mie, am dat-o lor“... (Ioan 17).

În rostirea rugăciunii domnești „Tatăl nostru“, creștinii văd cu ochii sufletești pe Dumnezeu Tatăl și Duhul Sfînt înconjurat de Serafimi, pogorînd deasupra Pruncului Iisus Hristos pe Sfînta Masă; iar în Sf. Biserică văd pe Îngeri, zicînd: „Tatăl nostru“... dimpreună cu creștinii (Vezi „Dumnezeiasca Liturghie“ cu însemnătatea ei“, p. 2677 de autor).

În rostirea Liturghisitorului: „Pace tuturor“... „Capetele voastre Domnului să le plecați“, credincioșii văd duhovnicește Îngerii ieșind din Sf. Altar ținînd în mâini cununi strălucitoare de aur, pe care să le pună pe capetele celor meritoși, ca odinioară pe capetele celor 40 de Mucenici din iezerul Sevastiei (V. Sf. 9 martie) și a altor Sfinți Mucenici și Mucenice.

În cuvintele: „Cu Darul și cu îndurările și cu iubirea de oameni a Unuia-Născut Fiului Tău, cu care împreună ești binecuvîntat, cu Prea Sfîntul și Bunul și de viață Făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor Amin“, creștinii văd noianul bogățiilor milostivirii dumnezeiești pe care El îl varsă cu multă dărnicie asupra creștinilor — păstori și păstoriți — binecredincioși.

În încingerea diaconilor cu orarul cruciș și apropierea de Împărtășire în Altar, creștinii văd pe Serafimii care stau în ceruri înaintea Prea Sfîntului Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt, acoperindu-și

fețele cu aripile lor și slavoslovindu-L neîncetat (Is. 6, 1—3; Apoc. 4, 6—8).

În cuvintele: „Să luăm aminte: Sfintele Sfinților“, cu înălțarea Sf. Agneț, văd înălțarea Domnului pe Cruce, trăgînd la Sine pe toți urmașii Săi (Ioan 3, 13—16; 12, 32) și înțeleg că: „Sfintele“, adică dumnezeiescul Trup și Sînge al Domnului, se dau cu folos numai celor sfinți, adică binecredincioșilor — păstori și păstoriți — care viețuiesc creștinește, duhovnicește; care s-au pregătit în chip deosebit și s-au făcut vrednici să le primească (Mt. 5, 3—16; 11, 28—30; 24, 45—47; 25, 1, 4, 10; 15—23; 34—40; 46; 26—28; I Cor. 10, 16—17; 11, 26; 2 Tim. 4, 5—8; Apoc. 1, 27, 11; 17, 26—28; 3, 5, 21; 21, 7; 22, 14) și nu oricărui nepregătiți (Mt. 25, 45; 48—51, 1—3; 8—12, 22—30, 41—46; 9, 16—17; 22, 11—14; Mc. 21—22; Lc. 5, 36—37; 1 Cor. 10, 14; 19—22; 11, 27—32).

În împărtășirea sfinților liturghisitori, creștinii veghetori văd pe Mîntuitorul Împărtășind pe Sfinții Apostoli la Cina cea de Taină și urmașilor în cursul vremurilor pînă la sfîrșitul veacului. În împărtășirea monarhului, clerului inferior și a credincioșilor creștini din Biserică, văd pe Hristos Împărtășindu-i prin preoții Săi. Sf. Aghiereu Nifon a văzut în timpul sfințirii Darurilor și a săvîrșirii înfricoșatelor Taine că s-a apropiat unul din Îngeri, care era mai luminat și luînd un cuțit, a junghiat Pruncul. Același Înger a luat Sîngele ce curgea din Corpul Pruncului și l-a turnat în Pahar; iar pe Prunc l-a pus iarăși pe Disc. După aceasta Îngerul a stat iarăși în a sa rînduială, în mulțimea Îngerilor ce stăteau de față, cu multă cucernicie. După ce s-au făcut acestea, s-a început Împărtășirea cu Dumnezeieștile Taine. Atunci a văzut Sfîntul că fețele unora din cei ce se împărtășeau erau luminate ca soarele; iar ale altora erau întunecate și înnegrite ca ale unor arapi. În acel timp Îngerii care stăteau înaintea, luau seama, care și cum se apropie de Dumnezeiasca Împărtășanie..., Îngerii, pe credincioșii care se împărtășeau cu vrednicie, îi încununau, iar de către cei ce se împărtășeau cu nevrednicie, se întorceau și se mîhneau... După împărtășirea credincioșilor, Pruncul (Domnul nostru Iisus Hristos Euharistic) S-a aflat iarăși întreg în mâinile Îngerilor, cu care S-a înălțat la cer (V. Sf. 23 dec. o.c. pp. 1192—3).

În ultima arătare a Sfintelor Taine cu cuvintele: „Cu frica lui Dumnezeu, cu credință și cu dragoste să vă apropiați...“ și ducerea lor la Proscomidie, văd ultima arătare a Domnului, ucenicilor Săi, pe Muntele Măslinilor și înălțarea Lui la ceruri. Dumnezeu Tatăl stînd pe Sf. Masă, iar Dumnezeu Fiul stînd pe Jertfelnicul Proscomidiei, de-a dreapta Tatălui în slavă.

În cădirea Sfintelor, însoțită de cuvintele: „Înalță-Te peste ceruri, Dumnezeule...“ și „Totdeauna acum și pururea...“ văd

Darul Duhului Sfânt, pe care Domnul L-a dat după înviere prin suflare Sfinților Săi Apostoli... și că El după Înălțare, petrece cu noi, adevărații creștini — păstori și păstoriți — pururea în veci, adică și după a doua venire. „Iată Eu sînt cu voi pînă la sfîrșitul veacurilor” (Mt. 28, 20). În această ultimă arătare a Sfințelor, mai văd și ultima arătare a Domnului ca Drept Judecător în ziua de apoi.

În rostirea ecteniei: „Drepti primind: Dumnezeieștile, Sfințele, preacuratele, nemuritoarele, de viață făcătoarele, înfricoșatele ale lui Hristos Taine...”, cu ecfonisul: „Că Tu ești Sfințirea noastră...”, văd coborînd din ceruri un Înger puternic, înfricoșat, care ia păcatele preotului scrise pe o hîrtie și le arde în foc. Astfel Preotul rămîne curat, săvîrșind Dumnezeiasca Liturghie.

În rostirea rugăciunii Amvonului, văd pecetluirea tuturor rugăciunilor liturgice; iar în sfințirea colivei văd: simbolul credinței noastre în viața veșnică, păstrarea curăției, reînvierea tuturor drepților cu trupuri glorioase.

În rostirea: „Binecuvîntarea Domnului peste voi, cu al Său Har și cu a Sa iubire de oameni, credincioșii văd și simt binefacerile rugăciunilor Sfinților din ceruri și binecuvîntarea Mîntuitorului Hristos Dumnezeu-Omul, coborînd ca o rouă și ploaie binefăcătoare peste ei, însoțindu-i la casele, gospodăriile și lucrările lor. Plini de bucurii cerești și încredere în Dumnezeu, ei cîntă: „Casa lui Israil a nădăjduit spre Domnul, ajutorul și scutitorul lor este. Casa lui Aaron a nădăjduit spre Domnul, ajutorul și scutitorul lor este. Cei ce se tem de Domnul au nădăjduit spre Domnul, ajutorul și scutitorul lor este. Domnul pomenindu-ne pe noi ne-a blagoslovit, blagoslovit-a casa lui Israil, blagoslovit-a casa lui Aaron. Blagoslovit-a pe cei ce se tem de Domnul, pe cei mici și pe cei mari. Adaugă Domnul spre voi, și spre fiii voștri. Blagosloviți sînteți voi Domnului, Celui ce a făcut cerul și pămîntul” (Ps. 113, 17—23).

După încheierea Dumnezeieștii Liturghii, în miruirea credincioșilor de Preot, adică în ungerea lor cu untdelemn sfințit din candelă pe frunte în Semnul Sfintei Cruci rostind la fiecare: „Ajutorul meu de la Domnul Cel ce a făcut cerul și pămîntul”, văd coborîrea Duhului Sfânt peste Biserica, adunarea binecredincioșilor creștini, cler și popor — adică un fel de pecetluire cu semnul darurilor dumnezeiești, pe care le-a dobîndit fiecare din cei ce au luat parte la sfintele slujbe (laude) și la Dumnezeiasca Liturghie cu toată pietatea și luarea aminte. Așîderea în primirea Sfintei Anafore ca arvună sau mîngîiere, în locul dumnezeieștii Împărtășanii pentru cei care nu sînt pregătiți a se împărtăși, văd o sfințenie și ajutor minunat.

Copilul evreu scăpat de moarte prin Sf. Anaforă. În vremea arhipăstoriei lui Epifanie în Constantinopol, se întîmplă o minune foarte însemnată. E un obicei de mult timp în Constantinopol ca, atunci cînd rămîne piine sfințită, să cheme copiii de la școli spre a o mîncă. Într-o zi, cînd rămăsese asemenea piine, chemară copiii, între care se afla și fiul unui sticlar evreu. Acel copil, întorcîndu-se acasă, mai tîrziu decît de obicei și părinții săi întrebîndu-l de ce a întîrziat, el le istorisi cum s-a dus la Biserica cu ceilalți copii și ce a mîncat acolo. Tatăl său supărîndu-se foarte tare, îl luă pe copil și-l aruncă în cuptorul unde făcea sticlă. Mama sa jelea neconținut pe fiul său și negăsindu-l, alerga pe stradă și umplea văzduhul de strigătele sale. A treia zi, chemîndu-și fiul la ușa sticlăriei și auzind că-i răspunde, sparse ușa și găsi pe fiul său stînd în mijlocul cuptorului, fără ca focul să-i fi făcut vreun rău. Cînd îl întrebă cum a fost apărat de flăcări, el răspunse că de multe ori a fost cercetat de o Doamnă îmbrăcată cu haină de purpură, care-i adusese apă, stinsese cărbunii ce se aflau în jurul lui și care-i dăduse de mîncare. Fiul și mama sa au fost botezați și primiți în cler. Tatăl său însă, refuzînd cu îndărătnicie Botezul, a fost spînzurat în cartierul Lyce, din porunca împăratului Justinian, ca uci-gaș al propriului său fiu (Is. Bis. Evagrie, pp. 152—3).

Acestea le văd adevărații creștini, care nu dormitează în Sf. Biserica, nu vorbesc deșertăciuni, nu rîd, nu fac hasmodii, nu se răspîndesc cu mintea la grijile veacului acestuia, nici la felurite deșertăciuni lumești. Preotul care vă sfătuiește să vegheați și să urmați cu toată atenția sfintele laude și Dumnezeiasca Liturghie are toată dreptatea, deci, credincioșii sînt îndatorați a-l asculta, ca să se poată folosi vremelnice și veșnice. Altfel se primejduiesc groaznic. Creștinul lămurindu-se, plecă mulțumit de la Scaunul Sfintei Spovedanii, preamărind pe Dumnezeu Care l-a luminat prin trîmisul, anghelul său... (Mal. 2, 7).

O creștină, îmbrăcată cam aproape de buna cuviință, se apropie gînditoare, abătută îngenunche la Scaunul Sfintei Spovedanii, se mărturisește, își ia canonul cam ușurel... Ridicîndu-se din genunchi, gîndind la o mare pasiune sufletească, zice: „Prea cinstite Părinte Duhovnic, eu am fost veșmîntară și eclesiarhă la Biserica noastră parohială unde din vechime slujeau mai mulți preoți. Unul dintre preoți ținea foarte mult la buna rînduială a Bisericii, încît aproape în toate predicile ne explica rostul ei; iar cînd observa făcîndu-se neorînduili, ne tot atrăgea atenția, ca să o curmăm cu ele, altfel cădem din Ierusalimul Ceresc în babilon, în adînc, în iad (Apc. 14, 8; 18, 2, 21—24; 19, 20; 20, 15). Majoritatea s-a ridicat

Numai iudeii, păgînii, ereticii, îndrăcîții ne-socotesc, hărțuiesc și ponegrec pe preoți

împotriva lui cu felurite atitudini ostile. În oficiul său preotesc i se făceau felurite necazuri... Încă m-am asociat și eu cu cei mulți, făcându-i felurite șicane, ca să se ducă de la noi, să nu-l mai vedem în ochi. Ca veșmîntară, îi dădeam anumite veșminte în batjocură, mohorîte, vechi, rupte, ponosite, cîrpite, mucegăite... Ca ecle-siarhă îi dădeam cădelnița tot în batjocură, ca și cum aș fi dat ceva foarte ordinar unui om de nimic. Totdeauna îi iscodeam orice miș-care, îl urmăream pas cu pas, cum urmăresc reflectoarele, avioanele străine, ca orice alunecare (Ps. 37, 16), s-o trîmbițăm în toată lumea, pentru a-l demoraliza, discredita, doborî sau alunga, ca să ne dea pace a rămîne în obiceiurile noastre. Preotul răbda, slujea și tă-cea... Uneori mă mustra grozav conștiința! Poate o fi păcat...!”

Preotul duhovnic ascultîndu-o cu atenție, îi răspunde îndu-rerat: „Păcat, păcat și încă un păcat monstruos, uriaș. Preotul care simte că e preot, vorbește evanghelicește adevărul curat, mîntuitor de suflete și luptă din răputeri a reîntrona și a păzi buna rînduială în Biserică care-i Casa Dumnezeuului Celui Viu. Acesta este preotul lui Dumnezeu. Acesta este preotul care slujește cu Înge-rii și cu Sfinții lui Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt, Treimea cea de o Ființă și nedespărțită. Preotul, sfătuidu-vă după Dum-nezeu, v-a învățat bine; iar majoritatea lumii aceleia zăcîndă în cel rău (1 Ioan 5, 19; comp. Mt. 13, 14—15; 12, 43—45; Rom. 1, 22; 3, 10—18; Ps. 53, 1—5; 81, 5), împotrivindu-vă preotului ca vră-jitorii Egiptului, Ianis și Iamvris lui Moisi, lui Dumnezeu v-ați împotrivit, deci v-ați înșelat groaznic (2 Tim. 3, 8—13).

Prin îmbrăcarea în batjocură a preotului (care vă trăgea la adevăr și buna rînduială) cu veșminte mohorîte, închise, vechi, ponosite, rupte, cîrpite, mucegăite... v-ați atașat de împăratul Irod și Pilat cu ostașii lor, care au îmbrăcat pe Mîntuitorul în bat-jocură (Lc. 23, 11, 6—12; Mt. 27, 26—31), după care au fost pedep-siți groaznic: Irod sfîrșindu-se în mizeriile negre ale exilului (+37) și Pilat în temniță, sinucigîndu-se (cam. 39) și ostașii lor prăbușiți în iad, după felurite morți cumplite (Ps. 33, 21). În haine umile, de batjocură, într-un fel de saci, umblă proorocind cei doi martori ai Domnului, neimpozanți (neimpunători, nemăreți, nefalnici, ne-arătoși) pentru mîndrii, păcătoși din jurul lor și fiara apocaliptică care-i hărțuiește, luptă, atacă, omoară... după care vor învia, dar potrivnicii lor sînt groaznic pedepsiți vremelnic și veșnic (Apoc. 11, 3—73). O grea pedeapsă vă urmărește și pe voi care prin sfatul vrăjmășesc și fapta aceea satanică, v-ați atașat de Irod, Pilat și ostașii lor, de hărțuitorii și răzbunătorii martorilor — trimișilor lui Dumnezeu. Așisderea servirea preotului ostenitor în a vă învăța bine după Dumnezeu, dîndu-i cădelnița în batjocură, nesărutîndu-i mîna, după sfatul satanic făcut în umbră, după perdea cu potriv-

nicii lui și ai adevărului, te-ai despuat de binecuvîntare și te-ai îmbrăcat în blestem... „N-au voit binecuvîntarea — zice psalmistul David — și se va depărta de la ei (individul, clica) sau adunarea aceea a satanei” (Mt. 26, 3—5; Ps. 2, 1—2; 82, 3—17; Mc. 4, 1—2; Lc. 22, 7; Ioan 11, 47—53; Apoc. 2, 9; 3, 2), care se împotrivește trimisului lui Dumnezeu; „au iubit blestemul și va veni asupra lor. S-au îmbrăcat cu blestemul ca cu o haină și a intrat ca apa înlăuntrul lor și ca untul de lemn în oasele lor... Să le fie lor ca o haină cu care se îmbracă și ca un brîu cu care pururea se încinge. Aceasta este plata celor ce mă clevesc pe mine la Domnul și asupra celor ce grăiesc rele asupra Sufletului meu... Îmbracă-se prigo-nitorii mei cei ce mă clevesc (necinstesc) în ocară (necinste) și să se acopere ca cu o manta cu necinstea lor” (Ps. 108, 1—2; 16—19, 28).

Bucuria — satisfacția — aceea satanică a lui Irod, Pilat dim-preună cu a ostașilor la batjocorirea lui Iisus și a lumii zăcîndă în cel rău, în frunte cu antihristul lor, pe care ați manifestat-o și voi împotriva preotului — trimisul lui Hristos Dumnezeu (Mt. 10; Ioan 17, 18; 20, 21), vă îmbrîncește în mari greutăți, primejduri, prăpăduri și csîndă. Cam așa prigonea Radu IV cel mare, domni-torul Țării Românești (†1508) pe Sf. Ierarh Nifon, sfătuid boierii și poporul să nu-i dea cinstea arhierească, adică nici mîna să nu i-o sărute. Acea necinste din partea acelora a fost o dezbrăcare de binecuvîntare și îmbrăcarea în blestem, cum a arătat mai sus Psal-mistul. După plecarea Sf. Nifon din țară... și repausarea lui în Sf. Munte, s-au făcut mari tulburări de la cei bisericești și de la boierii pămînteni, mari lupte sîngeroase între partide, greutăți, secetă și foamete mare. Voievodul Radu a căzut în boală cumplită șapte ani întregi. Din cauza slăbiciunii și a pelagrei, a fost pus în rădvan și dus din loc în loc pentru cîrmuirea treburilor țării. Mai pe urmă tot trupul lui s-a umplut de răni, din care ieșea duhoare așa de urîță și nesuferită, încît nu putea să se apropie cineva de el; apoi a murit în chinuri grele. După îngroparea sa, s-a cutremurat mormîntul lui trei zile. Văzînd toate aceste pedepse, mulți din creștini, ziceau: „Asta este pedeapsa lui Dumnezeu, pentru necins-tirea și alungarea Sf. Nifon” (Vezi pe larg V. Sf. 11 august. D. Ag. o.c. pp. 617—619; Istoria rom:nilor de Giurăscu ș.a.) Vedeți răs-plata necinstirii sfințiților liturghisitori și a neorînduielilor introduse și menținute în Biserică? Feluritele neorînduieli cufundă Bisericele în care hălăduiesc.

Bătrînii din Agapia—Neamț, povestesc că la Agapia Veche s-a scufundat o Biserică, încît i se vedea numai vîrfurile turlelor și crucile din apa lacului. Așisderea despre o Biserică cufundată în părțile Buhușului—Neamț, Snagovului—Ilfov ș.a. din cauza tere-

nului șubred, mocirlos... Noi, creștinii, păstori și păstoriți — ai secolului XX sîntem încă siliți a povesti că s-au scufundat multe Biserici creștine din cauza șubrezeniilor spirituale, a neorînduielilor ce se cuibăreau la temeliiile lor. Bisericile care își curățesc temeliiile lor de viermii neorînduielilor, stau pururea înaintea Domnului; iar cele care îi aduc, mențin și susțin cu tenacitate, îndărătnicie și obrăznicie se surpă cu mare prăbușire (Mt. 7, 24—27; comp. Iez. 13, 10—16; 1 Cor. 3, 9—15). Să luptăm din răputeri a scoate neorînduielile din Biserică, în locul cărora să întronăm adevăratele rînduieli sfinte, bisericești și numai așa Biserica va sta pururea.

Împingînd pe preot — păstorul sufletească — s-a trudit și se muncește să vă tragă în calea vieții, la buna rînduială, v-ați împins și vă împingeți pe voi, asemenea fecioarelor neînțelepte de la lumină în bezna întinericului (Mt. 25, 1—17), din Biserica lui Dumnezeu, în babilon, în adînc, în iad. Voi care hărțuiți și ponegriți preotul care se muncește să vă tragă de la întineric la lumină, din neorînduieli la bune rînduieli Sfinte, sînteți asemenea diavolului care tenta prin șarpe pe Eva și prin Eva pe Adam (Fac. 3, 1—5), asemenea satanei care apăsă pe dreptul Iov înaintea lui Dumnezeu (Iov 1; 2), asemenea blestemaților israeliți care-l sfîșiau pe blîndul împărat David cu clevetirile lor (Ps. 108, 1—19, 29; 118, 61, 110; 139, 1—5; 140, 11), asemenea satanei care ponegrea pe Arhiereul Isus (Zah. 3, 1), asemenea diavolului care ispita pe Mîntuitorul în pustie cu scopul viclean de a-L atrage din ascultarea de Dumnezeu la răzvrătirea lui (Mt. 4, 1—11; Mc. 1, 12—13; Lc. 4, 1—13), asemenea arhiereilor, bătrînilor și întreg sfatului evreesc, care cu multă răutate și viclenie căutau mărturie mincinoasă asupra lui Iisus ca să-L omoare pe El (Mt. 26, 59; Mc. 14, 55).

Voi care hărțuiți și tulburați cu sfat diavolesc pe preot în oficiul său preotesc, ba ceva de necrezut (!) și în dumnezeiasca Liturghie, sînteți asemenea evreilor și păgînilor care, ori de cîte ori aflau pe sfinții Apostoli, ierarhi și preoți în slujire în dumnezeiasca Liturghie, îi tulburau, hărțuiau... le făceau multe rele, după care s-au prăbușit în groaznice prăpăstuiți și morți cumpline. Voi sînteți asemenea ereticilor demonizați care au prigonit și prigonesc groaznic Biserica — păstori și păstoriți — lui Dumnezeu pînă ce s-au prăbușit și se prăbușesc în groaznicele munci vremelnice și veșnice. Voi care hărțuiți pe sfinții liturghisitori, pentru că nu zic ca voi și nu vor a rămîne în neorînduielile voastre, cum iudeii hărțuiau, urau și sfătuiau a omorî pe Hristos, pentru că zicea ca Dumnezeu și nu ca ei, sînt vițele Sodomei și sadurile Gomorei, struguri otrăviți cu bobîțele amare. Vinul vostru e venin de șerpi, otravă cumplită de aspidă (2 Lege 32, 32—33). Nelegiuirea aceea a voastră

strigă la cer, ca odinioară răutățile Sodomei și Gomorei (Fac. 18, 20—21; 19, 1—11).

Așadar, voi în loc de a hărțui pe preotul care vă atrage la buna rînduială, trebuie a vă hărțui pe voi pentru a ieși din acele multe neorînduieli și a intra în buna rînduială a Bisericii lui Dumnezeu. În loc de a înveșmînta — ca Irod și Pilat cu ostașii lor — pe Hristos, în batjocură pe preotul lui, să vă fi îmbrăcat cu sac și umilință pe voi. În loc de a necinsti pe preot să vă fi necinstit, umilit pe voi înșivă (Mt. 10, 14—15; 40—43; Lc. 10, 16). De nu vă veți pocăi, îndrepta și face roade bune, vrednice de pocăință, vă veți pedepsi și voi groaznic ca Irod, Pilat cu ostașii lor, Radu vodă cu boierii și ascultătorii lui, ca potrivnicii celor doi martori — trimișii lui Dumnezeu. Reveniți grabnic la bunele rînduieli puse în Biserică (Ier. 6, 10—19) mai înainte de a cădea în mîinile Dumnezeului Celui viu (Evr. 10, 19—31). Creștina se trezește, se căiește, pleacă hotărîtă a se îndrepta, a face roade vrednice de pocăință și a duce o luptă de lămurire și contra neorînduielii acesteia.

La Scaunul Sf. Spovedanii veni apoi și ingenunche, cam agale, un fiu al parohiei, crescut la oraș; în care se răcise focul credinței. Se mărturisi și apoi ridicîndu-se în picioare, începu a vorbi cam de sus: „Părinte Duhovnic! Te-am auzit din cînd în cînd vorbind despre ale credinței, despre Suflet, despre Dumnezeu, despre fapte bune, despre viața viitoare, judecată și răsplată după fapte... Eu, drept să spun, nu pot crede în Dumnezeu și ca mine mai sînt și alții mulți“.

Preotul duhovnic privindu-l cu milă, se apucă și face muncă de lămurire cu el, sfătuindu-l astfel: „Fiule! Omul înțelept își agonisește tot ce e bun și leapadă ceea ce e rău, nefolositor, primejdios. Așa și aici: credința în Dumnezeu trebuie a ne-o agonisi și păstra pururea; iar necredința s-o lepădăm pentru totdeauna. Credința adevărată în Dumnezeu este: o lumină lăuntrică... un candelabru care luminează și încălzește Sufletul, ochiul luminat care luminează toate cunoștințele și împuternicește înțelegerea, e asemenea unei lămpi aprinse care luminează casa și locul unde se află. Credința drept măritoare este: lumina Sufletului, ușa vieții, temelul mîntuirii vremelnice și veșnice. Credința în Dumnezeu, însoțită de fapte bune, ne înviorează, ne sfințește, ne înfiază lui Dumnezeu, ne face nemuritori. Această credință vie, lucrătoare și foarte folositoare trebuie să v-o agonisiți și păstrați pururea. Vestitul Newton, marele fizician englez, cînd venea vremea în vorbire să rostească Numele lui Dumnezeu, îndată își lua pălăria de pe cap. Astfel rostea el numele lui Dumnezeu, numai cu capul descoperit. Pentru oamenii desăvîrșiți în știință nu există nici un fel de conflict între

Înlocuiește necredința
cu adevărată credință

știință și credință (Paul Termier, savant francez al vremurilor noastre).

Necredința face viața greoaie, plictisitoare, fără vlagă, nesuferită. Necredința este asemenea unei rădăcini putrede, nimicește și cel mai puternic arbore. Necredincioșii: ochi au, dar nu văd; urechi au, dar nu aud... (Is. 6, 9—10; Mt. 13, 13—15; Mc. 4, 12; Lc. 8, 10; Ioan 12, 40; F. Ap. 28, 26—27; Rom. 11, 8—10). Ei caută un Dumnezeu pe care să-L descopere și cuprindă cu mintea lor mărginită, cu rațiunea lor iscoditoare în a explica totul. Argumentările filosofice și teologice cele mai iscusite nu le poate da adevărata credință care lipsește ființei lor sufletești. Vorbirile despre Dumnezeu îi plictisesc, nu le primesc, li se pare ceva de necrezut, nu vor să audă de Cuvîntul lui Dumnezeu (Ier. 6, 10; 20, 7—13; 18, 18; 8, 47; 1 Ioan 4, 6).

Acum vreo șaptezeci de ani un învățat european călătorea prin Africa și umbla printre mulțimea negrilor sălbatici și fără cultură de pe la ecuator, stînd de vorbă cu cîte o ceată din ei. Învățul le povestea despre fel de fel de lucruri care erau în țara sa. Le spunea că arborii din țara sa sînt cu totul altfel decît cei de la ei și fac altfel de fructe; le spunea că: locuințele, casele europenilor sînt cu totul altfel decît bordeiele lor primitive. Apoi le vorbi despre trenuri, telefoane, telegrafe... despre mersul vremii, despre anotimpuri... Africanii îl ascultau cu uimire și cu neîncredere. Mai pe urmă învățul le spuse că în timpul iernii, în țara sa, ploile cad în chip de fulgi de gheață care se aștern acoperind pămîntul și casele cu o pătură groasă de apă înghețată, albă și moale ca bumbacul, groasă de cîte 1/4, 1/2, 1, 2 metri. Le spuse că apele de prin lacuri, gîrle, rîuri mici și mari se întăresc de frig așa de tare, încît trec peste ele oamenii și căruțele cu boi sau cai ca pe un pod întins. Peste apele acelea înghețate se poate trece cu elefanți și cămile sau care mai încărcate cu mari greutăți. Negrii aceia care nu văzuseră în viața lor ape înghețate, ci numai apele lor încălzite de arșița soarelui, socoteau povestirea învățatului european o minciună. Neîncrederea lor izbucni cu putere: „Minți! Minți!... Vrei să-ți bați joc de noi! Ne socotești așa de proști, ca să credem de bune poveștile acelea goale!!!” Adevărat, proști erau! Pentru că socoteau ceva adevărat numai ceea ce vedeau și știau sau puteau cuprinde cu mințile lor mărginite, cu puținica lor minte.

Un profesor vestit merse la o adunare de orbi, pentru a-i vedea. Vrînd să le facă o plăcere, începu să le vorbească despre minunatele priveliști încîntătoare care ne împresoară. Așa, el le grăia despre poieni și pajiști, despre munți înalți cu prăpăstii înfiorătoare, despre mari păduri seculare, înălțimi foarte mari, despre ivoare, pîraie,

gîrle, rîuri, fluvii și mări, despre grădini cu flori, despre mulțimea culorilor cu care Dumnezeu a împodobit lumea asta... Pe cînd vorbea mai aprins, unul din orbi se ridică în picioare și-i vorbi răstit, în numele tuturor orbilor din adunare: „Ia mai lasă-ne în pace, domnule, cu scornirile d-tale! Ce ne tot spui nouă astfel de bazaconii? Ce ne bagi în cap lucrurile acelea care sînt cu neputință? Ce? Vrei să înghițim noi toate născocirile d-tale? E-e-e-e! Da, prea ne socotești strîmți la minte!” După aceea s-au ridicat în picioare toți orbii din adunare, vociferînd asupra profesorului care le vorbea un adevăr pe care ei nu-l puteau cuprinde, fiindcă le lipsea un simț „văzul”. Aceasta se face și cu cei surzi. Dacă i-ai duce la o Biserică mare unde se liturghisește și cîntă un cor foarte frumos, unde preotul vestit predică cu multă claritate, Cuvîntul lui Dumnezeu, ei nu aud nimic ca și cum nu s-ar liturghisi, n-ar cînta corul, n-ar predica nimeni. Iacă, așa se întîmplă și cu cei necredincioși. Precum orbii nu pot pricepe frumusețea unei încîntătoare priveliști, a unei artistice picturi și surzii nu aud armonioasele cîntări, slujbe, liturghisiri și folositoarele predici, tot așa și necredincioșii nu pot simți în ființa lor credința adevărată cu binefacerile ei. Acelora le lipsește cîte un simț, unuia văzul, altuia auzul; iar necredincioșilor le lipsește simțul credinței adevărate. Fiecare par a fi oameni întregi, dar, în realitate, au lipsă cîte ceva de foarte mare preț, pentru a se conduce cît mai bine în viață. Grea e orbirea, nesuferită e surzenia... dar necredința e mult mai grea, mai nesuferită și mai primejdioasă decît toate.

Necredința l-a prăbușit în pierzare. Acum vreo 30 de ani s-a aflat sub un stejar mare, dintr-o pădure seculară, cadavrul unui tînăr. Lîngă el era revolverul cu care își curmase firul vieții. În buzunarul hainei s-a găsit un petic de hîrtie în care sinucigașul își arăta numele, pronumele și domiciliul. Dedesubt urmau cuvintele acestea: „Cel ce-mi va descoperi trupul, află că eu, care acum zac mort aici, am trăit în tinerețea mea cinci ani după învățăturile Evangheliei și sfaturile Bisericii. În tot timpul acela am fost mult mîngîiat și deplin mulțumit. Într-un moment nesocotit însă, am ajuns în tovărășia unor necredincioși care își ziceau liberi cugetători. Aceia m-au adus aici, unde mă aflu astăzi. Rog pe bunii creștini să-mi ierte pasul acesta nesocotit care, fără îndoială, îi va supăra. Îmi cer iertare de la venerabilul Părinte, care pe vremuri mi-a fost duhovnic bun, ale cărui povește de le-aș fi urmat, n-aș fi ajuns în starea această în care mă aflu acum. Apoi rog mai ales pe părinții mei iubiți să-mi dea iertare de gestul acesta nesocotit, cărora prin moartea mea cumplită, le voi pricinui o îndurerare foarte mare, o înmulțită suferință în iubirea și în credința lor părintească. Luasem hotărîrea să fiu sprijinul bătrînețelor lor. Regret însă că nu mi-o

mai pot împlini. Nu mai pot suporta viața...". Iată unde l-a dus necredința!

Și de aici putem să vedem clar că: credința adevărată, vie și lucrătoare este cea mai temeinică cîrmă a vieții oamenilor. Vai și amar de aceia care nesocotesc și își pierd această binefăcătoare cîrmă a credinței!

Necredința a prăbușit întreaga familie. Într-un ziar francez („La Croix de Calais“ 1897), aflăm următoarea întîmplare: un socialist se lăuda într-un restaurant, în fața tovarășilor săi, că în sfîrșit a izbutit, după trei ani de muncă, să izgonească credința din Sufletul soției sale. Natural, să fie lăudat de tovarășii săi de idei ca un adevărat socialist. La întoarcerea acasă însă, socialistul nostru vede că în fața locuinței lui era îngrămădită o mare mulțime de oameni. Întrebînd ce s-a întîmplat, i s-a răspuns că în casa lui s-a petrecut o mare nefericire. Omul intră în casă și aici descoperi un tablou îngrozitor: soția sa și cu cei trei fii ai lui zăceau morți pe podele, scăldați în sînge. Lîngă femeie găsi o hîrtie, pe care erau scrise următoarele cuvinte: „Cît am avut o religie am putut să sufăr toate chinurile vieții, fiindcă mă întărea Dumnezeu în Care credeam. Din clipa în care însă bărbatul meu mi-a ucis credința, am înțeles că nu mai are nici un rost viața cu toate suferințele ei. Și atunci mi-am luat viața, împreună cu a copiilor mei, care nici ei nu mai puteau avea nici un rost ca să trăiască (C.D.M. o.c. 95).

Cîți dintre cei ce-și curmă zilele singuri, nu cugetă la fel ca femeia aceasta căzută în ghiarele necredinței! De aici reiese clar că fără de religie, nu poate trăi cineva o viață adevărată, plină de putere, înțelepciune, pace și mulțumire în mijlocul încercărilor. Fără buna credință nu pot conviețui în încredere unii cu alții. Oscilarea, disperarea, crima, sinuciderea, viclenia, hoția și feluritele împătimirii pierzătoare de viață și de Suflet se încuibază și se întind ca rîia, lepra... în mijlocul oamenilor lipsiți de credință. Credința bună însă înzestrează pe oameni cu prevederi, conștiințiozitate, cinste, hărnicie și cu toate însușirile bune ce le pot avea, cultiva și folosi cu succes Sufletului omenesc. Acum, fiule, după ce ți-am arătat urmările credinței și ale necredinței, ieși grabnic din babilonul răutăților și te silește a intra în Ierusalimul ceresc. Mergi în pace la casa ta, leapădă necredința și fii credincios în toată viața pentru a te folosi vremelnic și veșnic“. Penitentul plecă mulțumit, edificat sufletește și hotărît a viețui în credincioșie, creștinește în toată viața sa.

La Scaunul Sf. Spovedanii veni apoi un om înstărit dintr-o parohie vecină. Ingenunche, își mărturisește cam grăbit felurite păcate: împotriva Duhului Sfînt, păcate strigătoare la cer, păcate împotriva celor zece porunci, adică nesocotirea dragostei de Dum-

Înlocuiește vicile cu virtuți

nezeu și de aproapele, păcatele capitale, ucigătoare de Suflet și felurite păcate străine, de care se făcuse vinovat în viața sa.

Părăsește păcatele. Duhovnicul vrînd cu orice preț a scoate din necurat, curat (Ier.15, 19; Is. 1, 2—18; Ps. 5, 7; Lc. 19, 1—10; 15; Apoc. 7, 14), se apucă să facă muncă de lămurire cu el și-i zise: „Fiule, Binecuvîntat este Domnul Dumnezeu nostru, Care voind ca tot omul să se mîntuiască, te-a adus la acest Scaun de judecată milostivnică a Sa, ca să scapi de înfricoșata Judecată particulară și universală. De acum silește-te fiule a viețui creștinește. „Ferește-te de rău și fă binele, caută pacea și o urmează pe ea“ (Ps. 33, 14). Părăsește pentru totdeauna orice păcat. Leapădă desăvîrșit orice necredință și îmbrățișează adevărata credință. Nu-ți spurca gura cu vorbării păcătoase, înjurături de cele Sfinte, de mamă... Nu-ți mai îmbăla gura cu nici un fel de înjurături, drăcuiești, măscăriciuni sau vorbe putrede. Înjurăturile, drăcuitul, sînt un păcat drăcesc, care spurcă groaznic pe creștinii suduitori. Baltazar, împăratul Babilonului pîngărind vasele sfinte ale Bisericii din Ierusalim și-a pierdut puterea, împărăția și viața în aceeași noapte a ospățului păcătos (Dan. 5). Senacherib, împăratul Asiriei, hulind pe Dumnezeu și Locașul Lui cel Sfînt, într-o noapte i s-au omorît 185.000 ostași ce asediaseră Ierusalimul și fugind, a fost omorît de doi fii ai săi (4 Imp. 19; 2 Paral 32, 1—23; Is. 36; 37). Așijderea împăratul iudeilor, Irod Agripa, îngăduind poporului, căruia îi vorbea, a-l asemana cu Dumnezeu, a bolit, lovit de Înger și a murit ros de viermi. (F.Ap. 12, 21—23). Ferește-te de a-ți îmbăla gura cu înjurături, drăcuiești și vorbe spurcate, ca să nu cazi în urgia Domnului ca aceia. Păzește-ți gura de creștin curat. Părăsește disperarea și speră cu toată încrederea în Dumnezeu. Leapădă urîciunea și îmbrățișează dragostea lui Dumnezeu de aproapele și de mîntuirea ta. Nu devia din adevărata credință creștinească, păzește-te de a mai păcătui cu credința deșartă că oricît ai păcătui, Dumnezeu te iartă. Nu sta niciodată împotriva adevărului învederat. Nu huli cele sfinte, asemănîndu-te fiarei apocaliptice (Apoc. 13, 6, 1—6), știind că: „Cel ce hulește împotriva Duhului Sfînt (și Dumnezeu este Duh) nu i se va ierta nici în veacul de acum, nici în cel viitor“, s face vinovat de un păcat veșnic... va fi supus la osînda veșnică (Mt. 12, 32; Mc. 3, 29; Lc. 12, 10; Ioan 4, 24; F. Ap. 7, 51). Nu mai săvîrși păcate strigătoare la cer. Nu ucide oameni, părinți nici cirstea aproapelui. Nu păcătui contra firii (ca Sodomlenii și Gomorenii) care face pe oameni: slăbănogi, bolnavi, tîmpiți, paralitici, ne'buni. Nu opri plata lucrătorilor. Nu asupra văduve, orfani, lipsiți. Na defăima, nu huli, nu asupra pe părinți, nici pe Preoții

Bisericii. Nu călca cele zece porunci ca să nu cazi în musturarea aspră a conștiinței, în tulburări, în neodihnă, în neliniște, în grele osîndiri. Părăsește pentru totdeauna păcatele capitale, ucigătoare de moarte:

a) *Mîndria* este împărăteasa păcatelor, maica fărădelegilor, pierderea tuturor bunătăților, boala mortală a Sufletului, iubire nebunească de sine, mama satanică care naște sumedenii de păcate: iscodirea, clevetirea, trufia, fudulia, slava deșartă, lauda, iubirea de sine, încrederea în sine, obrăznicia, înălțarea cu mintea, pregetarea, fățarnicia, lăudăroșenia, certurile, batjocorile, necredința, mărturisirea fățarnică, lepădarea de adevărata și unica credință creștinească, voia slobodă, îngîmfarea sau orgoliul, deprinderea păcatului, neascultarea, nesupunerea, răzvrătirea, ș.a. Astfel, prin clevetire, nesupunere și răzvrătire, Lucifer cu îngerii lui au căzut din ceruri în adînc și s-au transformat în draci întunecați (Apoc. 12, 10; Is. 14, 12—15; Lc. 10, 11; Iuda 1, 6; Apoc. 9, 1; 12, 8—9; 20, 1—3; 19, 20; 20, 10; Mt. 13; 25, 28, 39—40, 25, 41). Slava deșartă a izgonit pe protopărinții noștri afară din Rai (Fac. 3, 5—6; 1—7). Obrăznicia și clevetirea l-a îmbrăcat pe Ham cu blestem părintesc (Fac. 9, 21—27). Slava deșartă a făcut pe constructorii turnului Babel, urîcioși înaintea lui Dumnezeu, Care i-a pedepsit groaznic și i-a împrăștiat pe fața pămîntului (Fac. 11, 1—9; Hron. o.c. 194—7). Îngîmfarea a făcut pe Faraon și pe egiptenii lui a nu ține seama de Cuvîntul lui Dumnezeu, neslobozind pe israeliți din robia lui după care au fost bătuți cu zece plăgi groaznice și apoi l-a înecat în Marea Roșie cu toată oștirea lui (Es. 5—14; Num. 9, 9—11). Neascultătorii israeliți, semețindu-se, s-au dus la luptă contra voinței lui Dumnezeu și a lui Moise, unde au fost bătuți, fugăriți, zdrobiți și rușinați (2 Lege 1, 41—45). Lăudatu-s-a marele psalmist, Prooroc și împărat David, zicînd: „Eu am zis în prisosința mea. Nu mă voi clinti în veac“ (Ps. 29, 6), dar ca să se smerească, Dumnezeu l-a lăsat de a căzut în preacurvie și ucidere (2 Imp. 11). Lauda de sine și hula împotriva celor sfinte a despuiat de oștire, de împărăție și de viață pe îngîmfatul împărat Senacherib (4 Imp. 18, 35; 19, 22—37; 2 Paral. 32, 13—14; 21; Is. 36; 37). Prin trufașa încredere în sine, Amasia, împăratul iudeilor a căzut în mîinile lui Ioas, împăratul lui Israil, dimpreună cu Ierusalimul (2 Paral. 25, 19—24). Semeția a îmboldit pe împăratul Ozia a cădi în templu contra rînduielilor bisericești, după care s-a umplut de lepră pentru totdeauna (2 Paral. 26, 16—21). Împăratul Ezechia, fudulindu-se, a arătat toate bogățiile solilor veniți din Babilon pe care Dumnezeu apoi le-a rînduit jafurilor (4 Imp. 20, 12—18; 2 Paral. 32, 25; Is. 39). Aman, împăternitul împăratului Artaxerxe, îngîmfîndu-se, plănuiește, cere și obține omorîrea tuturor

iudeilor, dar s-a prins singur în cursa întinsă, murind spînzurat în spînzurătoarea înaltă de cincizeci de coți, pregătită bătrînului Mardoheu (Est. 3—7). Vorbăria lui Efraim cu îngînfare, a silit pe Dumnezeu a-l da sirienilor și filistenilor spre jefuire pustiitoare (Is. 9, 8—21; Osia 5, 5—9). Împăratul îngînfat al Asiriei, cu privilegiile lui trufașe, a căzut în urgia de sus pîrjolitoare și pustiitoare (Is. 10, 12—13, 16; Zah. 10, 11). Semeția a prăbușit, nimic și pustiit falnicul Babilon (Is. 13; 11, 19; 47; Ier. 50, 51; Apoc. 17, 18). Îngîmfarea, fudulia, trufia, lăudăroșenia, au cufundat în prăpăd Moabul (Is. 15, 6; Ier. 48; Sof. 2, 8—11). Prin neascultare și nesupunere, Iuda și Ierusalimul, au devenit un fel de desfrîdate urîcioase înaintea Domnului (Ier. 2, 13, 21, 26, 36—37; 3; Mt. 23, 27—37). Mîndria a cufundat în mare umilire și prăpăd pe domnul Tirului, pe împărații: Nabucodonosor și Baltazar (Iez. 28, 2—10; Dan. 4, 30—33; 5, 20, 22—31). Mîndria cu care Edomiții priveau la neferirile Ierusalimului, i-a prăbușit în jafuri, pustiire și nimicire (Avdie 1). Mîntuitorul respinge cererea făcută cu mîndrie de Salomia, mama fiilor lui Zevedei (Mt. 20, 20—28) și a fiilor ei (Mc. 10, 35—40) înfierează mîndria cărturarilor și fariseilor (Mt. 23; Mc. 12, 38—40; Lc. 11, 43). Petru, semețindu-se deasupra tuturor Apostolilor, a zis: „Chiar dacă toți s-ar sminti în Tine, eu însă nu mă voi sminti... Și dacă Te-ar părăsi toți, eu nu Te voi părăsi, chiar de voi fi omorît pentru dragostea Ta...“, a căzut în întreita lepădare. (Mt. 26, 33—34; 68—75; Mc. 8, 32—33; Mt. 16, 21—23). Apostolii certîndu-se pe cale care din ei să fie mai mare, s-au supus cu rușine tăcerii (Mc. 9, 37; Lc. 9, 46—48; 22, 24—27). Tînărul Apostol Pavel înălțîndu-se cu mintea, înfruntă pe bătrînul Ap. Petru că se fățarnicește, după aceea și el însuși suferind aceeași, de mai multe ori se tînguia: „Datu-mi-s-a îmbolditor trupului Îngerul Satanei, să mă palmuiască peste obraz, ca să nu mă înalț pentru mulțimea descoperirilor“ (Gal. 2, 11—12; F. Ap. 21, 20—26; 2 Cor. 12, 7—10). Împăratul Irod Agripa trufindu-se, au ros viermii în trupul lui pînă a murit (F. Ap. 12, 21—23). Un oarecare Diotrefis, semețindu-se a fi mai mare în Biserică, nesocotea pe Sf. Ap. și Ev. Ioan și pe cei împreună cu dînsul îi clevetea, hulindu-i cu vorbe rele, împiedica pe cei ce veneau în adunare pentru luminare și-i izgonea din Biserică (3 Ioan 1, 9—10).

Mîntuitorul în pilda vameșului și fariseului osîndește aspru mîndria (Lc. 18, 9—14; 16, 14—15); iar în apropierea Patimilor Sale, înfruntă cu vaiuri fățarnicia făloasă a saducheilor, fariseilor și cărturarilor (Mt. 21; 33—46; 22; 23). Orice credincios e ispitit de acest păcat. Și Mîntuitorul a fost ispitit, dar a biruit (Mt. 4, 1—10; Lc. 4, 1—11). El înfierează păcatul acesta, zicînd: „Cel ce se înalță pe sine, se va smeri“ (Lc. 14, 11) și Apostolul: „Dumnezeu

celor mândri le stă împotrivă; iar celor smeriți le dă dar“ (Iac. 4, 6; 1 Petru 5, 5—6). „Ce ai care n-ai luat? Și dacă ai luat, ce te lauzi ca și cum n-ai fi luat?“ (1 Cor. 4, 7). Virtutea smereniei, rădăcina și temelia tuturor virtuților, răstoarnă satanicul viciu al mândriei. „Învățați-vă de la Mine — zice Domnul — că sînt blînd și smerit cu inima și veți afla odihnă Sufletelor voastre“ (Mt. 11, 29; comp. Zah. 9, 9; Filip 2, 6—11).

b) *Iubirea de argint* este rădăcina tuturor răutăților (1 Tim. 6, 10) care naște poftă rele, patimi blestemate: zgîrcenie, risipă, lux, nedreptăți, furt, jurămînt (Mt. 5, 33—37), minciunării, cruzimi, așupriri, oprirea plății lucrătorilor, desfrînări, ucideri, războaie, depărtare de Dumnezeu. Privitor la aceasta Mîntuitorul adevărește: „Unde este comoara voastră, acolo este și inima voastră“ (Mt. 6, 21). Păcatul acesta a făcut pe Cain să aducă o jertfă mai proastă lui Dumnezeu decît Abel, după care devenind fraticid și viața lui s-a transformat într-un iad (Fac. 4, 3—16; Hron o.c. 81—5). Pe Acan, Israiliteanul, l-a făcut să se bage în blestem și-n pierzare ucigîndu-se cu pietre (Is. Navi 7, 10—26), pe fiii Arhiereului Eli i-a dus în pierzare; iar pe fiii Proorocului Samuil la pierderea dreptului de conducători ai lui Israil. (1 Imp. 2, 12—17; 3; 4; 8, 1—5; 10), pe împăratul Saul l-a despuat de ajutorul lui Dumnezeu, de pace, de împărăție și viață (1 Imp. 15, 9—29; 16, 14—23; 19; 31). Așijderea și pe Gheezi îl umple de blestem cu lepra lui Neeman Sirianul (4 Imp. 15, 9—27), îl cufundă în pierzare pe împăratul Ioachim (Ier. 22, 2—5, 17—19). Păcatul acesta a despuat pe tînărul bogat de Împărăția lui Dumnezeu (Mt. 19 22; Mc. 10, 22; Lc. 18, 23), pe Iuda Iscarioteanul de: înalta dregătorie apostolică, de viață și de împărăția lui Dumnezeu (Mt. 26, 14—16; 2 25; 46, 48—50; Ioan 12, 6), pe farisei i-a alungat afară din Împărăția lui Dumnezeu (Mt. 8, 12; 25, 30; Lc. 16, 14—15), pe Anania și Safira i-a prăbușit în moarte groaznică (F. Ap. 5, 1—10), pe Dimitrie argintarul l-a împiedicat a se lumina de învățătura Evangheliei, cufundîndu-l în întuneric și în asîndă (F. Ap. 19, 24—29), dregătorul Felix, aștep-tînd bani de la Sf. Ap. Pavel și vrînd a face pe placul iudeilor, ca odinioară Irod Agripa, l-a lăsat pe Sf. Ap. Pavel în temniță; iar pe el în întuneric. (F. Ap. 24). Balaam iubind plata fărădelegii, dorința de cîștig păcătos, l-a cufundat în pierzare (2 Petru 2, 15; Iuda 1, 11). Iubirea de argint e una din cele mai mari piedici în calea mîntuirii și fericirii. Voi, creștinilor luptați împotriva ei cu virtutea: dreptății, milostivirii, dărniceii...

c) *Desfrînarea*, împlinirea poftelor trupesti afară de legea Domnului și contra sfaturilor Bisericii Lui. Porunca a VII-a o oprește. Urmările desfrînului sînt foarte grele: slăbește voința, îmbolnăvește nervii, istovește trupul, risipește agonița, pierde sănătatea, răspîn-

dește boli lumești, distruge viața familială, căsnicii, cetăți, țări întregi, lovește pe cei ce cad în el. Desfrînarea a distrus cetăți (Fac. 19) zeci de mii de bărbați, în Sitim 2400 (Num. 25 1—9), a nimicit triburi (Jud. 19; 20), a întinat împărați străluciți și a murdărit palatele lor împărătești (2 Imp. 11; 13; 16 22). Dumnezeu poruncește: „Nu fii desfrînat... Nu te atinge, nici gusta“ (Eș. 20 14; Mt. 5, 27—32) și Apostolul ne sfătuiește: „Au nu știți că voi sînteți Casa, Biserica lui Dumnezeu și Duhul lui Dumnezeu locuiește în voi... Trupul nu e pentru desfrînare; ci pentru Domnul și Domnul pentru trup... Fugiți de desfrînare! Tot păcatul care-l face omul, e afară de trup: iar cel ce desfrînează, în al său trup păcătuiește... Au nu știți că trupul vostru este Lăcaș al Duhului Sfînt care locuiește în voi, pe care-l aveți de la Dumnezeu? Proslăviți dar pe Dumnezeu în trupul vostru și în duhul vostru, care sînt ale lui Dumnezeu“ (1 Cor. 3, 16; 6, 9—10; 13—15; 18—20); iar pe curvari și preacurvari (curve și preacurve) îi va judeca Dumnezeu... Nu vor moșteni Împărăția lui Dumnezeu“ (Evr. 13, 4; 1 Cor. 6, 21; 10). De desfrînare scăpăm prin virtutea curăției.

d) *Pizma*, invidia sau zavistia naște: ura, clewetirea, viclenia, înșelătoria, uciderea, slăbirea puterilor trupesti și sufletești, depărtare de Dumnezeu, înăbușirea dragostei de Dumnezeu și de aproapele. Pizma face pe oameni mai răi decît orice șerpi veninoși. Cain lăsîndu-se stăpînit de pizmă, ucide pe fratele său Abel (Fac. 4, 7—8). Gadarenii, umplîndu-se de pizmă și răutate, rugară pe Iisus să plece de la ei. Pizmașilor le face rău, binele aproapelui și se bucură de nefericirea lui. Pizma fariseilor urmărește, iscodește, uneltește rele, prinde și osîndește la moarte pe Mîntuitorul (Mt. 27, 18; Ioan 11 47—48). Dragostea surpă pizma și o înlocuiește, pentru că dragostea nu pizmuiește (1 Cor. 13, 4).

e) *Lăcomia* e pofta de mîncăruri și băuturi peste măsură. Lăcomia naște: pofta trupestă, ospetele idolatrizatoare, petrecerile anticreștinești, îngrijirea numai de sine, defăimarea, exploatarea aproapelui, sfezile, mîniile, felurite boli, pierderea minții, cinstei, agoniselilor, felurite nelegiuiri și felurite păcate. Lăcomia a izgonit pe Eva și Adam din Rai (Fac. 3), a despuat pe Isav de întîietate și binecuvîntarea părintească, (Fac. 25, 30—34; Evr. 12, 16—17), a despuat pe israeliții lacomi de sănătate și viață (Num. 11, 4—34; Ps. 77, 18—31), pe fiii Arhiereului Eli, preoții: Ofni și Finees, lăcomia i-a despuat de: preoție, moștenire și viață (1 Imp. 2, 12—36; 3; 4), pe bogătașul zgîrcit Nabal, l-a despuat de bogății și de viață (1 Imp. 25), pe bogatul lacom, pe cel nemilostiv, pe tînărul bogat i-a despuat de viață și de Împărăția lui Dumnezeu (Lc. 12, 16—21 16, 19—31; 18, 18—25). Mîntuitorul poruncește lacomilor „Lucrați nu pentru mîncarea pieritoare; ci pentru mîncarea care rămîne

pentru viața veșnică... Să nu se îngreuieze inimile voastre cu sațiul mîncării, cu beția și cu grijile lumii și fără veste să vină peste voi ziua aceea ca o cursă...!" (Ioan 6, 27; Lc. 21, 34—36). Păcatul lăcomiei se biruiește prin virtutea cumpătării, post și rugăciuni.

f) *Mînia*, care se mai numește iuțime, aprindere, înfierbîntare, tulburare e o lipsă a dragostei (1 Cor. 13, 5), o pizmă rea care întunecă mintea. Ea orbește ochii Sufletului. Mînia naște felurite păcate mari, rele și grele ca și ea: vrăjmășia, răzbunarea, nedreptatea, înjurăturile, drăcuitul, ura, prigonirea, bătăile, uciderile, care sînt mari și grele piedici în calea mîntuirii și fericirii omului. Așa d.p. Cain, în mînia lui nelegiuită și-a ucis fratele, după care s-a torturat în toată viața lui (Fac. 4, 5—16), Isav se hotărî a-și ucide pe fratele său Iacob (Fac. 27, 41—45). Simion și Leviucid pe Sichemiți (Fac. 34, 25—30; 49, 5—7). De mînie s-a umplut Valaam cînd bătea nevinovata asină (Num. 22, 27—30). Împăratul Saul cînd căuta să omoare pe David, cînd a ucis pe toți Preoții din cetatea Nob cu familiile și vitele lor (1 Imp. 22, 6—21), împăratul Nabucodonosor s-a mîniat pe cei trei tineri că nu s-au închinat idolului de aur și i-a aruncat în cuptorul înșeptit ars (Dan. 3). Din mînie împăratul Ircd a ucis 14.000 de prunci (Mt. 2, 16). Fariseii, cărturarii și Arhierii au urît, prins, torturat și omorît pe Hristos (Mt. 16, 21—21, 33—46; 26, 3, 4, 14—16; 47—50), pe Arhidiaconul Ștefan (F. A. 7, 1, 51—59). Împărații idolatri în mînia lor au și martirizat milioane de creștini și creștine. „Mînia n-a lucrat și nu lucrează dreptatea lui Dumnezeu” (Iac. 1, 19—20).

g) *Lenevirea* în îndeplinirea îndatoririlor, a muncii cu brațele sau cu mintea. Știind că lenevirea a adus și aduce: lîncezeală, slăbănogie, puterilor sufletești și trupești, sărăcie, îndemn la furt, pricini de certuri, uitare de Dumnezeu, osîndă vremelnică și veșnică (Mt. 25, 29—30), trebuie s-o înlocuim cu hărnicia sau munca cinstită (Evr. 6, 12).

Feriți-vă de a mai cădea în *păcate străine*, care se răzbună groaznic (1 Imp. 22, 9—22; 2 Imp. 11, 14—27; 13—18; 3 Imp. 21, 7—23; 22, 34—37; 4 Imp. 9, 30—37). Știind că păcatul desparte pe om de Dumnezeu, strică firea omului, despoaie Sufletul de virtuți, întunecă mintea, strică simțirea, slăbește voința, naște frica, durerile, suferințele; nebunia (Dan. 4, 25—37), moartea (Rom. 6, 23), nefericirile, mizeriile, îndurerările trupești și sufletești, să ne ferim din rășputeri de el și de urmările lui...

O creștină din comitetul parohiei vecine îi ia locul. Își mărturisește cam grăbit păcatele, își ia canon cam ușurel... apoi sculîndu-se în picioare, începe a cîrți împotriva Preotului său, zicînd: „Dumnezeu să mă ierte cinstite Părinte, dar Preotul nostru e tare plicticos, nesuferit. Aproape în fiecare predică ne tot pisează că:

Neorînduielele trebuie să
înlocuite cu Sfintele
rînduiele.

să ridicăm semnul crucii de pe unde se profanează, ori să-l stricăm, că altfel sîntem sub afurisenie. Să nu cutezăm niciodată a pune deșertăciuni idolești: mărgel, salbe, zălișoare, mărtișoare, medalii, zorzoane pe Sfintele Icoane. Să nu mai retrogradăm pe Maica Domnului cu „mireasă” în loc de „Maică pururea Fecioară” sau de „Maică nenuntită” sau de „Maică ce nu știi de mire... de bărbat”, că ne retrogradăm pe noi înșine și ne cufundăm în Babilon; ca să nu mai dormităm, vorbim, rîdem, împrăștiem cu mintea la griji și deșertăciuni lumești cît stăm la slujbă în Biserică; că orice aducem, orice punem și orice facem în Biserică... să fie numai după rînduiala și buna cuviință a Lăcașului Sfînt al lui Dumnezeu, altfel ne păgubim, ne periclităm mîntuirea, ne cufundăm de vii în iad (Ps. 54, 16; Num. 16, 33). E așa de plicticos, că ni-i greață de el, nu-l mai putem suferi, ne-am sfătuit mai mulți și mai multe persoane din parohie, să facem o cerere la cei mari să-l dea afară din parohie și să ne dea altul, care să zică ca noi, să se dea după obiceiurile noastre, să nu ne mai plictisească cu ceea ce e păcat, că ceea e nelegiuire, că cealaltă e fărădelege...”

Bătrînul Duhovnic privind-o cam cu mirare, începe a o sfătui cu binișorul în scopul de a o lămuri și a o curăți de răzvrătirea ei. „Fiică, ascultă Cuvîntul lui Dumnezeu, învățătura Bisericii și sfatul meu. Mai întîi de toate nu vă mai răzvrățiți asupra Preotului, că el vă învață de bine, așa fel, ca să vă folosiți vremelnic și veșnic. Temeți-vă de Dumnezeu, cinstiți și ascultați pe Preot ca pe Îngerul Domnului în tot ceea ce vă învață de bine, ca să vă mîntuiți de multe rele (Is. Sir. 7, 30—32). Aceasta o poruncește Însuși Dumnezeu, zicînd: „Iată, Eu trimit înaintea ta pe Îngerul Meu, ca să te păzească în cale și să te ducă la pămîntul acela, pe care l-am pregătit pentru tine. Ia aminte de sine-ți, să-l ascuți și să nu-i fii necredincios, că nu te va ierta, pentru că Numele Meu este în el. De vei asculta cu luare aminte glasul Meu și vei face toate cîte îți poruncesc și de vei păzi legămîntul Meu, îmi veți fi popor ales din toate neamurile, că al Meu este tot pămîntul; iar voi îmi veți fi Preoție împărătească și neam Sfînt... De veți asculta cu luare aminte glasul Îngerului Meu și veți împlini toate cîte vă voi spune, voi fi vrăjmaș vrăjmașilor tăi și potrivnicilor tăi le voi fi potrivnic. Îngerul Meu va merge înaintea ta și te va călăuzi...” (Eș. 23, 20—23). „Buzele Preotului cuprind știința și din gura lui așteptăm să iasă învățătura căci el este Îngerul Domnului Savaot” (Mal. 2, 7).

Așadar, dacă clericii inferiori și poporul îl ascultă pe preot, pe Hristos și pe Dumnezeu Tatăl îl ascultă; iar cei ce nu ascultă

de Preot și se leapădă de dînsul, nu ascultă și se leapădă de Hristos și de Dumnezeu Tatăl. „Cel ce vă ascultă pe voi (Apostolii Arhiepiscopii, Preoții) pe Mine Mă ascultă; iar cei ce se leapădă de voi, de Mine se leapădă... și de Cel ce M-a trimis pe Mine (Lc. 10, 16). Așijderea cei ce primiți pe Preot cu învățăturile lui Sfinte, pe Hristos îl primiți în casa și ființa voastră și orice veți da sau face Preotului, lui Hristos dați sau faceți“. „Mergeți — le zice Domnul — propovăduiți Evanghelia... sfătuiți pe noroade și ori în ce casă veți intra, urați-le de bine și să le ziceți: „Pace casei acesteia“. De va fi casa aceea vrednică, pacea ce i-ați urat va veni peste dînsa; iar de nu va fi vrednică, pacea ce i-ați urat se va întoarce la voi. Dacă însă nu vă v-a primi cineva sau nău va asculta cuvintele voastre, atunci ieșind din casa sau din cetatea aceea, să scuturați și praful de pe picioarele voastre. Adevărul vă spun că mai ușor va fi în ziua Judecării de Sodoma și Gomora decît de cetatea aceea... (Eș. 10, 40—42; 11—15; comp. Mc. 6, 11; Lc. 9, 5; 10, 7—12; F. Ap. 13, 50—51; 18, 6; 1 Ioan 4, 4—6).

Pe cei ce fac, mențin și susțin felurite obiceiuri sau neorînduieli în Bisericiile lor, Mîntuitorul îi mustră aspru, zicîndu-le: „Voi călcați porunca lui Dumnezeu, pentru (a face, menține, susține obiceiul sau neorînduiala) datina voastră! Fățarnicilor! Bine a proorocit pentru voi Isaia, zicînd: „Se apropie de Mine poporul acesta cu gura lui și cu buzele lui Mă cinstesc, iar inima lor stă departe de Mine. În zadar Mă cinstesc învățînd învățături, porunci omenesci“ (Mt. 15, 3, 7, 9). „Voi ați lăsat porunca lui Dumnezeu ca să țineți datina (obiceiul, neorînduiala) voastră?...“. Înlăturati (desființați) porunca lui Dumnezeu ca să țineți datina (obiceiul neorînduiala) voastră“ (Mt. 7, 8—9).

Biserica e casa lui Dumnezeu (Fac. 28, 11—17; 3 Imp. 8, 12—13, 18—19, 38—39, 43—43; 9 3; 2Paral. 7 12—16; Ps. 83 1—5; Agheu 2, 7—10; Lc. 2, 49; Mt. 21, 13; 33; 23, 15—21; 2 Imp. 7, 5—16; Mc. 11, 17; Ioil 2, 17; Ps. 113; 134; 10; 4; F. Ap. 5, 20; 11, 26; Efs. 3, 21; 1 Tim. 3, 5; Col. 4, 16; Evr. 10, 21; Mih. 4, 2), și Preotul e trimisul-Îngerul — lui Dumnezeu (Eș. 23 20—22; Mal. 2, 7; Mt. 10; 16, 13—19; 18, 17—22; 28, 18—20; Ioan 20, 21—23), deci el e îndatorat a vă spune să păziți buna cuviință și rînduială în Biserică, să viețuiți cu bună credincioșie după învățătura Bisericii și nu cum i se nălucește fiecăruia, după amăgirea vicleanului diavol și a duhurilor rele (Mt. 28, 20; F. Ap. 2 42; 19, 5; 20, 28—32; 1 Tim. 3; 5, 17—18; 2 Tim. 4, 1—8). Preoții sînt îndatorați de Dumnezeu, de Sfinții Apostoli și de Sfintele Soboare, a vă predica Cuvîntul lui Dumnezeu și a vă lămuri în credință. Dumnezeu iubește pe Avraam, care ca Preot al casei sale, își învață fiii și căsenii săi. „Eu — zice Dumnezeu — l-am

ales să învețe pe fiii și căsenii lui să umble în căile Domnului“ (Fac. 18, 19). Aceasta o hotărăște El, prin Moise, fiecărui Israilitean, zicînd: „Ascultă Israile, Domnul Dumnezeuul nostru este Singurul Domn... Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău, din toată inima ta, din tot Sufletul tău și din toată puterea ta. Cuvintele acestea pe care ți le spun Eu astăzi, să le ai în inima ta și în Sufletul tău. Să le întipărești în fiii tăi și să le vorbești de ele cînd șezi în casa ta, cînd mergi pe cale, cînd te culci și cînd te scoli, să le ai ca un semn la mîna și să le ai ca pe o tăbliță pe fruntea ta. Să le scrii pe ușorii casei tale și pe porțile tale.“ (2 Lege 6, 4—9; 4, 9; 5, 33).

Dumnezeu Însuși îi impune Sf. Prooroc — Preot Iezechil — a-i învăța poporul Său, credincioșia și viețuirea bună, zicîndu-i hotărît: Fiul Omului! Te trimit Eu la fiii lui Israil la acele popoare, (triburi) îndărătnice, care s-au răzvrătit împotriva Mea, ca și părinții lor, pînă în ziua de astăzi. Aceia sînt groși la obraz și împietriți la inimă. Tu să nu te temi de ei și de vorbele lor să nu te sperii, deși ei vor fi pentru tine spini și ciulini și ai să trăiești între ei ca între niște scorpii... Fiul Omului! Ascultă ce-ți spun Eu. Nu fii îndărătnic ca și aceia! Mănîncă ce-ți dau Eu... Tu să le spui lor cuvintele Mele, ori te vor asculta, ori nu te vor asculta, că sînt o casă de îndărătnici și răzvrătiți. Totuși vor cunoaște că au între dinșii un Prooroc... Fiul Omului! Străjer te-am pus Eu casei lui Israil — Bisericii Mele! Tu vei auzi cuvînt din gura Mea și vei vesti din partea Mea... Străjerul văzînd sabia venind asupra țării, va trîmbița din trîmbiță și va vesti poporului. De va auzi cineva sunetul trîmbiței, dar nu se va păzi, cînd va veni sabia și-l v-a prinde, sîngele aceluia va fi asupra capului său. Pentru că a auzit glasul trîmbiței și nu s-a păzit, sîngele lui va fi asupra lui; iar cel ce se va păzi, își va mîntui viața sa. Dacă însă străjerul a văzut sabia venind și n-a sunat din trîmbiță și poporul n-a fost prevestit, atunci cînd va veni sabia și va ridica viața cuiva, acela s-a răpit pentru păcatele lui, dar sîngele lui îl voi cere din mîna străjerului... Cînd Eu voi zice păcătosului: „Păcătosule, vei muri!“ și tu nu-i vei grăi nimic, ca să prevestești pe păcătos să se abată de la calea lui, atunci păcătosul acela va muri pentru păcatele sale; iar sîngele lui îl voi cere din mîna ta. Dacă tu însă ai prevestit pe păcătos să se abată de la calea lui și să se întoarcă de la ea și el nu s-a abătut de la calea lui, atunci el va muri pentru păcatele lui, iar tu ți-ai mîntuit viața... Mulți se vor îndemna unul pe altul și frate pe frate zicînd: „Mergeți de vestiți ce cuvînt a ieșit de la Domnul?...“ Și vor cunoaște că am un Prooroc în mijlocul lor... Și tu fiul omului, spune casei lui Israil: „Voi ziceți așa: nelegiuirile și păcatele noastre sînt asupra noastră și ne stingem în ele, cum vom putea dar să trăim?“ Spune-le: precum este adevărat că Eu sînt Viu; tot așa-i de adevărat

că Eu nu voiesc moartea păcătosului, ci ca păcătosul să se întoarcă de la calea sa și să fie viu. Întoarceți-vă, întoarceți-vă de la căile voastre cele rele! Pentru ce să muriți voi casa lui Israil?

Fiul omului, spune fiilor poporului tău: dreptatea dreptului nu-l va mîntui în ziua păcătuirii lui și nelegiuitul nu va cădea pentru nelegiuirea sa în ziua întoarcerii sale de la nelegiuirea sa, precum nici dreptul în ziua păcătuirii sale nu va putea rămîne cu viață pentru dreptatea sa. Cînd voi zice dreptului că va fi viu, iar el va nădăjdui în dreptatea sa și va face nedreptate, atunci nu se vor mai pomeni faptele lui cele drepte; ci el va muri pentru nedreptatea lui pe care a făcut-o. Cînd Eu voi zice păcătosului: „Vei muri, dar el se va întoarce de la păcatele sale și va face judecată și dreptate, dacă acest om va înapoia amanetul, pentru cele răpite va despăgubi, va umbla după legile vieții, nefăcînd nimic rău, atunci el va fi viu și nu va muri. Nici unul din păcatele sale pe care le-a făcut, nu i se vor pomeni, pentru că a început a face dreptate și judecată, va fi viu ...” (Iez. 2; 3; 33, 1—16, 30—33).

Mîntuitorul trimițînd pe Apostoli în toată lumea, le poruncește hotărît: „Mergeți, învățați toate popoarele, botezîndu-le în Numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh, povățuindu-le să păzească toate cîte v-am poruncit vouă ... Precum M-a trimis pe Mine Tatăl și Eu vă trimit pe voi ... Paște mieluseii Mei ... Paște oile Mele ... Păstorește oile Mele (Mt. 28, 18—20; Ioan 20, 21; 21, 15—17). Așijderea îi sfătuiește și prin Apostolul Său: „Luați aminte de voi și de toată turma, în care Duhul Sfînt v-a pus pe voi Episcopi, ca să păstoriți Biserica lui Dumnezeu, care a cîștigat-o cu Sîngele Său ...” (F.Ap. 20, 28). Preoții sînt obligați a învăța poporul deoarece ... credința vine din auz, iar auzul prin (vestirea) Cuvîntului lui Dumnezeu. Dar cum vor chema pe Acela — zice Apostolul — în Care nu cred? Și cum vor crede în Acela de Care n-au auzit? Și cum vor auzi de nu li se va propovădui? Și cum vor propovădui, de nu vor fi trimiși? Precum este scris: „Cît sînt de frumoase picioarele celor ce binevestesc pacea, ale celor ce binevestesc cele bune!” Dar nu s-au supus toți Evangheliei: Că Isaia zice: „Doamne, cine a crezut celor auzite de la noi?” Deci, credința izvorăște din auzire, iar auzirea din Cuvîntul lui Dumnezeu ... (Rom. 10, 14—17).

Din cele arătate reiese clar că Preotul este obligat a învăța poporul în Biserică și în afară de Biserică. Altfel cade în grea pedeapsă, în afurisenie și caterisire.

„Episcopul sau Presbiterul — hotărăște Soborul Sfinților Apostoli — nepurtînd de grijă de cler sau de popor și neînvățîndu-i pe ei dreapta credință, să se afurisească; iar dacă stăruie în nepurtarea de grijă și lenevire să se caterisească” (Apost. 58; comp. 1 Cor. 9 16; 2 Tim. 4, 1—5; 16—17; 3, 17—21; 18, 31—32; 33, 34).

„În a te stătătorii Bisericii (Episcopii și Preoții) trebuie să învețe în toate zilele și mai ales în duminici, întreg clerul și poporul cuvintele drepte credințe, culegînd ideile și judecățile adevărului din Dumnezeeasca Scriptură, fără a trece peste hotarele deja puse, sau peste Tradiția purtătorilor de Dumnezeu Părinți. Și dacă s-ar întîmpla vreo nedumerire în privința celor scrise, aceasta să nu se interpreteze altfel decît cum au expus Luminătorii și Învățătorii Bisericii în scrierile lor și în acestea să se laude mai bine decît în alcătuirea părerilor lor, ca nu cîndva să se rătăcească de la adevăr, fiind fără de experiență. Pentru că poporul prin învățătura sus numiților Părinți, cunoscînd cele bune și de dorit și cele nefolositoare și vrednice de lepădat, își vor îndrepta viața spre mai bine și nu vor mai cădea în patima neștiinței; ei, luînd aminte la învățătura cea dreaptă, se vor instrui spre a evita cele rele și își vor lucra mîntuirea de frica muncilor viitoare” (Sin. VI ec. can. 19).

„Nu se cuvine laicului să predice sau să învețe în public, însușindu-și prin aceasta dregătorie dascălească; ci să urmeze așezămîntului celui predanisit de Domnul și să deschidă urechea la cei ce au luat darul cuvîntului învățătoresc și de la aceștia să învețe cele Dumnezeești. Căci în Biserica cea unică, Dumnezeu a făcut diferite mădulări, după cuvîntul Apostolului (1 Cor. 12, 2), pe care tălmăcindu-l Grigore Teologul, arată lămurit rînduiala în privința aceasta, zicînd: „Această rînduială s-o cinstim fraților și pe aceasta s-o păzim. Unul trebuie să fie ureche, altul limbă, altul mîna, altul altceva. Acesta să învețe, acela să se învețe. Cel ce se învață să fie în supunere și cel ce împărtășește învățătura să facă aceasta cu bucurie, și cel ce slujește să o facă cu osîrdie. Să nu fim toți limbă. Aceasta este destul de lămurit, nici să fiți toți apostoli, nici toți Prooroci nici toți tălmăcitori ... De ce te faci pe tine Păstor, oaie fiind? De ce te faci cap picior fiind? De ce te apuci a conduce oști fiind pus între soldați? ... Întelepciunea poruncește: nu fii grabnic în cuvinte, nu te întinde împreună cu cel bogat, sărac fiind, nici nu căuta a fi mai înțelept decît cei înțelepți ...” Iar de se va găsi cineva că va călca acest canon, să se afurisească 40 de zile” (Sin VI ec. can. 64).

Vedeți ce mare îndatorire are Preotul a învăța? Așadar, cei care îi stați împotrivă, boicotîndu-l, hărțuindu-l cu felurite: defăimări, discreditări, clevetiri, ponegriri, injurii ... vă atrageți asupra capetelor voastre groaznicul blestem, afurisanie și despuiere de darul lui Dumnezeu, de mîntuire, desmoștenire din Împărăția lui Dumnezeu.

Vedeți! Preotul e îndatorat în toate părțile a învăța pe popor săi adevărata credință ortodoxă, buna viațuire creștinească, purtarea cuviincioasă și păstrarea bunei rînduiei în Biserica Dom-

nului. Vă scandalizați că Preotul v-a hotărît cu legămînt bisericesc a vă comporta cuviincios în lume și a nu mai face neorînduieli în Biserica lui Dumnezeu? Dar voi trebuie să știți că dacă nu vă leagă Preotul de Biserică, vă leagă diavolul afară de Biserică, de babilon și iad! ... Știi povestea cu asinul care s-a dezlegat de la ieslea stăpînului său și ce a pățit cînd s-a întîlnit cu lupul în cale? (Vezi „Privești apocaliptice” de autor). Așadar, cu vrerea și peste vrerea noastră, trebuie a ne da după rînduielile Sfintei Biserici, altfel e pericol. Așa zice Domnul: „Opriți-vă din căile voastre (rele, care duc în pierzare). Priviți și întrebați care sînt căile celor de demult, care e calea cea bună, mergeți pe dînsa și veți afla odihnă Sufletelor voastre”. Dar ei răspund: „Nu vrem să mergem pe ele! Pus-am păzitori peste voi. Ascultați glasul trîmbiței (predicile, învățăturile Preoților). Dar ei răspund: „Nu vrem a asculta”. Deci, iată Eu voi aduce asupra poporului acestuia: prăpădul, rodul cugețelor, vorbelor potrivnice și neascultării lor, pentru că n-au luat aminte la cuvintele Mele și au nesocotit Legea Mea ... Iată, voi pune înaintea poporului neascultător piatră de poticnire, de care se vor lovi împreună: părinții și fiii, vecinii și prietenii și vor pieri ...” (Ier. 6, 12—21).

Preotul e vasul ales al lui Hristos Dumnezeu, ca să poarte Numele și învățătura Lui înaintea neamurilor, stăpînitorilor și a poporului (F. Ap. 9, 15; 13, 2; 22, 18, 21; Rom. 1, 1, 14; 15, 16, 19; 1 Cor. 15, 8; Gal. 1, 15; 2, 7; Efs. 3, 2, 7—8; 1 Tim. 1, 12; 2, 7). Ați dat pe Preotul care vă învață adevărul, (care face liber Ioan 8, 32), în mîinile celor ce profanează Semnul Crucii, Sfintele Icoane, retrogradează pe Maica Prea Curată și pe Fiul ei Hristos Dumnezeu, care fac și mențin felurite neorînduieli în Sf. Biserică?! Pentru aceea veți cădea în babilon și în abis cu aceia. Cum ați dat voi pe Preotul, care muncea să vă lumineze, în mîinile celor răi ca să-l necăjească, singereze și împiedice a lucra și lupta pentru mîntuirea multora; așa vă va da și Dumnezeu pe voi în mîinile celor răi, a feluriților nemilostivi, să vă tortureze (Jud. 1, 1—7; 1 Imp. 8, 7—8; 19; 22—24; 26; 31; 2 Imp. 15—18; Is. 36; 37; Ier. 36—39; Dan. 6; 3; Cînt. celor trei tineri 1, 22—24; Est. 3—10).

Toate blestemele vor veni peste tine — zice Sf. Scriptură — te vor urmări și te vor ajunge pînă ce vei fi nimicit, pentru că n-ai ascultat Cuvîntul Domnului Dumnezeului tău, pentru că n-ai păzit poruncile Lui și Legile Lui, pe care ți le-a dat. Ele vor fi veșnic ca niște semne și minuni pentru tine și neamul tău. Pentru că în belșugul tuturor bunurilor, n-ai slujit Domnului Dumnezeului tău cu bucurie și cu inimă împăciuitoare; de acum vei sluji cuprins de foame, de sete, de goliciune și în lipsă de toate între vrăjmașii

tăi, pe care îi va trimite Dumnezeu împotriva ta. El îți va pune un jug de fier pe grumajii tăi pînă ce vei pieri” (2 Lege 28, 45—48).

V-ați smintit de preotul vostru, ca zavistnicii fii ai lui Iacob de fratele lor Iosif? Ca Saul de David? Ca Israiliții Iudei idolatrizanti de Proorocii trimiși ai Domnului? Ca fariseii, cărturarii, saducheii, iudeii... de Hristos Dumnezeu-Omul, de Apostoli și de Biserica Sa creștină? Pentru aceea Mîntuitorul, arătînd depărtarea fericirii de acel fel de smintiți, zice: „Fericiți sînt cei care nu se simtesc în Mine” (Mt. 11, 6; Lc. 7, 23 comp. Mt. 13, 57; 24, 10; 26, 31, 33; Is. 8, 14, 15; Rom. 9, 32—33; 1 Cor. 1, 23; 2, 14; Gal. 5 11; 1 Petru 2, 8).

Mă mir că voi învinovați pe Preot, care vă învață să ieșiți din păcatele în care vă tăvăliți zilnic? Toate păcatele cîte se îngrămădesc și fierb în capetele voastre, le aruncați asupra Preotului care vă luminează. Voi în duminici și sărbători, praznice împărătești, în zilele luminate săriți în jocuri ca armăsarii, chiuind și chicotind: bărbații după femeile altora, cum nechează caii după iepe și iepele după cai... (Ier. 5, 8; 13, 27), și apoi ponegriți pe Preot. În realitate însă îl învinuiți cu păcatele și necurățiile în care vă tăvăliți zilnic, mai mult în zilele sfinte, în praznicile luminate și în duminici, îl acuzați de toate murdăriile păcatelor spurcate, care s-au încuibat și clocotesc în capetele voastre!!! Pentru aceea zăceți mereu în acele necurății, fără a vă mai ridica din ele. „Poate oare — zice Scriptura — ca Etiopianul să-și schimbe pielea (neagră) sa și pardosul petele sale? Așa și voi: oare putea-veți a face bine, cînd sînteți deprinși a face rău?” (Ier. 13, 33). Voi iscoditorii și ponegriorii Preotului lui Dumnezeu prin care v-a venit și vă vine: curățirea, sfințenia, luminarea, mîntuirea și fericirea, nu vedeți că prin iscodirile și clevetirile voastre vă scoateți din locurile voastre, din Împărăția lui Dumnezeu, și vă cufundați în vârtejul îngrozitor al iscoditorilor, clevetitorilor, babilonului, în abis și în iad? Ați ponegrit preotul că activa la stîrpirea jocurilor, cîntecelor curvești, prăznurilor drăcești și petrecerilor anticreștinești, ca să nu-vă mai păgîniți, idolatrizați, blestemați și afurisiți (Mt. 6, 24; 1 Cor. 10, 7; 20—22; 31—33; Sin VI ec. can. 62; Sin VII ec. can. 52; 53; Laod. 29; vezi și pp. 374—384, din această carte); așa ponegriți o să fiți și voi. Cum ați iscodit voi pe Preotul venit ca un străin între voi, așa veți fi și voi iscodiți de străinii de aproape și de departe, unde vă veți duce. Și cum voi ați: pîrît, clevetit, ponegrit, defăimat, discreditat și lepădat pe Preotul vostru, așa veți fi și voi: pîriți, clevetiți, ponegriți, defăimați, discreditați, lepădați... Măsura cu care ați măsurat voi Preotului luminător, vi se va măsura și vi se va adăuga vouă care știți acestea... (Mt. 7, 2; Mc. 4, 24). Răutatea și viclenia voastră lovindu-vă de Piatra poticnirii, vă va

răsturna, zdrobi și sfărâma (Mt. 21, 42—44; 1 Cor. 10, 4; 1 Petru 2, 4—8). Care pe binecredincioși îi va crește, înmulți și edifica.

De aici învățăm că orice cugetare și vorbire potrivnică, orice alergare în afară de alergarea pe calea vieții, prăbușește din Ierusalimul Ceresc — Biserica lui Dumnezeu — în babilon, în adînc, în iad, în iezerul de foc (Mt. 15, 19—20; 12, 30—37).

Acum, după ce cred că te-ai lămurit, mergi cu bine acasă, teme-te de Dumnezeu, cinstește pe Preot (Is. Sir. 7, 30—32) și ascultați-l în toate cîte vă învață după Dumnezeu ...

După plecarea acelei femei, vine repede la Scaunul Sf. Spovedanii o creștină cam guralivă din parohia vecină. Își mărturisește păcatele scrise și învățate pe de rost, își ia canonul convenit cam scîncind, apoi ridicîndu-se din genunchi, începe a vorbi: „Moș Părinte, noi obișnuim, așa ca în lume, să vorbim cam multe și să mai cîntăm cîntece lumești. De, dacă sîntem oameni! Preotul nostru adeseori ne probozește că: „Limbuția ne duce în iad, că iadul e pardosit cu limbile femeilor limbute, ca să fim cumpătate în vorbire, să ne ferim de clevetiri, că prin cîntările lumești ne umplem de duh demonicesc ... Astea ar putea să le impună preotesei, fiilor și fiicelor lui, nu nouă. Drept să spun, multor oameni, femei și fete, li-i greață să-l mai vadă vorbind de-alde-astea ...”

Duhovnicul vrînd s-o vindece de boala aceea a ei sufletească, îi vorbește domol ... „Fiică, Preotul vă învață bine, deci sînteți datori a-l asculta în toate cîte vă învață după Dumnezeu. Să nu vă mai răzvrățiți niciodată asupra Preotului cînd vă învață bine — ca să nu pățiți ca lucifer cu îngerii de sub comanda lui, care s-au răzvrătit asupra lui Dumnezeu și după care au căzut din ceruri în adînc, transformîndu-se din îngeri luminați în draci întunecați (Is. 14 13—15; Lc. 10, 18; Ioan 12, 31; 14, 30; 16, 11; Iuda 1, 6; Apoc. 9, 1; 12, 8—9; V. Sf. și Cazania 8 noiembrie). Nu vă amintiți cum Core, Datan și Aviron cu 250 de bărbați-fruntași ai poporului Israilit — răzvrătindu-se contra lui Moise, care-i învăța numai bine, s-a deschis pămîntul sub ei și i-a înghițit dimpreună cu femeile, copiii și averile lor ... și i-a ars focul? Așijderea și pe alți 14.000 de răzvrățiți?! (Num. 16). Aveți grijă să nu mai dați drumul gurilor a vorbi multe rele, ca să nu cădeți în osîndă vremelnică și veșnică; ci vorbiți cumpătat numai ce e bun și de folos. În convorbiri ca și în rugăciuni, nu mai bolborosiți multe — zice Domnul — ca fățarnicii și păgînii ... Șerpi, pui de viperă, cum veți putea voi a grăi cele bune fiind răi, că din prisosința inimii grăiește gura ... Cum veți scăpa de osîndă, de gheenă ...? Amin

ic vouă, că pentru tot cuvîntul deșert, pe care îl vor grăi oamenii, or să dea seama de el în ziua judecării. Din cuvintele tale (cele

Limbutele să-și înfrî-
neze limbile

bune) te vei îndrepta și din cuvintele tale (cele rele) te vei osîndi” (Mt. 3, 7; 12, 34—37; 23, 33). Așijderea și Apostolul sfătuiește pe femei să fie cumpătate în vorbă, mai mult tăcute și nu limbute. „Femeia să ia învățătură în tăcere și cu toată supunerea. Nu dau însă voie femeii să învețe nici să pună stăpînire pe bărbat; ci să fie supusă ... neclevetitoare ... Femeia dedată plăcerilor, de vie este moartă” (1 Tim. 2, 11—12; 3, 11; 5, 6).

Clevetirea e meserie drăcească (Fac. 3, 1—5; Iov 1; 2; Zah. 3, 1—2; Apoc. 12, 10). Clevetitorii se numesc diavoli și diavolii clevetitori, deci, cum nu-ți place a purta nume de diavol, așa să te ferești a mai cleveti pe cineva. Sf. Ioan Hrisostom arată clar, că cei ce clevetesc au pe diavolul pe limbă, cei ce ascultă clevetirile cu plăcere au pe diavolul în urechi ... cei ce duc clevetirile din om în om, din loc în loc, din casă în casă, au pe diavolul în inimă. (Vezi pe larg vama a 3-a din această carte). Așa-i că nu vrei să ai pe diavolul pe limbă, în urechi și în inimă? ... Apoi păzește-te de a mai cleveti și strică clevetirile care le-ai făcut sau semănat în lume.

Creștinele pot cînta în Biserică cîntări liturgice, însă deosebite de bărbați, din pronaos, (V. Sf. 19 iulie o.c. p. 955), nu amestecate cu partea bărbătească ca prin crîșme, ca la jocuri, baluri, serte, tîrguri, petreceri anticreștinești. Acasă prin ogradă, grădini, țarină ... pot cînta cîntece religioase, creștinești, cuviincioase. Cîntece necinstite, necuviincioase însă să nu cînte niciodată, nici să asculte, că se pustiesc și se primejduiesc. Toți Sfinții Apostoli și Sfinții Părinți apostolici și patristici opresc desăvîrșit ca nici un creștin sau creștină să nu vorbească deșertăciuni ... să nu cînte cîntece păgînești sau curvești, ca nu cumva în loc de a intra Duhul Sfînt în inima lui, să intre duh demonicesc, curvesc, diavolul sau duh viclean. Aceasta o hotărâsc și în Așezămintele lor, zicînd: „Nici în zilele duminicilor și sărbătorilor celor veselitoare, nu dăm voie a face, nici a grăi, nici a lucra ceva necuviincios. La aceasta ne îndeamnă și ne sfătuiește scriptura, zicînd: „Slujiți Domnului cu frică și vă bucurați Lui cu cutremur”. Prin urmare veselile voastre se cuvîne să le faceți cu frică și cu cutremur. Negreșit creștinul credincios nu se cade a cînta nici cîntare păgînească, nici curvească, iar de nu, se întîmplă lui prin cîntare să pomenească numele cele drăcești ale idolilor și în locul Sfîntului Duh, să intre într-însul pe ascuns duhul cel viclean” (diavolul). (Așez. Apost. c V cap. 10; T.T. o.c. la Efs 5, 18—190 H. o.c. Cuv. II, III; Sin. VI ec. can. 24; 51; 62; Cart. 17).

Diavolii sileau pe Sf. Maria Egipteanca în pustie a cînta cîntece curvești (V. Sf. 1 aprilie o.c. p. 37). Așijderea și pe alți Sfinți și Sfinte, dar ei prin rugăciuni și cîntări duhovnicești în duh și

adevăr, îi fugăreau pe draci și se umpleau de Duhul Sfânt (Cols. 3, 16; 1 Cor. 3 16; 6, 19—20). Creștinii din Palestina și alte părți și țări creștine arau, lucrau pământul cântând aliluia, psalmi și laude dumnezeiești, iar femeile lor creștine își legănav și îngrijeau copiii cântând aliluia și alte cântări creștinești. Acum cred că te-ai lămurit. Mergi fiică în pace la casa ta, ascultă pe Preot în tot ce te învață bine, știind că așa ascultați pe Hristos (Lc. 10, 16). Creștina pleacă lămurită, binevoitoare, hotărâtă a cugeta, vorbi, cânta, lucra creștinește și a învăța și pe altele a se îndrepta, a apuca pe calea vieții, a mintuirii și a statornicei fericiri.

Plecând acea femeie, veni la Scaunul Sfintei Spovedanii un corist al Bisericii vecine, fiu de cârciumar. Îngenunche, își mărturisește păcatele cam după obiceiul său, își ia canon, apoi sculându-se cam abătut, grăiește: „Moș Părinte avem ceva pe Suflet care simțim că ne apasă greu. Nu putem fi în bună armonie cu Preotul nostru. Adeseori ne atacă în predici și în convorbirile cu parohienii, că noi cârciumarii cu cârciuma noastră îi stricăm lucrul lui preotesc. Că, cârciuma noastră cu lăutarii, jocurile, cîntecele curvești, chicotele, chiuiturile, bețiile, sudalmele... e biserica satanei, stricătoarea poporului, întunecarea tineretului, bărbatilor și femeilor, praznicul diavolului... Ne-am trudit a face pace cu el, dar zadarnic. Zi de zi nu ne poate suferi. S-a aprins o vrăjmășie între noi și el, încît am ajuns a-l urî de moarte. Nu vrem a-l mai vedea în ochi. Îl urmărim pas cu pas prin anumiți oameni și femei puși de noi a-l iscodi, discredita, cleveti, peneșii și periclita. Adeseori i-am întins felurite curse. L-am pîndit seara tîrziu cînd venea pe la bolnavi, unde era chemat să-i tragem o sfîntă de bătaie să țină minte și mort, dar ne-au împiedicat unii credincioși care-l însoțeau. L-am provocat la scandal în Biserică prin unele neorînduieli; dar el cu tăcerea și sfaturi bune a păstrat pacea. Vrem să ne răzbunăm asupra-i, să-l scoatem afară din sat și în locul lui vom aduce alt Preot, care să se lase după noi să zică ca noi.”

Preotul duhovnic, mirat de cele auzite, îl sfătui cu blîndețe pe penitentul răzvrătit: „Fiule, asocierea voastră împotriva Preotului este o nelegiuire groaznică. Ați face mai bine să schimbați cârciumăritul cu altă ocupație mai folositoare și vouă și poporului. În cursul vremilor ca și în prezent, cârciumile au fost și sînt niște guri de iad. Majoritatea creștinilor curățiți, luminați și sfințiți de Biserică, i-a murdărit, întunecat și spurcat cârciuma. Biserică i-a născut pentru împărăția Cerurilor, cârciuma însă cu balaurul dracului apocaliptic, i-a înșfăcat și înghițit pentru iad (Apcc. 12, 3—4, 13—17). Sf. Prooroc Isaia prezice că: cârciuma în care se adună

oamenii să bea băuturi bețive cu lăutari, muzicanți, cîntece curvești, e o pacoste, un iad care își cascade gura și lărgește gîtlejul ca să poaie în ea mulțimea gălăgioasă și veselă, mari și mici, care se adună în ea (Is. 5, 11—15). Așijderea și Apostolul arată că: cei ce se adună în cârciumă și alte localuri unde mîncă, bea, se scoală și joacă, se fac idolatri, (1 Cor. 10, 7).

Prin neorînduielile ce le-ați făcut împotriva învățaturii Preotului în Biserică și în afară, ați ieșit din Biserică lui Dumnezeu, zidindu-vă în babilonul blestemat, v-ați pus sub groaznică afurisenie, v-ați sortit prăbușirii în infern cu îngerii răzvrătiți, căzuți și legați în lanțurile urgiei dumnezeiești (Num. 16; Is. 14, 12—18; Lc. 10, 18; Iuda 1, 5—6; Apoc. 9, 1; 12, 8—9; 14, 8; 17; 18; 19, 20; 20, 1, 2; 10—15; 21, 8; 22, 15). Vă cutremurați? Vreți să scăpați de groaznicul prăpăd vremelnic și veșnic? (Lev. 23; 2 Lege 28; Lc. 13, 1—9). Reveniți la ascultarea de Dumnezeu și pîzirea bunelor rînduiri creștinești.

V-ați sfătuit mai mulți a vă război cu Preotul și credincioșii creștini, hotărîndu-vă a-l ataca, a vă răzbuna asupra lui, a-l alunga, pentru că vă învață a fi buni creștini? Răzbunarea aceea ce clocoțește în voi contra Preotului, Bisericii și lui Dumnezeu, de nu o veți stăpîni, se întoarce asupra voastră (Fac. 4, 7; 1 Imp. 8, 7—8; Lc. 21, 15; F. Ap. 5, 39; 7, 51; 9, 5; 22, 8—9; 1 Cor. 1, 21—28), vă prăbușește în groaznic prăpăd (Is. 1, 2—9; 5, 1—7; Ier. 26; 39; 52). Dumnezeestile Scripturi ne arată lămurit că toți care s-au pornit cu răzbunare asupra trimișilor — Preoților — lui Dumnezeu și s-au răzbunat asupra lor cu felurite rele, s-a întors răzbunarea în capetele lor, au fost pedeșiți groaznic. Vreți exemple pentru a vă încredința? Iacă vă dau:

Dumnezeu, prin insuflatul Său psalmist David, arată grozăvia urmării vrăjmășiei și răzbunării oamenilor nestăpîniți, zicînd: „Din gura pruncilor și a celor ce sug ai săvîrșit laudă pentru vrăjmășii. Tăi, ca să sfarmî pe vrăjmașul și răzbunătorul” (Ps. 8, 3). Aici ne învață pe toți a nu vrăjmași, nici a ne răzbuna pe aproapele, mai ales pe Preoții Lui, ca să nu cădem în urgia Lui, în sfărîmare. „Nu vă atingeți de unșii Mei — zice Domnul — și întru Proorocii Mei nu violențiți” (Ps. 104, 15; Fac. 12, 10—20; 20; Mt. 21, 33—34).

Cain cugetînd rău, s-a răzbunat asupra nevinovatului său frate Abel (primul feciorelnic, preot, și mucenic), omorîndu-l, dar îndată s-a îmbrăcat cu blestem înșeptit. Răzbunîndu-se cu gîndul rău că-i va fi mai bine, s-a umplut de blestem înfricoșat. În toată viața lui a fost zbuciumat, fugar și plin de groază, (Fac. 4, 5—8; 11—12; 15—24; Hron. a.c. pp. 79—85).

Sodomlenii și gomorenii se porniră cu ură de moarte să-l răzbune asupra dreptului Lot, vociferînd: „Pleacă de aici! Ești

un venetic și acum faci pe judecătorul? Mai rău decât acelora îți vom face! dar răzbunarea s-a întors asupra lor cu orbire și ploaie cu pucioasă și foc, pierzînd pe toți (Fac. 19, 1—29).

Isav, fiul lui Isac, rău cu firea lui, ura de moarte pe fratele său Iacob, zicînd în cugetul său: „Se apropie zilele de jelire pentru tatăl meu, apoi am să ucid pe fratele meu Iacob (Fac. 27, 41).

Simion și Levi, în mînia lor turbată, se răzbinară pentru necinstirea surorii lor Dina cu vicleșug și cu cruzime, asupra bărbaților sichemiți, măcelărindu-i cînd erau în durerile tăierii împrejur... După aceea binecuvîntarea lor, ce și-o așteptau, s-a transformat în blestem groaznic (Fac. 34; 49, 5—7).

Fiii Patriarhului Iacob s-au pornit cu o turbată ură de moarte asupra fratelui lor Iosif. Odinioară văzîndu-l de departe apropiindu-se de ei, s-au sfătuit să-l omoare, zicînd unii către alții: „Iată, vine visătorul acela de vise. Haidem să-l omorîm, să-l aruncăm într-un puț adînc și să zicem că l-a mîncat o fiară sălbatică. Apoi vom vedea ce se va mai alege de visurile lui...“ Mai tîrziu însă spre rușinea și groaza lor, au ajuns sub mîna lui Iosif. Vrăjmășia și răzbunarea lor asupra lui Iosif, s-a întors asupra capetelor și sufletelor lor, torturîndu-i în toată viața (Fac. 37, 18—20; 1—36; 39—50; Mt. 21, 33—34).

Core, Datan și Aviron cu 250 fruntași în sfatul poporului israilit, neținînd seamă de binefacerile lui Moisi, care și-a pus Sufletul pentru salvarea lor din pierzare (Eș. 32, 7—14, 30—32; 2 Lege 9, 12—20), s-au răzvrătit, pornindu-se cu răzbunare asupra lui și a lui Aron, vociferînd: „Ajungă-vă! Toată adunarea, dimpreună cu toți care o alcătuiesc sînt sfinți și Domnul este în mijlocul ei. Pentru ce vă socotiți voi mai presus de adunarea Domnului?... Ne-ați adus să ne cmorîți în pustiu! Acum vreți să mai și stăpîniți peste noi?... Atunci urgia Domnului a venit asupra acelor răzvrătiți, răzbinători, pămîntul și-a deschis gura și i-a înghițit pe toți (cei 250) dimpreună cu casele, femeile, copiii, vitele și averile lor. Apoi a ieșit foc de la Domnul și i-a mistuit pe toți... A doua zi mai mare mulțime de israeliți s-au răzvrătit și răzbinat asupra lui Moisi și Aron, vociferînd: „Voi ați cmorît poporul Domnului!“ Toți răzvrătitorii, răzbinătorii aceia 14.700 de israeliți, au murit în urgia Domnului (Num. 16).

Tribul lui Iuda și Simeon, după Cuvîntul Domnului au pornit cu război asupra Cananeilor și Ferezeilor. Au cmorît zece mii de oameni în Bezec. Acolo au întîlnit pe împăratul Adoni-Bezec și i-a răpus cîștirea. Adoni-Bezec a fugit îngrozit. Ostașii israeliți au alergat după el, l-au prins și i-au tăiat degetele cele mari de la picioare. Atunci Adoni-Bezec a zis: „Șaptezeci de împărați cu degetele lor cele mari de la mîini și picioare adunau firimituri sub masa

mea. Cum am făcut eu, așa mi-a făcut și mie Dumnezeu. Ei l-au dus în Ierusalim unde a murit... (Jud. 1, 4—7). Vedeți? Măsura cu care măsurase i s-a măsurat și lui!

Samson înzestrat de Dumnezeu cu puteri foarte mari, ucide 30 de Filisteni luîndu-le hainele... prinde 300 de vulpi, legîndu-le coadă de coadă cîte o făclie între cozi, aprinde grînele în picioare și stogurile cu snopi de grîu... bate groaznic pe Filistenii pe spate și pe pîntece, sfărîmîndu-le țîrloaiele și șoldurile... ucide o mie de Filistenii cu o falcă sănătoasă de asin, ... pe urmă văzîndu-se prins, orbit, batjocorit de Filistenii la o mare serbare idolească a lor, se roagă, surpă marele edificiu, pe acoperișul căruia se aflau ca la trei mii de Filistenii, bărbați și femei, plus mulțimea fruntașilor cu femeile lor, din marea sală de jos. Astfel, peste 3000 de Filistenii au fost uciși sub dărîmături împreună cu Samson care se răzbinase pe ei (Jud. 14, 19; 15; 16). Mîntuitorul ne poruncește nouă creștinilor — păstori și păstoriți — a fi blînzi ca porumbeii, ca oile, ca mieii (Mt. 10, 16; 11, 29; 5, 9; 25, 32—33; Lc. 10, 3), ca să fim pururea cu El în veșnica fericire.

Saul, primul israilitean urînd groaznic pe David, de trei ori a aruncat sulița asupra lui David pe cînd îi cînta cu harfa, ca să-l străpungă și pirolească în pietre. David însă s-a ferit și a scăpat de a fi omorît. Apoi vrînd a-l omorî cu vicleșug prin mîinile Filistenilor, i-a propus să-i fie ginere, dar să-i aducă 100 prepuțuri de Filistenii. David se duse cu oamenii săi la Filistenii, ucise 200 de Filistenii și aduse 200 de prepuțuri împăratului, care-i dă pe fiica sa Micol de soție... Însă și după aceea Saul a urmărit cu mii de ostași pe David (care în două rînduri i-a cruțat viața) ca să-l omoare, pînă ce, în cele din urmă, s-a sinucis aruncîndu-se în propria sa sabie (1 Imp. 18, 11, 25—27; 19, 10; 20—31; 1 Paral. 10). Răzbunarea s-a întors asupra celui ce umbla să se răzbune.

Ioab, generalul lui David, se răzbină asupra generalului Israilitean Abner și pe Amasa, ucizîndu-i cu vicleșug, mișelește; dar la urmă a căzut victimă răzbinărilor sale (2 Imp. 3, 22—29; 20, 8—13), fiind omorît de generalul Benaia din porunca lui Solomon (3 Imp. 2, 5, 28—35).

Izabela, auzind cele ce făcuse Ilie și cum ucisese 450 de popi ai idolului Baal, s-a mîniat groaznic. În surprinderea ei de răzbunare, a trimis un sol la Ilie să-i spună: „Cutare și cutare să-mi facă mie zeii-idoli și încă și mai mult, dacă mîne pe vremea aceasta nu voi face cu viața ta ceea ce ai făcut tu cu viața fiecăruia din aceia...“ Așa sălbatic, răzbinător, s-a purtat și Ahab cu Miheia. Ilie și Miheia s-au salvat, dar Ahab și Izabela au căzut victime păcatului răzbinărilor, murind în groaznice morți năpraznice (3 Imp. 19, 1—2; 22, 8—27, 35—38; 4 Imp. 3, 30—37).

Aman, primul ministru al împăratului Artaxerxe, pretențios că Mardoheu nu-i dădea cinstea dorită de vanitatea lui, s-a pornit cu răzbunarea nebunească asupra lui Mardoheu și a tuturor Iudeilor. Obținut de la împărat toată înputernicirea de a-i omori. Porunca s-a trimis în toate ținuturile împărăției. Iudeii groaznic înfricoșați postesc și cu ajutorul lui Dumnezeu, Care-i ocrotea, se salvează din pierzare... Aman moare batjocorit în spînzurătoarea înaltă de 50 de coți, pe care o pregătise ca să spînzure într-însa pe Mardoheu. Măsura cu care măsură el, i s-a măsurat (Est. 3—7; Mt. 7, 2; Mc. 4, 24; Lc. 6, 38).

Cu o nebunatică răzbunare Iudeii idolatrizați se ridicau asupra Proorocului Ieremia, strigînd între ei: „Pîrîți-l și-l vom pîrî și noi! ... Învinuiți-l, hai să-l învinuim... Poate va cădea și-l vom dovedi și ne vom răzbuna pe el! ... Veniți să unelțim împotriva lui Ieremia, căci doar nu va pieri Legea din lipsă de Preot, nici sfatul din lipsă de înțelept, nici cuvîntul din lipsă de Prooroc... Haidem să-l ucidem cu vorba și să nu luăm seamă de toate vorbirile lui“. Toți, de la mare pînă la mic, tăbară asupra lui să-l pună pe tăcere, să-l facă nelucrător, inofensiv, nelucrător pentru Domnul Dumnezeu. Îl mrejuiesc, întemnițează, primejduiesc de moarte, îi ard cartea sfîntă, iarăși îl întemnițează, îl bagă într-o groapă adîncă cu noroi în fundul ei... După aceea au fost asediați, biruiți, jefuiți, unii cmorîți, alții robiți și duși în Babilon, unde au și murit. (Ier. 20, 10; 18, 17; 20, 26; 36; 37; 38; 39; 52). Iată unde i-a dus răzbunarea asupra trimisului Domnului.

Răzbunarea mișească cu care Idumeii, Filistenii și Amonitii s-au pornit asupra poporului ales a lui Dumnezeu, s-a întors asupra lor pustiindu-i. „Pentru că Edom — zice Domnul Dumnezeu — s-a răzbunat cumplit pe casa lui Iuda, a păcătuit greu răzbunîndu-se pe ea. Îmi voi întinde Mîna Mea asupra Idumeii și voi pierde cu desăvîrșire: oamenii, vitele din ea, prefăcînd-o într-o pustietate... Pentru că Filistenii s-au purtat răzbunători și s-au răzbunat cu o ură în Suflet și cu o veșnică dușmănie de moarte... Mă voi năpusti asupra lor cu mare răzbunare, îi voi pedepsi, pierde și pustii...“.

Așa grăiește Dumnezeu fiilor lui Amon: „Pentru că tu zici: „Aha? aha, contra Lccașului Meu Sfînt, cînd el era pîngărit, țara lui Israil pustiită și casa lui Iuda dusă în robie... bătînd din palme, tropăind cu picioarele, bucurîndu-te cu ură în chip batjocoritor de căderea casei lui Israil... voi întinde mîna asupra ta, te voi da popoarelor spre jefuire, te voi stîrpi dintre popoare, te voi șterge din numărul țărilor, te voi nimici... (Iez. 25, 12—27, 2—7).

Cei 120 satrapi și două căpetenii de sub domnia împăratului Darie, vrăjmășuind și răzbunîndu-se asupra Proorocului Daniil, l-au aruncat în groapa leilor pentru a-l nimici. Dumnezeu însă

salvează pe Daniil. Răzbunătorii sînt vădiți, aruncați în aceeași groapă a leilor dimpreună cu femeile și copiii, prinși, sfîrtecați și mîncăți de lei, mai înainte de a ajunge în fundul gropii (Dan. 6). Vrăjmășia și răzbunarea groaznică cu care ei s-au pornit asupra trimisului lui Dumnezeu la ei, s-a întors asupra lor pînă la desăvîrșita nimicire.

Irodiada se răzbună asupra Sf. Ioan Botezătorul, întemnițîndu-l, decapitîndu-l și batjocorindu-i capul său (Mt. 14, 1—12; Mc. 6, 14—29; Lc. 9, 7—8). Urmarea acelei răzbunări uricioasă a fost exilarea și moartea lor cumplită în neagră mizerie (Vezi V. Sf. Cazania, Proloagele, Predicile la 29 august).

Sf. Ap. Iacob și Ioan, văzînd că Samarinenii n-au primit pe Iisus, au izbucnit într-o înfocată răzbunare, zicînd: „Doamne, voești să poruncim să se pogoare foc și să-i mistuiască cum a făcut și Ilie?“ Iisus întorcîndu-se spre ei, i-a certat, zicîndu-le: „Nu știți al cărui duh sînteți! Căci Fiul Omului a venit nu ca să piardă Sufletele oamenilor; ci ca să le mîntuiască“ (Lc. 9, 51—56). Înfruntarea pornirii lor la răzbunare s-a întors cu asprime asupra lor.

Sfinții slujitori ai Bisericii vechi, auzind vorbind pe Apostolii Domnului Hritscs, s-au umplut de răzbunare aprinsă și s-au sfătuit să-i omoare pe Apostoli (F. Ap. 5, 33), dar răzbunarea aceea s-a întors asupra lor.

Iudeii auzind cuvîntarea Sf. Arhidiacon Stefan, crăpau de ciudă, scrișneau cu dinții și plini de răzbunare, l-au ucis cu pietre (F. Ap. 7), după care s-au prăbușit în groaznice primejdii.

Peste 40 de Iudei fanatici clocotind de răzbunare asupra Sf. Ap. Pavel (ce era închis) s-au legat cu blestem și anatema să nu mînînoe, nici să bea mai înainte de a cmorî pe Pavel. Aceia venind la arhierei și bătrîni, au zis: „Cu anatema ne-am anatematisit pe noi înșine, nimic să nu gustăm pînă nu vom omori pe Pavel. Acum dar, voi arătați căpitanului împreună cu adunarea ca mîine să-l pogoare pe el la voi, ca și cum ați vrea să cercetați mai cu amănuntul cele ce sînt pentru el, iar noi mai înainte de a se apropia el, sîntem gata să-l cmorîm“ (F. Ap. 23, 12—25).

Iudaicile căpetenii bisericești și politice s-au ridicat cu mare ură de mcarte și asupra Bisericii Lui. După acele răzbunări sîlbătice au fost: asediați, bătuți, zdrobiți de romani, Ierusalimul Templul distrus, dărîmat, preoția înlocuită, împărăția nimicită pentru totdeauna. Acestea le prezisese Mîntuitorul, zicîndu-le: „Piatra pe care n-au băgat-o în seamă ziditorii, Aceasta s-a făcut capul unghiului. De la Domnul s-a făcut aceasta și este minunată în ochii noștri... Cel ce va cădea pe piatra aceasta se va sfărîma și peste care va cădea îl va zdrobi“ (Mt. 21, 33—44). Iată unde i-a dus răzbunarea.

Răzbunarea — fiule — este asemenea ecoului care-ți răspunde cum i-ai vorbit. Când mergem pe o vale frumoasă cu mai multe rînduri de dealuri înșirate, cu trepte din ce în ce mai mari, avem niște ecouri minunate. Acolo dacă strigăm tare: „Te iubesc!“ Deodată citeva ecouri răspund: „Te iubesc! Te iubesc! Te iubesc!“ Dacă însă strigăm tare: „Te urăsc! îndată auzim ecourile răspunzînd: „Te urăsc! Te urăsc! Te urăsc!“ Iacă așa... și cu răzbunarea. Dacă ne răzbunăm, asupra cuiva cu bine, binele se întoarce înmulțit asupra noastră. Așijderea și răzbunarea cu rău. Mîntuitorul știind aceasta, ne poruncește: „Iubiți pe aproapele... pe vrăjmașii voștri. Binecuvîntați pe cei ce vă blestemă, faceți bine celor ce vă urăsc pe voi și vă rugați pentru cei ce vă supără și vă prigonesc pe voi... Fiți voi desăvîrșiți precum și Tatăl vostru este desăvîrșit, (milostiv) (Mt. 5, 43—48). La aceasta ne sfătuiește și Apostolul, zicînd: „Nu vă răzbunați voi singuri, iubiților, ci dați loc mîniei (lui Dumnezeu)...“ (Rom. 12, 19—20).

Iacă, fiule, dacă împotriva celor ce ne fac rău nu ni se îngăduiește a ne răzbuna cu ură, apoi Preotul care își învață parohienii bine după Dumnezeu trebuie ajutat, cinstit, încurajat știind că lucrează în binele tuturor. Mergi acasă cu pace și îndreptați-vă credința și viețuirea după dreptarul creștinătății adevărate ca să dobîndiți binecuvîntarea de sus și Împărăția lui Dumnezeu (Gal. 16; 2 Cor—1 59—20; 13, 14).

Coristul pleacă mulțumind lui Dumnezeu pentru lămurire, hotărît a pune început bun de credincioșie și viețuire creștinească.

Îndată urmă la Scaunul Sfintei Spovedanii un administrator dintr-o parohie îndepărtată. După mărturisire și primirea canonului potrivit, administratorul vorbește cam înțepat, zicînd: „Părinte duhovnic! Un gînd ce mă tot frămîntă zilnic, mă silește a nu destăinui vrăjmășia și dorul de răzbunare ce-l am față de Preotul comunei noastre, dar totuși, vă spun. Iacă, nu ne potrivim în păreri de loc: preotul susține mai mult cele creștinești, duhovnicești, dumnezeiești, pe cînd eu sînt aproape cu totul lipit de cele pămîntești și trupești. De aici s-a iscat între noi o mare dihonie. Nu-l mai putem suferi. Ne-am sfătuit și hotărît cu parohienii să-l dăm afară și să aducem altul cu care să ne potrivim în păreri. Nu încăpem de el și pace bună! Sfinția ta ce zici?“

„Eu — răspunse Duhovnicul — sînt cu totul de altă părere! Preotul trebuie să citească, să cunoască, să învețe (Iez. 2; 3) și să se conducă după Dumnezeu; iar credincioșii să se conducă după Preot. „Ei (păstoriții) — zice Domnul — să se întoarcă la tine, nu tu (Preote) să te întorci la ei. Eu te voi face pentru poporul acesta zid tare de aramă, lupta-vor ei împotriva ta, dar nu te vor birui,

pentru că Eu sînt cu tine ca să te mîntuiesc și să te izbăvesc. Și, te voi mîntui din mîna asupritorilor care te îndurerează“ (Ier. 15 19—21).

Preotul vă învață creștinește, duhovnicește, dumnezeiește, să vă osteniți cu bună chibzuială a deveni, a fi și rămîne oameni de treabă, oameni buni, fii vrednici ai Bisericii și ai patriei, oameni noi, înțelepți, luminați, luminători în tot binele, fii ai zilei, ai luminii, ai lui Dumnezeu. Și voi? ... Nu încăpeți de el! Nu încăpeți acolo în parohie, în comună, de Preotul, sfătuitoarul bun, doctorul vostru spiritual? Trebuie să schimbați, să părăsiți, să lepădați din ființa voastră gîndul acela rău și să vă uniți cu Preotul în toate cele bune, la care vă învață și îndeamnă... Preotul este trimisul, solul, Îngerul lui Dumnezeu. Cine-l primește și ascultă, pe Dumnezeu Care l-a trimis îl primește și ascultă; iar cine nu-l primește, nici ascultă, pe Dumnezeu Care l-a trimis nu-l primește, nici ascultă. „Cel ce vă ascultă pe voi — zice Domnul — pe Mine Mă ascultă și cel ce se leapădă de voi, de Mine se leapădă... și de Cel ce M-a trimis pe Mine...“ (Lc. 10, 16; 9, 48—50). „Cel ce primește pe care Eu voi trimite, pe Mine Mă primește... și pe Cel ce M-a trimis. Cel ce primește pe drept, plata dreptului va lua... Cel ce primește Prooroc în nume de Prooroc, plata Proorocului va lua... Cel ce vă primește pe voi (trimișii Mei) pe Mine Mă primește și cel ce Mă primește pe Mine, primește pe Cel ce M-a trimis pe Mine“ (Ioan 13, 20; 12, 44; Mt. 10, 40—41; 18, 5—6; 25, 40; Mc. 9, 41; Lc. 9, 48; 10, 16; Gal. 4, 14; Evr. 6, 10; 3 Imp. 17, 10; 18, 4; 4 Imp. 4, 8—37). „Cei care însă — adaugă Domnul — nu vă vor primi pe voi, nici vor asculta cuvintele voastre, ieșind din casa sau din cetatea aceea scuturați și praful de pe picioarele voastre. Amin zic vouă că mai ușor va fi Sodomei și Gomorei în ziua Judecării, decît cetății sau casei aceleia (Mt. 10, 14—15; Mc. 611 Lc. 9, 5; 10, 10—12; F. Ap. 13, 51; 18, 6; Num. 16, 13).

Vedeți cît de mult se folosesc cei ce primesc și ascultă pe trimișii lui Dumnezeu și cît de groaznic se primejduiesc aceia care nu-i primesc și nu-i ascultă? Și voi ziceți că nu încăpeți de Preotul trimis de Dumnezeu! Oare vă dați seama în ce groaznică primejduire vă cufundați cu vorba și fapta aceea? Hai să vă lămuresc pe toți răzvrătiții asupra Preotului, cu argumente din Dumnezeiasca Scriptură.

O parte din îngerii mulțimii oștirilor cerești nu încăpeau de frații lor de îngerat. Și pîrau mereu ziua și noaptea înaintea Dumnezeului Celui Viu, pînă cînd au căzut din cer (Apcc. 12, 7, 7—9). După căderea în adînc au încăput!

Cain primul fiu al protopărinților noștri Adam și Eva, nu încăpea de fratele său Abel, deși era destul pămîntul larg. L-a

pizduit, urît de moarte, scos cu minciună și vicleșug afară la cîmp unde l-a omorît. După aceea încăpea în blestem înșeptit, pribeag, fugăr tremurînd îngrozit ... ! (Fac. 4, 1—12).

Oamenii dinaintea potopului nu încăpeau de dreptul Noe, îl așchiau, ironizau, batjocoreau, incolțeau, necăjeau și atacau vreo sută de ani, cît timp lucra la corabie și predica pocăința. După ce a venit pîtopul, acoperind cu apă pămîntul și munții cei mai înalți cu 15 coți, pînă i-a înecat pe toți, atunci încăpeau! (Fac. 6; 7; 8; comp. 1 Petru 3, 20; 2 Petru 3, 6; Evr. 11, 7).

Ham nu încăpea de tatăl său Noe cînd l-a văzut beat, dezgolit în cortul său ... L-a clevetit celor doi frați ai săi, Sim și Iafet. După ce s-a îmbrăcat cu groaznicul blestem părintesc, a încăput! (Fac. 9, 20—27; Ps. 108, 1—20; Hron. o.c. pp. 177—180).

Sadomlenii și Gomorenii nu încăpeau de Lot; îl urau, isco-deau, batjocoreau, amenințau, tulburau, primejduiau de moarte ... După ieșirea lui Lot și arderea cetăților cu ploaie de pucioasă și foc din cer ... au încăput! (Fac. 19, 1—29).

Fiii lui Iacob (cei zece) nu încăpeau de fratele lor Iosif, pînă s-au hotărît a-l omorî, l-au vîndut străinilor ca să nu-l mai vadă niciodată ... Mai tîrziu însă, în vremea unei mari foamete, ajungînd în Egipt la picioarele lui, au încăput! (Fac. 37; 39—50).

Faraon cu egiptenii lui nu încăpeau de trimișii lui Dumnezeu: Moisi și Aaron și de Israelii care le robeau; îi asupreau le sugrumau și le înnecau pruncii! ... Cînd însă s-au văzut bătuti cu zece plăgi groaznice ... și cînd se înnecau în apele Mării Roșii, atunci încăpeau! (Eș. 1—14; Inț. Sol. 18; 19).

Amaliții nu încăpeau de Israelii eliberați din robia Egiptului; ci năvăleau cu mare ură de moarte asupra lor. După ce Domnul Dumnezeu, prin rugăciunile lui Moisi ce se ruga cu mîinile întinse⁽⁺⁾ în chipul Crucii și prin sabia lui Isus Navi și a israeliților aleși i-a bătut groaznic, atunci încăpeau! (Eș. 17, 8—16).

Maria proorocița și Aaron Arhiereul nemai încăpînd de fratele lor Moisi, îl cleveteau, îl grăiau de rău, vorbind împotriva lui ... Limbuția aceea a umplut-o pe clevetitoare de lepră peste tot trupul. Timp de șapte zile a stat închisă afară din tabără. Atunci încăpea! (Num. 12).

Core, Datan și Aviron cu 250 fruntași din sfatul poporului Israelit nu încăpea de Moisi și Aaron ... dar după ce s-a deschis pămîntul și i-a înghițit dimpreună cu femeile, copiii și averile lor, mistuindu-i cu foc, atunci încăpeau (Num. 16, 1—40).

Așisderea a doua zi o mulțime din poporul Israelit nu putea să încapă de Moisi și Aaron, acuzîndu-i: „Voi ați omorît poporul Domnului!” Patrusprezece mii șapte sute de Israeliti au murit de bătaia Divină! Atunci încăpeau! (Num. 16, 41—50).

Israelii plecînd de la muntele Hor și ocolind țara Edomului, nemai încăpînd de Moisi, cîrteau împotriva lui și a Domnului. Dumnezeu a trimis asupra, lor niște șerpi veninoși care mușcau groaznic încît mulți din cei mușcați mureau. Atunci încăpeau! (Num. 21, 6, 4—9).

Abimelec, fiul țitoarei lui Ghedeon nemai încăpînd de cei 70 frați ai săi, pe care apoi i-a omorît pe o piatră ... după vreo trei ani de domnie, bătînd pe niște răzvrătiți, dintr-un turn o femeie aruncînd o piatră de rîșniță de sus, l-a lovit în cap și i-a spart capul și-a murit cu mare rușine ... Atunci încăpea! (Jud. 9).

Împăratul Saul nu încăpea de David, îl ura, prigonea și-l urmărea cu mii de ostași ca să-l prindă și să-l omoare ... dar după ce a fost înfrînt de Filistenii văzîndu-și oastea zdrobită, pe sine rănit greu, s-a sinucis, aruncîndu-se în sabia sa ... Atunci încăpea (1 Imp. 19, 31).

Ahitofel, sfetnicul și Avesalom fiul lui David, nu încăpea de el, îl discredita în popor și s-a răsculat asupra lui. După ce însă au fost înfrinți și au murit spînzurați au încăput! (2 Imp. 15—18).

Împăratul Ahab și Izabela nu încăpeau de trimișii lui Dumnezeu Prooroci ... Ilie și Miheia, dar după ce au fost omorîți cu moarte cumplită dimpreună cu toți urmașii lor ... atunci au încăput! (3 Imp. 19, 2; 22, 26—27; 17—22; 4 Imp. 9, 30—37; 10, 1—28).

Israelii și Iudeii idolatrizați nu încăpeau de trimișii Domnului ... le provocau felurite necazuri suferințe și primejdii groaznice, încît erau forțați a striga la cer: „Destul! Doamne, ia-mi Sufletul că nu sînt mai bun decît părinții mei!” (3 Imp. 19, 4; Num. 11, 15; Iona 4, 3). „M-am umplut de rîvnă pentru Domnul Dumnezeu Savaot; căci fiii lui Israil au părăsit legămîntul Tău, au defăimat jertfelnicele Tale, au ucis cu sabia pe Proorocii Tăi! Abia am scăpat eu singur și caută să răpună viața mea!” (3 Imp. 19, 10; 14; 18, 4, 22; Rom. 11, 3). Cînd însă se dezlănțuie asupra lor cu furie pustiitoare urgia Domnului (3 Imp. 19, 15—17; 22, 9, 2—3; 34—38; 4 Imp. 8, 29; 9; 10, 1—27; 17, 25) ..., atunci încăpeau!

Împăratul Manase nu încăpea de marele Prooroc Isaia, care prin semne și învățături luminoase îl trăgea din întunericul idolatriei la lumina adevăratei credințe în Dumnezeu, l-a prigonit, ferăstruit, omorît. Cînd însă căpeteniile oștirei asiriene l-au prins, detronat, pus în lanțuri de aramă, tirît la Babilon unde l-au întemnițat cu lanțuri de mîini și picioare la perete ... atunci încăpea! (2 Paral 33, 1—20).

Idolatrizatul împărat Sedecheia, dimpreună cu căpeteniile iudaice nu încăpeau de trimișii lui Dumnezeu — Proorocul Ieremia

și de ceilalți Prooroci. Și-a bătut joc de ei, le-a nesocotit cuvintele, i-a luat în ris, i-a prigonit, necăjit, întemnițat ... Domnul mîniindu-se, i-a dat în mîinile haldeilor. Sedecheia cu ai săi au fost prinși, judecați și osîndiți. I-a junghiat copiii și i-a tăiat pe toate căpeteniile Iudaice în fața lui. Apoi i-au scos ochii, l-au legat în lanțuri grele și l-au dus la Babilon, unde l-au ținut întemnițat pînă în ziua morții lui ... Atuncea încăpea! (4 Imp. 25, 1—7; 2 Pral. 36, 11—21; Ier. 33; 37; 39; 52).

Mulțimea Haldeilor nu încăpea de cei trei tineri, care n-au vrut să se închine chipului de aur al împăratului Nabucodonosor. După ce însă cei trei tineri pîrîți de ei, au fost aruncați în cuptorul înfocat înșeptit și flacăra izbucnită din cuptor arde pe pîrîtorii haldei pe o rază de 49 de coți împrejurul cuptorului, atunci încăpeau! (Dan. 3; Cîntarea celor trei tineri 1, 22—24).

Cei 120 de satrapi și doi mari dregători ai împărăției Medo-Perșilor, nu încăpeau de Daniil. I-au întins curse, l-au iscodit, pîrît, judecat, condamnat și aruncat în groapa leilor ca să piară acolo mîncat de sălbăticiuni. Daniil însă este apărat și salvat de Dumnezeu. Ieși teafăr din groapă. Cunoscîndu-se vinovăția pîrșilor, s-au aruncat în groapă dimpreună cu femeile și copiii lor. În căderea lor leii îi prindeau, sfîrtecau și mîncau mai înainte de a ajunge în fundul gropii. Atunci încăpeau (Dan. 6).

Irod cel Mare nu încăpea de Pruncul Iisus și de toți pruncii Bethleemului mici pînă la doi ani. După ce i-a măcelărit cu mare cruzime prin ostașii săi, bolind groaznic și putrezind de viu ... atunci încăpea! (Mt. 2, 1—10).

Fariseii nu încăpeau de Mîntuitorul: se scandalizau de El (Mt. 15, 12—14). Uneori îl amenințau și alungau, zicîndu-I: „Ieși și du-te de aici, că Irod Antipa vrea să Te ucidă ...”, căroră El le spunea: „Duceți-vă și spuneți vulpii aceleia: Iată Eu scot draci și săvîrșesc tămăduiri, astăzi și mîine și poimîine isprăvesc ... (Lc. 13, 31—35). Alte ori făceau sfat să-l omoare (Mt. 12, 14; 21, 45—46; 22, 15; Mc. 3, 6; Lc. 6, 11; Ioan 5, 16, 18; 10, 33; 11, 53). Cînd însă veneau asupra-le felurite bătări sau calamități, de numai știau de ei, atunci încăpeau!

Arhiereii și bătrînii (preoții) Templului nu încăpeau de Mîntuitorul Care făcea numai bine tuturor (Mc. 11, 18; Lc. 22, 2—6; Ioan 11, 47—57; 12, 10; Mt. 16, 21; 17, 23; 20, 18—19; 26, 57—68; 27, 12—14; 62—66; F. Ap. 5, 17—18; 25, 2—3), dar cînd a venit prăpădul peste ei ... atunci încăpeau!

Iuda Iscarioteanul nu încăpea de Mîntuitorul Hristos, ci îl pîra, clevea (Ioan 6, 70—71; 12—16), se învoiește cu vrăjmașii Lui, îl vinde pentru treizeci de arginți (Mt. 26, 14—16 10, 4; 27,

3; Mc. 14, 10; Lc. 22, 3, 6; Ioan 12, 2, 30; Zah. 11, 12), caută prilej să-L dea în mîinile căpeteniilor Iudaice (Mt. 26, 16) își tănuia nelegiuirea (Mt. 26, 25; Mc. 14, 19; Ioan 13, 21—30). Joi seara după Cina cea de Taină, tîrziu, vine în grădina Ghetsimani însoțit de o gloată mare înarmată cu săbii și sulii de la arhierei și de la bătrînii poporului, și-L dă în mîinile lor (Mt. 26, 47—57; Mc. 14, 43—53; Lc. 22, 47—54; Ioan 18, 3—12), apoi căindu-se a întors cei 30 de arginți arhiereilor în Templu și ieșind de acolo s-a dus și s-a spînzurat (Mt. 27, 3; 26, 14—15; 27, 3—5; F. Ap. 1, 16—18) ... atunci a încăput!

Împăratul Irod Antipa nu încăpea de Mîntuitorul, de Sf. Ioan Botezătorul și de Sfinții Apostoli (Lc. 3, 1; 13, 31; 9, 7—9; Mt. 14, 1—12; Mc. 6, 14—29; Lc. 23, 8—11; F. Ap. 12, 1—23), dar după ce a fost lovit cu boală grea și scîrboasă, putrezind și mîncîndu-l viermii de viu pînă ce a murit, atunci încăpea!

Iudeii din Ierusalim nu încăpeau de Mîntuitorul (Ioan 5 16; 7 19; 8, 37, 40—48, 52, 59; 10, 32, 39; F. Ap. 6, 9—13; 7, 52; 23, 12—15), așijderea și Iudeii din Damasc (F. Ap. 9, 23—25), Iudeii din Antiohia (F. Ap. 13, 50; 14, 19), Iudeii din Iconia (F. Ap. 14, 1—6), Iudeii din Asia (F. Ap. 21, 27—32), păgînii (F. Ap. 14, 5), Saul din Tars (F. Ap. 8, 3; 9, 1—2; 22, 4; 19—20; 1 Cor. 15; 9; Filip. 3, 6; 1 Tim. 1, 13), Efesenii idolatri (F. Ap. 19, 23—40), de Biserica lui Dumnezeu tînără dar viguroasă, însă după ce au venit greutăți și primejdii mari asupra-le, nimicindu-i ... atunci încăpeau!

Întîmplări de acestea cu urmările lor îndurerătoare s-au întîmplat și între conducătorii neamului nostru românesc. Așa, istoria ne spune, că Iliș voievod (a 1432—1434), fiu al lui Alexandru cel Bun, prinde pe mama (vitregă a sa) fratelui său de tată și a pus s-o ucidă prin înecare. Ștefan voievod îi scoate ochii voievodului Iliș, orbindu-l (1444). Roman voievod, fiul mai mare al lui Iliș, îl ucide pe voievodul Ștefan, decapitîndu-l și ocupă tronul Moldovei (13 iulie 1447), răzbunîndu-se pentru tatăl său orbit. Roman voievod fu otrăvit de boieri (1448) ... Voievodul Bogdan II (1449—1451), fiu neligitim al voievodului Alexandru cel Bun, este ucis, decapitat, de un alt fiu nelegitim al tatălui său Petru Aron pe cînd petrecea la o nuntă în Răușeni lîngă Suceava. După șase ani, Petru Aron voievod a bătut pe Ștefan cel Mare, fiul lui Bogdan II, care-i ocupă tronul; iar în 1469 îl atrage într-o cursă și-l omoară, răzbunînd moartea tatălui său Bogdan II ... Ștefan Cantacuzino (1714—1716) nu încăpea de voievodul Constantin Brîncoveanu, ci îl pîrăște, apasă înaintea turcilor pînă l-au martirizat groaznic, dar după vreo doi ani de domnie și el e mazilit, dus împreună cu tatăl său Constantin Stolnicul la Constantinopol și uciși (1716, 7 iunie). Așijderea bunicul său Mihail Spătarul Cantacuzino și cîmnatul său Radu Du-

descu au fost uciși (9 iunie 1716) (vezi Ist. Rom. o.c. vol. III pp. 177—8; 204—6) ... Atunci încăpeau!!! Iacă și unii voievozi și boieri români nu încăpeau unii de alții, se pîrau, se cleveteau, se răzbunau unii pe alții ... apoi încăpeau în prăpădul care-i nimicea!!!

Îndată după plecarea administratorului vine un alt vecin de departe, ingenunche înaintea Scaunului Sfintei Spovedanii, își mărturisește păcatele, își ia canon și se scoală să plece. După o străfulgerare a unor îndoieli în credință, se roagă duhovnicului, zicînd: „Cinstite Părinte duhovnic, iacă adeseori îmi vine în minte: de ce unele Biserici Sfinte se avariază de cutremurele pămîntului, altele se dărîmă, altele se ard de foc, altele se jefuiesc de tîlhari, altele se murdăresc cu spurcăciuni de unii oameni nelegiuîți, altele se închid...? Oare cum de rabdă Dumnezeu să se facă așa ceva cu Bisericile Lui Sfinte? Gîndurile astea mă frămîntă, mă tulbură, mă împrușcă în credință și mă prăbușesc în adînc? ...”

Duhovnicul cugetînd puțin la cele spuse, îi vorbește blînd și convingător: „Fiule! Bisericile adevărate ale lui Dumnezeu, în care locuiesc bunele rînduiri Sfinte, credincioșia și viețuirea creștinească, nu cad niciodată. Se renovează, se fac mai mari, mai încăpătoare și mai trainice. „Pe această piatră — zice Domnul — voi zidi Biserica Mea și porțile iadului nu o vor birui” (Mt. 16, 18—19). Dacă însă în unele părți Bisericile cad, se distrug așa, nu-i vina bisericilor că sufăr atîtea și atîtea stricăciuni, ci a celor care bagă, mențin, susțin și fac felurite neorînduiri în ele. Întrebi care?”

Iacă, chiar aici și mai peste tot, în multe Biserici se profanează Semnul Sfintei Cruci, pe soala, în Sf. Altar și înaintea iconostasului mic, a Icoanei Maicii Domnului ... se găsesc așternuturi cu cruci. Parcă sînt puse anume acolo, ca toți cei care vin să se închine pe la Sfintele Icoane, să calce pe Semnul Sfintei Cruci ... și să cadă sub afurisenie. Colo pe fața Icoanei Maicii Domnului cu Pruncul Iisus în brațe, se văd agățate, puse deșertăciuni idolești, zorzoanele satanicei trufii muieresti: mărgelă, lăncișoare, salbe, coliere, mărgișoare, medalii!!! Dincolo niște asociați în negura lor, retrogradează fără nici un simț pe Maica Preacurată cu: „mireasă”, „mireasă”, „mireasă”, în loc de: „Maică pururea Fecioară”, „Maică nenuntită”, „Maică care nu știi de mire ... de bărbat!” Ici, deasupra ori pe capetele Sfinților și Sfințelor de pe Icoane, cîte un buchet de flori naturale sau artificiale, care nu-i iertat a le pune decît jos la picioarele lor, dedesubtul icoanelor. Colo pe Sf. Masă niște buchete și borcane cu flori, care-i interzis cu desăvîrșire a le pune acolo, dar nici a gîndi așa ceva. Aducătorii florilor în Biserică să se gîndească bine că multe flori din grădină sau cumpărate din piață

au fost murdărite de pisici, cîini, copii, de oameni și femei amețite de beție. Deci nu-și au locul deasupra „Sfințeniei Domnului” ci numai dedesubt, după ce au fost spălate cu mare grijă în mai multe ape curate ... Dincolo toată mobila veșmîntăriei în Sf. Altar, iar Sintronul, care trebuie a fi pururea în Sf. Altar lîngă peretele de răsărit, nu se află nicăieri!!! În veșmîntărie, dicaonic sau mai bine zis în urechea Altarului, există vorbării, rîsuri umflate ... clacă, șezătoare, un fel de bîlci ... cu totul altceva decît ceea ce ar trebui să fie. Ici procopețele, aerul, veșmintele diaconești preotești, acoperămîntul Sf. Mese, pictat cu vopsele, ca îmbrăcămîntea bufonilor, ceea ce nu-i iertat (Eș. 26, 1, 31; 28; comp. Lev. 26, 14—39; 2 Lege 28, 15—68). Colo în Biserică: vorbărie, rîs, faceri cu ochiul ... mai rău decît pe la cîrciumă!!! Bărbații închinători sluțiți (bărbieriți), fără podoaba bărbătească, cu totul altfel de cum i-a zidit Dumnezeu. Femeile și fetele mari și mici, dezgolite la cap, piept, mîini și picioare. Unele cu părul făcut în formă de corn, cornul lui Ducipal, altele cu două cornițe sau coarne ca de ied, capră, diavol, altele sluțite în alte forme draconice. Dincolo, pe soleaua Altarului, iată cum unii falși creștini și creștine se suie cu obraznicie acolo unde nu-i iertat a sta nici împăraților, domnitorilor și stăpînitorilor țării!!! Astfel de Biserici cu sumedenii de neorînduiri, care mortifică pe închinători în loc de a-i via, se despoaie de „Sfințenia” lor, le părăsește Darul lui Dumnezeu și se destinează prăpădului.

E știut că copiii în familie, cînd nu ascultă și se răzvrătesc asupra părinților, aceia ne mai suferindu-i, îi alungă din casă și-i dezmoștenesc. Cînd copiii în școală fac numai nebunii și nu învață, profesorii îi lasă repetenți și-i elimină din școală. Cînd ucenicii nu ascultă de maistrul lor și nu învață meserie, îi dă afară. Cînd ostașii calcă rîndurile și disciplina din armată, se pedepsesc și se întemnițează ... așa se întîmplă și cu Bisericile în care se lăfăiesc neorînduiri prin care se jignește „Sfințenia Domnului” și se mortifică Sufletele închinătorilor.

Bisericile adevărate însă, care își păstrează „Sfințenia” lor prin menținerea bunelor rînduiri în ele, nu cad, nu se prăpădesc. „Pe această piatră (a statorniceii credinței și a bunelor rînduiri) voi zidi Biserica Mea și porțile (gurile) iadului nu o vor birui” (Mat. 16, 18). Bisericile în care se păstrează Sfințenia, buna cuviință, buna rînduială, care viază Sufletele și nu le lasă să moară (Iez. 18, 31—32; 2 Tim 4, 1—8; Apoc. 3, 1—5) stau sute și mii de ani drepte înaintea lui Dumnezeu.

Dumnezeu păzi Biserica Sf. Teodosie. Cuviosul Părintele nostru Teodosie nădăjduia că Singur Dumnezeu îl va păzi de jefuirea tîlharilor ... Înmultindu-se numărul fraților, Cuviosul a fost nevoit

să lărgească curtea mînăstirii pentru facerea chiliilor. A început chiar el însuși a lucra cu frații spre a face ograda mai mare. Într-o noapte întunecoasă, mînăstirea fiind dezgrădită și nepăzită, au venit la ea tîlharii, zicînd între ei: „Averea călugărilor e ascunsă în palatul bisericesc“. Astfel, porniră spre biserică. Acolo însă, au auzit un glas care cînta înăuntru. Socotind ei că frații fac rugăciunile Pavcerniței, s-au dus, zăbovind puțin într-o pădure din apropiere. Apoi socotind că au săvîrșit cîntarea, au mers iarăși la biserică. Auzind ei din nou același glas și văzînd și o lumină minunată în biserică din care ieșirea un miros plăcut (pentru că Îngerii cîntau într-însa), au socotit că frații săvîrșeau cîntarea de miezul nopții. Deci iarăși s-au dus și au așteptat pînă ce vor sfîrși cîntarea, ca apoi intrînd în biserică să ia toate cele ce erau într-însa. Astfel, venind ei de mai multe ori, au auzit același glas îngeresc.

După aceasta a sosit vremea de cîntarea utreniei. După obicei, eclesiarhul a început a lovi în clopot pentru utrenie. Tîlharii auzind aceasta, s-au dus puțin în pădure și se sfătuiau: „Ce să facem? Că precum mi se pare, a fost o nălucire în biserică. Iată, cînd se vor aduna toți în biserică, noi să mergem, și apucîndu-i pe toți la ușă, îi vom omorî și vom lua averea lor“. Așa cugetînd ei și zăbovind puțin pînă ce s-au adunat frații în biserică cu fericitul Teodosie, povătuitorul lor, începînd a cînta psalmii utreniei, tîlharii au năvălit asupra bisericii. Deodată însă au văzut o minune înfricoșată. Biserica a fost luată de pe pămînt cu cei ce erau într-însa și s-a suit în văzduh, încît nu le era cu putință tîlharilor a se mai sui și intra în ea, dar nici a săgeta într-însa. Văzînd ei aceia, s-au temut foarte și tremurînd s-au întors la locul lor. Atunci toți tîlharii îngroziți de cele ce văzuseră, s-au umilit ... și s-au făgăduit să nu mai facă tîlhării. Vătaful lor venind la Cuviosul Teodosie, împreună cu alți trei tovarăși, s-au căit de acea faptă a lor și au mărturisit cele ce făcuse. Cuviosul auzind acestea, a preamărit pe Dumnezeu, Care nu numai că a păzit cele trebuincioase ale bisericii, dar i-a mîntuit și de la o moarte ca aceea. Apoi i-a învățat cele pentru mîntuirea Sufletului și i-a liberat, slavind și mulțumind lui Dumnezeu (V. Sf. 3 Mai. o.c. pp. 212—215).

Altă biserică salvată de prăpăd. Odinioară au venit tîlharii noaptea la mînăstirea Sf. Sava, ca să jefuiască biserica Preacuratei Maicii lui Dumnezeu. Pornindu-se ei către fereastra care este deasupra mormîntului Cuviosului Părinte, li s-a arătat lor un munte mare, pe care nu le era cu putință nicidecum a se sui. Atunci a căzut peste dînșii frică și cutremur și s-au dus rușinați. Aceasta au mărturisit-o mai tîrziu acei tîlhari, venind cu pocăință în mînăstire și viețuind cu multă părere de rău (V. Sf. 3 dec. o.c. pag. 111).

Biserica mîntuită de năvălirea ereticilor. Odată, origeniștii adunîndu-se din diferite locuri, avînd în capul lor pe unul Leonte, voină să nevălească fără veste asupra lavrei celei mari ca să risipească turma cea dreptcredincioasă a Cuviosului Sava și toată lavra s-o dărîme pînă la temelie. Pregătind ei mulțime de casmale și diferite unelte de fier cum și arme multe, mergeau în calea lor cu mare minie. Fiind ca la al doilea ceas din zi, a căzut peste dînșii pe cale o ceață mare și negură încît toată ziua ostenindu-se, n-au aflat lavra. Au rătăcit prin locuri neumblate, unde i-a apucat noaptea. Abia a doua zi s-au aflat lîngă mînăstirea Sfîntului Marchian. Pricepînd că nimic nu pot folosi, s-au împrăștiat cu rușine fiecare în ale sale (V. Sf. 9 dec. o.c. pp. 288—9).

Ereticii opriți a distruge o biserică. Sfîntul Teodor păstorind turma lui Hristos, se sîrguia mult să piardă eresurile ce se înmulțeau. Ereticii umplîndu-se de minie și mare iuțime s-au sculat în răutatea lor și adunîndu-se s-au sfătuit, ca bine înarmați să năvălească asupra bisericii. Ei au socotit ca să intre în biserică la ziua praznicului în vremea cîntării sobornicești să ucidă pe păstor și să-i risipească oile. Dar n-au făcut nimic căci s-au împlinit cuvintele Sfinței Scripturi: „Cugetat-au sfaturi deșarte în inimile lor care nu vor putea să stea ...“ (Ps. 20, 12). Astfel, de cîte ori porneau spre biserică cu răutatea lor cea sfătuită, puterea lui Dumnezeu îi oprea. Uneori le amorțeau mîinile, iar alteori o văpaie de foc ieșea în întîmpinarea lor, și-i alunga (V. Sf. 9 iulie o.c. 505).

Vedeți cum a apărut Dumnezeu bisericile Lui în care predomina buna rînduială bisericească? Toți și toate care doresc a dăinui multă vreme biserica lor, să scoată din ea orice neorînduiele, să păzească într-însa cu toată luarea aminte: buna cuviință și buna rînduială. Numai astfel va sta, va dăinui și nu va cădea ... Bisericele acelea de care ai spus că au fost: unele avariate sau dărîmate de cutremure, altele arse de foc, altele jefuite de tîlhari, altele spurcate de păgîni ... de s-ar fi păzit în ele buna cuviință și buna rînduială, n-ar fi ajuns în prăpădul acela ... Așadar și bisericile acelea ce vor păzi în ele buna rînduială pusă de Dumnezeu prin Sfinții Săi, vor sta. Nimeni și nimic nu le va putea strica (Ps. 131, 12—18; 3 Imp. 2, 4; 9, 4—5); însă cele ce nu păzesc buna rînduială pusă în ele, nu vor putea sta. Vor cădea în prăpăd, în mare nimicire (Ps. 88, 30—32; 3 Imp. 9; 6—9; 4 Imp. 25; Dan. 9, 26; Mt. 24, 1—27) așa cum a căzut: Templul lui Solomon — distrus de haldei, Templul Irodian distrus de romani, bisericile Egiptului ... Bizanțului, Sf. Sofia din Constantinopol, transformarea în geamii turcești și alte multe biserici din diferite vremi și locuri.

Toți cei din casa patriarhilor, Avraam, Isaac, Iacob și din triburile israilite, care n-au primit rînduiala circumciderii, s-au stîrpit

din poporul lui Dumnezeu (Fac. 17, 14; Eş. 4, 24—25). Casele Egiptului, care n-au primit şi n-au avut rînduiala stropirii intrării lor cu singele mielului pascal la praguri şi amîndoi uşorii (†) au fost lovite de Domnul, omorîndu-le pe toţi întii născuţii de la om pînă la dobitoc (Eş. 12, 12, 23, 29; Ps. 77, 51). Toţi ierusalimlenii: bărbaţi şi femei, bătrîni, tineri şi copii, care n-au primit pe fruntea lor Semnul lui Dumnezeu (†) de la omul îmbrăcat cu haină lungă preotească şi cu călimară la brîu trimis de Dumnezeu, au fost măcelăriţi începînd de la Biserică pînă la ultima casă a cetăţii sfinte şi a ţării (Iez. 9). Aşa se întîmplă şi cu credincioşii şi bisericile lor, care nesocotesc buna cuviinţă ce trebuie a predomina în ele (1 Cor. 14, 40, 33) şi luptă orbeşte a răsturna bunele rînduieli şi a le înlocui cu felurite neorînduieli omenestii, trupesti şi drăceşti ale lor (Mt. 15, 3—9; Mc. 7, 7—9; Iac. 3, 15).

Neorînduielile, obiceiurile potrivnice buneii credinţe a Bisericii lui Dumnezeu, sînt un fel de idoli: mici, mijlocii şi mari sau nişte boieri drăceşti, pe care-i slugăresc cei care-i fac, aduc, menţin şi susţin. Cum susţineau israeliţii idolatrizaţi idolatria uricioasă în poporul lor; aşa şi aceştia susţin neorînduielile în Biserica lor! Aceia prigoneau sîngeros pe Ilie, Miheia şi pe ceilalţi Prooroci care combăteau idolatria; aceştia prigonesc sîngeros pe Preoţii care combat neorînduielile din Bisericile lor!

Voi, creştinilor nu trebuie a vă lua după vicleanul diavol, care amăgeşte persoanele superstiţioase ca pe Eva în Rai (Fac. 3, 1—5) îmbătîndu-le de cap, că: dacă nu-i neorînduiala ceea şi ceea în Biserică nu le merge bine, deşi neorînduielile i-au coplesit în rele, în periclitări şi pierzare!

Cei ce susţin neorînduielile în Biserică după sfatul diavolului (Fac. 3, 1—5; 1 Tim 4, 1), se cufundă în greutăţi, rele, periclitări, şi pierzare ca lumea din vremurile lui Noe şi Lot (Fac. 6—8; 19). „Veni-va Domnul slugii aceleia şi-l va tăia în două şi partea lui o va pune cu făţarnicii (creştinii păcătoşi menţinători şi susţinători neorînduielilor din Biserică, care stau împotriva adevărului) (Mt. 24, 48—51; 12, 32; Mc. 3, 29).

Cei ce scot din Biserică vreo rînduială bună, sfîntă, folositoare, mîntuitoare închinătorilor binecredincioşi, va scoate şi Dumnezeu numele lor din Cartea vieţii şi partea lor din Împărăţia Cerurilor. Cei care vor duce, menţine şi susţine neorînduieli în Sf. Biserică, smintitoare, primejduitoare, nemîntuitoare închinătorilor, va aduce, va adăuga şi Dumnezeu urgiile care sînt scrise în dumnezeieştile Scripturi şi cărţile sfinte ale Bisericii asupra acelora (Mt. 18, 6—8; Mc. 9, 12—45; Lc. 17, 1—2; 1 Cor. 1, 19).

Voi staţi împotriva adevărului învederat ca fariseii, cărturarii, saducheii ... împotriva Mîntuitorului. Cum aceia au omorît pe

Mîntuitorul ce le-a făcut mult bine şi se lăudau cu satisfacţie cînd L-au văzut îngropat; aşa şi voi resurpînd rînduiele Bisericii, aţi reintronat neorînduiele, spre bucuria dracilor şi prăpădul vostru. Aţi făcut aşa cum au făcut Evreii cu Crucea Domnului şi Irodiada cu capul curat al Botezătorului. Dar precum Crucea Domnului şi capul Botezătorului după sute de ani au fost scoase de sub gunoaiele, murdăriile Ierusalimului; aşa şi bunele rînduieli arătate, se vor scoate de sub gunoaiele întunericelelor voastre şi se vor aşeza la locurile lor. Precum soarele ajutat de vînturi iese din norii negri care-i eclipsau radierea valurilor de lumină peste suprafaţa pămîntului, luminînd şi încălzind tot mai mult, aşa şi bunele rînduieli ajutate de vînturile Duhului Sfînt (Iez. 37, 1—10; Ioan 3, 8; F. Ap. 2, 2), se vor ridica şi întrona în Biserică în locul neorînduielilor fugărite, radiindu-şi lumina lor cu mai multă îmbelşugare, încît în Biserica Domnului Dumnezeu, totul va grăi mărire (Ps. 28, 9). Atunci Sufletele închinătorilor — Păstori şi păstoriţi — se vor reculege, inviora, însufleţi, salva, mîntui şi ferici.

Preotul vostru a lucrat şi lucrează cu rîvnă sfîntă la curăţirea Bisericii materiale de feluritele neorînduieli monstruoase şi întronarea bunelor rînduieli sfinte; aşadar, cei care se tot împotrivesc, păcătuiesc contra adevărului învederat, realmente împotriva Duhului Sfînt, vor avea înfricoşată judecată şi groaznică osîndă. Preotul vostru merge pe urmele Sf. Prooroc, psalmist şi împărat David, ale rîvnitorului Ilie, ale Proorocilor, Ierarhilor, Preoţilor vrednici lui Dumnezeu, care în dragostea lui pentru menţinerea însufleţitoarelor rînduieli sfinte în Biserica Domnului, zicea adeseori cu aprindere: „Rîvna Casei Tale m-a mîncat pe mine“ (Ps. 69, 9; Ioan 2, 17; 3 Imp. 19, 10; Ps. 3, 3; Iac. 3, 14—16), iar aceia care-l clevetesc, hărţuiesc şi împiedică a-şi face şi împlini şi îndatorirea aceasta, sînt nişte adunături ale Satanei (2 Tim. 3, 8—9, 13; Apoc. 2, 9; 3, 9).

O altă creştină din comitetul altei parohii vecine îi ia locul. Îşi spovedeşte păcatele cam nu cum trebuia, îşi ia canon mutilat ... apoi, sculîndu-se în picioare, îşi descoperă ranchiunul ce-l avea asupra Preotului său, zicînd: „Cinstite Părinte Duhovnic, iacă, am o mare ciudă pe Preotul nostru, că tare ne mai probozeşte zicînd că facem felurite neorînduieli în Biserică. Drept să-ţi spun, nu-l r ai putem suferi. O, de s-ar duce mai degrabă de la noi, că tare e cîcălitor!

Duhovnicul deşi urgentat de anumite îndatoriri şi servicii, se vede silit a rupe din vremea hotărîtă acelora pentru a lămuri penitenţa. Îndată începu a o sfătui: „Fiică! În Biserica lui Dumnezeu totul este care grăieşte mărire (Ps. 28, 9). Dar pentru ca acea mărire Dumnezeiască să pătrundă în închinători, să se aşeze

în ei și să-i folosească cât mai mult, se cere imperios ca în Biserică să predomine toată buna cuviință, rânduiala Sfântă, cunoștința, liniștea, curăția și pacea (1 Cor. 14, 40; 33; 23; comp. Apoc. 8, 1; 15; Evr. 12, 14, 22—25), altfel, mulți se păgubesc, se periclitizează, cad în urgia lui Dumnezeu. Eu mă bucur că vrei să te lămurești mai bine și în privința aceasta. Ascultă deci: Marele Prooroc—Preot-Iezechil, fiind dus în robie din Ierusalim în Palestina cu mulți Iudei din toate vîrstele și stările sociale, îl munceau în legături (Iez. 3, 25; 4; 8; comp. Ps. 118, 61, 110; 139, 5; 140, 10; 141, 10).

Acest Sfânt Mare Prooroc-Preot, era atît de înainte văzător, încît pe cele ce se făceau departe le vedea ca pe cele ce erau înaintea ochilor. Pe cînd era în Babilon, el vedea cele ce se făceau în Ierusalim și le spunea popoarelor care erau în robie cu dînsul. Într-o vreme a fost răpit din Babilon de un Înger, care l-a dus la Ierusalim și l-a pus în Biserica lui Solomon. Acolo a văzut idolii înăuntru și afară — ca pe o uriciune a pustiirii la loc Sfînt și slujirile cele spurcate care li se făceau. Oamenii cei mai mari ai lui Israil aduceau tămîie idolilor. Preoții întorcîndu-și fețele de la Scaunul lui Dumnezeu se închinau soarelui. Femeile ședeau plîngînd lîngă Tamuz, ce se zice de elini Adonida sau necurata Afrodita, ucisă de un vier sălbatic și cinstită între zei de păgîni și de evreii cei răsvrățiți. Slava lui Dumnezeu o vedea — după asemănarea celei văzute mai înainte la rîul Hovar — foarte mîniată, sfătuindu-se să iasă din Biserică și s-o lase pustie. El a auzit acolo pe Domnul grăind către dînsul: „Fiul Omului, au doară este mică fărădelegea aceasta pe care o fac aceste popoare, precum vezi? Ei au umplut pămîntul de necurății și s-au sfătuit să Mă întărite și să Mă îndepărteze de Locașul Meu sfînt, să Mă lepede. Deci, îi voi pedepsi în mînia Mea. Nu-i va cruța ochiul Meu, nici îi va milui. Cînd vor striga cu glas mare spre urechile Mele, nu-i voi auzi“.

Atunci s-a auzit glasul lui Dumnezeu, strigînd cu mare groază și foarte înfricoșător către Prooroc, zicînd: „S-a apropiat izbîndirea și pieirea cetății! Fiecare să aibă în mîini arme de ucidere!“ Acestea zicînd Domnul, au ieșit șase bărbați înfricoșați, înarmați și cu săbiile trase. În mijlocul lor era un bărbat în veșminte preoțești albe, avînd călimări și trestie de scris. Domnul a zis către dînsul: „Treci prin mijlocul cetății Ierusalimului și fă semn în fruntea bărbaților și robilor Mei, care pătinesc durere în inimile lor pentru bunele rînduiri ale Mele ce le-au răsturnat idolatrizii, punînd în loc neorînduiele lor. Pecetluiește pe robii Mei, care suspină și plîng pentru fărădelegile puse de Iudeii idolatrizați în cetatea aceasta. Pecetluiește pe cei a'eși a Mei că Eu îi voi feri de pedeapsă“.

Bărbatul acela cu podoabă preoțească ascultînd porunca Domnului, s-a dus printre lumea Ierusalimului și Iudeii și a făcut semn (†) pe fruntea acelor popoare, care cu adevărat slujeau adevăratului Dumnezeu. Semnul acela era o slovă grecească (T) care se cheamă Tau și care se aseamănă cu cinstita Cruce. După ce bărbatul acela cu cuviință preoțească a străbătut cetatea și a însemnat pe robii lui Dumnezeu cu Semnul Crucii, acei șase bărbați foarte înfricoșați au fost trimiși în urma lui. Aceia închipuiau pe cei șase voievozi ai puterilor haldești, care aveau să vină cu Nabucodonosor spre pierzarea Ierusalimului. Domnul Cel mîniat, a grăit către cei șase bărbați: „Duceți-vă și tăiați. Nu cruțați, nu miluiți nici pe fecioare și nici pe prunci; ci ucideți-i pe toți. Începeți cu măcelărirea lor de la preoții cei sfinți și de la bărbații cei mai mari. Luați seama însă bine ca de aceia pe care e pus Semnul Meu să nu vă atingeți“. Sfîntul Prooroc a văzut uciși din amîndouă părțile, în răpirea aceea din toată rînduiala și vîrsta poporului Ierusalimului, precum era să se săvîrșească în faptă. Atunci Proorocul a căzut cu fața la pămînt înaintea Domnului, strigînd: „Amar, amar, mie Doamne! Că voiești să pierzi rămășițele lui Israil, vîrsîndu-ți Mînia Ta peste Ierusalim“. ...

După aceasta a văzut iar pe bărbatul acela cu podoabă preoțească, care, întorcîndu-se la Domnul, a zis: „Doamne, am făcut precum mi-ai poruncit“. Domnul i-a poruncit iarăși să ia cu pumnii cărbuni de foc din mijlocul roatelor Heruvimilor și să-i verse peste tot Ierusalimul, că acela nu numai de sabie, dar și în foc să se ardă de Haldei.

După răpirea și vedenia aceea, Proorocul s-a aflat iar între Haldei la locul său; iar cele văzute s-au împlinit îndată (V. Sf. 21 iulie o c. pp. 1034—7).

SFÎNȚENIA ȘI DARUL DIVIN PĂRĂSEȘTE BISERICILE ÎMBÎCSITE DE NEORÎNDUIELI.

Oarecare creștini mergînd la praznicul hramului Bisericii Sf. Dumitru din Tesalonic, au văzut la o răs_pîntie întîlnindu-se un Arhiereu și un ostaș. După ce s-au salutat creștinește, întrebîndu-se unul pe altul cine este și unde merge, Arhiereul Ahile a răspuns plîngînd: „Pentru păcatele și fărădelegile lumii, mi-a poruncit Dumnezeu ca să ies din Larisa, pe care o păzeam. Dumnezeu vrea să o dea în mîinile Agarenilor și mă duc unde-mi va porunci“. Ostașul, St. Dimitrie — plîngînd, a zis și el: „Și eu asemenea am pătimit Arhiereule a lui Dumnezeu Ahile. De multe ori am ajutat Tesalonicenilor din robii i-am izbăvit, din felurite primejdii aducătoare de moarte și din tot felul de neputințe. Acum însă, pentru multele

păcate și frădelegi ale lor, s-a depărtat Dumnezeu de la dânșii și mi-a poruncit mie să-i las pe ei, ca să-i dea în mâinile Agarenilor. Pentru aceasta am ascultat porunca Lui și îndată am ieșit de acolo și mă duc unde-mi va porunci". Din acea arătare, creștinii au cunoscut că Sf. Arhiepiscop Ahile ale cărui Sf. Moaște păzeau cetatea Larisa și Sf. Dumitru, ale cărui Sf. Moaște păzeau Tesalonicul, le părăsește. La o lună după aceasta Tesalonicul și Larisa au fost bătute și robite de turci ... (Prol. și v. Sf. 26 oct.).

DARUL PREA SF. DUH ȘI ÎNGERUL PĂZITOR PĂRĂ- SESC BISERICA SF. SOFIA DIN CONSTANTINOPOL

În noaptea de 11 mai, către ora 12 p.m. spre marea întristare a grecilor, s-a arătat un semn Dumnezeiesc deasupra bisericii Sfânta Sofia. În clipeala ochiului s-a cuprins toată cetatea de razele unei lumini așa de mari, în care parcă se adunaseră toate fulgerele care lumineaseră la crearea universului. Semnul acela a îngrozit foarte mult pe greci. Ei, neînțelegând cauza apariției acelei lumini, socoteau că turcii vor fi dat foc Constantinopolului. Din această nepriecere a lor s-a făcut grozavă alarmă și strigări disperate, încât toți alergau în toate părțile, amețiți de deznădăjduire, chemând în ajutor pe concetățenii lor. Toți din toate părțile alergau disperați și căutau să se informeze de strigătele disperate ale ostașilor de prin jurul Templului și ale poalelor muntelui. Ajungând la biserica Sf. Sofia, privesc cu mirare la văpaia care ieșea de pe ferestrele cele de deasupra turlei Sf. biserici. Acea văpaie cuprinzând înălțimea acoperământului întregii biserici, a luminat fără întrerupere mai mult timp, fără a se schimba în alt chip sau culoare.

Mai pe urmă unindu-se toată văpaia aceea luminoasă, s-a făcut în câteva clipe din roșeața ei o lumină mai mare și mai strălucitoare. Acea lumină de deasupra acoperământului bisericii s-a ridicat la înălțime, s-a atins de cer care deschizându-se, a primit înăuntru acea lumină, încât nimeni n-a mai putut s-o vadă. În chipul acesta s-a ridicat și a dispărut acea minune sau acel semn Dumnezeiesc.

Patriarhul ca martor ocular al acelei arătări, văzînd pe împăratul bizantin Constantin Paleologul al XII-lea, neînduplecat a se refugia din Sfânta cetate, îi zise: „Destul de cunoscut îți este ție, o, împărate, despre prezicerile care le avem din atîtea timpuri, că are să fie surparea acestei cetăți și a cetățenilor care se vor afla înăuntru ei. Lumina care a luminat capitala întreagă și văpaia care a ieșit prin ferestrele bisericii Sf. Sofiei, nimic altceva nu însemnează, fără numai că Darul Prea Sfîntului Duh, care a umbrat și a conlucrat cu Ierarhii cei dinainte ai lumii prin Arhiepiscopii și pîșii

împărați, de asemenea și Anghelul lui Dumnezeu, rînduit spre apărarea Sfintei biserici și a renumitei cetăți acesteia încă din zilele renumitului împărat Constantin, s-a ridicat și a trecut la ceruri în această noapte".

După o nouă luptă crîncenă, oastea bizantină, în frunte cu împăratul, a fost zdrobită de mulțimea copleșitoare a turcilor. Constantinopolul — mama sfîntă a tuturor cetăților creștine — a căzut pradă spurcaților turci, care au jefuit-o groaznic. Multă lume a fost măcelărită de iataganele păgînilor. Împăratul a fost aflat mort printre grămezile trupurilor moarte ale ostașilor creștini. Biserica — Sf. Sofia — podoaba strălucită a întregului imperiu Bizantin și a întregii lumi — a fost jefuită de toate obiectele și lucrurile ei foarte prețioase și transformată în moschee de adunare și cult a păgînilor necurați pînă în zilele noastre, adică peste 500 de ani

Vezi ce așteaptă pe Bisericile acelea care răstoarnă rînduiri sfinte puse de Dumnezeu în ele, înlocuindu-le cu neorînduiri omenești și demonice? Vezi unde se cufundă aceia care după amăgirea șarpelui-diavol (Fac. 3, 1—5; Mt. 4, 1—11), luptă prosteste să prefacă Bisericile lui Dumnezeu în niște babilioane confuze, amestecături, învălmășeală, zăpăceală? Eu știu că toți binecredincioșii creștini — Păstori și păstoriți — se adună în Sfintele Biserici pentru a se ridica cu mintea, cu Sufletul și cu toată ființa lor la cer, la Scaunul Dumnezeirii, pentru a atrage asupra lor: „Toată darea cea bună și tot darul desăvîrșit, sfîntenie, pace, fericire vremelnică și veșnică; iar nu să se încurce în neorînduiri demonice, nici să se prăbușească în babilon, în adînc, în iad, în osîndă vremelnică și veșnică. Văd că vrei mîntuire, văd că te-ai lămurit că în Biserica lui Dumnezeu trebuie să vedem totul care grăiește mărirea lui Dumnezeu și înălțarea minții închinătorilor la ceruri, că deci, în Biserică trebuie a fi și a dăinui buna cuviință, rînduiri sfinte puse de Dumnezeu în ea prin Sfînții Săi și nicidecum felurile neorînduiri, pentru ca cei ce vin într-însa, să vieze și să nu moară (Apoc. 3, 1—3; 2, 5; 3, 15—19).

„Dumnezeu este Același: ieri, azi, Același și în veci!“ (Evr. 13, 8). Cum Sa arătat aleșilor Săi: Avraam (Fac. 18), Iacob (Fac. 20, 13—17; 32, 24—30), Moisi (Eș. 3; 4; 19—20; 25—31; 33—34), Samuil (1 Imp. 3), David (Ps. 15, 8), Solomon (3 Imp. 3, 5—14; 9, 1—9), Miheia (3 Imp. 22, 19—23), Isaia (Is. 6), Iezechiel (Iez. 1; 2; 3; 8; 9; 10), Daniil (Dan. 7, 9—10; 13—14), Amos (Amos 9, 1) și altor aleși plăcuți ai Săi; așa S-a arătat și Se arată binecredincioșilor creștini — Păstori și păstoriți — unora aievea: Sf. Ap. Pavel (F. Ap. 9, 1—8; 26, 13—18; 22, 18). Sfîntilor 40 de Mucenici din Sevastia (V. Sf. 9 martie o.c. 341). Sfintei Mucenice Irina (V. Sf. 5 mai o.c. 309), Sfintei Mucenice Antonina (V. Sf. 10 iunie o.c.

426), Sfintului Mucenic Vit (V. Sf. 15 iunie o.c. 738), Sfintului Mucenic Pantelimon (V. Sf. 27 iulie o.c. pp. 1371; 1373; 1374; 1375; 1379), Sfintului Mucenic Emilian (V. Sf. 18 aug. o.c. 616), Sfintului Mucenic Artemie (V. Sf. 20 oct. o.c. 515—6), Sfintei Mucenițe Ecaterina și Sf. Apostol Andrei (V. Sf. 25 noiembrie o.c. pag. 1159; 30 noiembrie o.c. pag. 1527), Sfintei Mucenice Varvara, mai multor creștini și evrei și Sfintei Mucenițe Evghenia (V. Sf. 4 dec. pp. 135—9; 10 dec. pp. 471—2; 19 dec. pag. 1026; 24 dec. pp. 1264—5), altora în vedenie; mirelui creștinat de Sf. Ap. Toma (V. Sf. 6 oct. pp. 182—3), Sf. M.M. Gheorghe (V. Sf. 23 aprilie pp. 671; 690) și altora gânditoarește ...

Mergi fiică la casa ta, ascultă pe Preot cu toată buna voință, cinstindu-l și dați-i ajutor să scoată din Biserică toate neorînduielile și să întroneze toată bunacuviință și rînduielile Sfinte pentru a vă folosi cu toții. Creștina pleacă de la Scaunul Sfintei Spovedanii lămurită, dînd Slavă lui Dumnezeu pentru toate cele ce auzise, hotărîtă ca pe viitor să trăiască în toată buna cuviință și în Biserică să păstreze buna rînduială, avînd toată încrederea că se va folosi ...

Un binecredincios din aceeași parohie veni și îngenunche la Scaunul Sfintei Spovedanii. Își mărturisi păcatele, își luă canonul cuvenit și se sculă în picioare, gata să plece. După puțină gîndire, el întreabă pe Duhovnicul său: „Preacinstite Părinte! Ce să fac eu cînd în Sf. Biserică la slujbă, mai ales în timpul ofierii Dumnezeștii Liturghii, văd oarecare neorînduieli, ori pe unii rîzînd, pe alții vorbind?” Duhovnicul, după ce-l ascultă cu multă bună voință

părintească și dragoste sfîntă, duhovnicească, îi zise: „Fiule! Ori încotro vom umbla noi, ispititorul ne urmărește și uneltește cum să ne împiedice pentru a nu ne împlini îndatoririle noastre creștinești, duhovnicești, sfinte și bine plăcute lui Dumnezeu. Dar cu multă furie ne urmăresc viclenii draci în Sf. Biserică, ca nu cumva prin adevărata credincioșie, atenție, bună cuviință și buna rînduială, să ne ridicăm de pe pămînt la cer și să stăm în locurile slăvite din care ei au căzut. Pentru ca să te lămurești mai bine de ceea ce-ți spun, ascultă:

Un credincios împărat obișnuia zilnic a asculta Dumnezeiasca Liturghie. Într-o zi, fiind reținut de o mare nevoie, s-a învrednicit a veni numai cu duhul în Biserică, ca oarecînd dreptul Simion (Lc. 2, 27). Atunci văzu niște mari arătări Dumnezeiești. La văhodul mare văzu un stîlp luminat și strălucitor, foarte înalt, de la Sf. Masă pînă sus la înălțimile cerului. Lîngă Sf. Masă văzu un minunat Prunc, mai luminat și mai strălucit decît toate strălucirile soarelui de pe cerul senin din amiaza zilelor. Pe Preotul liturghisitor l-a văzut schimbat ca fața cristalului. La chinonic Pruncul Dum-

nezeiesc a sărutat pe Preot și Preotul pe Prunc. În acel timp Dumnezeiescul Prunc mîncă pe Preot și Preotul rămînea tot întreg și sănătos. Împăratul înspăimîntat, îi zise Preotului: „Ce stai și nu te împărtășești cu P.S. Trup și Sîngele lui Hristos Dumnezeu?” Preotul i-a răspuns: „Aștept puțin, ca mai întîi să mă ia Acest Dumnezeiesc Prunc ca să mă prefacă în Sineși, precum vezi, apoi atunci să mă împărtășesc și eu cu P.S. Trup și Sîngele Lui. Vrei să știi cine este Pruncul Acesta? Acesta este Împăratul tuturor împăraților care au împărățit și împărățesc pe pămînt, Stăpînul tuturor puterilor cerești, al tuturor zidurilor și al întregului univers”.

Acestea auzindu-le împăratul, s-a aruncat cu fața la pămînt, rugîndu-se cu lacrimi fierbinți Împăratului Cereșc să-l ierte și să-l binecuvînteze. Pruncul, prîvindu-l cu fața veselă, îl binecuvîntează cu dreapta Sa, zicînd: „Binecuvîntat să fii de Tatăl, de Mine și de Duhul Sfînt”. Astfel binecuvîntîndu-l Stăpînul, s-a sculat împăratul și l-a văzut pe Dumnezeiescul Prunc înălțîndu-se la ceruri cu Preotul și cu toți binecredincioșii creștini — Păstori și păstoriți — pe care-i pomenise în ziua aceea, înfățișîndu-i înaintea Prea Milostivului Părinte Cereșc.

Aceste binefaceri Dumnezești cunoscîndu-le și noi, să luptăm din răputeri a vieții în buna credincioșie, a învinge neorînduielile, vorbăriile, rîsurile, împrăștierea cu mintea la grijile veacului acestuia și la deșertăciunile lumești, pe care le face satana prin slugile lui chiar și în Sf. Biserică ... știind că: „Fără luptă nu-i cunună”. Și: „De nu se va lupta cineva după lege, nu se încununază” (1 Tim 4, 6—11; 2 Tim. 2, 5; 4, 1—8). Astfel, luptînd bine pînă la sacrificiu, ne vom învrednici și noi a vedea pe Dumnezeu (Mt. 5, 8; comp. Ps. 14; 16, 5; 23, 3—12; 50, 11—13; 1 Ioan 3, 2—3; Evr. 12, 14). Avraam luptînd contra întunericiiilor din vremea sa, se învrednici a vedea, a găzdui și a vorbi cu Însuși Dumnezeu în persoana a trei Îngeri (Fac. 18). Iacob-Israil, după o luptă crîncenă, vede oștirea lui Dumnezeu și pe Dumnezeu, precum adeverește el însuși, zicînd: „Aceasta-i tabăra lui Dumnezeu... Am văzut pe Dumnezeu în față și mîntuit a fost Sufletul meu!” (Fac. 32, 1—2; 24—30). Moisi după lupte și suferințe grele, vorbește cu Dumnezeu la rugul înflăcărat, deasupra muntelui Sinai și alte părți (Eș. 3—4; 12—20; 25—31; 33—34; Num. 17—19, ș.a.). Moisi cu Aron, Nadab, Abiud și 70 de bătrîni ai lui Israil, din porunca lui Dumnezeu s-au suit pe munte. Ei au văzut acolo sus pe Dumnezeul lui Israil. Sub picioarele Lui era ceva, care semăna cu un lucru de safir, curat străveziu ca seninul cerului. Ei au văzut pe Dumnezeu .. apoi au mîncat și au băut (Eș. 24, 1, 9—11). David împăratul, după suferirea multor fugăriri și lupte grele, vede pe Dumnezeu, precum adeverește el însuși: „Văzut-am pe Domnul Dumnezeu înaintea mea, că de-a

dreapta mea este, ca să nu mă clatin". (Ps. 15, 8). După multe lupte și suferințe, Ilie Tesviteanu se învrednicește a vorbi cu Dumnezeu la muntele Horeb (3 Imp. 19, 9—18). Așijderea a văzut pe Domnul Dumnezeu, Miheia (3 Imp. 22, 19—23), Isaia (Is. 6) Iezechiel (Iez. 1; 11), Daniil (Dan. 7, 9—10; 13—14), Amos (Amos 9, 1) ș.a. Așa se arată Domnul Dumnezeu și unor binecredincioși creștini — Păstori și păstoriți — ai Săi, aieva ori în vedenie sau gânditoarește în rugăciunile făcute în duh și adevăr (Ioan 4, 22—24), în meditații sfinte, în sfintele slujbe bisericești, în Dumnezeiasca Liturghie și în alte anumite vremi.

După aceea Preotul Duhovnic cheamă pe toți cei spovediți, le citi învățătura, moliftele, ecteniile, Evanghelia și dezlegarea. Pentru a-i întări mai bine în credincioșia și viețuirea creștinească, îi sfătuiește iarăși: „Fiilor! Mărturisirea adevărată însoțită de luarea canonului cuvenit, facerea roadelor vrednice de pocăință și părăsirea desăvârșită a păcatelor, este socotită înaintea lui Dumnezeu al doilea botez. Cei care vă osteniți astfel cu bună chibzuială, acum ați primit al doilea botez care vă ridică din întuneric la lumină, din muncă la fericire, transformându-vă din vrăjmași ai lui Dumnezeu în fii ai lui Dumnezeu și din moștenitorii muncilor iadului în moștenitori fericiți ai împărăției cerurilor. Așadar, purtați-vă cuviincios, creștinește ... în tot restul vieții.

SĂ FUGIM DIN BABILON ÎN IERUSALIMUL CERESC. Când sosiți la biserica Domnului, intrați și stați într-însa cu toată buna rînduială, știind că v-ați suit și stați în cer, înaintea lui Dumnezeu, a îngerilor și a Sfinților Lui (Lc. 18, 10; 2 Cor. 7, 18; Is. 56, 7). La aceasta ne sfătuiesc aleșii lui Dumnezeu, zicînd: „Cer (pămîntesc) luminos — zice Sfîntul Ghrmano — este Biserica“. „În Biserica Slavei Tale stînd, în Cer ni se pare a sta... Cinstita prăznuire... Cer a arătat-o pe Biserica, că îngerii împreună cu oamenii se veselesc (într-însa)...“ (tropar de la sfîrșitul Utreniei și începutul Psaltirei). Așadar să fugim de babilonul lumii deșarte și grabnic amăgitoare, la Ierusalimul Ceresc. Alergînd bine, intrînd în biserică, se cade să stăm drept, ca în cer.

BISERICA ESTE CORABIE. Precum corabia lui Noe i-a scăpat de la înec în noianul apelor potopului universal, așa și biserica scapă din noianul păcatelor pe cei ce trăim, stăm, rămînem într-însa ... conducîndu-ne gîndurile, vorbirile, faptele, credincioșia și viețuirea după sfaturile ei. Cei ce rămîn afară din biserică se înecă și se pierd, ca și lumea rămasă afară din corabia lui Noe. Aceasta o adevărește și Sfîntul Ioan Gură de Aur, zicînd: „Închipuirea celor ce aveau să se împlinească, au fost cele făcute. De pildă:

Duhovnicul își sfătuiește penitenții

Chip al Iisusului lui Hristos, a fost corabia lui Noe; porumbelul, al Sfîntului Duh; ramura de măslin, a milostivirii lui Dumnezeu. Acele erau închipuiri, iar acestea, adevăr. Căci, precum corabia în noianul mării a scăpat pe cei ce au fost înăuntru, așa și biserica, mîntuiește pe toți cei rătăciți, care intră, stau și rămîn într-însa cu trup și Suflet. Biserica lui Dumnezeu are o foarte mare deosebire de corabia lui Noe. Aceasta o adevărește foarte lămurit tot Sf. Ioan Gură de Aur, zicînd: „Corabia a primit dobitoace necuvîntătoare și tot necuvîntătoare a scos; a primit și Biserica oameni fără socoteală și nu numai că i-a mîntuit, dar i-a și prefăcut. Corabia a primit corb și tot corb a trimis; primește și Biserica corb dar trimite porumbel, primește lup și-l scoate oaie. Căci de va intra aici om răpitor și lacom, auzind Dumnezeieștile cuvinte ale învățurii, își schimbă năravul și în loc de lup se face oaie; că lupul răpește și pe cele strine, iar oaia și lîna sa o lasă“. (Cuv. la cutremur; la bogat și Lazăr și la Sf. S.M. Foca).

Din cele arătate, luați aminte voi creștinilor cei ce v-ați făcut oi din lupi, înăuntru Bisericii, nu cumva să vă faceți iarăși lupi, cînd ieșiți din Biserică. Voi care v-ați făcut porumbei, să nu vă faceți iarăși corbi. Cei care v-ați făcut în Biserică curați din necurați prin mărturisire și Împărtășire, din mîndri, smeriți, din sălbatici, domestici, din răpitori, milostivi și simplu a zice din răi, buni. Păziți-vă, luați aminte de voi înșivă, ca nu cumva ieșind din Biserică, să vă întoarceți iarăși la răutățile voastre cele dintii, precum porcul scaldat la noroiul cel dintii și cîinele la vîrsătura lui (2 Petru, 2, 20—22). Păziți-vă ca lumina ochiului curătenia ce ați căpătat-o întreagă aici în Biserică, zicînd cîntarea miresei: „Noi ne-am dezbrăcat de haina păcatului cu învățătura Bisericii lui Hristos, cu mărturisirea și cu Împărtășirea Dumnezeieștilor Taine și cum vom putea iarăși a ne mai îmbrăca într-însa? Noi am spălat și am curățit picioarele și lucrurile noastre cele viclene și mișcările, prin Dumnezeieștile cîntări și sfintele psalmodii ce se cîntă în Biserică și cum putem să le mai întinăm iarăși? „Desbrăcatu-m-am de haina mea, cum mă voi îmbrăca cu ea? Spălatu-mi-am picioarele mele cum le voi întina?“ (Cînt. Cînt. 5, 3).

Biserica e staulul oilor lui Hristos. Toți creștinii — parte bărbatească și femeiească — din toate vîrstele și stările omenirii — sînt obligați a merge, a sta, a rămîne și a fi cu trup și Suflet în Biserica lui Dumnezeu și a asculta de ea. Altfel se cufundă în mari primejdii și pierzare. Precum oile care rămîn afară din staulul lor se primejduiesc, se pierd, fiindcă le răpesc, sfîșie și mîncă ori lupii, ori șacalii, ori alte fiare, ori tîlharii; așa și creștinii care nu iau parte la slujbele Bisericii lui Dumnezeu în duminici și sărbători și nu ascultă de învățăturile ei, se prind și se sfîșie de fiarele patimilor,

se omoară și înghit de lupul-diavol (1 Petru 5, 8; comp. Fac. 3, 1—5; Ioan 1, 7; 2, 2; Zah. 3, 1—2; Mt. 4, 1—11; Lc. 22, 31; Apoc. 12, 12—17). Creștinii care intră, stau și rămân în Biserică, scapă de orice primejdie și pierzare. Aceasta ne-a adevărat Dumnezeiescul Hrisostom, zicând: „Rămâni înăuntrul Bisericii și nu vei fi trădat de Biserică; iar de fugi de Biserică (adică de învățăturile ei) nu e vinovată Biserica. De vei fi înăuntrul Bisericii, lupul nu intră, iar de vei ieși afară te prinde fiara. Nu este de vină staulul la aceasta; ci neîngăduirea ta, căci nimic nu e deopotrivă cu Biserica. Nu te depărta de la Biserică, că nimic nu e mai tare decât Biserica. Nădejdea ta să fie Biserica, mîntuirea ta Biserica, scăparea ta Biserica; căci este mai înaltă decât cerurile și mai desfătăta decât pămîntul. Biserica niciodată nu îmbătrînește, ci totdeauna înfloreste...”

După ce Eutropiu a ieșit din Biserică în lume unde a fost prins și decapitat, Sfîntul Părinte a predicat iarăși: „Nu zice că s-a trădat de Biserică vînzătorul (Eutropie), căci de nu lăsa Biserica altfel nu se prindea. Nu zice că s-a ascuns în Biserică și s-a vîndut. Nu l-a lăsat pe el Biserica, ci el a părăsit-o. Nu s-a vîndut dinlăuntru, ci dinafară de Biserică, fiindcă a părăsit Biserica (Cuv. că Eutropie aflîndu-se afară de Biserică, l-a prins și omorît).

Astfel, precum în Biserica Vechiului și Noului Testament era lege hotărîtă de conducătorii și stăpînitorii poporului (Eș. 21, 13 Num. 35, 9—29; 2 Lege 19, 1—10; Is. Navi 20), că oricare ar fi făcut o greșală mare, vrednică de moarte și apuca de intra în Biserică sau în curtea și hotarul ei, scăpa de moarte. Nimeni nu putea să-l ia de acolo ca să-l pedepsească. Vinovații aceia, care însă nu apucau să intre în Biserică sau în curtea și hotarul ei, se prindeau și se omorau (Num. 35, 9—29). Așa și cei ce sînt în Biserică cu trup și Suflet, scapă din primejdii și pierzare; iar cei care stau afară din Biserică se pierd.

Biserica e spital obștesc. Precum în spital se vindecă bolnavii trupește de felurite boli; așa și în Biserică bolnavii la Suflet se vindecă de felurite boli sufletești și trupești. Casa — Biserica aceasta — zice Sf. Ioan Hrisostom — este spital duhovnicesc, ca să vindecăm aici ranele ce le vom lua de afară. Biserica este spitalul Sufletelor... „se cade deci precum atunci cînd ne ducem în spital, după ce luăm doctoriile cele potrivite pentru răni să ieșim” așa și în Biserică, după ce ne alimentăm cu îmbelșugare cu Cuvîntul lui Dumnezeu, cu cele Sfinte și cu Dumnezeieștile Taine, după sfatul Duhovnicilor iscușiți, ieșim afară la lucrul încredințat sau la lupta cea bună (Mt. 10; 1 Tim. 6, 11—20; 2 Tim. 2, 1—7; 4, 2—8; Apoc. 11, 3—11). Privitor la aceasta Mîntuitorul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul numește Biserica: spital sau casă obștească, casă de oaspeți, han

în pilda o nului căzut între tîlhari, despuat și rănit (Lc. 10, 30—37). Omul din pilda aceasta este: Adam și Eva și oricare dintre păcătoși. Ierusalimul din care s-a pogorît, este înfierea, Raiul, credințioșia și viețuirea demnă de om și creștin. Ierihonul e lumea și păcatul care lesne înconjoară (Evr. 12, 1). Tîlharii sînt dracii (1 Petru 5, 8; Apoc. 12, 12—17). Ranele sînt patimile rele, păcatele. Samarianul este Hristos — Dumnezeu-Omul. Untdelemnul și vinul sînt: milostivirea, iubirea de oameni a lui Dumnezeu. Casa de oaspeți e Biserica; iar gazda sau îngrijitorul este: Petru, Pavel, Apostolii și urmașii lor: Arhierii și Preoții... Cei doi dinari sînt Dumnezeiasca Scriptură a Vechiului și Noului Testament. Ce va mai cheltui e Sf. Tradiție și orice învățătură folosită de Suflet, vindecătoare de felurite răni sufletești. Întoarcerea cu răsplătirea feluritelor învățături și osteneli depuse pentru vindecarea bolnavilor la Suflete, e a doua venire a lui Hristos cu răsplătirea parțială la judecata particulară și răsplătirea definitivă la Judecata universală.

Biserica este maica tuturor creștinilor ortodocși pentru că i-a născut a doua oară din apă și din Duh, i-a hrănit și-i hrănește cu Cuvîntul lui Dumnezeu, care-i pîinea Îngerilor și a Sufletelor creștinești, îi curăță de păcate prin Taina Pocăinței adevărate însoțită de Sf. Spovedanie, canonisire sau facerea roadelor vrednice de pocăință și Împărtășirea cu bună pregătire cu Dumnezeieștile Taine. Astfel, precum copiii aleargă cu toată încrederea și dragostea în brațele mamei lor trupești folosindu-se; așa și creștinii trebuie a alerza cu toată încrederea și dragostea în brațele mamei lor spirituale — Biserica — pentru a se hrăni, îndulci și îndestula de cereștile bunătăți vremelnice și veșnice. „Biserica — adevărat Dumnezeiescul Hrisostom — este maica tuturor fiilor ei binecredincioși și dreptslăvitori. Ea pe aceștia îi primește la sine și își întinde sînurile sale la cei străini (Cuv. la Sf. M. Foca). „Cine nu are Biserica de mamă, nu are nici pe Dumnezeu de Tată” (Sf. Ciprian).

Biserica este casă comună tuturor creștinilor de pe pămînt. Fiecare din noi cînd sîntem în grădină, țarină, pădure, în străinătate, departe de casă, dorim a veni acasă ca să vedem părinții, frații, surorile, soția, copiii, rudeniile... așa și adevărații binecredincioși creștini doresc a merge, a intra, a sta și rămîne în Biserica — Locașul lui Dumnezeu — pentru a se învrednici să vadă pe Cerescul lor Tată și pe rudele lor apropiate: Îngerii și Sfînții sau prietenii lui Dumnezeu (Ps. 5; 7—8; 26, 7—16; 64, 1—6; 67, 30, 36; 68, 39—40; 79, 1; 83; 88, 5—7; 92; 138, 17—18). Biserica materială este Casa sau Locașul lui Dumnezeu, în care locuiește El și se adună creștinii — Păstori și păstoriți — pentru a-L ruga, a-L lăuda, a participa la Sfintele slujbe, Dumnezeieștile Liturghii și a asculta Cuvîntul lui Dumnezeu și a se Împărtăși cu Dumnezeieștile Taine.

„Să-mi faceți — zice Domnul — un Locaş Sfânt şi Eu voi locui în mijlocul lor“ (Eş. 25, 8; 36, 1, 3, 4; Lev. 4, 6; 10, 4; 21, 12; Evr. 9, 1—2; Mt. 23, 21; comp. 3 Imp. 8, 13; 2 Paral. 6, 2; Ps. 25, 6—8; 13, 14—15). Dumnezeu locuieşte în Biserica materială (Eş. 25, 8, 18—22; 29, 38—46; 30, 6—36; Lev. 16, 2; Num. 7, 89; 17, 1—4; 4 Imp. 19, 15—20; Is. 37, 14—16; Mt. 23, 21). dimpreună cu Sfinţii lui (Ps. 67, 36; 88, 6—8).

Privitor la Biserică că e locuinţă comună a tuturor bine credincioşilor creştini — Păstori şi păstoriţi — Dumnezeuiescul Hrisostom mărturiseşte aşa: „Pentru tine şade Preotul (în Biserică), pentru tine stă Diaconul ostenind şi ticăloşindu-se. Deci, ce răspuns vei avea nedîndu-i lui nici auzul tău şi neprimind cele ce spun? Şi fiindcă Biserica este locuinţă tuturor şi mai cu încredinţare este locuinţa aceasta căci şi lucrurile noastre cele de mult preţ aici se află; aici sînt toate nădejtile noastre“ (Om. 32 la Mt.).

a) Adunarea sau strîngerea a mai mulţi oameni de aceeaşi credinţă — parte bărbătească şi femeiască — din toate vîrstele şi ramurile societăţii omeneşti. Aceasta o adevăreşte şi Dumnezeuiasca Scriptură a Vechiului şi Noului Testament, zicînd: „Tu (Israile) la Horeb, în ziua adunării (fiilor lui Israil) ai cerut de la Domnul Dumnezeul tău... (2 Lege 18, 16). „Toată adunarea Israiliţilor stătea de faţă...“ (3 Imp. 8, 14). „Tu eşti Petru (tare ca piatra în credinţă) şi pe această piatră (adică pe Mine şi credinţa în Mine — zice Domnul Hristos) voi zidi Biserica Mea şi porţile iadului nu o vor birui pe ea“ (Mt. 16, 18; comp. 1 Petru 2, 4—9; 1 Cor. 3, 11; 10, 4; Efs. 2, 20—22; Apc. 21, 14). „Voi sînteţi Biserica lui Dumnezeu şi Duhul lui Dumnezeu locuieşte în voi“ (1 Cor. 3, 16—17; 6, 19—20; 2 Cor. 6, 16—18). „Voi sînteţi Trupul lui Hristos; iar fiecare în parte sînteţi membre ale aceluiaşi Trup. Dumnezeu a pus în Biserică: întii pe Apostoli, al doilea pe Prooroci, al treilea pe Dascăli, după aceia pe puteri, apoi darurile tămăduirilor, ajutorinţele, isprăvnicile, felurile limbilor... (1 Cor. 12, 27—30; Efes. 4, 11—16). „Iată Cortul lui Dumnezeu cu oamenii. Dumnezeu va locui cu dînşii. Ei vor fi poporul Lui; iar El va fi cu ei, va fi Dumnezeul lor“ (Apoc. 21, 3; 7, 15). V-aţi apropiat de muntele Sionului şi de cetatea Dumnezeului Celui Viu, de Ierusalimul cel Ceresc şi de zeci de mii de Îngeri, de adunarea şi Biserica slăvită a celor întii născuţi, care sînt scrişi în cer la Dumnezeu Judecătorul tuturor şi de duhurile dreptilor, care au ajuns la desăvîrşire; v-aţi apropiat de Iisus Mijlocitorul Noului Testament şi de Sîngele de stropit, care grăieşte mai mult decît a lui Abel“ (Evr. 12, 22—24; 1; comp. Lc. 15, 10; Efs. 2, 19—22; 3, 9—11, 19, 21; Vezi pe larg „Biserica

spirituală cu însemnătatea ei“ în „Biblioteca Ortodoxiei“ Nr. 58 de aut. şi pp. 178—184, din această carte).

b) Biserica materială, în care totul grăieşte mărirea lui Dumnezeu (Eş. 25, 8, 22; Ps. 28, 9) în care intră şi se roagă lui Dumnezeu: cei buni şi cei răi, cei drepti şi cei nedrepti (Lc. 18, 10—14). În Biserica materială — Cortul şi Templul Sfînt s-au rugat toţi credincioşii Israiliţi (Eş. 25, 8, 22; 40; Lev. 26, 7—13; Ps. 131, 7—9; 137, 1—3). În Biserica materială a fost adusă P.S. Fecioară Maria, pruncă de trei ani unde a stat 12 ani (V. Sf. 21 nov.). În Biserica materială s-a arătat Sf. Arhanghel Gavriil Preotului Zaharia în vremea tîmîierii de-a dreapta altarului tîmîierii, vestindu-i naşterea fiului său Ioan şi misiunea lui (Lc. 1, 8—12). În Templu sau Biserica materială a fost adus Pruncul Iisus a 40-a zi de la naştere. Aici bătrînul Simion l-a luat în braţe, rostind: „Acum slobozeşte pe robul Tău Stăpîne...“ şi bătrîna proorociţă Ana, văduvă de 84 de ani, a proorocit pentru Pruncul Mesia (Lc. 2, 25—38). În Biserica materială venea în fiecare an Iosif şi P.S. Fecioara Maria să se închine Domnului, apoi aduc şi pe Iisus cînd era de 12 ani. În Biserica materială venea adeseori în viaţa Sa publică Iisus şi învăţa poporul (Ioan 7, 14—18; 8; 9; 10; ... 18, 20).

După pilda Mîntuitorului şi Sfinţii Apostoli se adunau în Biserica materială, lăudînd şi binecuvîntînd pe Dumnezeu. „Apostoli închinîndu-se Lui (Iisus Hristos cînd S-a înălţat la ceruri) s-au, întors la Ierusalim cu bucurie mare. Şi erau în toată vremea în Biserică (materială) lăudînd şi binecuvîntînd pe Dumnezeu Amin“. (Lc. 24, 52—53).

Sfinţii Apostoli aşteptau cu un cuget în Biserică şi în case, îngăduind în frîngerea pîinii“ (F. Ap. 2, 45—47).

Sfinţii Apostoli se suiau în Biserică pentru rugăciune“ (F. Ap. 3, 1—8).

Sfinţii Apostoli erau scoşi cu sila din Biserica lui Dumnezeu (F. Ap. 4, 1—3).

Sfinţii Apostoli, suiţi în Biserica Domnului stăteau la rugăciune într-un gînd în pridvorul lui Solomon (F. Ap. 5, 12—13).

Îngerul Domnului scoţînd pe Sfinţii Apostoli din temniţă, i-a trimis în Biserică pentru a grăi (predica) poporului Cuvîntul lui Dumnezeu (F. Ap. 5, 20—25).

Sfinţii Apostoli toată ziua nu încetau a predica Cuvîntul lui Dumnezeu în Biserică şi prin case (F. Ap. 5, 42). Sf. Ap. Pavel mărturiseşte că după convertirea şi botezarea sa, se suia în Ierusalim şi se ruga în Biserică unde i s-a arătat Mîntuitorul trimiţîndu-l la neamuri (F. Ap. 22, 1, 17—18—21; 24, 11—12; 11, 26).

Prima Biserică materială creștină a fost în Ierusalim: casa, foisorul în care S-a adunat Domnul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul cu Apostolii Săi la Cina cea de Taină, unde în ziua cincizecimeii Sfinții Apostoli stăteau adunați la rugăciune când Duhul Sfânt S-a pogorât în chip de limbi de foc asupra lor, (Mt. 26, 26—28; 1 Cor. 11, 23—32; F. Ap. 2). Privitor la Biserica spirituală și materială Sf. Isidor Pelusiotul zice așa: „Altceva este Biserica (adunarea creștinilor — Păstori și păstoriți) și alta este casa în care se adună credincioșii. Prima se alcătuiește din Suflute curate; iar cealaltă din pietre și ziduri. Sf. Ciril al Ierusalimului adevărește: „Când zicem Biserică, cu acest cuvânt nu înțelegem îngrădirea zidurilor ci arătăm mai mult pe cei ce iubesc să se închine lui Dumnezeu înăuntrul ei, adică mulțimea celor de prea bun neam“. „Biserică — zice Sf. Ghermano — este adunarea poporului, Trupul lui Hristos“ (Tîlc. Sf. Liturghii). Cu pogorământ însă, Biserica se numește și Lăcașul lui Dumnezeu în care se adună Creștinii. Astfel, feeric. Augustin zice: „Biserica e locul în care este adunarea“ (Mirarea 57 la Leviticon). Și dumnezeiescul Ghermano: „Biserica este Casa lui Dumnezeu, Templul Sfânt și Casă de rugăciune“. „Patriarhul Iacob — tâlcuiește Sf. Ioan Hrisostom — cunoscînd că scara pînă la cer văzută de el (Fac. 28, 12—22) era chip al Bisericii, a zis: „Aceasta este Casa lui Dumnezeu, aceasta este Biserica“. Aceasta o mărturisește și Sf. Apostol Pavel scriind ucenicului său Timotei Episcopul Efesului: „... Ca să știi cum trebuie a petrece în Casa lui Dumnezeu care este Biserica lui Dumnezeu Celui Viu“ (1 Tim. 3, 15; Vezi și pp. 184—186 din această carte).

Biserica e grădină minunată, un Eden, un Rai. Oamenii simt o mare bucurie cînd intră într-o grădină frumoasă cu pomi roditori, felurite flori, unele mai frumoase și mai folositoare decît altele. Creștinii luminați, cunoscători ai Tezaurului Bisericii, intrînd în Sf. Biserică simt o îmbelșugată bucurie, alergînd cu văzul, cu auzul, cu mintea... după frumoasele flori și roade evanghelicești, apostolești și proorocești. La aceasta tind ei mult, mai ales cînd în Sf. Biserică nu-i vreun șarpe-diavol să-i înșele, vre-o Evă să-i doboare; ci Dumnezeu Care îndreptează, luminează, sfințește, mîntuiește și ferește. „Ce livadă (grădină frumoasă) — zice Sf. Ioan Gură de Aur — este ca Biserica? Care Rai este așa ca adunarea voastră? — Aici nu este Eva care împiedică, ci Biserica care ridică și îndreptează; aici nu este frunza copacilor ci rodul Sfîntului Duh“ (Cuv. 4 pentru pocăință Tom. 5). Și iarăși: „Livezile au diferite feluri de flori: unele spre mulțumirea ochilor, altele spre a mirosului, iar altele pentru vindecarea oamenilor. Și fiecare din acestea e potrivită pentru om. Așa și Biserica are citirea Dumnezeieștilor Scripturi

evangelicești, apostolești și proorocești și celelalte Sfinte cărți“ (Cuv. pentru milostenie). (X).

Biserica este limanul Suflutelor credincioase. Corăbierii cînd se primejduiesc pe mare, aleargă cu mare osîrdie și poftă la liman și ajungînd se folosesc foarte mult. Așa și Creștinii — Păstori și păstoriți — văzîndu-se adeseori primejduiți pe marea acestei vieți învăluită de viforul ispitelor, aleargă cu mare osîrdie și poftă la limanul cel lin al Bisericii, unde se salvează, se folosesc și se ferecesc mulți. Biserica e un minunat liman înțelegător, întărit, primitor, nelnviforât și liniștit, anume așa fel pregătît, ca toți primejduiții în noianul patimilor și păcatelor lumii zăcîndă în cel rău (1 Ioan 5, 19), furtunelor păcatelor, valurilor grijilor lumești, să afle într-însa: salvare, liniște, alinare și siguranță. Aceasta o adevărește și Sf. Ioan Gură de Aur, zicînd: „Nu știți că Dumnezeu a întărit Bisericele prin cetăți ca un liman în noianul mării, ca să scăpăm aici din furtuna grijilor lumești și să aflăm liniște mare? Fiindcă aici nu este să se teamă cineva de vijelia valurilor, nici de năvălirea tilharilor, nici de prinderea oamenilor răi, nici de sila vînturilor, nici de pîndirile fiarelor; pentru că este liman izbăvit de toate acestea, este liman duhovnicesc al Suflutelor“ (Cuv. la Botezul Mîntuitorului).

David cu credincioșii Israiliți care slujeau umbrei celor viitoare (Eș. 25, 40; 26, 30; Num. 4, 8; Evr. 8, 5; 10, 1; Colos. 2, 17), doreau cu înfocare să meargă, să intre, să se închine și să fie în Biserica Vechiului Testament, zicînd: „Cine mă va duce în cetatea (Biserica) îngrădirii?... Cît sînt de iubite lăcașurile Tale Doamne al puterilor! Dorește și se sfîrșește Suflutul meu după cîrțile Domnului... Ales-am a fi lepădat în Casa Domnului, mai vîrtos decît a locui în locașurile păcătoșilor... Una am cerut de la Domnul, aceasta voi căuta: ca să locuiesc în Casa Domnului și să cercetez Biserica cea Sfîntă a Lui... (Ps. 107, 10; 83, 1—11; 26, 7). Evreii iubeau mult Biserica (Templul și sinagoga) lor, înăuntrul căreia aduceau multe dobitoace necuvîntătoare ca jertfă. Ei îndrăgeau foarte mult vechiul locaș al lui Dumnezeu în care se aflau numai icoanele Heruvimilor de aur de deasupra Chivotului Sfînt, cele de pe catapeteasmă și de pe pereți (Eș. 25, 8, 22; 26, 1, 31; 1 Imp. 6, 23—35; 2 Paral. 3, 10—14), deși toate acelea erau umbra celor viitoare. Creștinii — Păstori și păstoriți — care se adună, stau și participă la Sfintele Slujbe și Dumnezeiasca Liturghie în Sf. Biserică, în al căreia Altar se jertfește Însuși Fiul lui Dumnezeu cu Taină, Care locuiește și umblă pe Scaunul Slavei Heruvimilor (Iez 1, 13, 14; 4, 28) cu o mare rapiditate (ca fulgerul și gîndul) într-însa, (Apc. 1, 13—20; 2, 1) trebuie a iubi și îndrăgi Biserica Creștină cu atît mai mult cu cît Jertfa Fiului lui Dumnezeu e nemărginit de superioară jertfelor animalice. (X).

Creștinii — Păstori și păstoriți — trebuie a merge la Sf. Biserică. Rugăciunile pe care le facem în Sf. Biserică, în duh și adevăr (Ioan 4, 23—24), sînt mai puternice și mai primite decît cele de acasă, făcute cu mintea răspîndită la grijile lumești. Rugăciunile cele din Biserică, dimpreună cu ale Preoților, dascălilor și creștinilor, însoțite de atîta unire, dragoste sfîntă și înțelegere, au mai multă vioiciune și putere de a străbate cerurile. „Dar — zice Sf. Ioan Hrisostom — care este răspunsul cel rece al celor mulți! „Pot zice cele și cela, să mă rog și în casă”. Omule ce te amăgești pe tine însuși?? A te ruga în casă poți, însă a te ruga așa precum în Biserică, aceasta este cu neputință. Acolo unde este atîta mulțime de Părinți, acolo unde este strigarea tuturor, dimpreună se trimite rugăciunea sus la Dumnezeu. Nu ești auzit de Stăpînul cînd te rogi așa deosebit, ca atunci cînd te rogi cu frații tăi; pentru că aici e ceva mai mult: unirea, conglăsuirea și legătura dragostei și rugăciunile Preoților. Că și pentru aceasta stau aici în Biserică Preoții, deoarece rugăciunile mulțimei fiind slabe, să se apuce de ale Preoților și să se suie dimpreună cu acelea la ceruri” (Cuv. despre cele neînțelese).

Aceasta cunoscîndu-o psalmistul împărat și Prooroc David, în Biserici obișnuia a se ruga și a lăuda pe Dumnezeu. Pentru aceia și zicea: „În adunări bine Te voi cuvînta Doamne”... „În mijlocul adunării Te voi lăuda” (Ps. 25, 12; 21, 23). Dar nu numai el se ruga în Biserici, ci îndemna și pe ceilalți a se ruga în Biserici, zicînd: „În adunări binecuvîntați pe Dumnezeu... Închinați-vă Domnului în curtea cea sfîntă a Lui” (Ps. 7, 28; 28, 2). Aceasta tilcuindu-o Marele Vasile, zicea: „Nu e voie a se ruga cineva lui Dumnezeu afară de această curte; ci venind aici înlăuntrul ei, ca nu aflîndu-se cineva afară de aceasta (din Biserică) să se tragă de cele de afară și așa să se păgubească de a fi în curtea Domnului”.

Creștinii care se roagă dimineața în Biserică (cînd nu pot în Biserică) și în casele lor, își înlesnesc toate lucrurile zilei. La aceasta ne sfătuiește Sf. Ioan Hrisostom, zicînd: „Cînd rugăciunea merge înainte și pregătește calea acestei vieți, atunci fiecare cu înlesnire și ușurință călătorește pe calea bunei cinstiri...” (Curs pentru rugăciune). „Întărește turnul asupra diavolului căci aceasta este Biserică” (1 Cor. 3, 16—17; 6, 19—20). De aici pornească mîinile spre lucru. Întîi învețe-se la rugăciune și apoi ducă-se la lucru. Astfel va fi în ele puterea trupului, așa vor fi mult roditoare, așa vor fi afară toate cele rele” (Om. 18 la F. Ap.). Apoi la lucrurile deșarte și de nimic, pretutindenea sînteți fără vreo pricinuire.

Aici aveți mare înlesnire! Cînd însă este vorba a lua aminte la cele ale lui Dumnezeu, atît vi se par mai necinstite decît toate încît socotiți că nici cel mai puțin timp nu-l puteți dărui acestora.

Astfel făcînd, cum veți mai răsufila acest aer!!! S-au cum veți mai privi soarele? (Om. 11 la Ioan).

Sufletul și trupul omenesc sînt doi tovarăși foarte strîns uniți. Ei sînt creați și puși de Dumnezeu în această lume ca să neguțătorească cu talantul încredințat, pentru a-și lua fiecare răsplata după vrednicia sa. Sufletul e o suflare a lui Dumnezeu, o scînteie din suflul Dumnezeirii, nematerialnic și nemuritor, mult mai ales și mai cinstit decît trupul. Pentru aceasta se cade ca Sufletul să fie: îngrijit, hrănit cu Cuvîntul lui Dumnezeu, adăpat cu apa vieții, îmbrăcat peste tot cu virtuți creștinești, pentru a fi iubit, înfiat de Dumnezeu și făcut moștenitor al Împărăției Sale. Trupul fiind materialnic, muritor și inferior Sufletului, se cuvine a fi mai puțin îngrijit decît Sufletul. Dar toate acestea însă se fac de-a doaselea! Pentru Suflet rar care întrebuițează două trei ceasuri pe zi pentru hrănirea lui cu rugăciuni și cu citirea Cuvîntului lui Dumnezeu, care-i hrana Îngerilor și a Sufletelor. Cei care nu îngrijesc de Sufletele lor, să ia aminte la psalmistul care zice: „Cel ce face nedreptate își urăște Sufletul său” (Ps. 10, 5). Cei ce nu se îngrijesc de Sufletele lor, ca bogatul petrecăreț și nemilostiv de săracul Lazăr (Lc. 16, 19—31), să ia aminte la groaznica pedeapsă în care a căzut acela și să se îndrepteze. Fiecare să poarte grijă zilnic, dar mai ales în duminici și sărbători ca să se lumineze cît mai mult și să nu rămînă cufundat în întuneric, ca să nu se zică ca oarecărora: „Nu va rămînea Duhul Meu pururea în oamenii aceștia, pentru că sînt numai trup” (Fac. 6, 3; comp. F. Ap. 7, 51; 1 Petru 3, 20; Gal. 5, 16—26).

Sf. Ioan Hrisostom strigă trîndavilor care pun felurite pricinui: „Dar ce zici tu?! Am copii, caut de casă, mă îngrijesc de femeie, sînt înecat în sărăcie și alerg pentru trebuința hranei...” Îndreptățirile acestea însă sînt și pricinui; că de te țineam mereu tot aici... bine ai fi zis pe acestea, dar nici atunci nu trebuia să le zici. Că Dumnezeu este puternic, cînd te-ai zăbovi aici cu prea multă bogăție, să economisească El cele ale tale. Acum însă nici atît nu te silesc, nici îți zic să nu lucrezi și să vii numai la Biserică; ci îți zic vino de două ori în săptămînă. Ce este greu? Este anevoie? Și nu-ți zic în toată ziua; ci într-o clipeală de vreme să vii la Biserică” (Cuv. 1 la „Nu te teme cînd se va îmbogăți omul”).

Creștinii cînd merg la Sf. Biserică să-și ia cu ei și copiii învățîndu-i să se închine pe la Sfintele Icoane, să asculte slujba sfîntă și Cuvîntul lui Dumnezeu. Astfel îi pot face să devină: credincioși, bisericoși, cuviincioși, luminați. „Părinților — zice Sf. Ioan Hrisostom — nu mîniați voi pe Dumnezeu împotriva voastră cînd în toate celelalte zile aveți vreme și sînteți slobozi; iar cînd vă faceți cele ale lui Dumnezeu, socotiți că este supărăcios și nepotrivit pentru copii? Nu mai faceți aceasta frații mei! Că mai mult în această

vîrstă trebuie să asculte cuvintele lui Dumnezeu. Fiind ei fragezi, cu înlesnire primesc în mintea lor cele zise și ca o pecete pe ceară se lipesc de auzul lor cuvintele acestea. De altfel, din această vîrstă încep să se plece: ori spre răutate, ori spre fapta bună. Deci, dacă cineva prin această ușă și dinaintea acestor uși îi va depărta cu vicleșug și-i va povățui spre o mai bună cale a faptei bune, ca și cum la oarecare deprindere a firii îi va povățui, atunci nici de bună voie mai pe urmă nu pot să se schimbe cu lesnire la rău, fiindcă deprinderea cea bună îi trage către lucrarea faptei bune. Astfel, prin urmare, se vor face mai cinstiți decît noi care am îmbătrînit și la lucrurile cele politicești se vor arăta mai trebuincioși decît cei bătrîni, din vîrsta lor cea tînără" (Om. 3 la Ioan).

Acestea cunoscîndu-le, ori de cîte ori auzim toaca și clopotele sunînd, fiind pregătiți cu toți ai casei, să zicem cu Sf. Prooroc Miheia: „Veniți frații mei să mergem în Muntele Domnului, în Casa-Biserica-Dumnezeului nostru, că acolo ne vor arăta (Arhiereii, Preoții și Dascălii) calea poruncilor lui Dumnezeu și noi vom umbla pe ea..." (Mih. 4. 2). Pornind și mergînd așa cu mintea înălțată la cele cerești, ajungînd la ușa Bisericii să intrăm cu mare evlavie drept ca în cerul lui Dumnezeu, zicînd cu Dumnezeescul David: „Intra-voi în Casa Ta, închina-mă voi în Sfînta Biserica Ta întru frica Ta. Doamne povățuiește-mă întru dreptatea Ta... netezește înaintea Ta calea mea" (Ps. 6, 7—8) ().

Biserica are anumite forme ale cerului și toate cîte sînt în ceruri. Oricînd intrăm în Biserica Domnului Dumnezeu, să ne pătrundem de fiorii evlaviei duhovnicești, să ne socotim bine că am intrat în cer, fiindcă Biserica are închipuirea cerului.

Tînda sau pridvorul Bisericii închipuiește pămîntul.

Pronaosul în care stau monahiile și toată partea femeiască, închipuiește Raiul pămîntesc. În pronaosul unor Biserici e zugrăvit crearea lumii, Adam și Eva în Rai, greșala și izgonirea lor, ca simbolizare a ideii, că urmașii lui Adam, scoși din Rai, află în Biserica Domnului Hristos Raiul pierdut. Aceasta ne îndeamnă pe toți, cînd intrăm în Biserică, : „Toată grija cea lumească să o lepădăm", să ne închinăm lui Dumnezeu în duh și adevăr, să ascultăm slujbele și Cuvîntul lui Dumnezeu cu atenție și adîncă evlavie, pentru a ne folosi vremelnice și veșnic.

Naosul are preînchipuirea cerului în care locuiesc Îngerii și Sfinții care preamăresc pururea pe Dumnezeu. „Am văzut — zice Sf. Ap. și Ev. Ioan — și am auzit o mulțime mare de Îngeri împrejurul Tronului, a vietăților și a bătrînilor. Numărul lor era miriade de miriade și mii de mii. Aceștia ziceau cu glas mare: „Vrednic este Mielul Cel junghiat să primească: puterea, bogăția, înțelepciunea, tăria, cinstea, slava și binecuvîntarea". Atunci toată făptura care

se află în cer și pe pămînt, sub pămînt și în mare, toate cîte se află în acestea, le-am auzit zicînd: „A Celui ce șade pe tron și a Mielului să fie binecuvîntarea, cinstea, slava și stăpînirea în vecii vecilor" (Apoc. 5. 11—14).

Altarul sau Sfînta Sfintelor, preînchipuiește cerul cerurilor, unde tronează Dumnezeu pe Tron de Heruvimi și Serafimi (Iez. 1; Apoc. 4; 5). proslăvit de Serafimi (Is. 6, 1—7; Apoc. 4, 2, 6—8).

Biserica materială împărțită în trei, preînchipuiește pe Dumnezeu: „Tatăl, Fiul și Sfîntul Duh, Treimea cea de o Ființă și nedespărțită; preînchipuiește toată lumea sau întreg universul, în care Dumnezeu este pretutindenea și peste toate. Așisderea și: omul, Sufletul și trupul lui. (Vezi și „Poarta Raiului pp. 131—7, de aut.).

Voiți a vă încredința că Biserica este cer? Ia socotiți-vă ce este acolo așa de minunat care fac ca cerul să fie cer? Ne răspundeți că sînt cinci și anume:

- 1) Firea de față a lui Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt.
- 2) Firea nestricăciosului și Proslăvitului Trup omenesc a lui Hristos Dumnezeu-Omul.
- 3) Prea Sfînta Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioara Maria cu Trupul ei proslăvit, glorificat.
- 4) Îngerii: trei trielnice trepte îngerești și alți mulți Îngeri minunați cu trupurile lor spirituale îmbrăcate în lumină și mare strălucire (Iez. 1, 14; Dan. 10, 6; Mt. 28, 3; Lc. 24, 4).
- 5) Toți Sfinții: 1. Apostoli, 2. Proorocii, 3. Ierarhii, Preoții, 4. Mucenicii, 5. Cuvioșii, 6. Dreptii și 7. toți cei curățiți de păcate, care prin adevărata pocăință s-au mîntuit. Toate acestea cinci se află în Biserica lui Hristos.

a) Aici în mijlocul Bisericii Lui celei luptătoare de pe pămînt, umblă Dumnezeu din ceruri. „Cel ce are poruncile Mele și le păzește pe ele, acela este care Mă iubește. Și cel ce Mă iubește pe Mine, va fi iubit de Tatăl Meu și-l voi iubi și Eu și Mă voi arăta pe Sine-Mi lui... De Mă iubește cineva va păzi cuvîntul Meu, și Tatăl Meu îl va iubi. Noi: Tatăl, Eu și Duhul, vom veni la dînsul și vom face locaș" (Ioan 14, 21, 23; 10—20). „Voi — adevărește Apostolul — sînteți Biserica lui Dumnezeu Celui Viu precum a zis Dumnezeu: „Mă voi sălășlui în ei și voi umbla în mijlocul lor. Eu voi fi Dumnezeul lor și ei vor fi poporul Meu" (2 Cor. 6, 16—18; comp. Eș. 19, 4—6; 29, 45—46; Lev. 26, 12; Ier. 31, 31—34; 32, 37—42; Iez. 11, 20; 36, 28; 37, 26; Zah. 8, 8; 13, 9; 1 Cor. 3, 16—17; 6, 19—20). „Așa zice Cel ce ține în dreapta Sa șapte stele, Care umblă prin mijlocul celor șapte sfeșnice (Biserici) de Aur (Apoc. 2, 1; 1, 13). Aceasta o adevărește și Sf. Ghermano în tîlcuirea Evangheliei, zicînd: „Biserica este aceea în care Dumnezeul Cel ceresc locuiește și umblă".

b) Aici în Biserică se săvârşeşte zilnic (afară de anumitele zile ale săptămînii Postului Mare şi Vinerea cea Mare) Dumnezeiasca Liturghie cu conlucrarea dumnezeiască a prefacerii şi transformării Pîinii şi Vinului, proaduse în Preasfîntul, nestricatul, proslăvitul şi glorificatul Trup şi Sînge al Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, Domnul Dumnezeu Euharistic.

c) Odinioară în Biserica Vlahernei din Constantinopol, s-a arătat Sfîntului Andrei cel nebun pentru Hristos şi ucenicului său, fericitului Epifanie, ca în cer, îmbrăcată foarte luminat, ca soarele (Dan 12, 3; Mt. 13, 43; Apc. 12, 1) Prea Sfînta Născătoare de Dumnezeu şi pururea Fecioara Maria, Maica Dumnezeului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, ajutînd poporului creştinesc — Păstori şi păstoriţi — cu rugăciunile Ei. Aşa s-a mai arătat şi în alte Biserici (Vezi V. Sf. 1 oct. pp. 1—2; 15 aug. Ceasloavele la Obedniţă; Dumnezeiasca Liturghie cu însemnătatea ei" de autor).

d) Aici în Biserică s-au arătat Îngerii unora din credincioşii plăcuţi lui Dumnezeu, d.p.: Arhanghelul Gavriil s-a arătat Preotului Zaharia pe cînd tîmîia în Biserică, stînd de-a dreapta Altarului tîmierii, vestindu-i naşterea fiului său Ioan şi misiunea sa (Lc. 1, 11—20). Sfînţii Îngeri au cercetat şi pe alţi mulţi drepti d.p.: Agar (Fac. 16, 7—12; 21, 17—19), Avraam (Fac. 18, 2; ş.c.l.; 22, 11, 12). Lot, (Fac. 19, 1), Iacob (Fac. 32, 1—2), Moisi (Eş. 3, 2), Israiliteni (Eş. 14, 19; Jud. 2, 1—4), Valaam (Num. 22, 22—35), Isus Navi (Is. Navi 5, 13—15), Ghedeon (Jud. 6, 11—12), Manoe (Jud. 13, 3—21), David (2 Imp. 24, 16—17; 1 Paral. 21, 16), Ilie (3 Imp. 19, 5—8; 4 Imp. 1, 15), Sedrah, Misah şi Abdenego (Dan. 3, 25), Daniil (Dan. 8, 17; 9, 21; 10, 5—7), Zaharia Proorocul (Zah. 1, 9, 14), Iosif (Mt. 1, 20; 2, 13—19), Păstorilor (Lc. 2, 8—15), Maria Magdalena (Mt. 28, 1—7; Mc. 16, 5—7; Lc. 24, 4—10; Ioan 20, 11—13), Apostolilor şi lui Petru (F. Ap. 1, 10—11; 5, 19—20; 12, 7—10), lui Filip (F. Ap. 8, 26), lui Corneliu (F. Ap. 10, 3—6), lui Pavel (F. Ap. 27, 23) ş.a.

e) Aici în Biserică şi în alte locuri s-au arătat Sfînţii: Prooroci, Apostoli, Ierarhi, Preoţi, Muceniţe, Cuvioşi şi Cuvioase, Drepti şi Drepte; aşijderea şi mulţi din cei mîntuiţi, credincioşilor din Biserică luptătoare de pe pămînt. Toţi Sfînţii aceştia care prin credincioşia şi vieţuirea lor aleasă, unii prin aspră pocăinţă au făcut pămîntul cer, îmbrăcîndu-se în strălucitele virtuţi creştineşti, acum locuiesc în cer. Ei sînt sprijinatorii, ocrotitorii, apărătorii şi pilduitorii vieţii noastre creştineşti. În războiul crîncen, sîngeros pe care l-au purtat cu vrăjmaşii credinţei noastre creştineşti, ei au suferit multe şi groaznice persecuţii, strîmtorări, munci, torturări... Mărturisind luminătoarea credinţă creştinească cu foarte mare îndrăzneală înaintea împăraţilor şi ighemonilor, unii erau duşi bătui

cumplit, băgaţi în temniţă, aruncaţi în foc, spînzuraţi pe lemn, sfîşiaţi cu unghii de fier, arşi cu luminări sau torţi aprinse, rupti, sfărîmaţi în vîrteje, aruncaţi în arene la mîncare fiarelor sălbatice, în gropi cu şerpi, viperi, balauri... şi cu multe alte feluri de munci. Astfel sacrificîndu-se vitejeşte, milioane de Mucenici şi Mucenice s-au încununat cu strălucite cununi neperitoare. Prin înfăţişarea lor pe Sfintele Icoane, prin istorisirea: vieţii, luptelor şi sacrificarea vieţii lor, Sfînţii din ceruri ne îndeamnă mereu să le urmăm lor, precum şi eu au urmat lui Hristos. Aşa d.p.: Sfînţii s-au urît viaţa lor (Lc. 14, 26—27), urăşte şi tu viaţa lumească şi petrecerile anti-creştineşti (Mt. 6, 24). Aceia şi-au aruncat trupurile lor în felurite munci groaznice, aruncă şi tu agoniseala ta în mîinile săracilor, dacă nu toată, măcar cît poţi pentru Dumnezeu şi mîntuirea Sufletului, a casniciilor şi repausaţilor tăi. Aceia au călcat văpaia focului, calcă şi tu poftele trupului. Aceia au răbdat munci grele aici, rabdă şi tu clevetirile şi ocările. Aceia s-au nevoit şi au murit pentru Numele Mîntuitorului Hristos, tu, de nu poţi muri aşa ca ei, sîrguieşte-te să mori păcatului şi să viezi, să fii viu prin ascultarea şi păzirea Cuvîntului lui Dumnezeu pentru a deveni, a fi şi rămîne fericit pururea (Lc. 11, 28; comp. Ps. 1, 1—3; Apoc. 20, 6; 1, 6; 5, 10; 21, 7; Is. 61, 6; 1 Petru 2, 9).

Vezi aici în Sf. Altar: Sf. Masă, Jertfelnicul cel Mare sau Dumnezeiescul Prestol? Aceasta preînchipuieşte: Scaunul de Heruvimi al Cerescului Împărat pe care se odihneşte Dumnezeu. „Masa — tîlcuieşte Dumnezeiescul Ghermano — este heruvimicescul Scaun al Marelui Împărat, pe care Cerescul Dumnezeu Cel ce se poartă pe Heruvimi, intrupîndu-se se odihneşte. „Vezi aici Dumnezeiasca Evanghelie ce stă deasupra Sf. Mese? Aceasta închipuieşte pe Hristos şezînd ca un Împărat pe Scaunul Său. Vezi împărăteasca Icoană a lui Hristos cum stă în mijloc pe catapeteasmă, lîngă uşile împărăteşti şi de cealaltă parte Icoana Maicii Lui, iar de alta Icoana Mergătorului Înainte şi a Îngerilor, a Apostolilor şi a celorlalţi Sfînţi? Acestea preînchipuiesc că astfel este şi Hristos în ceruri, „minunat întru Sfînţii Săi“ (Ps. 67, 36; 88, 5—7) şi aşa va veni, precum tîlcuieşte aceasta şi Sf. Simion al Tesalonicului. Vezi cinstita Cruce înălţată deasupra Catapetesmei? Aceasta însemnează că aşa se va arăta pe cer la a doua venire, precum a zis Domnul: „Atunci se va arăta semnul Fiului Omului pe cer...“ (Mt. 24, 30). Ce să grăiesc mai mult? Încă şi închipuirea aceasta, dinafară cum este zidită Biserica: cubeaua (turla) de sus fiind rotundă în chipul cerului, horul stranelor şi zidirea Sfîntului Altar cel în chipul cerului... Aceasta arată că Biserica este chip şi icoană a cerului.

Aceasta adevărindu-o şi Dumnezeiescul Ghermano, a zis hotărît că Biserica este cer pămîntesc. Aşijderea adevăreşte aceasta

și toată mulțimea ortodocșilor, zicînd: „Cer mult luminos este Biserica”, și iarăși: „În Biserica Slavei Tale stînd, în cer ni se pare a sta”. Dumnezeuiescul Hrisostom mergînd înainte, spune că: „Biserica este încă mai înaltă și mai cinstită și decît cerul, pentru că: „Cerul și pămîntul vor trece precum a zis Domnul — iar cuvintele Mele nu vor trece” (Mt. 24, 35). Biserica, avînd cuvintele Domnului, nu va trece ci va rămîne în veac. Stihile le-a pus în mijloc, prin care arată că Biserica este mai cinstită decît cerul și pămîntul (Om. 77 la Mt.). (X).

Creștinii trebuie a sta în Biserică cum stau Îngerii și Sfinții în ceruri. Biserica este un minunat cer pămîntesc. Așadar, precum Îngerii și Sfinții slujesc și stau înaintea lui Dumnezeu cu mare evlavie și bună cuviință în ceruri; așa se cade a sta și creștinii — Păstori și păstoriți — în Biserică. Cu frică și cu cutremur stau Îngerii și Sfinții în ceruri, așa se cade, să stea și creștinii în Biserică. Nu se gîndesc Îngerii și Sfinții la nici un lucru pămîntesc și lumesc în ceruri, așa și creștinii nu se cade a se îngriji de nici un lucru pămîntesc și lumesc cînd stau în Biserică. Pace adîncă au Îngerii și Sfinții în ceruri, acest fel de pace a Sufletului și a trupului, a simțurilor și a minții se cade a o avea și creștinii cînd stau în Biserică. Dragoste și Unire au Îngerii și Sfinții unul către altul aflîndu-se în ceruri, acest fel de dragoste și unire se cade a avea și creștinii în Biserică. Nu vorbesc între ei Îngerii și Sfinții în ceruri, nici nu rîd, nici nu privesc înapoi și încolo; ci cu mare luare aminte și evlavie caută numai la singur Dumnezeu Cel ce este de față înaintea lor; în acest fel și creștinii cînd sînt în Biserică, nu se cuvine a vorbi între ei, nici a rîde, nici a căuta într-o parte și în alta; ci numai și numai să privească înaintea lor și să asculte Dumnezeuiescile Cuvinte cu luare aminte și cu evlavie socotind că stau înaintea Împăratului Ceresc Dumnezeu (X).

Creștinilor li se cade mai multă evlavie în timpul Dumnezeuiescii Liturghii. Totdeauna, deci în orice timp cînd se află creștinii în Biserică, ori în timpul Vecerniei, ori al Utreniei, al privegherilor, se cade a sta cu multă frică și cu evlavie, fără vreo neorînduială și tulburare, dar mai ales în timpul Dumnezeuiescii și înfricoșatei Liturghii. Întrebați pentru ce? Pentru că în acest înfricoșat timp se săvîrșește și se jertfește cu taină Însuși Fiul lui Dumnezeu. În acel timp al ofierii Dumnezeuiescii Liturghii, Pîinea și Vinul, proaduse, se prefac și se schimbă în Însuși Trupul lui Hristos Dumnezeu ipostatic, și în Sîngele Domnului nostru Iisus Hristos, prin Darul și lucrarea Atotputernicului, Preasfîntului și Săvîrșitorului Duh. Atunci toate cetele Îngerilor, Heruvimii cei cu ochi mulți, Serafimii cei cu cîte șase aripi și toate cetele Sfinților ale: strămoșilor, patriarhilor, Proorocilor, Apostolilor, Ierarhilor. Mucenicilor, Cuvioșilor

și Dreptilor, stau cu multă frică. Deci și tuturor creștinilor — Păstori și păstoriți — li se poruncește în acel înălțător timp să închiuiască pe Heruvimi și toate cetele Îngerilor și ale Sfinților. Asemenea lor, să stea cu frică și cu cutremur, lepădînd din mintea lor toată grija cea lumească. Pentru aceasta, uneori cîntă: „Care pe Heruvimi cu taină să-i închipuim și făcătoarei de viață Treimi, întreit sfîntă cîntare aducem. Toată grija cea lumească acum să o lepădăm...” Alteori: „Să tacă tot trupul omenesc și să stea cu frică și cu cutremur și nimic pămîntesc să nu cugete în sine, că Împăratul împăraților și Domnul domnilor vine să se junghie și să se dea spre mîncare credincioșilor...”. Și altă dată cînd zice Preotul: „Sus să avem inimile”, adică să avem inimile și gîndurile noastre la cele de sus și cerești și creștinii răspund că așa le au, zicînd: „Avem către Domnul” ș.c.l.

Așadar, unde sînteți voi creștinii, care aflîndu-vă în Biserică, nu socotiți că sînteți în cer; ci socotiți că vă aflați în tîrg, sau în teatru, ori în hotel, cîrciumi, petreceri lumești, jocuri, răspîntii... și pentru aceasta vorbiți în Biserică în tot timpul sfintelor slujbe pentru lucrurile lumești și deșarte? Unde sînteți voi cei ce în ceasul cel înfricoșat al Dumnezeuiescii Liturghii nu stați cu frică, cu evlavie și cu bună cucernicie, ci pricinuiți tulburări, neliniște... făcînd neorînduiești? Unde stați voi care nu plecați ochii în jos, nici aduceți mintea și gîndurile voastre în inimă cînd vă rugați în Biserică, ci căscînd gura căutați înapoi și încolo, în sus și în jos, avînd mintea risipită la lucrurile lumești și pămîntești? Unde sînteți voi care cînd vedeți vreo neorînduială făcîndu-se în Biserică îndată rîdeți, făcînd și pe alții să rîdă? Unde sînteți voi care atunci cînd stați în Biserică, nu aveți dragoste și unire între voi, ci hrăniți vrăjmășii și dihonii în inimile voastre? Ah! Și unde este acum un Prooroc ca Miheia să plîngă neevlavia creștinilor de astăzi și să zică: „Vai mie Suflete! Că a pierit cel credincios de pe pămînt și cel ce face dreptate între oameni nu este” (Mih. 7, 2).

Au nu știți voi ticăloșilor că dacă cu așa nefrică vă rugați cînd stați în Biserică, nu numai că nu primiți de la Dumnezeu ceea ce cereți; ci și mai mult îl întăriți ca să se mînie asupra voastră? Dacă cel ce stă și vorbește înaintea unui stăpînitor sau împărat pămîntesc, cu multă frică stă, avînd ochii trupești și cei sufletești neclintiți și nemișcați, ca nu cumva greșind ceva, să-și primejduiască viața sa, cu atît mai mult se cade a sta voi cu frică și cu cutremur înaintea Împăratului împăraților Dumnezeu și a avea mintea voastră îndreptată către Dumnezeu și nu în alt loc. „Se cade — zice Marele Vasile — a ruga pe Dumnezeu nu cu trîndăvie, nu cu mintea risipită înapoi și încolo, că cel ce se roagă așa, nu numai că nu-și ia cererea ci și mai mult va întărită pe Stăpînul. Căci dacă

cineva cînd stă înaintea vreunui stăpînitor și vorbește cu el, cu multă frică stă, avîndu-și ochii cei din afară și cei dinlăuntru strînși; cu atît este mai multă trebuință a sta înaintea lui Dumnezeu cu frică și cu cutremur, avîndu-și toată mintea adunată numai la El și nu în alt loc" (Așez. ascetice, 1).

Nu vezi cînd se citesc scrisorile împăratului celui pămîntesc afară în public, cum toți stăpînitorii, bogații și săracii, cei mici și cei mari, tac și stau cu mare pace și liniște și dacă cineva ar voi să vorbească, sau să facă vreo turburare îndată se pedepsește ca unul ce ar fi insultat pe însuși împăratul; cu atît mai mult vă veți pedepsi voi creștinii cei neevlavioși cînd nu tăceți, ci vorbiți, rîdeți și faceți tulburări aici în Biserica lui Hristos, unde se citesc nu scrisori ale împăratului stricacios și pămîntesc, ci porunci și legi Dumnezeiești și cereasca Evanghelie a Împăratului împăraților și Domnul domnilor, Dumnezeu, pe care stau și le ascultă cu frică și cu multă luare aminte nu numai oamenii ci și arhanghelii și toate cetele cele nevăzute. Pentru aceasta a zis și Dumnezeiescul Hrisostom: „Că deși pentru alt nimic, însă pentru nerăbdarea și neevlavia noastră aici (în Biserică), sîntem vrednici să suferim cea mai mare pedeapsă. Proorocii cîntă, Apostolii laudă și Dumnezeu vorbește cu oamenii; iar noi ne risipim afară, adunînd în noi turburare a lucrurilor lumești. Să nu dăm atîta liniște Legii lui Dumnezeu, măcar cîtă tăcere și luare aminte dau cei ce ascultă în public la scrisorile împăratului? Căci acolo, atunci cînd se citesc acele scrisori la adunare și președintele și miniștri și camera și întreg poporul, toți stau drepti și cu liniște ascultînd cele ce se citesc; și dacă cineva fără să vrea, în acea adîncă liniște ar sări în mijloc și ar face tulburare strigînd, fiindcă a ocărit pe împăratul cu fapta lui, i se dă cea mai grea osîndă. Iar aici citindu-se scrisorile cele din ceruri, de pretutindenea se face mare tulburare" (Om. 19 la Mt.).

Ce faci omule? Fiul lui Dumnezeu se jertfește pentru dragostea ta și tu ticălosule rîzi? Mîngîietorul Dumnezeu și Duhul cel Sfînt se pogoară de sus la Dumnezeiasca Liturghie, ca să sfințească cinstitele Daruri și tu, neînțelegătorule faci neorînduieli și tulburare? Tatăl cel fără de început binevoiește de sus peste Tainele Dumnezeiești Liturghii și tu caști și dormitezi și stai cu atîta nepăsare? Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt, Treimea cea de o Ființă și nedespărțită vine la săvîrșirea înfricoșatelor Taine ce se fac în Biserică și tu nu te cutremuri, nici te înfricoșezi, nu te pătrunzi de fiorii sfințeniei și îndumnezeirii, ci stai fără frică? Stai în cîr și gîndești la cele pămîntești? Cu Îngerii și cu Arhanghelii slavoslovești, și șoptești cu ceilalți pentru cele vremelnice? Grăiești cu Dumnezeu în timpul rugăciunii și tu zici unele cu gura și altele cugeti cu mintea? Cu trupul ești în Biserică, iar cu mintea în tîrg și la cele

de afară? Cu trupul te vezi că ești în Biserica lui Dumnezeu și cu ochii și cu gîndul iscodești frumusețile femeilor? Și nu te cutremuri, cînd ocărăști Biserica lui Hristos? Îți pare că este casă de curvăsărie Biserica și mai necinstită decît tîrgul? (In Eclog, Tom.8.) O! Vai de nefrica ta de Dumnezeu! O! Vai de nerușinarea ta! Și de care osîndă și muncă nu ești vrednic?! (X)

În Biserică trebuie să avem pace cu toți. Creștinilor, cu toții auziți pe Arhiereu sau pe Preot, zicînd în Biserică nu simplu: „Pace vouă”; ci „Pace tuturor”, adică să fie pace la toți și tu cum faci dimpotrivă? Tu creștine cela și cela, vād că n-ai pace cu toți frații tăi? Cu unul ai pace iar cu celălalt război! Nu știi că această puțină pace nu-ți folosește nimic. „Vezi — zice Sf. Hrisostom — că Proestosul Bisericii nu zice simplu: „Pace vouă”, ci: „Pace tuturor”. Dar ce folos dacă cu unii avem pace, iar cu alții război și luptă?! Auzi Preotul cînd zice aceasta: „Pace tuturor”, ascultă și pe Diacon cînd cere să ne dea „Înger de pace”, pentru ce? Fiindcă după Hrisostom, este de față și drac făcător de turburare și de aceia se roagă Diaconul și cere să ne dea „Înger de pace”, pentru ca să ne împăciuim. „Deci dacă avem Îngeri, să luăm aminte ca și cum ar fi înaintea noastră niște pedagogi (învățători); pentru că stă de față și dracul. De aceia ne rugăm și zicem cerînd pe Îngerul păcii”. Deci, tu cum faci tulburare, cu aceasta alungi pe Îngerul păcii și chemi pe dracul cel făcător de tulburare! Auzi cum ei nu zic numai odată „pace tuturor”, ci de două și de trei și de mai multe ori, după cum Sf. Hrisostom: „Cînd intră Arhiereul în Biserică, îndată glăsuiește: „Pace tuturor”, cînd vorbește „Pace tuturor”, cînd binecuvîntează: „Pace tuturor” și cînd se închină poruncește: „Pace tuturor”, Cînd săvîrșește Jertfa: „Pace tuturor”, și printre acesta pretutindenea iarăși: „Dar vouă și pace”.

Oare de ce se zice acest cuvînt „pace tuturor” atît de des în Biserică? Fiindcă pacea este mama tuturor bunătăților, pacea este pricina bucuriei, pacea este calea care duce pe om la dragoste. Nici un lucru nu este de o cinste cu pacea, precum zice acest grăitor de aur: „Pretutindenea și totdeauna pacea cerem, fiindcă nimic nu este de potrivea ei... că aceasta este maica tuturor bunătăților, aceasta este pricina bucuriei. Pentru aceasta și Hristos a poruncit Apostolilor: „Cînd intrați în case, îndată să ziceți aceasta ca pe un semn oărecare al bunătăților: „Intrînd în casă, să-i urați grăind: „Pace casei acesteia” (Mt. 10, 12), că neaflîndu-se aceasta, celelalte sînt de prisos și netrebnice. Și iarăși zicea ucenicilor: „Pace las vouă pacea Mea dau vouă” (Ioan 14, 27), fiindcă aceasta merge înaintea dragostei... Deci cum să nu fie necuviincios, cînd după ce de atîtea ori auzim să avem pace, noi ne luptăm unul cu altul? Și luînd și dînd pace cu cel ce dă pacea (adică cu Preotul liturghisitor) ne

luptăm? Zici (Preotului) „și duhului tău“ și când ieși din Biserică îl pîrâști (clevețești, ponegrești, discreditezi) vai mie! că cinstitele închipuiri (tipicul) ale Bisericii se fac numai, numai de formă și nu pentru vreun adevăr. Vai mie! Că numai pînă la cuvinte stau semnele adunării noastre aici!“ (Om. 3 la Colos) (X).

Rugăciunile făcute cu smerenie și evlavie îmbunătățesc pe creștini. Iubiți Părinți, frați, fii și fiice în Domnul, rogu-vă să stați în Biserica Mîntuitorului Hristos cu toată luarea aminte, cu bună rînduială și cu evlavie, cu pace și liniște, cu toată smerenia trupului și a Sufletului. Așa să aduceți rugăciunile și cererile voastre lui Dumnezeu, plecînd ochii voștri în jos, socotindu-vă pe voi drept păcătoși: 1) Pentru că Dumnezeu a făgăduit să asculte și să audă rugăciunile celor ce I se închină Lui cu astfel de liniște și smerenie și se tem de cuvintele Sale: „Eu — zice Domnul — sălășluiesc într-un loc înalt și Sfînt, și sînt cu cei smeriți și frînți, ca să învioriez pe cei cu duhul umilit și să îmbărbătez pe cei cu inima înfrîntă... Spre unii ca aceștia îmi îndrept privirea Mea: spre cei smeriți cu duhul umilit și care tremură la Cuvîntul Meu! (Is. 57, 15; 66, 2). Vrei să știi de ce așa? 2) Pentru că cei ce se roagă și nu se socotesc pe sine păcătoși, rugăciunea lor nu e bine primită la Dumnezeu. „S-a scris — zice Sf. Isac — de oarecare din Sfinți, că cel ce nu se socotește pe sine păcătos înaintea Domnului, rugăciunea lui nu e bine primită“. 3) Fiindcă în loc de umilință și lacrimi, aduc închipuirile cele din afară ale trupului. Cînd cineva se roagă cu capul descoperit, cînd stă în chipul celui osîndit înaintea Judecătorului, cînd își bate pieptul ca vameșul, cînd își are căutătura ochilor în jos și gîndurile adunate în inimă, cînd stă drept în strana lui, avîndu-și picioarele strînse cu bună rînduială și mîinile ținîndu-le ridicate (†) pe lemnul stranei, cu umilință și cu bună credincioșie se apropie de Dumnezeu, vorbește cu El, tinde a se uni cu El. În acest scop s-au pus stranele, ca să sprijinească mîinile creștinilor și să le ție în chipul celui ce se roagă în tot timpul cît stau în Biserică, deoarece nu era cu putință să se păzească aceasta, dacă nu erau stranele, ostenind mîinile lor de multă vreme ce stau la rugăciune ridicate către Dumnezeu. Ridicarea mîinilor în vremea rugăciunii a fost obicei proorocesc și apostolesc. Așa s-a rugat Moisi cu mîinile întinse în chipul Crucii susținute de Aaron și Or, pînă au biruit pe Amaliciții ce năvăleau peste ei (E. 17, 8—10). Aceasta o mărturisește pe de o parte și Dumnezeiescul David, zicînd: „Să se îndrepteze rugăciunea mea ca tămîia înaintea Ta, ridicarea mîinilor mele jertfă de seară“ (Ps. 140, 2); iar pe de altă, Marele Pavel, zice: „Voiesc dar ca bărbații să se roage în tot locul, ridicîndu-și (†) mîinile curate, fără de mînie și fără de îndoire“ (1 Tim. 2, 8). În scurte cuvinte, stranele țin pe creștini în Biserică în chipul Celui

răstignit. Prin acest chip, cruciș, biruiesc patimile și pe draci, cerînd ajutor de la Mîntuitorul cel răstignit (în care chip și Moisi de către Aaron și Or, în chipul Crucii ținîndu-i mîinile, biruia pe Amalic). De la aceste cucernice închipuiri din afară se nasc lacrimile și umilința la rugăciune, fiindcă după forma trupului cea din afară, se închipuiește și Sufletul înlăuntru. „După petrecerea cea din afară — zice Sf. Ioan Scărarul — se formează Sufletul și după acelea care le lucrează trupul, se închipuiește și după dinsele se alcătuiesc“ (Cuv. 25 pentru smerenie).

STAREA FĂRĂ EVLAVIE ȘI ÎN NEORÎNDUIALĂ PERICLITEAZĂ MÎNTUIREA CREȘTINILOR

Creștinii ușuratici, care stau fără evlavie și fac neorînduieli în Biserică, nu numai că nu se folosesc, dar se și păgubesc, se vătămă groaznic. Oare cum va căuta Dumnezeu la cel ce vine și stă fără rînduială și neliniștit în Biserică? Cum să asculte Dumnezeu rugăciunea celui ce se roagă în Biserică cu mîndrie și fariseește, înălțîndu-se pe sine și osîndind pe alții, cînd în realitate acelea sînt o urîciune înaintea lui Dumnezeu (Lc. 18, 11—12; 16, 15). Cum se vor ierta păcatele acelui bărbat sau acelei femei, care vin în Biserică îmbrăcați în haine luxoase de mult preț, care poartă cu sine mirosoare, miresme, arome și pun unsori, dresuri (pudră...) și înfrumusețări pe față? Cum pot să primească umilința în inimă cei ce stau în strane picior peste picior, cînd șezînd necuviincios, cînd scărpinîndu-se, cînd întinzîndu-și picioarele ca niște slăbănogi? Cum pot să verse lacrimi cei ce nu caută cu ochii în jos și nu iau aminte la cele ce se zic sau să privească la Sfintele Icoane cu evlavie; ci caută cu ochii încoace și încolo, privind cu iscodire podoabele și fețele bărbaților și ale femeilor? Cu adevărat, eu mă tem, mă tem, mă tem că acei creștini nu numai că nu capătă nici un folos din rugăciunile ce se fac cu defăimare și fără frica de Dumnezeu, ci încă și mai multă vătămare și păcat primesc în Sufletul lor din aceasta. La ei se împlinește blestemul proorocesc pentru Iuda Iscarioteanul: „Rugăciunea lui să se facă în păcat...“ (Ps. 108, 6) „Să ne punem nouă lege — zice Sf. Ioan Hrisostom — și să zicem că s-a dat poruncă folositoare pentru toată lumea și că toți trebuie să ne împărtășim de acest folos. Pentru aceasta și glasurile cele fără rînduială să le liniștim și obiceiul mîinilor să-l îndreptăm, înfățișîndu-le ca și cum ar fi legate înaintea lui Dumnezeu, și să nu le întindem cu necuviincioase mișcări... Să zicem unul către unul că, Dumnezeu nu voiește să vorbim și cu El și între noi... fiindcă atunci nu slavoslovim, ci ocară I se socotește acest lucru. Și dacă cineva ar călca această poruncă, să-i astupăm gura ca unuia ce

vrăjmăşeşte pe ascuns mîntuirea noastră şi să-l izgonim departe, scoţîndu-l afară din curtea Bisericii" (Cuv. 1, la Ozia).

În felul acesta Biserica lui Hristos deşi este un spital obştesc, însă pentru acei creştini se face pricină de rănire, cădere şi primejduire. Aceia, prin: neevlavia, neorînduielile şi necuviinţa lor în Biserică, nu numai că nu-şi vindecă bubele şi păcatele lor, dar mai primesc şi alte rane şi adună şi alte păcate, şi aşa ies din Biserică nevindecaţi şi primejduiţi: „Casa aceasta — zice Sf. Hrisostom este spital duhovnicesc. Am venit aici ca să vindecăm ranele ce le-am căpătat afară, nu ca să îngrămădim şi altele şi aşa să ne ducem nevindecaţi. Dacă duhul nostru se roagă fără luare aminte, nu numai păcatele cele mai dinainte nu le curăţim, ci adăugăm altele şi mai noi" (Om. 2 la Ioan). Aşadar, cu toate că Biserica este cer şi Rai, cum am mai zis, însă pe acei creştini defăimători şi netemători de Dumnezeu, mai nimic nu-i foloseşte acest cer şi Rai, nu de la sine, să nu fie; ci din neevlavia şi neorînduiala lor. Aşa cum diavolul aflîndu-se în cer nimic nu s-a folosit din aceasta, nici strămoşul Adam nu s-a folosit din Rai nesocotind porunca Creatorului său, căci amîndoi au căzut din el pentru răutatea lor, aşa şi creştinii care cu neevlavia, necuviinţa şi neorînduielile cu care se arată în Biserică — spitalul obştesc, cer şi Rai — nu se folosesc; ci se păgubesc, se rănesc şi se primejduiesc. De acea împovărare, rănire şi primejduire păziţi-vă iubiţi fraţi creştini. Luaţi aminte, pentru dragostea lui Dumnezeu şi staţi în Biserica Domnului cu frică şi cu evlavie. Aceasta o porunceşte Însuşi Dumnezeu, zicînd: „Evlavioşi faceţi pe fiii lui Israil" (Lev. 15, 37). Deci, nu fără evlavie şi cu defăimare, că defăimătorii vor lua de la Domnul mare urgie şi pierzare „Vedeţi defăimătorilor — zice Sf. Prooroc Avacum — priviţi şi vă minunaţi de cele minunate şi pieriţi" (Avacum 1, 5). Astfel, toţi închinătorii — cler şi popor — luînd aminte la cuvîntul Psalmistului: „Slujiţi Domnului cu frică şi vă bucuraţi lui cu cutremur" (Ps. 2, 10), să stea în Biserică cu toată buna cuviinţă şi rînduială, spre a se folosi.

Sfinţiţii liturghisitori şi monahi, ecclesiarhi să stea în Sf. Altar drept ca înaintea lui Dumnezeu. Mai mult decît toţi să ia aminte bine şi sfinţiţii Preoţi şi monahi, să nu vorbească cînd sînt în Altarul Bisericii, dar nici afară de Altar. Dacă afară de Altar (în naos şi pronaos) aflîndu-se creştinii sînt datori să stea tăcînd cu frică şi cu cutremur, cu atît mai mult sînt datori sfinţiţii liturghisitori cînd sînt în Sf. Altar să tacă şi să stea cu evlavie şi cu frica lui Dumnezeu. 1) Fiindcă aflîndu-se în acest Dumnezeesc şi neintrat Altar, în care se află Sf. Proşcomedie, Sf. Masă şi Sf. Artofor (Chivotul cu Sfintele Taine) la care doresc să se plece Îngerii şi Arhanghelii acope-rîndu-şi cu evlavie feţele lor, se cade ca toţi Preoţii şi monahii cei

ce se află acolo să nu vorbească între ei pentru lucruri lumeşti, să nu fie, ci de laudă şi dar mare să socotească că s-au învrednicit intrînd în lăuntrul acestuia. Dacă Preoţii cei din vechime ai Evreilor nu aveau voie să intre în Sfînta Sfintelor, care era numai o închipuire a Sf. Altar al nostru, ci numai Arhiereul şi acesta nu întotdeauna, ci numai odată în an (Eş. 30, 10; Lev. 16; Evr. 9, 7); apoi cum să nu socotească Preoţii noştri de mare cinste a intra în acest Altar Dumnezeiesc şi întîiul chip al Sfintei Sfinţilor, în care Pîinea cea cerească se jertfeşte în fiecare zi pentru noi? 2) Pentru că liturghisitorii şi monahii sînt datori să se facă pildă bună mirenilor la orice lucru bun, deci şi bunei rînduiei, sfieiei, evlaviei şi tăcerii celei din Biserică? Dacă Preoţii vorbesc în Biserică, ce vor face mirenii? Dacă lumina — zice Domnul — se face întuneric, întunericul ce are să se facă? La această sfîntă bună rînduială şi tăcere ne îndeamnă şi Sf. Grigore Teologul, zicînd:

„Către voi cei din Altar mai ales acestea zic:

Să fiţi toţi ca nişte ochi, nu ca cei plini de-ntuneric,

Ca să nu ne arătăm epistaţi ai pildei rele.

Că dacă lumina este aşa, întunericul cum va fi?

Aşadar, să avem deosebita grijă a umbla în Biserică, în special în Sf. Altar, ca fiii luminii, pentru a deveni, a fi şi a rămîne fii al zilei, ai Luminei şi ai lui Dumnezeu pentru totdeauna (Efs. 5, 8; 1 Tes. 5, 5—6; Mt. 5, 14; Ioan 8, 12; 9, 5; 12, 35—36, 46; Mt. 4, 16).

Toate lucrurile de închinare din Ierusalim, Palestina, Athos şi din alte părţi ale lumii, le avem în Biserică. Mulţi dintre creştini socotesc o mare ispravă şi laudă a se duce la Ierusalim, ca să se închine cu evlavie şi umilinţă la sfintele locuri, adică: la primitorul de viaţă mormînt al Domnului, la Sf. Golgota, la Betleem şi la celelalte locuri şi închinăciuni. Mulţi dintre voi creştinii se duc la locuri depărtate şi se ostenesc pe mare şi pe uscat spre a se închina Sfintelor moaşte, precum: ale Sf. Spiridon, Sf. Teodora — la Chirchira (Corfu); ale Cuv. Paraschiva — Iaşi; Sf. Ioan cel Nou — Suceava; Sf. Dumitru Basarabov — Bucureşti; Sf. Grigore Decapoli-tu — Bistriţa (Oltenia); Sf. Nifon, Serghie, Vah, Tatiana, Filof-teia — Argeş... şi ale altor Sfinţi din alte locuri şi ţări — Această închinăciune, evlavie şi călătorie este bună şi lăudată; dar oare nu trebuie să aveţi — dacă nu mai multă — măcar această evlavie şi cînd vă duceţi la Biserica lui Hristos, în care, cu închipuire se află aproape toate închinăciunile care sînt la Ierusalim şi în alte părţi? Nu se cuvenea, zic, să arătaţi aceiaşi umilinţă, bună rînduială şi frică cînd staţi la înfricoşata şi Dumnezeiasca Liturghie, la care se află de faţă nu cutare loc sfînt, sau moaştele cutărui sau cutărui Sfînt, ci Însuşi Dumnezeiescul Ipostas şi Făcătorul de viaţă şi

prea nestricatul Trup și Sînge al Domnului nostru Iisus Hristos, Sfîntul Sfîntilor?

Voiți să vă încredințați fraților și fiilor în Domnul că în Biserica se află cu închipuire toate Sfintele închinăciuni ale Ierusalimului? Ascultați: „Vedeți Sf. Proscomidie? Aceasta închipuiește: peștera sau staulul Betleemului unde s-a născut Pruncul Hristos Dumnezeu. Vedeți Sf. Disc pe Sf. Proscomidie? Aceasta însemnează ieslea în care S-a născut Hristos. Vedeți steaua cea de pe Disc? Aceasta închipuiește steaua pe care au văzut-o magii la răsărit, care venind a stat deasupra unde era Pruncul, precum adeverește Sf. Ev. Matei. Vedeți Sf. Potir? Acesta însemnează paharul cel ce a primit înlăuntru izvorîtorul de viață Sînge al Domnului cel ce a curs din Dumnezeiasca Sa coastă. Vedeți cinstitul Burete și Sf. Copie? Acestea închipuiesc uneltele cele ce au slujit: buretele spre adăparea buzelor uscate de sete ale Mîntuitorului Cel răstignit; iar sulița, spre a împunge îndumnezeita Coastă a Dulcelui Stăpîn. Vedeți Sf. Masă? Aceasta arată Masa cea Dumnezeiască pe care a predat Domnul Tainele Dumnezeiești în foișor în seara Joiei celei Mari. Așisderea mai arată și făcătorul de viață Mormînt în care s-a pus Trupul Domnului. Preotul și Diaconul ni se arată aici ca un alt Iosif și Nicodim. Vedeți așternutul de pe Sf. Masă? El închipuiește giulgiul cu care s-a înfășurat Trupul cel îndumnezeit a lui Iisus și S-a îngropat. Așisderea acoperămîntul cel luminos de deasupra, ne arată hainele Domnului albe ca lumina sus pe Tabor și lumina în care se îmbracă El ca și cu o haină. Vedeți Sf. Aer? Acesta înseamnă piatra ce era deasupra pe Mormîntul Domnului.

Pentru toate acestea și Sf. Ghermano arată hotărît ce este Biserica, zicînd: „Biserica închipuiește: răstignirea, îngroparea și Învierea lui Hristos... „De aceia cîtă cinste și evlavie aveți cînd vedeți sfintele închinăciuni ale Ierusalimului și Sf. Moaște, încă pe atîta este cu dreptate să aveți și cînd vedeți aceste Dumnezeiești și sfinte închinăciuni ce se află în Biserica lui Hristos, mai cu seamă că aici nu faceți nici o cheltuială, nici suferințe, nici atîtea și atîtea ostenele și primejdii pe uscat și pe mare, ci ajunge numai să voiți a vă duce la Biserica și să stați cu frică și cu evlavie, și îndată primiți plata evlaviei, ca și cum v-ați fi dus cu închinare la acele sfinte locuri. Sf. Grigore de Nîsa, într-o scrisoare a sa, arată primejdiile și de multe ori nefolosul celor ce merg la Ierusalim pentru închinare la sfintele locuri. Pelerinajul în vremea aceia creștea repede și Sf. Grigore văzu, că el nu numai că nu ajută realmente scopurile religioase, dar era chiar foarte dăunător pentru însuși moralitatea multora din aceia care luau parte la el. În vremea aceia se statornicise părerea, că pentru desăvîrșirea vieții... este de neapărată trebuință vizitarea sfintelor locuri. Dar Hristos niciodată n-a dat

astfel de poruncă. Aceasta e o rînduială omenească arbitrară, care nu are nici o confirmare biblică în favoarea ei și stă în legătură cu multe primejdii. Bărbații și femeile sînt nevoiți să călătorească împreună, să trăiască împreună, să găzduiască la același hoteluri strimte și pe la hanuri neîncăpătoare, să audă multe cuvinte urite și să fie martori la multe scene necuviincioase. Și pentru ce scop toate acestea? E de față Hristos trupește în Palestina? E revărsat oare Duhul Sfînt în măsură deosebită asupra locuitorilor Ierusalimului?

Nu. Dacă Dumnezeu ar fi cu deosebire mai aproape de locuitorii din Ierusalim, atunci ei ar trebui să strălucească prin evlavie. De fapt însă acolo predomină faptele cele mai urite și păcatele cele mai grele, care apasă omenirea: vicleșugul, preacurvia, furtul, slujirea de idoli, otrăvirea, zavistia și uciderile... și toate acestea încă în așa măsură, că cetățenii sînt asemenea fiarelor sălbatice însetate de sînge. Dacă însuși Sf. Grigore a vizitat Ierusalimul, apoi a făcut aceasta nu în calitate de pelerin, ci în calitate de prieten al Bisericii locale. Pe lîngă această nici el prin vizita sa nu și-a sporit credința; el n-a scos de acolo nimic, decît convingerea, că mai multă evlavie se poate găsi acasă decît la locurile sfinte, deoarece schimbarea locului nu ne duce mai aproape de Dumnezeu. El se poate apropia de noi, numai unde noi îl căutăm. Cel ce are cugete rele în inima sa, poate să stea chiar și pe Golgota sau pe Eleon, ori în Biserica Învierii, tot atîta de departe este de Hristos, ca și dacă ar fi necredincios. Creștinul credincios, care locuiește în orice loc, nu are nici o trebuință să-și lase țara pentru Palestina, căci poate să primească darurile Harului potrivit cu credința sa și fără nici un fel de pelerinaj sau hagialic... (O.D. o.c. vol. X, p. II, pp. 292—4).

Biserica e una, unirea tuturor adevăraților creștini. Mîntuitorul a întemeiat o unică Biserică (Mt. 16, 18; Efes. 5, 27; Evr. 3, 10; 10, 21; Rom. 12, 5; Ioan 10, 16; 21, 15; 1 Tim. 3, 5), nu mai multe. Aceasta o adeverește Mîntuitorul în rugăciunea Sa arhierească, zicînd: „Părinte Sfinte! Pe cei ce Mi i-ai dat Mie, păzește-i în Numele Tău ca să fie una ca și Noi... Nu numai pentru aceștia Mă rog ci și pentru cei ce vor crede în Mine prin cuvîntul lor, ca toți să fie una: precum Tu Părinte ești în Mine și Eu sînt în Tine, așa și ei să fie una în Noi, ca să creadă lumea că Tu M-ai trimis. Slava pe care Mi-ai dat-o Mie, Eu am dat-o lor, ca să fie una, precum și Noi sîntem una: Eu în ei și Tu în Mine, ca să fie cu adevărat una...“ (Ioan 17, 11, 20—23).

Biserica este una prin credința adevărată, viață duhovnicească cult și conducere. Așa o arată Proorocii, Mîntuitorul, Sfînții Apostoli, Sfînții Părinți și drept așa este (Mt. 16, 18; Efs. 4, 4—5; Ioan 15, 5; Colos. 1, 24—25; 1 Cor. 3, 9, 11; Efes. 5, 23—32). Aceasta o adeverește și Sf. Ierarh Ciprian, zicînd: „Cine nu are Biserica de

Mamă, nu poate avea pe Dumnezeu de Tată. E un Singur Dumnezeu, un Singur Hristos, un Singur Duh Sfânt, o singură Mamă Fecioară, pe care mie îmi place s-o numesc Biserică" (Sf. Ciprian... Scris. 43, 5; Climent. Alex. „Pedagogul“ 1, 6; 42, 1).

Acestea știindu-le toți creștinii — Păstori și păstoriți — care mergeți în Biserica lui Hristos, păziți-vă bine să nu fiți împărțiți și despărțiți între voi, avînd vrăjmășii, pomeniri de rău, clevetiri, defăimări și dihonii; ci să aveți dragoste și unire totdeauna, toți cu un cuget, într-un duh și trup, o nădejde avînd a chemării voastre — după cum ne învață și Apostolul. Însuși numele Bisericii în care vă adunați să vă îndemne la această dragoste și unire duhovnicească, fiindcă Biserica se numește unire și adunare. Precum această vă adună și vă unește pe toți creștinii trupestre la un loc și vă hrănește cu același cuvînt de obște a învățaturii Domnului, cu Sfînta Pîine a Trupului Domnului Hristos și un Pahar de obște a Singelui lui Hristos; tot așa cere ea de la voi, a fi uniți într-un duh, într-un cuget și scop. Pentru aceasta și fericitul Pavel vrînd să îndemne pe toți creștinii spre dragoste și unire, obișnuia a numi des numele Bisericii. Astfel uneori scria: „Bisericilor Galatiei“ (Gal. 1, 2) pe care tâlcuindu-le grăitorul de aur de cea dintîi zicea: „O numește Biserica lui Dumnezeu arătînd că ea trebuie să fie unită... că numele Biserică nu este nume de despărțire, ci de unire și conglăsuire“. La a doua zicea: „Pentru aceasta a pus numele Bisericii, rușinîndu-i cu aceasta pe Corinteni și adunîndu-i și unindu-i la un loc. Deoarece cei despărțiți în multe părți nu pot a se mai numi cu acest nume căci numele Bisericii este numele conglăsuirii și unirii“.

Deci afară din Biserica lui Hristos dihonii, afară vrăjmășii, afară ura, pomenirile de rău și clevetirile; iar înlăuntrul Bisericii lui Dumnezeu să fie: pace, dragoste, unire. Pentru aceia iubitorilor creștini una din două e de trebuință să faceți: ori să lăsați ura și vrăjmășia cea către frați și atunci să intrați în Biserică, sau avînd ură și dihonii să știți că nu mai sînteți vrednici să intrați în Sf. Biserică. Deoarece: Biserică și vrăjmășie, Biserică și ură, Biserică și dihonii, Biserică și clevetire sînt două lucruri potrivnice care nu e cu putință să se unească nici odată, așa cum nu se poate uni lumina cu întunericul...

Apoi iarăși vă rog pe voi Preoții cît și pe poporul creștinilor să nu vă grăbiți să ieșiți mai repede din Biserică. Fiți îngăduitori la slujirea, și ascultarea slujbelor și a cuvîntului lui Dumnezeu care înviorează Sufletele...“.

Muți nu au răbdare a sta în Sf. Biserică. Cauzele sînt multe. Afară de unele suferințe trupesti, cauzele ieșirii din Biserică sînt: împușinarea credinței și necredința. Acestea îl fac pe creștin nerod-

nic creștinește, duhovnicește. Prima cauză a acestei nerodnicii creștinești este diavolul care zavistuiind mîntuirea creștinilor, îi silește din lăuntru inimii lor a ieși cu vreun ceas sau jumătate de ceas mai înainte din Biserică. Uneori îi silește pe creștini a se mîhni cîrtind că Preotul e zăbavnic, întîrziator. Alteori se îndeamnă unii pe alții să meargă la Biserică unde sînt informați că termină slujba mai înainte decît celelalte. Acestea le lucrează diavolul de teamă ca nu cumva creștinii ascultînd Cuvîntul lui Dumnezeu să și-l sădească în inimă și înrădăcinîndu-l bine, să facă rod: credincioșie, fapte bune, lumina și folos sufletesc. Cauza a doua a ieșirii unora din Biserică mai înainte este că: poftele și plăcerile Sufletului acelora sînt vătămate de grijile cele pămîntești și de reaua viețuire. De aceia nu iubesc, nici nu poftesc să se îndulcească de cele duhovnicești și cerești. Cînd este stricată pofta și gustul trupului, nu-i place, nici se îndulcește de vreo mîncare simțită. Așa și la unii creștini urmează marea răutate a cheltui tot timpul zilei: la vorbe deșarte, clevetiri, deșertăciuni lumești... și un ceas, două, zic, nu pot să stea în Biserică ca să asculte cele cerești și de mîntuirea Sufletului, de care toată lumea nu e vrednică. „Învățătura despre Suflet — zice Sf. Ioan Hrisostom — cu cît s-ar întinde, pe atîta îl face mai puternic pe Suflet, pe cît acesta primește. Acum însă la povești și la cuvinte nefolositoare ne cheltuim toată vremea... iar despre Dumnezeieștile învățături, dogme, auzind odată sau de două ori în săptămînă, ne săturăm și ne îngreșăm. Deci care este pricina? Fiindcă sîntem bolnavi sufletește. Pofta Sufletului cea spre aceasta și gustul sînt cu totul stricate. De aceea nu are putere spre pofta hranei cei duhovnicești. Dimpreună cu celelalte și aceasta este un mare semn de boală arătată, aceia a nu flămînzii, nici a înseta și de amîndouă a avea îngreșare“ (Om. 18 la Ioan).

Așadar, vedem clar că: nerăbdarea și graba unor creștini de a ieși din Biserică înaintea terminării slujbelor, este de la diavolul sau din neplăcerea sufletească a lor. Noi îi sfătuim pe aceia să lupte bine și să biruiască acel război al diavolului, să-și transforme acea neplăcere în plăcere către cele Dumnezeiești... pentru a nu cădea în întuneric. „Cei ce urăsc Biserica de la Domnul se vor rușina, că precum iarba de foc așa se vor usca“ (Antifon. gl. 4).

În Biserică să nu mai citească unul pe o carte, altul pe alta. Acesta e un obicei străin, înveninător, provenit de la: evrei, papistași, eretici, sectari. Rînduiala Bisericii nu arată așa ceva, nu îngăduie, ci oprește. Ea arată că Biserica e un singur Trup a lui Hristos, deci într-însa un singur glas trebuie să se audă: al sfințitului liturghisator și al cîntărețului stranei, corului sau adunării, pe rînd. Pentru dragostea lui Dumnezeu, Preoții, clericii inferiori și închinătorii,

trebuie a păzi în Biserică buna rînduială și liniște. Nu este îngăduit a citi unul în Octoih, altul în Psaltire, altul în slujba parastasului... în același timp. Cînd din oarecare cauză Biserica e forțată a lăsa ceva din rînduiala slujbei: ceasuri, psaltire, canoane... acelea să le citească cineva după sfîrșitul Sfintei Liturghii, ori înaintea slujbelor. Așisderea nu-i îngăduit ca înaintea terminării slujbei să se citească moliftele după Sfînta Împărtășanie a celor ce s-au împărtășit, ci numai după otpust. Aceste citiri amestecate în slujba Bisericii nu se mai numesc slujbă și rugăciune; ci turburare, neliniște, amestecare, batjocorire, babilonie. Dacă ar veni cineva atunci în Biserică și ar asculta, ar privi uluit și ar zice că: acei care citesc pe diferite cărți în același timp, ori sînt beți, ori stricați, ori ieșiți din minte. Aceasta o adeverește și Sf. Ap. Pavel, zicînd: „De s-ar aduna toată Biserica împreună și ar grăi în limbi și ar intra și de cei neînvățați sau necredincioși, oare n-ar zice să sînteți nebuni?“ (1 Cor. 14, 23). Unul este Dumnezeuul nostru, una e Biserica Lui, un glas alternativ trebuie să se audă într-însa, din Sf. Altar și din ea pe rînd.

Așadar toți creștinii — Păstori și păstoriți — să cunoască, să păzească și să respecte buna rînduială a Bisericii, știind că: „Dumnezeu nu este al neorînduieiilor — turburării — ci al păcii precum în toate Bisericile Sfinților“ (1 Cor. 14, 33).

O mare deosebire are Biserica de lumea de afară. Creștinii — Păstori și păstoriți — din Dumnezeieștile cuvinte auzite în Biserică, dobîndesc anumite cunoștințe duhovnicești, cu care pot lupta și birui pe cei trei mari vrăjmași ai lor: trupul, lumea și diavolul. Prin această strălucită biruintă cîștigă bogățiile cerești, Împărăția cerurilor și pe Dumnezeu, „Împărăția cerurilor se silește și silitorii o răpesc pe ea“ (Mt. 11, 12; Lc. 16, 16). „Pe biruitor îl voi face stîlp în Biserica Dumnezeuului Meu și numele cetății Dumnezeuului Meu, al Noului Ierusalim, ce se pogoară din cer de la Dumnezeuul Meu și Numele Meu cel Nou... Cel ce biruiește va moșteni toate. Eu voi fi lui Dumnezeu și el va fi Mie fiu și fiică...“ (Apc. 3, 12; 21, 7; comp. 1 Cor. 3, 16; 16, 19—20; 2 Cor. 6, 14—18).

Pentru a ne fortifica cu puteri de sus în lupta cea bună și biruînța strălucită, să stăruim a sta în Biserică ca albinele pe flori, să ne ostenim în a ceti, asculta, scri, semăna în Sufletul aproapelui Cuvîntul lui Dumnezeu pentru a-l cultiva și folosi vremelnice și veșnic. De ce să ne grăbim a ieși din Biserica lui Dumnezeu și să ne ducem la tîrguri și prăvălii? Aici ascultăm cuvinte Dumnezeiești, cîntări duhovnicești, melodii îngerești și cerești, care fac inima veselă și umilită. Acolo însă ce altceva vom auzi, decît numai: osîndiri, grăiri de rău, clevertiri, cuvinte rușnoase, jocuri, chiușituri, cîn-

tări curvești, drăcueli, înjurături, măscăriciuni, basme și cuvinte deșarte? Aici învățăm lucruri cerești, care le vom dobîndi după moarte, iar acolo ce vom afla fără numai lucrurile lumii aceștia, care sînt stricăcioase și trecătoare și mîine poimîine avem să le lăsăm!

Aici în Biserica lui Dumnezeu vedem atîtea frumuseți luminate, atîtea înfățișări majestoase, atîta bună întocmire și asemănare îngerească și cerească a arhierilor și Preoților, a cîntăreților și clericilor și a tuturor fraților noștri creștini, de care se veselește mintea, se bucură Sufletul, se umilește inima, se nasc lacrimile pocăinței, se pricinuieste frățeasca dragoste: iar Dumnezeu cel în Treime preamărit, Se slăvește și propovăduiește. Acolo în lumea mare însă, dinafara Bisericii, în tîrguri, la prăvălii și cîrciumi, ce alta vom vedea, fără numai neorînduiei, netrebniții, îngînători, bețivi, luptători unii cu alții, bătașii, jocuri idolatrizatoare, înșelătorii, șarlătării, jocuri de cărți și alte multe uricioase neorînduiei? Din acelea se pierde evlavia, pierie frica lui Dumnezeu, se răcește dragostea cea către Dumnezeu și către aproapele, se aprinde pofta trupului, se întărită mînia, se turbură inima și toate patimile se deșteaptă, tăbărăsc pe om și-l războiesc cumplit. În scurt, aici în Biserica lui Dumnezeu aflîndu-ne socotim că sîntem în cer, pentru că vedem într-însa ca un soare prea strălucit și în chip de aur, frumosul și trupescul chip al Stăpînului nostru Iisus Hristos. În aceasta vedem ca o lună argintie, prea frumoasă și prea împodobită Icoană a Stăpînei noastre de Dumnezeu Născătoare și pururea Fecioara Maria, în ea vedem ca niște: luceferi, stele strălucitoare, ca lumina Sfintele Icoane ale tuturor Sfinților unele închipuite pe scînduri altele pe ziduri, și altele pe Sfintele Vase. În ea vedem încă atîtea Sfinte Veșminte, atîtea vase de aur și de argint, atîtea cinstite odoare scumpe și prea alese!

Acestea cunoscîndu-le pentru ce să ne grăbim a ieși din acest cer? De ce să ne lipsim atît de repede de acest fel de frumuseți și de aceste priviri vrednice de cinste și cerești? Pentru ce să cinstim mai mult pămîntul decît cerul, tîrgul decît Biserica, întunericul decît lumina și cele pămîntești decît cele cerești? Unde sau în ce alt loc vom putea găsi astfel de priveliști făcătoare de bucurie, acest fel de îndulcire, acest fel de frumusețe? Așa socotind înțelep-tește, să alungăm gîndurile ispititoare ce ne trag pe calea pierzării, zicînd: „Mergi înapoia mea satano și răule gînd, nu vrem să te ascultăm și să ieșim înainte de sfîrșit afară din Biserica lui Hristos, căci de vom ieși înainte de otpust, ne vom judeca de Stăpînul Hristos ca robii cei legați de la stăpînul lor. Toată vremea zilei o cheltuim a ceea ce trupești și deșarte și deci, pentru ce să nu cheltuim vreo două, trei ce sînt la cele duhovnicești și vecinice. La aceasta ne îndeamnă

și Sf. Ioan Gură de Aur, zicînd: „Ai intrat în Biserică omule? Te-ai învrednicit de împreună vorbire cu Hristos? Pînă ce nu se face sfîrșitul, să nu ieși, că dacă vei ieși mai înainte de sfîrșit, vei da răspuns ca un fugar. Toată ziua o cheltuielști la cele trupești și două ceasuri nu poți a te îndeletnici la cele duhovnicești?” (In Eclog).

Semnul adevărului creștin. Creștinii adevărați venind în Biserică, ascultînd cu evlavie și atenție slujbele, Dumnezeuiasca Liturgie și predicarea Cuvîntului lui Dumnezeu sau Cazania, se dezbracă de întuneric și se îmbracă în Lumina lui Hristos care luminează tuturor, leapădă sărăcia și se îmbogățesc în Dumnezeu. Ei se înviorază și se îndulcesc așa de mult din hrana cerească, încît ar dori să stea pururea în Biserică lui Dumnezeu. În însuflețirea aceia spirituală ei cîntă cu psalmistul: „Cît sînt de iubite Locașurile Tale Doamne al puterilor! Dorește și se sfîrșește Sufletul meu spre curțile Domnului... Fericiți cei ce locuiesc în Casa Ta, în vecii vecilor Te vor lăuda. Mai bună este o zi în curțile Tale decît mii. Ales-am a fi lepădat în Casa Dumnezeului meu mai vîrtos decît a locui în locașurile păcătoșilor”... (Ps. 83, 1—11). Pe adevărații credincioși creștini nu-i îndeamnă gîndul a ieși din Biserică înaintea terminării slujbelor, decît numai forțarea vreunei suferințe sau slăbiciuni mari. Marea bucurie duhovnicească, cîștigată din Biserică și învățăturile Dumnezeiești care curg cu îmbelșugare din Altarul ei Divin (Iez. 47; Ioan 4, 10—14; 6 63; 7, 37—39; Apc. 22, 1), este un semn învederat că adevărații creștini sînt: botezați în Numele Prea Sfinței Treimi și îmbrăcați în Hristos, că au primit la Botez și păstrează în Sufletele și în inimile lor Darul Sfîntului Duh. Aceștia cînd aud învățături duhovnicești, citiri sfinte, psalmodieri, cîntîndu-se în Biserică, simt cum acel dar lucrează, saltă în inimile lor producîndu-le o minunată și dulce bucurie duhovnicească.

Odinioară Sf. Atanasie cel Mare, fiind întrebat de Antioh: „Cum poate omul cunoaște dacă este botezat, îi răspunde așa: Precum femeia care a zămislit în pîntece, din săltările pruncului ei în mitră se încredințează fără îndoială că a primit rod; așa și sufletul creștinului adevărat, nu din graiurile părinților lor ci din lucrările și săltările inimii lui și mai ales în vremea sărbătorilor și a Botezului (cînd se întîmplă acolo) și a Împărtășirii cu P.S. Trup și Sînge a lui Hristos, cunoaște din bucuria Sufletului său că a primit pe Duhul Sfînt din Botez.

Creștinii adevărați împărtășesc pe aproapele lor cu învățăturile auzite din Biserică. Aceasta este o lucrare a dragostei sfinte și a roadei Duhului (Ioan 15, 12—13; Gal. 5, 22; 1 Cor. 13). Persoanele înțelepte intrînd în vreo grădină frumoasă adună din florile cele bine mirositoare care se află acolo fac un buchet, pe care

luîndu-l cu ei, ies afară din grădină și ținîndu-l în mînă, îl miroasă, se desfătează cu el. Așa și creștinii cei ce intră în Biserică lui Hristos, care este cu adevărat grădină înțelegătoare și frumos împodobită, se cade a nu ieși deșerti, ci să adune în gîndul și inima lor cuvintele Dumnezeiești pe care le aud în Biserică, să fie cu gîndul la ele, să cugete la ele, să le întipărească mai bine în minte, să și le sădească adînc în Sufletul lor (Ps. 1, 1—3). Să-și lumineze cît pot mai mult mintea cu cuvîntul lui Dumnezeu, așa fel ca să nu se afle în mintea lor: deșertăciuni, cugete urite și înțelegeri rele, ca să nu ia dracul loc să-i spurce cu gînduri viclene. Apoi acele cuvinte Dumnezeiești, pe care le-au auzit în Biserică, să le spună și la ceilalți pe care-i vor întîlni, zicîndu-le: „Frate! Iacă aceasta și accia am auzit astăzi în Biserică. Această istorie și acea viață a cutărui Sfînt am auzit astăzi în Biserică lui Dumnezeu! Dorești a ști și a te folosi? Ascultă... și așa îi spui tot ce ai auzit. Precum cei ce ies din grădină sau din vreun magazin în care se vînd miruri și parfumuri și țin cu ei flori mirositoare, nu numai ei le miroase ci și alții care merg aproape de ei, așa și voi creștinii cînd ieșiți din Biserică, sînteți datori a da și la ceilalți frați ai voștri acele cuvinte folositoare de Suflet ce ați auzit și v-ați învățat și cu acestea să-i îmbălsămați și pe dînșii.

Vînătorii sau prinzătorii de păsări, vrînd a atrage și prinde mulți porumbei, îmblînzesc puțini din ei, îi ung cu parfumuri, mirosuri plăcute și le dau drumul să zboare prin păduri. Porumbeii sălbatici simțind mirosul plăcut de pe porumbii unși cu parfumuri, se apropie de ei, se adună în jurul lor și așa vînătorii îi prind cu ușurință. Așa fac și păstorii Bisericii: Arhiereii, Preoții și învățătorii creștinilor. Ei ung pe creștinii veniți în Biserică cu mireasma Dumnezeieștilor învățături: a credincioșiei, a faptelor bune, a sfințeniei, a luminării... și apoi le dau drumul din Biserică. Creștinii astfel miresmați, ieșind afară, învață pe ceilalți creștini ce n-au fost la Biserică cele ce au învățat ei. Astfel îi îndeamnă și pe ei a se duce la Biserică ca să primească același folos. Cu adevărat e mare rușine ca dobitoacele cele necuvîntătoare și zburătoare să se facă pricină a prinde și îmblînzi vietățile cele asemenea lor; iar oamenii cuvîntători și creștinii împodobiți cu Dumnezeuiasca înțelepciune, să nu se facă pricină a aduna la Biserică pe frații lor creștini cei de o fire și credință cu ei? „Nu vedeți porumbeii — zice Sf. Ioan Hrisostom — cei unși cu miruri; cum ieșind, vinează pe alții? Aceasta să facem și noi. Căci ce îndreptare vom avea, cînd dobitoacele cele necuvîntătoare să poată vîna pe cele asemenea lor; iar noi cei cînștiți cu cuvînt și cu atîta înțelepciune, nu ne îngrijim de acest fel de vîinare?” (Cuv. la Apost. „De flămînzește vrăjmașul tău hrănește-l).

Păsările când află undeva: făină, fărimături, de mâncare, după ce mănâncă ele, se duc și cheamă și pe altele acolo să se hrănească. Așisderea fac și furnicile când află dulceturi, carne, pește prăjit proaspăt. O pildă bună dau creștinilor și aricii în privința aceasta. Ariciul, când se cocc strugurii, se duce în vie, se suie pe viță, mănâncă struguri pînă se satură, apoi scutură vița cu struguri pînă se umple pămîntul cu broboane. Apoi se dă jos, se tăvălește prin broboanele căzute pînă se încarcă bine, se duce cu ele la culcușul său și își hrănește puii. Așa trebuie să facă toți părinții creștini. Ori de cîte ori vin în Sf. Biserică, să asculte cu luare aminte, cu evlavie slujbele și Cuvîntul lui Dumnezeu pînă se satură apoi să-l ducă și să-și hrănească pe toți căsenii lor. „Cuvintele Mele sînt duh și viață... Cuvîntul lui Dumnezeu să locuiască bogat în voi...” (Ioan 6, 63; Colos. 3, 16). „Poruncile (Cuvintele acestea Dumnezeiești), pe care ți le spui eu astăzi, să le ai în inima ta și în sufletul tău. Să le întipărești în fiii tăi, și să vorbești când șezi în casa ta, când mergi pe cale, când te culci și când te scoli. Să le legi ca semn la mînă și să le ai ca pe o tăbliță pe fruntea ta. Să le scrii pe ușorii casei tale și pe porțile tale” (2 Lege 6, 6—9).

Creștinii adevărați și tăcînd trag pe alții la Biserică. Aceasta o fac ei și prin mișcările cuviincioase sau prin semnele din afară ale trupului. Ieșind din Biserică cuviincios, arătîndu-se ca și cum ar ieși din Sf. Altar, ca și cum s-ar fi pogorît din ceruri, ca și cum ar fi dăntuit cu Serafimii, ca și cum s-ar fi numărat în ceata Îngerilor, ca și cum ar fi vorbit cu Dumnezeu, ca și cum ar fi văzut înfricoșate și negrăite taine, ei atrag în Biserică pe cei rămași afară. În acest înalt scop creștinesc, se cade a ne face mai cinstiți, mai evlavioși, mai smeriți și la chip și la vedere și la glas și la umblare și la cuvinte și la toate simțurile lor. Atît de mult să lumineze la cele din afară a trupului folosul cel sufletesc pe care l-au luat din Biserică, încît văzîndu-i cei ce nu s-au dus la Biserică, așa înfrumusețați, încuviințați, schimbați cu Dumnezeaisca schimbare, nu numai că-i vor lăuda fiindcă s-au învrednicit a se îndulci de aceste bunătăți cerești din Biserica lui Dumnezeu; dar și ei se vor îndemna a-i urma, a se duce la Biserică, a primi același folos și aceleași bunătăți. Așa poruncește Sf. Ioan Gură de Aur: „Dacă nimic n-ai zis ieșind din această adunare — Biserică — prin chip și căutătură, prin glas și umblare și prin toată cealaltă așezare din afară, arată la cei ce n-au venit, cîștigul cel de aici, pe care luîndu-l te-ai dus la casa ta și e de ajuns aceasta spre îndemnare și sfătuire. Așa se cade a ieși noi de aici, ca și cum din sfintele cele neintrate, și ca și cum ne-am fi pogorît din ceruri, cu bună rînduială, cu nemăsurată înțelepciune toate făcîndu-le și zicîndu-le. Astfel, femeia văzînd bărba-

tul ei întorcîndu-se de la adunarea bisericească, tatăl pe fiu și fiul pe tată, robul pe stăpîn și prieten pe prieten și vrăjmașul pe vrăjmaș, să ia toți simțire de folosul cel făcut aici la noi. Vor lua însă folos dacă văzîndu-vă că v-ați făcut mai blînzi, mai înțelepți și mai evlavioși... Încredințează pe cei ce n-au venit, că cu Serafimii ai prăznuit, că în petrecere cerească și în ceata Îngerilor te-ai înscris, că cu Stăpînul ai vorbit, că cu Hristos te-ai unit. Dacă așa ne vom așeza pe noi înșine, nicicum nu vom avea trebuință să îndreptăm cuvîntul către cei ce au lipsit, cînd vom ieși; ci din folosul nostru vor simți paguba lor și vor alerga și ei degrab ca să se îndulcească de acestea” (Cuv. la Dacă flămînzește vrăjmașul tău dă-i să mănînce).

Mai mult însă și mai deosebit în zilele cînd voiți a vă Împărtăși cu Dumnezeieștile Taine, atunci frații mei, se cade a avea mai multă evlavie, mai mare frică și mai călduroasă umilință în inima noastră, atît cînd vă aflați în Biserică, cît și după ce veți ieși afară. Și se cade a avea mai multă evlavie cînd voiți a vă Împărtăși în Biserică cu Preacuratele Taine, deoarece, dacă Moisi cînd i s-a arătat Dumnezeu în rug, atîta evlavie a arătat și frică și sfială, încît n-a îndrăznit nici să caute cu ochii săi la Rugul ce ardea, ci și-a întors fața sa precum este scris: „Moisi și-a întors fața sa, pentru că se temea să caute deschis înaintea lui Dumnezeu” (Eș. 6, 3); cu cît mai mult creștinii se cade a avea evlavie și a se teme cînd nu numai vor vedea, ci să și mănînce și să bea făcătorul de viață Trup cu care s-a unit Dumnezeirea și Însuși Sîngele lui Dumnezeu! Ce zic? Dacă Heruvimii și Serafimii și toate cetele Îngerilor se cuceresc și se sfiesc și nici nu îndrăznesc să caute la înfricoșatele Taine, precum este scris: „... Spre care doresc Îngerii să privească” (1 Petru 1, 12), ci își acopăr fețele cu aripile lor ca să nu vadă; cît de mare evlavie se cade a avea creștinii cei necurați cînd au să se Împărtășească cu Preacuratele Taine, cei muritori cu Cel fără de moarte, cei materialnici și de pe pămînt, cu cele de foc, cu cele cerești, cu cele Dumnezeiești?

După aceea, cînd ieșiți din Biserică, voi care v-ați învrednicit a vă Împărtăși, atunci se cade a vă arăta din afară mai multă evlavie decît cei ce nu s-au Împărtășit. Împreună cu Dumnezeiescul Hrisostom vă zic: „Voi care v-ați învrednicit de Împărtășire, se cade a pleca de la Sf. Masă și a ieși din Biserică ca niște lei scoțînd foc, atît încît să vă vadă îmbrăcați nu cu hainele și podoabele împărătești, ci cu Însuși Împăratul Slavei și dracii să fugă de voi ca de foc; iar Îngerii să se apropie. Ca niște lei foc scoțînd din gura lor, așa să ne depărtăm de la Masa cea Sfîntă, făcîndu-ne înfricoșați diavolului și Capul (Hristos) nostru cunoscîndu-L și dragostea cea arătată către noi... Acest Sînge cînd ne Împărtășim cu vrednicie, izgonește pe draci și-i face să stea departe, cheamă însă către noi pe Îngeri și

pe Stăpînul Îngerilor. Că ori unde ar vedea Sîngele Cel Stăpînesc, fug dracii, iar Îngerii aleargă dimpreună... Cei ce se Împărtășesc din acest Sînge stau împreună cu Îngerii și Arhanghelii și cu toate puterile cele de sus îmbrăcați cu îmbrăcăminte împăratească și toate avîndu-le duhovnicești. Dar n-am zis ceva încă și mai minunat, că chiar cu Însuși Împăratul sînt îmbrăcați cei ce cu vrednicie se Împărtășesc" (Om. 43 la Ioan).

Pentru aceia din această evlavie a voastră ce urmează? Vă zîndu-vă aceia care pentru păcatul ce au făcut nu s-au învrednicit să se Împărtășească, să se ocărăscă pe sine căindu-se și zicînd: „O! fericiți sînt acei frați creștini ai noștri care s-au învrednicit a se Împărtăși cu Dumnezeuiștile și făcătoarele de viață Taine ale Domnului și a primi pe Împăratul Slavei și acel Dar și Sfințenie în inimile lor, pentru că s-au păzit curați și n-au căzut în vreun păcat care oprește pe om de la Dumnezeuiasca Împărtășanie! O! Ticăloșii și de trei ori ticăloșii de noi, care pentru păcatele ce am lucrat, ne-am oprit de la Dumnezeuiștile Taine și ne-am lipsit de acest ceresc și neprețuit Dar! O! Vai de jalnica noastră ticăloșie! O! Nesuferită pagubă ce am pățimit!... Acestea vor zice ei pocăindu-se, iar acestei pocăințe a lor, voi sînteți pricinuitori și prin urmare veți lua plată și pentru aceasta de la Dumnezeu. Așa făcînd, cu timpul îi veți atrage și pe ei la Dumnezeuiasca Împărtășire cu bună pregătire și folos.

Casele creștinilor adevărați se fac și Biserici prin rugăciuni, citirea și ascultarea Cuvîntului lui Dumnezeu. Și aceasta este un adevăr învederat. Creștinii adevărați, păstrători ai Darului lui Dumnezeu într-însii, se ostenesc cu toată buna chibzuială și osîrdie ca să fie și să rămîină Biserici ale lui Dumnezeu și Lăcașuri ale Duhului Sfînt (1 Cor. 3, 16; 6, 19—20; 2 Cor. 6, 14—18). Aceștia după ce ies din Biserică, în drumul lor spre casă vorbesc ceea ce au auzit în Biserică, Cuvîntul lui Dumnezeu mîntuitor de suflete. După ce intră în casele lor, primul lucruru e închinarea lui Dumnezeu înaintea Sfintelor Icoane. Apoi stînd îndată povestesc: femeii, copiilor și slugilor cele ce au auzit și învățat în Sf. Biserică. Ei povestesc cu multă însuflețire predica, Cazania Dumninecii sau Viața Sfîntului zilei pe care au ascultat-o și memorizat-o. Acestea le povestesc mai cu seamă în vremea mesei, unde stau și mănîncă cu bună cuviință, ca și în Biserică, privind cu ochii sufletești la Hristos Domnul, Care stă nevăzut în capul mesei. În amintirea aceasta, Sfinții Apostoli și urmașii lor cînd ședeau la prînz lăsau un loc liber pe care puneau o pernă și pe ea o pîrticică de pîine... care se practică pînă în prezent prin Sfintele Mănăstiri de obște (Vezi rînduiala Panaghiei la obedniță în Ceasloavele mari și mici). Pă-

trunși de iiorul sfînt al evlaviei, credincioșii stau la mesele lor cu toată buia buviință ca și în Biserică, în mare liniște, grăind din vreme în vreme cuvinte de preamărire lui Dumnezeu, uneori cîntînd Domnului cu adîncă evlavie. Astfel, printre mîncare și băutură cîntă și cite o cîntare sfîntă mulțumind Celui ce-i hrănește cu darurile Sale cele bogate. Stînd sau lucrînd în casă, ei se feresc a vorbi cuvinte putrede, rușinoase, nu cîntece lumești, curvești, nu aduc lăutari, fluierari și jocuri în casele lor; ci grăiesc, povestesc cea curată și sfîntă vorbire care au auzit-o în Biserică. Ei lucrează în casă, curte, grădină, țarini... cuviincios, psalmodiind, cîntînd cîntări duhovnicești și preamărind pe Dumnezeu Izvorul a tot binele.

În felul acesta, adevărații creștini sfințesc buzele și gura lor; cu chipul acesta și mîncările și băuturile lor se fac spre slava lui Dumnezeu. În chipul acesta locuințele și casele lor se fac Biserici lui Dumnezeu și Lăcașuri ale lui Hristos, vistierii ale dragostei, ale păcii și ale tuturor bunătăților celor din lume și a celor mai presus de lume. Astfel, precum cei ce cîntă cîntece curvești și aduc în casele lor lăutari, fluierari și jocuri, fac casele lor teatru și adună pe draci; așa dimpotrivă, cei ce cîntă psalmi și cîntări duhovnicești și spun istorisiri Dumnezeuiști la masa lor, fac casele lor Biserici. Această o adevărește propovăduitorul pocăinței — Hrisostom, zicînd: „Precum cei ce bagă la masa lor măscărîci, jucători și femei desfrîdate, cheamă acolo pe demoni și pe însuși diavolul... așa și cel ce cheamă pe David cu harfa (adică citesc Psaltirea lui) prin aceasta chiamă pe Hristos. Deci, unde este Hristos, acolo nici un drac nu va îndrăzni să intre vreodată, ba nici să privească de afară. Acolo este pace și toate bunătățile vor curge ca dintr-un izvor. Aceia însă (lumenii) fac casele lor teatru... tu creștine faci casa ta Biserică, că acolo unde este psalmul și rugăciunea, danțul Proorocilor și mintea celor ce cîntă cu dar și iubire de Dumnezeu, nu va greși cineva de va numi această adunare, Biserică" (Tîlc, la ps. 41). Aceasta o adevărește și Sf. Efrem Sirul zicînd: „Unde este citirea cărților sfinte, acolo este Dumnezeu cu Îngerii; iar acolo unde sînt cîntările celui străin (lăutari, fluierari, cîntece curvești, jocuri...) acolo este întunecarea bărbaților și a femeilor și praznicul diavolului" (Tom. II, pp. 18; 37—38; 83—86; 195—197).

Prin aceasta numește și Sf. Ap. Pavel Biserică casa lui Achila și Prischila femeia lui, scriind către Romani și zicînd: „Spuneți închinăciune Prischilei și lui Achila și Bisericii cei din casa lor" (Rom. 16, 3). Asemenea și casei lui Filimon și femeii lui Apfia, Biserică chemînd-o, scrie: „Pavel, lui Filimon și Apfiei cei iubite și Bisericii din casa ta" (La cea către Filimon). De ce oare numește casele mirenilor și ale oamenilor căsătoriți Biserici? Fiinducă în casele

acelora era înrădăcinată frica lui Dumnezeu, primirea străinilor, milostenia, dragostea, pacea și celelalte bunătăți. Fiindcă oamenii aceia aveau multă evlavie și când lucrau la meșteșugul lor și când sedeau la masă și totdeauna cugetau cuvinte Dumnezeiești în mintea lor și fapta cea bună lumina. Astfel, nici meșteșugul nu-i împiedica de la dragostea lui Dumnezeu, nici nunta și însoțirea, nici lumea. Pentru aceasta și Dumnezeiescul Hrisostom, tâlcuind graiul cel de mai sus a lui Pavel, zice: „Atît erau de sporîți în fapta bună, încît și casa au prefăcut-o în Biserică, deoarece pe toți ai casei i-au făcut creștinii și la toți străinii au deschis-o să intre. Că simplu și cum s-ar întîmpla nu s-a obișnuit a se numi casele Bisericii, de nu era multă evlavie și frica lui Dumnezeu înrădăcinată în ei... Așadar, este cu putință a fi cineva căsătorit și să se facă minunat și slăvit. Și iată că și aceștia (Achila și Prischila) însoțiți fiind, foarte mult au strălucit... și nici meșteșugul (fiind făcători de corturi) nici nunta nu i-au vătămat“ (Om. 30 la Rom).

Nu numai ziua dar și noaptea, creștinul adevărat după Cuvîntul lui Dumnezeu, învățătura apostolică și sfaturile Sfinților Părinți, își face casa sa Biserică. „Noaptea — zice Sf. Ioan Gură de Aur — nu este făcută pentru aceia ca noi în decursul ei să dormim numai și să ne lenevim. Aceasta o mărturisesc: meseriașii, navigatorii și negustorii. Biserica lui Dumnezeu se deșteaptă la miezul nopții. Pentru aceea ridică-te și tu și privește mulțimea stelelor și admiră întocmirea cea minunată a lumii... Pleacă genunchiul, suspină, roagă-te... casa ta în care se află bărbați și femei, să fie o Biserică... Dacă ai fii, deșteaptă-i și pe dînșii și astfel să fie casa ta în tot chipul și noaptea o Biserică. Fiind aceștia tineri și neputînd suporta vegherea, atunci pune-i să rostească aceasta sau acea rugăciune, și apoi lasă-i ca iarăși să se predea repausului...“ (Om. 26 la F. Ap. L.B.R. a.c. 416).

Așa urmînd creștinii, își pot păzi pacea și sfințenia dobîndită în Biserică și în casele, curțile, grădinile, țarinile lor și în lumea mare. Fiecare creștin, fie agricultor, meseriaș, ostaș, servitor, dregător, judecător, negustor sau de altă îndeletnicire, bogăția duhovnicească dobîndită în Biserică, și-o poate păstra, ba chiar și înmulți, de va fi devotat lui Dumnezeu. Aceasta o adevărește și Sf. Ioan Hrisostom, zicînd: „Nu e trebuință de loc, nici de vreme, ci în tot locul și în toată vremea e cu putință a te ruga cu mintea, că măcar în tîrg de mergi măcar în cale, măcar cu prieteni de șezi împreună, e cu putință a deștepta Sufletul și tăcînd a striga, că așa și Moisi a strigat și Dumnezeu l-a ascultat (Eș. 14, 15). Măcar meșter de vei fi și în casa de lucru de șezi și lucrezi, poți cînta; măcar soldat de ești, în judecătorie stăruind poți a face aceasta“ (Tîlc. la Ps. 41).

Mai mult însă și mai îndeosebi, veți putea păzi întreagă curățenia și evlavie ce ați luat-o din Biserică, dacă veți alerga și vă veți duce des la Biserică, improspătînd cu noi învățături silința voastră la cele bune, luminîndu-vă mintea cu lumina Dumnezeieștii cunoștințe și încălzind voința și inima voastră cu dragostea lucrării poruncilor lui Dumnezeu. Precum haina cînd se spală des nu se murdărește, și precum răsadul cînd se udă des nu se usucă, ci se păstrează fraged și rodește; așa și creștinul cu cît se duce mai des la Biserica lui Hristos și se spală și se adapă din izvorul Dumnezeieștilor învățături, se folosește mult. Astfel, se păzește curat și nici nu se întinează, nici nu se usucă rodul faptelor lui bune și evlavie; ci mai mult se înmulțește din zi în zi și face roduri nemuritoare și vrednice de vistieria Împărăției Cerurilor, se face vrednic și de fericirea Dumnezeiescului David, ce zice: „Fericit bărbatul care va cugeta în Legea Domnului ziua și noaptea. Acesta va fi ca un pom răsădit lîngă izvoarele apelor, care va da rodul său în vremea sa, și frunza lui nu va cădea și toate oricîte va face, vor spori“ (Ps. 1, 1—3) (X).

360) Molipsindu-mă de minciuno-învățăturile eretice, sectare, m-am îndoit asupra sfințeniei Sfintei Biserici, a Sfintei Cruci (g) și a Sfintelor Icoane (h) zicîndu-le idoli și că cei ce se închină înaintea lor sînt idolatri (i) după satanica socoteală a acelora ?

g) *Sfînta Cruce e puterea lui Dumnezeu și arma Creștinilor* (Ioan 3, 14—16; 1 Cor. 1, 18, 23—24). Sfînta Scriptură adevărește că: Crucea e mijlocul prin care Dumnezeu ne-a împăcat cu Sine, mijlocul prin care s-a surpat peretele ce ne despărțea de Dumnezeu, mijlocul prin care au fost înfrînte duhurile rele, focul în care a ars zapisul lor împotriva noastră. Pe Cruce, Dumnezeu Care se depărta de noi, a îmbrățișat iar omenirea ca pe una ce a plătit datoria pentru păcat. Pe Cruce s-a omorît vrajba, pe Cruce a împăcat Iisus, în Sine, pe Dumnezeu Tatăl cu oamenii. Crucea e locul pe care s-a făcut împăcarea noastră cu Dumnezeu, și de cîte ori facem semnul ei pe față, ne gîndim la ea cu credință, arătăm că primim această împăcare și să ne întîlnim cu El pe același loc sau acest Semn al păcii. „Pentru că El este pacea noastră, Care a făcut amîndouă una și peretele cel din mijloc al zidului l-a sfărîmat... ca pe amîndoi să-i zidească întru Sine, într-un om nou, făcînd pace și pe amîndoi să-i împăce într-un trup, cu Dumnezeu, prin Cruce omorînd vrajba întru dînsa“ (Efs. 2, 14—16). „În El a binevoit să locuiască toată plinirea și printr-Însul să împăce toate spre Sine, făcînd pace prin Sîngele Crucii Lui... Ștergînd cu dogmele zapisul ce era asupra noastră, care era potrivit nouă și pe acela l-a luat din mijloc, piro-

nindu-L pe Cruce, dezbrăcînd începătoriile și domniile, i-a vădit pe față, arătîndu-i biruiți pe dînșii întru dînsa" (Colos. 1, 19—20; 2, 14—15).

Prin Cruce s-a înălțat Iisus Hristos la mărire (Filip. 2, 8—9); Lc. 24, 26; Ioan 17, 1). Dacă Crucea ar fi fost pentru El lucru de rușine sau de batjocură sau idol (cum susțin orbește unii sectari, eretici) nu s-ar fi înălțat pe ea.

Crucea e semnul T care apără pe cei ce-L au pe fruntea lor (Iez. 9, 4—6), pecetea lui Dumnezeu prin care se păstrează nevătămați cei ce o au întipărită pe ei (Apc. 7, 2—3; 9, 1).

Mîntuitorul Însuși spune: „Cel ce voiește să vină după Mine, să se lepede de sine să-și ia crucea sa și să-mi urmeze Mie (Mc. 8, 34). Aici e vorba în primul rînd de crucea din Suflet, ca luptă împotriva plăcerilor, a păcatelor, ca purtare a ostenelilor și necazurilor, căci lupta și necazurile le poartă omul gîndindu-se la Crucea lui Hristos prin care a biruit El păcatul. Și oare nu e mai bine ca Semnul pe care-l vede omul cu gîndul să-l facă și cu mîna, ca și mai ușor să-și aducă aminte de Crucea lui Hristos și de datoria sa de a purta în Suflet, de a fi cu recunoștință față de El și de a lupta împotriva păcatelor? Ba da.

Crucea deși a fost o unealtă de tortură, rușinoasă și dureroasă în lumea zăcîndă în cel rău (Ioan 5, 19), pentru Domnul însă trebuie s-o cinstim cît se poate mai mult, căci Domnul a îmbrățișat-o cu iubire, și pe ea ca pe un Altar a ars păcatele noastre. Crucea arată rușinea noastră, nu a Domnului; din partea Domnului arată iubire. Deci gîndul la ea ne face pe de o parte să ne rușinăm, să ne căim de păcatele noastre și să luptăm împotriva lor îmbrățișînd și noi Crucea cum a îmbrățișat-o Domnul. Pe de altă parte, să ne înduioșăm de iubirea Lui, care ne-a mîntuit prin ea de păcate și să o slăvim.

Nu te gîndești adeseori la ostenelile și la suferințele ce le-au îndurat părinții tăi, de pe urma neascultării tale? Rușinezi tu oare amintirea lor prin aceasta? Nu, ci dimpotrivă slăvești iubirea lor față de tine și sporești căința ta. Dar nici Însuși Hristos nu se rușinează de Crucea Sa. Căci ea este fapta cea mai înaltă a iubirii Sale față de noi. Se va rușina El oare de iubirea Sa față de noi arătată pe Cruce? Nu, ci dimpotrivă pururea și-o amintește și ne-o amintește și nouă tuturor, căci prin ea ne-a șters păcatele, și prin faptul că ne-o amintește, ne cîștigă și iubirea noastră față de El. Pentru aceasta El mereu ne amintește la Sf. Liturghie că Și-a vărsat Sîngele pentru noi și neîndeamnă să ne amintim de moartea Lui — se înțelege că de moartea pe Cruce. „De cîte ori veți mîncă Pîinea aceasta și veți bea Paharul acesta, vestiți moartea Domnului pînă va veni" (1 Cor. 11, 26). La Domnul nostru Iisus Hristos nu ne putem

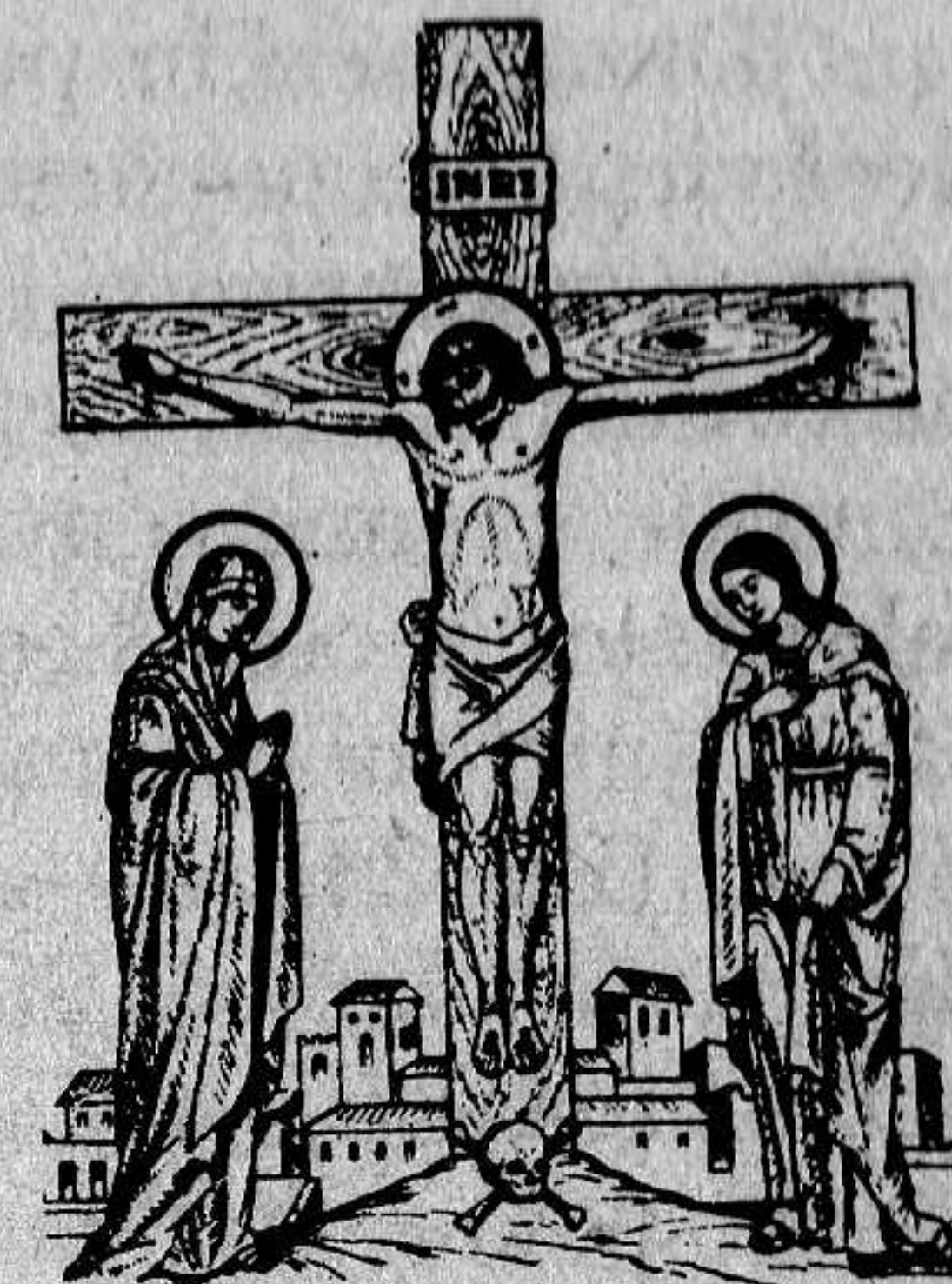
gîndi fără să-L vedem răstignit pe Cruce. La Cruce ne gîndim, tocmai pentru că ne gîndim la Hristos, Care S-a răstignit pe ea, deci nu ne putem gîndi la ea decît văzînd cu ochii Sufletului pe Hristos pironit pe ea. Hristos și Crucea sînt nedespărțiți. Crucea a devenit „Semnul Fiului Omului". Ea se va arăta pe cer împreună cu El (Mt. 24, 30), cînd va veni să judece lumea ca să rușineze pe cei ce nu s-au căit și n-au primit iubirea Lui, cît timp au viețuit în lume. Apoi, Crucea este Altarul pe care S-a adus cea mai înaltă Jertfă și orice Altar trebuie cinstit (Eș. 29, 37).

Sf. Cruce nu-i idol, cum bîrfesc creștinii rătăciți, ci e o cinstită Icoană a Răstignirii Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul. Între idol, Sf. Cruce și Sfintele Icoane e o foarte mare deosebire: cîtă este între vițelul de aur și Cortul Sfînt (Eș. 32, 36—40), între idolul Dagon și Chivotul Sfînt (1 Imp. 5), între iad și Rai (Lc. 16, 19—31), între balaurul apocaliptic și Femeia îmbrăcată cu soarele (Apc. 12), între satana-veliar și Hristos Dumnezeu-Omul.

h) *Sfintele Icoane în Vechiul și Noul Testament.* Icoanele Sfinte sînt asemănări sau înfățișări ale lui Dumnezeu și ale Sfinților Săi. Icoana e chip, asemănare, de unul sau de mai mulți Sfinți, înfățișări prin desen, pictură. Sfintele Icoane nu sînt idoli. Sfintele Icoane sînt obiecte Sfinte, care împodobesc Bisericele lui Dumnezeu și casele creștinilor. Idolii sînt însă obiecte idolatre, demonice, diavolești, drăcești, satanicești care se pun prin capîștile diabolice și în casele idolatrilor. Deosebirea dintre Sfintele Icoane și idolii drăcești este nemărginit de mare.

Sfintele Icoane ne înfățișează, prin pictura lor pe: Dumnezeu Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt, Treimea cea de o Ființă și nedespărțită, pe Maica Domnului cu Dumnezeiescul Prunc Iisus Hristos în brațe, Sfînta Cruce cu Mîntuitorul Iisus Hristos răstignit pe ea, pe Îngeri: Serafimi, Heruvimi, Tronuri, Domnii, Începătorii, Stăpînii, Puteri, Arhangheli, Îngeri, pe Sfinții plăcuți lui Dumnezeu: Ioan Botezătorul, Prooroci, Apostoli, Ierarhi, Mucenici, Cuvioși, Tămăduitori fără de arginți, Drepti.

Idolii însă sînt cu totul altceva opus cu desăvîrșire oricărei sfîntenii, niște chipuri monstruoase ale mincinoșilor zei-idoli în care păgînii credeau că ar fi concentrate unele forțe misterioase. În realitate însă erau draci (1 Cor. 10, 20—22), locașuri ale dracilor (V. Sf. 23 aprilie o.c. pp. 693; 729; 15 mai pag. 794; 11 și 28 iunie pp. 323; 471; 1253—4).

Dumnezeu în porunca II-a din Decalog (Eş. 20, 4—5), opreşte desăvârşit pe poporul Israelit a se mai închina sau a sluji idolilor, cum se molipsise şi obişnuise a face în Egipt în cele vreo 430 de ani de robie (Eş. 12, 40; F. Ap. 7, 39—43); şi nu ca să nu se închine la Sfintele Icoane, cum susţin orbeşte: evreii, protestanţii şi pleiada feluritelor secte. Aceasta este cu atât mai mult adevărat, cu cât pe atunci nici nu existau absolut deloc Sfintele Icoane ale Heruvimilor Slavei (Eş. 25, 18—21; 37, 7—9; Evr. 9, 5). Şi de aici putem vedea destul de clar că Sfintele Icoane nu intră nicidecum în opreliştea poruncii Divine a II-a Decalogului. Pentru a cunoaşte toţi creştinii cât se poate mai bine rostul acelei porunci Dumnezeieşti, trebuie să ne ducem cu mintea la Israelitii vremurilor acelorora şi la credinţa neamurilor, cu care ei trăiseră timp îndelungat. Israelitii aceia căroră Dumnezeu le-a dat porunca aceasta, fuseseră robi 430 de ani la Egipteni. (F. Ap. 6, 7; Gal. 3, 17). Egiptenii erau popor cult, civilizat în felul său, însă aveau o sumedenie de zei sau idoli la care se închinău şi le slujeau. Fiecare idol era simbolul unei puteri sau forţe naturale, de ex.: Amon era zeul crezut de ei urzitorul lumii, Şu, zeul soarelui, Tefnut zeiţa căldurii, Keb zeul pământului, Osiris zeul soarelui, Isis zeiţa lunii, Horus zeul muzicii, Anubis zeul răului, Neit zeiţa înţelepciunii, Neftis zeiţa belşugului. Pe lângă aceste mari zeităţi, Egiptenii mai aveau alte 12 zeităţi mai mici, apoi 365 demoni, după numărul zilelor anului. Fiecare zi îşi avea demonul ei. După aceia urmau zeii pămînteşti: Remsa fiul soarelui, Tifon zeul răului, Athor zeul animalelor, Nilul etc. Egiptenii, pe lângă aceşti idoli, mai credeau şi se închinău şi la felurite animale zeificate de ei, d.p.: boul Apis (un bou mare negru, avînd o pată albă în frunte, coadă stufoasă, bine îngrijit, hrănit, tămîiat ca zeu în marele templu Egiptean din Memfis, unde se adunau milioane de închinători), crocodilul, uliul, şacalul, cîinele, pisica, cărăbuşul, şerpi, etc. Cei ce omorau un animal sfînt (idol al lor socotit de ei sfînt) era pedepsit cu moartea. Ei zeificau astfel felurite vietăţi, din credinţa că Sufletele, după ce ies din oameni, nu pier; ci intră în unele animale, păsări, reptile spre a se curăţi de păcate după care se întorc iarăşi în trupurile lor din care au ieşit, reîncepînd o viaţă nouă. În acest scop, ei îngrijeau, curăţau, îmbălsămau şi înmormîntau cu o foarte aleasă, măiestră şi migăloasă îngrijire pe morţii lor mumificîndu-i. Aşa învăţau spiritele infernului din idoli căroră li se închinău şi aşa credeau şi făceau. Credinţa aceea rătăcită a trecut şi la alte neamuri păgîne, conservîndu-se tacit pînă în zilele noastre pe la budişti etc., ba chiar şi printre unii rătăciţi de la dreapta credinţă care poartă nume de creştini.

Israelitii vieţuind la un loc cu Egiptenii, lucrînd, petrecînd serbînd, ospătînd, vorbind, ascultînd şi văzînd credinţa cu propo-

veduirile lor idolatre, s-au molipsit de la ei şi s-au idolatrizat. După ce Dumnezeu i-a scos din robia Egiptului, le-a dat poruncă aspră să nu aibă alţi dumnezei (adică zeităţile sau idoli la care se închinău idolatrii egipteni) fără numai pe El adevăratul şi Unicul Dumnezeu Creator şi Atoate-Tiitorul. În acest scop, le-a interzis cu mare asprime să nu-şi facă chipuri cioplite, nici asemănarea vreuneia din creaturile (ori vreunui lucru) din cîte sînt în cer sus (soarele, luna, stelele, norii, etc), pe pămînt jos şi în ape şi sub pămînt (vietăţile apelor, demonii şi felurite lucruri cum văzuseră la egipteni), fiindcă acelea nu sînt dumnezei; ci sînt numai lucrurile Lui inferioare mult omului făcut de El după chipul şi asemănarea Sa. Dumnezeu ştia boala idolatrizării ce clocotea în fiinţa lor, boala demonică pe care şi-au manifestat-o cînd Moisi era sus pe Muntele Sinai spre a primi tablele legii. Atunci ei înfierbîntîndu-se, au cerut lui Aaron să le facă dumnezeu ce mănîncă iarbă (viţelul de aur) (Ps. 105, 19), după chipul boului Apis, la care se închinău Egiptenii. Înfricoşat şi silit de ei, le-a împlinit cererea demonică. Cînd viţelul de aur a fost turnat, ei au făcut prăznuirea în jurul lui, mîncînd, bînd, şi jucînd (1 Cor. 10, 7), aşa precum văzuseră şi erau obişnuiţi a face în Egipt (Eş. 32).

Iată pentru ce le-a dat Domnul Dumnezeu porunca aceasta; iar nu pentru ceea ce bîguiesc potrivnicii Sfintelor Icoane. Icoanele Sfinte şi idoli precum vedem şi adevăresc şi Dumnezeieştile Scripturi (1 Imp. 5), nu sînt tot una; ci, cu totul altceva, avînd între ele o deosebire enormă, nemărginită.

Ia să ne închipuim că avem în faţa noastră două planşe din acelaşi material, una lîngă alta:

Pe prima ar fi pictat un general iar pe a doua un măgar. Pe prima un palat împărătesc, iar pe a doua un coteţ de porci. Pe prima ar fi pictat o femeie blîndă, iar pe a doua o gadină. Pe prima ar fi pictat un miel, iar pe a doua un lup. Pe prima ar fi pictat un ou iar pe a doua o scorpie. Pe prima ar fi pictat un peşte iar pe a doua un şarpe. Pe prima ar fi pictat o pîine iar pe a doua o piatră. Pe prima ar fi pictat un frumos Înger luminat iar pe a doua un urît drac întunecat. Pe prima ar fi pictat un Hristos Dumnezeu-Omul iar pe a doua un Satan-veliar întunecat. Deosebirea care este între ceea ce ne înfăţişează prima planşă şi a doua planşă, aceia este şi între Sfintele Icoane şi idoli, chiar de ar fi făcuţi din acelaşi material: hîrtie, carton, placaj, scîndură, metal, geam etc. Aşadar, deosebirea mare dintre lumină şi întuneric, dreptate şi strîmbătate, sfinţenie şi spurcăciune, Hristos şi Veliar... este şi între Sfintele Icoane şi idoli.

Dumnezeu Însuși a poruncit lui Moisi să facă din aur două Icoane Sfinte ale Heruvimilor, deasupra Chivotului Sfânt (Eș. 25, 18—22; 37, 7—9). Așisderea a poruncit a face Icoane de Heruvimi în perdeaua primă — catapeteazma — și în cele zece covoare care formau pereții din lăuntru Cortului Sfânt (Eș. 26, 31; 36, 8).

Icoanele Heruvimilor s-au făcut apoi pe pereții din afară și pe dinlăuntru și pe ușile Bisericii Templului din Ierusalim (3 Imp. 6, 29, 32, 35).

Domnul Dumnezeu, dintre Sfintele Icoane ale celor doi Heruvimi de aur de deasupra Chivotului Sfânt, Se arăta lui Moisi și-i descoperea voia Sa poporului... (Eș. 25, 22; 29, 42—43; 30, 6, 36; Lev. 16, 2; Num. 1, 1; 7, 89; 17, 4; 1 Imp. 4, 4; 2 Imp. 6, 2; 4 Imp. 19, 15).

Domnul Dumnezeu a vorbit cu unii din aleșii Săi dintre Icoanele Sfinte ale Heruvimilor: cu Isus Navi (Is. N. 7, 6—15), cu copilandru Samuel (1 Imp. 3, 3—14). Așisderea a vorbit și Mântuitorul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul și Maica Domnului de la Sfintele Icoane.

Arhieriei, Preoții, Proorocii, împărații și poporul Israilit, veneau înaintea Sfintelor Icoane ale Heruvimilor, deasupra cărora trona Dumnezeu, (Ps. 6, 3, 7; 131, 7—14), se aruncau, se prosternau cu fața la pământ, unde se rugau, închinau, spuneau durerile lor și Dumnezeu le arăta ce să facă să scape din necazul și primejdia ce-i amenința cu pieirea (Is. N. 7, 6—16).

Acolo, înaintea Sfintelor închipuiri, aduceau jertfe lui Dumnezeu, Care trona deasupra Sfintelor Icoane ale Heruvimilor (3 Imp. 3, 15).

Cîntau înaintea Icoanelor Sfinte ale Heruvimilor, lui Dumnezeu, Care trona deasupra lor. (Ps. 137; 9, 1—2; 114, 1—2; 67, 33; 112, 4—6).

Acolo, înaintea Icoanelor Sfinte ale Heruvimilor deasupra cărora trona Dumnezeu, Arhieriei și Preoții tămălau cu cădelnițele lor (Eș. 30, 1, 6—8; 40, 5, 27; Ps. 140, 2.)

Aprindeau lumini, candelile înaintea Sfintelor închipuiri, Heruvimilor Slavei (Eș. 25, 31—40; 37, 17—24; 40, 24—25; 27, 20—21; comp. Zah. 4; Apc. 1, 12—20; 4, 5; 11, 4; Lev. 24, 2, 3—4).

Se rugau înaintea Icoanelor Sfinte ale Heruvimilor, lui Dumnezeu, Care trona deasupra lor știind cum că, prin aceste Sfinte închipuiri — Chivotul Sfânt — se surpau și distrugau idolii (1 Imp. 5, 7—5), pedepsea pe păgîni (1 Imp. 5, 6—12), pedepsea, bătea cu plăgi pe cei ce nu cinsteau acele sfinte închipuiri (1 Imp. 5, 11—12), pedepsea groaznic pe cei care se purtau față de cele Sfinte fără frică de Dumnezeu (1 Imp. 6, 19—21).

Sfintele Icoane ale Heruvimilor se cinsteau prin slujbe și rugăciuni (2 Lege 10, 6).

Sfintele Icoane ale Heruvimilor pe care trona Dumnezeu, se cinsteau prin evlavie (Ps. 5, 7—8).

Împăratul psalmist și Prooroc David, se spăla, își ungea (pieptăna) părul capului, își schimba hainele și se închina făcînd metanii pînă la pământ, înaintea Icoanelor Sfinte ale Heruvimilor deasupra cărora trona Dumnezeu (2 Imp. 12, 20).

Prin metanii pînă la pământ se cinsteau Icoanele Sfinte ale Heruvimilor pe care trona Dumnezeu (Num. 20, 6; Apc. 19, 4).

Sfintele Icoane se cinsteau prin ținerea în Biserici (2 Imp. 7, 2; 3 Imp. 5; 6; 7; 8, 1—13).

Sfintele Icoane se cinsteau și prin ținerea lor în case particulare. (2 Imp. 6, 10—21; 7, 6).

Icoanele Sfinte ale Heruvimilor pe care tronează Dumnezeu (Ps. 79, 2; 4 Imp. 19, 15), se cinsteau prin purtarea lor în călătorii (Is. N. 6, 2—16; Num. 10, 17—23; 33—36).

Icoanele Sfinte ale Heruvimilor, pe care trona Dumnezeu, se cinsteau prin purtarea lor în războaie (1 Imp. 4, 3—4).

Icoanele Sfinte ale Heruvimilor slavei, pe care trona Dumnezeu, se cinsteau prin băgarea groazei în vrăjmășii războinici, prin surparea idolilor (1 Imp. 4, 5—8, 5, 2—4).

Înaintea Chivotului Sfânt cu Icoanele Heruvimilor, a căzut idolul Dagon, sfărîmîndu-se. Filistenii luînd Chivotul lui Dumnezeu, l-au dus în capiștea din Azot și l-au pus lîngă dumnezeul (idolul) lor Dagon. A doua zi mergînd ei dimineața în capiște, au văzut cu groază cum Dagon zăcea prăbușit cu fața la pământ înaintea Sicriului lui Dumnezeu. Rușinați de căderea idolului lor, au ridicat pe Dagon și l-au pus la locul său. Alergînd curioși în dimineața următoare cu mare durere și rușine au văzut iarăși din nou că Dagon zăcea cu fața la pământ, cu capul, picioarele și mîinile rupte. După aceea i-a bătut Dumnezeu pe Filistenii cu bube usturătoare și cu buboale la șezut, încît țipau de durere pînă la disperare. Bolile urite au venit peste Filistenii și ucidere, murind 50.070 de oameni. Disperați, sub apăsarea urgiei Divine, ei s-au văzut nevoiți a trimite Chivotul Legii din oraș în oraș, dar pretutindenea pe unde treceau cu el, cădea boală asupra locuitorilor (1 Imp. 5, 1—12). De aici și copiii de școală pot pricepe și cunoaște superioritatea Sfintelor Icoane ale Heruvimilor și a Chivotului Sfânt, asupra idolilor spre exemplu idolul Dagon, care nesuferind puterea sfințeniei Sfintelor Icoane, a căzut de două ori la pământ și s-a sfărîmat.

Cultul Sfintelor Icoane în Biserica Noului Testament, treptat treptat și-a luat un avînt mult mai strălucit ca în legea Vechiului

Testament, care era supranumită umbra celor viitoare, așa că de la sine se înțelege că în Biserica Noului Testament s-a desăvârșit mult mai strălucit acest cult.

În Biserica Creștină se vorbește despre Icoana Edesiană cu Chipul Mântuitorului, întipărit pe mahramă, de El Însuși în vremea activității Sale publice, a Veronicăi și despre o altă Icoană a Veronicăi cu Chipul Mântuitorului din vremea Patimilor, întipărit pe mahramă, cu cunună de spini, cu care s-au făcut multe minuni. În Bisericile Creștine se văd zugrăvite deasupra ușilor împărătești, ori în altă parte: Sf. Icoană Edesiană, ori a Veronicăi (V. Sf. și Prol. 16 Aug; Adv. ec. D. Georgescu pp. 104—5).

Tradiția Bisericească ne spune că Sf. Ap. și Ev. Luca, ce era și pictor, a zugrăvit mai multe Icoane ale Domnului Hristos și ale Maicii Domnului, prin care s-au făcut multe minuni și s-au folosit mulți creștini (D. Ag. o.c. pp. 507—8; V. Sf. 28 mai o.c. pp. 1194).

După crucificare, înviere și înălțarea la cer a Domnului nostru Iisus Hristos, creștinii — Apostolii, Episcopii, Preoții, Diaconii și toți cei binecredincioși — au cinstit Sf. Cruce. Cete, cete mari și mai mici, se suiau deasupra creștetului pleșuv al Golgotei și se închinau la Crucea Mântuitorului, Care a pățimit și S-a jertfit pe ea pentru mântuirea lumii. Venerînd Sf. Cruce, creștinii apostolici și patristici — Păstori și păstoriți — din toate vremurile și din prezent, s-au închinat și se închină Mîntuitorului. Prin Sf. Cruce s-au făcut și se fac și azi mulțimi de semne și minuni. Cu acest semn, pecete, sigil Dumnezeuiesc, s-au sfințit și se sfințesc toate, iar fără el nimic nu s-a putut și nu se poate sfinți (vezi pp. 148—175 din această carte).

Prin al doilea și al treilea secol Sfintele Icoane s-au înmulțit, dar nu erau cunoscute decît numai de Creștinii, care își săvîrșeau serviciile Dumneziesți prin locuri tainuite: catacombe, pustietăți, în largul mării, în case dosnice, izolate, îndepărtate, din cauza persecuțiilor sîngeroase. Prin subteranele pămîntului și prin morminte s-au găsit Sfinte Icoane, Sfinte Cruci și alte obiecte creștine care aminteau fapte mari din viața Mîntuitorului și a Sfinților Lui.

Începînd din secolul IV, cînd Religia Creștină a dobîndit toată libertatea, Biserica s-a împodobit cu felurite scene din Vechiul și Noul Testament și din Viețile Sfinților. De atunci s-au înmulțit Sfintele Icoane în toată marea împărăție a Romanilor și chiar în alte țări dinafara ei. Pînă în jumătatea secolului VIII, nimenea n-a cutezat a nu cinsti Sfintele Icoane. Cultul Sfintei Cruci și a Sfințelor Icoane strălucea pretutindenea. Atunci, cîțiva împărați romani sugestionați de evrei și mahomedani, au pornit o prigoană sîngeroasă asupra Sfințelor Icoane și a binecredincioșilor Creștini, care a durat peste o sută de ani. După stingerea acelei prigoane, cul-

tul Sfințelor Icoane iarăși a strălucit puternic în toată lumea pînă în prezent.

În vremurile noastre am văzut și vedem Dumnezeuiescul Semn al Sfintei Cruci și Sfintele Icoane împodobind strălucit toate Sfințele Biserici Creștine drept credincioase de pretutindenea și casele creștinilor, de care ne-am folosit și ne folosim și noi cu drag și mare succes. Deci, păcătuiesc groaznic toți creștinii aceia deviați de la dreapta credință, care în căpiala lor susțin orbește, nebunește că Semnul Sfintei Cruci și Sfintele Icoane sînt idoli. Sfintele Icoane nu sînt idoli; ci asemănări Sfinte. Cei ce voiesc a ști mai mult despre aceasta, să citească Cultul Sfintei Cruci și al Sfințelor Icoane în „Izvoarele Ortodoxiei“ de Sf. I. Demaschin.

Privirea tabloului cu iadul l-a scăpat de iad. Fericitul Dositei (sec. VI) călătorise o dată la Ierusalim cu un prieten al tatălui său. Pe dealul Măslinilor, unde Mîntuitorul își începuse chinurile trupești, avu fericita ocazie să vadă un tablou care reprezenta chinurile iadului. Dositei privi tabloul și Sufletul său se umplu de frică și teamă. În viața lui de pînă atunci, nu auzise niciodată vorbindu-se de iad. Privind tabloul cu atenție încordată, deodată observă lîngă sine o Femeie acoperită cu un vâl, plină de blîndețe și în aceeași vreme plină de maestate. Era P.S. pururea Fecioara Maria Maica Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, Mîntuitorul lumii. Aceasta explică tînărului simbolul chipului, arătînd feluritele chinuri ce-l așteaptă pe om în iad pentru diferitele lui păcate. Dositei era atît de stăpînit de vorbele ei încît abia putea respira. După ce s-a recules puțin avu curajul să întrebe: „Maică Sfîntă Preacurată, ce trebuie să fac eu ticălosul pentru a scăpa de iad? „Fiul meu — zise ea — roagă-te cu sîrguință, ține posturile, evită păcatele... și te asigur că nu vei face cunoștință cu acele pedepse și chinuri“. După aceste cuvinte, ea s-a făcut nevăzută. Dositei nu o mai văzu. Cu explicarea bună a tabloului îi înfipse adînc un spin în inimă și de la data aceasta el cugetă din ce în ce mai mult la cuvintele ei și căută a se osteni cu multă chibzuială a trăi creștinește (O.M.P. 343).

Privesc des tabloul cu iadul, ca să scap de el. Sf. Ioan Gură de Aur avea în odaia sa un tablou zugrăvit care înfățișa focul iadului. La acest tablou privea Sf. Ioan dimineața cînd se scula, peste zi din cînd în cînd, în vreme de felurite ispite și seara cînd se culca. El zicea credincioșilor: „Gîndiți-vă la iad, pînă sînteți în viață, ca să nu fiți acolo aruncați după moarte. Cei ce nu vorbesc despre iad, sau nici măcar nu se gîndesc la el, nu vor putea scăpa de dînsul“ (D.C. 174).

Privind Icoana cu pocîința lui David, reculegîndu-se, a scăpat de iad. Într-un oraș trăia un tînăr foarte destrăbălat. Deși născut

din părinți evlavioși, apucase de timpuriu pe căile pierzării. Intrînd însă odată din curiozitate într-o Biserică, el privea la picturile de pe pereți. Deodată fu atras să privească mai amănunțit o Icoană care înfățișa pe împăratul David plîngîndu-și păcatele (Mt. 5, 4), și doi Îngeri adunîndu-i lacrimile în pahare, pentru a le prezenta înaintea lui Dumnezeu. Sub această icoană erau scrise următoarele cuvinte: „David numai odată a păcătuit și neîncetat și-a plîns păcatul; iar tu păcătuiești mereu și nu plîngi niciodată? Atît de mult l-a mișcat acea Icoană, încît, căzînd în genunchi, a început a-și plînge păcatele sale. Apoi se duse curînd și își mărturisi toate păcatele cu mare căință, îndreptîndu-și viața după învățăturile Dumnezeiești, își află adevărata mîngîiere în lacrimile pocăinței.

Idolatri, sînt toți aceia care se închină: idolilor, dracilor și fapturilor, în loc de a se închina Unicului Dumnezeu A-toate-Creatorul și Țiitorul. Idolatrii Egipteni se închinau feluriților idoli, unii cu chip de om, alții cu chip de ibiș (barză), alții cu chip de șarpe, alții cu chip de patrupede (animale domestice și sălbăticiuni): boul Apis, crocodilul, hipopotamul, pisica, ș.a. Deasemenea și toate celelalte popoare idolatre ale pămîntului își aveau idoli lor cu felurite chipuri monstruoase. Pentru a feri pe Israiliți de căderea în idolatrie, Dumnezeu le poruncește prin Moisi, zicînd: „Eu sînt Domnul Dumnezeuul tău! Să nu ai alți dumnezei afară de Mine. Să nu-ți faci ție chip cioplit, nici vreo închipuire a cîte sînt sus în cer, sau jos pe pămînt, în ape și sub pămînt. Să nu te închini lor, nici să le slujești lor. Vedeți să nu vă stricați, să nu vă faceți chipuri cioplite sau închipuiri a vreunui idol care să înfățișeze bărbat sau femeie, sau închipuirea vreunui dobitoc de pe pămînt, sau închipuirea vreunei păsări ce zboară sub cer, sau închipuirea vreunei jivini ce se tîrăște pe pămînt. Sau privind cerul și văzînd soarele, luna, stelele și toată oștirea cerului, să nu te ademenești și să nu te închini lor, nici să le slujești pentru că Domnul Dumnezeuul tău le-a creat și lăsat pentru toate popoarele de sub tot cerul...” (Eș. 20, 2—5; 2 Lege 5, 6—9; 4, 16—19; Inț. Sol. 13; 14; Ep. lui Ier. 1; 1 Cor. 10, 19—21; 1 Ioan, 5, 21).

Idolatrie este și fiecare patimă a omului: patima bețivului, satisfacția vrăjmășuitorului, zgîrcenia calicului, tutunul fumătorului, plăcerea desfrîului, risipa pe lux și moda femeilor fără de minte, fapta rea a hoților, petrecerile anticreștinești a purtătorilor de nume creștinesc, atîtea fărădelegi care risipesc liniștea, omoară trupul, osîndesc Sufletul pe veșnicie... Aceia sînt dracii — idoli — moderni, la care se închină majoritatea lumii creștine, jertfind totul: frați, surori, copii, vreme, bani, averea, vai! și Sufletul. Un fel de idolatrie sînt și superstițiile, slujbele drăcești și toate credințele demonice care se canonisesc ca și vrăjitoria.

361) Am avut credința deșartă, satanică a idolatrilor : egipteni indieni, brahmani, budiști... că Sufletul după ce iese dintr-un corp păcătos intră într-un alt om (copil ce se zămislește atunci sau trece în : bou, cal, măgar, porc, ciîne, ploșniță, etc... și alte credințe deșarte, rele, pierzătoare de Suflete? (Vezi „Oglinda Duhovnicească” pp. 475—501; 3545—3552; 533—568; de aut : comp. Ioan 5, 24—30, 43; 2 Cor. 11, 3—4; 1 Cor. 16, 22; Gal. 1, 6—9; Apc. 21, 8; 22, 15).

Dracii acelei vămi neavînd nimic cu ce învinui pe Suflet înclătîndu-se, se mînceau ca niște ciîni; iar Îngerii cu Sufletul plecară, de acolo nedînd nimic. Vai și amar de persoanele care se află vino-

vate păcatelor acestor vămi, căci în grea muncă se prăbușesc. Fericite sînt Sufilele nevinovate, sau cele curățite în viață prin mărturisire și împlinirea canonului de pocăință. Acelea scapă ușor și de la această cumplită vamă!

FERICIREA ÎN RAIUL CERESC A CELOR CURAȚI DE FELURITE IDOLATRIZĂRI

- 1) Dumnezeu: Tatăl Ceresc, Fiul și Duhul Sfînt, Treimea cea de o Ființă și nedespărțită, stînd pe Scaunul Slavei Sale de Heruvimi.
- 2) Cei patru viețuitori cu față de: om, leu, vițel și vultur, înari-pați cu cîte șase aripi.
- 3) Prea Sfînta Maica pururea Fecioara Maria.
- 4) Serafimi cu cîte șase aripi în fruntea oștirilor Îngerești, slavoslovesc pururea pe Dumnezeu, Izvorul tuturor bunătăților și fericirilor.
- 5) Sf. Ioan Botezătorul cu mulțimea Sfinților Strămoși, Patriarhi și Prooreci.
- 6) Sfinții Apostoli cu mulțimea Ierarhilor, Mucenicilor, Cuvioșilor și Dreptilor.
- 7) După potopul universal lumea înmulțindu-se și depărtîndu-se de Dumnezeu, s-a lăsat înșelată de îngerii căzuți și s-a cufundat tot mai mult în bezna infernalei idolatrii. Aici ni se înfățișează o mare prăznuire idolatră făcută în cinstea monstruosului idol Baal. Chipul idolului de aramă înroșit de focul aprins în interiorul său. Mulțimea de mame vin, după obiceiul idolatru, cu capul descoperit și înzorzonate cu: cercei, salbe, mărgele... aducîndu-și copilașii spre jertfire idolului Baal. Popii idolatri primesc copii din brațele mamelor și-i aruncă în interiorul idolului înfocat, unde se ard, se mistuiesc și se prefac în cenușă. La sunetul trîmbițelor, plîngerea mamelor și țipetele micuților nevinovați, idolatrii se aruncă cu fețele la pămînt înaintea idolului, crezînd că prin aceste victime aduc slujbă lui Dumnezeu.
- 8) În toate vremurile oamenii ne mai cunoscînd pe Dumnezeu așa cum trebuie, s-au cufundat tot mai mult în bezna idolatriei. Chiar și unii din poporul Iudaic, precum și o parte dintre creștini s-au prăbușit mai mult sau mai puțin în idolatrie. Am observat și chiar vedem zilnic cu durere cum în vremurile noastre mulți creștini se cufundă în idolatrii sistematizate, după zisa Mîntuitorului, d.p.: în îmbuibări, în beții, și în grijile veacului acestuia după felurite deșertăciuni. Iar după Apostolul: în necurății, în curvii, și-n preacurvii, în lăcomii, și-n superstiții, în credințe drăcești, slujbe idolești: descîntece, ghicitorii, farmece, spiritism, capre, brezăii, turca,

măgari, urîți... de anul nou și-n felurite petreceri anticreștinești. Vai și amar celor cufundați în acele idolatrii, că mînia lui Dumnezeu este peste dînșii... Creștinii adevărați însă păzindu-se de acele slujbe, lucrări și slugăriri ale satanei, își îndreaptă pașii pe calea vieții la Sf. Biserică, spre Patria Cerească.

9) Aici ni se înfățișează milostivul Samarinean îngrijind de cel rănit, despuat și bătut de tilhari, pe lîngă care au trecut Preotul și levitul legii vechi, fără a-i da vreun ajutor.

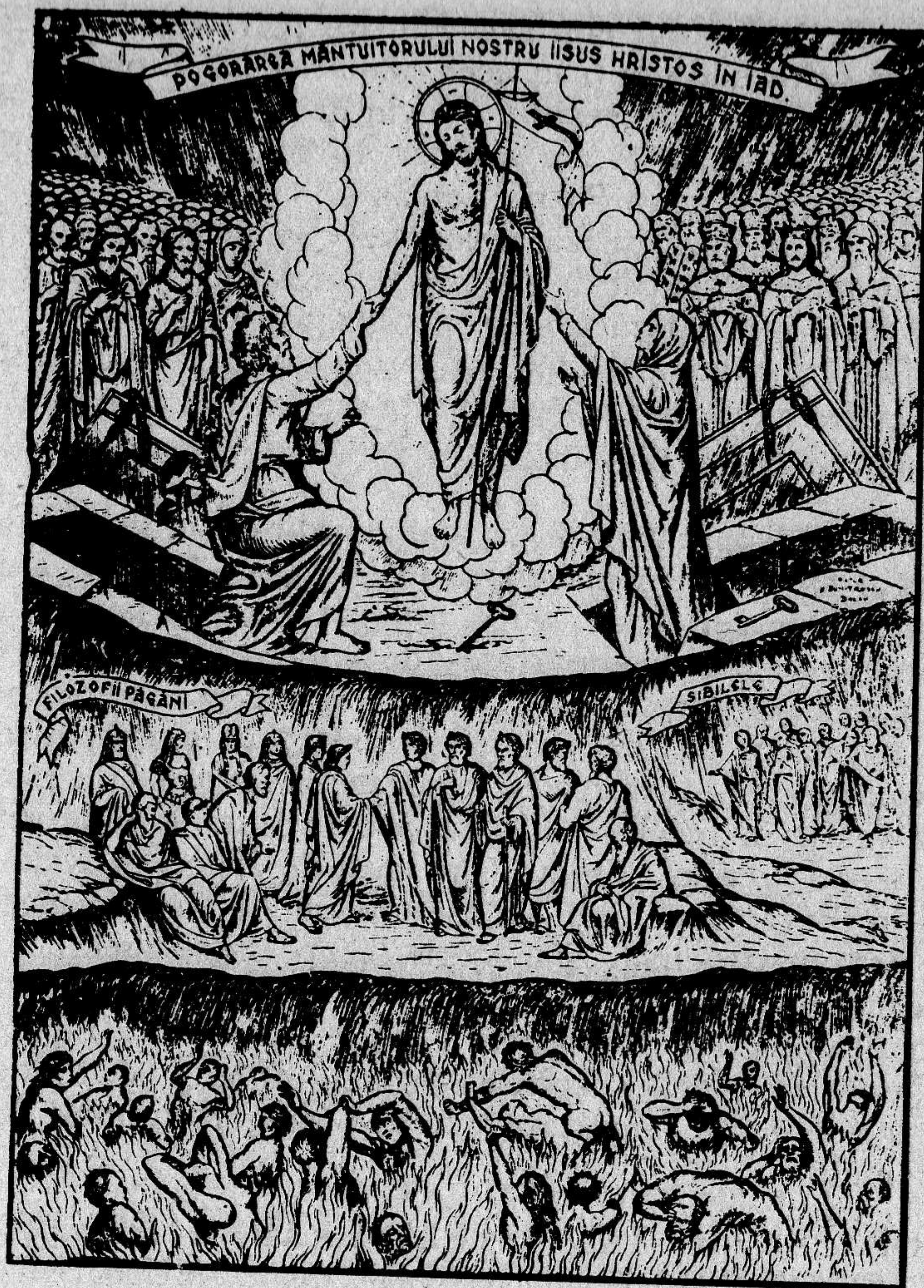
10) Rănitul aflat abea viu (orice om muritor cu trupul și viețuitor cu Suflul, căzut în păcate) este dus la casa de oaspeți „Biserica lui Dumnezeu” și dat în primire pentru a fi consultat, tratat și vindecat.

11) Creștinii folosindu-se cu toată credincioșia și devotamentul de Cuvîntul lui Dumnezeu, de darurile Lui, și de Sfintele Taine, grijiți cît mai bine sufletește, după repausare sînt duși de Îngeri în Raiul pămîntesc, undese împărtășesc de bunătățile Lui, bucurîndu-se.

12) Conducătorii Bisericii: mari, mijlocii și mici, cu slujitorii lor, care au lucrat cu toată rîvna și fără nici o precupețire la primirea, consultarea, tratarea și vindecarea spirituală a păcătoșilor aduși și veniți în Sf. Biserică, după adevărata lor îngrijire spirituală și repausarea în Domnul, sînt duși de Îngeri în Raiul Ceresc, sus, sus în Slava Împărăției lui Dumnezeu. Îngerii îi cîdesc cu tîmîie în desăvîrșită cinste și bucurie, ca pe niște vrednici de acea cinste și îndumnezeiți (Ier. 15, 19; Ps. 81, 7, 6). Sfinții cucerindu-se adînc, mulțumesc lui Dumnezeu, Care le-a ajutat să învingă toate greutățile, strîmtorările, ispitele, primejdiurile și să ajungă acum în acest loc de înaltă demnitate și fericire pregătit omului de la întemeierea lumii.

POGORÎREA ÎN IAD ȘI ELIBERAREA DREPTILOR, FILOSOFILOR... SIBILELOR... MUNCILE NECREDINCIOȘILOR

Mîntuitorul Hristos pogorîndu-Se cu Suflul în iad, eliberează Sufilele dreptilor. Jos filosofii și sibilele în neguri. Dedesupt, în iezerul de foc se chenuiesc idolatrii necredincioși... Dumnezeu Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt, preînchipuit în omul creat de El după Chipul și Asemănarea Sa, și prin: putere, iubire și minte, care citeștrele formează omul, înainte de crearea acestei lumi văzută și materială; a creat lucrurile veșnice, adică cerurile și duhurile îngerești. După aceasta El a creat pămîntul, însă fără formă, care după înălțarea și răzvrătirea Luciferului, s-a deschis adîncurile Sale prăpăstioase, formînd infernul sau iadul, pentru întemnițarea îngerilor răi. Mai tîrziu Dumnezeu, în cele șase zile ale creației, face toată lumea văzută, din cer, de pe pămînt, din ape și de sub pămînt, adică:

soarele, luna și stelele, vegetalele și vietățile de pe pământ, din ape și jivinele de sub coaja pământului. După toate acestea cu Sfat Divin, a făcut pe om: bărbat și femeie după Chipul și Asemănarea Sa, stăpînitor peste tot pământul și scutit de dureri, suferințe, primejdii și de moarte, cît timp vor rămîne în ascultarea Sa. Ce fericiți și îndestulați de toate bunătățile au fost protopărinții noștri în tot timpul cît au stat în ascultarea de Dumnezeu și-n iubirea Lui.

Mai pe urmă însă, cedînd amăgirii diavolului camuflat în corpul șarpelui, vietatea cea mai plăcută, isteată și apropiată omului pe atunci, călcînd porunca Divină au mîncat din pomul cunoștinței binelui și al răului. Îndată după acea greșală s-au despuiat de toate bunătățile și fericirile Raiului, sortindu-se morții. Păcatul acesta a mîniat pe Dumnezeu asupra omului — Adam — și a urmașilor

lui, i-a închis Raiul și i-a deschis iadul. Astfel, Abel, Adam și Eva, dimpreună cu toți urmașii lor — afară de Enoh și Ilie — dreptii și păcătoșii, după moartea lor au căzut în iad, așezîndu-se fiecare din ei după felul credinței, viețuirii și după faptele lor. Cei cu credință vie și viețuire mai bună, mai sus, deasupra; iar cei împovărați cu necredință, cu idolatria și cu viețuirea lor spurcată, treptat, treptat, fiecare după greutatea păcatelor sale, tot mai în jos, mai în fundul iadului. În subteranele cele mai de deasupra ale iadului (ca într-un fel de pridvor), au stat toți: strămoșii cei buni, începînd cu protopărinții noștri Adam și Eva, pînă la Noe, Sim și Iafet, Patriarhii, Proorocii, Preoții, împărații și dreptii Vechiului Testament, așteptînd acolo pe „Răscumpărătorul” după făgăduința Divină, ca să-i elibereze din acele subterane ale temniței iadului.

Dedesubtul lor: sibilele (vestalele, preotesele, profetițele) și filosofii iluminați de sus ai popoarelor păgîne idolatre, care au recunoscut și mărturisit pe Unicul Dumnezeu Creator și A-toate-Țiitor care aveau o viață mai curată și mai bună față de ceilalți oameni. Mai jos, în fundul iadului, s-au prăbușit și întemnițat în grele munci, sumedeniile de necredincioși, idolatri și nelegiuți ai lumii pentru totdeauna. Chipul de față ne arată pe Mîntuitorul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul pogorîndu-se cu Duhul Său în iad, de unde a scos Sufilele tuturor dreptilor, pe care apoi le-a dus în Rai, în luminata Sa Împărăție Cerească....

Sufilele necredincioșilor, idolatriilor, nelegiuitorilor au rămas în iad, dimpreună cu Iuda Iscariotul care a vîndut pe Mîntuitorul nostru, Iisus Hristos. Cei ce iubesc și se idolatrizează în felurite chipuri... cei care schimonosesc portul și chipul lor în forma demonică a idolilor cu capete de: oameni rași, femei semidespuiate, animale, sălbăticiuni, reptile, păsări și draci, privească iazărul de foc cu groaznicile munci veșnice, cărora de bună voia lor se destinează, prin credințele, petrecerile și viețuirea lor idolatră, asemenea păgînilor care slujeau și se închinau idolilor. Știind că nimenea nu-și vrea munca veșnică, ci bucuria și fericirea veșnică, sfătuim pe toți decăzuții în păcatul idolatriei, cu cuvîntul Apostolului și al Bisericii lui Dumnezeu: „Fiilor, păziți-vă pe voi de idoli” (1 Ioan 5, 21). „Rogu-vă în locul lui Hristos, împăcați-vă cu Dumnezeu” (2 Cor. 5, 19—20).

VAMA A 22-A A LUXULUI ȘI SULEMENIRILOR

lergînd și de acolo în zbor tot mai sus pe calea văzduhului, am ajuns la vama acelor care se sulemenesc, făcîndu-și față albă și rumenă ca să se arate mai frumoase cu scopul diabolic de a atrage pe tineri spre pofta curviilor lor.

La această vamă se opresc și toate sufletele tinerilor, bărbaților și bătrînilor, care prin radere își leapădă podoaba bărbătească, schimonosindu-și în felurite forme chipul lor dat de Dumnezeu ca să pară ca fetele și femeile, ca băietanii de 15—17 ani, ca unii comici, ca famenii sau ca și scapeții.

De asemenea se cercetează minuțios cu mare iuțime femeile și fetele acelea care își sulemenesc obraji, care își vopsesc buzele, părul, unghiile, care își grimează ochii, își smulg sprîncenele naturale, făcîndu-și cu condeiul alte sprîncene false, care își împodobesc capul sau pieptul cu piepteni scilpicioși cu flori, cercei, mărgel, hurmuz, coliere, salbe, panglici, funde, brățări și alte deșertăciuni, cu care împodobeau păgînii idolii lor, ursarii urșii lor, comedianții maimuțele lor, copilițele crude la minte și neînvățate bine de mame, păpușele lor, arătîndu-se în lume cu astfel de împodobiri anticreștinești altfel de cum le-a zidit Dumnezeu, păcat greu, care-i slujire și închinare de idoli (Rom. 13, 14; 6, 23; Ioan 8, 34).

Dracii acelei vămi erau foarte mîrșavi, urîcioși și grozav de sluiți, arătîndu-se ca niște femei sulemenite pe obraz, cu buzele feștite cu roșu, cu ochi grimați, cu sprîncenele încondeiate, împopoțonați cu felurite podoabe idolești (cercei, brățări, inele, mărgel, hurmuzuri, coliere, salbe, panglici, funde, baieri, amulete, talismane, etc., etc.) pe capetele lor, la urechi, pe grumazi, pe piept, la mîini și picioare.

Alții se arătau împodobiți cu o mulțime de flori, din care ieșea o nesuferită putoare. Alți draci arătau cutii cu dresuri, tubușoare cu

ruj, păhăruțe pline cu scîrnăvii. Alții se arătau răsîndu-și barba, mustățile, sluiți, rași, etc....

Aceia îndată ce au văzut că sînt femeie, au alergat asupra noastră chelălăind și urlînd ca niște fiare sălbatice. Se repezau ca mare furie ca să mă răpească din mîinile sfinților îngeri. Dracii vămii aceleia făceau felurite chipuri curvești și măscăriciuni și cercetîndu-mă cu de-amănuntul, una cîte una, ori de m-am sulemenit, ori de m-am dus la Sfînta Biserică sulemenită și în ce zi m-am sulemenit și de cîte ori, sau de m-am spălat cu gînd să mă fac mai albă, ca să plac celor ce mă vor vedea, sau de m-am uns cu niscaiva mirosoare, sau parfumuri, sau unsori mirositoare pentru pofta curviei, nelăsîndu-mă așa cum m-a creat Dumnezeu. Foarte mult se mirau dracii, cum de am ajuns pînă la aceea vamă... Eu însă tremuram de frică. Dar fiind femeie săracă, n-am făcut unele ca acelea, nici nu știu să mă fi sulemenit ori împodobit cîndva. Însă la unele m-am aflat vinovată și se repezeau dracii să mă răpească din mîinile Sfinților Îngeri. Atunci sfinții Îngeri dînd din cele ce mi-a dăruit Sf. Vasile, am scăpat și de la acea blestemată vamă. Dracii văzînd că am scăpat din ghearele și stăpînirea vămii lor, scrîșneau cu dinții și se lăudau că vor umple iadul cu femeile și fetele care se sulemenesc (pudrează), cu toți bărbații aceia care își slutesc fețele date lor de Dumnezeu, cu toți și toate care se împodobesc cu deșertăciuni ca să placă lumii zăcîndă în cel rău (Ioan 8, 44, 47; 5, 47; 44; I Ioan 5, 19).

Gîndindu-mă la fioroasele cercetări minuțioase ale vameșilor acelei vămi, îmi apăreau înaintea hotărîrile dumnezeiești: „Vai lumii pentru smintele, dar mai vai de aceia prin care vin smintelele, că mai de folos ar fi lor de și-ar atîrna o piatră de moară de grumaz și să se arunce în mare, decît să smintească pe unul din acești mai mici ai Mei...” (Mt. 18, 6—7; Mc. 9, 42; Lc. 17, 1—2). Împodobirea cu haine, cu felurite deșertăciuni idolești, femeiești, comice și păgînești, precum și lepădarea chipului creștinesc prin: sulemeniri, grimările ochilor, machiajul fețelor femeiești și lepădarea podoabei bărbătești (barba și mustățile), de partea bărbătească, sînt drăcești undițe de curvii.

Dracii acelei vămi aruncă în iad de acolo pe toate femeile și fetele acelea care se sulemenesc, sluițindu-și fețele și nelsîndu-se așa cum le-a zidit Dumnezeu. De asemenea aruncă ei și pe bărbații din toate vîrstele care își slutesc fețele bărbătești prin tunderea și raderea bărbiei și a mustăților, asemănîndu-se idolilor egipteni, brahmani, budiști, idolatrilor, bonzilor, popilor chinezești, catolicilor și ereticilor; și pe aceia care poartă buton la ureche, brățări la mîini, inele în degete, piepteni femeiești pe cap, etc....

Aceasta o adevereau și sfinții Îngeri care vorbeau între ei cînd ne duceam de la aceea vamă înfricoșată, zicînd către mine: „Vezi!

De la această vamă nu scapă nici una din persoanele acelea (parte bărbătească și femeiască) care-și slutesc fețele lor, bărbații prin lepădarea podoabei bărbătești, barba și mustățile; iar femeiele și fetele prin sulemeniri, pudrări, vopsirea fețelor, ochilor, sprâncenelor, buzelor, părului... împotriva bunei rânduiei în care i-a zidit și lăsat Dumnezeu.

De aici se aruncă în adânc toți acești schimonositori ai fețelor lor, care susțin orbește că acesta nu-i păcat, ori că n-ar fi un păcat așa de mare și primejdios mântuirii lor; pe când în realitate el e destul de mare și greu. Da. Păcatul acesta e mai mare și mai greu decât curvia și preacurvia, fiindcă provoacă mari și multe sminteli acelor care încă nu și-au răstignit trupul lor „împreună cu patimile și cu poftetele (Gal. 5, 24; Rom. 6, 6—13).

Păcatul acesta e foarte primejdios mântuirii sufletești, când îi arată pe acei ușurateci creștini și creștine transformați altfel de cum i-a zidit Dumnezeu, asemănându-se dracilor, adică purtând altă față diavolescă și alt chip satanicesc! (Vezi Pidalion, sub însemnarea can. 96, Sin. VI ec.).

Îngerii cu Sufletul omenesc suind tot mai sus spre ceruri, ajung la vama 22-a a odiosului păcat al părții femeiești și bărbă-

tești, care și-au schimbat chipul și portul curat creștinesc, cu moda suchiată, sluirea fețelor... după portul stăpînitorului veacului acestuia și a slugilor lui cu trup și fără trup (Ioan 14, 30; 8, 44; Efs. 6, 11—13 „Izvorul răutăților“, vol. 6, de autor și can. 17 și 21 Gangra).

Toate împopoțonările și înzorzonările cu felurite deșertăciuni idolești: verigi, cercei, inele, brățări, mărgel, salbe, coliere, hurmuzuri, melcioșori, panglicării, sulemeniri, sluirea fețelor femeiești cu smulgerea sprâncenelor și încondeierea altora false, roșirea buzelor, feștirea fețelor, manichiura unghiilor, sluirea fețelor bărbătești prin studierea, raderea și lepădarea podoabei bărbătești, precum se știe sigur, izvorăsc din bezna întunecatelor idolatrii conduse de Lucifer cu îngerii lui căzuți.

Istoriile străvechi și chipurile idolatrilor: egipteni, brahmani, budiști... înzorzonați cu: lăntșoare, mărgel, salbe, verigi, cercei, inele, brățări, etc.... rași ca-n palmă... semidespuiți, alții complectamente despuiți (vezi clișeu de la pag. 506, 508, 512, din această carte), asemenea negrilor îngerii căzuți, ne adeverește clar aceasta... Sălbatecii idolatri consimt orice încondeiere și orice tortură ca să se vadă tatuați și ca să aibă atârnată vreo verigă, mai mică ori mai mare, de buze, de nas ori de urechi... socotindu-le foarte frumoase și prețioase. Feluritele fleacuri: cercei, inele, brățări, verigi, mărgel, salbe, felurite cioburi de sticlă colorată, bucăți de metal, pene de păsări, sălbaticii le prețuiesc mai mult decât hrana.

Ei renunță la orice pentru un ciob de sticlă colorată, când observă că aceea-i admirată de ceilalți.

Dracii vameși ai acestui groaznic obstacol și punct vamal, împreună cu șeful lor, năvălesc cu fețele lor sluite în felurite forme infernale, asupra sufletului omenesc, avînd în ghearele lor felurite scule și meșteșuguri ale sluirii fețelor și portului creștinesc. Unii imitînd pe bărbați, țin în ghearele lor: oglinzi, brice și mașini de bărbierit. Alții imitînd pe femei, țin oglinzi, parfumuri, cutii cu pudră, tuburi de ruj, pensete de smuls perii de pe față și sprîncenele și condeie pentru încondeiat alte sprîncene false. Alții se arată cu cercei, mărgel, hurmuz, salbe, coliere, cordele, panglici, flori, peruci, haine idolești, din care ies cu unele părți ale trupului (capul, pieptul, spatele, mîinile pînă la umăr și picioarele pînă deasupra genunchiului) dezgolate sau despuiate. Duhurile necurate de la acea vamă apar înaintea sufletului ca împopoțonați, cu astfel de felurite deșertăciuni idolești din care se vad aproape despuiți.

Ei se reped deasupra sufletului împovărat cu aceste păcate ale trufiei și împodobirii, cu felurite deșertăciuni idolești, schelălăind, răcnind, mugind și urlînd ca toate sălbăticiunile și jivinile pămî-

tului. Aceia cercetează cu deamănuntul după catastifele lor, pe orice suflet omnesc, pentru orice fel de păcat al slujirii chipului și portului bărbătesc și femeiesc, contra rînduiei și al buneii cuviințe creștinești, deviind la chipurile și porturile anticreștinești, după moda idolatriilor și plăcerea stăpînitorului veacului acestuia și a slugilor lui, de ex.:

362) **În loc de a-mi studia, ajusta tușina, tunde și rade : obiceiurile, patimile și păcatele, mi-am studiat, ajustat, tușinat, tuns ba chiar am și ras podoaba bărbătească ? Mi-am slujit chipul bărbătesc prin raderea bărbii și a mustăților, făcîndu-mă măcar o dată pe săptămînă asemenea femeilor, famenilor și scapeților ? !!! M-am pudrat, roșit, parfumat, spălat cu săpunuri parfumate după satanica modă a veacului... pentru amăgirea sufletelor ?.**

SLUTIREA FEȚII BĂRBĂTEȘTI E UN PĂCAT GREU.

Numirea de „bărbat” vine de la „poartă barbă”, ca și zidarilor de la zidărie, tîmplarilor de la tîmplărie, fierarilor de la fierărie, croitorilor de la croitorie, plugarilor de la plugărie, grădinarilor de la grădinărie, ostașilor de la ostășie, învățătorilor de la învățătură, călugărilor de la călugărie, preoților de la preoție, sfinților de la sfințenie, creștinilor de la Hristos, etc. etc. Sluțirea fețelor bărbătești prin tunderea și raderea podoabei bărbătești (a barbei și a mustăților) și a fețelor femeiești prin sulemeniri, roșirea buzelor și a unghiilor, grimarea ochilor, smulgerea sprîncenelor și încondeierea altora artificiale, însoțite de semidespuiere sau satanicele mode idolești ale nudului, arată o revoltă a părții bărbătești și femeiești împotriva Creatorului lor. Sluțirea fețelor și a portului creștinesc e o născocire a diavolului, cu care amăgind majoritatea creștinilor îi înfierbîntă la revoltă contra Lui Dumnezeu Cel A-tot-Înțelept, Care i-a creat așa cum a știut El mai bine, adică foarte bine (Fac. 1, 31; comp. Ps. 103, 24—25; I Tim. 4, 4). Bărbații care își slujesc fețele lor prin tunderea sau raderea barbei și a mustăților și aruncarea lor la gunoi, sînt asemenea idolilor egipteni, idolul brahman Buda și a idolatriilor popi egipteni și budiști, bonzilor, catolicilor, ereticilor, sectarilor, stăpînitorului veacului acestuia (vezi „Înapoi la Ortodoxie, pp. 1—132... d.a.). De asemenea și partea femeiască care își slujește fața cu sulemeniri și portul creștinesc prin: mode suchiate, lux, nud... nemaiținînd seama de buna cuviință, se despoaie de darurile dumnezeiești cu care au fost înzestrate, asemănîndu-se Luciferului căzut și îngerilor lui despuiați, înegriți și schimonosiți, care radiază în jurul lor necurății, tulburări, răutăți și primejduri sufletelor ușurate.

Cît de păcătos și de urîcios este creștinul sau creștina, care își slujește fața zilnic... sau măcar odată în săptămînă, certîndu-se cu Dumnezeu prin lepădarea feței creștinești (bărbații prin tunderea ori raderea podoabei bărbătești, barba și mustățile; iar femeile și fetele, ba chiar și unele mai bătrîne, prin sulemenire), ocoșîndu-se și luîndu-și îndrăzneala cu obraznicie a corecta pe Creatorul lor!!! Dar cînd se vor prezenta înaintea lui Dumnezeu așa sluțiți sau sluțite în chip și în port, la rugăciune, la Sf. Biserică și la scaunul judecății particulare și universale, oare cum îi va mai cunoaște Dumnezeu pe ei și pe ele de mai sînt creaturi ale Lui, cînd ei (ele) poartă un alt chip satanic și o altă față diavolească!!! —

Cuviosul Pavel Kicapamentul, cînd și-a dat Sufletul, a strălucit fața lui ca soarele și toți cei ce erau de față au căzut de frică. Atunci Sfîntul a zis: „Vai monahului care are petrecerea cu cei fără de barbă, că unul ca acela nu va vedea Fața lui Dumnezeu” (V. Sf. 28 iulie o.c. pag. 141).

Păcatul sulemenirii femeilor și sluțirea fețelor bărbătești e un păcat satanic și un nărav diabolic. Bărbații creștini și creștinele trebuie a-și purta fețele care le au de la Dumnezeu așa cum le-au primit; iar nu a și le sluți ca idolatrii. Sulemenitul este falsificarea chipului făcut de Dumnezeu, o minciună și tatăl minciunii este diavolul... Tot ceea ce a fost născocit de oamenii păcătoși, ca și de îngerii cei răzvrățiți, atunci cînd s-au lepădat de Puterea cerului, totul a fost născocit de ei ca să umple pămîntul de nelegiuire... Aceștia au învățat ca femeile să-și vopsească sprîncenele cu negreală, să-și acopere obraji cu roșeală mincinoasă, să-și boiască părul cu culori care stîrnesc gustul destrăbălărilor, ca să-și prefacă starea naturală a buzelor și a capului prin născocirile stricatulor lor cuget.

Creatura lui Dumnezeu și făptura cea văzută a Lui nu se cuvine să fie batjocorită nici într-un fel, prin întrebuițarea culorilor galbene, a parfumurilor negre, sau a vopselelor reșii, sau în sfîrșit, a orice fel de dresuri care falsifică trăsăturile feței naturale.

Dumnezeu a zis: „Să facem om după chipul și asemănarea noastră...” Și cine se încumetă să schimbe sau să prefacă ceea ce a făcut Dumnezeu? Contrazic pe Dumnezeu cînd își întind mîinile ca să facă și să prefacă ceea ce a făcut El, neținînd socoteală că plăsmuirea lui Dumnezeu este tot ceea ce s-a născut în chip natural, iar ceea ce este prefăcut este stricăciune diavolească. Căci dacă îndrăznești să te împodobești și crezi că ai dreptul să-ți coafezi părul... acest lucru este o insultă adusă operii lui Dumnezeu, o trădarea adevărului. Stăpînul a zis: „Tu nu poți să faci nici un fir de păr alb sau negru, și tu te socotești mai căpoasă decît ești, neținînd seamă de Cuvîntul Stăpînului tău? Cu o sîrguință și cu un dispreț nelegiuit îți cănești părul, atrăgînd asupra ta marea nefe-

ricire a păcatului celui veșnic, pe care deja îl închipuiește părul tău vopsit în roșu... păcătuind, vai! cu capul tău, care este cea mai nobilă parte a trupului. Tu nu vei mai putea să vezi pe Dumnezeu, atît timp cît ai alți ochi decît aceia pe care ți i-a dat Dumnezeu, ochii roșiatici și vopșiți ai șarpelui fiind coafată după sfatul diavolului cu care vei arde în focul cel veșnic... (Sf. Ciprian „Despre purtarea fecioarelor” 15—17; d.P.B. Sache. o.c., 30, 3—4). Tot cel ce se poartă cu vicleșug, se leapădă de la Sfintele Taine ca și cel ce a ascuns talantul în pămînt, ca și Iuda, Saul de la împărăție, s.a. (P.B. Sache 142).

363) Am purtat cercei, butoni în urechi, brățări la mîini, mărgel, hurmuz, lăntișoare, panglici, salbe, zgardă la grumaz, peruci, alunele pe față, cămăși cu flori (cu pui) mărgel... piepteni și alte deșertăciuni scilpitoare pe cap și corp, împopoțonîndu-mă cu acele fleacuri la anul nou, Sfîntul Vasile... asemenea idolilor egipteni, idolul Brahma, Buda și idolatrilor?

PĂCATUL ÎMPODOBIRILOR ANTICREȘTINEȘTI, IDOLATRE. De această cumplită cursă a împodobirilor anticeștinești, idolatre, s-a folosit Tamar, nora patriarhului Iuda, ca să înșele pe socrul său. „Dezbrăcîndu-se de hainele sale de văduvie, s-a înfășurat cu un vâl și gătindu-se (împodobindu-se) a șezut la porțile Enanului...” (Fac. 38, 14). „Iudita” s-a înfrumusețat ca să înșele ochii bărbaților ce o vor vedea (Iudit. 10, 3—4; 16, 7). „Desfrînata Izelabel” și-a sulemenit fața, și-a gătit capul și privea pe fereastră... (4 Imp. 9, 30). Estera, pentru a atrage pe împăratul Artaxexe, s-a împodobit: s-a dezbrăcat de hainele cele de întristare și s-a împodobit cu haine strălucite de regină... (Ester 5, 1). Cugetarea la căderea luciferului din cer cu îngerii lui prin mîndrie și a protopărinților noștri Adam și Eva din raiul desfătărilor (Is. 14, 12—15; Iez. 28, 6—19; Fac. 3), hotărăște pe dornicii de mîntuire a lepăda mîndria cu toate fiicele ei și a îmbrățișa smerenia care folosește, apropie și unește cu Dumnezeu izvorul tuturor fericirilor.

Acestea cunoscîndu-le dumnezeieștii apostoli poruncesc — în așezămintele lor — bărbaților să nu-și împodobească capul pe dinafară cu podoabele lumești, nici să-și lase părul capului lung ca al femeilor, sau să-și pieptene părul cu cărări; ci să-l tundă, ori reteze, nici să-l vopsească, nici să poarte haine împodobite spre amăgirea celor ce-i privesc, nici pantaloni, încălțăminte deluxe, nici inele sau alte podoabe de aur, nici să-și radă, nici să-și ciumpăvească bărbile și mustățile, prefăcîndu-și și slujindu-și chipul dat de Dumnezeu astfel, după chipul stăpînitorului veacului acestuia (Rom. 12, 13; Ioan 12, 31; 14, 30; 16, 11), afară din fire, precum și Legea Divină

poruncește: „Să nu vă încrețiți părul capului vostru, nici să vă stricați fața bărbii voastre” (Lev. 19, 27; 21, 5; comp. Is. 15, 2; Ier. 9, 25—28; 4, 37, adăugînd după aceasta: „Că toate astea sînt semnele curviei. Nu te împodobi... ca nu cumva văzîndu-te cineva pe tine să se rănească la inimă de frumusețea tinerețelor tale și de împodobirea ta, încît să te iubească și așa vei fi vinovat căderii acelei persoane, ca unul ce te-ai făcut pricină de sminteală ei și prin urmare moștenitor iadului”. (Așezămînt apostolic. cart. 1, cap. 3).

Sf. Ioan Hrisostom vrînd a abate femeile și fetele lumești de la acest satanic păcat al lor, le arăta că ele, prin acele felurite împodobiri sau mai bine zis slujiri, sînt cu mult mai păcătoase decît femeile destrăbălate. Acelea își practică meseria lor imorală, păcătuind prin case sau în localuri ascunse. Acestea însă își arată imoralitatea lor în public. Deși acele femei și fete ce se împodobesc (ca niște idoli) nu vorbesc imoralități și nici nu le fac, dar prin îmbrăcămîntea (la modă și feluritele înzorzonări cu zărzămurile satanice trufii femeiești, semi nuduri, adică dezgolate la cap, piept, mîini și picioare) și fața lor nerușinată, se aseamănă cu ucigașii, care ucid bărbații trupește și sufletește... Voiești a te îmbrăca cu haine de mătase? Amintește-ți de legăturile lui Pavel și atunci ți se vor părea asemenea haine mai necinstite decît trențele cele transformate în glod (noroi). Voiești poate a-ți pune împrejurul gîtului aurării? Gîndește-te la legăturile lui Pavel și atunci ți se vor părea acestea mai uricioase decît funia cea învechită și proastă. Voiești poate a-ți cîrlionța părul ca să pari mai frumoasă? Adu-ți aminte de halul de necurătenie în care Pavel petrecea prin temniți, și te vei aprinde de frumusețea aceea, iar pe aceasta o vei considera de cea mai nesuferită putoare, și atunci vei ofta din adîncul inimii tale dorind legăturile lui Pavel. Voiești a-ți sulemenii fața și a-ți vopsi sprîncenele și altele de acest fel? Cugetă la lacrimile lui Pavel, cum el în timp de trei ani, zi și noapte, n-a încetat a plînge.

Cu această podoabă înfrumusețîndu-ți obraji, cu acele lacrimi te vei face mai strălucită. Eu nu spun ca tu să verși lacrimi pentru păcatele altora, ca Pavel, deși aș dori și aceasta, căci poate e mai presus de tine; dar te îndemn ca să faci aceasta măcar pentru propriile tale păcate...” (Omilia 26 Colos.).

Sf. Ambrozie văzînd în dimineața unei sfinte sărbători o femeie tardată, și împopoțonată, fără de rușine venind la Sf. Biserică, îi zise: „Privindu-ți hainele și felul de a te arăta, ori cine ar crede că te grăbești la joc ori la teatru. Pleacă de aci, femeie păcătoasă! Pleacă și plînge-ți păcatele și desfrîul tău, nu mai veni aici să-ți bari joc de Dumnezeu, de Sfînta Biserică, și prin nerușinatul tău suflet să duci în pieire și în iad și alte suflete nevinovate...”

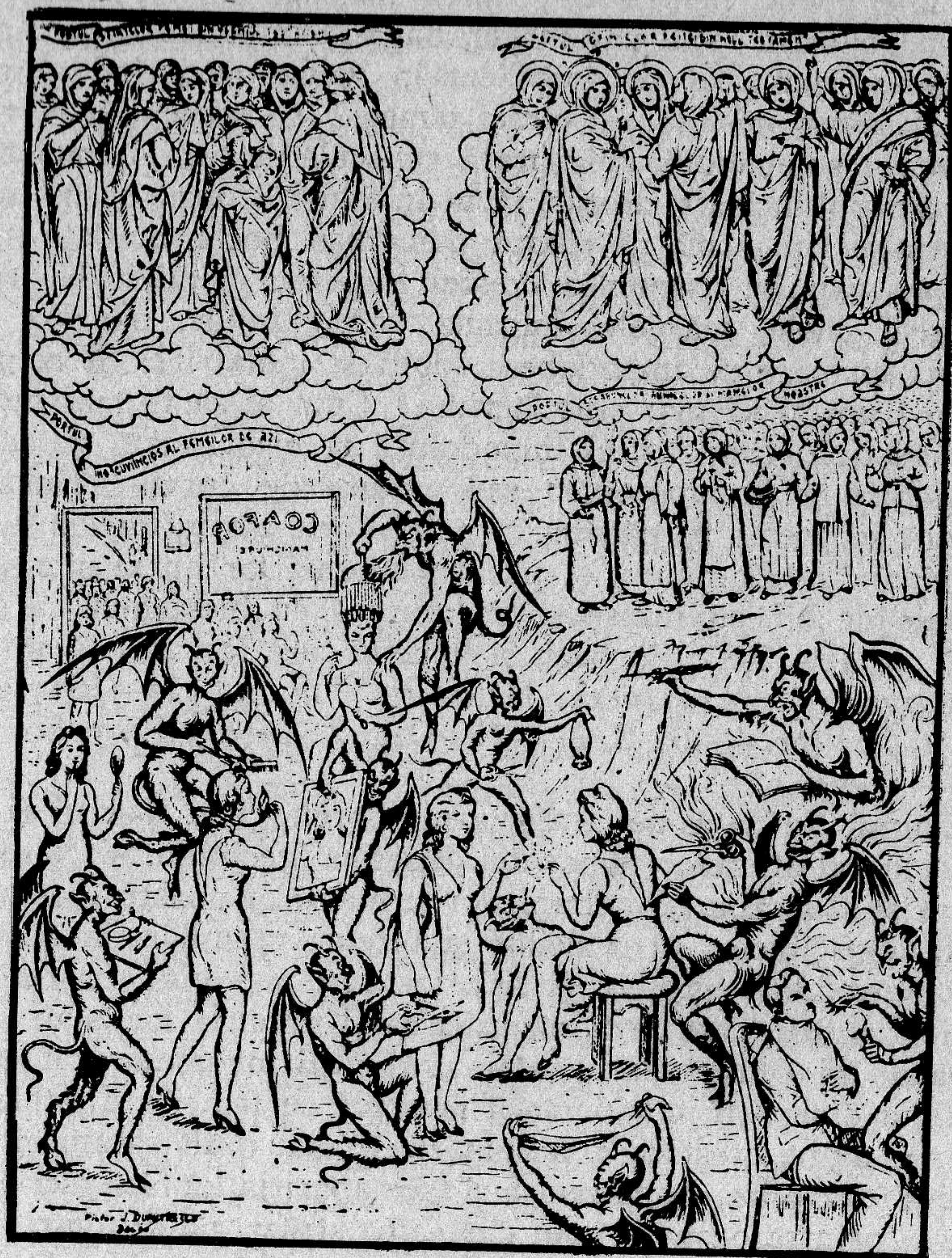
Femeile creștine în loc de cercei la urechi, ca idolatrele și sălbatecii, să aibă în minte gânduri curate creștinești, în loc de haine, după șuchiatele mode idolatrice și păgubitoare sufletului, să aibă întreaga înțelepciune și curăția, în locul brățărilor la mâini, lucrarea faptelor bune, în locul transformării chipului creștinesc în chip curvesc, să aibă luatele cunoștințe ale învățăturilor și sfaturilor duhovnicești, în loc de inele în degete, să aibă unire în cuget curat, încredere în curata dragoste desăvârșită către Dumnezeu, către Sfânta Biserică, către bărbații și copiii lor. Adevărații fii și fiice ai ortodoxiei, în loc de brâu de aur sau alte încingători împodobite, înfrînare sfântă și potolirea sau stăpânirea poftelor rele, în loc de încălțăminte luxoasă după moda lumii, să aibă smerenie după chipul Maicii Domnului, socotindu-se mai prejos decât toate celelalte femei. În loc de haine scurte, port idolesc, satanic, seminud, adică aproape despuiate, cu capul gol, pieptul, spatele, mâinile și picioarele goale, desgolite asemenea idolilor egipteni, diavolilor, desfrânaților, să aibă îmbrăcăminte cuviincioasă, modestă, după exemplul Maicii Domnului și al Sfințelor femei din Biserica Vechiului și Noului Testament. Aceasta-i adevărata împodobire, îmbrăcăminte și frumusețe a femeilor și fetelor creștine; iar transformările feței și modele șuchiate după chipul idolilor, e o nebunie. păcat de moarte și caraghiosluc plăcut dracilor de la vămi și iadului. Femeia îmbrăcată modest, chiar și cea în haine cîrpite dar curate e de mii de ori mai superioară femeilor și fetelor care se maimuțăresc după chipul idolilor, idolatrilor sau după chipul stăpînitorului veacului acestuia și al îngerilor căzuți și a celor împelițați.

Călugărițele: monahii, rasofoare, surori, sînt îndatorate a se îmbrăca și acoperi cuviincios. Hainele largi să le acopere corpul în bună cuviință, nu strîmte, expunînd formele trupului privitorilor. La cap de asemenea să fie acoperite cuviincios, nu cu rame în jurul feței asemenea catolicilor sau ca șerpii de apă cu urechile albe. Încălțăminte să fie simplă, modestă. Toată îmbrăcăminte corpului, să fie în așa fel, încît să inspire smerenie privitorilor, nu mîndrie, trufie, sau strechie privitorilor. Creștinii și creștinele în special monahii și monahiile, să aibă deosebită grijă a păstra și a purta haina de nuntă: luminată, strălucită, prea bună, foarte prețioasă, viața, curătenia, Harul de la Botez, pe Hristos, după cuvîntul apostolic: „Cîți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați și îmbrăcat” (Gal. 3, 27). „De te vei îmbrăca în Hristos — zice Sf. I. Hrisostom și dracii se vor teme de tine, iar dacă te vei îmbrăca în lux, aur... și oamenii vor rîde. De te vei îmbrăca în Hristos, și oamenii se vor cuceri de tine” (Om. 10 la Colos.).

„S-a împodobit egipteanca — strigă Sf. Ioan Hrisostom — dorind a amăgi pe Iosif. Îmbrăcată era aceea, dar era mai grozavă

decît una goală, pentru că-i lipsea întreaga înțelepciune... Iată pe Eva goală în raiul pămîntesc, dar era împodobită cu siava lui Dumnezeu; iar cînd s-a îmbrăcat în haina păcatului, atunci era urîță și schimonosită... Ce zici femeie? Te apropii și te rogi lui Dumnezeu sulemenită, înfășurată cu scule de aur și împletituri în păr (cu părul încrețit, drotat, făcut în felurite forme necuviincioase, anticreștine, în formă de coarne demonice, bucle, umilate în afară, deasupra capului asemenea crestei pupezei, găinilor, boghiate... cu cercei, inele, mărgelile, hurmuz, salbe, funde, panglici și alte fleacuri cu care se împodobesc idoli și idolatrii?) Și acum poți spune? Cum ai să mai poți lăcrima? Cum ai să te mai poți ruga ca o creștină, fiind astiel împodobită și înzorzonată cu astfel de împodobiri și împopoțonări sau undițe de curvie? Rugăciunile acestora se prefac în păcate... nelegiuirea părinților lor se pomeneste înaintea Domnului și păcatul mamei lor nu se șterge... se despoaie de binecuvîntare și se îmbracă cu blestemul ca și cu o haină...” (Ps. 108). Bărbații și femeile care fac acele deșertăciuni sînt curvari și curve (vezi „Hristoitia” o.c. p. 114—154; comp. 4 Imp. 9, 22; Ier. 4, 30; 2, 21—26; Osia 2, 8—13; Prov. Sol. 7, 17).

Chipul de față ne arată următoarele: sus, portul și chipul cuviincios al sfințelor femei din Biserica Vechiului și Noului Testament și al străbunelor, bunicilor și mamelor noastre, jos ne arată portul necuviincios al femeilor și fetelor vremilor de apoi, după moda unor idoli egipteni și asiatici, sau mai bine zis după moda îngerilor căzuți, care prin răzvrătirea și mîndria lor, s-au despuiat de Darul lui Dumnezeu. Dracii, vrăjmașii înverșunați ai mîntuirii sufletelor omenești, conlucrează nevăzut cu femeile și fetele purtătoare de nume creștinesc, a slugări cît mai mult satanicei mode a nudului (dezgolire, despuiere), a-și face apariția lor fără nici o rușine: în casă, printre oaspeți, prin curte, pe străzi, pe drumuri, în călătorii, în localuri publice, în birouri, ba chiar și în casa lui Dumnezeu, în Sfînta Biserică. Zilnic spiritele infernale conlucrează nevăzut cu ele la coafor și acasă pentru a-și tortura părul capului, a-l bucla, încreți, drota, vopsi... a-și zmulge sprîncenele și a-și încondeia altele false cu creionul, a-și grima ochii, a-și roși buzele și unghiile, a-și vopsi (sulemeni, pudra), fețele, a-și scurta poalele și mînecele îmbrăcăminte... pînă ce le scoate în public aproape despuiate, chiar și în Sf. Biserică cu capul, pieptul, spatele, mâinile și picioarele dezgoite. Adevărații creștini și creștine strigă mirați la vederea acestor arătări: „A pierit rușinea... au apărut idoli, diavolii despuiați printre noi! Satanica modă a nudismului nu se dă bătută, nu cîdează, nu cade, se ține tot în picioare!!!” Diavolii conlucrează cu multe purtătoare de nume creștinesc, unii la slujirea fetelor,

alții la slujirea portului cuviincios creștinilor; iar boierul drăcesc saltă bucuros că are ce scrie în cartea păcatelor, care-i promite un seceriș grozav, o prăbușire în iad a sumedenii de suflete cu nume creștinesc. O! Ce viclene și pornite sînt spiritele acelea infernale în a răzvrăti omenirea împotriva Creatorului ei! Partea bărbătească o amăgește ca măcar o dată în săptămîină să se slujească lepădîndu-și podoaba bărbătească (barba și mustățile) pentru a se face asemenea femeilor, famenilor, scapeților; iar pe femei și fete le pune pe jăratec a se sluji la față și port pentru a deveni și a se arăta în public fără pic de rușine, cît se poate mai sluțite și mai despuiate ca și demonii!!!

CE SPUN CLASICII LATINI, SCRITORII BISERICESTI ȘI SFINȚII PĂRINȚI DESPRE LUXUL ȘI ÎMPODOBIREA FEMEILOR *

În paginile ce urmează vom folosi mereu noțiunile de lux și modă alături de expresia "dorință de înfrumusețare", atribuindu-le înțelesuri asemănătoare. Într-un punct ele se întîlnesc și anume în scopul final urmărit care este acela de a place, de a încînta. Tocmai această dorință de a place și de a încînta prin alte mijloace decît cele firești au criticat-o înțelepții greci și latini și Sfinții Părinți în felul cum vom prezenta în continuare...

Astfel, Hesiod sfătuiește pe bărbați să "nu-și lase judecata înșelată de femeile care iubesc găteala și care îi cuprind în lanțurile lor dezmiardătoare, cu lăcomie pîndindu-le banii". Propertiu învață pe femei că "figura cea mai frumoasă e aceea care ne-a dat-o natura". Seneca laudă pe Helvia care n-a rîvnit "îmbrăcămîntea confecționată doar pentru a arăta goliciunea" și care a preferat tuturor celorlalte glorii, pudoarea, ornamentul cel mai de preț pe care timpul nu-l poate altera. Lucian de Samosata preferă femeilor care doresc frumusețea dar sînt proaste, pe cele urîte care sînt însă inteligente intrucît — zice el — cele dintîi "seamănă edificiilor sfinte ale egiptenilor: templul este mare și admirabil, scînteind de aur și podoabe, dar dacă ai căuta zeul care locuiește înăuntru, ai vedea că nu e decît o maimuță, un ibis, un țap sau o pisică...". Pînă și Ovidiu are o licărare de indignare la vederea celor ce se dichisesc, cînd scrie: "Cine dintre noi poate privi fără să-l cuprindă greața, fardul cu care v-ați boit curgînd la vale pe obraz și de acolo pe piept".

Am amintit doar cîteva mărturii răzlețe ale scriitorilor din vechime care indică împotrivirea lor la excesele modei și luxului. Acum să menționăm și unele măsuri luate de unii reprezentanți ai statului în vederea apărării bunei cuviințe. Cităm în primul rînd "legea Oppia" promulgată în timpul războaielor punico, cu scopul de a interzice femeilor să se îmbrace în rochii colorate, să poarte giuvaieruri și să se plimbe pe stradă în trăsurile luxoase. Asupra obiectelor de lux s-au introdus taxe foarte mari ca nimeni să nu se mai încumete a le cumpăra.

Mai tîrziu August, care se sili a introduce oarecare severitate în moravuri, opri femeile să se așeze la teatru și la amfiteatre printre bărbați și, dispuse să nu mai fie admise decît în galeriile superioare

* Spicuri din "Patristica Mirabilia" de Mitropolitul Nicolae Corneanu — Timișoara, 1987.

unde puteau să privească spectacolul, dar nu mai puteau să fie văzute bine, ele și podcabele lor, de către publicul bărbătesc de jos.

Realizările femeilor în materie de lux și împodobire atinseră o culme care nu va fi depășită multă vreme. Epoca începuturilor creștinismului care a succedat timpurile de aur ale lui August împăratul, va înregistra pe răbojul ei aceleași excese și aceleași mizerii. Încercările scriitorilor de a cenzura prin satiră exagerata dorință de înfrumusețare ca și legiurile votate în acest sens de către bărbații de stat, n-au fost în stare să reintroducă bunele moravuri... Acest lucru îl va face Domnul nostru Iisus Hristos și urmașii Lui. Cu toate că nici ei n-au stîrpit cu totul reaua buruiiană a dorinței de înfrumusețare, i-au pus totuși o stavilă și au canalizat-o pe un făgaș mai puțin primejdios, îndemnîndu-le să rîvnească după frumusețea duhovnicească mai virtuos decît după cea trupească.

Ori de cîte ori Sfintele Cărți vorbesc despre femeia care se împodobește, o descriu ca fiind decăzută, luxul exteriorizînd tocmai păcîrile păcătcase ale sufletului. Cînd Tamara a voit să ademenească pe Iuda, socrul ei, s-a dezbrăcat de hainele de văduvie și s-a împodobit cu brobodelnicul; apoi așa înfrumusețată, a ieșit înaintea lui la porțile Enaimului, făcîndu-l pe Iuda s-o socotească drept o desfrînată și să păcătuiască cu ea. (Fac. 38 14—16). Iudita, la rîndul ei s-a înfrumusețat ca să poată prinde în mrejele farmecelor ei pe bărbații ce o vor vedea. Ca să ademenească pe Olofern ea și-a uns fața cu mir gros, și-a împletit cosița sub turban, s-a îmbrăcat cu veșmînt de in, iar cu sandalele i-a răpit ochii. Își puse apoi lăntișoarele la picioare, inelele, cerceii și toate podoabele. Și pînă într-atîta se împodobi încît cei care o vor vedea să rămînă înmărmuriți. (Iudit. 10 3—4). Tot așa a făcut Izabela cînd a auzit că Iehu a intrat în Izrael: și-a sulemenit ochii și și-a împodobit capul. (2 Imp. 9 30).

Desfrînata pe care a văzut-o Sf. Evanghelist Ioan în *Apocalipsa sa*, "era îmbrăcată în purpură și în stofă stacojie și împodobită cu aur, cu pietre scumpe și cu mărgăritare". (Apc. 17 4)

În ce constau însă podoabele și cosmeticele femeii iudaice? O descriere de ansamblu ne oferă Iezechiel cînd în limbajul său alegoric, prefigurînd Ierusalimul, zice: "...te-am îmbrăcat cu veșminte brodate și ți-am făcut sandale de vițel de mare, și ți-am făcut turban de vîson și veșmînt de pînză subțire. Împodobitu-te-am cu giuvaeruri, cu brățări la mîini și cu salbă la gît; inel în nas ți-am pus și cercei în urechi, în sfîrșit o coroană pe cap. Și așa te-ai făcut frumoasă, cu aur și cu argint, cu veșminte de vîson și de pînză subțire și de broderii... Și ți se dusese vestea printre neamuri de frumusețea sa, căci erai desăvîrșită din pricina podoabelor pe care le pusesem pe tine" (Iez. 16 10—14).

Clasic rămîne însă tabloul pe care Isaia îl face "fiicelor Sionului" care, "pentru că sînt mîndre și umblă țăntoșe și cu priviri galeșe și cu pași alintați și zăngănind lăntuțele de la picioarele lor", Domnul le va pedepsi dezvelindu-le goliciunea și pleșuindu-le cosița. "În ziua aceea va lua Domnul toate podoabele: inelele, sorii, lăntișoarele, cerceii, brățările, vâlurile, turbanele, lăntuțele de la picioare, briiele, mirezmele, talismanele, inelele de pus în degete și în nări, veșmintele de sărbătoare, mantiile, șalurile, pungile, veșmintele de vâl, cămășile, legăturile de pe frunți și tunicile. Atunci va fi în loc de mirezme, putreziciune, și în loc de briie, frînghie, și în loc de cosițe împletite, chelie, și în loc de veșminte scumpe de porfiră, sac, și în loc de frumusețe, semne făcute cu fierul roșu" (Is. 3 16—24).

De la modesta îmbrăcăminte și înfățișare a protopărinților Adam și Eva, acoperiți doar cu piei și pînă la podoabele femeii din Vechiul și Noul Testament, omenirea a străbătut un drum extrem de lung și sinuos care nu totdeauna a însemnat spor întru cele duhovnicești. Dimpotrivă chiar, decăderea femeii a mers în pas cu înmulțirea și rafinarea metodelor de înfrumusețare și împodobire. Luxul a fost pus de aceea, după o lungă experiență, alături de desfrînare și, în consecință, combătut cu vehemență de conducătorii spirituali ai evreilor. Iezechiel și Isaia, din scrisul cărora am avut prilejul să extragem unele pasaje, pot fi dați ca niște clasice exemple. Ucenicii Mîntuitorului au continuat campania inițiată de profeți împotriva luxului și podoabelor.

Apostolul Petru, spre pildă, scrie următoarele în prima epistolă sobornicească, adresîndu-se femeilor: "...Podoaba voastră să nu fie cea din afară, cu împletirea părului și punerea podoabelor de aur sau îmbrăcarea hainelor scumpe, ci să fie omul cel ascuns al inimii... pentru că așa se împodobeau odinioară și sfintele femei care nădăjduiau în Dumnezeu, supunîndu-se bărbaților lor..." (1 Petru 3 3—5).

Sfîntul Pavel se exprimă în cuvinte asemănătoare: "Femeile să se poarte în port cuviincios, făcîndu-și lor podoabă din sfială și din cumpătare, nu din păr împletit și din aur sau din mărgăritare sau din veșminte de mult preț ci, precum se cuvine unor femei care se făgăduiesc temerii de Dumnezeu, făcîndu-și lor podoabă din fapte bune" (1 Tim. 2 9—10).

"Sfînta cuviință" pe care "Apostolul neamurilor" o cere femeilor "în înfățișarea lor", indică în două vorbe clare, atitudinea pe care creștinismul apostolic a adoptat-o în chestiunea luxului. De aici vor pleca toate celelalte considerații pe care reprezentanții Bisericii le vor face asupra acestei racile atît de primejdioase curățeniei sufletești a femeii. "...Nu-ți zugrăvi fața ta cea făcută de Dum-

nezeu, — zic constituțiile apostolice — căci nimic nu este la tine căruia i-ar trebui altă podoabă, fiindcă cele făcute de Dumnezeu sînt *bune foarte*, iar toată podoaba rușinoasă pusă peste cea bună, ocărăște darul Meșterului”.

Femeia — sfătuiește Clement Alexandrinul — să miroase uleiul lui Hristos, uleiul împărătesc, nu pudre parfumate și miruri. Să fie parfumată totdeauna cu ungerea nepieritoare, să se desfete cu mirul cel Sfînt, cu Duhul... Urechile femeilor să nu fie străpunse împotriva firii ca să se agate *cercei* și *chipuri turnate*. Nu-i dat de sus să călcăm legea firii, să voim ceva în afară de ea, și nici nu poate fi o mai bună podoabă pentru urechi ca să coboare în adîncurile firești ale auzului, decît învățătura cea adevărată...“.

Dar, în definitiv, ”dacă ele își străpung vîrfurile urechilor, de ce să nu-și străpungă și nările? Desigur ca să se împlinească cuvîntul: *ca un cercel în rîtul scroafei, așa este frumusețea pentru o femeie fără minte* (Proverbe 11, 33). Căci ori de cîte ori crede cineva de cuviință să se împodobească cu aur, se face mai mic decît aurul, iar cel ce este mai mic decît aurul, nu este stăpîn pe sine. Cum să nu fie afară din cale de absurd să se recunoască cineva pe sine mai fără preț și mai mic decît bucata de aur lidiană? Căci după cum aurul se murdărește de necurățenia scroafei cînd ea răscolește cu rîtul grămada de gunoi, așa se obraznicesc și femeile prea plecate spre plăceri, răpite de belșug. Ele necinstesc frumusețea adevărată cu întinările plăcerilor trupului”. La fel în degetele mîinilor n-au ce căuta inelele...

În ceea ce privește îmbrăcămintea, rostul ei constă în ”acoperirea trupului pentru ferirea de răceli și pentru apărarea de prea mare întindere a arsurilor soarelui, să nu facă rău nepotrivirea mediului fizic... Tot atît de puțin recomandabil sînt și pînzele colorate avînd imprimate pe ele tot felul de desene ori cele încărcate cu flori și alte adaosuri. Pe lîngă faptul că acestea urmăresc ațîțarea poftelor celor necumpătați, constituie și un neajuns de ordin practic. Căci desenul cu vremea se face spălăcit, iar spălările și strînsorile rozînd, prin sucurile chimice ale culorii, lîna țesuturilor, slăbesc trăinicia pînzelor și acest lucru nu e binevenit pentru o bună gospodărie... Încălțămîntea de asemenea trebuie folosită numai pentru acoperirea picioarelor și ferirea lor de lovituri... atît însă și nimic mai mult.

În concepția lui Tertulian, podoabele și cosmeticile pe care le foloseau femeile sînt invenția diavolului. Pentru a înmulți ispitele în care cad cei slabi, mai mult decît pentru a-și îndeplini pornirile lor păcătoase, spiritele rele au descoperit femeii secretele lor. Astfel au învățat-o: uzul ce-ar putea face de metalele prețioase, puterea unor plante, splendoarea pe care o împrumută unele pietre cola-

nelor și aurul — pînă atunci necunoscut — brățarilor, arta de a colora și înfrumuseța lîna, de a spoi fața cu tot felul de dresuri și pomezii, etc... toate acestea cu scopul de a fi în stare să subjuge inima bărbaților și să-i atragă. Iată de ce femeia poate fi numită ”ușa de intrare a diavolului”, ori ”călcătoarea legii divine”. Deși de la început Dumnezeu o rînduise spre viață curată, ea urmă totuș păcatului Evei.

Cum se manifestă, după Tertulian, complicitatea femeii cu diavolul?: în născocirea a tot felul de podoabe și metode de înfrumusețare. Iată cîteva dintre acestea:

Animalele marine, ca spre pildă mărgăritarele, pietrele prețioase cum ar fi smaragdele, dar mai ales metalele așa zise ”nobile” cu deosebire aurul, le-a întrebuințat pentru confecționarea ornamentelor de tot felul ca: brățări de mîni și picioare, coliere, inele, cercei, etc... Stofele cele mai fine și de diferite culori le-a croit în rochii extrem de elegante; cu pantofi de forme multiple și-a acoperit piciorul dîndu-i un aspect încîntător.

Neoprindu-se aici, femeia puțin mulțumită de însăși înfățișarea ei, a năzuit să și-o schimbe prin diferite mijloace cosmetice îngrijindu-și-o înaintea oglinzii. Fața și-a acoperit-o cu un fel de ”medicamen” — suliman care trebuia să albească pielea iar obraji să-i îmbujoreze. Marginea ochilor și-a colorat-o cu un fel de pudră neagră spre a le da o strălucire provocatoare. Dinții și i-a curățat cu un soi de praf.

Unghiilor le-a acordat aceeași minuțioasă îngrijire; tot astfel părului, care și l-a ondulat și vopsit la nevoie. Cîrlionții și i-a făcut cu ajutorul unui clește sau cui. Culoarea părului și-a schimbat-o după cum varia moda, cînd blondă, cînd roșie mai ales, cînd neagră în caz de încăruntire din pricina bătrîneții.

Pieptănătura nu și-a păstrat-o mereu aceeași. ”Nici un ceas nu și-a dat odihnă părului, care odată era oprit într-un nod, altă dată lăsat fără rețea; astăzi ridicat în sus, mîine umil atîrnînd în jos; aici închis în împletituri, aici despletit și risipit cu o afectată neglijență; altcînd își aranja în formă de bonetă o mare grămadă de păr fals, ca o largă cavitate în care se închidea capul, sau îl dădea înapoi spre a-i acoperi gîtul...”

Și pentru ca să impresioneze nu numai vederea cu înfățișarea astfel dichisită ci și mirosul, și-a făcut obiceiul de a întrebuința parfumuri extrase din plante aromate.

Meșesugirilor acestora, Tertulian și după el Ciprian, le contrapun simplitatea, nevinovăția și decența femeii creștine. Aceasta trebuie să se deosebească de cea păgînă nu numai în ceea ce privește credința, ci și în felul de comportare, în îmbrăcăminte, găteală... Ca nimănui să nu-i treacă prin gînd să urmeze obiceiul

idololatrelor, cei doi scriitori africani se referă pe larg la consecințele nefaste ale luxului și înfrumusețării artificiale.

I. În concepția lui Ciprian și Tertulian — ca de altfel a tuturor Părinților Bisericii — desfigurarea feței prin tot felul de meșteșuguri este lucru diavolesc, pentru că tot ceea ce există e opera lui Dumnezeu și a-i aduce o modificare înseamnă să ofensezi pe însuși Creatorul: "A zis Dumnezeu: *să facem pe om după chipul și asemănarea noastră*. Și cine îndrăznește să schimbe și să strice făptura lui Dumnezeu? Acesta înseamnă că săvârșește un atentat împotriva lui Dumnezeu și că pretinde să reformeze opera Sa și să-i dea altă înfățișare. Înseamnă că nu știe aceea că tot ce se naște e opera lui Dumnezeu și că orice schimbare ce i se aduce vine de la diavolul."

Femeile "care-și acoperă cu sulimanuri cutele feței, care-și vopsesc obraji cu roșeață și își înegresc ochii cu funingine, insultă pe Dumnezeu. Se vede că le displace forma modelată de Creator, le este rușine de ele înșile, condamnă pe Dumnezeu în ceea ce El a făcut. Căci ce altceva decât a-L condamna este a corecta ceea ce El a făcut și a-I schimba intenția? De la cine împrumută ele această rușinoasă meserie? De la diavolul, vrăjmașul Lui! Într-adevăr, cine altul l-ar fi putut învăța pe om secretul desfigurării trupului său, dacă nu acela care a știut deja prin răutatea sa să transforme sufletul omului? El este fără nici o îndoială cel care a născocit aceste nenumărate procedee, ca astfel să atingă într-un fel oarecare în noi, opera lui Dumnezeu. Tot ceea ce se naște este opera lui Dumnezeu; așadar orice i se adaugă vine de la diavolul. O, ce îndrăzneată profanare e aceea de a distruge opera lui Dumnezeu! Servitorii noștri nu îndrăznesc să împrumute un cît de neînsemnat lucru de la dușmanii noștri; ostașii nu cer nimic de la contrarul Cezarului. A rivni o favoare de la vrăjmașul Celui pe care-l slujești, înseamnă că făptuiesti o trădare."

Pentru a pune și mai bine în lumină adevărul acestor afirmații se poate recurge la o comparație. Astfel "dacă un pictor îndemnat ar reprezenta copiind exact trăsăturile, frumusețea, profilul plăcut al unei persoane, și odată portretul sfârșit, un altul crezându-se mai iscusit și-ar întinde mîna pentru a-l retușa, insulta adusă primului artist ar fi gravă și indignarea lui justificată". Așadar oricine aduce o cît de neînsemnată modificare trăsăturilor feței sale, insultă pe Creator și se raliază diavolului care și el s-a crezut mai înțelept decât Dumnezeu. Pe același plan se așează femeile care-și vopsesc părul fie pentru a se ține în pas cu moda, fie pentru a-și ascunde vîrsta. Acestea "dezminț cele ce s-au zis de Domnul: *Cine poate să facă un păr negru din alb, sau alb din negru*" (Matei 5, 36). Iată, zic ele, în ce fel din alb sau negru cum a fost, părul ne-a

devenit pînă în arta noastră blond, spre a fi mai fermecătoare. Și va veni o zi cînd vor încerca să-și transforme părul alb în negru, fiindu-le rușine, de-a fi trăit pînă la o așa vîrstă înaintată. Ce nebunie, să-ți fie rușine de o vîrstă la care dorești să ajungi! Unele ca acestea recurg la furt, suspină după o tinerețe desfrînată, acoperă cu minciună și prefăcătorie o vîrstă de bună-cuviință și seriozitate".

II. Orice încercare de înfrumusețare, indiferent de metodele folosite, urmărește apoi să deștepte plăcerea sexului opus. Frumusețea devine astfel sabia care injunghie sufletul cast. "Dorința de a place prin farmecele frumuseții, zice Tertulian, vine dintr-o inimă coruptă. O știm prea bine că aceste găteli sînt o momeală spre desfriu. La ce vă folosește atunci să ațîțați în inimile voastre acest foc? Cu ce scop astfel de provocări la un rău pe care nu doriți să-l faceți? Este primejdios să deschizi drum ispitelor care... adesea biruie prin puterea atacurilor sau, dacă nu altceva, tulbură pacea sufletului..."

Așadar — ca să folosim cuvintele lui Ciprian adresate fecioarei creștine — "cînd îți dichisești părul cu multă strălucire și apari astfel în public, atragi asupra-ți și după tine, ochii și suspinele tineretului, îți procuri o hrană patimei poftelor sexuale; aprinzi focul dorințelor și chiar dacă tu însuși nu pieri, cu toate acestea pierzi pe alții. Cînd așadar ești o sabie și un venin pentru cei ce te privesc, nu poți prezenta scuza că rămi curată în adîncul inimii tale. Iată, toaleta îngrijită spre a deștepta plăcerile iubirii și podoaba nerușinată, dovedesc contrariul. Și pentru că viețuiești în așa fel încît să provoci amorul vinovat; nu mai poți fi socotită printre tinerele fete și fecioare care aparțin lui Hristos".

Cu alte cuvinte, este departe de a fi castă aceea care aspiră să înflăcăreze inimile, chiar dacă păzește curățenia trupului. Trebuie îndepărtată orice gâteală, căci frumusețea devine pentru cei mai mulți nu un ornament, ci pricină de sminteală.

Pe lângă toate acestea apoi, cum vor mai plăcea lui Dumnezeu cele care caută să placă oamenilor? Femeile care doresc să-și mențină curățenia sufletească și trupească sînt datorate să înlăture și să condamne ceea ce pentru ele și pentru mulți s-a făcut "piatră de poticneală", căci "luxul veșmintelor și al podoabelor cum și neguțătorirea frumuseții sînt bune pentru curtezane și pentru cele fără de rușine. Nu există femei care să aibă mai mare grijă de toaleta lor, decât acelea care veghează mai puțin asupra cinstei lor.

Podoabele și împodobirea sînt semnul superficialității, al lipsei de nevinovăție și al necunoașterii vocii lui Dumnezeu. "Acoperite cu mătase și purpură femeile nu vor putea îmbrăca, pe Hristos; împodobite cu aur, bijuterii și pietre prețioase, vor pierde ceea ce face podoaba sufletului și a inimii".

Păcatul împodobirii și al luxului pare a fi însă mult mai grav prin consecințele lui atunci când e vorba de femeile măritate. Cui mai voiesc ele să placă înfrumusețându-se? Oare n-au ele soț cu care au pășit la Sfânta Taină a Cununiei? Nu-și dau ele seama că împodobindu-se atrag asupra-le ochii atîtor, și-și pun astfel în joc cinstea și puritatea lor conjugală? Acestea doar bărbaților lor trebuie să placă, nu altora. Și într-atîta vor place bărbaților lor, cît nu se vor îngriji a place altora. "Orice soție este frumoasă în ochii soțului ei. Ea a știut îndeajuns să-i placă în ziua cînd, impresionat de frumusețea sau de felul ei de a fi, și-a făcut-o aleasa inimii. Să nu spuneți: neglijîndu-mi frumusețea, voi atrage asupra-mi ura și nepăsarea soțului. Un soț, oricare ar fi, cere soției sale înainte de orice o cinste desăvîrșită. Creștinul nu-i cere să fie frumoasă. Credinciosul nu se lasă încîntat de ceea ce seduce pe un păgîn..."

Mai bine este de aceea unei femei căreia Dumnezeu i-a dăruit frumusețea, să și-o ascundă sub un exterior neîngrijit, decît să-și etaleze în public farmecele și să se expună astfel și pe sine și pe alții păcatului...

Argumentele aduse de cei doi scriitori africani împotriva înfrumusețării prin podoabe și alte mijloace cosmetice sînt îndeajuns de convingătoare spre a determina pe oricine să îmbrățișeze simplitatea și austeritatea... Cunoscînd acestea, e aproape inexplicabilă inconștiența cu care femeile și soții își cheltuiesc averi întregi spre a intra în posesia unor podoabe. Și într-adevăr, luxul feminin înghițea pe vremea lui Tertulian și Ciprian tot atîtea milioane ca și pe vremea lui Cezar și a Cleopatrei. În "De cultu feminarum" găsim un pasaj în care ni se spune că "într-o cutiuță pentru bijuterii se găsește o imensă avere; pe ată subțire sînt înșirate (perle în valoare de) zece mii sesterți; un cap delicat poartă pe el podoabe ce valorează continente și insule întregi; averi imense atîrnă de-o ureche; saci umflați de aur strălucesc pe fiecare deget al mîinii stingi..."

Din cele arătate pînă aici înțelegem că grija prea mare pentru înfățișarea exterioară, nu poate fi de folos. A ne îngriji prea mult spre a place, echivalează cu împotrivirea la legile nevinovăției și purității. De ce să expunem în public frumusețea luxoaselor podoabe? De ce să înlocuim și să acoperim naturalețea noastră cu ajutorul dresurilor și ornamentelor? Oare fără aceste mijloace puțin cinstite, femeile n-ar putea place bărbaților? De ce să ne fie rușine de înfățișarea pe care Dumnezeu, Creatorul nostru al tuturor, ne-a dat-o? Oare nu este clar, că asemenea fapte numai spre curățenie, dragoste de feciorie și teamă de Dumnezeu, nu duc?

Nu este vorba aici de a fi încurajată neîngrijirea care să meargă pînă la sălbăticiune, prin îmbrăcarea unor haine rupte și murdare,

ori prin evitarea păstrării trupului în curățenie. Critica Părinților Bisericii se referă doar la excesele care duc pe femei la a pune mai mult temei pe frumusețea exterioară decît pe cea sufletească. De aceea le și îndeamnă așa: "Fiți ceea ce v-a făcut Dumnezeu; rămîneți așa cum v-a format mîna Tatălui; fața voastră să rămînă cinstită, gîtul vostru fără podoabe, frumusețea voastră sinceră. Nu vă străpungeți urechile. Nu vă atîrnați de brațe și de gît brățări și coliere prețioase. Nu vă puneți inele de aur în picioare. Nu vă vopsiți părul. "Arătați-vă împodobite cu cosmeticile și ornamentele împrumutate de la Profeți și Apostoli. Luați albeața simplității și roșeața podoarei; pictați ochii voștri cu înfrînarea și buzele voastre cu tăcerea; atîrnați de urechile voastre cuvintele Domnului, puneți-vă după gît jugul lui Hristos, îmbrăcați-vă cu mătasea cinstei, cu pînza de in a sfînteniei, cu purpura curățeniei și, împodobite astfel, veți avea pe Dumnezeu de logodnic".

Înainte de a critica un păcat, trebuie să-l cunoști bine. Ieronim a făcut acest lucru mai desăvîrșit poate decît oricine. Deși cea mai mare parte a vieții și-a petrecut-o în studii și nevoițe pustnicești, atît cît a umblat prin lume și din relațiile sale cu semenii a cules tot ceea ce-i era necesar pentru a-și face o idee precisă asupra psihologiei fiecărui păcat în parte.

Și pentru că dorința de împodobire este una din însușirile cele mai înrădăcinate în sufletul femeii, aceasta apare și în portretele scriitorului latin cel mai adesea, ori pentru a fi descrisă, ori pentru a fi necruțător criticată.

Unele mame, constată Ieronim, deși au hotărît să-și crească fiicele pentru a trăi în feciorie, nu le feresc totuși de împodobire și lux pe motiv că "femeile iubesc din fire împodobirea". Afirmatia aceasta pe care o întîlnim în gura femeilor din orice timp și loc, cuprinde în sine mult adevăr. Dar consecințele ei au determinat tot atît de multe excese. "Ochiul creștinului, continuă Ieronim, să se scandalizeze văzînd pe acele femei care își pictează ochii și obraji cu rumeneală și nu mai știu cu ce alt fard, ale căror fețe sulemenite, pocite din pricina prea multului alb, se aseamănă unor idoli, cărora dacă le scapă din întîmplare cîteva lacrimi involuntare, își lasă pe obraji urma și dungile. Astfel de femei nu pot nici măcar afla de la alții că au îmbătrînit; ele își așează pe cap un etaj de păr fals; ele vreau să lase impresia că fruntea lor plină de riduri mai păstrează încă o tinerețe ce a dispărut; clătîindu-se deja, ele își dau aere de fete tinere înaintea unei mulțimi de fetițe. O femeie creștină ar trebui să roșească de rușine dacă, spre a părea frumoasă, ar violenta (forța) natura..."

"Desfrînata de care vorbește Evanghelia — completează Ieronim într-alt loc — care a fost botezată în lacrimile ei, care a șters

picioarele Domnului cu părul capului ei, cel care mai-nainte dusesese în rătăcire atâtea suflete, această desfrînată a fost mintuită. Dar ea nu purta nici păr ondulat, nici pantofi care fac zgomot, nu-și înnegrea sprîncenele cu fard, nici nu-și descoperea grațiile printr-un fel neglijent de a se purta. Ce efect produc rujul și creta asupra feței unei creștine? Una își așează pe obraji și pe buze o roșeață, înșelătoare, cealaltă pe față și pe gît un alb mincinos. Și într-un caz și în altul avem de-a face cu un mijloc de a ațîta inimile tinere, de a întreține focul patimilor; este semnul unui suflet nerușinat. Aceste pcdabe nu vin de la Dumnezeu, ci sînt o perdea după care se ascunde Antihrist. Cu ce încredere ai putea întoarce spre cer o față pe care Creatorul n-o cunoaște? ..."

Este evident dar că împodobirile sînt o ofensă la adresa Creatorului și o înșelăciune din partea celor care le practică încercînd prin metode cosmetice să apară în fața semenilor lor altcum decît sînt în realitate. Și poate că totul nu s-ar reduce decît la un caricatural vîdnic de cîmpătimit, dacă n-ar avea un substrat mult mai grav și mai ales consecințe din cele mai primejdioase. Împodobirea se bazează în ultimă instanță pe un gînd sau poftă de desfrîmare; iar consecința ei este realizarea dorințelor rușinoase pe care le-a stîrnit. "Cu toată simplitatea și culoarea închisă a îmbrăcăminteii tale, scrie Fericitul Ieronim unei tinere căzută în mrejele ispitei, totuși simțăminte tale nu sînt un secret căci iată: te îngrijești ca haina să nu-ți aibă vreo îndoitură; o desfăci într-adins pentru ca să se vadă ceva de dinăuntru; acoperind ceea ce e rușinos, descoperi ceea ce e frumos; porți încălțăminte neagră și strălucitoare a cărei scîrțîitură doar, atrage după tine pe tineri; îți înfășori sinii cu panglici, îți strîngi pieptul cu un corset îngust; părul îți cade pe frunte sau peste urechi; mantaua o lași uneori să se desfăcă spre a-ți dezgoli umerii albi și apoi imediat, ca și cînd s-ar fi întîmplat totul fără voia ta, acoperi ceea ce într-adins ai lăsat să se descopere; și cînd apari în public, îți acoperi fața ca din pudoare și după exemplul curtezanelor nu lași să se vadă decît ceea ce ar putea place mai mult ...".

Îndemnul pe care-l adresează de aceea Ieronim tuturor femeilor creștine și fiicelor lor este acela de a smulge din suflet orice dorință de împodobire: "Ferește-te de a găuri urechile fiicei tale, de a-i farda cu pudră și ruj fața închinată lui Iisus Hristos, de a-i acoperi gîtul cu aur și perle, de a-i încărca capul cu pietre prețioase ori de a-i roși părul, de teamă ca această culoare să nu prevestească focul Gheenei ...".

Și nu puține au fost femeile care au urmat acestui îndemn. Pe ele le oferă scriitorul latin drept exemplu deșănțatelor aderente ale luxului și modei extravagante. Cu cîtă convingere opune auto-

rul Vulgatei, ca pe o austeră seducție, pocăința care știe să se despoaie cu eroism de orice podoabă, dorinței exagerate de înfrumusețare?! Merită să fie citat în acest sens un pasaj din "Epistola către Marcela despre boala Blesiei": "... (Înainte), văduva noastră (scil. Blesila) nu părăsea oglinda căutînd în fiecare zi să-și adauge ceea ce-i lipsea pentru a place; acum însă grăiește cu credință: "Toți cei care contemplăm mărirea Domnului fără a avea vălul pe față, sîntem transformați în chipul Său și înaintăm din lumină în lumină prin darul Duhului Domnului". Oare cînd femeile îi aranjau părul cu artă și capu-i inocent era presat sub frizura cîrlionțată; acum își neglijează coafura și știe că îi este suficient să-și acopere capul cu un voal. Atunci saltelele de puf îi păreau prea dure și numai cu greu se culca pe un pat delicat; acum se scoală cu grabă la rugăciune, și cu o voce sonoră, intonînd *Aleluia* înaintea celorlalte, ea începe cea dintîi să laude pe Domnul ei. Ea ingenunchează pe pămîntul gol, iar șiroaie de lacrimi spală fața pe care oarecînd a mînjit-o cu *psimitium*. După rugăciune cîntă psalmi și, cu capul obosit, genunchii tremurînd, ochii toropiți de somn, de abia își îngăduie puțină odihnă, atît de mare îi este ardoarea. Cu o haină de culoare închisă, nu-i mai pasă prosternîndu-se la pămînt că se va murdări. Încălțăminte îi este modestă, iar prețul pantofilor auriți l-a împărțit săracilor. Centura nu-i mai lucește de aur și de pietre scumpe; acum are un cordon de lînă simplă și obișnuită care poate să-i strîngă îmbrăcăminte mai degrabă decît să i-o taie".

Dacă paginile lăsate de Ieronim în care denunță păcatul femeilor ce se împodobesc, excelează prin finețea observațiilor psihologice și prin bogăția datelor de istorie a modei, apoi scrierile lui *Ambrozie*, în special cele adresate fecioarelor, denotă grija părintelui sufletesc pentru mintuirea celor încredințați lui spre păstorire.

"... În ceea ce vă privește pe voi — se adresează fecioarelor episcopul Mediolanului — voi nu cunoașteți aceste podoabe ale vechiului care ar trebui numite mai degrabă unelte de distrugere decît ornamente. Sfînta pudoare vă înfrumusețează fața, castitatea vă servește de podoabă. Puțin doritoare de a atrage privirile oamenilor, voi nu vă căutați meritul în ceea ce ar putea să-i amăgească. Desigur și voi trebuie să vă îngrijiți frumusețea voastră, nu însă frumusețea trupului ci aceea a sufletului, pe care vîrsta n-o poate risipi, nici moartea lua, nici vreo boală strica. Dumnezeu să fie unicul judecător, El care iubește sufletele frumoase chiar și atunci cînd sălășluiesc într-un trup urît... Iată ce vă oferă Duhul Sfînt în schimbul credinței voastre: regalitatea, bogăția, frumusețea. Regalitatea, căci voi sînteți logodnica unui Împărat nemuritor; în loc de a vă lăsa captivate de farmecul voluptății, voi îl dominați ca

niște regine. Bcgația, căci întocmai ca și aurul care încercat prin foc devine mai prețios, tot astfel trupul unei fecioare consacrat Sfântului Duh dobândește o sporire a formei sale. Frumusețea, căci ce altceva ar putea să-i dea mai mult farmec decât a fi iubită de rege, plăcută judecătorului, făgăduită Domnului, consacrată lui Dumnezeu, pururea logodită și pururea fecioară. În felul acesta dragostea își păstrează drepturile sale fără ca pudoarea să sufere intrucitva...".

Ierarhul Mediolanului nu se preocupă atât de procesul psihologic care se petrece în sufletul femeii ce se împoobește. Pe el îl interesează mai mult legea morală pe care o calcă aceea care încearcă să rectifice ceea ce Dumnezeu a creat.

Pictarea feței cu dresuri urmărește în ultimă analiză excitarea spre vicii. Tendința aceasta de a place printr-un aspect meșteșugit mai mult decât prin ceea ce Creatorul a dat, constituie o injurie adusă și Tatălui din ceruri și aproapelui pe care vrei să-l înșeli. "Omule, zice Ambrozie, ești zugrăvit de Domnul. Ai un bun artist și pictor. Nu șterge zugrăveala cea bună, fă-o strălucitoare nu prin sulimanuri ci prin adevăr, nu cu ceară ci cu bunătate. Femeie, tu îți ștergi zugrăveala dumnezeiască dacă îți vopsești fața cu albeață materială, dacă o spoiești cu roșul pe care l-ai cumpărat. Această pictură e a viciului nu a frumuseții, a înșelătoriei nu a simplității; această pictură trecătoare, o spală ploaia ori transpirația; această pictură înșeală și duce în eroare, așa încât nu placii aceluia căruia dorești să-i plăci, deoarece acela află că aceea de care trebuie să-i placă nu ești tu ci alta. Apoi tu displaci și Creatorului care-și vede stricată opera Sa. Dacă peste iaginea unui tablou pictezi o alta cu pretenția de a fi superioară celui dintâi, oare nu se va indigna Acela care-și vede falsificată opera Sa?... Dacă falsifică cineva opera lui Dumnezeu comite un păcat grav, fiindcă e păcat să te socotești pe tine om, pictor mai bun decât Dumnezeu. Și aceasta e ceva grav ca Dumnezeu să-ți spună: Nu recunosc culorile mele, nu recunosc chipul meu, nu recunosc fața pe care am creat-o însumi; nu-Mi trebuiește ceea ce nu este al Meu. Mergi pe urma Celui ce te-a pictat. Fii alături de El; de la Acela ia-ți frumusețea de la Cel care ți-a dat-o. Ce ai de răspuns?"

Iată-o pe aceasta care înaintează spre noi — ar zice Ambrozie văzînd o femeie împodobită — pare că este o statuie. Este privită ca un obiect de curiozitate. Strădaniile ei de a place nu reușesc însă decât s-o urîțească. Urechile le are sfîșiate, iar capul i se pleacă ca sub greutatea unei mari sarcini. Nu interesează dacă aceasta reprezintă metale prețioase. Oare cîntăresc ele mai puțin? Iar la gît își pune un lanț — ce neghiobie! — chiar dacă este el de aur.

Critica Sfîntului Părinte deși necruțătoare, nu este totuși oarbă și pătimasă. Ea nu se transformă în misoghinism ca la alți moralisti de speța lui Tertulian. Episcopul Mediolanului constată că femeia ar putea fi mai altcum decât o vedea el pe stradă, în case sau la întruniri publice. Ar putea fi adică, mai bună, mai modestă, mai pudică, într-un cuvînt mai virtuoasă, dacă bărbatul i-ar cere acest lucru. În definitiv ea este mai slabă decât el și supusă lui. N-ar îndrăzni să cadă în excесе etalîndu-și farmecele sau împodobindu-se, dacă el nu i-ar îngădui. Bărbatul însă nu numai că-i permite acestea, ci chiar i le pretinde. Și atunci, tot el este acela care afirmă că femeia este pricina tuturor răutăților!

Desigur, nu se poate nega că femeia a greșit, și gîndul ni se duce aici spre Eva. De ce ne-am mira însă că a greșit, ea care prin însăși firea ei este mai slabă, de vreme ce a greșit și semenul ei mai puternic? Femeia are cel puțin o s'uză în păcatul ei, pe cînd bărbatul nu. Ea a fost doborîită de vicleanul șarpe, de un inger, chiar dacă acest inger era cel al răutății; de un inger totuși. Bărbatul însă a păcătuit din pricina unei creaturi asemenea lui, ba încă mai slabă decât el. Și atunci cu cît mai grav este păcatul bărbatului care a fost învins de femeie, ființă mai slabă ca el, decât păcatul femeii care a fost învinsă de o ființă suprapămînteană, de un inger înmîit mai puternic decât ea?!

Acest punct de vedere împărtășit de Ambrozie nu este străin și altor scriitori creștini. Astfel retorul marsilian Claudius Marius Victor (+ după 425) rupe și el cu tradiția care arunca asupra femeii întreaga responsabilitate a dezmățului și destrăbălării umane, arătînd că vina revine nu acesteia, sau nu ei exclusiv, ci bărbaților mai ales.

Este adevărat că femeia constituie o veșnică ispită, situație în care ea se complăce. Dar care este în definitiv scopul cu care ea se înfrumusețează și împodobește, decât acela de a place, de a atrage și de a aprinde inima și poftele bărbaților? Oare nu sînt însă bărbații aceia care cer femeii, pentru plăcerea lor, să se îmbrace în mătăsurii, să-și pună podoabe de aur și pietre scumpe, să recurgă la toate procedeele cosmetice?

Se pretinde, continuă retorul vorbind în numele celor de un sex cu el, că — totdeauna — cochetăria femeii ar porni din dorința ei de a deștepta simțurile noastre. De-am fi însă cu adevărat superiori în virtute acestor naive ispititoare, ne-ar putea oare ele cuceri cu șiretlicuri atât de simpliste?... Și dacă femeile nu fac altceva decât să se plimbe, să mănînce, să trîndăvească, să pălăvrăgească, oare nu sîntem noi aceia care-i acordăm timpul liber pentru a duce un astfel de trai, nu sîntem noi cei care îi cerem să se preocupe doar de un singur lucru, acela de a se înfrumuseța, de a fi pururea

vesele și gata să ne satisfacă plăcerile? Noi sîntem aceia care, într-un mod rușinos, alimentăm continuu focul acesta ațîțător spre desfînare.

În ultima analiză "femeile se aseamănă unor excelente oglinzi care reflectă cu precizie imaginea obiectelor de dinaintea lor: astfel de oameni, astfel de femei".

Dar conform legii dumnezeiești, femeile sînt supuse bărbatului, iar atunci cînd ele greșesc, vina este a noastră. Și cum ar mai putea ele păcătui dacă n-am fi noi aceia care să împărtășim cu atîta plăcere pornirile lor spre viciu.

În vechime, ca de altfel și astăzi și în toate timpurile, istoria a înregistrat figuri de femei care, spre deosebire de majoritatea celorlalte, au știut să-și păstreze demnitatea și să nu cadă în excese, fie că era vorba de lux sau de alte scăderi dăunătoare mîntuirii sufletului. Una dintre acestea este, fără îndoială și Sfînta Monica, mama *Fericitului Augustin*. Despre ea ni se spune că "refuza cu gingașă fermitate rochiile prețioase și parfumate, cu care cei dimprejurul ei voiau s-o vadă îmbrăcată. Ea cunoștea de la marii învățați ai Africii, de la Tertulian și Ciprian, valoarea simplității și modestiei cum și greutatea de a păstra sub haine luxoase o inimă smerită și gata de sacrificiu. Tuturor podoabelor ea le prefera rochia albă, simplă, largă, fără franjuri și șireturi, cum purtau atunci tinerele fete creștine".

Cînd va ajunge mai tîrziu episcop, după ani întregi de rătăcirii intelectuale și prăbușiri morale, Augustin își va aduce aminte văzînd purtarea femeilor din societatea veacului său și cugetînd la decăderea lor, de virtuoasa sa mamă, și cu imaginea chipului ei în suflet, va critica orice abatere de la legea modestiei și purității. Poate fi scotită clasică în acest sens epistola pe care a trimis-o fratelui său întru sacerdoțiu, Posidius.

Femeile nemăritate sau cele care doresc să pășească la Sfînta Taină a Cununiei, se spune în această epistolă, nu e bine să se îngrijească de podoabe și veșminte prețioase. Datoria lor e să caute mai mult a plăcea Domnului. De asemenea sulimanurile de orice culoare, în special roșie, care reprezintă figura unei persoane în alt fel de cum este ea în realitate, cum și cerceii care nu trebuie să facă parte din grija unei creștine. Aceasta nu trebuie să amăgească prin podoabe și haine, ci să atragă printr-o bună purtare.

Poetul bisericesc *Paulin, episcop al Nolei*, în Campania, ca și toți ceilalți Părinți ai Bisericii, învață pe femei „să părăsească hainele scumpe și podoabele, adică să respingă rochiile împodobite cu aur sau cu purpură, grația cerească să-i fie haina de aur; să respingă colanele împodobite cu nestemate, pentru ca să fie ea însăși o nestemată a Domnului".

Același lucru îl spune într-o epistolă unde, animat de o nesfîșită grijă părintească, arată că grația lui Hristos trebuie să fie podoaba femeilor, castitatea giuvaerul lor, faptele bune singurul parfum.

Altă dată sfătuiește pe o tînră soție să nu îmbrace rochii de purpură brodate cu aur, să evite a-și pune fard pe față și un cerc negru împrejurul ochilor și să nu altereze culoarea naturală a părului, condamnînd astfel în ea însăși opera Creatorului. Apoi continuă.

"Atunci cînd vei respecta principiile evanghelice, nu vei mai fi văzută purtînd pe străzi haine parfumate, pentru a fi urmărită cu ajutorul mirosului peste tot pe unde mergi, sau ridicîndu-ți părul cu abilitate pentru a clădi un fel de turn pe capul tău...".

Cu toate eforturile depuse de Părinții Bisericii, ca și de toți creștinii transformați în propovăduitori ai Evangheliei, moravurile lumii numai cu greu s-au schimbat. O îmbunătățire s-a putut totuși observa.

Pînă în cele din urmă însă, greșelile criticate la pagini, au fost însușite și de creștini. Luxul femeilor păgîne a contaminat și pe femeile creștine, fapt care a necesitat continuarea campaniei împotriva podoabelor și cosmeticelor de orice fel.

Din apus nu vom mai aminti nici un scriitor care să combată luxul, pentru că nici unul după cei menționați, nu vor aduce argumente noi față de acelea ale autorilor cu care ne-am ocupat. Și-apoi însăși moda feminină, influențată și ea de epoca grea a migrațiilor, nu v-a mai prezenta o primejdie atît de mare ca în trecut, așa ca reprezentanții Bisericii să fie siliți a-i consacra tratate ori scrieri întregi. Ea va încerca să se mențină la aceeași strălucire din trecut, fără a reuși însă. Excepție face doar Bizanțul unde, mutîndu-se centrul de gravitație al lumii după căderea imperiului roman de apus, bazele vor cultiva cu patimă sacră nu numai păstrarea credinței celei drepte, dar și rafinarea gustului artistic și al luxului.

Față de această situație reprezentanții Bisericii n-au rămas pasivi. Deși frămîntările ereziologice dezlănțuite cu înverșunare odată cu apariția arianismului vor mobiliza preocupările sfinților scriitori, ei vor găsi totuși timpul necesar pentru a combate și defecțiunile morale ale vremii lor. Ne vom ocupa cu aceia dintre ei care ni s-au părut mai reprezentativi în problema ce ne interesează.

*

Sf. Grigorie din Nazianz a umblat mult printre străini din dorința de a se instrui. Și cu toată admirația care i-au inspirat-o cunoștințele și priceperea păgînilor, nu s-a simțit bine între ei.

Felul lor de viață nu era acela pe care mintea și sufletul său îl socoteau a fi cel mai bun. Traiul luxos și plin de îmbuibări pe care-l duceau ei, nu se putea compara cu viața dusă în sărăcie dar cinste de către creștini. Educația pe care a primit-o în casa părintească ca și de la cucernicii săi dascăli, i-au creat un stil de comportare pe care l-ar fi dorit îmbrățișat de toată lumea.

În familia sa a putut cunoaște două femei celebre a căror fel de a fi îi va sluji drept călăuză pînă la moarte: mama sa Nona și sora sa Gorgonia. Cea dintîi "nu avea nimic comun cu dorința de a se împodobi, lucru pe care-l disprețuia ca și frumusețea, noblețea și bogăția". Cea de-a doua, căreia îi închină un întreg discurs, fără a fi urîță, nu dădea atenție prea mare exteriorului ei, nici nu cultiva acea cochetărie obișnuită femeii de pretutindeni și de totdeauna. "Cea slăvită în această cuvîntare — zice Grigorie Teologul — era lipsită de podoabe și eleganță, ea socotind frumusețe tocmai această lipsă de podoabe". "Nu aurul lucrat cu artă pentru o înfrumusețare excesivă a împodobit-o pe Gorgonia, nu coșitele blonde strălucitoare cînd în întregime, cînd pe dedesubt, nu frizura în spirale a părului, nu ticlurile savante ale histrionilor care dezonorează un cap scump, nu pompa unei haine transparente și care cade bine de jur împrejur, nu jocurile de raze ale pietrelor prețioase și grațiile care colorează atmosfera înconjurătoare și luminează formele lucrurilor, nu arta pictorilor și prestidigitatiile, nu frumusețea ieftină și coaforul inferior care lucrează împotriva creațiunii, care ascunde făptura lui Dumnezeu sub culori înșelătoare, care sub pretextul cinstirii te umple de rușine și care înfățișează chipul divin ca pe un idol de prostituție ochilor pofticioși, pentru ca frumusețea mincincasă să fure icoana firească păstrată lui Dumnezeu și vieții viitoare". Nu așa era Gorgonia care făcea o minunată excepție în vremea și în mediul ei. "Ea cunoștea multele și feluritele podoabe externe ale femeilor, dar nici unele mai prețioase decît caracterul și strălucirea ei interioară. O singură roșeață îi plăcea: aceea a pudcării: o singură albeață: aceea a cumpătării. Sulemeneala, dresurile, tablele vii și eleganța curgătoare le lăsa pe seama femeilor din teatru, de la răsărit și pe seama tuturor acelor de care pe drept cuvînt se cuvine să roșești".

Unor asemenea femei de elită, Grigorie le va opune mereu pe celelalte — prea iubitoare de podoabe și eleganță, și fie că erau păgîne ori chiar creștine, le va critica ori de cîte ori va avea prilejul. De la el ne-a rămas un poem de 334 versuri intitulat semnificativ "*Împotriva femeilor care se împodobesc*" din care merită să cităm cîteva părți.

"Femeilor — zice el — încetați de a mai ridica deasupra capetelor voastre, ca niște turnuri, aceste edificii de păr împrumutat

și de a pleca galeș gîturile voastre delicate spre a atrage privirile. Încetați de a mai spoi pe chipurile lui Dumnezeu picturi hidoase și de a transforma în măști fețele voastre.

"Femeii nu i se cuvine să apară înaintea oamenilor cu capul descoperit sau cu părul în aur bogat, sau cu el despletit și pe umeri săltîndu-i ici și colo, ca o bacantă ce sare dusă de vînturi ușoare. Nu e frumcs ca prea sus să purtați buclele voastre asemenea înaltelor coifuri, lucind pentru oameni, de la distanță, ca niște faruri strălucitoare...

"Dacă natura v-a dăruit frumusețe n-o ascundeți sub spoială, ci păstrați-o doar pentru soții voștri, fără a arunca altora priveri cochetete; căci inima urmează ochilor vinovați. Iar dacă frumusețea nu v-a fost dăruită, evitați o a doua urîțenie, aceea a frumuseții artificiale care este lucru de mîini omenești. Această frumusețe pe care o fabrică pămîntul, este aceea de pe urma căreia desfrîinatele încearcă să cîștige cîtiva bani; o frumusețe care atunci cînd fața este ștearsă, cade și ea la pămînt; o frumusețe care nu se poate împotrivi rîsului, cînd veselia îmbobcește obrazul și care se topește în pîrîiașe umede decdată cu lacrimile ori sudoarea care-l scaldă. Astfel obrazul care înainte era atît de minunat, în urma rîsului cu lacrimi capătă pe dată două culori deosebite, rămînînd negru și zbîrcit acolo de unde s-a șters fardul, iar unde s-a păstrat încă, alb ca marmura...

"Pentru femeile bine crescute nu aurul încrustat cu pietre prețioase și izbind ochii cu strălucirea sa, este acela care are preț. Nici colierul ce coboară pe piept, nici scumpele perle atîrnînd de ureche pînă ce-o apleacă cu greutatea lor. Podoabele lor nu sînt aceste ambițioase găteți ale capului, aceste haine broșate, aceste țesături fine și delicate, acest fard primejdios obrazului. Tot astfel nici aceste buze rumenite, aceste pleoape și sprîncene pictate, sub care ochii joacă ne-nctat. Nu este de asemenea nici aceea dezmierdătoare care ademenește urechea. Nu sînt nici mîinile și picioarele bine strînse în panglici și încălțăminte de aur, de pe urma cărora decurge mîndria pentru o mărire josnică. Nu sînt nici bine mirosi-toarele esențe cu care se parfumează trupul și capul...

"Lasă toate aceste deșertăciuni: nu există decît o singură frumusețe care se potrivește obrazului femeilor, roșeața, fiică a modestiei; dacă dorești o alta, bine fie și așa: arată-ți frumusețea prin acea paloare care o dau ostenele creștinești, rugăciunile și lacrimile, paloarea ce încolțește din privegheri..."

Pentru Sfîntul Grigorie veșmintele nu sînt nicidecum o podoabă; de asemenea nici cosmeticele care se potrivesc mai bine zidurilor decît fețelor femeilor cinstite. Acestea ar face mai bine să-și gătească capul acoperindu-l, sprîncenele să și le coboare iar

cu ochii să nu privească decît cu repeziciune și cumpătare, decît să încerce să creeze și ele, ascunzînd prin diferite culori puse pe obraz, chipul cu care le-a înzestrat Supremul Creator. Altcum ele nu se fac pe ele însele decît niște "zontes pinakes" — tablouri vii, cum atît de expresiv le caracterizează teologul din Nazianz.

Întocmai predecesorilor săi, Sfîntul Grigorie "se scandalizează de minciuna, dezordinea și urîtenia care sînt inerente împodobirii și mai ales fardării. Un sentiment însă mai profund conferă gîndirii sale vehemență și originalitate: împodobirea, păcat și simbol al păcatului în același timp, echivalează cu uitarea lui Dumnezeu, desființarea în noi a Chipului lui Dumnezeu."

Sfîntul *Vasile cel Mare*, prea bunul prieten al lui Grigorie, este și el de părere că "a te îngriji prea mult de păr și de veșminte, în afară de ceea ce este de neapărată nevoie, este — precum a zis și Diogene — un lucru vrednic de cei nenorociți sau vinovați. A fi și a te numi om în rînd cu moda nouă, socotesc că este un lucru tot atît de rușinos ca și atunci cînd ești un desfrînat sau făptuiești un adulter. Dacă stăm și judecăm, ce deosebire este pentru cineva cu bun simț, dacă îmbracă o haină scumpă sau alta de puțin preț, cită vreme și una și alta în aceeași măsură îl apără de frig sau căldură?... Pentru un om care cu adevărat este vrednic de acest nume, nu este mai puțină rușine de a da prea multă îngrijire sau podoabă trupului decît a se lăsa tîrît în chip josnic spre orice altă patimă".

Obişnuit cu austeritatea pe care și-a impus-o devenind monah, Vasile nu poate concepe luxul în îmbrăcăminte. Hainele au un singur scop, acela de a acoperi trupul. Așa stînd lucrurile, zice el, "noi avem trebuință numai de îmbrăcăminte, nu și de varietatea și împodobirea ce se nasc din ea spre a cădea în vanitatea cea interzisă... Căci acestea s-au introdus în viață mai tîrziu prin artele nefolositoare și deșarte. Este cunoscută îmbrăcămintea care a fost întrebuițată întîi și pe care Dumnezeu însuși a dat-o celor ce aveau trebuință de ea. "Căci Dumnezeu le făcea lor, spune Scriptura, veșminte de piele" (Facerea 3, 2). Pentru acoperirea rușinii ajunge întrebuițarea acestui fel de veșminte. Dar fiindcă se mai alătură și un alt scop, adică de a ne încălzi prin haine, întrebuițarea lor trebuie să aibă amîndouă scopurile, anume atît de a acoperi rușinea, cît și de a ne fi scut în contra influenței stricacioase a aerului. Însă deoarece și dintre haine unele sînt folositoare mai mult, altele mai puțin, trebuie să preferăm pe acelea care se pot acomoda la mai multe feluri de întrebuițări, așa ca nici sărăcia să nu fie jignită, nici noi să nu avem alt port, pentru ieșirea în public, altul pentru întrebuițarea casnică, și iarăși alte veșminte de zi și altele de noapte..."

Dacă aceasta e atitudinea pe care trebuie s-o aibă femeile creștine față de îmbrăcăminte, e de la sine înțeles că nici împodobirea prin alte mijloace decît hainele decente nu poate fi îngăduită. La ce ar folosi pietrele prețioase și diamantele de tot felul? "Care om mîndru de frumusețea și podoabele sale și-a putut prelungi viața cu o zi", se întreabă marele Părinte? Cîte alte rele nu decurg însă din dorința de înfrumusețare prin metode artificiale?!

Și pentru că sînt femei care singure numai cu greu se abțin de la o pornire care le este atît de dragă, arhiepiscopul Cezareii se adresează bărbaților și-i face atenți asupra neajunsurilor ce le vor avea de suferit de pe urma unor soții cărora nu vor ști să le frîneze dorința de împodobire: "...Dacă vei fi avînd o soție iubitoare de bogății, spune el, atunci patima este îndoită: aceasta aprinde și moliciunea, mărește și dorința după plăceri, îmboldește și poftele rafinate; ea născoceste anumite pietre: mărgăritare, smaragde, ametiste și pe deasupra aur; aurul îl lucrează și parte îl țese, mărind boala prin tot felul de podoabe lipsite de gust. Preocuparea pentru astfel de lucruri nu e ceva trecător, ci aceste griji ocupă nopțile și zilele. Sînt nenumărați lingușitorii care alimentează poftele acestor femei, aducînd cu ei pictori, lucrători în aur, parfumi, țesători, brodatari. Nici o clipă de răsufare nu dă bărbatului o asemenea femeie prin poruncile ei interminabile. Nici o bogăție — de ar fi să curgă chiar din fluvii — nu e îndestulătoare pentru poftele femeiești. Ele cer parfumuri barbare, exotice — ca pe undelemnul din piață, flori marine și scoici mici numeroase ca firele din lîna oilor. Aurul garnisind pietre foarte prețioase, parte le împodobește fruntea, parte gîtul; aur și pe cingători și tot aur — sub formă de brățări — la mîini și la picioare. Femeile cărora le place aurul, se bucură să fie legate cu brățări, numai să fie aur acela care le leagă. Cînd se va îngriji de suflet acela care slujește poftelor femeiești? După cum furtunile și uraganele scufundă corăbiile putrede, tot așa și apucăturile rele ale femeilor prăpădesc sufletele rele ale soților..."

Pe lîngă toate acestea, o femeie luxos îmbrăcată și împodobită cu lucruri prețioase, săvîrșește un mare păcat față de cei lipsiți întrucît, "prin comparație, o astfel de femeie jignește totdeauna pe cel sărac".

Isidor Pelusiotul nu e mai puțin hotărît în combaterea luxului feminin. El vede într-acesta, ca și în cochetărie, gazul care se aruncă peste focul deja aprins al patimilor. De aceea femeia înțeleaptă și pătrunsă de învățătura Evangheliei, va înlătura orice podoabe cum și toată deșarta dorință de a ațîța pornirile păcătoase din sufletul ei și al semenilor. În acest sens scriitorul creștin obișnuia să povestească următoarea întîmplare foarte instructivă: se spune

că o fecioară minunat de frumoasă, dar în același timp și înțeleaptă, era iubită cu patimă de către un tânăr. Acesta întrebuinta toate meșteșugurile, fără a se da înapoi de la viclenii, spre a-și împlini pofta dobitocească cu acea fecioară. Aflînd ea cît de mult pătimeste acel tânăr de dorul ei, a găsit chipul cum să scape curată și totodată să potolească și văpaia dragostei de care se topea inima celui care o dorea. Și care a fost chipul? Și-a ras părul de pe cap, iar fața și-a mînjit-o cu apă amestecată cu cenușă. După aceasta, chemînd pe tânăr să vie la ea, i-a zis: Ticălosule, această urîțenie iubești? Iar el văzînd-o astfel sluțită și vrednică de jale, s-a îngreșat. În felul acesta și-a venit în fire, trezindu-se din beția dragostei.

Conduși de atari sentimente și avînd înaintea astfel de pilde, creștinii erau îndemnați să înțeleagă că "frumusețea sufletului pe care o dau virtuțile este lucrul cel mai dorit pentru conviețuitorii în căsnicie și, totodată, medicamentul bunei înțelegeri".

Idei asemănătoare găsim și la *Asterie al Amasiei* care, într-o omilie despre bogatul nemilostiv și săracul Lazăr critică străduința oamenilor de a se împodobi și-i îndeamnă să revină la simplitatea și decența propovăduită de religia creștină. El nu vorbește exclusiv despre femei, e adevărat, dar cuvintele predicii sale le vizează pe ele în primul rînd.

"Dumnezeu a creat oaia, zice el, cu piele plină de lînă și cu fire îmbelșugate. Ia oaia, tunde-o, dă lîna la țesătorie și fă-ți din ea manta și haină, ca să poți să eviți asprimea iernii și vătămarea razelor arzătoare ale verii. Dar dacă ai nevoie în timpul verii de o îmbrăcăminte mai ușoară, ți-a dat Dumnezeu inul ca să-l folosești după bunul plac; ți-i foarte ușor să faci din el o haină demnă la înfățișare, care prin ușurătatea ei te și îmbracă, dar în același timp, te și răcorești. Bucurîndu-te de aceste daruri, dă mulțumire Ziditorului, nu numai pentru că ne-a creat, dar și pentru că s-a îngrijit de siguranța vieții noastre. Dar dacă vei lăsa la o parte oaia și lîna și pe toate cele necesare pregătite de Creatorul tuturor, îndepărtîndu-te de ele prin născociri zadarnice și prin poftă ușuratică și vei căuta visonul și vei aduna firele viermilor din Persia, atunci îți vei țese pînză de paianjen. Mai mult; dacă te vei duce apoi la vopsitori și vei plăti prețuri mari spre a-ți pescui din mare scoica cu sîngele căreia să-ți vopsească stofa, apoi atunci săvîrșești o faptă vrednică de un om ce dă o întrebuintare falsă averii sale, de un om ce nu știe unde să-și verse prisosul bogăției sale..."

"Alții... merg în săvîrșirea viciului încă și mai departe; nu se opresc la hotarele nebuniei despre care am vorbit mai sus; dimpotrivă, născocesc o stofă zadarnică și nefolositoare; prin combi-

narea alesăturii și bătăturii, țes stofe ce imită pictura, avînd desenate pe ele chipurile tuturor animalelor. Din astfel de stofe își fac lor, femeilor și copiilor lor, haine înflorite și împestrițate cu nenumărate figuri. Se joacă prin urmare și nu lucrează ceva serios. Ajutați de o bogăție nemăsurată fac abuz de viață, nu uz (I Corinteni 7, 31), se împotrivesc legiurilor lui Pavel și duc luptă împotriva cuvintelor insuflate de Dumnezeu, nu prin scris ci prin fapte. Ceea ce Pavel a interzis prin cuvînt (I Timotei 2,9—10), aceia aceștia o țin și o afirmă prin fapte. Cînd se arată pe stradă îmbrăcați cu astfel de haine, par celor cu care se întîlnesc ca niște ziduri pictate. Chiar și copii se strîng împrejurul lor, zîmbesc unii altora, arătînd cu degetul figurile țesute pe haine: merg după ei și nu pleacă de lîngă ei decît după multă vreme. Pe hainele lor se văd lei și pantere; urși, tauri și cîini; munți și stînci și vînători; cu un cuvînt toată arta picturii care imită natura. În adevăr trebuiau să împodobească nu numai zidurile lor și casele, ci și tunicile și hainele!

"Bogății mai evlavioși, bărbați și femei, aleg scene din istoria Noului Testament și le dau țesătorilor; aleg chiar pe Domnul nostru Hristos împreună cu toți ucenicii și minunile Lui așa cum ni le relatează *Evangelia*. Vei vedea țesute pe hainele lor: nunta din Cana Galileii și vasele în care a fost prefăcută apa în vin; pe paralyticul care-și duce patul pe umeri; pe orbul vindecat cu tină; pe femeia cu scurgere de sînge care s-a atins de poalele hainei Domnului; pe femeia păcătcasă care a căzut la picioarele lui Iisus; pe Lazăr care s-a întors din mormînt la viață. Cînd fac aceste lucruri scotesc că săvîrșesc acte de pietate, căci îmbracă haine ce sînt pe placul lui Dumnezeu. Dacă ar primi sfatul i-aș sfătui să vîndă hainele acelea și să cinstească icoanele vii ale lui Dumnezeu..."

*

Orientul a fost fără îndoială izvorul de unde s-a alimentat veacuri de-a rîndul moda europeană și tot el furnizorul celor mai excentrice metode de înfrumusețare și împodobire. Părinții Bisericii din această parte a lumii au trebuit de aceea să fie mereu gata să cenzureze excesele în care ar fi căzut femeile creștine imitînd pe cele păgîne, arătîndu-le totodată calea adevărată pe care trebuiau să meargă spre a dobîndi viața de veci. Ispita era mare, mirajul frumuseții de nestăvilit. Grigorie din Nazianz, Vasile cel Mare, Isidor Pelusiotul, Asterie al Amasiei și mulți alții pe care nu i-am mai numit, au depus strădanii lăudabile în acest sens criticînd orice abatere de la legea bunei cuviințe. Încă atunci însă glasul lor suna în pustiu. Un ultim efort va depune Sf. Ioan Hristostom, a cărui operă predicatorială abundă în sfaturi adresate

femeilor care, uitînd porunca Apostolului se îngrijeau mai mult de podoaba cea din afară, ca "împletirea părului, punerea podoabelor de aur sau îmbrăcarea hainelor scumpe", decît de podoaba nepieritoare a sufletului. De aceea l-am lăsat la urmă consacrîndu-i un capitol special.

"În secolul al IV-lea d. Hr., — pe vremea Sf. Ioan Gură de Aur — moravurile celor avuți erau adesea încă cele ale păgînilor, așa cum au predominat ele în timpul Imperiului. Luxul era la fel de exagerat. Creștinismul a reformat moravurile unui mare număr de familii pioase; n-a putut însă realiza o reformă totală a moravurilor publice". Antiohia exemplifică mai bine ca orice adevărul acestei afirmații.

Nici un oraș al Orientului, în afară de Alexandria, nu cuprindea între zidurile sale o populație atît de pestriță. Decăderea atinsese aici limita. Toate rasele și categoriile de oameni au fost aduse la același scăzut nivel. Murdăria morală a diferitelor orașe orientale, dominate de spiritul de intrigă și aruncate în brațele josnicilor combinații, poate să ne dea în mică măsură o idee despre starea de corupție la care a ajuns Antiohia.

Acest focar de putrefacție morală era o nemaiauzită adunătură de scamatori, șarlatani, bufoni, magicieni, taumaturgi, vrăjitori, preoți, înșelători. Un oraș de curse, jocuri, dansuri, procesiuni, sărbători, bacanale. Un lux neînfrinat, nebuniile Orientului, orgiile, superstițiile cele mai nesănătoase, fanatismul, toate puteau fi întîlnite aici.

Marele corso care traversa orașul era ca și un teatru unde se perindau zilnic valurile unei populații josnice, ușurate, schimbătoare, răsunătoare, cîteodată inteligentă și religioasă, preocupată de cîntece, parodii, glume și obrăznicii de tot felul.

În această cetate îi fu dat să-și înceapă activitatea duhovnicească unul dintre cei mai vestiți episcopi ai creștinătății și cel mai mare predicator al epocii patristice, Ioan Gură de Aur. În fața situației cu care a fost confruntat aici, pe care de altfel o va întîlni pretutindeni unde va mai colinda, și mai ales la Constantinopol, Sfîntul Ioan își va ridica glasul său de îndreptățită protestare. Nu putea rămîne insensibil în fața unui atare spectacol de degradare umană. Ceea ce l-a impresionat mai mult a fost promiscuitatea în care a fost tirită femeia. Și aceasta pentru că "în concepția lui ca și a tuturor propovăduitorilor Bisericii, femeia reprezenta ființa cea mai capabilă de devotament și virtute, dar în același timp, cea mai accesibilă corupțiilor și slăbiciunii. Hrisostom n-a încetat să aducă cele mai mari laude femeii pentru caritatea de care este în stare, cum și să critice cu cea mai mare amărăciune viciile la care se poate coborî.

Adînc cunoscător al sufletului omenesc, Sfîntul Ioan Gură de Aur voiește să curme răul de la rădăcină. El constată că "sexul femeesc este iubitor de podoabe, și tocmai într-aceasta constă defectul lui cel mare". Mobilul unei asemenea înclinații este dorința de a place, de a încînta privirea. De aici scornirea unor nesfîrșite metode de ademenire: "farmecul mișcărilor, mersul îngrijit, murmurul plăcut al vocii, încondeierea ochilor, sulemenirea obrazilor, gătirea părului unduios, cîrmirea buclilor, strălucirea ȳșmintelor, felurimea giuvaerurilor de aur, sclipirea pietrelor prețioase, mirosul parfumurilor și toate cele cu care se îngrijește pentru împodobirea sa sexul femeesc", haina care "strînge ca într-un corset cu multă exactitate pieptul forțîndu-l aproape să nu se mai poată umfla și dezumfla", purtarea de inele, atîrnarea la gît a diferitelor amulete, în special "monedele de aramă ale lui Alexandru cel Mare care se puneau la cap ca și la picioare", aurării, mărgăritare, haine scumpe, ... sulimanurile de uns fața, vopsirea pe sub gene, călcătura și pășirea alene, vocea dezmiardată, ochiul umed și plin de toată pofta, ridicarea voalului cu cochetărie sau a hainei pe deasupra, cingătcarea curioasă foarte, ghetete strîmte, etc. ... În dorința lor de înfrumusețare femeile au ajuns atît de departe încît doreau ca tot ceea ce posedau să fie de aur: părul, buzele, sprîncenele... Nu știm dacă contemporanele Sf. Ioan vor fi ajuns să-și realizeze acest gînd nebun, dar se spune că, mult mai tîrziu, la nunta lui Teodosie Zigemala cu Irina Moshu, care s-a celebrat la Constantinopol în anul 1578, mireasa purta pe cap o perucă din bucle de fire subțiri foarte măiestru lucrate din aur veritabil.

Ce sînt în sinele lor aceste podoabe și ce reprezintă ele, se întrebă Sf. Ioan Hrisostom? Să luăm spre pildă hainele. "Ele nu sînt decît niște biete "lucruri" pe care dacă se vor pune cîteva molii, iată că te-au lipsit de orice mulțumire. Ai văzut cît de nesigur lucru este slava vieții prezente? Te mîndrești cu niște lucruri pe care viermii le nasc și tot ei le nimicesc — căci se spune că ar fi niște viermi, insecte din India, care pregătesc firele de mătase". Și pe lîngă acestea, continuă Sfîntul Părinte "nu știți la cîte rele și la cîte pericole se expun oamenii care pleacă să caute departe aceste ornamente de prisos. Trebuie construite corăbii, închiriați vislași, găsit un pilot și lucrători pentru a întinde sau pentru a strînge pînzele la timp. Toți acești oameni renunță la țara lor, ori lasă femeile, copiii, își expun viața lor străbătînd mările, trafîcînd cu popoarele barbare; și toate acestea în ce scop? Pentru a cumpăra fire de mătase și a le potrivi la încălțămîntea voastră, la o bucată de piele? O, culme a nebuniei!"

La fel stau lucrurile cu aurul și cu celelalte metale ori pietre prețioase. Mîinile cnașilor, a camenilor săraci și a robilor, sînt

cele care le extrag din pământ, ca apoi din ele să se facă podoabe și ornamente.

Iată dar cum rodul atîtor lacrimi și suferințe, devine obiect de lux și de desfriu. E o nedreptate strigătoare la cer!

Și pe deasupra tuturor acestora, ce deosebire va mai fi între o femeie cinstită, sau care se pretinde a fi astfel, și între o ușuratecă dacă ambele se împodobesc la fel, ba poate mai bine și mai frumos cea ușuratecă?!

Ca și Tertulian ori Ciprian, Sf. Ioan consideră împodobirea drept un mare păcat, deoarece femeia care o pune în practică nu face altceva decît nesocotește "facerea mîinilor" Creatorului. Înseamnă că respectiva femeie voiește să corecteze, ea însăși, nefiind decît o biată făptură, opera Tatălui Ceresc.

Cele ce s-au spus pînă acum despre lux și podoabe, se refereau la femei în genere. Hrisostom merge însă cu critica sa mai departe și analizează situația celor care măritate fiind, aleargă încă după frumusețea deșartă. El pleacă de la principiul că o soție trebuie să placă soțului ei, nu altora, căci dacă place altora, nu mai poate plăcea soțului ei. Și atunci, precizează Hrisostom, "dacă este nevoie a face ceva spre a place bărbatului tău, trebuie să-ți împodobești sufletul, iar nu corpul. Căci niciodată nu o vor face pe femeie demnă de iubit și dorită aureturile cu care este împodobită, pe cît o vor face înțelepciunea și bunăvoința față de soț, precum și dorința neștrămutată pînă la moarte, de a duce viața împreună; fiindcă acestea împlînzesc cîștigîndu-i cît mai degrabă pentru totdeauna pe bărbați. Și în adevăr, acea înfrumusețare este vătămătoare pentru bărbat împuținîndu-i peste măsură banii prin cheltuieli nemăsurate și producîndu-i și o mare grijă; pe cînd cele spuse mai sus vor lega și mai mult pe bărbat de femeie, fiindcă bunăvoința și prietenia precum și dragostea fierbinte nu procură grijă nici nu dau naștere la risipă de bani, ci dimpotrivă. Apoi, cînd acea înfrumusețare devine dezgustătoare prin obișnuință, înfrumusețarea sufletului din contră înfloarește în fiecare zi și aprinde o și mai mare flacără a dragostei. Astfel încît, dacă vrei să placi bărbatului tău, împodobește-ți sufletul cu înțelepciune, cu evlavie și cu simțămîntul căsniciei celei adevărate: căci aceste podoabe pe de-o parte atrag mai mult, iar pe de alta nu încetează niciodată. Nici bătrînețea nu distruge această podoabă, nici boala nu o face să piară... Și pe cînd acea înfrumusețare presupune și corupție într-însa, aprinzînd și gelozia, aceasta dimpotrivă este lipsită de orice patimă și deșertăciune... Căci observați și vă veți convinge că și dacă privești pe această femeie care, după aparență este cea mai frumoasă, nu se poate bucura și mîngîia pe deplin în sufletul său cineva care este îndurerat, deoarece acel ce este vorba să fie mîngîiat pe deplin în

suflet, are nevoie de o bucurie și înveselire reale. Dacă însă pentru înfrumusețarea corpului femeii sînt îngrămădite tot felul de podoabe și dacă deci în casă este o veșnică neliniște, nu poate exista niciodată o mulțumire deplină pentru cel ce locuiește cu o astfel de femeie. Așadar dacă vrem să plăcem bărbaților noștri, trebuie să-i punem în situația de a simți plăcere cu noi; iar în această situație îi vom pune dacă vom fugi de înfrumusețarea și împodobirea corpului. Căci în adevăr toate acestea se pare că produc o oarecare bucurie în acel timp din preajma nunții; mai tîrziu însă, această bucurie dispare odată cu timpul. Căci dacă cerul care este așa de frumos și soarele atît de strălucitor încît cu el nu se poate compara nici un alt corp și socoti egal, nu le putem admira întotdeauna în mod egal pentru că sîntem obișnuiți cu ele, cum oare vom admira un corp împodobit cu podoabe de preț după ce ne-am obișnuit cu el? Vrei prin urmare să pari mai frumoasă și distinsă? Mulțumește-te cu plămuirea dată de Creatorul omenirii! De ce adaugi aureturile și podoabele întocmai ca și cum ai vrea să repari și să împlinești tu ceea ce a creat Dumnezeu?... Cînd te vei împodobi mai bine, o femeie, să ști că atunci vei deveni mai dezgustătoare chiar decît una goală".

Dacă luxul acesta ce decădea în viciu putea trece oarecum neobservat pe stradă, în saloane, la teatru, etc... el nu putea fi însă tolerat în biserică. Pentru a apăra demnitatea sfîntului lăcaș, marele chiriarh a luptat cu o vigoare fără de egal. "Ce spui, zicea el într-o predică? Te apropii să te rogi lui Dumnezeu, și te înfășori cu aurării și împletituri și cîrlionți în păr? Nu cumva ai venit poate să joci? Sau poate să iei parte la vreo nuntă, ori poate la vreun praznic? Acolo își au loc aurările, împletiturile și cîrlionții, acolo luxul, iar aici nu este trebuință de nimic din acestea. Ai venit ca să te rogi lui Dumnezeu pentru păcate, să-L rogi pentru acelea cu care L-ai miniat, să-L ceri iertare, să-L faci să se îndure spre tine. Apoi atunci de ce te împopoțonezi? Momițăriile acestea nu sînt ale unei femei ce se roagă. Cum vei putea ofta, cum vei putea plînge, cum te vei putea ruga cu stăruință, fiind împopoțonată cu astfel de momițării? De vei plînge, lacrimile tale vor provoca rîsul celor ce te văd, fiindcă aceea care lăcrimează nu trebuie să fie împopoțonată cu aurării. Este o adevărată scenă teatrală și ipocrizie, ca fiind din același cuget, de unde ambiția ta a zămislit acel lux de pe tine, să verși lacrimi. Aruncă la o parte acea ipocrizie, fiindcă Dumnezeu nu se amăgește! Asemenea păpușerii sînt ale mimilor și ale celor din orchestră, ale celor de pe scena teatrului; unei femei cu rînduială însă, nu se potrivesc".

Ne-am ocupat pînă aici de critica luxului feminin, așa cum apare el în ochii Sfîntului Ioan Gură de Aur. Ar mai trebui să ară-

tăm acum că, spre deosebire de ceilalți Sfinți Părinți care au tratat această problemă, el oferă și remedii în stare să ridice femeia din mocirla în care au aruncat-o atâtea veacuri de păgînatate, remedii care vor rămîne pentru de-a pururi valabile.

Omenirea are nevoie de femei, de mame, de talia Antuzei, Nonei, Macrinei, etc.... Pentru a se ajunge aici însă, de mică, fata trebuie să primească o educație îngrijită. Fetele spre deosebire de băieți, sînt mai ușurate și stăpînite de dorința de a se împodobi. "Mamelor, cuvîntează Hrisostom, îngrijiți-vă mai ales de fetele voastre căci este ușoară pentru voi o astfel de îngrijire; luați-seama bine ca să se deprindă să stea în casă, iar mai cu seamă, învățați-le a fi evlavioase, demne, a disprețui averile, a fi simple și fără pretenții în îmbrăcăminte". Mamele să-și crească fiicele lor așa cum și le creșteau cele de demult, așa cum a fost crescută Rebeca. Acestea nu le creșteau împodobindu-le cu aurării, ci le împodobeau cu curățenia sufletească și cuvioșia; nu le obișnuiau cu o viață molatecă făcîndu-le neîncetat băi, ungîndu-le cu fel și fel de miruri și parfumuri, ci le dădeau o creștere aspră, le obișnuiau să lucreze și să se servească singure. De aceea la fetele de altă dată "farmecul trupului era atît de înfloritor și adevărat, pentru că era cel natural și nu cel meșteșugit și făcut cu mîna. Pentru aceea se bucurau de multă sănătate și erau foarte frumoase. Nici o boală nu le tulbura corpul, iar bicișnicia era alungată din trupul lor".

Nenoroccirea constă însă, observă Sf. Ioan Hrisostom, tocmai în faptul că părinții nu știu cum să-și crească fetele. În loc să le dea o bună educație, ei le învață să se împodobească, să se îmbrace cu haine frumoase și aurării, le atîrnă la urechi cercei, le lasă chică la spate, încît de la început le deprind cu o experiență de care, prin natură, nu ar fi avut cunoștință. Și astfel ce pot deveni fetele care își petrec timpul în saloane și la umbră, care se culcă pe așternuturi moi și delicate, care toată ziua nu au altă treabă decît să se înfrumusețeze, să se îmbrace cu haine aurite și să se bucure de cea mai mare dezmiardare, care nici măcar pe ele nu se servesc, ci au mai multe servitoare ce le stau în față, care se ocupă mereu cu trandafirii și cu celelalte flori mirositoare etc.... Ce pot deveni ele după un astfel de tratament?

Obligația de a îndepărta pe femei de la lux și împodobire nu revine însă numai părinților. Un rol tot atît de mare ca și aceștia îl au băbații, soții. "Învaț-o pe soție, spunea Sf. Ioan, să filosofeze, povățuiește-o ca să nu aibă niciodată aurării atîrnate pe umeri și lingă obraji sau împrejurul grumazului, nici spînzurate în salon, și nici haine aurite și prețioase". Bărbatul are chiar datoria să îndrepte moravurile soției sale, atunci cînd s-a întîmplat ca ea să cadă: Doar Dumnezeu a poruncit bărbatilor ca să sufere toate

defectele femeilor, numai să nu fie desfrînată, zice, iar celelalte defecte suferiți-le. Chiar de-ar fi femeie bețivă, sau rea de gură, sau pizmașă, sau luxoasă și prin luxul ei îți cheltuiește averea ta, tu formează-o, căci de aceea ești capul ei".

Răspunderea soțului este deci mare. De cele mai multe ori însă cînd femeia alunecă, vina nu o poartă atît de mult ea cît el, căci n-a știut s-o abată de la rău. "Eu nu cred atît de vinovată pe femeia care se împodobește cu sculele ei cele aurite, spunea marele predicator, pe cît cred de vinovat pe bărbatul care se împodobește cu lucruri femeiești; nici nu condamn atît pe femeia care se gîndește numai la colanul ei cel aurit, pe cît condamn pe bărbatul care se gîndește cum să-și îmbrace femeia cu haine aurite. Astfel că și în această privință, voi bărbatilor sînteți cei care puneți scînteia și tot voi cei care aprindeți focul. De altfel nici nu e atît de mare păcat pentru femei, pe cît e pentru bărbați. Tu ai fost orînduit de Dumnezeu ca să dirijezi și să administrezi pe femeie. Peste tot locul tu pretinzi a avea întîietate. Deci arată și în aceasta că nu aprobi luxul dorit de ea. Femeii mai ales i se poate trece cu vederea că se împodobește, nu însă bărbatului. Și cînd însuși tu nu eviți răul, cum oare îl va evita ea"?

Poziția adoptată de Sf. Ioan Hrisostom, trebuie să constatăm, este cea mai dreaptă, bazată fiind pe o adîncă cunoaștere a sufletului omenesc. În aceasta constă de altfel și valoarea dîrzei sale opoziții pe care a făcut-o din ce în ce mai exageratului lux al femeilor creștine din vremea sa.

Ca femeie, fecioară, copilă, am umblat cu părul capului scos afară de sub învelitoare . . . și cu capul gol? (d)

d) *Adevăratele creștine umblă acoperite pe cap după pilda Maicii Domnului și a sfințelor femei din Vechiul și Noul Testament. Femeile, fecioarele și copilele sînt datoare să aibă învelitoare pe cap pentru Îngeri și a nu se împopoțona, nici a-și sluți fața. „Fiecare femeie rugîndu-se sau proorocînd cu capul desvelit, își rușinează capul ei, că tot una este ca și cum ar fi rasă; că de nu se învelește femeia, să și-l tundă, iar de este lucru rușinos femeii a se tunde ori a se rade, învelească-se... Pentru aceea femeia este datoare să aibă învelitoare pe cap pentru Îngeri” (I Car. 11, 5—16). „Po-doaba voastră (femeilor și fetelor) — strigă Sf. Ap. Petru — să nu fie cea din afară a împletiturii părului și a înfășurăturii aurului, sau îmbrăcăminteii hainelor; ci omul cel ascuns al inimii în nestricăciunea duhului, blînd și lin, care este de mult preț, înaintea lui Dumnezeu. Că odinioară așa se împodobeau pe sine și sfințele*

femei, care nădăjduiau în Dumnezeu, plecându-se bărbaților lor. Precum Sarra asculta pe Avraam, chemându-l pe acela domn, căreia. v-ați făcut fiice, făcând binele și netemându-vă de nici o frică" (1 Petru 3, 3—6). „Femeile să se roagă îmbrăcate cuviincios — strigă Sf. Ap. Pavel — nu cu împletiturile părului, sau cu aur, sau cu mărgăritare, sau cu haine scumpe; ci precum se cuvine femeilor celor ce se făgăduiesc temerii de Dumnezeu cu fapte bune" (1 Tim. 2, 9—10).

Dracii locuiesc și se joacă în părul femeilor și fetelor care și-l lasă afară de sub învelitoarea capului — zice un dascăl al Bisericii Vechiului Testament. „Femeia împodobită este casa tuturor dracilor din iad" — zic Sf. Ierarhi Ioan Hrisostom și Ambrozie al Mediolanului.

Pe aceste umblărețe cu părul școs afară de sub învelitoarea capului, sau din vreme în vreme și descoperite, fără acoperământ, care-i un fel de cunună acoperitoare, le plinge proorocul, zicând: „Căzut-a cununa de pe capul nostru! Vai nouă căci am păcătuit" (Pl. Ier. 5, 16).

„Spuneți capetelor încoronate: „Smeriți-vă și ședeți mai jos, căci a căzut (a-ți lepădat) de pe capul vostru cununa slavei voastre" (Ier. 13, 16—22).

Pentru a nu mai cădea în această necuviință, vai, sau blestem, toată partea femeiască să-și aibă capul acoperit în semn de supunere; femeile mirence bărbaților lor legitimi; iar fecioarele și călugărițele lui Hristos, Mirele ceresc. Sfintele Biserici în picturile lor curat ortodoxe ne arată pe Prea Sfânta Fecioară Maria, Pruncă de trei ani, la intrarea în Biserica Domnului, acoperită cuviincios pe cap și peste tot corpul. Acesta-i adevăratul exemplu vrednic de urmat. Așadar, toată partea femeiască, să-și aibă capul acoperit, măcar pentru Îngeri, cum sfătuiește Apostolul (1 Cor. 11, 10), pentru a nu se arăta și ele rușinate și fără de omenie, avându-și capul gol. Precum acoperământul capului face partea femeiască a-și ține capul plecat și ochii sau privirile în jos cu bună cuviință după chipul cuviincios al Preacuratei Maicii Domnului, păstrând în sine forma supunerii cuviincioase, așa și descoperirea capului cum și lăsarea părului afară de sub învelitoare, arată: necuviință neomenie, ceva străin care îngreșează pe îngerii lui Dumnezeu care-i urmează și păzesc pe credincioși. „Îngerii lor — zice Domnul — pururea văd ața Tatălui Meu care este în ceruri" (Mt. 18, 10). Neorînduiala minie pe Dumnezeu asupra-le și bucură pe draci. Clement Stromateul și alți Sfinți Părinți, în „Îngeri" înțeleg pe învățătorii sau luminătorii Bisericii din adunarea creștinilor. Pentru aceasta — zic unii din ei — toată partea femeiască să-și acopere capul său, spre a nu-i sminti pe aceștia spre poftă trupească.

Toată partea femeiască care crede și viețuiește creștinește, acoperindu-și cuviincios corpul, capul și fața (în parte) scapă de multe păcate și își agonisesc multe bunătăți.

1. Scapă de păcatul smintelilor, despre care zice Mîntuitorul: „Vai lumii pentru smintele, dar mai vai acelora prin care vine sminteala, că mai de folos le-ar fi a-și lega o piatră de moară de grumaz și să se înece în adîncul mării" (Mt. 18, 6—9).

2. Face un bine mare, nepunînd piedică creșterii Bisericii lui Dumnezeu.

3. Își agonisesc lor cinste și sporire în luminarea Sufletului.

4. Își cîștigă cuviincioasa sfială și smerita cugetare.

5. Mirencele căsătorite agonisesc bărbaților lor un nume bun și cinste; iar fecioarele și călugărițele bucură pe Mirele Ceresc, care-I capul tuturor binecredincioșilor.

6. Aduc bucurie și cinste Sfinților Îngeri păzitori ai lor.

7. Se salvează și pe ele din focul poftelor trupești, care pîrjolește pe cele ce se poartă cu necuviință după felurite mode satanice și după — chipul idolilor — draci ai păgînilor (Ps. 105, 36—38; 1 Cor. 10, 19—21).

Prin cuvintele: „Femeia de poartă păr este slava ei, că părul i s-a dat ei în loc de învelitoare", arată partea ei, deosebirea de bărbații mireni, care după rînduială își tund perii capului lor (1 Cor. 11, 14); iar nu cum rău înțeleg unele a umbla cu capul descoperit, arătînd: neomenie, obrăznicie și îndărătnicie împotriva rînduielilor sfinte după care s-au purtat femeile sfinte ale Bisericii Vechiului și Noului Testament, în frunte cu Maica Domnului și pururea Fecioara Maria. Cum este necinste bărbaților mireni a purta plete sau părul lung, așa și părții femeiești este mare necinste a umbla cu capul descoperit ori tunsă.

Sfinții Părinți ai Sinodului Gangra anatematisează pe cele care își tund perii capului, hotărînd: „Dacă vreuna din femei (ori fete) pentru nevoiță și-ar tunde perii capului pe care i-a dat Dumnezeu spre aducere aminte de supunere, ca una ce dezleagă porunca supunerii, anatema fie" (Can. 17). Împăratul Teodosie a legiuit să se izgonească din Biserică femeile și fetele care își tund perii capului, și arhierii ce le-ar primi pe acelea să se caterisească de arhierie (Ist. Bis. Sozomen cart. VI, c. 16). Femeile care intră în monahism după o anumită rînduială bisericească, își tund perii capului; iar bărbații nu și-l mai tund, ca nazireii consacrați lui Dumnezeu (Num. 6; Jud. 13, 5, 7—13, 14—16). Dacă va zice careva: ...femeilor li s-a dat părul capului de la fire în loc de învelitoare, pentru ce trebuie iarăși a-și înveli capul cu legătoare sau cu altă împodobire din afară? Atunci răspundem: „Aceasta o face toată partea femeiască, adică se învelește (acoperă), pe cap, pentru a mărturisi

supunerea ce o au mirencele către bărbații lor; iar fecioarele, călugărițele către Hristos, Mirele lor. Această supunere orînduită de sus, o arată ele cu firea prin perii capului, iar cu voia prin învelitoarea cea pusă peste toți perii capului. Unele nepricepute, care își lasă cîte o parte din perii capului deasupra frunții trăgîndu-și învelitoarea înapoi pe creștet, în vîrfurile capului, la tîmple ori la ceafă, mai mult ori mai puțin, arată necuviință mare ori mai mică, adică nu sînt supuse cu voia capului lor legiuit de sus. Dacă fetele și femeile evreilor și turcilor se purtau acoperite, cu cît mai mult trebuie a se acoperi cuviincios creștinele, cu cît credința noastră e mult mai superioară în toate credințelor aceloră, cum este omul față de umbra lui. Creștinele să se acopere cuviincios pe cap, ca să nu fie judecate de acelea în ziua cea mare, și să nu se cufunde în osîndă veșnică, dedesuptul aceloră pe veci.

O femeie cu șerpîi-draci în perii capului împodobit. Într-o cetate creștinească era o femeie cu numele „Margareta”, care iubea mult a se împodobi în dumineci și în zilele sfînte. Într-o zi de sărbătoare se pregătea să se ducă la o petrecere lumească, știți D-voastră cum e obiceiul omenirii păcătoase... la joc. În acest scop, își luă toate hainele pentru gătit și cutia cu dresuri pentru față și se duse cu ele în fața oglinzii pentru a se găti ca să fie frumoasă și plăcută la lumea care o va vedea. În felul acesta și-a pierdut cîtva timp din sfînta zi de sărbătoare: cu lăutul, cu pieptănatul, cu aranjatul părului, cu drotul, cu pudratul feței, cu feștitul buzelor cu roșu, cu așezatul cerceilor, mărgelilor, hainelor, inelelor, brățarilor, etc.

După ce s-a văzut gătită așa cum credea că ar fi mai pe placul lumii, se plimbă puținel prin casă uitîndu-se pe lîngă sine să vadă cît e de frumos îmbrăcată, cum îi stau cerceii, pieptenii, mărgelile, panglicele, salbele, etc... cînd își privește fața în oglindă, ce credeți că a văzut? Printre părul pieptănat, aranjat și încrețit la modă, a văzut pe capul ei și pe corp o sumedenie de drăcușori ca în chip de șerpî, care umblau printre cosițe, pe grumaz și pe haine. Acei drăcușori în chip de șerpî erau grozavi de urîți și înspăimîntători la vedere. Din gura lor ieșeau scînteii, foc și fum negru și puturos. Atîta erau de răi, încît se mînceau unii pe alții și șuierau de te cuprindea groaza. La vederea aceea înfricoșată, biata femeie a scos un strigăt de spaimă, a dat înapoi și a căzut pe spate leșinată de frică. Tocmai tîrziu, seara, cînd lumea se întorcea de la praznicul diavolului unde jucase, și-a venit în fire și biata femeie din leșin.

După ce s-a deșteptat, a cunoscut că împodobirea cu haine de lux, împopoțnarea cu zărzămurile satanice trufii femeiești, cu acele deșertăciuni idolești, schimonosirea feței cu pudră, roșeală, cercei și alte podoabe muieresti, nu sînt plăcute lui Dumnezeu;

ci numai dracilor... De aici înainte nu a mai cutezat să se mai împodobească așa idolește, ci totdeauna umbla îmbrăcată simplu, îmbrobodită, acoperită cuviincios peste tot corpul după exemplul Maicii Domnului și a sfintelor femei din Biserica Vechiului și Noului Testament, învățînd pe oricare voia s-o asculte să se păzească a se împodobi, că-i mare păcat.

Fiiilor și ficelor! Păziți sfaturile bune ale Tatălui vostru — Dumnezeu — și nu lepădați învățătura înțeleaptă a mamei voastre Biserica — că acestea vă vor călăuzi ca o lumină prin întunericul lumii acesteia, izbăvindu-vă de multe primejdii și din pierzare! (Prov. Sol. 6, 2 — 21).

Am purtat inel în deget, afară de ziua Logodnei și cununiei?

e) *Adevărații creștini nu poartă inel în deget, decît numai în ziua logodnei și cununiei lor.* Deși mulți creștini și unii clerici, mai alipiți de lumea deșartă și de plăcerile pămîntești poartă inele în degete; totuși, adevărații creștini nu poartă nici inele sau vergetele de la logodnă și cununie. Adevărații dreptcredincioși și luminații creștini, nu poartă acestea, dar nici nu pot suferi inele în degetele lor. Lumina lui Hristos care luminează tuturor, le arată acestora că purtarea inelelor este ceva nefolositor, urîcios, dezgustător spiritului creștinesc, semn de mîndrie, care păcat a surpat o parte din îngerii din cer, pe Adam și Eva din rai, pe fariseul trufaș din Biserică de la rugăciune, etc. etc. „Și de ce nu poartă adevărații creștini inele în degete?” Întreabă unii creștini. Pentru că vor să meargă pe urmele Domnului nostru Iisus Hristos, ale Maicii Preacurate și ale Sfinților. Pentru că vor cu orice preț mîntuire și nu osîndă.

Privind la Prea Sfînta Fecioară Maria, pe care au logodit-o Arhiereul și preoții Templului Sfînt cu bătrînul octogenar Iosif, nu se află nicăieri scris că dînsa ar fi purtat inel în deget ca logodită. Sfîntul Apostol și Evanghelist Luca, care a văzut-o în persoană pe Maica Domnului adeseori cu ochii săi și a pictat icoana Prea Sfinției Sale pe care a dus-o la dînsa să o binecuvînteze, n-a pus nici un inel în degetul ei, deoarece știa și vedea bine că nu purtase niciodată și nu purta nici un inel în deget. Inelul, semnul mîndriei, nu avea nici un preț înaintea smereniei pururea Fecioarei Maria, care între altele, lăudînd și bucurîndu-se în Domnul Dumnezeu, a leve este în fața Îngerului trimis la ea din ceruri, că: „Domnul Dumnezeu... a căutat spre smerenia roabei sale” (Lc. 1, 48, 26—12).

As fel, creștinele înțelepte, privind în învățătura Bisericii dreptcredincioase și la sfintele icoane ale Maicii Preacurate fără

inel în deget, nu poartă inelul decît numai în ziua logodnei și cununiei lor. Apoi, odată cu voalul, beteala, floarea de mireasă luate de pe cap pun împreună cu acestea și inelul de logodnă în ladă, privindu-le din vreme în vreme ca amintire.

Creștinilor nelămurite în adevărata credință însă, sub felurite motive neîntemeiate, obiceiuri păgînești — ca și jocurile, petrecerile anticreștinești, prăznuirile drăcești, cîntecele curvești, descîntecele, ghicitorile, vrăjile, basmele drăcești, etc. — poartă inelul de la logodnă toată viața, ba mai adaugă și altele pe lîngă verighetă. Dar nu numai femeile căsătorite poartă inele în degete, ci și fetele mari și mici, care nu sînt logodite nici căsătorite, ba chiar și babele, văduve de ani și zeci de ani (1 Cor. 7, 39; Rom. 7, 2).

Multe din acele femei tinere și fete mari, căsătorite, văduve și chiar bătrîne, poartă inele în degete cu credința anticreștinească după cuiburile înșelătoare și învățăturile drăcești (1 Tim. 4, 1; comp. Dan. 7, 25; 2 Tim. 3, 1; 2 Petru 3, 3; 2, 1—12), că văd mai bine așa: dacă blestemă copiii... se lipsesc blestemele de inel și alte multe superstiții și credințe demonice. Dar, cînd blestemînd s-ar lovi pe sine ori pe copii cu o piatră în frunte, oare acea durere provocată prin lovitura cu piatra, se lipește de inel? Nu. Apoi așa-i și cu blestemele... Unele din acele femei și fete, îndrăgite pînă la satanizare de boala purtării inelelor, s-au îndrăcit așa de groaznic pînă la întunecoasa obrăznicie încît s-au semetit a pune inele și pe degetele chipului Maicii Pururea Fecioarei Maria, de pe sfînta icoană! Vai și amar acelor morminte văruiate, care în loc de a lua ele pildă de smerenie de la chipul Maicii Preacurate de pe sfintele icoane, purtîndu-se smerit și cuviincios, după exemplul grăitor al Preasfinției Sale, ele se îndrăcesc a-I împopoțona sfintele icoane, așa cum s-au împopoțonat și se împopoțonează ele!!! Vai și amar lor... că înfricoșată judecată și osîndă le urmărește... le așteaptă.

Creștinii adevărați, privind la Mîntuitorul la descrierea viețuirii Lui cu trupul pe pămînt, privind la sfintele icoane, care ni-L înfățișează a trup omenesc așa cum era El „Mirele Bisericii (2 Cor. 11, 2) fără nici un inel în deget... zicînd: „Eu sînt lumina lumii... învățați-vă de la Mine, că sînt blînd și smerit cu inima și veți afla odihnă sufletelor voastre“ (Mt. 11, 29), ei nu mai poartă inel sau verighetă, de la logodna și cununia lor, în deget.

Astfel, după ziua logodnei și cununiei lor, odată cu floarea și beteala luate de la piept, își scot și inelul din deget și le pun apoi în ladă, privindu-le din vreme în vreme ca amintire. Aceștia fiind pătrunși de cuvintele Mîntuitorului: „Nimeni, punîndu-și mina pe log... căutînd înapoi, nu este îndreptat pentru împărăția lui Dumnezeu...“ (Mt. 23, 3). Căutați mai întîi împărăția lui Dumnezeu și drep-

tatea Lui și toate celelalte vi se vor adăuga vouă“ (Lc. 9, 69; Mt. 6, 33), nu poartă inel în deget știind sigur că acesta-i un obicei lumesc, pămîntesc, trupesc, păcătos, neplăcut lui Dumnezeu. Reamintindu-și apoi iarăși de cuvintele Lui: „Cel ce nu urăște pe tată, mamă, frați, surori, femei, fiii și fiice încă și sufletul său (cu atît mai mult inelul, semnul mîndriei sau trufiei satanice)... Cel ce nu-și poartă crucea sa și nu vine după Mine, nu poate fi ucenic al Meu... Fiți voi desăvîrșiți, precum și Tatăl vostru cel din ceruri este desăvîrșit“ (Lc. 14, 26—27; Mat. 5, 48), pentru nimic în lume nu vor purta unii ca aceștia inel sau verighetă în deget, fiind semn anticreștinesc.

Aceștia nu poartă inele sau verighete în deget știind că Sf. Ap. Petru, Iacob, Ioan și Pavel opresc cu desăvîrșire împopoțonarea creștinilor și creștinilor cu zărzămuri de aur, argint, pietre, inele, care sînt deșertăciuni idolești, împodobiri păgînești, anticreștinești (1 Petru 3, 1—6; Iac. 2, 2—3; 1 Ioan 2, 15—16; 1 Tim. 2, 2—10).

Întemeiați pe cuvintele apostolești: „Fiți următori mie, fraților, precum și eu lui Hristos... și vă uitați la cei ce umblă așa precum ne aveți pildă pe noi. Toate (cele lumești mai ales zărzămuri de aur, argint, pietre scumpe, inele, cercei, brățări, etc.) le socotesc gunoaie... Cel ce zice că petrece în Hristos, este dator ca, precum a umblat Acela, așa să umble și el... Rogu-vă pe voi fraților, nu vă asemenați chipului veacului acestuia... pentru că: ori cîți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați și îmbrăcat... Îmbrăcați-vă în Domnul nostru Iisus Hristos și purtarea de grijă a trupului să nu o faceți spre poftă... că: cei ce sînt ai lui Hristos, trupul și-au răstignit împreună cu patimile și cu poftetele...“ (1 Cor. 11, 1; Filip 3, 17—18; 1 Ioan 2, 6; Rom. 12, 1—2; Gal. 2, 27) adevărații creștini nu poartă inele în degete nicidecum.

Sfinții Apostoli împreună cu Sfinții Părinți Apostolici, opresc cu desăvîrșire pe creștini a purta orice îmbrăcăminte luxoasă, necuvincioasă precum și purtarea inelelor în degete, hotărînd astfel: „Să nu întrebuițați haină aleasă... ci numai ce este cuviincios și de trebuință, căci toate acestea sînt dovezi ale unei vieți desfîrnate...“ (Vezi pe larg S.P.A. o.c. vol. II, p. 5—7).

Sfintele Canoane ale Sfintelor Sinoade ecumenice și locale, opresc împopoțonarea cu inele, zărzămuri, etc. hotărînd: „Cei ce s-au îmbrăcat în Hristos, prin Botez, au mărturisit a urma petrecerea Lui cea în trup...“ (Sin. VI ec. can. 96). Și aici se naște întrebarea: purtat-a Domnul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul inele în degete cîndva în vremea viețuirii Sale cu trupul aici pe pămînt? Răspunsul e că NU. Apoi dacă n-a purtat El inel în deget nicidecum, creștinii aceia, chiar și unii clerici care la botez s-au

lepădat de satana, lucrurile, îngerii, slujba, trufia (deci și inelele) mărturisind că-I urmează Lui, cum îndrăznesc a purta în degete inele, semn al trufiei și al desfrînării, ceea ce Hristos n-a purtat? Atunci de ce se străduiesc cei mai mulți a se împopoțona ca idolii neamurilor păgîne în care locuiau dracii? (vezi Cazania, 23 aprilie; V. Sf. 5 martie o.c. p. 228—9; 23 aprilie p. 693—4; 8 ianuarie p. 338—341; 9 iulie p. 349—351; 367; 10 iulie p. 546; 1 iulie, p. 817—8; 824—5).

Creștinii aceia care nesocotesc viețuirea cu Hristos, mergerea pe urmele Domnului Hristos și a sfinților Lui, sînt asemenea unor pescari de pe Dunăre, care apropiindu-se la țărm, și-au legat barca de mal, au mîncat și au băut într-o ospătărie din apropiere, apoi suindu-se în barcă fără a o dezlega, au vîslit toată noaptea în zadar. Dimineața, în loc de a fi la casa lui fiecare din ei, s-au privit cu uimire unul pe altul tot în același loc. Așa pățesc și creștinii aceia care s-au botezat în Hristos, au mărturisit că vor urma petrecerii Lui în trup, dar în realitate se țin de împopoțonările idolatriilor, de petreceri anticreștinești și de lucruri și obiceiuri păgînești. Astfel petrecînd, îi prinde moartea în rînd cu păgînii cu care s-au asemănat, nu cu Hristos căruia nu l-au urmat.

Chipul uriaș văzut de Nabucodonosor: cu capul de aur, pieptul și brațele de argint, coapsele de aramă, pulpele din fier; iar picioarele o parte din fier și o parte din lut, știm ce înseamnă, avem tîlcuirea lui în Sf. Scriptură. Chipul acela este adevăratul chip al creștinilor din toate vremile: „Chipul acela — adevărește Episcopul Ilie Miniati — avînd capul de aur curat, arată viața creștinilor din vremile primare ale creștinătății, care își avea începutul ei de aur curat, la fapte bune și la sfințenie. Arhieriei, preoții, diaconii, ipodiaconii, monahii și toți de obște erau aur curat în petrecerea cea bună și în urmarea lui Hristos, a apostolilor și a sfinților Lui. Aur curat la dascălie și la obiceiuri, aur curat la trup și la suflet. Toți de aur străluceau cu toate faptele lor cu adevărat ca lumina, precum a poruncit Domnul Hristos: „Voi sînteți lumina lumii.“ Mirenii asemenea, aur curat la viață, bărbații aur curat în bunătate, femeile aur curat în întreaga înțelepciune, bătrînii aur curat în înțelepciune. Tinerii la feciorie, copiii în simplitate, toți creștinii erau de aur curat la mintea lor. Ei nu cugetau alta, fără numai de cele sufletești și de cele cerești. Toți de aur la limbă, nu grăiau de rău cu vorbă deșartă pe vecin; ci numai lăudau cu rugăciunea pe Dumnezeu. Toți de aur curat la mîinile lor, nu răpeau cu iubire de argint lucrurile străine; ci dăruiau și avuția lor prin milostenie. Toți de aur curat la inimă, nu iubeau alta decît pe Dumnezeu și pe aproapele. Pentru dragostea lui Dumnezeu ei erau gata să-și verse și sîngele lor la mucenie, la dragostea aproapelui erau toți cu o

inimă și un suflet. Capul era de aur curat; Creștinii cu fapte bune, sfinte, adevărați creștini.

După aceasta a urmat pieptul cel de argint s-a mai pogorît prețul. De mult preț era argintul, dar nu ca aurul cel curat. Cu vremea s-a mai răcit fierbințeala și căldura credinței, s-a micșorat fapta cea bună, viața creștinilor era bună, dar nu ca a celor dintîi. Mai pe urmă sosi și pîntecele cel de aramă, la mai rău. A venit oarecare viețuire mult mai înjosită și decît cea dintîi și decît cea de a doua, niște firi împietrite și grele. Însă precum arama, deși nu prețuiește cît aurul și argintul, dar totuși este de oarecare preț, în acest chip, măcar că creștinii nu erau ca cei dintîi, nici ca cei de al doilea, dar totuși nu erau în totul netrebnici, deși nu erau desăvîrșiți, dar nici nu erau de nimica. Între cele multe răutăți, tot se mai afla și cîte o bunătate.

După toate aceste timpuri de decădere sufletească, noi am ajuns la cele mai de jos părți ale chipului, la picioare. Și acestea, o parte sînt de fier și o parte de lut, care va să zică așa am venit la o ticăloasă stare, încît nu putem să mai ajungem nici mai jos, nici mai rău. Despre o parte sîntem fier, despre altă parte sîntem lut, Fier, fără strălucirea faptei bune, ruginiți de neînvățătură și împietriți în păcat. Lut, sînt moravurile noastre întinate și de nimic. Răutatea noastră a ajuns la culme. Credința noastră-i creștinească. dar viața-i păgînească...“ (D.I.M. o.c. Cuv. la patruzecime).

Noi, adevărații creștini — păstori și păstoriți — ajunși la părțile cele mai de jos, la stările cele mai decăzute ale creștinătății, la picioarele de fier și lut, ridicîndu-ne privirile în sus (Lc. 21, 28), la capul de aur, adică la primii creștini, la Hristos căpetenia noastră (Evr. 12, 2), prin o viețuire cît mai creștinească și nepurtarea inelelor și vereghetelor în degete, să ne străduim, cu ajutorul Mîntuitorului, a ne ridica la capul de aur, adică la petrecerea și purtarea corectă a primilor creștini. Și... credem cu toată tăria că: „Cu Dumnezeu vom trece zidul“ (Ps. 17, 32).

M-am împărtășit fardată, împopoțonată după moda semi-nudului (aproape despuiată) asemenea idolilor, avînd buzele vopsite cu ruj, căzînd în păcatul furilor de cele sfinte și a profanării dumnezeieștii Împărtășanii? (f)

f) Orice parte femeiască care vine la dumnezeiasca Împărtășanie împopoțonată idolește, satanicește, fardată, cu capul gol, cu buzele vopsite... cade în groaznice păcate neobservate. Venind astfel a se împărtăși cu Prea Sfîntul Trup și Sînge al Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, care a zis: „Învățați-vă de la Mine că sînt blînd și smerit cu inima“ (Mt. 11, 29), cade:

1) În păcatul nesocotirii Dumnezeieştii Taine şi a luminatelor învăţături ale adevăraţilor Sfinţiţi liturghisitori (Lc. 10, 16). Cei care voiesc a se împărtăşi cu Prea Sfântul Trup şi Sînge al Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, trebuie a se curăţi de toate împătimirile omului vechi, altfel se primejduiesc. Mîntuitorul porunceşte clar sfinţiţilor liturghisitori: „Nu daţi cele Sfinte cîinilor, nici nu lepădaţi mărgăritarele voastre înaintea porcilor, ca nu cumva să vă rupă pe voi. Nimeni nu pune petec de pînză nouă la haină veche, căci petecul cel nou trage din haina cea veche şi spărtura se face mai mare. De asemenea nu pune vin nou în burduful vechi, iar de se pune, se sparge burduful şi se pierde şi vinul şi burduful; ci vinul nou se pune în burduf nou şi se păstrează amîndouă” (Mat. 7, 6; 9, 16—17).

Aceasta o adevăreşte şi apostolul zicînd: „Nu puteţi bea şi Paharul Domnului şi paharul dracilor; nu puteţi fi părtaşi şi la masa Domnului şi la masa dracilor. Vrem noi oare să întărităm pe Domnul, sau nu cumva sîntem mai tari decît El?” (1 Cor. 10, 21—22). „Oricine v-a mîncă pîinea aceasta sau va bea paharul Domnului cu nevrednicie, va fi vinovat faţă de Trupul şi Sîngele Domnului. Să se ispitească, deci, omul pe sine şi aşa să mănînce din pîinea aceasta şi să bea din acest pahar. Căci cel ce mănîncă şi bea din ele cu nevrednicie, acela mănîncă şi bea sie-şi osîndă, nesocotind Trupul Domnului. De aceea mulţi dintre voi sînt bolnavi, betegi şi nu puţin mor. Căci dacă ne-am judeca pe noi înşine, atunci n-am fi judecaţi. Iar judecîndu-ne de la Domnul, ne certăm, ca să nu fim osîndiţi cu lumea” (1 Cor. 11, 27—32).

„Lepădaţi dar toată răutatea şi tot vicleşugul, făţărnicia, toată zavistia şi grăirea de rău; şi iubiţi laptele cel curat al Cuvîntului, ca nişte prunci de curînd născuţi, ca să creşteţi prin el pentru mîntuire, deoarece aţi gustat şi aţi cunoscut că Domnul este bun. Apropiati-vă de El, Piatra cea vie, lepădată în adevăr de oameni, dar aleasă şi preţuită de Dumnezeu. Şi voi înşivă, ca nişte pietre vii, alcătuiţi din voi casă duhovnicească, Preoţie Sfîntă, ca să aduceţi jertfele duhovniceşti plăcute lui Dumnezeu prin Iisus Hristos. Căci se zice în Sf. Scriptură: „Iată pun în Sion Piatră de temelie, aleasă şi preţioasă; şi cel ce crede în Ea nu va fi ruşinat...”. Deci, pentru voi, cei ce credeţi, Ea este preţioasă, iar pentru cei necredincioşi este Piatră lepădată de ziditori, dar ajunsă în capul unghiului, este Piatră de poticnire şi de sminteală, de care ei se împiedică şi la care lucru şi sînt meniţi cei ce nu se supun cuvîntului. Voi însă sînteţi neam ales, Preoţie împărătească, popor sfînt, naţiune agonisită de Dumnezeu, ca să vestiţi desăvîrşirea Celui ce v-a chemat din întuneric la lumina Sa cea minunată, pe voi care odinioară nu eraţi norod, iar acum sînteţi norodul lui Dumnezeu, cei ce altă

dată nu eraţi miluiţi, iar acum sînteţi miluiţi. Iubiţilor, vă rog ca pe nişte pribegi şi călători, să vă depărtaţi de poftele trupeşti, care se oştesc împotriva Sufletului şi să aveţi purtare bună între păgîni, pentru cei ce vorbesc de voi ca de nişte făcători de rele, văzînd faptele voastre cele bune, să slăvească pe Dumnezeu în ziua cercetării (1 Petru 2, 1—12).

2) Cad în păcatul furilor de cele Sfinte pentru care se prăbuşesc în grele pedepse vremelnice şi veşnice.

3) În păcatul împoţonării aceleia trufaşe, idolatră, satanică (asemenea spiritelor necurate, dracilor despuiaţi; nu asemenea îngerilor îmbrăcaţi cuviincios şi a femeilor sfinte), asemenea fari-seilor, devenind urîciune înaintea lui Dumnezeu.

Aceasta o adevăreşte Însuşi Mîntuitorul, zicînd: „Voi în faţa, oamenilor vă arătaţi drepti, dar Dumnezeu cunoaşte inimile voastre, că tot ceea ce este înălţat înaintea oamenilor, este urîciune înaintea lui Dumnezeu” (Lc. 16, 15).

4) În păcatul profanării celor Sfinte, prin rămînerea rujului de pe buze... pe Sfînta linguriţă care se introduce în Sf. Potir, pentru care lucru le aşteaptă o înfricoşată şi veşnică osîndă.

5) În păcatul oscilării şi dării unor dovezi de falsitate, necredinţă şi alte blestemăţii, pentru care se dezmoştenesc de Împărăţia lui Dumnezeu, adăugîndu-se în iezerul de foc. „Cei fricoşi, necredincioşi, păcătoşi, ucigaşi, desfrînaţi, vrăjitori, slujitori de idoli şi a tuturor mincinoşilor, partea lor este în iazărul cel ce arde cu foc şi cu piatră pucioasă. Aceasta-i moartea cea de a doua. Afară sînt cîinii, vrăjitorii, desfrînaţii, ucigaşii, slujitorii de idoli şi tot cel ce iubeşte şi face nedreptate. În Noul Ierusalim, cetatea cerească, nu v-a intra nimic întinat, nimeni din cei care trăiesc în spurcăciune şi în minciună; ci numai (oameni noi curăţiţi de păcate şi de împătimiri) care sînt scrişi în Cartea Vieţii Mielului” (Ap. 21, 8; 22, 25; 21, 27).

Am alergat în căile pierzării şi mi-am petrecut anticreştineşte viaţa de pe pămînt?

Dracii de la această vamă aruncă în abis toate sufletele care şi-au slujit chipul şi portul lor creştinesc, cu felurite cugete viclene de a atrage pe privitor spre satanica lor iubire necurată, sau spre a fi la fel cu lumea anticreştină, pe care o dojenea Apostolul, zicînd: „Preacurvarilor şi preacurvelor, au nu ştiţi că dragostea lumii acesteia este vrajbă către Dumnezeu? Deci, ori care v-a vrea să fie prieten lumii, se face vrăjmaş lui Dumnezeu?... Cel ce predică altă evanghelie afară de Evanghelia Domnului nostru Iisus Hristos,

pe care noi apostolii am propovăduit-o, să fie anatema..." (Iac. 4, 4; Gal. 1, 6—9; Is. 3, 16—26; 1 Petru 3, 3—6; 1 Tim. 2, 9—10).

Îngerii dau pentru salvarea sufletului destul de mult și pleacă și de la această va mă în zbor tot mai sus, la cer.

FERICIREA ÎN RAIUL CERESC A CELOR MODEȘTI ȘI UMILIȚI

1) Dumnezeu Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, Treimea cea de o Ființă și nedespărțită, stînd pe Scaunul Slavei Sale de Heruvimi.

2) Cei patru viețuitori cu față de: om, leu, vitel și vultur, înaripați cu cîte șase aripi.

3) Preacurata Maică a Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Om.

4) Serafimii.

5) Heruvimii și celelalte șapte cete îngerești.

6) Sfîntul Ioan Botezătorul cu Sfinții Strămoși, Patriarhi și Prooroci.

7) Sfinții Apostoli cu mulțimea Ierarhilor, Mucenicilor, Cuvioșilor și Dreptilor.

8) Atelierul drăcesc. O mare parte din femei și fete vin înzoronate cu cercei, inele, salbe, aproape despuiate, spre ași face părul capului, a se sulemenii, a-și roși buzele și unghiile... pentru a se umple apoi de satanica trufie. Diavoli, în chip nevăzut, le dau tîrcoale și le servesc la timp după cerințele inspirate în capul lor tot de ei.

9) Feciorul cel mai tînăr cheltuindu-și toată averea primită de la tatăl său, ajuns slugă unui boier străin, paște porcii. În lipsa, în foametea și-n mizeria ce-o suferea, își aduce el aminte de îndesularea care o avea în casa tatălui său, plînge acum și se tînguiește. Deodată însă, se trezește și se hotărăște să se întoarcă la casa părintească cu cea mai mare umilință, Pleacă imediat...

10) Ajuns înaintea tatălui său, strigă îndurerat: „Tată! Am greșit la cer și înaintea ta și nu mai sînt vrednic a mă numi Fiul tău...“ Tatăl însă bucuros, de aflarea și venirea fiului său pierdut, îl îmbrățișează cu toată dragostea părintească și poruncește slugilor sale să-l îmbrace în hainele cele dintîi și să fie primit iar în cinstea lui de fiu pe care o avusese mai înainte. Aceasta-i o icoană vie pentru păcătoșii care se hotărăsc, părăsesc păcatul și se întorc iarăși la Dumnezeu, Tatăl lor, prin o adevărată pocăință, spovedanie, facerea roadelor vrednice de pocăință, Împărtășirea cu Sfintele Taine cu bună pregătire și viețuire după cuvîntul și dragostea lui Dumnezeu.

11) Creștinii — mari și mici, învățați și neînvățați — pătrunși de pilda fiului risipitor și de dragostea Tatălui, aleargă cu grămada în Sfînta Biserică, ascultă slujbele și Cuvîntul lui Dumnezeu, se căiesc de păcatele săvîrșite cu care au supărat pe Cel Prea Înalt, apoi și le mărturisesc Părintelui duhovnicesc, își fac canonul cuvenit, pentru a se curăți de ele și apoi se Împărtășesc cu bună pregătire cu Dumnezeieștile Taine.

12) După repauzarea cu bună grijire sufletească, unii ca aceștia, sînt luați de Îngeri și duși în Raiul pămîntesc. Acolo li se dă în primire locul de odihnă și deplină... ire fiecăruia după faptele sale.

13) Creștinii ce i mai aleși însă — Păstori și păstoriți — care s-au îngrijit, ostenit și au lucrat cu multă chibzuială pînă la sacrificiu și pentru întoarcerea altor păcătoși, curățirea lor de păcate și reînfierea lor (Iac. 5, 19—20), sînt duși de Îngeri mai sus, deasupra Raiului pămîntesc, în Raiul ceresc, în strălucita Împărăție, aproape de Tronul Dumnezeirii. Acolo mulțimea de îngeri plini de lumină, se lasă în zbor din înălțimile cerurilor și le dau lumini aprinse pentru a participa cu ele în mîini la luminata Nuntă a Mielului. „Feriți sînt cei chemați la Cina Nunții Mielului... Aceste cuvinte adevărate sînt ale lui Dumnezeu.”

PEDEAPSA SULEMENIȚILOR, SLUȚIȚILOR LA CHIP ȘI LA PORT, ÎN IEZERUL DE FOC DE SUB STĂPÎNITORUL VEACULUI PĂCĂTOS.

Chipul de față ne arată iadul cu gura lui înfricoșată cu care inghite pe toți păcătoșii nepocăiți și neîngrijiți sufletește. Deasupra

iadului, pe fruntea lui stă tartarul dracilor călare, avînd în dreapta un sceptru satanic cu ghiare ascuțite pentru prins și tras în gura iadului, de sub el, Sufletele ce-l ascultă; iar în stînga un mănunchi cu flăcări de foc, cu care arde pe păcătoșii și rătăciții de la dreapta credința creștinească și pe toți care-i slujesc lui. Capul acestuia încununat și împresurat cu șerpi și reptile veninoase, scîrboase hîde și fioroase, arată că el este autorul învrăjbirilor săvîrșite prin lume cu vicleșug și minciunării, iar făcătorii vrajbelor și minciunilor cu premeditari, sfaturi și soboare satanice, sînt fiii și fiicele lui (Mt. 13, 39—40; Ioan 8, 44; 1 Ioan 3, 8; Fac. 3; Iov 1; 2). Fața lui plină de îngîmfare și trufie arată că el e autor al păcatului mîndriei și spurcatul călăuzitor al: bătrînilor, bărbaților și tinerilor care își slutesc — prin raderea bărbii și a mustăților — chipul cel dat lor de la Dumnezeu, asemănîndu-se astfel femeilor și famenilor. Bărbații care își slutesc fețele, aruncîndu-și la gunoi podoaba bărbătească, barba și mustățile, împotrivindu-se Legilor Dumnezeiești, care poruncesc: „Să nu vă stricați bărbile voastre... Să nu vă radeți (tundeți) colțurile bărbii... Preoții să nu-și tundă marginea bărbii...” (Lev. 19, 27; 21, 5), păcătuiesc greu. Aceasta reiese și din Așezămintele Apostolice, care hotărăsc: „Nu te găti... cu haine alese, cu pantaloni și încălțăminte (luxoasă), nici nu purta inel de aur... în deget, că acestea sînt dovezi ale unei vieți desfrî-nate... Nu se cade a îngriji prea mult părul capului nici a-l face breton sau freză, nici a-l lăsa să cadă pe frunte, nici a-l despărți în cărări... Nu trebuie a strica părul bărbii și a schimba forma omului (bărbatului) contra firii arătîndu-se ca femeile (prin raderea bărbii și a mustăților), căci: Să nu vă radeți — zice Legea — bărbile” (Lev. 19, 27; 21, 5), deoarece Dumnezeu Creatorul a făcut ca acestea (lipsa de barbă) să fie potrivite pentru femei; iar pentru bărbați a judecat-o nepotrivită. Tu deci care faci aceasta din dorința de a plăcea lumii împotrivindu-te Legii te faci urîcios înaintea lui Dumnezeu Care te-a zidit după Chipul Său” (S.P.A. o.c. cart. I cap. 3). Hristos este Capul fiecărui bărbat și bărbatul este cap femeii... Fiecare să rămîna cu Dumnezeu în starea în care a fost creat... (1 Cor. 11 3; 7 20—24; Fac. 1 26—27; 2, 7, 21—25).

Bărbații care își slutesc fețele prin tundere și mai ales prin raderea bărbii și a mustăților, sînt tot atît de urîcioși înaintea lui Dumnezeu și a creștinilor luminați ca și femeile și fetele care și-ar pune pe fața lor barbă și mustăți, mascîndu-se. Aceștia cad în nebunia sfădirii cu Dumnezeu și în grea afurisanie. Parcă văd și aud pe unii bodogănind: „Iacă iar mi-a crescut, iar trebuie să mă rad! Unde să mă mai duc să le mai dau jos! Ce a mai dat Dumnezeu omului barbă și mustăți. Ce ne-a mai dat El și asta? De ce nu ne-a

făcut ca pe fete, femei și babe, fără barbă și mustăți? A putut, și mă rog de ce nu ne-a făcut ca pe ele? Dacă el nu ne-a făcut ca pe femei fără barbă și fără mustăți, apoi o să ne facem noi...". Acestea și altele mai rele zicînd adeseori, se duc să se radă, ori iau singuri briciul ori mașina de ras și hraști, hraști, hraști se slutesc ei înșiși, tușindu-și, retezîndu-și și aruncîndu-și barba și mustățile la gunoi zilnic ori la două-trei zile sau măcar odată în săptămîină, de dragul demonic ca să fie la fel cu: fetele, femeile, babele, famenii ori scapeții, că și cum ar răptși: „Na, dacă Dumnezeu nu m-a făcut ca pe femei, mă fac eu!”... „Apoi de — răptșesc ei — dacă așa-i moda acum, dacă toți se rad, cum aș putea eu să mă las cu barbă și mustăți?! Mă rîde lumea! Nu mai încap în lume! Așa?! Te slutești ca să placi lumii și nu Lui Dumnezeu? Îți lepezi podoaba bărbătească prin tușinare, radere... că așa-i moda lumii? Apoi, dacă mîine, poimîine va ieși vreo modă nouă să-și radă unii sprîncenele, vi le veți rade și voi? Dacă ar apărea o modă să-și taie unii nasurile, urechile... să rămîină cu capetele în forma unor piluguri, măciuci... vi le tăiați și voi să fiți la fel după moda aceea satanică?! În Numele cui v-ați botezat voi? Al lumii ori în Numele lui Dumnezeu: Tatălui și Fiului și Duhului Sfînt? În cine v-ați botezat și îmbrăcat? În lume și-n modelele ei, ori în Hristos? Așa-i că în Hristos? „Cîți în Hristos — adeverește Apostolul și Biserica — v-ați botezat, în Hristos v-ați și îmbrăcat. Aliluia.” (Gal. 3, 27). Apoi, dacă ne-am botezat și îmbrăcat în Hristos, să viețuim și să ne purtăm cuviincios după pilda dată de El, după voia și plăcerea Lui, nu după sluteniile lumii... Creștinii aceia, care se tot slutesc așa, cum pot pretinde să-i asculte soțiile, copiii sau alții, dacă ei se îndărătnicesc răzvrătindu-se așa împotriva Lui Dumnezeu? Sluțindu-și astfel fețele pentru a rămîne prieteni cu lumea, devin preacurvari și vrăjmași lui Dumnezeu (Mt. 6, 24; 12, 30.; Iacob 4, 40).

Dumnezeu care a făcut toate: cerul și pămîntul cu toate cele dintr-însele, bune foarte, cu atît mai mult „bine foarte a făcut pe omul care l-a pus stăpîn peste ele. Deși putea să facă și pe bărbat ca pe femeie la față, totuși nu l-a făcut; ci l-a făcut așa fel ca să se deosebească bărbatul „capul familiei” de femeie care are cap, stăpîn, domn, conducător și protector pe bărbat. Această zidire a Domnului făcută cu sfat și nemărginită Înțelepciune de Însuși Dumnezeu, reiese din cuvintele Dumnezeieștilor Scripturi: „Dumnezeu a zis: „Să facem om după Chipul și Asemănarea noastră, ca să stăpînească peștii mării, păsările cerului, animalele domestice, toate viețuitoarele ce se tîrăsc pe pămînt și tot pămîntul. Și Dumnezeu a făcut pe om după Chipul Său: „a făcut bărbat și femeie” (Fac. 1, 26—27; 2, 24; 3, 16; comp. Efs. 5, 22—23;

Col. 3, 18; 1 Petru 3, 1; 1 Cor. 11, 3, 16). Vedeți cum ne grăiește Sfînta Scriptură explicit? A făcut Dumnezeu pe om: bărbat și femeie. Din începutul Sf. Scripturi se lămurește nedumerirea multora, numind pe om: bărbat și femeie, un corp întreg, bărbat de la facerea lui cu barbă și mustăți, cap autoritar, și femeie, de la fără barbă, adică sub autoritatea sau stăpînirea bărbatului. Că omul s-a robit păcatului și diavolului (Ioan 8, 34, 44; 1 Ioan 3, 8) și a răsturnat rînduiala Divină cu susul în jos, sluțindu-se, bărbatul la față ca să fie ca femeie, asta este altceva, dar din început n-a fost așa.

Istoricii vechi ne arată că seminția lui Sim și Iafet, care pentru cinstirea lui Noe tatăl lor, au luat binecuvîntarea dumnezească prin gura părintelui lor de „Preoți” și „împărați” răspîndiți prin Asia și Europa, au purtat barbă „podoabă bărbătească”, iar seminția lui Ham batjocoritorul tătine-său, care au luat blestemul robiei, robi fraților săi răspîndiți în Africa și-au lepădat podoaba bărbătească „barba și mustățile”. Preoții mari și mici, stăpînitorii și oamenii de rînd își rădeau tot părul de pe cap. Sute și mii de ani înaintea erei creștine și pînă în vremile noastre, au arătat și arată ei prin aceasta împlinirea blestemului servitudinii sub robii robilor, fraților lor (Fac. 9, 20—27). Cei care din seminția lui Ham s-au ales și au intrat în creștinism, au ieșit de sub blestemul străbunilor lor, de sub robia aceia spirituală. Ca semn distinctiv de ceilalți, aceștia purtau podoaba bărbătească. Așa vedem pe Sfîntul Antonie cel Mare, Macarie, Moisi și alții.

E știut că bărbații poartă numele de „bărbați” de la „poartă barbă”, iar femeile și famenii poartă numirea aceasta de la „fără barbă”. Dacă unii din partea bărbătească își slutesc fețele bărbătești prin raderea și lepădarea barbei și a mustăților la gunoi, cum pot a se mai numi bărbați slutiți astfel, în chipul: scapeților, famenilor și femeilor? Cum pot aceștia a se mai numi creștini cîtă vreme ei leapădă chipul purtat de Domnul Hristos, chipul pur creștinesc, chipul lor dat de Dumnezeu și se muncesc a purta chipul stăpînitorului veacului acestuia? (Rom. 12, 1—3; Ioan 13, 37; 14, 30; 16, 11; Mt. 12, 30; Lc. 10, 18; F. Ap. 26, 18; 2 Cor. 4, 4; Ioan 8, 44).

Tunderea și raderea bărbii și a mustăților, e un păcat asemenea slutiții fețelor femeiești prin sulemeniri, vopsirea buzelor și a unghiilor, grimarea ochilor, smulgerea și încondeierea sprîncenelor, purtarea zorzoanelor idolești: cercei, mărgel, salbe, inele, brățări, lanțisoare, panglici, lux, mode șuchiate, nud și goliciunea capului, pieptului, mîinilor și picioarelor, chiar și pînă deasupra genunchilor... propagînd astfel desfrîul... făcînd reclamă prin astfel de goliciuni, aproape asemenea chipului diavolesc despuat, de pe

creștetul capului gurii iadului, dezvățului spiritual și necuratei preacurvii dobitocești.

Acele sluțiri ale fețelor bărbătești și femeiești sînt niște prăbușiri groaznice în afurisanie, în iadul vremelnic și veșnic. Aceasta o arată clar, pe lîngă cele zise mai sus și can. 96 al Sinodului VI ecumenic cu tîlcul și subînsemnarea lui, zicînd: „Cîți s-au îm brăcat cu Hristos prin Sfîntul Botez, au mărturisit a urma petrecerii Lui cea în Trup...” (Gal. 3, 37; comp. 1 Cor. 11, 1) iar cei care în locul împodobirii omului dinăuntru cu fapte bune și neprihănite moravuri, se împodobesc, se gătesc (sluțesc), spre amăgirea sufletelor neîntărite, să se afurisească.” (Vezi pe larg canonul acesta cu tîlcul și subînsemnarea lui).

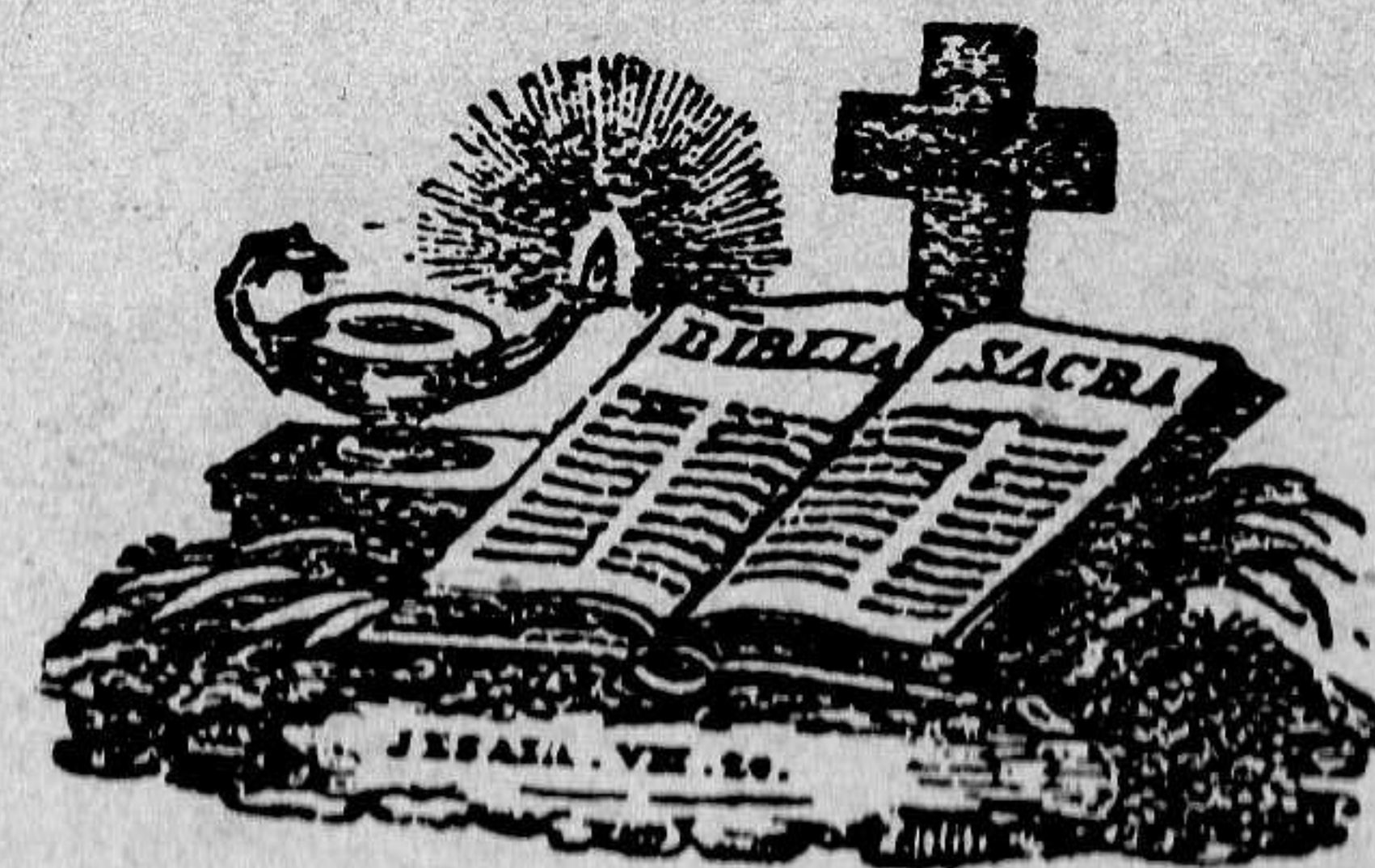
Sub această afurisanie a canonului acestuia cad... și se supun și toți acei care își rad bărbile, ca să se facă drepte și frumoase în urmă și nu crețe, și pentru ca să se arate totdeauna ca niște tineri fără de barbă. Și cei ce cu cărămidă înfocată își ard perii bărbi care sînt mai lungi decît ceilalți sau mai strîmbi și cei care cu țimbistre își smulg perii feții ca să se arate frumoși, sau își vopsesc bărbile ca să nu se arate bătrîni.

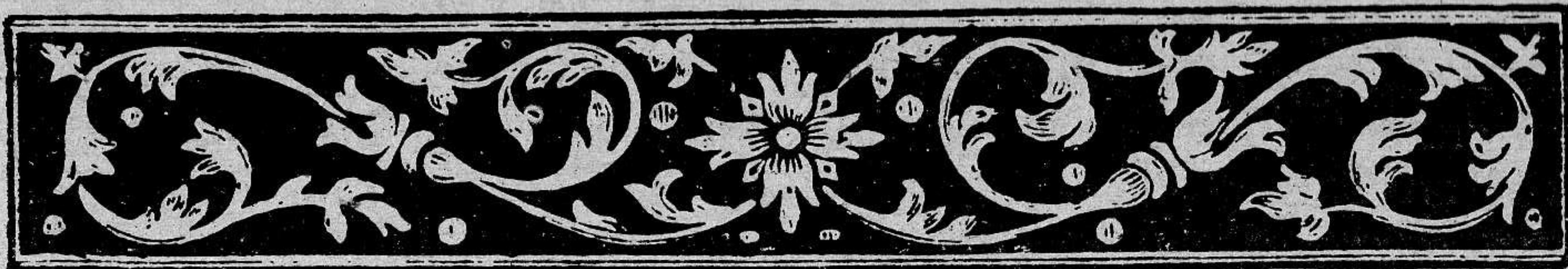
Dacă cei ce își tăiau bărbile, erau căzuți sub afurisanie, dar cei care își tund și chiar rad și mustățile, după moda satanică a lumii vremilor acestora vitregi Ortodoxiei, după războiul mondial 1916—1918 unde se vor mai afla? Au nu sînt mai asemenea chipului de mai sus, rupți din corpul lui Hristos și sortiți iadului vremelnic și veșnic??? Așisderea sub aceeași afurisanie cad și muierile care se sulemenesc și pun dresuri (pudră, cremă, vopsele) pe fețele lor, ca să se arate frumoase și să atragă pe bărbați spre sataniceasca lor iubire. O! Și cum îndrăznesc ticăloasele a necinsti chipul ce le-a dat Dumnezeu cu acele mici (false împodobiri)? Ah! Și cum le va cunoaște Dumnezeu de sînt făpturi ale Lui sau chipuri ale Sale? Cînd ele poartă altă față diavolească! Și alt chip satanicesc! (Pidalion o.c. fila 205; 206).

Vai și amar purtătorilor de nume creștinesc, care de dragul lumii și al modelor satanice își sluțesc fața, chipul și portul, devenind astfel vrăjmași lui Dumnezeu, preacurvari și preacurve rupți din Trupul (Biserica) lui Hristos, (Iac. 4, 4; comp. Ioan 2, 15—19 Ioan 15, 19; 1, 14; Gal. 1, 10), sortindu-se iadului vremelnic și veșnic. (Apc. 17; 18; 21, 8; 22, 15). Toți creștinii dornici de mîntuire: parte bărbătească să-și poarte podoaba bărbătească, după pilda vie dată nouă de Mîntuitorul, de Sfinții Apostoli și urmașii lor vrednici, din cursul veacurilor, cler și popor, cum avem pildă vie și Moaștele Sfîntului Ioan cel Nou (1330 d. Hr.) de la Suceava, care n-a fost nici Vlădică, nici Preot, nici călugăr, nici frate de mînăstire; ci creștin, simplu mirean, cu femeie, cu familie. Aceasta

este o dovadă vie, un argument puternic, conservat minunat și pus înaintea noastră de Bunul Dumnezeu spre încredințarea și exemplul vrednic de a fi urmat de noi. De asemenea, noi mai avem în picturile Sfintelor Biserici și prin istorii chipurile voievozilor, boierilor și unora din vestiții oșteni români — creștini ortodocși — cu chip bărbătesc (barbă și mustăți) d.p. Radu Vodă, Mircea cel Bătrîn, Alexandru cel Bun...

Deci, nimeni din creștinii dornici de mîntuire să nu-și mai lepede podoaba bărbătească spre a nu cădea în afurisanie, asemănîndu-se idolilor egipteni, brahmani, budiști, etc. nici idolescului chip satanic, al idolilor egipteni, papistașilor și pleiadei sectarilor împărțiți în vreo 800 de secte. De asemenea nici creștinele să nu se mai bage în afurisanie prin sluțirea fețelor și a portului lor după obiceiul idolilor egipteni, brahmani, etc. sau după împopoțonarea cu zorzoane și despuiera sãlbaticilor idolatri, ci să se poarte cuviincios, creștinește, după pilda Maicii Domnului și a Sfintelor femei, așa cum se purtau străbunele, bunicile și mamele noastre cele pioase. Tot ce am primit bun să păstrăm și bun să lăsăm urmașilor noștri după trecerea noastră în veșnicie. AMIN.

VAMA A 23-Ă A FUMĂTORILOR

uîndu-ne zborul, am suit și de acolo tot mai sus pe căile răzduhului și am ajuns la vama fumatului. Acolo se opresc și se cercetează toți cei ce beau (fumează) tutun și trag tabac. Dracii păzitori ai acelei vămi erau foarte urîcioși, grozavi, plini de fum și acoperiți cu negură. Toți dracii aceia erau cu lulele, țigarete, țigări în gurile lor scîrboase, de unde le curgeau bale, iar în mîini aveau tabac. Ei slobozeau fum pe gură și pe nări ca dintr-un cuptor, asemenea idolului Moloh. Plini de iușime infernală dracii aceia, afumați, fumători, au alergat înaintea noastră și văzîndu-mă că sînt femeie, s-au cam dezamăgit. Cercetîndu-mă cu de-a amănuntul, n-au aflat în mine păcatul acesta, pentru că eu nu fumasem, nici nu trăseseam tabac, nici nu umblasem cu tutun, cu țigări, lulele și nici cu tabac. Dracii acelei vămi se lăudau tare că vor umple iadul cu cei care beau (fumează) tutun sau trag tabac. Noi însă, cu darul lui Dumnezeu am trecut nesupărați și acea vamă blestemată, fără a da ceva.

La vederea vameșilor acelora ce suflau asupra-mi cu duhoarea puturosului fum de tutun, mi-am reamintit de învățăturile Divine din Sfintele Scripturi: „Pentru ce cheltuiți argintul vostru nu pentru hrană și osteneala voastră nu pentru sațiu?” (Is. 55, 2). „Gura lor e plină de amărăciune...” strigă Apostolul (Rom. 3, 14; comp. Ps. 9, 27), de aceea și scuipă foarte mult tutunarii... Ca fiii luminii să umblați... și să nu vă amestecați cu faptele cele fără de roadă ale întunericului; ci mai virtuos să le defăimați (Efs. 5, 9—11). „Destul este nouă care în vremea trecută am viețuit, am petrecut păgînește, umblînd în felurite păcate și în urîte slujiri idolești... Și dacă aceia care au scăpat de la spurcăciunile lumii (care acum e pasionată foarte mult și în practicarea tutunului), prin cunoștința Domnului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos cu aceleași iarăși împleticindu-se se biruiesc, s-au făcut lor cele de pe urmă mai rele decît cele dintîi. Pen-

tru că mai bine era lor a nu fi cunoscut calea dreptății decît după ce au cunoscut-o, a se întoarce înapoi de la Sfînta poruncă ce li s-a dat lor. Că s-a întîmplat lor pilda cea adevărată: „Cîinele s-a întors la boritura sa și porcul scaldat la mocirla tinei” (1 Petru 4, 3; 2 Petru 2, 20—22).

„Rogu-vă pe voi fraților... sfătuiți pe cei fără de rînduială. Duhul Sfînt să nu-l stingeți din ființa voastră (tot pufăind sau fumînd tutun, spre bucuria diavolului și osîndirea veșnică), ci mai bine tălmăciți și înălțați rugăciuni, laudă și mulțumită lui Dumnezeu spre folosirea voastră vremelnică și veșnică. De tot felul de lucru rău să vă feriți” (1 Cor. 6: 12—13; 1 Tes. 5: 14, 19, 22). Cel ce face păcatul, din diavolul păcătuiește... Și știm că Fiul lui Dumnezeu s-a arătat ca să strice lucrurile diavolului” (1 Ioan 3, 4, 8).

Privind și noi, fiii și fiicele Bisericii lui Dumnezeu cu ochii Sufletului la firoșii vameși ai acelei vămi cum slobozeau și slobozeseră nor de fum cu duhoarea de tutun pe gură și pe nări, îndată ne vedem siliți a ne pune întrebarea: Dumnezeu Atotînteptul toate le-a făcut bune foarte, mai ales pe om (Fac. 1; 2). Deci cum, pentru a vedea i-a făcut omului ochi, pentru auz, urechile, pentru respirat și mișcare cu nările, pentru mîncat și vorbit gura și limba, pentru cugetat creierul, pentru lucrat mîinile, pentru umblat picioarele etc. etc. Apoi dacă îi trebuia: părții bărbătești și femești să fumeze tutun, i-a făcut un horn în acest scop prin creștetul capului (așa cum fac oamenii hornuri scoase din cameră prin pod deasupra caselor) prin care să scoată afară duhoarea aceea otrăvită sau puturosul fum de tutunului. Dar pentru că nu le-a trebuit oamenilor, nici femeilor și nici nu le trebuie fumatul tutunului, de aceea nu le-a făcut nici hornuri prin creștetul capului. Așadar, Dumnezeu, Care a făcut minunată mașinărie a corpului omenesc bună foarte, încît e o uimitoare minune pentru cei ce o cercetează mai serios și mai adînc, de ar fi lăsat omului și bărbaților și femeilor, obiceiul de a fuma, desigur că ar fi făcut și căruia prin creștetul capului și cîte un horn, coș sau fumar, prin care să iasă fumul de tutun. Așadar, este foarte sigur că nici gura și nici nările nasului nu ne-au fost date nouă oamenilor ca să facem din ele hornuri (coșuri sau fumarii) pentru scos pe ele puturoasele fumuri de tutun. Fumatul, precum se știe de mulți, nu e de la Dumnezeu; ci-i de la cel rău, provocînd cheltuieli zadarnice, sărăcie, tuberculoză, boală de inimă, întunecarea vederii, tulburări nervoase, sclerozarea vinelor... scurtarea vieții, canonicarea cu risipitorii și deșertăciuni, lux, slujirea fețelor și portului creștinesc, a jocurilor de noroc, petrecerilor anticreștinești, ș.a. Cugete bine și judece sîndte oricare fumător, oare v-a putea sta înaintea lui Dumnezeu cu țigara în gură, tot pufăind și scuipînd! Oare tutunarii se pot apropia spre a rămîne și petrece, a sluji și a călători împreună cu Mîntuitorii

atunci cînd mereu tot pufăiesc și scuișc? Fumătorii care își risipesc în satisfacția patimii aceștia demonice, ca și risipitorii pe lux, deșertăciuni, idolatrizări, la beții și la scîrboase blestemății sînt trași la cercetare și răspundere, judecați și osîndiți pentru fiecare ban dat pe tutun... ars spre bucuria diavolilor!

Așadar, pentru acest duhuros păcat, arzător de bani și de agoniseli, pagubitor de fapte bune, de cumpărarea și citirea de cărți sfinte, luminatoare de Suflet, ce s-ar putea cumpăra și face cu acei bani și milostenii, care spre bucuria dracilor sînt prefăcuți în fum și scrum, pagubitor de sănătate, energie, vreme dată de Dumnezeu spre lucrarea faptelor bune necesare mîntuirii Sufletului și pierdută, împotriva rînduielilor puse de Creator. Omul, bărbat și femeie au a da seama înaintea lui Dumnezeu vremelnic și veșnic, pentru care sînt cercetați cernuți și opriți la acea vamă a fumatului. Înțelepciunea poporului nostru binecredincios arăta clar acea tragere la judecă și pedeapsa vremelnică și veșnică a tuturor fumătorilor, zicînd adeseori: *Încălecați draci pe cîrpați (cei ce învață a fuma pe cei nepasionați) și aduceți pe toți tutunarii încăci*“.

Mergînd de acolo înainte, Sfinții Îngeri vorbeau despre dînșii și către mine: „Vezi?! La aceasta vamă se oprește toată partea bărbătească și femeiască, care beau, fumează tutun și trag tabac, fiindcă mai toată lumea s-a dedat după această buruiănă, precum a proorocit

Isaia Proorocul (Is. 55: 2, 5: 14—15). De la această vamă se aruncă toți fumătorii și fumătoarele jos în subteranele iadului, fiind de prisos și netrebnic firii omenesți această rea obișnuire și dare sau bir satanic al tutunului sau al tabacului!“

Îngerii cu Sufletul suindu-se tot mai în sus la cer, sînt opriți la vama a 23-a, a tutunului, tabacului, opiului, hașishului, cocainei și altor felurite stupefiante. Dracii vameși ai acelei vămi, împreună cu boierul lor drăcesc, apar ca niște stoluri de lăcuste înaintea Sufletului, cercetîndu-l minuțios după catastifele lor, de păcatele acelea, de ex. de:

364) În loc de tămîiere (cu tămîie sau smirnă sfințită de Preotul Bisericii) în casă și rugăciuni ferbinți însoțite de facerea Sfintei Cruci dreaptă pe față, am făcut țigară și am fumat tutun afumîndu-mi casa, Sfintele Icoane și Sufletul cu puturoasa duhoare a tutunului spre bucuria dracilor? În loc de Sf. rugăciune cînd am stat la masă, în timpul mesei și la ridicarea de la masă am făcut și aprins țigara, pipa, luleaua și am fumat, bucurînd pe diavolul și mîniind pe Dumnezeu, în loc de a mulțumi Domnului pentru mîncare, băutură și multe bunătăți ce mi le-a dat? Am întrebuițat stupefiante: opiu, cocaină... distrugîndu-mi sănătatea și viața? La scularea din somn, de la masă și în alte vremi, am făcut țigara dreaptă... și Sfînta Cruce, strîmbă? Am ars banii prin fumat tutun, în loc de a-i da milostenii la: săraci, Biserici, felurite binefaceri... și pe cărți folositoare, luminatoare de Suflet? Am afumat cu tutun casa, pufăind înaintea Sfintelor Icoane care sînt în casa mea o parte din catapetasma Bisericii în care locuiește Dumnezeu, de sute și de mii de ori mai mult decît am tămîiat cu tămîie sau smirnă sfințită de Preotul Bisericii? (a)

(a) *Fumatul*, ca și slujirea fețelor, luxul și moda, e un păcat greu, o idolatrie străveche și modernă. Fumatul împinge pe creștini la cheltuieli zadarnice. Fumatul este un lucru drăcesc. Tutunăritul e o cotă satanică. Patima fumatului e o nebunie drăcească, o îndrăcire de bună voie. Ca și beția, fumatul e un drac torturător și împușcător luat de bună voie ba chiar și îndrăgit, prin care omul își arde banii munciți și agonisiți cu trudă, prefăcîndu-i în fum și scrum. Banii aceia arși sînt dreptul săracului, Bisericii lui Dumnezeu și al luminării Sufletelor. Da, ei trebuiau dați lipsiților, Bisericii lui Dumnezeu, și pe cărți Sfinte folositoare și luminatoare de Suflete, iar nu arși și prefăcuți în fum și scrum. Pentru aceea li se v-a cere socoteală de acei bani cu de-amănuntul în ziua judecării.

urmă în Rusia, Bucovina, Ungaria, Transilvania, Muntenia, Moldova, prin sec. XIII, întrebuințau fumatul cu amăgitoare credință că alungă spritele rele. După un anumit tipic al lor, ei se așezau în jurul focului (îmbrăcați în niște rase de piele) de care erau agățate bucăți de sticlă, tinichele, piei împăiate, capete de șerpi, labe de urs, de vulpe, ghiare de vultur etc., apoi fumau, băteau în tobe și cuprinși de spasmi gesticulau violent, săreau furioși în jurul focului, huiduiiau spiritele amenințându-le și conjurându-le cu descîntece și vrăjitorii, ca să fugă de la ei... Apoi trăgînd iarăși cu lăcomie din pipe, alergau și strigau vociferînd pînă ce se prăbușeau la pămînt lipsiți de cunoștință și puteri... După aceea venindu-și în simțiri, își luau plata...

Tutunul s-a adus în Europa din America unde se cultiva din vechime acolo ca și porumbul, ș.a. Poate că tutunul va fi fost adus de indieni, malaezi, japonezi, mongoli, ungro-finici și alți invadatori (prin istmul sau strîmtoarea Bering sau prin alte părți, prin care s-au apropiat și unit cu asiaticii); ori va fi fost aflat crescînd ca buruiiană sau cultivată (cum ar fi la noi izma sau menta, căpșunele etc.) și în pămîntul Americii din vremi străvechi. Indienii și alte neamuri asiatice au trecut în America în cursul vremurilor străvechi înainte de noi cu mii de ani și apoi cu sute de ani. Acesta s-a probat prin credința americanilor în sec. XVI despre potopul universal, circumciziune, serbarea sabatului, jubileului ș.a. care erau serbate la popoarele asiatice.

La descoperirea Americii de europeni, americanii înrudiți cu indienii și alte neamuri asiatice erau înaintați din punct de vedere cultural. Aceștia erau agricultori cunoscînd irigația, poate și plugul... Aveau anul de 12 luni cu 5 zile intercalate etc. Treburile comune erau puse la cale de anumite căpetenii ale lor. Ei aduceau un berbec negru (poate după obiceiul asiaticilor) și ardeau tutun în fața zeilor sau idolilor lor (în loc de tămîie ca asiaticii, pe care poate că încă n-o cunoșteau). În vremurile străvechi la americani era răspîndită viața patriarhală ca și în Asia. Ei aveau șefi creditori. Afacerile mai principale le rezolvau adunarea războinicilor tribului strînși în jurul șefului, trăgînd grozav din pipe în vremea gîndirilor, chibzuirilor, sfaturilor sau deliberărilor.

Unele legende ale lor susțin că oamenii au fost făcuți din animale sau au fost făcuți din pămîntul roșu din care se fac lulele. Astfel, Memțu, zeul tuturor spiritelor — zice legenda lor — a spus o dată (în străvechime) Pieilor Roșii, că luleaua cu care fumează ei, e carne din carnea lor și de aceea luleaua e în mare cinste la toate triburile pămîntului (desigur acelora care se închinău și se mai închină idolilor și dracilor).

„Auzi cerule și ascultă pămîntule că Domnul a grăit! Fii am născut și am crescut; iar aceia s-au lepădat de Mine. Cunoscut-a boul pe stăpînul său și asinul ieslea domnului său; iar Israil (creștinul) nu M-a cunoscut pe Mine și poporul Meu nu M-a înțeles. Vai! Neam păcătos, popor plin de păcate, sămînță rea, fii fărădelege! Părăsit-ați pe Domnul și ați miniat pe Sfîntul lui Israil, înstrăinatu-v-ați înapoi. Căci vă răniți iarăși, adăugînd fărădelege! Tot capul spre durere și toată inima spre întristare. De la picioare pînă la cap nu este întregime, nici bubă, nici vinețeală, nici rană cu puroi, nu este a pune leacuri, nici untdelemn, nici legături... De nu ne-ar fi lăsat nouă Domnul Savaot sămînță, am fi fost ca Sodoma și ne-am fi asemănat Gomorei...” (Is. 1, 2—6, 9).

Pe lîngă sacrificările omenști de băieți și fete primăvara pentru venirea unui an bun și rodnic ei sacrificau și felurite animale, între care cel mai cinstit era jertfirea cîinilor. Ei duceau jertfe și porumb, fructe și tutun. Acestea le aduceau ei înaintea idolilor ce înfățișau pe marele spirit, pe Manitu, înfățișat printr-un trunchi de copac cu o mică asemănare a chipului omenesc sau printr-o prăjină îmbrăcată cu cîrpe, cu capul închipuit din cîrpe, pe care desenau primitiv: gură, nas, sprîncene, iar în locul ochilor puneau două sticle sau niște pietre strălucitoare.

Pieile Roșii credeau că Sufletul trăiește și după moartea trupului. De aceea ei puneau în mormînt alături de cadavrele morților lor, pe lîngă felurite instrumente, unelte, culori etc. și tutun, cu

credința că mortul va fuma la feluritele lui trebuințe, aducînd ca jertfă zeilor și tutun.

Din cele arătate și multe altele care nu se pot înșira aici, se mai presupune că obiceiul fumatului l-ar fi luat sălbaticii idolatri din timpul idolatrizării lor înaintea monștrilor idoli: Baal, Bel, Moloch, (Moleh, Milcom sau Malcam) ai cananiților, fenicienilor, asirienilor, babilonienilor, cartaginezilor, cu care s-au idolatrizat și evreii în cursul vremurilor, cînd au intrat în contact cu acele popoare sălbatice. (Ps. 105: 35—43; 2 Lege 32: 17—25; 1 Cor. 10: 20; Apoc. 19, 20; T.L. o.c. T. II pp. 584—5; T. III pp. 19—20. I.R.L. o.c. pp. 299—301; 305—6. Arheol. Bibl. o.c. pp. 673—7 ș.a.).

Colosul monstru idol Moloh făcut din aramă după ce se aprindea un foc puternic în interiorul lui pînă se înroșea, se aduceau copiii și oamenii rînduiți pentru jertfă și se aruncau înăuntrul lui printr-o deschizătură făcută anume în el. Fumul mirositor ce ieșea pe gura și nările monstrului idol, va fi imprimat în capetele idolatriilor să facă și ei ceva, spre a fi cît mai mult după chipul și asemănarea zeului lor, adică după cum le năluceau spiritele infernale dinăuntrul lui.

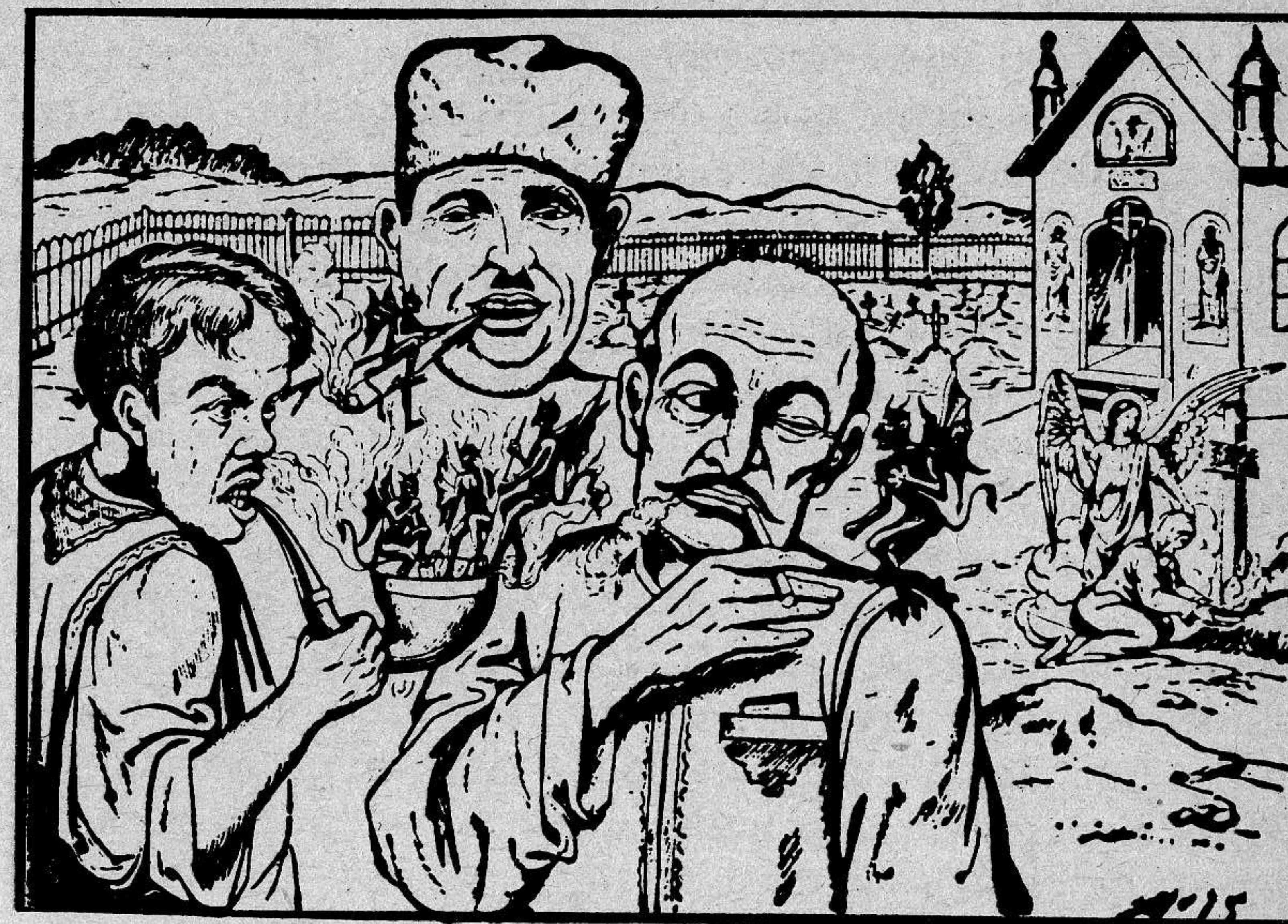
Precum feluritele înzorzonări idolatre (cercei, mărgelă, inele, brățări, salbe etc.) le-au luat idolatrii închinători diavolului și după ei le-au luat și majoritatea ușuraticilor creștini și creștine, ba le-au agățat și pe Sfintele Icoane ale Maicii Domnului, a Sfințelor Mucenice și a Cuvioaselor; așa și fumatul de la sălbaticii idolatri a trecut cu ușurință în majoritatea creștinilor ușuratici.

Dacă feluritele slujiri idolatre, d.p. descîntece, feluritele ghiciri, vrăjitorii, farmece, jocuri, credințe în strigoi, în vîrcolaci, în cîntecul cucuvelei, în ursită și în noroc, în zile rele și în numărul 13 etc., etc., și înzorzonarea creștinilor de nume, ba chiar și a Sfințelor Icoane cu deșertăciunile idolești, au trecut cu ușurință în majoritatea creștinilor, apoi nu-i de mirare că și fumatul a fost adoptat de majoritatea lumii purtătoare de nume creștinesc de la sălbaticile triburi și popoare idolatre, care se închinau dracilor.

Deosebirea nemărginită dintre căderea cu tămîie sau cu smirnă sfînțită, slujită de sfînțiții liturghisitori în Sfintele Biserici, prin case și prin orice loc unde se înalță rugăciuni și laude lui Dumnezeu, și între fumatul cu luleaua, pipa, țigărele sau cu țigara, e destul de bine observată și cunoscută oricărei minți luminate a binecredincioșilor clerici și creștini, deci, cred că sînt de ajuns cîte am arătat pînă acum.

Diavoli scot foc pe ochi, nări și gură. Cuviosul nostru Părintele Benedict (480—543), venind din orașul Narcia la Rona pentru studii și dezgustat de viața destrăbălată a tinerilor de seama lui, s-a retras într-un loc sălbatic din munți, pustnicind trei ani într-o

peșteră, unde un călugăr îi aducea cele de trebuință. Descoperit de un Preot și de niște păstori a fost ales stareț într-o mănăstire, dar soborul nevrînd a se supune regulilor lui, i-au pus otravă în paharul cu vin. Sfîntul făcînd semnul Sfintei Cruci deasupra paharului, îndată s-a zdrobit paharul, căzînd la pămînt. Cuviosul cunoscînd că băutura aceea era anume pregătită pentru a-l omorî pe el, a plecat de acolo... întemeind în alte părți 12 mînăstiri cu cîte 20 de monahi.

„Greșit-au și nu sînt ai lui Dumnezeu fiii cei cu prihană. Rudă în toartă și răzvrătită, cu acestea răsplătiți voi Domnului? Acest popor (care profanează Locașurile Sfinte) este nebun și nu înțelept. Au nu este acesta Dumnezeu Părintele tău Care te-a agonisit și te-a făcut și te-a zidit? ... Pentru ce sfidați și prăfanați Locașurile Sfinte consfințite pentru rugăciuni și meditații Dumnezeiești? Pentru ce risipiți banii voștri pentru un lucru (tutun) care nu hrănește? De ce vă dați cîștigul muncii pentru ceva (putoarea tutunului) care nu saturează?” (2 Lege 38; 6—7; Is. 55, 2) Așadar, tutunul este o plantă din care se aducea jertfă idolilor și numai lor, adică diavolilor. Deci, cei care fumează, se aseamănă cu idolul Moloh, care ardea și fumea jertfele diavolilor etc. ... Cei ce joacă și fumează pe Dumnezeu întristează (Prel. a I Rom. o.c.).

Florentie, Preotul unei biserici apropiate, îmbrățișînd urîciunea și zavistia diavolească, neputînd suferi petrecerea pustnicească și lăudată de mulți a Cuviosului Benedict, s-a hotărît a otrăvi pe Sfîntul. A plămădit și copt o piine în care a pus otravă și i-a trimis-o ca binecuvîntare. Sfîntul, cunoscînd vicleșugul satanic, a dat-o unui cerb ce venea și lua piine din mîinile lui poruncindu-i în Numele Domnului a o duce departe în pustietăți, unde să n-o

găsească nici un om. Apoi rînduind conducător bun al minăstirilor, a plecat departe de la fața celui ce căuta să-l omoare.

În anul 529, așezîndu-se cu călugării săi pe Monte Casino, în locul capiștei idolului Apolon și a multîmilor de jertfelnice și copaci, unde idolatrii își aduceau spurcatele lor jertfe pe care le-a surpat, zdrobit și distrus, a întemeiat o mare minăstire. Aceasta apoi a devenit celebră, pentru că întrînsa și-a luat ființa renumitul ordin călugăresc al benedictinilor. Mulțimea poporului idolătru din împrejurimi, povățuită după învățătura Sfîntului, a părăsit întunericul credinței idolatre și se întorcea către Dumnezeu, făcîndu-se creștini.

Diavolul, care locuia acolo de mulți ani, nesuferind activitatea pastorală a Cuviosului, năvălea asupra lui nu prin nălucire sau în vis, ci aievea, strigînd că nu mai poate suferi acea mare nevoie. Părinții și frații Mînăstirii auzeau strigătele lui dar nu-l vedeau. Atunci iubitorul adevărului le spunea: „Credeți-mă fraților, că cu ochii mei văd pe vrăjmașul înfricoșat și purtător de foc... vîrsînd din ochi și din gură pară de foc...” (V. Sf. 14. martie a.c.).

Creștinii aleși, Sfinții, au văzut pe draci scoțînd foc, flăcări pe nări... Alți draci au fost văzuți scoțînd foc pe gură așa cum scot tutunarii fum pe gură și pe nări (V. Sf. 17 ian. o.c., pp. 721—2; 1 feb. pp. 5—6; 26 sept. pg. 752; 10 nov. pg. 354; P. o.c. pg. 407). Mulți binecredincioși creștini, în trecut și în prezent, văd întotdeauna ceva străin, necurat, diavolesc, în patima aceasta a fumatului. Din cauza aceasta, în multe case au fost și sînt nemulțumiri, sfezi, bătăi, ba chiar și vîrsări de sînge pe urma fumatului, blestemată de patimă. Și într-adevăr, oare tutunarii mai pot zice și susține că au chipul lui Hristos, în care s-au botezat și îmbrăcat, atunci cînd fumează? Cînd scot fum pe nări și pe gură în vremea fumatului, ca odinioară idolul Moloh și ca și dracii? Nu poartă ei mai degrabă chipul diavolului de care am vorbit mai sus că varsă foc pe ochi și din gură; decît chipul cuviincios, luminat al Mîntuitorului? Dumnezeu i-a înzestrat cu minte sănătoasă, deci să judece drept, să afle adevărul și să vadă cu cine sînt asemenea. Să părăsească răul și să facă binele spre a se ferici vremelnice și veșnic.

Tutunul ne otrăvește. Tutunul, tabacul, ca și cafeaua, alcoolul... au în ele într-o măsură oarecare otravă. Totuși, ce bucuros se otrăvește omul și cu una și cu alta... S-ar părea o glumă vorba asta, dar numai glumă nu poate fi. E vorba adevărată: nicotina (otrava) din tutun, de ai extrage-o și ai lua-o într-o cantitate mai măricică, te poate otrăvi ca orice venin și otravă și mori de ea. Dar fiindcă fumătorul o ia numai în cantitate mică, prin fumat, i se pare că nici n-a luat otravă. Așa e și cu cafeaua. Și ea are în sine otravă într-o măsură nebagată în seamă de noi. Aceasta e însușirea blestemată a otrăvii luată în amestec cu alte materii, așa

ca să nu te omoare, ci te face s-o iubești, să o tot poțtești, ca și otrava din spirt, din băuturi bețive, de care după ce te-ai deprins bine cu ea, nu te mai poți lăsa. Despre cafea, cu porția ei mică de otravă, se știe că cel care s-a deprins cu ea o caută mereu și nu bagă de seamă cum îi atacă părți din cele simțitoare ale corpului — sistemul nervos și inima. Îl vezi numai pe băutorul de cafea (cafele „negre” sau de cele „turcești”, care nu sînt domolite cu lapte, doar lungite cu apă, dar rămase tot curate, că de la o vreme încep a-i tremura mîinile, încît dacă nu le reazemă, varsă „cafe-luța” lui iubită din ceașca în care i s-a adus...

Dar de, ca și orice patimă, așa și patima cafelei se tot lățește! Iată ce ne arată o numărătoare: în anul 1867 nu se bea pe tot globul pămîntesc decît 47 tone de cafea. După vreo 60 de ani s-au băut 1200 tone de cafea, adică de vreo 25 de ori mai multă! E adevărat că medicii îi arată și unele foloase. Pentru oamenii care stau mult la masă și scriu, adică aceia care lucrează mult cu creierul, cafeaua e o înviorătoare a creierului, dîndu-i puțința a lucra mai bine și mai îndelungat. Uneori înlocuiește hrana. În țările calde mai înviorează trupul omenesc din moleșeala în care îl cufundă căldurile acelea mari. Face adică și bine. Dar e un bine pe care îl plătește prin... scurtarea vieții. Cu cît se iau cafele negre și turcești mai multe, cu atît se obosește și se tocește țesătura cea gîngășă a nervilor din corpul omenesc și așa aceia vor deveni mai curînd, mai devreme în slăbiciunile bătrîneții... (F.I.N.M. o.c.).

Iată și asta-i o ghiară diavolească care încurcă și distruge pe mulți, lent, înainte de vreme. „Nu dați loc diavolului... împotri-viți-vă și veți scăpa de el” (Ef. 4: 27; Ioan 4: 7; 1 Petru 5: 8—9).

Otrăvitorul tutun. Astăzi tutunul se cultivă în toate țările cărora le aduce un venit considerabil. Mult mai bine ar fi dacă în locul tutunului s-ar pune grîu, porumb, secară, ovăz etc. să se salveze de la moarte mulți lipșiți, care se prăpădesc, mor cu zile din cauza foametei, decît să se mai cultive planta aceasta satanică care decimează viața a multă lume prin otrava ei. Tutunul conține într-însul o materie foarte otrăvitoare numită nicotină (alcaloid) care, dată în cantitate de 10 centigrame, omoară un cîine de statură mijlocie. Nicotina pătrunde în organism prin inhalație, în timpul fumatului se absoarbe în organism o cantitate importantă chiar din fumul care pătrunde spre plămîni, sau prin mucoasa gurii la cei care nu trag fumul în plămîni...

Otrăvirea acută. În stare acută, otrăvirea se produce la tinerii fumători. Forma gravă e provocată prin absorbția tutunului ca medicament greșind doza. Ea este rară, fiindcă acest mod de tratament se întrebuintează foarte rar. Semnele acestei otrăviri sînt arsură de-a lungul esofagului și în stomac, greață, vîrsături cu

senzație de sfîrșeală și de pierdere, amețeli, tulburări de idei, micșorarea vederii, puls slab, pielea rece acoperită cu sudoare viscoasă

Otrăvirea cronică se vede la cei ce lucrează în fabricile de tutun, la cei care fumează 8—20 țigări pe zi, care trag tabac pe nas care țin tutun în gură. Semnele acestei otrăviri sînt: aspectul feței, pierderea memoriei, mai cu seamă aceea a cuvintelor, tremurarea mîinilor, picioarelor și a limbii, amețeli, dureri nevralgice prin umeri și brațe, anghină în piept, stomatite (inflamații ale gurii) și faringite cronice, dureri mari de stomac, constipație rebelă, palpitații (bătăi de inimă), slăbirea vederii (musculițe jucătoare), pierderea gustului, micșorarea auzului, congestii cerebrale (îngrămădiri de sînge la creier), amețeli etc. Tratatamentul pentru izbăvirea de relele acestea provenite din otrăvirea cu nicotină, constă în părăsirea răului obicei de a fuma (Dr. I. Glăvan ș.a.).

Fumatul e un obicei tot atît de rău ca și alcoolismul. Fumatul e răspîndit în toată lumea și cei care s-au obișnuit să fumeze cu greu mai pot fi convinși a se lăsa de tutun. Fumătorii mai întotdeauna sînt răgușiți, tușesc. Nicotina atacă inima și vasele. Abuzul de tutun provoacă tulburări în stomac și în intestine. Fumătorii n-au poftă de mîncare. Foarte adeseori la fumători se observă și tulburări nervoase datorită abuzului de tutun. (Dr. N. Gingold)

Deși tămîia este foarte folositoare trupului și mai ales Sufletului omenesc, pe cînd tutunul cu putoarea și otrava lui păgubește omenirea și o degradează; totuși, din mulțimea omenirii — parte bărbătească și femeiască — puțini, foarte puțini aleargă după tămîie, majoritatea, sau mulțimea lor aleargă cu pasiune după tutun, deși e atît de urîcios și puturos. Iacă și din aceasta ne apar și ne dogoresc în față cuvintele Mîntuitorului, Care ne înfierează zicînd: „Mulți sînt chemați, dar puțini aleși“ (Mt. 22: 14; 20: 16).

Prin obișnuință tutunarii se învață cu puturosul fum de tutun, ca și cum ar sta în aerul cel mai curat și bun. Fumatul și a cîte zece țigări pe zi numai, strică pe nebăgate de seamă, încet, încet, dar sigur și mult. Tutunul a fost, este și rămîne o otravă pentru corpul omenesc și pentru alte viețuitoare, chiar și dacă corpul se obișnuiește a răbda nicotina. Trupul fumătorilor de tutun, care e silit a se lupta cu otrava nicotinei, suferă multe pagube și întîmpină felurite obstacole în lucrările sale morale. Foarte multe persoane fumează cîteva țigări după masă, susținînd că nicotina ajută digestiei. Deși se pare unora aceasta, totuși, mai pe urmă obiceiul acesta se răzbună groaznic. Fericiți devin aceia care nu ies din Legile puse de Dumnezeu.

Mirodenia necuraților. Odinioară Părintele Silvestru, dascăl al Ierusalimului, stătea împreună cu alt Părinte și se închinau la Sfîntul Mormînt al Domnului nostru Iisus Hristos. Șezînd amîndoi

pe o piatră și vorbind cele despre mîntuirea Sufletului, veni un stareț foarte bătrîn și se închină și el Sfîntului Mormînt; apoi se întoarse spre dînsii făcînd închinăciune. Ei au zis: „Dumnezeu să te ierte Părinte“.

După aceea el începu cu lacrimi în ochi a spune următoarele: „Fraților, ascultați să vă spun o întîmplare pe care am văzut-o în această cale. Eu locuiesc de 57 de ani într-o peșteră dintr-un pustiu ce se cheamă Aravia. Acum ieșind în lume să mă închin Sfîntului Mormînt al Domnului nostru Iisus Hristos, am întîlnit un om înalt cu o falcă mare și una mică și cu nasul încovoiat cît o seceră, neagră de rugină. El trecu pe lîngă mine și tăcu. Stînd eu pe loc și gîndînd, am cunoscut că nu-i creștin și nici pămîntean, ci poate să fie un diavol. Îndată m-am luat după dînsul pînă ajunserăm la muntele cel înalt al Carmelului (grădina). Aici se făcu o grădină cu zid de piatră. El se puse la săpat în grădină și la semănat. Atunci eu m-am apropiat de el și i-am zis: „Spune-mi de ce sapi și ce semeni aici?“ El însă nu-mi răspunse nimic. Eu zisei din nou: „Te voi jura pe numele împăratului vostru Satana, parte de el să nu ai de nu-mi vei spune ce semeni acolo“. Atunci el cu mare greu luînd o trestie lungă de-mi șopti la ureche prin ea zise așa: „Eu sînt Polsar, căpetenie peste draci și încredințat de la împăratul nostru Satana pentru slujbele ce-i fac cu credință. Noi ne-am socotit să facem o mirodenie nouă. Astfel, am strîns pe toți dracii, am luat o tivdă, i-am pus pe toți de-au spurcat-o și am zis că ce va ieși dintrînsa să ne fie spre mirosul nostru. După ce a ieșit o buruiană, am pisat-o bine, apoi sămînța aceea ce trebuia semănată — s-a făcut (adică mirodenie nouă) pe care o vor trage oamenii pe nasuri și pe guri. Întîi o vor trage păgînii, apoi țiganii și apoi și creștinii se vor înmulți de la răsărit pînă la apus. La lucrul acesta urîcios al fumatului se vor îndemna boierii, ba încă și cei bisericesti; că va fi mai de preț decît tămîia. Întîi vor trage tutun și apoi vor merge la biserică. Și măcar de nu vor trage unii duminică dimineata, dar, cum vor ieși de la biserică după Sfînta Anafură, îndată vor trage fum de tutun. Ei vor putea trăi fără tămîie, dar fără tutun nu vor putea nici o zi. Din această cauză dinții lor vor avea smoală și gura lor va fi puturoasă ca cuibul de pupăză“. Așa își încheie povestirea Părintele Silvestru.

Iată oameni buni istoria „tutunului“, care a trecut și la noi românii și iată de unde a luat naștere această buruiană, după cîte ne povestesc cei mai bătrîni decît noi! (Almanahul — cuv. către săteni, an. 1942)

Tutunul și moartea. Omul găsește o mulțime de scuze pentru orice deprindere rea în viață. Așa se petrec lucrurile și cu obiceiul fumatului. La supărare omul spune că fumează ca să-și mai risi-

pească gândurile negre ce-i năpădesc Sufletul. La bucurie spune că cea mai nevinovată distracție este o țigară de tutun...! Un lucrător începu într-una din zile să facă socoteală tuturor cheltuielilor, pe care le făcea săptămînal cu tutunul, dar temîndu-se ca nu cumva, îngrozit de risipa pe care o face, să se hotărască a da uitării acest obicei, încetă imediat socoteala. În clipa aceea sosi unul dintre cei mai buni prieteni ai lui care părăsise de multă vreme obiceiul fumatului și imediat îl întreabă: „Ce faci acolo bunul meu amic?” Sărmanul lucrător, deși la început căuta să ocolească lucrurile, trebui însă, în cele din urmă, să spună adevărul. Atunci colegul său îi zise: „Lasă-te prietene odată de tutun căci orice țigară de tutun este un cui bătut în coșciugul în care vei fi înmormîntat. De la tine atîrnă să-ți gătești mai curînd sau mai tîrziu acest coșciug și odată terminat va trebui neapărat să-ți iei rămas bun de la cei vii și să pleci degrabă la mormînt!”

Imediat ce-i plecă mușafirul, sărmanul om porni din nou pe gânduri și-și zise: „E foarte adevărat că paguba cea mai mare pe care o cauzează tutunul nu este numai risipa banilor, ci și zdruncinarea sănătății, căci cîtă otravă nu introduce el în organismul nostru și cîtă necurătenie nu produce el pe unde trece fără să putem fi în stare să curățim cu ceva urmele lui vătămătoare! Bine s-a zis că fumatul de tutun e drumul cel scurt către tuberculoză. Toate bune — zise bietul om — dar cum să fac să mă scap de acest obicei vătămător?! De cîte ori nu mi-am luat frumoasa hotărîre de a rupe odată pentru totdeauna cu țigara și toate hôtărîrile mele pe viitor au rămas fără nici un folos!!!...”

Omule! Nu uita că nu e de ajuns să iei hotărîri frumoase care să dureze numai o clipă, căci drumul spre iad e pardosit numai cu hotărîri bune și frumoase și nu e nevoie decît de o singură hotărîre care să trăiască și să ne croiască drumul greu al ducerii ei la îndeplinire în orice clipă a vieții noastre. Pune-ți mai înainte viața și moartea și hotărăște-te odată ori pentru una ori pentru alta, fără să uiți că tutunul se găsește totdeauna, pentru un om cuminte și prevăzător, alături și în fața morții. Hotărîrea odată luată, caută de o du la bun sfîrșit și numai atunci vei vedea că în privința ruperii cu obiceiurile trecutului, nu aduce anul ce aduce ceasul. Încearcă și fii sigur că vei izbuti (B.E.R. o.c. pg. 64).

„Cheamă-Mă pe Mine în ziua necazului și Eu te voi scoate și tu Mă vei proslăvi!” (Ps. 49: 15—16).

Pățania lui bădica Lazăr. Buruiana otrăvitoare a tutunului nu numai că-ți fură sănătatea și-ți secătuiește punga, dar aduce cu ea și o mulțime de alte pățanii și pagube, pe care le cocotează pe umerii fumătorului, pentru a-l scoate la covrigi repede și degrabă. Ascultați numai să vă povestesc ce i s-a întîmplat lui bădica Lazăr.

care începuse a fuma de pe vremea cînd era numai de o șchioapă. Se duce bietul om la plug și ia cu el și năravul dracului, bată-l spuza de fumat. Cînd a ieșit pe poartă a dat bici boilor, care au plecat domol, iar el a stat pe loc și s-a scotocit prin buzunare, să vadă, is „halaturile la el?!”. „Sînt în traistă, îi strigă nevasta, care îl pricepuse de ce stătea și se căuta — du-te după boi”. „Ai pus găitanul cel nou?” întreabă el. „Pus!” răspunse femeia. Și bădica Lazăr a luat-o cu fuga după căruță. A ajuns-o, s-a urcat în ea și de acolo îndemnîndu-și boulenii se văzu îndată la bucată. Dar, înainte de a pleca cu brazda, bădica Lazăr a retezat o foaie de păpușoi de la amîndouă capetele și și-a făcut obișnuita țigară, cît degetul! Și a pus-o în gură, apoi și-a scos amnarele. „Să încerc găitanul ist nou” — își zise el. L-a pus pe cremene și poc cu amnarul, a și luat foc. L-a tras apoi pe țeava cea de tinichea să-l stingă dar nu a tras bine. L-a adunat apoi împrejurul amnarului mototol și i-a dat drumul în buzunarul sumanului. Apoi trage din țigară, trage, trage o dată și de două ori ca să nu se stingă. Mai scuipe o dată în laturi și se uită la boii care rumegau și așteptau îndemnul stăpînului să pornească.

Soarele începu să ardă și el, că era tîrzior și bădica Lazăr cu țigara în gură și cu biciul pe umăr, fu nevoit să se dezbrace de sumanul pe care îl aruncă în căruță. Apoi s-a dat sprinten în urma boilor, a ridicat de plug, boii s-au opintit în jug și îndată brazda proaspătă și umedă a și început să se răstoarne. Pe la jumătatea brazdei, bădica Lazăr a cîntat cîntecul învățat în școală: „Cu plăvanii de la plug...”. Boii își luaseră pasul lor și el ținea plugul de coarne, pășind și el cu pasul rar, ca omul care își cunoaște bine meșteșugul. Cîntînd, plugarul nostru, se gîndea, citu-i de mulțumit el: nevastă harnică, copii deștepți, boi voinici. Toate bune, numai el cam jușea, așa cîte odată... dar asta o vedea el bine că numai din pricina tutunului i se trage!... Hăi Plăvan, căaaa... La capătul bucății, boii fiind deprinși, au întors singuri la brazdă și acum bădica nostru vesel, se întorcea îngînîndu-și cîntecul, mai pocnind cîteodată și din bici. „Dar ce-o fi? Mi se pare mie, sau e chiar adevărat?” În capul bucății se vede fum și el știa bine că foc nu făcuse. „Ce-o fi? Ce s-o fi aprins?” Cînd se uită din nou fumul părea mai întunecat și atunci parcă îl cuprinsese așa un fel de teamă. Strînsese oare el bine găitanul? Dacă i s-o fi aprins sumanul în căruță?... Doar mai pățise odată așa, de era mai să se aprindă și atunci!...

„Hăi plăvan!”... El dădu bici boilor care o luară, mai repejor pe brazdă. O nerăbdare de a ști cine a făcut foc în capătul bucății și o frică de nu i s-ar fi aprins hainele și nutrețul din căruță îi cuprinse întreaga ființă. Acum fumul se făcuse parcă mai întunecat, dar și brazda lui bădica Lazăr se arunca departe, căci boulenii o

luară aproape la trap... Dar oricum, pînă la capătul bucății tot mai erau pe nemîinite vreo zece brațe (cam 500 metri). Dacă văzu și văzu bădica Lazăr că focul se întetește, lăsă boii pe brazdă și o luă la fugă cu sloboda, înspre foc, numai doar cu biciul într-o mînă, și de la un loc și cu căciula în cealaltă mînă. Cînd a ajuns, sumanul nu mai era deloc, se aprinsese de la găitanul nestins bine, cînd își aprinsese nedespărțita-i țigară. De la suman s-a aprins nutrețul din căruță; iar de la nutreț acum ardea căruța. Întîi s-a aprins pomostina, apoi scoarțele, osiile și roțile de pe dedesubt. A scăpat numai proțapul pe care cum a ajuns, l-a smuls de la căruță, aruncîndu-l în lătră. A mai aruncat el, nu-i vorbă și cîte o roată, sau bucată de osi de care s-a ales doar cu un fund de sac de fierării strîmbe și se... Bădica nostru, căruia de necaz ce-i era îi pierise tot sîn le din față, și-a încrucișat brațele, s-a dat puțin mai departe și clătînd din cap și-a zis: „Iacă unde te duce năravul! năravul dracului mai bine zis, cel atît de urîcios! Iată la ce te aduce neascultarea de părinți, care mereu mă învățau de nic să nu mai pun țigara în gură... Oare tutunul îmi lipsea mi să-mi stingă sănătatea și să mă sărăcească?! Nesocotit ce sînt și fără pic de judecată sănătoasă în capul meu...!” Îi venea să se sugrume de necaz și de rușine. Seara s-a întors acasă pe înopțate cu plugul pe iepe * cu sacul cu fierăria căruței și cu proțapul.

Sînt de atunci patruzeci de ani, bădica Lazăr e om bătrîn acum, dar țigara în gură nici că a mai pus-o vreodată. Întîi i-a pierit tusea pe care o avea din pricina tutunului, iar la vreo jumătate de an după aceea a început a se rotunji și fața, ba s-a făcut voinic și mai frumos, încît nu-l mai cunoșteau nici prietenii... La toți el le spunea că acum el se simte mult mai bine deoarece s-a lăsat de fumat. Nu-i vorbă, l-a costat cam mult să-și lase năravul: o căruță și un suman... dar oricum, a și folosit...!

Acum, iubiți cititori, ceea ce vreau să vă spun nu-i lucru tare greu de făcut: vă sfătuiesc să vă lăsați de fumat înainte de a vă arde sumanul și căruța, căci și așa vă arde sănătatea și vă golește pungulița și apoi, vorba ceea: nu vă ține nici de foame, nici de sete (D. ort. an VI, nr. 31—32).

Pățania lui Moș Gavrilă

Cald amarnic! Moș Gavrilă
Cară snopi de la bucată
Din căruță-și mînă boii
Și prin sîn mereu se cată

Nu-i chibrit! Tutun, foiță
Sînt la el, dar ce noroc?
Căci țigara i se trece
Și rămîne fără foc...

* Două lemne curmeziș pe care se poartă plugul.

Pîn-acasă, calea-i lungă
Cum să stea cu gura rece?
Vremea muncii, toți la treabă
Nici un om cu foc nu trece.

Scoate tașca cu tutunul
Și mai răsuțește una,
S-o aprindă de la asta
Și să aibă foc într-una!

Cea din gură-i pe sfîrșite
Alta-n mînă-i răsucită,
S-o arunce nu se-ndură
E păcat că-i doar muncită!

O mai potrive-ntre buze
Cel din urmă fum să tragă,
Apoi foc să ia la alta
Care-n mînă-i stă întreagă.

Supărat, o înjurătură
Printre dinți vroi să scoată
(Boii tot umblau cu botul
După spice prin bucată).

Și țigara lui cu focul
Îi sări din gură afară
Și-l cuprinse atîta ciudă
De-i venea, mai, mai să moară.

Vîntul lin sufla din față
— „Unde naiba bre căzuse?
Nu-i și nu-i! Măi, parcă dracul
Peste dînsa coada-și puse!”

Mai scuipă de ciudă moșul,
Îl mai pomeni pe dracu,
Își mai măsură de ciudă
Boulenii cu aracul.

Și cu pipa neaprinsă
O porni la drum-nainte,
Frămîntîndu-se de ciudă
Și muștrîndu-se în minte.

La o vreme simte moșul
Dogoreală în spinare
Și gîndește: „O să ploaie
Dogorește Sfîntul Soare!...”

Dar, nu mersé mult și iată
Pîrîind aude snopii!
Întorcîndu-se, rămîne
Îngrozit ce-i vede ochii!

Foc mocnit arde-n căruță
Spicele trosnesc prăjite,
Se suiau prin fumul negru
Limbi de flăcări ascuțite.

Cînd simțiră boii focul
Și cînd mai văzură fumul,
O luă peste haturi
Speriați, uitîndu-și drumul.

Cum zbierau săracii boi!
Neputînd din jug să scape
Cine mai putea din flăcări
Să se dea la ei aproape

Se topesc în jug plăvanii...
Snopi, căruța toate-s scrum,
Plînge-n hohot, moș Gavrilă!
Are foc de-ajuns acum *

Fumătorul, vrăjmaș al tutunului. Mi-aduc aminte de pe cînd eram în clasele primare, cum un frate, vrednic învățător, aproape în fiecare lecție nu pierdea din vedere să ne arate cît de netrebnic

* Pr. I. V. Pascu. D. ort. o.c. VII nr. 17 și 18.

este întinsul obicei al fumatului și să ne îndemne să nu ne lăsăm a cădea în robia lui. Dar spre nedumerirea noastră, noi, copiii îl vedeam pe acest învățător plecând spre casă întotdeauna cu țigară în gură! Noi nu puteam pe atunci să pricepem cum un atît de înverșunat fumător, era în același timp și un foarte aprins dușman a tutunului. Ce înseamnă aceasta? Că acel învățător nu era de bună credință? Nu, nicidecum. El însă, ca atîția alți fumători văzînd că în zadar se zbătea ca să scape de laț — se ostenea ca măcar pe copiii cei nevinovați să-i păzească de ispită, arătîndu-le din vreme relele urmări ale obiceiului de a tot suge blestematul fum de tutun din țigară...

Beția și tutunul Amîndouă stăpînesc pe mulți, amîndouă prind foarte ușor și duc în cursă pe cei care își poartă pașii în preajma lor. Un bețiv îmi spunea întîi cu cîte un păhăruț, un fumător de la o țigară, două. Și la lucrurile cele rele — ca și la cele bune — „începutul este greu”. Cineva îmi spunea despre un bețiv din sat ajuns în ultimul hour: „Nu bea el mult — Părinte — la început, dar acum cînd pune mîna pe bani, îndată îi duce la cîrciumă. Iar un fumător mi se jeli: „Luînd de la unul o țigară cîndva, de la altul alta, mai mult de rușinea lor, am ajuns în ultimul timp să nu mă mai pot lipsi de tutun ca de pîine și apă”. Acestea sînt constatările reale dar cu totul dureroase. Cînd răul s-a încuibat adînc, cu greu se poate tămădui. Dar cu toate astea, nu înseamnă să nu mai încercăm a găsi leac pentru boala ce ne-a cuprins! Oftica e o boală grozavă, căreia pînă acum nu i s-a găsit leacul și totuși, doctorii se străduiesc, fac cercetări cu nădejdea că și microbul acestei boli va putea fi în curînd stîrpit.

Îngrijitorii Sufletului omenesc — Păstorii sufletești — sînt dator ca și îngrijitorii trupului — doctorii — să cerceteze, să încerce metode și mijloace diferite pentru mîntuirea Sufletelor cuprinse de patimi. E oare beția un păcat de moarte? Negreșit că da. Beția e prilejul tuturor relelor. E cunoscută povestea omului care fiind în fața a patru păcate: omorul, furtul, curvia și beția și silit fiind să aleagă pe unul din ele, a ales pe cel din urmă socotindu-l mai ușor, dar îndată devenit beat, a săvîrșit și celelalte trei păcate: omorul, furtul și desfrînarea. Deci, nu în zadar s-a zis: „Beția este mama tuturor răutăților”. Dar furtul? „Nu e un păcat” — spun unii. Ce mare greșală! Marele Apostol al neamurilor spune: „Toate îmi sînt mie slobode, dar nu toate îmi sînt de folos” (1 Cor. 6, 12).

Fumatul otrăvește sănătatea și Sfînta Scriptură ne învață că: „trupul e templul Duhului Sfînt, deci îi trebuie o desebită îngrijire pentru această atenție și bunătate din partea Celui Prea Înalt! Fumatul sărăcește punga și azi cu toții ne văităm de sărăcie. Cu doi lei pe o țuică și cu doi lei pe un pachet de tutun, dați pe fiecare

zi, s-ar putea lua un sfert de pîine cu care s-ar putea alina foamea unui nefericit — și atunci fumatul și beția — sînt sau nu sînt păcate grele??? Odată stăpînindu-se ființa noastră de aceste două rele, oare ne putem descotorosi de ele? Hotărît că da.

Am văzut chiar oameni care s-au lăsat cu desăvîrșire de băutură, ba chiar și fumători, care nu mai pun țigara în gură. Cum? Printr-o hotărîre tare de a nu mai bea și a nu mai fuma. Trebuie știut că în fiecare creștin sălășluiește o putere uriașă, cu ajutorul căreia biruința e sigură în lupta cu patimile, după cuvîntul Domnului Hristos: „Iată, dau vouă stăpînire să călcați peste șerpi, peste scorpii și peste toată puterea vrăjmașului și nimic nu vă va vătăma pe voi”. (Lc. 10, 19). Voința, mărgăritarul acesta pe care atîția îl lasă să zacă în ladă cu gunoi! Mai departe Mîntuitorul ne mai spune și destul de lămurit: „Vrei să fii sănătos?”... „Fie ție precum voiești” (Ioan 5, 6; Mt. 15, 28).

Voința însă e trezită, e determinată de exemplele vii, care răscolesc, care impresionează. Și aici ar fi multe de spus, însă e de ajuns să amintim: dacă cel care este pus de Dumnezeu să reprezinte curățenia sufletească, e subjugat însuși de patimi, cine rămîne atunci să determine voințele spre bine?!... „Dacă lumina care este în tine este întuneric, dar întunericul cu cît mai mult?” (Mt. 6, 23). „Vai lumii de smintele, dar vai omului aceuia prin care vine sminteala”. (Mt. 18: 7). La îndemîna însă ne stă un mijloc mai ușor și mai sigur de a opri întinderea acestor două vicii, de care vorbirăm aici. Cunoaștem bine zicala: „Deprinderea e o a doua natură”. Să ferim, zic, tineretul și mai ales copiii, de a deprinde orice obiceiuri rele, urîte, dar mai ales de a nu se deda la beție și fumat. Înlături cu slăbiciunile provenite din dragostea prea mare pentru copii, slăbiciuni datorită cărora astăzi tatăl îngăduie fiului să-și aprindă țigara de la dînsul, încuviințînd în aceeași măsură a cinsti nestingherit prin cîrciumi amîndoi. Deprinderea aceasta îi va fi fatală și mai curînd sau mai tîrziu va fi în rîndul victimelor, a căror multiplă vedere astăzi ne inspiră scîrbă și dezgust. Prime-nire morală dorim astăzi cu toții. S-o înfăptuim pe calea îndrumării morale a tineretului.

Abstinența de la alcool și tutun întinerește. Lumea, mai ales astăzi, este bîntuită de un sentiment „al întrecerii”. „Biruatorii”, „campionii”, răsar la toate colțurile de stradă și sînt atît de mult prețuiți. Se încearcă cîte o întrecere în toate felurile și chipurile: cine fuge mai iute și mai mult pe jos, pe cal, în automobil, în avion, cine are pumnul mai greu, cine mănîncă mai mult sau cine rabdă mai mult de foame; cine este mai frumos și cîte alte multe „întreceri”, „rămășaguri”, cum le mai zice poporul. Niciodată mai mult ca în zilele noastre, pare-se, n-au fost mai prețuite aceste deprin-

deri și aceste lupte în omenire: pentru putere, frumusețe, agerime și desăvîrșire a trupului. Este altă chestiune însă, să cercetăm și să vedem noi cu ce se alege omenirea de pe urma acestei deprinderi și o vom socoti în alt loc și altădată. Acum vrem numai să vestim pe cititori de o întîmplare, care într-adevăr te pune pe gînduri și te mulțumește într-o mare măsură.

Zilele acestea s-a făcut o întrecere de înot peste marele canal între Catalina și California (America de Nord). Biruitorul a fost un tînăr în vîrstă de 15 ani. El a primit pentru aceasta o răsplată frumoasă, suma de 25.000 dolari. Și în cuvîntarea pe care o ținu el prietenilor, publicului și comisiei care i-a înmînat acest premiu, el spune: „Ceea ce m-a împuternicit să fiu biruitor, era gîndul la sărmana mea maică, care este bolnavă și lipsită. Banii aceștia îmi trebuiau într-adevăr și numai acest gînd (la pîrunca Dumnezeescă de a ajuta pe părinți la nevoie) mi-a ajutat să înving greutățile întrecerii“.

Și încă un amănunt de luat în considerație de oricine: tînărul acesta a mărturisit că în toată viața lui n-a gustat alcool și nici țigară în gură n-a pus. Pentru aceea se simte desăvîrșit sănătos și mereu întinerit. Ceea ce este o dovadă că și la „întrecerile“ acestea cu trupul, tot virtuțile Sufletului și nevinovăția inimii sînt acelea care dau omului biruința.

Și femeile fumează? Da. Am văzut femei maimuțărindu-se în toate formele: femei în costume de bărbați, femei după modă — ziceau ele — și fete cu sprîncenele zmulse și în locul lor trase altele artificiale cu condeiul; unele în forma coarnelor căprițelor aruncate în lături, spre tîmple, în sus, altele în forma coasei, cosorului, secei etc., cu fața sulemenită, umerii obrajilor feștiți cu roșu ori cărămiziu, cu buzele roșite ca sîngele cu rujuri, ochii grimați, unghiile manichiurate, cu cercei, cu lanțuri bălăcănind de urechi atîrnați după moda veacului acestuia, aproape despuiate... așezate adevseori la cafenea picior peste picior, fără nici un pic de bun simț! Da, am văzut femei și fete maimuțărindu-se în felurite forme, înjurînd și fumînd...

Cineva spunea și pe bună dreptate, că printr-o astfel de maimuțăreală și purtare a celor mai multe mame din zilele noastre noi mai curînd ne întoarcem spre sălbăticie decît spre civilizație. Dar acestea parcă n-ar fi de ajuns față de alte neghiobii și mai mari: călărește și calul și bicicleta, conduce mașina, ba chiar și avionul! Toate le face sub eticheta „sportul“. Și dacă ați ști cîtă murdărie se ascunde sub această perdea!... În sfîrșit, înjură și fumează, înjură ca un birjar și fumează ca un țigan. Dacă am avut vreodată în viață un dezgust mai mare, apoi a fost atunci cînd am văzut o femeie fumînd și înjurînd. Ți-i mai mare durerea cînd o auzi!

Căci te gîndești că ele au un rol cu mult mai însemnat decît al bărbaților: acela de a crește copii. Și cînd copiii sînt crescuți în asemenea atmosferă stricată, ce are să se poată aștepta de la ei? Ce au să se facă acei copii mai tîrziu, cînd vor ajunge în vîrstă, dacă atunci cînd sînt mici li s e pune în gură țigară, ca să se facă haz de naivitatea lor? (D. ort. an VIII nr. 49—50; an IX nr. 1—2; 25—26; 43—44; an X, nr. 49—50).

Primejdiile fumatului. Tutunul este primejdios sănătății noastre pentru că are în el o otravă numită „nicotină“. Cei care încep întîi a fuma, simt o usturime în piept, dureri de cap și amețeli din pricina nicotinei. Fumătorii, chiar cei vechi, simt usturime pe limbă, buzele li se usucă și n-au poftă de mîncare. Nicotina din tutun mărește bătăile inimii și slăbește plămîinii, aducînd tusea. Doctorii au băgat de seamă că cei ce fumează tutun, trăiesc mai puțin decît cei care nu fumează. Faptul, pe lîngă că nu este sănătos, mai e și urîcios. Fumătorilor le miroase gura atît de greu, că nu pot fi suferiți de cei care nu fumează. Pe lîngă că nu aduce nici un folos și pe lîngă că e și urîcios, fumatul e și costisitor. Birul cel mai mare pe care-l dă cineva, e fumatul. Faceți socoteala cîți bani ar economisi un fumător dacă ar strînge banii care-i cheltuiește pe tutun. Lucrătorii, după ce muncesc cîteva ore, în loc să se odihnească, aprind țigara și fumează. Feriți-vă de a fuma tutun, căci fumatul este un obicei nesănătos, urîcios și costisitor. (Dintr-o carte de citire de M. Sadoveanu, C. Stan și G. Topîrceanu, pp. 298—9).

Fumatul tutunului în bucătărie este periculos. Carnea de vacă tăiată felii subțiri, dacă o expunem fumului de tutun, se otrăvește.

Unii creștini rătăciți leapădă tămîia și alții mor după tutun. Și din această întorsătură a năravurilor celor care susțin că sînt creștini ni se arată apropierea vremii de apoi și înmulțirea antihriștilor, răsturnători ai sfintelor rînduieli. După așezămîntul sau legile divine, puse de Dumnezeu în Biserica Vechiului și Noului Testament, rugăciunile sînt mai bine primite cînd sînt însoțite de jertfele arătate în Dumnezeieștile Scripturi. Cu toate îndrumările arătate de Dumnezeu prin Prooroci în Vechiul Testament și prin Sfinții Apostoli și Părinții apostolici și patristici în Noul Testament, că în Biserica Sa trebuie a se înălța rugăciunile credincioșilor însoțite de mireasma tămîiei, adică trebuie a se arde tămîie; totuși, feluriți sectanți adventiști, baptiști etc. susțin morțiș că nu trebuie a se aduce, a se arde și a se folosi tămîia în Sf. Biserică. Sărmanii de ei! Groaznic se mai rătăcesc de la adevăr, neștiind Scripturile și nesocotind sfaturile și rînduielile Sfintei Biserici a lui Dumnezeu! Nete-meinicia învățăturilor lor rătăcite o demască însăși Sf. Scriptură, cu care ei se laudă că o cunosc destul de bine și umblă cu ea mereu în buznar. În scopul bun al revenirii lor la adevăr și întărirea

credincioșilor noștri, vom arăta aici câteva locuri scripturistice, din care reiese că Dumnezeu Însuși a poruncit și a rînduit a se tămîia în Sf. Biserică.

Dumnezeu poruncește lui Moisi să facă un altar din lemn de salcîm, înalt de doi coți, lat și lung de un cot, acoperit cu o tablă de aur, înconjurat cu o cunună de aur și cu patru coarne la cele patru colțuri, pe care să-l așeze în Sfînta, în fața catapetezei Sfintei Sfintelor, pentru arderea tămîiei. Pe acest altar, Arhiereul Aron și urmașii lui în slujba arhierească, aduceau și ardeau zilnic tămîie înaintea lui Dumnezeu, dimineața și seara (Es. 30, 1—10).

Împăratul Prooroc și psalmist David, arată necesitatea arderii tămîiei în timpul rugăciunilor, zicînd: „Să se îndrepteze rugăciunea mea, ca tămîia înaintea Ta...” (Ps. 140: 2). Un astfel de altar de lemn de cedru, acoperit cu aur peste tot, a făcut și Solomon în Templu din Ierusalim, pe care ardea Arhiereul tămîie după poruncă (1 Paral. 23: 13; 1 Imp. 2: 28; Es. 30: 34—37).

Cuvîntul: „Tămîia e urîciune“, sau „Mi-e scîrbă de tămîie“, din proorocia lui Isaia (Is. 1, 13), trebuie neapărat să se țină seama că e unit cu cuvîntul: „...Nu pot vedea nelegiuirea amestecată cu sărbătoarea“. Din acest loc reiese destul de clar, că nu tămîia ori jertfele, ori sărbătorirea zilelor sfinte erau urîciune înaintea lui Dumnezeu, ci nelegiuirile, idolatriile, feluritele obiceiuri și rînduiri idolatre, pe care israeliții idolatrizați le amestecau cu cele sfinte ale lui Dumnezeu.

Iată deci cum sectarii ținîndu-se de literă, ca orbul de gard și nu de adevăratul înțeles al Sfintei Scripturi, se înșeală spre a lor pierzare și a celor ce-i ascultă (2 Tim. 3: 13; 2 Petru 3: 16).

În vremea Sf. Prooroc Isaia, precum și în vremea celorlalți Prooroci, s-au adus în Templul Sfînt rugăciuni lui Dumnezeu însoțite de arderea și mireasma tămîiei de pe jertfelnic și din tămîietori de Arhiereu și de Preoți. Aceasta o adevăresc cuvintele Domnului zise prin Proorocul Maleahi: „De la răsăritul soarelui pînă la apusul lui, Mare este Numele Meu printre popoare și în orice parte se aduc jertfe de tămîie pentru Numele Meu și prinoase curate, că mare este Numele Meu între neamuri — zice Domnul Savaot...” (Mal. 1, 11).

De asemenea, vedem și în cărțile Noului Testament aducîndu-se tămîie ca dar lui Dumnezeu, după cum poruncise el lui Moisi. Sf. Apostol și Evanghelist Matei arată clar că Magii (Regi astronomi ai îndepărtatelor țări răsăritene), venind în Palestina și aflînd pe Pruncul Iisus, Noul și Marele Împărat născut în Palestina, „deschizîndu-și visteriile lor, I-au adus lui daruri: aur, tămîie și smirnă“ (Mt. 2, 11).

Sf. Apostol și Evanghelist Luca istorisește că: „Ieșind Zaharia Preotul la sorti, după datina preotească, ca să intre să tămîieze în Biserica Domnului, în vremea tămîierii (pe cînd tămîia el) cu cădelnița, cînd toată lumea se ruga afară, i s-a arătat Îngerul Domnului (în interiorul Templului) stînd de-a dreapta altarului tămîierii... (Lc. 1, 8—11).

Sf. Apostol și Evanghelist Ioan Teologul arată în Apocalipsa sa, că a văzut... 24 de bătrîni Sfinți stînd înaintea Scaunului Dumnezeirii, avînd fiecare în mîna sa harfă și cite o cupă (tămîietoare) de aur plină cu tămîie, care sînt rugăciunile Sfinților. Mai departe, tot acest Apostol ne arată că a mai văzut venind alt Înger (afară de cei șapte Îngeri cărora li se dăduse trîmbițe) și a stătut înaintea altarului, ținînd în mîna o cădelniță de aur. Acestui înger i s-a dat tămîie multă ca să o dea cu rugăciunile tuturor Sfinților (creștinilor binecredincioși și cu viață sfîntă, peste Jertfelnicul cel de aur, care este înaintea Scaunului. Și fumul tămîilor s-a suit cu rugăciunile Sfinților din mîna Îngerului înaintea lui Dumnezeu...” (Apoc. 5, 8; 8, 2—4).

Din cele arătate reiese destul de clar că în Biserica lui Dumnezeu a Vechiului și Noului Testament, s-a adus tămîierea dar lui Dumnezeu. Rugăciunile tuturor fiilor și fiicelor Sfintei Biserici s-au înălțat la scaunul Dumnezeirii însoțite de mireasma și fumul tămîiei. Cei ce nesocotesc tămîia în cultul religioș arată clar că au căzut din înfiere.

De altă parte vedem cu durere cum multă omenire din felurite neamuri și credințe străine de ortodoxia creștină, ba chiar și-majoritatea purtătorilor de nume creștin ortodox, nesocotesc tămîia și iubesc cu o pasiune nebună puturoasa buruiiană a tutunului pentru care se cheltuiește de sute și de mii de ori mai mult decît pentru tămîie. Patima fumatului, după unii istorici, se spune că ar fi fost (sub ce formă o fi fost) și pe vremea Babilonienilor, a împăratului Darie (550—485 a Hr.) și Alexandru Macedon (350—323 a Hr.).

Fumatul însă, așa cum îl vedem noi în vremile noastre, s-a văzut pentru prima dată în Europa în anul 1585 (adică acum vreo 406 de ani) la soldații care au debarcat în Portugalia și în Spania. Cam prin anul 1620, fumatul a fost introdus în Germania prin trupele auxiliare engleze, care treceau în Ucraina. După aceea, obiceiul acesta s-a întins repede în toată Europa, cu toate asprele măsuri de oprire.

Ceva din istoricul tutunului. Tutunul este o plantă de origină americană. Cristofor Columb, cîndă cu descoperirea Americii în anul 1492, a fost, probabil, primul european care a văzut oameni fumînd tutun. Pe la anul 1560, Jean Nicot, ambasadorul Franței la Lisabona (Portugalia), a adus tutun în Franța, ca dar reginei Maria

de Medicis. În urmă, cultivarea și întrebuințarea tutunului s-a răspândit repede în Europa, precum și în întreaga lume, cu toate măsurile de interdicere, luate de către oamenii de Stat, care și-au dat îndată seama de primejdia fumatului. Ba încă, patima fumatului fiind considerată ca o „unealtă a diavolului” pentru a robi pe om, s-au luat atunci aspre măsuri contra fumătorilor. Astfel, Biserica creștină afurisea pe cei ce fumau; iar în Rusia, Țarul poruncise surghiunirea fumătorilor în Siberia și pedepsirea lor cu lovituri de cnut (bici înfocat). Sultanul Amurat al IV-lea pedepsea și mai grozav pe fumători. El ordona să li se taie nasul și să fie spânzurați în piețele publice. Cu toate aceste pedepse și măsuri prohibite, fumatul a ajuns astăzi patimă generală și aduce mare pagubă sănătății și mîntuirii oamenilor. În România se consumă anual un kilogram de tutun de fiecare om.

Ce otrăvuri conține tutunul? Tutunul conține în sine otrăvuri puternice, prin care tutunarii își otrăvesc organismul, își zdruncină sănătatea și își pierd bucăți, bucăți din viață. Sînt multe varietăți din această plantă a tutunului. La noi se cultivă „Nicotina rustica”, care s-a aclimatizat țării noastre. Frunzele acestei plante conțin o otravă foarte puternică, anume: „nicotină” în proporție de 6% pînă la 8%. Prin modul de preparare a foilor de tutun, o parte din această otravă este distrusă. Apoi prin uscarea Țigărilor distrugerea acestei otrăvi se face în mai mare măsură, așa că în tutunul uscat se mai găsește nicotină în proporție de 6,⁷⁵—8%. Această cantitate este suficientă ca să facă mai mult rău fumătorilor. În afară de nicotină se mai găsesc și alte substanțe toxice, produse tocmai prin arderea tutunului, anume: piridină, cresol, oxid de carbon, care sînt în ele otrăvuri puternice și joacă un rol important în otrăvirile lente ale fumătorilor.

Obieciul fumatului vatămă sănătatea și scurtează viața. Tutunul, otravă care pătrunde în organism în formă de fum, rezultat din ardere. Sînt popoare care obișnuiesc tutunul mestecat în gură sau tras pe nas, sub formă de tabac. Dar sub orice formă ar fi luat tutunul, ca orice otravă cu care organismul se obișnuiește, fumătorul trebuie să sporească cantitatea de tutun pentru a-și satisface plăcerea și a-și sătura pofta. De aceea, orice fumător va face constatarea, că deși începe de cele mai multe ori a fuma cu plăcere, în glumă, ajunge apoi cu timpul un pătimaș pasionat al tutunului. În compoziția tutunului, după cum am spus mai sus, sînt mai multe otrăvuri, afară de nicotină, cunoscută de toată lumea. Toate aceste otrăvuri trec în circulația sîngelui și atacă trupul omului.

Tulburările aduse omului prin fumat. Acțiunea tutunului se simte aproape asupra tuturor organelor și sistemelor din trupul omului. Cel mai atacat însă pare a fi sistemul nervos. Astfel, fumătorii pătî-

mași au o memorie foarte scurtă, cu deosebire uită cuvintele. Uneori vorbirea devine foarte greoaie.

Tremurături. Cu deosebire tremurăturile mîinilor, ajungînd să facă uneori scrisul foarte anevoios. Aceste tremurături însă dispar îndată ce se lasă de fumat.

Amețeli pricinuite uneori și din cauza stomacului care se resimte de abuzul de tutun și din cauza otrăvii tutunului intrat în sînge. Aceste amețeli au ceva deosebit. Apar îndată după prima Țigară de dimineața, apar deci cu primul fum de tutun tras în piept și apoi dispar.

Nevralgie (dureri) ce afectează și se localizează la umeri și la brațe. Aceste nevralgii sînt de scurtă durată. În unele cazuri aceste dureri se ascamănă cu durerile de anghină pectorală (anghină de piept).

Tubul digestiv este și el atacat la fumători. Dinții le sînt negri stricați și predispuși la cădere foarte lesne.

Gură inflamată iar căptușeala limbii și a gurii îngroșată și acoperită cu niște plăci lăptoase, ce acoperă glandele gustului. De aceea fumătorul nu are gustul mîncării așa bun și curat ca unul ce nu fumează.

Fundul gîtului (faringele) este roșu, iritat din cauza fumatului și a căldurii fumului de tutun.

Laringele, de asemenea, este influențat și în unele cazuri se observă o tuse cu adevărate spasme.

Stomacul este tulburat în funcțiunea lui. Fumătorul nu are poftă de mîncare și are scuipat mult în gură, mistuirile sînt anevoioase și este aproape continuu constipat (încuiat).

Inima și arterele. Tutunul tulbură funcțiunea inimii. El provoacă palpații (bătăi de inimă) și intermitență, care se constată cu deosebire spre seară, cînd organismul este mai mult otrăvit din otrăvile tutunului fumat în timpul zilei.

Toate aceste tulburări încetează odată cu lăsarea fumatului. Sînt cazuri cînd bolnavii simt în partea inimii dureri atît de violente și asemănătoare cu acelea de anghină de piept, încît s-a ajuns la concluzia că tutunul contribuie în mare măsură la producerea acestei boli, ucigătoare în cele mai multe cazuri. Și aceste dureri dispar îndată ce individul se lasă de tutun.

Organele genitale sînt și ele tulburate în funcțiunea lor din pricina tutunului (tabagismului). La bărbați se constată o adevărată impotență (slăbiciunea puterii sexuale); iar la femei se observă în multe cazuri avorturi repetate, sau dacă nasc copii, să fie slabi și debili.

Organele simțurilor sînt influențate de folosirea tutunului.

Gustul la toți fumătorii este schimbat. Mersul, de asemenea, mai slab. Uneori medicii constată la fumători un catar al urechii și

în unele cazuri chiar otită. Mai sînt însă multe neajunsuri provocate de fumat. Noi n-am arătat aici decît pe cele mai răspîndite. Desigur, nu toți fumătorii observă aceleași tulburări și în aceeași măsură. Unii le simt mai puternic, alții mai slab. Se prea poate întîmpla ca d-voastră, iubiți cititori să nu simțiți nici una din tulburările arătate mai sus, dar mai devreme sau mai tîrziu, ele se arată sigur și uneori destul de tare. De aceea gîdiți-vă la viitorul dv, al copilașilor și eliberați-vă de robia fumatului. Fumatul aduce foarte multe neajunsuri și pagube. Dar foloase? Nici unul. Numai risipirea banilor, a vremii și a sănătății, precum și pierderea Sufletului (Dr. Alex. Comăniță).

Părăsiți răul și urîtul obicei al fumatului. Mulți pătimiși de felul acesta se văd robiți cu trup și Suflet acestei negre și puturoase robii și obicei anticreștinesc. Neavînd o voință tare și un Suflet fortificat duhovnicește, deși văd că se prăbușesc în iadul vremelnice și veșnic, totuși, continuă a tămîia înainte cu toată dragostea pe satana, stăpînitorul veacului acestuia (Ioan 12, 31; 14, 30; 16, 11; 2 Cor. 4)-prefăcînd în fum și scrum însemnate sume de bani, imputîndu-și Sufletul și trupul, care e destinat a fi Biserica lui Dumnezeu, cu puturosul miros al acestei afurisite buruieni devenită idol iubit al majorității omenirii purtătoare de nume creștinesc... Creștinii sînt îndatorați a tămîia înaintea lui Dumnezeu cu tămîie și cu smirnă sfințită de Preoții Bisericii; iar nu înaintea duhurilor necurate cu duhoarea fumului de tutun. Toți creștinii pătimiși să se silească a părăsi această uricioasă și anticreștinească obișnuință și să se ajute chiar unii pe alții a se lepăda și debarasa de acest idolesc nărav. Prin lepădarea acestei uricioase patimi, care impute Sufletul, trupul și văzduhul dimprejurul idolatrizaților pătimiși ai idolului tutunariilor, creștinii cîștigă mult: dezrobirea de sub tiranica robie a fumatului, bani economisiți, sume enorme care se pot întrebuița la felurite scopuri bune și folositoare de Suflet, sănătatea îmbunătățită, mulțumirea sufletească pentru eliberarea din tirania obiceiului ne-sănătos și păgubitor sufletește și trupest, redobîndirea memoriei, puterii, poftei de mîncare, a dragostei de viață, de lucru și de activitate folositoare binelui obștesc și personal. Părăsiți, deci, cu desăvîrșire uriciosul nărav al fumatului și în loc de fum, scrum și putoare în gură, tot mai bine, mai multă sănătate, economie banilor (ce se leapădă zadarnic pe tutun), dragoste de viață, de luminare, de mireasma tămîiei și a rugăciunilor sfinte, de Dumnezeu, Izvorul tuturor bunătăților și fericirilor vremelnice și veșnice.

Părăsirea fumatului aduce multe îmbunătățiri. Cei care ne-au ascultat sfatul, ne aduc mulțumiri prin grai viu și prin scris: „Cinstite Părinte! Mulțumită bunului Dumnezeu pentru edificatoarele sfaturi sfinte ce n-eați dat... Am părăsit năravul rău al fumatului

Am lepădat țigara, luleaua, tutunul, după hotărîrea ce mi-ați dat și am primit-o la Sf. Spovedanie și buna sfătuire. N-am mai fumat de atunci. Acum mă simt mult mai bine. Am poftă bună de mîncare, dorm liniștit și bine. Simt zilnic cît de bine mă întrezesc, reabilitez și învioresc. Atunci eram slab și bolnăvicios, iar acum sînt sănătos și dispus pentru muncă în gospodărie. De la 55 kg greutate, am ajuns la 76 kg. Slavă lui Dumnezeu pentru toate binefacerile și lumina ce ni s-a arătat nouă celor ce zăceam în întuneric și în umbra morții!”

„Cel ce face păcatul este rob al păcatului... Cel ce face păcatul acela este de la diavolul, pentru că din început diavolul păcătuiește. De aceea s-a și arătat Fiul lui Dumnezeu, ca să strice lucrurile diavolului. Tot cel născut de la Dumnezeu nu face păcat, pentru că sămînta Lui rămîne în el și el nu poate păcătui pentru că e născut de la Dumnezeu...” (Ioan 8, 34—35, 44, 47; comp. Fac. 3, 15; Lc. 11, 20; F. Ap. 13, 10—11; 1 Ioan 3, 8—9; 4, 4—6).

Poți fi creștin adevărat cu țigară în gură? Cineva spunea odată din nepricepere sau în glumă deșartă: „M-aș duce și eu la Sf. biserică, duminică, atît dimineața, cît și la dunare după masă dacă mi-ar da voie să mai pip din cînd în cînd cîte o țigară, că doar ce mare păcat va fi și aceasta? Sînt ele alte păcate mai mari și mai grele decît fumatul?” La această vorbă răspundem: „E adevărat că sînt păcate mai grele decît fumatul, dar în lupta creștinului contra patimilor și păcatelor, dacă nu poți birui în tine o patimă mai mică, cum e fumatul, cum vei putea birui pe cele mai mari? Și apoi, a fi un bun creștin, înseamnă să lupți hotărît în contra tuturor patimilor, fie ele mari sau mici. Fumatul este o patimă care te robește într-atît, încît nu mai poți spune că tu ești stăpîn pe tine, ci obiceiul acela rău. Un creștin credincios trebuie să fie însă slobod” (Ioan 8, 21—36), de orice deprindere rea, care îi subjugă voința, și să caute curățirea și sfințirea trupului și a Sufletului său. Ce greu te simți într-o adunare de oameni, în tren, într-un birou, într-o sală de așteptare etc., din care izvorăște puternic duhoarea acră și înecăcioasă a fumului de țigară. De mult ori îți pare mai curat aerul într-un grajd cu vite, unde bălegarul de animale îți miroase a iarbă, decît între oamenii care sînt plini de mirosul urît al mahorcii.

Te întrebi cu întristare: „De ce își murdărește oare omul trupul său, făcîndu-l să miroase așa de greu, cînd ar trebui să-l păstreze curat și sănătos spre a plăcea Stăpînului Care l-a zidit?” Ia doi oameni: unul fumător care tușește, vorbește răgușit, miroase greu a tutun și e galben pe dinți, pe mustați și pe degete și altul care e nefumător și care are o înfățișare curată, plăcută la vedere, vocea limpede și fără miros greu și spune-mi care din acești doi are o înfățișare vrednică de un fiu a lui Dumnezeu? Sf. Apostol Pavel scrie că: „orice patimă este o închinare la idoli, care trebuie

omorită în trupul nostru" (Cols. 3:5). Fumatul este și el o patimă, care te face să te închini la țigară, ca la un idol. Mulți, tare mulți închinători mai are și „idolul țigară”. Pentru idolul acesta e în stare omul să sară în foc, să rabde de foame și frig și să stea ceasuri întregi coadă la tutungerii ca să-și primească porția de tutun.

Cîtă nesănătate este în casa omului fumător! Vai de bieții copilași care trebuie să respire duhoarea de tutun, cu care umplu tații lor casa! Cîte nenorociri nu se întîmplă din cauza capătului de țigară aruncat pe jos. Un credincios știe că: „nu trebuie să-și dea banul său și cîștigul muncii sale, pentru un lucru care nu satură și nu hrănește”. Așa ne îndeamnă Sf. Scriptură (Is. 55, 2). Astfel, un creștin adevărat nu fumează, pentru că aceasta este o patimă urită și rău făcătoare, care nu-i face cinste și care nu-l satură și nici nu-l adapă. Cineva glumea odată spunînd: „Dacă ar fi fost de trebuință ca omul să fumeze, așa cum trebuie să mănînce și să bea apă, atunci, de bună seamă i-ar fi făcut Dumnezeu omului un horn în vârful capului, ca să aibă pe unde ieși fumul!” Unii zic: „Oare nu Dumnezeu a făcut și tuturul, spre folosul oamenilor?” Da, este adeăvrat că și tutunul este o buruiănă făcută de Dumnezeu, dar nu e dată spre fumat, așa cum și mătrăguna nu e dată de Dumnezeu s-o mănînce oamenii și să înnebunească. A face leacuri din buruienile amare de tot soiul, e una, și a fi pătimaș de tutun, e alta.

Ca încheiere vom spune că fumatul e tovarășul nedespărțit al beției și al desfrînării și deci, un izvor de multe păcate. Lăsați-vă de fumat prin credință, că fără aceasta voința omului e prea slabă. Nu fumați, căci fumatul este o patimă stricăcioasă (V. D. sept. 1946). „Toate îmi sînt slobode, dar nu toate îmi sînt de folcș. Toate îmi sînt slobode, dar eu nu vreau să fiu biruit de ceva” (de tutun)... (1 Cor. 6, 12).

Pe unde-i hornul fumătorilor? Tutunul se știe că-i o belea adusă pe capul oamenilor din Europa numai de vreo 386 de ani, din America, de către negustorii portughezi. Ei l-au prăsit întîi în țara lor, dar numai ca leac sau pentru a face din el praf de pisat (de tras pe nas, ce se credea că e tot „leac” bun de sănătate, că omul strănută de el și doctorii acelor vremuri spuneau că lucrul acesta e sănătos. De aceea și azi cînd strănuți, fie și fără tabac tras pe nas, ți se poștește de altul „spre sănătate!”

De fumat au început oamenii a-l fuma cam peste o sută de ani, și anume, țările vecine și cei ce aveau atingere cu negustorii aceloră. Dar după ce au început a-l folosi, cine i-a mai putut opri? Atunci, la început, cei care fumau erau socotiți ca „strigoi”, ori și ceva mai rău (adică draci din iad), de către cealaltă lume, care nu mai văzuse așa ceva.

Se povestește, de pildă, despre pățania unui londonez Raleigh, care a dus întîi tutunul în Anglia, după ce se deprinsese a-l fuma prin alte țări. Acest bun domn simțise, ori auzise că năravul acesta — fumatul — e rău; că se preface în patimă, că e o belea pe capul celor ce se deprind cu el; de aceea, ca să nu învețe și alții de la dînsul patima fumatului Lordul Raleigh, de cîte ori fuma se închi-dea în camera (odaia) sa, ca să nu-l mai vadă nimeni. Odată însă, citind așa singur într-o carte și trăgînd din lulea, îl apucă setea. El își puse luleaua (pipa) pe cartea de pe masă și se duse la ușă să strige pe servitor să-i aducă un pahar cu apă. Pînă să vină servitorul cu apa, se duse la masă și mai trase zdravăn un fum din lulea, întorcîndu-se iar spre ușă. Dar cînd să deschidă ușa, iată servitorul sosise cu apa. Și cînd lordul slobozi fumul de tutun pe gură și pe nări, servitorul îl văzu și încremeni de groază! Însăpăimîntat ca de moarte, părăindu-i-se că vede un „strigoi” ori un alt duh necurat sau un drac, el îi trînti domnului său paharul cu apă în față și fugi în curte, strigînd: „Alarmă! Săriți, oameni buni! La întrebarea celorlalți servitori și a lumii adunate în jurul lui, servitorul a răspuns aproape cu spume la gură, zicînd: „De multul învățat, i s-a aprins domnului nostru capul, și-i iese, ca dintr-un horn (coș) fumul pe gură și pe nas...” Povestirea însă nu ne spune de nu cumva n-o fi ajuns și servitorul „horn” sau „coș” din care să iasă fumul pe gură și pe nas (F.I.N.M. I-a, 1930).

Patimile pentru Suflet, sînt întîi un cerșetor.

Le-ai deschis, devin un un oaspe și ca oaspe cer onor.

De le onorezi la urmă și cu ele stai la masă,

Tu ești sluga, pe cînd ele sînt stăpîni la tine-n casă.

Omule, de vrei, sugrumă pururea pe acești săraci.

Și să știi: această crimă, Dumnezeu cere s-o faci! (V. Militaru; Ps. 100, 10).

Am servit păcatul fumatului, prin darea de foc la aprinderea țigărilor, prin cultivarea tutunului și pregătirea lui în fabrici, prin darea de bani pentru cumpărarea tutunului și altele, făcîndu-mă astfel părtaș aceluia păcat? (Vezi „Oglinda duhovnicească”, pp. 127—9, 501—5; 1458—1460; „Turun sau tămîie?”, „Tămîie... și nu tutun”, „Jos cu patima fumatului”).

Boierul drăcesc și mulțimea necuraților demoni ai acelei vămii urîți și puturoși, cu lulele și țigări în gură, avînd în gheare pachete cu tutun și țigări, slobozesc nori de fum de tutun pe nări și gură asupra Sufletului. Neaflînd însă nici un păcat de felul acesta în catastifele lor asupra Sufletului Teodorei, vameșii rămîn uimiți

iar Îngerii reluându-și zborul, pleacă și de acolo însoțind pe Suflet tot mai sus în înaltul cerului.

FERICIREA ÎN RAIUL CERESC A ADEVĂRAȚILOR TĂMIETORI

1) Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, Treimea cea de o ființă și nedespărțită stînd pe Tronul Slavei Sale (Is. 66, 1; F. Ap. 7, 49; 2 Paral. 2, 6; 6, 18; Ps. 10, 4; Amos 9: 14; Mt. 5, 34—35).

2) Sfinții Evangheliști: Matei, Marcu, Luca și Ioan, cu cei patru viețuitori cu fața de om, leu, vițel și vultur, înaripați cu câte 6 airpi.

3) Prea Sfînta Curata de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria.

4) Serafimi cu câte 6 aripi stînd în jurul Scaunului Dumnezeirii, cîntă neîncetat: Sfînt, Sfînt, Sfînt Domnul Dumnezeu Atotțiitorul, Cel ce era, Cel ce este și Cel ce vine" (Is. 6, 2; Apoc. 4, 6—8).

5) Heruvimii cu câte 4 aripi și celelalte 7 cete îngeresti cîntă în cor: „Vrednic ești Doamne... Vrednic este Mielul, Care S-a junghiat... Lăudați pe Dumnezeul nostru, toți... Aleluia... Amin... Aleluia..." (Apoc. 4, 11; 15, 12—14; 19, 4—8).

6) St. Ioan Botezătorul cu Sfinții Strămoși, Patriarhi, Prooroci...

7) Sfinții Apostoli, Ierarhi, Mucenici, Cuvioși, Drepti.

8) Adevărații credincioși creștini ai lui Dumnezeu — Păstori și păstoriți — n-au fumat nici cu țigara, nici cu luleaua (pipa), n-au tutunărit în nici un fel, cum fac astăzi foarte mulți ușurateci: bătrîni, bărbați și femei, băieți și fete, copii, în fine, creștini de formă goală. Priviți la tutunarii de jos, care fumează de-a valma: bătrîni și tineri, copii, femei, fete semidispuiate și înzorzonate, învăluiți în norii puturosului fum de tutun, pe care-i servesc dracii cu satisfacție satanică de a-i trage cît mai curînd cu dinșii în iad, în iazărul de foc. Foc, fum și putoarea tutunului au iubit în viața pămîntească, în foc, în fum și-n putoare se vor sălășlui pe vecie, de nu se vor părăsi, pocăi și de nu vor face roade vrednice de pocăință. „Cînd duhul cel necurat va ieși din om, umblă prin locuri fără de apă, căutînd odihnă și nu află. Atunci zice: „Mă voi întoarce în casa mea, de unde am ieșit; și venind o află deșertată, măturată și împodobită. Atunci se duce și ia cu sine alte șapte duhuri mai rele decît sine și, întrînd locuiesc acolo și se fac cele de pe urmă ale omului aceuia mai rele decît cele dintîi. Așa va fi acestui neam viclean... De nu vă veți pocăi, toți așa veți pieri" (Mt. 12, 43—45; Lc. 13, 1—9).

9) Aici ni se înfățișează un bun și străvechi obicei creștinesc: mergerea creștinilor — bărbați și femei — cu tămîietori și cu rugăciuni la mormintele repausaților lor drept credincioși creștini după exemplul sfințelor mironosițe la Mormîntul Domnului (Lc. 24, 1; Mc. 16, 7). Fumul de tămîie sau de smirnă binecuvîntate de Preotul, Bisericii, însoțit de rugăciunile fierbinți făcute în duh și-n adevăr se înalță în văzduh pe treptele cerurilor pînă sus, la Scaunul Dumnezeirii. Îngerii păzitori îi călăuzesc pe acești creștini binecredincioși pe calea vieții și a mîntuirii, să facă cît mai multe fapte bune, spre dobîndirea fericirii veșnice pentru ei și pentru repausații lor scumpi și dragi. „Orice veți cere de la Tatăl în Numele Meu, aceea voi face ca să se proslăvească Tatăl în Fiul... Dar să cereți cu credință nimic îndoindu-vă... Căci noi nu sîntem ai îndoirii, spre

pieire; ci ai credinței spre câștigarea sufletului". (Mt. 7, 7—8; Ioan 14, 13—14; Iac. 1, 6; Evr. 10, 39).

10) La acest număr vedem pe Preotul Zaharia tatăl Sf. Ioan Botezătorul, tămîind în Biserica Vechiului Testament. De-a dreapta altarului tămîierii i se arată Sf. Arhanghel Gavriil, vestindu-i nașterea fiului său Ioan (Lc. 1, 8—11, 19—20). Arătarea Arhanghelului de-a dreapta altarului în fața Preotului Zaharia chiar în vremea pe cînd tămîia biserica este o vie și puternică dovadă că tămîierea cu tămîie și smirnă este o lucrare și un dar bine plăcut și primit înaintea lui Dumnezeu, cînd se aduce de credincioșii săi. „De la răsăritul soarelui pînă la apusul lui, Mare este Numele Meu printre popoare și în orice parte se aduc jertfe de tămîie pentru Numele Meu și prinoase curate, căci Mare este Numele Meu între neamuri — zice Domnul Savaot" (Mal. 1, 11). Această tămîiere cu tămîie și smirnă e cu totul potrivnică satanicului obicei al afumătorilor cu tutun, adică al fumatului.

11) Preotul Liturghisitor slujind în Sf. Biserică, plină cu bătrîni și tineri, femei și copii, tămîiază înaintea Domnului Dumnezeu cu multă și adîncă evlavie, pătruns fiind de cunoștință că tămîia este un mare și frumos dar adus Celui Prea Înalt din partea robilor Săi.

12) Creștinii binecredincioși — cler și popor — după a lor dreaptă credință și viețuire creștinească aleasă, duhovnicească, pregătiți bine sufletește, repausînd, sînt însoțiți de Îngeri și duși în Raiul pămîntesc, unde purtînd în mîini stîlpări de fapte bune, slavoslovesc pururea pe Milostivul Dumnezeu. Un înger, coborînd din înălțimile cerurilor, le vestește marea bucurie că rugăciunile făcute de ei în viața pămîntească, însoțite de mireasma tămîiei, s-au suit de Îngerul păzitor și depus peste jertfelnicul de aur, care este înaintea Scaunului Dumnezeirii (Apoc. 8, 3—4).

13) Aici, sus, deasupra Raiului pămîntesc, ne sînt înfățișați toți aleșii Domnului: Prooroci, Apostoli, Ierarhi, Preoți, Mucenici și Mucenice, Monahi și Monahii, Tămăduitori fără de arginți, Drepti și Drepte... care în viața lor pămîntească au înălțat rugăciuni fierbinți, făcute în Duh și-n adevăr, însoțite de mireasma tămîierilor, credincioșiei și faptelor bune înaintea lui Dumnezeu. (Efs. 2, 10). Multime de Îngeri îi înconjoară de o parte și de alta cu multă dragoste cerească, fericindu-i. Ascultînd cîntările cerești, Sfinții toți și toate simt revărsîndu-se în ființa lor o desăvîrșită bucurie, care-i face să se veselească pururea.

PEDEAPSA ÎN IAD A SCHIMONOSITORILOR CHIPULUI CREȘTINESC ȘI A TUTUNARILOR.

Chipul de față ne arată pedeapsa în iad a slușitorilor chipului creștinesc și a fumătorilor. Spiritele infernale torturează

pe creștinii și creștinele, care în loc de a privi, citi, cugeta în Dumnezeieștile Scripturi și în cărțile Sfintei Biserici pentru a se folosi sufletește pe sine și pe aproapele lor, s-au uitat în oglinzi pentru a se dichisi; împopoțona, spre primejduirea lor și a aproapei. Vorba ceea: „Se tot chiorăște în oglindă și gunoiu-i pînă-n grindă“. Viclelele spirite înrăutățite care le-au amăgit a-și pierde vremea cu felurite priviri și împodobiri în fața oglinzilor, în iad le arată cu ce și-au pierdut vremea prețioasă mîntuirii și le bate cu flăcări de foc peste toate părțile corpului ce și le-au dichisit ca să placă lumii spre satisfacerea dobitoceștilor împătimiri. Vai și amar de acele Suflete ale bărbaților și femeilor care și-au sluțit chipul lor dat de Dumnezeu și portul cuviincios, creștinesc, că în groaznică osîndă s-au afundat! În iazărul de foc, foc de jos și foc de sus, flăcările iadului îi pîrjolesc din toate părțile. Dracii le bat cu foc, fug cît pot, nu-și află loc de scăpare și alinare...

Aici se vede și pedeapsa tutunarilor, care în viața lor, în loc de a înălța rugăciuni lui Dumnezeu în duh și adevăr, însoțite de mireasma tămîiei în orice vreme și în orice loc, ei au pufăit tutun, bucurînd pe diavolul pe care-l slugăreau și prin această patimă. Precum lumea de dinaintea potopului universal nu putea fără apă, căci fiecare își purta tîgvulița cu apă legată de gît și în orice vreme și în orice loc, din cînd în cînd tot beau cîte un gît de apă... pînă a venit potopul și i-a înecat pe toți; așa și tutunarii, zic ei că nu pot fără foc și fum la nas pînă se vor îneca toți de potopul cel cu foc care va arde din vremi în vremi... și la urmă întreg pămîntul. Pînă atunci și în viața lor prezentă se aprind de focul feluritelor

rele ; iar după moarte, cad în iazărul de foc unde se muncesc de dracii pe care i-au slugărit. Dracii îi aprind la față cu torțe de foc infernal, îi afundă tot mai mult în iazărul de foc și-i aprind așa de groaznic, încît scot văpăi de foc insuportabile pe gură și pe nări, cum scoteau în viață cînd fumau tutun, fumul puturos al tutunului. Gurile și nasurile pe care le-au făcut fumarii (hornuri, coșuri) pe pămînt, tot fumarii le fac dracii în iad și nevrînd tot fumează foc, fum duhuros și fumegaiuri, deși le este nesuferit.

Tutunarilor, creștini și creștine, părăsiți-vă de năravul sau patima asta demonică și faceți ce-i plăcut lui Dumnezeu pentru a scăpa din iadul vremelnice și veșnic și a dobîndi buñătățile cerești. Ardeți tămîie în casele voastre și nu tutun !

Știți, vorbisem altă dată
De beția blestemată...
Însă acum vreau să spun
Că mai este-o altă dare
Poate tot atît de mare —
Este darea pe tutun !
Ah, ce meșter este dracul
El a născocit tabacul !

VAMA A 24-A* A SIMONIEI

ugind în zbor și de la aceea vama fără de supărare și dare, ne-am suit tot mai sus pe calea văzduhului aproape de porțile cerului, și am ajuns la vama simoniei. Acolo se cercetează Arhieriei care iau plata pe cele Sfinte, vînzînd Darul Duhului Sfînt pe bani. Dracii vămii aceleia erau foarte feroși și grozavi de mari, ca niște uriași. Fețele lor erau întunecate ca cerneala neagră, ca tăciunele, îngîmfați

* Cititorii care vor a ști pentru ce am pus 24 de vămii și nu 20, să citească cu atenție cele 4 Sfinte Evanghelii scrise de Sfinții Evangheliști: Matei, Marcu, Luca și Ioan sub inspirația Duhului Sfînt. Acolo vor vedea cum unii au unele evenimente, lucrări, minuni și învățături ale Mîntuitorului, alții altele. Unii mai puțin, mai pe scurt și alții mai mult, mai pe larg. Totuși toți Sfinții Evangheliști au scris bine și adevărat cele arătate acolo. Ei se completează unul pe altul, scriind așa după cum le-a dat Duhul Sfînt înțelepciunea de sus. Toate cele 4 Sfinte Evanghelii sînt adevărate, veritabile și se completează unele pe altele, formînd o unică Evanghelie, cu: viața, activitatea și proslăvirea Mîntuitorului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul. Așa au conlucrat și s-au completat Sfinții Apostoli, Sfinții Părinți apostolici și patristici unii pe alții. Așa Sfintele Sinoade ecumenice și locale. Tot astfel e și cu Vămile Văzduhului. Unii Sfinți Părinți apostolici și patristici au scris mai acoperit sau mai tănuțdespre vămii, alții mai descoperit. Unii figurat, alții clar și arătat. Unii fugitiv, mai pe scurt, alții mai pe larg, mai cu de-amănuntul, d.p. Sf. Grigore ucenicul Sf. Vasile cel Nou.

Noi, ca Preot-Duhovnic cu Darul lui Dumnezeu, căci: „Cu Darul lui Dumnezeu sînt ceea ce sînt” (I Cor. 15, 10; Gal. 1, 11—12), în aceste peste trei decenii de preoție, cu vreo 11 transferări din loc în loc, prin schituri, parohii și mînăstiri, ținînd seama de trebuința oilor cuvîntătoare încredințate nouă rînd pe rînd, și a altor oi de prin alte staule pe o rază de peste 50—60 km. uneori cu mult mai multe, însă tot din turma Mîntuitorului, care alergau la noi pentru a se folosi ; observînd absoluta necesitate a lor de a-și cunoaște fiecare cît mai mult și mai bine păcatele sale spre a și le mărturisi cît mai deplin la Scaunul Sfîntei Spovedanii, m-am

și plini de mândrie. Ei se arătau îmbrăcați în odăjdii ca arhieriei, ținând pungi cu bani în mâinile lor. Alți draci se arătau că dau bani la cei îmbrăcați ca Arhieriei. Dracii aceia se lăudau tare că vor umple iadul cu Arhieriei care iau bani sau alte daruri pe hirotonii și de

văzut silit a pune în această carte, tot 24 de vămi ca și în cartea scrisă și tipărită în limba elinească de „iubitul ucenic al Sf. Vasile” după arătarea Sf. Atanasie de la Crit și apoi tradusă, tălmăcită din limba elinească în cea românească de Protosinghelul Rafail și retipărită în vreo 15 ediții spre binele obștesc. Am pus și ultimele 4 vămi, pe lângă cele 20 de vămi din Vietile Sfinților, 26 martie, cu păcatele lor grele, care se lăfăiesc în lume, ba chiar, predomină multă omenire, nu tănuț, ci pe față, nu pe ascuns, ci în public . . . la care vor fi opriți, întrebați, cercetați cu de-amănuntul și doborâți în iad toți aceia care au făcut astfel de păcate și nu s-au curățit de ele.

Doctorii trupești, când apare în lume o boală nouă și primejditoare omenirii, se ostensc zilnic pentru a-i cunoaște cât mai bine cauza, microbul, tratamentul și nimicirea microbului, pentru salvarea oamenilor din acea boală și din moarte. Așa sîntem îndatorați a face și noi doctorii spirituali, în aflarea bolilor sufletești vechi și noi, în tratarea sufletelor, omorîrea microbului adică a păcatului ucigător și salvarea tuturor din a doua moarte. Cu acest înalt scop, am pus noi aici tot 24 de vămi după cunoștința, trebuința și glasul poporului, știind și din Sfintele Scripturi și tradiții că adeseori glasul poporului e glasul lui Dumnezeu . . . după cum vom vedea din cele următoare . . .

Odinioară un românaș argeșean de vreo 17—21 ani, ce tot citea prin cărți sfinte, era poreclit sau supranumit de prietenii și cunoscuții săi: „Popa! Popa! Părintele! Părintele! Taica Părintele!” Apoi chiar și în armată timp de vreo 7—8 ani, la fel i se adresau cuvintele: „Călugărul! Călugărul! Monahul! Taică Părintele! După liberare, deși el nici nu visa așa ceva, a devenit cu Darul lui Dumnezeu Preot-Călugăr, luminător a multă lume prin cuvînt și scris.

Așa e și cu cele 24 de vămi ale văzduhului. Poporul nostru român-creștin dreptcredincios așa le cunoaște, le mărturisește și le folosește, cu cuvîntul și cu fapta. Așa vedem de pildă la înmormîntări, cînd pun 24 de punți cu așternut, pînă, ulcică cu vin, pîine și luminare cînd doresc și cer (onorînd mai binișor osteneala preoților) a se citi 24 Sfinte Evanghelii, ectenii și blagoslovenii pentru ușurarea sufletului repausatului și trecerea lui mai lesne prin 24 vămi ale văzduhului, pe care el le cunoaște, le ține și, le folosește după străvechile tradiții creștinești . . . poate și după cei 24 bătrîni îmbrăcați în veșminte albe, luminați cu cununi de aur pe capete, cu harfe și tămîietori de aur în mîini care stau pe 24 scaune în jurul Tronului Dumnezeirii (Apc. 4, 4, 10—11; 5, 8—10, 14; 11, 16), sau cele 24 cete de preoți și 24 cete de cîntăreți care făceau rotație, slujind cu rîndul în Templul Domnului (I Paral. 24, 7—19; 25, 9—31; comp. 2 Paral. 31, 2; Lc. 1, 8—9).

Existența celor 24 vămi ale văzduhului reiese destul de clar și limpede și din: Cuvîntul de învățătură foarte folositor al Sf. Macarie Egipteanul. Acolo el arată că în înger în chip călugăresc descoperindu-i între altele, pe lângă ieșirea sufletelor din trupurile lor, întîlnirea și cunoașterea lor în viața viitoare, și despre cele 24 de vămi, unde îngerii se sfădesc cu diavolii pentru fiecare suflet. „Și dacă vor fi — zice Îngerul — mai frumoase și

aceia care se hirotonisesc cu darea de bani, fălindu-se că-i aruncă jos în iad, la un loc cu Simon Vrăjitorul (F. Ap. 8, 18—24). La vederea fioroaselor chipuri infernale ale acelor vameși mi-au apărut

mai multe bunătățile omului, Sufletul aceluia îl iau Îngerii și-l suie din vămă în vămă, pînă îl trec cele 24 vămi . . .” Îngerul vorbind cu Sf. Macarie mai departe de gîlcevile ce se fac între Îngeri și diavolii sălbateci, adaugă: „Și tot așa merge Sufletul prin cele 24 vămi, pînă la poarta cerului”. Apoi vorbind despre cei ce zavistuesc, că se aseamănă cu Iuda Iscariotul care a vîndut pe Hristos, adeverește a treia oară existența celor 24 vămi, zicînd: „Și așa merge Sufletul la cer, prin cele 24 locuri (vămile) tot întrebîndu-se, pentru ca nimic necurat să nu intre în Împărăția Cerurilor . . .” (Apc. 21, 27); extras din: „Slujba și viața Prea Cuvioșilor Părinți din Sf. Munte Athos, tradusă din grecește de Arhimandritul Calinic Boteanu din M-rea Neamț, retras din Sf. Munte, tipărită de Iorgu Dumitrescu în anul 1900, apoi retipărită tot cu cheltuiala lui, corectată de felurite greșeli strecurate, supravegheată și îngrijită de P.S. Arhieriu Nifon Ploieșteanul, Vicarul Sf. Mitropolii a Ungro-Vlahiei în a. 1903).

Cele 24 vămi sînt numai pentru creștinii și creștinele acelea, care s-au făcut vinovați păcatelor săvîrșite și care se cearcă la fiecare din ele. Sufletele care nu s-au făcut vinovate păcatelor celor 24 de vămi, acelea sînt oprite la mai puțin de 24, adică la: 23, 22, 21, 20, 10, 5, 1; iar cei care n-au păcătuit după Sf. Botez, d.p.: pruncii, martirii, cuvioșii și alții care au repausat îndată după ieșirea din baia Botezului, pentru aceia nu mai este nici o vămă, adică, nu sînt opriți și cercetați la nici una din aceste vămi. Așisderea, și aceia care au primit botezul singelui d.p. Sutașul care a împlinit numărul celor 40 de Mucenici în lacul Sevastiei, cei 50 filosofi păgîni, biruiți în cuvînt și convertiți la creștinism de Sf. Muceniță Ecaterina și alții mulți. De asemenea nu sînt oprite la vămi Sufletele acelea care au făcut adevărată mărturisire, cîntă desăvîrșită, împlinirea canoanelor cunite după Sfintele Pravili, adică cei ce au făcut roade vrednice de pocăință (Mt. 3, 8; Lc. 7, 47; 19, 8—10), după păcatele săvîrșite, d.p.: David, Maria Magdalena, Samarineanca, Apostolul Petru, Pavel, Maria Egipteanca, Pelaghia, Moise Arapul, Varvar tîlharul, Cuvioasa Teodora ș.a. Pentru unii ca aceștia nu mai sînt vămi, adică nu mai sînt opriți, nici cercetați în ele, ci trec prin vămi ca trenul accelerat, fulger, prin gările și stațiile mici, ca și cum n-ar fi. Astfel, toți creștinii și creștinele — cler și popor — care se păzesc curați după ieșirea din baia curățitoare de păcate a Sf. Botez, și cei care au făcut pocăință adevărată, desăvîrșită, curățindu-se de păcatele lor și împăcîndu-se cu Dumnezeu prin Împărtășirea cu Prea Sfîntul Trup și Singele Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, printr-o conștiințioasă pregătire (I Ioan 1, 7—10; 2 Cor. 5, 19—21; 1 Cor. 10, 16—17; 11, 21—32) trec prin vămile văzduhului ca și cum n-ar fi de loc.

Privitor la aceasta Sf. Părinți Kiril și Evsevie, zic așa: „Apostolii se vor împărtăși de atîta îndrăzneală și înfățișare, încît nu numai în Biserica lui Dumnezeu vor grăi cele potrivite, ci și între cei ce stau în afară de porți care sînt vrăjmași ai Cuvîntului adevărat, cu mustrare vor putea a le grăi, și vor surpa toate mincinoasele lor cuvîntări. Fericiți vor fi cei care se vor indetula din Noul Testament și vor face, că unii ca aceștia cînd ies din viața aceasta și grăiesc către puterile potrivnice în porțile cerești (în care tot Sufletul se cercetează de către demonii din afară) atuncea nu se vor rușina” (T.Ps. tom. II, Iași, la Ps. 127, 1—2).

în minte cuvintele Dumnezeieștilor Scripturi: „Elisei omul lui Dumnezeu a zis slugii sale: „...Lepra lui Neeman să se lipească de tine și de urmașii tăi în veci...” (4 Imp. 5). De asemenea mi-am adus aminte și de Simon vrăjitorul, care mai înainte amăgise neamul Samariei cu vrăjile lui încât mulți luau aminte la cele ce făcea el, și ziceau

că „acesta-i puterea lui Dumnezeu cea mare...” Acela botezându-se de Apostolul Filip și văzînd cum prin punerea mîinilor Apostolilor se dă Duh Sfînt, le-a adus lor bani, zicînd: „Dați și mie această putere, ca ori pe care voi pune mîinile să ia Duh Sfînt.” Atunci Sf. Ap. Petru, privindu-l cu mirare, i-a zis: „Argintul tău să fie cu tine în

Toți creștinii și creștinele, însă, care au făcut spovedanie și pocăință de mîntuială sau parțială, parțial se curățesc. Dacă cel ce se spală pe mîini este întrebant: „Ce faci?” „Ce-ai făcut acolo?” El răspunde: „Mă spăl!... M-am spălat!” El e spălat numai pe mîini, dar pe cealaltă parte a corpului poate fi imul (rapănul) de-o mucă de cuțit, deci nu-i spălat peste tot corpul. Așa-i și cu spovedaniile pripite. Vedeți? Precum cei care se spală pe mîini, numai pe mîini sînt spălați sau curățiți, nu și peste tot corpul pe care n-l-au spălat bine, tot astfel și cu cei ce fac spovedanie și pocăință ușoară, pripită, parțială, numai parțial, se curățesc, dacă se curățesc... nu peste tot sau desăvîrșit. Aceia sînt opriți și cercetați cu mare și aprigă amănunțime la vămii mai mult chiar și decît Sf. Teodora. Cred că aceste mărturii vor fi îndesulătoare pentru cei înțeleghători.

pierzare, căci ai socotit că Darul lui Dumnezeu se agonisește cu bani. Nu-ți este ție parte, nici soartă în cuvîntul acesta, pentru că în mîntuială nu este dreaptă înaintea lui Dumnezeu. Pocăiește-te drept aceea de răutatea ta aceasta și, de roagă lui Dumnezeu, că doar s-ar ierta ție cugetul inimii tale. Pentru că te văd că ești în amărăciune a fierii și în legătura nedreptății. Simon răspunzînd a zis: „Rugați-vă voi pentru mine către Domnul, ca nimic din acestea care ați zis să nu vină asupra mea...” (F. Ap. 8, 9—24).

Ajungînd noi la această vamă și văzîndu-mă vameșii aceia înfricoșați că sînt femeie, ne-au lăsat de am trecut-o fără suferare și fără nici o dare.

Îngerii cu Sufletul alergînd tot mai sus, ajung la vama 24-a a simoniei sau a cumpărării Darului Duhului Sfînt: Dracii vămii aceleia, fioroși și urîți, apar, înaintea Sufletului, cercetîndu-l după catastifele lor, de ex. de:

365) Am făgăduit... dat bani, daruri... ori altceva, ca Simon vrăjitorul, pentru cumpărarea Darului Duhului Sfînt pentru ca să mă fac: Călugăr, Diacon, Preot, Arhiepiscop? (a)

a) *Simonia* — adică cumpărarea darurilor: călugăriei, stăreției, diaconiei, preoției, arhieriei, parohiei sau eparhiei cu bani — e un groaznic păcat sau nelegiuire asemenea cu a lui Simon vrăjitorul (F. Ap. 8, 14—24; comp. Mt. 10, 8; 4 Imp. 5, 10—27; Fac. 20, 7, 17; Eș. 8, 8; Num. 21, 7; 3 Imp. 13, 6; Iov 42, 8; Iac. 5, 16). „Dacă vreun Episcop, Presbiter sau Diacon ar ajunge la această vrednicie prin bani, să se caterisească și el și cel ce l-a hirotonisit, și să se înlăture definitiv de la Împărășire, ca Simon vrăjitorul de mine Petru” (Apost. 29 Sin. IV ec. can. 2; VI ec. can. 22, 23; VII ec. can. 4, 5, 19; Sf. Vasile 90. Epist. can. Pidalion ed. 1933, pp. 66—79). Păcatul acesta duce pe clerici la caterisire, pe mireni la afurisanie, și pe cei care nu se pocăiesc la muncire în vîlvățile iadului. Asemenea acestui păcat greu, mai este și intervenția sau influența omenească, care-i duce și pe aceia pe toți la caterisire și afurisire (Apost. 30; Sin. I ec. can. 4; VII ec. can. 3 Lacod. 13). Tot un fel de simonie se vîră și în Taina Sfîntă a Pocăinței. Mulți se înșeală, că prin mită sau dare de bani, dați din prisosul lor, s-ar curăți de păcate, fără a-și mai face și canonul cuvenit sau roade vrednice de pocăință (Mt. 3, 8; Lc. 19, 8—9; F. Ap. 8, 18—20; C.F.S. o.c. pp. 150—1; 73).

Cei ce fac sau contribuie la hirotonii cu mită ori hirotonisesc pe cei nelegiuți, neîndreptați și necurățiți de păcate prin adevă-

rata pocăință, vor fi trași la răspundere în ziua înfricoșatei Judecăți (V. Sf. 18 febr. o.c. pag. 576).

Sf. Ioan Hrisostom, mustră, înfierează și îndreptează pe cei hirotonisiți cu bani (V. Sf. 13 nov. o.c. pag. 567—8).

Sf. Episcop Bonifatie mustră pe preotul care strîngea galbeni ca să cîștige episcopia (V. Sf. 19 dec. o.c. pp. 976—7).

Sf. Ioan Milostivul a mustrat pe un om care i-a adus aur și griu ca să-l facă diacon. (V. Sf. 12 nov. o.c. pp. 494—5).

Fericită era creștinătatea cînd în eparhiile vacante se alegeau episcopi prin rugăciuni și descoperiri divine ca: „Sf. Ierarh Nicolae (Cazania și V. Sf. „Spre Emaus“ pp. 113—122), Sf. Ambrozie, Sf. Ioan Gură de Aur ș.a.

Am promis și dat bani pentru ca să dobîndesc ranguri, demnități bisericești, de care nu eram vrednic, furînd astfel Darul și păcătuiind groaznic înaintea lui Dumnezeu și a dreptății Lui? (b)

Ei poartă părți din veșminte arhieresti și preoțești, puni cu bani și cei mai mici numără bani mulți celor mai mari ai lor simu-

b) Se poate întîmpla ca mulți din creștinii vremurilor noastre, mai ales majoritatea celor ușurateci, care aleargă după o spovedanie de mîntuială, de formă goală sau a-și curăți urechea de un bir sau cotă plicticoasă, să zică: De unde a mai scornit și preotul acesta duhovnic atîta sumedenie de păcate? Doar Moliftelnicul Bisericii nu arată atîta mulțime de păcate; ci mai puține. Și apoi, noi, adeseori la Scaunul Sfintei Spovedanii am fost întrebați numai de cîteva păcate și ni s-a dat voie a ne și Împărtăși! Ce bine și cît de mulțumiți ne simțeam că scăpăm de la spovedanie mai repede, fără multă bătaie de cap. Dar acum, atîta sumedenie de păcate înșirate acolo la fiecare vămă, ne pune pe gînduri!”

Creștinilor și creștinelor, care umblați precupețind Sfînta Spovedanie, schimbîndu-vă Duhovnicii cum vă schimbați cămășile sau cum schimbă bărbații ușuratici soțiile; cum schimbă slugile nestatornice pe stăpînii lor; ca cei ce vînd lapte sau vin amestecate cu apă, marfă rea în loc de bună... nu vă amăgiți cu acele spovedani ușurateci și cu acele împărtășiri pripite mai înainte de a avea sau de a vă albi haina de nuntă. Aduceți-vă aminte de pățania celui aflat în sala împărătească la nuntă! „Intrînd împăratul în sala ospățului la nunta împărătească — zice Mîntuitorul în pilda Evangheliei Sale — a văzut pe un om care nu avea haină de nuntă; și i-a zis: „Prietene! Cum ai intrat aici neavînd haină de nuntă?“ El neputînd răspunde, tăcea. Atunci împăratul a zis slugilor sale: „Luați-l de aici și legîndu-i mîinile și picioarele, aruncați-l în întu-

lînd acest păcat al simoniei. Sufletul Teodorei fiind curat și străin de acest cumplit păcat, pleacă și de acolo tot mai sus, spre porțile cerurilor. Vameșii cu boierul lor se prăbușesc jos, mîncîndu-se

nericul cel mai dinafară. Acolo va fi plîngerca și scrișnirea dinților. Că mulți sînt chemați, dar puțini aleși.” (Mt. 22, 1—14; comp. 2 Cor. 5, 4; Efs. 4, 22; Colcs. 3, 10—12; Apc. 3, 4; 16, 15; 19, 8). Reamintiți-vă și de cuvîntul Sf. Ioan Gură de Aur, care zice: „Nu împărtășirea deasă, ci împărtășirea cu bună pregătire folosește pe cei ce primesc Sfintele Taine... Mulți se împărtășesc de frica morții dar se duc în iad.” Așadar, pregătirea noastră sufletască pentru a scăpa de iad și a dobîndi Împărăția lui Dumnezeu și fericirea veșnică, însoțită de carcul cuvenit și facerea isadelor vrednice de pocăință, după care urmează Sfînta și Dumnezeiasca Împărtășanie cu folcs vremelnic și veșnic.

În acest scop înalt și folositor, mîntuitor, curățitor, sfîntitor și fericitor sufletelor dornice de mîntuire, am adunat și pus și în această carte aceste 365 de păcate felurite după zilele anului, ca un fel de „Oglindă Duhovnicească” în care fiecă creștin și creștină privindu-se cu seriozitate, să-și afle și să-și cunoască păcatele, spre a se putea curăți de ele. Să ne aducem aminte ce minuțios a fost cercetată Sfînta Teodora care se spovedise adeseori. Sf. Vasile cel-Nou (pe care-l sluja cu tot devotamentul), de toate păcatele pe care le uitase nemărturisite, sau de acele păcate mici lăsate nemărturisite fiindcă le socotise mici și neînsemnate, niște nimicuri.

Unul dintre popoarele pămîntului cele mai înaintate în cultura omenească, cufundate în besna întunecoaselor idolatrii infernale, a fost poporul egiptean. Acel popor pe lîngă cei (zece) zei mari și doisprezece zei mai mici, cu alte multe felurite zeități întrupate, ei mai aveau și 365 de demoni, după numărul zilelor anului (vezi Istoria Biblică, Istoriile Antice, T.L. o.c. tom. II, pp. 581—4, ș.a.), adică ei ajunseră la cunoștința și credința că atîtea feluri de patimi sau păcate grele, osînditoare, torturărilor vremelnice și veșnice sînt, cîte zile într-un an.

Odinioară slujitorul Proorocului Elisei, omul lui Dumnezeu sculîndu-se dis de dimineață și văzînd cetatea împresurată de o vrăjmașă oștire asiriană cu cai și care, a strigat: „Ah! Domnul meu ce vom face? Cum vom mai scăpa?” Elisei liniștindu-l, i-a răspuns: „Nu te teme, că mai mulți sînt cei ce sînt cu noi, decît cei ce sînt cu ei. Acestea zicînd, Proorocul, s-a rugat zicînd: „Doamne, deschide-i ochii să vadă.” Și Domnul Dumnezeu i-a deschis ochii Sufletului slujitorului, care a văzut murtele plin de oștire multă cu cai și cară de foc împrejurul lui Elisei (4 Imp. 4). Asirienii care împresurau cetatea israelită cu ură de moarte, arată aici pe dracii care

unii pe alții, aspumînd de durere, necaz și minie că le-a scăpat din gheare și acel suflet omenesc.

Împresoară pe creștini cu felurite păcate, iar ostașii luminați cu cai și care de foc, pe îngerii lui Dumnezeu, trimiși nouă în ajutor ca să luptăm bine și să biruim pe draci împreună cu patimile lor rele.

Avva Isidor văzînd pe Avva Moisi luptat groaznic de păcat, luîndu-l cu sine, i-a suit pe casă și i-a zis: „Ia aminte spre apus!” Privind el spre apus cu atenție, a văzut mulțime nenumărată de diavoli, turburîndu-se și gîlcevindu-se ca să bată război. Avva Isidor îi zise iarăși: „Caută spre răsărit și ia aminte.” Căutînd el cu luare aminte spre răsărit, a văzut mulțime de Sfinți Îngeri slăviți. Atunci Avva Isidor i-a zis: „Iată, aceștia sînt trimiși sfinților (adică adevăraților creștini din clerul și poporul creștinesc) spre ajutor; iar cei de la apus sînt cei ce bat război cu noi. Vezi? Iacă, mai mulți sînt cei ce ne ajută nouă decît cei ce bat război cu noi!” Astfel Avva Moisi încurajîndu-se, s-a întors la chilia sa (P.o.c. pag. 143, 1).

Sf. Arhiereu Nifon după ce a văzut cu ochii sufletești cum toți banii pe care-i dau creștinii la fluierari (muzicanți, lăutari) care le cîntă să joace, adică tot ceea ce se cheltuiește cu praznicele drăcești și petrecerile anticreștinești, sînt jertfe aduse diavolului, făcînd rugăciuni a avut o altă vedenie minunată: A văzut un cîmp mare, deopotrivă în lung și în lat, în care stăteau mulțime de diavoli despărțiți în cete, cete multe. Ei erau de toți 365 de cete, după numărul păcatelor grele. Un arap mai mare dintre ei, foarte întunecat, număra oștirile. Rînduînd cetele ca la război, le zise: „Privind spre mine să nu vă temeți de nimic, pentru că puterea mea este cu voi.” Unul dintre diavoli a adus mulțime multă de arme de felurite feluri și le-a împărțit la cete, apoi diavolul dînd fiecărei cete: descîntece și farmece, le-a trimis peste tot pămîntul asupra Bisericii Domnului nostru Iisus Hristos.

Văzînd aceasta fericitul Nifon, îndată a auzit un glas zicînd către dînsul: „Nifone, întoarce-te către răsărit și privește!” Întorcîndu-se el și privind spre răsărit, a văzut un cîmp curat și frumos, unde era mulțime fără de număr de cei cu haine albe mai îndoite decît a arapilor cu mii de mii, pregătiți toți ca de război. Apoi a venit un bărbat oarecare mai luminat decît soarele, și le-a zis: „Așa vă poruncește Domnul Dumnezeu Savaot, să vă duceți în tot pămîntul ca să ajutați creștinilor și să păziți viața lor!” Dumnezeu este care ajută Bisericii Sale (V. Sf. 23 dec. pp. 1193—6).

Aceste cîteva lămuriri istorice, scripturistice și tradiționale arată clar rostul acestor 365 feluri de păcate așternute în această carte, care ca și Dumnezeiescul Semn al Crucii Domnului nostru

TRECEREA SF. MACARIE EGIPTEANUL PRIN VĂMILE VĂZDUHULUI

Sosind ziua trecerii din viața aceasta a Sfîntului Macarie, un heruvim cu mulțime de îngeri stînd înaintea Dumnezeiescului Părinte, i-a zis: „Scoală-te următorule al Domnului, vino cu noi la viața veșnică! Ridică-ți ochii tăi împrejur și vezi cîte cete de cei fără de trupuri și de sfinți, s-au trimis ție de la Atotțitorul ca să te aducă la Sine. Vezi soborul Apostolilor, adunarea Proorocilor, mulțimea Mucenicilor, ceata Arhiereilor și a Pustnicilor, unirea Cuvioșilor și a Dreptilor. Deci, dă-mi Sufletul tău care mi-a fost încredințat mie de Dumnezeu ca să-l păzesc în trup; iar acum despărțindu-se din legăturile trupești, ca pe o bogăție să-l iau cu cinste și trecîndu-l printre puterile cele potrivnice, să-l duc înaintea Dumnezeiescului Scaun al Stăpînului, ca să se veselească cu toți Sfinții cei din veac.” Acelea arătîndu-le acel înfricoșat Heruvim, fericitul Macarie, sărutînd pe cei ce erau lîngă dînsul, s-a rugat pentru toți ai săi. Apoi ridicîndu-și ochii și mîinile în sus a roștit ultimul cuvînt: „În mîinile Tale, Doamne, îmi dau duhul meu.” Astfel și-a dat fericitul său Suflet în mîinile Heruvimului păzitor și luminător al său, lăsînd multă plîngere ucenicilor. Fiind ridicat de Heruvim, de pe pămînt în înălțimea văzduhului, unii dintre Sfinții Părinți, ce priveau cu ochii sufletești spre diavolii cei din văzduh, i-au văzut cum stăteau departe și strigau: „O! De ce slavă te-ai învrednicit Macarie!” Atunci Sfîntul s-a smerit și veghind

Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, va fi, desigur, spre căderea celor neînțelegători și spre scularea celor înțelegători, care se ostenesc cu bună chibzuială pentru mîntuirea Sufletelor lor. Prin acestea noi ne împlinim cu drag și cu multe sacrificii marea îndatorire a preoției, ce ni s-a încredințat de sus de la mult milostivul Dumnezeu, strigînd tuturor din răspuseri cu Proorocul și cu Apostolul: „Pînă cînd veți șchiopăta de amîndouă picioarele?!... Spălați-vă! Curățați-vă... Cel ce este în Hristos e o făptură nouă. Cele vechi au trecut, iată toate s-au făcut noi. Toate vin de la Dumnezeu, Cel ce ne-a împăcat pe noi cu Sine prin Iisus Hristos, ne-a dat nouă slujba împăcării... Și a pus în noi Cuvîntul împăcării. Deci, noi sîntem solii trimiși în Numele lui Hristos ca și cum Însuși Dumnezeu v-ar îndemna prin noi, rugîndu-vă în locul lui Hristos, împăcați-vă cu Dumnezeu...” (III Imp. 18, 21; Is. 1; 2 Cor. 5, 17—21; comp. Zah. 12, 8; Mal. 2, 6—7).

asupra-și, le răspundea: „Nu... încă mă tem; pentru că nu mă știu de am făcut vreun lucru bun.”

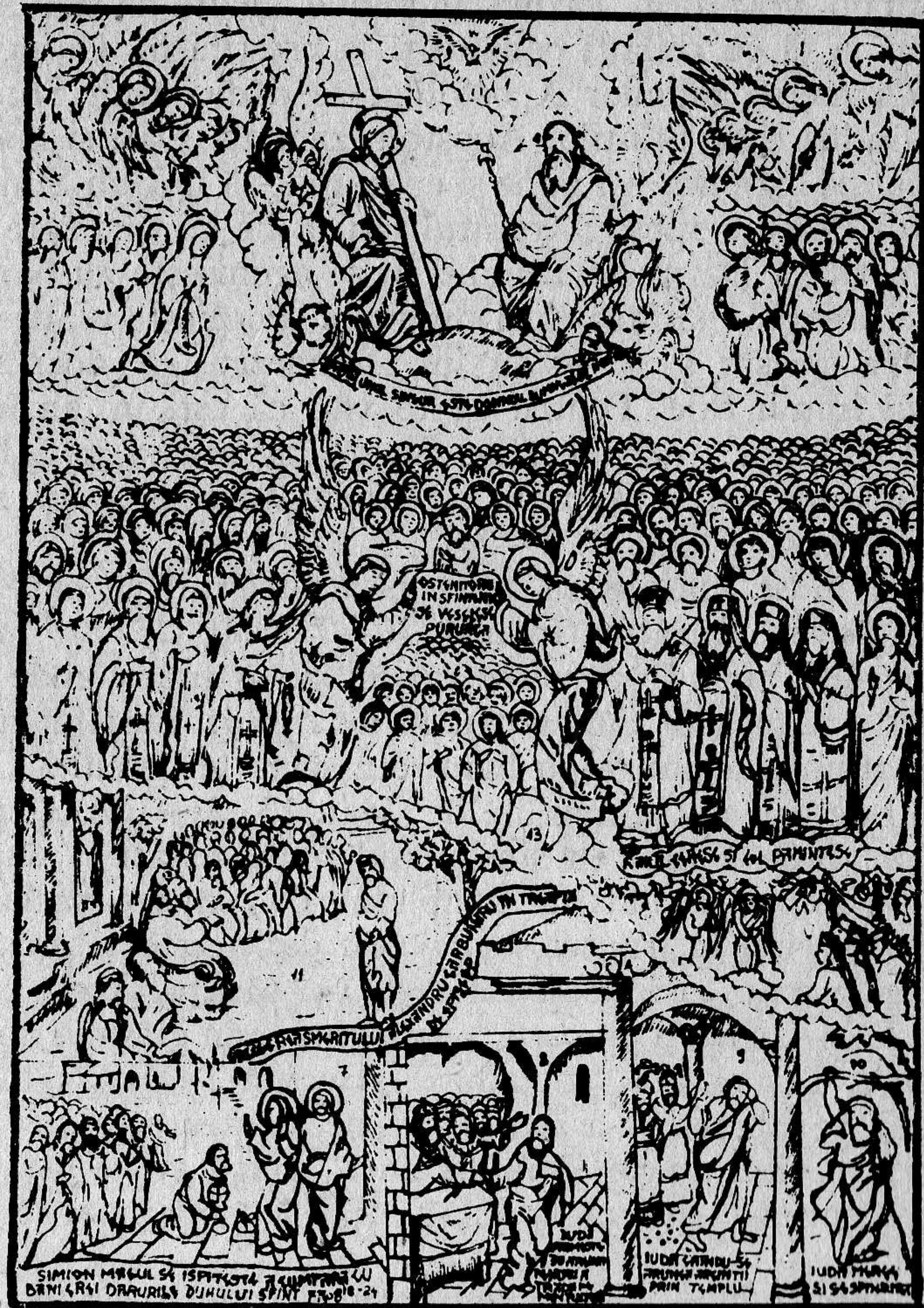

De acolo suindu-se mai în înălțime, vrăjmașii care erau mai sus în văzduh, strigau: „Cu adevărat, ai scăpat de noi Macarie.” El veghind serios asupra-și, le răspundea înțelepțeste: „Ba nu. Încă îmi mai trebuie ceva ca să scap!” De acolo suindu-se tot mai sus în înălțimea cerului a ajuns înăuntrul porților cerești. Văzându-l acolo diavolii, strigau plângând: „Ai scăpat de noi Macarie! Ai scăpat de noi!!! Atunci el cu mare glas le-a răspuns: „Cu adevărat am scăpat de voi și de meșteșugurile voastre, fiind îngrădit cu puterea Hristosului meu” (V. Sf. 19 ian. o.c. pag. 938—940). Astfel a fost viața, sfârșitul și mergerea la veșnica viață a Cuviosului Părintelui nostru Macarie.

Privitor la repausarea unor astfel de urmași ai Domnului, Sf. Grigore Teologul, în „Cuvântări funebre”, zice: „Suflete dreptcredincios și vrednic slujitor al lui Dumnezeu, mergi la cer. Intră în ceruri, odihnește-te în sinul lui Avraam, privește corul Îngerilor, slava, măreția și splendoarea preafericitelor, sau mai bine, unește-te cu corul lor și bucură-te... Sînt convins că tu ești acum într-o stare mult mai bună decît situația vizibilă în care erai mai înainte; tu asculți glasul celor ce se veselesc, tu vezi bucuria Îngerilor, odihna cerească, vederea Slavei Dumnezeiești și mai mult decît toate, strălucirea celei mai curate și mai perfecte lumini, de care te inundează Prea Sfînta Treime. Acestea nu se mai răpesc Sufletului, căci acesta nemai fiind legat și distras de simțiri, poate privi și pricepe cu totul Treimea care strălucește sufletele noastre cu Soarele Duvinității! Tu te bucuri de toate bunurile, ale căror ramuri te atingeau deja de pe pămînt, spre răsplătirea sincerității și aspirațiilor tale către ele.”

FERICIREA ÎN RAIUL CERESC A CELOR CURAȚI DE SIMONIE ȘI HRĂPIRI. JOS ISPITELE ȘI VINDECAREA LOR.

1) Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt, Treimea cea de o Ființă și nedespărțită stînd pe Tronul Dumnezeirii Sale (Mt. 28, 19; 5, 34—35; Mc. 12, 29; F. Ap. 7, 49; Efs. 4, 5—6; Iac. 2, 19;

1 Cor. 8, 4; 2 Lege 6, 4; Is. 66, 1; 2 Paral. 2, 6; 6, 18; Ps. 10, 4; Amos. 9, 14; Apc. 3, 21; I. Ioan 5, 7).

2) Cei patru viețuitori cu fața de om, leu, vițel și vultur, formînd Scaunul Dumnezeirii.

3) Maica Sfîntă Preacurată de Dumnezeu Născătoare și pururea Fecioara Maria.

4) Serafimii cu celelalte oștiri îngerești proslăvesc pe Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt.

5) Sf. Ioan Botezătorul și Mergătorul înaintea Domnului, cu Sfinții Strămoși, Patriarhi, Prooroci, Drepti.

6) Sfinții Apostoli cu mulțimea Sfinților Prooroci ai Noului Testament: Ierarhi și Preoți, Mucenici și Mucenice, Cuvioși și Cuvioase, vindecători fără de argint, Drepti și Drepte.

7) Simon vrăjitorul văzînd minunile făcute de Sf. Ap. Filip, s-a botezat și el cu ceilalți convertiți la creștinism. Observînd însă cum prin punerea mîinilor Apostolilor se dădea Duh Sfînt credincioșilor, a adus bani Sfinților Apostoli, zicînd: „Dați și mie puterea aceasta, ca, pe care îmi voi pune și eu mîinile să ia Duh Sfînt. Atunci Sf. Apostol Petru a spus: „Argintul tău să fie cu tine spre pierzare, căci ai scotit că Darul lui Dumnezeu se agonisește cu bani! Inima ta nu este dreaptă înaintea lui Dumnezeu. Pocăiește-te, drept aceea, de răutatea aceasta și te roagă lui Dumnezeu, ca doar s'ar ierta ție cugetul inimii tale. Pentru că te văd că ești în amărăciune a fierii și în legătură a nedreptății“. Simon îngrozit, a zis: „Rugați-vă voi pentru mine către Domnul, ca nimic din cele ce ați zis să nu vină asupra mea (F. Ap. 8, 8—24).

8) Aici ni se înfățișează Iuda Iscarioteanul, pe care Domnul l-a numit diavol, vînzător (Ioan 6, 70—71; Mt. 26, 21, 14), plecat de la Cina de Taină, la arhierei, farisei și cărturari, unde a vîndut pe Domnul vrăjmașilor Săi pentru 30 de arginți. Stăpînit de patima iubirii de argint, ia punga cu banii din mîna arhiereului Caiafa, cu legămîntul de a-L da în mîinile lor (Ioan 13, 21—30). După primirea banilor, Iuda a luat cu sine norod mult, ostași și slugi de la: arhierei, farisei, de la bătrînii templului, cu felinare, făclii, arme și cu toiege. Mergînd în fruntea lor, el le-a dat acestora semn spre a-l cunoaște și prinde, zicînd: „Pe care-L voi săruta, Acela este, prindeți-L pe El și-L duceți cu pază.“ Ajungînd ei în grădină unde Domnul se ruga, L-a sărutat, zicîndu-i: „Bucură-Te Învățătorule!“ Și L-a sărutat pe El. Iisus i-a zis: „Prietene, pentru ce ai venit? Iudo, cu o sărutare vinzi tu pe Fiul Omului?“ După aceea ostașii legară pe Mîntuitorul și-L duseră la Pilat, unde-l condamnă la moarte pe Cruce!

9) Văzînd Iuda că Iisus a suferit atîtea și a fost osîndit la moarte, căindu-se a alergat la arhierei și bătrîni și le-a dat înapoi cei 30 de arginți, zicînd: „Greșit-am de am vîndut sînge nevinovat“. Ei i-au răspuns nepăsători: „Ce ne pasă nouă? Tu vei vedea!“ La aceste cuvinte Iuda turburîndu-se, a aruncat arginții prin Biserică (Mt. 27, 3—4).

10) Umplîndu-se el de disperare pentru nelegiuita faptă săvîrșită și văzînd și răutăcioasa viclenie și nepăsare a căpeteniilor Tem-

plului, purtat fiind de un vifor cu totul satanic, s-a dus și s-a spînzurat (Mt. 2, 3—6; 27, 5; F. Ap. 1, 16—20, 25).

11) Tradiția Bisericii lui Dumnezeu a fost și este ca Ierarhii, păstori ai sufletelor, să se aleagă ori prin descoperiri divine sau venedii de la Dumnezeu, ori prin glasul poporului creștin. Aici ni se înfățișează Sf. Ierarh Grigorie de Neocesareea, alegînd după inspirația Divină și glasul poporului binecredincios în locul vacant al eparhiei Comanei ca episcop pe smeritul necunoscut de mulți Alexandru Cărbunarul (vezi pe larg. V. Sf. 12 aug. o.c. pp. 399—407; D. Ag. o.c. pp. 39—40).

12) Toți adevărații creștini — Păstori și păstoriți — cunoscînd răutățile ce izvorăsc din iubirea de argint și grozăviile mituirilor pentru ridicarea în trepte înalte ale Bisericii și patriei, au luptat din răputeri ca să le stîrpească din mijlocul lor. După trecerea din viață cu bună pregătire sufletească prin adevărată pocăință, spovedanie, facerea roadelor vrednice de pocăință și împărtășirea cu Dumnezeieștile Taine, sînt luați de îngeri, ca și săracul Lazăr și duși în Raiul pămîntesc unde se veselesc pururea.

13) Creștinii — conducători și conduși — mai osîrdnici în îndeplinirea îndatoririlor lor după dreptatea lui Dumnezeu, grijiți bine duhovnicește, repauzînd, sînt duși de îngeri deasupra raiului pămîntesc, în Casa lui Dumnezeu Tatăl (Ioan 14, 2—3). Acolo umplîndu-se de negrăită bucurie, se veselesc pururea cu cîștirile îngerești și cu cetele tuturor Sfinților.

PEDEAPSA ÎN IAD A SIMONIACILOR ȘI A APOSTOLILOR MINCINOȘI

Chipul de față ne arată pedepsele în subteranele iadului a simoniacilor și a apostolilor mincinoși. Dracii negri și fioroși îndată ce-i văd căzuți acolo, îi aruncă ca pe niște pale de fîn rău, vreascuri netrebnice, în niște cuptoare de foc cu gurile în forma mormintelor, cu capetele în jos. Vai, nefericiții de ei în ce groaznică csîndă s-au aruncat printr-un spurcat cîștig trecător. Numai tălpile picioarelor li se mai văd din cînd în cînd. Alții sînt cu capetele și corpul în sus, mai mult sau mai puțin afară, poate după felul păcătuirii lor. Dacă numai privirea cu atenție la muncile acelor păcătoși, așa cum sînt desenate pe hîrtie, ne înfiorează, umplîndu-ne de durere și groază, oare ce am face cînd i-am vedea în realitate așa cum se muncesc ei acolo!?

Groaznic de greu e păcatul simoniei și al minciuno-apostolilor, care întorc multe cu susul în jos, întortochind înțelesul dumnezeieștilor învățături prin care întorc și răstoarnă pe creștini și creștine din calea vieții în căile pierzării și în iadul vremelnice și veșnic; dar

chinul lor în iad, în acele infernale cuptoare de foc, este cu mult mai cumplit de greu și mai groaznic. Fericite sînt sufletele care se păzesc a nu păcătui și a nu mînia pe Dumnezeu, dar fericite sînt și sufletele acelea care prin Sf. Spovedanie adevărată, însoțită de părăsirea păcatelor, de facerea roadelor vrednice de pocăință și împărtășirea cu Dumnezeiescul Trup și Sînge al Mîntuitorului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul se curăță de păcate și își spală haina de nuntă sau veșmintul alb de la Sf. Botez! „Fericiți sînt morții, care mor în Domnul! Da — zice Duhul — ei se vor odihni de lucrurile lor și faptele lor (cele bune) vor urma după ei...” (Apc. 14, 13; 19, 9; Int-Sol. 4, 7—15; 3, 1—9; 1 Tes. 4, 14—17).

Intrarea Sufletului prin porțile cerului

zbăvindu-mă eu de la acele înfricoșate vămi ale văzduhului, cu multă inimă bună, cu bucurie și săltare duhovnicească, ne-am suit pe calea aceea tot mai sus deasupra tuturor acelor vămi, și am trecut prin porțile cerului. Acelea străluceau mult mai luminos decît cristalul. Meșteșugul cu care erau făcute era minunat și ceresc. Ele erau alcătuite de Dumnezeu din stele luminătoare. Porțile acelea erau strălucitoare ca aurul cel curat și împodobite cu o prea minunată și negrăită frumusețe cerească iar nu pămîntească. Tinerii por-tari care stăteau într-însele, erau luminoși ca soarele strălucitor, încinși, și cu picioarele, în chipul fulgerului. Aceia văzîndu-mă dusă acolo la ceruri de mîinile îngerești, ne-au primit cu mare veselie,

bucurîndu-se mult de mine și proslăveau pe Dumnezeu, căci cu Milostivirea Sa acoperindu-mă, a ajutat sufletul meu de a trecut slobod prin cumplitele primejdii de la vămile văzduhului și s-a eliberat de amarii, feroșii și prea întunecații demoni de la vămi.

Trecerea Sufletului prin porțile cerului

Chipul de față ne arată pe cei doi Îngeri cu sufletul Cuv. Teodora, salvat din minuțioasele cercetări și opreliști a mulțimii vameșilor și nemilostivilor îngeri răi și feroși din înălțimile văzduhului,

trecînd acum prin porțile cerului. Îngerii de la aceste porți ale cerului și din înălțimi întîmpină pe sufletul scăpat din mulțimea sitelor

văzduhului cu o foarte mare bucurie și veselie cerească. Unor astfel de suflete bune cu drept cuvânt Sf. Biserica le cântă: „Fericită este calea pe care mergi astăzi Suflete, că ți s-a gătit ție loc de odihnă.” În același moment Mîntuitorul din înălțimile cerului adevărește: „Adevăr grăiesc vouă că (multă și) mare bucurie se face în ceruri, înaintea Îngerilor lui Dumnezeu, pentru un păcătos care se pocăiește (și se mîntuiește) (Lc. 15, 7—10). „De slujește cineva Mie, Mie să-mi urmeze și unde voi fi Eu, acolo va fi și sluga Mea. De va sluji cineva Mie, îl va cinsti pe el Tatăl Meu.” (Ioan 12, 26). „Cei ce ați umblat pe calea cea strîmtă și cu scîrbe, toți care în viață crucea ca jugul ați luat și Mie Mi-ați urmat cu credință, veniți de luați darurile care am gătit vouă și cununile cerești” (Trop. morților).

Atunci Sufletul în desăvîrșita-i veselie, psalmodiază acompaniat de Sfinții Îngeri: „Deschideți-mi mie porțile dreptății și intrînd într-insele, mă voi mărturisi Domnului. Aceasta este poarta Domnului, dreptii vor intra printr-însa. Mărturisi-mă-voi Ție că m-ai auzit și Te-ai făcut mie spre mîntuire. Piatra pe care n-au socotit-o ziditorii, Aceasta s-a făcut în capul unghiului. De la Domnul s-a făcut aceasta și este minunată în ochii noștri. Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim într-însa. O, Doamne, mîntuiește! O, Doamne, sporește. Bine este cuvîntat cel ce vine întru Numele Domnului. Blagoslovit-am pe voi din casa Domnului. Dumnezeu este Domnul și s-au arătat nouă. Tocmiți sărbătoare în cele frumoase, pînă la cornurile Altarului. Dumnezeuul meu ești Tu și mă voi mărturisi Ție; Dumnezeuul meu ești Tu și Te voi înălța. Mărturisi-mă-voi Ție că m-au auzit și Te-ai făcut mie spre mîntuire. Mărturisi-mă-voi Domnului că este Bun, că în veac este Mila Lui... Dumnezeuul inimii mele și partea mea este Dumnezeu în veac... iar mie a mă lipi de Dumnezeu bine este... Lipitu-s-a Sufletul meu de Tine Dumnezeule...” (Ps. 117, 19—29; 72, 25—27; 62, 8).

Suirea sufletului Sf. Teodora la ceruri

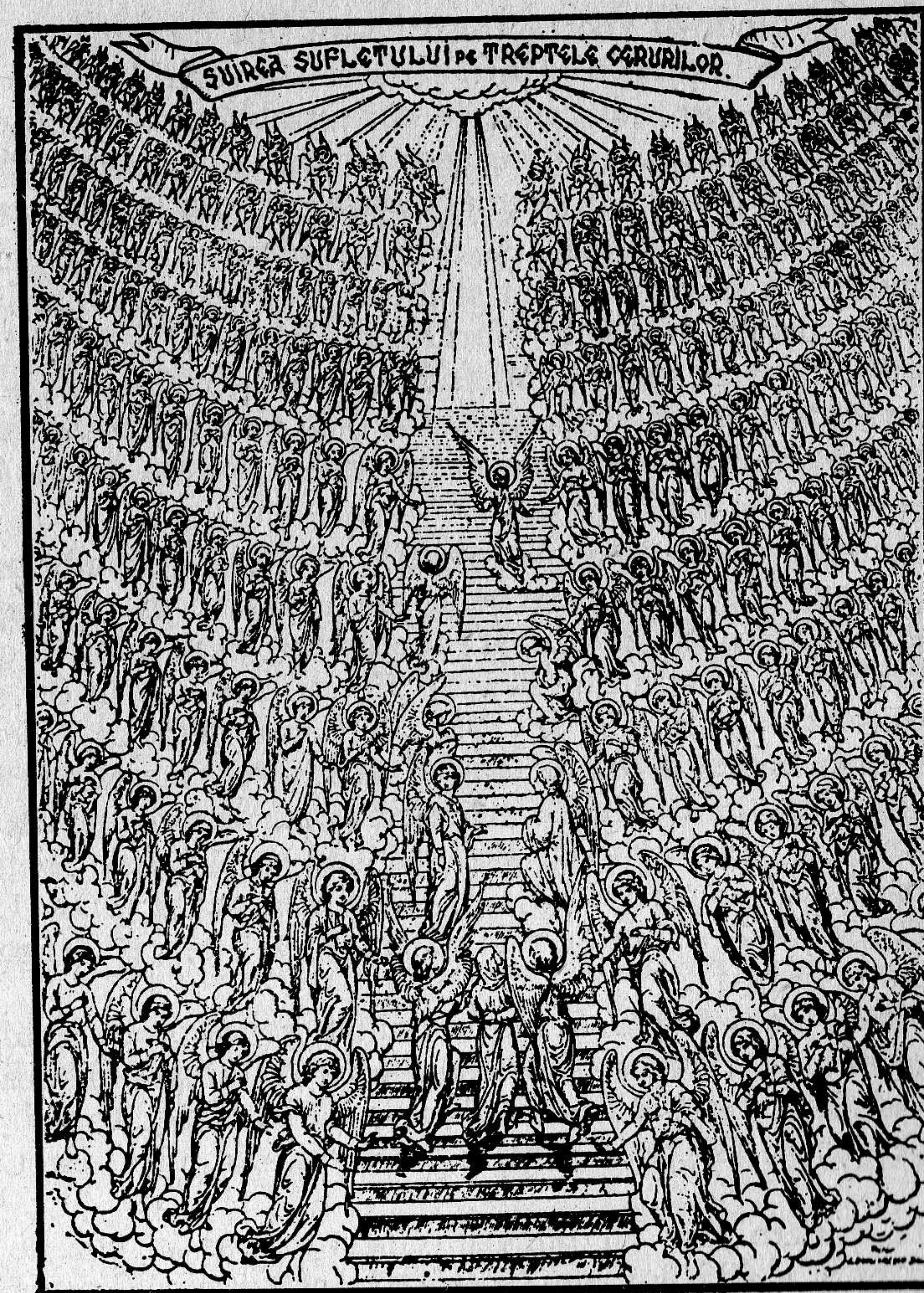

rcînd și trecînd noi așa în plină bucurie prin minunatele porți ale cerului, suindu-ne tot mai sus în văzduh, am văzut un noian de ape mari, care se despicau cu văzduhul și fugeau dinaintea noastră. Aceea este apa cea mai presus de cerurile văzute (Fac. 1, 7; Ps. 148, 4; 103, 3).

După trecerea noastră pe acolo, noianul acelor ape se întorceau iar la locul lor. Mergînd noi tot mai în sus, am ajuns la oarecare văzduh groaznic și neînțeles. Un acoperămint imens era întins ca o piele de aur, care acoperea acea înfricoșată înălțime și lățime a

văzduhului. Dedesuptul acelu minunat văzduh erau oarecare tineri frumoși, îmbrăcați cu o mulțime nemăsurată de strălucire, roșii ca razele soarelui cînd apune. Picioarele lor erau albe ca zăpada luminată de soare, părul lor era strălucitor ca fulgerul și fețele albe ca lumina — și încă și mai mult. Ei străluceau ca lumina cerească. Văzîndu-mă în mîinile Îngerilor, care mergeau împreună cu mine, au alergat toți înaintea mea și se bucurau foarte mult că s-a mîntuit un Suflet în ceasul acela, învrednicindu-se a se sui pe treptele văzduhului în Împărăția Cerurilor.

Suirea sufletului pe treptele cerurilor

Chipul de față ne arată Sufletul binecredincios în desăvîrșita lui bucurie însoțit de cei doi Îngeri luminați după trecerea prin vă-

Petrecându-ne acei tineri minunat de frumoși, cântau o cântare prea dulce și foarte veselitoare la auz, pe care niciodată n-am mai auzit-o, cât am trăit în lumea măgitoare. În dulceața acelei cântări îngerești ne-am suit tot mai sus pe treptele cerurilor, ca să ne închinăm Scaunului Dumnezeirii, lui Dumnezeu Celui proslăvit în Sfânta Treime: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, Domnul domnilor și Stăpînul stăpînilor, Împăratul împăraților și Dumnezeu dumnezeilor.

Sufletul se închină a treia zi înaintea lui Dumnezeu

uindu-și zborul Îngerii s-au suit cu mine tot mai sus în înălțimea cerurilor, unde am văzut înaintea noastră, un nor, nu ca acela care umblă pe sub cer deasupra pământului și deasupra oamenilor, ci cu totul altfel, minunat și luminat. Fața norului aceuia era foarte plăcută, cu floarea ca garoafa și ca trandafirul cel foarte mirositor, dar cu mult mai frumos și mai strălucit la vedere și mai mirositor decât acestea însutit și înmiit. Norul acela minunat s-a dat în lături, făcându-ne loc a trece înainte. Mai sus, deasupra acelui nor, s-a arătat un alt nor, întins ca un acoperământ alb ca lumina. Și acela s-a dat în lături ca și cel dintîi. După aceasta un alt nor s-a arătat înaintea

mile văzduhului și intrarea prin porțile cerului, alergînd spre scaunul Dumnezeirii, prin mijlocul celor nouă (foarte mari mulțimi de) oștiri Îngerești. Privitor la această alergare a Sufletului în căutarea Mirelui său Ceresc, psalmisul strigă: „Ce-mi este mie în cer și de la Tine ce am voit pe pământ?” (Ps. 72, 24). Nimic decât pe Tine Doamne.” Iar Sfânta Biserică în cântările ei zice: „Pe Tine Mirele meu Te iubesc și pe Tine căutîndu-Te mă chinuiesc. Împreună mă răstignesc și împreună mă îngrop cu Botezul Tău și pătimesc pentru Tine (și mor păcatului pentru Tine), ca să și viez întru Tine. Ca pe o jertfă fără prihană, primește-mă pe mine, cel ce cu dragoste mă jertfesc Ție” (Tropar).

El saltă în desăvîrșita-i veselie suind pe treptele cerului prin mijlocul celor trei trielnice trepte sau nouă cete îngerești adică prin mulțimea oștilor cerești, a miria de lor de miriarde de: Îngeri, Arhangheli, Începătorii, Stăpînii, Puteri, Domnii, Tronuri, Heruvimi și Serafimi.

Aceste Suflete aud cu bucurie cîntîndu-li-se în cor de mulțimea îngerilor și a sfinților din Biserică Luptătoare și Triumfătoare: „Fericită este calea în care mergi astăzi — Suflete — că ți s-a gătit ție loc de odihnă... Fericit este pe care l-ai ales și l-ai primit, Doamne!” (Ps. 64, 4).

noastră, asemenea aurului, slobozind lumina ca focul din părțile lui cele de-a dreapta. Și acesta s-a dat în lături ca și ceilalți.

De acolo mai înainte era o curte minunat de înfrumusețată, acoperită cu lespezi de aur, împeștrite cu multe feluri de frumuseți artistice și foarte plăcute vederii și mirosului, asemenea unor flori: garoafe, crini și altele asemenea de mult preț. Din acelea ieșea cu îmbelșugare multă mireasmă foarte plăcută, ca și cum ar fi fost toate un izvor îmbelșugat de bunătați, foarte dulce și bogat mirositor, minunat de plăcut, încît mintea omului se clatină de frumusețea și de buna lor mireasmă. Acolo stătea un om asemenea focului. În acel loc al cerului venea din înălțime, de la Dumnezeu, o mireasmă prea dulce și veselitoare.

Mergînd de acolo mai înainte, suind mai sus am privit sus, tot mai sus în nemărginita înălțime. Acolo am văzut foarte înalt Scaunul lui Dumnezeu, alb înmiit, slobozind raze ca niște fulgere și fulgerînd, lumina toate părțile acelea, săturînd cu privirea aceea prea dulce pe toți cîți s-au învrednicit să locuiască acolo. Înaintea și împrejurul lui Dumnezeu stăteau niște tineri foarte minunați, încinși cu brîie de aur, foarte mari și înalți strălucind prea frumos. Ei erau îmbrăcați cu haine strălucitoare și de mult preț, atît de minunate, încît nu poate cuvîntul omenesc a le descrie, nici povesti. Apropiindu-ne înaintea acelui prea înfricoșat Scaun, care ni se arăta în nemărginita înălțime, acoperit și împodobit cu: Înțelepciunea, Tăria, Adevărul, Bunătatea și cu Dreptatea Divină, am văzut atît de mare slavă, pe care nimeni nu poate s-o spună (I Cor., 2, 9). Atunci, Îngerii care mă povățuiau, au cîntat de trei ori înaintea înfricoșatului Scaun al Dumnezeirii, slăvind cu cutremur pe Nevăzutul Dumnezeu, care Se odihnește pe dînsul. Apoi iarăși s-a închinat: Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh. Cei ce stăteau sus în acea înălțime prea luminată, au proslăvit pe Prea Sfînta Treime, împreună cu noi bucurîndu-se de mîntuirea mea (Lc. 5, 32; 15, 7, 10). Acolo am auzit un glas foarte blînd și lin, plin de multă dulceață și veselie, zicînd celor ce mă aduseseră: „Duceți-o prin toate locașurile Sfinților, după rînduiala ce aveți a face cu Sufletele binecredincioșilor Creștini Ortodocși, împrejurul Raiului. Apoi s-o duceți și jos în cele mai dedesupt ale pământului. De acolo s-o duceți și s-o așezați în locul său de odihnă, unde M-a rugat robul Meu Vasile” (vezi pe larg și convorbirea Sf. Macarie cu Îngerul Domnului despre acestea în „Biblioteca Ortodoxiei”, nr. 49, c. de autor).

În Ziua a treia, a noua și a patruzecă, Sufletul se închină înaintea lui Dumnezeu.

Chipul de față ne arată sufletul omenesc trecut prin vămile văzduhului, închinându-se lui Dumnezeu Atoatecreatorul și Atoate-Țiitorul a treia zi. După aceea Sufletul e trimis cu Îngerii a cerceta locașurile Sfinților timp de șase zile, pînă în ziua a noua, cînd se reîntoarce iarăși la Scaunul Dumnezeirii, unde prosternîndu-se cu umilință înaintea lui Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt, I se închină cu toată pietatea și dragostea sfîntă. După a noua zi Sufletul e trimis iarăși cu Îngerii a cerceta iadul cu toate subteranele și chinurile lui, unde se muncesc păcătoșii timp mai îndelungat de treizeci de zile, adică de cinci ori mai multe zile decît făcuse în cercetarea

Sufletul e dus de sfinții îngeri prin Rai

upă ce ne-am prosternat înaintea Scaunului Dumnezeirii și ne-am închinat cu foarte multă și adîncă pietate lui Dumnezeu, Ziditorul și Purtătorul nostru de grijă, am plecat de acolo și ne-am dus la locașurile sfinților. Ajungînd acolo, erau atît de mulți Sfinți, încît nu aveau număr. Ei luminau foarte ca niște raze prea strălucitoare ale soarelui, cînd este în amiază-zi și așa cum sînt ele foarte plăcut de roșii cînd apune. Acolo în mijlocul Raiului erau întinse în chip negrăit, în forme de piramide, care slobozeau raze înfricoșate, locuințele cele de Dumnezeu zidite ale Sfinților în locul vederii ce-

desfătării Raiului, a fericitelor locașuri ale Sfinților. În ziua a patruzecă, merge iarăși în locul pe care și l-a pregătit din lumea aceasta, prin ostenele credincioșiei și viețuirii lui creștinești.

Fericite sînt Sufletele dreptilor care prin multe osteneli, fapte bune și prețioase sacrificări ale bunurilor vremelnice, și-au agonisit partea cea bună, odihna, bucuria, veselia și fericirea cea veșnică cu Sfinții înaintea lui Dumnezeu, în Împărăția Lui. Fericirea acestor Suflete bune și bine ostenitoare, o adeverește și Sfînta Biserică Creștină Ortodoxă, zicînd în paremiile sale: „Sufletele dreptilor sînt în mîna lui Dumnezeu și chinul nu se va atinge de ele. În ochii celor fără de minte, dreptii sînt morți cu desăvîrșire, și ieșirea lor din lume li se pare mare nefericire, iar plecarea lor dintre noi un mare prăpăd. Dar ei sînt în pace. Chiar dacă în fața oamenilor ei au îndurat suferințe, nădejdea lor este plină de nemurire. Fiînd pedepsiți cu puțin, mare răsplată vor primi, căci Dumnezeu i-a pus la încercare și i-a găsit vrednici de El. Ca pe aur în topitoare, așa i-a lămurit, și ca pe o jertfă de ardere întreagă i-a primit. Străluci-vor în ziua răsplătirii și ca niște scînteii care se lasă pe miriște, așa vor fi. Judeca-vor neamurile și stăpîni vor fi peste popoare. Domnul v-a împărăți în ei în veci. Ei vor înțelege adevărul, ca unii care și-au pus încrederea în Domnul. Cei credincioși vor petrece cu El în iubire, căci Harul și îndurarea sînt partea aleșilor Lui...

Atunci cel drept v-a sta cu multă îndrăzneală, înaintea celor ce l-au prigonit și au disprețuit ostenele lui, iar ei văzîndu-l, se vor tulbura cu cumplită frică și se vor minuna de minunea mîntuirii dreptului. Ei vor zice, căindu-se în inima lor și gemînd în strîmtoarea duhului lor: Acesta este pe care-l aveam altădată de batjocoră și tobă de ocări? Nebunii de noi! Am socotit viața lui o căpială și moarte lui o ticăloșie și iată cum a fost socotit între fiii lui Dumnezeu și partea lui între Sfinți...! (Int. Sol. 3, 1—9; 5, 1—5).

rești, unde curge Izvorul cel fără de moarte, apa și băutura vieții și odihna cea adevărată, în care se odihnesc Sfinții. Acolo am văzut niște palate împărătești foarte minunate, artistic lucrate și zugrăvite. Ele se deosebesc unele de altele.

Acele minunate locașuri ale Sfinților erau deosebite în strălucirea cu care erau zidite de Dreapta lui Dumnezeu, în felurite forme arhitectonice, destinate fiecărei tagme a Sfinților, ce stau acolo și petrec în veci. Sfinții, privind (unii pe ale altora), acele minunate locașuri de mare frumusețe, nu se mai pot sătura, admirându-le. Acele sfinte locașuri sînt foarte deosebite între ele. Într-un minunat chip artistic și arhitectonic, foarte strălucitor luate și pline de fericire sînt locașurile Sfinților Apostoli, în alt fel ale Proorocilor, în alt fel ale Sfinților Ierarhi, în alt fel ale Sfinților Mucenici, în alt fel ale Cuvioșilor pustnici și în alt fel ale Dreptilor. Fiecare ceată de Sfinți și fiecare Sfînt își va avea locuința lui, așa cum și-a pregătit-o din faptele lui cele bune pe care le-a făcut în lumea trecătoare. Despre mărimea, lungimea și lățimea lor, nu se poate preciza așa sînt de mari, minunate și pline de fericire. Toți Sfinții, cînd ne-au văzut, ieșeau din sfintele lor locașuri veseli, mă sărutau, se bucurau și se veseleau foarte mult de mîntuirea mea.

Mergînd noi de la acele fericite locașuri mai înainte, am ajuns la sînul Patriarhului Avraam, adică în locul în care locuiește el. Acolo era multă, nepovestită și neveșejită slavă, plină de dulceață cerească, de trandafiri minunați și mult mirositori, și de mireasma care izvorăște din acele flori cerești. Acel locaș minunat era plin de veselie multă și dulce, așezat într-un loc foarte frumos și bine potrivit, într-un văzduh sănătos și dulce care avea multă frumusețe și care procură multă desfătare și mîngîiere omului care-l vede. Frumusețea, strălucirea și bogata fericire care-i acolo, ori în cît de multe chipuri le-ași cerca și m-ași ispiți să le arăt sau să le istorisesc, nici cu cuvîntul, nici altfel nu mă simt în stare a le putea spune. Acestea s-ar putea pricepe în parte sau puțin, cînd le va cerca cineva, singur, de la sine și le va înțelege cu mintea lui, pricepîndu-le după descoperirile Divine sau Sfintele Scripturi, Viețile Sfinților și istorisirile luminaților Dascăli ai Sfintei Biserici.

În acel loc sînt zidite palate cerești cu strălucite raze lumina-toare tuturor patriarhilor: lui Avraam, lui Isaac și lui Iacob-Israil. Ele sînt zidite cu meșteșug Dumnezeiesc de Însuși Dumnezeu Atot-Puternicul, întocmite foarte frumos și cu multă măiestrie, strălucind cu raze înfricoșate și nenumărate. Acolo locuiesc copiii cei botezați ai creștinilor, care au murit fără păcate. Acolo, împrejurul acelor locașuri, este nepovestită slavă și neîncetată bucurie. Acolo am văzut douăsprezece scaune strălucitoare pe care ședeau cei doisprezece Patriarhi din care se trag cele douăsprezece seminții ale lui Israil.

Și precum vede cineva raza soarelui, care strălucește dar nu poate s-o prindă nicidecum, așa și Sufletele tuturor Sfinților, se văd de altcineva ca și cum ar avea trupuri, dar ca și razele soarelui nu se pot prinde de mîna trupeză.

În cele șase zile destinate de Domnul din ziua a treia pînă în ziua a noua, am cercetat Raiul * cu toate împrejurimile lui și am

* **RAIUL.** Raiul (Lc. 23, 43; Mt. 5, 12; 19, 21), e moștenirea împărăției lui Dumnezeu (Apc. 21, 7; 1 Cor. 3, 21—22; Rom. 5, 17; 2 Tim. 2, 12), viața veșnică (Mt. 19; 29; Mc. 10, 23), cer nou și pămînt nou în care se va sălăslui dreptatea (Is. 65, 17; 2 Petru 3, 13; Apc. 21, 1, odihnă (Evr. 4, 1, 3, 11), intrare în bucuria Domnului său, comori în ceruri, (Mt. 6, 20; Lc. 12, 33; 1 Tim. 6, 19), cununa nepieritoare (1 Cor. 9, 25; Mt. 13, 43) a vieții, (Iac. 1, 12; Apc. 2, 10), a dreptății (2 Tim. 4, 8) și a slavei (1 Petru 5, 4); desfătare în prezența lui Dumnezeu (Ps. 15, 11; Mt. 5, 8; F. Ap. 2, 28), a Domnului Hristos (Mt. 26, 29; Ioan 12, 26), a Îngerilor și a Sfinților (Evr. 12, 23; Mt. 8, 11; Lc. 13, 28—29; Ioan 10, 16; 17, 21, 24), petrecerea în slavă (Ps. 149, 5; Rom. 2, 10), în bucurie și în fericire (Mt. 25, 21; F. Ap. 2, 28; 1 Petru 4, 13; Iuda 1, 24), în cîntece de biruință (Is. 3, 10); și în cunoștința desăvîrșită (1 Cor. 13, 9—12), în sfîrșit nu-și poate omul închipui cît de mare fericire se păstrează tuturor fiilor adevărați, iubitori și ascultători ai lui Dumnezeu!

„Cele ce ochiul n-a văzut, urechea n-a auzit și la inima omului nu s-au suit, acestea a pregătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe Dînsul“ (1 Cor. 2, 9; Is. 64, 4; Ps. 31, 19).

„Acolo — zice Sf. Ioan Gură de Aur — totul va fi în pace, veselie și bucurie; totul va fi liniștit; totul va fi zi și lumină ... Acolo nu este nici noapte, nici seară, nici răceală și nici arșiță și nici vreo altă schimbare oarecare de timp; ci o altă stare cu totul desăvîrșită, pe care n-o află decît cei ce se învrednicesc de dînsa. De aceea, știind toate acestea, niciodată să nu încetăm a face binele; să fim neador-miți, și dacă nu avem puțința să fim în rînd cu soarele sau cu luna (cu Sfinții cei mai înaintați în viața duhovnicească), apoi totuși să nu disprețuim cel puțin stelele, căci chiar, dacă vom avea numai astfel de virtuți, tot vom putea să fim în ceruri“. „Dogmatica“ V. pp. 496—7; 500—1).

Dumnezeu nu ne cere nici un lucru pe care să nu-l putem face.

Porunca cea mai mare pe care ne-a dat-o Dumnezeu, este: „Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău și din toată puterea ta cît poți, atîta îți cere Dumnezeu; și poți foarte mult (Filip 4, 13; Efes. 6, 16), căci Dumnezeu te întă-rește cînd începi orice lucru bun.

de acolo, m-au adus în locuința aceasta, pe care o vezi, și care nu este a mea, ci a Cuviosului Părinte Vasile cel încredințat rob al Domnului și Părinte duhovnicesc al nostru și al altor fii și fiice duhovnicești. El aflându-se încă în lumea aceea cu viața lui Sfântă, povățuiește multe suflete rătăcite, readucându-le lui Dumnezeu ca un dar de mult preț, ca o tămîie și mireasmă cerească, prin buna pocăință, cu adevărata mărturisire, împlinirea canonului și facerea roadelor vrednice de pocăință spre lauda și slava Lui. Privește și vezi că aici locuiesc și alte multe Suflete împreună cu mine, pe care le-a povățuit la mîntuire mai înainte de mine. El le-a păzit nevătămate cu Darul lui Dumnezeu, și le-a curățit așa bine, încît s-au mîntuit. Pentru că ai venit aici, apoi află că și Sufletele robilor lui Dumnezeu Ioan și al soției sale Elena, sînt aici, pentru că l-au primit pe Sf. Vasile în casa lor și au slujit lui în lumea trecătoare (Mt. 5, 7; 6, 20; 19, 21; 25, 24—40; Lc. 12, 31—44; 16, 9). Mai sînt și alte Suflete aici în locașul acesta, acelea pe care el le-a învățat și le-a povățuit mai înainte cu mulți ani, aducându-le în viața aceasta cerească, dar numele lor nu-l știu nicidecum. Acum e vremea să mergem să vezi locașurile noastre. Află că Domnul meu, omul cel vorbitor cu Dumnezeu, bunul nostru Părinte Vasile, a venit aici mai înainte decît tine.“

Părintele Grigore vede pe sfîntul Vasile în locașurile cerești

nele ca acestea auzind eu, am urmat Cuv. Teodora și am intrat mai înlăuntrul minunatelor locașuri. Acolo căutam la doamna Teodora, cea vrednică de pomenit și povățuitoarea mea și priveam la fața ei, pe care se turnase de Sf. Vasile untdelemn sfînt și mir de mult preț, că era așa de luminoasă încît m-am înspăimîntat de această minune. Ea mergea înaintea mea purtînd haină de in ca zăpada și capul ei era acoperit cu o luminoasă mahramă. Mergînd așa după ea, am intrat într-o curte pardosită cu lespezi, cu totul de aur și împiestrițate în multe feluri, care străluceau cu multă podoabă prea minunată. Pe acelea nu era nici un fir de praf, nici păianjeni, nici altfel de gușoaie nu se vedeau acolo nicidecum. Printre acele prea strălucite lespezi de aur erau sădiți mulți copaci tineri, feluriți; foarte frumoși și minunat de plăcuți. Toate cîte se aflau în acea mare curte majestoasă, provocau celor ce le priveau o nespūsă bucurie, veselie și fericire. Căutînd la răsărit, am văzut niște palate înfricoșate, făcute ca de foc, înalte și foarte minunate, dar n-am intrat în ele. Aproape de treptele palatelor acelor, era așezată o masă mare ca de treizeci de coți, făcută dintr-o piatră de mult preț, ce se numește smaragd și din care ieșeau niște raze prea luminoase.

Acolo mai era sădit la răsărit un migdal prea frumos și foarte înflorit, plecat deasupra mesei ce-o acoperea toată dînd o mare plăcere privitorului. Deasupra mesei stăteau peșchire (niște acoperăminte de masă) cu totul de aur, în chipul fulgerului, ca niște pietre de mult preț: smaragduri, safiruri, sardonice verze, galbene și de toate pietrele cele scumpe care erau în rai, cu zugrăveli de nenumărate feluri și foarte frumoase. Bucatele care stăteau înaintea persoanelor pe masă erau niște minunate poame colorate, foarte frumoase, avînd pe ele flori roșii și albe ca culoarea garoafelor, a trandafirului și a crinului mirositor, și alte culori de multe feluri, ce nu se pot povești. Deasupra mesei pe peșchire erau puse flori foarte frumoase. De asemenea erau și multe poame minunate, care slobozeau nepovestite miresme și care sînt neînțelese de gîndul omului și cu neputință a le arăta prin cuvinte. Fiecare poamă avea mireasma ei deosebită și foarte plăcută. Toate miresmele acelea erau înzestrate cu atît de mari daruri, că dădeau o foarte mare veselie privitorilor, încît nu se mai săturau inimile celor ce le vedeau. Acolo era și sfîntitul Părinte al nostru, Marele Vasile, șezînd pe un scaun minunat în capul mesei. El se odihnea cu slavă mare, ca un stăpînitor și domn al acelor frumuseți. Scaunul lui era verde și minunat, avînd o deosebită strălucire înfricoșată și prea plăcută. Aceia care mîncău împreună cu dînsul din acele minunate poame și se mîngîiau, nu erau oameni purtători de trup gros, ci fiecare din aceia erau ca o rază a soarelui luminos. Ei aveau fețele de oameni plini de vigoare, frumoși și tineri, cu toată alcătuirea părților mădulărilor lor, dar în lumina, frumusețea și în spiritualitatea lor nu se puteau deosebi mai bine și mai clar care erau bărbați și care erau femei. Acei fericiți oameni, parte bărbătească și femeiască, pe cît mîncău din acea masă minunată, pe atîta se înmulțeau poamele cele împărătești și minunate pe acea duhovnicească și cerească masă, gătită de la Dumnezeu pentru toți cei care locuiau acolo.

Toți care mîncău, se săturau din cele puse pe masă și se arătau plini de bucurie și veselie. Ei vorbeau unii cu alții cu zîmbire lină și blîndă, grăind între dînșii cu glas dulce și prea frumos. Oarecări tineri luminați care străluceau ca zăpada nematerialnică, subțire, neprinsă și nepipăită de mîna omenească, le umpleau vasele cu băutură roșie în chipul trandafirului. Cînd cineva din aceia apuca acel minunat pahar să-l bea, îndată ce-l turna în gura lui, săturîndu-se de dulceața și lucrarea Sfîntului Duh, stătea foarte mulțumit și fericit în toată ființa sa cîțva timp, strălucindu-i fața ca un trandafir tînăr cînd iese din bobocul său. Toți aceia care le stăteau înaintea și le slujeau, erau niște tineri foarte frumoși și luminați la față, albi ca lina albă, brațele mîinilor lor erau mai albe decît laptele, îmbrăcați cu haine roșii, vopsite foarte frumos, picioarele lor erau mai stră-

lucitoare decît zăpada, încingătorile lor erau niște curele vopsite cu trei culori vii ca un curcubeu ceresc (adică ca și cum ar fi făcute din trei feluri de panglici colorate foarte frumos). Pe capetele lor ei purtau niște cununi de aur cu pietre de mult preț și cu mărgăritare, cu mare meșteșug făcute.

Părintele Grigore vorbește cu Sf. Vasile în Rai

„Văzîndu-mă eu după minunata Teodora care mergea foarte ușor și sprintenă înaintea mea prin acele fericite locașuri ale Raiului unde se veseleau plăcuții lui Dumnezeu, am ajuns la Părintele nostru Vasile, de care s-a apropiat și a vorbit pentru mine. În acel moment, el zîmbind, a privit la mine și mi-a poruncit să mă apropii. Apropiîndu-mă eu de dînsul, i-am făcut după obicei, metanie pînă la pămînt (4 Imp. 2, 15; 4, 37; 1 Cor. 16, 16; Apc. 3, 9), și-i ceream rugăciunea și binecuvîntarea lui. Atunci l-am auzit zicîndu-mi cu glas încetișor: „Dumnezeu, să Se milostivească spre tine fiule, și să te miluiască, să-Și lumineze Fața Sa peste tine și să te binecuvînteze ca să te sature de toate bunătățile pămîntești și cerești, și să-ți ajute din Locașul Său cel Prea Sfînt” (Evrei 5, 4—5; 7, 7; Num. 6, 23—24). Șezînd eu după primirea binecuvîntării jos pe lespelele acelea de aur, Sfîntul și, iubitul meu Părinte s-a atins cu mîna sa de mine, și ridicîndu-mă cu dragoste sfîntă, arătîndu-mi cu degetul, mi-a zis: „Vezi pe Teodora pe care o căutai s-o vezi și pentru care mă rugai mult? Iată, de acum poți să știi ce s-a făcut cu ea și în ce loc s-a așezat. Așadar, să nu mă mai superi mai mult pentru dînsa.”

În acel timp cîstitul și binecuvîntatul de Dumnezeu, Suflet al Cuvioasei maicei Teodora, căutînd la mine cu veselie, îmi zise: „Dumnezeu să-ți dea plată, fiule Grigore, că ai avut atîta grijă pentru mine smerita. Iată, pentru aceasta și Atot puternicul Dumnezeu ți-a împlinit dorința ta, cum și pentru rugăciunile Părintelui și Dascălului nostru Vasile, care a făcut mari faceri de bine și bunătăți cu noi amîndoi.” În momentul acela cînd îmi vorbea așa, priveau cu multă plăcere la noi toți fericiii aceia ce erau de față la acea minunată masă, unde ședeau și se bucurau. După aceea Cuviosul Vasile a zis Teodorei: „Mergi împreună cu el ca să-i arăți frumusețea pomilor și a tuturor bunătăților cerești care sînt în locașul nostru.”

Ducîndu-mă ea către porțile cele de-a dreapta ale grădinei, privind, am văzut o poartă minunată făcută din aur. Zidul acelei grădini era înalt înlăuntru. Acea minunată grădină era împodibită cu multe verdețuri, cu copăcei de aur și cu trandafiri prea frumoși, plini de o bogată mireasmă. Minunîndu-mă eu de aceea frumusețe

și de dulceața cea nemăsurată, care nu se putea asemăna nici cu toate cele mai mirositoare miresme ale lumii pămîntene, căutam cu mintea mea să cuprind cît mai bine acelea pe care mi le arăta. Acolo am văzut șaptezeci de feluri de copaci și o mulțime nenumărată de felurite legume, flori și ierburi foarte plăcute, care nu aveau număr. Fiecare din acei minunați pomi era îmbrăcat cu' negrăit rod. Ramurile lor erau plecate de mulțimea frumoaselor și plăcutelor roade care nu se vestejeau, nici nu putrezeau, pentru că erau cerești și fără de moarte.

După cum observam, în ei se vedeau poame de acelea frumoase, din care erau puse pe masă. Copacii aceia erau așa de minunați, încît mintea stă în loc uimită la vederea frumuseții lor, a lungimii și înălțimei lor și a plăcutelor și minunatelor lor roade. Niciodată în viață nu mi s-a întîmplat să văd astfel de pomi mari. Doamna Teodora mi-a zis atunci: „Acestea te fac să te minunezi?! O, de-ai fi văzut tu raiul acela pe care l-a sădit Dreapta Domnului la răsărit cu minunatele locașuri, palate, grădini, pomi, flori și alte multe bunătăți foarte plăcute (Ioan 14, 2—4), te-ai fi înspăimîntat foarte mult și ți s-ar fi uimit mintea ta și ai fi rămas înmărmurit. Da, fiule Grigore, da, fiindcă de ai fi pus pe acestea înaintea acelora, acestea ar fi fost cu adevărat o umbră, un vis înaintea lucrurilor dintr-însul, care stau pururea așa cum le-a făcut Dumnezeu, cum le și vedeau chiar de pe pămînt anumiți oameni aleși ai Lui, luminați de sus” (Mt. 11, 25—27; Ioan 16, 12—15; Rom. 8, 26—30; Vezi Sf. M. Doroteia, Cuv. Eufrosin bucătarul, ș.a. V. Sf. 6 febr. o.c. pag. 151; 11 sept. o.c. pp. 418—423).

Văzînd eu acele minunății, am zis: „Te rog, doamna mea, spune-mi cine a sădit acest Rai? Arată-mi te rog și aceasta, de vreme ce n-am mai văzut astfel de lucruri minunate și frumuseți plăcute. Ea mi-a răspuns: „Și de unde ai fi putut să vezi astfel de minunății și milă gătită de însuși mîinile Atotputernicului Dumnezeu, aflîndu-te încă în lumea cea vremelnică? Toate acestea, fiule, pe care le vede Sufletul nostru (ca și cum ar fi pămîntești) sînt cerești, și ne bucurăm de dînsule cu ființa sufletului nostru. Acestea, fiule, aici în locașul acesta, sînt ostenele și sudorile Cuviosului Părintelui nostru Vasile, care din copilărie pînă la adînci bătrînețe și-a agonisit prin ostenele lui, posturile, privegherile, culcările pe jos, rugăciunile, plecările genunchilor, mătaniile, închinăciunile, răcelile de frig, relele pătîmîri pe care le răbda în pustietăți, mîncarea slabă a rodurilor sălbatice și a ierbeii timp de mulți ani, mai înainte de a veni în Țarigrad din voia lui Dumnezeu pentru ca să se mîntuiască mulți printr-însul, lacrimile pocăinței și suferirea îngrozirilor și a loviturilor dureroase de la potrivnicii săi... Iată, îndelunga răbdare cu mulțumire lui Dumnezeu a acelora și a altor lipsuri și suferințe, i-au

agonisit lui acest minunat rai, pe care îl vedem aici. Da, fiule, să știi că toți oamenii lui Dumnezeu care pătimesc în lumea cea trecătoare: osteneli, necazuri felurite și rele pătimiri pentru împlinirea dragostei de Dumnezeu, a săvârșirii sfintelor Lui porunci, se învrednicesc aici de astfel de plată și odihnă de la Cel Prea Înalt, bucurându-se în veci și veselindu-se pururea.

Aceasta o arată și psalmistul David, zicînd: „Fericitiți toți cei ce se tem de Domnul, care umblă în căile Lui. Rodul ostenelilor tale vei mânca... Blagoslovi-te-va Domnul din Sion și vei vedea bunătățile Ierusalimului în toate zilele vieții tale...” (Ps. 127). Din aceste cuvinte reiese că oricine se teme de Dumnezeu și se ostenește a crede și a viețui cît mai curat creștinește, vremelnice, se va bucura veșnic. Acestea și multe altele asemenea ne arată Dumnezeieștile Scripturi, încurajîndu-ne la o viețuire cît mai bună, cît mai curată și cît mai duhovnicească.

Minunîndu-mă eu, mult mă uimeam cum mi-a spus aceea că nu eram acolo cu trupul, ci numai gînditor cu sufletul. În acel timp mă și cercam și mă pipăiam pe mine însumi să văd de port trup, prinzîndu-mă și ținînd cu mîna de cap, de corp, de picioare și mîini... pipăindu-mă și cercîndu-mă eu bine ca să cunosc carnea și oasele mele, mi se părea ca și cum s-ar fi cercat cineva să prindă văpaia focului sau razele soarelui, și s-ar fi părut cum că mîna lui o ar ținea pe loc, pe cînd în realitate nu ținea nimic, pentru că nu poate să le prindă, ca unele ce sînt străine de fire. Așa am pătimii și eu. Avînd mintea întreagă și gîndul meu, mă înspăimîntam de acelea pe care le vedeam cu duhul și cu mintea mea.

Apoi pîrîndu-mi-se că ne-am întors la curtea aceea și la poarta pe care am intrat în locuințele raiului, am aflat toate pe care mai înainte le văzusem că erau pe masă, pe care o împodobeau Dumnezeiasca așezare. Apoi heretisînd eu pe fericita și iubită mea maică Teodora, m-am dus de acolo.

După vedenie părintele Grigore se duce la Sf. Vasile care îi amintește de cele văzute prin Rai

Merindu-mă și venindu-mi în sine după această vedenie, m-am minunat singur de cele văzute în aceea noapte din mila lui Dumnezeu. Atunci am început a socoti bine pentru sine-mi; cine sînt și unde mă aflam. Acelea toate pe care le-am văzut și cu care m-am înștiințat, le-am pus bine în mintea mea pentru ca să nu uit ceva din ele. După aceea, sculîndu-mă, m-am dus către bunul meu Părinte, soco-

tind cam ce are să-mi spună pentru aceasta, spre a înțelege cît mai bine oare de la Dumnezeu le-am văzut, sau de la vrăjmașul!?

Ajungînd eu la dînsul, am făcut obișnuita metanie și luînd binecuvîntarea, mi-a poruncit să stau mai aproape, zicîndu-mi: „Știi tu fiule Grigore că în noaptea aceasta am fost împreună?” Eu m-am prefăcut că nu știu nimic, cercînd cu asta, ce are să-mi zică. Atunci i-am răspuns: „Și unde să fi fost, în altă parte, domnul meu, fără numai pe patul din casa mea, pe care am dormit cu multă dulceață!”

Sfîntul Vasile descopere ucenicului său vedenia

Îiind eu oarecum surprins din întrebarea Părintelui meu duhovnicesc Vasile și cugetînd la cele ce îmi zise încetișor: „Fiule Grigore! Ce te silește pe tine a tăinui cele ce ai văzut în vedenie? Pentru ce te fe-

rești a-mi povesti cele ce Dumnezeu ți-a descoperit în noaptea aceasta? Da! O știu și eu aceasta cu adevărat, fiule, că tu cu trupul ai dormit pe pat, dar cu duhul și cu mintea ta te-ai plimbat într-alt loc. Au, nu știi cîte ți-am arătat eu în noaptea aceasta? Spune-mi, n-ai fost tu la Teodora în vedenie? N-ai ajuns la locuința mea cea cerească, unde alergai să mă ajungi, și ai bătut la poarta cea mare și ieșind Teodora, te-a primit bucurîndu-se și ți-a povestit despre ieșirea sufletului și moartea ei? Cum cu multă silă și groază a trecut întunecatele vămi ale văzduhului și spurcații draci, măcar deși noi i-am ajutat mult și am scăpat-o? Au, n-ai intrat în curte cu dînsa din porunca mea? Au, n-ai văzut acea minunată masă și așezarea ei, și lucrurile cele minunate care le avea pe ea și rodurile cele frumoase care stăteau acolo pe masă?, n-ai văzut tu ce minunați erau acei tineri care slujeau la aceea masă? Nu stăteau tu și socoteai frumusețea ce-o aveau acele minunate și proslăvite palate? Măcar deși ai stat departe de dînsa, nesuindu-te sus. Au, n-ai venit înaintea mea și ți-am arătat pe Teodora, pentru care m-ai rugat mult ca să vezi unde a ajuns? Au, nu te-a luat aceea, după porunca mea și ați intrat împreună în locașul meu? Au, nu știi că ți se părea că țineai cu mîna ta acele ierburi de aur și nedumerindu-te, te înspăimîntai de frumusețile și de mireasma pe care o aveau florile acelea? După aceea au n-ai văzut pomii aceia înalți și roditori și nemăsurata frumusețe a rodurilor? Au, n-ai văzut pe toate acestea care-ți zic în noaptea trecută? Cum dar zici că n-ai fost în altă parte nici n-ai văzut vreun lucru?!”

Auzind eu aceste cuvinte care ieșeau ca o văpaie din gura lui, punînd în mintea mea arătat adevărul despre care îmi amintea,

am leșinat, am rămas fără de glas, am început să vărs multe lacrimi și să-mi ud fața cu ele, socotind ce fel de om mare și sfânt al lui Dumnezeu este Părintele meu duhovnicesc și cum, cu adevărat, ca și cum s-ar fi aflat acolo cu trupul, precum și cu duhul, așa le știa pe toate, i-am răspuns cu inimă umilită: „Cu adevărat Sfinte a lui Dumnezeu, așa sînt toate și așa le-am văzut precum mi le-ai spus. Nu este nici un neadevăr în descoperirea asta. Mulțumesc, mulțumesc și iarăși mulțumesc Domnului Dumnezeului nostru Celui Prea Înalt, care m-a ajutat pe mine ticălosul și nevrednicul, ca prin astfel de mari bunătăți să te cunosc și mai bine și să fiu și eu sub acoperământul purtării tale de grijă și sub aripile Lui, ca să mă învrednicesc de aceste felurite, proslăvite și înfricoșate minuni.“

Apoi, fericitul mi-a zis: „De vei petrece bine în viața ta, așa precum voiește Dumnezeu, de vei fugi de răutate și vei lucra fapta bună pînă la sfîrșitul tău, după Sfintele Scripturi, după învățăturile sfinte, adevărate, mult folositoare ale Bisericii lui Dumnezeu și după sfaturile mele, te voi primi acolo după trecerea ta de aici, ca să fii împreună cu mine în veșnicele locașuri pe care mi le-a dăruit Domnul. Vei ști însă că eu mă voi duce din această lume mai înainte de tine, apoi și tu după puțin timp. vei urma mie cu viață plăcută lui Dumnezeu și lucruri bune, după cum mi-a arătat mie Domnul. Dar ia seama bine, ca în timpul acesta cît vei viețui în lumea aceasta, să nu iasă din gura ta lucrurile acestea, pe care cu Darul lui Dumnezeu ți le-am descoperit. Tu ai să scrii smerita mea viață și lucrurile mele pe care le vei lăsa la cei din urmă, spre mare folos acelor care le vor citi, asculta și urma. În scrierea povestirilor acelor pe care le-ai văzut în descoperire, vei uni cu cele trecute și pe cele viitoare, care se vor face cu voia și ajutorul lui Dumnezeu de aici înainte.“ Acestea zicîndu-mi bunul meu Părinte, mi-a poruncit să mă duc la locuința mea și să mă silesc cu tot Sufletul la mîntuirea mea.

După aceea, în săptămîna înjumătățirii (cea din mijloc) a Postului Mare, în ziua de 25 martie, a praznicului Bunei-Vestiri a Prea Sfintei Născătoarei de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria, Sfîntul Vasile cel Nou, și-a dat Sufletul său în mîinile lui Dumnezeu.*

* Sf. Vasile cel Nou s-a pristăvit în vremea împărăției lui Constantin Porfirogenitul, aproape de jumătatea a doua a veacului al X-lea (944 d.Hr.). De mulți, nu se știe bine ce va fi fost Cuviosul Vasile cel Nou. Mulți se întreabă: oare să fi fost numai monah simplu, sau preot, duhovnic, arhiereu?! După aflarea lui în pustie și aducerea forțat în Constantinopol, la cercetarea aspră ce i-a făcut patriciul, Cuviosul nu i-a dat alt răspuns, decît: „Eu sînt străin. Unul dintre cei ce petrec pe pămînt și locuiesc unde ajung.“ (Vezi pag. 18 din această carte). Despre ce a fost el în viață, n-a spus nimă-

Cinstitul său trup a fost înmormîntat în Mînăstirea Sfinților Mucenici: Flor și Lavru.

Atunci s-a făcut o vedenie unui om cinstit din Constantinopol. Vedeau o casă mare și minunată, ale cărei porți erau împodobite cu aur și cu pietre scumpe, iar deasupra porților era scris cu litere de aur, astfel: „Locașul și odihna veșnică a fericitului Vasile cel Nou“.

nui, nici celor mai de aproape (Vezi pag. 16 din această carte). Totuși, din activitatea lui strălucită și înduhovnicirea credincioșilor, reiese că ar fi fost ceva mare: Duhovnic, Arhiereu... tănuit. Sf. Grigore, ucenicul Sf. Vasile cel Nou, ne istorisește în viața Sfîntului că: repausîndu-i Duhovnicul său, și-a ales alt Duhovnic, vrednic, iscusit (Vezi pag. 23 din această carte), călăuzitor la mîntuire pe Sf. Vasile, pe care toți cetățenii împărăteștii cetăți a Constantinopolului îl aveau în mare cinste. El adevărește că era luminat Dascăl și Părinte, mare învățat, înțelept, adînc în știință și în cuvînt... de Dumnezeu luminat... că era socotit de mulți ca un Apostol (Vezi pag. 23 din această carte).

Astfel de bărbați mari: Arhieri, Episcopi, Mitropoliți, Patriarhi... ai Bisericii tănuți în lume și de cei din jurul lor, ne adevărește Istoria Bisericii că au fost și alții. Așa d.p.: Sf. Cuv. Ioan Tăcutul, fiind Episcop, s-a tănuit pe sine, intrînd și viețuind în Mînăstirea Sf. Sava, făcînd ascultare ca simplu călugăr. (V. Sf. 3 dec., pp. 77—83). Un alt episcop lucra la zidărie ca simplu creștin, neștiut de nimenea pînă la descoperirea lui de sus oarecărui creștin (Prot. 6 febr. și V. Sf. 8 iunie, pp. 310—312) Sf. Cuv. Nifon Patriarhul Constantinopolului... văzîndu-se izgonit și din scaunul Mitropolitan al Țării Românești, s-a dus cu totul necunoscut în Mînăstirea lui Dionisie din Sf. Munte Athos, ca un străin oarecare. Acolo Sf. Nifon, fost Patriarh... Mitropolit... a fost pus să păzească catirii... Cine poate spune cu de-a mînăntul toate nevoințele, umilințele, peneșurile, cleșetirile, strîmtorările și dosădirile lui pînă ce a fost descoperit cu minune de sus ceea ce a fost cu el! (V. Sf. 11 aug. D.Ag. 615—9).

Așa și Sf. Cuv. Vasile cel Nou, se crede că va fi fost un mare barbat al Bisericii: Episcop... dar s-a tănuit din marea smerenie pentru a se îmbogăți mai mult sufletește, veșnic, după cuvîntul Mîntuitorului: „Cel ce se smerește pe sine se va înălța“ (Lc. 18, 14; Mt. 23, 12), al Apostolului: „Smeriți-vă sub mîna cea tare a lui Dumnezeu și vă va înălța pe voi la vreme“ (1 Petru 5, 9; Iac. 4, 10) și al Proorocului: „Eu — grăiește Cel Prea Înalt — locuiesc în locuri înalte și în Sfîntenie, dar sînt ca omul zdrobit și smerit, ca să înviez duhurile smerite și să îmbărbătez inimile zdrobite...“ (Is. 57, 15; 66, 2). Așa... îl vedem pe Sf. Vasile cel Nou în unele ediții cu

Citind aceasta, bărbatul acela, se minuna de frumusețea zidirei acelei case. Pe cînd stătea el așa uimit, privind la acel minunat locaș strălucit și foarte frumos, iată un tînăr prea frumos, ieșind, i-a zis: „Ce te minunezi, o, omule, voiești să vezi lucru și mai minunat?” Deschizînd porțile acelea, se vedeau înlăuntrul palate prea frumoase și minunate, a căror frumusețe covîrșea toată mintea omenească. Acolo pe un scaun împăralesc ședea Cuv. Vasile în mare slavă, înconjurat de mulți minunați și luminoși bărbați și femei, bătrîni, tineri și copii. Apoi se vedeau acolo și răsaduri prea frumoase, și toate cele văzute erau pline de bucurie și veselie. Înăuntrul celui prea minunat și frumos, plăcut locaș, se auzea un glas, zicînd: „O astfel de răsplătire iau după moarte toți cei ce L-au iubit pe Dumnezeu și I-au slujit cu osîrdie!” Această vedenie a spus-o bărbatul acela multora și toți cei ce auzeau, preamăreau pe Dumnezeu și cinsteau pomenirea Cuviosului Vasile, plăcutul lui Dumnezeu.

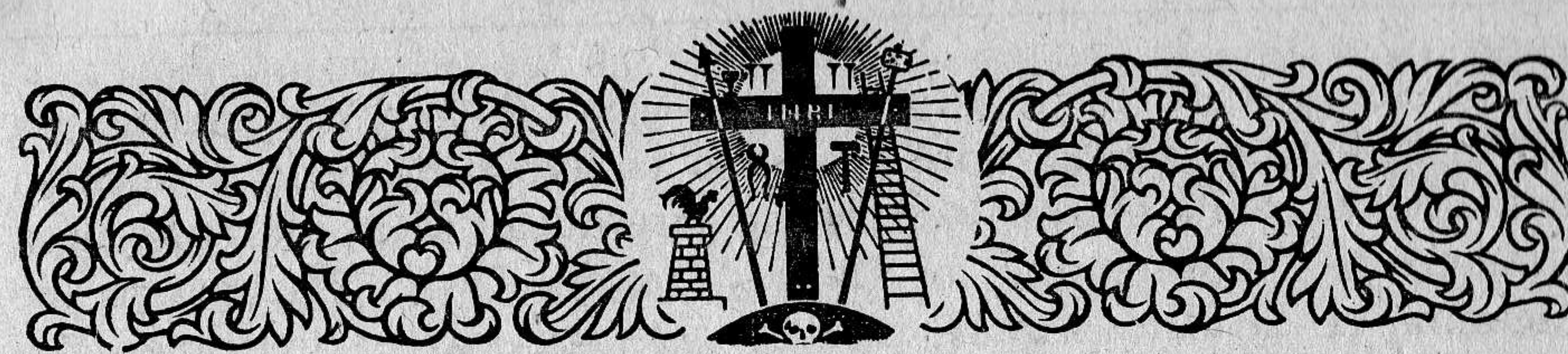
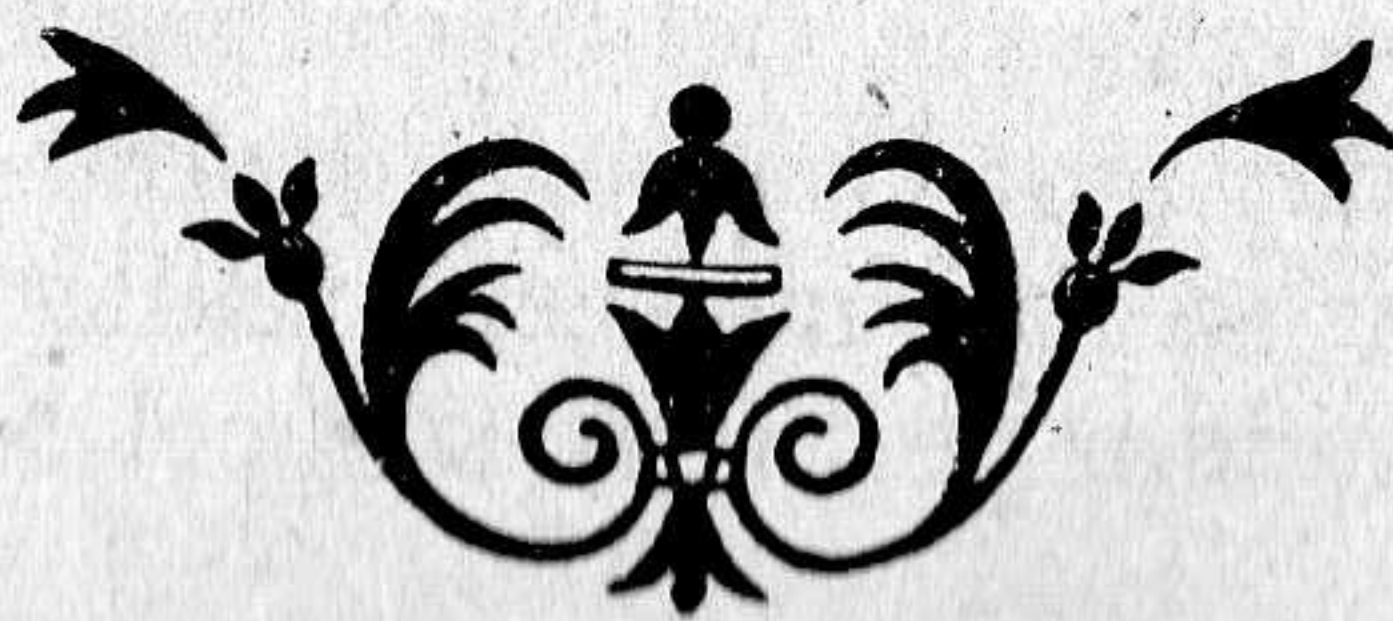
Fericiți, de mii de ori fericiți, vom deveni și noi de ne vom osteni cu bună chibzuială, pentru a ne învrednici părții iubitorilor de Dumnezeu, cu sfintele rugăciuni, cu fapte bune și cu Darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl și cu Sf. Duh, I se cuvine cinste și slavă în veci. AMIN.

cele 24 Vămi ale Văzduhului îmbrăcat arhiereste; iar în istorisirea vieții lui ca un simplu Cuvios Părinte... străin... unul dintre cei ce locuiesc unde ajung. Ori cum ar fi, Sf. Vasile după mărturiile ucenicului său Grigore... a fost un mare Părinte duhovnicesc, ascuns sub haina umilinței și a tăcerii.

Cît poți, fă binele de-avalma,
Spre-a fi lui Dumnezeu pe plac.
Nu-ți fie teamă niciodată
Că dînd ai să rămii sărac.

Ia seama: piersicii, caișii
Sau merii pururi plini de mere
Îți dăruiesc, cu zeci de brațe
Tot rodul lor făr-a le cere.

Și fiindcă ei în totdeauna
Fac oamenilor numai bine,
În fiecare primăvară
De rod au ramurile pline.

CUM TREBUIE A SE PREGĂTI CREȘTINII PENTRU A PUTEA TRECE PRIN VĂMILE VĂZDUHULUI!

Prin o serioasă spovedanie, facerea canonului cuvenit sau roadele vrednice de pocăință, Împărtășirea cu bună pregătire, credincioșie și viețuire cît se poate mai creștinească.

Pregătire pentru Sfînta Spovedanie

Cu cîteva zile sau săptămîni, mai înainte de a merge la Sf. Spovedanie, cercetează-ți serios trecutul. Caută în cele 365 feluri de păcate de mai jos, anume: ce păcate ai uitat nemărturisite, sau n-ai făcut canon pentru curățirea de ele și cele pe care le-ai mai făcut. Astfel păcatul făcut, nemărturisit și necanonisit, scrie-l pe o hîrtie cu cerneală (nu cu creion care adeseori se șterge, ori nu se cunoaște), învață-le pe de rost cum își învață școlarii, studenții silitori lecția, apoi mergi la Duhovnic iscusit să te mărturisești. Sf. Ioan Gură de Aur, îndemnînd pe clerici și pe popor la examinarea zilnică a conștiinței lor pentru Sf. Spovedanie, zice: „Cînd vei examina aceasta, să nu fie nimeni de față și să nu te tulbure nimeni. Ci, după cum judecătorii judecă șezînd după o perdea, tot așa și tu caută în loc de perdele, vreme și un loc de liniște. După ce te-ai sculat de la cină și ești gata să te culci, „atunci examinează-ți faptele. Acesta este timpul potrivit, iar ca loc ai patul și camera de culcare... Nu crede că acestea sînt lucruri mici și strînge-le pe toate și scrie-le pe toate, toate ca într-o carte. Dacă ți le vei scrie tu (în memorie), Dumnezeu le va șterge (dintr-a Sa). Dimpotrivă, dacă nu le însemnezi tu, le va șterge Dumnezeu și le va și pedepsi. Așadar, e mult mai bine să fie scrise de noi și să fie șterse de sus, decît să fie ascunse de noi și descoperite de Dumnezeu înaintea ochilor noștri în ziua aceia” (Om. 41 la Mt.).

Sf. Vasile cel Mare ne sfătuiește a face pregătirea aceasta după terminarea ocupațiilor înainte de culcare, sau mai bine înainte de somn.

Sf. Ioan Scărarul ne istorisește că unii călugări din vremea sa purtau la brîu o tăbliță, spre a o avea la îndemînă pentru notarea imediată, chiar și a gîndurilor rele, pe care aveau să le mărturisească în fiecare zi Duhovnicului lor (Scara, treapta IV-a). La aceasta ne îndeamnă și Sf. Ilie Miniatic, zicînd: „De știi carte, însemnează-ți păcatele pe hîrtie, pentru ca să nu le uiți”.

Ia deci cartea sau oglinda arătătoare acestor 365 păcate felurite, citește-le în liniște și pînă de șapte ori, scriind pe hîrtie numai pe cele ce le-ai făcut.

Păcatele împotriva Duhului Sfînt

1) Am păcătuit cu încredere prea mare și nesocotită în Dumnezeu, zicînd că El e milostiv și mă va ierta, și că pentru aceia pot păcătui mereu? (O.D. *, 151; V.V. ** 20).

Mi-am pus în minte ca să păcătuiesc cît voi putea, fără a mă înfrîna, zicînd că mă voi pocăi la anul, la bătrînețe, pe patul de moarte? (O.D. 152, V.V. 20).

Am zis: Dacă va vrea Dumnezeu mă voi mîntui; iar dacă n-o vrea voi pieri? (O.D. 170, V.V. 21).

2) M-am deznădăjduit de mila lui Dumnezeu, zicînd că pot păcătui înainte, că tot nu mă mai iartă Dumnezeu și tot în iad voi merge? (P.D. 172, V.V. 21).

Mi-am pus în minte să mă sinucid? M-am hotărît odată, de două ori... adeseori) a împlini acest păcat cumplit? (O.D. 340: V.V. 23).

3) Am stat împotriva adevărului învederat, arătat și dovedit? (O.D. 175; V.V. 22).

Am întristat, stins și alungat pe Duhul Sfînt? (O.D. 177; V.V. 23).

Mi-am împietrit inima neprimind sau nepăzind Cuvîntul lui Dumnezeu? (O.D. 185; V.V. 23).

Dumnezeieștile Scripturi le-am socotit mincinoase? (O.D. 191; V.V. 23).

Am hulit faptele bune ale aproapelui? (a) (O.D. 193; V.V. 23; V.V. 327).

Am zavistuit pe aproapele pentru darul pe care i l-a dat Dumnezeu? (O.D. 196, V.V. 23).

* O.D. citim „Oglinda Duhovnicească” paginile

** V.V. citim „Vămile Văzduhului și Nr. întrebării.

(a) Ca Maria și Aaron pe Moisi (Num. 12), ca Iudeii cuvintele și faptele bune ale Mintuitorului (Mc. 3, 20—21; 2, 7; Ioan 9, 24, 16; 7, 12; 20; 8, 48, 52; 10, 20, 23; Mt. 9, 24; Mc. 3, 22—30; Mt. 27, 63).

Din răutate n-am dat învățătură despre articolele credinței celor neștiutori? (O.D. 196; V.V. 23).

N-am vrut și nu vreau să aud vorbindu-se despre Dumnezeu, credință, religie? (D.D. 202, 204; V.V. 287).

Am zis că Dumnezeu e o născocire a Preoților, dar El nu există în realitate?... că omul n-are Suflet? (O.D. 204; 205; V.V.; 287).

Am zis că nu este Dumnezeu, nici Suflet, nici Îngeri, nici draci, nici altă viață viitoare pentru că nu am văzut, susținînd că eu cred numai în ceia ce văd? (O.D. 209; V.V. 287).

M-am împotrivit învățăturilor Preoților și ale Bisericii, zicînd că după moarte nu mai este; judecată, răsplătirea faptelor, Rai și iad... că odată cu moartea noastră toate mor pentru noi? (O.D. 213; 221; V.V. 287).

Am zis că Dumnezeu ne-a dat uitării, că nu se mai ocupă de noi? (O.D. 224; V.V. 287).

Am crezut și susținut la calendar mai mult decît la Dumnezeu și la învățătura Sf. Biserici Ortodoxe? (O.D. 233, V.V. 84).

Am crezut în spiritism, m-am dus la cei ce grăiesc cu morții? (O.D. 265; V.V. 251).

M-am încrezut în felurite vedenii? (O.D. 297, V.V. 253).

4) M-am lepădat de unica dreaptă credință Ortodoxă? M-am despărțit de unica Biserică a Domnului Hristos, dezertînd la alte credințe schismatice, eretice, rătăcirii sectare... evrei, turci...? (O.D. 197; 425; 464; V.V. 23, 287).

Am luptat împreună cu potrivnicii Ortodoxiei la discreditarea și distrugerea Preoților zeloși a învățăturilor Divine și a Bisericii lui Dumnezeu? (O.D. 201; V.V. 287).

Păcatele strigătoare la cer

5) Am ucis oameni cu voia mea? (O.D. 365; V.V. 150).

6) Am făcut sodomie bărbat cu bărbat, cu femei, cu copii, eu cu altul și altul cu mine? (O.D. 369; 1630; V.V. 151, 285).

Am preacurvit peste fire cu soția mea și cu alte femei (cu soțul meu și cu alți bărbați, primejduindu-mă vremelnic și veșnic? (V.V. 283).

7) Am asuprit pe săraci, văduve, orfani, neputincioși, lipsiți? (O.D. 370; V.V. 152).

Am oprit simbria — plata slugilor, lucrătorilor? (O.D. 374; V.V. 123).

8) Am defăimat, batjocorit și vorbit de rău pe părinții mei? (O.D. 377; 153).

M-am arătat nemulțumitor față de dîșii? I-am bătut? (O.D. 380; V.V. 153).

Am defăimat Preoții Bisericii, nașii, neținînd seamă de învățăturile lor, spre folosul meu și spre cel obștesc după porunca lui Dumnezeu? (O.D. 380; V.V. 170).

PORUNCA I-A

9) Am avut și am îndoială în credința: într-Unul Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt, Treimea cea de o Ființă și nedespărțită? (O.D. 401; V.V. 293)... în privința drepte credințe? (O.D. 407; V.V. 292).

Nu cred cu destulă tărie într-un Sfînt Botez, care se face spre iertarea păcatelor strămoșești și proprii? (O.D. 415; V.V. 293).

M-am îndoit uneori asupra credinței într-una Sfîntă, Sobornică și Apostolică Biserică Ortodoxă, în învățăturile, dogmele și în cele 7 Taine Sfinte ale ei: Botezului, Mir-Ungerii, Pocăinței, Împărtășaniei, Preoției, Nunții și Maslului? (O.D. 416; 439; V.V. 295; 292).

10) N-am iubit pe Dumnezeu mai presus de orice din lumea aceasta? (O.D. 408; V.V. 294).

Am căutat să plac mai întîi oamenilor și apoi lui Dumnezeu? (O.D. 409; V.V. 300).

Am purtat numele creștinesc spre osîndire vremelnică și veșnică? (O.D. 410; V.V. 300).

11) M-am unit cu schismaticii, ereticii, sectarii, evreii, turcii...? (O.D. 422, 427; V.V. 287)..., cercetînd capiștele (adunările) lor... am cîntat cîntecele lor? (O.D. 432. V.V. 288).

Am primit schismatici, eretici, sectari în casa mea?... m-am rugat cu ei? (O.D. 432; V.V. 289)... am prăznuit cu ei? am primit daruri de la ei? (O.D. 433; V.V. 289)... i-am apărut, ajutat, încurajat? (O.D. 464; V.V. 302). Am dus bani, daruri... la altarele ereticilor? (O.D. 464; V.V. 301).

Am pătinit ereticilor și sectarilor, zicînd: că vorbesc bine din Scripturi, că legea lor e bună, credința și viața lor ar fi și ea bună, chiar mai bună decît a noastră, înjosind credința Ortodoxă și căzînd astfel sub afurisanie? (O.D. 438; V.V. 289).

Am primit binecuvîntare de la eretici? (O.D. 441; V.V. 291). Am avut legături cu ei? (O.D. 441; V.V. 289). M-am căsătorit cu schismatici, eretici, sectari? (O.D. 441; 1215; V.V. 264).

12) Am citit cărți schismatice, eretice, sectare, atee... păgubi-toare de Suflet, care contrează, atacă și batjocoresc religia, Sf. Biserică Ortodoxă, cultul și pe sfinții săi slujitori? (O.D. 441; V.V. 290).

Am făcut glume răutăcioase și am vorbit măscăriciuni la adresa Ortodoxiei și a clerului? (O.D. 443 și V.V. 300).

Am grăit glume cu cuvintele Dumnezeieștilor Scripturi, cu alte cuvinte Sfinte, cu numele Sfinților? (O.D. 446; V. V. 300).

13) Am defăimat pe: șchiopi, ologi, orbi, surzi, ciungi? (O.D. 444; V.V. 152).

14) M-am rușinat a mă ruga lui Dumnezeu... a-mi face Semnul Sfintei Cruci drept, pe fața mea? Am batjocorit Semnul Sf. Cruci prin mătăhăeli, prin schimonosirea ei. (O.D. 448; 449) V.V. 298).

Am făcut Semnul Sf. Cruci în felurite forme în: cusături, broderii, alesături, așternuturi, covoare... pe care le-am așezat pe jos: în casă, în Biserică, și-n alte locuri, unde s-a profanat Semnul biruinței noastre (†) prin șederea pe el și prin călcarea cu picioarele? (O.D. 451; V.V. 299).

Am făcut Semnul Sf. Cruci în pietre de pavaje, mozaicuri, etc. și pus pe jos la trotuare, prin case, Biserici, școli, localuri publice, closețe, etc., unde s-a profanat prin călcarea cu picioarele? (O.D. 452; V.V. 299).

Am făcut Semnul Sf. Cruci pe fața pămîntului... pe cel făcut de alții nu l-am stricat (O.D. 453; V.V. 299).

Mi-am făcut Semnul Sf. Cruci cu capul acoperit cînd am trecut pe dinaintea Sf. Biserici unde e de față totdeauna Trupul Domnului în Sf. Împărtășanie, sau prin fața Sfintelor Cruci, care ne reamintesc răstignirea Domnului nostru Iisus Hristos? (O.D. 454; V.V. 299).

15) M-am rugat lui Dumnezeu fără credință, de formă... de obicei... cu ochii închiși ca sectarii? (O.D. 454; 244; V.V. 313; 287).

16) M-am gîndit adeseori în timpul rugăciunii la: lucruri lumești, oameni, vite, gospodărie, vrăjmășii, treburi, deșertăciuni (O.D. 456; V.V. 296).

Nu m-am rugat întotdeauna cu fața îndreptată către răsărit — după rînduiala Sf. Biserici Ortodoxe; ci adeseori și către apus, miază-noapte, miază-zi, ca unii păgîni, evrei, papistași, eretici și sectari? (O.D. 457; V.V. 297).

17) Am zis că toate religiile sînt bune? (O.D. 231; 459; V.V. 287).

PORUNCA II-A

18) Am slujit mai mult decît lui Dumnezeu, făpturilor Lui: părinților, copiilor, fraților, surorilor, soției, rudelor, vecinilor, prietenilor, banilor, averii, luxului, feluritelor deșertăciuni, prăznuirilor drăcești cu jocuri, cîntece curvești? (O.D. 475; V.V. 357).

Am călcat poruncile lui Dumnezeu, slujind poftelor păcătoase ale: trupului, lumii și diavolului? (O.D. 478; V.V. 357).

19) M-am lăsat amăgit spre păcate de frica, de rușinea oamenilor, pentru bunuri pieritoare și păcătoase plăceri trupesti (O.D. 482; V.V. 358).

Am slujit feluritelor găteți și împodobiri deșarte, lumești, uci-gătoare de Suflete? (O.D. 484; V.V. 358).

Am slujit cu voia mea idolilor, adică: pîntecelui, mîndriei, necu-răției, curviei, preacurviei, miniei, zgîrceniei, zavistiei, leneviei, cle-vetirei, rîsului, petrecerilor și ospețelor drăcești cu jocuri, cîntece curvești și altor păcate idolatre de felul lor, și le-am jertfit din agoni-sita mea? (O.D. 487; V.V. 358).

M-am înfierbîntat a mă pune în slujba feluritelor păcate? (O.D. 494; V.V. 358).

20) Am smintit pe alții? I-am ocărît, zicîndu-le: Că de ce sînt așa de blîzi... de ce se lasă batjocoriți, de ce se tot roagă lui Dum-nezeu? (O.D. 495; V.V. 359).

Am rîs de cei care se rețineau de la petreceri drăcești, jocuri cîntece curvești, chiuituri, vorbe putrede, glume, fumat, băuturi bețive, de cei ce se spovedeau, se Împărtășeau cu Sfintele Taine creștinește. (O.D. 497; V.V. 359).

Am oprit pe alții de la fapte bune? (O.D. 498; V.V. 359).

Am gîndit și crezut că-i bine: a pune așternuturi cu Cruci pe jos, pe paturi, pe scaune... a pune zorzoane idolești, muiereschi, țigănești... pe fața Sfintelor Icoane ale Maicii Domnului; a retro-grada pe Maica Domnului cu rostirea cuvîntului de „mireasă” în loc de „Maică pururea Fecioară”, a sta pe soleaua Altarului; a strica aspectul sf. Altar în a dormita, vorbi, ride... la rugăciune, aca-să și în Sf. Biserică? (V.V. 359)

21) Am avut și am îndoială, după învățăturile ereticilor, sec-tarilor asupra sfințeniei Sf. Biserici, a Sf. Cruci, a Sf. Icoane, le-am hulit (după sataniceasca socoteală a celor rătăciți), zicînd că sînt idoli? (O.D. 498; V.V. 360).

22) În loc de a tămîia casa cu tămîie și smirnă, după rînduiala, datoria creștinească, spre slava lui Dumnezeu, am afumat-o, cu fum de tutun spre bucuria diavolilor? (O.D. 501; V.V. 364).

În loc de rugăciune și Sf. Cruce: dimineața, la amiază, seara, de 7 ori în zi... mi-am făcut țigară?... cînd am stat la masă, în timpul mesei, și la ridicarea de la masă, am făcut și aprins țigara, pipa, luleaua... am fumat bucurînd pe diavolul și mîniînd pe Dum-nezeu, în loc de a-I mulțumi pentru mîncare, băutură și multe bunătăți ce mi le-a dat?

Am întrebuițat stupefiante: opiu, cocaină... distrugîndu-mi sănătatea și viața? La scularea din somn și în alte vremi, am făcut țigară dreaptă... și Sf. Cruce strîmbă? Am afumat casa cu tutun, pufăind înaintea Sfintelor Icoane, care sînt în casa mea o parte din catapetasma Bisericii în care locuiește Dumnezeu, de sute și mii de ori mai mult decît am tămîiat cu tămîie sau smirnă sfințită de Preotul Bisericii? Am servit păcatul fumatului, cumpărînd țigări,

dînd foc ori chibrit fumătorilor la aprinderea țigărilor, prin culti-varea tutunului, pregătirea lui în fabrici, prin darea de bani pentru cumpărarea tutunului și altele, făcîndu-mă părtaș acestui păcat? (O.D. 503; 13; V.V. 364; 46).

23) Mi-am lepădat — prin radere — podoaba bărbătească, barba și mustățile aruncîndu-le la gunoi, ca să apar mai tinăr, asemenea femeilor, scapeților... după moda veacului acestuia? (O.D. 504; V.V. 362);

M-am pudrat, roșit, parfumat, spălat cu săpunuri parfumate, ca să mă fac mai atrăgătoare trupește? (O.D. 504; V.V. 362).

24) Am crezut în visuri? (O.D. 505; V.V. 247).

25) M-am mascat, dîndu-mi altă față străină, slujindu-mă din bărbat femeie, din femeie bărbat, capră, urs, strigoi, brezaie... și alte chipuri: turcă, moș gheboșat, comic, moș Crăciun... și alte chipuri uricioase înaintea lui Dumnezeu și plăcute diavolilor, după chipul idolilor egipteni, asiatici... cu cap de animale, de fiare săl-batice, de jivini, de tîritoare și de oameni, căzînd astfel sub groaz-nic blestem, afurisanie și anatema a Dumnezeieștei Scripturi și a Bisericii lui Dumnezeu? (O.D. 508; V.V. 356).

26) M-am dus la descîntători, ghicitori, vrăjitori, fermecători? (O.D. 508; V.V. 250).

27) Am descîntat, ghicit, vrăjit, fermecat? (O.D. 512; V.V. 251).

28) Am citit cărți de samcă, descîntece, vrăjitorii, farmece, dezlegarea farmecelor, explicarea viselor, semnelor, zodiilor... le-am ținut în casă, le-am dat și altora să le citească?

Am crezut în strigoi, vîrcolaci, descîntece, vrăji, farmece, ghici-torii cu pascalia, planeta, zodia, Psaltirea, cărțile de joc, ghioc, bobi, cafea, ceară, cositor, plumb, topite și turnate în apă, ghicitorii în palmă, după glasul cucului, cucuvelei, dobitoacelor și în mișcările lor? (O.D. 523, V.V. 249; 248).

Am crezut în ghicirea cu morții (spiritism), în noroc, (!) și în alte credințe rele, superstițioase, drăcești...? (O.D. 513; V.V. 248).

Mi-am căutat norocul(!) în ghicirea cu papagalul, șoarecul, planeta, zodia... ca să văd ziua în care m-am născut dacă este bună sau rea? (O.D. 514; V.V. 248).

29) Am purtat și pus roșu la: copii, dobitoace... contra deochiu-lui? Am purtat baiere, crezînd satanic că mi se leagă junghiul? Am purtat: țiduli, baieri, pelin la Rusalii, cărți de samcă, amulete, talismane... cu credința superstițioasă? Am uns: uși, ferestre, grajduri, lucruri... cu usturoi la Sf. Andrei? Am mers la cei ce leagă bărbatul cu femeia ca să nu se împreune... la cei ce fac pe ursită? (O.D. 514; 525; V.V. 248).

30) Am crezut, susținut... spus și altora că-i semn rău când ne iese înainte: Preot, iepure, țigan, cu gol...? (O.D. 518; 1243; V.V. 252).

31) Când am fost bolnav: eu, soția, copiii, vitele... ori am pierdut... mi s-a furat ceva... în felurite năpăști, prigoniri de vrajmași, necazuri, suferințe, îngroziri... în loc de a alerga la Sf. Biserică și a plăti slujbe... pentru izbăvirea de acelea, am întors spațele lui Dumnezeu și Bisericii Lui, alergînd la ajutorul drăcesc: descîntători, ghicitori, fermecători, vrăjitori... cu satanica credință că mă pot izbăvi prin diavolescul lor meșteșug, căzînd astfel sub afurisanie? (O.D. 1129; 525; V.V. 253).

Am dat sfaturi viclene și/rele altora ca să alerge la: ghicitori, fermecători, vrăjitori, descîntători, la felurite răutăți spre paguba, ocara lor și a neamului creștinesc, păgubindu-mi astfel mult și Sufletul meu? (O.D. 532, V.V. 253).

Am făcut focuri și am sărit peste ele la priveghiurile morților la Sf. 40 Mucenici...? (O.D. 533; V.V. 253).

32) Am purtat cercei (buton) la ureche, brățări la mîini, mărgel, hurmuz, salbă și zgardă la grumaz, piepteni și alte deșertăciuni sclipitoare pe cap și corp împopoțonîndu-mă cu acele fleacuri la Anul Nou — Sf. Vasile — asemenea idolilor egipteni, idolului Brahma, Buda... idolatrilor?

M-am împărtășit fardată, împopoțonată după moda semi-nudului (aproape despuiată), asemenea idolilor, avînd buzele vopsite cu ruj, căzînd în păcatul furilor de cele Sfinte și al profanării Dumnezeieștii Împărtășanii? (O.D. 532; V.V. 363). Am alergat în căile pierzării și mi-am petrecut anticreștinește viața pe pămînt?

Am purtat inele în deget în afară de ziua în care m-am logodit și cununat? (O.D. 533; V.V. 363).

Mi-am făcut alunele pe față? Am purtat cămăși împodobite cu flori, fluturi, mărgel, pui...? (O.D. 533; V.V. 363).

33) Am avut credință deșartă și păgînească a budiștilor, că Sufletul după ce iese din om, trece într-un porc, cal, măgar, cîine, ploșniță...? (O.D. 533; V.V. 361).

34) Am chiuit în buți, poloboace, linuri, vase mari ca idolatrii? (V.V. 253).

Am avut... și am multe superstiții, credințe deșarte? (O.D. 533; V.V. 361).

PORUNCA III-A

35) Mi-am pus în gînd să jur strîmb, cu voie sau de nevoie? (O.D. 570; V.V. 309).

Am jurat strîmb la judecată sau afară de judecată, cu voie sau fără voie? (O.D. 572; V.V. 309).

Am jurat drept la judecată nesilit... silit? M-am îmbiat să jur? (O.D. 579; V.V. 309, 303).

Am obiceiul rău de a zice „zău“, „zău lui Dumnezeu“, știe Dumnezeu... a chema Numele lui Dumnezeu și al Sfinților Lui fără nici un rost la toate nimicurile? Am zis „Dumnezeu știe“ și alte asemenea fără să fie vorba de nici un lucru folositor sufletește? (O.D. 587; V.V. 309).

36) M-am blestemat, fără jurămint... cu jurămint? (O.D. 588; V.V. 304).

M-am jurat a răsplăti cu rău, răul făcut de alții (O.D. 589; V.V. 304).

Am împlinit jurămintele rele, nelegiuite făcute la: minie, beție... în lipsa judecății sănătoase? (O.D. 589; V.V. 304).

37) În loc de a mă împăca cu aproapele meu l-am tras la judecată și jurămint? (O.D. 593, V.V. 305).

38) Am judecat pe aproapele fără socoteală, cu nedreptate... cu asprime... fără a mă gîndi la judecata lui Dumnezeu? (O.D. 604; 618; 630; 686; 2493; V.V. 25; 205; 305; 310; 218).

39) Am gîndit, vorbit, susținut că: creștinii, cei sfințiți (Monahii, Preoții), pot să jure oricînd? (O.D. 633; V.V. 306).

40) M-am jurat, zicînd: „Să orbesc, să mor, să n-am parte de copii, să fiu... să pat...? ș.a. (O.D. 681; V.V. 310).

Am silit, amăgit, corupt pe cineva cu bani, cu îngroziri, cu minciuni ca să jure strîmb? (O.D. 683; V.V. 310).

41) Am dat dracului: soție, părinți, copii, oameni, dobitoace, lucruri, pe mine și alte zidiri ale lui Dumnezeu? (O.D. 697; V.V. 209).

42) Am înjurat cele Sfinte?... Singur, în fața copiilor, a oamenilor mari, aducîndu-le sminteală, învățîndu-i astfel la acestea și la alte răutăți satanice... nelegiuiri? (O.D. 704; V.V. 307; 209; 215; 221).

43) Am vorbit cu dispreț și hulă despre: Dumnezeu și Sfinți, Sf. Biserică spirituală și materială? (O.D. 714; V.V. 308).

44) N-am lucrat din răspuțeri a păzi poruncile Dumnezeiești? Am lucrat pentru a le disprețui, huli și călca în picioare? (O.D. 719; V.V. 311).

După Sf. Spovedanie și Sf. Împărtășanie, m-am întors cu știință și voință la păcate, făcîndu-mă astfel fur de cele Sfinte? Am scuipat în cele trei zile după ce m-am Împărtășit?... în ziua în care am luat: Aghiazma Mare, Sf. Părticele, Sf. Anaforă, Aghiazma Mică?... Am luat Aghiazmă Mare, Sf. Părticele. Sf. Anaforă fără pregătire, învrăjbit, certat, întinat?... Am scos Sf. Părticele contra vrăjmașilor... le-am pus pe foc... dat pe apă... cu meniri satanice? (O.D. 725; V.V. 311).

Am crezut rău că cei care se Împărtășesc mor, și de aceia nu-i bine să se Împărtășească cineva, ca să nu moară? (O.D. 727; V.V. 311).

45) Am întrebuințat Numele lui Dumnezeu, al Maicii Precista, al Sfinților și Semnul Sf. Cruci, la descîntece, ghicitorii, vrăji, farmece și alte slujiri drăcești, spre a înșela pe cei simpli? (O.D. 728; V.V. 312).

46) Am săvîrșit păcatul ieroseliei? (O.D. 729; V.V. 149).

47) Am chemat Numele lui Dumnezeu să-mi ajute a păcătui, a mă abate de la adevărata credință, a vieții anticreștinește, pentru a dezerta din unica Sfîntă Biserică Ortodoxă universală a Domnului Hristos, la schismatici, eretici și rătăcirii sectare? (O.D. 737; V.V. 313).

Am cerut în rugăciuni, de la Dumnezeu ce nu se cădea, ce era vătămător? (O.D. 741; V.V. 313, 60).

48) Mi-am cerut moartea în necazuri? (O.D. 751; V.V. 315).

49) Am zis că copiii în zadar se botează cînd sînt mici, că n-au nici un fel de păcate? (O.D. 753; V.V. 316).

50) Am făgăduit ceva cuiva, cu jurămînt, gîndind în aceeași vreme să nu împlinesc făgăduința? (O.D. 761; V.V. 317).

N-am împlinit făgăduința datată la Sf. Botez, la primirea vreunei dregătorii duhovnicești, obștești? (O.D. 770; V.V. 317; 62).

Am făcut făgăduințe bune înaintea lui Dumnezeu la vreo strîm-torare, la grea cumpănă, cînd am fost aproape de Dumnezeu și pe urmă le-am călcat? (O.D. 772; V.V. 317).

Am făgăduit a da slujbe, bani, veșminte, obiecte bisericești, case, pămînt, etc. la Sf. Biserică, la Sfinte Mînăstiri, schituri, a îmbrăca, a ajuta pe călugări, pe săraci, pe neputincioși și n-am dat nimic, călcîndu-mi astfel făgăduința? (O.D. 774; V.V. 317).

51) Am necinstit Numele lui Dumnezeu în felurite chipuri? (O.D. 778; V.V. 314).

PORUNCA IV-A

52) Am lucrat în Duminici, sărbători legale la mine, la alții? M-am dus la tîrg... la vînătoare, am vîndut și cumpărat în zilele Sfinte? (O.D. 795; V.V. 97).

Am făcut clăci cu lăutari, povestiri netrebnice, vorbe scîrnave, fapte nelegiuite prăznuiri drăcești, jocuri, cîntece curvești, beții, sfezi, sudalme ș.a. în Dumineci și sărbători? Am lucrat la clăcile făcute de alții în sărbători? (O.D. 811; V.V. 97).

53) Mi-am ales în Sf. Biserică locul cel mai de frunte? (O.D. 824; V.V. 70).

Ca femeie ori fată mare am trecut din pronaos în naosul Sf. Biserici și am stat printre bărbați și înaintea lor? (O.D. 828; V.V. 70).

54) N-am adus daruri la Sf. Biserică după datoria noastră creștinească? (O.D. 835; V.V. 74).

55) Am ascultat fără evlavie Laudele Dumnezeiești, Sf. Scripturi, predici, cazanii, Sf. Slujbe și Dumnezeieștile Liturghii (O.D. 840; V.V. 71).

N-am cercetat regulat Sf. Biserică în Dumineci și sărbători, zicînd că mă pot ruga și acasă? (O.D. 846; 958; V.V. 71).

Am venit la Sf. Biserică prea tîrziu... am ieșit mai înainte de săvîrșirea Sf. Liturghii, asemănîndu-mă cu Iuda Iscarioteanul, care a plecat de la Sf. Cină, înaintea celorlalți Apostoli? (O.D. 849; V.V. 71).

M-am adunat cu călcătorii legilor Dumnezeiești și am hulit împreună cu ei cele Sfinte (O.D. 856; V.V. 71).

56) N-am sfințit zilele Sfinte ale Duminecilor și sărbătorilor cu faptele milei trupești și sufletești? (O.D. 857; V.V. 73).

N-am citit, nici ascultat cuvintele Dumnezeiești din Sfintele Scripturi, Tradiție, în Duminici și sărbători? (O.D. 861; V.V. 73).

Am lepădat Sf. Tradiție a Bisericii lui Dumnezeu susținînd că numai Sf. Scriptură este izvor de credință și mîntuire? (V.V. 314).

57) Am defăimat și clevetit pe slujitorii Dumnezeieștilor Altare și pe aproapele? (O.D. 870; V.V. 24).

M-am dus la Sf. Biserică: împodobit, ferchezuit, cu părul făcut cărări, breton, bucle, ras, pudrat, înzorzonat, cu podoabe de lux, trufindu-mă cu acele deșertăciuni satanice? (O.D. 884; V.V. 190).

Am cugetat rele, am vorbit, rîs, povestit deșertăciuni lumești uitat înapoi, făcut schime și alte neorînduieli în Sf. Biserică, aducînd cu aceasta sminteală celorlalți rugători de Dumnezeu? (O.D. 888; V.V. 73).

58) Am oprit copiii, soția, slugile, rudeniile, prietenii și pe alții de la Sf. Liturghie, rugăciuni și ascultarea Dumnezeieștilor învățături? (O.D. 897; V.V. 75).

59) Am îndemnat pe alții a părăsi unica Sfîntă Biserică Ortodoxă Creștină și a se duce la schismatici (uniați cu papa, stiliști, etc.), la papistași, eretici, sectari? (O.D. 899; V.V. 76).

60) Am postit, făcut metanii mari Sîmbătă și Duminică (O.D. 911; 913; V.V. 77).

61) N-am făcut metanii în zilele cînd trebuia a le face? (O.D. 917; V.V. 78).

62) Am nesocotit facerea Sfintelor rugăciuni? (O.D. 918; V.V. 78).
N-m lăudat pe Dumnezeu de 7 ori în zi după datorie? (O.D. 921; V.V. 78).

Neputînd lua parte la Sf. Slujbe și Dumnezeieștile Liturghii, stînd acasă ori cu vitele, nu m-am rugat lui Dumnezeu în acel timp? (O.D. 924; V.V. 79).

63) Ca fată, femeie, am intrat în Sf. Biserică când am avut scurgere de sînge. Când mi-a venit aceia acolo, n-am ieșit afară repede? (O.D. 924; V.V. 277).

Ca bărbat am intrat în Sf. Biserică, când am avut scurgere nespălat, neprimenit? (O.D. 943; V.V. 277).

64) Am hulit Biserica lui Dumnezeu? Am oprit pe alții a merge pentru a se ruga într-însa? (O.D. 945; V.V. 80).

65) Am crezut și viețuit anticreștinește așa încît s-a hulit Numele lui Dumnezeu între eterodocși prin mine? (O.D. 946; V.V. 85).

66) Am stat la masă, m-am sculat de la masă fără rugăciune, fără binecuvîntare? (O.D. 962; V.V. 82).

Stînd la masă, am mîncat cu lăcomie, fără rînd, am vorbit orice, am rîs și alte neorînduieli am făcut? (O.D. 966; V.V. 82).

67) Am zis că adventiștii fac bine serbînd Sîmbăta în locul Duminecii? (O.D. 968; V.V. 83).

68) Am nesocotit hotărîrea Sf. Sinod cu îndreptarea calendarului... am lucrat vrăjmășește cu gîndul, cu cuvîntul și cu fapta pentru a învrăjbi pe alții spre neascultare și lupta împotriva acestei hotărîri a Bisericii, provocînd multe crime spirituale și trupești prin susținerea aceia nebunatică? (O.D. 971; 1321; 1386; V.V. 231).

Am ascultat învățătura calendariștilor și am zis că: Sf. Biserică e spurcată, Preoții s-au papistășit, nu mai au Dar și alte huliri? (O.D. 975; V.V. 84).

69) Am botezat încă odată pe cei botezați și cununați de Preoții Bisericii care țin hotărîrea Sf. Sinod privitoare la îndreptarea calendarului? (O.D. 985; V.V. 85).

70) M-am fățarnicit că cred, viețuiesc după Dumnezeu, dar în realitate eram contra Ortodoxiei? (O.D. 987; V.V. 81).

PORUNCA V-A

71) Ca părinți de copii, n-am iubit, nici îngrijit deopotrivă de ei? (O.D. 1006; V.V. 154).

Am împiedicat pe fiii mei, de a merge la călugărie... după ce s-au dus, le-am oprit partea de moștenire? (O.D. 1007; V.V. 154).

Ca părinte trupesc, n-am purtat grijă de mîntuirea fiilor și fiicelor mele? (O.D. 1008; V.V. 154)... nu i-am crescut în învățătura și-n frica Domnului? (O.D. 1014; V.V. 154)... nu i-am învățat rugăciunile pe care trebuie să le știe orice creștin: Împărate Ceresc, Sfinte Dumnezeule... Prea Sfîntă Treime... Tatăl nostru... Crezul... psalmul 50 de pocăință, poruncile Dumnezeiești, poruncile Bisericii, fericirile, faptele milosteniei sufletești și trupești, păcatele împotriva Duhului Sfînt, strigătoare la cer, împotriva celor 10 po-

runci... de moarte, străine și alte învățături și rugăciuni folositoare de Suflet? (O.D. 1019; V.V. 154).

Nu i-am învățat cu cuvîntul, cu pilda, a se spovedi... Împărtași cu vrednicie... a se feri de întovărășiri cu creștinii falși, răi... a se păzi de prieteșuguri lumești, păgubitoare mîntuirii Sufletelor lor? (O.D. 1022 V.V. 154).

72) N-am certat copiii, nici i-am pedepsit pentru faptele lor rele și mai ales pentru furtișaguri și desfrînări? Nu i-am oprit a pleca seara și a umbla noaptea vagabonzi prin sat? (O.D. 1024; V.V. 155).

73) M-am rușinat a-mi împlini datoria mea de Păstor sufletesc? (O.D. 1030; V.V. 156).

74) Ca părinte am fost prea aspru față de copii mei? (O.D. 1031; V.V. 157).

75) Am povățuit pe copii... slugi să meargă cu vitele prin ogoarele, semănăturile, ierburile oamenilor...? I-am trimis anume? (O.D. 1034; V.V. 158).

76) Am purtat ură pe tată, mamă? (O.D. 1037; V.V. 159).
Nu i-am ascultat când mi-au dat învățături bune, folositoare de Suflet... când mi-au poruncit să umblu în căi bune? (O.D. 1038; V.V. 159).

77) Am iubit pe părinți mai mult decît pe Dumnezeu? (O.D. 1042; V.V. 294).

78) N-am ascultat părinții când mi-au poruncit a nu umbla în căi rele, a nu pleca noaptea de acasă la clăci, jocuri, dezmăț, destrăbălări, a nu mă însoți cu cei nelegiuți? (O.D. 1044; V.V. 160).

79) N-am cinstit pe părinții mei cu cuvîntul și fapta? (O.D. 1045; V.V. 160), i-am blestemat, suduit, îngînat, batjocorit, zicîndu-le în batjocoră: bețivi, nebuni, strigoi, curvari, moșnegi? (O.D. 1072; V.V. 160)... le-am dorit: boală, necazuri, tulburări și moarte? (O.D. 1049; V.V. 160) ... i-am părăsit și neglijat la necazurile, durerile, bolile, slăbiciunile și bătrînețele lor, neajutîndu-i cu cuvinte mîngietoare, cu cele trebuincioase întreținerii lor trupești și sufletești, cu rugăciuni sau alte binefaceri de care au avut trebuință? (O.D. 1052; V.V. 160).

80) Am fost neascultător și prea aspru cu părinții mei? (O.D. 1107; V.V. 161).

Nu mi-am împlinit datoriile către ei? (O.D. 1109; V.V. 161).

81) Am crezut în visuri... în cărți cu explicarea viselor? Am în casă cărți de explicarea viselor? (O.D. 1065; 1129; V.V. 247).

82) Din cauza zgîrceniei, a nepăsării, n-am plătit Sf. Liturghii, sîrindare, panahizi, milostenii... pentru ușurarea păcatelor și izbăvirea Sufletelor repausaților mei din muncile iadului? (O.D. 1116; V.V. 162).

83) Ca stăpîn n-am avut milă, grijă de slugile mele, le-am batjocorit, asuprit? (O.D. 1138; V.V. 163).

84) N-am ascultat de stăpîni, stăpînire, de mai marii mei, de conducătorii buni ai țării? (O.D. 1144; V.V. 164).

85) Ca părinte spiritual nu m-am îngrijit de mîntuirea Suflețelor păstoriților mei? (O.D. 1146; V.V. 165).

86) N-am ascultat de Părinții mei duhovnicești, Preoții Bisericii Ortodoxe? (O.D. 1156; V.V. 166)... urît... batjocorit, suduit, pismuit, bătut, vorbit de rău, nesocotit, hulit, clevetit, strîmtorat, luat în rîs... M-am împotrivit lor cu obraznicie... i-am trădat ca: Brutus pe binefăcătorul său Iuliu Cezar, ca Iuda Iscarioteanul pe Dascălul său Iisus Hristos, ș.a.? (O.D. 1167; 1170; 1191; V.V. 166).

87) Mi-am ales soție (soț) nu după învățăturile Sf. Biserici Ortodoxe și voia lui Dumnezeu; ci după voile, plăcerile și deșertăciunile lumii? (O.D. 1193; V.V. 167).

88) Ca bărbat nu mi-am iubit femeia mea ca pe mine însumi. Am batjocorit-o fără milă, certat-o bătut-o, schingiuit-o, socotindu-o ca o roabă; nu ca soție legitimă, așa cum mi-a dăruit-o Dumnezeu? (O.D. 1210; V.V. 168).

89) Ca soție nu m-am supus bărbatului meu? (O.D. 1223; V.V. 169)... l-am certat, ocărit, dosădit, necăjit, turburat așa de mult, încît a blestemat, drăcuit, înjurat de cele Sfinte, s-a îmbolnăvit...? (O.D. 1223; 1224; V.V. 169).

90) Pentru multa mîndrie l-am silit: a cheltui pe îmbrăcăminte luxoasă, felurite deșertăciuni, mai mult decît s-a agonisit în casă, provocîndu-ne sărăcie, mizerii, pierzare...? (O.D. 1224; V.V. 171).

91) Nu m-am supus soțului meu în ale căsătoriei? (O.D. 1230; V.V. 172).

92) M-am divorțat de soțul meu (soția mea) și m-am recăsătorit? (O.D. 1231; V.V. 173).

93) M-am împotrivit Preoților care predicau Cuvîntul lui Dumnezeu? (O.D. 1234; V.V. 170)... am lucrat împotriva rînduielilor Sfinte, pricinuind amărăciuni părinților duhovnicești (O.D. 1235; V.V. 170)... i-am învinuit, grăit de rău, zicînd că-s lacomi, nesățioși? (O.D. 1239; V.V. 170).

PORUNCA VI-a

94) Am gîndit să mă răzbun asupra vrăjmașilor care mi-au făcut rău... supărat...? (O.D. 1258; V.V. 226).

Am dorit a li se întîmpla pagubă mare, tulburări, boli, moarte...? (O.D. 1266; V.V. 226).

I-am pismuit, păgubit, mîhnit, lovit, bătut, ucis? (O.D. 1266; V.F. 226).

95) M-am asociat cu răii, necredincioșii, am discreditat, prigonit și distrus Preoții zeloși și Creștinii binecredincioși? (O.D. 1268; V.V. 227).

96) Am amărit viața altora și le-am zdruncinat astfel sănătatea? (O.D. 1287; V.V. 228).

97) Am urît pe aproapele? (O.D. 1291; V.V. 229).

Am bătut rău și stîlcit pe alții? (O.D. 1295; V.V. 229).

Am sfătuit pe alții la bătăi și ucideri? (O.D. 1296; V.V. 229).

98) Am ucis pe alții prin lovire, armă, vărsare de sînge, otrăvire, înecare? (O.D. 1301; V.V. 230).

Am ucis oameni cu voie, fără voie? (O.D. 1309; V.V. 230).

99) Am ucis pe aproapele meu prin grăirea de rău sau ponegriri? (O.D. 1313; V.V. 231).

100) Am ucis pe alții pentru a le răpi averea ori altceva? (O.D. 1410; V.V. 232).

101) Am contribuit la uciderea sufletească și trupească a copiilor mei? (O.D. 1416; V.V. 233).

102) Am făcut buruieni, doctorii otrăvitoare, injecții ucigătoare omorînd cu ele pruncii în pîntecele mamelor lor și oameni? (O.D. 1420; V.V. 234).

Am băut și întrebuițat buruieni, doctorii, injecții ca să nu facem copii? (O.D. 1422; V.V. 234).

Am ucis copii în pîntece... i-am avortat? (O.D. 1422; V.V. 234).

Am dat buruieni și doctorii anume făcute femeilor gravide, ca să-și ucidă pruncii în pîntece și le-am sfătuit să-și ucidă copiii mergînd la moașe, doctori... ca să-i scoată cu mîna, cu mașina? (O.D. 1431; V.V. 234).

103) Am avortat (lepădat, pierdut) copii fără voia mea? (O.D. 1433; V.V. 235).

104) Am ucis pruncii după naștere nebotezați? (O.D. 1435; V.V. 236).

Am lăsat copilul să moară nebotezat? (O.D. 1441; V.V. 238).

Am căutat să botez copiii avortați (lepădați), pierduți? (O.D. 1434; V.V. 235).

105) Am omorît copiii după botez? (O.D. 1439; V.V. 237).

106) Am înăbușit copilul botezat dormind, și l-am găsit mort lîngă mine? (O.D. 1441; V.V. 238).

Am lăsat copilul din nebăgare de seamă, de a căzut în apă și s-a înecat, în foc de s-a ars, sau a căzut din înălțime de s-a schilodit și a murit? (O.D. 1442; V.V. 238).

107) Am lepădat copii vii, botezați, pe străzi, în tîrguri, la ușa Bisericii, sau în alte locuri pe unde trec oamenii, spre a fi găsiți și crescuți? (O.D. 1443; V.V. 239).

108) Am păcătuit în înțelegere cu soțul (soția) mea prin onanie... raclaj, contra Legii Dumnezeiești, pentru a nu face copii? (O.D. 1231; 1446; V.V. 172 282).

109) Am însoțit pe alții la felurite ucideri? (O.D. 1449; V.V. 240).

110) Mi-am destrămat singur sănătatea, mi-am scurtat viața, mîncînd, bînd peste măsură, la cîrciumi, petreceri, baluri, jocuri, etc....? (O.D. 1449; V.V. 241).

111) Am făcut rămașaguri diavolești, în întreceri în: mîncări, băuturi, fumat tutun, ridicături, sărituri, jocuri, strigări, chiuitori nebunești, prin care mulți și-au pierdut sănătatea și viața, pogorîndu-se cu zile în mormînt și-n iad? (O.D. 1455; V.V. 241).

112) Mi-am ucis Sufletul cu purtarea de grijă a trupului, spre împlinirea poftelor josnice și a păcatelor grele? (O.D. 1465; V.V. 242).

113) Am ucis cîntea altora prin grăirea de rău? (O.D. 1471; V.V. 243).

114) Am cîștigat bani și avere cu vicleșug, înșelătorii, minciuni, vrăji, descîntece, farmece și cu alte mijloace drăcești, ucigîndu-mă pe mine și pe alții sufletește?

115) Am plătit slujbe la Preoți, pentru vrăjmași, ca să-i afurisească, să-i pedepsească Dumnezeu cu boli, nefericiri, stropșeală, moarte? (O.D. 1485; V.V. 245).

Am fost crud cu animalele și cu oamenii? (O.D. 1291; V.V. 229).

116) Am împovărat și bătut fără milă animalele, ba am și ucis pe unele? (O.D. 1492; V.V. 246).

Am chinuit păsările și animalele? (O.D. 1498; V.V. 318).

PORUNCA VII-a

117) Am avut cugete și poftte trupești necuviincioase? (O.D. 1548; V.V. 266).

Am stat cîtăva vreme în acele cugete și nu le-am scos din inimă imediat (O.D. 1551; V.V. 266).

Am păstrat în minte gîndurile rele și cugetele necurate și m-am desfătat cu ele? (O.D. 1555; V.V. 266).

N-am vrut să săvîrșesc păcatul dar m-am îndulcit cu acele gînduri, păcătuiind astfel prin ele? (O.D. 1559; V.V. 266).

118) Am căutat prilej a păcătui? (O.D. 1568; V.V. 267).

119) Mi-am ațîțat singur pofttele în loc de a le stăpîni și potoli? (O.D. 1584; V.V. 268).

120) Încrezîndu-mă prea mult în puterea și cîntea mea, nu m-am ferit a cădea în ispita feluritelor poftte rele și păcate grele? (O.D. 1590; V.V. 260).

121) Am cîrtit contra lui Dumnezeu, cerînd a mă scuti de războiul curviei? (O.C. 1591; V.V. 269).

122) Am vorbit, făcut fapte necuviincioase înaintea căsătoritorilor, necăsătoritorilor, copiilor, oamenilor în vîrstă? (O.D. 1598; V.V. 4).

Am rîs neoprit și fără socoteală? (O.D. 1713; V.V. 258).

123) M-am purtat cu obraznicie ca bărbat față de femei, ca femeie față de bărbați? (O.D. 1601; V.V. 3).

124) Am ascultat cu plăcere vorbele putrede, cîntecele curvești? (O.D. 1601; V.V. 1).

125) Am plătit cu bani, mîncăruri, băuturi și cu alte daruri: lăutari, muzicanții, cîntătorii jocurilor, cîntecelor curvești, vorbitorii măscăriciunilor? (O.D. 1604; V.V. 2).

126) Am făcut, ținut în casă, privit cu plăcere chipul ilustrațiilor, tablourilor, statuetei și altor lucruri necuviincioase, pricinuitoare păcatelor desfrînării?... le-am atîrnat pe pereții casei? Am multe ilustrații necuviincioase pe masă? Am pus fotografii și ilustrații în rama Sf. Icoane, altele în rînd cu Sf. Icoane? (O.D. 1605; 1607; V.V. 1).

127) Am citit cărți eretice, potrivnice Ortodoxiei, imorale, curvești, pe care le-am împrumutat și altora spre a le citi? (O.D. 1609; V.V. 4).

128) Am căzut în necurăție în timpul somnului? (O.D. 1624; V.V. 273).

M-am întinat fiind treaz... din dezmiardare, frică, mare supărare? (O.D. 1625; V.V. 273).

129) Mi-am stricat fecioria cu malahia? Și acum încă o mai fac aceasta? (O.D. 1628; V.V. 274).

130) Am făcut malahie eu cu altul și altul cu mine, bărbat cu bărbat, cu femeie cu copii? (O.D. 1629; V.V. 275).

Am făcut malahie femeie cu femeie? (O.D. 1630; V.V. 275).

131) Am privit fețe străine cu gînduri necurate, poftind: fecioară, văduvă, femeie cu bărbat, față mirenească, bisericească, rudenii și de altă lege? (O.D. 1632; V.V. 259).

132) Am păcătuit: a) curvind cu fecioară, văduvă; b) preacurvind cu femeie căsătorită c) cu fețe bisericești, d) cu rude spirituale, e) cu rudenii de sînge, f) sau cu femei (bărbați) de altă lege? (O.D. 1634; V.V. 276; 282).

Am trăit în concubinaj? (O.D. 1658; V.V. 281).

133) Am preacurvit cu dobitoace și cu păsări? (O.D. 1656; V.V. 286).

134) Am păcătuit cu soția cînd era însărcinată? Am păcătuit cu alte femei (ca femeie cu alți bărbați)? (O.D. 1662; V.V. 282).

135) Am păcătuit cu soția mea (bărbatul meu): Lunea, Mircurea, Vinerea, Simbăta, Duminica, în cele patru posturi, în ajunurile din cursul anului, în sfintele praznice și sărbători? (O.D. 1665; V.V. 282)... în timpul scurgerilor de sînge lunare și pînă în patruzeci zile de la nașterea pruncului? O.D. 1168; V.V. 282)... cu soția mea (cu alte persoane) pe dinapoi ca dobitoacele? (O.D. 1665; V.V. 284).

136) După nașterea pruncului, am călcat Pravila, mergînd la Sf. Biserică înainte de 40 de zile? (O.D. 1671; V.V. 279).

137) Ca tată am culcat cu mine în pat fetele mai mărișoare, ca mamă băieții mărișori? (O.D. 1671; V.V. 280).

138) Am răpit fecioară, femeie căsătorită, divorțată... necăsătorită, văduvă, am păcătuit cu ea mai înainte de a mă logodi și cununa după rînduiala Sf. Biserici? Pe unele le-am necinstit și lăsat?... (O.D. 1681; V.V. 263).

139) Am jucat la horă, baluri, serate, nunți, cumetrii... petreceri anticreștinești? (O.D. 1692; V.V. 257).

140) Am jucat cărți, biliard, popice, table, rișcă, prîsnel, etc. prin care m-am păgubit sufletește pe mine și pe alții? (O.D. 1698; V.V. 128).

141) Am umblat din casă în casă fără de treabă, grăind felurite vorbe netrebnice, smintitoare, măscăriciuni, limbuții pierzătoare de Suflet? (O.D. 1715; 1712; V.V. 3; 258).

142) Nu m-am îngrijit, nici ostenit a salva din desfrînare pe cei căzuți în prăpastia acestui păcat? (O.D. 1717; V.V. 264).

143) M-am căsătorit... cu altă femeie nefiind divorțat de cea dintîi? (O.D. 1720; V.V. 265).

PORUNCA VIII-a

144) Mi-am pus în gînd să fur din averea aproapelui, a Sf. Biserici, Mînăstiri, Schituri... a nu plăti ce sînt dator? (O.D. 1739; V.V. 86).

145) Am avut mare poftă a mă îmbogăți? (O.D. 1717; V.V. 72).

146) Am înșelat pe alții? (O.D. 1754; 2571; V.V. 88).

147) Am vîndut marfă rea în loc de bună... vin, lapte cu apă? Am luat preț mai mare decît făcea marfa? (O.D. 1763; V.V. 89).

148) Am înșelat cu cîntarul, cu alte măsuri și vorbe meșteșugite și în felurite chipuri, la cumpărat și la vîndut? (O.D. 1765; V.V. 101).

Am asuprit pe alții să-mi vîndă... lucreze ieftin, să-mi cumpere scump... spre a mă îmbogăți? (O.D. 171; V.V. 101).

149) Prin viclenia și falsitatea mea, am păgubit pe aproapele, Biserica și Neamul? (O.D. 1774; V.V. 121).

150) Am luat dobîndă mai multă decît se cădea? (O.D. 1775; V.V. 100). Am nedreptățit pe aproapele, cîstindu-l după haine, avere, situație lumească, deșertăciuni... nu după credincioșia, virtutea, meritul adevărat prin: nesocotirea dreptății legale, facerea de rînduieli sau regulamente nedrepte, împărțirea darurilor sau a funcțiilor nu după meritul fiecăruia, ci după favor, violînd cele șase porunci din Decalog, prîvivitoare la iubirea aproapelui? (O.D. 1778; V.V. 100; 149).

151) Am fost nemulțumit cu starea mea? (O.D. 1785; V.V. 90)... adeseori m-am turlburat groaznic, neîmpăcîndu-mă cu soarta mea? (O.D. 1801; V.V. 90).

152) Am furat de la soț (soție), de la părinți, ca slugă de la stăpîni... de la aproapele? (O.D. 1809; 1811; V.V. 130).

153¹ Am răpit... silnicit, m-am lăcomit și am nedreptățit? (O.D. 1830; V.V. 93).

154) M-am pornit cu ură de moarte asupra celor ce m-au furat? (O.D. 1841; V.V. 102).

155) Am jefuit pe aproapele meu de cinstea și devotamentul carierei sale? (O.D. 1852; V.V. 103).

156) Am găsit lucruri străine și auzind ale cui sînt nu le-am dat înapoi... le-am tănuit... oprit în folosul meu? (O.D. 1856; V.V. 104).

157) Am tănuit lucrul împrumutat, încredințat, însușindu-mi în loc de a-l da înapoi? (O.D. 1863; V.V. 105).

158) Am jelit morții păgînește? (O.D. 1865; V.V. 131).

Am făcut glume, rîs, povești deșarte, am jucat mișca și alte neorînduieli și obraznicii, am stat nepăsător la priveghiurile morților? Am pus bani la crucea lor de pe piept? Am aruncat bani peste ei în groapă? Am dat și alte lucruri peste groapa lor? Am spart oala la darea în groapă?... M-am purtat ca un fur față de repausații mei?... N-am dat pomenirile și pomenile ce eram dator a le face pentru ei? (O.D. 1881; 1915; V.V. 131).

159) Am luat lucruri, bani, ceară, lumînări, untdelemn, ș.a. din Sf. Biserică și nu le-am dat înapoi? Am răpit din averea Schiturilor, Mînăstirilor, Bisericilor? (O.D. 1945; V.V. 95).

160) Am adus jertfă la Sf. Biserică ce era mai prost? (O.D. 1954; V.V. 99).

Am adus jertfă, liturghii, etc. la Sf. Biserică din furături, osteneli străine? (O.D. 1973; V.V. 99).

161) Am dat învățături mincinoase, contrare învățăturilor Sf. Biserici Ortodoxe, prin care s-au pierdut mulți creștini, căzînd

în prăpastiile ereziilor, ateismului, necredincioșiei și a viețuirii anti-creștinești? (O.D. 1982; V.V. 96).

162) Am răpit suflete din Sf. Biserică Ortodoxă pe care le-am dus în păcate, în orgii și-n felurite blestemății? (O.D. 1999; V.V. 98).

163) Am răpit dregătoria (slujba) pentru cîștig, fără a fi vrednic de ea? (O.D. 2009; V.V. 107). Am făgăduit... dat bani, daruri ori altceva... ca Simon vrăjitorul, pentru cumpărarea Darului Duhului Sfînt, ca să mă fac călugăr, Diacon, Arhiereu, să dobîndesc ranguri, demnități bisericești, de care nu eram vrednic, furînd astfel darul și păcătuiind groaznic înaintea lui Dumnezeu și a dreptății Lui? (V.V. 365).

164) Am furat din vremea zilelor Sfinte? (O.D. 1945; V.V. 94).

165) Am jefuit, profanat mormintele? (O.D. 2014; V.V. 108).

166) Am răpit din averea publică, de la primărie, percepție, bancă, moșie, județ, stat, administrația pădurilor, armată, etc....? (O.D. 2017; V.V. 109).

167) Am luat Sf. Anaforă, Părticele, Aghiazmă și am sărutat și Sf. Icoane, cînd trebuia să mă abțin? (O.D. 2017; V.V. 278).

168) Am luat, ascuns ceva din averea străină și n-am dat înapoi? (O.D. 2022; V.V. 114).

169) Am luat în timpul războiului lucruri rămase de la: armată, refugiați, aliați, potrivnici? (O.D. 2025; V.V. 115).

170) Am mutat hotarul vecinului? (O.D. 2033; V.V. 116). Am răpit pămîntul aproapelui? (O.D. 2034; V.V. 116).

171) Am cîștigat avere cu minciuni, viclenii, înșelăciuni, jurăminte strîmbe, pe felurite căi urîte lui Dumnezeu? (O.D. 2034; V.V. 117).

172) Am dat sfat altora să fure, să facă rău la alții? (O.D. 2047; V.V. 118).

173) Am tras pe alții la judecată, însușindu-mi avere străină prin avocați plătiți cu bani, mărturii mincinoase și jurăminte false? (O.D. 2057; V.V. 119).

174) Mi-am cheltuit banii pe: tutun, haine luxoase, felurite parfumuri, săpunuri parfumate, zorzoane femeiești, cercei, inele, salbe, mărgelile, funde, panglici, piepteni de lux, pudră, ruj... la jocuri, petreceri cu lăutari, cîntece curvești, ospete drăcești, hasmodii și alte felurite blestemății? (O.D. 2058; V.V. 146).

175) Am furat de la aproapele mirean. Preot, om singur, cu copii? (O.D. 2062; V.V. 87).

176) Am furat lucruri de la Părinți, Călugări, Episcopi, Arhieri, Arhimandriți, Protosingheli, Ieromonahi, Ierodiaconi și de la alți clerici? (O.D. 2063; V.V. 111).

177) Nu m-am ținut de învoială, tocmeală, contractul și făgăduințele făcute cu alții? (O.D. 2065; V.V. 122).

178) N-am lucrat după puterea mea în slujba oamenilor, a Sf. Biserici, a lui Dumnezeu... m-am lenevit a-mi împlini datoria după starea ce am avut-o? (O.D. 2072; V.V. 110).

179) N-am dat la timp plata cuvenită lucrătorilor, slugilor? (O.D. 2073; V.V. 123).

180) Nu mi-am plătit datoriile la stat, comună? Am făcut declarație falsă la percepție? (O.D. 2072; V.V. 124).

181) N-am dat milostenie acelor pe care i-am văzut în lipsă? (O.D. 2079; V.V. 320).

182) N-am înlăturat clevetirile, pagubele... ce veneau asupra aproapelui, cînd mi-a stat în putință a o face aceasta după care aceia au păgubit, s-au primejduit mult? (O.D. 2084; 2149; V.V. 125).

183) Am hoțit în bande tîlhărești, îngrozind, terorizînd lumea... am ieșit înaintea oamenilor... am jefuit la drumul mare? (O.D. 2098; V.V. 126).

184) Am spart casă... am furat lucruri, vite, păsări, ouă, fructe și altele? (O.D. 2086; V.V. 126).

185) Am primit pe hoți nepocăiți, lucruri furate... în casa mea și le-am ascuns? (O.D. 2098; V.V. 127).

186) Am stricat din răutate avere străină, finanșuri, grădini, semănături, pomi, ș.a.? (O.D. 2099; V.V. 129).

N-am întors paguba făcută aproapelui? (O.D. 2100; V.V. 129).

187) Mi-am adunat bani cu cărți mincinoase, cu vicleșuguri? Mi-am însușit bani de la pantahuză (condica de milă) pentru Sf. Biserică? (O.D. 2101; V.V. 106; 113).

188) Am bănuțit, năpăstuit pe cei nevinovați pentru păgubirea averii mele, a cinstei, etc.? Am judecat, osîndit pe alții pe nedreptate?... I-am nedreptățit? (O.D. 2102; V.V. 91).

189) Am răpit pacea aproapelui meu? (O.D. 2118; V.V. 92).

190) Am băgat vrajbă între: mireni și sfințiții Liturghisitori? (O.D. 2139; V.V. 112).

191) Am păgubit pe aproapele cu minciuni și vicleșuguri? (O.D. 2144; V.V. 132).

192) Am împiedicat pe aproapele cu felurite hule și mijloace rele spre a dobîndi vreun bine? (O.D. 2149; V.V. 133).

Am moștenit avere agonisită de părinți prin înșelăciuni, furturi, jurăminte mincinoase, felurite apucături nedrepte? (O.D. 2150; V.V. 134).

PORUNCA IX-a

193) Am mărturisit strîmb asupra aproapelui înaintea oamenilor? (O.D. 2179; V.V. 6).

Am grăit minciuni asupra aproapelui înaintea oamenilor? (O.D. 2179; V.V. 6).

194) Nesocotind sinceritatea, am grăit și umblat cu felurite minciuni? (O.D.— 2204; V.V. 7).

195) Am fost silit uneori, chiar peste voia mea, a spune minciuni? (O.D. 2212; V.V. 8).

196) Am umblat și vorbit cu fățarnicie vătămind cinstea și numele bun al aproapelui? (O.D. 2221; V.V. 9).

197) Am calomniat pe aproapele? (O.D. 2224; V.V. 10).

198) M-am legat pe mine și pe alții cu jurământ a tăgădui ce-am furat eu sau alții? (O.D. 2226; V.V. 11).

199) Am pîrit pe cineva cu nedreptul, din răutate și din ură? (O.D. 2227; V.V. 12).

200) Fiind pîrit m-am apărat înaintea judecății cu mită, mărturii mincinoase și jurăminte strîmbe? (O.D. 2235; V.V. 13).

Mi-am micșorat pedeapsa cuvenită prin: avocați plătiți, mărturii false și jurăminte mincinoase? (O.D. 2236; V.V. 13).

201) Am prepus, judecat rău, clevetit, calomniat, ponegriț, batjocorit, osîndit, băgînd în primejdii grele pe alții? (O.D. 2239; V.V. 14).

202) Am fost urîtor de adevăr și iubitor, făcător de minciuni? (O.D. 2241; V.V. 15).

203) Am stat la îndoială cu Sufletul meu, cînd trebuia să zic ce e: „Da, da“, și ce e: „Nu, nu“? (O.D. 2245; V.V. 16).

204) Am fost nestatornic în credință și-n cuvîntul bun ce l-am dat? (O.D. 2251; V.V. 17).

205) Am vorbit cu două, ori mai multe înțeleșuri? (O.D. 2252; V.V. 18).

Am vorbit altfel de cum am gîndit și am gîndit altfel de cum am vorbit? (O.D. 2253; V.V. 18).

206) Am umblat cu șiretenii și lingușiri? (O.D. 2257; V.V. 19).

PORUNCA X-a

207) Am poftit averea, casa, femeia, bărbatul, copiii, vitele, binele, fericirea și orice lucru al aproapelui? (O.D. 2266; V.V. 135).

Am ajutat cu vorba și cu fapta la: poftirea, vinderea și înstrăinarea averii aproapelui: mireni, persoane sfințite, călugări, Preoți, Arhierei... a Bisericii, Schiturilor, Mînăstirilor și a altor locașuri de binefacere obștească? (O.D. 2274; V.V. 135).

Am poftit, vorbit și contat pe avere străină? (O.D. 2277; V.V. 135).

Mîndria

208) M-am mîndrit (a) ...trufit (b) ...lăudat (c) ...obraznicit (d) ...înălțat cu gîndul (e) ...fățarnicit (f) ...depărtat de poruncile lui Dumnezeu (g) ...obișnuit a păcătui (h) ...?

209) Am iscodit (i) ... căutat slavă deșartă (j) ... Am fost fățarnic, am mărturisit fățarnicii (l) ...?

210) Am avut și mi-am făcut voie prea slobodă la felurite păcate? (O.D. 2375; V.V. 183).

Am obiceiuri rele și nu le-am părăsit nici pînă acum? (O.D. 2045; V.V. 184).

Am ciudățenie și singularitate trufașă? (O.D. 2380; V.V. 185).

211) Sînt încăpățînat, nesupus, ambițios, îngîmfat și orgolios? (O.D. 2390; V.V. 186).

212) Sînt prea îndrăzneț în a face rău, derizător, obraznic și fără de rușine? (O.D. 2405; V.V. 187).

213) Mă încred în sine-mi, în oameni, în plăcerile și bunătățile, averile și puterile pămîntești? (O.D. 2406; 2411; V.V. 188).

214) Sînt împotrivor, neascultător... împietric la inimă? (O.D. 2416; V.V. 189).

215) Sînt tare fudul în gătirea cu haine luxoase, obiecte (bijuterii, zărzămuri idolești) prețioase? (O.D. 2419; V.V. 190).

216) Mă fălesc cu rudonii bogate, cinstite, cu avere străină? (O.D. 2426; V.V. 191).

217) Mi-am împodobit casa cu obiecte luxoase? (O.D. 2426; V.V. 192).

218) Din mîndrie și prostie am defăimat uniforma, portul călugărilor, Preoților Bisericii? (O.D. 2439; V.V. 193).

219) Ca femeie mi-am retezat părul capului după moda veacului acestuia? L-am aranjat după modă pentru a robi inimile tinerilor? (O.D. 2441; V.V. 194).

220) Am purtat rochie prea lungă, prea scurtă??... încălțăminte cu tocuri înalte? (O.D. 2442; V.V. 195).

M-am purtat după moda idolilor și idolatrilor, sfidînd astfel cuviinciosul port creștinesc? (O.D. 2445; V.V. 195).

M-am împopoțonat cu deșertăciuni idolești: cercei, mărgel, salbe, coliere, inele, mărtișoare, amulete, talismane, felurite fleacuri ale satanicei trufii muieresti? (O.D. 2450; V.V. 195).

221) Am pus podoabe idolești și pe Icoana Maicii Domnului și a Pruncului Iisus? (O.D. 2453; V.V. 196).

a) (O.D. 2316; V.v. 183; b) (O.D. 2323; V.v. 183; c) (O.D. 2340; V.v. 183; d) (O.D. 2347; V.v. 183); e) (O.D. 2349; V.v. 183; f) (O.D. 2368; V.v. 183; g) O.D. 2374; V.v. 185); h) (O.D. 2377; V.v. 183); i) (O.D. 2331; V.v. 183; j) (O.D. 2334; V.V. 183); l) (O.D. 2361; V.v. 183).

222) Am pus cruce la gîtul Pruncului Iisus? (O.D. 2559; V.V. 197).

223) Am rîs de păcatele fraților. i-am osîndit... și de păcatele mele nu m-am îngrijit? (O.D. 2463; V.V. 198).

224) Socotindu-mă mai deștept, am grăit deșertăciuni? (O.D. 2471; V.V. 199).

M-am socotit a fi deasupra celorlalți oameni cu: frumusețea, învățătura, cuvîntul, glasul, cîntarea, bogăția, sărăcia, îmbrăcămîntea de lux ori cu cea modestă, cu mîncările, băuturile, îmbuibările, postul, îngrășarea corpului ori cu slăbirea lui? ș.a. (O.D. 2474; V.V. 199).

225) Am ascultat la ferestrele și ușile altora? (O.D. 2477; V.V. 200).

226) Am dat milostenie pentru a fi lăudat de oameni? (O.D. 2478; V.V. 201).

227) M-am rugat cu glas înalt (cînd eram singur în casă) ca să mă audă oamenii, spre a fi lăudat și slăvit de ei? (O.D. 2480; V.V. 202).

228) Am intrat ca mirean (mireancă) călugăr, călugăriță sau cleric nehirotonisit în Dumnezeiescul Altar? Ca eclesiarh (ă), m-am atins din nebăgare de seamă, neglijență, cu premeditare de Sfînta Masă, de Sfintele Vase, de Sf. Chivot? Am umblat prin Sf. Altar fără rînduială, fără evlavie cuvenită, tulburînd și întrerupînd pe sfinții liturghisitori în preoțescul lor oficiu Divin?

229) M-am adunat cu alții în Veșmîntărie (Diaconic), am vorbit, rîs, povestit deșertăciuni lumesti, glumit, făcut felurite semne, și alte blestemății? (O.D. 2489; V.V. 204).

230) Am lăudat păcatele altora? (O.D. 2493; V.V. 205).

Zgîrcenia (Iubirea de argint)

231) Am fost lacom după avuții? (O.D. 2555; V.V. 136).

232) Am fost zgîrcit și nesimțitor, nepăsîndu-mi de lipsurile și durerile aproapelui? (O.D. 2558; V.V. 319; 137).

233) Sînt nesățios, nedrept, trădător... fraudulos (de rea credință), luînd bani străini prin înșelăciuni? (O.D. 2565; 2569; V.V. 138).

234) Am jurat strîmb pentru a aduna avere? (O.D. 2573; V.V. 139).

Am răpit din averea altora ca să mă îmbogățesc? (O.D. 2613; V.V. 139).

Am silnicit și sărăcit pe alții prin minciuni și vicleșug? (O.D. 2574; V.V. 139).

235) Sînt nemilostiv și scump (zgîrcit). Am strîmtorat pe cei slabi? (O.D. 2578; V.V. 318; 140).

236) Am strîns comori și le-am îngropat în pămînt? (O.D. 2588; V.V. 141).

237) Am luat și răpit banii sau averea aproapelui cu vicleșug și rețenie, cerșetorie...? (O.D. 2592; V.V. 142; 320).

238) Am adunat bani, pe care i-am dat cu camătă la particulari și în bănci, nepurtînd grijă de cei lipsiți? (O.D. 2599; V.V. 147).

239) Am mărit magaziile pentru a strînge prisosul rodurilor, care se cădea dat săracilor, care piereau sufletește și trupește, de foame, sete și golătate? (O.D. 2602; V.V. 148).

240) Am fost grabnic a lua și zăbavnic a da altora milostenie? (O.D. 2605; V.V. 143).

Am stat la îndoială și am murmurat cînd mi-au cerut săracii milă? (O.D. 2609; V.V. 143).

241) Am lăsat, îndemnat pe alții să păcătuiască ca eu să cîștig? (O.D. 2617; V.V. 144).

242) Am plîns cu lacrimi amare cînd am pierdut: pămînt, vite, bani, cinste, lumească, rudeni, pînă ce am căzut în deznădăjduire? N-am socotit drept cum că zgîrcenia ucide, iar dărnicia viază sufletele? (O.D. 2619; V.V. 145).

243) Nu m-am îngrijit pentru veșnicie, n-am dat milostenie pentru Sufletul meu cît am trăit zicînd că mi-or da copiii și mă vor dezlega Preoții? (O.D. 2623; V.V. 320).

Desfrînarea

244) Am avut gînduri necurate? (O.D. 2650; V.V. 254).

245) În Duminici și sărbători m-am dus la cîrciumi, jocuri baluri, serate, nunți cu lăutari, felurite petreceri anticreștinești, unde am mîncat, băut, jucat?... (O.D. 1714; 2656; V.V. 255).

Am grăit vorbe spurcate și glume pricinuitoare dobitoceștei curvii și necredincioșii? (O.D. 2662; V.V. 255).

246) Am cîntat cîntări curvești? (O.D. 1712; 2667; V.V. 258).

247) Am făcut cu ochiul? (O.D. 2668; V.V. 256).

248) Am privit felurite deșertăciuni, priveliști păcătoase, jocuri, rîsuri... petreceri anticreștinești? (O.D. 2668; 447; V.V. 256, 257).

249) Am privit cu viclenie? (O.D. 2673; V.V. 256).

250) Am pipăit trup străin sau trupul meu propriu cu gînduri necurate? Mi-am strîns mîinile mele sau ale altei persoane cu gînduri necurate? (O.D. 2674; V.V. 270).

251) Am făcut nuntă, cumetrie, patron... cu lăutari; Am jucat, dansat, băut în pinteni, chiuuit, plesnit din palme... Am pășit și săltat curvește? (O.D. 2678; V.V. 257).

252) Am avut visuri necurate, care mi-au venit din închipuirile pătimăse, sau din îmbuibare, beție? (O.D. 2695; V.V. 271).

253) Am ris nebunește cu glas tare? (O.D. 258; 271).

254) Am purtat corespondență (scrisori) cu scopul desfrînării? (O.D. 2699; V.V. 261).

Am făcut altor trupuri pricinui de păcatul curviei? (O.D. 2700; V.V. 261).

255) Nesocotind sfaturile bune ale părinților, învățăturile bune ale Preoților, am umblat în căi rele prăbușindu-mă în prăpastia desfrînărilor? (O.D. 2704; V.V. 262).

256) Am păcătuț cu rudenii, făcând amestecare de sînge? (O.D. 2710; V.V. 272).

Am curvit în felurite chipuri? (O.D. 2710; V.V. 272).

Am desfrînat cu: ochii, gura, mișcările, corupînd Sufletele? (O.D. 2712; V.V. 272).

257) Am curvit și preacurvit sufletește? (O.D. 1722; 2713; V.V. 286).

258) Am zis că păcatul curviei nu-i așa mare; ci este o necesitate trupească și sufletească? (O.D. 2841; V.V. 280).

Zavistia, invidia, pisma

259) Am clevetit pe alții? (O.D. 2894; V.V. 24).

Am șoptit la urechea altora? (O.D. 2899; V.V. 24). Am făcut semne cu mîna? (O.D. 2902; V.V. 24).

260) Am zavistuit pe alții? M-am bucurat de paguba și necazul altora? Mi-a părut bine cînd a murit cineva? Mi-a părut rău auzind de binele altuia; de purtarea mai bună, propășirea și fericirea lui? (O.D. 2902; V.V. 174).

261) Am zis la alții să se ducă în: rușine, temniță, robie, pocnet, boală, moarte, sărăcie, la diavolul, ș.a.? Am blestemat pe alții, poftind în inima mea ca să li se întîmple acele blesteme? (O.D. 2915; V.V. 175).

Am umblat cu vrăji, farmece, pentru a sparge casa aproapelui? (O.D. 2915; V.V. 175).

Am dorit pagubă și moartea altora? (O.D. 2916; V.V. 175).

262) Am dat altora sfaturi rele, ca să facă așa? (O.D. 2918; V.V. 177).

Am lăudat pe cei ce au făcut rău aproapelui lor? (O.D. 2919; V.V. 177).

263) Am batjocorit, calomniat, vorbit de rău pe alții înaintea oamenilor, răpindu-le astfel: pacea, cinstea și numele cel bun? (O.D. 2126; 2919; V.V. 26).

După săvîrșirea acelor crime nu m-am dus iarăși la acei oameni, înaintea cărora am ponegrit pe aproapele meu, pentru a-i întoarce cinstea și a-i repara numele cel bun? (O.D. 2920; V.V. 26).

264) Îngreindu-mă cu păcatul mîndriei pisme și al uriciunei, n-am iertat pe vrăjmașii mei cînd mi-au cerut iertare cu îndreptare și umilință? (O.D. 2921; V.V. 178).

265) N-am cerut iertăciune de la aceia cu care am fost învrăjbit... nu le-am dat bună ziua, nici nu le-am mulțumit cînd ei m-au săutat? (O.D. 2931; 2933; V.V. 179).

266) Am pîndit cu viclenie și cu gînd de a face rău altora? (O.D. 2936; V.V. 180).

267) Din multă zavistie, m-am umplut de patimi, încărcîndu-mi Sufletul cu păcate multe? (O.D. 2936; V.V. 181).

268) Sînt foarte dușmănos... nerecunoscător față de binefăcătorii mei? Iubesc a batjocori pe alții, simt satisfacție cînd văd pe alții batjocoriți? Am ură pe alții? (O.D. 2494; V.V. 206; O.D. 2940; V.V. 182).

Mi-a părut bine cînd un om a ucis pe altul? (O.D. 2954; V.V. 182).

269) Am povestit altora greșelile aproapelui, multiplicînd păcatul, viciile și veștejind binele? (O.D. 2954; V.V. 176).

Lăcomia

270) Am nesocotit, călcat Sfintele patru posturi, ajunurile, Miercurile, Vinerile, Lunile de peste tot anul, mîncînd de fruct (dulce)... cîrnuri... untură, în săptămîna brînzei... pește, untdelemn, vin în zilele oprite? (O.D. 2974, 3018; V.V. 27).

Am lăcomia pîntecelui? (O.D. 3016; V.V. 27).

Am stricat posturile, pîrtinindu-mi că sînt slab, bolnav, scu-zîndu-mă cu scumpetea, moda lumii civilizate...? (O.D. 3026; V.V. 27).

271) Din necumpătare, lăcomie, mi-am stricat sănătatea, mi-am tîmpit mintea, risipit averea și scurtat viața? (O.D. 3033; V.V. 32).

272) Am postit în vrăjmășie, pentru a se păgubi, doborî, pri-mejdui și omorî vrăjmașii mei? (O.D. 3041; V.V. 29).

273) Am postit numai prin schimbarea de bucate nu și de felurite păcate? (O.D. 3045; V.V. 30).

274) Am postit contra rînduierilor Sf. Biserici Ortodoxe? Cînd ea dezlega postul, eu am postit împotriva? Și cînd hotăra post, eu împotriva mîncam de fruct? (O.D. 3050; V.V. 31).

275) M-am dus la cîrciumă unde mi-am pierdut vremea în vorbe putrede, cîntece curvești; ospete, petreceri anticreștinești, beții și alte blestemății în Duminici și sărbători? (O.D. 3057; V.V. 34).

Am băut peste măsură și m-am îmbătat? (O.D. 3091; V.V. 34).
Am mâncat peste măsură la masă, înainte și după prînz și cină? (O.D. 3167; V.V. 34).

Am fost necumpătat în cheltuieli pentru întreținerea mea și a familiei? (O.D. 322; V.V. 34).

276) Am vărsat din lăcomie, beție... după Sf. Anaforă, Părțile, Aghiasmă mare, mică, chiar și după Sf. Împărtășanie? (O.D. 3097; V.V. 33).

277) Cînd m-am îmbolnăvit nu mi-am căutat sănătatea, așa cum eram dator? (O.D. 3115; V.V. 35).

278) Mi-am pierdut vremea în: mîncări, băuturi, ospete, jocuri, baluri, serate, felurite petreceri anticeștinești și prăznuri drăcești? (O.D. 3161; V.V. 36).

279) Am cîrtit contra mîncărilor? (O.D. 3166; V.V. 37).

280) Am mâncat ceva spurcat: sînge de animale, mortăciuni, sugrîmat, pască jidovească, ș.a.? (O.D. 3203; V.V. 38).

281) Am mâncat și băut în Sf. Biserică necinstind sfințenia ei prin aceasta și alte neorînduieli? (O.D. 3207; V.V. 28).

282) Am mâncat de furat... dreptul altora? Mi-am pus în gînd să fur de la alții? (O.D. 3208; V.V. 39).

Am învățat copiii mei, slugile să fure: poame, ouă, păsări, bucate și alte lucruri ca să mîncăm și să le întrebuițăm? (O.D. 3208; V.V. 39).

283) Am mâncat viața altora? (O.D. 3208; V.V. 320).

Mînia

284) Sînt tare supărăcios (a)... mînios (b)... răutăcios (c)... certăreț (d)...?

285) Mi-am pierdut dragostea față de aproapele? (O.D. 3258; V.V. 207).

M-am iuțit asupra aproapelui? (O.D. 3299; V.V. 208).

Am ură și am strigat asupra altora? (O.D. 3291; V.V. 208).

Am scrișnit cu dinții asupra altora? (O.D. 3293; V.V. 208).

286) M-am răzbunat pe alții în loc de a mă calma și a-i ierta? (O.D. 3295; V.V. 216).

287) Am blestemat... hulit (înjurat, suduit) cele Sfinte? De la mine s-au învățat și urmașii mei a înjura? (O.D. 3314; 3317; V.V. 215).

288) Am scuipat... lovit pe alții la mînie? (O.D. 3329; 3332; V.V. 217).

(a) (O.D. 3226, V.V. 207). (b) (O.D. 3236, V.V. 207). (c) (O.D. 3251, V.V. 207). (d) (O.D. 3263, V.V. 207).

289) Mi-a părut rău că nu mă pot răzbuna? (O.D. 3332; V.V. 225).

290) M-am judecat cu rudele mele? (O.D. 3335; V.V. 209).

291) M-am ocărit, înjurat și bătut cu frații și surorile? (O.D. 3342, V.V. 209).

Am fost nerăbdător cînd am căzut în necazuri și ispite (O.D. 3346; 3386; V.V. 210).

292) Am bătut animalele împovărate peste puterile lor? Le-am drăcuit? (O.D. 3345, V.V. 219).

293) La mînie, supărări... bucurii... am înjurat de cele Sfinte? (O.D. 3353; V.V. 209).

294) N-am avut astîmpăr? Am prigonit pe cei buni? Adeseori am lepădat blîndețea, răbdarea și m-am mîniat? (O.D. 3354; 3356; V.V. 211).

M-am mîniat pe: soție, copii... cînd n-am avut tutun, foiță, țigări, haine luxoase, băutură pentru chefuri... și alte netrebniții (O.D. 3355; V.V. 211).

Am ocărit pe aproapele? (O.D. 3289; V.V. 209).

295) N-am putut și nu pot suferi pe cei ce-mi fac nedreptate? (O.D. 347; V.V. 226).

296) Am cîrtit... lucrat împotriva rînduielilor Dumnezeuiești și contra adevărului învederat? (O.D. 3402; 3406; V.V. 209).

Am cîrtit împotriva lui Dumnezeu în scîrbe, prigoane, pagube, zicînd: De ce bunii Creștini suferă multe; iar păcătoșilor le merge bine? (O.D. 745; 3409; V.V. 314; 210).

297) M-am pornit cu mînie ca o fiară sălbatică asupra oamenilor, casnicilor și dobitoacelor? (O.D. 3417; V.V. 221).

Am bătut pe aproapele, făcînd vărsare de sînge? (O.D. 3417; V.V. 221).

298) Am ținut minte răul? (O.D. 3418; V.V. 214).

299) Am muștrat cu nemilostivire? (O.D. 3427; V.V. 222).

300) Am făcut altora scîrbă și necaz? I-am clevetit, amărit și tulburat? (O.D. 3428; V.V. 223).

Am pornit pe alții spre mînie și pismă? (O.D. 3481; V.V. 223).

301) Sînt învrăjbit cu alții și țin mînie pe ei și astăzi? N-am folosit rodnicia tăcerii? (O.D. 3465; V.V. 224; 225).

302) Ca: părinte, soț, învățător, stăpîn, dregător... am asuprit, făcut mizerie, bătut pe fiii mei trupești ori duhovnicești, pe soție, pe elevi, slugi, supuși... fără ca ei să stea împotriva mea? (O.D. 3482; V.V. 212).

303) La mînie am zis: Să fiu jidan, turc, păgîn...? (O.D. 3545; V.V. 208).

304) Mi-am pornit limba la felurite vorbe nesocotite, putrede și la deșertăciuni, fără a mă înfrîna? (O.D. 3545; V.V. 255; 257).

305) Am avut rîvnă nesocotită, rea, nebunească, drăcească? (O.D. 3552, V.V. 213).

Nu mi-am stăpînit minia? (O.D. 3609, V.V. 313).

Lenea

306) M-am lenevit a-mi împlini datoriile mele de: gospodar, cetățean, creștin, de bun sfătuitor, educator și luminător al fiilor mei trupești și spirituali și salvator al aproapelui meu din căile pierzării? (O.D. 3691; 3730; V.V. 40).

307) M-am lenevit, neglijat, a mă ruga lui Dumnezeu în orice vreme și-n orice loc...? (V.V. 41)... cînd am fost în primejdie de cădere în păcate, în necazuri, în boli și-n felurite pericole? (V.V. 41)

308) M-am lenevit și scumpit a face rugăciuni, milostenii, posturi, pomeni, slujbe, panahizi, Sf. Liturghii și alte binefaceri pentru ușurarea, odihna și scoaterea din iad a Sufletelor repausaților mei: părinți, moși, strămoși, rudenii, binefăcători...? (V.V. 42).

309) M-am lenevit a citi: Dumnezeieștile Scripturi, cărți sfinte, reviste religioase și felurite scrieri folositoare de Suflet, rămînînd astfel necunoscător al adevăratei Credințe Ortodoxe? (V. V. 43)

310) M-am lenevit a lupta bine după legile divine, contra: patimilor rele, păcatelor, vrăjmășiilor, clevetirilor, răutăților?

N-am stăruit în lupta cea bună? (V.V. 44).

311) M-am culcat seara neînchinat? Dimineața am plecat la lucru fără a mă ruga lui Dumnezeu cu toată încrederea? (V.V. 45).

Am stat la masă fără a-mi face rugăciune și Sf. Cruce? Nu mi-am făcut rugăciunea și Sf. Cruce la scularea de la masă (V.V. 46).

312) M-am lenevit în rugăciunile mele, am așteptat a-mi veni cele trebuincioase Sufletului și trupului fără a munci serios pentru a le dobîndi? (V.V. 48).

313) M-am lenevit a mă ruga lui Dumnezeu noaptea cînd m-am trezit din somn? (V.V. 49).

314) M-am lenevit a merge la Sf. Biserică pentru a asculta Sfintele Slujbe, predicile, învățăturile și cîntările Dumnezeiești? (V.V. 47).

315) M-am lenevit a-mi împlini datoria mea de Creștin, față de Dumnezeu, de sine-mi și de aproapele? (V.V. 50).

316) Am dormitat, căscat, vorbit, rîs, răspîndit cu mintea la felurite deșertăciuni și m-am întins în timpul cînd făceam sfînta rugăciune acasă sau în Sf. Biserică? (V.V. 51).

317) Am lăsat lucrurile Sfinte: Icoane, Cruci, candelă, sfeșnice, tămîietori... etc. să ruginească, prăpădească... (V.V. 52).

318) M-am lenevit a-mi cerceta și mărturisi toate păcatele? (V.V. 53).

319) M-am lenevit a face fapte bune? (O.D. 2360; V.V. 63: 183).

320) Sînt lenevos în darea milosteniei?

Am dat milostenie fără socoteală, adică celor necredincioși, vicioși... în loc de a da credincioșilor virtuoși creștini lipsiți, care sînt frați ai Domnului Hristos? (V.V. 53).

321) M-am lenevit a aprinde: candela, luminare și tămîie sfîntă la facerea rugăciunii? (V.V. 56).

322) La rugăciune n-am îngenunchiat cu amîndoi genunchii, după pilda: Mîntuitorului, Proorocilor, Apostolilor, Sfinților și a osîrdnicilor Creștini dreptcredincioși? Am îngenunchiat numai cu un genunchi la rugăciune, cum în batjocură îngenunchiau Iudeii și ostașii cînd pălmuiau pe Domnul Hristos în timpul Patimilor Lui de bună voie, ca papistași, sectarii și diavolii, care pururea batjocoresc și astfel sfînta rugăciune? (V.V. 57).

323) Mi-am măgulit lenea cu cuvintele: dacă aș fi eu într-o Sf. Mînăstire, m-aș tot ruga, aș posti, aș citi cărțile sfinte, și așa cred că m-aș mîntui? (V.V. 58).

324) M-am lenevit și scumpit a chema Preotul să facă Aghiazmă (sfeștanie) în casă la fiecare zi întîi a lunii, ori măcar odată pe an?

N-am sfîntit casa cînd am intrat să locuiesc în ea? N-am sfîntit fîntîna, nici vasele ce s-au spurcat? (V.V. 54).

325) M-am lenevit a mă ruga și însemna cu Sf. Cruce dreaptă la plecare în călătorie și la sosire... la începerea și la isprăvirea lucrului? (V. V. 59).

326) Am lăsat din lenevire și zgîrcenie cimitirul și mormintele repausaților mei neîngrijite? (V.V. 61).

327) M-am lenevit a-mi împlini îndatoririle mele de: cleric, eclesiarh, citeț, cîntăreț, ipodiacon? (V.V. 63).

M-am lenevit a-mi împlini conștiincios îndatoririle mele de monah (monahie), după votul — făgăduința — ce am dat la intrarea în cinul monahicesc? (V.V. 63).

Din lenevire sau din rea obișnuință, în loc de „Iisus“ și de „Domnul nostru Iisus Hristos, am pronunțat, scris, numai „Isus“ și „Domnul Isus“, după cum obișnuiesc sectarii? Așîderea, tot din lenevire și obișnuință uricioasă am retrogradat în rugăciuni și cîntări pe Maica Domnului, rostind în loc de: „Bucură-te Maică pururea Fecioară“ cu Îngerii și cu Sfinții, „Bucură-te mireasă pururea fecioară“, cu lumea împătimită, zăcîndă în cel rău? (V.V. 64).

Adeseori am lăsat învățătura cea bună, ba chiar am urît-o și defăimat-o grăind deșertăciuni la adresa ei? (V.V. 65).

328) Am amînat pocăința de azi pe mîine, de la un post la altul, de la un an la altul?... împiedicînd astfel cu fapta și cu cuvîntul și pe alții de a se îngriji sufletește? (V.V. 66).

Stînd la Sfînta rugăciune, la cîntare, la sfintele slujbe și la ascultarea cuvîntărilor Dumnezeiești, mi-am lăsat mintea să hoinărească la lucruri, viclenii, deșertăciuni și păcate spurcate? (V.V. 66).

329) Am fost nebăgător de seamă? M-am lăsat bîntuit de spiritele vicleșugurilor și schimbării gîndurilor bune cu cugete și hotăriri rele? (V.V. 68).

330) M-am lenevit a-mi crește fiii și finii și pe cei încredințați îngrijirii mele (slugi, subalterni, lucrători) în învățătura și frica Domnului? (V.V. 69).

M-am lenevit a cerceta și pedepsi pe fiii mei trupești și sufletești pentru abaterile lor de la dreapta credință și viețuire creștinească? (V.V. 69).

331) M-am lenevit a-mi spovedi păcatele de patru ori pe an, sau nici de trei, de două ori, ba nici măcat odată pe an? M-am spovedit fals, acoperindu-mi păcatele cu vicleșug și minciuni? (V.V. 67; 19).

N-am mărturisit și gîndurile nesocotite la Duhovnic iscusit, spre a nu cădea din dreapta credință? (V.V. 67).

Am umblat din duhovnic în duhovnic căutînd pe cel ce-mi va da un canon mai mic, pe cel ce ar zice numai ca mine și astfel am precupețit Sfînta Taină a Spovedaniei? (V.V. 67).

Am neglijat... neîmplinindu-mi canonul dat la Sf. Mărturisire? (O.D. 1239; V.V. 67).

Păcatele străine

332) Am căzut în păcate străine cu cuvîntul, cu felurite semne viclene și cu fapte rele? Am poruncit altora să păcătuiască? (V.V. 333).

333) Am dat altora sfat să păcătuiască? (V.V. 336).

334) Am îndemnat pe alții la păcate? (V.V. 337).

335) M-am învoit cu alții la felurite păcate? (V.V. 338).

336) Am ajutat pe alții a păcătui? (V.V. 339).

337) Am putut dar n-am voit să împiedic pe alții a face păcate? (V.V. 340).

338) Am știut sigur păcatele altora, dar le-am tăinuit? (V.V. 341).

Am întăritat pe semenii mei la minie, provocîndu-i a păcătui prin vorbe rele, drăcuiei, înjurături de cele Sfinte, sudalme, jurăminte, bătaii, vărsări de sînge ba chiar și la omoruri? (V.V. 341)

Păcatele contra milei Sufletești

339) N-am îndemnat pe păcătos să părăsească păcatul și să ducă o viață mai bună: creștinească, duhovnicească, bine plăcută lui Dumnezeu? (V.V. 323).

340) N-am învățat pe cel neînvățat și nepriceput? (V.V. 321).

341) N-am sfătuit bine pe cel ce avea trebuință de sfat? (V.V. 322).

342) Nu m-am rugat lui Dumnezeu pentru aproapele? (V.V. 324).

342) N-am mîngîiat pe cel întristat? (V.V. 325).

344) N-am suferit ocările altora cu răbdare? (V.V. 326).

345) N-am iertat greșelile celor ce mi-au greșit? (V.V. 327).

Păcatele contra milei trupești

346) N-am dat de mîncare celui flămînd? (V.V. 328).

347) N-am adăpat pe cel însetat? (V.V. 329).

348) N-am îmbrăcat pe cei goi? (V.V. 330).

349) N-am cercetat pe cei din închisori? (V.V. 331).

350) N-am cercetat pe cei bolnavi? (V.V. 332).

351) N-am primit pe cei străini în casa mea? (V.V. 333).

352) N-am îngropat pe cei morți? (V.V. 334).

Credința

353) Din neluare aminte, uneori cu știința, ba și cu premeditare am neglijat și părăsit virtuțile creștinești și m-am dedat la vicii? (V.V. 342).

354) Nu m-am ostenit a cerceta cu luare aminte Dumnezeieștile învățături ale Sf. Biserici Ortodoxe, pentru a cunoaște dreapta învățătură, a mi-o agonisi, dezvolta, folosi și apăra, așa cum i se cuvine unui binecredincios Creștin? (V.V. 355).

355) Nu m-am ostenit cu chibzuială și sîrguință a cunoaște pe Dumnezeu din cartea naturii, din lucrările Sale, din univers? (V.V. 344; 343).

M-am lăsat orbit a nu vedea pe Dumnezeu din cereasca lume a planetelor și în Sufleteul omenesc? (V.V. 344).

M-am îndoit, ba am și nesocotit superioritatea Sufletului omenesc? (V.V. 344).

356) Nu m-am ostenit a pătrunde cît mai adînc în Simbolul Credinței „Crezul“ și pentru a cunoaște Sfînta noastră Credință Ortodoxă? (V.V. 346).

357) Am avut îndoială în judecata particulară, universală, cu răsplătirea vremelnică și veșnică a faptelor omenești? (V.V. 347).

358) Nu m-am silit a-mi agonisi o credință vie în Dumnezeu? (V.V. 345).

Nădejdea

359) În necazuri, primejdii și nefericiri am șovăit a nădăjdui, în ajutorul lui Dumnezeu? (V.V. 348).

Dragostea

360) Nu m-am silit a aprinde în mine focul dragostei Sfinte? (V.V. 349).

361) Nu m-am silit cu bună chibzuială a-mi cîștiga puternicile virtuți cardinale? (V.V. 350).

362) Am nesocotit înțelepciunea de sus, prin care toate se fac bune și de mare folos vremelnic și veșnic? (V.V. 351).

363) Am nesocotit Dreptatea prin care omul devine plăcut, ales lui Dumnezeu? (V.V. 352).

364) Am nesocotit Cumpătarea sau Înfrînarea prin care mulți s-au curățit de păcate, sfîințindu-se Domnului? (V.V. 353).

365) Am nesocotit Tăria sau Bărbăția sprituală prin care mulți, chiar și din păcătoși au ieșit biruitori asupra răului, încununându-se? Cum mi-am folosit libertatea în cursul vieții pămîntești: în virtuți sau în vicii? (V.V. 354).

Rugăciunea înainte de a merge la Sf. Spovedanie

După ce ne-am scris toate păcatele făcute din cele 365 feluri ce se întreabă la vămi și le-am învățat pe de rost, ne rugăm lui Dumnezeu să ne ajute a face o adevărată spovedanie și apoi roadele vrednice de pocăință astfel:

Preotul zice: „Binecuvîntat este Dumnezeuul nostru totdeauna acum și pururea și în vecii vecilor. Amin“.

Iar diaconul, Monahul și mireanul zic: „În numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh. Amin“.

Slavă Ție Dumnezeuul nostru, slavă Ție!

Slavă Ție Dumnezeuul nostru, slavă Ție!

Slavă Ție Dumnezeuul nostru, Slavă Ție!

„Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu Celui viu, pentru rugăciunile Preacuratei Maicii Tale și ale Preacuvioșilor Părinților noștri și ale tuturor Sfîinților Tăi, miluiește-ne pe noi. Amin“.

Și iarăși să zici:

Slavă Ție Dumnezeuul nostru, slavă Ție!

Împărate ceresc Mîngîietorul, Duhul Adevărului, Care pretutindenea ești și toate le împlinești, Vistierul bunătăților și Dătătorule de viață, vino și Te sălășluiește întru noi și ne curățește pe noi de toată spurcăciunea și mîntuiește Bunule Sufilele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte Tare, Sfinte fără de moarte, miluiește-ne pe noi!

Sfinte Dumnezeule, Sfinte Tare, Sfinte fără de moarte, miluiește-ne pe noi!

Sfinte Dumnezeule, Sfinte Tare, Sfinte fără de moarte miluiește-ne pe noi!

Slavă Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Prea Sfîntă Treime, miluiește-ne pe noi. Doamne, curățește păcatele noastre. Stăpîne, iartă fărădelegile noastre. Sfinte, cercețează și vindecă neputințele noastre, pentru Numele Tău. Doamne miluiește. Doamne miluiește. Doamne miluiește.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru Carele ești în ceruri, sfîntească-se Numele Tău! Vie Împărăția Ta, fie voia Ta, precum în cer și pe pămînt. Pîinea noastră cea spre ființă dă-ne-o nouă astăzi și ne iartă nouă greșalele noastre precum și noi iertăm greșiților noștri. Și nu ne duce pe noi în ispită ci ne izbăvește de cel rău!

Preotul zice vosglasul: „Că a Ta este Împărăția, puterea și slava a Tatălui și a Fiului și a Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.“

Iar Diaconul, monahul și mireanul zic:

„Pentru rugăciunile Sfîinților părinților noștri Doamne Iisuse Hristoase Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne pe noi“. Amin.

Apoi:

Veniți să ne închinăm Împăratului nostru Dumnezeu!

Veniți să ne închinăm și să cădem la Hristos, Împăratul nostru Dumnezeu!

Veniți să ne închinăm și să cădem la Însuși Hristos, Împăratul și Dumnezeuul nostru!

Trei închinăciuni, apoi îndată Ps. 50:

Miluiește-mă Dumnezeule după mare Mila Ta și după mulțimea îndurărilor Tale, șterge fărădelegea mea. Mai virtos mă spală de fărădelegea mea și de păcatul meu mă curățește. Că fărădelegea mea eu o cunosc și păcatul meu înaintea mea este pururea. Ție unuia am greșit și rău înaintea Ta am făcut, ca să Te îndreptezi întru cuvintele Tale și să buruiești cînd vei judeca Tu. Că iată, întru fărădelegi m-am zămislit și în păcate m-a născut maica mea. Că, iată adevărul ai iubit; cele nearătate și cele ascunse ale înțelepciunii Tale mi-ai arătat mie. Stropimă-vei cu isop și mă voi curăți, spălămă-vei și mai virtos decît zăpada mă voi albi.

Auzului meu vei da bucurie și veselie, bucurase-vor oasele cele smerite. Întoarce Fața Ta de către păcatele mele și toate fărădelegile mele șterge-le. Inimă curată zidește întru mine Dumnezeule, și Duh drept înnoiește întru cele dinlăuntru ale mele. Nu mă lepăda pe mine de la Fața Ta și Duhul Tău cel Sfînt nu-L lua de la mine. Dă-mi mie bucuria mîntuirii Tale, și cu Duh stăpînitor mă întărește. Învăța-voi pe cei fărădelege căile Tale și cei necre-

dincioși la Tine se vor întoarce. Izbăvește-mă de singiuri, Dumnezeu, Dumnezeul mîntuirii mele, bucurase-va limba mea de dreptatea Ta. Doamne, buzele mele vei deschide și gura mea va vesti lauda Ta. Că de-ai fi voit jertfă, Ți-aș fi dat; arderile de tot nu le vei binevoi. Jertfa lui Dumnezeu, duhul umilit; inima înfrîntă și smerită Dumnezeu nu o va urgisi. Fă bine Doamne, întru bunăvoirea Ta Sionului și să se zidească zidurile Ierusalimului. Atunci vei bine voi jertfa dreptății, prinosul și arderile de tot; atunci vor pune pe Altarul Tău viței.

Simbolul credinței

Cred într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atotțiitorul, Făcătorul cerului și al pămîntului, văzutele tuturor și nevăzutele. Și într-Unul Domnul Iisus Hristos Fiul lui Dumnezeu, Unul Născut, Carele din Tatăl S-a născut mai înainte de toți vecii. Lumină din Lumină Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut, nu făcut, Cel de o ființă cu Tatăl, prin Carele toate s-au făcut. Carele pentru noi oamenii și pentru a noastră mîntuire S-a pogorît din ceruri și S-a întrupat de la Duhul Sfînt și din Maria Fecioara și S-a făcut Om.

Și S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, a pătimit și S-a îngropat. Și a înviat a treia zi, după Scripturi. Și S-a suit la ceruri și șade de-a dreapta Tatălui. Și iarăși va să vie cu slavă să judece vii și morții, a Căruia Împărăție nu v-a avea sfîrșit. Și întru Duhul Sfînt Domnul de viață Făcătorul, Carele din Tatăl purcede, Cea ce împreună cu Tatăl și cu Fiul este închinat și slăvit, Carele a grăit prin Prooroci. Într-una Sfîntă sobornicească și apostolească Biserică. Mărturisesc un Botez întru iertarea păcatelor. Aștept învierea morților și viața veacului ce va să fie. Amin.

Rugăciunea lui Manase împăratul

Doamne A-tot-Puternice, Dumnezeul Părinților noștri: al lui Avraam, al lui Isaac și al lui Iacob și al seminției lor celei drepte: Care ai făcut cerul și pămîntul cu toată podoaba lor; Cel ce ai legat marea cu cuvîntul poruncii Tale; Cel ce-ai încuiat adîncul și l-ai pecetluit pe el cu înfricoșat și slăvit Numele Tău, de care toate se tem și se cutremură în fața Puterii Tale; că nesuferită este marea cuviință a Slavei Tale, și nerăbdată minia îngrozirei Tale celei asupra păcătoșilor, și nemăsurată și neurmată este mila Făgăduinței Tale! Tu ești Domnul Cel Înalt, Milosîrd, îndelung răbdător și mult Milostiv, și-Ți pare rău de răutățile oamenilor. Tu Doamne

după mulțimea bunătății Tale ai făgăduit pocăință și iertare celor ce greșesc Ție și cu mulțimea îndurărilor Tale ai hotărît pocăință păcătoșilor spre mîntuire! Tu, dar Doamne Dumnezeul puterilor, n-ai pus pocăință dreptilor: lui Avraam, lui Isaac și lui Iacob, celor ce n-au greșit Ție; ci ai pus pocăință asupra mea păcătosului; pentru că am greșit mai mult decît numărul nisipului mării. Înmulți-tu-s-au fărădelegile mele Doamne, înmulțitu-s-au fărădelegile mele și nu sînt vrednic să privesc și să văd înălțimea cerului pentru mulțimea nedreptăților mele. Împilat sînt de multă legătură de fier, încît nu-mi pot ridica capul meu, și nu este slăbire. Pentru că am întăritat minia Ta și rău înaintea Ta am făcut, nefăcînd voia Ta și nepăzind poruncile Tale.

Și acum plec genunchii inimii, trebuindu-mi bunătate de la Tine! Greșit-am Doamne, greșit-am și fărădelegile mele eu le știu, ci mă cuceresc rugîndu-mă: Slăbește-mă, Doamne, slăbește-mă și nu mă pierde pe mine cu fărădelegile mele, nici în veac ținînd minie, să te uiți la răutățile mele, nici să mă osîndești în cele mai de jos ale pămîntului. Pentru că Tu ești Dumnezeule, Dumnezeul celor ce se pocăiesc, și în mine să arăți bunătatea Ta; că nevrednic fiind să mă mîntuiești, după Mila Ta cea multă și Te voi lauda totdeauna în toate zilele vieții mele, că pe Tine Te laudă toată puterea Îngerilor și a Ta este slava în vecii vecilor. Amin.

Psalmul 6

Doamne nu cu minia Ta să mă mustri pe mine, nici cu iuțimea Ta să mă cerți. Miluiește-mă Doamne că sînt neputincios; vindecă-mă Doamne că s-au desfăcut oasele mele și Sufletul meu s-a spăimîntat foarte, și Tu Doamne, pînă cînd? Întoarce-Te Doamne izbăvește Sufletul meu, mîntuiește-mă pentru Mila Ta. Că nu este în moarte cel ce Te pomenește pe Tine și în iad cine se va mărturisi Ție? Ostenit-am în suspinul meu, spăla-voi în toate nopțile patul meu, cu lacrimile mele voi uda așternutul meu. Tulburatu-s-a de necaz ochiul meu, învechitu-m-am între toți vrăjmașii mei. Depărtați-vă de la mine toți cei ce lucrați fărădelegea, că a auzit Domnul glasul plîngerii mele, auzit-a Domnul cererea mea, Domnul a primit rugăciunea mea. Să se rușineze și să se spăimînteze toți vrăjmașii mei, să se întoarcă și să se rușineze foarte degrabă.

Psalmul 129

Dintru adîncuri am strigat către Tine Doamne, Doamne, auzi glasul meu. Fie urechile Tale luînd aminte spre glasul rugăciunii mele. De Te vei uita la fărădelegi, Doamne, Doamne, cine va suferi? Că la Tine este milostivirea. Pentru Numele Tău Te-am răb-

totul mi l-am pîngărit cu învoirea spre păcat. Toate mădularile ticălosului meu trup le-am pornit a lucra și a sluji la păcate. Cine dar nu mă va plînge pe mine ticălosul? Cine nu mă va tîngui pe mine osînditul? Pentru că eu singur Stăpîne am întăritat mînia Ta, eu singur am ațîțat urgia Ta asupra mea, eu singur am făcut răutate înaintea Ta, întrecînd și covîrșind pe toți păcătoșii cei din veac, păcătuind fără de asemănare și fără de iertare. Însă de vreme ce ești mult milostiv și mult milosîrd, Iubitorule de oameni și aștepți întoarcerea oamenilor, iată și eu mă arunc pe șine-mi înaintea înfricoșatului și nesuferitului Tău Divan și ca și cum m-aș atinge de prea curatele Tale picioare, din adîncul Sufletului strig Ție: Milostivește-te Doamne, iartă-mă, îndură-Te, ajută neputinței mele, pleacă-Te nedumeririi mele, ia aminte la rugăciunea mea și lacrimile mele să nu le treci cu vederea. Primește-mă pe mine, cel ce mă pocăiesc și rătăcit fiind întoarce-mă și întorcîndu-mă îmbrățișează-mă și mă iartă, căci mă rog. Pentru că n-ai pus pocăință dreptilor, n-ai pus iertare celor ce nu greșesc; ci ai pus pocăință asupra mea păcătcsului, în acelea cu care spre întăritarea Ta am lucrat. Gol și descoperit stau înaintea Ta cunoscătorule de inimi Doamne, mărturisindu-mi păcatele mele, pentru că nu pot să caut și să văd înălțimea cerului, fiind împilat de greutatea păcatelor mele. Deci, luminează-mi ochii inimii mele și dă-mi umilință spre pocăință și zdrobire de inimă spre îndreptare ca, cu bună nădejde și cu adevărată și deplină adevărire să merg la lumea cea de acolo, lăudînd și binecuvîntînd totdeauna prea Sfînt Numele Tău: al Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Rugăciune umilită pentru recunoașterea păcatelor

Doamne mult milostive. Dumnezeuule Prea Sfinte, Care iubești numai binele și urăști tot răul, rogu-Te, nu Te uita la mulțimea păcatelor mele, ci privește la mine fiul cel risipitor, la oaia cea rătăcită care îmi recunosc vina mea și vin la Tine; mîhnit cu inima, zdrobit și rușinat, cerșind iertare. Doamne fărădelegea mea eu o cunosc și păcatul meu înaintea mea este pururea. Sînt greu tulburat, zdruncinat și nemîngîiat. N-am liniște, n-am odihnă în Sufletul meu, văzînd că m-am pus cu trup și Suflet în slujba diavolului. Cunosc că prin multele și feluritele păcate, pe Tine Părintele și Dumnezeuul meu Cel prea bun Te-am jignit, mîhnit, amărit și Te-am mîniat foarte mult. Păcatele mele apasă cumplit asupra mea, întocmai ca o piatră foarte grea și rău mă mai chinuiesc. Ce voi face? Scula-mă-voi și mă voi duce la Tatăl meu și din adîncul inimii păcătoșite, voi zice, ca și fiul cel rătăcit: „Tată! Am greșit

la cer și înaintea Ta...“ Aceasta voiesc să o fac chiar acum. Pentru aceasta cu căință mă rog Ție, iartă-mă pe mine păcătosul.

Doamne, eu nu mai cutezam să mai vin la Tine în starea aceasta păcătoasă în care mă aflu, dacă nu m-aș fi întărit de cuvintele milostivirei Tale: „Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni pe voi... Eu nu voiesc moartea păcătosului, ci doresc să se întoarcă de la calea lui cea rea și să fie viu!“ (Mt. 11, 28; Iez. 18, 23, 32). Cuvintele acestea mă încurajează foarte mult a veni înaintea Preotului Duhovnic și a-mi mărturisi toate păcatele acestui minunat imputernicit al Tău, care stă văzut în Scaunul Sfintei Spovedanii în locul Tău, Dumnezeuul meu, Care stai nevăzut acolo de față și primești mărturisirea cea adevărată pe care o facem noi păcătoșii. Rogu-te, Doamne, luminează-mi mintea, deschide-mi inima și buzele mele să spun numai adevărul și să-mi mărturisesc toate păcatele mele. Nu mă lăsa Doamne ca din vreo frică sau rușine să ascund vreun păcat și să-l las nemărturisit, ci luminează-mă Doamne, ajută-mă să-mi reamintesc și să-mi mărturisesc toate păcatele mele mari și mici, cu toată umilința, zdrobirea inimii și căința înaintea Preotului Duhovnic și a Ta, cu hotărîrea de a le părăsi desăvîrșit și a face roade vrednice de pocăință (Ioan 8, 11; 5, 14; Mt. 3, 8—10; 2 Cor. 5, 27), ca astfel să fiu iertat ca și mulțimea Magdalenelor, Samarinencelor, Zacheilor, tîlharilor și a altor păcătoși pocăiți după dreptarul dreptei credințe creștinești, care acum se veselesc în Raiul desfătărilor, indulcîndu-se pururea de nemărginita frumusețe a Feții Dumnezeirei Tale. Astăzi vreau a face o mărturisire cît mai amănunțită, mai bună, mai desăvîrșită, așa ca și cînd ar fi cea din ceasul despărțirii Sufletului meu de trup. Ajută-mi Doamne să fac această adevărată mărturisire, pentru că eu nu cunosc ci numai Tu singur, dacă voi mai avea vreme și prilej să mă mai mărturisesc vreodată, ori cu această mărturisire voi merge înaintea, Ta, Prea Drepte Judecătorule.

Doamne, Dumnezeuule, astăzi doresc din toată inima a mă întoarce la Tine pentru a mă curăți de toate păcatele, Părintele meu Cel prea bun, pe Care Te-am jignit și mîhnit, și a mă mîntui de tot păcatul. Puterile mele cele slabe încă nu sînt în starea a mă ajuta pentru a face aceasta. Deci, rogu-mă Ție Dumnezeuule, Părintele milostivirilor, ajută-mă a face și a desăvîrși această curățire de păcate. Rogu-Te Doamne, fie-ți milă de mine și iartă-mă. Doamne Iisuse Hristoase Mîntuitorul și Dumnezeuul meu, Tu ai venit în lume să mîntuiești pe cei păcătoși, dintre care cel dintîi sînt eu (1 Tim. 1, 15). Ajută-mă Doamne, Care ai venit să chemi nu pe cei drepți, ci pe cei păcătoși la pocăință, cheamă-mă și pe mine păcătosul. Ajută-mă a alerga la Tine, Izvorul vieții și Lumina lumii, Care luminezi tuturor. Primește-mă pe mine păcătosul care mă aduc în

genunchi înaintea Crucii Tale, la milostivnicul Scaun al judecății Tale de aici de pe pământ, la Sf. Spovedanie. Pentru minunata Ta Întrupare, activitate Mesianică, Patimă, Crucificare și Moarte pe Cruce pentru mîntuirea noastră și pentru preamărita Ta Înviere, rogu-te pe Tine, Care ai iertat pe vrăjmașii Tăi răstignitori, iartă-mi și mie toate păcatele mele!

Dumnezeule Duhule Sfinte, Mîngîietorule, Vistierul bunătăților, înzestrătorule al nostru cu toate bogatele Tale Daruri și Dătorule de viață, vino și la mine păcătosul, curățește-mă cu Darurile Tale cele bogate, întărește-mă în tot binele și ajută-mă să mă mîntuiesc și să redobîndesc fericirea în Împărăția Ta cea Cerească, începînd de aici de pe pământ.

Dumnezeule Cel Preamărit în Sfînta Treime, cea de o Ființă și nedespărțită, Părinte și Duhule Sfinte, ajută-mă să mă curățesc de toate păcatele la Scaunul Judecătoresc și milostivnic al Sfintei Spovedanii de aici de pe pământ, și să-Ți slujesc Ție totdeauna cu trup și Suflet, că Ție se cuvine Doamne toată Slava, cîntea și închinăciunea Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

La Scaunul Sfintei Spovedanii

După ce ne-am socotit, cunoscut și însemnat bine toate păcatele și ne-am rugat lui Dumnezeu, apoi mergem la Duhovnic, cu umilință, cu frică și cu evlavie adîncă, așa ca și cum ne-am duce în fața judecății lui Dumnezeu, știind că Scaunul Sfînt al Spovedaniei e Scaunul milostivnic al judecății lui Dumnezeu aici pe pământ, unde ne curățim de păcate și ne înaripăm pentru zborul la cer, în Împărăția lui Dumnezeu. Ajungînd la acest Scaun de milostivnică judecată Dumnezeiască, ingenunchem cu smerenie și zicem: „Binecuvîntează-mă Părinte Duhovnic ca să-mi pot mărturisi toate păcatele!”

Apoi continuăm așa: „Eu păcătosul (N.N.), mă mărturisesc lui Dumnezeu și sfinției voastre duhovnicescul meu Părinte, că de la spovedania mea cea mai de pe urmă, am greșit de multe ori. Mă aflu vinovat cu următoarele păcate: (aici ne mărturisim toate păcatele scrise pe hîrtie și învățate pe de rost, cele nemărturisite la ultima spovedanie și toate cîte le-am mai făcut de atunci pînă în prezent).

După mărturisirea tuturor păcatelor, încheiem astfel: „Pentru toate aceste păcate, ca și pentru acelea de care nu-mi mai aduc aminte, mă căiesc, îmi pare foarte rău, și mă hotărăsc din toată inima a nu le mai face, și mă rog a-mi da canon, dezlegare și iertare.

Rugăciune după Sfînta Spovedanie

Începutul obișnuit... vezi pp. 724—725 d.a.c.

Psalmul 102

Binecuvîntează Suflete al meu pe Domnul și toate cele din lăuntrul meu numele cel Sfînt al Lui. Binecuvîntează suflete al meu pe Domnul, și nu uita toate răsplătirile Sale. Pe Cel ce vindecă toate bolile tale. Pe Cel ce izbăvește din stricăciune viața ta, pe Cel ce te încununează cu milă și cu îndurări. Pe Cel ce umple de bunătăți pofta ta; înnoi-se-vor ca ale vulturului tinerețile tale. Cel ce face milostenie Domnul și judecată tuturor celor ce li se face strîmbătate. Cunoscute a făcut căile Sale lui Moisi, fiilor lui Israil voile Sale. Îndurat și milostiv este Domnul, îndelung răbdător și mult milostiv. Nu pînă în sfîrșit se va iuți, nici în veac se va minia. Nu după fărădelegile noastre a făcut nouă, nici după păcatele noastre ne-a răsplătit nouă. Că după înălțimea cerului de la pământ, a întărit Domnul mila Sa spre cei ce se tem de El. Pe cît sînt departe răsăriturile de la apusuri, depărtat-a de la noi fărădelegile noastre. În ce chip miluiește tatăl pe fii, a miluit Domnul pe cei ce se tem de Dînsul. Că El a cunoscut zidirea noastră, aduși și-a aminte că țărîină sîntem. Omul ca iarba, zilele lui ca floarea cîmpului, așa va înflori. Că duh a trecut într-însul și nu va fi și nu-și v-a mai cunoaște încă locul său; iar mila Domnului din veac și pînă în veac spre cei ce se tem de Dînsul. Și dreptatea Lui spre fiii fiilor, spre cei ce păzesc așezămîntul de lege al Lui, și-și aduc aminte de poruncile Lui ca să le facă pe ele. Domnul din cer a gătit Scaunul Său, și Împărăția Lui pe toți stăpînește. Binecuvîntați pe Domnul toți Îngerii Lui, cei puternici la virtute, care faceți cuvîntul Lui, a auzi glasul cuvintelor Lui. Binecuvîntați pe Domnul toate puterile Lui, slugile Lui, care faceți voia Lui, Binecuvîntați pe Domnul toate lucrurile Lui, în tot locul stăpînirii Lui, binecuvîntează Suflete al meu pe Domnul.

Psalmul 31

Fericiți căroră s-au iertat fărădelegile și căroră s-au acoperit păcatele. Fericit bărbatul, căruia nu-i va socoti Domnul păcatul, nici este în gura lui vicleșug. Cînd am tăcut, topitu-s-au oasele mele în strigătul meu toată ziua. Că ziua și noaptea s-a îngreuiat peste mine mîna Ta, prefăcutu-m-am în uscăciunea verii. Fărădelegea mea am cunoscut și păcatul meu n-am acoperit. Zis-am: „Mărturisii-voi fărădelegea mea Domnului și tu ai iertat păgînatatea inimii mele. Pentru aceasta se va ruga către Tine tot cuviosul în vreme bine cuvenită, însă în potop de ape multe, către dînsul nu se vor

apropia. Tu ești scăparea mea de necazul ce mă cuprinde, bucuria mea. Izbăvește-mă de cei ce m-au înconjurat...

Doamne Iisuse Hristoase Dumnezeule meu, mult milostive, mulțumescu-Ți Ție, că prin mărturisirea cea către duhovnicescul meu Părinte, m-ai învrednicit pe mine păcătosul să iau de la Tine iertarea păcatelor mele. Ca David cel ce a zis: „Juratu-m-am și-am pus ca să păzesc judecățile dreptății Tale“, făgăduiesc și eu înaintea Ta, cu voință hotărâtoare a Sufletului meu, că aleg mai bine a muri decât a face de acum înainte vreun păcat de moarte și a amări cu el bunătatea Ta cea nemăsurată. Dar de vreme ce voința mea este neputincioasă, singură de sine fără ajutorul Tău, mă rog Ție fierbinte să mă întărești cu Darul și ajutorul Tău, ca să rămân până la sfârșit neschimbat în această hotărâre. Dă-mi Doamne, ca cealaltă vreme a vieții mele s-o petrec în pace și în pocăință, și să dobândesc în această viață Darul Tău, iar în cealaltă fericirea de veci, pentru rugăciunile prea binecuvîntatei Maici Tale și ale tuturor Sfinților Tăi. Amin.

Vietate pieritoare între toate cîte pier,
Omul își ridic-o clipă ochii spre eternul cer.
Vede soarele pe boltă, vede stelele și luna,
Apoi ochii plini de doruri i se-nchid pe totdeauna!
Dar în clipa zisă „Viață“, de păcate-atît se leagă
Încît nu le ispășește, o eternitate-ntreagă!

SUFLETUL VIEȚUIEȘTE ȘI DUPĂ MOARTEA TRUPULUI

Într-adevăr, moartea fiecărui om stă la mijloc, între viața prezentă de aici de pe pământ și între viața viitoare de dincolo de mormînt. Moartea e o ușă misterioasă care ne deschide intrarea în viața veșnică. Moartea, după uzul vorbirii și scrierile Dumnezeieștilor Scripturi, înseamnă încetarea vieții pămîntești. În scrierile teologice, moartea are un întreit înțeles:

1. — Moartea sufletului, cauzată prin păcate grele de moarte, prin care se omoară viața cea spirituală a omului, pe care o are el în puterea grației Dumnezeiești.

2. — Moartea eternă, adică csînda celor păcătoși, care se zice în Dumnezeiasca Scriptură „a doua moarte“ (Apoc. 2, 11, 20, 14; 21, 8; 22, 5).

3. — Moartea trupului omenesc, care-i o despărțire temporară a sufletului de trupul său, pînă la învierea obștească (Mt. 10, 28) poartă numirea de „ieșirea din lume“ (Lc. 9, 31; 2 Petru 1, 15), „sfârșit“ (Mt. 10, 22; 24, 13; Evr. 13, 7), „despărțire“ (Lc. 16, 22—31), „dezlegare de legăturile corpului“ (Filip. 1, 23). „eliberare“ (2 Tim. 4, 6), „somn“ (Ioan 11, 11; 2 Lege 31, 16; Dan. 12, 2; Mt. 9, 23—24; F. Ap. 7, 60; 13, 36; comp. Ecl. 12, 7; Rom. 5, 12; 6, 23; 1 Cor. 15, 22, 51—55; 1 Tes. 4, 16; Ioan 9, 4; Is. Sir. 7, 38; Fac. 3, 19).

Sufletul fiecărui om este nemuritor pentru că el și după despărțirea sa de corp, rămîne viu, deplin conștient și activ: a) Toate puterile sufletului rămîn tot așa împreună precum sînt și acum, ba și mai puternice și mai abile, pentru că sînt descătuseate de trup. În aceasta stă identitatea ființei sale. b) El se cunoaște pe sineși ca pe însăși acela care era aici pe pământ și conlucra în trup, în aceasta stă identitatea conștiinței sale. c) El este activ și după

moartea trupului, pentru că o stare neactivă nu ar mai fi viață, ci moarte.

Adevărul nemuririi Sufletului în cursul vremurilor este un obiect al credinței, nu numai la poporul lui Dumnezeu, ci și la multe popoare sălbatice, idolatre (Vezi I.R.L. o.c. T.L. o.c. t. III, pp. 351—383 ș.a.). Aceasta o adevărește clar și dumnezeiasca Scriptură: „Țărâna — trupul — se va întoarce în pământ, din care a fost luat, iarăși așa precum a fost, și duhul — Sufletul — se va întoarce la Dumnezeu, la Cel ce l-a dat pe el... Sufletele dreptilor sînt în mîna lui Dumnezeu și munca nu se va atinge de ele. Părutu-s-a în ochii celor nepricepuți a muri și ieșirea lor s-a socotit pedepsire, iar mergerea de la noi sfărîmarea; însă ei sînt în pace. Chiar dacă înaintea feții oamenilor ei vor lua munci, nădejdea lor este plină de nemurire. Fiind ei pedepsiți puțin, cu mari faceri de bine se vor dărui, că Dumnezeu i-a ispitit pe dînșii și i-a aflat vrednici de El. Ca aurul în topitoare i-a lămurit și ca o jertfă de ardere întreagă i-a primit. În vremea cercetării lor vor străluci și ca scînteiele pe paie vor fugi. Judeca-vor limbi, vor stăpîni popoare și Domnul va împărăți într-înșii în veci. Cei ce nădăjduiesc în Domnul vor înțelege adevărul și credincioșii în dragoste vor petrece cu Dînsul, că dar și milă este în cuviosii Lui și cercetare este în aleșii Lui... Atunci cel drept va sta cu multă îndrăzneală înaintea feței celor ce l-au necăjit pe dînsul și a celor ce n-au băgat în seamă ostenele Lui. Văzîndu-l pe el, se vor tulbura cu cumplită frică și se vor mira de minunata lui mîntuire. Ei vor zice în sine, căindu-se, și pentru împrăștierea duhului lor vor suspina, zicînd: „Acesta este pe care noi l-am avut oarecînd de rîs și pildă de batjocură?! Noi cei fără de minte am socotit viața lui o nebunie și sfîrșitul lui fără de cinste. Și cum s-a socotit el între fiii lui Dumnezeu și soarta lui este între sfinți?!... Dreptii în veac vor fi vii și plata lor în Domnul și purtarea de grijă pentru dînșii de la Cel Prea Înalt” (Eccl. 12, 7; Fac. 3, 19; Int. Sol. 3, 1—9; 5, 1—5, 16).

Credința nemuririi sufletelor omenesci au mărturisit-o și toți dreptii Vechiului Testament, care considerau viața pămîntească ca o călătorie către Patria Cerească (Fac. 47, 9; Evr. 13, 14; 11, 8—16) și moartea ca o sălășluire la părinți (Fac. 25, 8; 15, 15; 49, 29—33).

Sufletele protopărinților noștri Adam și Eva și ale tuturor urmașilor lor, chiar și ale dreptilor sau ale Sfinților Bisericii Vechiului Testament, fără de Enoh și Ilie (care au fost luați de Dumnezeu de pe pămînt), se duceau în „șeol”, adică se pogorau în iad, pînă la Învierea și Proslăvirea Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu. Astfel, sufletele lor își continuau acolo viața după moarte. Așadar, ducerea la părinți, adăugirea la poporul său, pogorîrea în

„șeol”, ori iad, nu înseamnă înmormîntarea lor, ci continuarea vieții cu sufletul în locuința morților, adică în iad. Așa deci: Patriarhul Iacob nădăjduia că va afla pe fiul său iubit Iosif, pe care-l credea mîncat de dinții fiarelor sălbatice, iarăși în „șeol” și-l va vedea cu ochii săi (Fac. 37, 20; 33—35).

Acestea și alte multe locuri scripturistice, ne vorbesc despre credința în nemurirea sufletelor la cei din Vechiul Testament. În vremea venirii și activării Mîntuitorului nostru Iisus Hristos Dumnezeu, pe pămînt, stăpînea, între israeliți și iudei, pe lîngă opinia că sufletele celor morți se adună în „șeol” sau „iad” și o altă credință străină de adevărul divin fiind ca un adaos al credinței în răsplătirea Sufletelor celor drepti cu posibilitatea de a ieși din „șeol” (iad) și a se întoarce iarăși pe pămînt spre a se întrupa în alte trupuri; așa credeau fariseii, care, după Iosif Flavius, învățau că sufletele sînt după firea lor nemuritoare. Că după moarte toate sufletele fără nici o deosebire, vin în „șeol” unde primesc o anumită răsplătire, adică: sufletele celor răi se osîndesc, ca să rămîină pentru totdeauna în „șeol” și să sufere pedepse; iar sufletele celor buni se eliberează de acolo, se întorc iarăși pe pămînt, unde devin capabile a se sălășlui în alte trupuri omenesci spre a reîncepe o viață nouă.

Idolatrii feluritelor popoare, amăgiți de demonii întunericului că zeii se întrupează în felurite animale și făpturi (d.p. Vișnu, zeul hindușilor are vreo zece întrupări: în pește, în broască țestoasă, în mistreț, în om cu capul de leu, în pitic, etc...). Zeii egipteni: Osiris în soare și în boul Apis, Isis în lună, Amon în țapi, alții în pisici, lei, crocodili, șerpi, șoimi, fenici, păsări etc.), credeau că sufletele păcătoase după moarte emigrează (se întrupează în corpurile feluritelor animale și plante — metempsihoză), pînă se curăță, după care se întorc în sinul zeului suprem. Alții credeau în reîncarnare, adică, sufletul păcătos se va reîntrupa în sinul femeilor, se va naște iarăși cu alt trup sau trupuri, pînă se va curăți de păcatele sale. Această credință potrivnică adevăratei credințe creștinești a pătruns și în unii creștini ușuratici ai vremurilor noastre.

Teoria aceasta a reîncarnării care-i încă în toată puterea în orientul indian e contrară Dumnezeieștilor cuvinte ale Sfintei Scripturi, care spune că: „Oamenilor le e rînduit să moară o singură dată... după aceea vine judecata (particulară și generală) a fiecărui suflet și trup (Evr. 9, 27; Iov. 30, 23; Mt. 25, 13, 24—50). Sf. Evanghelie ne spune că în momentul morții Domnului nostru Iisus Hristos „multe trupuri ale sfinților ieșiră din mormînturi și după Învierea Lui intrară în Sfînta Cetate și s-au arătat multora” (Mt. 27, 51—53). De aici reiese clar că fiecare suflet a ieșit din mor-

mînt cu trupul lui; deci, după moarte nu se mai reîncarnează sufletul nimănui.

Mîntuitorul nostru Iisus Hristos-Dumnezeu și Sfinții Săi Apostoli, dimpreună cu toți urmașii lor cei adevărați au spulberat cu totul acea străină și deșartă credință a indienilor provenită de la brahmani, budiști, egipteni etc., lepădîndu-o cu desăvîrșire și învătînd:

a) — Că sufletele se vor uni iarăși cu trupurile lor la învierea generală (Ioan 5, 24—29; comp. Is. 26, 19; Iez. 37, 1—14; 1 Cor. 15, 39—57; 1 Tes. 4, 16; Dan. 12, 2; Mt. 25, 32—40).

b) — Că sufletul după despărțirea sa de trup primește o răsplătire (Ioan 5, 29; Dan. 12, 2—9; Mt. 25).

c) — Că sufletul e nemuritor (Lc. 9, 30—33; Mt. 27, 50—55; comp. Mt. 10, 28; Lc. 16, 19—31; 2 Cor. 5, 1—10; I Ioan 2, 17).

Privitor la felul stării sufletelor după moarte sînt trei diferite socotințe, două deviate de la adevăr și una după adevărul divin.

1. Unii (eretici) cred că sufletele repausaților, după despărțirea lor de trup, cad într-un somn greu, în care ele petrec pînă în ziua învierii generale, fără simțire și înțelegere, în corpul lor putrezit, ori în alt loc, precum Vigilantiu, în sec. V, împotriva căruia a scris fericitul Ieronim. De această părere se țin sirienii și nestorienii din vremurile noastre. Armenii cred că afară de Proorocul Ilie și Preacurata Fecioara Maria, Maica Domnului, toți ceilalți repausați se află într-un loc comun afară din locașurile cerești, unde ele așteaptă ziua judecării. Aceștia se numesc psichioponichiți, de la noaptea sau adormirea tuturor sufletelor pînă la învierea obștească.

Doi celebri savanți din Italia, Mercati și Marcilius, în sec. al XVI-lea, aveau opinii diferite asupra nemuririi sufletului. Unul din ei presupunea că, sufletul, după ce s-a despărțit de corp, rămîne în neacțiune și în somn pînă la ziua judecării și pînă la învierea morților; celălalt, din contră, afirma că nu este inerție în natură și că prin urmare sufletul trebuie să treacă dintr-un corp viu într-altul, pînă cînd se atinge scopul definitiv. Pentru a ști care din doi avea dreptate, Mercati și Marcilius, legați prin cea mai vie amicitie, roștiră un jurămint teribil și își jurară unul altuia că cel ce va muri întîi să vină, de va fi posibil, să explice celuilalt ceea ce ar fi de opiniunile lor.

Într-o noapte, pe cînd Mercati era absorbit la Roma de ocupațiunile sale, auzi trei lovituri violente bătînd în ușa sa. El se sculă și merse să deschidă fereastra; la ușă văzu un călăreț îmbrăcat cu o manta albă. „Tu ai dreptate, amice, zise el savantului plin de mirare. În acel moment el înturnă calul său și dispăru în întuneric. Două zile după aceea, Mercati primi noutatea amicului său

de moarte, decedat la Florența, tocmai în ziua și ora apariției (Jurnal Steaua Nord 1877, nr. 9, pag. 180; d.V.R. o.c. 86).

2. Biserica apuseană și cea protestantă învață că sufletele primesc îndată după moarte o răsplată deplină și eternă.

3. Sfînta noastră Biserică Creștină Ortodoxă, privitor la starea sufletelor după moarte, învață așa: După moarte, fiecare va cunoaște răsplata faptelor sale... Deși mai înainte de judecata cea de pe urmă nici dreptii, nici păcătoșii nu primesc o deplină răsplată a faptelor lor, totuși nu se află toate sufletele în una și aceeași stare, nici se trimit toate în același loc. De aici se vede clar că aceasta nu se întîmplă înainte de judecata cea de pe urmă, fără de o judecată particulară.

Sufletele sfinților și ale acelor creștini și creștine, care aflîndu-se în grația lui Dumnezeu, ies din lumea aceasta în pocăință adevărată pentru păcatele săvîrșite, își au locul lor în mîinile lui Dumnezeu; iar sufletele acelor care trec de aici urgisiți de Dumnezeu și în disperare, se duc în locul de osîndă al urgiei lui Dumnezeu. Aceasta se cade s-o afle și s-o știe fiecare, că: „Sufletele celor drepti se află în cer, totuși mai înainte de judecata cea de pe urmă, nu primesc nici o răsplătire desăvîrșită sau încununare deplină. De asemenea, și sufletele celor osîndiți nu sufăr muncă deplină. Ci, după judecata de pe urmă, sufletele împreună cu corpurile, vor primi sau cununa deplină a mării și fericirii eterne, sau muncă deplină pe veșnicie (Vezi pe larg M.O. o.c. p. I, răsp. întreb. 61—68).

Patriarhii de orient în „Confesiunile lor despre credința ortodoxă“, (art. 18) privitor la starea sufletelor după moarte, mărturisesc următoarele: „Credem că sufletele celor repausați petrec ori în fericire, ori în muncă, adică după faptele lor. Ele trec îndată după despărțirea lor de trup: ori la bucurie și fericire, ori la durere și întristare. Acolo ele nu simt nici deplina fericire, nici deplina muncă. Deplina fericire sau muncă va primi fiecare după învierea generală, cînd sufletul se va împreuna cu trupul, cu care a viețuit împreună în lume, făcînd bine ori rău.“ (V.R. o.c. pag. 198).

De aici se vede că:

1. Imediat după moarte este o răsplătire, însă nu deplină, nici definitivă, adică nu în veci hotărîtă.

2. Imediat după moarte este o judecată particulară. Adevărul acesta, că imediat după moarte sufletele află o răsplătire anumită după felul viețuirii, credincioșiei, iubirii și a faptelor lor săvîrșite în lumea aceasta, reiese clar din Dumnezeieștile Scripturi și mai evident din parabola Mîntuitorului cu situația înainte și după moarte

a bogatului nemilostiv și a săracului Lazăr, din Sfânta Evanghelie, unde El însuși zice: „Era un om bogat care se îmbrăca în porfiră și în vison, veselindu-se în toate zilele luminat. Era și un sărac, anume Lazăr, care zăcea înaintea ușii lui plin de bube și pofta să se sature din fărîmiturile ce cădeau din masa bogatului; ba și cîinii venind, îi lingeau bubele lui. După un timp oarecare a murit săracul și l-au dus pe el îngerii în sînul lui Avraam. A murit și bogatul și l-au îngropat. Și în iad (ducîndu-se) ridicîndu-și ochii săi, fiind în munci, vede pe Avraam de departe și pe Lazăr în sînurile lui...” (Lc. 16, 19—31) ș.a.m.d. se descrie starea fericită a săracului și starea jalnică a bogatului nemilostiv.

Adevărul acesta l-a arătat Mîntuitorul și în cuvintele adresate sutașului credincios în fața lumii care venea după Dînsul, zicînd: „Adevăr grăiesc vouă; mulți de la răsărit și de la apus vor veni și se vor odihni cu Avraam, cu Isaac și cu Iacob în Împărăția Cerurilor; iar fiii Împărăției vor fi izgoșiți în întunericul cel mai din afară. Acolo va fi plîngerea și scrișnirea dinților”. De asemenea și către tîlharul crucificat din dreapta sa, cînd era pe cruce i-a zis, după mărturisirea și cererea lui sinceră: „Astăzi vei fi cu Mine în Rai” (Mt. 8, 5—12; Lc. 23, 40—43). Și sfinții Apostoli au exprimat adevărul acesta zicînd: „Doresc a mă elibera de trupul acesta și a fi cu Hristos... iar a rămînea în trup, mai de folos este pentru voi... Știm că pînă viețuim în trup sîntem străini de Domnul, că umblăm prin credință, iar nu prin vedere. Sperăm însă și binevoim, mai bine să ne înstrăinăm de corp și să intrăm la Domnul... Să trăim cu Domnul...” (Filip. 1, 21—24; 2 Cor. 5, 1—9).

În Apocalipsul sfîntului Ioan Teologul citim: „Douăzeci și patru de bătrîni șed pe scaune îmbrăcați cu haine albe, avîndu-și capetele încununate cu cununi de aur, cu instrumente de cîntare divină și vase de aur pline de tămîieri, care sînt rugăciunile sfinților... Am văzut sub Altarul — Jertfelnicul — de aur ceresc sufletele acelor care suferiseră moarte pentru Cuvîntul lui Dumnezeu și pentru mărturia ce-o dăduseră ei. Și mulțime mare, nenumărată de sfinți stăteau înaintea Scaunului Dumnezeirii și a Mielului, îmbrăcați în veșminte albe și cu ramuri de finică în mîinile lor. Ei strigau și ziceau cu glas mare: „Dumnezeului nostru, Care șade pe Tron, Se cuvine gloria mîntuirii noastre”. (Apc. 4; 5; 6, 9—11; 14, 1—5).

LOCURILE ÎN CARE SE DUC SUFLETELE DREPTILOR ȘI ALE PĂCĂTOȘILOR DUPĂ MOARTE

umele locașurilor în care se așează sufletele dreptilor după judecata particulară, se arată de Dumnezeuasca Scriptură și de Sf. Biserică Ortodoxă sub felurite denumiri în felul următor: „Rai” (Lc. 23, 43), „Sînul lui Avraam” (Lc. 16, 22; Mt. 8, 11), „Împărăția Cerască” (Mt. 5, 3—10; 8, 11; Lc. 13, 29), „Împărăția lui Dumnezeu” (Lc. 13, 28—29; Mt. 6, 33), „Casa Părintelui Ceresc” (Ioan 14, 2—6; 17, 24), „Cetatea lui Dumnezeu”, „Ierusalimul Ceresc” (Evr. 12, 22; Gal. 4, 26), „Cerul nou”, „pămînt nou”, „Cetatea Sfîntă”, „Ierusalimul cel nou” („poc. 21; 22), „cer”, cum adevăresc cîntările Sfintei Biserici (M.O. o.c. p. I, rasp. 67).

Fericirea sufletelor celor drepti. Așadar, să se știe cît mai bine de fiii și fiicele Sfintei Biserici Ortodoxe că fericirea sufletelor celor drepti și sfinți în cer diferă după meritul fiecăruia (1 Cor. 3, 8; Evr. 4, 3, 11; apoc. 7, 9—17; Mt. 8, 11; Lc. 16, 22; Evr. 12, 22—23; apoc. 14, 13; 7, 16—17; Ioan 14, 3; Filip. 1, 26; 2 Tim. 2, 11—12; 1 Cor. 13, 12; 2 Cor. 5, 8; Evr. 12, 4). Privitor la aceasta este scris: „Cele ce ochiul n-a văzut, nici urechea n-a auzit, nici la inima omului nu s-au șuit, acestea le-a pregătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe Dînsul” (1 Cor. 2, 9).

În cartea „Livada Florilor” cap. 6, despre slava raiului, se scrie că într-o chinovie era un monah foarte evlavios în cele dumnezeiești și implinitor a toată făgăduința monahicească. Acest monah, auzind stihul prorocului „O mie de ani înaintea ochilor Tăi, Doamne, ca ziua de ieri care a trecut”, a încercat de multe ori cu mintea ca să priceapă înțelesul acestor cuvinte, dar nu putea. Fiindă în acea mînăstire nu era nici un dascăl învățat pe care să-l întrebe, a făcut rugăciune către Domnul ca să-i descopere înțelegerea stihului. Așa rugîndu-se el de multe ori, l-a ascultat Domnul. „Cel ce face voia celor ce se tem de El” (Ps. 144, 20).

Într-o zi după ce a citit pravila Utreniei și toți frații s-au dus la chiliile lor, a rămas numai el în Sf. Biserică și se ruga după obicei. Atunci, venind un vultur frumos, mai presus de fire, care zbura prin toată Biserica, se apropia adeseori și de monah. El s-a veselit mult de o așa frumusețe și încerca să-l prindă. Vulturul însă se tot depărta cîte puțin și el tot îl urmărea, pînă ce au ajuns într-o pădure aproape de Mînăstire, pentru că nu zbura înalt ca ceilalți vulturi, ci aproape de pămînt, ca să poată să-l urmeze Cuviosul.

După ce a zburat într-un loc ascuns al pădurii, vulturul începu a cînta o cîntare așa de plăcută și prea îndulcitoare, încît monahul a rămas într-o uimire minunată din dulceața acelei cîntări. Cugetînd

el cu negrăită veselie la glăsuirea cea dulce a Raiului, trupul lui — din dumnezeiasca putere și voință — a venit în atîta nestricăciune că nu simțea nici frig, nici foame sau altă nevoie, ori stricăciune a trupului. Se afla deci în acea dumnezeiască schimbare ca și cum ar fi fost în Rai și a ascultat îngereasca cîntare trei sute de ani. Atunci Îngerul care se arătase sub acest chip, s-a înălțat la ceruri, iar monahul, venindu-și în fire, s-a întors la Mînăstire, crezînd că numai un ceas a lipsit de acolo.

Ajungînd la mînăstire, portarul l-a întrebat de unde este. Monahul, minunîndu-se cum de nu-l cunoaște, îi zise: „Eu sînt veșmîntarul cutare, nu mă cunoști?” Portarul a socotit că este ieșit din minți și a zis către dînsul: „Du-te în drumul tău, noi avem veșmîntar, iar pe tine nu te-am văzut niciodată, nici ai intrat vreodată în Mînăstirea această”. Cuviosul monah, spăimîntîndu-se, i-a spus toate rînduielile chinoviei și numele fraților. Portarul, ducîndu-l la egumen, s-au adunat toți și n-a cunoscut pe nici unul dintre aceia pe care îi știa el. El a zis către dînșii cu spaimă: „Fraților! Mă mir și nu mă dumiresc cum s-a făcut această schimbare într-un ceas în care am lipsit eu de la sfîntia voastră, să se schimbe fețele voastre, încît să nu cunosc pe nimenea din voi, nici voi pe mine! Martor îmi este Domnul, socotesc că n-a trecut mai mult ca un ceas de cînd am ieșit din mînăstire, după ce am citit pravila Utreaniei și era cutare egumen, proestoișii cutare și ceilalți toți. Egumenul, cercetînd condica unde erau scrise numele tuturor fraților trecuți la cele veșnice, a cunoscut că trecuseră trei sute de ani.

Atunci l-a cercetat ce om a fost și ce fapte bune a făcut ca să cunoască cum de s-a învrednicit de la Dumnezeu de un asemenea har. El a răspuns zicînd: „Nu știu vreo altă faptă bună în mine, decît numai că am avut totdeauna ascultare către proestoiși și dragoste desăvîrșită către frați, nici n-am smintit pe cineva vreodată. Mai ales am avut și am multă dragoste și către Preacurata Stăpînă, Născătoare de Dumnezeu și Pururea Fecioară Maria. În toate zilele citesc icoasele lor”. Pe urmă le-a povestit cu de-amănuntul toate, precum și pricina cu vulturul. Ei, auzind, au început să înțeleagă taina și plîngînd de bucurie, l-au sărutat cu toții privindu-l ca pe o zidire cerească și nu pămîntească, pentru că cuvintele lui păreau într-adevăr dumnezeiești și nu omenești. Atunci proestosul i-a zis: „Dă slavă Prea Puternicului Dumnezeu Care te-a învrednicit de o asemenea uimire minunată, pe care n-a văzut-o altul în acest chip în lumea aceasta vremelnică și deșartă și ai înțeles cu fapta o parte din acea dulce cîntare cerească și nespusă veselie. Cunoaște dar că trei sute de ani ai fost în această uimire, pîrîndu-ți-se numai un ceas. Atîta bucurie și veselie vor simți sfîntii în Rai, făcîndu-se părtași de acea fericită desfătare a Prea Sfintei și de viață făcă-

toarei Treimi, încît să li se pară o mie de ani ca o zi, după cuvîntul lui David căruia ai dorit să-i pricepi înțelesul-“

Acestea auzindu-le cuviosul, a cunoscut adevărul și slăvind pe Domnul, a plîns de bucurie și a cerut să se împărtășească cu Prea Sfîntul Trup și Sîngele Mîntuitorului nostru Iisus Hristos. Împărtășindu-se el cu dumnezeieștile Taine, cu multă evlavie a zis acestea: „Acum slobozește pe robul Tău, Stăpîne...” ș.c.l. și îndată și-a dat sfîntul său Suflet în mîinile lui Dumnezeu (M.P. o.c. pp. 470—2).

Osînda sufletelor păcătoase. Locurile în care trec sufletele păcătoșilor după judecata particulară și chinurile pe care le sufăr ei acolo după cuvintele Dumnezeieștilor Scripturi și ale Sf. Biserici Ortodoxe, se numesc „iad” (Lc. 16, 23; F. Ap. 2, 31; Is. 5, 14; 14, 15; Mt. 11, 23; Osia 13, 14; Apoc. 20, 13—14), „întunerecul mai dinafară” (Mt. 8, 12; I Petru 3, 19), „abis” (Lc. 8, 31, Apoc. 20, 1—3), „cele de desubpt” (Filip. 2, 10; Apoc. 5, 3, 4, 13), „gheenă” (Mt. 5, 22, 29, 30; 10, 28; 28 8—9; 25, 41—46; 9, 42—43, 47), „cuptorul de foc” (Mt. 13, 50), „iezerul cel de foc” (Apoc. 14, 10; 19, 20; 20, 9, 14; 21, 8), „întunerecul cel mai dinafară, unde-i plîngerea și scîrnirea dinților” (Mt. 22, 13; 25, 30), „tartar” (2 Petru 2, 4), „țara întunerecului și a umbrei morții” (Ioan 10, 22; Mt. 4, 15—16; Is. 9, 1), „laturile pămîntului” (Efs. 4, 9), „fîntîna adîncului” (Apoc. g, 2), „temnița sufletelor” (1 Petru 3, 19), „vierme neadormit” (Mt. 9, 44). Sufletele păcătoșilor în iad sufăr munci chinuitoare (Lc. 16, 23; Mt. 22, 13). Trebuie a ne reaminti și aceasta, că sufletele păcătoșilor în iad nu sînt toate în aceleași locuri; ci după judecata lui Dumnezeu — judecată dreaptă și particulară — ele sînt așezate potrivit cu păcatele fiecăruia (Lc. 12, 47—48).

Se poate presupune că iadul are pentru suflete deosebite locuri particulare, închisorile și celulele sale, cu felurite secțiuni deosebite una numindu-se iad, alta gheenă, alta tartar, alta lac de foc. Apocalipsul arată într-un loc iadul deosebit de lacul de foc. „S-a prins fiara (Antihrist) și proorocul mincinos, care a făcut semne înaintea ei, cu care a amăgit pe cei ce au luat semnul fiarei și pe cei ce s-au închinat chipului ei și vii s-au aruncat amîndoi în iazărul cel de foc care arde cu piatră pucioasă... Moartea și iadul s-au aruncat în iazărul cel de foc...” (Apoc. 19, 20; 20, 14; comp. Dan. 7, 11).

Aceste deosebite pedepse pe care le sufăr sufletele păcătoșilor în iad, după judecata particulară, nu sînt complete, ci incomplete, pînă după învierea și judecata generală. Aceasta o adevărește și Sf. Ioan Hristostom, zicînd: „Sufletele păcătoșilor nu pot să rămînă aici (în iad, unde se chinuie bogatul nemilostiv) după moarte. Acest lucru îl auziți chiar din gura bogatului, care cerea neconținut aceasta, fără să i se învoiască. Dacă ar fi fost în puterea lui, ar fi venit singur

să ne spună ce se petrece acolo. De aici rezultă că sufletele după plecarea, depărtarea lor de aici sînt duse într-un loc de unde nu se mai pot întoarce și unde așteaptă o zi înfricoșată" (Om. 28 la Mt.).

Sufletele creștinilor spovediți fără roade vrednice de pocăință. Sufletele creștinilor despărțindu-se de corpurile lor, imediat trec: ori la bucurie, ori la întristare. Pînă la reunirea sufletelor cu trupurile lor la învierea obștească, Sufletele nu simt nici fericirea desăvîrșită, nici chinurile desăvîrșite. Starea lor este încă nehotărîtă și nedefinitivă. Dincolo de mormînt nu este al treilea loc între Rai și iad, cum foarte greșit susțin papistașii. Biserica admite totuși că, creștinii care s-au pocăit înainte de a muri, dar nu s-au învrednicit a face fapte vrednice de pocăință se duc în osîndă, însă nedepplină. O îndulcire și chiar eliberare din această stare este posibilă, prin bunătatea lui Dumnezeu și îndurarea Sa, mișcată și atrasă prin rugăciunile Bisericii și milosteniile făcute de cei vii pentru cei repausați. O mare și deosebită putere are în această privință jertfa cea fără de sînge, adusă pentru ei la Dumnezeiasca Liturghie și pomenirea lor la toate slujbele bisericești ce se fac în anumite timpuri ale anului pentru creștinii repausați.

„Toate sufletele repausaților — zice feric. Augustin — care au părăsit lumea aceasta, primesc deosebite răsplătiri: pentru cei buni este bucuria, pentru cei răi suferințele. Dar, după învierea și judecata generală, bucuria celor buni va fi completă și chinurile celor răi mai grozave, pentru că, precum cei buni vor merge în fericire și cu corpul, așa și cei răi vor merge în focul veșnic a se munci împreună cu corpurile lor, cu care au păcătuit aici, dar fără a se curăți prin o adevărată pocăință. Starea aceea nefericită a sufletelor păcătoase în locul de osîndă și urgie dumnezeiască, ne-o înfățișează Dumnezeiasca Scriptură, că-i o lipsire a vederii lui Dumnezeu, o lipsire de comunitatea celor sfinți și de Împărăția lui Dumnezeu și o petrecere torturătoare în comunitate cu spiritele rele și condamnate, în care stare nefericită ele se muștră pururea de cugetul cel rău și sufăr munci și torturi grozave.

Slăbănogul în iad (Vezi pag. 537—9, din această carte).

JUDECATA PARTICULARĂ

oate mințile luminate ale plăcuților lui Dumnezeu, dimpreună cu Dumnezeieștile Scripturi și Sf. Biserică Ortodoxă, arată că, imediat, după moarte are loc judecata particulară, o anumită judecată a fiecărui suflet omenesc, deosebită de judecata universală, care va fi la sfîrșitul lumii după învierea tuturor morților din morminte. Aceasta o adevărește Mărturisirea Ortodoxă p. I, răsp.

61. Realitatea judecății particulare a fost recunoscută și în Vechiul Testament. Aceasta reiese din cuvintele înțeleptului Sirah care zice: „Lesne este înaintea Domnului, în ziua sfîrșitului, să dea omului după căile lui. Răutatea ceasului (aceluia) face uitare desfătărilor și la sfîrșitul omului se vor descoperi lucrurile lui" (Is. Sir. 11, 28—29). Cu o claritate mai perfectă exprimă adevărul acesta Sf. Ap. Pavel, zicînd: „Hotărît este oamenilor să moară odată și (îndată) după aceea sînt judecați!" (Evr. 9, 27). Vedeți? Aici este vorba despre judecata particulară, care urmează imediat după moarte, pentru că nu se pune nici un răstimp între moarte și judecată.

Realitatea judecății particulare imediat după moartea fiecărui din noi oamenii, au predicat-o lămurit și Sfinții Părinți. Așa d. p. Sf. Ioan Hrisostom, zice: „Nimeni din viețuitorii de pe pămînt care n-au primit dezlegarea de păcate, la trecerea lor în viața viitoare, nu pot să scape de pedeapsă pentru ele, ci precum aici călcătorii de lege se aduc din închisoare la judecată în legături, așa și toate sufletele după ieșirea lor din viața aceasta, se duc la judecata cea înfricoșată ferecate în felurite legături ale păcatelor lor... Părăsind viața aceasta, ne vom arăta înaintea tribunalului înfricoșat, unde vom da seamă de toate faptele noastre. Și de vom fi rămași în păcat, ne vom supune întrebării și pedepsei; iar de vom avea parte de luarea aminte de noi înșine, vom merita cunună și bunuri negrăite. Cunoscînd acestea să astupăm gura contrazicătorilor, să intrăm pe calea virtuții, spre a ne putea arăta într-o zi cu speranța care se cade creștinului, înaintea acestui tribunal al judecății particulare și a primi bunurile promise... Pregătește-ți lucrul de plecare și gătește-te de călătorie... De ai luat ceva, dă-i-l înapoi și zi ca Zahau: „Îl dau împătrit..." (Lc. 19, 8). De ai insultat pe cineva și ți l-ai făcut vrăjmaș, împacă-te cu el înainte de judecată. Pregătește-ți totul aicea jos, ca să poți vedea fără strîmtorare acest Tribunal Suprem. Cîtă vreme sîntem aici, avem speranțe bune, dar odată plecați acolo, nu va mai fi în puterea noastră a ne pocăi și a ne curăți de păcate. Trebuie deci a ne pregăti mereu de plecare. Ce vom face noi cînd Domnul ne va chema în astă seară sau mîine...?" (Om. despre Lazăr, II n. 4).

Aceasta o arată și fericitul Augustin, scriînd: „De tot dreptă și mîntuitoare este credința că sufletele se judecă îndată ce ies din corpuri, mai înainte de a se înfățișa la acea Judecată, cînd se vor judeca ele atunci în corpurile cele înviate".

„Noi, creștinii, ortodocși — zice Sf. Dimitrie al Rostovului — este destul a aștepta în fiecare zi și în fiecare noapte, ora necunoscută a sfîrșitului vieții noastre și a fi gata de plecare. Acolo este pentru fiecare îndeosebi o judecată înfricoșată înainte de înfricoșata judecată universală. Murind, fiecare om se judecă îndeosebi

căci atunci vede toate faptele sale. Ceea ce așteptăm pe fiecare zi și pe fiecare noapte, precum în toată ora, este venirea Domnului, dar nu acea venire înfricoșată când va trebui să judece vii și morții și să dea fiecăruia după faptele sale. Ceea ce așteptăm în fiecare oră nu este acel moment înfricoșat, când, după cuvintele Apostolului Petru — în vuetul unei furtuni înfricoșate, cerurile vor trece, elementele se vor topi arzînd și pămîntul și lucrurile de pe dînsul vor arde (2 Petru 3, 10). Aceasta este ora noastră supremă, când judecata lui Dumnezeu scoate sufletul din trup, această oră când pentru fiecare este o cercetare particulară de tot ce a făcut. Ora aceasta s-o așteptăm noi neîncetat, precum ne îndeamnă Domnul în Sf. Evanghelie, zicînd: „Fiți gata, căci în ora în care nu gîndiți, Fiul Omului va veni!” (Lc. 12, 40; Sf. Dimitrie al Rostovului, „Cercetări”, pp. 285—6).

Prin judecata particulară nu se face de prisos judecata universală, pentru că prin cea dintîi se hotărăște numai o răsplată temporală, provizorie și nedeplină; iar prin cea de a doua se hotărăște răsplată veșnică și desăvîrșită. Așadar, precum fericirea celor drepti, așa și nefericirea celor păcătoși, nu este deplină pînă la învierea cea de obște și judecata universală, după care fiecare va primi cu sufletul și cu trupul său înviat din morți, aceea ce a făcut în vremea viețuirii sale aici pe pămînt, ori bine ori rău (2 Cor. 5, 10; Mt. 25).

Legat între Rai și iad. Rînduiala după care se face judecata particulară, precum am văzut în cele arătate pînă cum, este foarte dreaptă, îngăduitoare și plină de milostivire pentru cei binecredincioși și bine justificată pentru sufletele păcătoase ale nevrednicilor. În vremea lui Leon împăratul a fost în Țarigrad un om foarte bogat și slăvit, care miluia mult pe săraci. Din lucrarea vrăjmașului însă, acel boier milostiv săvîrșea mereu păcatul curviei, pînă ce se apropiase de bătrînețe, fiindcă se învechise în el obiceiul cel rău. Astfel, el neîncetat făcea milostenie, însă de curvie nu se părăsea. Așa petrecînd el, a murit de o moarte năpraznică. Atunci patriarhul Ghermano, împreună cu episcopii și preoții, au făcut cercetare pentru acel boier milostiv și desfrinat. În acest sfat unii ziceau: „El e mîntuit, pentru că este scris: „Izbăvire a omului îi este bogăția lui” (Prov. Sol. 13, 8; Tobit, 12, 9). Alții însă socotind, ziceau împotriva: „Robul lui Dumnezeu se cuvine să fie fără de prihană și fără de spurcăciune”, că este scris: „Măcar și toată legea de ar împlini-o, omul iar în una de ar greși, apoi nu se va mai pomeni dreptatea lui” (Iac. 2, 10). Privitor la aceasta, Domnul a zis: „În ce te voi afla, în aceea te voi și judeca...” (Prolog 25 martie P.o.c., pag. 216, 38; Rugăciunea a doua a Sf. Maslu; Iez. 33, 12; Mt. 7,

1—5; Mc. 4, 24; Mt. 24, 15—51; 25, 19, 28; 1 Cor. 6, 2; Apoc. 3, 7).

În urma acestor cercetări și păreri deosebite, Patriarhul a poruncit tuturor minăstirilor, schiturilor și tuturor sihăstriilor să se roage lui Dumnezeu pentru acel boier milostiv și curvar, ca să le arate în ce loc va fi așezat Dumnezeu sufletul lui; în Rai ori în iad? Toate soboarele părinților, fraților și sihaștrilor din patriarhatul împărăției Bizanțului, făcînd rugăciuni și privegheri însoțite de posturi aspre și credință fierbinte, Dumnezeu a descoperit oarecărui sihastru cu viață sfîntă, locul unde este așezat și cum petrece sufletul omului acestuia. Sihastrul acesta mergînd la Patriarhul, i-a spus înaintea a tot poporul ce se adunase, să asculte, zicînd: „Rugîndu-mă eu în această noapte, am văzut un loc care avea de-a dreapta Raiul, fiind plin de negraite bunătăți; iar de-a stînga, un iazăr de foc, a cărui pară se suia pînă la nori. Acolo, în acel loc — între fericitul Rai și între înfricoșata văpaie a iadului — stătea legat omul care murise. El suspina amar și adeseori căutînd spre rai, se tînguia cumplit. Apoi am văzut un înger luminos apropiindu-se de dînsul și zicîndu-i: „Pentru ce suspini în zadar, o, omule! Iată că pentru milosteniile făcute, te-ai izbăvit de munci. Însă, de vreme ce nu te-ai părăsit de spurcata curvie, pentru aceea ești lipsit de fericitul rai...”

Această descoperire auzind-o Patriarhul și cei împreună cu dînsul, cutremurîndu-se de frică, au zis: „Adevărat e că Sf. Ap. Pavel scriind creștinilor din Corint, zice: „Fugiți de curvie! Pentru că tot păcatul pe care l-ar face omul este afară de trup; iar cel ce curvește în al său trup păcătuiește” (1 Cor. 6, 18—20). Unde sînt dar cei care zic: „Măcar deși vom curvi, cu milostenia ne vom mîntui?” De ești cu adevărat milostiv, apoi mai înainte pe sine-ți se cade a te milui și curăția trupească a-ți păzi, fără de care nimenea nu va vedea pe Dumnezeu. Este știut că nimic nu folosește argintul ce se dă din mîinile necurate și din sufletul nepocăit! (Prolog 12 august).

O DESCOPERIRE A ÎNFRICOȘATEI JUDECĂȚI A LUI DUMNEZEU CU RĂSPLATA FAPTELOR

riveghind eu — istorisește Sf. Grigore — în rugăciuni, în meditarea dumnezeieștilor învățături creștine... într-o zi stam așa în chilia mea, îngrijindu-mă de curățirea păcatelor mele. Atunci, deodată, îmi veni să cuget că evreii cred bine că Avraam este cinstit, Isaac drept, Iacob sfînt, Moisi prieten plăcut lui Dumnezeu. Prin Moisi Dumnezeu a făcut semne înfricoșate și foarte minunate: a

scos pe jidovi din seculara robie grea a Egiptului și asuprirea Farao-nului, conducându-i în pământul făgăduinței. În pustie i-a hrănit cu mană patruzeci ani, i-a adăpat cu apă din piatră, i-a scăpat ade-scori din primejdii... Acestea gândind eu, mi-am zis în sine-mi: „O cuget viclean. Ce folos poți trage tu din aceasta? Iată ai pe purtătorul de Dumnezeu, părintele tău duhovnic Vasile. Mergi, spune-i lui acestea și el îți va arăta ție cum trebuie a crede. Au nu-ți reamintești că tot creștinul care nu-și arată gândurile lui părintelui său duhovnic, greșește?!“

Unele ca acestea cugetînd, m-am sculat îndată și am plecat la prea Cuviosul, În acel timp era ziua ipodromului, adică alergare de cai. Acolo în ipodrom era adunată mai toată lumea din cetate. Eu, auzind de la Sfinții Părinți că cei ce privesc la acestea păcă-tuiesc înaintea lui Dumnezeu, de multă vreme părăsisem prive-liștea aceea. Astă dată însă, văpaia ispitei mă împinse la acea păcătoasă privești, să văd măcar numai prima alergare a cailor. Neputîndu-mă înfrîna, m-am lăsat biruit de ispită. După aceea am meis la prea Cuviosul Vasile. Ajungînd înaintea lui, am făcut, după obicei, metanie mare pînă la pămînt. El mă binecuvîntă: așa cum obișnuia, apoi privind mînios la mine, îmi zise cu asprime „Iată, cel ce se înțelepțește jidovește! Iată cel ce învață Legea veche care a trecut ca umbra! Iată cel ce zice că evreii cei întu-necați cred bine, cei orbi la ochii sufletelor! Iată un tâlcuitor sluțitor al Scripturilor, care laudă pe Prooroci și de lucrurile lor cele bune se leapădă! Iată cel ce neîngrijindu-se a-și plînge păcatele și a cere cu lacrimi fierbinți iertarea greșelilor, cu neînțe-legere făcînd judecată rea zicînd că evreii cred bine! Dar, pe lîngă acestea și dracului de la ipodrom — alergarea cailor — s-a făcut părtaș!...

Auzind eu aceste certări, îmi zisei mîhnit în sine-mi: „Mai micule Grigore, iată a scsit ceasul în care vei auzi mustrarea gre-salelor tale!“ După aceea prea Cuviosul iarăși începu a zice către mine: „O, cumplită neînțelegere! Cum cineva umblînd pe căi netede, sare pe alătura și se împiedică!“... Auzind acestea, mă hotărîi că niciodată nu mă voi mai duce la păcătoasa prive-liște a ipodromului. După această hotărîre, Sfîntul Părinte iarăși zise către mine: „Ia spune-mi cum grăiești tu că evreii cred bine? Au n-ai auzit tu pe Domnul nostru Iisus Hristos grăind în Dum-nezeiasca Evanghelie: „Cel ce nu cinstește pe Fiul, nu cinstește nici pe Tatăl Care L-a trimis pe El!“ (Ioan 5, 23; 1 Ioan 2, 23). Oare nu vezi că deșteptăciunea aceea vicleană a evreilor nu mai folosește la nimic? Mîntuitorul adeverește aceasta, zicînd acelorai: „Dacă pe Mine nu Mă știți, nici pe Părintele Meu nu-L știți... (Mt. 11, 27; Ioan 1, 18; 6, 46; 10, 15).

Evreilor-care s-au tot idolatrizat de la scoaterea lor din Egipt pînă la venirea Mîntuitorului, le prezice El: „Eu am venit în Nu-mele Tatălui Meu și voi nu Mă primiți pe Mine; de va veni altul (Antihrist) în numele său pe acela îl veți primi... Și în păcatele voastre veți muri... Iată se lasă casa voastră pustie!“... (Ioan 5, 43; 8, 21; Mt. 23, 38; 12, 34—37). Vezi cum i-a izgonit pe ei Dum-nezeu de la Fața Sa și i-a risipit pe toți în toate părțile lumii? Vezi cum numele lor se face urît tuturor oamenilor și foarte scîrbos la toate neamurile pămîntului? Au nu vezi cum adunarea lor a căzut în blestem ca smochinul neroditor? Odinioară cînd Moisi era aproape să adoarmă cu părinții săi, Dumnezeu i-a zis: „Iată, tu te vei odihni cu părinții tăi, iar poporul acesta se va apuca să umble desfrîinînd după dumnezei străini ai pămîntului aceuia în care va intra, iar pe Mine Mă va părăsi și va călca legămîntul Meu, pe care L-am încheiat cu el! Pentru aceasta se va aprinde mînia Mea asupra lui în ziua aceea și-i voi părăsi, îmi voi ascunde Fața de la ei, vor fi amăriți și-i vor ajunge mulțime de necazuri și greutate. Atunci Israil va zice: „Aceste necazuri nu ne-au ajuns ele oare, pentru că nu-i Domnul Dumnezeuul meu în mijlocul meu? Dar Eu îmi voi ascunde Fața Mea de la el în ziua aceea, pentru toate fărădelegile lui, pe care le-a făcut el întorcîndu-se la alți dumnezei“ (2 Lege 31, 16—18).

Asemenea a zis Domnul și către Isaac: „Arunca-voi Toiagul Meu cel mare (†) și voi sparge Legea Mea, a casei lui Israel și a casei Iudeii. Cu risipire o voi risipi și voi întoarce Fața Mea de către dînșii“. Pentru aceasta vezi, cercetează că de la Hristos nu s-a mai sculat nici un Prooroc, precum zice David: „Lepădați fură și nu vor mai sta... Nu voi aduna soborul lor din cei fărădelege și văr-sător de sînge, nici voi pomeni numele lor prin buzele Mele“ (Ps. 15, 4). Această lepădare a jidovilor o adeverește și Sf. Ap. și Ev. Ioan în Apocalipsa sa, cînd îi spune Domnul: „Cunosc clevetirea din partea celor ce se zic iudei, dar nu sînt, ci sînt adunătura sata-nei, care se numesc iudei dar nu sînt, ci mint, îi voi face să vină și să se închine picioarelor tale și să cunoască că te-am iubit...“ (Apoc. 2, 9; 3, 9; comp. Is. 49, 23—26; 60, 14; 11—22). De acum adunarea lor adeverește: „Nu mai sînt sfințenie împărătească, nici limbă sfîntă; ci sînt în blestem, în pierzare, adunarea satanei“. Da, că oricînd se adună și se împreună în adunările lor sîmbăta, nu este Dumnezeu în mijlocul lor, ci satana, care se veselește de ei...“. Acestea zicîndu-mi, Sfîntul Părinte tăcu.

Eu, ascultîndu-l cu mare luare aminte — istorisește Sf. Gri-gore — îi zisei: „Rogu-te, Sfînte Părinte, iartă-mă! Recunosc că am făcut această mare nebunie. Rogu-te cu ochii în lacrimi, roagă-te lui Dumnezeu să-mi arate ceva bun sufletesc, o vedenie folositoare

sufletului". Sfântul Părinte îmi zise: „Domnul Dumnezeu să facă cu tine, fiul meu, cele bune și de mare folos sufletesc. Mergi și El îți va împlini dorința ta". Bucuros luai binecuvântare și mă slobozi cu pace...

După aceasta am plecat la chilia mea foarte mîhnit. Ajungînd, intrai înlăuntru, mersei la smeritul meu pat, mă culcai și adormii puțin. Deodată fusei răpit în uimire. M-am văzut pe un cîmp cu pajiște verde și tot felul de flori frumoase. Stînd eu acolo și veselindu-mă, iată veni către mine un bărbat foarte mare, îmbrăcat în veșminte albe ca zăpada. El ținea un toiag de fier în mîna sa. Apropiindu-se de mine, mă întrebă: „Ce lucrezi aici?" Eu îi răspunsei: „Eu nu știu cum am venit aici!" El îmi zise: „Rugăciunile Sfîntului tău Părinte Vasile te-a adus aici ca să vezi cele dorite de tine". Eu îl întrebai: „Dar ce sînt acelea de care doresc eu?" El îmi răspunse: „Ai cugetat foarte greșit că evreii cred bine!... Dar robul lui Dumnezeu, Vasile, ți-a zis că nu crezi bine... Ai cerut de la dînsul ca să-ți arate ceva în vedenie, de cele sufletești și iată Domnul s-a făgăduit a-ți împlini dorința ta. Deci, vino după mine și eu îți voi arăta ție una după alta și credința fiecărui neam și ce îndrăzneală are fiecare către Dumnezeu". Acestea zicînd, mă luă de mîna dreaptă și mersem spre răsărit...

Acolo iată un nor, de pe pămînt sub noi care ne luă din acel cîmp. Trecurăm în altă lume străină și minunată. Acolo norul se îndepărtă de la noi. Ne aflară stînd într-un cîmp ca de sticlă. De acolo priveam peste toate marginile pămîntului lumii aceleia. Acolo văzurăm mari adunări de tineri, lăudînd și slăvind pe Dumnezeu. Cel preamărit în Sfînta Treime. După ce văzurăm vedenia aceasta minunată, am mers cu sîrguință mai înainte de acolo. Ajunserăm la oarecare loc pe care era un foc acoperit, dar nu ardea, ci lumina și strălucea ca soarele. Prin mijloc se vedeau niște tineri luminați umblînd, dar unde mergeau nu știu. Eu cugetam că acei tineri purtători de veșminte albe ar fi îngerii lui Dumnezeu care păzesc cu înțelegere Altarul Lui cel de sus. După aceasta, ne mai suirăm cu mare osteneală pe alt deal foarte înalt. De acolo căutînd spre răsărit, văzurăm sub noi alt cîmp înfrumusețat cu aur, strălucind așa de plăcut, încît multă dulceață pica în inima mea. Privind mai departe spre răsărit, iată văzurăm o cetate foarte luminată din cea înfricoșată vedere, îmi ieșii din minte mai multe ceasuri. O vedeam curat stînd pe vîrfurile dealului aceluia. Apoi suirăm mai departe și stînd, priveam la acele locuri minunate. Acolo văzurăm altă cetate foarte mare, înfricoșată și luminată. Ea era ca rotundimea cerului și în lung și în lat. Construirea ei nu era de var sau de marmură, nici de lemn, nici de lucruri putrezitoare, ci era de aur și slobozea raze ca curcubeul cerului. Frumusețea zidirii acelei

cetăți nu poate a o spune limba omenească cu de-amănuntul. Înălțimea ei era ca de trei sute de coți. În zidurile ei erau douăsprezece porți tari întocmite și încuiate. Fiecare poartă era tot într-un chip, cu fața din cîte o piatră scumpă care dădea niște străluciri foarte înfricoșate. De vreme ce numai pe dinafară erau unele ca acestea, dar cele din lăuntru în ce chip vor fi, mintea se înfricoșează a le spune, pentru că trup și singe Împărăția cerului a o spune nu poate. Acestea văzîndu-le eu, întrebai pe purtătorul meu, Sfîntul Înger, zicînd: „Domnul meu, ce cetate este aceasta? Ce oameni sînt aceia care viețuiesc într-însa? Cine este Împăratul ei? Ce pămînt este acesta? Și cum am venit eu aicea?" Îngerul îmi răspunse, grăind: „Cetatea aceasta este a Împăratului Celui mare de care grăiește David; iar cele minunate ale cetății acestea le-a zidit Domnul nostru Iisus Hristos de la întemeierea lumii" (Mt. 25, 34). El a gătit acestea Sfînților Săi ucenici și Apostoli și tuturor celor ce cred într-Însul, care fac poruncile Lui. Aceasta a adevărit-o El Însuși, zicînd în Sf. Evanghelie: „În Casa Tatălui Meu sînt multe locașuri..." (Ioan 14, 2—3). Acesta este locașul cel minunat, pe care l-a pregătit tuturor celor ce iubesc Numele Lui. Aceasta este Mitropolia de sus, noul Sion cu oamenii Lui. Așteaptă puțin și vei vedea încă nu numai pe oamenii cetății aceștia cerești; ci și pe Împăratul slavei. Cauza pentru care ai venit aici, peste puțin timp o vei vedea arătat și vei cunoaște că tot cel ce crede în Fiul lui Dumnezeu va fi viu în veci. Deci, fericit este cel ce stă în învățătura Sfîntă a Lui, în a purtătorilor de Dumnezeu Părinți și mai în scurt a zice în Biserica lui Dumnezeu sobornică și apostolică. Cei care însă nu vor crede și vor nesocoti acestea, nu vor fi vii în veci; ci se vor da matcei focului veșnic..."

Acestea grăind Îngerul către mine, iată văd într-un deal înalt o Cruce strălucind foarte puternic, de a cărei strălucire se aprinsese văzduhul... În același timp văzui un Porumbel alb ca zăpada, zburînd și slobozind lumini prea luminoase. El se așeză asupra dumnezeieștii Cruci. Privind noi din acea înfricoșată înălțime, văzurăm că se pogoară la cetate ca un fulger oarecare tînar care făcea pregătire Împăratului care vrea să vină într-însa. După dînsul alt tînar luminat veni grabnic în cetate, avînd un Tron înfricoșat în mîini, pe care-l pregătea Împăratului Ceresc. Deodată auzirăm glasuri puternice grăind: „Împăratul Cel Mare și înfricoșat vrea să vină în cetatea aceasta cu putere și cu slavă multă. Privind noi în sus, iată patru tineri din înălțime, veniră cu cîte o făclie de foc în mîini. Înfricoșat foc arzînd era acela! Tinerii aceia strigară: „Strălucească Darul Tău, Doamne! Veni-va slava Sfînților Tăi, Doamne! Veni-va slava Fiului Celui de sus al lui Dumnezeu Celui viu! După acestea văzurăm pe oarecare tineri ce se pogorau în

cetate, grăind: „Iată judecata morților și învierea Dreptului Judecător a venit cu plata oamenilor!” Apoi văzurăm un stîlp de foc pogorîndu-se de sus și din ele se auzea glas înfricoșat slobozit peste tot văzduhul. Acel stîlp nu stătu în cetate, ci în oarecare prăpastie a lumii se pogorî și se săvîrși peste patru începuturi strălucind și luminînd. El se întinsese peste cele patru margini ale lumii; atunci se făcu glas peste toată lumea grăind: „Iată puterea cea strălucitoare a Celui de Sus s-a atins de toate oasele omenesci, ca să se adune os către os și încheietură către încheietură, mădular către mădular, formîndu-se oameni cu acelaș trup de mai înainte (1 Cor. 15, 52—53). Mai văzurăm și un alt Înger cu chip alb, ținînd în mîini un sfeșnic de foc. Aceasta era o scrisoare trimisă lui Satana—Antihrist, grăindu-i că s-a sfîrșit împărăția lui, în care a împărățit trei ani și jumătate peste tot pămîntul. Îngerul stînd înaintea satanei... citi cartea trimisă de la Dumnezeu. Apoi, apucîndu-l pe el cu tărie îl trăgea afară din curțile împărătești și-i puneă nările lui la marginea pămîntului, ca să verse toată răutatea și tot veninul, că s-a apropiat sfîrșitul lui și va fi ars cu toată oastea lui.

Stînd noi așa în cîmp, văzurăm taberele puterilor cerești prin văzduh pe cai de foc. Caii lor aveau aripi de foc și slobozeau din gurile și din nările lor văpăi de foc. Pe cînd se pogorau, auzirăm vuet mult, ucideri, plînsuri și tînguiuri foarte mari. Cei ce se pogorîse pe cai izgoneau, junghiau și tăiau pe toți cei ce se amăgiseră în urma lui Antihrist în vremea împărăției lui. Mai văzurăm și altă voiniciune, multă cu bune chipuri. Ei se pogorau pe pămînt și făceau pregătire Domnului. Unul dintre ei foarte slăvit, avînd în mîna lui trîmbiță de aur și cu dinsul alți doisprezece purtînd și aceia trîmbițe, se pogorîră pe pămînt. Trîmbița cea mai dintîi înaintă cu putere mare, așa de groaznică, încît se cutremurau toate marginile lumii. Acolo se adunară și trîmbițară și ceilalți doisprezece cite trei în fiecare latură a pămîntului. Atunci crescă carne vie și piele peste oasele morților care zăceau în morminte din veci, dar duh de viață nu era într-însii. Trîmbițînd iarăși Îngerii, se cutremurară iarăși mormintele. Sufletele intrînd în corpurile noastre cu care viețuirăm în lume. Apoi îndată se deschiseră mormintele oamenilor celor adormiți din veac și ieșiră afară scuturîndu-și țărîna de pe fețele, frunțile lor, cap și corp. În acel timp Îngerii trîmbițării cei mai de pe urmă, toată mulțimea fiilor omenesci din țărîna pămîntului, din mare, din riuri și din toate iazurile și bălțile, fu aruncată vie pe fața pămîntului. Din toate părțile: desîșurile, apele și fiarele vărsară mulțime multă de oameni. Ei stăteau deasupra pămîntului, fiind reconstruiți, bătrîni și tineri, bărbați, femei și copii în floarea vîrstei. Așa se sculă Adam și Eva și după ei toți urmașii lor din toate limbile, neamurile și semințiile, precum

fuseseră adormiți. Toți stăteau cu luare aminte și cu o mare frică. Cei ce nu știuseră niciodată taina învierii, se temeau și se cutremurau foarte mult, cugetînd în sine: cum țărîna fiind, înviară așa îndată întregi.

La înviere fețele Sfinților se luminează. Îndată după învierea cea de obște, fețele unora dintre cei înviați erau luminate ca soarele, ale altora ca lumina lunii, ale altora ca a luceferilor, ale altora ca ale stelelor, așa cum adeverește Sf. Evanghelie și Apostolul:

„Atunci, dreptii vor străluci ca soarele în Împărăția Tatălui lor (Mt. 13, 43). Alta-i strălucirea soarelui, alta a lunii și alta a stelelor... Stea de stea se deosebește în strălucire” (1 Cor. 15, 40—49). Astfel, fețele unora străluceau ca soarele, ale altora ca luna, ale altora ca stelele, ale altora ca zăpada, ale altora erau ca lina cea curată. Fiecare dintre dînșii aveau scrisoare cu slove în chip de fulger pe frunțile lor. Scrisoarea aceea minunată arăta bunătățile fiecăruia. La unii scria „Proorocii Domnului”, la alții „Apostolii Domnului”, la alții „Ucenicii Domnului”, la alții „Evangheliștii Domnului”, la alții „Ierarhii Domnului”, la alții „Mucenicii Domnului”, la alții „Cuvioșii Domnului”, la alții „Cei ce au răbdat în pustie pentru Domnul”, la alții „Săracii cu duhul”, la alții „Smeriții cu inima”, iar la alții „Curățiți cu plînsul”, „Blînzii Domnului”, „Milostivii Domnului”, „Curații cu inima”, „Făcătorii de pace”, „Izgoniți pentru dreptate”, „Răbdătorii năpăstiilor pentru Domnul”, „Slujitorii buni în slujba preoțească”, „Feciorelnicii Domnului”, „Cei ce și-au pus Sufletul pentru aproapele lor”, „Cei ce au făcut dreptate”, „Cei ce au păzit patul nespurcat”... în scurte cuvinte, prin scrisoarea aceea de pe frunte, se arăta bunătatea fiecăruia. În acel chip era arătarea dreptilor.

Cei ce au viețuit în răutate. Am văzut apoi pe toți aceia care au viețuit în păcate fără pocăință, că erau schimonisiți, grozav de urîți, frumusețile lor foarte urîte (cumplite). Pe fețele lor era mult amar, viclenie, cărora nu era număr. Fețele unora erau ca țărîna, ale altora ca niște tină imputită. Unora le curgea din trupuri puțoare nesuferită și puroaie, miroseau foarte greu. Fețele altora erau negre ca ale satanei, ale altora ca niște fum verde. Unii erau plini de puroi imputit de la cap pînă la picioare, alții erau sîngerăți cu sînge foarte urîți. O! ce groaznică vedere! Toți aceea grăiau unul către altul: „V-a-a-i! Amar! Că de această zi a Judecății lui Dumnezeu pe cînd eram în lume vii, am auzit, dar n-am crezut și n-am voit să facem poruncile Domnului! Acum, iată ne-am sculat ca să luăm fiecare plata faptelor noastre! O, cumplită ticăloșia noastră a păcătoșilor, cît de spurcați și necurați sîntem! Groaznic o să ne

mai ardă pe noi Dumnezeu în focul ce nestins!" Așa grăiau aceia unul către altul suspinând.

Evreii, care mai înainte de Întruparea lui Hristos, n-au crezut în Moisi. După aceea am văzut o altă mulțime nenumărată, stînd ca niște dobitoace necuvîntătoare neștiind pe Dumnezeu. Ei grăiau unul către altul: „Cine este Dumnezeu? Care este Hristos? Noi nu știm pentru că mulți dumnezei am avut! O, de ne-ar fi înviat pe noi, aceia, să nu ne mai temem de rău, că mult le-am mai slujit lor!"

Evreii cei de la Hristos încoace pînă la sfîrșitul lumii. Mergînd mai înainte, am văzut o adunare foarte mare, slujită și foarte urîtă. Aceia grăiau unul către altul: „De ne-ar fi înviat pe noi Dumnezeul lui Moisi, mult bine ne-ar fi nouă, mare har am afla la Dînsul, măcar de am și fost risipiți în toate marginile lumii, însă mai mult decît pe Acela, n-am știut pe altul. Dacă însă va veni Fiul Mariei să judece lumea, atunci amar va fi nouă?!? Vai și amar va fi de noi că foarte mult L-am urît pe El! Acela fiind Om, cum va veni să judece ca un Dumnezeu, că și El împreună cu noi va fi judecat pentru hula care a grăit, făcîndu-Se pe Sine întocmai cu Dumnezeu. Bine ar fi de L-am vedea pe El acum aici, că L-am vădi ca pe un mincinos. El învățînd în ulițele noastre, Se numea pe Sine Judecător, zicînd: „Tatăl nu judecă pe nimeni, ci toată judecata a dat-o Fiului...", făcîndu-se pe Sine Fiu al lui Dumnezeu! Noi știm cu adevărat că Dumnezeu a grăit lui Moisi în muntele Sinai; iar acela pe Dumnezeu nu L-a văzut nicidecum!" ... Acestea grăind unul către altul, așteptau să vadă pe Judecătorul.

Evreii, cei ce s-au închinat idolilor, israeliteni și iudei fiind, se tînguiau: „O, va-a-a-i nouă! Nici în Dumnezeul legii n-am crezut, nici la care se zice Hristos n-am ajuns! Am crezut în Baal, în Astarteia, în boul Apis, în cei doi viței de aur și celorlalți dumnezei păgînești. Iată, n-am știut nimic de năpasta asta care a venit acum peste noi!" Așa se întrebau ei pentru cele ce li s-au întîmplat lor în acel ceas. Pe frunțile acelora, parte bărbătească și femeiască era scris cu slove roșii, arătînd fiecăruia lucrurile lui. Așa la unii era scris: „ucigaș", „ucigașă", la alții, „amestecători de sînge", la alții „preacurvari", „preacurve". La unii „slujitori de idoli", la alții „furători", „furătoare", la alții „mincinoși", „mincinoase", la alții „vrăjitori", „vrăjitoare", la alții „bețivi", „bețive", „vameși", „răpitori", la alții „sodomeni", „ourvari cu dobitoace", la alții „aducători aminte de rău", „pizmași", „mînioși", la alții „cimpoiși", „măscărîci", „fluierători", „clevetitori", al alții „luptători de duh", „manihei", „saveliani", „papistași", „iacobiteni", „origeniști", „mar-

chiani" ... și în scurt tot eresul se arăta tuturor din acele slove ce erau scrise pe frunțile lor.

Acestea toate văzîndu-le noi, iată, iarăși se pogorî de sus o mulțime mare de cete îngerești, cîntînd cîntarea îngerească și dumnezeiască. În mijlocul lor se vedea o Cruce mare de lemn, care lumina foarte mult și strălucea. Pe aceea o puseră pe Scaunul pregătît Judecătorului. Crucea era văzută de toți. Neamul creștinesc văzîndu-o se bucura foarte mult de frumusețea acelei Cruci. Jidovii însă văzîndu-o, îndată se spăimîntară, fețele lor se umplură de rușine și se văitau, zicînd: „Oh! Cumplit nouă! Rău semn vedem, că a venit! O, vai nouă ticăloșilor! Acesta e Semnul Răstignitului! De va veni Acela să judece, cum Îl vom întîmpina pe El? Unde ne vom ascunde de la Fața Lui, pentru că mult rău l-am făcut?! Și nu numai Lui singur; ci și celor ce au crezut Într-însul!" Așa se tînguiau evreii. Îngerul care mă purta pe mine, îmi zise: „Oare vezi pe aceștia cum începură a se cutremura văzînd cinstita Cruce?!? Aceasta fiind așa gătită, iată veni la urechile noastre un glas foarte înfricoșat care zicea: „Iată! Are să vină Judecătorul!" Aceasta îmi spunea și Îngerul care era cu mine. Atunci puterile cerului s-au pornit cu frică și cu mare cutremur. Îndată am văzut mulțime foarte multă de înfricoșate puteri, oști după oști veneau cu mare grabă la locul de judecată. Această mulțime multă văzîndu-o, eu m-am înspăimîntat foarte tare. Îngerul cel ce mă purta pe mine, îmi zise: „Nu te teme! Aceștia sînt prietenii mei. Socotește cu dinadinsul și vezi cele ce vor să fie, că tu ai să iei mare folos din aceasta. Și alți mulți, care sînt cu cuget drept, se vor folosi de vor primi pe acestea". După aceasta s-au făcut strigări mari, fulgere de sus și un glas mare se auzea, de care s-a înfricoșat tot pămîntul... Cei ce aveau fețele luminate nu se înfricoșau văzînd acestea, ci mai vîrtos se veseleau cu bucurie. Apoi iarăși veniră soli înainte. Pe cînd veneau, fiecare dintr-înșii slobozeau foc înaintea fețelor lor. Ori încotro mergeau ei și văzduhul se aprindea.

Aceștia se pogorîră cu tăcere mare și stătură la locul cel de judecată. De prea multa lor frumusețe se mirau toți. Mulțimea oamenilor necredincioși stăteau cu frică și în spaimă mare. Jidovii creștinați erau întîi veselindu-se. Jidovii credincioși de la Avraam pînă la Hristos, nu se temeau de cele ce vedeau; iar cei ce erau de la Întruparea lui Hristos și pînă la sfîrșit, care n-au crezut în Hristos, ci s-au depărtat de El, văzînd Crucea, se întoarseră, avîndu-și fețele lor rușinate. Plîngînd ei cu amar grăiau: „O, vai de ticăloșia noastră! Acela Care a fost răstignit de noi va să vină a judeca pe toți. Ismailtenii pînă nu văzuseră cinstita Cruce, erau tari la cerbice. Îndată însă ce văzură cinstita Cruce strălucind mai mult decît soarele și cunoscînd a cărei credință este semnul, s-au îngrozit

foarte tare. „O, amar“ — strigară ei plini de spaimă — Creștinii văzînd Crucea se bucurau știind că aceea este Crucea Domnului, pe care Însuși de bună voie s-a răstignit. Atunci veni de sus un nor foarte luminat și prin mijlocul lui un fulger foarte strălucitor stătu deasupra cinstitei Cruci și întinzîndu-se, o acoperi multe ceasuri. După aceasta se sui de unde s-a pogorît. Îndată se arată împrejurul Crucii o cunună înfricoșată cu mii de străluciri împestrită, care se vedea deasupra Crucii în văzduh. Aceasta văzîndu-o evreii, se spăimîntară și mai mult. Creștinii însă au fost cuprinși de o negrăită bucurie. Ei ridicîndu-și mîinile spre înălțime, slăveau pe Hristos Cel ce S-a răstignit pe dînsa. După aceasta se făcu de sus un tunet groaznic și înfricoșat. Îngerii și Voievozii Îngerilor se pogorau. De venirea lor se făcu mare frică peste tot pămîntul. Repede se pogorîră înfricoșatele cete de Îngerii, care cu sfială venind, stătură la locul cel de judecată.

Scaunul de judecată al lui Hristos Dumnezeu nu stătea pe pămînt ci în văzduh cam la 40 de coți. Așa și Îngerii, cei ce se pogoriseră, stăteau nu pe pămînt, ci în văzduh. Apoi mai văzurăm patru cete de Îngerii foarte mari. Una stătu pe pămînt, alta spre austru, a treia spre crivăț, iar a patra spre apus. După acestea, alte cete nu asemenea una cu alta la chipul lor, ci deosebite fețe avînd, se despărțiră în patru părți. Ele cuprinseră cele patru margini ale pămîntului. Pămîntul era plin de mulțimea oamenilor, iar văzduhul de mulțimea Îngerilor. Ridicînd ochii noștri spre cer, de năprasnă văzurăm căruțe de foc mergînd înainte și Îngerii cei cu cîte șase aripi, cu ochi mulți, strigau: „Sfînt! Sfînt! Sfînt! Domnul Savaot, plin e cerul și pămîntul de mărirea Lui! (Is. 6, 1—3; Apoc. 4, 8). De strigarea aceea se cutremură cerul și pămîntul. Apoi toți Îngerii strigară: „Binecuvîntează, Părinte Atotțiitorule, binecuvîntat este Cel ce vine întru Numele Domnului!“ La cuvintele acestea se cutremură pămîntul... căruțele de foc se pogorîră pe pămînt și cei cu ochi mulți înconjurară înfricoșatul Scaun al lui Dumnezeu. Înțelegînd mulțimea evreilor și a agarenilor lauda Îngerilor, că slăviră pe Fiul împreună cu Părintele și pe Acela îl chemară Judecător al viilor și al morților... plînseră mai cu amar. Atunci un Înger trîmbiță foarte tare și groaznic, încît de glasul acela însăși Îngerii se sfiară și cunoscură din aceea că vine Judecătorul.

Deodată se arată un nor luminat și foarte strălucit, pe care nu-l puteau privi, că slobozea niște raze foarte înfricoșate. Pe dînsul venea Domnul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul. Tot poporul mergea spre răsărit. Deodată tună un glas de duh de vifor, ca să caute toți spre El și așa purtîndu-L pe El acel nor minunat, veneau spre Scaunul Slavei Sale. Văzîndu-L pe El, se înfricoșară

toți. Atunci îndată strigară Sfinții Îngerii: „Binecuvîntat este Cel ce vine întru Numele Domnului Dumnezeu. Domnul a venit să judece viii și morții“. Acestea zicînd, căzură toți cu fețele la pămînt și se închinară Judecătorului universal și etern. După aceasta, apropiîndu-Se Domnul de pe norul pe care ședea, șezu pe Scaunul Slavei Sale. Văzîndu-l toți, au fost cuprinși de o mare frică. Cerul începu a-și schimba fața și pămîntul a se clătina. Îngerii strigară cu glas mare, zicînd: „Să se rușineze toți necredincioșii evrei, agarenii, ereticii și toți cei ce n-au primit propovăduirea Sfinților Săi Ucenici și Apostoli!“ Apoi Îngerii ziseră: „Tu ești Hristos Fiul lui Dumnezeu, pe Care Te-au răstignit evreii. Tu ești Cuvîntul Cel de sus al lui Dumnezeu, pe Care Te-a născut Părintele mai înainte de veci, fără de patimă și fără de putreziciune, îndoit cu firea, Care Te-ai îmbrăcat în Trup omenesc și n-ai schimbat Dumnezeirea. Tu ești Care ai venit în lume și ai făcut semne mari și minuni. Tu ești Dumnezeu împreună cu Părintele și cu Duhul Sfînt, afară de Tine, pe altul nu știm!“

Acestea zicînd Îngerii, se înfricoșară: Ana, Caiafa, fariseii, cărturarii, Pilat, Irod și toată mulțimea evreiască. Se îngrozii Arie și profetul Mahomed. Domnul căutînd îndată spre cer se făcu cer nou. Tăria cerului se făcu nouă, dar lumina soarelui și stelele pieiră de pe ea. Sfinții umplură locul lor; soarele nu mai fu pe cer, pentru că Soarele cel Drept-Domnul nostru Iisus Hristos — strălucea tuturor. După aceasta Domnul căută spre pămînt cu minie, că era spurcat cu fărădelegile oamenilor. Domnul privi spre locul mării și în locul apei mării se sui un riu de foc, a cărui văpaie se înălță pînă la cer, arzînd totul pînă la pămînt, încît se acoperi tot pămîntul cu revărsarea ei. Domnul căută iarăși spre toți oamenii închinători de idoli și păcătoși care au petrecut în necredință ca și dobitoacele. Atunci iată o ceată înfricoșată de Îngerii de foc veni de la spus și-și puseră mîinile pe păcătoși, aruncîndu-i pe fiecare din ei în marea cea de foc, pe cînd Domnul le grăiește așa: „Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic... Nu vă știu pe voi cine sînteți, că: M-ați văzut flămînd și nu Mi-ați dat să mînc, însetat și nu Mi-ați dat să beau, M-ați văzut gol și nu M-ați îmbrăcat, străin și nu M-ați găzduit, bolnav și în temniță și nu M-ați cercetat...“ Atunci păcătoșii începură a striga, zicînd: „Judecătorule prea Drepte, cînd Te-am văzut flămînd, însetat, străin, bolnav sau întemnițat și nu am slujit Ție?“ El le răspunse cu minie, zicînd: „Dacă nu ați făcut unuia din aceștia mai mici ai Mei, nici Mie nu Mi-ați făcut. Depărtați-vă de la Mine, blestemaților, că v-ați supus diavolului și n-ați slujit Mie, măcar la suflarea cea mai de pe urmă cu pocăință“. Ei, auzînd acestea, plîngeau cu jale și nu era cine să-i miluiască pe ei.

Domnul, căutînd iarăși peste pămîntul cel nou, iată se arăta pe dînsul saduri ca zăpada în multe feluri, pe care limba omenească nu poate să le spună. Eu, văzînd frumusețea cea nespūsă a acelor și minunîndu-mă, întrebai pe Sfîntul Înger care era cu mine: „Sfînte Îngere, în ce chip este Împărăția Cerului. Au doară are ceva mai mult decît aceasta?” El îmi răspunse: „Nu știi ce grăiești! Acestea pe care le vezi aici, este pămîntul celor blînzi de care a zis Domnul în Sfînta Evanghelie: „Fericîți cei blînzi, că aceia vor moșteni pămîntul. Împărăția Cerului însă este mult mai frumoasă, mai luminată, încît nu se poate descri, nici grăi!” Acestea vorbind noi, Domnul iarăși privi pe pămînt și izvorî un rîu de miere și de lapte. Rîul de miere era curat și frumos ca lacrima. El trecea peste tot pămîntul acela și peste sadurile lui, asemenea și laptele trecea pe la rădăcinile acelor pomi și-i uda. După aceasta, la un semn al Judecătorului, veniră păsări frumoase ca norul și umplură toți pomii aceia. Ele începură a zbura și a cînta cu glas mare, încît glasurile lor se suiau pînă la cer. Întorcîndu-mă eu și uitîndu-mă, văzui de-a stînga Judecătorului pe cei osîndiți, care își băteau fețele lor tînguindu-se cu amar. Acelora Domnul le zice: „Vedeți, o blestemaților, de cît bine v-ați lipsit?” Acestea zicînd Domnul, Se sculă din Scaunul Său și venind, stătu lîngă porțile cetății despre răsărit, care se deschiseră singure înaintea Lui. După aceasta Domnul grăi celor de-a dreapta Lui cu glas blînd: „Veniți, binecuvîntații Părintelui Meu, de moșteniți Împărăția Cerurilor, care este gătita vouă de la întemeierea lumii... Veniți, fiii Mei, intrați în bucuria Domnului vostru!”

Întîi veni Prea Sfînta Născătoare de Dumnezeu. După ce Domnul, Dreptul Judecător, rosti aceste cuvinte, veni o Doamnă din partea cea de-a dreapta Lui înveșmîntată cu slavă negrăită. Cînd mergea Ea, foc ieșea de la picioarele Ei, iar fața Ei strălucea ca soarele. Venind Ea se închină Domnului. El, vesel și cu mare bucurie, o primi pe dînsa și-i grăi: „Intră, o Maica Mea în bucuria Fiului tău, că iată toate îți slujesc Ție. Iată odihna Ta, cu prea iubiții Tăi fii ... veseliți-vă!” Prea Sfîntă Născătoare de Dumnezeu sărută preacuratele Lui mîini. Apoi intră în Sfînta Cetate și Sfînții Îngeri începură a cînta cîntări de laudă.

Veniră cei 12 Apostoli. Din partea cea de-a dreapta Domnului, se despărțiră 12 bărbați, Apostoli luminați la fețe ca soarele. Ei veniră către porțile Cetății aceleia, îmbrăcați în veșminte foarte luminate și înfrumusețate. Domnul, privindu-i cu mare bucurie, îi sărută. Ei, închinîndu-se Lui, intrară în Sfînta Cetate. Acolo auziră cîntîndu-se cîntări de laudă de către cei mai din lăuntrul Cetății cerești.

Veniră cei șaptezeci de Apostoli. După cei 12 Apostoli, veniră înaintea Dreptului Judecător șaptezeci de bărbați Apostoli și statură înaintea porților cetății. Fețele lor erau luminate, strălucind ca fulgerul. Ei, închinîndu-se Domnului, intrară cu bucurie în Sfînta Cetate. Păcătoșii cei ce erau de-a stînga, văzînd pe aceștia că se învrednicesc de atîta bine, oftară din adîncul inimii și se căiau foarte mult de greșelile lor. Tot atunci evreii cei ce erau de la venirea lui Hristos pînă la sfîrșit și nu s-au botezat, blestemau pe Moisi, zicînd: „Unde este Moisi acela, acum, căruia, plecîndu-ne noi, n-am ascultat pe Hristos?!” Ei cercau să-l vadă pe Moisi și nu-l aflau, pentru că era în partea cea de-a dreapta cu Sfînții Patriarhi: Avraam, Isaac, Iacob... și cu ceilalți Prooroci.

Vin Sfînții Ierarhi. Din mulțimea Sfînților luminați, din dreapta Domnului, se alese o altă ceată și veni înaintea Domnului. Fețele lor străluceau ca soarele, iar veșmintele lor erau albe ca lumina, purtînd omofoare pe umerii lor. Acestora Domnul le porunci să intre în Slava Sa. Aceștia erau: Arhieriei, Episcopi, Arhiepiscopi, Mitropoliți, Patriarhi care au viețuit, vorbit, lucrat și păstorit adunările credincioșilor după Cuvîntul lui Dumnezeu. Ceata aceasta mare a Sfînților Ierarhi a intrat cu mare bucurie în Cetatea Cerească, cîntînd și pentru dînșii Sfînții Îngeri.

Vin Sfînții Mucenici. După Sfînții Ierarhi se despărți din mulțimea celor de-a dreapta o ceată foarte mare. Fețele acelor erau ca floarea trandafirului. Ei erau foarte frumoși luminați și veseli. Îmbrăcămîntea lor era mohorîtă, roșie. Aceasta era ceata Sfînților Mucenici și Mucenițe. Ei veniră către Domnul cu fețe senine. Domnul văzîndu-i pe ei, îi privi cu mare veselie și-i băgară în Sfînta Cetate cerească.

Sfînții Duhovnici curațitori și vindecători ai sufletelor. După Sfînții Mucenici și Mucenice, iată se depărtă de cei de-a dreapta alt sobor mai mic de Sfînții Părinți, Preoți Duhovnici. Ei veniră către Domnul. Fețele lor erau foarte strălucitoare. Aceștia intrară în bucuria Domnului. Noi îl auzirăm lăudîndu-i în lăuntru cu mari și multe cîntări. Aceștia erau ispravnicii Domnului.

Propovăduitorii și binevestitorii. La un semn al Domnului a venit înaintea sa o altă ceată mai mare. Fețele lor erau albe ca zăpada, iar hainele lor străluceau ca aurul. Ei intrară cu mare veselie în bucuria Domnului. Aceștia erau binevestitorii și propovăduitorii Cuvîntului lui Dumnezeu.

Călugării curățiți prin adevărata pocăință. Domnul, făcînd semn către cei de-a dreapta Lui, a venit către Sine mulțime multă. Aceștia erau călugării care s-au curățit cu adevărată și aspră pocăință.

Ei intrau în Sfînta Cetate cu slavă multă. Ei, ridicîndu-și mîinile lor, slăveau pe Dumnezeu. Cei din stînga văzînd aceste săltări ale Sfinților, se blestemau pe sine și se tînguiau.

Postitorii. Domnul cheamă o altă ceată din dreapta Sa. Îndată veni către Dînsul o altă adunare de bărbați și femei cu fețele luminate. Chipul feții lor era ca un crin alb. Domnul cu Față veselă îi băgă în Sfînta Cetate Cerească. Aceștia erau postitorii, nu numai de bucate, ci și de felurite păcate.

Viețuitorii feluritelor ostroave Domnul, făcînd semn, veni către Dînsul o mulțime foarte mare. Toți erau într-un chip, strălucind. Domnul îi laudă foarte mult, pentru că s-au păzit curați pe sineși. Cînd intrară aceia în Sfînta Cetate, Sfinții Îngeri îi întîmpinară și pe ei, petrecîndu-i cu cîntări foarte plăcute.

Fericiții care și-au plîns păcatele. După aceia se alese și veniră la Domnul o altă ceată curată. Aceștia sînt cei care au petrecut în pocăință, spovedanie adevărată, în milostenie, în plîns și în postire bună.

Ascultătorii și păzitorii Cuvîntului lui Dumnezeu. După acesta Domnul iarăși mai cheamă pe alții din aleșii Săi. Atunci veni la Dînsul mulțime multă de oameni. Fețele lor erau luminate ca luna curată și capetele lor erau unse cu untdelemn curat, pentru care și Domnul Se bucură foarte mult. Și acestora Domnul le porunci să intre în Sfînta cetate. Ei intrară, veselindu-se.

Cei nebuni după Hristos. Domnul cheamă la Sine și pe alți plăcuți ai Săi din dreapta. Atunci veni la El cete, cete mari: săracii cu duhul, blînzii, flămînzii după dreptate, curații cu inima, pașnicii, izgoniții pentru dreptate, ocăriții, prigoniții, clevetiții și defăimații. Fețele lor erau foarte luminoase. Domnul îi binecuvîntă și intrară și aceștia în Sfînta Cetate.

Judecătorii drepti. Domnul, făcînd semn, veni la El un sobor mic. Fețele lor erau albe ca zăpada, hainele lor străluceau ca lumina. Acestora Domnul le porunci a intra în Sfînta Cetate. Aceștia erau judecătorii cei drepti, care n-au luat mită, nici nu s-au rușinat de fețele puternicilor, ci au judecat drept, nici necinstind, nici nedreptățind pe nimeni.

Milostivii. Domnul mai cheamă la Sine din cei de-a dreapta Lui și iată o altă adunare foarte mare veni la El. Ei erau îmbrăcați în haine strălucite și pe capetele lor aveau cununi de stîlpări de măsline. Din fețele lor ieșea rouă ca niște mir cu bun miros. După acesta văzurăm slavă nespusă în cetatea aceea pregătită lor și o mare

frumusețe negrăită. Domnul îi binecuvîntă să intre în Cetate Sfință. Ei intrară înăuntru săltînd de mare bucurie.

Căsătorii care și-au păzit patul lor nespurcat. După aceasta se aleseră din adunare și veni la Dînsul o ceată mică frumoși cu chipul și rumeni la fețele lor. Hainele lor străluceau, iar pe capetele lor purtau cununi de flori de crin. Acelora Domnul le porunci să intre în Sfînta Cetate. Eu întrebai pe Sfințul Înger, cel ce era cu mine: „Spune-mi, Domnul meu, oare și în această viață veșnică o să aibă femeia pe bărbatul său și bărbatul pe femeia sa?” Îngerul zise către mine: „Nu este aici pofta lumii deșarte. Aici făptura fiind în neputreziciune, oamenii nu fac nimic din cele putrede; ei sînt ca Îngerii lui Dumnezeu, drept așa cum a zis Domnul, slăvind-L pe El în veci.

Dreptii legii vechi. Domnul, căutînd la cei de-a dreapta Lui, se aleseră toți dreptii legii vechi. Ei, venind, se închinară Domnului. Îmbrăcămintea lor era cu fulgerul. Aceștia au fost trimiși de Domnul în Cetatea Cerească. Ei săltînd cu veselie, intrară în bucuria Domnului.

Adam și Eva, fiii și fiicele lor. Domnul chemă din aleșii Săi pe primii oameni. Atunci veni Adam și Eva împreună cu fiii lor, parte bărbătească și femeiască: Abel, Sit, Enos, Cainan, Maleleil, Iared, Enoh, Matusalem, Lameh, Noe... Sim... Iafet (Fac. 5), toți strămoșii dinaintea potopului, cu soțiile și urmașii lor, care au odihnit pe Domnul și preamărit pe Dumnezeu. Acestora Domnul le porunci să intre în Sfînta Cetate. Plini de mari bucurii, au intrat cu toții în Sfînta Cetate, în bucuria Domnului.

Melchisedec, Avraam, Isaac, Iacob și cei doisprezece Patriarhi. Domnul, căutînd la Dreptii Vechiului Testament din dreapta Sa, iată veni către Dînsul: Melchisedec, Avraam, Isaac, Iacob și cei doisprezece Patriarhi. Ei erau îmbrăcați cu veșminte foarte frumoase și luminate. Domnul le poruncește cu veselie să intre în Sfînta Cetate. Intrînd ei acolo, auzirăm pe Sfinții Îngeri cîntînd iarăși laude în Sfînta Cetate și pentru aceștia.

Moisi, Aaron, Eliazar și alți șaptezeci de bărbați. Domnul, făcînd semn spre marea mulțime din dreapta, veni la Dînsul: Moisi, Aaron și Eliazar. Fețele lor erau foarte proslăvite și îmbrăcămintea lor era ca fulgerul. Cu dîșii veniră șaptezeci de bărbați, care luaseră din duhul lui Moisi și proorociseră pentru Domnul în zilele acelea. Aceștia intrară în Sfînta Cetate, iar Sfinții Îngeri cîntară la primirea lor.

Judecătorii dreptcredincioși. David împăratul și alți împărați ai lui Israil. Domnul chemînd din aleșii Săi pe alții, veni Proorocul David împreună cu alți împărați care au împărășit în Israel, jude-

cători pînă la Samuil Proorocul, care nu se închinaseră la idoli; ei se curățiseră cu pocăința cea adevărată. Aceștia și toți fiii lui Israil din cele 12 seminții pînă la venirea lui Hristos, care se pleacă bine legii lui Moisi și nu s-au închinat idolilor, veniră la Domnul. El porunci și acestora să intre în Sfînta Cetate. Ei intrară cu mare veselie.

Proorocii după Moisi și Aaron pînă la Sf. Ioan Botezătorul. Domnul chemă din marea mulțime ce stătea în dreapta Sa o altă ceată. Atunci veniră la Dînsul Proorocii cei de după Moisi și Aaron pînă la Sf. Ioan Botezătorul. Ei veniră și I se închinară cu adîncă evlavie, luminînd ca stele cerului. Aceștia intrară în Sfînta Cetate în cîntările Sfinților Îngeri.

După aceasta, cinstita Cruce ridicîndu-se de la locul cel gătit pe care stătea, veni și stătu deasupra acelei Cetați și a porților ei, unde stătea Domnul. După intrarea tuturor Sfinților și dreptilor în Sfînta Cetate, se închiseră porțile.

Mulțimea cea vicleană a părții de-a stînga.

În partea stîngă a Dreptului Judecător stătea mulțimea păcătoșilor de pe toată fața pămîntului, ca nisipul mării, din toate limbile și toate semințiile, toți aceia care nu s-au pocăit, nu s-au spovedit cum trebuia, de la rău nu s-au depărtat și au murit în păcatele lor. Toți stăteau, cutremurîndu-se, cum s-ar clătina frunza de vînt, nimic folosindu-se din numele creștinesc. Ei, deși s-au chemat creștini, dar cu gîndul, cu cuvîntul și cu lucrurile n-au făcut nici măcar cît de puțin poruncile lui Dumnezeu. Acum ei vor primi plată precum se cade după viața lor. Ei vor fi aruncați în marea cea de foc, în care se vor munci în veci. Atunci, întorcîndu-se Domnul către cei de-a stînga și văzînd fețele lor întunecate și păcatele scrise pe ele, se minie foarte rău. Îndată văzurăm în mîinile Domnului un toiag de foc pe care-l aruncă peste fața tuturor păcătoșilor. Deodată se făcu o mare despărțire între dînșii, care îi făcu tot cete, cete, din toată seminția, din toată credința și din tot eresul. Domnul îndată întinzîndu-și mîna spre apus, veniră Îngerii de foc, ca un fulger groaznic și răpiră pe păcătoși. Aceia îi aruncară în marea de foc, pe cînd ei strigau cu groaznică plîngere: „Vai! Vai! Vai!”

Creștinii lepădați de Hristos în timpul persecuțiilor sîngeroase. După aceasta se despărți de o lature un sobor, care fuseseră creștini, dar în vremea muncilor și a prigonirii Bisericii se lepădară de Dînsul. Pe aceia Domnul îi osîndi... și îndată Îngerii cei de foc venind, îi răpiră pe ei de năprasna, aruncîndu-i în mijlocul mării de foc. Acolo ei strigau cu glasuri amare: „Miluiește-ne pe noi, Fiul lui Dumnezeu!” Însă nu era cine să-i miluiască pe dînșii.

Tîlharii. După aceia se arătară înaintea Domnului o mulțime mare. Aceia erau tîlharii, ucigașii de oameni, cei ce fără de vină au omorît pe pămînt, pe apă, în aer. Fețele lor aveau o groaznică vedere, erau mînjiți de sînge. Îngerii cei de foc năvăliră cu mare furie asupra lor, îi răpiră și-i aruncară în marea cea de foc. Nefericiții de ei începură a striga cu mare îndurerare, zicînd: „Miluiește-ne pe noi, Fiul lui Dumnezeu!” Și nu era cine să-i miluiască.

Necurații preacurvari. După aceasta veni către Domnul o altă ceată. Aceștia erau necurații preacurvari și preacurvele. Văzînd ei Fața Domnului, se rușinară foarte groaznic. Domnul îi îndepărtă de la Sine. Atunci Îngerii cei de foc îi răpiră fără milă și-i aruncară în marea cea de foc. Aceștia neputînd suporta arderea focului veșnic, începură a striga: „Miluiește-ne pe noi, Fiul lui Dumnezeu!” Dar nimeni nu-i putea milui.

Curvarii și curvele care au făcut curvie peste fire. Din sumedeniile mulțimilor de păcătoși, se mai despărțiră o altă mulțime din cei de-a stînga. Un sobor foarte viclean. Aceștia erau cei care au făcut curvie peste fire. Fețele lor era negre ca însăși a satanei, din care ieșea o mare putoare. Către aceia uitîndu-se Domnul, Se scîrbi foarte mult de ei. El îi depărtă și pe aceștia de la Sine. Atunci Îngerii cei de foc îndată îi răpiră și-i aruncară în iazărul de foc, unde viermele cel neadormit îi roade peste măsură. De la aceia se auzeau mari țipete, grăind: „O! Amar, amar!”

Vrăjitorii, fermecătorii și cei ce au făcut curvie cu mîna. Îndată după aceia se mai despărți din cei de-a stînga o altă mulțime mare. Aceștia erau fermecătorii, vrăjitorii și cei care au făcut curvie cu mîna. Fețele lor erau afumate, negre ca tăciunele. Împrejurul trupurilor lor erau o mulțime de muște înfricoșate. Pe aceia văzîndu-i Domnul, își întoarse Fața de către dînșii și-i amenință să se îndepărteze. Îngerii de foc, venind asupra lor cu lanțuri și cătuși, îi legară de grumaji, de mîini și de picioare și-i aruncă în marea cea de foc.

Creștinii care au făcut curvie cu dobitoace. După aceea Domnul despărți o altă mulțime de negri păcătoși din cei de-a stînga. Aceia erau creștinii care au făcut curvie cu dobitoacele și nicidecum nu s-au pocăit. Fețele lor erau foarte schimonosite și puturoase. Îngerii nemilostivi îndată îi răpiră și-i aruncară în marea cea de foc. Acolo arzîndu-se cumplit, strigau: „O! Amar! Amar!”

Cei ce s-au omorît singuri ori în ce chip. După aceea veni altă mulțime nenumărată înaintea Domnului. Aceia erau cei ce s-au omorît singuri, ori s-au sugrumat, ori cu cuțitul s-au junghiat, sau cu orice lucru de moarte și astfel s-au mințat pe Dumnezeu.

iar pe diavolul care i-a îndemnat la acel lucru, l-au veselit. Fețele lor erau foarte groaznice și multă imputăciune ieșea dintr-înșii. Tot trupul lor era pătruns de cuie și picioarele lor strîmbă. Aceia fiind îndepărtați dinaintea lui Dumnezeu au fost răpiți de îngerii nemilostivi și aruncați și ei în matca focului veșnic.

Furii și luătorii de mită. Din marile mulțimi de partea cea de-a stînga, se despărți și veni o altă ceată foarte mare. Aceia erau furii și cei ce au luat mită. Ei erau cu totul întunecați, hainele lor sparte și picioarele umflate. Pe aceia văzîndu-i Domnul, îndată îi izgoni de dinaintea Sa. Atunci Îngerii nemilostivi și iuți, venind, le legară mîinile și picioarele și-i aruncară în marea cea de foc. Acolo nerăbdînd usturimea arderii cumplite, strigau amarnic, însă nu era cine să-i miluiască.

Mînioșii, urgisitorii, aducătorii aminte de rău și pizmașii.

După aceea, iacă o altă ceată foarte mare veni către Domnul. Aceia erau cei ce se mînie și urgisesc, aducătorii aminte de rău, pizmașii și călcătorii de jurămint. Fețele lor erau înfășurate cu negură, scîrșneau cu dinții lor și se mușcau unii pe alții. Limbile lor erau scoase din gît ca la cîinii cei turbați și ochii le erau înfocați. Domnul, căutînd la ei, nu-i suferi și porunci îngerilor de foc să-i ieie și pe ei. Aceia, năvălind asupra lor, îi bătură și-i aruncară în foc.

Mincinoșii, călcătorii jurămintelor, înjurătorii și clevetitorii. Domnul mai despărți din cei de-a stînga alt sobor, care stătu înaintea Judecătorului. Din gurile lor ieșeau viermi și imputăciune. Împrejurul capetelor lor se incolăceau vieimi mari. Hainele lor erau afumate și fețele lor înfășurate în negură. Domnul căută cu mînie la ei, că au fost mincinoși, jurați strîmb și astfel pe mulți îi păgubiseră. El îi depărtă de la Sine. Atunci nemilostivii îngerii îi luară de păr și-i aruncară în marea cea de foc, ca să se muncească veșnic.

Cei ce n-au iertat pe cei ce i-au scîlbit, bețivii, cei ce se duc la comedii, la jocuri, la priveliștile dracilor, cei ce se măresc, se trufesc, femeile ce se sulimenesc și se împodobesc, cele ce fac descîntece, farmece, cele care nu dau foc în unele zile, care clevetesc în case, chiar și în Sf. Biserică. Domnul despărți o altă mulțime mare dintre păcătoși și stătu înaintea Lui un sobor foarte mare. Hainele lor erau spurcate de sudoare sîngerată, fețele lor puturoase și negre, picioarele umflate și vinete. Acestea dovedeau viclesugul care era în ei. Domnul, văzîndu-i așa, le astupă gura, pentru că nu s-au pocăit, nici spovedit, nu și-au spălat spurcăciunea lor, ci au murit în păcate. Mîniindu-se Domnul asupra lor, îndată îngerii cei răi răpindu-i, îi aruncară în iazărul de foc.

Patriarhii, Mitropoliții, Episcopii, Arhimandriții, Protopopii, Preoții, Diaconii, Ipodiaconii, citeții și cîntăreții. Domnul mai des-

părți din ceata păcătoșilor o mulțime foarte mare. Ea veni și stătu înaintea Judecătorului. Aceștia erau: Patriarhii, Mitropoliții, Episcopii, Arhimandriții, Protopopii, Preoții, Diaconii, Ipodiaconii, citeții și cîntăreții. Toți aveau haine sparte și puturoase. Din mîinile lor curgea o materie foarte imputată. Ochii lor erau afumați și sîngerăți, din inimile lor ieșeau viermi, iar pe picioarele lor erau spînzurate lipitori. Văzîndu-i așa Domnul, Se scîrbi foarte mult asupra lor. El porunci îngerilor nemilostivi să-i răpească de acolo și să-i arunce în matca focului. Îndată cu cuvîntul acesta ei năvăliră asupra lor și începură a le lega mîinile și picioarele. Păcătoșii îngroziți începură a striga: „O! vai nouă ticăloșii! Miluiește-ne pe noi, Doamne! Curățește zidirea Ta, că măcar deși am greșit, însă afară de Tine pe alt Dumnezeu n-am știut“. Atunci un Înger trîmbiță de trei ori și Domnul zise: „Aceste lacrimi ale voastre și pocăința se cădea vouă a le aduce Mie mai înainte, fiind voi în lume. Vedeți că și diavolul acum în munci se căiește și strigă foarte tare către Mine ca și voi, dar oare îl voi milui pe el? Nu... Duceți-vă de la Mine, blestemaților în focul cel de veci“. Îndată îngerii învăpăiați ca șerpii năvăliră asupra lor și răpindu-i, îi aruncară cu capetele în jos în marea cea de foc.

Călugării. Domnul mai depărtă din mulțimile cele de-a stînga Sa alt sobor foarte mare. Aceia erau călugării pe care noi văzîndu-i, ne mîhnirăm, căci au fost călugări pentru Hristos, însă pentru nepăzirea făgăduințelor date, au fost osîndiți în partea cea de-a stînga! Fețele lor erau întunecate, făcliile lor stinse, iar pe grumajii lor stătea lenea și nepurtarea lor de grijă. Domnul, căutînd la ei, Se mîhni foarte mult asupra lor, căci se lăsară biruiți de poftele lumii, lepădără al doilea Botez cel dat lor, mințiră în făgăduința care au făcut-o către Domnul și slujiră patimilor trupești. Domnul, privindu-i cu întristare, îi hotărî matcei focului. Ei auzind răspunsul, începură a striga din adîncul inimii: „Miluiește-ne pe noi, Doamne, că numai pe Tine Te-am știut de Dumnezeu, Sfîntului Tău Nume am slujit ziua și noaptea, chemînd Numele Tău, am izgonit dracii și am proorocit cele ce au să fie...“ Pe cînd se rugau ei așa cu mare tînguire, Domnul le-a zis lor cu glas de trîmbiță: „Duceți-vă de la Mine, blestemaților în focul cel veșnic care-i gătit diavolului și slugilor lui, pentru că n-ați ascultat cuvîntul Meu; ci pe tatăl vostru, Satana. Pentru aceasta și Eu nu vă voi asculta pe voi acum...“ Atunci repede veniră îngerii cei nemilostivi și apucîndu-i pe ei, îi traseră în marea cea de foc.

Amestecare de călugări, de boieri și de oameni simpli. După aceasta văzurăm că veni o Doamnă foarte frumoasă și încuviințată, căreia îi slujeau Îngerii. Venind Ea, stătu înaintea Domnului

și făcu rugăciune pentru acest sobor. Merse înaintea Domnului cu sirguință foarte mare, ajungând pe ingerii cei de foc care duceau pe călugări în muncă și grăi către dînșii, zicînd: „În numele Tatălui nostru care este în ceruri, al Unuia Născut Fiului Său și al Duhului Sfînt, acest sobor nu are a se munci!“ Îngerii cunoscîndu-o cine este, ziseră către Dînsa. „Știam că tu ești iubitoare de Dumnezeu, milostivă și nimeni altul mai vîrtos decît Tine nu are îndrăznire către Domnul, noi însă nu putem trece peste porunca Judecătorului“. Ea le-a zis: „Știu și eu aceasta, dar eu m-am rugat mult pentru ei și El mi-a poruncit să vă întorc pe voi împreună cu dînșii“. Atunci ei se întoarseră și stătură înaintea Judecătorului cu mare frică. Judecătorul grăi către dînșii: „Iată pentru milostenia voastră, v-am izbăvit pe voi de focul cel veșnic, dar pentru curvie și pentru alte necurății ale voastre, nu veți vedea Împărăția Mea“. Apoi porunci să le dea loc dinspre crivăț.

Copiii nebotezați ai creștinilor. După acestea Domnul mai despărți din cei de-a stînga o altă ceată. Aceia erau orbi și se purtau de hotărîrea lui Dumnezeu pentru că nu făcuseră nici bine, nici rău. Domnul, căutînd spre dînșii, nu S-a mîniat. Însă pe părinții lor S-a mîniat foarte mult, că nu s-au sirguit ca să-i lumineze cu Sf. Botez. Drept aceea, Domnul porunci să le dea loc de odihnă spre miază-zi și puținică îndulcire de viață pe veci. Ei au zis către Domnul: „O, Doamne, Stăpîne iubitorule de oameni! De vreme ce am fost lipsiți în viața trecătoare de bunătățile lumii, invrednicește-ne măcar aici a vedea strălucirea lumii Tale. Domnul însă nu le dădu nici un răspuns la cererea lor, ci merșeră la locul cel orînduit.

Arienii. Domnul mai despărți din partea de-a stînga altă ceată de păcătoși, a căror vedere era ca a Satanei, chipul lor era în chip de șarpe și din gurile lor ieșeau viermi. Domnul văzîndu-i, Se mînie mult asupra lor. Îndată fu adus cel ce i-a înșelat pe ei și Domnul zise către dînsul: „Oare nu sînt Domnul Iisus Hristos, Cel de o Ființă cu Părintele Meu? Dar tu cum ai mărturisit Dumnezeirea Mea a fi făptură? Vezi proclate cum această mulțime înșelată de tine ai dat-o matcei focului de veci? Acestea zicînd Domnul, i-a lepădat de la Fața Sa. Atunci îndată veniră îngerii cei de foc, îi răpiră pe ei și pe cel ce i-a învățat rău și-i aruncară în matca focului.

Macedonienii. Domnul mai despărți o ceată din mulțimea mare a păcătoșilor ce stăteau de-a stînga Sa. Și iată o altă mulțime din ale căror guri ieșea o mare împutăciune. Ochii lor erau întunecați. Domnul căuta groaznic spre dînșii. Iată a fost adus înaintea Domnului și cel ce i-a înșelat pe ei. Domnul a zis către dînsul: „Eu voi

tăcea ție, însă Duhul Sfînt Cel hulit de tine nu va tăcea, ci va veni și te va rușina pe tine... Îndată puterile cerești începură a cînta chemînd pe Duhul Sfînt, zicînd: „Împărate Ceresc, Mîngietorule, Duhul Adevărului, Care pretutindenea ești și toate le îplinești, Vistierul bunătăților și dătătorule de viață, vino și Te... arată ca să se lumineze (lămurească) cel ce te hulește — spurcatul Macedonie. După această cîntare începu a lumina și a străluci raze de foc. Îndată văzurăm un Scaun înfricoșat, cu vedere ca de smaragd și pe dînsul Duhul Sfînt în chip de Porumbel alb, venind, odihni pe Unul Născut Fiul lui Dumnezeu. În acest timp toți Sfinții Îngeri cîntară cîntări de laudă. Venind îngerii de foc îi răpiră pe ei și-i aruncară în adînc. După aceea, Duhul Sfînt S-a suit în înălțime de unde Se pogorîse.

Nestoricnii. După aceia Domnul făcînd alt semn, veni altă mulțime înaintea Lui. El, căutînd cu mare mînie asupra lor, porunci să aducă pe cel ce i-a înșelat... Aducîndu-I-se fostul patriarh Nestorie, îi zise: „Proclate necurat, unde sînt două fețe, care pentru Mine ai bîrfit? Vezi cum ai dat în pierzare pe acest popor? Unde sînt doi fii, pe care tu neîndumnezeitul ai învățat? Au nu sînt Eu Unul Sfînt, Unul Domn Iisus Hristos în două firi și într-un Ipostas închinat de toată zidirea“. Nestorie cu partizanii lui cunoscînd că s-au înșelat, stăteau ca niște muți înspăimîntați. După aceea am văzut pe Prea Sfînta Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioara Maria, venind din Sfînta Cetate cu slavă și cu multe cete de Îngeri. Ea stătu aproape de Fiul ei. În acest timp toți sfinții Îngeri o laudară și-i ziseră: „Bucură-te ceea ce te-ai învrednicit a fi Maica lui Dumnezeu!“ Acestea auzindu-le ereticii nestorienii, își ieșiră din minte de frică. Atunci venind îngerii de foc și înhățîndu-l pe Nestorie și pe toată mulțimea lui, le-au legat mîinile și picioarele și i-au aruncat acolo unde era: Arie, Macedonie, cu Satana în osîndă veșnică. După aceasta Prea Sfînta Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioara Maria însoțită de Sfinții Îngeri au intrat în Sfînta Cetate de unde veniseră.

Origen, Evergie și Didim. Domnul mai despărți încă o altă ceată din partea cea de-a stînga. Și iată a venit o mulțime mare, între care stăteau înainte trei bărbați înșelători. Și erau legați cu legături de fier și îmbrăcați cu întunec peste tot trupul. De uriciunea lor Domnul își întoarse Fața dinspre dînșii. Atunci îndată îi răpiră pe ei îngerii de foc și-i aruncară în matca focului veșnic.

Sergie, Onorie, Kir Pir. Domnul mai despărți încă o mulțime foarte mare. Aceia venind au stat înaintea Domnului, fiind înfășurați în beznă întunecoasă. Domnul văzîndu-i, le zise cu mînie: „De unde ați aflat voică este în Mine o voie și o lucrare? Cum ați

cu putere și va pierde pe cei ce vor rămâne în cetate" (Fac. 49, 10—12; Num. 24, 17—19). Acela este așteptarea neamurilor! Asemenea și alte proorocii s-au zis pentru Dînsul și care se citesc de voi în toate simbetele! Pentru cine? Au pentru altul era împlinirea acestor Scripturi? Iată că după adevăr v-ați osîndit". Ei răspunseră: „Dar cum putem noi să credem într-Însul făcîndu-Se pe Sine Fiu al lui Dumnezeu? Nouă nu ne-ai arătat în acest chip pentru Dînsul; ci numai de Prooroc!" Moisi zise: „L-am numit pe El Prooroc ca și pe Mine pentru Întruparea Lui; iar El este Dumnezeu desăvîrșit și om desăvîrșit. Însă pisma, răutatea și trufia voastră nu v-a lăsat că cunoașteți adevărul și să credeți în El. Deci, acum vă așteaptă pe voi matca focului".

Acestea zicînd Moisi, se depărtă de la dînșii. Ei chemară pe Dumnezeu legii, zicînd: „Dumnezeul părinților noștri, al lui Avraam, al lui Isaac și al lui Iacob, și izbăvește-ne pe noi în acest cumplit ceas, că în afară de Tine nu știm pe alt Dumnezeu!" Acestea grăind ei iată că se făcură fulgere mari și se întinseră peste tot pămîntul. După aceasta un fulger mai înfricoșat, care fulgeră, acoperi și umbri pe Judecătorul. Atunci toate puterile cerești îl lăudară pe El împreună cu Părintele și cu Duhul Sfînt. După aceasta iată se arată alt Scaun asemenea cu al Judecătorului. Pe acest Scaun stătea Cel vechi de zile Dumnezeu Părintele. Împreună cu El șezu și Fiul Său Unul Născut. Văzînd acestea evreii, se spăimîntară foarte mult. Dumnezeu legii zise: „Acesta este Unul Născut Fiul Meu, Cel iubit în Care am binevoit! Acesta este Fiul și Cuvîntul Meu. Oare pentru ce și acum Mă despărțiți voi de Fiul Meu, Care este cu Mine nedespărțit. Abia acum cunoașteți cu adevărat că v-ați înșelat că Eu și iubitul Meu Fiu sîntem una. Că cel ce urăște pe Acesta mai înainte M-a urît pe Mine? Și cel ce nu crede Acestuia, nici Mie nu crede? Au nu v-am grăit vouă mai înainte prin Proorocii Mei, zicînd: „O stea va străluci din Iacob și aceasta este așteptarea limbilor... Un prooroc vă va ridica Domnul Dumnezeu. Iată Fecioara va lua în pîntece și va naște Fiu și se va chema Numele Lui Emanuil? Deci, după aceste mărturii care s-au zis, de ce nu L-ați primit? Pentru aceasta nu aveți voi (este vouă) parte la Împărăția Mea! Împreună cu cuvîntul acesta, iată năvăliră grabnic asupra lor îngerii cei de foc și-i aruncară pe ei în focul cel veșnic. După aceasta, Dumnezeu Părintele se înalță în înălțimile cerurilor de unde Se și pogorîse.

Muncitorii Dioclețian și Maximilian. Unul Născut Fiul lui Dumnezeu Tatăl, mai despărți o altă mulțime de păcătoși din cei de-a stînga. Atunci veni un sobor viclean și foarte spurcat, mai mult decît celelalte de pînă acum. Ochii lor erau întunecați și innegu-

rați. Pe fețele lor aveau scris numele Satanei, iar în mîinile lor drepte țineau niște hîrtii, pe care era scris: „Lepădarea de Hristos!" Domnul căutînd spre dînșii, Se scîrbi foarte mult. Cu glas puternic ca de trîmbiță, zise către ei: O, Blestemaților și cu totul spurcaților, pentru ce v-ați lepădat de Mine și de Sf. Botez și v-ați apropiat de Antihrist? Pentru ce v-ați dat cu totul pierzaniei? Ce bine ați nădăjduit a lua de la el? Matca focului și munca de veci împreună cu dînsul? Drept aceea nu vă voi milui pe voi, ci împreună cu acela pe care l-ați iubit, vă voi trimite să mîncăți roada ostenelilor voastre zadarnice". Atunci îndată îngerii nemilostivi năvăliră asupra lor, luîndu-i de grumaji și cu toiege de foc bătîndu-i tare, îi aruncară în beznă și în tartar, ca acolo să se muncească împreună cu Satana. Ei începură a striga și a se văita foarte tare, încît glasurile lor se înalțau pînă la cer. Deodată veni în urechile mele un glasce striga mai tare decît ceilalți. Acel glas era al lui Dioclețian muncitorul. El striga așa: „O! Va-a-a-i! Va-a-a-i! Vai! Cumplit! O, cumplită tortură!" Alteori striga: „O, răstignitule Hristoase Dumnezeule! Mulți se înșelără și se lepădară de Sfînt Numele Tău, precum și eu. În lumea deșartă cînd auzeam pomenindu-se Sfînt Numele Tău, mai rău mă sălbăticeam! Acum, Stăpîne, Tu ești Unul Sfînt, Cel Prea Înalt, Domnul Iisu Hristos! Acum Te mărturisesc eu, vrăjmașul, pe Tine Domn și Dumnezeu! Oh! Amar aceuia ce nu Te-a mărturisit și nu Te-a iubit și înfricoșata Ta pogorîre n-a înțeles-o! Amar acelora care au socotit acestea ca pe o nimica! Amar mie, ticălosului, că arderea focului nestins îmi mănîncă mădulele mele! O, făcătorule de bine, miluiește-mă! Moarte, unde ești acum ca venind, să mă izbăvești de atîta usturime! Cine a știut că vor fi unele ca acestea! O, vai mie!" Astfel se tînguia Dioclețian și nu era cine să-l miluiască pe el.

Sfinții încep a lua daruri vrednice din mîinile Domnului. După ce se isprăvi judecata, Domnul Se sculă de pe Scaunul Său prea slăvit și intră în Sfînta Cetate. Atunci auzirăm cîntările Sfinților Îngeri, care lăudară pe Judecătorul. În cîntarea Îngerilor se închiseră porțile Sfintei Cetăți. După aceasta văzurăm că iarăși șezu Domnul pe Scaunul slavei Sale. El porunci să aducă înaintea Sa cereștile daruri. Fiind aduse înaintea Lui, începu a da Sfinților din acele daruri. Venind, fiecare din Sfinți, primea daruri din mîna Domnului după vrednicia sa.

Întîi veni Maica Domnului. Mai întîi de toți merse Prea Sfînta Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioara Maria către Fiul Său și Dumnezeu. Domnul îndată luînd de pe prea curat creștetul Său cununa cea înfricoșată, o puse pe capul ei, zicînd: „O, Maica Mea, primește această cunună pe care Mi-a dăruit-o Părintele Meu!

Biruința iadului, puterea care am lucrat cu Trupul, care l-am luat din feciorescul tău trup". Apoi el îi mai dădu și cea dintîi înfricoșată porfiră, „adică îmbrăcăminte împărătească și multe alte daruri îi dădu ei, cinstind-o ca pe o Maică. El o duse pe dînsa în locul cel mai înalt și mai de cinste al Noului Ierusalim Ceresc. Acolo o puse pe Dumnezeiescul Scaun Împărătesc. Sfinții Îngeri o lăudară cu cîntări, numindu-o pe ea Doamnă, Împărăteasă și Stăpîină tuturor puterilor cerești.

Ucenicii și Apostolii. „După aceasta, Domnul a chemat pe Sfinții Săi ucenici și Apostoli. Acestora le dădu vechiminte împărătești foarte înfrumusețate și-i așezară să stea pe douăsprezece scaune înfricoșate. Apoi luă douăsprezece cununi și le puse pe capetele lor, încununîndu-i ca pe niște împărați. Apoi, fericindu-i, Domnul a început a-i numi pe ei judecători celor douăsprezece seminții ale lui Israil. În timpul acesta mulțimea Sfinților Îngeri îi lăudă cu armonioasele lor cîntări cerești.

Cei șaptezeci de Apostoli. După aceia, Domnul chemă pe cei șaptezeci de Apostoli. El le împărți și lor daruri, încununîndu-i pe ei cu daruri Dumnezeiești înaintea tuturor Sfinților Săi. Sfinții Îngeri îi lăudară și pe aceștia cu cîntări îngerești.

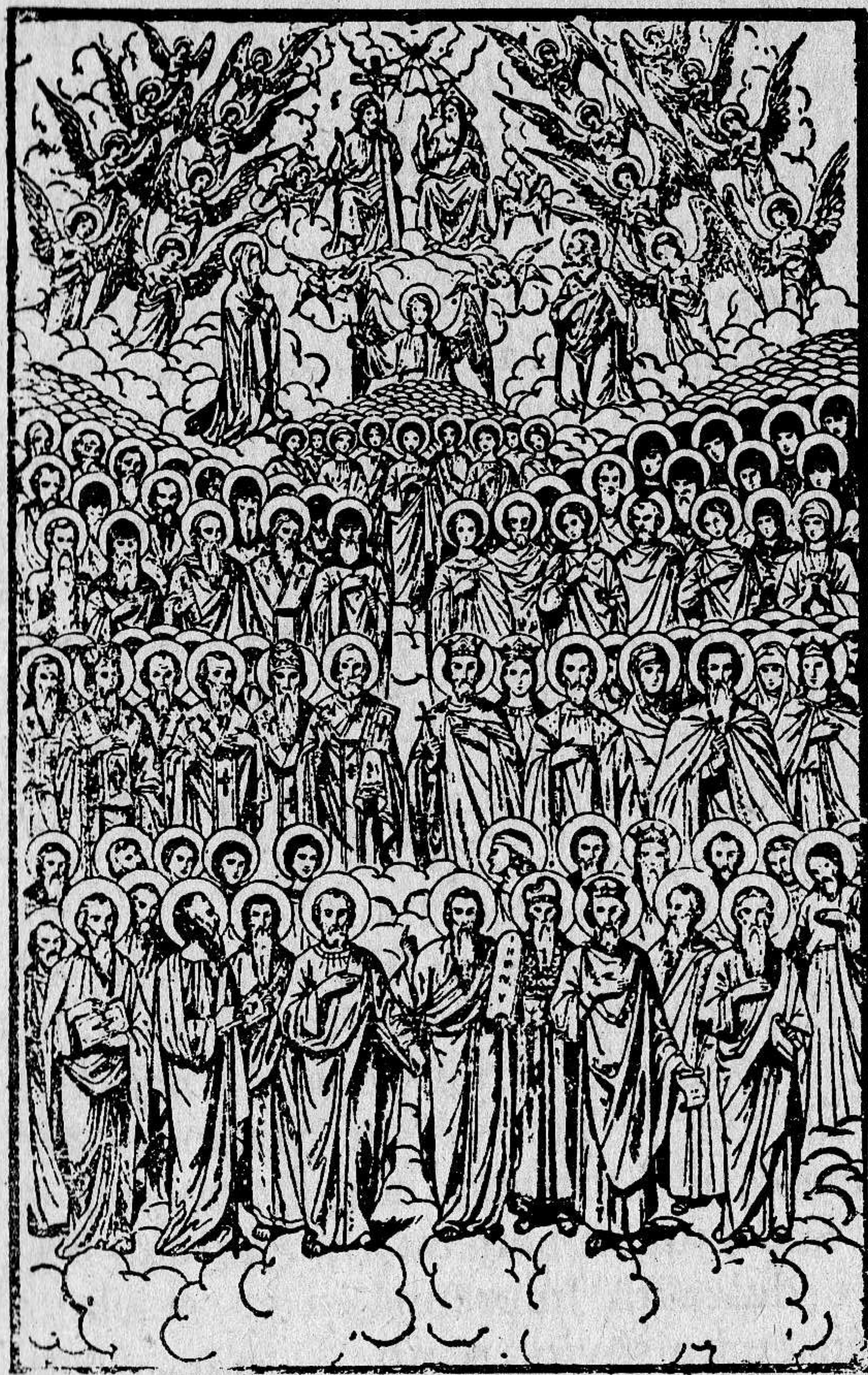
Ceilalți Sfinți. După Sfinții Apostoli, Domnul a chemat la Sine pe Sfinții Prooroci, Ierarhi, Preoți, Mucenici și Mucenițe, Cuvioși și Cuvioase, Drepti și Drepte... apoi pe toți care prin Spovedanie adevărată, canonisirea respectivă și facerea roadelor vrednice de pocăință, s-au curățit de păcate, au ascultat Cuvîntul lui Dumnezeu, împlinindu-l și s-au îmbogățit cu fapte bune. Tuturor, rînd pe rînd, Domnul le-a dat daruri după meritele lor.

Biserica cea cerească, Noul Sion. După aceasta mai văzurăm înaintea Dumnezeieștii Biserici o curte prea slăvită, a cărei construcție cerească era foarte încuviințată și luminată. Prin ea umblau niște tineri frumoși ca niște diaconi, preînchipuind că făceau oarecare pregătire Bisericii. Lungimea ei se părea a fi ca de trei mii de stadii. Biserica aceea era zidită cruciș, avînd patru vîrfuri. De multa strălucire ce avea, abia puteam căuta asupra ei. Pe dinaintea ei avea pridvoare foarte frumoase și trei Altare. Zidirea era chiar de mîna Domnului făcută. În ea nu era asemănare de var sau de piatră, ci era tot o materie strălucită. În acel chip era zidirea ei. Astfel cei ce stăteau afară, vedeau ca prin sticlă pe cei ce erau în lăuntrul Altarului. Catapeteasma, Masa și celelalte, ce limbă de om poate să le spună?! Toate erau întocmite de Sf. Duh. În loc de stîlpi norii țineau Biserica, iar cei mai dinainte ziși tineri în chip de diaconi, pregătind toate, strigară cu glas tare: „Bindecuvîntează, Stăpîne". În timpul acesta, Domnul ședea pe Scaunul Slavei Sale

cel înfricoșat, împreună cu cei doisprezece Apostoli, care stăteau și ei, deasemenea, pe 12 scaune frumoase, avînd mese de-a dreapta și de-a stînga. După acestea, Domnul zise către Diaconi: „Chemați încoace pe toți aleșii Mei". Îngerul îndată trîmbiță și zise: „Veniți, Bindecuvîntați Părintelui nostru în Biserica Slavei celei Sfinte, ca să săvîrșim Jertfa cea nouă în veselie!" Atunci degrabă ieșiră toți Sfinții Îngeri cu frică și cu mare spaimă stătu înainte. Prea Sfînta Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioara Maria, ieșind din prea luminata cămară a slavei sale, a stat de-a dreapta Fiului său și Dumnezeu, îmbrăcată în vechiminte dumnezeiești, purtînd pe capul său cununa cea de la Fiul ei cu tctul împodobită. Apoi veniră cei șaptezeci de Apostoli luminoși cu totul. După cei șaptezeci de Apostoli, veniră la Biserică: Proorocii, Ierarhii, Preoții, Mucenicii și Mucenițele, Cuvioșii și Cuvioasele, Dreptii și Dreptele și toți curățiții de păcate și îmbogății în fapte bune, luminați și proslăviți. Fiecare merșeră către Biserică la Domnul. Căutînd ei unul către altul, se minunau foarte mult de frumusețea Lui.

După aceasta merșeră fiecare la locul său. De lumina aceea a Bisericii cerești, se aprinseră inimile lor și de multă bucurie, nu puteau să se oprească, săltînd oarecum că erau acolo în negrăită veselie. Atunci Domnul Se Sculă de pe prea slăvit Scaunul Său, vrînd a săvîrși slujba Dumnezeieștii Liturghii, iar Heruvimii și Serafimii cu cutremur zburînd împrejur, îi slujeau Lui. Ei cîntară: „Sfînt! Sfînt! Sfînt"! cu mare dulceață împreună și cu celelalte cete de Sfinți Îngeri, Domnul începu a săvîrși slujba Dumnezeieștii Liturghii cu cei doisprezece Apostoli și cu toți Sfinții Îngeri și cetele Sfinților răspundeau. Privind eu la această mare și înfricoșată Taină, m-am uimit cu totul. Venind ceasul înfricoșatei Împărtașiri, Domnul cu mîna Sa cea Sfîntă îi împărtași cu Dumnezeiescul Trup și Sînge. Apoi îi adăpă pe toți cu Mirul cel înțelegător al Dumnezeirii Sale. Domnul dădu aleșilor Săi din învățătura cea ascunsă. Atunci mulți se umplură de înțelepciunea cea ascunsă, se îndumnezeiră, se proslăviră, se făcură părtași și frați Unuia Născut Fiului, cu bună voirea Părintelui Ceresc și cu ajutorul Sfîntului Duh. Jertfa aceea nouă nu are sfîrșit.

Mesele Sfinte. De acolo ieșind toți Sfinții împreună cu Domnul, intrară în palatele cele înfricoșate, care erau spre răsăritul cetății Sionului. Heruvimii și Serafimii stăteau în lăuntru lîngă porțile Sfintei Cetăți. Acolo erau palate frumoase și camere împodobite cu podoabe duhovnicești. În acele înfricoșate palate era o masă foarte încuviințată, avînd pe dînsa bunătățile cele duhovnicești, cărora nu era număr. Acolo era și o masă alături, luminată și plină de negrăite bunătăți dumnezeiești. Acestea erau pregătite

Fericirea Sfinților în cer

Sus în înălțimile cerurilor odihnește pe nori Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, Treimea cea de o Ființă și nedespărțită. De jur împrejur stau miriade de miriade de Îngeri: Serafimi, Heruvimi, Tronuri, Domnii, Puteri, Stăpînii, Începătorii, Arhangheli, Îngeri. Înaintea Tronului Dumnezeirii o mare de sticlă și 24 de bătrîni stau în strălucită slavă: ceata feciorelnicilor curați la suflet, ceata pruncilor luminați, sfințiți prin Sf. Botez, Mir-Ungere și Dumnezeiasca Împărtășire, gloata cea mare și mulțimea celor ce prin adevărată pocăință, spovedanie și facerea roadelor vrednice de pocăință s-au ales de partea Dumnezeirii în viața lor. În mările de capete ale Sfinților, strălucește cu mare tărie preamărirea Dumnezeirii, Care se proslăvește în aleșii Săi!

celor doisprezece Apostoli. Altă masă era gătită Proorocilor, aproape de aceasta a Arhierilor. La fiecare ceată de Sfinți după numărul lor, mesele erau pline de binele cel veșnic. Meselor acelora slujeau oarecare tineri cu părul de aur, foarte frumoși. Domnul ieși din Dumnezeieștile și prea slăvitele palate și veni ca să șadă la acel prînz duhovnicesc cu prietenii Săi. După Dînsul mergeau celelalte cete sfinte care s-au ales de partea Lui în viața lor, din toate semințiile și limbile pămîntului. Domnul chemînd pe toți Sfinții la acea nespūsă veselie a Sa, El șezu cu dîșii la masă. Toți Sfinții se veseliră împreună cu El. Îngerii stăteau cu cutremur înaintea Domnului, pe cînd Heruvimii și Serafimii cîntau o cîntare heruvimică-serafimică minunat de plăcută, încît nu se poate descri, nici povesti. După dîșii răspundeau toate puterile cerești. Pe cînd Sfinții mîncău și beau din acele fructe nestricăcioase, se îmbătau cu oarecare beție duhovnicească, umplîndu-se de înțelepciune și de Darul dumnezeiesc. În acel timp se vedeau oarecum săltînd cu trupurile lor și oarecum sfințindu-se de vederea Domnului. Sfinții mîncînd și săturîndu-se din destul de acele nemuritoare bucate, nu se vedeau

că se sfîrșesc cum sînt bucatele cele putrezitoare; ci tot așa întregi rămîneau.

După ce se sculară de la acel înfricoșat prînz, Domnul luă pe toți Sfinții și intrară cu dîșii în Raiul care este aproape spre răsărit. Acesta este Edenul, grădina cea slăvită, făcută de Dumnezeu din care Adam și Eva, călcînd porunca, au fost izgoniți. Îngerii, cîntăreții nu încetau cîntînd cîntări de veselie. După aceasta Domnul se întoarse cu Sfinții Săi în Sfînta Cetate de unde ieșiră, dar în acest timp, Sfinții începură a ruga pe Domnul, zicînd: „Dă-ne nouă, Stăpîne, și acest dar, ca, precum în lumea deșartă am ridicat Biserici spre slava Sfîntului Tău Nume, în care adunîndu-ne cîntam și slăveam puterea Ta, așa să fie nouă în această veșnică și fericită viață“. Domnul le împlini cererea lor. Întinzîndu-Și Dreapta Sa, însemnă cruciș spre răsărit, spre apus, spre miază-zi și spre miază-noapte, tot pămîntul și tot văzduhul care este de la margini pînă la margini. Totul se aprinse cu ardere de foc, care ținu îndelung. După aceasta îndată se potoli, iar fața aceluia pămînt se făcu curată și foarte înfrumusețază. Dar iată pe tot pămîntul acela se arătară: palate, cîmpii, bisericiuțe și alte zidiri înfricoșate, fiind unite una de alta. Încă și copaci și pomi roditori. Acestea făcîndu-se așa cu puterea cea A-tot-lucrătoare. Sfinții se bucurară foarte mult și începură a slăvi pe Domnul. După aceasta îndată trîmbițară din trîmbița cea mare și împăratească a lui Hristos Dumnezeu. Toată făptura se bucură de glasul ei. Deodată văzurăm că se deschiseră porțile cele cerești și ieșind Domnul din cămara Sfintei Sale Slave, Se înălță în sus spre cer împreună cu toți Sfinții Îngeri și oarecare dintre Sfinți se vedeau că merg la altă înălțime. Înaintea Sfinților mergea Prea Sfînta Născătoare de Dumnezeu, înfrumusețată, ca un fulger, împreună cu Fiul ei. Ajungînd la porțile cele cerești, intrară înlăuntru. Nu știu bine unde merșeră și unde odihniră. Îngerul care mă purta prin acele strălucite locuri îmi spuse că intrară în Împărăția Cerului. Unii din Sfinți rămaseră jos, pentru care lucru mă minunam foarte mult. Deci, întrebai pe cel ce era cu mine, zicîndu-i: „Pentru ce nu intrară cu Domnul toți Sfinții?“ El îmi răspunse: „Numai cei ce au intrat împreună cu Domnul au fost vrednici, ceilalți cîți au rămas jos, aceia sînt cîți în chip mirenesc, în lege și în căsătorie au slujit lui Dumnezeu“. Acestea vorbind noi, văzurăm că iar se pogoară Domnul cu toate puterile cerești și cu toți Sfinții care se suiră la cer. El odihni cu dîșii în locașurile cele mai sus zise. Privind eu acestea, iată Domnul stătu în părțile Sfintei Cetăți. Se părea că privește spre noi cu ochi lini și blînzi și ne cheamă către Sine. Noi în grabă ne coborîrăm din acel deal înalt din care priveam toate acestea și căzînd înaintea preacuratelor Sale picioare, ne închinăram pînă la pămînt cumare frică. Domnul zise către

mine cu glas blînd și lung: „Iată, Grigore, pentru rugăciunile slujitorului Meu, Vasile, fiind rugat, ți-am arătat toate acestea care îți vor fi spre folos și spre mîntuire și ție și multora. Dar, mai ales ție, că ai zis pentru evrei că fac bine că țin legea lui Moisi. Încă vei auzi de la Mine aceasta că tot cel ce nu va urma Sfintei Mele Evanghelii, nu va fi viu în veci, ci urît și lepădat de Părintele Meu și fiu matcei focului se va afla. Toți cei ce nu intră prin ușa Sfintei Mele Evanghelii sînt furi și tîlhari. Tu înțelege toate cele arătate ție și îngrijește-te pentru ele, că mare folos vei lua și pe mulți îi vei întări spre mîntuirea lor. Pentru aceasta am vrut a-ți arăta acestea toate, ca să faci neguțătorie duhovnicească cu dînsule, ca de multe ori să înmulțești talantul care îți este încredințat. Deci, nu le ascunde, ci vestește acestea tuturor Sfintelor Mele Biserici, că mulți auzindu-le cu toată inima le vor primi, se vor înfricoșa, se vor teme de bunătatea Mea, care este pentru neamul creștinesc, cu tot sufletul vor urî lumea cu dulcele și deșertăciunile ei, care sînt într-însa, vor asculta și păzi învățăturile Mele; i vor dori mai mult binele de veci“. Eu cu multă smerenie și cu mare luare aminte ascultînd, am grăit către Domnul: „Dar cum va fi mie aceasta, Doamne, că sînt păcătos și neputincios? Oare cum voi putea eu pune acestea în necurata mea minte și cu buzele mele cele spurcate a spune niște taine negrăite și nepricepute ca acestea? Măcar de aş avea gură de Heruvim și minte de Serafim și tot e greu a arăta acestea oamenilor...“

Domnul zise către mine: „Știu și Eu aceasta că ție ți se pare a fi cu neputință. Pentru aceia se va sălășlui în tine Darul Meu și-ți va da putere de pricepere, ca să le mărturisești acestea la toate Bisericile Mele, spre mai mare folos tuturor limbilor. Fericit va fi acela care va primi acestea cu inimă înfrîntă, cu minte dreaptă și se va sili a împlini poruncile Mele. Acela va scăpa de muncile de veci. Vai și amar însă acelor care nu le vor primi; ci vor vicleni pentru dînsule. Știu că mulți din cei necredincioși la vor socoti ca pe niște basme și ca niște povești deșarte și vor zice: „Cine este acest făcător de basme și de cuvinte semuitor, care a luat descoperire asupra unor cuvinte ca acestea ascunse, pentru care nimenea din Prooroci care sînt din veac, așa ceva nu le-a spus niciodată? Au doară acesta este mai mare decît Petru și Pavel, Verhovnicii Apostolilor? Au doară acesta este mai mare decît Moisi văzătorul de Dumnezeu, decît Ilie și Daniil și decît toți slăviții Prooroci, care au strălucit în legea veche și cea nouă, și decît purtătorii de Dumnezeu Părinți și Dascăli a toată lumea? Deci, de vreme ce nimenea dintre aceștia nu ne-au învățat, nici nu ne-au spus nouă unele ca acestea, apoi cine este acesta care a știut tîlcul celor ascunse mai mult decît aceia? Cine-i acesta care să ne învețe unele ca aces-

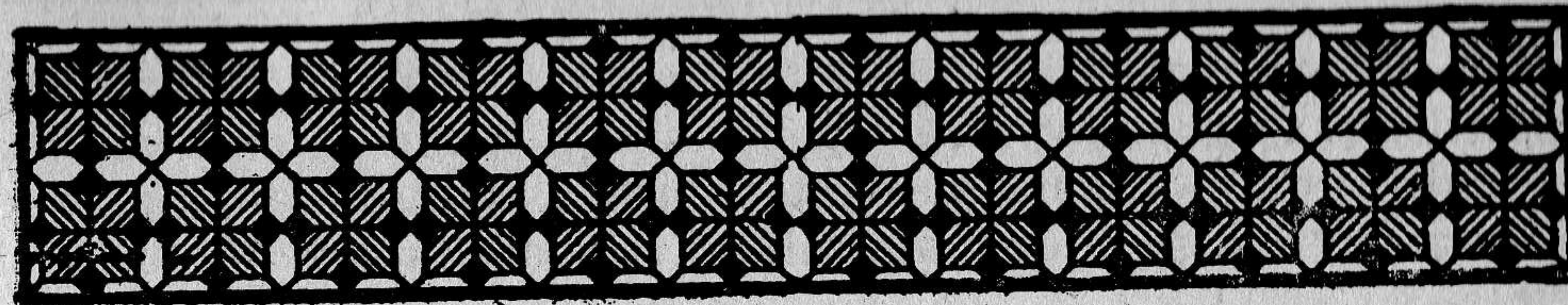
tea pe noi? Cine-i acesta care ne tot spune acestea, care pînă acum n-au intrat în auz de urechi de om?“ Tu însă pentru acestea să nu te lenevești a le mărturisi, ci spune-le pe toate. Dă-le Bisericilor Mele și tuturor acelor care le vor primi cu credință. Iată Eu — zice Domnul — nu voiesc moartea păcătosului, ci să se întoarcă și să fie viu în veci. Ridicați-vă privirile în sus, luați aminte de toate acestea, nu vă temeți căutînd spre păcatele voastre, că Eu sînt blînd și bun. Izbăviți-vă, pocăiți-vă, plîngeți-vă păcatele, dați lipsiților din averile voastre, lăsați-vă de acum înainte de vicleniile voastre și îndeletniciți-vă la rugăciune în Bisericile și casele voastre. Iertați celor ce v-au greșit vouă și Eu Dumnezeu vostru cu bucurie vă voi primi pe voi, și nu numai că voi ierta păcatele și fărădelegile voastre; ci și în veșmîntul neputreziciunii și al dreptății la înviere vă voi îmbrăca pe voi și vă voi duce în Împărăția Cerurilor, săturîndu-vă de tot binele cel veșnic. Sculați-vă, lepădați poftele voastre cele necurate, ca să nu vă afle pe voi moartea fără pocăință, căci credința voastră în Mine fără îndreptare și fapte bune, nimic nu vă va folosi pe voi la Judecata Mea. Adevăr, adevăr grăiesc vouă: Cerul și pămîntul vor trece; iar cuvintele Mele nu vor trece“.

După ce Domnul grăi acestea, îndată Sfinții Îngeri începură să intre în Sfînta Cetate cu oștile îngerești care erau în jurul Sîu. Poarta Cetății o văzurăm deschisă; iar eu îndată mi-am adus aminte de Cuvîntul Proorocului Isaia, care zice: „Porțile tale Ierusalime vor fi deschise ziua și noaptea și nu se vor închide!“ (Is. 60, 11). Plin de mari bucurii, m-am rugat foarte mult Sfîntului Înger, purtătorul meu, ca să intru și eu în Sfînta Cetate. El însă nu mă lăsa, a intra în această Cetate Sfîntă!

Acestea descoperindu-mi-se mie nevrednicului cu Darul și milostivirea Domnului nostru Iisus Hristos, pentru rugăciunile Cuviosului meu Părinte, îndată m-am deșteptat din acel somn adînc. Făcîndu-se dimineață am mers la Prea Cuviosul Părintele Vasile ca să-i vestesc toate cele ce am văzut. Cuviosul văzîndu-mă, zîmbind puțin, îmi porunci să șed. Stînd eu cu capul plecat în pămînt, începui cu lacrimi a-i spune despre toate cele ce am văzut în vedenie. Cîstitul meu bătrîn începu a-mi zice: „Fericit ești fătul meu Grigore, că te-ai învrednicit unei vederi ca aceasta. Însă să știi că de cînd ai început a vedea acestea, eu n-am mai conținut rugîndu-mă lui Dumnezeu, ca El să împlinească o cerere ca aceasta a ta. Iată că ai văzut lucruri minunate și preaslăvite! Nevoiește-te dar a săvîrși, toate cele grăite ție de la Domnul, pentru că ești aproape lîngă uși. După ducerea mea din lumea aceasta, ai să scrii și a mea smerită viață, spre folosul multor credincioși. Deci, nu te lenevi a arăta această descoperire Dumnezeiască, care ți-a dat-o Domnul și cu îngrijire să treci zilele tale, ca să nu cazi în mîna

mai grea. Păzește-te cu tot dinadinsul de orice rău. Ia seama cum umbli. În toate zilele ispitește-te pe tine ca un bun străjer. Frica lui Dumnezeu s-o ai în tine neîncetat. Păzește poruncile Domnului. Mai presus de toate acestea, păzește-te a nu osîndi pe nimenea și a nu-ți aduce aminte de răul celui ce te-a osîndit cîndva și te-a scîrbit. Așa făcînd, vei fi înlăuntru împărăției cerului. Dorește acelea pe care ți le-a arătat Domnul, ca să scapi de muncile care așteaptă pe cei păcătoși. Cugetă mereu la acelea pe care abia le-ai văzut, și de vei ieși din trup te voi primi acolo (de voi avea îndrăzneală la mila lui Dumnezeu) și vei fi cu mine acolo veselindu-te în veci. Du-te cu pace în chilia ta că de acum nu mă vei mai vedea pe mine de față în această viață. Împreună cu cuvîntul acesta cuprinzîndu-mă, mă sărută cu multă dragoste. Eu auzind acestea am plîns foarte mult și zisei: „O, bunul meu Părinte! Oare cum voi răbda eu despărțirea ta! Oare pe cine voi avea în locul tău ajutor neputinței mele? Amar mie ticălosului...” El îmblînzind plînsul meu și mîngîindu-mă, îmi zise: „Nu plînge așa fără mîngîiere, o fiul meu! Pentru mîngîierea mea mai vîrtos bucură-te și te veselește, că Domnul m-a chemat din această lume vremelnică la viața cea veșnică. Tu ai pe Domnul povățuitor și ajutor, dar nici eu după acestea pînă la sfîrșit nu te voi lăsa pe tine, ci în somn și ori unde mă vei chema, mă voi arăta ție. Tu iubește calea cea strîmtă, nu te lăsa amăgit de dulcetile și deșertăciunile trupesti și lumești. Dragostea Sfîntă să n-o stingi. Ia aminte că precum apa stinge para focului, așa se stinge dragostea cea duhovnicească de grijiile lumești, se înneacă și se sugrumă”.

După ce isprăvi cuvîntul, eu luînd blagoslovenie am mers la chilia mea. Fiîndcă era Postul cel Mare al Sfintelor Paști, intrînd în chilie și îndeletnicindu-mă cu cele duhovnicești, n-am ieșit tot postul afară. Venind Sfintele Paști, m-am dus să cercetez mai vîrtos pentru blagoslovenie pe Părintele meu, Prea Cuviosul Vasile, nădăjduind că-l voi afla viu. Afla-i însă cu durere că în luna martie în ziua 25, după ce săvîrșise Praznicul Bunei Vestiri și-a dat Sufletul său în mîinile lui Dumnezeu. Cercetînd eu ca să aflu de Moaștele Sfîntului unde l-a îngropat, îmi spuse Ioan, ucenicul Sfîntului cel după mine, că l-au îngropat în Biserica Sfîntilor Mucenici Flor și Lavru din Constantinopol pentru că la sfîrșitul vieții sale Sfîntul lăsase ca acolo să-i ducă Moaștele sale. Mergînd eu acolo și aflînd mormîntul Sfîntului am plîns mult deasupra lui. Zăbovind acolo o zi m-am întors cu pace la chilia mea, rugîndu-mă mult Milostivului Dumnezeu, ca să mă învrednicească a fi și eu în locașul unde Prea cuviosul Părinte Vasile se veselește în Iisus Hristos Domnul nostru Căruia I se cuvine slavă și stăpînire, împreună cu Cel fără de început al lui Părinte și cu Prea Sfîntul Duh în vecii vecilor. Amin.

ÎNVĂȚĂTURI DESPRE VĂMILE VĂZDUHULUI

enumita învățătură a ortodoxiei despre vămile văzduhului e în strînsă legătură cu judecata particulară. Aceasta deși nu o explică Dumnezeiasca Scriptură ca și despre genealogia lui Melchisedec, împăratului Salimului și marele Preot al Celui Prea Înalt (Fac. 14, 18—20; vezi mai pe larg în „Oglinda Duhovnicească”; pp. 1956—1970, de autor), totuși reprezentațiunea figurată a acestei judecăți, întemeiată mai ales pe tradiție și conformă cu Dumnezeiasca Scriptură se află învățătura despre vămii, învățătură foarte veche în Sfînta Biserică Ortodoxă. În istorisirea vieții Maicii Domnului aflăm că mai înainte de adormirea sa, ea s-a rugat Fiului ei în Duh și adevăr, cerînd între altele ca El să n-o lase a o vătămă stăpînirea gheenei... să n-o lase a vedea pe stăpînitorul întunericului și înfricoșările lui în ceasul ieșirii sale; ci El s-o primească în mîinile Sale cu care s-o ducă la cer desigur pentru a nu mai vedea grozăviile acelea prin vămile văzduhului (vezi V. Sf. 15 aug. o.c. pag. 490 500 Cazania și cuv. la adormirea Maicii Domnului și Biblioteca ortodoxiei nr. 22 o.c. 310—311 de autor).

Substanța acestei învățături se poate vedea în cuvîntarea Sf. Chiril Alexandrianul despre „Ieșirea Sufletului”, care este de regulă imprimată alături cu una din cărțile liturgice rusești: „Psaltierul”. Să luăm de acolo punctele principale.

În momentul cînd Sufletele noastre se despart de corp, zice Sf. Chiril Alexandrianul, se prezintă înaintea noastră, pe de o parte oștirile și puterile cerești; iar pe de altă parte puterile întunericului, stăpînitorii cei răi ai lumii, prepușii teloniilor vămilor cerești, avînd misiunea de a cerceta și descoperi lucrurile noastre...”. Din cele arătate se vede:

1) Că vămile reprezintă calea ce trebuie s-o apuce numaidecît după ieșirea lor din corp toate Sufletele omenești — bune sau rele — spre a trece din viața vremelnică la destinația lor eternă.

2) Că trecînd prin deosebite bariere — vămi — în prezența Îngerilor și a demonilor, fără îndoială și sub ochiul A-toate-văzător al Judecătorului Căruia nu-i este nimic ascuns, fiecare Suflet e cercetat pe rînd și cu de-a amănuntul de toate faptele sale bune și rele.

3) Că în urma acestor minuțioase cercetări succesive și pe larg a fiecărui Suflet omenesc în calea vieții sale trecute, Sufletele bune, care au fost bine justificate la toate vămile, sînt ridicate de Îngerii lui Dumnezeu la locuința Raiului, sau, altfel, Sufletele păcătoase, reținute aici sau acolo prin vreun păcat, le trag demonii prin sentința judecătorului, nevăzut, în locuințele lor întunecoase. Prin urmare vămile văzduhului nu sînt altceva decît o Divină Judecată particulară, pe care însuși Domnul Iisus Hristos Dumnezeu o face nevăzut Sufletelor omenesci prin mijlocirea Îngerilor săi buni, la care admite și pe acuzatorii sau pîrîșii fraților noștri (Apc. 12, 10), adică: demonii, dracii sau spiritele rele. La această Judecată Divină particulară, adică făcută fiecărui om în parte, i se amintesc Sufletului amănunțit toate faptele sale: bune sau rele, și i se apreciază cu neprihănire toate faptele sale: bune sau rele, duhovnicești ori satanicești, după care i se hotărăște viețuirea sa nedefinită și nedeplină ori la fericire cu Îngerii și cu Sfinții în Împărăția lui Dumnezeu, ori cu spiritele rele în subteranele întunecoase și torturătoare ale iadului. Este sigur știut că nu se cuvine ca Judecata lui Dumnezeu să fie o lucrare de violență. Din contră, se cuvine să fie o mai multă analogie cu judecata oamenilor, unde se dă preveniților, toate mijloacele de a justifica, pentru ca omul văzînd fapta sa expusă la arătare și suferind pedeapsa meritată, să confirme nepărtinirea Judecății Divine, recunoscîndu-se pedepsit după toată dreptatea, sau dacă este iertat, vede că grația sa e legală și în toată buna regulă dată (Om: la ist: din sep. Sf. Părinți V 69; 70).

Cunoștința despre vămi e din vremurile apostolice

O rînduiala și învățătura aceasta despre vămile văzduhului arătată pe scurt ce Sf. Chiril Alexandreanul a fost cunoscută și existentă în Sf. Biserică Ortodoxă și mai înainte de dînsul, în cursul vremurilor pînă în prezent.

Înainte acestui Sfînt Părinte bisericesc se întîlnește foarte adeseori istorisirea vămilor văzduhului sub felurite forme, ca o învățătură cunoscută în genere, prin scrierile Sfinților Părinți și Dascăli ai Bisericii din vremurile apcstolice și patristice. Astfel, apologetul Tertulian (160+240 d.Hr.), Origen 185+254 d.Hr.;

Clinent Alexandrinul (+215 d.Hr.), face aluzii la învățătura aceasta despre trecerea Sufletelor omenesci prin vămile văzduhului. „Cînd se apropie puterile stăpînitore — scrie Sf. Efrem Sirul (+379 d.Hr.) cînd sosesc armatele înfricoșate, cînd executorii ordinelor divine poruncesc Sufletului de a părăsi corpul, cînd ne trag cu putere mare și ne conduc la tribunalul neînlăturabil, la privirea lor bietul muritor... se tulbură ca și cum s-ar zgudui pămîntul sub dînsul. Așa de grozav se cutremură el în toată ființa sa... Executorii cerești, apucînd Sufletul, se înalță în văzduh unde sînt: căpeteniile, stăpîniile, domniile și puterile vrăjmașe Sufletelor omenesci: Acolo în văzduh sînt pîrîșii noștri cei răi, acei vameși străini (potrivnicii fericirii Sufletelor), agenții fiscali, perceptorii impozitelor... Ei aleargă înaintea oricărui Suflet ieșit din trup și întrebă, cercetează, numără, socotesc păcatele și scrierile (catastifele) lor în care sînt scrise toate păcatele tîneretilor și ale bătrîneților, păcatele cele de voie și cele fără de voie, cele cu fapta, cu cuvîntul și cu gîndul. Acolo este mare frică și cutremur înfricoșat pentru bietul Suflet. Constrîngerea nedescrisă pe care trebuie s-o sufere acesta de la nenumărații săi vrăjmași, care-l impresoară din toate părțile, îl cercetează cu de-a amănuntul pentru a-l împiedica de a se înalța la cer, de a se așeza în lumea celor vii și de a intra în regiunile vieții fericite în Împărăția luminii. Dar Sfinții Îngeri luînd Sufletul binecredinciosului creștin ostenitor în bine, îl conduce pe acea cale înfricoșată a văzduhului“ (Serm. despre cei ce repauzează în Hristos: op. Sf. Părinți XV 270). Sf. Atanasie cel Mare vorbind despre Sf. Antonie cel Mare (296—373 d.Hr.), istorisește între multe altele și următoarele: „Într-o noapte se auzi o voce de sus, zicîndu-i: „Scoală-te Antonie! Ieși și privește! Sculîndu-se el, ieși. Ridicîndu-și ochii către cer, văzu un chip de om uriaș, lung și înspăimîntător, al cărui cap atingea norii. Atunci văzură și alte chipuri înaripate voind să se suie la cer. Dar uriașul acela întinzîndu-și brațele în văzduh, le împiedica de a se sui. Unele (Suflete) dintre ele erau apucate, izbite și aruncate jos în adîncime, într-un iezer ca o mare, adică în iad. Altele însă, neavînd nici o grijă, se ridicau cu îndrăzneală, înălțîndu-se în sus, la cer. Uriașul acela privea chiorîș și plin de ciudă, scrișnea din dinți după cele ce treceau sprintene cu o abilitate uimitoare printre brațele și degetele (vămile) lui. Se bucura însă foarte mult pentru cele ce reușea el a le arunca jos în prăpăstiile iadului. Cuviosul Antonie atunci auzi o voce, zicîndu-i: „Pricepi tu ceea ce vezi? Atunci fiind luminat de sus, începu a înțelege că acolo era vorba de înălțarea Sufletelor la cer. Că în acea cale a văzduhului se posta diavolul în anumite locuri unde oprea pe păcătoși și-i ținea și pe Sfinți... (V. Sf. 17 ian. o.c. pp. 776—7; P.o.c. pag. 72).

Altă dată Sf. Antonie, fiind într-o zi într-un fel de răpire, se vedea sus în aer. Demonii aerieni, ținându-i calea, îl împiedicau de a înainta. Dar Îngerii interveniră și cercetară cauza împiedicării. Demonii aceia trebuiau să descopere păcatele lui Antonie de la nașterea sa... (V. Sf. 17 ian. o.c. pag. 774—5).

Cînd Sufletul omenesc iese din corp — istorisește Sf. Macarie cel Mare (300—390 d. Hr.) înfricoșată taină se săvîrșește; căci dacă este întinat cu păcate îndată în oștirile demonilor, îngerii răi, nemilostivi și puterile întunericului, care apucă Sufletul acela și-l trag în partea lor. Aceasta nu este de mirare. Omul care viețuiește încă în lumea aceasta și s-a supus, s-a dat de bună voie, li s-a încredințat lor; să nu fie oare și mai mult stăpînit și supus cînd va ieși din lumea aceasta? Cu totul altfel este cu cea mai bună parte a oamenilor! Adică pe lângă Sfinții servitori ai lui Dumnezeu se află acum în viața aceasta, Îngerii, duhuri curate, care îi înconjoară și îi păzesc. Așadar, cînd Sufletul vre unuia din ei părăsește corpul său, corurile Îngerilor îl primesc în mijlocul lor în lumină și astfel îl conduc la Domnul (Om. despre cele două stări a celor ce au părăsit viața aceasta, vezi mai pe larg convorbirea Sf. Macarie cel Mare (Egipteanul) cu Îngerul lui Dumnezeu, de autor).

„Dacă ne trebuie conducători — zice Sf. Ioan Hrisostom, cînd plecăm într-un loc sau oraș străin, cum să nu ne trebuiască povătuitori, ajutători și conducători spre a putea trece fără piedică pe dinaintea căpeteniilor, puterilor, stăpînirilor și începătorilor aeriene propușii strîmtorărilor (vămile) cerești...? Sfinții Îngeri ne-au despărțit încetișor de corpuri — cuvintele acestea sînt puse de Sfinții Părinți în gura pruncilor repausați — și însoțiți de povătuitori buni, am trecut fără piedică pe dinaintea puterilor aeriene. Spiritele rele n-au aflat în noi ceea ce căutau; n-au observat nimic din ceea ce doreau. La vederea unui corp fără păcat s-au simțit umiliți. La vederea unui Suflet nevinovat s-au înspăimîntat. Au tăcut și amuțit la vederea unei limbi neîntinate. Am trecut mai departe și i-am umilit. Cursa s-a rupt și iată-ne liberi. Binecuvîntat să fie Domnul Care nu ne-a lăsat a fi prada lor!”

În altă parte acest Părinte continuă a zice: „Întins pe patul său de moarte, muribundul este apucat cu putere și privește cu spaimă la cei ce-l înconjoară cînd Sufletul său se silește în tot chipul a se menține într-un corp de care nu se poate despărți cuprins de spaimă la vederea Îngerilor luminați și a demonilor întunecați care se apropie de el. Dacă tremurăm privind niște oameni monstruoși și fioroși, ce muncă va fi pentru noi, văzînd cum se apropie de noi îngerii amenințatori și puterile neîmblînzite. Cînd vor trage sufletul nostru și-l vor smulge din corpul său, în zadar va mai încerca acest biet Suflet a scoate suspinuri lungi și nefolositoare!”

(Om XI despre amintirea morților... despre Lazăr... Antioh și Om 33 la Mt.).

„Se zice într-un loc — scrie Sf. Vasile cel Mare — că nimeni să nu vă amăgească pe voi cu cuvinte deșarte (Efs. 5, 6), căci veți fi cuprinși deodată de o ruină (primejdie neașteptată), (1 Tes. 5, 3), și un cutremur va veni peste voi ca o vijelie. Va veni un Înger cu fața grozavă care va lua și va trage Sufletul tău legat cu păcatele tale întorcîndu-se neîncetat către acela pe care îl părăsește suspinînd fără glas, căci organele de plîns vor fi închise... Cugetă la ziua de pe urmă (căci doar n-ai să trăiești cît lumea), închipuiește-ți înădușirea și ora morții, sentința Divină care se apropie, Îngerii care aleargă, Sufletul plin de spaimă și tulburat de o conștiință încărcată de păcate, căutînd cu jale la cel pe care îl părăsește, în fine, neînlăturata necesitate a acestei călătorii depărtate (om, despre Botez; Ep. 43 tînăra căzută). Așa învață și Sf. Grigore Nisul; Sf. Epifanie, Eusebiu Cezarianul, Paladiu al Elenopolei, Macarie Alexandrianul, ș.a.).

După Sf. Ciril Alexandreanul ni s-a transmis iarăși printr-un șir de dascăli ai Bisericii din diferite locuri și vremi, astfel de învățăături despre vămile văzduhului. Așa aflăm în învățăturile lui Eusebiu Episcopul Galei (264—340 d. Hr.) și aceasta: „La despărțirea de corp, Sufletul nu va mai avea timpul a se căi — de fără-delegile sale. Ei! Ce va face el, cînd autorul morții — spiritele rele — îl vor trage prin aer și-l vor conduce prin locuri întunecoase...?” (Om. I ad. Monah în Bibl. Patr. Tom VII pag. 656). „Sufletul odată ieșit din corpul său — zice Sf. Ioan cel Milostiv (556—619 d.Hr.) — și voind a se sui la cer este întîmpinat de demonii care-l cercetează mai întii pentru minciuni și calomnii și clevetiri. Dacă nu se va fi căit de acestea, îl opresc. Mai sus află alți demoni care-l întrebă de desfrîinare și mîndrie. De se va fi căit de păcatele acestea, îi dau drumul. Sînt încă multe cercetări din partea demonilor pe care are să le întîmpine Sufletul ce se duce la cer. Este cercetat pe rînd pentru: asprime, calomnie, mînie, minciună, cruzime, necuviință, neascultare, cămătărie, iubire de avuție, necumpătare, ură deșartă, magie, vrăjitorie, îmbuibare, vrăjmășie, ucidere, furt, împietrire, desfrîinare, adulter. Și cînd acel Suflet nefericit se înalță de pe pămînt la cer, Sfinții Îngeri luminați sînt departe de el și nu-i sînt de nici un ajutor. El trebuie să răspundă singur prin căința sa și prin faptele sale cele bune, mai ales prin îndurare, milă sau milostenie (Iac. 2, 13—16; Mat. 25, 32—40; 5, 7; Dan 4, 2—4).

Dacă în viața sa, uitînd, nu se va fi căit de vreun păcat, în ceasul acesta va scăpa prin fapte de milostenie de violența strîmtorărilor diavolești” (Cuv. la ieseirea Sufletului, Prol. 29 oct.).

Sf. Maxim Mărturisitorul (580—662 d. Hr.), privitor la vămile văzduhului, zice: „Ce om ca mine întinat cu păcate, nu se va teme de prezența Sf. Îngeri care din ordinul lui Dumnezeu vin să expulzeze cu violență din corpul său și cu furie pe acel ce trebuie să părăsească viața aceasta? Care cm recuncscîndu-se vinovat de fapte rele, nu se va înfricșa la întîlnirea spiritelor rele și neîmblînzite ale celui viclean“ (Ep. ad. Cubicularium în Bibl. P. g. Tom 26 pag. 581).

În ceasul în care a adormit Cuvicsul Pavel, unii din cei ce erau de față, au auzit în văzduh glasurile diavolilor ca și cum i-ar fi bătut cineva cînd se suia Sufletul lui la ceruri. Încă și un monah carecare, cu numele Tatins, care locuia în Vizantia, în seara aceea în care a adormit Cuvicsul a văzut cum îl suiau Îngerii la ceruri. El punînd tîmîie pe cărbuni, a strigat așa: Pomeniște-mă Cuvioase părinte înaintea lui Dumnezeu acolo unde te duci. Episcopul Monemvasiei fiind acolo în chilia lui Fontinos, l-a întrebat: „Ce ai văzut?“ El a răspuns. „Am văzut cum Sfinții Îngeri duc la cer Sufletul Cuvicsului Pavel cel din Lotru“. Asemenea vedere a avut și alt monah cu numele Cozma, care locuia afară din cetate, fiind egumen în mînăstirea Armamentariei. Acela văzînd, cu ochii minții, Sufletul Cuviosului ducîndu-se la cer de Sfinții Îngeri l-a cunoscut din Dumnezeiasca descoperire și a mărturisit la toți monahii mînăstirii sale (V. Sf. 15 dec. o.c. 813—4).

Zis-a un bătrîn: „Se cade călugărului (dar nu mai puțin și oricărui mirean) să se ispitească pe sine, socotindu-se pururea cu gîndul său, ca și cum ar ieși din această viață chiar azi și ar trece spre alta. Oare va scăpa de cei ce vor să-l ispitească, să-l oprească și să-l cerceteze în (vămile cele din) văzduh? Oare se izbăvește de dinșii pînă cînd este în trup?“ Un frate a zis către un bătrîn: „Spune-mi Părinte și învață-mă cum mă voi ruga lui Dumnezeu, pentru că mult L-am supărat“. Bătrînul i-a zis: „Eu, fiule, așa mă rog lui Dumnezeu: „Doamne, învrednicește-mă a Te iubi, precum am iubit mai înainte păcatul și a-Ți slujie Ție, precum am slujit mai înainte lui satana cel înșelător. Însă fiule bine este a ridica mîinile în sus spre văzduh și a ruga pururea cu osîrdie pe Domnul Dumnezeu ca în vremea ieșirii sufletului din trup, să poată trece Sufletul nesmintit și nesupărat de spurcații și cumpliții diavoli cei (de la vămile cele) din văzduh!“ (P.o.c. pag. 245: 11; 255, 9).

Sfinții se rugau pentru ajutorarea lor în trecerea prin vămile văzduhului.

Maica Preacurată pururea Fecioară Maria mai înainte de adormirea sa, s-a rugat iubitului său Fiu, Hristos Dumnezeu, zicînd: „Stăpîne Doamne n-am fost vrednică ca să te primesc pe Tine în

pîntecele meu! Tu singur m-ai miluit pe mine, roaba Ta cu acest Dar. Cu ajutorul Tău am păzit Visteria Ta cea încredințată mie. Pentru aceasta rogu-mă Ție, Împărate al Slavei, să nu mă vatăme pe mine stăpînirea gheenei. Auzi-mă Doamne, că dacă cerurile și Îngerii în toate zilele se cutremură înaintea Ta, cu atît mai vîrtos omul cel zidit din pămînt, neavînd nici un bine, fără numai cît va primi din a Ta bunătate, Care ești Domnul și Dumnezeu Cel totdeauna binecuvîntat în veci... Rogu-mă Ție, Doamne, acoperă-mă pe mine cu Darul Tău, ca nici o strîmbătate satanicească să nu mă întîmpine (prin vămile văzduhului) pe mine... (V. Sf. 15 aug. o.c. pag. 490). Sf. M.M. Gheorghe (308 d. Hr.), înainte de a i se tăia capul cu sabia, s-a rugat lui Dumnezeu în acest chip: „Bine ești cuvîntat Doamne Dumnezeul meu, că nu m-ai dat vrăjmașilor mei, ci ai izbăvit Sufletul meu ca pe o pasăre din cursa vînătorilor. Auzi-mă și acum Stăpîne și stai înaintea robului tău în ceasul acesta de la sfîrșit și izbăvește Sufletul meu de meșteșugurile duhului celui ce străjuiește (la vămile din văzduh), al vrăjmașului celui mare, precum și ale duhurilor necurate. Să nu socotești păcat celor ce au greșit împotriva mea în neștiința lor, ci arată-le lor iertare și dragoste, ca și aceia cunoscîndu-Te, să cîștige parte în Împărăția Ta împreună cu aleșii Tăi... Că binecuvîntat și preamărit ești în veci. Amin.“ (V. Sf. 23 aprilie o.c. pag. 697).

Sf. M. Banifatie (290 d. Hr.), înainte de a i se tăia capul pentru credința în Hristos, se ruga astfel: „Doamne Dumnezeule să mă întîmpine pe mine Milele Tale și acum fii mie de ajutor, ca vrăjmașul meu să nu-mi împiedice calea (la vămile) văzduhului pentru păcatele mele cele făcute în nebunie...“ (V. Sf. 19 dec. o.c. pp. 960—1).

Sf. Cuv. Zosima s-a arătat după moarte monahului Daniil, vestindu-i că a scăpat de duhurile (ce străjuiau la vămile) văzduhului și de mult meșteșugurile curse drăcești, cu mila lui Dumnezeu și că este numărat în ceata Cuvioșilor (V. Sf. 17 aprilie o.c. pag. 498).

În opera literară, atribuită domnitorului Țării Românești, Neagoe Basarab și intitulată „Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie“, editată în 1971 la București, se găsesc în cîteva locuri referiri la „Vămile Văzduhului“. Transcriem mai jos numai trei fragmente spre mărturie:

„...sînt vămile cele înfricoșate, unde stau vrăjmașii și înșelătorii noștri, cari totdeauna ne învață să facem rău, ca să ne despărțim de la fața lui Dumnezeu; iar noi n-am gîndit niciodată că vor să stea înaintea noastră toate lucrurile noastre aieva, unde sîntu cumpenile cele drepte și nefățarnice.“ (pag. 249)

„...să mi-ți deschiză Domnul Dumnezeu cămara cerului și să mi-ți fie ușile deschise și neoprite, unde sînt vămile cele înfri-coșate în văzduh.” (pag. 345)

„Pe acestea toate le lasă sufletul și încă ceea ce a fost mai dulce, adică trupul și pe acesta îl lasă. Și de aici se ridică în sus, către vămile cele cumplite, unde sînt oamenii aceia nevăzuți și necunoscuți de dînsul și unde este cumpăna cea dreaptă și nefă-țarnică. Deci, dacă ne vor întoarce de la vămile cele cumplite, sîntem împinși și înghionțiți fără milă, ca să nu vedem niciodată fața cea bună și luminată a lui Dumnezeu... Atunci va fi jale și frică...” (pag. 368)

Cuviosul Teofil plîngătorul, rugîndu-se înainte de sfîrșitul vieții sale, zicea: „Stăpîne, iubitorule de oameni, Doamne Iisuse Hris-toase, Dumnezeul meu, Care nu voiești moartea păcătoșilor, ci aștepti întoarcerea lor, Tu Care știi neputința noastră, Împărate Prea Sfinte Mîngietorule Cel bun, sănătatea bolnavilor, mîntuirea păcătoșilor, iertătorule al celor slabi, scăparea căzuților... rogu-mă Ție în ceasul acesta, arată spre mine nevrednicul mila Ta, primește vărsarea amarelor mele lacrimi și varsă spre mine noianul Milosti-virii Tale cel nedeșertat, ca să nu mă ispitesc de vămile cele din văzduh, nici să mă stăpînesc de domnii întunericului...” (V. Sf. 29 dec. pp. 1505—6).

Cuviosul Iosif (883 d.Hr.), la sfîrșitul vieții sale, s-a rugat așa: „Mulțumesc Ție Doamne Dumnezeul meu, că în umbra aripilor Tale M-ai păzit în toate zilele vieții mele, și acum pînă în sfîrșit păzește-mi duhul meu și dă-mi parte ca fără vătămare să scap de diavoli întunericului și de înfricoșările (de la vămile) cele din văz-duh, ca nu cumva să se bucure de mine vrăjmașul meu pentru neștiința mea și pentru greșelile cele ce am făcut în viața mea...” (V. Sf. 4 aprilie o.c. 123).

Cuvioasa Melania (410 d. Hr.), înainte de încetarea din această viață, s-a rugat mult și între altele a zis și aceste cuvinte. „Tu, Cela ce m-ai ținut de mîna dreaptă și cu sfatul Țău m-ai povățuit, auzi și acum glasul meu și lacrimile mele să pornească rîurile milos-tivirilor Tale. Deci, curățește toate păcatele mele cele de voie și fără de voie, dăruiește-mi cale către Tine fără tulburare și împie-dicare ca să nu mă oprească duhurile răutății (cele de la vămii) din văzduh, că știi firea noastră cea muritoare, Nemuritorule” (V. Sf. 31 dec. o.c. pag. 1561).

Sf. Cuvioasa Macrina s-a rugat la sfîrșitul vieții sale lui Dum-nezeu cerînd ajutorul pentru a putea trece prin vămile văzduhului, zicînd: „Să nu mă despărți pe mine de aleșii Țăi în înfricoșata pră-pastie, nici să se pună împotriva în drumul meu (la vămii) pismașul diavol, nici să se afle înaintea ochilor Țăi păcatele mele orice am

greșit prin neputința firii mele: cu cuvîntul, cu lucrul sau cu gîndul. Tu cela ce ai stăpînire a ierta păcatele, iartă-mi și mie ca să nu mă află înaintea Ta, cînd mă voi despărți de trupul acesta neavînd nici o întinăciune în chipul Sufletului meu; ci Sufletul meu să se primească de mîinile Tale curat și fără de prihană, ca tămîia înain-tea Ta...” (V. Sf. 19 iulie o.c. pp. 944—5).

Sf. Xenia, înainte de ieșirea din trup, se ruga astfel: „Stăpî-nele mele și surori să mă pomeniți pe mine săraca, păcătoasa și străina în rugăciunile voastre, milostiv făcînd mie pe Dumnezeu ca să nu mă împiedice păcatele mele, ci cu rugăciunile voastre să trec neoprită (de vameșii draci din văzduh) la Hristosul meu, că iată acum s-a apropiat sfîrșitul meu...” (V. Sf. 24 ian. o.c. pag. 1325).

Sf. Teodosie al Percischeii (1074) s-a rugat pe patul său de moarte Domnului nostru Iisus Hristos pentru scăparea de spiritele rele, așa: „Doamne, ajută Sufletului meu, ca ieșind din lumea aceasta să nu întîlnească spiritele rele: ci Îngerii Țăi să-l primească și să-l conducă prin întunecoasele vămii la lumina milostivirii Tale” (V. Sf. 3 mai o.c. pp. 247—8). Tot pentru aceasta se ruga și Sf. Dimitrie al Rostovului, zicînd: „Cînd va sosi momentul cel înfri-coșat, cînd Sufletul meu se va despărți de corpul meu, atunci, o, Răscumpărătorule, ia-l în brațele Tale și-l ferește de tot răul. Aju-tă-mi Doamne Dumnezeule, ca să nu văd privirile întunecate ale viclenilor demoni, ci să treacă și să scape Sufletul meu de toate vămile” (Col. oper. sale Tom 1, 199). Tot cam astfel vorbesc despre vămii și Sfinții: Ioan Scărarul, Chiril Turovski, Marcu Efeseanul, Gavriil Filodelfeanul ș.a.)

Se știe, dar, că învățătura despre vămii a luat loc în biografia Sfinților: Antonie cel Mare, Ioan cel Milostiv, Vasile cel Nou și chiar în cîntările sfinte și rugăciunile întrebuintate în Sf. Biserică Ortodoxă. Așa, în slujba la ieșirea cu greu a Sufletului Pesna 7-a tropar 2 zicem: „Miluiți-mă pe mine Îngeri prea Sfinți ai lui Dum-nezeu A-tot-Tiitorul și izbăviți-mă de toate vămile celor vicleni, că n-am fapte, să îndreptez cumpăna faptelor celor rele...”

În canonul către Domnul nostru Iisus Hristos și al P.S. Născă-toare de Dumnezeu, care se cîntă ori se citește în timpul agoniei fiecărui creștin ortodox, zicem: „Ajută-mă să trec fără împiedi-care din pămîntul acesta, dinaintea stăpînitorului aerului, a vrăj-mașului, păzitorul căilor înfricoșate și neîmblînzitului ispititor... Ajută-mă să scap de spiritele barbare, a ieși din profunzimile (vă-mile) aeriene, spre a mă înălța la cer, unde te voi preamări în veci, o Maica lui Dumnezeu!” (Cond. 4; Trop 4; Condac 8; Trop. 2).

În adunarea de cîntări a Sf. Ioan Damaschin, canonul morților, se zice: „Cînd Sufletul meu se va despărți de trup și va părăsi viața aceasta, apără-mă Stăpînă, nimicește puterea vrăjmașilor din aer

zdrobește gurile celor ce voiesc să mă înghită fără de milă, ca să trec liber prin aer, prin locurile întunecoase, o! Maica lui Hristos Dumnezeu!" (Cap. 2 Sam c. 9 trop 16). Și iarăși: „La ceasul cel înfricoșat scoate-mă din mîna demonilor, Prea Sf. Maică Fecioară, ca să scap de judecată, la cercetarea înfricoșată și la vămile cele amare! Să scap de cumplitul vrăjmaș și de veșnică osîndă, Maica lui Hristos Dumnezeu" (Octoih).

În canonul Îngerului păzitor citim: „De-a dreapta Sufletului meu celui ticălos să te văd stînd luminat și blind pe tine, ajutor și folositor mie cînd va ieși din mine cu anevoie duhul meu și izgonind pe amarii vrăjmași care caută să mă apuce. Toată viața mea am petrecut-o cu mare ușurătate; iată-mă aproape de sfîrșit... te rog Îngerul meu păzitor, fii apărătorul meu, neînvinsul meu protector atunci cînd voi trece vămile cumplitului stăpînitor al lumii acesteia. Acum, ca niște albine fagurul, mă înconjoară nevăzut urîții de Dumnezeu, pierzătorii diavoli, ca niște păsări răpitoare, ca niște vulpi viclene, ca niște mîncători de cruzimi, păsările mîncătoare de stîrv, împrejurul meu zboară* acoperă-mă păzitorul meu cum acoperă vulturul puii săi. Iertați-mă prea Sfinți Îngeri ai lui Dumnezeu Celui A-tot-Puternic și scăpați-mă de cercetările (vămile) cele rele, căci prea puține fapte bune am ca să pot cumpăni pe cele rele" (Cond. 9, 8; Trop. 2, 3).

În rugăciunea catismei a patra se zice: „O, Doamne Dumnezeule dă-mi lacrimi de plîngere pentru ca prin ele să capăt de la Tine Harul de a mă curăți de tot păcatul înainte de sfîrșitul meu; căci am să trec prin înfricoșate și groaznice locuri (vămii ale văzduhului), despărțindu-mă de trup și mulțime de întunecați (vameși) și fără de omenie diavoli mă vor întîmpina și nimenea (dintre muritori) nu va călători împreună cu mine, ca să-mi ajute sau să mă scoată. Pentru aceea cad la bunătatea Ta, ca să nu fiu dat la aceia ce-mi fac mie strîmbătate, nici să se laude asupra mea vrăjmașii mei, Bunule Doamne, nici să zică: în mîinile noastre ai venit și nouă te-ai dat.

Așijderea și la sfîrșitul rugăciunii catismei o șaptesprezecea, vedem scris așa: „...Dumnezeule, fă-mă desăvîrșit cu desăvîrșirea Ta, și așa mă scoate din această viață, ca trecînd cu darul Tău fără de opreală începătoriile întunericului, să privesc și eu frumusețea cea nepovestită a neapropiatei Slavei Tale, împreună cu toți Sfinții Tăi..."

În rugăciunea mezonopticeii pentru ziua sîmbetei a Sf. M.M. Eustatie, citim: „...Și acum Stăpîne, să mă acopere pe mine mîna Ta că s-a tulburat Sufletul meu și dureros îmi este să iasă din acest

* Vezi clișeuul fiecărei vămii din această carte.

ticălos și spurcat trup al meu, ca nu cumva vicleanul sfat al celui potrivnic, să-l întîmpine și să-l împiedice în întuneric (la vămii) pentru păcatele cele făcute de mine cu neștiință și cu știință în viața aceasta. Milostiv fii mie Stăpîne și să nu vadă Sufletul meu întunecatele chipuri ale viclenilor draci; ci să-l ia Îngerii Tăi cei străluciți și luminați. Dă Slavă Numelui Tău celui Sfînt și cu puterea Ta mă ridică din moarte la viață, la Dumnezeiasca Ta judecată. Cînd mă vei judeca să nu mă apuce mîna stăpînitorului lumii acesteia, ca să mă arunce pe mine păcătosul (de prin vămile văzduhului) în adîncul iadului. Ci rogu-Te, stai lîngă mine, și-mi fii mie Mintuitor și Sprijinator.

În rugăciunea Pavecerniței către P.S. Născătoare de Dumnezeu, a lui Pavel Monahul, citim: „În vremea ieșirii mele, ticălosul meu suflet păzindu-l și întunecatele chipuri ale viclenilor draci (păcatele omenesti de prin vămile văzduhului) departe de la dînsul izgonindu-le..."

În rugăciunea de joi a săptămîinii citim: „...În ora despărțirii mele de trup cu bucurie să se suie Sufletul meu cu Tine, fără nici o frică, întrebare sau împiedicare să trec cu bine vămile văzduhului, intrînd în mărirea Ta cea Cerească..." (Vezi cartea de rugăciunii a I.P.S Mitropolit al Olteniei, ediția 1955 pag. 83, ș.a.)

Pruncii și martirii trec nesupărați prin vămile văzduhului. Pruncii botezați, fiind curățiți de păcatul strămoșesc și neavînd păcate proprii, trec necercetați de duhurile rele prin vămile văzduhului. Asemenea și Martirii pentru Hristos. Aceasta ne-o adeverește Sf. Arhidiacon Stefan cînd a văzut cerurile deschise, adevărînd că: „Celor ce mor pentru Hristos mucenicește, nu le este în văzduh vreo împiedicare la suirea către înălțime, sau vreo cercetare, ci calea le este dreaptă, cerul deschis, răsplătirea gata, pui-torul de nevointă așteaptă și Slava Domnului întîmpină pe Mucenic în porțile cerești. Pentru aceea întîiul, netăcînd, vestește ceea ce vede, ca și cum ar chema după sine pe alții către aceeași cunună mucenicească... (V. Sf. 27 dec. o.c. pag. 1357; F. Ap. 7, 55—56).

O întrebuintare a învățăturii despre vămii așa de statornică și generală în Biserică, mai ales printre Dascălii ei luminați din veacul al patrulea, ne vestește, desigur, că ea fu transmisă de către Dascălii luminători ai veacurilor precedente și că se reazimă pe Tradiția Apostolică (Prel. d. T.D. o.c. Tom II pp. 671—787).

Vămile văzduhului în perfect acord cu Sfînta Scriptură

oată învățătura aceasta despre vămi este în perfect acord cu Dumnezeiasca Scriptură. După această învățătură, cel ce moare, în momentul cînd se desface sufletul său de trup, vede arătîndu-i-se Îngerul lui Dumnezeu și spiritele ispititoare. Iată și o însemnare a însuși Mîntuitorului nostru Iisus Hristos: „Deci, se întîmplă că acest sărac, Lazăr, muri și a fost dus de Îngeri în sînul lui Avraam“ (Lc. 16, 27) și Dumnezeu zise altuia: „Nebune, în noaptea aceasta îți vor cere Sufletul tău“ (Lc. 12, 20). Cine îl vor cere? De bună seamă că spiritele rele. Privitor la aceasta Sf. Ioan Hrisostom zice „Atunci Lazăr a fost dus de Îngeri, iar sufletul bogatului fu ridicat de puterile trimise, poate anume pentru aceasta. Este știut că Sufletul nu părăsește de bună voie viața aceasta, ceea ce este cu neputință. Dacă trecînd de la un oraș la altul ne trebuie povățuitor, cu atît mai mult ne trebuie pentru Sufletul nostru cînd este luat din corpul său și prezentat vieții viitoare? De aceea despărțindu-se din corp, cînd se înalță, cînd se coboară, se teme, tremură, căci conștiința de păcatele noastre ne tulbură totdeauna, dar mai ales cînd trecem prin încercările de după moarte ne vom arăta judecății înfricoșate (Om. c. Antiohieni, despre Lazăr).

Dumnezeiasca Scriptură învață că Îngerii în genere sînt duhuri care țin locul de servitori, de miniștri, fiind trimiși spre serviciul acelor care trebuie să moștenească mîntuirea (Evr. 1, 14). Că ei se ocupă de noi în toată viața noastră (Ps. 90, 10—22). Că ei sînt privighetorii noștri, conducătorii noștri credincioși, mai ales Îngerul păzitor care e dat fiecăruia la Botez (Mat. 18, 10; Ps. 33, 7). Este natural că duhurile acestea binefăcătoare nu ne părăsesc în momentele grele ale vieții, că nu se împotrivesc a însoți Sufletul nostru, a-l conduce și a-l susține în această trecere înfricoșată, necunoscută nouă de la viața prezentă la marginile eternității.

Pe de altă parte, Dumnezeiasca Scriptură ne mai învață că tot efortul și activitatea spiritelor rele se fac anume spre pierderea oamenilor care se robesc lor (Efs. 6, 12; 2 Tim. 2, 26; 1 Tes. 3, 5); că „demonul“ (diavolul), vrăjmașul nostru, împreună cu ai săi, se învîrte împrejurul nostru „ca un leu răcnind, căutînd pe cine să înghită“ (1 Petru 3, 8). Oare va lăsa el ocaziunea — de se poate — de a face ceva spre pierderea Sufletului omenesc cînd se va despărți el de corp?

Despre învățătura aceasta, cum că Sufletul omenesc despărțindu-se de corpul său, preurmează calea către cer și întîlnește neconținut spiritele, căzute și Cuvîntul lui Dumnezeu întărește,

că spațiul aerian este plin de spirite rele răspîndite prin aer (Efs. 2, 2; comp. 6, 12); plin negreșit spiritualmente și nu materialicește, că principele lor este principele puterilor aeriene și că prin urmare, Sufletul abia ieșit din corp intră negreșit în stăpînirea lor.

După învățătura aceasta reiese că, niște vameși cercetători opresc la deosebite vămii Sufletul omenesc în zborul său către cer și-i aduc aminte pe rînd de felurite păcate și caută în tot chipul a-l condamna, pe cînd Îngerii cei buni însoțind Sufletul acesta, îi amintesc totdeauna faptele cele bune și caută să-l justifice. O asemenea activitate a spiritelor rele este foarte naturală. Este cu neputință ca ei să nu știe sau să uite păcatele noastre și să nu caute în ocaziunea aceasta a face toate chipurile spre a ne condamna, dacă după cum învață Sf. Scriptură, ne ispitesc neconținut și ne îndeamnă și ajută a face rele (2 Cor. 11, 3; 1 Tes. 3, 5; 1 Ioan 3, 8), n-au alt scop decît a ne primejdui mîntuirea eternă (Lc. 8, 12; 1 Petru 5, 8). Doar aceea a duhurilor bune, a Îngerilor, nu este mai puțin naturală, nici mai puțin însemnată, fiindcă ei ne îndeamnă la cele bune și ne conduc la mîntuirea eternă (Evr. 1, 14). Ei cunosc negreșit faptele noastre cele bune, și din iubirea lor pentru noi, nu pot să nu conlucreze spre justificarea noastră.

Despre această învățătură în fine, înțelegem că Dumnezeu nu judecă îndată Sufletul omenesc după despărțirea sa de corpul în care a viețuit; ci îl lasă pe seama spiritelor rele pe care le-a slugărit în viață, în care sînt instrumentele Dreptății Sale înfricoșate, întrebuițind totodată pentru mîntuirea sa pe Îngerii cei buni, care sînt instrumentele bunătății Sale infinite. Deci, dacă chiar la sfîrșitul lumii, cînd Domnul va veni în toată Mărirea Sa ca să judece viii și morții, nu voiește să facă nemijlocit El însuși tot ce se raportează la Judecata generală, ci: Va trimite pe Îngerii Săi care vor aduna și vor ridica sau scoate afară din Împărăția Sa pe toți cei care sînt ocaziuni de cădere și de scandal și pe cei care săvîrșesc fărădelege...

Îngerii vor despărți pe cei răi din mijlocul dreptilor și-i vor arunca în cuptorul cel de foc unde va fi plîngerea și scrișnirea dinților“ (Mat. 13, 41, 49—50; 24, 31); este oare de mirare, ca El să facă judecata particulară, nu prin Sine Însuși nemijlocit, ci prin spiritele ce-i servesc, asistînd fără îndoială nevăzut El Însuși la această retribuție în puterea omniprezenței Sale?

De asemenea, dacă este recunoscut că pînă la Judecata universală, unde spiritele căzute vor primi definitiv răsplata lor (Iuda 1, 6). Dumnezeu îi lasă liberi să lucreze contra omului (Iov. 1, 2; 1 Petru 5, 8) și-i întrebuițează cîte odată pe pămînt ca instrumente ale miniei Sale, în contra păcătoșilor ca îngeri răi (1 Cor. 5, 5), este oare de mirare ca să lase tot ca instrumente ale Dreptății

Sale în judecata Particulară ce se face Sufletelor omenești întrebându-se totodată și pe Îngerii buni ca instrumente ale Bunătății Sale?

Totuși, trebuie a observa că, precum în genere spre a reprezenta ființelor îmbrăcate cu corp ca noi lucruri din lumea nematerială, negreșit este nevoit a întrebuița termeni mai mult sau mai puțin sensibili și care se țin de om. Așa trebuie să fie îndeosebi și în descrierea amănunțită despre vămii, pe care le trece Sufletul omenească despărțindu-se de corp. Trebuie deci a ne aminti și a ține învățătura pe care o adresa Îngerul către Sf. Macarie Alexandreanul la sfârșitul cuvântării sale despre vămii: „Luați aici lucrurile pămîntesti ca pe cea mai slabă descriere a lucrurilor cerești” (Cuv. despre despărțirea Sufletului).

Așadar, trebuie să ne închipuim vămii nu ca lucru gros, simțual, ci pe cît este cu putință într-un înțeles spiritual. Trebuie să ne ținem de unitatea ideii fundamentale a vămilor și să nu dăm prea multă importanță unor amănunte în privința acestei doctrine care sînt definite la diferiți autori și în diferite istorisiri ale Bisericii (vezi mai pe larg despre aceasta în Teologia Dogmatică Ortodoxă de A. Comoroșanu pp. 681—708; Macarie Tom II pp. 671—787; Canev. pp. 87—161 și învățătura Bisericii Ortodoxe despre Judecata Sufletelor.)

Așa, bunăoară, după ce-am citit și reținut bine în minte citațele scripturistice, învățăturile Sfinților Părinți: Vasile cel Mare, Efrem Sirul, Ioan Hrisostom, Macarie cel Mare, Ciril Alexandreanul, Dimitrie al Rostorului, Operele Sfinților Părinți ș.a. despre vămii, descrierea mai amănunțită din viața Sf. Vasile cel Nou, de ucenicul său Grigore, putem observa deosebirea istorisirii unora de alții. Totuși, trebuie să știm sigur că acestea toate nu sînt decît numai niște foarte slabe arătări față de ceea ce sînt ele în realitate. Adevărul acesta reiese destul de clar din cuvintele Dumnezeuieștilor Scripturi și ale Maicii noastre duhovnicești Sf. Biserica Creștină Ortodoxă: „Înfricoșata judecată particulară și generală a lui Dumnezeu asupra păcătoșilor necurățiți”. Și, înfricoșat lucru este a cădea în mîinile Dumnezeului Celui Viu Care-i fac mistuitor. (Ev. 10, 31; 12, 29).

STAREA ÎN CER A SUFLETELOR DUPĂ JUDECATA PARTICULARĂ

noarea, odihna și fericirea se dă de Dumnezeu, Răsplătitorul Sufletelor, dreptilor Săi imediat după Judecata particulară, fiecăruia în parte după meritul faptelor sale. Fiecare Suflet, drept, curat sau curățit de păcate, mîntuit, sfînt, dobîndind prin înțeleptele sale ostenele și lupte după lege (Mt. 25, 16—17; 20, 23; 2 Tim. 4, 7—8; Filip. 3, 13—14; 1 Tim. 6, 12) luminata Împărăție a lui Dumnezeu după Judecata particulară, se așează în cer în Biserica Triumfătoare după meritele sale, mai departe sau mai aproape de Scaunul Dumnezeirii, unde se veselește, se bucură, se ferește și se preamărește pînă la învierea obștească și judecata generală cînd își va lua deplina răsplată pentru ostenele bune.

Precum am mai arătat și la pp. 677—680 din această carte, Sufletele dreptilor sînt în mare preamărire înaintea lui Dumnezeu. Sf. Clement Romanul vorbind despre martirul Sfinților Apostoli Petru și Pavel, zice: „Ei avură a suferi multe munci, au fost martirizați de cei puternici și mutîndu-se din lumea aceea, au trecut într-un loc sfînt. Toate generațiile care au existat pînă acum au dispărut dar cei care s-au perfecționat în dragostea sfîntă, după Harul Dumnezeuiesc, se află în locașurile celor fericiți. Ei se vor arăta cu toții la venirea Împărăției Domnului nostru Iisus Hristos”. De asemenea Biserica din Smirna scrie despre martiriul Sf. Policarp, zicînd: „El, imitînd prin răbdare, pe Domnul dreptății și primind astfel cununa vieții, locuiește acum cu Apostolii și cu toți dreptii. Acolo el preamărește pe Dumnezeu Părintele și binecuvîntează pe Domnul nostru Iisus Hristos Marele Conducător al Sufletelor și trupurilor noastre și Înaltul Arhipăstor al Bisericii universale ecumenice. Privitor la Martiri, el scrie Bisericii din Lion, Viena, Frigia, Asia, astfel: „După ce au biruit toate, s-au dus la Dumnezeu. Totdeauna iubind pacea, dînd pacea în pace

s-au dus către Dumnezeu Părintele...“ (S.P.A. o.c. vol. I, pag 98, 5; 124, 50; 206, 19; Eusebiu, I.B.U. cartea V-a punctul 2)

Sf. Ciprian zice: „Toți sînt vii — adeverește Apostolul (Apc. 20) — toți guvernează cu Iisus Hristos, nu numai cei care au fost omorîți; ci și aceia care rămînînd tari în credință și cu frica lui Dumnezeu nu s-au închinat chipului lui...“ Și Sfîntul Ipolit zice: „Voi Sfinților aveți acum în cer cununa vieții și a nemuririi“. Sf. Efrem Sirul, vorbind despre repausații în Hristos, zice: „Ei și-au întors privirile lor către bunurile eterne, acolo au tins ei neîncetat, de aceea le-au și primit. Ei s-au sîrguit, de aceea au și intrat în Patria Cerească, în Cămara de nuntă de sus. Au alergat și au ajuns la țintă. Au ajuns și acum se bucură. N-au fost cu nebagare de seamă și de aceea acum se și veselesc. Au devenit înțelepți pentru că nu se prea uitau la viața aceasta. Au plecat de aici și au urmat calea lor măreață și plăcută. Au plecat și s-au așezat într-o regiune Sfîntă și eternă...“ (Op. Sf. Părinți 15, 263). În Sf. Epifanie citim: „Sfinții sînt în onoare. Repaosul lor este în glorie. Plecarea lor de aici este în perfecțiune și ieșirea lor în fericire. Viața lor este în locașurile Sfinților, biruința lor cu Îngerii și răsplata lor cu Iisus Hristos Domnul nostru (Her. 78, 23).

Sufletele Sfinților din cer ajută credincioșilor de pe pămînt

Sufletele Sfinților, deși sînt în mîna lui Dumnezeu și se preamăresc în cer, în Biserica Triumfătoare, totuși, ele activează cu învoirea lui Dumnezeu și ajută pe cei din Biserica Luptătoare de pe pămînt cînd aceștia cer ajutorul lor. Sfinții, care în trup fiind unii au cunoscut viclășugurile unora dintre cei din jurul lor, ca Sf. Apostol Petru ceea ce ascundeau în inimile lor creștinii: Anania și Safira (F. Ap. 5, 3—9); Proorocul Elisei ce făcuse Gheezi cu viclășug precum și planurile ascunse ale curții împărătești din Siria (4 Imp. 5, 25; 6, 12). Alții s-au apropiat cu Sufletul lor, văzînd ca Iacob și Elisei legiuni de Îngeri (Fac. 32, 1—2; 24—32; 28, 10—22; 4 Imp. 6, 17). Alții avură fericirea a vedea chiar pe Dumnezeu ca Moisi, Isaia, Iezechil, Daniil, Ilie, Miheia, Amos, Arhidiaconul Ștefan, Ioan Teologul... (Num. 12, 8; 6, 1—5; Iez. 1, 21—28; 2, 9; 10; Daniil 7, 9—14; 3 Imp. 19, 9—18; 22, 19—23; Amos 9, 1; F. Ap. 7, 56; Apc. 1, 13—20, 4, 5), s-au răpit la ceruri ca Sf. Apostol Pavel (2 Cor. 12, 2—6), sînt egali cu Îngerii. „Îngerii lor pururea văd Fața Tatălui Cerească... și mare bucurie se face în ceruri pentru pocăința lor“ (Lc. 15; 10; comp. 1 Cor. 15; 42, 49, 52; 1 Ioan 3; 2; Mt. 18; 10).

Ei bine, după ieșirea acestora din trup, Sufletele lor vii și lucrătoare, cunosc mult mai bine trebuințele celor rămași în urmă pe

pămînt. Marele și viteazul voievod al Iudeilor Iuda Macabeul, în cumplitele sale necazuri și lupte cu păgînii năvălitori, vede în vedenie pe marele Arhiereu Onia (repausat), rugîndu-se pentru poporul iudeu și pe Ieremia (repausat) dîndu-i o sabie de aur și zicîndu-i: Ia această sfîntă sabie, care este dar de la Dumnezeu prin care vei surpa pe vrăjmași“. Iată cum Sufletele repausaților, învoite și trimise de Dumnezeu, ajutau creștinilor de pe pămînt.

Patriarhul Avraam, al cărui trup repausat zăcea în mormînt de vreo două mii de ani, de acolo din cer de unde se veselea împreună cu Sufletul lui Lazăr, dă sfaturi cu blîndețe sufletului bogatului nemilostiv, care se chinuia în flăcările iadului, spunîndu-i între altele, că: „Frații tăi au pe Moisi și pe Prooroci (adică pe Preoții lui Dumnezeu) să asculte de ei“ (Lc. 16, 19—31). Purtarea aceasta de grijă a Sufletelor Sfinților din cer pentru credincioșii de pe pămînt o arată și Sf. Apostol Petru, zicînd: „Voi avea grijă de voi, ca, chiar după trecerea mea din viața aceasta, să vă puteți aduce aminte pururea de aceasta“ (2 Petru 1, 13—15).

Și Sf. Apostol și Evanghelist Ioan s-a învrednicit a vedea prin descoperire divină în cer mai întîi: douăzeci și patru de bătrîni în mare slavă stînd împrejurul Scaunului Dumnezeirii... care se prosternau înaintea Mielului, avînd fiecare harfe și cupe de aur pline cu tămîieri care sînt rugăciunile Sfinților. Mai pe urmă iarăși a văzut pe un Înger stînd la Jertfelnicul Cerească, avînd cădelniță de aur, căruia i s-a dat tămîi multe, ca să dea cu rugăciunile Sfinților, ca să le aducă pe Altarul de aur care este înaintea Tronului lui Dumnezeu. „Și fumul miresmelor cu rugăciunile Sfinților se înalță înaintea lui Dumnezeu“ (Apc. 5, 8; 8, 3—4).

Maica Domnului după adormirea și înmormîntarea ei se arata Apostolilor și-i încurajează. După slăvita Înviere și înălțarea la ceruri a Mîntuitorului, după pogorîrea Duhului Sfînt și împărțirea Apostolilor prin lume la propovăduire, Sfinții Apostoli ori de cîte ori se-deau la prînz, lăsau un loc gol pe care puneau o pernă deasupra căreia puneau o pîrticică de pîine din care gustau toți în amintirea Dascălului lor Divin, Mîntuitorul nostru Iisus Hristos. După prînz, sculîndu-se de la masă și mulțumind, luau pîrticica de pîine, cea pusă în amintirea Domnului și ridicînd-o în sus, preamăreau Numele lui Dumnezeu proslăvit în Sfînta Treime: Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt, zicînd: „Slavă Ție Dumnezeul nostru Slavă Ție, Slavă Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh... Apoi de la Duminica Învierii (de la Sfintele Paștii pînă la înălțare, ziceau: „Hristos a înviat și ceilalți răspundeau: „Adevărat a înviat“. După serbarea Înălțării Domnului, ziceau: „Mare este Numele!“ cu răspunsul: „Al Prea Sfintei Treimi“ și sfîrșeau cu această rugăciune: „Doamne Iisuse Hristoase, ajută-ne

nouă", apoi mîncau bucata aceia de pîine ca o binecuvîntare a Domnului. Aceasta o făceau Sfinții Apostoli nu numai cînd erau mai mulți împreună; ci o făceau și aparte fiecare din ei, oriunde se întîmpla.

A treia zi după înmormîntarea Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria, Sfinții Apostoli adunîndu-se în Ghetsimani să mănînce împreună, au aranjat toate după rînduială așa cum am arătat mai sus. Pe cînd stăteau la masă și mîncau împreună, gîndul mintea și vorba lor erau numai pentru aceea că n-au găsit în mormînt Trupul Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu. După sfîrșitul mesei sculîndu-se și mulțumind, au înălțat — după obicei — pîrticica de pîine pusă în Numele Domnului Hristos, proslăvînd pe Sfînta Treime cu cuvintele: „Mare este Numele" al Prea Sfintei Treimi". În acel moment au auzit un glas de cîntare îngerească. Atunci Sfinții Apostoli ridicîndu-și ochii în sus, au văzut pe cea moartă vie în văzduh, pe Preacurata Fecioară Maica Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu, stînd în mijlocul unei mare mulțimi de Îngeri și strălucind cu negrăită slavă. Ea a zis către dînșii: „Bucurați-vă căci Eu sînt cîu voi în toate zilele!" Această felicitare le-a dat-o ea din partea Fiului său. Sfinții Apostoli văzînd pe Maica Domnului și încredințîndu-se desăvîrșit de învierea Ei cu trupul din mormînt, s-au umplut de mare bucurie și în loc de: „Doamne Iisus Hristoase... au zis „Prea Sfîntă Născătoare de Dumnezeu, ajută-ne nouă!" (V. Sf. 15 aug. o.c. pp. 509—13).

Sufletele Sfinților din Biserica Triumfătoare se arată celor din Biserica Luptătoare (vezi pp. 183—184, d.c.)

Sfinții ajută pe cei care cu credincioșie cinstesc Sfintele Moaște și Icoane

Îlminații Sfinți Părinți și Dascăli luminatori ai Bisericii lui Dumnezeu, arată că cinstirea Sfintelor Moaște și Icoane a folosit și folosește mult pe creștini. Deși Sufletele lor sînt în cer veselindu-se înaintea lui Dumnezeu, totuși ei au folosit și folosesc pe credincioși și prin sfintele lor moaște și icoane. Cinstirea Sfintelor Moaște, adică a trupurilor Sfinților preamăriți de Dumnezeu cu Harul Său, este întemeiată pe învățătura Dumnezeieștilor Scripturi. Însuși Dumnezeu a cinstit și cinstește corpurile rămase pe pămînt după moarte ale Sfinților Săi plăcuți, făcînd prin ele felurite minuni, vindecări de boli, învieri din morți ș.ă. Așa, aflăm în cartea a 4-a a Împăraților, că atingîndu-se trupul unui mort de oasele Proorocului Elisei, mortul îndată a înviat din morți... Că chiar cojocul

lui Ilie Proorocul, lăsat ucenicului său Elisei despărți prin atingerea sa apele Iordanului, prin care trecu el (4 Imp. 13, 21; 2, 7, 8, 14; comp. Is. 48, 1—15); că ștergarele și hainele Sf. Apostol Pavel puse chiar în lipsa sa peste bolnavi și îndrăciți, vindeca pe unii de boli și izbăvea pe alții de spiritele rele, ba chiar și umbra Apostolului Petru tămăduia pe bolnavii aduși pe năsălii în ulițele Ierusalimului pe unde trecea el (F. Ap. 19, 12; 5, 14—16).

Istoria Bisericii ne arată o mulțime de minuni cu Sfintele Moaște și alte rămășițe ale Sfinților în folosul celor ce alergau la ele cu credință.

Sf. Ciril al Ierusalimului, vorbind despre minunile săvîrșite de Proorocul Elisei, zice: „Viețuind el a înviat pe unul cu puterea Sufletului său. Dar pentru ca Sufletele Sfinților să nu fie singurele obiecte ale venerațiunii noastre, ci să recunoaștem și în corpurile lor aceeași putere, Sf. Scriptură ne istorisește că un mort, atingîndu-l de cadavrul lui Elisei, veni la viață. Aici corpul neînsuflețit al Proorocului și nu Sufletul său lucra minunea. Atunci cînd era fără viață și se afla în mormînt, dădu viață unui mort și după aceea a rămas însăși ca și mai înainte în brațele noastre. Pentru ce? Ca să nu se atribuie minunea aceasta numai Sufletului, cum s-ar fi făcut dacă Elisei învia, ci să se vadă bine, că și atunci cînd Sufletul nu mai este în corp, totuși este în același corp al unui om Sfînt o putere minunată, acest corp servind mulți ani de locaș Sufletului drept căruia era supus (Cateh 18 n. 16).

Sf. Grigore Nazianzul, vorbind despre Sf. Mucenic Ciprian, zice între altele multe și aceasta: „Voi înșivă amintiți-vă de celelalte: alungarea demonilor, vindecare bolnavilor, prevederea viitorului. Toate acestea se pot lucra cu ajutorul credinței chiar prin cenușa unui Ciprian, precum știți foarte bine cei care probînd singuri, ne-au transmis amintirea acestei minuni, care va trece și la veacurile următoare. Cam tot așa grăiește el și într-o altă cuvîntare: „Se preamăresc Martirii cu mari onoruri și sărbători. Ei alungă demonii, vindecă bolile, se arată cînd voiesc, descopăr viitorul. Corpurile lor chiar cînd se ating și li se închină, nu sînt mai puțin lucrătoare ca Sufletele lor. O picătură de sînge și tot ce are semnul suferinței lor, are tot atîta putere ca și corpurile lor" (Op. Sf. Părinți, II pag. 262).

Sf. Ambrozie în cuvîntarea sa rostită la deschiderea raclelor cu Sfintele Moaște ale Sfinților Martiri Ghervasie și Protasie, zice: „Ați văzut mulți și ați cunoscut dintre aceia care au fost scăpați de demoni, ba încă și mai mult, care atingîndu-se de veșmintele Sfinților au fost grabnic vindecați de toate relele. Minunile Templor vechi (Cortul Sfînt și Templul Sfînt al lui Solomon, Zorobabel și Irod din Vechiul Testament), s-au reînnoit de cînd prin

venirea Domnului Iisus, s-a revărsat pe pământ un Har mai îmbelșugat. Vedeți mulți dintre aceia care s-au vindecat oarecum prin umbra Sfinților. Cîte legături trec din mînă în mînă! Cîte veșminte, fiind depuse pe Sfintele Moaște, au devenit folositoare numai prin atingere și credincioșii și le cer unii altora! Toți caută a le atinge măcar cîtuși de puțin și cel ce s-a învrednicit de această atingere, se vindecă îndată" (Ep. 229).

Aceasta o arată Sf. Efrem Sirul, zicînd: „Chiar după moartea lor — Martirii — lucrează ca și cînd erau vii: vindecă boli, alungă demonii și prin puterea Domnului îndepărtează orice înrîurire a stăpînirii lor tiranice. Da, căci Harul minunat al Duhului Sfînt este totdeauna prezent în Sfintele Moaște" (Panegiricul Sf. Martiri, Op. Sf. Părinți 14 pag. 128).

„Nu numai corpurile Sfinților — adeverește Sf. Ioan Gură de Aur — ci și sicriile lor sînt pline de Dar, căci dacă se întîmpla ceva pe timpul lui Elisei și prin atingerea de cosciugul său un mort a scăpat din legăturile sale și a revenit la viață; cu atît mai mult astăzi cînd Harul este mai abundent și efectele Sfîntului Duh sînt mai simțitoare. Este natural ca oricine s-ar atinge cu credință chiar de ranele Sfinților foarte mult se folosesc. De aceea și Dumnezeu ne-a lăsat moaștele Sfinților, voind să ne conducă ca de mînă la acel zel, care a fost în ei și să ne dea scăpare și remediu sigur contra relelor de care sîntem cuprinși de toate părțile. Oasele Sfinților... domolesc și muncesc pe demoni, desleagă pe cei care gem în legăturile lor. Pulberea oaselor și cenușa Martirilor tulbură ființele rele nevăzute... Nu vă îngrijiți de acest corp al Martirului ce-l aveți înaintea lipsit de activitatea spirituală; ci de cealaltă lucrare care se află în el, superioară chiar celei sufletești. Harul Duhului Sfînt întărindu-ne prin efectele sale miraculoase, adevărul învierii. Da, fiindcă Dumnezeu, cinstind pe aleșii Săi, le-a comunicat corpurilor lipsite de viață și prefăcute în cenușă, o putere pe care nu o are nimeni din cei vii, ci cu atît mai mult le va da El în ziua răsplătirii o viață mult mai bună și mai fericită decît cea dintîi...*" (Panegiricul Sf. M. Ignatie Om 26 la 2 Cor; Om. la amintirile Sf. Vavila). Sf. Ioan Damaschin adeverește credința aceasta, zicînd: „Domnul nostru Iisus Hristos ne dădu Moaștele Sfinților ca atîtea izvoare de mîntuire, de unde decurg binefaceri infinit de variate. Ele răspîndesc un miros plăcut (Es. 16, 6) și nimeni nu se poate îndoi de aceasta... Nu sînt morți pentru noi aceia care au intrat în repausul etern cu speranța învierii și a drepte credințe în Dumnezeu.

Dar cum să poată să facă minuni un corp fără de viață? Cum se alungă prin Moaștele Sfinților spiritele rele, bolile se vindecă, orbii văd, leproși se curățesc, ispitele și nefericirile se împrăstie?

Cum prin aceste Sfinte Moaște se pogoară tot Darul desăvîrșit de la Părintele Luminilor asupra acelor care îl cer cu o credință deplină și întregă? (Iac. 1, 17; Exp. Cred. Ort. III 15).

„Precum un vas — zice P.S. Filaret al Moscovei — în care se conservă mult timp o cantitate mirositoare împreună, împrumută mirosul, de asemenea corpul unui creștin, în care locuiește statornic puterea Harului lui Iisus Hristos este pătruns în toate părțile sale și chiar răspîndește mirosul și la alții. Și fiindcă puterea lui Iisus Hristos Domnul nostru este necoruptibilă, este natural ca atunci cînd ea se află în oamenii care sînt ai lui Iisus Hristos (2 Cor. 19, 9; Gal, 5, 24), împărtășește și corpurilor lor nestricăciunea. Însă fiindcă puterea sau tăria Domnului nostru Iisus Hristos este Atotputernică, este natural ca și prin aceste corpuri să lucreze minuni, dacă așa este voia lui Dumnezeu cum lucra odinioară prin ștergarele și hainele ce le atingeau de corpul Sf. Apostol Pavel (F. Ap. 19: 12) și prin umbra Sf. Apostol Petru (F. Ap. 5, 15). Pînă acum corpurile Sfinților reapausați n-au simțit corupțiunea, ci posedă o putere miraculoasă și vindecătoare, spre a ne convinge pe noi care încă viețuim, dacă spre rușinea secolului nostru, mai sînt printre noi necredincioși, pre a ne convinge de Învierea Domnului nostru Iisus Hristos și de apropiata noastră înviere, spre a întări pe cei slabi în lupta contra păcatului și a morții, spre a excita zelul creștinilor nebăgători de seamă în calea pierzării" (Despre necoruptibilitatea Sfințelor Moaște Tom II pag. 184; Mosc. 1844).

Sf. Ioan Hrisostom în panegiricul Sf. Ignatie vorbește creștinilor din Antiohia: „Voi ați trimis un Episcop și ați primit un Martir. L-ați trimis cu rugăciuni și l-ați primit cu cununi; dar nu numai noi, ci și orașele din cale. Închipuiți-vă ce trebuie să fi simțit ei la întoarcerea acestor Sfinte Moaște? Cîtă bucurie pe dîșii! Ce veselie! Ce concert de laude în onoarea Sfîntului! Cînd un luptător valoros, după ce a învins pe toți vrăjmașii săi se întoarce triumfător, mulțimea aleargă în întîmpinarea sa cu entuziasm, nici nu-l lasă a atinge pămîntul, ci îl ridică și îl duce la casa sa, dîndu-i onorurile cuvenite; așa și toți locuitorii cetăților, plecînd din Roma cu Sfintele lui Moaște, au purtat pe rînd pe brațele lor pe Sfîntul pe care îl laudau și l-au dat cetății noastre... În timpul acesta Sfîntul Martir răspîndea daruri la toate cetățile acestea, întărindu-i în pietate și de atunci pînă acum vă îmbogățește.

Să alergăm în fiecare zi la acest Sfînt ca să primim de la el darurile spirituale. Oricine se îndreaptă către dînsul cu credință, capătă mari binefaceri căci nu numai corpurile Sfinților ci și veșmintele lor sînt pline de daruri spirituale. De aceea vă chem pe toți: ori de ați fi în durere sau în suferințe, în prada defăimărilor sau vre unei nefericiri mari în lumea asta, așa cufundați în noroiul

păcatelor, alergați aici conduși de credință. Veți primi ajutor și plini de bucurie veți căpăta ceea ce credeți, după ce veți obține prin o simplă privire ușurare pentru conștiința voastră... Este o comoară pentru toată lumea, o scăpare sigură și pentru cei nefericiți pe care-i scapă din nevoile lor, și pentru cei fericiți pe care-i întărește fericirea lui și pentru cei bolnavi cărora le dă sănătate și pentru cei sănătoși pe care-i scapă de boală. „Să mergem întotdeauna la ei — zice tot acest Sfânt Părinte în panegiricul Sf. Inocențiu și Maxim — și să ne atingem de ranele lor, să sărutăm cu credință rămășițele lor ca să primim binecuvântare. Că precum luptătorii arătând monarhului ranele ce le-au primit de la inamici vorbesc cu îndrăzneală; așa și acești martiri purtând pe mîini capetele lor tăiate și înaintînd cu siguranță, pot să capete ușor de la Împăratul Cerurilor tot ce doresc“. De asemenea și în panegiricul Martirilor din Egipt, el vorbește: dacă odinioară oamenii care făceau minuni chemau în ajutorul lor numele persoanelor sfinte: Avraam, Isac și Iacob și numai prin pomenirea acestor nume obținuseră foloase mari îmblinzind pe Dumnezeu, cu cît mai mult putem noi să îmblînzim pe Dumnezeu, noi care alergăm nu la pomenirea unor nume, ci la însăși corpurile acelora, care se luptară pînă la sacrificiu pentru Numele lui Dumnezeu.

În omilia 26 la ep. 2 Cor. el zice: „Unde este mormîntul lui Alexandru cel Mare? Arătați-mi-l și spuneți-mi dacă știți în ce zi a murit el. Dar mormintele servitorilor lui Hristos sînt glorioase. Ele se află în cel dintîi oraș al lumii. Oricine știe ziua morții lor, căci este o zi de sărbătoare pentru toată lumea. Mormîntul lui Alexandru este neștiut chiar și de barbari. Mormintele servitorilor celui răstignit sînt mai mărețe decît palatele regilor, nu numai prin mărimea și frumusețea construcției, ci încă ceea ce este mai bine, prin zelul acelora care-l cercetează; căci cel ce îmbracă purpura merge el însuși să le aducă omagiile venerațiunii sale și stînd lîngă aceste morminte sacre, roagă pe Sfinți a mijloci pentru el înaintea lui Dumnezeu. Mijlocirea pescarului și a făcătorului de corturi, care nu mai este în această lume, este necesară aceluia a cărui frunte este împodobită cu diamante. Bisericele biruitorilor Mucenici — zice Teodorit — sînt mărețe... Noi ne adunăm adesea. Omul care se bucură de sănătate se roagă pentru conservarea acestui bun prețios și bolnavul pentru o vindecare grabnică. Cel ce nu are copii cere urmași și cea steapă solicită fericirea de a deveni mamă. În momentul de a se întreprinde o călătorie, se cere de la Sfinții Martiri — și de la alți Sfinți — conducere bună și protecțiune folositoare și după întoarcerea fericită acasă, li se mulțumește cu căldură. Nu ne îndreptăm cît re dirșii ca spre niște dumnezei, ci ca pe niște

oameni Sfinți, îi rugăm să intervină pentru noi înaintea lui Dumnezeu“ (De Martiri seria VIII în op. Tom. IV pag. 605).

Din cele arătate de Sfinții Părinți și Dascăli luminați ai Sfinței Biserici, reiese clar că prin Sfintele Moaște ale Sfinților, Dumnezeu a revărsat și revărsă cu îmblîșugare multe foloase și binefaceri în binecredinciosul său popor creștin ortodox. Așijderea și prin Sfintele Icoane cu chipurile lor, s-au folosit și se folosesc mult toți binecredincioșii creștini din toate neamurile, despre care ni se povestesc multe minuni în: Istoria bisericească, Viețile Sfinților și în alte cărți de învățătură creștină (Vezi și Biblioteca Ortodoxiei“ nr. 50 pp. 1—84; 22, 2; 53—136; nr. 22 pp. 293—304, de autor).

Noi cinstim Sfintele Moaște ale Sfinților

Noi toți binecredincioșii creștini ortodocși — cler și popor — din toate națiunile pămîntului, cinstim (stimăm, venerăm) pe Sfinți ca pe prietenii lui Dumnezeu, ca pe împlinatorii voii Lui și ca pe mărturisitori zeloși și eroici ai adevărului Evangheliei. O deosebită cinste se cuvine să dăm noi și moaștelor Sfinților. Întemeiați, pe unele locuri scripturistice (Fac. 1, 27; 9, 6; 1 Cor. 11, 7; Fac. 50, 7—13; Es. 13, 9; 4 Imp. 23, 17—18; ccmp. Mt. 23, 29; 4 Imp. 13, 20—21; Is. Sir. 48, 14—15; Mt. 27, 52—8; 4 Imp. 2, 7—9; 13—14; Lc. 8, 43—48; F. Ap. 19, 11—12; 5, 15—16; M.O. o.c. p. II răsp. întreb. 54—56), pe anumite descoperiri Divine și faceri de minuni, noi toți binecredincioșii creștini, cler și popor — adică întreaga Sf. Biserică Creștină Ortodoxă universală, am cinstit și cinstim (onorăm) cu sfințenie și moaștele sau trupurile, oasele lor Sfinte, ba chiar și unele din veșmintele lor.

Astfel noi adorăm numai pe Unicul Dumnezeu preaslăvit în trei Fețe: Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt, Treimea cea de o Ființă și nedespărțită, dîndu-i toată închinăciunea desăvîrșită, iar pe Sfinți noi îi cinstim cu laude și închinăciuni numai ca pe niște servitori și prieteni plăcuți ai lui Dumnezeu (Iac. 2, 23; Ioan 15, 14—15; Lc. 12, 4; Int. Sol. 7, 14).

Părinții Sinodului al doilea din Niceia și al VII-lea ecumenic, hotărâsc așa: „Noi păzim cuvintele Domnului, ale Apostolilor și ale Profetilor, care ne-au învățat a venera și a preamări mai întîi, mai ales și cu adevărat pe Maica Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu, apoi pe Sfinții Îngeri, pe Apostoli, pe Profeti și pe glorioșii Martiri, pe Sfinții învățători însuflați de Duhul Sfînt și pe toți Sfinții și a cere mijlocirea lor pentru că pot să ne facă plăcuți Aceluia Care este Împăratul tuturor, lui Dumnezeu.

„Trebuie a venera (stima, cinsti, onora) pe Sfinți — scrie Sf. Ioan Damaschin — ca prieteni ai Domnului nostru Iisus Hristos, fiii și moștenitorii lui Dumnezeu... Ei domniră peste patimile lor și păzără nestrictat Chipul lui Dumnezeu, potrivit căruia au fost creați... Ei se uniră de bună voie cu Dumnezeu, îl primiră în locuința inimii lor și intrând în comunicare cu El, au devenit prin Har, ceea ce El este prin fire. Cum să nu venerăm pe aceia care sînt totodată și servitori și amici și fii ai lui Dumnezeu? Onoarea ce se dă celor mai zeloși servitori este o dovadă a dragostei de care sînt însuflețiți pentru Stăpînul tuturor. Sfinții au devenit locașurile cele mai curate ale lui Dumnezeu. „Voi locui în ei — zice Domnul — și voi merge în mijlocul lor; voi fi lor Dumnezeu“ (2 Cor. 6, 16—18). Deci, cum să nu venerăm Templele (Bisericile) însuflețite ale lui Dumnezeu, locașurile vii, ale lui Dumnezeu?... În adevăr trebuie a le cinsti, a înălța Temple (Biserici) în numele lor, a face proaduceri, a onora zilele consacrate amintirii lor și a ne bucura duhovnicește în ziua aceea. Să onorăm pe Prea Sfînta Fecioara Maria ca pe adevărată Maică a Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu; pe Sf. Prooroc Ioan ca pe premergătorul și botezătorul, Apostolul și Martirul, căci, precum a zis Domnul: „Între cei născuți din femeie, n-a fost altul mai mare decît Ioan Botezătorul (Mt. 11, 11). Și el a fost cel dintîi care predica Împărăția lui Dumnezeu. Să venerăm pe Apostoli ca pe frații Domnului, martirii și servitorii Patimei Sale cei de bună voie; căci Dumnezeu în preștiința Sa i-a predestinat ca să fie conform chipului Fiului Său (Rom. 8, 29; 1 Cor. 12, 28). Mai întîi pe Apostoli, apoi pe Profeți, după aceea pe Păstori și învățători (Efs. 4, 11). Să venerăm pe Martirii Domnului care au fost aleși din toate stările și ostași ai Domnului nostru Iisus Hristos, botezați cu botezul morții Sale ca participatori ai suferințelor și gloriei Sale, precum și pe căpetenia lor, Arhidiaconul lui Hristos, Apostol și primul Martir Ștefan. Să cinstim pe Sfinții noștri Părinți și luptători, purtători de Dumnezeu care au suferit un martiriu mai îndelungat și mai greu, acela al conștiinței. Au cutreierat pămîntul în cojoace și în piei de capră, lipsiți, necăjiți, de rău supărați de care nu era lumea vrednică. Au rătăcit prin pustii, prin peșteri și prin crăpăturile pămîntului...“ (Evr. 11, 37—38). Să cinstim pe cei care viețuiau înainte de Har, pe Profeți, pe Patriarhi, pe Drepti, care vestiră venirea Domnului. Căutînd la viața Sfinților să ne ostenim a imita: credința, speranța, dragostea, zelul, modul lor de viețuire, tăria în suferință, răbdarea lor chiar pînă la moarte, ca să putem merita, ca și ei cununile mării...“

Tot acest Sfînt Părinte și Dascăl luminător al creștinilor, potrivit cu venerarea Sfințelor Moaște ale Sfinților, zice în altă parte

asa: „Cinstim pe cei repausați în Domnul, singurul Sfînt și care se odihnește în Sfinții Săi, adică: pe Prea Sfînta Maica Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu și pe toți Sfinții, pentru că ei s-au făcut pe cît se poate, asemenea lui Dumnezeu; și prin lucrarea voinței lor proprii și prin locuirea lui Dumnezeu în persoanele lor și prin conlucrarea Sa. Ei s-au învrednicit de închinare nu prin natura lor, ci pentru că au în sine pe Acela care prin Natura Sa este demn de închinare. Este tocmai ca și fierul înroșit în foc, el nu prin natura sa nu se lasă a fi atins fără a pedepsi sau a arde pe cel ce se atinge de dînsul, ci pentru că conține focul în sine, a cărui proprietate naturală este de a arde. Noi onorăm deci, pe Sfinți pentru că Dumnezeu i-a preamărit, făcîndu-i spaima vrăjmașilor Săi (demonilor) și binefăcători ai credincioșilor care se apropie de ei cu credință. Noi îi onorăm nu ca pe niște dumnezei și binefăcători prin natura lor proprie, ci ca pe niște servitori ai lui Dumnezeu, avînd siguranța în Dumnezeu prin dragostea lor înflăcărată pentru Dumnezeu. Noi îi venerăm pentru că chiar un rege raportă la persoana sa regală onoarea ce vede că se dă favoritului său, nu atît ca rege, ci ca un servitor credincios și amic binevoitor persoanei sale“ (Serm. III despre Sf. Icoane).

În multe Sfinte Biserici Creștine Ortodoxe odihnesc cu cinste Sfinte Moaște, părțile sau rămășițe nestrictăcioase și făcătoare de minuni ale Sfinților. Chiar și în țara noastră (creștină ortodoxă) se află multe Sfinte Moaște, de exemplu: la Suceava, Sfintele Moaște ale Sf. Ioan cel Nou, la Iași, Sfintele Moaște ale P.C. Maicii noastre Paraschiva, la București, Sfintele Moaște ale Sf. Dimitrie Basarabov, la Mînăstirea Bistrița, Jud. Vîlcea, Sfintele Moaște ale Sf. Grigore Decapolitul, la Curtea de Argeș Sf. Moaște ale Sfintei Mucenice Filofteia și capetele mai multor Sfinți: a Sf. Nifon, Patriarh al Constantinopolului și Mitropolit al Țării Românești și ale Sfinților Mucenici: Serghie Vach și al Tatiane și alte Sfinte părțile din multe alte Sf. Mînăstiri, schituri și biserici de prin orașe și sate. Prin aceste Sfinte Moaște, neîncetat se fac lucrări minunate cu cei care aleargă și se ating de ele cu credință.

O deosebită minune prin care Dumnezeu a onorat Moaștele Sfinților, este nestrictăciunea lor. Drept argument la aceasta ne servesc și Sfintele Moaște de pe pămîntul românesc citate mai sus. Sf. Biserică Ortodoxă a arătat stima sa către Moaștele Sfinților din vremile apostolice îngrijindu-le cu deosebită venerare, întemeind altare pe Sfintele Moaște, prin a strînge și păstra Sfintele Moaște ale Sfinților Martiri și ale altor aleși plăcuți ai lui Dumnezeu, prin așezarea sărbătorilor în cinstea și lauda lor duhovnicească, prin călătorii la locurile acelea unde se află Sfintele Moaște ale diferiților Sfinți. Sfinții Părinți și Dascăli ai Bisericii întotdeauna au

învățat pe credincioși în privința aceasta lămurindu-le înțelesul cel adevărat al acestei venerări și apărind-o contra inamicilor.

Astfel, Fericitul Ieronim scrie Presbiterului Ruperiu: „Eu nu zic, noi adorăm Moaștele Martirilor, ca să nu slujim fapturii mai mult decît Făcătorului, ci noi adorăm Moaștele Martirilor (sau ale altor Sfinți) ca să adorăm Dumnezeu pe Acela ai Cărui Martiri (Sfinți) sînt ei; noi onorăm pe servitori ca onoarea ce le-o dăm să treacă la Stăpînul, Care a zis: „Cela ce vă primește pe voi, pe Mine Mă primește“ (Lc. 10, 16).

Acestea știindu-le, să ne rugăm și noi tuturor Sfinților, ale căror Suflete sînt sus în cer, unde se veselesc pururea în fericirea cerească, privind Fața lui Dumnezeu, dintre ale căror Sfinte Moaște ale unora dintre dînșii sînt la noi prin Sfintele Bisericii și să zicem: „Mijlociți... rugați-vă pentru noi și pentru patria noastră la Împăratul și Domnul nostru Dumnezeu. Pericolul cel mare ne amenință. Ostași ai lui Hristos Dumnezeu, luptați-vă împreună cu noi împotriva vrăjmașilor nevăzuți și văzuți care s-au ridicat împotriva noastră. Sfinți ai lui Dumnezeu, mijlociți cu îndrăzneală pentru noi și pentru toți binecredincioșii creștini ortodocși de pretutindeni. Voi care de acolo din lumea cerească cunoașteți nevoile, greutățile, primejdiile și trebuințele omenești, căpătați-ne pacea trebuincioasă, ca adunările noastre să nu se mai întrerupă. Rugămu-vă nu ne lipsiți pe noi de protecția voastră. Dacă trebuie o mijlocire mai puternică, adunați-vă toate cetele Sfinților: Apostolii, Proorocii, Ierarhii, Mucenicii, Dreptii, cu toate Sufletele proslăvite și cu toate oștirile îngerești, dimpreună cu Maica Prea Sfintă și rugați-vă împreună lui Dumnezeu pentru ajutorul, mîntuirea și redobîndirea statorniciei noastre, fericirii vremelnice și veșnice. Rugămu-vă a face această bună mijlocire pentru noi, fiindcă știm că: „Rugăciunile multor Drepti acopăr păcatele poporului“.

Păziți legea, cinstiți Sfinții
C-așa ne-au lăsat Părinții.
Cine-n altă lege sare
Nici un dumnezeu nu are!

SUFLETELE PĂCĂTOȘILOR CAD ÎN IAD

îndindu-ne bine, mai adînc, la cele viitoare, vedem ne este cunoscută căderea Sufletelor păcătoșilor în iad din cele mai multe locuri scripturistice și istoria Bisericii. Așa, din pilda Mîntuitorului cu bogatul nemilostiv și săracul Lazăr, unde ne spune: „A murit săracul și s-a dus de îngeri în sînul lui Avraam. A murit și bogatul și s-a îngropat. În iad fiind, ridicîndu-și ochii săi, văzu pe Avraam de departe și pe Lazăr în sînurile lui. De acolo strigă și zis: „Părinte Avraame, miluiește-mă! Trimite pe Lazăr să-și atingă vîrfurile degetului său în apă și să-mi răcorească limba, mă chinuiesc în văpaia aceasta...!“ (Lc. 16, 19—31). De aici vedem că Sufletele păcătoșilor cad în osînda veșnică, cad în iad. Căderea multîmii Sufletelor păcătoșilor în iad, ni se mai descopere și în alte multe locuri arătate în învățăturile Sfintei Biserici (vezi „Biblioteca Ortodoxiei“ nr 50 — pp. 1—64 de autor). Cuviosul Părinte Simion făcătorul de minuni, „domn și stăpînitor al aerului“, a înțeles pe diavolul, căci el stînd în aer, oprește Sufletele din moarte de a nu se mai sui la ceruri, zicînd așa: „Dumnezeiesc Apostol învață că diavolul acesta este ca un judecător ce șade în sus în văzduh, după domnul stăpînirii aerului, celce lucrează aceluia în fiii neascultători. Că același Apostol trecînd, atunci cînd s-a culcat, ori în trup, ori afară de trup, pînă la al treilea cer și văzu în aer pe luptătorul Sufletelor a povestit acestea. Prin urma demonii cei care zăpciuesc asupra fiecărei patimi, aceia cercetează pe fiecare Suflet ce se suie și-l judecă, stînd înaintea ușilor cerurilor. Această socotință o adevăresc și viața marelui Antonie și Macarie, că în aer sînt osebite vămile demonilor care cercetează Sufletele ce se suie în sus. Citește și cuvîntul 32 al Cuviosului Nikon și acolo vei afla că aduce mărturii pe larg la această pricină. Acolo vei afla și acest înfricoșat cuvînt pe care îl zicea Dumnezeu-Isus Simion“.

cel mai sus pomenit: „Eu știu pe un om în neamul acesta, care este încredințat că acum puțini se află care își dau Sufletele lor în mâinile Îngerilor, pentru că s-a înmulțumit fărădelegea și nedreptatea și demonii sînt care primesc Sufletele. Sfîntul însă întreba pe Dumnezeu ca să afle ceva despre graiul acesta și i s-a descoperit prin Duhul Sfînt, că din zece mii abia un Suflet se află în vremurile acestea a se da în mâinile Îngerilor ieșind din trup. O! Milostiv, milostiv, fii nouă Dumnezeu!” (T.T. o.c. Tom II pag. 310).

Locurile în care se muncesc Sufletele păcătoșilor în iad sînt felurite, cu felurite numiri (vezi pag. 741—747 din această carte). Sufletele îngreuiate de păcate și căzute în iad de la Judecata particulară, fiindcă au fost prinse de moarte nepregătite și necurățite de păcate (Apc. 21, 27), se mai pot ușura de munca lor, ba chiar se și pot scoate din iad, prin Dumnezeuieștile Liturghii, panahizii, rugăciuni, post, milostenii și alte binefaceri față de Sufletul și corpul aproapei lipsit (Vezi „Dumnezeiasca Liturghie cu însemnătatea ei” pp. 2397—2419; „Oglinda duhovnicească” pp. 1865—1946 de autor).

Datoriile creștinilor pentru repausații lor

Hărnicia omenească, creștinească ne obligă imperios să ne grijim cît mai mult și pentru Sufletele repausaților noștri a celor pe care i-a prins moartea în canon și mai ales pentru aceia care au murit nespovediți și negrijiți după rînduierile Sfintei Biserici creștine ortodoxe. Știind că soarta Sufletelor păcătoșilor căzute în osîndă, nu este nici deplină nici definitivă, pînă la învierea și judecata generală, noi trebuie a ne osteni pentru a ușura și a scoate din osînda iadului pe repausații noștri iubiți prin post și rugăciuni (Iac. 5, 16; 1 Tim. 2, 1; comp. Efs. 6, 16—19; Rom. 14, 8—9; Lc. 22, 39—45; M.O. p. I răsp. întreb. 64—68), însoțite de Dumnezeuieștile Liturghii, adică jertfa cea fără de sînge pe care Biserica a aduce spre iertarea păcatelor și a celor vii și a celor repausați, ca să se mîtuiască. La aceasta mai ajută: panahizele, pomenile și milosteniile la săraci sau lipsiții binecredincioși, precum și alte binefaceri.

Dumnezeiasca Scriptură ne spune clar că unele păcate ale creștinilor căzuți se iartă și în cealaltă viață, iar altele nu: „Oricine va zice cuvînt împotriva Fiului Omului i se va ierta lui; iar cel ce va zice cuvînt (va huli) împotriva Duhului Sfînt, nu i se va ierta lui nici în veacul de acum, nici în cel viitor... De va vedea cineva pe fratele său păcătînd, păcat nu spre moarte, să ceară (să se roa-

ge) și-i va da lui viața, celor ce păcătuiesc însă nu spre moarte. Este păcat de moarte, nu pentru acela zic să se roage...” (Mt. 12, 32; Lc. 12, 10; 1 Ioan 5, 16). Dar toți aceia care au făcut adevărata pocăință după învățătura Sf. Biserici Ortodoxe, se eliberează și de păcatele de moarte! „Păcatele de moarte — zic Sfinții Părinți ai Sinodului VII ecumenic în canonul 5, sînt cînd păcătosul ce le-a săvîrșit rămîne fără să voiască a se îndrepta și se împotrivește pietății și adevărului. Într-un asemenea păcat nu este Domnul Dumnezeu, dacă nu se pocăiește. Așa dar păcătoșii care s-au părăsit și pocăit de păcatele lor, este nădejde a scăpa din iad, iar care au stăruit în păcate de moarte cu toată îndărătnicia, săvîrșindu-se în absolută nepocăință, nu se iartă nici aici, nici în cealaltă viață (Mt. 12, 32; 1 Ioan 5, 16; Apc. 1, 18).

Biserica Vechiului Testament avea obicei a se ruga pentru cei morți (2 Mac. 12, 39—46).

Biserica Noului Testament are rînduiala îngrijirii pentru mîntuirea de csîndă a repausaților ei, fii și fiice, în tradițiile apostolice, în Liturghiile Sf. Apostol Iacob, fratele — ruda — Domnului, a Sfinților Ierarhi Vasile cel Mare și Ioan Hrisostom. Datina de a se ruga pentru cei morți se află și în Biserica apuseană și a feluritelor secte eterodoxe din Orient: Iacobiții, coptii, armenii, etiopienii, sirienii, nestorienii, ș.a. Despre aceasta ne istorisesc clar și scrierile Părinților Apostolici și patristici, din care vom arăta aici cîteva:

Sfîntul Ierarh Dionisie Aeropagitul, ucenicul Sf. Apostol Pavel, care a luat parte la oficierea înmormîntării Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioare Maria, zice așa: „Preotul face rugăciunea pentru mort și făcîndu-i-se rugăciunea i se dă sărutarea. Apoi toți cei de față cer într-o rugăciune, bunătății infinite ale lui Dumnezeu, de a ierta repausatului toate păcatele ce le-a făcut din slăbiciunea omenească. Pe urmă, a-l odihni în lumina și latura celor vii, în sînul lui Avraam, Isaac și Iacob, într-un loc de unde sînt depărtate toate duhurile întunecoase și suspinarea. Cît despre rugăciunea citită, ce o rostește Preotul asupra mortului, este necesar a expune în privința aceasta tradiția ce vine de la Învățătorii noștri inspirați...”

Apologetul Tertulian zice: „Noi facem rugăciuni pentru cei morți în fiecare an în ziua morții lor”.

Sf. Atanasie cel Mare: Apostolii inspirați de Dumnezeu, Sfinții Învățători și Părinți spirituali fiind însuflețiți de Duhul Dumnezeuiesc, pentru meritul lor și primind după capacitatea lor, puterea Sa, care-i umple de entuziasm — instituiră și imnele, precum și pomenirile anuale ale morților; obiceiul acesta, care prin Harul Dumnezeului îndurătorilor se întărește pînă acum și răspîndindu-se

de la răsărit pînă la apus, de la miazăzi la miazănoapte, în onoarea și gloria Domnului domnilor și Împăratul împăraților...”

Sf. Grigore Nisul: „Nimic de prisos, nimic nefolositor nu ne-a venit tradițional de la predicatorii și discipolii lui Hristos și n-a fost primit de Biserica universală a lui Dumnezeu, dar este un lucru plăcut lui Dumnezeu și foarte folositor de a face pomenire de cei ce au murit în Credința Ortodoxă la oficiul misterului întreit „Sfînt și glorios“.

Sf. Ioan Hrisostom: „Nu în deșert s-a așezat prin Apostoli de a face înaintea înfricoșatului Misteriu (a Dumnezeieștii Liturghii) amintirea morților. Aceștia știau că aici este un mare folos pentru morți, rugăciuni, milostenii... toate acestea au fost instituite de Duhul Sfînt, Care voia să ne facă a ne folosi unii pe alții!...”

Sf. Ioan Damaschin: „Nu fără cuvînt, fără folos și fără profit, confidenții și Martirii, văzători ai Cuvîntului, Discipolii și Apostolii insuflați ai Mîntuitorului, care supuseseră lumea, au rînduit de a face, la oficiul înfricoșatului Sacrificiu Preacurat și de viață făcător, pomenirea de credincioșii decedați, instituțiune pe care Biserica lui Hristos Dumnezeu Ortodoxă, apostolică, sobornică, universală, dominînd de la o margine a pămîntului pînă la cealaltă, a păzit cu tărie și fără contestare de pe timpul acela pînă în ziua de astăzi și așa va păzi pînă la sfîrșitul lumii, căci religiunea Sfîntă scutită de erori, n-a primit nimic nefolositor și nici n-a păstrat de acestea prin secole; ci tot ce conține ea este folositor, plăcut lui Dumnezeu și infinit (folositor)...”

Sf. Ciprian: „Episcopii, predecesorii noștri, preocupați cu religiozitatea, de mîntuirea statornică, a tuturor, susțin, că dacă vreun frate fiind pe patul de moarte, n-ar voi să însărcineze pe Preot cu îngrijirea și protecțiunea persoanei sale după el, și dacă ar face cineva aceasta, n-ar trebui să se aducă daruri pentru el, nici să se celebreze sacrificiul pentru repausul său, căci nu merită să fie numit în rugăciunile Preoților, înaintea Altarului lui Dumnezeu cel ce a voit să îndepărteze de la dînsul Preoții și miniștrii Altarului“.

Și Eusebiu istorisește că: „Nu fără lacrimi abundente și îndelungate suspinuri a tot poporul, în unirea cu miniștrii Altarelor, înălțară la ceruri rugăciuni pentru Sufletul împăratului Constantin cel Mare, și se împlini prin aceasta dorința iubitului lui Dumnezeu...”

Sf. Ciril Ierusalimeanul zice: „Ne aducem aminte și de cei, care nu mai sînt în lumea aceasta, mai întîi de Patriarhi, de Preoți, de Apostoli, Martiri, pentru ca să ne audă și pe noi Dumnezeu prin rugăciunile și mijlocirile lor. Apoi ne rugăm pentru Sfinții Părinți și Episcopii repausați și în genere pentru toți aceia care au mers înaintea noastră în mormînt, încredințați fiind că rugăciunile adre-

sate lui Dumnezeu în timpul proaducerii înfricoșatului Sacrificiu sînt de foarte mare folos pentru cei ce se aduc...”

Sf. Ambrozie: „Doamne, dă odihnă servului Tău Teodosie (împăratul) repausul ce l-ai pregătit servului Tău...”

Sf. Efrem Sirul: „Dacă Preoții sub lege, curăteau prin sfintele daruri păcatele acelor care muriseră în bătaie, ca unii ce erau întinați prin unele fărădelegi de care vorbește Scriptura (2 Mac. 12), cu cît mai mult Preoții Testamentului Nou a lui Hristos, pot să curețe petele păcatelor celor decedați, prin Sfintele Daruri și rugăciunile lor!”

„Cînd tot poporul — adaugă Sf. Ioan Hrisostom — și sfinții servitori ai Altarului stau cu mîinile ridicate la cer și jertfa cea Mare este de față, cum să nu se înduplece Dreptatea Supremă, rugîndu-se pentru ei (pentru morții în credință)? Dar aici este vorba numai de aceia care au murit în credință... Este cu putință pentru noi, dacă voim, să ușurăm pedeapsa unui păcătos, care nu mai este în lumea aceasta. Dacă facem rugăciuni dese pentru el și împărțim milostenii în numele lui, atunci deși el ar fi nedemn prin sine însuși, Dumnezeu ne va asculta. Dacă pentru Apostolul Pavel Dumnezeu binevoi a scăpa din pierzare o mulțime de oameni (276 Suflete; F. Ap. 27, 21—24), care erau cu el în corabie, pentru unii a cruțat pe alții, cum nu va face același lucru și cu noi?”

Din cele arătate reiese că toți binecredincioșii creștini care au repausat în dreapta credință, în speranța învierii și a vieții veșnice, pot să se mîntuiască. Trebuie să mai știm că, precum în partea dreptilor sînt multe locașuri, după cuvîntul Mîntuitorului (Ioan 14, 1—9), așa și în iad, sînt mai multe locașuri după starea felurită a păcătoșilor. În cele mai dedesubt ale iadului sînt sălășluite Sufletele păcătoșilor care și-au sfîrșit viața neîndreptați, neîngrijiți cu desăvîrșire, în necredință, în erezii sau în idolatrii, aceia n-au speranță de mîntuire; dar au și ei ușurare din vreme în vreme, cînd Bisericele — Păstorii și păstoriții — se roagă pentru ușurarea răposaților (vezi Sf. Macarie și căpătîna unui popă idolatru, cu scoaterea din muncile iadului ai împăraților: Traian, Teofil, Leon Armeanul ș.a. În alte locașuri însă, ce sînt deasupra acelor, se sălășluiesc temporal sufletele păcătoșilor care au repausat în căință de păcatele săvîrșite și în dreapta credință în Dumnezeu, fără a-și împlini canonul pocăinței și a fi făcut roade vrednice de pocăință. Aceștia pot să se mîntuiască de iad pînă la ziua judecării generale, prin rugăciunile care se fac pentru toți repausații, în speranța învierii și a vieții veșnice. Datina aceasta este străveche (2 Mac. 12, 39—46; Const. Apost. Cartea VIII, cap. 42).

Mulți se tot întrebă, pentru ce a rînduit Biserica, să se facă rugăciuni, panahizi și pomeni pentru morți: la 3 zile, la 9 zile, la

40 de zile după repausare? Sfinții Părinți și Dascăli ai Bisericii explică felurit datina aceasta. Cea mai corespunzătoare explicație a dat-o despre aceasta Eustatie, Presbiter din Constantinopol (a 560 d.Hr.) și Filip Pustnicul (a 1094 d.Hr.), care zic: „În ziua a treia se face pomenire pentru cel răposat pentru că Iisus a înviat a treia zi din morți și s-a arătat întâia oară Apostolilor Săi. În ziua a noua se face a doua pomenire pentru că după opt zile S-a arătat Iisus a doua oară învățăcelilor. Iar a 40-a zi se face pomenirea pentru că Mîntuitorul nostru Iisus Hristos la 40 zile S-a arătat iarăși în cea de pe urmă oară Apostolilor Săi, cînd S-a înălțat la ceruri” (Ioan 21; comp. Mt. 28; Mc. 16; Lc. 24; F. Ap. 1, 1—13). Privitor la aceasta Biserica ne învață că:

- 1) Aici, în viața aceasta pămîntească e timpul răsplătirii,
- 2) Că în cealaltă viață unii capătă dezlegare de păcate prin mijlocirea Bisericii și a celor vii.
- 3) Că Sufletele, care se află în felurite locuri ale iadului, încă n-au primit o deplină și definitivă răsplătire, prin urmare, mîntuirea unora din Suflete este cu putință pînă la învierea obștească și Judecata generală.

Prin Sfintele Milostenii și Sfintele Liturghii a scăpat de iad

ste cunoscut multora dintre noi că Harul și bunătatea Dumnezeirii a salvat multe Suflete din iad prin Dumnezeieștile Liturghii și prin milostenii. Și rugăciunea singură e folositoare pentru repausați, dar cu atît mai mult ea va fi folositoare, cînd va fi unită cu milostenii și alte fapte bune. Fericitul Cyrus Luca avea un frate care chiar după ce se făcu călugăr, se îngrijea foarte puțin de mîntuirea Sufletului său. În această stare de neîngrijire, îl surprinse moartea. Fericitul Luca, mîhnit adînc, mai mult de faptul că fratele său nu se pregătise de moarte cum se cuvine, rugă pe Dumnezeu să-i descopere starea repausatului. Și iată că odată bătrînul vede Sufletul fratelui său în stăpînirea diavolilor. Îndată după această vedenie, el trimise să cerceteze chilia repausatului. Trimișii găsiră în ea bani și alte lucruri. Din aceasta bătrînul înțelese că Sufletul fratelui său suferă între altele și pentru călcarea făgăduinței săraciei de bună voie. Tot ce găsiră în chilie bătrînul dete săracilor.

După aceasta, în timpul rugăciunii, se arată bătrînului Tribunalul Ceresc, la care Îngerii luminați se certau cu diavolii pentru sufletul repausatului său frate. Bătrînul auzi strigătul diavolilor, care ziceau: „Acest Suflet e al nostru, pentru că a făcut fapte rele! Însă Îngerii le răspundeau că Sufletul era scăpat de sub stăpînirea

lor prin milostenie împărțită pentru el. La aceasta diavolii iarăși ziceau: „Au doară repausatul a făcut milostenie?” Și ei arătau spre Cyrus Luca. Fericitul Călugăr atunci răspunse: „Da, eu am făcut milostenia, dar nu pentru mine, ci pentru acest Suflet”. Demonii mîhniți de răspunsul bătrînului se împrăștiară, iar bătrînul liniștit prin această vedenie, încetă de a se indoi și a mai fi trist de soarta fratelui său (Prol. 12 aug.).

Altă întîmplare: înainte de trecerea din această viață Sf. Anastasia, stareța unei Mînăstiri, porunci surorilor din mînăstirea sa, ca, în amintirea ei să dea masă săracilor în timpul celor 40 de zile după moartea sa. Se întîmplă însă că surorile îndepliniseră porunca stareței lor numai timp de 9 zile. Această neîngrijire a surorilor o făcu pe repausată să vină înapoi din cealaltă lume. Arătîndu-se mai multor surori ale comunității, însoțită de doi Îngeri, le zise: „Pentru ce n-ați urmat poruncile mele? Să știți că milostenia și ospețele date săracilor pentru Sufletul repausatului în timpul celor 40 de zile după moarte, îmblînzesc pe Dumnezeu. Dacă Sufletele repausaților sînt îngreuiate de păcate, prin aceasta ele primesc de la Dumnezeu iertarea păcatelor dacă însă sînt drepte, binefacerea făcută în numele lor slujește pentru mîntuirea binefăcătorilor.. (V. Sf. 12 aprilie). Dar mai mult decît orice sacrificiu, îmblînzește pe Dumnezeu Jertfa cea fără de sînge adusă prin Preacuratele Taine ale Trupului și Sîngelui Domnului nostru Iisus Hristos. Iată și un exemplu din care dovedește că pomenirile la Dumnezeiasca Proscomidie pogoară Mila Dumnezeiască asupra celor pomeniți.

În timpul vieții Cuviosului Benedict — istorisește Sf. Grigore Dialogul — erau două ajunătoare (femei care posteau), care slăvindu-se printr-o viață sfîntă, aveau și urîtul obicei de a vorbi mult și a spune multe neadevăruri și vorbe rele. Sfîntul le-a rugat ca să mai pună friu limbii, amenințîndu-le cu îndepărtarea de la Sfintele Taine, în caz de neascultare. Ele însă nu s-au lăsat de năravul lor înrădăcinat. Peste cîteva zile au murit amîndouă, îndepărtate de la Sfînta Împărtășanie prin amenințarea dreptului. Ca pustnice, ele au fost îngropate în Sf. Biserică, ca excomunicate, nu puteau rămîne în ea. Cînd diaconul, în timpul Sf. Liturghii, zicea: „Cîți sînteți chemați ieșiți” — ele, după cum li s-a descoperit unora din creștinii dreptcredincioși — părăseau sicriile lor și ieșeau din Sf. Biserică.

Auzind despre aceasta, Sf. Benedict trimise o prescură la Sf. biserică unde erau ele îngropate, poruncind a scoate din ea părătică pentru odihna Sufletelor lor și să le pomenească la săvîrșirea înfricoșatelor și dătătoarelor de viață Taine. Deoarece după aceasta nimeni n-a mai observat ieșirea lor din Sf. biserică, credincioșii înțelesesă că prin jertfa adusă pentru repausate, după dorința robu-

lui lui Dumnezeu Benedict, ele au dobândit iertare de la Dumnezeu (V.R. oc. pag. 12).

Cu rugăciuni și parastase a scos Sufletul din iad. Pentru a putea înțelege mai bine puterea jertfei cea fără de sînge pentru Sufletele repausaților, vom cita încă un caz din viața Sf. Grigore Dialogul, istorisit de el însuși.

„În mănăstirea mea — zicea el — era un frate cu numele Iust, care se ocupa cu medicina. Odată căzu într-o boală grea. Cînd nu mai era nici o speranță de însănătoșire, alți frați răscolindu-i lucrurile, găsiră ascunse într-o doctorie trei monede de aur. Făcîndu-mi-se cunoscute acestea, eu, pentru ca prin pedeapsa vremelnică să cruț pe fratele de păcatul lăcomiei de bani și în același timp să dau pildă și celorlalți frați, am dat poruncă ca numitul bolnav să nu mai fie cercetat de nici un frate pînă la moarte; iar după moarte să fie îngropat împreună cu cele trei monede departe de mormintele celorlalți frați și timp de treizeci de zile, să nu se facă nici o rugăciune pentru el. Acesta muri și a fost îngropat după cum am poruncit

Trecură treizeci de zile de la moartea lui Iust. În fine, mi se făcu milă de el și dorind a-l izbăvi de chinuri și de moartea a doua, am poruncit ca: în primele trezeci de zile următoare, să se facă rugăciunile cele pentru morți cu parastase, pentru odihna Sufletului său. În noaptea după ultima Sf. Liturghie pentru cei morți, mortul se arată fratelui său și-i zise: „Pînă acum îmi era rău, dar acum îmi este foarte bine, pentru că astăzi m-am împărțit Așadar, prin mîntuitoarea Jertfă cea fără de sînge, fratele se izbăvi de munci (M.V V. o.c. pp. 111—113).

Sufletul osînditului s-a mîntuit prin Dumnezeeasca Liturghie.

Sf. Grigore Dialogul mai istorisește despre arătarea unui păcătos din iad următoarele: „Un Preot avea obiceiul de a face baie într-o florărie. Într-o zi intrînd după obicei să-și facă baie, găsește acolo pe un necunoscut care se aferi a-l ajuta să se dezbrace. În adevăr necunoscutul scoase Presbiterului ciubotele din picioare și-l ajută a se dezbrăca. La ieșirea din baie, necunoscutul a dat Presbiterului o pînză, spre a-și șterge picioarele și-l ajută să se îmbrace, servindu-l cu cea mai mare dragoste. Aceasta se repetă în cîteva rînduri. Presbiterul dorind a mulțumi necunoscutului, luă într-o zi două prescuri și se duse în florărie. Necunoscutul îi ajută și de astă dată cu același zel ca și mai înainte; însă, cînd după îmbăiere, Preotul în loc de blagoslovenie, voi să-i dea prescurile spre mulțu-

mire, necunoscutul începu a plînge, zicînd: „Părinte, pentru ce îmi dai aceste pîini? Acestea sînt prescuri sfințite și eu nu le pot mîncă. Eu, pe care mă vezi, odinioară am fost stăpînul acestui loc, dar acum sînt osîndit aici pentru păcatele mele. Dacă dorești să faci ceva pentru mine, închină aceste prescuri Domnului Celui Atotputernic în numele meu și roagă-te să-mi ierte păcatele. Dacă vei fi ascultat, să știi că nu mă vei mai găsi aici cînd vei mai veni să-ți faci baie. Zicînd aceste cuvinte, necunoscutul se făcu nevăzut; iar Presbiterul petrecu toată săptămîna în lacrimi și rugăciuni, aducînd în fiecare zi jertfă lui Dumnezeu. Reîntorcîndu-se în florărie, nu a mai găsit pe necunoscut. Din aceasta pricepu Preotul că Sufletul repausatului acela se izbăvi din amara muncă, pentru Dumnezeeștile Liturghii și s-a dus în Rai unde se află creștinii drepti“.

Despre aceasta mărturisește acest lucru și așa este cu adevărat, că: pentru Dumnezeieștile Liturghii Sufletele se izbăvesc din mîinile dracului și merg în mîna lui Dumnezeu, că Sufletele păcătoșilor cum am zis mai sus, cer de la cei vii liturghii și ca semn poruncesc ca pentru acele Dumnezeești și Sfinte Liturghii, păcătoșii primesc izbăvire și slobozire deplină de păcatele pe care le-au făcut în această lume“ (P.M.B. oc. gl. 159; MaV.V. o.c. pp. 24—25).

Starețul cu 40 de Sfinte Liturghii a scos Sufletul ucenicului neascultător din iad. Povestesc la Otecinic (Pateric) că un Stareț, Preot al Dumnezeului de sus, avea un poslușnic (ucenic) care nici odată nu-i făcea pe voie, ci pururea se afla în neascultare. Sfîntul, Stareț îi zicea: „Fătul meu, nu-mi pare rău că nu faci pe voia mea ci plîng că pentru neascultarea ce ai, vrei să iei muncă de veci“. Poslușnicul însă, își bătea joc de cuvintele lui și tot nu-i părea rău ca să se părăsească de neascultare și să vie în ascultare. Nu după mult timp ucenicul muri și Sufletul lui merse în muncă. Sfîntul Stareț avînd îndrăzneală către Dumnezeu, se ruga să vadă pe poslușnicul lui în ce loc al muncii se află.

Bunul Dumnezeu, ascultă ruga Starețului, după cuvîntul lui David: „Dumnezeu face voia celor ce se tem de Dînsul și rugile lor le ascultă“ (Ps. 144, 19—20). Acel blagoslovit Stareț și

adevărat rob al lui Dumnezeu, a văzut în vis râul cel de foc al muncii, care curgea cu turbureală multă și cu sunet mare. Într-însul era multe de oameni, care n-aveau măsură să-i numere cineva. Unii erau pînă la mijlocul trupului, alții pînă la grumazi, iar ucenicul (păcătosul care făcuse neascultare) și picioaree și mîinile și tot trupul lui erau înăuntru, în adîncimea aceluia rîu de foc. Cum îl văzu Sfîntul în atîta de mare muncă chinuindu-se, se întristă și plînsese cu amar. Apoi suspinînd, zise către dînsul: „Fătul meu, oare vezi în ce te afli? Toate le pătimesti nu pentru altceva, ci numai pentru că n-ai avut ascultare; de aceea, iată că te făcuși moșnean cu dracii, focului de veci!” Atunci el strigă, din lăuntrul rîului de foc, cu mare glas: „Părintele meu, de vei vrea poți să mă izbăvești și să mă scoți din această muncă în care mă chinuesc. Vai! Vai de mine, ocanicul, că pentru neascultarea ce-am avut, mă muncesc în veci! Ferice de cei ce au ascultare! Deșteptîndu-se omul lui Dumnezeu, starețul după ce își făcu slujba după obicei, începu Dumnezeiasca Liturghie. El rugă pe Dumnezeu pentru salvarea, mîntuirea ucenicului. Făcu douăzeci de Sfinte Liturghii în douăzeci de zile la rînd. Terminînd acele douăzeci de Sf. Liturghii se ruga lui Dumnezeu, să-i descopere iarăși starea ucenicului și-i se descoperi. El văzu a doua oară rîul de foc cu gloata aceea în munci și pe ucenicul său pînă la mijlocul trupului muncindu-se; de la mijloc în sus era izbăvit. Ucenicul îndată ce văzu pe starețul lui, strigă către dînsul cu mare glas: „Preacinstitul meu Părinte! Iată, pentru Sfintele tale molifte și rugi se izbăvi din muncă jumătate din trupul meu! Rogu-mă, ajută-mă a mă izbăvi cu tot trupul din muncă, ca să merg în lumina de veci”. Cucernicul stareț văzînd așa, mări pe Dumnezeu... Atunci iarăși a doua zi începu a sluji Sfînta Liturghie în toate zilele, pînă se împliniră și celelalte douăzeci de Liturghii și astfel se făcură patruzeci, Împlinindu-se cele patruzeci de Liturghii, iarăși rugă Sfîntul pe Dumnezeu să vadă dacă ucenicul lui s-a izbăvit de tot din muncă, sau nu. A treia oară văzu iarăși rîul de foc cu toată gloata aceea pe care a văzut-o și mai înainte de două ori, dar pe ucenicul lui nu l-a mai văzut acolo, căci ieșise pentru rugile și molifte Sfîntului din munca rîului de foc și merse în Rai, în viața de veci. Sfîntul Stareț dădu slavă și mulțumire iubitorului de oameni și Mîntuitorul Sufletelor, noastre, Domnul nostru Iisus Hristos, Care primind jertfele sale — Sfintele Liturghii — izbăvi pe ucenicul său de muncă.

Dumnezeieștile Liturghii — cum ați auzit mai sus — pot să suie Sufletele oamenilor tocmai din adîncul iadului la cer, din întuneric la lumina de veci.

Acestea auziți și înțelegeți cu dinadinsul de la Iubitorul de oameni, de cîte bunătăți se învrednicesc oamenii pentru banii

acea pe care-i dau în mîinile Preoților ca să facă Liturghii pentru dînsii. Preoții care iau banii ca să slujească Liturghii, aceia să nu se lenevească sau să facă uitare, ci cu dragoste și cu smerenie să le facă, că pentru Liturghiile ce nu le slujesc, vor avea să dea seama în ziua Judecării către neasupritorul Județ al Domnului nostru Iisus Hristos. Caută, o, Părinte de vezi că în acel ceas, cînd se dau banii în mîinile Preoților, ca să-i facă Liturghii, acel dar se scrie nevăzut de Sfînții Îngeri și vai de Preotul care nu va sluji Liturghii sau să scoată miride, adică proscomedie (părticele) pentru Sufletul căruia i se plătește! (P.M.B. oc. gl. 160)

După ce am arătat acestea, facem cunoscut că nu tuturor morților și nici tuturor celor vii le sînt de folos rugăciunile făcute pentru ei, nu pentru toți se pot face rugăciuni. Acel care se desparte aici de Sf. Biserică, se lipsește în viața viitoare de mijlocirile și rugăciunile ei. Alți păcătoși sînt desprinși și de Trupul lui Hristos prin lucrarea nevăzută a judecării Dumnezeiești cînd cu totul sînt stăpîniți de păcat și obiceiuri rele, patimi... care înăbușă în ei orice îndemnuri spre bine. Asemenea păcătoși nu sînt în stare de a primi un ajutor din afară, sau a se folosi de el pentru binele și mîntuirea lor. Se înțelege că, păcătosul care se află într-o asemenea stare groaznică și deznădăjduită și moare fără veste și fără pocăință, nici Biserica nu-i poate ajuta întru nimic și chiar oprește a se face orice rugăciuni pentru el. În această stare sînt toți păcătoșii îndărătnici, care n-au voit să primească Sfînta Taină a Pocăinței; de asemenea, sinucigașii care pierzînd cu desăvîrșire nădejdea mîntuirii, și-au curmat viața singuri.

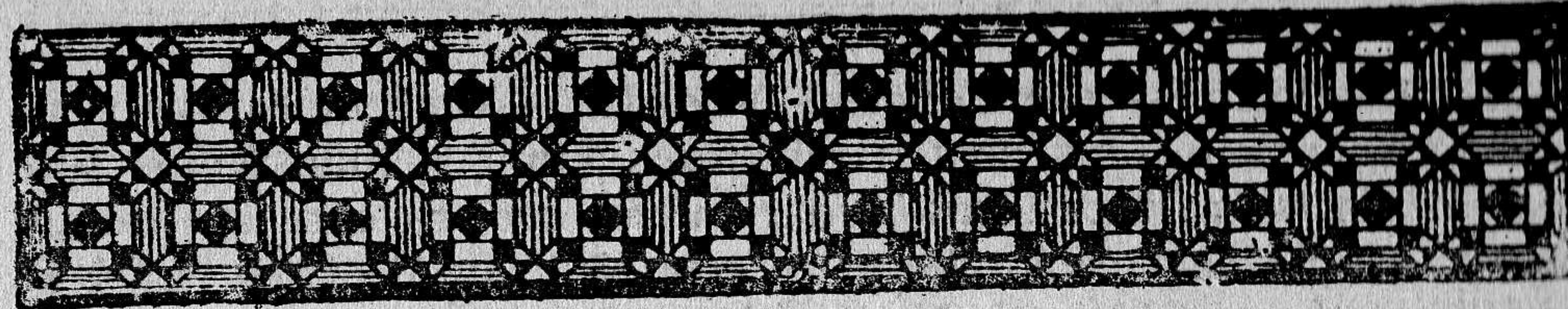
Astfel, Biserica oprește a se face rugăciuni pentru cei sinucigași, pe temeiul Pravilei 14 a lui Timotei (Nemocanon, Prav. 129). Dintre ei, numai aceia se învrednicesc de rugăciunile Bisericii, care s-au sinucis nefiind în întregimea minții lor. De asemenea, sînt lipsiți de rugăciunile Bisericii și scoaterea din iad, aceia care în viața lor au fost notorii vrăjmași ai lui Dumnezeu (S.P.A. o.c. vol. II, o.c. pg. 263—4).

Rugăciunea, atît pentru unii, cît și pentru alții din cei opriți de Sfintele Pravile a se face slujbe, ar fi de prisos și fără de folos, ba chiar ar putea supăra pe Dumnezeu. Pentru aceasta găsim în Sfînta Scriptură cuvintele pe care Dumnezeu le-a zis oarecînd Proorocului Ieremia despre evrei, cărora le hotărîse pedeapsa: „Nu te ruga pentru acești oameni și nu cere ca să fie miluiți, căci nu te voi asculta” (Ier. 7, 15—16; 11, 14; Eș. 32, 10; 1 Ioan 5, 16—17). Mîntuitorul a zis: „Nu pentru lume (care zace în cel rău) (Ioan 5, 19) Mă rog, ci pentru aceștia pe care Mi i-ai dat Mie, că ai Tăi sînt! (Ioan 17, 9; vezi păcatele împotriva Sfîntului Duh în Oglinda duhovnicească pp. 146—232 de autor).

Trebuie să deosebim pe sinucigași, de cei care au murit pe neașteptate, sau au fost uciși de alții; pentru aceștia, care n-au reușit a se pocăi desăvârșit, adică a face roade vrednice de pocăință (Mt. 3, 8; com. Mt. 21, 33—34; Lc. 13, 1—9, Evr. 10, 26—31; apc. 12, 15; 21, 8—27), Biserica se roagă cu osîrdie, cerînd miluirea lor, astfel: „Pe ortodocșii creștini pe care i-a acoperit: marea, apa, rîurile, izvoarele, bălțile, puțurile, războaiele i-a secerat, cutremurul i-a cuprins, tâlharii i-au ucis, focul i-a ars, care s-au făcut mîncare fiarelor, jigăniilor și la toată fiara din mare, a celor înghițiți în munți, în cale, în loc pustiu și în sihăstrie, sfîrșiți de întristare sau de bucurie, a celor ce au pătimit în zile bune și în nefericire, a celor pe care i-a răpit: calul, grindina, zăpada, ploaia înmulțită, cărămida i-a împresurat și de năprasnă au căzut; a celor pe care i-a omorît băuturile otrăvitoare, înecările cu oase, a celor loviți de tot felul de armături: a fierului, a lemnului și a tot felul de piatră, a celor sfîrșiți din chiotul tare, de alergare grabnică, de palmă, de pumn, de lovitură cu piciorul, de ciumă, de foame, de sete, de mușcăturile celor înveninate, de înghițiturile șerpilor, de călcarea cailor, de sugrumarea de cel de aproape, sau pămîntul desfăcîndu-se, sau marea i-a înghițit... pe toată vîrsta: bătrîni, tineri, voinici, copilandri, copii, pruncii cei fără de vreme, parte bărbătească și femeiască. Însuși îi pomenește Doamne — se roagă Biserica — Cea ce știi vîrsta fiecăruia și numirea” (vezi la rînduiala Dumnezeieștii Liturghii, rugăciunea pentru cei morți la scoaterea pîrticelelor din prescură — V-a și I și IV, can. IV al morților, : M.V. V. o.c. pp. 113—9; V.R. pp. 88—126).

Binele pe care-l facem
Cînd și cînd pe fața humii,
Nu-i decît o rugăciune
Pentru mîntuirea lumii...

Deci, a face mereu bine,
E: a te ruga mereu,
Rugi prin care după moarte
Ești una cu Dumnezeu!

DUMNEZEEȘTILE LITURGHII ȘI MILOSTENIILE, AJUTĂ PE REPAUZAȚII BINECREDINCIOȘI

umina învățăturilor scripturistice și bisericești ne arată că nu pentru toți repauzații am fi obligați a ne ruga (Eș. 32, 9—10; 2 Lege 9, 14; Ier. 7, 15—16; 11, 14; 14, 10—16; Ioan 17, 9; I Ioan 5, 16). Sfînta Biserică face o mare deosebire între cei care mor în necăință și fără Împărtășirea Dumnezeștilor Taine ale Domnului nostru Iisus Hristos, din îndărătnicia și împotrivirea lor proprie și aceia cărora le-a lipsit timpul a alerga la Dumnezeștile Taine, al adevăratei căințe și Euharistii, rupîndu-li-se firul vieții pe neașteptate, grabnic, prin o cauză independentă de voința lor. Așa de ex. pentru sinucigași și pentru cei ce mor în eresuri, fără căință, Biserica nu are rugăciuni. Din contră... pentru toți fiii și ficele ei, care s-au săvîrșit prin moarte grabnică, se roagă în zdrobirea inimii ca o adevărată și duioasă mamă. Ea roagă pe Domnul nostru Iisus Hristos, Dumnezeu, care a zis: „Orice veți cere de la Tatăl în Numele Meu, va fi vouă” (Ioan 14, 13), cerînd iertare, har și odihnă repauzaților ei, zicînd: „Tuturor credincioșilor care au fost înghițiți de ape sau căzuți în lupte, care au murit în vreun cutremur, asasinat sau de foc, Doamne Dumnezeu rînduiește-le partea celor drepti... Tuturor celor ce au murit de sabie, zdrobiți de cai, de grindină, zăpadă sau acoperiți cu cărămizi sau cu pămînt, Hristoase Dumnezeu, dăruiește-le pace... Doamne al mării mîntuiește pe cei ce au murit în credință, răpiți deodată din întîmplare, prin otravă, boală, apoplexie (damba, paralizie), strîngerea vreunui neamic sau de lovitură... Tuturor credincioșilor care au căzut prin voia lui Dumnezeu loviți de fulger, sau înghițiți de pămînt, ori de marea furioasă, tuturor aceloră fă-le odihnă Doamne Iisuse...” (Vezi canoanele morților și rugăciunile pentru repauzați la Sf. Procomidie).

noapte vor fi doi în pat: unul se va lua și altul se va lăsa. Două vor măcina la moară; una se va lua și alta se va lăsa... Privegheați deci, și vă rugați, că nu știți nici ziua, nici ceasul în care va veni, Domnul vostru... Nu este al vostru a ști anii și vremile pe care Tatăl le-a pus în a sa stăpânire..." (Mt. 24, 36—42; Lc. 17, 28—37; Mt. 25, 13; F. Ap. 1, 7); 1 Tes. 5, 1—6; Mt. 25; Apc. 22, 10—22).

Cu toate acestea, Mântuitorul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul a binevoit, a indica unele din semnele acelea prin care se va anunța sfârșitul lumii, cu cea de a doua venire a Sa, precum și circumstanțele ce vor precede apropierea zilei celei mari și înfricoșata Judecată generală. Acestea sînt următoarele:

1) Progresele extraordinare ale științelor omenești pe pămînt. Propagarea împărăției Evangheliei Domnului nostru Iisus Hristos în toată lumea, „Evanghelia aceasta a Împărăției — zice Mântuitorul — se va predica în tot pămîntul, spre mărturie la toate neamurile și atunci va fi sfârșitul” (Mt. 24, 14). Despre evrei, mărturisea Sf. Ap. Pavel, scriind creștinilor dintre ginți: „Nu voiesc ca să nu știți voi fraților taina aceasta, ca să nu fiți înțelepți de la voi înșivă, că o parte din Iudei au căzut în orbire pînă ce va intra (în Biserică) mulțimea națiunilor și așa tot Israelul se va mîntui” (Rom. 11, 25—26).

Fără îndoială, Domnul nu va veni a doua oară pe pămînt spre a judeca vii și morții, înainte de executarea întregă a poruncii din urmă pe care o dădu Apostolilor Săi și urmașilor lor cînd S-a înălțat la cer. „Mergeți și învățați toate neamurile... Mergînd în toată lumea, predicați Evanghelia la toate națiunile” (Mt. 28, 19; Mc. 16, 15).

Nu va fi nici un colț de pămînt unde să nu audă și asculte cuvintele mîntuirii. În acest timp se va forma Împărăția Harului sau Biserica Luptătoare. Aceasta are de scop numai educarea și pregătirea Sfinților, aducerea oamenilor la unirea credinței și a cuncștinței Fiului lui Dumnezeu, pînă cînd vor ajunge toți la vîrsta de bărbat desăvîrșit, la măsura vîrstei plinirii lui Hristos” (Efs. 4, 12—13; comp. 1 Cor. 14, 28; Colos. 1, 28). Această Împărăție sau Biserică Luptătoare, pentru că se află totdeauna în neîncetată nevoie și în luptă cu vrăjmașii ei, nu este pururea pentru aici, ci urmează a se sfîrși. Aceasta o adevărește și Apostolul, arătînd hotarul pînă unde va continua această Împărăție Harică, zicînd: „Fiecare în a sa rînduială, începătura Hristos, după aceea, cei ce sînt ai lui Hristos vor învia la venirea Lui. Apoi sfârșitul, cînd va da Împărăția lui Dumnezeu Tatăl, cînd va strica toată domnia, stăpînirea și puterea. Pentru că se cade Lui a Împărăți pînă ce va pune pe vrăjmașii Săi sub picioarele Sale...” (1 Cor. 15, 23—25).

Cu sfîrșitul Împărăției Harului, însă nu se va sfîrși Împărăția Mîntuitorului nostru Iisus Hristos; ci după aceea va sosi Împărăția cea veșnică.

Această Împărăție veșnică își are începutul său chiar și acum în Împărăția Mesianică, în Sfinții mutați din această viață, care se îndulcesc de bucurii, veselii, slavă și fericire în cer. Împărăția aceasta nouă a Mîntuitorului nostru Iisus Hristos Dumnezeu, se numește: Împărăția Slavei, pentru că Slava Domnului nostru Iisus Hristos, care acum încă nu s-a descoperit deplin, se va arăta atunci în toată deplinătatea, lumina, bucuria și fericirea. De asemenea și binecredincioșii care au plăcut lui Dumnezeu se vor îndulci și împărtăși de acea deplină slavă, așa precum se îndulcesc acum de har. Împărăția aceea veșnică se mai numește și Biserica Triumfătoare, pentru că acolo nu mai sînt greutăți, prigoane, lupte, suferințe și necazuri; ci numai glorie, repaus, deplin triumf asupra tuturor vrăjmașilor și fericire veșnică.

2) Pe de altă parte se vor ivi progresele excesive ale celui rău și arătarea lui Antihrist pe pămînt. Vremile cele mai de pe urmă ale Haricei Împărății sau a Bisericii Luptătoare a Domnului nostru Iisus Hristos, vor fi cele mai grele, groaznice și nefericite. Aceasta o prezice El Însuși zicînd: „Atunci va fi necaz mare, care n-a fost din începutul lumii pînă acum, nici nu va mai fi”. (Mt. 24, 4—22; comp. Dan. 9, 26—27; 12 1; Ioil 2, 2—3; Is. 65, 8—9). Aceasta o mai prezicea și Sf. Ap. Pavel scriind ucenicului său Timotei, Episcopul Efesului: „Și aceasta să știi, că în zilele cele de apoi vor veni vremi cumplite. Oamenii vor fi iubitori de sine, iubitori de argint, măreți, trufași, hulitori, neascultători de părinți, necurați, fără dragoste, neprimitori de pace, clevetitori, neînfrînați, iubitori de desfătări mai mult decît iubitori de Dumnezeu, avînd numai chipul bune credințe, iar puterea ei tăgăduind. Și de aceștia ferește-te” (2 Tim. 3, 1—5; 1 Tim. 4, 1).

După Dumnezeiasca descoperire dată de sus, Proorocului Daniil și Sf. Ap. și Ev. Ioan, în acele vremi de pe urmă, Biserica Luptătoare sau Împărăția Harică a Domnului nostru Iisus Hristos se va lupta cu vrăjmașul ei cel mai înverșunat din început, adică cu diavolul. Lupta aceasta, începîndu-se cu încercările satanei împotriva Bisericii Cerești, după aruncarea lui din acele înălțimi, năpustindu-se, va cuprinde cu o cumplită putere Biserica Luptătoare de pe pămînt. Lupta aceasta crîncenă va consta, pe de o parte din o înfricoșată persecuție satanică pe care balaurul-dracon, Satana, o va ridica asupra tuturor binecredincioșilor creștini — cler și popor — care cred în Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, luptîndu-i prin toate mijloacele infernale, ca să-i abată de la El și să-i facă părtași ai săi. Pe de altă parte, în acele înfricoșate lupte

ale creștinilor contra diavolului, acești binecredincioși luptători vor fi ajutați de Însuși Mîntuitorul pînă ce vor birui desăvîrșit pe diavolul. „Război mare s-a făcut în cer. Mihail cu Îngerii săi s-au războit cu balaurul și balaurul și îngerii săi se războiau; dar nu s-au întărit, nici nu s-a mai aflat locul lor mai mult în cer... Pentru aceasta, bucurați-vă ceruri și cei ce locuiți în ele! Vai celor ce locuiesc pămîntul și marea, că s-a pogorit diavolul la voi avînd minie mare, știind că mai are puțină vreme!” (Apc. 12, 7—12; Dan. 7, 11—12).

Spiritul rău, apropiindu-i-se pierzarea sa, va desfășura toate vicleniile și silințele sale ca să oprească succesele Evangheliei, spre a îndepărta credința și a trage pe alții în cursele fărădelegii (1 Tim. 4, 1—3). Lucrările păcatului vor merge așa de departe, încît atunci cînd va veni Fiul Omului... abia se va mai găsi credință pe pămînt... Și, pentru că fărădelegea va prisosi, dragostea multora se va răci. (Lc. 18, 8; Mt. 24, 12).

Nemulțumit de mijloacele sale ordinare, Satana își va face atunci, cu îngăduirea lui Dumnezeu (2 Tes. 2, 11), în persoana lui Antihrist, un ajutor extraordinar de puternic, spre a combate Împărăția lui Hristos. Prin acest organ diavolesc, balaurul se va lupta cu Biserica lui Hristos, Dumnezeu: „Pentru că ei n-au primit dragostea adevărului ca să se mîntuiască — zice Apostolul — de aceea le va trimite Dumnezeu o putere lucrătoare înșelăciunii ca să creadă ei minciunii” (2 Tes. 2, 10—11). Zicerea „va trimite” aicea se înțelege în loc de: „Dumnezeu se va depărta”, ca să vină o lucrare de amăgire la cei ce n-au crezut adevărului *). Vezi că mai întîi necredincioșii s-au întors de către adevăr și atunci i-a părăsit pe ei Dumnezeu și i-a stăpînit minciuna. Lucrarea de „amăgire” numesc faptele lui Antihrist, pe care le va face ca să amăgească pe oameni sau pe însuși Antihrist l-a numit „lucrarea a amăgirii”, căci însuși se va lucra de către Satana, pentru ca să amăgească pe mulți. (T.T. o.c. la 2 Tes. 2, 11). Psalmistul David zice: „Pe cei ce se abat la îndărătnicii, duce-i-va Dumnezeu cu cei ce lucrează fărădelegea...” (Ps. 124, 5). Aceasta înseamnă că Dumnezeu va lăsa să lucreze asupra lui iluzii, nu ca să fie justificați prin aceia, ci ca să fie condamnați. Și pentru ce? Pentru că n-au crezut Adevărului, adică în adevăratul Hristos (2 Tes. 2, 12), ci s-au dat fărădelegii, adică lui Antihrist.

„Eu — zice Mîntuitorul — am venit în Numele Tatălui Meu și nu Mă primiți pe Mine! De va veni altul în numele său, pe acela îl veți primi”. (Ioan 5, 43). Eu — zice — am venit în Numele Tatălui Meu, că pretutindeni pe Tatăl îl laudă, de El zice că este trimis

* Și Teodorit tilcuiește așa zicerea: „Dumnezeu le va trimite lor lucrare de amăgire”, în loc de: „va ierta, va îngădui a se arăta amăgirea”.

și nimic nu poate să facă de la Sine. În scurt, grăiește multe smerite, vrînd să taie de la dînșii toată pricina nemulțumirii. Iar altul de va veni, adică Antihrist, va arăta că el singur este Dumnezeu. Deci, pe Mine, Care am venit în Numele Tatălui, adică Care zic că sînt trimis, nu Mă primiți, iar pe acela îl veți primi **).

Aceasta însă vi se întîmplă vouă, pentru că acela (Antihrist) vă va făgădui slava vieții acesteia, pe care voi o căutați, vrînd să luați slavă unul de la altul și pe cea de la Singur Dumnezeu defăimînd-o. Eu însă nimic slăvit nu vă făgăduiesc vouă în viața aceasta pămîntească, ci multă greutate vieții în cele ce se grăiesc de Mine. Pentru aceasta dar nu credeți Mie, că nimic ce este de veselie în viața aceasta nu nădăjduiți să aveți de la Mine.

Încă și în alt chip nu credeți Mie, fiindcă voi căutați slavă unul de la altul, pentru că boierii și dascălii ei singuri pe sine vrînd a se părea înaintea poporului, nu Mă primește pe Mine, ca să nu li se micșoreze slava lor. Iar popoarele căutînd dragostea cea de la boieri, nu voiesc să alerge la Mine, ca să nu cadă din cinstea cea de la boieri pentru Mine. Dar fiindcă îl aduceau pe Moisi sus și jos, le zise: „El vă va pîri pe voi, că acela pentru Mine a scris”. Dar unde a scris pentru El? În multe locuri acela zice: „Prooroc va ridica vouă Domnul...” pentru Hristos a fost și altele multe, unele în cuvinte, iar altele în semne și în chipuri, precum a fost minunea rugului. Foc este Dumnezeirea; iar rug spinos, firea cea păcătoasă, pe care cuprinzînd-o focul Dumnezeirii, a păzit-o nearsă, cu lumină strălucind-o și din ale sale măriri și daruri împărtășind-o, iar ea din micșorările acelea neîmpărtășindu-se. Și aceasta a zis-o Moisi, care se potrivește la credința lui Hristos: „De se va ridica vreun prooroc făcînd semne și depărtînd de la Dumnezeu, să nu-i credeți lui, precum este Antihrist, iar de se va ridica Prooroc făcînd semne și la Dumnezeu și Tatăl aducînd, iar nu depărtînd de la El, Aceluia să-i credeți.” Deci, fiindcă Hristos a venit în Numele Tatălui, a făcut multe semne și nu i-a depărtat pe ei de la cinstirea de Dumnezeu, pentru aceasta El a fost cel despre Care proorocea Moisi. Așadar, dacă scripturilor lui Moisi nu credeți, cum veți crede cuvintelor Mele?! Acela a scris și cărțile sînt de față înaintea ochilor voștri, încît și de veți uita, cu înlesnire puteți să vă aduceți aminte. Cu toate acestea însă, voi nu credeți celor scrise! Atunci cum veți crede cuvintelor Mele celor nescrise? Pentru ce dar zici acestea, o! Doamne! de vreme ce știi că nu vor crede? Măcar deși știu că nu vor asculta, Eu însă tot le zic, ca nu mai pe urmă să pună pricină că de ne-ai fi spus, am fi crezut. Și în alt chip: aceia

** Care va veni în numele său, singur de sineși, ca și cum ar fi el Dumnezeu (Zigadinos).

care erau atunci, ca niște nemulțumitori, nu credeau; iar cei ce pe urmă vreau să creadă, nu era cu cuviință și cu dreptate a se lipsi de folosul cel din cuvintele lui Hristos (T.T. o.c. la Ioan 5, 43).

Aceasta o arată și Apostolul, zicînd: „Mă tem, ca nu cumva precum șarpele a amăgit pe Eva cu viclenia sa, așa să se strice și înțelegerile voastre (abătîndu-vă de la dreapta credință) în Hristos. Că dacă venind altcineva, s-ar apuca să propovăduiască un alt Iisus pe care eu nu l-am propovăduit, sau ați primi alt duh pe care nu l-ați primit, sau altă evanghelie pe care n-ați primit-o, atunci bine l-ați primi, fiind îngăduitori cu acela” (2 Cor. 11, 3—4). Dumnezeu va permite aceasta chiar și în timp de persecuție, nu că doar nu o poate împiedica, ci cu scopul de a încununa cît mai strălucit statornicia atleților (luptătorilor sau ostașilor) Săi, precum face de obicei și cum o făcu pentru Profeții și Apostolii Săi; așa că, prin suferințe de scurtă durată, să moștenească Împărăția eternă a cerurilor, după cuvintele proorociei lui Daniil: „În timpul acela toți cei din poporul tău, care se vor găsi scriși în carte, se vor mîntui.” (Dan. 12, 1). Desigur, aici e vorba de „Cartea vieții” (Ciril. Ierus. Cateh. 15 n. 27).

Dumnezeiasca Scriptură întrebuițează numele de Antihrist în două sensuri diferite: Într-un sens general, spre a se desigla tot ce se opune, se împotrivesc Domnului Hristos, pe cei care combat progresele Evangheliei și denaturează sau resping dogmele Sale. „Toată minciuna nu este din adevăr. Cine este mincinosul, fără numai cel ce tăgăduiește că Iisus este Hristos? Acesta este Antihristul care tăgăduiește pe Tatăl și pe Fiul... Iubiților să nu credeți pe tot duhul, ci să ispițiți duhurile, de sînt de la Dumnezeu; că au ieșit în lume mulți prooroci mincinoși. Din aceasta să cunoașteți Duhul lui Dumnezeu: tot duhul care mărturisește pe Hristos că a venit în trup, este de la Dumnezeu. Însă tot duhul-care nu mărturisește pe Iisus Hristos că a venit în trup, nu este de la Dumnezeu; ci acela este al lui Antihrist, de care ați auzit că va veni și acum este în lume...”

Tot cel ce calcă porunca și nu rămîne în învățătura lui Hristos, acela nu are pe Dumnezeu... Oricine va veni la voi și nu va aduce învățătura aceasta, să nu-l primiți în casă și să nu-i ziceți lui „bucură-te”, că cel ce-i va zice lui „bucură-te”, se va face părtaș la faptele lui cele rele” (1 Ioan 2, 21—23; 4, 1—3; 2 Ioan 1, 9—14). Astfel de Antihriști erau și în vremile Apostolilor, s-au ivit în toate vremile Bisericii și sînt și acum. Antihriști sînt și creștinii care cred dar viețuiesc anticreștinește și într-un sens particular, spre a indica anume pe adversarul Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu, care trebuie să se arate înainte de sfîrșitul lumii spre a spera, lucra și lupta contra Creștinismului (2 Tes. 2, 3—12; 1 Ioan 2, 18).

În raport cu persoana acestui Antihrist, cu calitățile și acțiunile sale, aflăm în Cuvîntul lui Dumnezeu un învățămînt direct și destul de lămurit. Astfel, Dumnezeiasca Scriptură, ni-l înfățișează pe Antihrist sub următoarele descrieri mai lămurit:

1) Va veni, se va descoperi „omul păcatului”, „fiul pierzării”, „potrivnicul”, a cărui venire va fi după lucrarea satanei în toată puterea, cu semne și minuni ale minciunii (2 Tes. 2, 3—4, 9). Antihrist în persoană nu va fi nici vreo societate sau împărăție, ori stăpînire oarecare, nici vreun șir de cîteva persoane puternice și tiranice laolaltă, nici spiritul vremii, ci o anumită persoană reală. Acela, de la nelegiuirea sa naștere, spre pieirea sa și a altora, se va afla sub cea mai apropiată înrîurire, a diavolului. El va fi potrivnic a tot adevărul, binelui, credincioșiei și viețuirii creștinești.

2) Antihrist va face, după voia lui și se va înălța ca împărat, pentru că balaurul i-a dat lui puterea și scaunul său și putere mare peste toate semînțiile, limbile și neamurile pămîntului. El va merge în plin pînă ce sfîrșitul miniei va veni, căci ce este hotărit se va întîmpla (Dan. 7, 24; 11, 36; Apc. 13, 27), adică el va fi un stăpînitor puternic, care va răspîndi o mare înrîurire și teroare în toate popoarele și neamurile pămîntului.

3) Antihrist —fiara— își va deschide gura sa spre hulă asupra lui Dumnezeu, ca să hulească Numele Lui, Locașul Lui și pe cei ce locuiesc în cer (în Biserica Luptătoare și Triumfătoare), și se va înălța mai presus de tot ce se zice Dumnezeu, sau se cinstește, așa, încît va ședea el în Biserica lui Dumnezeu, ca un Dumnezeu, arătîndu-se pe sine că este Dumnezeu (Apc. 18, 6; 2 Tes. 2, 4; Dan. 7, 25; 11, 36—39). Din aceste locuri scripturistice, reiese că Antihrist va fi un mîndru disprețuitor a toată cinstirea de Dumnezeu, un semeț hulitor al adevăratului Dumnezeu Celui viu, al Religiei, Bisericii și a tot ce-i sînt în Biserica lui Luptătoare de pe pămînt și în Biserica lui Triumfătoare din cer; iar în locul acestora va cere cu impunere imperioasă sie-și închinăciune dumnezeiască de la lume și astfel, în persoana sa, diavolului.

Lupta lui antihrist contra sfintei biserici

Uricicul Antihrist își va începe și continua lupta sa demonică asupra Bisericii Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu prin felurite tactici satanice, nepri-cepute lumii zăcîndă în cel rău.

1) Lupta aceasta și-o va începe și continua cu furie diabolică prin învățături mincinoase, amăgitoare, prăbușitoare și pierzătoare. Sufletelor ce o vor asculta și urma. Învăță tura aceea satanică va fi cu totul potrivnică duhului

mîntuitoarei credințe creștinești, o învățătură amăgitoare acoperită cu cuvinte de înșelăciune, camuflată sub felurite forme atrăgătoare și obligatoare, din care cauză mulți se vor lăsa înșelați de el și duși în pierzare. „Venirea lui — zice Apostolul — va fi cu toată amăgirea, care duce în nedreptate pe cei ce pier. Pentru că n-au primit iubirea adevărului, ca să se mîntuiască, de aceea și Dumnezeu le va trimite puterea (Antihristului) lucrătoare înșelăciunii (duceri în rătăcire), ca să creadă ei minciuni” (2 Tes. 2, 10—11; comp. Iez. 20, 24—26; 3 Imp. 22, 22—23; Iov. 12, 20; Mt. 24, 11, 24; Rom. 1, 28—32). Pentru introducerea în lume a învățăturii sale satanice, Antihrist va avea lîngă sine oarecare prooroc mincinos, conducător al proorocilor și alți mincinoși, pe care-i trimite în lume ca s-o amăgească” (Apc. 19, 20; 20 10; comp. Mt. 24, 11, 24; Rom. 16, 17—18; F. Ap. 13, 6—11; Gal. 1, 6—9; 2 Cor. 11, 13—15; 2 Petru 2; 1 Ioan 1, 8—10; 4, 1—3; 2 Ioan 1, 10—11; Apc. 20, 1—3, 7—10).

2) Antihrist își va susține lupta cu semne extraordinare și cu fapte mincinoase. Aceasta o adevărește și Mîntuitorul, arătînd că slugile Antihristului vor da semne mari și minuni, încît să amăgească de va fi cu putință și pe cei aleși” (Mt. 24, 24, 11, 5; 2 Lege 13 1—3; Mc. 13, 22). Apostolul, descoperindu-ne aceasta, arată că venirea lui Antihrist va fi după lucrarea satanei în toată puterea cu semne și minuni mincinoase”. (2 Tes. 2, 9; comp. Apc. 13, 13—18; 19, 20). Sf. Ap. și Evanghelist Ioan a văzut cum unul din cele șapte capete ale balaurului dragon a fost junghiat de moarte, dar s-a vindecat, încît toată lumea dinapoi fiarei, s-a minunat și s-a închinat fiarei zicînd: „Cine este asemenea fiarei? și cine poate a se lupta cu ea?...”. Fiara (Antihristul), a pogorît foc din cer pe pămînt înaintea oamenilor, înșelîndu-i a crede și a-i urma ei. Oamenii nepecetluiți cu pecetea Dumnezeului Celui viu și cei ce lepădaseră această dumnezească pecetluire, au făcut, chip fiarei, rănită de sabie ce trăia în ființa acelor idoli umblători (Vezi „Priveliști Apocaliptice”, cap. 13, 15, de autor). Fiarei i s-a dat slobozire a da duh chipului fiarei ca să grăiască chipul fiarei, împuternicind-o a constrînge omenirea așa de cumplit, încît cei ce nu se vor închina chipului fiarei, adică lui Antihrist, să se omoare (Apc. 13, 3—15).

3) În fine, în lupta contra Sfintei Biserici, cea mai puternică armă de care se va servi Antihrist, vor fi cumpletele împilări, groaznicele strîmtorări, persecuțiile și chinurile, cărora el va supune pe cei ce nu i se vor supune și închina lui. Sf. Ap. și Evanghelist Ioan în Apocalips, după descoperire, arată că Antihrist, sau fiara aceea apocaliptică, va face așa fel, ca, celor mari și celor mici, celor bogați și celor săraci, celor slobozi și robilor, să le pună semn pe mîna

dreaptă (pentru a nu lucra nimic afară de voia lui) și pe frunțile lor (ca să nu cugete altceva decît numai ceea ce ordonă el), și așa, nimeni să nu poată cumpăra sau vinde, fără numai cel ce are semnul fiarei, sau numele fiarei, sau numărul numelui ei. Aici e înțelepciunea! Cel ce are minte înțelege și socotească numărul fiarei, căci este număr de om și numărul ei este număr de om și numărul ei este (666), șase sute șazeci și șase... Cei care nu vor primi numărul fiarei și nu se vor pleca sau închina chipului fiarei, vor fi uciși (Apc. 13, 15—18; 14, 9—13; comp. Dan. 3, 5—6).

4) Privitor la cei credincioși, la lupta lor cea bună contra fiarei și a mărturisirii lui Hristos și a drepte credințe, arma lor în lupta acelor vremi va fi „răbdarea și credința sfinților... Cel ce va răbda pînă în sfîrșit, acela se va mîntui... Fericiți cei morți, care mor în Domnul!... Da — zice Duhul — ei se vor odihni de ostenele lor; iar faptele lor vor urma cu ei” (Apc. 13, 10; Mt. 24, 13; Apc. 14, 12—13).

Dar, pe lîngă aceasta, se întîmplă aluzii simple și pretenții misterioase, ale căror sens nu este accesibil și asupra cărora s-au rostit din vechime de către învățătorii Bisericii felurite socotințe particulare. Despre persoana lui Antihrist aflăm mai clar, mai ales în capitolul 2 al epistolei a doua către Tesaloniceni. Acolo se vede că, Antihrist va fi o persoană determinată, un om anume, însă un om impios, sub influența particulară a lui satan. „Se va vedea ivindu-se, zice Sf. Ap. Pavel — omul păcatului, acel fiu al pierzării, acel impios, care trebuie să vie însoțit de toată puterea satanei” (2 Tes. 2, 3, 8—9).

Toți Sfinții Părinți, învățători ai Bisericii: Irineu, Ipolit, Tertulian, Eusebiu, Hrisostom și alții, recunoșteau pe Antihrist ca persoană determinată și ca un om. Cît despre raportul său cu satana, unii credeau că Antihrist ar fi ca un fiu sau vlăstar al lui satana și se va afla în el, se va servi de el ca de un instrument, lucrînd în el prin sine însuși, și alții, că satana însuși se va întrupa nemijlocit în persoana lui Antihrist. Acesta, mai înainte de a doua venire a Domnului nostru Iisus Hristos — Dumnezeu-Omul — se va arăta în lume investit, cu natură omenească, inamicul oamenilor și vrăjmaș lui Dumnezeu, demonul, răpitorul Numelui lui Dumnezeu (Teodoret).

Antihrist, prin caracterul său, se va distinge prin o mîndrie excesivă și se va face a trece în ochii multora ca dumnezeu. „Vrăjmașul — zice Apostolul — se va înălța mai presus de tot ce se zice Dumnezeu și se adorează, șezînd el în Templul lui Dumnezeu, ca Dumnezeu, arătîndu-se pe sine că el este Dumnezeu (2 Tes. 2, 4). Spre a-și atinge scopul său infernal, Antihrist va predica o învățătură falsă, contrară drepte credințe a Domnului Hristos, o învă-

țatură amăgitoare, prin care va atrage mulți oameni slabi, ușur-teci și nedemni. „Trebuie să vină... cu toate iluziile (nălucirile) care pot să ducă la fărădelege pe cei ce pier, pentru că n-au primit și n-au iubit ei Adevărul ca să fie mîntuiți, de aceea Dumnezeu le va trimite puteri amăgitoare, așa de lucrătoare, că vor crede min-ciunii, pentru ca toți cei ce n-au crezut Adevărului, ci au consimțit cu fărădelegea, să fie condamnați“ (2 Tes. 2, 10—12; comp. Ps. 124, 5).

Antihrist, pentru a-și sprijini învățătura sa și a amăgi și mai bine pe oameni, va lucra arătări false și minuni mincinoase: „Trebuie să vină însoțit de puterea lui satana cu tot felul de minuni, semne și lucrări mincinoase“ (2 Tes. 2, 9). Știind că nu va fi pentru el iertare la judecată, va începe un război pe față, nu precum face de regulă prin servitorii săi; ci prin el însuși cu semne și minuni amăgitoare de tot felul. Fiind tată al minciunii, va încerca a amăgi închipuirea prin minciuni, așa că mulțimea (dornică nu de mîntuirea ei, ci de vedenii, prevestiri, semne și minuni) vede un mort înviat, cînd el nu va fi înviat, schiopii umblînd și orbii văzînd, pe cînd ei nu vor fi vindecați (Ciril al Ierusalimului, Efrem Sirul).

Apoi se vede, în fine, că Antihrist va pieri, sub lucrarea Do-nului Iisus Hristos, cînd acest Dumnezeuisc Mîntuitor va veni să judece vii și morții. „Atunci se va descoperi impiosul, pe care-l va zdrobi Domnul nostru Iisus Hristos, prin suflarea gurii Sale, și-l va pierde prin strălucirea prezenței Sale“ (2 Tes. 2, 2—3). Iată și unele opinii, care au fost din vechime, întemeiate pe Cuvîntul lui Dumnezeu și pe unele preziceri misterioase privitoare la Antihrist. Va ieși din seminția lui Dan. Socotința aceasta se deducea din cuvintele Patriarhului Iacob: „Dan va fi un șarpe în cale, o viperă pe cărare, care înțeapă călcîile calului, încît călărețul cade peste cap“ (Fac. 49, 17); din cuvintele lui Ieremia Proorocul: „De la Dan, tot pămîntul s-a mișcat de fornăitul cailor lui“ (Ier. 8, 16), și mai ales aceea că în Apocalips, cap. 7, unde se află enumerarea tuturor triburilor lui Israil, în fiecare din ele Îngerul înseamnă pînă la 12.000 servitori ai lui Dumnezeu, numai de seminția lui Dan nu face nici o amintire... (Irineu, Ambrozie, Ieronim, Augustin,

Antihrist va fi un suveran puternic, care va uzurpa puterea prin violență și va întinde domnia sa peste toate popoarele. Aceasta reiese din profeția lui Daniil, care zice: „Împăratul va face după placul său, se va înălța, semeți și trufi împotriva lui Dumnezeu... va grăi cuvinte trufase împotriva Celui Prea Înalt, va nimici pe Sfinții Celui Prea Înalt, se va trufi a strica praznicele lui Dumnezeu și Sfinții vor fi dați în mîna lui trei ani și jumătate. Domnul va face judecată și-i va lua stăpînirea (Antihristului) ca să fie nimicit și prăbușit în veci. Iar împărăția, stăpînirea și mărirea împăraților

de sub tot cerul, se vor da poporului Sfinților Celui Prea Înalt. Împărăția lui este Împărăție veșnică și toate stăpînirile îi vor sluji Lui și pe El îl vor asculta“ (Dan. 11, 36—37; 7, 25—27). De ase-menea și în Apocalips zice: „Balaurul va da tăria și puterea sa cea mare... Și putere i s-a dat (fiarei sau Antihristului) asupra oame-nilor din toată seminția, din tot poporul, din toată limba și din toată națiunea...“ (Apc. 13, 2, 7).

Antihrist va ridica o persecuție grozavă contra creștinilor, va cere de la toți o închinare divină pentru persoana sa, va atrage pe mulți și pe cei care nu i se vor supune, îi va omori. „I s-a dat putere să facă război cu Sfinții și să-i biruiască pe ei... Fiara (Antihris-tul), fu adorată de toți cei ce locuiau pe pămînt, a căror nume nu erau scrise de la facerea lumii în Cartea Vieții Mielului ce S-a jertfit. Și i s-a dat putere de a însufleți chipul fiarei, așa că chipul acesta să vorbească și să ucidă pe toți cei care nu s-ar închina chipului fiarei“ (Apc. 13, 7—8, 15; comp. Dan. 7, 27).

Spre combaterea lui Antichrist, mai înainte de nimicirea lui, Dumnezeu va trimite de sus „doi martori“ care vor profeți adevă-rul, vor face minuni, dar, după ce vor da mărturia lor se vor birui și omori de fiară (Antihrist). Pe urmă, după trei zile și jumătate vor învia și vor fi înălțați la cer. Aceasta o arată și Sf. Ap. și Evan-gelist Ioan în Apocalips, zicînd: „Voi da celor doi martori ai Mei — zice Domnul — și vor prooroci zile o mie două sute șaiszeci, îmbră-cați în saci.

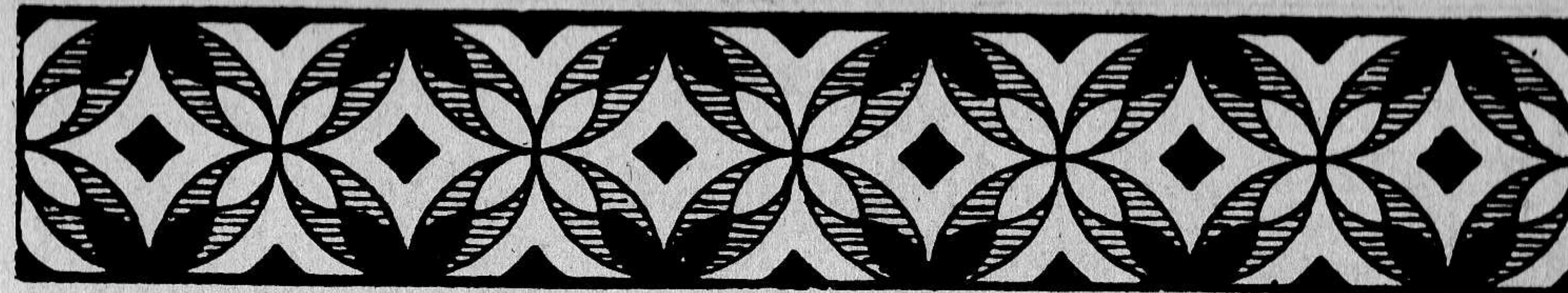
Aceștia sînt cei doi măslini, și cele două sfeșnice care stau înaintea Dumnezeului pămîntului. De va vrea cineva să-i vatăme pe ei, foc iese din gura acestora și mistuiește pe vrăjmașii lor; de va vrea cineva să-i vatăme pe ei, așa trebuie să se omoare acela. Aceștia au puterea a închide cerul ca să nu plouă ploaie în zilele proorocirii lor și cînd vor veni, au putere peste ape a le întoarce în sînge și a bate pămîntul cu toată rana, ori de cîte ori vor voi. Dacă vor sfîrși mărturia lor, fiara care se suie din adînc va face război cu ei, îi va birui, și-i va omori. Trupurile căzute ale lor vor zace în ulița cetății celei mari, care duhovnicește se cheamă Sodoma și Egipt, unde și Domnul nostru a fost răstignit. Mulți din noroade, din seminții, din limbi și din neamuri vor vedea trupu-rile cele moarte ale lor, trei zile și jumătate, și nu vor lăsa ca trupu-rile lor cele moarte să le pună în mormînt. Cei ce locuiesc pe pămînt se vor bucura de ei, se vor veseli și își vor trimite daruri unul altuia, pentru că acești doi prooroci au chinuit pe cei ce locuiesc pe pămînt. După cele trei zile și jumătate însă, a intrat în ei Duh de viață de la Dumnezeu și au stat pe picioarele lor. Atunci a căzut frică mare peste cei care îi vedeau pe ei. Ei au auzit un glas din cer, foarte puternic, care le-a zis: „Suiți-vă aici!“ Și ei s-au suit în cer

pe nori și vrăjmașii lor priveau la dinșii. În acel ceas s-a făcut cutremur mare de pământ și a căzut a zecea parte din cetate. În acel cutremur s-au omorât 7.000 de nume omenști, iar ceilalți s-au înfricoșat și au dat slavă Dumnezeuului Cerului." (Apc. 11, 3—13). Unii dascăli ai Bisericii, credeau că acești doi martori vor fi Enoh (după Is. Sir. 44, 16) și Ilie Tesviteanul (după Mal. 4, 5—6; Is. Sir. 48, 9—10).

Împărăția lui Antihrist va dura numai trei ani și jumătate. „Vor fi dați — profetește Daniil — pe mâinile lui pînă la un timp, două timpuri și jumătate de timp" (Dan. 7, 25; 12, 7). Aici un timp este spațiul unui an în care se va arăta și se va întări (Antihristul); două timpuri, sînt doi ani următori ai criminalei sale dominații, care formează cu primul an trei ani, în fine, jumătate de timp e spațiul de șase luni. Aceasta reiese și din Apocalips, unde zice: „Putere i s-a dat de a face război în patruzeci și două de luni. Vor călca în picioare Sfînta Cetate în patruzeci și două de luni". În aceeași carte, în privința celor doi martori, pe care-i va trimite Dumnezeu spre a combate pe Antihrist, zice că: „Ei vor profetiza 1260 de zile". Și despre Femeia îmbrăcată cu Soarele (adică Sf. Biserică), se zice că: „Ea a fugit în pustiu, unde avea un loc pe care i-l pregătise Dumnezeu, ca să se nutrească acolo în 1260 zile". Și în adevăr, ea trebuie să fie nutrită un timp, două timpuri și jumătate de timp, în afară de prezența șarpelui (Apc. 13, 5; 11, 2, 3; 12, 6, 14).

Nu este de prisos a observa, că prezicerile privitoare la Antihrist au fost aplicate de mai multe ori la mai multe persoane. Unii, după mărturia Fer. Augustin, au văzut pe Antihrist în Neron, alții în gnostici, alții iarăși în Papa al Romei, și în genere în papism. Aceste socotințe din urmă, care se iviră și se răspindiră în evul mediu în Orient, printre mai multe secte, dar care se întăriră mai ales de la ivirea societăților protestante, au pătruns pînă și în sistemele lor de teologie, și au fost chiar de mai multe ori dezvoltate în tratate speciale (Vezi pe larg în „Priveliști Apocaliptice", cap. 13 de autor).

Cînd zice cineva „comoară" la aur sau argint el minte:
Comorile adevărate sînt doar în Suflet și în minte.
Că-n timp ce unele sînt bunuri care se spulberă și pier
Cu celelalte pleci din viață și sui la Dumnezeu în cer.

PĂCATUL

Înfrînarea carnală este strălucita virtute prin care punem în friu păcatul, nelăsîndu-l să ne surpe... Păcatul este pe buzele tuturor predicatorilor, un ghimpe demonic ce împunge și rănește „o pată rea care intunecă cugetul" o faptă rea care tulbură conștiința, o durere grea care sfîșie inima muritorilor, un șarpe înveninat care periclitează viața. Păcatul este o groaznică pacoste pe biata omenire, un zid care desparte pe om de Dumnezeu. Păcatul se naște în inimă (Mt. 15, 18—20), din poftă (Iac. 1, 13—15), în urma ispitei duhului rău (Ioan 8, 44; 1 Ioan 3, 8). Păcatul a intrat în lume prin Eva și Adam, amăgiți de șarpele — duhul cel rău — care a trezit în inima lor mîndrie, neîncredere, neascultare, față de Dumnezeu și răzvrătire. De la Adam, toți oamenii se zămislesc în păcat, toți moștenesc păcatul, toți gem, suspină și cad sub povara lui strivitoare și aducătoare de moarte (Fac. 3; 8, 21; 2 Paral. 6, 36; Iov 14, 4; 15, 14—16; 25, 4; 13 1—3; 50, 6; 52, 2—4; 57, 3—4; Prov. Sol. 20, 9; Ecl. 7 20; Is. Sir. 25, 23; Rom. 3, 10—12; 5, 12—19; Iac. 3, 2; 1 Ioan 1, 3).

„Toți s-au abătut, împreună netrebnici s-au făcut" (Ps. 12,3). Unul singur a fost fără de păcat, Iisus Mîntuitorul (Ioan 8, 46; 2 Cor. 5, 21; Evr. 4, 15; 7, 26; 1 Petru 2, 22; 1 Ioan 3, 5). El vine în lume să mîntuiască pe păcătoși; își dă singele pentru singele lor, viața pentru răscumpărarea și iertarea lor. Pe El îl avem înaintea lui Dumnezeu Singurul Mijlocitor (1 Ioan 2, 1), Unicul Mîntuitor (Mt. 1, 2; F. Ap. 4, 12), Care are harul iertării păcatelor, Puterea salvării de la moarte și cheia nemuririi. Iisus Hristos, prin slujirea Sa de învățător, Arhiereu și Împărat, prin doctrina, morala și cultul religiei întemeiată de El, este Domnul Dumnezeu și Mîntuitorul nostru în vecii vecilor.

MOARTEA

Odată este dat fiecărui om să moară. Zicala înțelepților străbuni zice hotărît: „Cine a văzut soarele, trebuie să vadă și moartea!” Toate vietățile fug de moarte. Așisderea și oamenii mari și mici fug de moarte. Moartea a intrat în lume prin zavistia diavolului (Fac. 3; Int. Sol. 2, 23—24) și prin greșeala lui Adam (Fac. 3, 19; 1 Cor. 15, 21—22). Aceasta e rodul libertății, urmarea mândriei și a neascultării (Fac. 2, 17). „Printr-un om a intrat păcatul în lume și prin păcat moartea.” (Rom. 5, 12). Pofta a zămislit păcatul și păcatul săvîrșindu-se a născut moartea. Prin urmare, moartea, este pedeapsa, plata păcatului (Rom. 6, 23), este otrava moștenită de toți oamenii de la Adam „în care toți au păcătuit” (Rom. 5, 12). De atunci toți oamenii mor și cei buni și cei răi și cei mari și cei mici și cei bogați și cei săraci. Cînd Dumnezeu își retrage Duhul din făpturile Sale, toate mor și se prefac în țărîna (Ps. 123, 29). Trupul se întoarce în pulberea pămîntului din care a fost luat; iar sufletul se întoarce la Dumnezeu care l-a dat” (Ecl. 12, 7; D.A. o.c. pp. 505—7; 332—3).

Intrați în bordeiul pe jumătate dărîmat și veți vedea sicriu, în munți moarte, pe mări și riuri moarte. Totdeauna și pretutindeni vedem moartea. O vedem în orice timp, în toate zilele anului, în toate ceasurile zilelor. O vedem în orice vîrstă, la bătrînețe, la tinerețe și chiar și la începuturile vieții. O vedem în fiecare loc, pe pămînt, pe mare, în casele umile ale săracilor, în palatele luxoase ale bogaților, pe tronurile înalte ale împăraților și ale conducătorilor pămîntului. Toată lumea aceasta, care-i locașul puținilor vii, este mormînt a nenumărați morți...

Moartea la oameni, după felul credincioșilor și viețuirii lor, are mare deosebire! Moartea dreptilor este asemenea Îngerilor luminați și buni: lină, pașnică, veselă, iar moartea păcătoșilor este asemenea îngerilor întunecați și răi; este cumplită (Ps. 33, 21).

JUDECATA PARTICULARĂ

Dumnezeu este aproape de orice om, pentru a-și da socoteala de cele făcute în viață și Dreptul Judecător universal și etern a rînduit ca toți oamenii, după moartea lor, să treacă mai întîi printr-o judecată particulară, apoi mai tîrziu, prin Judecata universală. Fiecare om, creștin, îndată după moartea sa trupească, merge cu sufletul prin vămile văzduhului înaintea Dreptului Jude-

cător. Acolo este răsplătit după faptele sale bune sau rele. I se dă o arvună, celor buni un început de fericire în Rai; iar celor răi un început de muncă în iad. Despre această Judecată particulară ne adevăresc și Dumnezeieștile Scripturi, zicînd: „Hotărît este că oamenii să moară odată iar după aceea urmează judecata”. (Evr. 9, 8, 27). Și: „Se cuvine a face lucrurile Celui ce ne-a trimis pe noi pînă este ziuă; vine noaptea cînd nimeni nu mai poate lucra”. (Ioan 9, 4). După Judecata particulară unii păcătoși au posibilitatea de a se mai ușura de păcate și a scăpa de munci, pot încă a scăpa și din iad, prin milostenii, rugăciuni cu posturi, Dumnezeiești Liturghii, panahizi, sau parastase... făcute sau plătite de rudeniile sau de cei de aproape ai lor. Prin acestea și fericirii devin mai fericiti. Să cugetăm întotdeauna la cele mai de pe urmă ale noastre, ca să nu greșim; ci să ne folosim cît mai mult vremelnic și veșnic (Is. Sir. 7, 38).

ORDINEA EVENIMENTELOR DINAINTEA
JUDECĂȚII UNIVERSALE

Numeroasele lucrări, înșelătorii, semne, vedenii, minuni amăgitoare, constrîngerile, persecuțiile sîngeroase și ucigătoare ale lui Antihrist, vor veni pînă în ajunul Judecății universale, cînd acel satana întrupat, va fi omorît de Domnul nostru Iisus Hristos cu duhul gurii Sale, pierzîndu-l cu arătarea venirii Sale, pe care pierzîndu-l dimpreună cu prcorocul mincinos, îi va arunca în iazerul de foc ca să se muncească în veci (2 Tes. 2, 8; Apc. 19, 15, 19—20). Atunci se vor împlini și marile înfricoșate evenimente pe pămînt și în cer.

Înțeleptul Ieronim scrie în cartea sa că, a găsit în Hronograful Evreilor, că se vor arăta douăsprezece semne înaintea venirii a doua a Mîntuitorului nostru Iisus Hristos.

1) În prima zi se vor înălța apele mărilor cu cincisprezece coți în toate hotarele deasupra nivelului lor, nu ca să le acopere, ci stînd în locul lor ca și cum ar fi îngrădite cu un zid uriaș, de jur împrejurul lor.

2) În a doua zi se vor cufunda apele atît de mult în adînc, încît abia să se vadă.

3) În a treia zi se vor vedea deasupra apei chiții cei mari, vietățile uriașe ale apelor mării și peștii înfricoșați, strigînd așa de tare, încît se vor auzi glasurile lor pînă la cer.

4) În a patra zi vor seca mările și toate apele mari și mici.

5) În a cincea zi vor asuda cu sînge toți copacii și ierburile pămîntului.

6) În a șasea zi se va face un cutremur de pământ foarte înfricoșat în toată lumea, încît să nu poată nici un om, vreun dobitoc ori altă viețuitoare să șadă pe picioarele sale și vor cădea prăbușindu-se toate zidurile și locașurile omenești. Toți munții, dealurile și locurile înalte se vor nărui și se va face în toată lumea o singură cîmpie.

7) În ziua a șaptea, toate pietrele se vor lovi între ele și se vor sfărîma.

8) În a opta zi, se vor deschide toate mormintele de la Răsărit la Apus (de la miază-noapte la miază-zi) și ieșind din ele oasele morților, vor sta deasupra pămîntului.

9) În a noua zi vor cădea stelele de pe cer și toate fiarele se vor aduna în vasta cîmpie, strigînd cu îngrozire fără a paște și fără a se mai hrăni.

10) În a zecea zi vor muri toți oamenii ca să învieze cu ceilalți după puțin timp.

11) În ziua unsprezecea va arde un foc foarte iute: cerul, aerul și toată fața pămîntului (pînă la 15 coți, pe unde au umblat oamenii păcătoși). Totuși, transformarea prin foc nu se poate crede a avea loc înainte de Judecată, învierea morților și transformarea celor vii pe care îi va surprinde ziua cea mare încurcați în aiacerile lor obișnuite ca potopul universal pe lumea din vremea dreptului Noe și ploaia focului nimicitor pe Sodomienii și Gomorenii din vremea dreptului Lot (Mt. 24, 37—42; Lc. 17, 26—29; 32), altfel, ar fi consumați dimpreună cu pămîntul (2 Petru 3, 10) și n-ar mai putea rămîne nimeni în viață pînă la venirea Domnului (1 Cor. 13, 31; 1 Tes. 4, 17). De aici vedem că:

a) Lumea aceasta va avea un sfîrșit.

b) Sfîrșitul desăvîrșit urmează după Judecata universală.

c) Timpul cînd anume va fi a doua venire a Domnului, Judecata universală și desăvîrșitul sfîrșit al lumii, nu-l știe nimeni din creaturi, nici oamenii, nici îngerii, fără numai Dumnezeu, El va veni ca furul.

d) Lumea aceasta, cu toate așezămintele ei omenești, se va mistui prin foc.

12) În a douăsprezecea zi, se va face cer nou și pămînt nou și atunci va veni Înfricoșatul Judecător, mergînd înaintea Lui un foc uriaș.

EVENIMENTELE CARE VOR AVEA LOC ÎN ZIUA JUDECĂȚII

nimoșii adeseori cearcă adîncurile planului lui Dumnezeu pînă unde pot ajunge. Astfel, unii teologi isusiți ai Sf. Biserici Ortodoxe creștine, spun după unele descoperiri de sus că în marea zi a Judecății se vor împlini și înfricoșate lucrări dumnezeiești.

Se va vedea venind din cer Domnul, Judecătorul viilor și al morților (Lc. 17, 24; 1 Cor. 1, 8), Care va nimici pe Antihrist prin arătarea venirii Sale (2 Tes. 2, 8).

La vocea Domnului, morții vor învia la judecată (Ioan 5, 25—29; 6, 54) și cei rămași vii se vor schimba (1 Cor. 15, 51—52; I Tes. 4, 15—16).

Judecata se va face și pentru unii și pentru alții și în genere pentru toată lumea (Ioan 12, 48; Rom. 2, 5—6; Mt. 25).

Pe urmă va veni sfîrșitul lumii (Mt. 13, 39) și a Împărăției Harului Domnului nostru Iisus Hristos (I Cor. 15, 24), Judecata universală, transformarea întreg universului cu foc, după care se va face cer nou și pămînt nou, cărora urmează începutul Împărăției gloriei lui Dumnezeu.

SEMNUL PREVESTITOR VENIRII DREPTULUI JUDECĂTOR

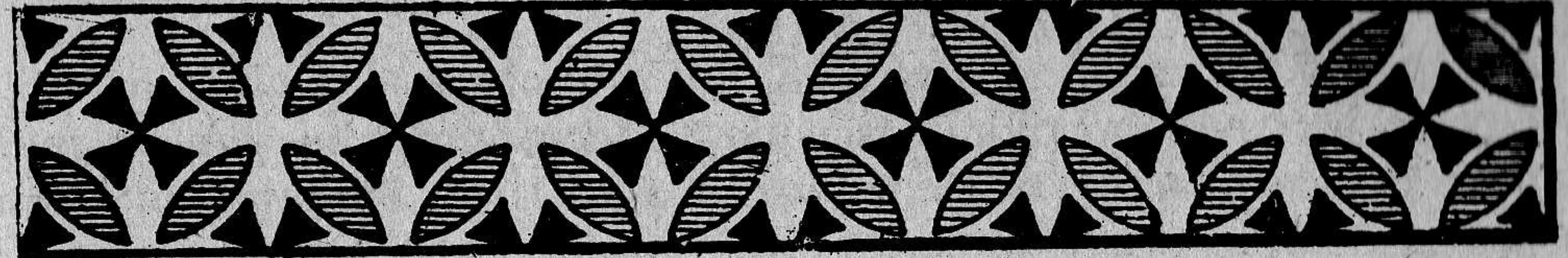
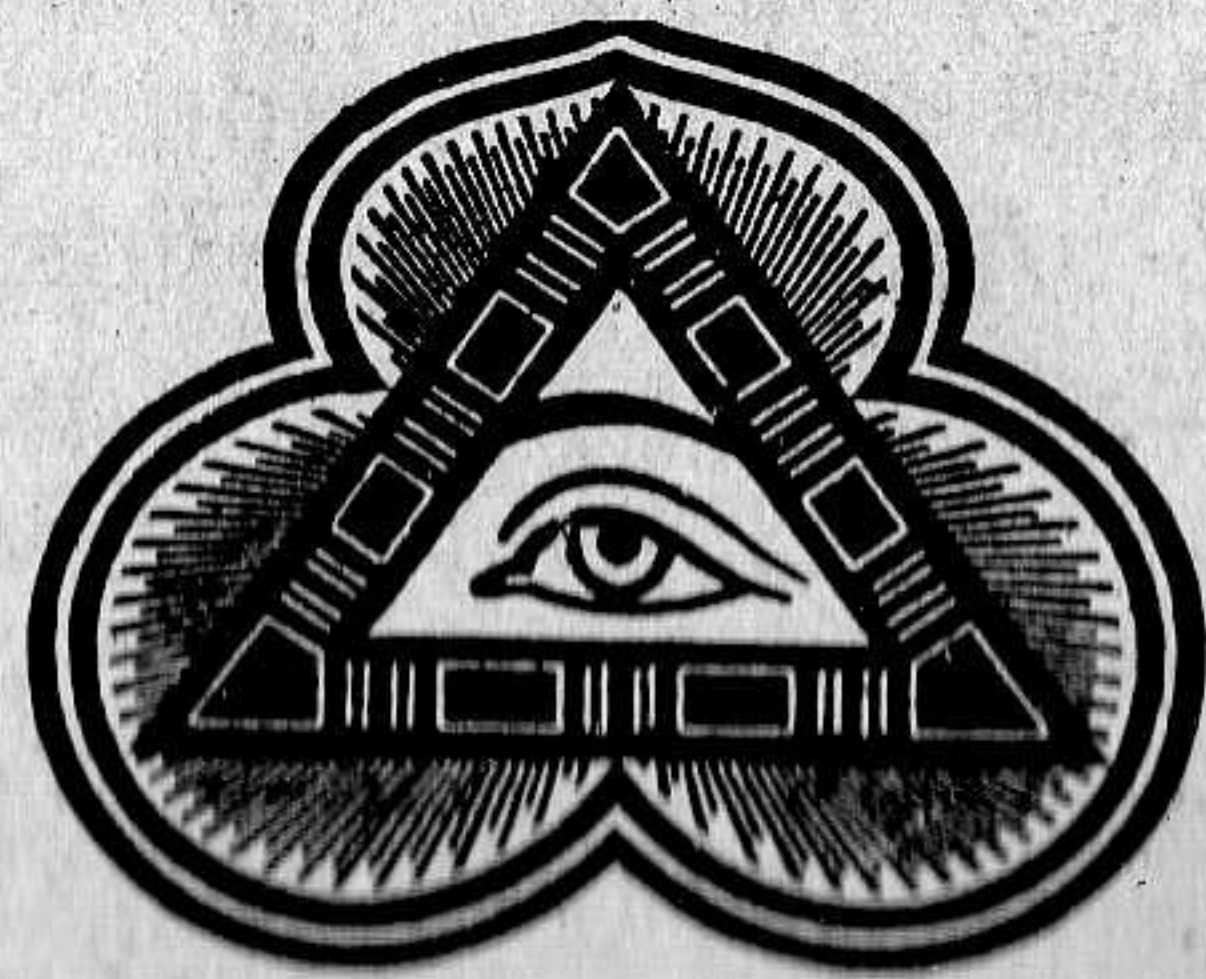

Unoscut este multora Dumnezeiescul Semn al Sf. Cruci, care se va arăta pe cer după sfîrșitul lumii și a doua venire a Mîntuitorului ca Drept Judecător. Semnele Dumnezeului nostru vor fi foarte zguduitoare și înspăimîntătoare. Dreapta credință se va stinge aproape cu totul de pe pămînt. Oamenii vor ajunge la cel mai de pe urmă grad de stricăciune. Antihrist, satana întrupat (cum am mai arătat) va veni și va înșela pe oameni prin mincinoasele lui învățături anticreștinești, prin semne și minuni false și prin prigonirile credincioșilor care s-ar mai afla tăinuți pe undeva. Popoarele, aproape se vor distruge prin războaie interne și externe. Bolile cumplite, molipsitoare și foametea vor pustii pămîntul. Cutremure puternice de pămînt vor distruge și vor înghiți orașe și sate întregi. Echilibrul lumii se va slăbi și se va rupe, vînturile și uraganele se vor dezlănțui distrugînd totul din calea lor. Soarele nu va mai da decît niște slabe luciri sinistre și încruntate. Luna nu va mai străluci. Stelele vor cădea din cer, trăsnetele și fulgerele vor sclipi izbucnind furioase din toate părțile. Apele oceanelor, mărilor, iazurilor, fluviilor, râurilor... vor ieși din hotarele lor cu mugete îngrozi-

toare, înălțându-se spre cer. Munții și dealurile se vor ciocni, vulcanii se vor înfuria vărsând șiroaie puternice de flăcări. O ploaie puternică de pucioasă cu foc va îneca pământul și tot ce se găsește pe suprafața lui va deveni în acel moment prada flăcărilor ce vor arde pământul ca pe o oală sau cărămidă cinsprezece coți de jur împrejur pe unde au călcat picioarele oamenilor păcătoși. Nu va mai rămâne din fumrșețile și așezările omenesti decât o grămadă uriașă de moloz și cenușă fumegândă. Pământul va deveni atunci un fioros mormânt foarte puțin luminat, o slabă lumină a stelelor ce se sting în căderea lor. Atunci pământul se va acoperi peste tot cu un întuneric mare, cum a fost înainte de crearea luminii și a lumii, asupra întregii naturi va domni o adâncă tăcere posomorită.

Despre aceasta, ne adevăresc Sfintele Scripturi. Și învățații mărturisesc adeseori aceasta. Psalmistul arată că: „Pământul și cerurile vor pieri, toate se vor învechi ca o haină și ca un veșmînt se vor învâli și se vor schimba” (Ps. 101, 26—27). Mîntuitorul nostru Iisus Hristos prezice sfîrșitul lumii în pilda zîzaniilor (Mt. 13, 39—40), în răspunsul dat Apostolilor despre vremea și semnele acestui sfîrșit (Mt. 24), prezicînd că: „Cerul și pământul vor trece” (Mt. 24, 35). Sf. Ap. Petru descrie sfîrșitul lumii prin arderea cu foc a pământului și a cerului, zicînd: „Lumea cea de atunci cu apă încîndu-o, a pierit; iar cerurile acestea de acum și pământul, se păzesc focului; că cerurile cu sunet vor trece; iar stihile arzîndu-se, se vor strica și pământul și cele de pe dînsul lucruri vor arde”, (2 Petru 3, 5—7, 10). Dumnezeu, astfel va înnoi universul cu foc pentru curățirea lui de păcatele omenesti și de blestemul pus asupra-i pentru stricarea așezămîntului primar și eliberarea făpturei din robia deșertăciunii și a stricăciunii, după care ardere, se va face cer nou și pământ nou (Rom. 8, 19—22; 2 Petru 3, 13; Apc. 21.) Vremea sfîrșitului lumii n-o știe nimenea din oameni, fără numai singur Dumnezeu (Mt. 24, 36; F. Ap. 1, 7; 2 Petru 3, 10; 1 Tes. 5, 1—3).

Iertare dăruiește-mi și lacrimi Doamne Sfinte,
Lesne iertătorule, mult Milostiv Părinte,
Pînă a nu mă înghiți iadul învechit în lucruri rele
Pînă a nu-mi cere răspuns de toate faptele mele!

ÎNVIEREA MORTILOR

Un mare Dumnezeu este învierea sufletelor din moartea păcatelor (Ioan 5, 25) și foarte minunată este învierea obștească a tuturor din morți (Ioan, 28—29). Mult Milostivul Dumnezeu Cel pururca iubitor de oameni, ne-a arătat în toate vremurile că El nu va lăsa trupurile oamenilor să zacă pururea în pulberea pământului, ci le va reface și învia cu Atotputernicia Sa Divină. Aceasta o mărturisim noi zilnic prin cuvintele Simbolului Credinței: „Aștept învierea morților”. Această o arată clar și determinat și Dumnezeiasca Scriptură. Astfel, în Vechiul Testament, Dumnezeu ne încredințează de învierea morților, cînd în convorbirea cu Moisi la rugul ce ardea în flăcări fără a se mistui, El se numește pe Sine: „Eu sînt Dumnezeul lui Avraam, al lui Isaac și al lui Iacob... Dumnezeu nu este al morților; ci al viilor” (Eș. 3, 6; Mt. 22, 32). Această credință o arată și Avraam atunci cînd, după cuvîntul Apocstolului, aduce jertfă pe unicul său fiu după o făgăduință, cu nădejdea „că și din morți a-l scula pe acela Dumnezeu este puternic” (Evr. 11, 17—19). Cu credința aceasta a învierii se mîngiau mulți drepti ai Vechiului Testament. Astfel, dreptul Iov, în grelele și îndelungatele lui pătimiri, zicea: „Știu că Răscumpărătorul meu este viu și că voi învia din pământ în ziua cea de apoi, că voi fi iarăși îmbrăcat cu carnea și pielea mea care acum se destramă... Și-l voi privi pe Dumnezeu cu ochii aceștia ai mei și nu a-i a ltuia” (Iov, 19, 25—27; comp. Ps. 15, 9—11; 16, 15; 43, 15).

Învierea morților o profețesc Proorocii Daniil și Osia, de asemenea și Isaia, zicînd: „Învia-vor morții și se vor scula din mormînturi... Cei ce dorm în țărîna pământului se vor scula... Din stăpînirea iadului și voi izbăvi și de moarte îi voi mîntui. Unde-ți este moarte biruința ta? Unde-ți este mulțimea chinurilor tale...”

(Is. 26, 19; Dan. 12, 2; Osia 13, 14). Proorocul Iezechiel, prezicea figurat învierea morților, descriind vedenia câmpului plin de mulțime de oase omenești uscate, care la suflarea Duhului lui Dumnezeu, s-au apropiat unele de altele fiecare la încheietura sa, s-au îmbrăcat cu carne și piele, au înviat, însuflețindu-se cu duh (Iez. 3, 7).

Învierea morților se adevărește de Proorocul Ilie și Elisei prin învierea celor trei morți: fiul mort al văduvei din Sarepta Sidonului (2 Imp. 17, 17—24), fiul mort al Șunamitencei (4 Imp. 4, 18—37; 8, 5) și mortul înviat prin atingerea de oasele lui Elisei (Imp. 13, 20—21).

Evlavioșii frați Macabei, pe când îi tortura Antioh, martirizându-i, se mingăiau și se îmbărbătau cu credința vie în învierea morților, zicând: „Împăratul lumii, pe noi care murim pentru legile Lui, iarăși ne va învia cu înviere de viață veșnică... Noi iarăși vom învia prin Dumnezeu...” (2 Macab. 7, 9, 14...). Viteazul Iuda Macabeul a trimis la Ierusalim un dar bogat (2000 de drahme de argint), pentru păcatele coreligionarilor săi căzuți în luptă morți, gândindu-se cu înțelepciune și pietate la înviere (2 Macab. 12, 42—46). Astfel, în Biserica Vechiului Testament, toți Israelii credeau în înviere, afară de secta saducheilor (Mt. 22, 23—32; Mc. 12, 18—27; Lc. 20, 27—38; F. Ap. 23, 8).

În Noul Testament, Mîntuitorul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, întărește adevărul învierii morților cu cele mai lămurite cuvinte: „Amin, amin, zic vouă... vine ora cînd toți cei ce sînt în morminturi, vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu. Și vor ieși cei ce au făcut cele bune întru învierea vieții; iar cei ce au făcut cele rele, întru învierea osîndirii” (Ioan 5, 25—29). Aceasta o întărește El și pe cînd vorbea de Taina Sf. Împărtășiri, zicînd: „Aceasta este Pîinea Care S-a pogorit din Cer, ca să mănînce cineva dintr-însa și să nu moară. Cel ce mănîncă Trupul Meu și bea Sîngele Meu, are viață veșnică și Eu îl voi învia pe el, în ziua de apoi...” (Ioan 6, 50—58). Aici este vorba despre învierea trupurilor, nu numai despre nemurirea sufletelor, cum susțin potrivnicii adevăratei credințe, care neagă învierea. Aceasta se recunoaște din fapte, pentru că în morminte nu sînt și sufletele, ci numai trupurile morților. „Trupul (mortului ce se preface în pulbere) se întoarce în pămîntul din care a fost luat (pînă la învierea obștească); iar Sufletul se întoarce la Dumnezeu Care l-a dat” (Ecl. 12, 9; comp. Lc. 12, 20; 16, 19—31). De asemenea, în convorbirea cu Marta despre fratele ei ce murise de patru zile și era intrat în putrefacție, zicîndu-i: „Fratele tău va învia”, Marta i-a răspuns: „Știu că va învia la înviere în ziua cea de apoi”. Mîntuitorul o clarifică apoi mai bine, adevărîndu-i: „Eu sînt învierea și viața; cel ce crede în Mine, deși va

muri, va fi viu” Aceasta a arătat-o El atunci imediat, cînd pe Lazăr cel mort și intrat în putrefacție (cum a adevărit chiar sora lui Marta la deschiderea mormîntului, zicînd: „Doamne, pute, că este mort de patru zile!”), l-a înviat, după care a mai trăit 30 de ani, devenind episcop în Cipru (Ioan 11; D.Ag. o.c. pp. 494—5; V. Sf. 4 ian. o.c. pp. 181—2). Această dovadă vie a învierii a mai arătat-o El luminat și prin semnele înfricoșate ce s-au făcut la moartea Lui pe cruce, cînd: „Catapeteasma Bisericii s-a rupt în două de sus pînă jos, pămîntul s-a cutremurat, pietrele s-au despîcat, mormînturile s-au deschis și multe trupuri ale Sfinților ce adormiseră, s-au sculat. Și ieșind din mormînturile lor, după învierea Lui, au venit în sfînta cetate (a Ierusalimului) și s-au arătat multora” Mt. 27, 51—53).

Despre învierea morților au predicat mult și Sf. Apostoli. Astfel, cînd Sf. Ap. Petru și Ioan, după vindecarea ologului care cerșea la ușa Bisericii, predicau mulțimii, „preoții cu voievodul Bisericii și saducheii, le păreau rău că învață poporul, vestind în Iisus învierea cea din morți... Sf. Ap. Pavel, dezvinovățindu-se înaintea guvernatorilor romani Felix, Festus și a împăratului Agripa, îi incredințează despre aceasta, zicînd: „Am nădejde la Dumnezeu, că El va învia pe cei morți, drepti și nedrepti, ceea ce și ei înșiși așteaptă... Eu acum sînt pîrit și judecat pentru învățătura aceasta, despre învierea morților. Dar ce? Se socoate oare de voi de necrezut că Dumnezeu învie pe morți?” (F. Ap. 4, 2; 24, 15—21; 25, 8—20; 26, 6—8; comp. F. Ap. 17, 18, 31—32; 23, 6; Evr. 6, 2).

Creștinilor din Corint, îndoielnici în învierea morților, tot acest Apostol dovedindu-le clar, că după învierea Capului Hristos, va învia și Trupul Lui care-i Biserica, adică toți creștinii, le zice: „Dacă se vestește (pretutindeni) că Hristos a înviat din morți, cum zic unii dintre voi că nu este învierea morților? Apoi dacă nu este învierea morților, nici Hristos n-a înviat; iar dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este propovăduirea noastră, zadarnică este și credința voastră. Ne aflăm încă și martori mincinoși ai lui Dumnezeu, că am fi mărturisit împotriva lui Dumnezeu că a înviat pe Hristos pe Care nu L-a înviat, dacă morții nu învie. Căci dacă morții nu învie, nici Hristos n-a înviat și dacă Hristos n-a înviat, deșartă este credința voastră și sînteți în păcatele voastre” (I Cor. 15, 12—14).

Aici Sf. Ap. Pavel argumentează împotriva saducheilor, care negau învierea morților. El o apără cu toată puterea, zicîndu-le că: „Dacă se neagă învierea morților, trebuie să se nege și Învierea lui Hristos și atunci se face deșartă propovăduirea Apostolilor și credința auzitorilor. Adevărul acesta al învierii morților, îl mai propovăduiește el și în alte locuri, zicînd: „Însuși Domnul întru po-

runcă cu glasul Arhanghelului și în trîmbița lui Dumnezeu se va pogori din cer și cei morți în Hristos vor învia întii. După aceea noi cei vii care vom fi rămași, ne vom răpi în nori împreună cu dînșii în întîmpinarea Domnului în văzduh, și așa pururea vom fi cu Domnul... Taină zic vouă, că nu toți vom adormi, însă toți ne vom schimba. Într-o cirtă, în clipeala ochiului, în trîmbița cea de apoi, pentru că va trîmbița și morții se vor scula nestrîcați, și noi ne vom schimba...

Precum Dumnezeu a înviat pe Domnul, ne va învia și pe noi prin puterea Sa... Iisus Hristos a înviat din morți făcîndu-Se începătură (învierii) celor adormiți... El, cel dintîi născut din morți... Astfel, de vreme ce prin om (Adam) s-a făcut moartea, prin om (Iisus Hristos, Noul Adam) și învierea morților... Precum toți mor în Adam, așa vor învia toți în Iisus Hristos..." (1 Tes. 4, 16—17; 1 Cor. 15, 51—52; 6, 14; 15, 20—22; Colos. 1, 18).

Despre învierea morților în special ne învață următoarele:

1) Ea va fi universală: adică nu numai cei drepti ci și cei păcătoși și necredincioși vor învia. Aceasta reiese clar și din locurile scripturistice arătate mai sus. Prin cuvintele psalmistului: „Nu vor învia nedrepții la Judecată” (Ps. 1, 5—6), nu se înțelege că nu vor învia la învierea obștească; ci că nu-și vor putea susține cauza și astfel rămînînd fără nici un răspuns, ca niște muți „iar el tăcea”, vor cădea în osîndă veșnică și așa neputînd a se înveseli și fericii cu drepții, se vor socoti ca niște morți.

2) Trupurile după înviere vor fi aceleași după ființa cu care au viețuit aici pe pămînt, pentru că prin moarte și distrugerea lor, fie în pămînt, în ape, în foc sau în aer, ele la înviere nu-și pierd, ființa; ci numai se schimbă după formă. Dacă și-ar pierde ființa atunci n-ar mai putea fi vorba despre învierea lor.

3) Trupurile înviate vor fi înzestrate cu diferite însușiri din însușirile avute în viața aceasta de aici de pe pămînt. Ele vor învia în o preamărită și foarte plăcută formă. Astfel, la învierea lor din mormînturi, sau de pe unde vor fi ele împrăștiate, vor fi asemenea Trupului celui înviat al Domnului nostru Iisus Hristos. Aceasta o adevărește clar și Sf. Ap. Pavel, zicînd: „Iisus Hristos va schimba trupul smereniei noastre, ca să se facă în chipul Trupului Slavei Lui, după lucrarea puterii ce are El... Astfel, seamănă-se în stricăciune, scula-se-va în nestrîcăciune. Seamănă-se în slăbiciune, scula-se-va în putere. Seamănă-se trup sufletește (animal) sculase-va trup duhovnicesc... Fiindcă se cade ca cel stricăcios să se îmbrace în nestrîcăciune și cel muritor în nemurire” (Filip 3, 21; 1 Cor. 15, 13—41; 53—54).

Din aceste adevăruri scripturistice reiese clar că, trupul omnesc după înviere va fi: nestrîcăcios, puternic și nemuritor. El va fi înzestrat cu o minunată tărie și putere deosebită. El va fi duhovnicesc, fin și ușor sau ceresc. Prin urmare, el nu va mai avea trebuință de felurile mijloace ale vieții, de care avea trebuință în viața aceasta. Aceasta o adevărește și Mintuitorul, zicînd: „...La înviere nu se vor mărita, nici însura, că nici să moară nu pot. Ei sînt asemenea cu Îngerii în cer și fiii lui Dumnezeu sînt, fiind fii ai învierii” (Mt. 22, 30; Lc. 20, 34—36). Totuși, cei înviați nu toți vor fi atunci de o potrivă preamăriți și străluciți; ci se vor deosebi mai puțin ori mai mult unii de alții în mărire, frumusețe și strălucire, așa cum este deosebirea între soare, lună, luceferi și stele, între corpurile cerești și corpurile pămîntești. Aceasta o arată minunatul Apostol Pavel, zicînd: „Nu tot trupul este același trup, ci altul este trupul oamenilor și altul trupul dobitoacelor, altul al peștilor și altul al păsărilor. Sînt trupuri cerești și trupuri pămîntești. Alta este slava soarelui și alta a lunii și alta a stelelor, că stea de stea se deosebește în slavă. Așa și la învierea morților” (1 Cor. 15, 39—42).

Mulțumim lui Dumnezeu
Care ne-a dăruit
Lumină și ajutor
S-ajungem la sfîrșit!

JUDECATA UNIVERSALĂ

ici hai să vorbim și despre Judecata universală, prin care vrînd nevrînd, vom trece toți ca oile la strungă. Mîntuitorul Hristos, descoperind semnele sfîrșitului lumii (Mt. 24), descrie Judecata din urmă în pildele: despre neghine (Mt. 13, 24—30; 36—43), despre năvodul aruncat în mare (Mt. 13, 47—50), despre nunta fiului de împărat (Mt. 22, 2—14), despre cele zece fecioare și despre talanți (Mt. 25, 1—30)... Apoi îl descoperă foarte impresionat în tabloul sau pericopa Evangheliei din Dumineca lăsatului de carne (Mt. 25, 31—46).

Fiul Omului apare atunci ca Împărat universal și etern, Atotputernic, Atotstăpînitor, în slavă pe norii cerului, însoțit de Îngerii Săi. Înaintea Lui vin toate neamurile și toți oamenii. Cei buni, oile albe, se dau la dreapta și vor merge în viața veșnică; iar cei răi, caprele negre, se dau la stînga și vor merge în osînda veșnică.

Ziua Judecății în Sf. Scriptură e numită „ziua miniei și a descoperirii dreptei judecăți a lui Dumnezeu” (Rom. 2, 5), „ziua cea mare și înfricoșată a Domnului” (F. Ap. 2, 20; Iuda 1, 6), „ziua lui Hristos” (Filip 1, 6, 10; 2 Tes. 2, 2—3), „ziua cea de apoi” (Ioan 6, 40; 11, 24). Învățătura despre Judecata din urmă se cuprinde între dogmele Evangheliei (Mt. 7, 1—2; 12, 36; Mc. 6, 11) și ale Apostolilor (Evr. 6, 2; F. Ap. 10, 42; Iuda 1, 6; 1 Petru 5, 4). Biserica întreagă învață că după moarte, urmează Judecata (Evr. 9, 27), că Tatăl a dat toată Judecata Fiului (Ioan 5, 22), că Hristos este nu numai Mîntuitorul ci și Judecătorul viilor și al morților (F. Ap. 10, 42; Rom. 14, 10; 2 Tim. 4, 1).

Toți creștinii credem, mărturisim și așteptăm ca Iisus Hristos „iarăși va să vină cu mărire să judece vii și morții... Noi toți trebuie să ne înfățișăm înaintea Scaunului de Judecată al lui Hristos,

ca fiecare să primească după faptele sale săvîrșite în trup, ori bine, ori rău” (2 Cor. 5, 10; Rom. 14, 40).

În aceea zi se vor descoperi și judeca după dreptate (F. Ap. 17, 31) și adevăr (Rom. 2, 2), toate gîndurile (1 Cor. 4, 5), toate tainele inimii (vr. 4, 12—13), toate cuvintele (Mt. 12, 36—37) și toate faptele oamenilor (Mt. 16, 27). Mai ales se vor cerceta faptele îndurării trupești: săturarea flăminzilor, adăparea însetaților, primirea străinilor, îmbrăcarea săracilor, cercetarea bolnavilor și a întemnițaților (Mt. 25, 34—46). Față de cei ce nu au făcut milostenie, Judecata va fi fără milă” (Iac. 2, 13). Prin urmare și la judecata din urmă, în cer ca și pe pămînt, legea cea mai mare este dragostea. Toate faptele făcute din iubire pentru frații cei mai mici ai Mîntuitorului, sînt făcute ca pentru El și răsplătite. Lucrul cel mai cutremurător din procesul Judecății din urmă este descoperirea gîndurilor inimii și arătarea faptelor ascunse. Nimic nu va îngrozi și rușina mai mult decît acestea. Atunci păcătoșii vor plînge și vor striga munților și stîncilor: „cădeți peste noi și ne acoperiți...” (Apc. 6, 15—16). Vor plînge cei ce au iubit mai mult minciuna decît adevărul, nedreptatea în locul dreptății, viciul în locul virtuții, toți cei ce au ales moartea în locul vieții și blestemul în locul binecuvîntării (2 Lege 30, 19), toți cei vinovați față de jertfa iubirii, care este Trupul și Sîngele Domnului... Focul Judecății lui Dumnezeu, va arăta fiecăruia ce a zidit: aur, argint, pietre scumpe, sau: lemn, fîn, trestie (I Cor. 3, 11—14).

Apoi se va rosti sentința celor drepti: „Veniți binecuvîntații Părintelui Meu...”, celor păcătoși: „Duceți-vă de la Mine, blestemaților...”. Și vor merge aceștia în osînda veșnică și dreptii în viața veșnică” (Mt. 25, 34, 41, 46; D.A. o.c., pp. 58—61).

RĂSPLATA DEFINITIVĂ. RAIUL ȘI IADUL

Răsplătirea tuturor dreptilor și a păcătoșilor va fi felurită. Fiecare va fi răsplătit mai mult sau mai puțin, drept după faptele sale. Răsplătirea dreptilor cu chemarea în Împărăția lui Dumnezeu și alungarea păcătoșilor în focul veșnic, la diavolul și îngerii răi, va fi: completă, perfectă, definitivă. Completă sau desăvîrșită, adică nu numai pentru suflet, ca după Judecata particulară a omului, ci pentru suflet și trup totodată, pentru omul întreg. Perfectă, pentru că va consta nu în începuturi de fericire pentru cei drepti și de chinuri pentru cei păcătoși, cum se întîmplă după judecata particulară; ci în perfecțiunea fericirii și a muncilor, conform cu

meritele fiecăruia. Definitivă, în fine, pentru că va rămînea extern invariabilă pentru toți, așa încît nici unui păcătos nu-i va mai fi cu putință de a scăpa vreodată din iad, cum se întîmplă după Judecata particulară (M.O. o.c. p. I, 60, 68). Dumnezeuiasca Scriptură — Cuvîntul lui Dumnezeu — descrie în felurite chipuri și decsebite forme fericirea dreptilor în Împărăția lui Dumnezeu și muncile păcătoșilor în iad.

FERICIREA DREPTILOR

Fericirea dreptilor este mare, foarte mare în veșnicie. Ea se numește în Dumnezeuiasca Scriptură „Împărăția Cerului” (Mt. 11, 12), „Împărăția lui Dumnezeu” (Lc. 9, 60; 17, 21; Mt. 6, 33; I Cor. 15, 50), „Împărăția Tatălui” (Mt. 13, 43), „Cetatea Dumnezeului Celui viu” (Evr. 12, 22), „Casa Părintelui” (Ioan 14, 2), „Ierusalimul ceresc” (Evr. 12, 22; Apc. 21, 2), „Cerul” (Mt. 5, 45, 43; Apc. 21; Is. 65, 17; 2 Petru 3, 13).

a) Dreptii se bucură de fericita vedere a lui Dumnezeu. Aceasta o adevărește Iisus Hristos prin cuvintele: „Feriți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu” (Mt. 5, 8). Și Apostolul: „Acum vedem ca prin oglindă și prin ghicitură, atunci însă față către față... Știm că dacă se va arăta, vom fi asemenea Lui, și-L vom vedea pe El precum este” (I Cor. 13, 12; I Ioan 3, 2).

b) Ei vor petrece în societatea lui Iisus Hristos și cu toți sfinții. Aceasta o adevărește Iisus, zicînd: „Eu voi merge și vă voi pregăti vouă loc și iar voi veni și vă voi lua pe voi la Mine, ca unde sînt Eu, să fiți și voi” (Ioan 14, 3). Apostolul zice: „V-ați apropiat de muntele Sionului, de Cetatea Dumnezeului Celui viu, de Ierusalimul cel ceresc și de zeci de mii de îngeri și de adunarea celor întii născuți, care sînt scriși în ceruri” (Evr. 12, 22). Cîtă fericire va izvorî de aici pentru cei drepti, se înțelege de acolo, că societatea celor buni acum aici pe pămînt aduce omului o nespusă fericire.

c) Ei vor fi liberi de necazurile lumii acesteia, căci: „Dumnezeu va șterge toată lacrima de la ochii lor și moartea nu va fi mai mult, nici plîngere, nici strigare, nici durere, nu va fi mai mult, că cele dintîi au trecut” (Apc. 21, 4).

d) Ei vor primi încă și unele bunuri foarte mari, despre care zice Sf. Ap. Pavel: „Cele ce ochiul n-a văzut, urechea n-a auzit și la inima omului nu s-au suit, acelea a pregătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe Dînsul” (I Cor. 2, 9).

e) Fericirea celor drepti va fi felurită după meritul lor. Aceasta o adevărește și Sf. Biserica Ortodoxă, zicînd: „Precum Sufletele nu trec din această lume, aflîndu-se în același grad de grație, așa și după ce trec din lume, nu stau în același grad de fericire”.

(M.O. o.c. p. I, întreb. 62). În privința aceasta și Iisus Hristos zice: „În Casa Părintelui Meu sînt multe locașuri” (Ioan 14, 2). Așisderea și Apostolul zice: „Fiecare va primi după lucrul său... Cel ce seamănă cu scumpătate, cu scumpătate va și secera, iar cel ce seamănă cu binecuvîntare, cu binecuvîntare va secera” (1 Car. 3, 8; 2 Cor. 9, 6).

f) Fericirea celor drepti nu se va sfîrși niciodată, va fi veșnică, pentru că zice: „Cei drepti vor merge în viața veșnică” (Mt. 25, 46). Aceasta se cunoaște și din toate acele locuri ale Sfintei Scripturi, în care fericirea celor drepti se numește „Împărăția veșnică a Dumnezeului nostru” (2 Petru 1, 11), „Moștenire veșnică” (Evr. 9, 15), „Mărire veșnică” (I Petru 5, 10), „Moștenire nestricăcioasă și neveștejită” (I Petru 1, 4; 5, 4), „Cununa cea neveștejită a mării” (I Petru 5, 4). Apoi zice: „Cei drepti vor fi pururea cu Domnul” (I Tes. 4, 17). Pentru aceea Iisus Hristos ne îndeamnă „să ne facem comoară care nu se împrăstie în ceruri unde furul nu se apropie, nici moliile n-o strică” (Mt. 6, 19—21).

PEDEPSELE CELOR PĂCĂTOȘI

Dumnezeiasca Scriptură face amintire și de locul în care vor fi aruncați păcătoșii și societatea în care vor fi. Locul acela în care se muncesc păcătoșii, se numește: abis, loc înfricoșat chiar și pentru demoni (Lc. 8, 3), iad (Lc. 16, 22), gheena focului (Mt. 5, 22, 28), cuptorul de foc (Mt. 13, 50), lacul arzător de foc și de pucioasă (Apc. 19, 20, 20, 14; 21, 8). Acolo păcătoșii nu vor vedea împrejurul lor, în eternitate, pe nimeni altul, fără numai spiritele rele, care au fost cauza principală a căderii lor (Mt. 24, 41). Cel ce a păcătuit pe pămînt, a mîniat pe Dumnezeu și a disprețuit lucrurile Sale, acela va fi aruncat în întunericul cel mai dinafară, acela va fi înghițit de grozavul abis plin de foc și de pucioasă... „Ei vor zice în sine, căindu-se și gemînd în strîmtoarea duhului lor: „Am rătăcit afară din calea adevărului și lumina dreptății n-a luminat ochii noștri și soarele înțelegerii n-a răsărit peste noi! Ne-am lăsat în calea fărădelegii și a pierzării, am mers pe drumuri grele și am ignorat calea Domnului. Ce ne-a servit mîndria? Ce ne-a procurat excesul bogățiilor? Toate acestea au trecut ca umbra, ca curierul ce se grăbește. Astfel, ne naștem și îndată încetăm de a mai fi; n-am dat nici un semn de virtute și am fost consumați de răutatea noastră...” (Înt. Sol. 5, 3, 6, 9, 13).

„Cei ce au făcut rău — zice Sf. Vasile cel Mare — vor învia spre batjocoră și rușine, spre a putea privi în ei înșiși întipărirea rușinoasă a păcatelor ce le-au săvîrșit. Și poate va fi și mai grozav decît păcatele și focul veșnic acea rușine cu care vor rămînea pentru

totdeauna păcătoșii, avînd neconținut înaintea ochilor urmările păcatului ce-l săvîrșiseră în trup, ca o culoare neștearsă care va rămîne pentru totdeauna în memoria Sufletului lor" (Om. la Ps. 33, 6).

Sfînta Scriptură descrie chinurile exterioare ale păcătoșilor în iad. Aceste chinuri ea le reprezintă sub chipul unui vierme care nu moare și adeseori a unui foc care nu se stinge niciodată. Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, ferindu-ne în contra amăgirilor, zice între altele: „De te smintește picioarul tău, taie-l, mai bine îți este să intri în viață cu un picior decît cu amîndouă și să fii aruncat în iad, în acel foc care arde în veci, unde viermele (care-i roade) nu moare și focul nu se stinge" (Mc. 9, 44—45; comp. Mc. 9, 47—48).

În parabola bogatului și a lui Lazăr observăm că bogatul, care după moartea sa trecu în iad „suferea chinuri groarznice în acea flacăra" (Lc. 16, 24), că la judecata universală, va zice păcătoșilor: „Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel de veci" (Mt. 25, 41). Sf. Ap. Pavel adevărește că Judecătorul viilor și al morților, „va veni în mijlocul flăcărilor spre a-și răzbuna contra acelor care nu cunosc pe Dumnezeu și nu se supun Evangheliei Domnului nostru Iisus Hristos!" (2 Tes. 1, 8).

După ce Judecătul va rosti sentința Sa la Judecata cea de pe urmă, universală, va urma imediat răsplătirea păcătoșilor. Această răsplătire va fi desăvîrșită, veșnică. Astfel, dreptii, vor merge în viața veșnică, iar păcătoșii în munca veșnică. Aceasta ne-o adevărește Iisus Hristos Domnul nostru, astfel:

a) Păcătoșii vor fi lipsiți de fericita vedere a lui Dumnezeu, precum și de toate bunurile ce le vor poseda cei drepti. Aceasta ne-o adevărește Dumnezeiasca Scriptură în parabola chemaților la nuntă și neavînd veșminte de nuntă, i s-a legat mîinile și picioarele și s-a aruncat în întinericul cel mai din afară (Mt. 22, 11).

b) Ei vor fi chinuiți de cugetul lor cel rău, care îi va mostra neîncetat, pentru că n-au ascultat Cuvîntul lui Dumnezeu care i-a tras la mîntuire. Aceasta o adevărește Dumnezeiasca Scriptură prin cuvintele: „Viermele lor nu moare" (Mc. 9, 44).

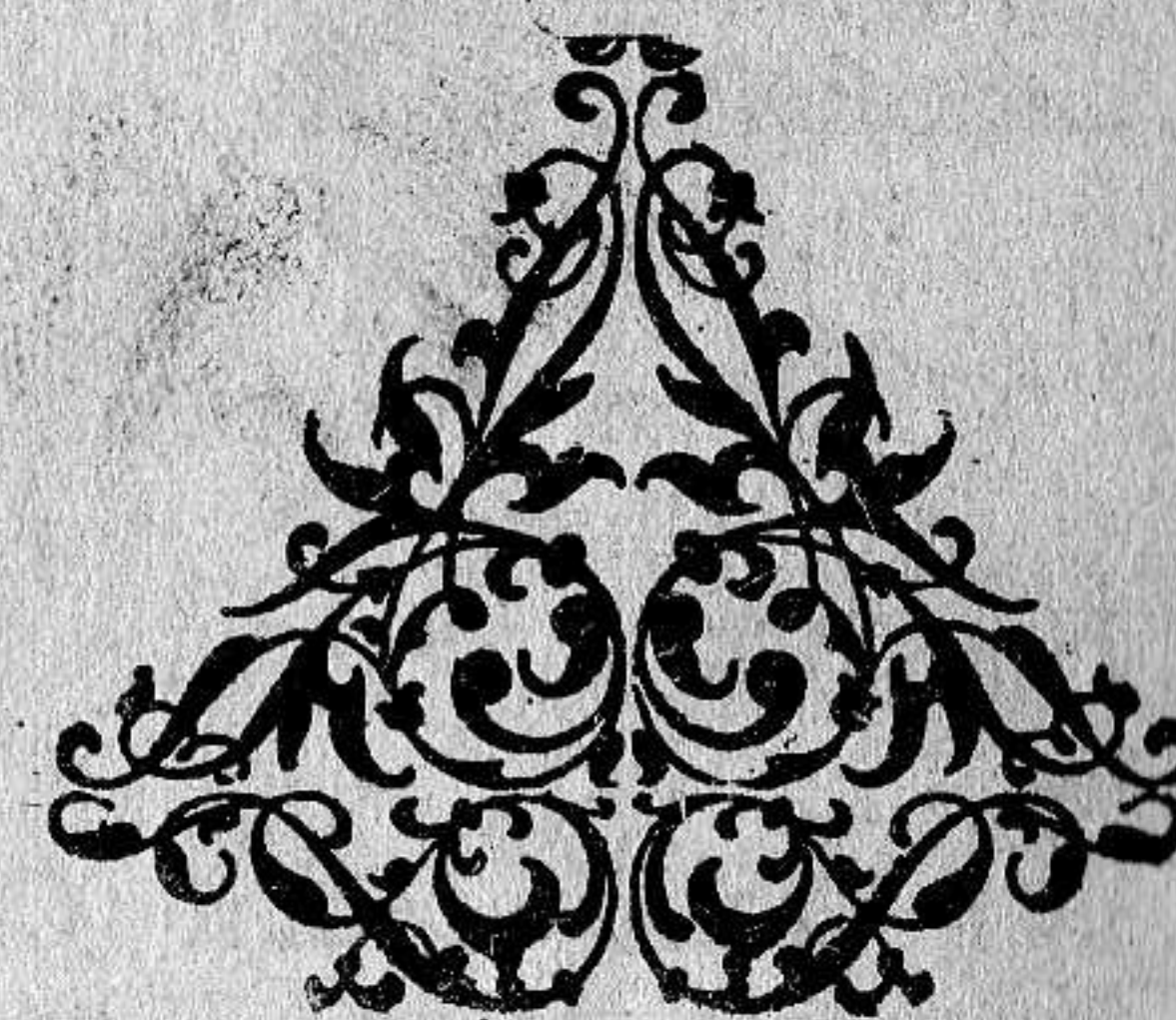
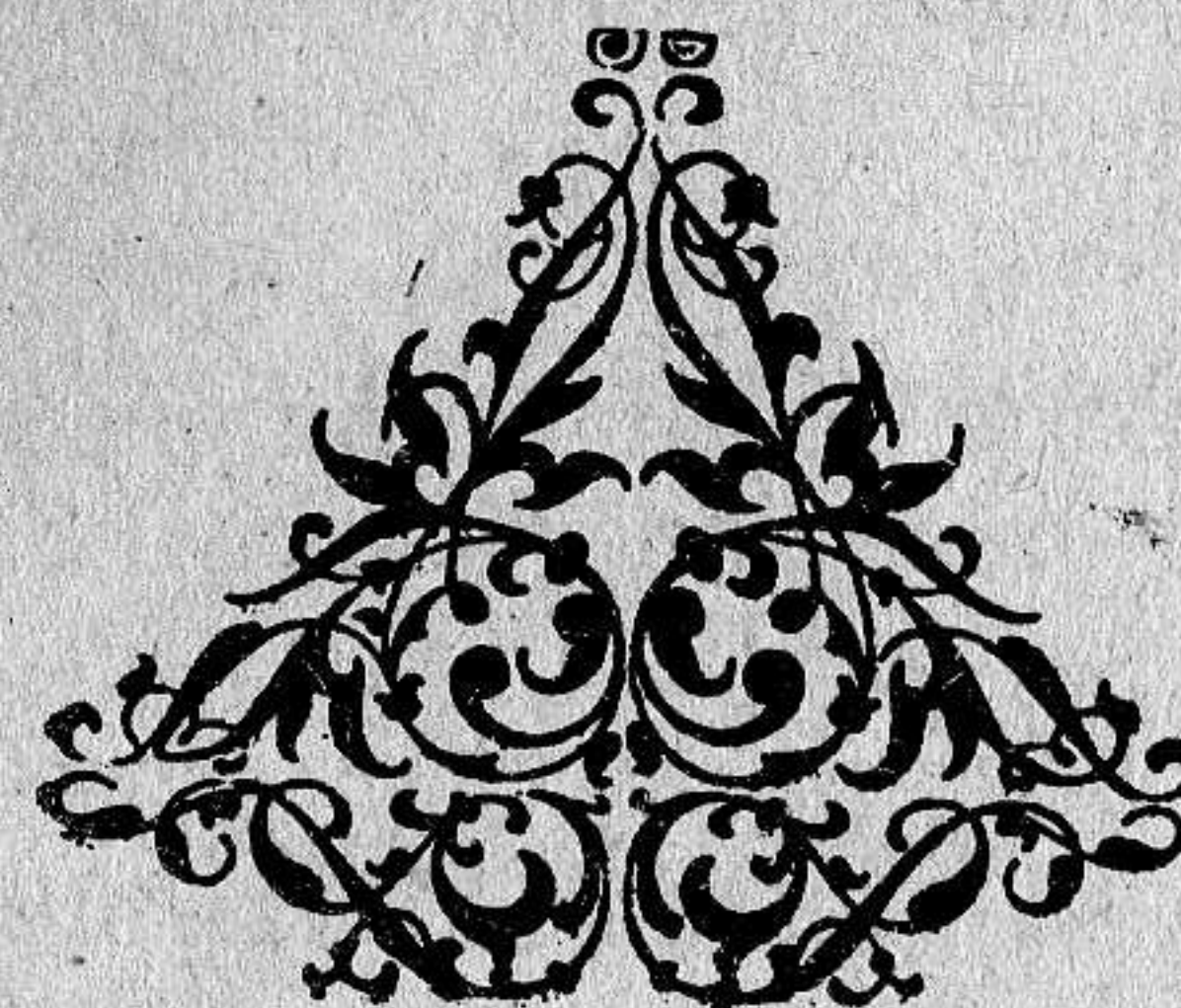
c) Ei se vor umple de urgie, rușine și disperare. Aceasta însemnează cuvintele: „Acolo va fi plîns și scrișnirea dinților" (Mt. 22, 13).

d) Ei vor fi în societatea diavolului, fiindcă Iisus zice: „Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și slugilor lui" (Mt. 25, 43).

Privitor la pedepsele iadului este de observat că ele nu vor fi tot asemenea pentru toți cei osîndiți. „După ultima Judecată — învață Sf. Biserică — unii vor fi etern în munci mai mari, alții

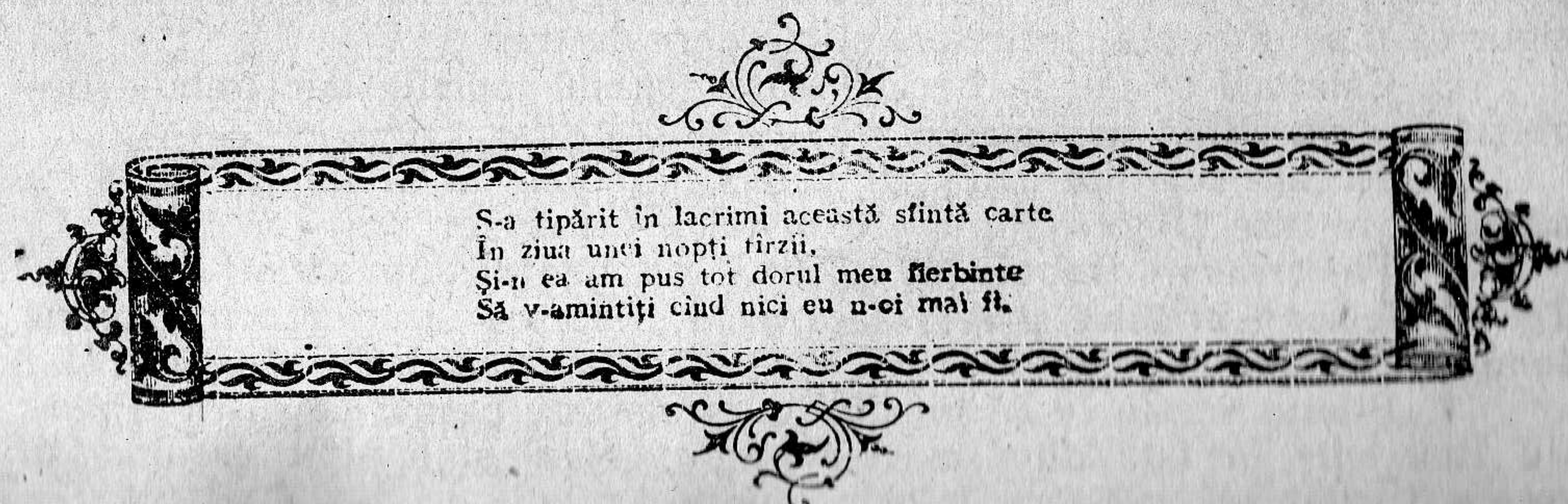
în munci mai mici" (M.O. o.p. p. I, întreb. 63). Această doctrină o reprezintă Biserica prin cuvintele lui Iisus: „Acel servitor, care a știut voia Domnului său și nu s-a gătit; nici a făcut după voia lui, se va bate mult; iar cel ce n-a știut și a făcut cele vrednice de bătaie, se va bate mai puțin" (Lc. 12, 47—48). În urmă, Sf. Scriptură învață clar și aceia, că pedepsele iadului vor dura pururea, veșnic. Aceasta se exprimă anume în sentința Judecătorului la Judecata cea de pe urmă cu aceste cuvinte: „Dreptii vor merge în viața veșnică; iar păcătoșii în munca veșnică!" (Mat. 25, 46).

Doamne-ajută și sporește
Cui se roagă și muncește,
Și-n Rai îi sălășluește!
Amin!

Dumnezeule Preasfinte,
Cel din zărilor albastre,
În genunchi Te rog, primește
Roua lacrimilor noastre,

Drept prinso de mulțumire
Că ne-ai ajutat deplin,
Să iasă de sub tipar
Cele 24 Vămi, Amin!

S-a tipărit în lacrimi această sfîntă carte
În ziua unei nopți tîrzii,
Și-n ea am pus tot dorul meu fierbinte
Să v-amintiți cînd nici eu n-oi mai fi.

MEDITAȚIE DUHOVNICEASCA

Un Suflător pios, cu imaginație vie și fecundă, pătruns însă de ceea ce trebuie să facă omul aici pe pământ pentru a se învrednici de Împărăția Cerurilor, a compus următoarele reflexiuni sub titlul „CALĂTORIA LA CER”, în care face o frumoasă acomodare a virtuților evanghelice, cu modul cum ar călători omul la cer, de ar fi cu puțință, prin marea invenție a timpului, drumul de fier. În continuare redăm aceste reflexii

CALĂTORIA LA CER

Aceea ce trebuie să facă fiecare creștin în fiecare zi și în toată viața sa, sint cuprinse în următoarea expunere despre biletul călătoriei la cer :

„Biletul se vinde la agenția pietății”.

PRETUL BILETELOR

Clasa I

Tren accelerat. Credincioșii Bisericii ortodoxe care s-au păstrat în viață „Curați și nevinovați ca pruncii” (Luca 18, 17). Mucenicii care au avut „Duhul lepădării de sine” (Matei 16, 24—27). Și cei dăruiți cu totul la dragostea lui Dumnezeu (Matei 6, 19—21 ; 10, 40—42).

Clasa II

Tren direct. Credincioșii, care păcătuiind se pocăiesc „își mărturisesc păcatele lor la duhovnic” apoi își întăresc credința prin fapte bune, „Rugăciune, Post și Milostenie”, și se hotărăsc pe viitor „A nu mai păcătui” (Matei 16, 19 ; Ioan 2, 12).

Clasa III

Tren obișnuit : Credincioșii care „Păzesc poruncile lui Dumnezeu și ale Bisericii”, cu îndeplinirea datoriilor către aproapele (1 Ioan 2, 1—12)

Clasa IV

Tren special : Cei ce se „Pocăiesc la bătrînețe”, și cu „multe lacrimi” în ceasul morții (Luca 23, 39—43). Apoi își rânduiesc după moarte „Rugăciuni și jertfe” pentru iertarea păcatelor (Ioan 14, 14 ; Mac. 12, 39—46)

OBSERVAȚII

1. Bilete pentru întoarcere nu se află.
2. Trenuri de plăcere nu sint.
3. Copiii mici pînă la 7 ani călătoresc gratis, ajunge numai să fie „Botezați Ortodox.”
4. Călătorii sint rugați a nu lua cu ei nimic decît numai faptele bune, pentru că la fiecare stație sint diferite controale făcute de diavoli, care umblă ca leii căutînd pe cine să înghită ; și de te-ai încurcat în lume cu grijile vieții : de averi de nedreptate și cu tot felul de păcate, sigur că ți se întîmplă „întîrziere și pierdere de tren.”
5. Călătorii se iau la fiecare stație (ceasul morții), dar trebuie negreșit să aibă „Bilet în regulă.”
6. Fiecare bilet pentru a fi valabil, trebuie ca să fie pecetluit cu sfîntenie în cele „Șapte Taine ale Bisericii ortodoxe.”
7. Fiecare om trebuie să observe ca biletul său să nu fie fals. Toate biletele sint false și rele dacă n-au „Pecetea Bisericii ortodoxe cu semnul sfintei cruci pe ele.”
8. Biletul acesta se dă imediat după naștere numai de către „Preotul Bisericii” în fața unui martor numit „Naș” și a altor credincioși spre a fi valabil de călătorie în orice minut.

9. Îndată ce ai acest bilet, cu semnul crucii și numele d-tale pe el, nu uita că ești dator „Să urmezi întocmai vieții a celui sfînt” ce ți l-a ales de pe calendarul creștinesc.

10. Făcîndu-te mare, dovedește că „te-ai lepădat de satana și de toate lucrurile lui.” Fă-te arătat și cu faptele cum că ești „Un bun creștin” urmînd lui Hristos către Care călătorești.

11. În fiecare Duminică și sărbătoare vizează-ți biletul „La Biserică” cu numele „Tuturor Sfîinților.” În deosebi să porți viza „Sfintei Fecioare Maria, Maica Domnului” cu mare cinste. Fără această viză corectă, întîmpini multe greutăți în călătorie și de multe ori biletul este chiar nevalabil.

12. Pentru ca să nu ți-l fure cineva, sau să pierzi biletul trebuie să-l păstrezi bine la lumina „Învățăturii lui Hristos prin Biserică”, căci Conducătorului numai așa îi place să citească documentele călătoriei tale și El se poartă drept cu tine, după cum ai fost și tu în viață.

13. Pentru înlăturarea bolilor molipsitoare în vremea îndelungatei călătorii, călătorul trebuie să aibă cu sine : „Rădăcina credinței” înfrunzită, precum și frunzele „Nădejdei”, cu florile cele mirositoare ale „Iubirii de streini” crinii „Curățeniei” cu frumoasele roade ale „Lepădării de sine.”

14. Toate acestea să le lege în mănunchi cu funia „Blîndeței”, să le așeze în vasul „Rugăciunii”, să le fiarbă cu focul „Dragostei”, să le stropească cu „Vinul Duhului” (adică cu lacrimi din inimă) și cu apa metalică a „Smereniei” apoi să le acopere cu „Acoperămîntul Tăcerii”.

15. Călătorul să lase toate acestea la lumina „Cugetării” (fiecare să-și cerce conștiința sa) și să guste din ele în fiecare dimineață și seară cîte o mică porțiune. (Să cugeți că ești muritor). Să fii încredințat că vei avea viață îndelungată, sănătate deplină și intrare cu ușurință în împărăția lui Dumnezeu.

16. Iar pentru ca să treci prin toate cele 24 de vămii pînă la casa lui Dumnezeu, leagă dedesuptul sacului tău de călătorie „Smerenia” și deasupra „Ascultarea”, în urmă umplei golul cu „Omorîrea postelor” și-l leagă bine cu „Necleветirea”.

17. Iar mai presus de toate, să fii deschis la inimă și curat la suflet ca să poată merge înainte „Milostenia” care te va conduce tot mai la Cel Milostiv.

18. Pe cap să fii uns cu untdelemn care poartă numele de „Credința ortodoxă”.

19. În toate împrejurările vieții să chemi într-ajutor „Răbdarea” care-ți va fi de mare ajutor în a ta călătorie.

20. În timpul acestei călătorii a vieții pămîntești, urmează mai întîi regulat la Sfînta Biserică, respectă cele patru posturi în care apropie-te cu credință de scaunul Mărturisirei la Duhovnic și acolo arată-ți biletul tău de drum, faptele tale, pentru care trebuie ca să plătești cu frică și cutremur ori ce ți se va cere (facerea canonului).

21. Gîndește-te bine că sint „șefii de trenuri” și, cum fac ei revizia oamenilor.

22. Iar mai la urmă de toate pentru potolirea foamei și a setei, vizează-ți biletul tău în Sfînta Împărtășanie cu Trupul și Sîngele lui Iisus Hristos, care sint adevărate merinde la viața de veci și apoi mergi liniștit în drumul tău.

23. Dîndu-ți acest Sfat bun pe care de-l vei urma, sper că ne vom întîlni desigur în Împărăția Cerurilor.

24. Răspunsul în vecii vecilor, Amin.

TABLA DE MATERII

Vol. II

Calea Sufletelor în veșnicie sau cele 24 vămi ale văzduhului 1

Vama a 19-a

<i>A EREZIILOR ȘI DEVIERILOR DE LA ORTODOXIE</i>	3
Dreptcredincioșii creștini nu se roagă cu ochii închiși ca sectarii	6
Odată cu lepădarea credinței și-a pierdut viața și sufletul	13
Vrînd a-și cruța viața, și-a pierdut și sufletul	13
Răsplata creștinului apostat	14
Statornicie în credință	14
Ce sînt Vămile Văzduhului?	15
Creștinii să nu vorbească cu ereticii, să nu-i asculte, să nu le citească cărțile și să nu cînte cîntecele lor	17
Citirea cărților rele, eretice, primejduiesc	18
Păziți-vă de lupi îmbrăcați în piei de oi	19
Unde ești, bine ești	20
Creștinii să nu se ducă la sectari	21
Cei care se duc la bisericile eterodoxe, se primejduiesc	21
Cei ce ascultă minciuna — învățăturile rătăciților și cîntă cîntecele lor, își periclitează mîntuirea	22
Ale căror cărți citești, cu aceia ești	22
Sf. Chiril muștrat de Maica Domnului pentru că ținea în chilia sa o carte eretică	23
Păziți-vă de eretici, sectari și rătăciți	24
Ieșiți grabnic din prăpastia orbecăirilor rătăcitoare	26
Binecuvîntarea în adunări se dă numai de arhieriei și preoții Sfintei Biserici	27
Ispita lumii	31
Sfintele 7 Taine ale Bisericii lui Dumnezeu	31
<i>TAINA SFÎNTĂ A BOTEZULUI</i>	33
Originea Botezului este de la Mîntuitorul Hristos	33
Botezul se face cu apă curată	34
Săvîrșitorul Tainei Botezului	34
Primitorii Botezului	34
Exorcismele și lepădările	35
Forma Botezului	35
Botezul curăță de păcate	35
Pruncii trebuie botezați	35
Copiii născuți în păcatul strămoșesc trebuie curățiți prin Botez ..	35
Pruncii și copii se botează prin credința nașilor	37
Nașii la Botez țin în brațe, în persoana pruncilor, pe Iisus Hristos, pe Dumnezeu	37
Vechiul și Noul Testament arată că pruncii trebuie numaidecît botezați	38

Trebuie botezați toți oamenii și pruncii	40
Botezul pruncilor are adevăruri scripturistice	40
Și copiii se sfințesc, dar numai prin botezare	41
Botezul copiilor slabi, leșinați	42
Morții nu se botează	42
Nu se botează monștrii	42
Botezul monștrilor	42
Botezul copiilor găsiți	43
Sfîntul botez s-a împărțit credincioșilor după înviere	43
Roadele Sfîntului Botez	43
Botezul nu se repetă	43
Opt Botezuri	43

SFÎNTA TAINĂ A MIR-UNGERII

Mir-ungerea este o Taină sfîntă	45
Originea Mir-ungerii	45
Această minunată ungere o primim și noi creștinii	46
Cînd, cum și unde se face ungerea cu Sf. Mir	46
Însemnătatea ungerii cu Sf. Mir	47
Creștinii apostolici primeau Duhul Sfînt prin punerea mîinilor Apostolilor și prin Mir-ungere	47
Ministrii săvîrșitori ai Tainei Mir-ungerii	48
Materia Mirului este Sfîntul Mir	48
Forma Tainei	49
Primitorii Tainei	49
Așezarea Tainei Mir-ungerii a fost anunțată de Mîntuitorul	49
Hristos Dumnezeu-Omul a fost uns de trei ori cu mir prețios	49
Așezarea Tainei Mir-ungerii s-a făcut în ziua Cincizecimii	51
Mir-ungerea s-a practicat din vremile apostolice	51
Numirile Mir-ungerii	52
Roadele Mir-ungerii	52
Călugărul uns n-a fost părăsit de Dumnezeu chiar în apostazia lui	52

SFÎNTA TAINĂ A POCĂINȚII

Mărgăritarul, odorul cel mai prețios	54
Toți oamenii am păcătuit și păcătuim	55
Pocăința adevărată e o minunată Taină Sfîntă care a ajutat și ajută mult pe păcătoșii din toate vremile să se mîntuiască	55
Originea pocăinții	56
Mare și înfricoșată putere e în Taina aceasta	57
Săvîrșitorul Tainei Pocăinții	58
Primitorul Tainei Pocăinții	58
Materia Tainei Pocăinții	59
Forma săvîrșirii Tainei Pocăinții	59
Trebuie o serioasă pregătire pentru spovedanie	60
Păcătosului care vine la adevărata pocăință i se cere	61
Mărturisirea trebuie a fi	62
Canonul convenit	63
Un canon folositor	65
Dezlegarea	66
Adevărata Pocăință e al doilea Botez	66
Fiecare creștin să aibă numai un duhovnic, nu mai mulți	67

Păcatele mărturisite și canonisite nu se mai mărturisesc iarăși	67
Trebuie a se spovedi	68
Plecînd de la Scaunul Sfintei Spovedanii	68
Binefacerile sau roadele pocăinței	68
De cîte ori cazi, scoală-te și te vei mîntui	70
Oricînd te rănești, intră în Biserică și te tămăduiește	74
Spală-ți păcatele prin lacrimi	75
SFÎNTA TAINĂ A DUMNEZEESTII ÎMPĂRTĂȘANII	75
Taina Dumnezeestii Împărtășanii este superioară celorlalte Taine	76
Originea Dumnezeestii Împărtășanii	76
Mîntuitorul anunță așezarea acestei Taine	76
Mîntuitorul așază Taina Dumnezeestii Împărtășanii	77
Aceasta s-o faceți întru pomenirea Mea	78
Ministrul săvîrșitor al acestei Dumnezeesti Taine	78
Copilul Tarciziu duce Dumnezeasca Împărtășanie celor închiși	79
Materia Tainei Dumnezeestii Împărtășanii	80
Forma săvîrșirii Tainei Dumnezeestii Împărtășanii	80
Dumnezeasca Împărtășanie se săvîrșește numai în vremea ofierii Dumnezeestii Liturghii	80
Evlaviosul împărat a văzut pe Hristos, preotul și adevărații creștini înălțîndu-se la cer	82
Primitorul Dumnezeestii Împărtășanii	84
Acestei Taine Dumnezeesti trebuie să i se dea cea mai mare cinste	84
Dumnezeasca Împărtășanie învie muribundul	85
Trebuie a respecta adînc Dumnezeieștile Taine purtate de preoți la bolnavi	85
Și în prezent arhiereul sau preotul, cu ruga, prefăce Plînea și Vinul de pe Sf. Jertfelnic în Trupul și Singele Domnului	86
Creștinii împărtășiți cu bună pregătire se unesc cu Hristos	87
Lămurirea călugărului ce nu credea în Sf. Împărtășanie	88
Împărtășirea deasă sau rară	89
Pregătiții pentru Sf. Împărtășanie au fețele luminate, iar nepregătiții au fețele întunecate	90
Iubitorii de Hristos, Împărtășîndu-se cu vrednicie, devin Cerul Lui	90
Împăratul dă o mare cinste Dumnezeestii Împărtășanii	91
Pregătirea pentru Dumnezeasca Împărtășare	91
Numirile Dumnezeestii Împărtășanii	93
Plînea și Vinul se prefăc cu adevărat în Trupul și Singele Domnului	94
Vestita Romană a văzut carne în loc de Plîne	95
Taina Dumnezeestii Împărtășanii covîrșește pe toate celelalte Taine	96
Mîntuitorul este real în Dumnezeasca Împărtășanie	96
Sustînerile deviaților nu împiedică pe Hristos a fi real în Dumnezeasca Împărtășanie	98
Binefacerile Dumnezeestii Împărtășanii	100
Hristos e Acelaș în fiecare pîrtică a Sf. Împărtășanii pe toate Altarele, așa cum este și în ceruri	102
Călugărul bătrîn îndoielnic în Taina Dumnezeestii Împărtășanii	103
SFÎNTA TAINĂ A PREOȚIEI	104
Originea preoției	105
Preoția este o Taină Sfîntă	105
Miniștrii săvîrșitori ai Tainei Preoției	105

Materia acestei Taine Sfinte	105
Primitorul preoției	106
Forma săvîrșirii acestei Taine Sfinte a preoției	106
Hirotoniile se fac în Biserică în vremea Dumnezeieștilor Liturghii	106
Preoția tainică	106
Preoția tainică și Preoția lucrătoare, săvîrșitoare Tainelor Sfinte	108
Preoția lucrătoare e deosebită cu totul de preoția tainică	109
Preoții poartă și supranumirea de „Părinte”	109
În Biserică Domnului sînt „Părinți” duhovnicești	110
Părinția duhovnicească	112
În Biserică avem: păstori și păstoriți	113
Preoția are trei trepte ierarhice	113
Episcopul și Preotul au ocupații și îndatoriri speciale în Biserică lui Dumnezeu	115
Preoția adevărată are continuitatea de la Hristos și Apostoli	115
Preoția e de la Dumnezeu, nu de la oameni	116
Creștinii trebuie să cinstească pe preoții Bisericii	116
Cum se poartă oamenii de azi față de preoți	116
Ori ce fac creștinii preoților, fac lui Dumnezeu	117
Preoții trebuiesc cinșiți, că sînt mari înaintea lui Dumnezeu	117
Dumnezeu a dat preoților puterea de a ierta păcatele oamenilor	117
Preotul are aici pe pămînt o putere mai mare decît a sfinților din ceruri pentru a lucra la mîntuirea păcătoșilor	119
Isus Navi a oprit soarele pe cer. Preotul nu numai că oprește, ci chiar și pogoară soarele dreptății pe Jertfelnicul pe care liturghisește	120
Preotul prin strălucirea preoției sale, este asemenea Fiului lui Dumnezeu	121
Aleșii lui Dumnezeu dădeau un mare și deosebit respect preoților	121
Cei ce grăiesc de rău, judecă, osîndesc și defaimă pe preoții lui Dumnezeu; gîrcăznica judecată și osîndă își agnînesc loruși	123
Pedeapsa birfitorilor sau clevetitorilor	125
Credincioșii sînt îndatorați a asculta și urma pe păstoriții lor buni și adevărați	126
Numirile Sfințiților liturghisitori în lumina Dumnezeieștilor Scripturi	126
Efectele preoției	127
SFÎNTA TAINĂ A NUNȚII SAU A CĂSĂTORIEI	128
Originea acestei Taine Sfinte a nunții	128
Nunta este Taină Sfîntă	129
Nașii sau nunii la nuntă	129
Logodna... forma săvîrșitoare a logodrei	129
Săvîrșitorul acestei Taine Sfinte	129
Nunta se săvîrșește în Biserică după Dumnezeasca Liturghie	130
Primitorii Tainei Sfinte a nunții	130
Căsătoria civilă fără căsătoria religioasă	130
Materia la Taina Sfîntă a nunții	131
Forma săvîrșirii Tainei Sfinte a nunții	131
Nunta fiind Taină Sfîntă, trebuie săvîrșită de preoți	131
Unitatea nunții. Mirele cu mireasa sînt un trup	132
Nunta fiind Taină Sfîntă, nu se desface	133
Soții să-și iubească soțiile, iar ele să fie supuse	134
Tinerii, părinții și nunii, trebuie a ști	135

Scopul nunții este: ajutorarea reciprocă, nașterea de fii și ferirea de desfrâu	136
Căsătoria a II-a, a III-a este tolerată	137
Căsătoria a IV-a e oprită cu desăvîrșire	137
Nunțile nu se fac	138
Creștinii să nu mai idolatrizeze, batjocorească nunțile	138
Binefacerile nunții creștine	139
Caută-ți om, nu umbre deșarte	140
Credincioșia adevărată face căsătoria fericită	140
Preînchipuiri edificatoare la Taina Nunții	140
TAINA SFÎNTULUI MASLU	141
Untul de lemn s-a folosit pentru sfințiri în Biserica Vechiului Testament	141
Originea Sfîntului Maslu	142
Taina Sfîntului Maslu s-a practicat de Sf. Apostoli	142
Săvîrșitorii Tainei Sf. Maslu sînt Preoții	143
Materia acestei Sfinte Taine	143
Forma Tainei Sfîntului Maslu	143
Sf. Maslu se face în Sf. Biserică	143
Numărul 7 din slujba Sf. Maslu e simbolul sfințeniei	143
Primitorii Sf. Maslu	144
La săvîrșirea slujbei Sf. Maslu trebuie	144
Numirile Tainei Sf. Maslu	144
Sf. Maslu se poate face și pentru cei sănătoși	145
Restul untdelemnului se pune în candelă și din făină se face o turtișoară	145
Roadele Tainei Sf. Maslu	145
E bine a face Sf. Maslu celor bolnavi	145
Taina Sf. Maslu ajută adeseori pe bolnavi	146
Rugăciunile cîntate folosesc cînd sînt făcute cu înclință în duh și adevăr	147
Străvechimea semnului Sf. Cruci	148
Folosirea cu succes a semnului Sf. Cruci în Vechiul Testament	152
Folosirea cu mare succes a semnului Sf. Cruci în Noul Testament	156
Profanatorii Crucii mari și mici se prăbușesc ca morții la pămînt	164
Ridicați, ștergeți ori stricați semnele Sfintei Cruci din locurile unde se profanează, necinstește ori se batjocorește prin călcarea cu picioarele sau stînd pe el	165
Profanatorii vechi și noi ai Sfintei Cruci groaznic pedepsiți	168
Groaznica pedepsire a mutilatorului Sfintei Cruci	169
Plată păcatului	171
Să ne împodobim cu Crucea Domnului și nu cu deșertăciuni idolești ..	171
Cei ce-și fac semnul Sfintei Cruci strîmb pe fețele lor și-l profanează, bucură pe draci	172
Fiilor, ce semn purtăm? Semnul Divin (+)? Ori anti-divin (666)? ..	173
Porunca Divină și folosirea semnului Sfintei Cruci e viață	174
Biserica spirituală	178
Biserica spirituală e una	179
Biserica spirituală e sfîntă, deși are în sînul ei sfinți și păcătoși ..	179
Biserica spirituală e Templul și Cortul lui Dumnezeu	180
Biserica e Împărăția lui Dumnezeu pe pămînt	180
Biserica creștină e Israilul Nou	180
Biserica spirituală este un corp al cărui cap este Iisus Hristos	181

Biserica spirituală e una cu Hristos și Dumnezeu	181
Biserica spirituală e compusă din vii și repausați	182
Biserica spirituală se compune din: Îngerii, Sfinții din cer și credincioșii de pe pămînt	183
Biserica materială	184
Sfătuire la o cit mai bună pregătire pentru Sfînta Împărtășanie	186
Împlinirea canonului aduce roade și bucurii	189
În Sfînta Împărtășanie e Însuși Hristos Dumnezeu	195
Credincioșii care sînt în canon sînt superiori celor ce se împărtășesc fără pregătirea cuvenită	196
Maimuța și papagalul	202
Dumnezeiasca Împărtășanie luată cu bună pregătire ne aduce mare fericire	203
Lepădătorii Sfintei Tradiții, pierzînd cheia Scripturilor Divine, răătăcesc în întuneric	203
Moarte, unde ești?	228
Fericirea binecredincioșilor în Raiul Ceresc	230
Pedeapsa în iad a învrăjbitorilor, ereticilor și vrăjmașilor Ortodoxiei	231
Clevetitorii, învrăjbitorii ... sînt foii; cimpoi diavolului	232

Vama a 20-a

A NEMILOSTIVIRII ȘI ÎNVÎRTOȘĂRII INIMII	235
Dumnezeu face adevărata dreptate	237
Cruzimea torturării vietăților, atrage pedepse	239
Pedeapsa copilului ce necăjea cîinii	240
Rupătorului limbii păsărilor i s-au dat șapte copii muți	240
Smulgătorului aripilor la insecte i s-au tăiat picioarele	240
Milostenia ne apropie de asemănarea cu Dumnezeu	241
Israiliții mai harnici făceau milostenie cu mană	242
Psalmistul David fericește pe cei milostivi	242
Prin milostenie văduva din Sarepta s-a salvat din moarte împreună cu fiul ei	242
Somaniteanca	243
Marele prooroc Isaia laudă milostenia	244
Proorocul Daniil ... Bătrînul Tobit	244
Milostenia largă la israiliți ... La primii creștini	244
Binefacerile milosteniei sînt multe și felurite	246
Mîntuitorul a făcut milostenie cu lumea flămîndă	247
Milostenia trebuie tănuțată nu trîmbițată	247
Milostenia și împrumutul nu-i tot aceeași	248
Milostenia cu dărnicie mîntuiește	248
Milostenia făcută vrăjmașilor noștri e de foarte mare preț	249
Milostenia conlucrează la mîntuirea sufletului	251
Dă-ți pomană cu mîna ta cît trăiești	252
Mila îmbogățește și zgîrcenia sărăcește	253
Milostivul îndestulat; iar zgîrcitul lipsit	254
Bandiții, tîlharii spirituali	254
Aleșii Domnului se fereau a fi vadnici, adică vădătorii păcatelor aproapelui lor	255
Sfinții se păzeau a judeca pe alții sau a fi vadnici	257
Vadnicii, clevetitorii, defăimătorii, judecătorii și osînditorii altora devin antihriști	257

Să plingem morții noștri	258
M-am ascuns, ca să nu mă jefuiți	259
Tăcerea e un leac tămăduitor bolii clevetirilor	259
Un Sim sau Iafet	260
Păunii au penele frumoase și picioarele urite	262
Episcopul Leandru, cu sfatul bun dat unui prinț, luminează un popor întreg	267
Femeia cu un cuvânt simplu a salvat un om de la sinucidere	268
Sfântul apostol și evanghelist Ioan salvează pe creștinul, devenit tihhar ..	269
Sfântul apostol Petru salvat prin rugăciunile bisericii	270
Mîngîierea unor condamnați	270
Împăratul David suferea pe ocăritor	271
Cuvîntul Sfintei Evanghelii a făcut pe împărat iertător	272
Văduva săracă, hrănind pe flămîndul Ilie, s-a salvat din moarte	273
Rebeca, adăpostind străinul, devine soția patriarhului Isaac	273
Îmbrăcînd săracul, s-a îmbrăcat cu Dar Dumnezeuiesc	274
Sfântul Paulin, episcopul Nolei, se dă rob în locul unui robit	274
Episcopul creștin salvează un evreu	275
A primit pe Hristos în persoana unui bolnav	275
Du-mă de unde m-ai luat	276
Starețul a dus un bolnav (inger) în spate	276
Călugărul milos a dus, sub chipul bolnavului, pe Hristos la minăstire ..	277
Împăratul cercetă bolnavii, cu riscul vieții	278
Primitorii de străini s-au folosit mult	278
Prin găzduire a dobîndit sufletul rătăcit	278
Magistrianul salvat de repausatul ce l-a acoperit	279
Împăratul însoțește mortul sărac la groapă	280
Multe, felurite și grele sint păcatele străine	281
Cei ce dau și urmează sfatul rău se primejduiesc	283
Salvarea marinarului evlavios	284
Părinți negri la suflet	284
Învoirea la păcate, primejduiește	285
Să ajutăm pe păcătoși să părăsească păcatul	286
Oglinda educatoare în locul oglinzii înșelătoare	286
Trebuie a-mi judeca mulțimea păcatelor mele	287
Păcatul aproapelui nu se divulgă	288
Femeia cu apa în gură și-a restabilit pacea în casă	292

VIRTUTEA

<i>TEOLOGALA VIRTUTE A CREDINȚEI</i>	294
Credința, însoțită de fapte bune, a făcut și face sfinți	297
Credința adevărată e de foarte mare trebuință pentru luminarea și min- tuirea noastră	298
Credința adevărată e binefăcătoare	300
Binefacerile credinței sînt mari	301
Tăria credinței adevărate	302
Credința martirilor	302
Adevărata credință nu-i contrară judecării sau luminării sufletelor	302
Adevărata credință duce la mintuire	305
Privește cu un ochi la Creator și cu celălalt la creaturi	305
Prin bunacredință ne îmbogățim cunoștințele	305
Stați liniștiți în buna credință	305

Împlinirea credinței unui copilăș	307
Încredere sinceră	307
Conservarea dreptei credințe	308
<i>TEOLOGALA VIRTUTE A NĂDEJDEI</i>	309
Nădejdea e o comoară puternică a creștinilor	312
Nădejdea bună ne folosește mult și aici pe pămînt	314
Nădejdea fortifică pe mucenici și mucenice	315
Nădejdea creștinilor martiri făcea pe păgîni să se creștineze și să pri- mească moarte de martiri	316
Nădejdea creștinească l-a făcut pe Ștefan cel Mare biruitor în războaie ..	316
Nădejdea în Dumnezeu ne scapă de frică	317
Nădejdea înveselește pe muribunzi	317
Rugăciunea	318
Rugăciunea particulară și publică	319
Rugăciunea de laudă, de mulțumire și de cerere	320
Folosele rugăciunii	322
Să ne rugăm	322
Rugăciunile folosesc mult și pe păcătoși	323
Rugăciunile folosesc mult și pe drepti	324
Cei ce nu se roagă bolesc, slăbesc, se mortifică, mor în loit	326
În rugăciuni să cerem ce ne folosește, nu ce ne primejduiește	327
<i>TEOLOGALA VIRTUTE A DRAGOSTEI</i>	327
Sfînta Perpetua iubește pe Dumnezeu mai presus de orice din lumea accasta	328
Dragostea de Dumnezeu e mai presus de credință și nădejde	329
Dumnezeu este dragoste	331
Trebuie a iubi pe Dumnezeu mai mult decît orice	332
Iubirea adevărată de Mintuitorul	333
Dragostea de aproapele	333
Sundar Sing salvînd pe aproapele, s-a salvat pe sine	335
Turistul înghețat de ger, salvînd pe turistul înghețat, s-a salvat pe sine din moarte	335
Sîntem îndatorați a iubi și pe vrăjmași	336
Cei ce rabdă îndurerările ce li se fac, sînt ca îngerii	337
Iubirea vrăjmașului e fapta cea mai nobilă	337
Vrăjmașul transformat în prieten salvator	338
Iubînd pe vrăjmași, devenim chipul și asemănarea lui Dumnezeu	339
Împătimita dragoste de sine duce în pierzare pe cei posedați de ea	340
Roadele adevăratei dragoste	341
Vrăjmașii dragostei adevărate	342
Dragostea de sine	343
Iubirea pătimasă de sine, egoismul	344
<i>ÎNȚELEPCIUNEA</i>	351
Înțelepciunea este împărăteasa tuturor virtuților	354
<i>DREPTATEA</i>	354
Cîntarul misterios	356
Lanțul dreptății	357

Cumpătarea folosește nouă, aproapei și vieții	358
Necumpătarea în port (cochetăriile) periclitează mîntuirea	360
Cochetăriile trebuiesc înlocuite cu virtuți	361
BĂRBĂȚIA	
Sfîntul Vasile cel Mare și prefectul Medest	362
Sfîntul Ioan Gură de Aur și potrivnicii luminării sufletelor	363
Adevăratul creștin înzestrat cu virtutea bărbăției	363
Misionarul înzestrat cu virtutea bărbăției	364
Fericirea celor milostivi în Raiul Ceresc	365
Pedeapsa în iad a bandiților și tîlharilor	366
	368

Vama a 21-a

A IDOLATRIEI ȘI CREDINȚELOR DEMONICE	369
Idolatrizații idoli umblători	372
Dumnezeu pedepsește pe cei ce se desfătează anticreștinește	374
Jocurile și cîntecele curvești sînt lucrări, slujbe idolatre, drăcești, infernale	375
Unde sînt jocuri acolo e și diavolul. Jocurile cu cîntecele lumești sînt pompa satanei	379
Petreceți și jucați cu dracii	382
Clevetitorii, făcătorii, menținătorii, părtinitorii și susținătorii neorînduieilor cad din Ierusalimul Ceresc, în Babilon, în iad	384
Nu mai profanați semnul Crucii	385
Nu mai profanați sfintele icoane cu zărzămuri	389
Nu mai retrogradați pe Maica Domnului	394
Mireasă a lui Dumnezeu	399
Mireasă a Duhului	400
Cinstitorii și necinstitorii Maicii Domnului	403
Retrogradatorii Maicii Domnului se înșeală de draci	404
Strălucirea Maicii pururea Fecioare	406
Maică și Mireasă nu-i tot una	410
Respectați rînduiala solei Sfîntului Altar	415
Mobilierul veșmîntăriei trebuie dus din Sfîntul Altar în veșmîntărie ..	419
Sintronul trebuie a fi în Sfîntul Altar	420
Hristos a Învîiat ... în loc de: Ridicați boieri porțile voastre	427
Conduceți-vă după rînduiala Sfintei Biserici	429
Lepădați superstițiile și viețuiți după crezul creștinesc	435
Instrumentele muzicale n-au ce căuta în acompanierea cîntărilor religioase	436
Picturi pe Procovețe, veșminte preoțești, pe fața Sfintei Mese	449
Cele șapte laude cu însemnătatea lor	455
Dumnezeiasca Liturghie cu însemnătatea ei, pe scurt	458
Numai iudeii, păgînii, ereticii, îndrăciții, nesocotesc, hărțuiesc și prigonesc pe preoți	469
Înlocuiește necredința cu adevărata credință	473
Înlocuiește viciile cu virtuți	477
Neorînduieile trebuiesc înlocuite cu sfintele rînduieii	483
Limbutele să-și înfrîneze limbile	490
Răzburarea se răzbună	492
Nu încăpeau de Preot	498

Neorînduieile strică, pustiesc bisericile	504
Dumnezeu a păzit biserica Sfîntului Teodosie	505
Altă biserică salvată de prăpăd	506
Biserica mîntuită de năvălirea ereticilor	507
Ereticii opriți a distruge o biserică	507
Biserica trebuie ajutată a via sufletele	510
Sfîntenia și Dorul Divin părăsește Bisericile îmbîcsite de neorînduieii ..	511
Darul Preasfîntului Duh și Îngerul păzitor părăsește biserica Sf. Sofia din Constantinopol	512
Biserica vie înaltă sufletele la cer	514
Duhovnicul își sfătuiește penitenții	516
Să fugim din babilon în Ierusalimul Ceresc	516
Biserica e corabie	516
Biserica e staulul oilor lui Hristos	517
Biserica e spital obștesc	518
Biserica e maica tuturor creștinilor ortodocși	519
Biserica e casă comună tuturor creștinilor de pe pămînt	519
Biserica e o grădină minunată, un Eden, un Rai	522
Biserica este limanul sufletelor credincioase	523
Creștinii — păstori și păstoriți — trebuie a merge la sfînta biserică	524
Biserica are anumite forme ale cerului și toate cîte sînt în ceruri	526
În timpul Dumnezeieștii Liturghii se cade creștinilor a sta cu mai multă evlavie	530
În biserică trebuie să avem pace cu toții	533
Rugăciunile făcute cu smerenie și evlavie îmbunătățesc pe creștini	534
Starea fără evlavie și în neorînduială, periclitează mîntuirea creștinilor	535
Sfînțiții Liturghisitori și monahii eclesiarhi să stea în Sfîntul Altar drept, ca înaintea lui Dumnezeu	536
Toate locurile de închinare din Ierusalim, Palestina, Athos și din alte părți ale lumii, le avem în biserică	537
Biserica e una, unirea tuturor adevăraților creștini	539
Mulți nu au răbdare a sta în biserică	540
În biserică să nu mai citească unul pe o carte, altul pe alta, în același timp	541
O mare deosebire are biserica de lumea din afară	542
Semnul adevăratului creștin	544
Creștinii adevărați și tăcînd trag pe alții la biserică	546
Casele creștinilor adevărați se fac și biserici prin rugăciuni, citirea și ascultarea Cuvîntului lui Dumnezeu	548
Sfînta Cruce e puterea lui Dumnezeu și arma creștinilor	551
Sfintele Icoane în Vechiul și Noul Testament	553
Înaintea chivotului sfînt cu icoanele Heruvimilor a căzut Dagon, sfărîmîndu-se	557
Privirea tabloului cu iadul, l-a scăpat de iad	559
Privesc des tabloul cu iadul, ca să scap de el	559
Privind icoana cu pocăința lui David, reculegîndu-se, a scăpat de iad ..	559
Fericirea în Raiul Ceresc a celor curați de felurite idolatrizări	562
Pogorîrea în iad și eliberarea dreptilor. Filosofii, sibilele. Muncile necredincioșilor	563

Vama a 22-a

A SULIMENIRILOR	566
Slușirea feții bărbatești e un păcat greu	570
Păcatul împodobirilor (împopoțonărilor) anticreștinești, idolatrii	577
Adevăratele creștine umblă acoperite pe cap, după pilda Maicii Domnului și a sfințelor femei din Vechiul și Noul Testament	603
O femeie cu șerpi — draci — în părul capului împodobit	606
Adevărații creștini nu poartă inel în deget decât numai în ziua logodnei și a cununiei lor	607
Fericirea în Raiul Ceresc a celor modești și umiliți	614
Pedeapsa sulimenitorilor, slușitorilor la chip și în port, în iezerul de foc, de sub stăpînitorul veacului păcătos	616

Vama a 23-a

A FUMĂTORILOR	622
Fumatul	625
Idolul fumatului	626
Fumatul e un păcat străvechi, moștenit de la popoarele sălbatice	627
Diavoli scot foc pe ochi, nări și guri	630
Tutunul ne otrăvește	632
Otrăvitorul tutun	633
Otrăvirea acută	633
Mirodénia necuraților	634
Tutunul și moartea	635
Pățania lui bădica Lazăr	636
Pățania lui moș Gavrilă (pcezie)	638
Fumătorul, vrăjmaș al tutunului	639
Beția și tunul	640
Abstenența de la alcool și tutun întinerește pe om	641
Și femeile fumează?	642
Primejdiile fumatului	643
Unii creștini rățăciți leapădă tămîia, alții mor după tutun	643
Ceva din istoricul tutunului	645
Ce otrăvuri conține tutunul	646
Obiceiul fumatului vatămă sănătatea și scurtează viața	646
Părăsiți răul și uritul obicei al fumatului	648
Poți fi creștin adevărat cu țigara în gură?	649
Pe unde-i hornul fumătorilor?	650
Fericirea în Raiul Ceresc a adevăraților tămîietori	652
Pedeapsa în iad a schimonositorilor chipului creștinesc și a tutunarilor	654

Vama a 24-a

A SIMONIEI	657
Trecerea Sfîntului Macarie Egipteanul prin Vămile Văzduhului	665
Fericirea în Raiul Ceresc a celor curați de simonie și hrăpiri	667
Pedeapsa în iad a simoniacilor și a apostolilor mincinoși	669
Intrarea sufletului prin porțile cerului	670
Suirea sufletului Sfintei Teodora la ceruri	672
Sufletul se închină a treia zi înaintea lui Dumnezeu	674
Sufletul e dus de sfinții îngeri prin Rai	677
Raiul	679

Sufletul se închină lui Dumnezeu a doua oară, la nouă zile, apoi cerce-tează iadul	680
Sufletul se închină a treia oară, în a patruzecia zi, lui Dumnezeu, Care-i rînduiește provizoriu locul de odihnă	681
Părintele Grigore vede pe Sfîntul Vasile în Rai	682
Părintele Grigore vorbește cu Sf. Vasile în Rai	684
După vedenie, părintele Grigore, se duce la Sfîntul Vasile, care-i amintește de cele văzute prin Rai	686
Sfîntul Vasile descoperă ucenicului său vedenia	687
Cum trebuie a se pregăti creștinii pentru a putea trece prin Vămile Văzduhului	691
Pregătire pentru Sfînta Spovedanie	691
Păcatele împotriva Duhului Sfînt	692
Păcatele strigătoare la cer	693
Porunca I-a	694
Porunca a II-a	695
Porunca a III-a	698
Porunca a IV-a	700
Porunca a V-a	702
Porunca a VI-a	704
Porunca a VII-a	706
Porunca a VIII-a	708
Porunca a IX-a	711
Porunca a X-a	712
Mîndria	713
Zgîrcenia (iubirea de argint)	714
Desfrînarea	715
Zavistia, invidia, pizma	716
Lăcomia	717
Mînia	718
Lenea	720
Păcatele străine	722
Păcatele contra milei sufletești	722
Păcatele contra milei trupesti	723
Credința	723
Nădejdea	723
Dragostea	724
Rugăciunea înainte de a merge la sfînta spovedanie	724
Rugăciunea lui Manasi, împăratul	726
Rugăciune de umilință, către Domnul nostru Iisus Hristos	728
Rugăciune pentru recunoașterea ticăloșiilor noastre	729
Rugăciune umilită pentru recunoașterea păcatelor	730
La scaunul sfintei spovedanii	732
Rugăciune după sfînta spovedanie	733

PARTEA a II-a

Sufletul viețuiește și după moartea trupului	733
Lccurile în care se duc sufletele dreptilor și ale păcătoșilor după moarte	741
Fericirea sufletelor celor drepti	741
Osînda sufletelor păcătoase	741
Sufletele creștinilor spovediți fără roade, vrednice de pocăință	741
Slăbănogul în iad	741

Judecata particulară	744
Legat între Rai și iad	746
O descoperire a înfricoșatei judecăți a lui Dumnezeu cu răsplata faptelor	747
La înviere fețele sfinților se luminează	753
Cei ce au viețuit în răutate	753
Evreii cei care mai înainte de întruparea lui Hristos n-au crezut în Moisi	754
Evreii cei de la Hristos încoace, pînă la sfîrșitul lumii	754
Întîi veni Preasfînta Născătoare de Dumnezeu	758
Veniră cei 12 Apostoli	758
Veniră cei 70 de Apostoli	759
Vin Sfinții Ierarhi	759
Vin Sfinții Mucenici	759
Sfinții duhovnici curățitori și vindecători ai sufletelor	759
Propoveduitorii și binevestitorii	759
Călugării curățiți prin adevărata pocăință	759
Postitorii	760
Viețuitorii fericitelor ostroave	760
Fericiții care și-au plîns păcatele	760
Ascultătorii și păzitorii cuvîntului lui Dumnezeu	760
Cei nebuni pentru Hristos	760
Judecătorii drepti	760
Milostivii	760
Căsătorii care și-au păzit patul lor nespurcat	761
Drepții Legii Vechi	761
Adam și Eva, fiii și fiicele lor	761
Melchisedec, Avraam, Isaac, Iacob și cei 12 Patriarhi	761
Moisi, Aron, Eliazar și alți 70 de bătrîni	761
Judecătorii dreptcredincioși, David împăratul și alți împărați ai lui israil	761
Proorocii după Moisi și Aron, pînă la Sfîntul Ioan Botezătorul	762
Mulțimea cea vicleană a părții de-a stînga	762
Creștinii lepădați de Hristos în timpul persecuțiilor singeroase	762
Tîlharii	763
Necurații preacurvari	763
Curvarii și curvele care au făcut curvie peste fire	763
Vrăjitorii, fermecătorii și cei ce au făcut curvie cu mîna	763
Creștinii care au făcut curvie cu dobitoace	763
Cei ce s-au omorît singuri în orice chip	763
Furii și luătorii de mită	764
Minioșii, ursitorii, aducătorii aminte de rău și pismașii	764
Mincinoșii, călcătorii jurămintelor, înjurătorii și clevetitorii	764
Cei ce n-au iertat pe cei ce i-au scîrbit, bețivii, cei ce se duc la comedii, la jocuri, la priveliștile dracilor, cei ce se măresc, se trufesc; femeile ce se sulimenesc și se împodobesc, cele ce fac descîntece, farmece, cele care nu dau foc în unele zile, care clevetesc în case, chiar și în sfînta biserică	764
Patriarhii, mitropoliții, episcopii, arhimandriții, protopopii, preoții, diaconii, ipodiaconii, citeții și cîntăreții	764
Călugării	765
Amestecarea de călugări, de boieri și de oameni proști	765

Copii nebotezați ai creștinilor	766
Arienii	766
Macedonienii	766
Nestorienii	767
Origen, Evagrie și Didim	767
Serghie, Onorie și Kir Pir	767
Evreii cei de la Hristos pînă la sfîrșit	768
Muncitorii Dioclețian și Maximilian	770
Sfinții încep a lua vrednice daruri din mîinile Domnului	771
Întîi veni Maica Domnului	771
Ucenicii și Apostolii	772
Cei șaptezeci de Apostoli	772
Ceilalți sfinți	772
Biserica cea cerească, Noul Sion	772
Mesele sfinte	773
Învățătura despre Vămile Văzduhului	779
Cunoștința despre vămii e din vremile apostolice	780
Sfinții se rugau pentru ajutorarea lor în trecerea prin Vămile Văzduhului	784
Pruncii și martirii trec nesupărați prin Vămile Văzduhului	789
Vămile Văzduhului în perfect acord cu Sfînta Scriptură	790
Starea în cer a sufletelor dreptilor după judecata particulară	793
Sufletele sfinților din cer ajută credincioșilor de pe pămînt	794
Maica Domnului, după adormirea și înmormîntarea ei, se arată Apostolilor și-i îmbărbătează	795
Sufletele sfinților din Biserica Triumfătoare se arată celor din Biserica Luptătoare	796
Sfinții ajută și pe cei care cu credincioșie cinstesc Sfintele lor moaște și Icoane	796
Noi cinstim Sfintele Moaște ale Sfinților	801
Sufletele păcătoșilor cad în iad	805
Datoriile creștinilor pentru repausații lor	806
Prin Sfintele Liturghii și milostenii a scăpat din iad	810
Cu rugăciuni și parastase a scos sufletul din osîndă	812
Sufletul osînditului s-a mîntuit prin Dumnezeuiasca Liturghie	812
Starețul, cu 40 de Sfinte Liturghii, a scos sufletul ucenicului neascultător din iad	813
Dumnezeieștile Liturghii și milosteniile ajută pe repausații binecredincioși	817
Legătura cu cele dinainte și cele mai de pe urmă ale omenirii	818
Lupta lui antihrist contra sfîntei biserici	825
Păcatul	831
Moartea	832
Judecata particulară	832
Ordinea evenimentelor dinaintea Judecății universale	833
Evenimentele care vor avea loc în ziua Judecății	836
Semnul prevestitor venirii Dreptului Judecător	836
Învierea morților	837
Judecata universală	842
Răsplata definitivă. Raiul și iadul	843
Fericirea dreptilor	844
Pedepsele celor păcătoși	845
Tabla de materii	850

RUGĂCIUNEA UNUI SUFLET ÎNDURĂRAT !

Cînd mii de rugi spre Slava Ta
Se-nalță tănuite,
Primește-o, Doamne, și pe-a mea
Curată și ferbinte...

Durerea unei vieți întregi,
Ce-o plîng fără cuvinte,
De n-o rostesc, Tu s-o-nțelegi
Preabunule Părinte !

Pentru al vieții scump prinos,
Și drumul încercat,
Mă-nchin Mîntuitorului Hristos
Smerit și-ndurerat.

Veghează, Doamne, pașii mei
Și calea și dorirea,
Și să m-ajuti pîn-la sfîrșit
Să-mi împlinesc menirea...

Trudesc cu fruntea-nrourată
Cu Piinea-mi spre ființă,
Să fie, Doamne, binecuvîntată
De-a Ta mare voință !

Făptura mea-i un pic de lut
Sublimă și deplină,
C-ai pus în ea de la-nceput
O flacără Divină.

Loviri de mă doboară și mă frî
Alunecărilor deșarte Tu nu mă
A flăcării credințe să n-o sting
Și mă înalță, Doamne, prin iubire Ta !

Amin !

EDITURA „LUMINĂ DIN LUMINĂ”